13
21 F
22

M
Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu
III . 13. i

13-20, i, 25

III III
20 20
A A

Digitized by Google

D. FRANCISCI
SALGADO
DE SOMOZA,

IVRIS VTRIVSQVE ANTECESSORIS,
& in Ampliſſimo Regióque Senatu Galleciæ Aduocati,

TRACTATVS

DE REGIA PROTECTIONE
VI OPPRESSORVM APPELLANTIVM
à cauſis & Iudicibus Eccleſiaſticis,

TOMVS SECVNDVS.

NVNC PRIMVM IN LVCEM PRODIT.

Cum Summariis, ac duplici Indice, altero Partium & Capitum, altero rerum ſingularium locupletiſſimo.

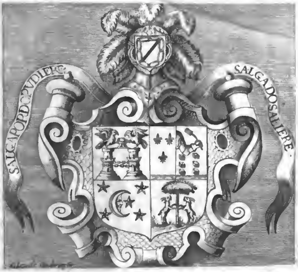

LVGDVNI,
Sumptibus Ludouici Proſt, Hæredis Rouille.

M. DC. XXVI.

CVM PRIVILEGIO.

Digitized by Google

PRÆCLARISSIMO ET EXCELLENTISSIMO

COMITI DE OLIVARES, &c.

HISPANIARVM MAGNATI,

PATRIÆ FVLCRO ET HYPERASPITI,

totius Hiſpaniarum regiminis Atlanti, pro conſiliis Potentiſſimi PHILIPPI IV. ſtatus, & belli, necnon erga omnia Regis auriculæ Conſiliario fidentiſſimo,

Licentiatus Don Franciſcus Salgado de Somoza S. P. D.

AVDACIÆ potius, quàm naturali vrbanitatis debito quis attribuet (EXCELLENTISSIME & PRÆCLARISSIME PRINCEPS) tot opus exiguum tanti tutelaris protectionem appetere, qui vel proſapiam de los SALGADOS, ptoauorum tuorum ſeruitutis obſequio fuiſſe ab origine propagatam, vel tot vrgentium iuſtè propulſantium cauſarum ſit ignarus. Omnia etenim, quæ natura conſtant, quo minora in ſe ſunt, eo maiori propenſione magnarum rerum propinquitatem, protectionémque deſiderant; vt ea ſe ratione à contrariis tueantur incurſibus, à quibus propriam ruinam meritò vident imminere. Quamobrem hoc opus maximo indiget protectore, quo facilè poſſit impugnantium reſiſtere telis. Aſt etiam, quoniam cùm eius præcipuum aſſumptum ſit *De Regia protectione*, de Regalibus quidem, & attributum inhærens coronæ, & viſceribus regiminis, tibi Mecenati pertinet proculdubio protectio, cui totius coronæ Hiſpanæ regimen fuit non immeritò commendatum, ob quod Hiſpaniarum Regnum multifariè hactenus fortunatum; hoc tamen his temporibus nomine præcipuè felix eſſe iudicatur, quòd te prudentem, & Chriſtianum nactum ſit gubernatorem, non tantùm omnigenarum opulentiſſimum, pacis, bellíque præſtantiſſimum, necnon famoſis illuſtrem imaginibus: ſed & omnibus verè Principum dotibus, & virtutibus, iuſtitiæ maximè & temperantiæ ſic ornatum, & eximiè compoſitum, vt inter laudatos Principes atque gubernatores, nulli ſis vnquam ſecundus. Quapropter ipſi PHILIPPO IV. potentiſſimo, inuictiſſimóque Hiſpaniarum Regi maximæ ſunt adhi-

bendæ gratiæ, qui prudens prudenter prudentiſſimum ſapientiſſimúmque ac vndique integerrimum,humanitate,conſtantia,& virtute munitum ac fidentiſſimum virum, incredibili labori continuo minimè parcentem, & coronæ lucubrationibus firmiter fideliterque inſeruientem, ſibi à latere eſſe voluerit, cui in tam arduis variiſque & prolixis materiis acutè prouidéque adeò pronus præſtò es,vt ſingulis diuinitus natus eſſe videaris. bene enim diuinus ille Plato ſcriptum reliquit, tunc demum orbem terrarum beatum futurum, cùm aut ſapientes regnare,aut Reges ſapere cœpiſſent. regnat enim, (regnétque multa per ſecula felix) Rex ſapiens, qui talem ſe omni ſibi ſapientia, omni virtute ac candore præditum, omnibúſque recti regiminis numeris abſolutum anteceſſorem Cubicularium ſelegit, cuius monitis atque conſiliis ductus non poteſt non ſapienter ac feliciter tot ſibi diuino numine commiſſas gubernare prouincias. Nequaquam igitur (INCLYTE & CLARISSIME PRINCEPS) eſt mihi cordi, tuam publicè conſecratam laudare virtutem, necnon præclaram, & illuſtrem atque Regiam tuam GVZMANORVM proſapiam garrulus percantare. nam ſolem facibus illuminare quid attinet; cùm Hiſpaniæ in vulgare iam itum ſit axioma, nobilis exaggerandi gratia,& paradigma eſſe de los GVZMANES ſoleat. Vnum planè (macte animo generoſo & virtute) cunctis notum, venturis ſeculis, ac immortalitati commendandum non inficiar, cùm nempe Auguſto PHILIPPO IV. Regi noſtro Regale patrimonium perperam exhauſtum ſit relictum (quorum taceam prætextu) ac inſuper cunctarum nationum penè enſes Hiſpaniam ſimul infideli quadam confœderatione minentur:felici tui induſtria incredibilíque animo ac vigilantia cuncta Hiſpaniarum oppida ita ſunt militari annona & bellicis munimentis examuſſim prouidéque fulcita, atque etiam tam abundè affabréque munita; vt nihil neceſſariis ſit detractum;ſed potiùs adeò omnia ita ſupereſſe conſtat affluenter,vt quodlibet toti valeat orbi neruosè reſiſtere, atque etiam ſingula conatu quodam ac ardenti deſiderio libentiſſimè inſidiantes expectant, vt eorum infeſtantium ſuperbiam cœleſti influxu audacter queant vindicare. Tua igitur (Regis fidentiſſime) felix prouidáque induſtria te pauorem & inimicorum flagellum effecit, cui meritò tot feliciſſimi, & bellorum & pacis his temporibus (quæ indies proſpera inſpiciuntur) victori tibi attribuuntur ſucceſſus, quorum ſemper potiorem partem rectum ſibi iuſtè arripuit prudentis conſilium, & denique illud in te ſtupendum, dignum tanto Principe, & frugalitate, incredibile penè publicè teſtatur Hiſpania;vt cùm Potentiſſimus Rex noſter omnium opulentis coronæ adminiſtrationem, necnon diſtributionem in tua mundiſſima poſuerit manu; nihil vnquam tibi aliquid arrogaſſe comperitur, imò planè in continuo prælio tuæ neceſſitatis & intereſſe

intereſſe eodemmet tempore mercedibus regiis præmiíſque optimo tibi debitis iure conſtanter reſiſtis, quo illas illaque mereris. O Princeps Deo, & hominibus nate, nec modò longiſſima vita digne, ſed immortalitate digniſſime, tua me dumtaxat exhilarat humanitas, (quæ vt eſt profundiſſima, quam & ego ipſe iam non ſemel fui expertus, dum meam Senatoris prætenſionem iuſtitia tantùm motus grato animo vegetaſti) non omnino diffido, hoſce noſtros conatus, & lucubrationes non aſpernaturam, ſed boni conſulturam potiùs. Porrò tomum hunc ſecundum tractatus de Regia protectione vi oppreſſorum, libentiſſimè tibi conſecro, ſub tuo patrocinio & nomine clariſſimo edendum. Sic enim fiet, vt felicibus prodeat auſpiciis, proſperóque procedat curſu munitus tanto patrono, quem Deus omnipotens (ô ſeculi noſtri lumen, ac decus incomparabile, noſtræ Hiſpaniæ columen, patriæ protector & acerrime redemptor) diutiſſimè regno tueatur incolumem, vt pluribus annis ſub recto tot regimine floreat. VALE.

LICENTIATI DON IOANNIS PEREZ DE LARA,

Galleci quondam Senatus, nunc verò in conſiliis Catholicæ Maieſtatis, & in prætoriis Pintiano & Granatenſi Aduocati, in laudem Nobilis & Doctiſſimi Licentiati DON FRANCISCI SALGADO DE SOMOZA, eiuſdem Regij Senatus inter excellentiſſimos Aduocatos præclariſſimi, & in eius ſtudioſiſſimi & vnici tractatus de Regia protectione vi oppreſſorum epigramma.

Pone ſitum trabeata Themis ſublataq. vultum
Indue ſplendentes fronde virente comas,
Se quoties rubicunda dies iterata per orbem
Sparſit, & Heliacam ſorbuit vnda rotam,
Quòd tua te libri tenuit ſtudioſa Cupido,
Quem parca quereris ſæcla negaſſe manu.
Perfecti, fore quæ ſemper ſemota putaras,
En SALGADO *tibi gaudia fert operis.*
Obijcit en pignus grande expectabile mentis;
Pignus eant ſatura quò tua vota fame.
Quid ſolers hic deeſſe ſacri prudentia iuris
Sentiat, ingenij quas fruitantis opes?
Quid? canens æui non experientia longi
Iuuerit inſignes reddere docta viros?
Non pietas? non præcinctis ad tempora vittis
Religio, ardentis quà ſacer ordo micat?
Quid clarum ſoboles patrum generoſa ſuperbo
Sanguine, degeneri quæ vetat ire via.
Sæcla ô quæ vultu riſit fortuna ſecundo,
Sæcla ô Aſtrei digna videre genu.
Ergo Amarantheam circunda, Dia, coronam,
Deuoret egregium ne leue tempus opus.

D. IOANNIS DE ANDRADA ET FIGVEROA,

Ducis infanſonum militum in præſidio nobiliſſimæ ciuitatis Corunnæ, in laudem DON FRANCISCI SALGADO DE SOMOZA, quondam condiſcipuli, ſemper amici, ſonetum Latinum.

Ecce tu, qui ſpiritu angelico
Tenebroſam rem hanc claram paraſti,
Ecce tu, qui ſi numina innocaſti,
Diuino auſu rumpis eam calico.
En miror, nec turberis campo hoc bellico,
Quo virium munimenta exenteraſti.
Si tot potentum vires extirpaſti,
Influxui attribue amplius ſigno ſtellico.
Deuorauit ſpem tui ingenij acumen,
Cæterorum damnata tarditate.
Mirificè floruit, clarum radians lumen
Mirante natura tui inſpecta ætate.
Si iam es terra ſal, lux eris morum,
Limes ſpei, Aſylum vi oppreſſorum.

AD

AD NOBILEM LICENTIATVM

DON FRANCISCVM
SALGADO DE SOMOZA,

IVRIS VTRIVSQVE PROFESSOREM, ET IN SENATV Regio Gallecię Aduocatum præſtantiſſimum, necnon Auditorem generalem cauſarum de la Artilleria Regni Galleciæ atque cunctarum claſſium Inuictiſſimi PHILIPPI IV. Hiſpaniarum Regis ad portus eiuſdem Regni appellentium,

Dilectiſsimus ſuus frater Licentiatus DON GARCIA SALGADO DE SOTELO *S. P. D.*

TAMETSI ſim affectionis, agapæ, ſanguinis & amicitiæ vinculis alligatus (germane, chariſſime, & eminentiſſime frater) ſuſpecta quippe videatur tui laus; nihilominus non inficiar, quæ affluenter è tuis ſcriptis fulgent ſtupendis obiter percantate. illa etenim tuæ nouæ virtutis, rari ingenij, ſupremæ ac inſolitæ eloquentiæ, doctrinæque fœcundæ prudentia ornatæ, & prouidentia munitæ multiuoli ſunt fidentiſſimi teſtes, necnon cunctæ exaggerationis vades, quibus penitus ſuſpicio tota radicitus euulſa proculdubio euacuatur. Sed adhuc ſuperuacuè agam mirè atque legitimè excuſatus laudis tibi panegyricum canere, cùm quanta tibi debeatur, ſatis eloquentiſſimi tui libri tot ſimul admiratione & ſpaſmate digni publicè detegant, & velociter exclament: oſtendunt inſuper, vt quatenus inexenterando iuris exta rarus ſis paraphraſtes, atque tot vtilis & incultæ materiæ, necnon inexcuſabilis, meraciſſimi & deſiderati valde tractatus hypotypoſis ſis primus: ita pariter inter hactenus Iuriſperitos abundè laudatos nulli meritò ſis ſecundus. Quem tractatum cùm & Momius ipſe viderit, obſtupuit quidem, cernens cuncta carere nota, imò potius inſuperabili encomio non inuidi morſibus fore dignum, arbitratur. publicè etenim (vt Valerius rectè inquit) conſectata virtus priuata laudatione non indiget. Tua igitur dumtaxat nota cunctis cultura religionis indies propagata meruit, húc abſconditum hucuſque theſaurum vni tibi (Atlanti tanti ponderis) reſeruatum, reuelari, illa planè vt efficax & verax diuinum numen attraxit, cuius auxilio viriliter valuiſti tot iuris nebulas inclareſcere, tot nodos exoluere, breuia dilatare, omiſſa ſupplere, explere vacua, opaca illuſtrare, apocrypha reuelare, inordinata examuſſim componere, inconcuſſa excutere, inculta exarare, & denique omnia iuris, ſemper ſeruata ſenſus recti integritate, mira tui elegantia exornare. Mehercle, ſi totus vtriuſque iuris Polus euoluatur, cunctáque ſuprema regia tribunalia, & Eccleſiaſtica enixiùs percurrantur, lon-

 gáque

gáque experientia accutatè examinentut , omnibus materiis , & tractatibus abundare reperiemus. Hoc tamen tantùm de Regia Protectione vi oppreſſorum perutili dempto, quo ſemper hucuſque indigent , & exuriunt , pro ipſóque in tanta violentiarum negotiorum frequentia , & huius materiæ difficultatum anfractibus quotidie anhelant,hinc inde fatigati Iudicis,& Aduocati ſpeculantes (deſtituti ſolatio) mendicare coguntur,vix aliquem Doctorem comperientes,qui directò tantæ preſſuræ occurrat,cùm nemo hactenus extra præcipuè cognitionis violentiæ iuſtificationem,attigerit materiam ; qui verò aliquos peculiares hallucinarunt caſus, vel tam parci,quòd minimæ difficultatum parti haut ſatisfaciant , vel vſi ſint forenſis tam expertes ; vt paſſim in maximos notiſſimóſque errotes facilè prolabantur , & aſſiduè ignominiosè præcipites à peritis publicè reptobentur. Enimuero priora, potiorave principia atque materiæ rudimenta (quæ ſolo vſu in ſuptemis dumtaxat prætoriis , non alibi ex negotiorum concurſu acquiruntur) funditus ignorant. ceteri autem qui ſic curſu & experientia non ſint verſati,fari de re hac abſque temeratio auſu,notóque periculo nequeunt.

O docte, felix,vir præclari & nobiliſſimi ingenij, immortalibus titulis venerande , ab omnibúſque mundi linguis non ſaris laudate , tu ſcientia & longæui vſus forenſis tribunalium regalium , præcipuè huius almi Galleciæ (quo iſthæc violentiæ materia altiùs & frequentiùs cuditur) experientia abundans continui laboris cultura & ſudore acquiſita pulchrum eligere noſti commentarium, quo nobile nomen tuum immortale redderetur , vtque quotidie in corde oreque & memoria omnium dulce ſæpè renaſcatur. Tu ſemper huius violentiarum materiæ extra ſcientificè,& naturaliter penè acutè calluiſti, diligenter penetraſti, & ſingularum difficulratum vetacem reſolutionem in præſenti velut promptuario præ oculis habuiſti. Portò nihil vnquam fui miratus tale te pondus vectaſſe, tantæque gtauitatis materiam humetis tuis ſumpſiſſe , cui facile tibi patent exitus , ac perinde perſpicacis tui ingenij raræ dotes nitent atque ſimul clangunt. Nec miror inſupet, vt tot modeſta reuerẽtia prouidáque & ſagace prudentia in re hac fuiſſes præ cætetis alloquutus,necnon vtriuſque reipublicæ Eccleſiaſticæ & temporalis probè iura nulli procliuior,fideliter ponderaueris,Doctores vel à vero aberrantes,errantéſve,vel immodeſtè alloquentes, grauiter increpas , magiſtralitet carpis,& doctè reprehendis,cuncta fulges , cuncta exornas , ſuperflua reſecas,deteſtanda condemnas, omniaque denique tuæ ſubeſſe ferulæ non dubito. ita enim commentarios iſtos incredibili quadam , atque tantùm non diuina etuditione abſoluiſti,vt nihil ſit in vtroque iure,vel ſcitu dignum,vel eruditione præclarum,vel vſu ac vtilitate commendandum , quod ruus ille acutiſſimus ſimul & accuratiſſimus non attigerit ſtylus. Nihil eſt ram arduum , tam difficile,támque profundum, quod acerrimi ingenij altitudine non expedieris, non explanaueris,non demum clarueris. Miror tamen, quòd in hoc iuris labyrintho nihil te fugiat,nihil te fallat,omnia calleas,omnia teneas, omnia præſentialitet ante oculos reptæſentari tibi videantur. Mirum quo acumine quæras, quanta copia , & elegantia confirmes , quanta doctrina & eruditione diſſoluas, quanta Doctorum exornes caterua,Rotæque Romanæ deciſionibus, & Cardinalium ſacræ Congregationis declarationibus, ac Concilij Trident. locis locupletiſſimè illuſtraueris. In his itaque tot egregiis commentariis nihil eſt non pulchrum, nihil eſt non vtile , nihil eſt non maxima laude dignum.adieciſti tu & ſimul exactam valde ac fideliſſimam rei fotenſis experientiam. Denique ita es acutus ſimul & elegans , copioſus pariter & apertus , vt tu quidem fato quodam

dam

Digitized by Google

dam iuri interpretando natus eſſe videaris. Igitur (frater amantiſſime, ſpeculum vi oppreſſorum) te expectant docti, vt laboribus ſubleuentur, te expectant tyrones, vt à tenebris exeant, & ſolem videant claritatis: te vniuerſi expectant, vt ſauciati & aliquorum doctrinæ languoribus infecti, tua antidoto medeantur: tu cunctorum acclamationibus & deſideriis obſequeris, tu iam ſpei limes es appoſitus, tu cunctis preſſuris & incuria laceſſitis promptè vigil præſtò es, tu miſeros imbecilléſque vegetas. Tu denique violentiis affluenter ita occurris, vt vix aliqua ſit in hac materia difficultas, quin prouido in hoc tractatu vinceretur. Ad te igitur (nobiliſſime vir) velut ad Aſylum de cætero vi oppreſſi confugiunt. Quamobrem hyperaſpites dignè deinceps nuncupari tu mereris, qui vi oppreſſorum protector, vindex ſolus euaſiſti. Sed quorſum hæc. ſi affluenter quis ſcire cupit, quantum ſit vtilitatis, quámque peruberes fructus ſit allaturus hic labor; attendat, quo applauſu fuerit à Conſiliis ſupremis Hiſpaniarum acceptus. Eidem etenim per plenum Senatum ſupremum iuſtitiæ prouida ratione, & fundamento peculiari motum attributum fuit, & permiſſum, quod hactenus aliis ſcriptoribus fuit ſemper vehementer denegatum, priuilegium nempe & diſpenſatio, vt iſti libri tam neceſſarij extra Hiſpaniarum Regna dari poſſint typis. Conſilium verò excelſum ſtatus tua merita præclara ſeruitia coronæ facta Regi noſtro PHILIPPO IV. efficaciter conſultauit, vt Senatoris te toga accuratè exornaret, in Conſilio verò belli tuis commoto meritis quod poſtulaſti, nactus fuiſti. & inſuper Inuictiſſimus & præpotens PHILIPPVS IV. Hiſpaniarum Rex fidei Catholicæ fulcrum, pietatis & religionis Atlas, digito te regio ſignauit, ſuóque proprio motu, & abſque humano alio fauore, ſed vi & merito iuſtitiæ dumtaxat particulare decretum Regia manu ſubſcriptum tibi indulſit directum Præſidi & Conſiliariis ſupremi conſilij Cameræ, vt te ad omnes tribunalium ſupremorum togas ſenatorum vacantes ſibi proponere, atque conſultare teneantur, ſublimis quippe tui & mirifici laboris honorificum præmium iure optimo tibi debitum non minori regio tanto hoc pignore dignum fore cuncti docti arbitrantur. Horum itaque quilibet honorabilis fauor quemcumque alium, etſi benè meritum, poſſit proculdubio qualificare. Hac itaque tam legitima, atque honorificentiſſima via meræ intuitu iuſtitiæ inducta tua ſic conquiſita ſpes apud omnes potior aliquorum poſſeſſione non immeritò iudicatur. Vale igitur Iuriſprudentiæ culmen, Iuriſperitorum ſpecimen, dulcis patriæ fulcrum, nobiliſſimæ proſapiæ de los SALGADOS decus & ornamentum, hyperaſpites & Aſylum vi oppreſſorum, necnon virtutum omnium paradigma. Vale.

INDEX

INDEX PARTIVM ET CAPITVM, QVÆ IN HOC SECVNDO TOMO continentur.

PARS TERTIA.

CAPVT I.

SI virtute alicuius cõtractus, quo alimenta promiſſa ſunt, quibus iudex ex officio dare iubet (puta filio à patre, patri à filio, & ſimilibus) agatur, à ſententia ſuper tali contractu lata appellationi non deferens, an vim faciat. & quid generaliter à qualibet alimentorum ſententia, vel eorum, quæ celerem exequutionem deſiderant. *pag.*1.

CAPVT II.

A ſententia reformante alimenta, ſeu penſionem, & aſſignante congruam beneficiato, vel coadiutori dato illiterato, ſeu imperito Rectori, œconomóve vacanti Eccleſię nominato; ſeu etiam lata pro ſolutione decimarum, mercede famulorum, appellationi emiſſæ an non deferens vim faciat. 13

CAPVT III.

Appellanti à ſententia, qua quis condemnatur ad ſolutionem penſionis ſuper eius beneficio appoſitæ; an & quãdo ob denegatam delationem vis fiat. 26

CAPVT IV.

A ſecunda ſẽtẽtia reuocatoria prioris, ſiue contra actorem, ſiue cõtra reum lata in iudicio ſui natura priuilegiato, & non admittente appellationem, an ei interpoſitæ non deferens iudex vim faciat. & quid à prima lata contra agentem, & eandem viam priuilegiatam intentantem. 37

CAPVT V.

A ſententia, ſeu compulſione, quam facit ordinarius Eccleſiaſticus Rectori, vel Parochianis in contributione pro cõſtructione Eccleſiæ dirutæ, ſeu etiam à ſententia, qua iuſſit, nouam aliquam Eccleſiam Parochialem ædificari, eo quòd aliqui Parochiani non poſſunt, vel propter locorum diſtantiam, vel aquarum inundationem, aliámve probabilem difficultatem, matricem adire; an appellationi interpoſitæ non deferens vim faciat. 50

CAPVT VI.

Ab eo, quod fit ſecundùm legis, & iuris diſpoſitionem, canonicas ſanctiones, aut decreta, à iudicéque eas exequente, ſeu vbi ius commune reſiſtit, aut vbi iuris & de iure præſumptio adeſt, appellationi emiſſæ nõ deferendo, violentiam adeſſe, dicatur. vbi etiam exactè de appellationibus friuolis. 57

CAPVT VII.

A ſententia declarante, beneficium incompatibile vacaſſe, mandantéque prouidere perſonæ idoneæ; appellationi interpoſitæ an iudex Eccleſiaſticus vim faciat, non deferens, procedénſque ad eius exequutionem. 66

CAPVT VIII.

A ſententia, qua quis ſuſpenditur, priuatúrve officio, vel à nominatione muneris, authoritate & vtilitate publici, ſiue authoritate tantùm; appellationi interiectæ regia Curia deferri an mandabit. 79

CAPVT IX.

Si in iudiciis priuilegiatis, ſeu aliàs in

inappellabilibus ratio appellandi ſit in promptu, appellationi à ſententia emiſſæ an iudex non deferens vim faciat. & ibi exactè quando appellandi ratio in promptu eſſe dicatur, præcipuè in prouiſione beneficiorum, tam curatorum quàm ſimplicium. 84

CAPVT X.

De iure Regio patronatus, & an, & quibus caſibus ab ordinario recuſante inſtituere præſentatum per Catholicam Maieſtatem, certante Regiæ coronæ ius patronatus minimè pertinere, appellationi interiectæ non deferendo, vis fiat. 119

CAPVT XI.

A prouiſione beneficij ſiue curati, ſiue ſimplicis per ſuperiorem facta iure deuoluto, appellationi non deferens, an iudex vim facere dicatur. 158

CAPVT XII.

A ſententia lata in remedio adipiſcendæ ex l.fin. C.de edicto D.Adrian. aliiſve quibuſuis poſſeſſoriis remediis, an & quando iudex Eccleſiaſticus vim faciat, appellationi non deferens. & quid à ſententia continente mixturam. 168

CAPVT XIII.

A ſententia lata à iudice vt bono viro arbitrante, vel arbitro iuris, vel in iis, quæ iudicis arbitrio regulato, vel etiam libero relinquuntur, ſeu etiam conſcientiæ, poteſtati, eiúſve mero officio; appellationi interpoſitæ non deferens vim an faciat. vbi etiam quid ab actibus, & ſententiis negatiuis. 184

CAPVT XIV.

A ſententia lata in criminalibus cauſis, an, & quibus caſibus iudex non deferendo, violentiam facere dicatur. vbi etiam latè quid in notoriis, & quando. 197

CAPVT XV.

A ſententia lata partim in fauorem alicuius, partim verò contra, à qua ſolus prouocauit, quatenus cõtra ſe erat, quoad cetera conſentiens; an pro parte acceptata tranſeat in rem iudicatam, ita vt à iudice eam exequente appellationi emiſſæ, non deferendum, declaretur. & quid in via exequutiua. 205

CAPVT XVI.

Tertiæ appellationi per aliquem emiſſæ à ſententia ſeu articulo cauſæ, aut etiam à tribus conformibus, an, & quando iudex Eccleſiaſticus non deferens, vim faciat. 212

CAPVT XVII.

A non admiſſione ſeu reiectione appellationis emiſſæ ſuper aliqua cauſa, ea puta; quia ſunt tres conformes, vel aliàs eſt cauſa inappellabilis; appellationi interiectæ iudex non deferens, violentiam facere an dicatur. 222

CAPVT XVIII.

A iudice deferente appellationi minimè deferendæ, ſeu etiam ab eo reuocante delationem, procedentéque ad ſuæ ſententiæ exequutionem, ſeu ad vlteriora; appellationi interiectæ non deferens; vim an faciat. & quid à declarante appellationem à diffinitiua deſertam. 229

PARS QVARTA.

CAPVT I.

A Præcepto, & expeditione exequutorialium, quídve in ea potiſſimum ſit ſeruandum, ſeu etiam ab earum commiſſione facta exequutori; an, & quando non deferens appellationi emiſſæ, vim commiſiſſe dicatur. 243

CAPVT II.

Quanto temporis ſpatio ſilentium exequutorialium vires ſeu minuat, ſeu penitus eneruet. vbi inter vtrumque ius, & regium redditur diſcrimen. 257

CAPVT III.

Exequutorum differentia quotuplex, & de ſingulorum lata demonſtratione,

tione, & quando ab eis emiſſæ appellationi denegata delatio vim detegat. vbi quid ſit exceſſus, quotuplex, quomodo, quádóve proponatur, aut etiam probetur, aut ab eo quoties appellare liceat. 265

CAPVT IV.

Pro exequutoris exceſſus repoſitione, & appellationis cognitione, iudex quis competens adeundus. & an ab ordinario Eccleſiaſtico reponere volente exceſſum factum ab exequutore Apoſtolico, ſeu alterius iudicis ſuperioris, appellationi interiectæ haud deferens, vim faciat. 294

CAPVT V.

Quid inter ſe diſtent quoad procedendi modum, exequutor ſpeciei certæ, & exequutor quantitatis, iurisve incorporalis, aut exequutor facti, hoc eſt, compulſor ad factum præciſum. & an, & quando ab eis abſque citatione procedentibus, ſeu excedentibus emiſſæ appellationi minimè deferentibus, vis fiat. 300

CAPVT VI.

Ab exequutore ſiue ſuæ perſonæ, aut commiſſionis, ſiue ſuperioris mandantis defectu, iuriſdictione, & poteſtate carente, & ad vlteriora procedente, appellationi non deferente; an, & quando vis fiat. & an is de huiuſmodi incompetentia cognoſcere queat. 314

CAPVT VII.

Ab exequutore reiiciente legitimas exceptiones exequutorialium exequutioni oppoſitas, & admittendas, ſeu etiam admittente reiiciendas; an & quando appellationi interiectæ vim faciat non deferens, vt qualiter excedat, cognoſcatur. 324

CAPVT VIII.

An, & quibus caſibus ab exequutore excedente, dum exequitur perſonas in exequutorialibus minimè nominatas, nec virtualiter comprehenſas; appellationi interpoſitæ non deferens vim faciat. & quales ij ſint caſus, ſpecificè monſtratur. 346

CAPVT. IX.

Ab exequutore exequutionem facienre in quantitate, ſeu rebus minimè in exequutorialibus nominatis, aut aliter comprehenſis; an & quando appellationi denegans delationem, vim commiſiſſe dicatur. vbi plurimi cáſus adnotatione digniſſimi inſeruntur. 397

CAPVT X.

Ab exceſſiua fructuum, damnorum, expenſarum, intereſſe, pertinentiarum ac connexorum liquidatione, & taxatione facta per exequutorem; appellationi emiſſæ non deferendo, an vis fiat. vbi exactè quomodo hoc caſu ſimplex grauamen ab exceſſu cognoſcatur. 424

CAPVT XI.

Ab exequutore excedente de tempore ad tempus; an & quibus caſibus (vbi ſinguli valde vtiles annectuntur) appellationi emiſſæ non deferens, vim faciat. 444

CAPVT XII.

Ab exequutore perperam ſententiam interpretante, appellationi emiſſæ an non deferens vim faciat. vbi latè & vtiliter, quæ inter precandum præ oculis haberi debeant. 454

CAPVT XIII.

Ab exequutore ſententiæ ordinem præpoſterante, & omittente; an appellationi emiſſæ non deferens violentiam commiſiſſe dicatur. 470

CAPVT XIV. & VLT.

De effectibus repoſiti exceſſus, & an tertio rei poſſeſſori non citato, etiam clerico afficiat, & an fructus non expreſſos comprehendat. & an exceſſus totam vitiet exequutionem, vel is ſolus dumtaxat reponendus. & inſuper facta ſemel exequutione, ſi res iterum deueniat in poteſtatem condemnati, an aliæ exequutoriales nouæ requirantur. 478

TRACTA

Digitized by Google

TRACTATVS

DE REGIA PROTECTIONE

vi oppreſſorum appellantium.

PARS TERTIA:

Qua continentur capita circa violentias, quæ ab Eccleſiaſticis iudicibus, non deferentibus appellationibus legitimis, interpoſitis principaliter, à ſententijs diffinitiuis, committuntur.

CAPVT I.

Si virtute alicuius contractus, quo alimenta promiſſa ſunt, quibus Iudex ex officio dare iubet (puta Filio à Patre, Patri à Filio, & ſimilibus) agatur, à ſententia ſuper tali contractu lata appellationi non deferens; an vim faciat. Et quid generaliter à qualibet alimentorum ſententia, vel eorum, quæ celerem executionem deſiderant.

SVMMARIVM.

A ſententia præſtante alimenta appellatio interpoſita non ſuſpendit executionem, quia venter dilationem non patitur. n. 1.

Alimentorum præſtatio celerem executionem deſiderat. ibidem.

Alimenta præſtare condemnatus, non auditur in proſequutione appellationis, niſi priùs ſoluat alimenta. n. 2.

Ab alimentorum ſententia prohibetur appellari quoad effectum ſuſpenſiuum tantùm, non quoad deuolutiuum. n. 3.

Commiſſio appellationis ſuper ſententia alimentorum præſentium, aut futurorum datur cum clauſula (ſine retardatione præſtationis alimentorum) vel (ſine præiudicio legitimæ executionis.) n. 4.

Alimentario ſatis conſulitur ſublata dumtaxat appellatione quoad effectum ſuſpenſiuum, quo procedunt rationes, quibus ab alimentorum ſententia negatur appellatio. n. 5.

In omnibus cauſis, quæ celerem expeditionem deſiderant: appellatio quoad ſuſpenſiuum tollitur. n. 6.

Periculum vbi ſit in mora, quando tollitur appellatio. ibidem remiſſiuè.

Ab alimentorum ſententia denegatur ſuſpenſiua appellatio, non ſolùm quando omnia alimenta petuntur: ſed & quando eorum pars tantùm petitur, vt veſtitus, habitatio, & ſimilia. n. 7.

Alimentorum à ſententia appellatio denegatur, non ſolùm quando proceditur principaliter, ſed etiam quando incidenter ad illa actum eſt. num. 8.

Circa materiam l. ſi inſtituta §. de inofficioſo ff. de inofficioſo teſtam. quæ ſint videnda ibidem.

Reprobatur opinio Cordubæ à Lara contrarium aſſeuerantis, ſcilicet, vbi agitur principaliter non negari appellationem. ibidem.

Alimenta petita à paupere habent priuilegium, vt per appellationem non ſuſpendantur, quando petuntur à paupere, ſecus ſi à diuite in quo ceſſat ratio prohibitionis & priuilegij. n. 9.

Alimenta futuri temporis petita hoc habent priuilegium; vt præſtatio non ſuſpendatur per appellationem, ſecus alimenta præteriti temporis, quia iam ſemel euaſit periculum. n. 10.

Alimenta futura dicuntur etiam ea quæ debentur à die mota litis. n. 11.

Inter alimenta præterita & futura diſpar eſt ratio, & ſic in iſtis ſummariè proceditur, in illis verò non. n. 12.

Alimenta quando petuntur officio iudicis, non admittitur

mittitur appellatio ſuſpenſiua, ſecus quando iure actionis, quia tunc admittitur. n. 13.

Reprobatur Sigiſmundus Seacia hanc communem diſtinctionem non admittens. ibidem.

Quæ diſtinctio procedit in inope petente alimenta. ibidem.

Reprobatur opinio Petri Surdi. n. 14.

Alimenta quæ officio iudicis petuntur iure naturali debentur, in petitis iure actionis ſolum ius ciuile operatur ibidem.

Alimenta vt lite pendente præſtentur pauperi habenti pro ſe ſententiam, tria requiruntur copulatiuè. n. 15.

Alimenta quando petuntur iure actionis, iudicium non eſt ſummarium, ſed ordinarium quo datur appellatio. n. 16.

In legato pro alimentis agitur iure actionis. n. 17.

Alimenta petens, ſi reportet contra ſe ſententiam negatiuã, poteſt licitè appellare quoad vtrumque effectum. n. 18.

A ſententia negatiua lata contra agentem aliqua via priuilegiata generaliter admittitur appellatio. n. 19.

Alimenta petita vigore contractus, quo fuere promiſſa ei, cui iure naturali, & officio iudicis debebantur, puta filio patri & ſimilibus, an à ſententia lata pro illis præſtandis admittant appellationem ſuſpenſiuam. n. 20.

Actio iudicati licèt habeat exequutionem paratam, ſtipulatio tamen per quam ipſa nouatur eius priuilegio non gaudet. n. 21.

Contractus celebratus in vltima voluntate propriam amittit naturam, & eam aſſumit ab vltima voluntate. n. 22.

A mero poſſeſſorio licèt non appelletur, appellatur à poſſeſſorio intẽtato virtute contractus. ibidem.

Promiſſio hominis facit ceſſare priuilegium ſibi à iure conceſſum. n. 23.

Appellationis prohibitio, & illius permiſſio vbi in vno ſubiecto concurrunt, hæc an præualeat. num. 24.

Ad alimenta vbi agitur virtute contractus per illum, cui iure naturali debentur, pariter appellationem carere ſuſpenſiuo, defenditur. num. 25.

Duæ regulæ vbi reperiuntur, vna firmatiua, alia prohibitiua, hæc præponderat ibidem.

Priuilegia duo vbi concurrunt, aliud prohibitiuum, aliud permiſſiuum, illud potiùs præualet. num. 26.

L. qui id quod ff. de donatio. in propoſito pulchrè ponderatur. n. 27.

Donatione in ſtipulationem deducta & virtute ſtipulationis condemnatus donator, non amittit priuilegium illi competens, ne conueniatur vltra quàm facere poteſt. ibidem.

Actio aliqua quando deuoluitur in aliam, intelligitur deuoluta ſecundùm ſuam naturam primæuam. n. 28.

Qualitas naturalis, & accidentalis quando in aliquo concurrunt, & ſimul ſtare non poſſunt, præualet naturalis n. 29.

Cauſa primordialis & originalis potiùs attenditur. ibidem.

Principium eſt fine potentius, cauſáque incipiens potentior eſt perficiente n. 30.

Finis regulatur à ſuo principio & ad illud trahitur. n. 31.

In filio contrahente alimenta concurrunt officium iudicis inductum ab ipſa natura, & contractus quod eſt quid accidens, ſicq́; illud naturale debet attendi. ibidem.

Stipulatio, quæ eſt ſtricti iuris, ſi interponatur ſuper contractu bonæ fidei, huius natura & effectus retinetur, quia qualitas prima obligationis cenſetur adiecta in ſtipulationem n. 32.

Remedium l. 2. C. de reſcinden vend. licèt non detur in contractibus ſtricti iuris, locum tamen habet in ſtipulationibus adiectis ſuper contractibus bonæ fidei. n. 33.

Depoſito ſubrogato loco alterius contractus poſſunt opponi omnes exceptiones, quæ poterant opponi priori contractui. n. 34.

Reſolutio quæſtionis propoſitæ cum fœdere diſtinctionis. n. 35.

Alimenta quæ iudicis officio debebantur, ſi in obligationem deducantur, animo nouandi officium iudicis competens pro illis (quæ nouatio expreſſe hodie requiritur) euaneſcit, officium iudicis, & remanet ſublatum, & ſic ex contractu agendum eſt, & iure actionis. ibidem.

Extincta prima actione per nouationem, extinguuntur omnia eius priuilegia. n. 36.

Verba l. ſi non obtulit §. ſi ex conuentione ff. de re ind. expenduntur. n. 37.

Alimenta deducta in contractum ab eo, cui iure naturali debebantur, non nouandi animo, ſed potiùs ad illius corroborationem, additamentum, & maiorem ſecuritatem, & cautionem, non amittunt ſuum priuilegium competens ex officio iudicis n. 38.

Verba l. ſi non obtulit §. ex conuentione ff. de re iud vlteriùs ponderantur. n. 39.

Verba l. 2. verſ. quare ff de priuil credi. expenduntur in propoſito, cui mirabiliter conducunt. ibid.

Semper attenditur, quod principaliter agitur & res denominatur à potentiori. n. 40.

Qualitas proueniens ex officio iudicis ad alimẽta & eius priuilegiũ vt præponderet, debet Actor in iudicium deducere, & probare qualitates huic officio iudicis neceſſarias. n. 41.

Officium iudicis cùm concurrit cum actione, quando per illud vberiùs conſulitur agenti atque aliquid addatur actioni. n. 42.

Ad alimenta quando agitur ex vtraque obligatione, vna admittens appellationem, alia excludens illam (prout eſt officium iudicis) hæc illi detrahit. n. 43.

Qualitas

Qualitas prohibitiua & permiſſiua quando concurrunt circa vnum & idem indiuiduum, qualitas negatiua vincit. n.44.

Alimentorum promiſſio (ceſſante nouatione) obligationi à lege inducta accedit acceſſoriè, & ita eius natura veſtitur quoad appellationis prohibitionem. n.45.

Alimentorum à ſententia diffinitiua prohibita appellatio quoad ſuſpenſiuum, multo fortiùs prohibita intelligitur ab interloquutoria. n.46.

Ab alimentis ad dotem valere argumentum, plures affirmant. n.47.

Ab alimentorum ſententia ſicut non licet appellare, ita in cauſa dotis non licere plures affirmant, quod author nunquam vidit practicari. n.48.

Alimenta in cauſa dotis an ſint pendente appellatione miniſtranda. vide ibidem.

Alimentorum à ſententia reformatoria appellationi emiſſa an ſit deferendum. num.49. remiſſiuè.

Alimenta nimis taxata in eadem ſententia, qua quis ad eorum praſtationem condemnatur, an admittant appellationem quoad vtrumque effectum. num.50. vbi opinio Auendani reprobatur.

A taxatione ſeu fructuum liquidatione facta in executione rei iudicata, non datur appellatio ſuſpenſiua. n.51.

Taxatio ſeu liquidatio quando ſit in eadem ſententia de cuius executione tractatur, non admittere appellationem omnes fatentur. n.52.

Alimentorum taxatio facta in ſententia ſtat acceſſoriè ad illorum condemnationem, & ſic regulatur ab eius natura quoad appellationis prohibitionem. ibidem.

Alimentorum taxatio facta in eadem ſententia, ſi admitteret appellationem, nunquam poſſit effugari periculum, quod ex dilatione à iure conſideratur. n.53.

A taxatione ciborum vendendorum in populis, & ciuitatibus facta per iudicem non admittitur appellatio ſuſpenſiua, iuxta l.regiam. n.54.

A condemnatione facta vigore ſtatuti aut ordinationis ciuitatis ſuper veſtibus, & cibis diſponentis à mille marapetinis infra non admittitur appellatio ſuſpenſiua, ex l.regia. n.55.

Taxatio mercedis ſeu alimentorum facta in ſententia eadem non recipit appellationem ſuſpenſiuam, prout determinauit Rota Romana contra Auendanum. n.56.

Ad exhibendam rem condemnatus, quando habet facultatem rei reſtituenda non appellat, quia tale iudicium non patitur dilationem. num.57.

Ad exhibendum condemnatus ſi vlteriùs vltra rei exhibitionem ad aliquod aliud, puta, intereſſe ſeu pœnam condemnetur, an poſſit appellare. n.58.

Ad exhibendum condemnatus, & in eadem ſententia conditionaliter ad intereſſe condemnetur, niſi ſoluat, &c. an poſſit appellare. n.59. remiſſiuè.

Legatum relictum pro ſepultura dilationem non recipit, & propterea nec appellationem ſuſpenſiuam. n.60.

Legatum, quod dilationem non recipit, debetur anteaquam hareditas adeatur. n.61.

Periculum vbi imminet ex mora, poteſt legatarius impunè propria authoritate legatum capere. n.62.

Cadauer debitoris detineri non poteſt per creditorem, nec eius appellatio quominus ſepeliatur, donec ſoluatur debitum, admittenda erit. num.63.

Studiorum cauſa dilationem non patitur. n.64. quare à ſententia lata contra turbantem ſcholarem in habitatione appellatio non admittitur. num.65.

Sententia lata contra fabrum malleantem circa domum ſcholaris ſeu Doctoris appellatio non admittitur. n.66.

Teſtes, ſenes, & valetudinarios, poteſt iudex à quo licitè recipere appellatione pendente, ob mora periculum, ne pereat probatio. n.67.

Iuramentum ſub cuius forma & praſtatione lata fuit ſententia, poteſt recipi appellatione pendente, ne ſcilicet probatio pereat. ibidem.

Excommunicatum in articulo mortis conſtitutum poteſt iudex à quo appellatione pendente abſoluere, quia periculum eſt in mora. num.68.

Vindemia & meſſes non recipiunt dilationem, & ideo appellatio ijs negotijs ſuſpenſiuo effectu caret. n.69.

Dilationem non recipiunt cauſa aliqua, qua generaliter non admittunt appellationem. numero 70.

Alimentati, ſeu alimentantis creſcente, vel decreſcente patrimonio, etiam poſt factam condemnationem & taxationem à iudice, an creſcant vel decreſcant alimenta. n.71. remiſſiuè.

Periculum in mora caret lege, legem non admittit, atque legem tribuit. num.72. licitum facit, quod aliàs licitum non eſt. ibidem.

Iudicem incompetentem legitimum facit. ibidem. multoties alterat non ſolùm pracepta humana, ſed etiam diuina. ibidem.

Periculum imminens, & inſtans neceſſitas attribuit iuriſdictionem etiam non habenti. n.73. & à iuris regulis tunc receditur. ibidem.

HVIVS dubij facilis vt pateat exitus, à poſteriori Capituli parte, initium eſt ſumendum, an ſcilicet, & quando violentia adeſſe dicetur haud appellationi deferens interpoſitæ à ſententia,

qua pręſtari mandatur alicui alimenta.quod
vt prolixitas euitetur verboſa, quæ doctos
aſſolet ſtomachari, & iuniores confundere,
illa generalis eſt regula conſtituenda, vt ap-
1 pellationi emiſſæ à ſententia præſtante ali-
menta alicui, vim non fieri à iudice non de-
ferente,quoniam venter dilationem non pa-
titur, atque alimentorum præſtatio celerem
executionem deſiderat. text.eſt *in l. fin.* ibi,
ne frumentum in vſum militum in annonæ
ſubſidia contrahatur, *&c.*) *ff. de appellat. reci-
piend.*text.eſt etiam *in l.2.*ibi, ſed perrarò in-
tra ſtatutum tempus ſententiæ exequantur.
veluti ſi alimenta aliquibus conſtituantur,
vel minori 25. annis ſubueniatur, *&c.*) *ff. de
re iudic. l. ſi instituta §. de inofficioſo.* ibi, ſed
quia ſcriptus hæres appellauerat, placuit in-
terim propter inopiam pupilli alimenta pro
modo facultatum,quæ inofficioſi teſtamen-
ti accuſatione pro parte eius vindicabantur;
decerni, *&c.*) *ff. de inofficioſo teſtam.* quæ iura
ad hoc ponderant,& allegant Bart. *in d.l.fin.
n.1.* gl.verbo,*decedat,in c.qua fronte.de appella.*
Specula. *in tit. de appellat.* §. *in quibus.* B. *in l.
Mela.in fi.ff.de alim.& cibar.legat.* idem Bart.
in l. ſolent, col. fin.eodem tit. Alberic.*in d.l.fin.*
Aretin.*conſil.97.n.3.* Doctores *in l.de alimen-
tis C.de tranſact.*Bernard,*ſcholio,decedat.in cap.
qua fronte de appellat.* Bart. *in tract. de alimen.*
Cumanus *in d.l.fin.n.4.* Forcatol.*in libello,qui
ſcribitur penus iuris ciuil.cap.fin.* Bald. *in l.2. C.
quando prouo.non eſt neceſſ.* Roma,*ſingula.286.*
incipit *à ſententia.* Iſſ. *in l.de alim.num.5.C.de
tranſact.* & ibi Alciatus *pag.4.* Aretin *in l. ſti-
pulatus n.9. ff. de verborum.* Angel. *in l.penult.
in fi. ff. de his qui ſunt ſui, vel alien. iur.* Nicel.
*in tract.de concordia gloſſa.c.6. fallen.7.num.35.
fol.192.tomo* 18.*tractatuum nouor.* Natta *conſ.*
108.*n.1.lib.1.* idem Natta *conſ.409.n.5.lib.2,*
Tiraq. *in tract.de priuilegijs piæ cauſæ, priuileg.*
147. Anton.Cordu.de Lara *in tract.de alim,
§.ſi vel parens. n.26.& ſeqq.* Petrus Surd. *in
tract.de aliment.tit.8.priuileg.60.n.5.* Euerard.
loco 24.in fi. Crotus *conſ.178.in fi.* Gramat.*in
conſ.ciui.146.num.14.* Guigas *in tract.de pœn,
q.95.n.3.* Practic. Papienſ. *in forma libel. quo
agitur pro re ſingul. n.85.* Afflict. *in deciſ.152,
n.3.* Bal.Nouel.*in tract.de dote p.9. priuileg.7.
n.2.* Rebuff. 1. *tomo ad ll.Galliæ. tit.de ſentent.
prouiſio. art.1. gl.2.* Faquineus *lib.1. controuer.
iur. c.77.* Ioannes Borta *conſ.24. n.29. volu.1.*
Lancelo. Gallus *in tract.de ſtatu. verſ. ſolidos,
q.6.n.27.fol.333. tomo* 2. Ludouic.Pontanus
in tract. de aliment. c.19. per totum tomo 8. *p.1.*
Vitalli.*in tract.clauſu.tit.an poſſ.iuri alim.renũt.
col.12.circa fin.*Cephal.*conſ.485.num.86.*Mar.
Mant.*ſingul.22.num.4.* Manfred. *lib.2. pract.
conclu.ſuper atten.concl.57.& concl.157.*Fabius
Montele. *in ſua praxi arbitrar.in 1.p.6.q.prin.
dubio 13.n.13.* Aſinius *in praxi §.31.c.2.in 2.
limi.princ.* eleganter Auen.*in rep legum Regn.
verbo, gouierno, per totum.* Lancelot. *de attent.
2.p.c.12.limit.24.* Flores de Mena *in pract. q.
lib.1.q.14.n.4.* & etiam per Couarr.& Ludo-
uic.Molin. proſequitur Aluarus Vaſquez *re-
rum iudic. conſultatio.1. per totam.* qui quidem
reſpondet aliquibus mediis, quæ in contra-
rium (facilibus tamen) offeruntur.

Quod & in tantum procedit,vt magis ſit 2
ſpeciale, quòd condemnatus alimenta præ-
ſtare, non auditur in proſecutione appella-
tionis,niſi priùs ſoluat alimenta.ita fuiſſe de-
ciſum per Rotam teſtatur Caputaquen. *in
deciſ.118.lib.1.* Contar. *in l. vnica in 3. limit.
n.57. C. ſi de momen. poſſ.* quia cùm ſubtrahat
parti defenſionem, & nõ præſtando alimen-
ta, impediat cauſæ proſecutionem, meritò
non auditur, quod eſſe notabile priuile-
gium, dicit Surd.*de alimen.tit.8.q.96.*

Quam regulam declares velim.Primò,vt 3
ſit ab hac alimentorum ſententia prohibita
appellatio quoad vnum effectum tantùm
ſuſpenſiuum, quoniam ipſa non obſtante
executioni traditur; vt ſecus ſit quoad de-
uolutiuum, quia quoad eum admittitur ap-
pellatio, vt decidit Rota in vna Romana ſta-
tus & alimentorum coram Capizucho, 17.
Octobris 1552.& iterum 5.Maij 1553.vt eſt
deciſio in recollectis Caputaq. *1.p.115.* inci-
pit *cum cauſa.* Lancelot.proximo loco citatus
n.6.& ſuper. Flores de Mena,Surdus, & imò
ex multis Doctoribus Barboſ. *in l.1. ff. ſolut.
matri.1.p. ex n.56. & 57. fol.mihi,217.* Cæſar
Bartius *deciſ. Bononien.69. n.10. per totum, &
n.18.& 32.* Alexand.Trentacinquius *variar.
reſolut.lib.1. tit.de alimentis. reſolutione 1.n.17.
& 18.* vbi explicat *fol.116.* Domin. Ioan. de
Caſtillo *quotidian.controuerſ. lib.3.c.27.n. fin.*
& quando ſumus in alimentis præſentibus, 4
vel futuris, cõmiſſio ſuper appellatione da-
tur cum clauſula (ſine retardatione præſta-
tionis alimentorum) vel (ſine præiudicio le-
gitimæ executionis) Veralli.*deciſ.39.& deciſ.*
48. cum adductis 1. p. ſequitur Marqueſſa.
de commiſſio.1.p.c.18 à n.14.fol.210. vbi *n.17.
& ſeqq.* quòd quando contra alimentarium
datur ſententia,non reſcribitur,ita & omnes
ferè citati iam hanc probant vniformiter
declarationem.

Satis enim conſulitur alimentario ablata 5
ſuſpenſione, & impedimento, ita vt ſtatim
incipiat alimentis frui, nõ ſpectato fine litis,
quo quidem pariter ſatisfit rationi legum &
Doctorum in re hac aſſignatæ, vt ſcilicet,
venter dilationem non patitur, & dum cau-
ſa appellationis cognoſcitur, poteſt creditor
fame perire.& ideo appellationis pars illa,&
effectus deletur tantùm, qui huic rationi

contrarius

6 contrarius eſſet,& dilationi cauſam præbere potuiſſet,prout accidit in cæteris cauſis,quæ dilationem non patiuntur, ſed celerem expeditionem deſiderant, vt probant text. *in l.fin.ff.de appell.recip. c.ſi. 2.q.6.* Specula.*in tit. de appell.§.in quibus verſ.*8. Iſſ.*in l.1.col.1.ff.de ferijs.*Matanta *de ordine iudic.6.p.verſ.& quandoque appellatur,n.*229.Contard.*in repetitione l.vnic. vlt. ratione deciden.n.17.C.ſi de momen. poſſ.* & probant omnes citati Doctores, cùm in his periculum ſit in mora, latè Lancelot. *de attentat.2.p.c.12.limit.46.* Alciat.*de iudicijs tit.de appellat.§.in quæſtionibus & caſibus. & de quibus cauſis appellari poſſ.n.*8. Menoch.*de reti. poſſ. rem.3. n.*843. *ieiunus venter non audit appellantem libenter*, Marqueſſan. *de commi. 1.p. c.18.num.16.*

7 Secundò & ex eadem ratione regulam declara; vt procedat non ſolùm quando alimenta ipſa petuntur,ſed etiam quando petitur aliqua eorum pars dumtaxat,vt veſtitus, habitatio,*&c.* cùm idem ſit argumentum de parte quoad partem, quod de toto quoad totum.*l.quæ de tota ff. de rei vin. l.an pars ff.pro derelicto,*docet Vlpianus *in l.cum ij in princ.ff. de tranſact.* ibi, eiuſdem prætoris notio ob tranſactionem erit,ſiue habitatio,ſiue veſtiarium, ſiue de prædiis alimentum legabitur.) notat Philip.Caſtren.*in l.cum his in princ.n.5.* Corduba à Lara *in d. tract. de alimentis. §. ſi vel parens n.*30. Vide latiùs infrà c.2. à n.23. cum ſequentibus.

8 Tertiò declara præfatam regulam,vt procedat generaliter,quãdo proceditur in cauſa alimentorum principaliter vel incidenter, vt quomodocunque ſententia lata ſit pro alimentis præſtãdis,appellationi eſſe minimè deferendum, vt probant *l. ſi inſtituta. §.de inofficioſo.ff.de inofficioſo teſtam.* iuncta *l.ſi. ff. de appell. recip. & l.2.ff. de re iudic.* & Doctores hucuſque citati, qui ita omnes indiſtinctè & genericè loquuntur, & circa materiam *d. l.ſi inſtituta §. de inofficioſo*, quæ de alimentis incidenter petitis loquitur,videndus Couarr.*in pract.c.6.n.6.& 8. & per totum.* Molin. *de primogeneis lib.2.c.16.* & multa per Surdum *de alimen.tit.1. à quæſt.110. cum pluribus ſequentibus.* in quo nimis perperam loquutus eſt Lara *in d. §. ſi vel parens.n.*33. dicens, quòd appellatur à ſententia alimentorum, quando principaliter agitur de eis, ſecus ſi incidenter. tum quia *l.7.tit.19 p.4.* Alberi. Pala. Rubeus, & alij, quos ipſe allegat, nihil probant, nec incidens debet eſſe fauorabilius ipſo principali, & ideo illum meritò reprehendit Surd. *vbi ſuprà tit.8. q.60. n.24.* dicens eius ſententiam, & opinionem erroneam,prout etiam ſtylus communis probat, ſcilicet, in vtraque ſententia alimentorum, ſiue principaliter,ſiue incidenter lata,appellatio non ſuſpendat.

9 Quartò declara præfatã regulam, vt procedat,quando alimenta petuntur à paupere, ſecus autem ſi à diuite. quia tunc cùm ceſſet ratio fundamentalis, & immediata, propter quam alimentorum cauſa celerem expeditionem deſiderat, & executionem, ne patiatur dilationem,quia in diuite,& eo,qui aliunde poteſt ſe educare, ſeu alere, nullum conſideratur moræ,& dilationis periculum, vt fame pereat, vt eſt receptiſſima ſententia Speculatoris *in tit.de appellat.§.in quibus n.12.* Bart.*in l.fin.ff.de appell.recip.n.1.*& ibi Cuma. *à num.4.* Aretin. *conſ.96.* Lara à Corduba *in d.§.ſi vel parens n.31.*Ceuallos *in contra comm. opin.tomo 4.q.897.n.917.* Marqueſſa.*de commiſſio.1.p.c.18.n.5.& n.11.* vbi adducit Rotæ deciſiones, & ex his, quos in vnum cumulauit Surd. *d.q.60.n.21. & ſeqq.* licèt quatenus id extendat ad pauperem agẽtem iure actionis, non bene fuiſſe loquutum, mox videbimus. pro quo eſt text. *in d. l. ſi inſtituta. §. de inofficioſo. ff. de inofficioſo teſtam.* ibi, placuit propter inopiam pupilli alimenta,*&c.*)

10 Quintò declara dictam regulam locum habere, quando petuntur alimenta futuri temporis,non verò præterita alimenta,quoniam in iſtis appellationi emiſſæ niſi deferat iudex, vim faciet, cùm ſit licita, ſiquidem cauſa hæc nec celeritatem deſiderat,nec periculum conſideratur,cùm in alimentis præteriti temporis ceſſet ratio, & timor, ne quis fame pereat, iam enim euaſit periculum, & reperitur in ſtatu vitæ, ac ideo non eſt neceſſaria celeritas, vt declarat Ioan.Andr. *in additio.ad Specul.d.§ in quibus,in verſ. ſed nunquid ſuper verſ. aliorum.* & hanc ſententiam communem eſſe,dicit Alberi.*in l.penult.in fi. ff. de his, qui ſunt ſui vel alie.* Cuman. *in l. fin. n.4.ff.de appell. recipien.* Aretin. *in conſil.97. in cauſa, & puncto n.3. verſ. pro hoc dicto.* Decius *in l.de alimen.n.10.C.de tranſactio.* Iſſ.*ibi.*Curtius iunior *n.13.*Alciatus *pag 4.* Feli.*in c.cum dilecti.num.16.de reſcriptis.* Matth. de Afflict. *deciſ.152.num.3.* Didacus Perez *in rubr.tit.1. lib.3.ordina.col.antepenult.* & Dueñas *in regul. 365.limit.7.*Guigas *de penſi.q.51.in fi.* Foller. *in praxi cenſual. verſ. huiuſmodi cenſus ſuper rebus,num.86.* Pedem.*deciſ.86.in fi.* Surdus *vbi ſuprà n.15.*& ibi Lara *in d.§.ſi vel parens.n.32.* Lancelo.Robert.*de attenta.2.p.c.12. limit.24.* Contard.*in repetitione l.vni.C.ſi de momen.poſſ. limit.3.n.54.* Caputaq.*deciſ.115.* incipit, *cum cauſa,p.1.*Sarmi.*de rediti.eccle.3.p.c.5.n.5.* plures etiam ad id allegat Marqueſſa. *de commiſſio.1.p.c.18.à n.8.& à n.16.cum ſeqq.*

11 Et tunc alimenta futura dicuntur hoc caſu,etiam ea, quæ debentur à die motæ litis,

volunt Caputaq.deciſ.118.vol.1. Contard in
d.limi.3.n.56.& ſeqq.Natta conſ.108.quoniam
poſt prin.lib.1. Lancelo.vbi proximè d.limi.24.
n.8. quem ſequitur Surd.d.quæſt.60.num.16.
Rota diuerſorum, deciſ.764. Dominicum præ-
ſuppoſito,num.5.p.1.diuerſo. Caputaq.deciſ.24.
alimenta p.1. Ruginel.tract.de appella.§.2.c.3.
12 Et cùm diſpar ſit ratio in præteritis,ac futu-
ris, in illis enim iudicium nec eſt ſumma-
rium, Maran. de ord.iudicio.4 p. d.9. num 52.
Hiero. Gratus conſ.68.num.52. & alios quos
citat Lara. d. §.ſi vel parens.n.23. Marqueſſa.
de commiſſio. 1. p. cap.18. à num.16. cum ſeqq.
fol.202.
13 Vltimò declara hanc regulam propoſi-
tam, vt locum habeat, & procedat, quando
officio iudicis alimenta petantur,non autem
quando iure actionis. quoniam hoc vltimo
caſu appellationi non deferens à ſententia
emiſſæ, violentiam facere dicetur.quoniam
licita reputatur, quæ ſententia receptiſſima
eſt, vt probant Specula. in tit.de appella. §.in
quibus verſ. tu dic quòd ſi petantur officio iudicis.
quam etiam poſt Alberi. ſequitur Ioannes
Andreas ibi in additione, in verbo, aliorum,
Bart. in l. ſi. ff. de appella. recipi. num.1.& ſeqq.
Pedemont.deciſ.25.n.20. Lancelot. Robert.
in tract.de attenta 3.p.c.28. à num 65. & ſeqq.
& poſt Bart.& Areti.tenet Vitalli.tract. clau-
ſularum in verbo,an iuri alimentorum,ſub n.10.
tomo 18. fol.487. colu.3. Cæſar Contar. in l.
vnica,in ampliatio.num.141.C.ſi de momen.poſſ.
Ozaſcus deciſ.25.n.20.licèt voluerit cauilla-
re hanc diſtinctionem Eſcacia de appella.
q.17.limit.7.n.17. dicens,quòd reiecta com-
muni diſtinctione appellari non poterit ab
alimentis petitis ab inope, ſiue iure actionis,
ſiue officio iudicis illa petat, quia cùm con-
tra communem loquatur, audiendus non
eſt, tenet etiam Auenda. in dictionario legum
Regni, poſt reſponſa,verbo,gouerno, verſ. iſta
tamen regula.fol.189.& ex aliis tenet Flores
de Mena pract quæſt. quæſt.14. num.11. & ſu-
prà, & ex Fachineo controuerſiarum iur. lib.1.
cap.77. Bart. & aliis affirmat Ceual. in contra
commu.4. p. quæſt 897. num.920. Guillelmus
de Cunis in l.2. ff de his qui ſunt ſui vel alie.iu.
arg.l.2.ff.de re iudi. Cuman.in l.ſi num.4.ff. de
appella.recipi. Vitalli. in tract.de clauſ.tit an iuri
alimen poſſit renun.cum iura num.106. fol.mihi
633. Aret conſ 97.num.3 in ſi. ſequitur Rota
deciſ 764.lib.1. diuerſo. per totam, vbi dicitur,
quòd à ſententia lata in cauſa alimentorum,
quæ nõ iure actionis ſed officio iudicis pro-
pter inopiam petita eſſent, non poteſt ap-
pellari. Plures alios (aliquibus ex his citatis)
in hanc ſententiam allegat Surdus d. q.60.
num.21. & ſeqq. quæ veriſſima eſt, licèt mi-
nùs rectè, minúſque peritè, minus digeſtè, &
ſub verborum confuſione contrarium ten-
tare voluiſſet,intricatè allegando Doctores,
qui ſuammet reprobant intentionem dicen-
tes, quòd etiam quando agitur pro alimen-
tis iure actionis,non admittitur appellatio ſi
actor inops ſit,vt tũc par ſit ratio,ac in agen-
te officio iudicis,de quo ſtatim dicendum.

Hanc noſtram cõcluſionem (licèt à prin-
cipio æquiuocè) tenet Marqueſſa. de com-
miſſio 1.p.cap.18.num.8.fol.202. dum ad id al-
legat Pedemont. Guidobon. & Lancelo.di-
cit in comprobationem, quòd ad hoc vt à
præſtatione alimentorum procedat appella-
tio ſuſpenſiua, tria requiruntur, primum,
quòd iudicis officio, non iure actionis pe-
tantur. Secundũ propter inopiam, qua ceſ-
ſante,appellationi locus erit. Tertium,quòd
futura, non præterita petantur, & ita cen-
ſuiſſe Rotam coram Domino Orano in vna
Anconitana alimentorum 4.Decemb.1585.
poſt Bart.in tract.de aliment.num.47.Alberic.
in l.ſi iudex in fine ff. de iis qui ſunt ſui vel alie-
ni iur Roma.in l.1.num.15.ff.ſolu. mat. in ant.
ſimiliter num.43. C.ad leg.Falci. Aret. conſ.97.
num.3. in ſi. Bald. nouell. in tract. de dote p 9.
priuil.7. & caue à Marqueſſano, ſeu attentè
lege, quia intricatè loquitur cum termino-
rum confuſione.

Quod autem dicit Surd. vbi proximè ci- 14
tatus, negandum eſt libenter, non quando
officio iudicis petuntur alimenta, ideo eſt,
quoniam ipſa natura, iúſque naturale hoc
inducit præſtari, puta, filio à patre, patri à
filio & ſimilibus. l.vel negare, ff.de iis,qui ſunt
ſui vel ali. iur.l. ex hoc iure, de iure natur. gent.
& ciuili. gl.in l ſed & ſi, §. conſului, de peti. he-
reditatis. Claud. in d.l.ex hoc iure colu.14. Ca-
gnolus in l.cum amplius §. is natura. num.1. &
ſeqq ff de regul. iur. at quando iure actionis
petuntur, ſolum ius ciuile operatur. quod
multum intereſt, & illud adeò fortiùs, vt
filius alimenta ſibi debita à patre iure natu-
rali non poſſit renuntiare Secundùm Barto.
in l.1.§.ſi vel parens ff.de lib.agnoſ.Ceuallos in
contra commu 1.tomo quæſt.388.n.28. ac ideo 15
æqualitas inducta à Surdo non procedit, vt
vides, nec etiam ob aliud fundamentum,
quo mouetur; nempe, quòd paupertas &
inopia ſit ſufficiens, vt actori, habenti pro ſe
ſententiam, alimenta præſtentur, lite pen-
dente,quia falſum eſt,& improbabile;ſiqui-
dem tria copulatiuè concurrere neceſſe eſt,
ſcilicet, quòd ſit filius, vel nepos, & quòd
pauper,& quòd iã habeat pro ſe ſententiam,
ex l.ſi inſtituta §.de inofficioſo.ff.de inoff.teſtam.
vt latè probauit noſter Cou. in pract.c.6.n.6.
Ludo.Molin.de primoge.Hiſpano.lib.c.19.n.30.
Lara in d.l.ſi quis à liberis §. ſi vel parens n.42.
Aluarus Valaſcus conſult.1.n.9.verſ.nec exiſti-
mo,

mo, inſinuantes iis tribus, vel aliquo illorum deficientibus, ſumptus actori non deberi, & ſic ſequitur, vt paupertas hæc, non operetur ſpeciale ſola ipſa & deperſe.

16 Deinde facit pro hac parte,& contra Surdum. nam quando alimenta petuntur iure actionis, vt ex contractu, *&c.* cauſa alimentorum non eſt ſummaria, vt probant Bart. *in l.de alimen.num.2. C. de tranſ.* idem approbat Bal. *in l.nonnumquam lectu.2.ff. de iudicijs.* Decius *in d.l.de alimentis.num.*12.& ibi Curtius iunior *num.* 8. Decius *in l. ſi certis annis. num.7.C.de pactis.* Maran.*de ord. iudi.4.p. d.9. num.52.* Didacus Perez *in rub.tit.1.lib.3.ordinam.* Lara *in d.§.ſi vel parens num.24.* & poſt Alex. & Barto. idem latè tenet Marqueſſ. *tract.de commiſſio. p.1. cap.18. num.5.6. & 7. fol.* 201. Surdus *de alimen. priuile. 2. tit. ibi num.* 16. Gratian.*diſcepta.foren.tomo 1.cap.33. n.22.& 23.* vbi intelligit in inope, rationem reddentes, quia in hac ſpecie ceſſat cauſa, cuius fauore introducta ſunt priuilegia alimentorum,quia ille,qui ſibi quærit alimenta, tuebitur parta, cùm præſumatur vir prudens,maturi,grauiſque cõſilij. Probat etiam
17 Flores De Mena *in pract. quæſt. d. quæſt.* 14. *num.* 11. *& ſuprà.* vt hoc caſu agatur iure ordinario, & appelletur, & iure actionis etiam agitur in legato pro alimentis, vt poſt alios Gratia.*diſcepta. foren. cap.*104. *à num.*57. Mareſcot *variar.reſolutio.lib.2.c.83.à n.1.*

18 Prædicta tamen concluſio, qua diximus, à ſententia ſuper alimentis lata non eſſe licitam appellationem ſuſpenſiuam: fallit,& non procedit,quando ſententia eſt lata contra eum qui petit alimenta, quia is à negatiua ſententia poteſt quoad vtrumque effectum appellare, Angel *in l. ſi. ſub num.1. ff. de appella. recipi.* quem referunt, & ſequuntur Cæſar Contard. *in l.vnica limi.17.num.19.C. ſi de momen. poſſ.* Ruginell. *in tract.de appella. §.2.c.3.num.68.* Eſcacia *tract.de appella. q.17. limi 7.num.* 19. Petrus Surd. *tract. de alimen. tit.8. priuileg.60. num.24. in ſi. & num.23. & ſeqq.* & ſignantur *num.33. in ſi.* Marqueſſa.
19 *tract.de commiſ.1.p.cap.18.num.17.fol.*210. Generaliter verum eſt, quòd à ſententia negatiua lata contra agentem aliqua priuilegiata via, & ſui natura inappellabili, admittatur appellatio quoad vtrumque effectum, de quo latè infrà cap.4.hac 3.p.

20 Hinc vt vides,pedetentim labimur in noſtram propoſitam quæſtionem, an à ſententia lata virtute contractus, quo alimẽta promittuntur, & cui aliàs pro alimentis conſequendis ius naturale, & officium iudicis eſt paratum; ſit appellationi interpoſitæ deferendum.& facit difficultatem reſolutio proximè præcedentis declarationis, vt quando ex cõtractu agatur, appellatio ſit licita quoad vtrunque;quando officio iudicis,ſecus.

Et pars affirmatiua,vt in noſtro caſu ſit de-
ferendum, probatur,primò, nam licèt actio 21
iudicati exequutionem habeat paratã,ſtipulatio tamen,per quam ipſa nouatur,eius priuilegio non gaudet, *l. minor 14.ff. de minoribus.* Ariſmin.Tepat. *lib.1. tit.de re iudicata fol. 316. colu. 2.circa fin.* nec ipſa ſententia illud conſeruat, nec retinet, text. eſt *in l. ſi ſe non obtulit 4.§.ſi ex conuentione ff. de re iudicat.* Si
quidem etiam contractus geſtus in vltima 22
voluntate amittit ſuam naturam, & aſſumit naturam vltimæ voluntatis, *l.1. § ſi quis ſub conditione.ff.vt legato.no.cauca.* Iſſ.*in l.nemo poteſt à num.21.ff.de leg.1.* Ergo idem in noſtro caſu eſt dicendum, vt priuilegium exequutionis, quod habebat ſententia lata in fauorem patris, vel filij, per ſtipulationem amittatur ſubſequutam. Et comprobatur, quoniam licèt à mero poſſeſſorio non appelletur, tamen in poſſeſſorio intentato, vigore contractus & obligationis appellatio admittitur quoad vtramque. ita latè dixi hac 3.p. cap.12. à num.99. cum multis ſeqq.

Secundò & pro hac parte facit, quoniam 23
prouiſio hominis facit ceſſare priuilegium à iure ſibi conceſſum, *l. penult. ff. quibus mod. pig.vel hypoth. ſolui.* vbi tacita hypotheca alicui à iure competens amittitur per expreſſam ab eo ſtipulatã,ex quo text. illam communiter eliciunt DD. noſtri concluſionem, quòd prouiſio hominis nouando prouiſionem legis,tunc prouiſio legis, etiam ſi ſit de iure communi,tollitur per prouiſionem hominis. ita tenent Cynus, & Salicet. *in l.2.C. de iure emphyteu.* & habetur *in l.4.§.ſi ex conuentione.ff.de re iudi.* Salicet.poſt Petrum *in l. fin.C.de pactis conuen.in d.l.2. num.76.* Neguſan. *de pigno.4.memb.2 p.c.93.& ſurſum.* ergo idem eſt dicendum, vt ceſſet priuilegium exequutionis,tacitè à iure filio conceſſo per initum alimentorum contractum.

Tertiò facit, quia quando in aliquo ne- 24
gotio propter aliquam cauſam eſt prohibita appellatio, ſi ei accedat aliud, quod illam prohibitionem non patiatur, hoc præualet, & vt potentius facit ceſſare prohibitionem, ita vt appellatio admitti debeat,probat elegans text. *in §. ſuper quæſtionum §. nos autem. de off.delega.* ergo ius actionis permittens appellationẽ cùm accedat officio iudicis prohibenti illam,attendendus eſt.

Sed his non obſtantibus etiam pro con- 25
traria parte,imò à ſententia lata pro alimentis virtute contractus pariter appellationi non eſſe deferendum; facit fortiter. primò, nam vbi reperiuntur duæ regulæ, vna affirmans,alia verò negans,hanc potiùs (illa ne-

glecta)ſequendam & attendendam eſſe,probat text. *in l.tutor quoq; 3.in ord. §.liberti.verſ. ſed ſi patronum ſuum.ff.de ſuſpectis tuto.iuncta l. 1.§.conſequens. eodem tit.* tradit per hæc iura Anto. Dinus,& Bart. *ibi in prima lectura.* ſequitur Alex.*in l.ſi conuenerit colu.* 1.*ff.de re iu-*
26 *dica.*& vbi concurrunt duo priuilegia, aliud prohibitorium,aliud permiſſiuum,illud potiùs præualere,& ſequendum eſſe, *l. ſi Ruffinus vir clariſſimus.* & ibi Bal.*in prin.* Raphaël Fulgo. Alexan. Fran. Areti. & Iſſ. *C. de teſt. militis.* ſed circa alimenta hæc concurrit actio, & officium iudicis, & ſic duæ cauſæ, alia permittens appellationem, alia prohibens, ergo cauſa prohibitionis eſt ſequenda neceſſariò.

27 Secũdò pro hac parte facit diſpoſitio text. *in l. qui id quod. ff. de donatio.* vbi donatione in ſtipulationem deducta,& virtute ſtipulationis cõdemnatus donator non amittit priuilegium , ne conueniatur in quantum facere poteſt, quod donationis virture ſibi competebat.reddens rationem text.*ibi*,cauſam enim & originem conſtitutæ pecuniæ, non iudicij poteſtatem præualere, placuit, *&c.*) & ſic poteſtas ſtipulationis, ſeu actionis conſtituti,quod id ſignificant illa verba(non iudicij poteſtatem) vt declarat ibi gloſſa, non eſt apta impediendi priuilegium antea competens.

28 Tertiò probatur, quando vna actio deuoluitur in aliam, intelligitur deuoluta ſecundùm ſuam naturam primæuam, text.eſt *in l.item veniunt §. cum prediximus.ff. de petitione hæredit.* vbi gl.& Doctores hoc notant, quemadmodum quando vna actio in alterius locum ſuccedit, eius naturam aſſumit. *l.*1.*§.ſi quis ſub conditione,* ibi, & huic ſtipulationi eaſdem cauſas, & conditiones ineſſe, ſciendum eſt, *&c.) ff.vt legator.ſeu fid.nomine caueatur. l. ſi quis ſtipulatus. ff. de vſuris l. ſi id quod.ff.de conſtitu.pecunia.l. ſi cum §.2. ff.ſi quis cautioni.*ergo iſta actio ad alimenta,quæ ſuccedit in locum officij iudicis, eius naturam aſſumere,& retinere debet.

29 Quartò & huic proximũ eſt, quòd quando in vnamet perſona concurrunt qualitas naturalis, & accidentalis , quæ inſimul ſtare nequeunt ; præualet naturalis, *l qui habet. ff. de tutelis* , ſiquidem & attenditur potiùs cauſa primordialis , & originalis. Craueta
30 *conſ.*144.*num.*2.& principium eſt fine potentius , & cauſa incipiens potentior eſt perficiente *l.*1.*ff de orig.iur.l. Pomponius ff.de negotijs geſt l. ſi filius ff. de verborum obligatio.* & omnis proceſſio fit à principiis Ariſto. *lib.*1. *de cœlo.* Angel. *conſ.*110. *num.*6. *poſt medium.*
31 Craueta *conſ.*883. *num.*13. & finis regulatur à ſuo principio, & ad illud trahitur,*l.*3.*§.Seio* vbi Bald.*ff.de minori.* Angel.*in l. ſi poſſeſſor §. Seio*,vbi Bald.*ff.de petitione hæred.* ſed in filio, vel patre alimenta contrahente concurrit officium iudicis inductum ab ipſa natura, & contractus , qui eſt accidens , ergo illud præualet.

Quintò facit. nam ſi ſtipulatio , quæ eſt 32
ſtricti iuris , & ſtrictæ interpretationis, interponatur ſuper contractu bonæ fidei , huius naturam, & effectum retinet quia qualitas primæ obligationis cenſetur adiecta in ſtipulationem. *l. altam ff. de donatio. l.2. verſ. qua ff.de priuilegys credit.* Bart. *in l.ſi quis cùm aliter num.*4. vbi Alex. *num.*3. & Iſſ.12.*ff. de verbor.*vbi Areti. & alij plures citati à Pinello *in repetit.l.*2.*C.de reſcind.*1.*p. cap.*3. *num.*11. *& ſeqq.* Ceual. *in contra commu. opinio.*1. *tomo quæſt.*510. *ante fi.* dicentes quòd remedium 33
*l.*2. *C. de reſcindend. vendi.* quod non datur in contractibus ſtricti iuris ; locum habet in ſtipulationibus interpoſitis ſuper contractibus bonæ fidei. & hinc eſt , quòd ſi depoſitum ſubrogatur loco alterius contractus, licet opponere omnes exceptiones,quæ poterant primo contractui opponi, Corraſius 34
tract.de depoſito 1.*p. tit. de cauſis. num.*42. *cum pluribus ſequentibus.* Matta *de iuriſdict.*4.*p. cent.*2. *caſu* 104. Ergo priuilegium non admittendæ appellationis inhærens officio iudicis,& æquitati, naturali filio præſtante alimenta , debet durare, & reperi in contractu eademmet promittente , qui eo ſui natura caret. Longum potuiſſem in re hac facere progreſſum, ſed hæc ſufficiant.

Quid dicendum in tam difficili , & inta- 35
cta quæſtione ? eam fœdere diſtinctionis intendo componere.aut enim contractus,quo alimenta promittuntur filio , puta; celebratus eſt animo nouandi priorem obligationem inductam ab æquitate,& ratione naturali (prout hodie requiritur vt expreſsè fiat nouatio *iuxta l.ſi.C. de nouatio.*) & tunc cùm officium iudicis penitus euaneſcat,remanet ſublatum, cum prouiſio hominis faciat tunc ceſſare prouiſionem legis,quando fit ad eam nouandam,nõ aliter,vt expreſsè ita declarat Neguſan.*in d.*4.*memb.*2.*p.n.*93.& omnes alij Doctores quos ad ſecundũ argumentũ prioris partis n.23. ſuprà adduximus, remanétque dumtaxat ius actionis ex contractu,quia 36
per tranſlationem vnius actionis in aliam prior extinguitur , vt per Doctores *in l.ſingularia ff.ſi certum petat. & in l. certi condictio. in §.depoſuit,eodem titulo*,extincto autem primo contractu,extinguuntur omnia eius priuilegia, *c.acceſſorium de regul.iur. in* 6. Salicetus *in auth.ad hac num.*13. *C.de vſuris,* ac ideo ex eo agendo ad alimenta, ſententia ſuper ipſo lata patitur ſuſpenſionem per appellationem

Digitized by Google

tionem ſubſecutam, vt ſuperiùs diximus in vltima declaratione, n. 13. Et magis etiam in
37 ſpecie facit diſpoſitio text. *in d. l. ſi non obtulit. §. ſi ex conuentione, ff. de re iudicat.* ibi, ſi modò nouatio interceſſit, *&c.*) & cæteræ doctrinæ additæ in primo fundamento eiuſdem prioris partis, vt loquantur, quando nouatio interceſſit, & ideo hoc caſu appellationi tanquam licitæ non deferens, vim faciet.

38 Si autem hic contractus fiat non nouandi cauſa, ſed vt accedat priori obligationi, à natura inductæ, ad corroborationem, & additamentum eius, & multiplicetur cautio ac ſecuritas; tunc cùm iudicis officium ad alimenta integraliter, & in ſuo eſſe remaneat, retineatque ſuam propriam naturam, quæ præualet, & attenditur tanquam cauſa originalis, primordialis, & qualitas naturalis. Et quia qualitas prioris obligationis, cenſetur adiecta in ſtipulationem ſubſecutam, quæ probant text. *in d. l. qui id quod. ff. de donatio. l. aliam ff. de donat. l. 2. verſ. quare, ff. de priuilegys credito.* & alia iura, & Doctores omnes adducti in 2. 3. 4. & vltimo fundameuto, quæ pro ſecundæ partis comprobatione quæſtio-
39 nis adduximus, & ſecundùm Doctores in ſecundo fundamẽto prioris adductos, n. 23. & magis ad noſtrum caſum probant, *d. §. ſi ex conuentione.* verba *ibi*, cæterum ſi non nouãdi cauſa id factum eſt, manebit ordo executionis, ſed & ſi pignora accepta ſint, vel fideiuſſores in rem iudicatam, conſequens erit dicere, non ceſſare executionem, quippe cùm acceſſerit aliquid rei iudicatæ, non eſt à re iudicata receſſum, *&c.*) expendo inſuper text. celebrem *in l. 2. verſ. quare ff de priuilegys creditorum.* ibi, quare ſi in ſtipulatum funeris impenſa deducta ſit, dicendum eſt, locum eſſe priuilegio, ſi modò quis non abiiciendi priuilegij cauſa ſtipulatus eſt, *&c.*) Et faciunt, quæ in primo diſtinctionis membro dixi, ſequitur euidenter, vt appellationi emiſſæ à ſententia ſuper tali contractu lara, eſſe nullatenus deferendum, abſque metu violentiæ. quia tunc officium iudicis principaliter attenditur, iuxta quæ probaui in vltima declaratione ad regulam ſuprà appoſitam, vbi appellationem non ſuſpendere, aſſeueratum eſt.

Vnum tamen eſſentiale in hoc ſecundo diſtinctionis membro libenter aduertã. nam
40 cùm vt ſemper attendimus, quod principaliter agitur, & res ſemper denominetur à potentiori, atque in hac obligationis mixtura potentior illa ſit quæ ex iudicis officio pro-
41 uenit ſecundùm ſupradictas doctrinas: actor debet in iudiciũ deducere, & probare qualitates, quæ in hoc officio iudicis deſiderantur, vt puta; filium eſſe, *&c.* & inopem, quia cùm iudicis officium non detur, niſi quibus lex præſtare iubet, inopibus tamen non diuitibus, ex ſpecialibus rationibus inducta ab æquitate, & naturali ratione, *l. ſi quis à liberis. §. 1. ff. de liberis agnoſcen.* Bald. *in l. libertus quos §. 1. ff. de alimen. & ciba. legat.* Doctores *in l. de aliment.* per illum text. *C. de tranſact.* Petrus Surd. *de aliment. tit. 1. q. 108. n. 4. & eodem tit. q. 112. num. 13. & ſeqq.* & propterea diximus, quòd quando ad alimenta agitur iudicis officio, proceditur ſummariè, nec admittatur appellatio ſuſpenſiua. quoniam paupertas, & fames dilationem non patiuntur, ad differentiam quando agitur ſine iudicis officio, quia tunc ſiue pauperibus, ſiue diuitibus debentur alimenta. idem eſt veluti ſi alia res promitteretur, ac ita cùm officium iudicis ſit fortis qualitas excludens appellationem in hac mixtura, ideo omnia quæ eius naturæ conueniant, agens deducere, & verificare tenetur, vt queat obtinere in priuilegio non 42
admittendæ appellationis. tunc verò officium iudicis concurrit cum actione, quando per id vberiùs conſulitur agenti, & per id aliquid additur actioni, *l. in cauſa, la 2.* & ibi communiter Doctores *ff. de minoribus.*

Cum eo etiam caſu, quando agitur ad ali- 43
menta ex vtraque obligatione commixtim, vna admittens appellationem, alia (hoc eſt officium iudicis) excludens, hæc illi præponderat, & detrahit ex illa reſolutione, non minùs probabili, quàm vera, de qua ſuprà in 2. p. c. 7. à n. 44. & per totum. Quòd quando duæ qualitates aduerſæ, alia prohibens appellationem, alia deſiderans, concurrunt cir- 44
ca vnum, & idem indiuiduum, qualitas negatiua præferatur, & vincat, ex his, quæ exactiſſimè in comprobationem congeſſimus. Vbi ſic intelligendum eſſe celebrem text. *in d. cap. ſuper quæſtion. §. nos autem, de off. deleg.* quem adduximus pro tertio fundamento prioris partis huius quæſtionis. Et inſuper etiam facit quod in d. c. 7. à n. 101. cum ſeqq. affirmaui, vt ex dictis qualitatibus contra- 45
riis, ſi vna eſt acceſſoria ad aliam, eius naturam ſequatur. & ſic cùm iſta promiſſio alimentorum (non animo nouandi) à lege inductæ obligationi accedat, & acceſſoria ſit, eius naturã aſſumere, & ſequi tenetur, quando ſimul concurrant, pro quo applica mirabiles doctrinas, fundamenta, & Doctores, quos adduximus in d. c. 7. à n. 101. & ſic habes abſolutam quæſtionem difficilem, quam nota, quia alibi non inuenies.

Et ex huius principalis quæſtionis reſolu- 46
tione, qua diximus; in alimentis non dari appellationẽ ſuſpenſiuam; extende, vt multo fortiùs procedat in interlocutoria, quia quando prohibetur appellatio à cauſa principali,

cipali, quoad ſuſpenſiuum tantùm, pariter
cenſetur prohibita ab interlocutoria, ſicut à
diffinitiua, quia eadem ratio degit & mili-
tat in vtraque. ita in terminis alimentorum
tenet Eſcacia *de appella. q. 17. limi. 7. ſub n. 13.*
verſ. infero 3. fol. 422. ſed quia de hoc articulo
latè egimus generaliter ſuprà 2. p. c. 6. per to-
tum, hîc omitto.

47 Et complemento huius capituli obiter
aduerto; quòd licèt aliqui valere affirment
argumentum ab alimentis ad dotem, & pro-
pterea vt nec ſit in cauſa dotis appellatio li-
cita quoad ſuſpenſiuum, communiter ſit à
Doctoribus receptum, Ozaſcus *deciſ. Pedem.*
25. num. 20. Menoch. *de adipiſcen. poſſ. rem. 4.*
num. 829. Aria. *in l. 51. Tauri à num. 32. fol. 24.*
Ioan. Lupus *in cap. per veſtras §. 14. verſ. ad-*
uerte Gratianum regul. 33. num. 3. Eſcacia *de*
appella. quaeſt. 17. limi. 7. num. 9. & latè proſe-
quſitur *in limi. 8. à num. 3. cum ſeqq. & num. 8.*
fol. 423. vbi latè tractat an ſuper cauſa pia
admittatur appellatio, vt eſt videre per Bal.
nouel. *in tract. de dote p. 9. in 7. ſpeciali.* Petrum
48 Surd. *de alim. tit. 8. quaeſt. 60. num. 6. & 7.* & ſur-
ſum (ego tamen nunquam vidi practicari,)
49 quem num. 34. & 35. vide, an pendente ap-
pellatione, ſint alimenta miniſtrãda, & quid
ſit dicendum quando agitur ad reformatio-
nem alimentorum, an tunc appellationi
emiſſæ deferendum ſit, dicemus infrà hac
parte cap. ſequente.

50 Vnum tamen non diſſimulabo, quod di-
cit Auenda *in dictionario legum Regni* poſt re-
ſponſa *fol. 189. verbo gouierno verſ. 5. procedit,*
ſcilicet, quòd illa regula ſuperiùs à nobis
tradita, quòd à ſententia præſtari iubente
alimenta, non liceat appellari, limitetur re-
ſpectu taxationis eorum alimentorum, quæ
ſi nimis taxentur, habeat locum appellatio,
nulla pro ſua opinione adducta lege aut ra-
tione, ſed ſolum Speculatorem *tit. de appella-*
tio. §. in quibus. verſ. 8. n. 11. qui quidem apertè
id non dixit, ſed illud dumtaxat ait, quod ſi
diceretur modum exceſſiſſe, iterum præſta-
buntur alimenta, ſed non aperit ante exe-
cutionem ſententiæ, vel poſt, & ſic ſecun-
dùm iuris regulas eſt intelligendus. maxi-
mè quia allegat ad id *l. ſi inſtituta §. de inoffi-*
cioſo. ff de inofficioſo teſt. & l. ſi neget ff de liberis
agnoſc. quorum quidem iurium caſus appel-
lationem ſuſpenſiuam non admittunt, ſicu-
ti *de d. §. de inofficioſo* ſuperiùs diximus. at *de*
dicta l. ſi neget, ipſius verba indicant, *ibi*, ali-
mẽta quidem liberis præſtare interim com-
pellendum, *&c.*) nihil autem ad caſum pro-
bant, attamen in caſibus de quibus loquun-
tur, appellationem negant, & ſic Doctor
debet intelligi ſecundùm leges quas allegat.

Deſuper & contra Auenda. facit, quòd
quando aliqua ſententia meretur execu- 51
tionem à grauamine ex exceſſiua fructuum,
vel intereſſe liquidatione, & taxatione, ap-
pellationi executionem non ſuſpendit, nec
ei eſſe deferendum tenent Bar. *in l. 2. C. de*
ſententijs quæ ſine cer. num. 5. ſequitur Rode-
ric. Xuarez *in l. poſt rem.* in declaratione *ll.*
regni, limi. 4. num. 5. & Additiona. valde plu-
res pro hac ſententia allegat *n. 1. & 4.* Soci.
conſ. 30. n. 6. Octauia. Ozaſ. *deciſ. Pedem. 129.*
num. 10. Cou. *lib. 2. vari. cap. 11. num. 1.* Ioan.
Garcia *de expenſ. c. fi. num. fi in nouiori impreſſio.*
Ayora *de part. 1. p. cap. 4. num. fi.* Vrſillis *in add.*
ad Afflic. deciſ. 35. num. 2. & 175. n. 1. Aimon.
conſ. 231. n. 5. & 14. alios allegat Parlad. *lib. 2.*
rerum quoti. c. fi. 1. p. c. 12. n. 32. plurimos Eſco-
bar *de ratio. c. 33. à n. 20.* vide quæ nos latiſſi-
mè infrà 4. p. cap. 10. à prin. & eſt receptiſſi-
ma omnium tribunalium ſupremorum ſen-
tentia, quæ licèt habeat contradictores, &
quando liquidatio & taxatio ſit per ſenten-
tiam de cuius executione tractatur (vt nos
ſuo loco videbimus) illud apud omnes con-
cors eſt: quòd quando taxatio ſit in eadem- 52
met ſententia, nullatenus à taxatione exceſ-
ſiua appelletur, quemadmodum, nec ab ipſa
principali parte ſententiæ, vt apùd eoſdem
Doctores eſt videre. prout accidit in ſenten-
tia, de qua agimus, nam in ea ſemper ſit ali-
mentorum, & quantitatis taxata condem-
natio, & tunc etiam concurrunt in ſententia
circa vnum & idem duæ contrariæ qualita-
tes, quarum negatiuam appellationi præfe-
rendam diximus ſuprà, & probauimus 2. p.
cap. 7 maximè quia taxatio venit acceſſoriè
ad principalem condemnationem alimen-
torum, prout ſuperiùs dixi.

Deſuper quoniam exinde maximum ſe- 53
queretur inconueniens, cùm vnquam poſ-
ſet euitari periculum à lege conſideratum in
dilatione præſtationis alimentorum, propter
quod vitandum ſententiæ executio acce-
leratur appellatione non obſtante, quæ ſi
à quantitate emiſſa admitteretur ſuſpenſiua,
numquam haberet locum huiuſmodi ſen-
tentiæ priuilegium, & permitteretur vna
via, quod alia prohibetur, contra text. *in l.*
oratio ff. de ſponſalib. & aperiretur via fraudi-
bus. quis enim condẽnatus acquieuit quan-
tumuis legitimæ taxationi? quis eam non
impugnabit? & exceſſiuam iniuſtiſſimám-
que non dicet appellans dumtaxat ſuſpen-
dendæ executionis, & differendæ præſtatio-
nis cauſa? ſi principale confidit lex de iudi-
ce, cur non de acceſſorio? cognoſcat ſupe-
rior de vtroque grauamine, reponat, vel mo-
deret, quod iniuſtum reperiat, euitetur ca-
lumnioſa dilatio, non pereat interim actor
inops, non fame ac tædio affectus litem de-
ſerat,

Digitized by Google

ſerat, exequatur ſententia, quia res, & venter dilationem non patitur, cùm periculum
54 ſit in mora. Pro quo etiam facit, quod huius
efficacis rationis calore iuſtiſſimè diſponit
l.54. tit.5. lib.2. noſtræ recopil. Regiæ, quod à
taxatione ciborum, vel alimentorum, quæ
in oppidis, & ciuitatibus venduntur, appellatio
emiſſa executionem non ſuſpendat,
præcipitque & aduertit auditoribus ſupremorum
tribunalium, quòd ſi ad eos eatur
per viam appellationis, vel aliam etiã quamlibet,
minimè impediant executionem inferioribus.
nec faciant, vt ſuperſedeant in ea,
reſpectu multorum inconuenientium ex
contrario reſultantium. *d. in l.9. tit.18. lib.4.
eiuſdem recopilationis.* diſponitur etiam, quòd
55 quando ordinarionis vigore & ſtatuti populorum
facti ſuper veſtibus & eibis, iudex
aliquem mercatorem condemnauerit, vel
aliquam perſonam delinquentem in mercantili
officio in mille marapetinos & infra,
exequatur, pœna in eius bonis & perſona
non obſtante appellatione, ſed poſt executionem
factam ius ſuum proſequendi ſit
facultas.

56 Et in terminis noſtræ quæſtionis ita determinauit
ſacra Rota *in deciſ.764. per totam
1.p. diuerſorum*, & ſpecialiter *num.2.* in hæc:
Vnde ſi Ioſephus tempore petitæ mercedis
erat adeò pauper, vt res non reciperet dilationem:
ſequitur; vt à decreto facto ſuper
taxatione mercedis non potuerit appellari.
Sicut enim à ſententia in cauſa alimentorum
debitorum officio iudicis propter paupertatem
non poteſt appellari, quia res non
recipit dilationem, *l.ſi.ff de appella. recipi.* ita
etiam dicendum eſt de ſententia lata in cauſa
mercedis paupens, vt non ſit appellabils,
propter eandem rationem.) Et hoc etiam in
terminis tenet gl. *in clem.1. verbo, oneramus,
de iure patr.* quam alij ſequuntur, de qua per
nos cap.ſeq. à num.9. latiùs, quarum quidem
doctrinarum immemor fui, tempore, quo
contra Auendanum reſolui, ſed poſtea vidi,
& ſic tenendum eſt fortiter contra Auend.
vt appellationi nec reſpectu condemnationis,
nec reſpectu taxationis, & quantitatis
alimentorum ſit nullo modo deferendum,
nec violentia dicetur à iudice commiſſa, &
vide etiam Doctores citatos ad hoc in d.c.2.
à num 9. hac 3.p.

Efficax enim eſt, fortis, & potiſſima illa
ratio, quam iura & Doctores à nobis ſuperiùs
allegati conſiderant, ad excludendam
appellationem ſuſpenſiuam hac alimentorum
cauſa, vt ſcilicet; periculum ſit in mora,
atque quod dilationem non patitur, ſed
57 celerem expeditionem deſiderat. ſub cuius
quidem præſidio, & protectione multi caſus
ſpeciales degunt, & à malitioſis tuentur. &
propterea vim nec fieri, nec appellationi interpoſitæ
à ſententia (qua quis condemnatur
ſuper actione ad exhibendum) eſſe deferendum,
quando habet condemnatus facultatem
rei reſtituendæ, imò appellatione non
obſtante eam cogitur exhibere, cùm tale iudicium
non debeat moræ dilatione differri,
§.ibidem ad exhibendum l.2. ff de ferijs affirmat
Speculator *in tit. de appella. §. in quibus. verſ. ſed
nunquid in actione ad exhibendum. num. 12.*
quam doctrinam ſequuntur etiam Bart. *in l.
creditor. §. iuſſus.* vbi Ioan. de Immola *colu. ſi.*
vbi etiam per Angel. Gregor. Lopez *in l.20.
tit.2. p.3. verbo ſi fuere tenedor della, gl.5.* &
idem Gregor. *in l.9. tit.25. p.3. gl.6.* profitentes,
quod tunc cogetur rem præcisè exhibere,
& ſi appellet non audietur.

Quod quidem limitatur, vt non proce- 58
dat quando quis vltra rei exhibitionem ad
aliquid aliud condemnaretur, puta; quia
propter inobedientiam non exhibendi intra
terminum condemnatur in intereſſe, iuxta
d.§.iuſſus. vel quia dolo deſiit poſſidere, ad id
ſit condemnatus, cum ſubiaceat periculo
iuramenti in litem, quia eſt graue, iuxta
text. *in l. Celſus §. idem Iulianus. & l. Iulianus
cum ſuis §§. & toto tit. ff ad exhib.* quia tunc appellationi
niſi deferatur, vis fiat tanquam
permiſſa, vt probat videndus Speculator *vbi
proximè.* Immola & Gregorius *dictis locis.*
Maran. *de ord iudic.6. p. tit. de appell.* qui ſupradictam
concluſionem eſſe intelligendam,
dicit, & declarandam, prout declarat, & intelligit
illam Speculator ad quem ſe remittit.
Hanc noſtram limitationem probat expreſsè
text. *in l. creditor § iuſſus ff. de appella.*
ibi, quia inſtrumenta per contumaciam non
exhibuerat, cùm petitor quanti ſua intereſſet
; exhiberi iuraſſet, facta erat condemnatio,
quæſitum eſt, an poſt iuſiurandum appellationem
interponere poſſet; reſpondit,
nihil proponi, cur denegandum eſſet appellandi
auxilium, *&c.*) Vide tamen quæ nos ſuprà
p.2. cap.7. ad ſi. latè diximus à num.132.
cum pluribus ſequentibus.

Quid autem ſit dicendum, quando in ea- 59
dem ſententia, qua quis ad exhibẽdum condemnatus
eſt, & ſi non faciat præſter actori
intereſſe, latè diſputando reſoluimus ſuprà
2.p. cap.7. ad ſi. vbi videre per te poteris ad
num.132. cum multis ſequentibus, quò te
remitto pro reſolutione vera huius difficultatis,
& præcedentis num.58.

Et prætextu huius rationis legatum reli- 60
ctum pro ſepultura dilationem nõ admittit,
& propterea nec appellationi emiſſæ à iudice
deferendum eſſe, firmat Ripa *in l.1. in prin.
n.17 ff. quorum legat.* tradunt Speculat. *in tit. de
appella.*

appella.§.1 *in quibus verſ.*8. Mantua. *in l.vlti-
ma in 2.lectn.n.*173.*C.de edicto diui Adri.*Gra-
61 ma.*deciſ.*82. *n.*2. Menoch. *de adipiſcend. poſſ.
rem.*2.*n.*61. vbi *n.*62. ex Ripa Bal. & Angel.
dicit,legata,quę dilationem non admittunt,
deberi,etiam anteaquam hęreditas adeatur,
62 vt etiam ibi *à n.*59. quòd quando in mora
hoc imminet periculum, legatarium poſſe
propria authoritate occupare legatum, nec
teneri remedio, quorum legatorum, ſicuti
etiam non auditur creditor petens, vt deti-
63 neatur cadauer debitoris, ne ſepeliatur, nec
eius appellationi deferendum eſſe, probant
ex aliis Baëca *de inope debitore c.*1.*n.*20. latè
diximus pluribus adductis Doctoribus ſu-
prà 2.p.cap 8. à num.72. & ſeqq.

64 Et ex hac etiam ratione,nempe,quia cau-
ſa ſtudiorum dilationem nõ patitur, docuit
Bal.*in l.vnica num.*6.*verſ.*1.*quid ſi vnus.C.ſi de
mom.poſſ.*appellationem non recipi à ſenten-
65 tia contra turbantem ſcholarem in habita-
tione, ſequitur Menoch. *loco proximè citato,
n.*63.& ex hac etiam fluit, quòd à ſententia
lata contra fabrum malleantẽ apud domum
66 ſcholaris,ſeu Doctoris ſtudiũ impedientem,
appellationi emiſſæ minimè eſſe deferendũ.
Iſſ.*in l.*1.*in fi.ſub n.*45 *ff.ſoluto matri.*Bal.*in l.*1.
§.1.*ff.de ferijs* Alex *in d.l.*1.*ff.ſoluto matri.*idem
Alex *in l.ſi ff.de appell.recip.* Thomas Grama.
*in deciſ.*58. *n.*15. vbi etiam tractat an admit-
tatur appellatio generaliter à qualibet do-
mus expulſionis ſententia.

67 Ex qua quidẽ ratione poteſt iudex à quo
appellatione pẽdente abſque reatu attentati
ad perpetuam rei memoriã examinare teſtes
ſenes & valetudinarios,quoniam dilata exa-
minatio periculum afferret,& ob periculum
mortis probatio periret,niſi examinarentur,
tenet Maranta *de ord. iud.*3.*p.*6.*p prin. q.*2. *n.*
195.*verſ* 22. *limita.* Petrus Dueñas *regul.*42.
*n.*33. Afflict.*in conſtitu. Neapoli.lib.*2.*c.*32. in-
cipit *probationum in caſibus colu.*2.*in fi.*Roland.
à Valle *conſ.*23.*num.*19. *lib.*3. & facit Rota *in
deciſ.*3.*aliàs* 110.*nota quod cauſa.de teſtibus, in
antiquis*, & explicat Lancelo. Robert. *de at-
tenta.*2.*p.c.*12.*limi.*28.quò pertinet quę dicũt
Bar.& Salicet.*in l.generaliter in fi prin C.de re-
bus credit.* quod ideo iuramentum ſub cuius
forma, & præſtatione fuit concepta, & lata
ſententia,pręſtari poteſt etiam pendente ap-
pellatione,ne ſcilicet probatio pereat.

68 Hinc eſt,quòd iudex appellatione pẽden-
te excommunicatum in articulo mortis cõ-
ſtitutum valet abſoluere,vt notauit Franch.
*in c.qua fronte,in gl.verbo decedat colu.*5.*ad me-
dium ſub n.*18. & ibi etiã cæteri Doctores *de
appell.*quia poteſt decedere in ea,ſi expetetur
ſuperioris abſolutio. Sequitur Lancelo.*ſuprà
limit.*43.*num.*2. cuius eſt etiam farinæ quod
ſuprà 2.p.c.5. latè diximus, appellationi ab
abſolutione excommunicationis emiſſæ nõ
eſſe deferendum, quia periculũ eſt in mora.

Quò etiam pertinet,vt tempus vindemia- 69
rum vel meſſium ſuſpendatur appellatione
interpoſita,quæ effectũ ſuum ſaltim ſuſpen-
ſiuum non habet,cùm ex eo reſultet pericu-
lum in dilatione,iuxta text *in l.ſolet ff.de ferijs
c.ſi.eodem tit.*& in expreſſo hanc concluſionẽ
probat *l.*6.*tit.*18.*lib.*4 *recopi.* Auenda. *de exe-
quend.manda.*1.*p.c.*6.*n.*4.*poſt princ.*

Et alia etiam exempla ad hanc doctrinam 70
ponit *d.l.*6. & Lancelo. vbi proximis locis *l.
nulla etiam l.ſi.ff.de appella.recipi.*& ſic genera-
liter in omnibus caſibus in quibus periculũ
eſt in mora ,appellatio non ſuſpendit , vltra
Doctores hucuſq; relatos in diſcurſu huius
capituli, probat Franch. *in c. qua fronte n.*18.
de appella. Thom. Grama. *deciſ.*58. *magnifica
n.*6. P.& alios *in d.l.ſi.*Lancelo.*de attenta.*2.*p.
c.*12.*limi.*53.vide infrà Menoch.*de reſtitu.poſſ.
rem.*3.*n.*834.Iſſ.*in l.*1.*colu.*1.*ff.de ferijs.*Maran.
in ſpecul. 6.*p. tit. de appell. n.*319. *& per l.quiſ-
quis C.quorum appella.non recipi.* Gratia. *diſce-
ptatio.foren.tomo* 1.*c.*74. quia quando pericu-
lum eſt in mora,recedimus à iuris ordinariis
regulis,vt latè ſcribunt Decius *in c.dilecta ad
fin.verſ.& hoc vnum de confir.vtili.* Hippol.de
Marſ. *in l.*1.*C.de reprobatio. colu.*40. Mandoſ.
*ſuper gl.*41.*quod commiſſio cauſarum q.*3 *n.*2.*&
ſeqq.* Menoch *de adipiſ.rem.*2.*n.*59. & probat
l.de pupillo. §. *ſi quis riuos ff. de operis noui nun-
tia.l.ait prætor* §. *ſi debitorem ff. quæ in fraudem
creditorum.* Felin. *in c.*2.*de præſcriptio.* Gratia.
diſceptatio.foren.tomo 1.*c.*74.*n.*18.*ad fi fol.*175.

Et an creſcente vel decreſcente patrimo- 71
nio alimentati,vel alimentantis creſcant, &
decreſcant alimenta etiam poſt ſententiam
iudicis, & eius taxationem, & an ad execu-
tionem poſſit opponi iſthæc exceptio , latè
diximus infrà 4.p.c.7.verſ.ex quo fonte fluit
quòd licèt pater.à n.88.& Doctores ibi cita-
ti loquuntur quomodocũque alimenta pręſ-
ſtentur,ſiue officio iudicis,ſiue iure actionis,
quos omnino vide , quia eleganter loquun-
tur, ibidem ad n.88.cum multis ſequẽtibus.

Periculum etenim in mora caret lege,le- 72
gem non admittit, atque legem tribuit,lici-
tum facit , quod non eſt. ac iudicem incom-
petentem, legitimum,multoties alterat non
ſolùm præcepta humana , ſed etiam diuina,
atque naturalia, *c. ſicut de conſecrat.d.*1. *c. licèt
de ferijs.c.diſcipulos de conſecrat.diſtinc.*5.*c.anni
rumore.& c.ſi nulla neceſſitas* 23. *q.*8.*c. ſecund.
de obſeruatione ieiun.c. quanto de conſuetudine.c.
quod non eſt licitum de regul. iur. in* 6.*l. nemine
C.de religioſ.& ſumptib.funer.l.*2. *C.de patri.qui
filios diſtraxe. l.vnica.* & ibi gloſſa *expedire, ff.
de officio conſul.* cum multis quæ congeſſit
Tiraquell.

Tiraquell de retractu §.1. gloſſa 9. n.32. & latiùs §.26. gloſſa 1. n.18. & ſequen. & iterum in tractatu de pœnis temper. cauſa 33. per totam. Chaſſaneus in conſuetudini. Burgund. rubri. 1. §.4. gloſſa 1. n.26. & §.5. verbo, ſe il ne agrace. n.15. & ſeqq Cacheria. deciſ. Pedem. 68. n.28. alios refert Queſada, diuerſa. quæſt. c.4. num. 3. Petr. Gregor. in ſyntagm. iur. 1. p. lib. 3. c.8. n.4. latè Camillius Gabinius de verb. ſignif. lib. 10. ex n.21. Bobadilla in politica lib. 2. c. 18. n.318.

73 Et quòd imminens periculum, & inſtans neceſſitas, cùm non recipiat dilationem, attribuat iuriſdictionē etiā non habenti, cùm tunc à iuris regulis recedatur, probat text. in Auth. de defenſo. ciui. §. audien. l.2. tit. 9. p.5. Abb. in c. cùm non ab homine n.15. cum ſeqq. & ſuprà de iudicijs, & in c. conſtitutus n.9. de appellat. Alexand. & Imola in l.2. ff de iuriſ. omn. iudic. & conſ 62. diſertiſſime Doctor volum. 4. Suarez in declarat. l.2. fori n.47. & ſeqq. poſt repetitio. l. poſt rem ff. de re iud. Bernard. Diaz in regula 496. Gregor. Lopez in d. l. parti. gloſſ. 2. Cacheria. in deciſ. Pedemont. 30. n 14. Tallada de carcere c.11. § 2. num. 2. Caſtellus à Bobadilla in politica lib. 2. c. 21. n.71. & c. 17. à n.109. cum ſeqq. & iterum eodem lib. 2. cap. 18. num. 318.

CAPVT II.

A ſententia reformante alimenta, ſeu penſionem, & aſſignante cōgruam beneficiato, vel coadiutori dato illiterato, ſeu impetito Rectori, œconomóve, vacanti Eccleſiæ nominato; ſeu etiam lata pro ſolutione decimarum, mercede famulorum, appellationi emiſſæ an non deferens vim faciat.

SVMMARIVM:

Congruæ nonæ ab ſignatione facta per ordinarium Rectori beneficij appellationi emiſſæ non eſt deferendum, quia caret ſuſpenſiuo. n.1.

Concilij Trid. ſeſſ. 7. de reformat. c.5. verba adducuntur. ibidem. Concilij Trident. locus ſeſſ. 7. c.7. refertur. ibidem.

Concilij Trident. locus refertur ſeſſ. 6. de reformat. c.2. & ſeſſ. 25. c.4. & eadem ſeſſ. 25. de reform. c.25. quibus eſt cautum, in qualibet congrua portionis aſſignatione ordinarium poſſe appellatione poſtpoſita exequi. ibidem.

Congruæ in aſſignatione Epiſcopus procedit ſecundum conſcientiam, & velo leuato, ſemotis omnibus exceptionibus, & per conſequens ſemota appellatione. n.2.

In congruæ aſſignatione tractatur de alimentis præſtandis iudicis officio. n.3.

A congruæ aſſignatione, ſicut ab alimētorum præſtatione nō admittitur ſuſpēſiua appellatio. n.4.

Conſcientia quando à iure iudici eſt onerata, appellatio regulariter non ſuſpendit. n.5.

Congrua aſſignata etiā clerico ſuſpenſo à beneficio, non ſuſpenditur per appellationē ſubſecutā. n.6.

Congrua præſtari iubetur per ſententiam prouiſionalem, & ideo non ſuſpenditur. n.7.

Subſidium charitatiuum impoſitum pro ſui ſuſtentatione pariter non ſuſpenditur per appellationem. n.8.

Ab exceſſiua congruæ aſſignatione appellationi interiectæ deferendum non eſt. n.9.

Ab exceſſiua fructuum taxatione & liquidatione facta in executiuis, an & quando ſit licita appellatio. n.10. remiſſiuè.

Alimentario ſeu portionario exigenti annuatim alimenta, aut portionem ab antiquo legitimè conſtitutā, ſi mota lis ſuper reformatione, quia puta, vel aucta eſt res ſuper qua portio eſt conſtituta, vel alia bona quæſiuit alimentarius. n.11. quibus caſibus poteſt agi ad reformationem portionis & alimentorum. n.12. remiſſiuè.

A ſententia ſuper reformatione portionis, ſeu alimentorum ſiue contra actorem, ſiue contra alimentarium lata, licita eſt appellatio quoad vtrumque effectum. n.13.

Alimentorum reformatio idem in effectu eſt, ac ſi ſententia lata fuerit contra alimenta petentem, cui ab hac negatiua permittitur appellare quoad vtrumque effectum. n.14.

In fauorem congruæ aut alimentorum aſſignatione, inductum eſt priuilegium, & ratio prohibendi appellationem ſuſpenſiuam. ibidem.

In fauorem alimentarij quod eſt introductum, non debet in eius damnum retorqueri. n.15.

Ratio prohibendi appellationem cùm ceſſet, debet ceſſare ipſa prouiſio. ibidem.

Appellationis prohibitio in alicuius inducta fauorem debet intelligi, ſi in fauorem eius lata ſit ſententia, ſecus ſi contrà. n.16.

Appellatio quamuis ſit prohibita in remedio l. fi. C. de edict. diui Adri tamen permittitur quando ſententia fertur contra actorem. n.17.

Sententia contra alimentarium lata ſi exequeretur, foret dare priuilegium, cui ius negat. ibid.

Appellatio permittitur quoad vtrumque effectum à ſententia, qua declaratur non eſſe reformandam, nec minuendam portionem, ſeu alimenta iam antea conſtituta. n.18.

Appellatio permiſſa à ſententia denegante congruæ ſeu alimentorum reformationem, ſi alimentarius eſt in quaſi poſſeſſione percipiendi, illi non officit, quia lite & appellatione pendente priuari non debet ſua poſſeſſione. ibidem.

Continuans ſuam poſſeſſionem lite & appellatione pendente non attentat. n.19.

Penſionario exiſtente in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem lata ſententia ſuper reformatione

penſionis, aut nullitate ipſius non exequitur prima ſententia, nec ipſe interim impeditur ſua vti quaſi poſſeſſione, imò tunc reſcribitur cum clauſula (ſine retardatione ſolutionis penſionis.) n.20.

A ſententia reformante penſionem ab antiquo conſtitutam ſuper beneficio, ex quibus cauſis, & quando admittat appellationẽ ſuſpenſiuã. n.21.

Reprobatur Ceuallos opinio. n.22.

Congrua ex antiquo conſtitutæ quando per Rectorem agitur ad augmentum, ex quo incidenter tractatur de penſionis reformatione, appellationi ab augmento congruæ, & incidenter à diminutione penſionis non eſt deferendum. n.23.

Alimentorum priuilegium non admittendæ appellationis ſuſpenſiuæ procedit, nõ ſolùm quando ſententia lata eſt pro omnibus alimentis præſtandis, ſed etiam pro aliqua parte ipſorum. num.24.

Augmentum regulatur ſecundùm naturam principalis, cui augetur. n 25.

Appellari ſi non poteſt à ſententia lata ex iuriſdictione ordinaria, pariter nec poterit appellari à ſententia lata ex iuriſdictione prorogata. n.26.

Appellari ſi non poteſt ab aliquo propter dignitatem perſonæ vel aliàs, pariter nec poterit appellari ſi procedat ex iuriſdictione prorogata. num.27.

Iuriſdictio prorogata & augmentata non eſt diuerſa à prima, ſed eadem extenſa, & de vtraque idem eſt iudicium. n.28.

Congruæ & alimentorum augmentùm vbi concurrit in eadem ſententia cum penſionis diminutione quoad appellationis prohibitionem diuerſæ ſunt qualitatis, & quæ præualet. n.29.

Sententia quamuis ſit ſtricti iuris, tamen ex vi attractiua continens vnum trahitur ad aliud, ſine quo illud vnum ſuper quo lata eſt, non poteſt ſortiri effectum. n.30.

Quod procedit etiam in libello. ibidem.

Sententia lata ſuper congrua augmento cauſatiuè & incidenter præiudicat penſionario ſuper diminutione penſionis, cùm principaliter agatur de congruæ augmento. n.31.

Attenditur ſemper, quod principaliter agitur. ibidem.

Congruæ augmentum cùm ſit cauſa diminutionis penſionis, illius naturam attendere debemus. ibidem.

Ius potentiùs operatur in cauſa, quàm in cauſato. num.32.

Qualitates contrariæ quando in eadem ſententia concurrunt, alia permiſſiua, alia verò prohibitiua appellationis, acceſſoria cedit naturæ principalis. n.33.

Qualitates contrariæ concurrentes in ſententia circa vnum inſeparabile æquè principaliter tamen, qualitas prohibitiua appellationis præualet. n.34.

Congruæ augmentum & penſionis concurrunt circa vnum & idem indiſſolubile. n.35.

A penſionis diminutione non poteſt admitti appellatio ſuſpenſiua, quin eundem effectum cauſet in augmento congruæ contra eius priuilegium. ibidem.

Flores de Mena inconſtantia in hac quæſtione refertur. n.36.

Penſionis ad reformationem quando agitur ex cauſa agendæ congruæ, non agitur iure actionis, ſed officio iudicis contra Flores de Mena. num.37.

Clauſula Bullæ (dummodo remaneant centum pro Rectore) ad corroborationem iuris Rectori competentis eſt appoſita, non vt illud innouetur. num.38.

Alimentorum augmenti ſententia multo fortiùs excludit appellationem ſuſpenſiuam. n.39.

Alimentarius quamuis conſenſerit taxationi alimentorum factæ per rem iudicatam, ſemper poterit petere augmentum ſi reditus decreuerint, vel alia iuſta cauſa. n.40.

Congruæ petitio non habet locum in beneficijs ſimplicibus, ſed in curam animarum habentibus dumtaxat. n.41.

Rectori impedito perpetuò, ſeu etiam imperito, atque illiterato, ordinarius poteſt dare coadiutorem temporalem, non perpetuum, nec cum futura ſucceſſione. n.42.

Rector inutilis effectus, atque ſenio impeditus, non eſt probandus ſuo beneficio. ibid.

Coadiutori Rectoris impediti aſſignanda eſt certa congrua pro victu de fructibus beneficij. n.43.

Intellectus ad text. in c. tua nos, de clerico ægrotan. miniſtr. traditur. n.44.

Coadiutor poteſt dari Parocho exempto propter identitatem rationis n.45.

Parochus cui ex impedimento vel imperitia datur coadiutor, non excuſatur à reſidentia. n.46.

Trident. ſeſſ.21. de reform. c.6. verba recenſentur. num.47.

Coadiutoris deputatio, etiã facta iudicialiter, non ſuſpenditur per appellationẽ ſubſequutã. n.48.

Quod intelligitur quoad effectum ſuſpenſiuum, quo dumtaxat caret hæc appellatio, non tamen deuolutiuum. n.49.

Impediti & imperiti à iure æquiparantur, cùm ex vtroque oriatur impedimentum officij exercitio. num.50.

Illiterati quales dicantur. ibidem remiſſiuè.

Coadiutoris temporalis de materia, qui ſint videndi. ibidem.

A congrua aſſignata œconomo & Vicario Eccleſiæ vacantis deputato an ſuſpendatur per appellationem ſubſequutam. n.51.

Text. in c. cũ vos, de off. ordinarij expenditur. ibid.

Oeconomus an aſſignandus ab Epiſcopo durante lite inter patronos, vel in totum queat beneficium prouidere. n.52. remiſſiuè.

Vicarium

Vicarium idoneum poteſt Epiſcopus conſtituere Eccleſiæ vacantis habita notitia cum congruæ aſsignatione eius arbitrio, donec de Rectore prouideatur. n. 53.

Cōgrua Vicario aſsignāda eſt ex fructibus eiuſdem beneficij, alijs tamen reſeruatis ſucceſſori. n. 54.

Vicarius Eccleſiæ vacanti conſtitui non poteſt is qui in concurſu, vt magis idoneus electus eſt, ad idem beneficium, donec facta collatione nanciſcatur poſſeſsionem. n. 55.

Quod procedit etiam in alijs beneficijs quibuſuis. ibidem.

Oeconomi deputatio, ſicut & eius congrua aſsignatio non impeditur per appellationem ſequentem. n. 56.

Tridentini verba ponderantur in d. c. 18. ſeſſ. 24. de reformat. ibidem. & Eccleſiæ vacanti deputatus vicarius etiam appell. pendente, non amouendus donec de Rectore prouideatur. ibid.

Congrua quantitas Vicario aſsignanda relinquitur Epiſcopi arbitrio, quod hodie limitatum eſt ex Bulla Pij V. n. 57.

Congrua Vicarij temporalis quæ ſit per Congregationem Cardinalium arbitrata. n. 58.

Vicario dato Eccleſiæ vacanti non ſunt aſsignandi omnes fructus beneficij, & quid ſi omnes ſint neceſſarij ad congruam portionem. n. 59.

Congrua Parochis non poteſt eſſe minor centum ducatis. n. 60.

Vicarius ad nutum amobilis non poteſt remoueri ante finitum anni ſeruitium. n. 61.

Officiales ad nutum amobiles, non poſſunt abſque cauſa amoueri. n. 62.

Decimarum condemnatio an recipiat appellationem ſuſpenſiuam. n. 63.

A decimis ad tributa valet argumentum, quia illas reſeruauit Deus in ſignum vniuerſalis dominij. n. 64.

Decimarum executio fit appellatione non obſtante. num. 65.

Decimis ius aſsiſtit, & debitum eſt euidens, & ideo habent executionem paratam. n. 66.

Decimæ, cùm clericis aſsignentur pro alimentis, dilationem non patiuntur. n. 67.

Decimarum ſolutionis tarditas continet peccatum. num. 68.

Diuini cultus aut animæ fauor non recipiunt appellationem, & excuſant ab attentatis. n. 69.

Tributa & vectigalia Principi debita cur non ſuſpendantur per appellationem. n. 70.

Multo minus debent ſuſpendi decimæ cùm ſint tributa animæ debita Principi cœleſti. ibidem.

Decima cùm proueniat à iure diuino, dicitur cibus domus Domini. n. 71.

In decimis cùm agatur de materia concernente animam, poteſt iudex Eccleſiaſticus incipere à præcepto de ſoluendo, & monitorio. n. 72.

Monitorium pro ſolutione decimarum reſoluitur in ſimplicem citationem. ibidem.

In decimarum cauſis commiſsis ſuper appellatione non reſcribitur niſi cum clauſula (ſine retardatione ſolutionis decimarum.) n. 73.

Conſuetudo ſeu præſcriptio non eſt legitima cauſa ad impediendam ſolutionem penſionis appellatione pendente. n. 74.

Exemptionem habitam à Papa, aut legitimam compoſitionem allegans, ſi ſuper illa non audiatur in cauſis decimarum, poteſt licitè appellare. n. 75.

Exemptio tributorum permittit appellationem ſuſpenſiuam. n. 76.

Sententia inter duas Eccleſias contendentes ſuper iure decimandi admittit appellationem. n. 77.

Et etiam quando collector decimarū excedit modum, quia etiam datur appellatio. ibidem.

Salarij famulorum ſententia non ſuſpenditur per appellationem à condemnato emiſſa, quia res dilationem non patitur. n. 78.

Salarij & mercedis famulorum cauſa ſummariè tractatur, atque etiam appellatio à ſententia ſalarij & mercedis non retardat executionem. num. 79.

Salarium Aduocatorum, Procuratorum, & ſolicitatorum an recipiat appellationem ſuſpenſiuam. n. 80.

Sententia lata pro ſolutione ſalarij, & mercedis famulorum, tunc meretur executionem non obſtante appellatione ſi petatur à paupere, ſecus ſi à diuite. n. 81.

A taxatione mercedis non datur appellatio ſuſpenſiua, ſicut nec à ſententia alimentorum præſtandorum. n. 82.

Qualitas diuitiarum & paupertatis in cauſa mercedis quoad admittendam vel reijciendam appellationem attendenda eſt. n. 83.

In famulorum ſalario, & mercede operarij non attenditur qualitas diuitiarum, aut paupertatis, ſed indiſtinctè non admittitur appellatio. num. 84.

Paupertas vti qualitas naturalis in famulis & operarijs præſumitur, qui vt plurimum neceſsitate coacti ſeruiunt. n. 85.

Salarij & mercedis famulorum cauſa tractatur in die feriato ob honorem Dei, quia ſuccedit loco alimentorum. n. 86.

Signatura iuſtitiæ ſolet reſcribere cum clauſula (ſine præiudicio legitimæ executionis, &c.) in cauſa mercedis promiſſæ, vel inter eum qui ſolet operas ſuas locare, & eum qui ſolet conducere. n. 87. ſecus econuerſo. ibidem.

Si tamen ſignatura videat iudicem à quo exceſſiſſe in taxatione mercedis non conuentæ, ſolet pro parte admittere executionem, pro parte verò deferre appellationi. n. 88.

Pro mercede conuentus ſi opponat, petentem eſſe diuitem, ac conſtet, ceſſabit priuilegium appellationis, imò admittitur quoad vtrumque effectum. n. 89.

Mandoſ. & Flores de Mena reprehenduntur abutentes iuridico loquendi modo, dicentéſque, in cauſa ſalarij, & mercedis procedi ſummariè & executiuè. n.90.

Probatio nulla quantumcunque liquidiſſima executionem habet. ibidem.

Cauſa eſt ſummaria, ergo eſt executiua, non eſt validum argumentum: à contrario autem benè procedit, eſt executiua, ergo ſummaria. n.91.

Cauſa non ex eo quòd agitetur ſummariè, & ex aliqua iuris ratione ſententia exequatur, & non recipiat appellationem, dicetur executiua. num.92.

Salarij materia remiſſiuè n.93.

Salàrium petitur in iudicio, vbi lis mota fuit, & etiam in foro Eccleſiaſtico, quo laicus poteſt compelli pro ſalario litis ibi tractata. n.94.

1 VT perfectiùs rem, quam ago, cogno-
ſcamus, illud eſt primitus ſupponen-
dum: quòd nulla vis fiet, ſi à noua aſſigna-
tione congruæ, & alimentorum, quam ordi-
narius facit rectori beneficij; minimè fuiſſet
appellationi interpoſitæ delatum. Enimuerò
iſthæc à iure minùs legitima reputatur, ſal-
tim quoad effectum ſuſpenſiuum, pluries
decreuit ſacrum Concil. Trid. *ſeſſ.7. de refor-
mat. c.5.* ibi, Addens inſuper, quòd ſi ipſi or-
dinarij etiam per idoneorũ Vicariorum de-
putationem, & congruæ portionis fructuum
aſſignationem omnino prouideant, vt ani-
marum cura nullatenus negligatur, & bene-
ficia ipſa debitis obſequiis minimè defrau-
dentur, appellationibus, priuilegiis, exem-
ptionibus quibuſcunque, etiam cum iudi-
cum ſpecialium deputatione, & illorum in-
hibitionibus in præmiſſis minimè ſuffragan-
tibus, *&c.*) *& eadem ſeſſ.7. c.7.* ibi, Vt per ido-
neos Vicarios, etiam perpetuos, niſi ipſis or-
dinariis pro bono Eccleſiæ regimine aliter
expedire videbitur, ab eis cum tertiæ partis
fructuum, aut maiori vel minori arbitrio
ipſorum ordinariorum portione, etiam ſu-
per certa re aſſignanda, ibidem deputandos,
animarum cura vtiliter exerceatur, appella-
tionibus, priuilegiis, exemptionibus, & cum
iudicum deputatione, & illorum inhibitio-
nibus quibuſcunque in præmiſſis minimè
ſuffragantibus, *&c.*) *& ſeſſ.6. de reformat. c.2.
& ſeſſ.25. c.4. & eadem ſeſſ.25. de reform. c.25.*
quibus quidem omnibus illud eſt cautum,
vt in qualibet alimentorum, & congruę por-
tionis deputatione ordinarius appellationę
remota procedat. Quod confirmauit, & de-
clarauit etiam Pius V. in bulla 16. inter mo-
tus proprios *fol.558.* declarat inſuper Frater
Manuel Rodriguez *in quæſtio. regul. tom. 1.
q.36. art.2. fol.346.* Nauarr. *conſ.7. tit. de præ-
bend.* Cuch. *lib.2. inſtit. maiorum tit.13. num.3.*
de qua congruæ aſſignatione vide multa per
Campanill. *diuer. rubr.7. c.6. à n.116.*

Quæ doctrina & iure communi compro- 2
batur, ex text. *in clem. 1. de iure patronatus*
diſponens, quòd Epiſcopus in aſſignatione
congruæ debeat procedere ſecundùm con-
ſcientiam, & velo leuato, ſemotis omnibus
exceptionibus, & allegationibus, & per con-
ſequens ſemota appellatione, iuxta ea, quæ
copiosè dixi 2.p.c.8. à n.104. cum ſeqq. quem
text. vltra gloſſam & repetentes ibi, latè &
elegãter ad hoc declarãt Lambert. *in tract. de
iure patron p.3. lib.2. q.10. art.9. & 10. cum ſeqq.*
Rebuff. *in tract. de congrua portione quæſt.4. per
totam.* Flores de Mena *in pract. quæſt. q.14. n.2.
lib.1.* quod confirmatur, tum quia tractatur
de alimentis iudicis officio debitis, à quo- 3
rum præſtatione appellationem interpoſi-
tam non ſuſpendere longam ſeriem ſuprà
c.1. fecimus. vt idem ſit in cauſa congruæ, 4
quæ alimentis æquiparatur, Guig. *de penſio.
q.95.* & not. Doctores *in d. cle.1.* & Rebuff.
*in d. tract. de congrua port. & de ſententijs proui-
ſiona. in præfatione num.137.* & ex Flores de
Mena *ſuprà n.4. ad fin.* tum etiam, quia vbi à
iure iudici eſt onerata conſcientia, appella- 5
tio regulariter non ſuſpendit, vt per gloſſam
in d. cle.1. verbo oneramus. admodum in iurę
laudata, & vt ſingularem pluries commen-
datam, firmant Iacob. Menoch. *de arbit iudic.
lib.1. q.8. n.40.* & idem cum Cou & infinitis
aliis eam defendit *in d. tract. de arbit. lib. 1.
q.70. per totam.* & cum Philippo Franch. &
aliis eam ſequitur Lancelot. Rober. *de attent.
2.p.c.12. limit.10. per totam.* & nos Deo dante
infrà hac p.3. capite 13. à num.36. & ſeqq. &
2.p. cap 8.n.122.

Quò pertinet congrua, ſeu alimenta præ- 6
ſtanda clerico ſuſpenſo à beneficio, quia pa-
riter à ſententia, ſuper illis lata, non admittit
appellationem ſuſpenſiuam, Rebuff. *in tract.
de ſentent. prouiſ. in præfat. n.100.* Eſcacia *de ap-
pell q.17. limit.7. n.7. fol.422.* illud ex eo com-
probant, quoniam præſtari iubetur per ſen- 7
tentiam prouiſionalem. ſed ab iis quæ per
ſententiam prouiſionalem expediuntur, non
datur appellatio ſuſpenſiua, vt ipſimet Do-
ctores ibi probant. & iterum idem Rebuff.
ibi *ſub n.12. verſ. ſed ob id & n.20. q.2. tomo 1.
fol.225. & 226.* & iterum *num.16. fol.225.* &
idem Rebuff. *in tract. de ſentent. execut. artic.
vlt. gl.1. num.12. in fin. caſu 6. tom.1. fol.429.*
ſequitur Eſcacia *vbi proximè d. lim 7. num.3.*
Quod & idem dicimus de charitatiuo ſub- 8
ſidio impoſito per Epiſcopum pro ſuis ali-
mentis, & ſuſtentatione. Guigas *de penſio.
q.95. n.4.* Eſcacia *vbi proximè n.6.* Ruginel.
tract. de appellat. §.2. c.3. n.278.

Quam concluſionem & ad illud inſuper
extendi,

Google

extendi, receptiſſimum eſt: quòd quando
9 in huiuſmodi noua portionis congruæ aſſignatione aliquis de exceſſu conquerarur, & ab iſta exceſſiua taxatione appellatio proripuerit, ei ordinarius non deferens minimè vim faciet, quæ executioni impedimentum non eſt, cùm ſuſpenſiuo careat, vt probat celebris gloſſa *in d.cle.1. verbo, oneramus.* quam ſequuntur ibi Cardinal. Ancara & alij. Lamberti. *vbi proximè art.* 13. Flores de Mena *d. q.4 num.*3. & nos huius gloſſæ & Doctorum immemores, eam ſic reſoluimus, diſputantes contra Auenda. loquendo in alimentis, quod idem eſt, ac in congrua. & fundamenta ibi appoſita validiſſima ſunt, ſuprà c.1. n.50. &
10 an & quando ab exceſſiua liquidatione in executiuis ſit licita appellatio, latè & accuratè diximus infrà 4.p.c.10.

Quando autẽ ſuper portione, & alimentis antea & ab antiquo legitimè conſtitutis, & huiuſmodi conſtitutionis, & aſſignationis virtute ſeu alimentarius, ſeu portionarius alimenta annuatim, puta; percipit, controuerſia oriatur: duo ſunt nobis caſus diſtinguendi, ad quos Doctores non attendunt, cùm ſit inter eos longum grandéque diſcrimen, ſed promiſcuè vtriuſque doctrinis vtuntur, confundentes quidem reſolutionem veram. Et primus ſit quando agitur de reformanda, & diminuenda huiuſmodi congrua, & alimentis legitimè conſtitutis: aut agitur de augenda portione, & alimentis iam ſemel deputatis, tanquam inſufficientibus. Declarabo.

11 Primo igitur caſu quãdo lis mouetur portionatio, vel alimentario ſuper reformanda, & moderanda portione, quæ prætenditur exceſſiua ex alicuius cauſæ motu, puta; quia fructus rei ſibi aſſignatæ, iuxta *d.cap.7. ſeſſ.7.* ibi, ſuper certa re, *&c.*) & Lamberti. *ſuprà art.* 14. creuerunt, & ſunt auctæ, vel quia alimentarius aliunde bona nouiter quæſiuit, vel ob alias iuris cauſas (quòd vtroque caſu, & cau-
12 ſa poſſe fieri alimentorum moderationem, diximus ſuprà c.1. in fi. & latè infrà 4.p.c.7. verſ. ex quo fonte fluit. quòd licet pater. nu. 88. vbi plures Doctores ad id citauimus) an à ſententia lata in huiuſmodi iudicio appellationi non deferens, vim faciet. In quo articulo affirmatiuè reſoluo, ſcilicet; vim fieri.
13 enimuerò huiuſmodi appellatio hac in cauſa reputari debet legitima, ſiue contra alimentarium, ſiue contra ipſum, qui reformationem poſtulat, ſentẽtia lata ſit, ſecundùm quod intelligendus Ceuallos *in contra commun. in epiſtola ad Regem.num.*922. in propoſitum allegat Seſe *de inhibit. inſt. Arag.c.6. §. 2.num.*8. & allegat Flores de Mena *d.q.* 14. *num.*5. qui quidem id non dicit, ſed ſolùm

loquitur in alio caſu, ſecundo puta; quando agitur de augenda portione, non de diminuenda, vt mox videbimus, inter quæ magnam diſſimilitudinem reperies.

Hanc tamen doctrinam veram eſſe, conſtat. nam ſi contra alimentariũ feratur, ſen- 14
tentia continens portionis moderationem, ei ab ea iuſtiſſimè permittitur appellatio ſuſpenſiua, cùm in cauſa alimentorum contra ipſum lata eſt ſententia, nam priuilegium (à iure, iuſtiſſimis & efficacibus rationibus inductum) non tardandæ executionis ſententiæ ſuper congrua, & alimentis, procedit, quando in ipſa ſententia præſtari iubetur, & aſſignatur, ita vt in eius ſit fauorem dumtaxat introductum, quia tunc viget ratio, propter quam prohibita eſt appellatio, ne ſcilicet fame pereat, *&c.* vt eſt videre ex his, quæ lõga ſerie firmauimus hoc in c.præſenti, & præcedenti. ac propterea quando contra illum, congruam, & alimenta perentẽ, lata eſt: poteſt licitè ab ea appellare quoad vtrunque effectum. aliàs quod eſt in eius 15
fauorem inductũ, retorqueretur in odium, contra text. *in l.quod fauore.C.de legib.* & cùm ceſſet ratio, ceſſare debet etiam diſpoſitio, vt in propoſito dicit Bald. nouel. *in tract. de dolo, ſpeciali 7.in fi.* Angel. *in l.fin. ff.de appella. recip.* Surdus *de alimen.tit.8.priuileg.60. num.* 250. *ſeqq.* & diximus ſuprà cap. 1. quod eſt generale verum in omnibus caſibus, quibus in fauorem alicuius inducta eſt appellatio- 16
nis prohibitio, vt intelligatur, quando pro eo lata eſt ſententia, non tamen quãdo contra, vt docuit idem Angel. *in l quiſquis.C.quorum appel.non recip.* dicens, quòd etſi non appelletur à ſententia lata in iudicio, *l.fin.C.de edicto diui Adri.* tamen fallit, quando iudex 17
pronunciat contra actorem, puta; non eſſe mittendum, vt tunc permittatur appellatio ei. Et inquit Iacobin. *ibi num.*10. hoc eſſe ſtupendum & elegãs dictum, & ſe quoque obtinuiſſe in practica. idem voluit Zuchar. *ibi num.* 443. Tiraquel. *in tractatu le mors ſaiſit p.6. declaratione 6.n.*3. Ducñas *in Regul.44. in prima fallen.* Cæſar Contard. *in repetitione l. vni.C.ſi de momen. poſſ.fuer. appella.in 1.limi.& in limi.* 17.*num.*4. Menoch. *in tract. de adipiſc. poſſ. rem.* 4. *num.* 876. quo caſu ſi appellatio eſſet prohibita, foret contra priuilegium alimentorum, fuiſſétque exequi ſententiam ad fauorem negantis illa, huiuſmodi priuilegio carentis, de quo exactè infrà cap. 4. à principio, vbi quamplures doctrinas reperies in comprobationem.

Si autem in huiuſmodi iudicio reformationis portionis, & alimentorum conſtitu- 18
torum iam in fauorem cõgruarij, & alimentarij feratur ſententia, qua locum non eſſe re-

ductioni & diminutioni, declaretur, eſt pariter aduerſario permittenda appellatio ab ea, quoad vtrunque effectum, nec iſta appellatio obeſt, nec obeſſe poteſt congruario, nam cùm iam ante litem moram, & ab antiquo ſibi eſſent conſtituta alimenta, in quorum perceptionis poſſeſſione eſt annuatim vel diatim, eademmet lite & appellatione pendentibus potiri licet, nec eſt interim eius commodo, & fructibus priuandus, text. *in l. 1. ff. nihil nouari appel. pen.* ibi, integer enim ſtatus eſſe videtur prouocatione interpoſita.) *cap. 1. vt lite pendente. l. ſciendum §. penult. ff. qui ſatiſdare cogan.* gl. *in l. Imperatores. §. fin. verbo, aduerſario. ff. de appel.* Cardin. *in cle. 2. 2. oppoſitione, vt lite penden.* Roma. *conſil. 37. viſo puncto, in fi.* Decius *in conſil. 97. in caſu. & conſ. 103. in cauſa in princ. lib. 1.* Lancelo. *de attenta. 2. p. cap. 4. de attenta. lite penden. num. 15.* quia
19 continuans ſuam poſſeſſionem lite, & appellatione pendente, non dicitur attentare, Rota *deciſ. 10. aliàs 89. nota, quod vbi, de appell. in antiq.* nec tunc ea quis eſt priuandus. Rota *deciſ. 24. aliàs 615. nota quòd licèt, de dolo. in antiq.* Pariſius *conſil. 38. num. 3. lib. 1. & conſ. 106 num. 4. & 5. volum. 4. & conſ. 39. n. 2. & conſ. 105. num. 33. volu. 1.* Mandoſ. *ſuper regul. de ſubrog. quaeſt. 8. num. 4. & in tract. de inhibit. q. 23.* in cuius doctrinæ comprobationem multa ſpecialia exempla adducit Lancelo. *de attenta. 2. p. cap. 12. limi. 26.* quapropter cùm congruarius continuans ſuam poſſeſſionem fruatur ſuis antea deſignatis alimentis, ceſſat ratio periculi, & famis. quibus euidenter apparet à ſententia lata in iudicio reformationis, & moderationis alimentorum, & congruæ iam conſtitutæ contra quemlibet litigantium prolata, appellationi interpoſitæ, niſi iudex deferat, violentiam manifeſtam committet.

20 Et quando penſionarius eſt in quaſi poſſeſſione, ſi ſuper reformatione, aut nullitate, & extinctione ipſius, etiam ſi contra illum lata ſit ſententia prima, non impeditur poſſeſſione illa vti poſſe, & penſionem exigere, adeò vt tunc reſcribitur cum clauſula (ſine retardatione ſolutionis penſionis) quia expectantur tres ſententiæ conformes ad hoc, vt ille non poſſit penſionem exigere, latè poſt alios Mareſcot. *variar. reſol. lib. 1. cap. 21. n. 6.* Staphileus *de liter. iuſt. §. imprimis n. 84.* Guigas *de penſio. quaeſt. 35. num. 9.* Couarr. *variar. reſolu. lib. 2. cap. 1. num. 9. in fi.* Caſſiador. *deciſ. 10. num. 8. de reſcrip.* Æguid. *deciſ. 41. & deciſ. 225.* Caſſiador. *deciſ. 8 num. 5 de reſcript.* Puteus *deciſ. 426. num. 2. lib. 2.* optimè Rota *deciſ. 43. p. 2. diuerſor.* & fuiſſe reſolutum per Rotam in vna Nouarien. decimarum 11. Decembris 1573. coram Blancheto. & in vna Brixienſ. penſionis 15. Martij 1599. coram Penia teſtatur Mareſcot. *d. c. 22. num. 7.* plurimos Doctores citat, & bene proſequitur Marqueſſa *de commiſſio. 4 p. cap. 14. el 2. à num. 51. & ſuprà à num. 42.*

Pariformiter & idem etiam ex eiſdem ra- 21
tionibus erit determinandum in ſententia lata ſuper reformatione alicuius penſionis iam ex antiquo conſtitutæ ſuper beneficio, ſiue fuerit reſeruata pro alimentis, ſiue quia reſignauit quis beneficium, ſecundùm quæ dicit Guigas *de pen. quaeſt 95. num 2. & 3.* & ſic quando ad reformationem actum eſt, ex eo, quòd fructus ad minorem quantitatem ſunt redacti, vel ob alias iuris cauſas, contra quemlibet lata ſententia, ab ea erit concedenda appellationis delatio. vt in terminis tradit Guigas *d. quaeſt. 95 ſub num. 6.* maximè, quia tunc agitur via ordinaria, Ceuallos *in contra commun, in epiſto. num. 922.* vbi ad id allegat Seſe *de inhibi inſt,* Arago. *cap. 6. §. 2. n. 8.* dicentem hunc eſſe caſum violentiæ, vt ipſe aduertit, quod tamen intelligo, quãdo principaliter eſt actum ad penſionis reformationem ex dicta ratione, ſeu alia qualibet: non tamen quia rectoris portio & congrua eſt inſufficiens, vt ſtatim declarabo.

Ex his conſtat, non eſſe audiendum Ce- 22
uallos vbi proximè citato loco, tãquam ſibi contrarium, qui quidem *ſub num. 921.* dixit, quòd quando agitur lis ſuper reformatione alimentorum ab antiquo cõſtitutorum, eſſe licitam appellationem, at verò *in num. 915.* dixit, quòd quando lis vertitur ſuper moderatione congruæ ab antiquo conſtitutæ, vt Epiſcopus appellationi deferre non teneatur, quid enim quæſo aliud eſt congrua rectori conſignata, quàm alimenta? inter ſe non differunt niſi tãquam genus & ſpecies, imò eiſdem regulis promiſcuè ſubmittuntur, & pariter in his prohibetur appellatio propter vnammet rationem, quæ vtroque caſu militat, vt & nos probauimus in toto hoc capite, & ipſe etiam agnoſcit, & meritò congruam paſſim vocat alimenta; Si igitur immò de ratione, & reformatione alimentorum admiſit appellationem, cur contrarium dicit in reformatione cõgruæ, ab antiquo pariter conſignatæ; maximè quia citat ad hoc vltimum Flores de Mena *in d. q. 14. num. 3.* qui quidem id non dixit in reformatione, & diminutione congruæ, ſed ſolùm quando agitur ad augendam eandem, tanquam inſufficientem, qui eſt caſus diuerſus, vt mox videbimus.

In ſecundo autem caſu principali, quan- 23
do agitur ad augmentum congruæ ex antiquo conſtitutæ, vt puta; quando rector ex aliqua iuſta cauſa dicit, non eſſe congruam

ſufficientem

ſufficientem ad eius commodam ſuſtenta-
tiooem, & hac de cauſa petit penſionem re-
formari, cauſatiuè ſcilicet, & incidenter,
quo caſu ſi ordinarius ſententiam tulerit,
qua auget congruam,& per conſequens mi-
nuit pentionem, in augmento, ab hac ſen-
tentia peoſionarius appellans non erit ad-
mittēdus, nec eius appellatio obſtabit,quo-
minus ſententia ipſa in augmēto nouo exe-
cutioni mittatur, ſicut & in principali, nec
tunc non deferens ordinarius vim faciet.

Et ad haoc opinionem iuſtè moueor; pri-
mò, ex celebris gloſſæ determinatione *in
clem.1.verbo,oneramus,de iure patrona.* docen-
te, quòd ſi ſit contentio ſuper congrua por-
tione ab antiquo aſſignata, quæ à Rectore
allegatur mioùs ſufficiens, oec ex ea poſſit
ſuſtentari competenter,& Epiſcopus iuſtam
iudicans petitionem augendo congruam,
maiorem aſſignet, & ab huiuſmodi aſſigna-
tionis augmeoto contigerit appellari, Epi-
ſcopus minimè tenetur deferre appellatio-
ni,quoad effectum ſuſpenſiuum,quia eſt ſibi
onerata conſcientia, &, ex aliis rationibus
per eam, quatum ſuprà meminimus, quam
quidem gloſſam noſtrum caſum determi-
nare, videtur.

24 Secundò & pro hac parte,fortiſſimum,&
iodiſſolubile facit fundamentum, nam pri-
uilegium tollendæ appellationis in cauſa ali-
meotorum,non ſolùm procedit, quando ex
integro ipſa alimenta petuntur: verùm etiā,
quando aliqua eorum pars dumtaxat, puta;
habitatio, veſtitus, vel quando cùm ſibi ne-
ceſſaria ſint centum, præſtentur ſexaginta,
& agat pro aliis quadraginta, quæ ſibi defi-
ciunt,ita vt ab hoc augmento pariter ſit pro-
hibita appellatio,ac in toto,iuxta text.diſpo-
ſitionem Vlpiani,*in l.cùm ij.in prin.ff.de tranſ-
actio.* & probant in expreſſo Paul. Caſtren.
ibi.n.5. Corduba à Lara *de alimentis in §.ſi
vel parens n.30,* Sutd. *eadem tract.tit.8.priuil.
60.n.....* & nos adnotauimus ſuprà cap.præ-
cedeoti in prin. in 2. declaratione o.7. ergo
pariformiter dicendum eſt in noſtro caſu, in
quo ſi non appellatur à conſignatione to-
tius congruæ, vt ſuperiùs probauimus, ita
nec ab ejus parte augmentata,quia idem ar-
gumentum eſt de parte quoad partem,quod
de toto quoad totum. *l. quæ de tota ff. de rei
venditione.*

25 Tertiò corroboratur mea opinio. nam
augmentum regulatur ſecundùm naturam
ſui principalis, & idem eſt de vna ad aliud
argumentum. *l. ſi ex toto, & l. quòd in rerum.
§ ſi quid poſt.ff.de lega.*1. & ideo augmentum
dotis iiſdem priuilegiis,& regulis iudicatur,
quibus ipſa dos. *l.inter ſocerum, §.cùm inter.ff.
de pactis dotalib. l.etiam.C. de iure dotium.* vbi
Bald. *ibi in 2. not.* Aretin, *in l.ſi in teſtamento
ff.de vulgari.* Iſſ. *in rubrica ff. ſolut.matrim.col.fi.*
Natta *conſil.253.n.4.* latè Rolan. *in tract. de
lucro dotis quæſt.*100. ſed hæc conſignatio ali-
mentorum & congruæ illam habet oatu-
ram,& priuilegium; vt appellatio careat ſu-
ſpenſiuo: ergo & in augmento eorum idem
debemus coofiteri priuilegium.

Quartò corroboratur hæc pars ex illa ce-
lebri doctrina Cyni *in l. ſi quis ex conſenſu. C.
de Epiſcopali audien.* docentis: quòd ſi à ſen-
tentia lata ex iuriſdictione ordinaria, non 26
poteſt appellari: pariter nec poterit appella-
ri à ſententia lata ex iuriſdictione proroga-
ta, vt tenent gl.& Doctores *in c.penult.de off.
delegat.*& quòd à ſententia iudicis prorogati
appellari non poſſit; quando aliàs ab eius
ſententia appellari oon poteſt, tenet in ſpe-
cie B. *in l.Epiſcopali. C. de Epiſcopali audientia.*
Angel. *in l.1. 2.col.ff. de iudicijs.* poſt Cyoum
in d. l. ex conſenſu. idem firmans ſequitur Iſſ.
*in l.ſi quis aduerſus C. de precibus Imperat. offe-
rend.* vbi ſubdit, eſſe diligenter notandum,
quando ſi propter dignitatem perſonæ non 27
poteſt ab eius ſententia appellari, vt proce-
dat etiam ſi ex prorogatione, vel ex com-
miſſione partium ipſa ſententia feratur, per
text. *in d.l.Epiſcopali.* & ibi allegat Angel. *vbi
ſuprà,* & ita ſequitur conſulendo Decius *in
conſ.3.& in conſ.25.* & ita fuiſſe iudicatum in
conſilio Neapolitano, teſtatur Thom. Gra-
maticus *in deciſ.9.per totam.* & ad id mouen-
tur Doctores ex doctrina ſuperiori funda-
mento adducta, vt idem ſit iudicium de
augmentato,quod de ipſo augmento.& quia
iſta iuriſdictio prorogata,& augmentata non 28
eſt diuerſa à prima, ſed eadem extenſa, vt in
precario dicitur,ex text. *in l.ſed & ſi manente
ff. de precario.* & in iuriſdictione prorogata
probat *l.meminiſſe ff.de off.proconſul.& legati.*
ergo & in augmento portionis appellatio
prohibita iotelligitur,ſicut & in augmenta-
ta congrua.

Nec huic inconueniens eſt illa qualitas
reformationis penſionis, quæ ſimul concur- 29
rit in ſententia cum ipſius congruæ, & ali-
mentorum augmento, quaſi illa permittat
appellationem, vt ſuprà diximus. quoniam
hæc mixtura accidit in conſequentiam, &
incidenter,puta; nam cùm demus augmen-
tum neceſſarium, conſequenter inducitur
diminutio in eadem penſione, etiam ſi nihil
in ſententia de penſione tractetur. quamuis
enim ſententia ſit ſtricti iuris, ex vi tamen 30
attractiua, continens vnum, iodiſtinctè tra-
hitur ad aliud, ſine quo illud vnum, ſuper
quo lata eſt, non poteſt ſortiri effectum, vt
dicit Angel. *conſil.257.ſub n.6.* quem ſequi-
tur Rota *deciſ.*r50. *n.1. r.p. diuerſor.* vbi *n.2.*

dicit, non ſolùm procedere in ſententia, verùm & in libello, ex his quos allegat, maximè, clericus ſiquidem, qui de augenda portione incongrua inſufficientéque, nec correſpondente vitæ humanæ neceſſitati, agit, accipiet ſupplemẽtũ aliunde, etiam ſi non ſit de penſione deductum,& ſic cauſatiuè,&
31 acceſſorium ei præiudicium generatur, cùm principaliter tractetur de congruæ augmento,& ſemper attendimus quod principaliter agimus. *l. de vnoquoque ff. de re iudic.* & cùm congruæ augmentum ſit cauſa diminutionis penſionis, ipſius ſolam naturam, & qua-
32 litatem attendimus, quia ius potentiùs operatur in cauſa,quàm in cauſato, *cle.* 1. *de reliquys & vener.Sanct.* Paul.Caſtren.*conſil.* 129. *vol.* 1. & plus influit cauſa in ſe ipſa, quàm in cauſato, & attenditur potiùs quàm exercitium actus. Feli. *in c.auditis num.*20.*de præſcriptio.* deciſio Genuenſis 128.*n.*2.& eſt text. *in l.nauis onuſta, in* 1. *reſponſo ff. ad l. Rhodiam de iactu.* nam quando quid eſt propter aliud, potentius eſt in cõſideratione illud, propter quod eſt. *l. & ſi non ſunt claui* 21. §. *pertinemus. ff. de auro & argento lega.l.tempus* 29. *ff. de re iudic.* & ſic ſuccedit à nobis ſatis compro-
33 bata doctrina ſuprà 2.p.cap.7. quòd quando in ſententia concurrunt duę qualitates contrariæ,vna permiſſiua appellationis,alia prohibitiua, & vna eſt alteri acceſſoria, hæc ſuæ principalis ſequatur naturam,in cuius comprobationem elegantes doctrinas adduximus à n. 101.cum ſeqq. in d.c.7.

Et etiam ex alia doctrina, quam pariter ibidem deſcripſimus à n. 45. & ſeqq. quòd
34 quando dictæ qualitates cõtrarię,æquè principales concurrunt circa vnum, & idem inſeparabile,& indiuiſibile, qualitas prohibitionis præponderet, & quando iſthæc duæ qualitates forent æquè principales(quod negamus) cùm concurrant circa rem inſepara-
35 bilẽ & indiuiſibilem. ſiquidem ex augmento congruæ reſultat tacitè diminutio & reformatio penſionis, & non poſſumus dare executionem in augmento, quod non demus etiã executionem in diminutione penſionis,nec poſſumus dare appellationem ſuſpenſiuam à reformatione, quæ non operetur in congrua contra ſuam naturam, quia generatio vnius, eſt migratio alterius, & ſic cùm vnaquæque qualitas non poſſit operari in ſua natura abſque præiudicio alterius,negatiua ſola præualet, vt in d.c.7. latè probauimus, ad cuius fundamenta te remitto, in 2. p. ſuprà à num. 45. cum multis ſequentibus, vbi articulus iſte ſatis per diſputationem luceſcit.

36 Quæ ſententia ita tenẽda eſt in hac quæſtione, licèt Flores de Mena *in pract. quæſt. q.* 14. eam tetigerit, & contrariæ videatur adhærere *num.* 5. nullo ad id adducto fundamento,ſed tãtùm allegat Rebuffum & Gigant. *de penſ.d.quæſt.*95.*circa finem*, qui tamen in noſtra quæſtione nihil loquitur, ſed tractat tantùm, quando agitur de reformatione penſionis ex aliqua cauſa, quo caſu fateor appellationi locum eſſe:vt ſuperiùs dictum eſt: non tamen loquitur, quando agitur propter augendam congruam,tanquam inſufficiẽtem ad reformationem penſionis, quæ eſt noſtra quæſtio. Sed adhuc non acquieſcens ipſe Flores prædictæ opinioni,dicit *num.* 12. quòd ſi congrua ab antiquo rectori aſſignata, per tractum temporis ita facta eſſet exigua, vt ipſe magnam inopiam pateretur, per viam prouiſionis ſibi deberet decerni cõgrua ſufficiens. imò & ſi aſſignata per ſententiam non eſſet exceſſiua,poſſet iudex appellationi non deferre quoad effectum ſuſpenſiuum. Illum etiam ſequitur nihil addito Ceuall. *in contra comm.in epiſtol.ad regem num.*923.ſed adhuc ille vir agnoſcens ſimilem reſolutionis imperfectionem, illam terminandam iudicis arbitrio relinquit. At mehercle ſi noſtra fundamenta conſideraret,quæ aperti iuris regulas demõſtrant:non ita inconſtanter reſponderet,ſed conniuentibus oculis noſtræ huic acquieuiſſet, maximè cùm fundamentis, quæ aduerſus ſuam vrgebant,ab eo ibi adductis minimè ſatisfacit,nam illa doctrina,qua ille omnibus ſatisfacit;nempe: in hoc caſu agi ad reformatio- 37
tionem penſionis iure actionis, non officio iudicis; minùs vera eſt,quando agitur ad reformationem hac de cauſa,ſcilicet;quia tractatur de augenda congrua exigua; etenim pariter Prætor in ſupplemento alimẽtorum interponit officiũ ſuum, & ſic in parte ſicut & in toto, vt probat text. *in l.cum y, in princ.* ibi,eiuſdẽ prætoris notio erit,*&c.*) *ff. de tranſactionibus*,& probant Doctores,qui affirmãt in parte alimentorum petitæ appellationi non eſſe deferendum, quorum nos paulo antea mentionem fecimus; quod procedere minimè potuiſſet, ſi non officio iudicis, ſed iure actionis peteretur, ex his, quæ dixi cap. præcedenti ad vltimã declarationem n. 13. maximè cùm caſu hoc nullo modo poteſt
conſiderari cauſa,vnde prouenire poſſit Re- 38
ctori ius actionis, nec ex Bulla reſeruationis penſionis, ex illa clauſula (dummodo centum remaneant pro Rectore,*&c.*)hoc inducitur, cùm illa potiùs in fauorem Rectoris, & ad maiorem confirmationem, & corroborationem ſui iuris ſit inducta, non autem innouando officium iudicis à iure conceſſum,quod erat Rectoris,ex his,quæ latè circa innouationem officij iudicis diximus ſu-

Digitized by Google

prà cap.præcedenti. nec Rectoris iuri quid-
quam clauſula detrahit, cùm imò ſit in eius
fauorem apposita, faciũt expreſsè dicta cap.
præced. à num. 35. vbi quòd ex hac ratione
officium iudicis, non amittit ſuum priui-
legium.

39 Et aduerto, quòd ea, quæ hucuſque dixi-
mus, nempe; appellationem ſuſpenſiuo ca-
rere, nec vim fieri, ſi interponatur ab aug-
mento congruæ, etiam ſi ex eo reſultet re-
formatio penſionis: multo fortiùs procedit,
& habet locum in augmento petito in ali-
mentis, quando inſufficientia allegantur ex
aliqua iuſta cauſa; puta: quia decreuerunt
fructus, vel aucta eſt familia, quia tunc poſſe
peti alimentorum augmẽtum, etiam ſi filius
priùs factã taxationem approbaſſet, & con-
40 ſenſiſſet, quia ſemper in hac materia intelli-
gitur rebus ſic ſtantibus, vt elegãtiſſimè po-
tes videre per Rotam *deciſ.* 431. in nouiſſi-
mis recollectis per Farinacium (vbi alias ra-
tiones adducit ad petendum augmentum
hoc) de quo latè Marqueſſ. *de commiſſ.* 1.*p.c.*
18.*à num.*88. Palacius Rubeus *in rubr.de do-
na.inter.not.*3.§.23. *num.*7.*fol.*354. Surdus *de
alimen.tit.*5.*quæſt.*7. *num.*59. Albert. Brunus
*in tractatu de augm.concl.*12. *num.*5. Gratian.
diſcepta.foren.tomo 2.*cap.*237.*num.*5. latiùs di-
xi infrà 4.p.c.7.verſ.ex quo fonte fluit, quòd
licèt Pater. à num. 88. *&c.* ex his quæ dixi-
mus in ſecundo vſque ad quartum funda-
mentum, quia tunc hæc qualitas negatiua
appellationis adeſt ſola in ſentẽtia aſſignan-
te augmentum abſque alia, quæ permittat,
& dictet oppoſitum, & ſic nihil mirum, vt
ſua qualitas liberè operetur appellationem
41 impediendo. Et vnum te admoneo, vt con-
gruæ aſſignatio locum non habet in ſimpli-
cibus beneficiis, quia cùm clericus tunc non
ſit adſtrictus ad onus curæ, ceſſat cauſa, &
fundamentũ præſtationis, & ſolutionis con-
gruæ, quod eſt neceſſitas, & onus curæ, vt
tenet Rebuff. *in tract.de congrua portione n.*68.
& tenet Rota *deciſ.*83. *nu.*21.*p.*2. *diuerſorum*,
vbi aliam allegat, & teſtatur ita pluries de-
cidiſſe Rotam; & faciunt quæ Surd. *de ali-
ment.tit.*1.*q.*6.*per totam.*

Accedendo iam ad tertiamq; capituli par-
tem, ſcilicet, an ab aſſignatione congruæ ab
ordinario facta coadiutori dato Rectori im-
pedito, vel impetito, & illiterato, appellatio-
ni non deferens, violentiam facere dicatur
42 ordinarius. In quo illud ſupponamus, quòd
Rectori beneficij, qui ſenio, morbo perpe-
tuo, & incurabili factus eſt inutilis, & im-
peditus miniſtrare, ſuúmque officium exer-
cere, adhibetur coadiutor temporalis, non
perpetuus, nec cum futura ſucceſſione, qui
pro eo miniſtret, & officium exerceat; non
tamen hic clericus ſuo eſt priuandus bene-
ficio, ſed ſolùm ei dictus coadiutor dandus 43
eſt, dando ei ſtipendium, & congruam por-
tionem pro victu de fructibus beneficij. Ita
probat text. *in cap.de Rectoribus.c.ex parte.c.fi.
de clerico ægrotante.cap.*1.*eod.tit.in* 6.*c.petiſti.*7.
*quæſt.*1.*c.*1.*de ſupplen.negl.prælato.in* 6. & diſ-
ponit Concilium Trident. *ſeſſ.*25.*de reforma.
c.*7. Bonifa. *in c.cupien.de pœnis num.*46. Sta-
phileus *de literis gratiæ tit. de modis prouiſionis
num.*22. Rebuff. *in praxi tit.de reproba. benefi.
impetr. num.* 59. Cottaſius *de bon.* 1. *p. cap.* 7.
*num.*5.*&* 3.*p.c.*6.*num.*7.*&* 8. Lancelot *inſtit.
canoni.lib.*1.*tit.de coadiutore* §.1.*& vlt.* Nauar.
*in cap.*1.*de cler.ægrotan.* Petrus Gregor. *ſynta-
gma.iuris tit.de beneficijs c.*7.*num.*13.& Suarez
5.*tom.de cenſu.diſputatione* 51.*ſeſſ.*2.*ad fi.* Gon-
zal. *ad regul.de men.glo.*5.§.9.*num.*31. Gamb.
*de offic.legati lib.*5.*tit.de coadiuto n.*11. Eſcobar
*de ratio.c.*28.*à num.*26. quia reſpondent, præ-
cipuè Nauarr. Lancelot. & Suarez ad text. *in* 44
c.tua nos de clerico ægrotan. in illis verbis *ibi*, ab
adminiſtratione, & officio debeat remoue-
ri.) vt intelligatur amotio quoad exercitium
dumtaxat. quod & etiam poſſe facere Epi-
ſcopũ etiam in Parochis exemptis propter 45
identitatem rationis; firmant Zerola *in praxi
Epiſcopali p.*1.*verbo parochia* § 7. Hieron. Gon-
zal. *ad regul.* 8. *Cancel. vbi proximè num.* 29.
Pater Valeria. Regin. *in praxi fori pœnitentia-
lis lib.*30.*tract.*3.*num.*172. Barboſ. *in remiſſ.ad* 46
*Tri.ſeſſ.*21.*c.*6.*n.*1. qui cum Gonzal. firmat,
hunc Parochum etiam dato ei coadiutore
non excuſatur à reſidentia beneficij, addu-
cunt declarationem Cardinalium, & ab hu-
iuſmodi congruæ deputatione appellationi
quoad ſuſpenſiuum effectum minimè eſſe
deferendum, probat ex iuribus & rationi-
bus, quæ ad prin. huius capitis adduximus
in diſcurſu.

Et probatur etiam ex eo, quòd hodie in 47
ſacro Concil. Trid. *ſeſſ.*21.*de reformatione c.*6.
in hæc diſponit: Quia illiterati, & impediti
parochialium Eccleſiarum Rectores ſacris
minùs apti ſunt officiis, & alij, propter eo-
rum vitæ turpitudinem, potiùs deſtruunt,
quàm ædificant: Epiſcopi etiam, tanquam
Apoſtolicæ ſedis delegati, eiſdem illitera-
tis & imperitis (ſi aliàs honeſtæ vitæ ſint) co-
adiutores, aut vicarios pro tempore depu-
tare, partémque fructuum eiſdem pro ſuffi-
cienti victu aſſignare, vel aliter prouidere
poſſint, quacunque appellatione & exem-
ptione remota, *&c.*) & ex hoc decreto Rota
in vna Dertucenſi Archipresbyteratus 16.
Nouembris 1594. coram Penna reſoluit: 48
deputationem coadiutoris, factam ab ordi-
nario vigore iſtius decreti, non eſſe attenta-
tam; etiãſi ſit exequuta poſt appellationem,
interpoſi

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

interpoſitam à ſententia eius, qui iudicialiter proceſſit, *&c.* quam refert Nicolaus Gar-
49 cia *de benef.* 4.*p.c.* 5. *n.* 9. qui *n.* 10. ex declaratione ſanctæ congregationis aduertit, hoc decreto tolli dumtaxat appellationem quoad effectum ſuſpenſiuum, non tamen quoad
50 deuolutiuum. & quia cauſa imperiti vel impediti aſſimilatur, quia ſunt caſus à iure æquiparati, cùm ex vtroque impedimentum oriatur exercitio officij, *c. niſi cum pridem, de renuncia. c. illiteratos* 36. *d. cap.* 1. 38. *d. c. cum ex eo, de electione in* 6. *c. quia frater* 7. *quæſt.* 1. & quales dicantur illiterati, vide latè Meno. *de arbi. iudi. caſu* 425. *à num.* 51. *& ſuprà fol.* 584. & de materia coadiutoris temporalis vide ſupradictos omnes Doctores.

51 De quarta autem parte capituli tractatus, hoc eſt, de cõgrua œconomo, & Vicario Eccleſiæ vacanti deputato, deſignata: an ab ea appellationi interpoſitæ ordinarius vim faciat, non deferens. pariformiter, quod & in ſuperiori caſu terminãdum eſſe, moueor, vltra ſupradicta, ex diſpoſitione text. celebris *in c. cum vos, de officio ordinarij*, ibi, Fraternitati veſtræ mandamus, quatenus, ſi quando in vacantibus Eccleſiis, in quibus Eccleſiaſtica perſona præſentationem non habet, vel quia perſonæ minùs idoneæ præſentantur, vel alia de cauſa de iure, perſonas non poteritis in eis inſtituere: appellatione remota ponatis œconomos, qui debeant fructus percipere, & eos aut in Eccleſiarum vtilitatem expendere, aut futuris perſonis fideliter reſeruare, *&c.*) & idem quando inter Patronos & Epiſcopum radix diſſenſionis emergit, ex eodem text. & *l.* 11. *tit.* 15.
52 *p.* 1. & an hoc vltimo caſu durante lite currat tempus, patronis datum ad præſentandum, Epiſcopúſque debeat hunc œconomum apponere, vel potiùs in totum prouidere, conſule Lapum *allegatione* 78. *quæſt.* 5. *num.* 15. Rochum de Curte *de iur. pat. verbo, honorificum. num.* 54. Zerolam *in praxi Epiſco.* 1. *p. ius patr. ad* 5. & charum mihi Perez de Lara *in tract. de anniuer. & capella lib.* 2. *cap.* 9. *à num* 37. vbi eleganter contra alios reſoluit œconomum conſtituendum, multa elegantia praxi in medium proferens.

53 Ex quo text. infertur ad Cnncil. Trid. *ſeſſ.* 24. *de reformatione c.* 18. dum diſponit, quòd Epiſcopus debeat ſtatim habita notitia vacationis Eccleſiæ, ſi opus fuerit, idoneum in ea Vicarium cum congrua, eius arbitrio fructuum portionis aſſignatione conſtituere, qui onera ipſius Eccleſiæ ſuſtineat, donec ei de Rectore prouideatur. Et idem ſtatuit Pius V. per motum proprium in conferendis tranſcriptis verbis Concilij, & ita etiam cenſuit ſancta congregatio Concilij per quandam declarationem factam ad inſtãtiam Capituli Toletani anno 1577. quam ad literam refert Nicol. Garcia *de beneſi.* 8. *p. cap.* 2. *num.* 8. quæ ita ait, in verſiculo tertio: Et in ſpecie ſtatim habita notitia vacationis Eccleſiæ, & anteaquam vllum fiat examen, 54
conſtituat idoneum in ea Vicarium cum congrua fructuum portionis aſſignatione, reſeruatis reliquis fructibus iis quibus verè debebuntur. hic autem Vicarius ſic poſitus eiuſdem parochialis onera ſuſtinebit, donec de Rectore prouideatur, *&c.*) qui quidem Vicarius, & œconomus non poteſt conſtitui 55
is, qui in concurſu, vti dignior magis ab Epiſcopo eſt electus ad beneficium, nec eius adminiſtrationi ſe inſerere poteſt ante factam collationem, vel ab ordinario, vel à Pontifice in reſeruatis, nanciſcatúrque eius virtute, & capiat poſſeſſionem beneficij, ex text. *in c. auaritia de electio. in* 6. quod procedit in quibuſlibet beneficiis, vt videre eſt ex his, quæ latè per Garci. *vbi proximè à num.* 21. *& in p.* 11. *c. vlt. dub. vlt. num.* 216.

Et non ſolùm ab aſſignatione congruæ 56
appellari non licebit, ex ſupradictis hucuſque, quia foret appellare ab alimẽtis; verùm nec etiam ab ipſa Vicarij, ſeu œconomi conſtitutione, *ex d. cap. cum vos de off. ordina.* quia in ea viget periculum animarum, & tario propter quam à prouiſione principali Parochialis appellatio non ſuſpendit, vt indicant verba, eiuſdem Concilij, & motus proprius *ibi*, debet ſtatim habita notitia, *&c.*) quæ celeritatem indicant, & ſupponunt periculum, cui vult per contrarium obuiare. Et quoniam Concilium in illis verbis: debet ſtatim, *&c.*) diſponit neceſſitatiuè Epiſcopo, & appellatio in hoc caſu foret à iuris clari diſpoſitione, & ab eo, quod fit ſecundùm Canonicas ſanctiones, cui nullatenus eſt deferendum, dicemus infrà ſuo loco Deo dante cap. 6. Et hanc deputationem non ſolùm ei facere, licebit habita notitia vacationis, & ante prouiſionem; verùm etiam poſt eam factam, & pendente appellatione ab illa, vt apparet ex d. Concilij decreto *ante ſ.* in illis verbis loquendo de appellatione ab ea dicit: Alioquin Vicarius, quem Eccleſiæ vacanti antea Epiſcopus arbitrio ſuo ad tempus deputauit, vel forſan poſtea deputabit, ab eius Eccleſiæ cuſtodia, & adminiſtratione non amoueatur, donec aut eidem, aut alteri probatus, & electus fuerit, vt ſuprà, ſit prouiſum, *&c.*) vide num. 61. & 62. & ſic hoc eſt innouatum, permiſſum à lege, quod non reuocatur, vt alibi dixi.

Quantitas autem congruæ conſtituendæ 57
Vicario perpetuo, vel temporali, qualis ſit, Epiſcoporum arbitrio relictum eſt, vt appa-

ret

ret ex decretis Concilij Trid. ſuprà in ptin.
huius capitis adductis, & quæ etiam in diſ-
curſu. hodie autem Ponrifex maximus Pius
V. in bulla 16. inter morus proprios *fol.* 558:
per quam reſtringitur iudicis arbitrium, à
quinquaginta vſque ad centum, in illis ver-
bis *ibi*, Ita ſe contineri, & arbittari debere, vt
non maior centum, nec minor quinquagin-
ta ſcutorum annuorum ſumma computatis
omnibus, etiam incertis emolumentis, &
aliis obuentionibus, communiter percipi ſo-
litis, eis omnino aſſignetur, niſi Vicariis tem-
porariis ſolitum fuiſſet, plus aſſignari, ſiue in
quantitate, & quota fructuum pecuniáque
numerata, *&c.*) & ſecundùm hanc diſpoſi-
tionem eſſe hodie faciendam taxationem
huiuſmodi, aduertit Ceuallos *in contra com-
mu. quæſt. in Epiſtola ad Regem num.* 916. de
qua re latè poſt alios Campanil. *diuerſ. iur.
rub.* 7. *cap.* 6. *à num.* 116.
58 Circa vltima autem verba motus proprij
ibi, niſi in Vicariis tempotariis, *&c.*) quòd
erſi S Congregatio ſuper illis verbis Conci-
lij Trid. *cap.* 18. *ibi*, cum congrua eius arbitrio
fructuum portionis aſſignatione) ſic cenſuit:
duorum aureorum pro ſingulis menſibus
viſa fuit congrua portio,) tamen ibi dicit: Ite-
rum congregatio reſpondit, adhæc omnia
referenda ad congruam portionem, & ſti-
pendium arbitrio ordinarij, & ſumendam
ex fructibus percipiendis, niſi aliquæ perſo-
næ ſint iure obligatæ ad ſupplendum aliun-
de.) vide latiſſimè per Ioan. Hieron. Campa-
nil. *vbi proximè* per multos numeros & DD.
59 Ac ideo rectè reſpondit Nauarr. *conſ.* 5. *de
off. ordinarij*, quòd Vicario parochiali Eccle-
ſiæ vacanti ſimpliciter dato, non omnes fru-
ctus, ſed congrua portio arbitrio ordinarij
iuſtè determinanda, debetur, nec Epiſco-
pus à principio poſſet omnes fructus eidem
aſſignare, niſi omnes eſſent neceſſarij, ad
congruam portionem. Nec prædicta decla-
ratio de duobus aureis tollit, quin ſi pro lo-
co, & tempore videatur plus neceſſarium
ad congruam portionem, quàm duorum au-
reorum, pro ſingulis menſibus aſſignari poſ-
ſit, cùm in hoc non poſſit dari certa regula,
omni loco & tempore, vt & bene dicit
Nicolaus Garcia *de benef.* 9. *p. cap.* 2. *num.* 17.
& ſuprà, ab huiuſmodi autem taxatione fa-
cta per Epiſcopum quando ſit, vel non, ap-
pellationi deferendum, iam diximus ſurſum
60 num. 9. in Parochialibus verò Eccleſiis con-
grua videtur eſſe centum ducati iuxta di-
ſpoſitionem Concil. Trid. *ſeſſ.* 24. *de reform.
cap.* 13. vbi dicitur, quòd penſio non conſti-
tuatur in beneficio parochiali, ſi eius valor
non excedat centum ducatos. Flamin. Pariſ.
de reſig. lib. 6. *quæſt.* 2. *num.* 21. & ita commu-
nitet in gratia, penſionis huiuſmodi benefi-
cij apponitur clauſula (dummodo remaneãt
centum ducati annuatim liberi pro Recto-
re, *&c.*) & vide declaratiouem Concilij ſu-
per d. cap. 13. & quemadmodum liberi di-
cantur, vide Nicol. Garcia *de benefi. cap.* 5. *à
num.* 372. poſt alios. quod tamen intellige
quando hæc congrua centum ducatorum
aſſignatur ipſimet Rectori dumtaxat, quia
de Vicario dic vt hactenus.
Illud obiter annotare potes, quòd Vica- 61
rius ad nutum amobilis, non poteſt amoue-
ri ante finitum anni ſeruitium, tenent Re-
buf. *in praxi benefi. lib.* 2. *tit. de diſpenſatione, de
non reſiden. num.* 18. *& tomo* 3. *ad ll. gallica. tit.
de mater. poſſeſſor. in benefi. art.* 9. *gl. vnica in præ-
fatione.* Barboſ. *in remiſ. ad Tri. ſeſſ.* 7. *cap.* 7. *de
reform. num.* 6. *fol.* 20. Flores de Mena *variar.
reſolu. lib.* 1. *quæſt.* 10. *num.* 34. Gutier. *de iura.
confirmat.* 1. *p. cap.* 58. *num.* 19. Srepha. Gratia.
diſceptatio. foren. cap. 167. *num.* 22. *cum ſeqq.* qui
per totũ exactè tractat de aliis quibuſcum 62
que officialibus ad nutum amobilibus ſine
cauſa non amouendis, ſed de Vicario depu-
tato parochiali, donec de rectore prouidea-
tur iuxta Conc. Trid. dic vt ſuprà dixi per il-
lud num. 56. ad finem.
Accedit iam ſoluenda difficultas, in quin- 63
to loco huius capituli propoſita, à ſententia
lata in cauſa, & iudicio decimarum, appel-
lationi interpoſitæ an ſit deferẽdum. In quo
& ius & Doctores concordes inuenio. ſiqui-
dem text. *in cap. tua nobis* 26. *in ord. de decimis*
poſtquam comparauit, & fecit argumen-
tum à decimis ad tributa temporalia, dicens
etiam, decimas eſſe tributa egentium ani- 64
marum, quas Deus in ſignum vniuerſalis
dominij, ſibíque reddi præcipit, ſuas eſſe de-
cimas inquit, *in fi. verſ.* Quoniam igitur pati
nolumus, vt Eccleſiarum, & clericorum iu-
ra præſumptione qualibet muniantur: man-
damus, quatenus omnes, qui ratione perſo-
narum, aut etiam prædiorum decimas Ec-
cleſiis, & clericis tuæ diœceſis exhibere te- 65
nentur, ad eas cum integritate reddendas
appellatione remota compellas, *&c.*) *c. deci-
mæ* 7. *quæſt.* 1. & hanc doctrinam ex his iuri-
bus ſequitur Speculator *in tit. de appella.* §. *in
quibus verſ.* 4. *à num.* 5. & ibi *in additione* Ioan.
Andre. *& in d. c. tua nobis.* Alciatus *de iudicijs
tit. in quibus caſibus, & ex quibus cauſis appella-
ri poſſit, ſub num.* 4. arguentes, quòd cùm non
appellatur in tributis, nec à decimis, *l. abſti-
nendum, & l. fi. C. quorum appella. non recip. l.
nulli. verſ. ſunt etiam C. eodem tit. c. ei qui.* §. *diſ-
finitiua. &* §. *quoties* 2. *quæſt.* 6. Marant. *de ord.
iudi.* 6. *p. tit. de appella. n.* 293. ſequitur etiam
Socinus *in regul.* 40. *fallen.* 3. qui cum Bal.
quem refert, eodem vſus eſt argumento.
Nicel.

Digitized by Google

Nicel. *tract. de concor. gloſſ. concord. 6. fall.* 53.
num 92 *fol.* 195. Rebuf. *tract. de appella. art.* 7.
gl. 2. *num.* 14. *verſ. quartus.* Gregor. Tholoſa. *eo-
dem tract.* 2. *p. cap.* 9. *num.* 2. *gl. in cap. fi. in verbo
quoties* 2. *quæſt.* 6. Federi. de Sen. *conſ.* 81. *n.* 5.
Rebuf. *tract. de decimis quæſt. vlti num.* 21. la-
tiſſimè & optimè Marqueſſa. *de comiſſ.* 1. *p.
cap* 13. *num.* 9. 16. 17. *&* 27. *fol.* 157. qui *n.* 17.
66 dicit quòd decimæ habent exequutionem
paratam, quia illis ius aſſiſtit, & debitum eſt
euidens. Abb. *in c. tua nobis num.* 9.

67 Et quia decimæ aſſignantur clericis pro
alimentis, ideo dilationem non patiuntur,
ex dictis *in c. præcedenti.* & probat text. *in cap.
decimas, in verſ. ſed tardius dare peccatum eſt.*
16. *quæſt.* 1. *cap. cum homines verſ. mandamus,*
vbi gl. *in verbo, fructibus, de decimis.* Marqueſ-
68 ſa *vbi proximè num.* 17. & quia cùm eorum
ſolutionis tarditas contineat peccatum, non
datur appellatio ſuſpenſiua, quia quando
69 verſamur circa fauorem animarum, aut cul-
tus diuini; appellatio non cauſat attentata.
Rota *deciſ.* 35. *de appella. in nouis.* Eſcacia *de
appella. quæſt.* 17. *limi.* 26. *num.* 1. Rebuf. *tract.
de ſenten. prouiſional. in præfatione num.* 37. *&
ſub num.* 38. *in fi.* 1. *tomo fol.* 229. Marqueſſ.
tract de commiſſ. 1. *p. c.* 6. *num.* 78. *fol.* 78. & nos
alibi paſſim diximus.

70 Comprobatur inſuper, quia ſi in vectiga-
libus, & tributis Principi ſoluendis appel-
lans non auditur, *l. abſtinendum, C. quorum
appell non recipi. l. fi. eodem tit.* gl. *in c. tua nobis,
in verbo, tributa, de decimis.* Speculator *in tit.
de appella.* §. *in quibus num* 4. *&* 5. Angel.
Areti. *in l. ſciendum num.* 4. *ff. de appella. recipi.
in regula* 24. *fall.* 3. Nicell. *tract. de concord.
gloſſ. concor.* 6. *fall.* 17. *num.* 50. *in fi.* Maran. *in
ſpecul* 6. *p. actu* 2. *tit. de appella. n.* 300. *fol.* 504.
Rebuf. *tract de appella. gl.* 2. *num.* 4. Ruginel.
tract. de appella § 2. *cap.* 3. *ſub num.* 95. *& ſeqq.
& n.* 131. Proſper. Fari. *in praxi crimi. q.* 101.
limi. 5. *num.* 70. & omnes ſtatim citandi, ſed
decimæ ſunt tributa animæ debita principi
cæleſti, *c. decimæ* 66. 16. *quæſt.* 1. gl. *d. c. tua no-
bis, verbo, tributa.* ergo in illo pariter ſuſpen-
ſiua appellatio denegari debet. hoc argu-
mento vtuntur ferè omnes citati Doctores,
& Eſcacia *de appella. quæſt.* 17. *limi. ſub num.* 1.
meliùs Marqueſſa. *de commiſſ.* 1. *p. c.* 15. *n.* 9.

71 Et ideo cùm decimæ ſolutio à iure ſit di-
uino proueniens, vt probat text. *in cap.* 1. *&
c. tua cum c. ſequenti de decimis,* dicuntur cibus
domus Domini. *c. reuertimini* 16. *quæſt.* 1. di-
cit ex aliis Rebuff. 3. *tomo commentar. titul. de
72 liter. oblig. artic.* 6. *glo.* 2. *num.* 27. quòd iudex
Eccleſiaſticus poteſt incipere à præcepto de
ſoluendo, & monitorio, vt ſoluantur decimæ
debitæ, quando agitur de materia concer-
nente animam vt in decimis, & idem dicit
Cardin. *in cap.* 1. *de cauſa poſſ. & proprie. in cle.*
2. *q.* 3. *de iudiciis.* & quòd regulariter hoc iu-
dicis Eccleſiaſtici præceptũ, & monitorium
reſoluitur in ſimplicem citationem. an au-
tem ab huiuſmodi monitorio expedito pro
ſolutione decimarum liceat appellari, vide
latè Mandoſ. *in tract. de monitoriis quæſt.* 57.
per totam, ad quem te remitto. quod in tan- 73
tum procedit, vt in commiſſionibus ſuper
appellatione à ſententia decimarum non re-
ſcribitur, niſi cum clauſula (ſine retardatio-
ne ſolutionis decimarum) latè Marqueſſa.
tractatu de commiſſ. 1. *p. c.* 15. *n.* 16. 17. *&* 35. *fol.*
158. *& ſeqq.* vbi latè.

Hæc tamen concluſio limitatur 1 vt pro- 74
cedat, quando is à quo petuntur decimæ, al-
legaret conſuetudinem, ſeu præſcriptionem,
vel aliam ſimilem iniuſtam cauſam, ex his
quas reiicit text. *in d. c. tua nobis,* quia tunc (vt
dictum eſt) appellatio non admittitur: ſecus 75
autem ſi allegaret exemptionem, habitam à
Papa, ſeu legitimam compoſitionem, quia
tunc ſi nõ audiretur in iſta allegatione, poſ-
ſet appellare. Ioan. Andr. *in d. c. tua nobis n.* 7.
& licèt Anton. de Butr. *num.* 7. Abb. *num.* 9. &
ita poteſt procedere, quod ex Anguiſ. *conſil.*
27. refert & ſequitur Ruginel. *tract. de appel.*
§. 2. *ſub n.* 256. tenet Eſcacia *de appella. q.* 17.
limi. 18. *num.* 2. & quòd quando vetum eſt,
quòd adeſt exemptio à Papa, admittatur ap-
pellatio in cauſa decimarum ſuſpẽſiua, tenet
poſt Abb. *in c. cùm non ſit, de appell.* & Henric.
Boic. *num.* 8. & Butri. *num.* 9. Marqueſſa. *de* 76
commiſſ. 1. *p. cap.* 15. *num* 35. prout etiam in
exemptione à tributis, quòd detur appella-
tio ſuſpenſiua, Eſcacia *de appella. quæſt.* 17. *li-
mi.* 17. *num.* 5.

Limitatur ſecundò dicta cõcluſio, vt non 77
procedat in ſententia lata inter duas Eccle-
ſias contendentes de iure decimandi, vt de-
clarat Ioan. Andr. & Butrius *in d. cap. tua no-
bis,* vterque *num.* 7. Eſcacia *de appellationibus
quæſt.* 17. *limi.* 8. *num.* 3.

Vltimò limitatur, vt non procedat, quan-
do collector decimarum excedit modum,
quia tunc ab exceſſu poteſt appellari, De-
cius *in c. nouit.* 43. *limi.* 10. *num.* 28. Eſcacia, *vbi
proximè n.* 4. quia nullus eſt caſus de mundo,
in quo propter exceſſum non admittatur
appellatio ſuſpenſiua; latè diximus infrà 4.
p. c. 3. per totum.

Cuius etiam farinæ eſt, quod in vltimo
loco huius cap appoſuimus, quòd ſit dicen-
dum in ſententia lata pro ſolutione ſtipen-
dii, & ſalarii, famulorum, an ab ea appella-
tioni à condemnato propoſitæ, violentia 78
fiat, niſi deferatur. In quo non vim eſſe, af-
firmo, cum huiuſmodi appellatio non ſu-
ſpendat, quia res dilationem non recipit.
Probatur

Probatur Leuiti. c. 19. Non morabitur (in-
quit) opus mercenarij tui apud te vſque ad
mane.) & Deuteronom. 24. c. Non negabis
mercedem indigentis,& pauperis fratris tui,
ſiue aduenæ, qui tecum moratur in terra, &
intra portas tuas eſt, ſed eadem die reddes
ei pecuniam laboris ſui ante Solis occaſum,
quia pauper eſt, & ex eo ſuſtentat animam
ſuam: ne clamet contra te ad Dominum,&
reputetur tibi ad peccatum.) & probatur
Tobiæ 4. c. Quicunque tibi aliquid opera-
tus fuerit, ſtatim ei mercedem reſtitues, &
merces mercenarij tui apud te omnino non
remaneat.)

Ac propterea meritò dicunt Doctores;
79 quòd in cauſa ſalariorum proceditur ſum-
mariè, & ſententiæ in ea latæ, qua condem-
natur quis ad ſoluendum ſalarium famulis;
eſſe executionem faciendam, nec appella-
tioni ab illa eſſe à iudice deferendum, ita
elegantiſſimè probat Rebuff. *in tractatu de
ſententijs prouiſiona. art. 3. gl. 7.* & idem *in tract.
de ſalarijs famulorum. gl.* 7. ſequitur Azeued.
in l. fin. tit. 15. *lib.* 4. *recopil. num.* 38. Flores de
Mena *in pract. quæſt. lib.* 1 *quæſt.* 8. §. 2. *num.* 23.
& vltra eos idem probat Mandoſ. *in tract. de
monitorijs quæſt.* 59. Paz *in praxi* 4. *p. tomo* 1.
c. 1. *num.* 56. ſequitur Amador Rodrig. *tract.
de executione cap.* 1. *art.* 3. *n.* 24. *& ſeqq.* & ipſe
80 promiſcuè intelligit in ſalariis aduocatorũ,
procuratorum, & ſolicitatorum, apud quos
multa de materia ſalarij reperies. facit Ma-
goni. decıſ. Florent. *deciſ.* 12. *Dominus, n.* 11.

Quod tamen verum eſſe, cenſeo non ge-
81 neraliter, ſed quando petens mercedem &
ſalarium eſſet pauper, & non haberet, vnde
ſe alat, non aliter; ita pereleganter Rotæ de-
ciſ. 764. 1. *part. diuerſorum*, vbi dicit: Domini,
cum præſuppoſito, quòd Ioſephus eſſet pau-
per, non in genere, ſed eo reſpectu vt non
haberet, vnde ſe aleret; dixerunt cauſam
mercedis, de qua agitur; non fuiſſe appella-
bilem, *&c.*) & iterum *ſub num.* 2. Vnde ſi Io-
82 ſephus tempore petitæ mercedis erat adeò
pauper, vt res non reciperet dilationem; ſe-
quitur, vt à decreto facto ſuper taxatione
mercedis, non potuerit appellari, ſicut nec à
ſententia lata in cauſa alimentorum debito-
rum officio iudicis, propter paupertatẽ, non
poteſt appellari, quia res dilationem non re-
cipit, *l. fin. ff. de appell. recip.* ita etiam dicen-
dum eſt de ſententia lata in cauſa mercedis
pauperis, vt non ſit appellabilis propter ean-
dem rationem, quia res dilationem non pa-
titur, *&c.*) quæ vera eſt. Cui & huic noſtræ
opinioni videtur ſe inclinari Mena *d. n.* 13.
83 vbi dicit; quòd reſpectu appellationis admit-
tendæ vel non, attendatur perſonarum qua-
litas, diuitiæ, & paupertas. quod verum eſt.

tenet etiam Ruginell. *tract. de appellat. cap.* 3.
n. 286. tenet etiam Eſcacia *eodem tract. q.* 17.
limit 8. *num.* 8. *& ſeqq.* tenet Marqueſſ. *de com-
miſſ.* 1. *p. c.* 19. *n.* 27. *fol.* 216. optimè Gratian.
diſceptat. forenſ. c. 257 *à n.* 44. *cum ſeqq.*

Quod indiſtinctè procedit in ſalario fa- 84
mulorum, & mercede operarij, etſi de eorum
paupertate non conſtet, quia operarij pau-
pertas, vti qualitas naturalis præſumitur, be-
ne *in tractatu de paupertate & eius priuilegio
quæſt.* 6. *n.* 1. *tomo* 18. *fol.* 164. Eſcacia *de appell.
quæſt.* 17. *limit.* 8. *ſub num.* 9. vbi inquit, quòd
præſumitur in his famulis & operariis pau-
pertas, qui vt plurimum ex ſudore vultus 85
viuunt, & neceſſitate coacti ſeruiunt, & ideo
in cauſa ſalarij famulorum proceditur die 86
feriato ob honorem Dei, ex quo illud ſala-
rium ſuccedit loco alimentorum. Eſcacia
vbi proximè ſub n. 8. *& lib.* 1. *cauſa. ciuil. & crim.
c.* 5. *num.* 61.

Quare ſignatura iuſtitiæ quando agitur
de mercede promiſſa, vel de mercede inter
eum, qui eſt ſolitus locare operas ſuas, & 87
eum qui eſt ſolitus conducere; non ſolet re-
ſcribere in commiſſione niſi cum clauſula
(ſine præiudicio legitimæ executionis) aut
(ſine retardatione executionis) præſertim
quando ſententia eſt lata in tribunali Re-
uer. Gubernat. vrbis. Marqueſſa. *de commiſſ.*
1. *p. in commiſſ. appella. in cauſa mercedis* 519.
n. 22. *&* 23. *fol.* 216. Eſcacia *de appellat q.* 17.
limit. 8. *ſub n.* 9. *&* 10. vbi dicit, quòd ſi aga-
tur de mercede non conuenta, nec inter ſo-
litos locare, & conducere, ſignatura ſolet
reſcribere cum clauſula (ſi quid exequen-
dum.) Marqueſſa. *vbi proximè n.* 24.

Et vbi agitur de mercede non conuenta, 88
ſed inter ſolitos locare & conducere, &
ſignatura ſentiat, iudicem à quo exceſſiſſe
in taxatione mercedis, ſolet in aliqua parte
dare executionem, & in alia appellationi
ſimpliciter deferre, aut aliter ſub arbitrio
ſub diuerſis temporibus reſcribere. Eſcacia
vbi ſuprà n. 10. & Marches *num.* 25.

Si autem pars opponat, operarium eſſe 89
diuitem, & de eo conſtiterit, ceſſabit priui-
legium appellationis, quia imò tunc habe-
bit locum quoad vtrumque effectum, ete-
nim ſub hac qualitate neceſſaria pauperta-
tis fundatur appellationis denegatio, qua
ceſſante, debet cauſa remanere ſub diſpoſi-
tione iuris communis, vt ex d Rotæ deciſ.
tenet optimè Gratia. Marqueſſa. & alij *locis
ſuprà citatis.*

Vnum tamen obiter aduerto: quòd in 90
hoc articulo iuſtis iuris terminis abutuntur
Doctores, præcipuè Mandoſ. & Flores, dum
dicunt: in cauſa ſalarij & mercedis procedi
ſummariè & executiuè: ſiquidem nulla pro-

batio, quantumcumque liquidiſſima execu-
tionem habet. And.R. *in tractatu de executio-
ne cap.1.art.2. n.16.* Nec valet conſequentia,
91 cauſa eſt ſummaria, ergo executiua, quia in
cauſa ſummaria proceditur iuris terminis
ſeruatis, licèt abbreuiatis, & admittitur ap-
pellatio *cle. diſpendioſam, de iudicijs. clem. ſape,
de verborum ſignif.* niſi aliqua ſpecialis ratio,
& cauſa obſtet. A contrario autem conſe-
quentia valet, eſt executiua, ergo ſummaria,
non enim quòd aliqua cauſa ſit inappella-
92 bilis, & ſententia exequatur, dicitur procedi
in ea executiuè, quoniam hoc etiam accidit
in vna ſententia lata in iudicio ordinario,
vt eſt videre in poſſeſſorio (vt infrà ſuo lo-
co dicemus) & in cauſis criminalibus, & in
cauſis ſuper prouiſione beneficiorum Paro-
chialium, quando iudex vult, iuxta text. &
gl. *in cle. diſpendioſam, de iudicijs.* & aliis in-
finitis.
93 Et de materia ſalariorum vltra ſuprà ci-
tatos vide multa allata in propoſitum per
Marcheſa. *d. cap.19. per totum.* qui *num. fin.*
bene aduertit pro ſalariis aduocatorum Pro-
curatoris & ſimilium. Tractatur & conue-
nitur debitor, vbi cauſa tractata eſt, & eius
ſortitur forum, *ex l.1. §. in honorarijs, ff. de
varijs & extraordinarijs cognit.* & ita practi-
catur, Bobadilla *in politic. lib.2.c.17.à n.130.*
94 qui loquitur in iudice Eccleſiaſtico, vt poſſit
laicum litigantem compellere ad ſalarium
Aduocatorum & aliorum. Mandoſ. *in formu-
la commiſſio.15. in verbo validitate iuriſdictio-
nis.* Gratianus *in diſceptatio. forenſ. c.154.n.24.
tomo 1.*

CAPVT III.

Appellanti à ſententia, qua quis condemnatur ad ſolutionem penſionis ſuper eius beneficio appoſitæ; an & quando ob denegatam delationem vis fiat.

SVMMARIVM.

Penſio reſeruata pro alimentis & pro vita humana ſuſtentatione non recipit appellationem ſuſpenſiuam, vbi de exemplis. n.1.

Penſionis proceſſus ſiue fulminetur executiuè, ſiue ſummariè tantùm, appellatione ſuſpenſiua caret. num.2.

Subſidium charitatiuum impoſitū per Epiſcopum pro alimentis appellationem non admittit. n.3.

Salarij & mercedis executio non ſuſpenditur per appellationem. n.4.

Penſionis ad ſolutionem cōdemnatus vigore Bullarum Pontificalium ex cauſa puta, reſignationis, non poteſt impedire executionem per appellationem. n.5.

Litera Apoſtolica ob eius reuerentiam habens executionem paratam, qua non ſuſpenditur per appellationem n.6.

Literarum Apoſtolicarum virtute proceditur executiuè contra titulatum tam ob earum reuerentiam, quàm ob obligationem cameralem, quæ in eis fieri aſſolet. n.7.

Commiſſio appellationis ab executione literarum penſionis reſcribitur cum clauſula (ſine praiudicio legitima executionis) & non cum clauſula quam dicit Guigas n.8.

Clauſula (ſine retardatione ſolutionis penſionis) tunc apponitur, quando committitur appellatio ſuper nullitate, aut reductione penſionis, & aliàs, vt in n.9.

Clauſula (ſine praiudicio literarum Apoſtolicarum) quando apponatur. n.10.

Commiſſio appellationis ab executione vigore cameralis obligationis, qua clauſula reſcribatur. num.11.

Ab executione literarum Apoſtolicarum, inſtrumenti cameralis, aut rei iudicata appellans praſupponit antecedens validum, à quo executio dependet, & negat conſequens, nempe, executionem, & ſic nihil agit. n.12.

Clauſula (ſine praiudicio literarum, &c.) & ſimiles praſeruant iuriſdictionem iudicis à quo, nec commiſſio impedit ad vlteriora procedere. num.13.

Clauſula (ſine praiudicio literarum, &c.) ſtante poteſt iudex à quo titularem cogere ad ſolutionem penſionis. n.14.

Clauſula præſeruatiua ſtante commiſſarius non poteſt inhibere iudici à quo. n.15.

Clauſula praſeruatiua eneruat vim & effectum inhibitionis. n.16.

Inhibitio cēſetur expedita ſubintellecta illa clauſula praſeruatiua prout in commiſſione, à qua non aliter iudex recipit iuriſdictionem. n.17.

Inhibitioni cenſetur ineſſe dicta clauſula conditio, quia iudex non habet iuriſdictionem niſi peracta executione, qua deficiente euaneſcit inhibitio. n.18.

Ab inhibitione, cui virtualiter ineſt clauſula praſeruatiua, appellationi emiſſa eſt vt legitima deferendum. n.19.

Clauſula praſeruatiua limitant, & ſuſpendunt iuriſdictionem iudicis de appellatione cogniturі vbi clauſula praſeruatiua (ſine praiudicio, &c.) tribuit iuriſdictionem conditionalem, & operatur, vt iudex non poſſit in cauſa appellationis procedere niſi ſoluta priùs penſione. n.20.

Clauſula praſeruatiua operatur vt non poſſit in cauſa principali procedi etiam ſi verè penſio ſit ſoluta, in actis tamen de ſolutione non conſtat. num.21.

Iudex debet eſſe certus de ſua iuriſdictione. n.22.

Qualitas & natura appellationis multoties variatur, & alteratur ex modo procedendi. n.23.

Exceptionem legitimam, puta, ſurreptionis, defectus iuriſdictionis, vel ortam ex ventre gratiæ tacitè, expreſſè, purè, aut conditionaliter, ſi executor non admittat, excedet, & appellatio vti legitima ſuſpendit. n.24.

Et hoc caſu Senatus Regius aditus per viam violentiæ deſerre, & reponi, decernit. ibidem.

Auditori Cameræ denegatur iuriſdictio in prima inſtantia, quando excedit metas, & formam reſcripti, & rectæ executionis. n.25.

Penſionis executioni locus non erit, nec clauſula (ſine retardatione) vel (ſine præiudicio legitimæ) effectum habet, quando ex ventre Bullarum conſtat de vitio nullitatis, penſionis, aut alterius legitimæ exceptionis. n.26.

Clauſula præſeruatiua (ſine præiudicio legitimæ executionis, &c.) non procedit niſi pro ſumma contenta in ſententia. n.27.

Exceptio orta ex ventre Bullæ tunc impedit executionem illius, quando gratia eſt conditionalis, non aliàs. n.28.

Clauſulæ (ſine retardatione, &c.) effectus non impeditur, quando penſionarius eſt in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem, licèt exceptio oriatur ex ventre Bullæ. n.29.

Quod fallit ſi ipſa poſſeſſio ſit turbida & non clara, penſioq; fuerit exacta per compulſionem & metu cenſurarum, quia tunc neminem conſtituit in poſſeſſione. n.30.

Auditor Cameræ poſtquam ſibi literæ penſionis ſint præſentatæ, procedit vel per viam monitorij vſque ad mandatum executiuum, vel per viam proceſſus fulminando cenſuras, committendo publicationem omnibus & ſingulis, &c. num.31.

Subexecutor virtute clauſulæ (cæterum proceſſibus fulminatis, &c.) debet eſſe canonicus Cathedralis, vel aliàs in dignitate conſtitutus, quia eſt mixtus ſummariam & executiuam habens cauſæ cognitionem. n.32.

Subexecutor literarum penſionis quemadmodum procedat ad earum executionem, & quo vtatur ſtylo. n.33.

Si agitur contra poſſeſſorem beneficij, qui penſioni conſentit, ſtatim, ſeruatis tamen terminis de ſtylo Romæ ſeruari ſolitis, aut accuſata contumacia, datur in eum ſententia declaratoria facta expenſarum condemnatione. n.34.

Penſionis reſeruatio ſi eſt conditionalis, aut poſſeſſor non eſt qui illi conſenſit, debet penſionarius coram executore de quaſi poſſeſſione exigendi penſionem docere, aliàs debet narratiuam, & conditionem verificare. n.35.

Penſioni non conſentiens ſucceſſor, vt queat declarari in cenſuras incurriſſe, debet Bulla ipſa intimari. ad faciendam autem executionem in eius bonis ſufficiet monitorium auditoris inſerto tenore gratiæ. n.36.

Citatus ad totam cauſam ſi eſt contumax, alia non requiritur citatio. n.37.

Citandæ ſunt partes ad omnem cauſam incluſiuè, & citationes quæ poſtmodum fiunt in Curia per audientiam contradictarum, procedunt potius ex vrbanitate, quàm neceſſitate. num.38.

Citatus ſi compareat, & aliquam legitimam exceptionem opponat contra executionem penſionis (de quibus hîc) debet iudex breuem terminum aſſignare, cùm incontinenti exceptio probanda ſit. n.39.

Exceptiones oppoſitæ ſi requirant altiorem indaginem, reſeruantur iudicio ordinario. n.40.

Exceptio litis pendentiæ ſuper nullitate aut reformatione penſionis, non impedit interim agere via executiua ad ipſam penſionis exactionem. n.41.

Quod procedit ſiue quando lis pendet vigore commiſſionis Pontificis cum clauſula ordinaria (ſine retardatione ſolutionis penſionis, &c.) & quibus rationibus hæc clauſula in commiſſionibus apponatur. ibidem, & n.50.

Poſſeſſori nouo beneficij competunt remedia poſſeſſoria pro rebus ad illud ſpectantibus, quas non poſſedit, dummodo prædeceſſor fuerit in poſſeſſione. ibidem.

Penſione tranſlata vigore literarum ſi titularis alleget, non rectè factam fuiſſe tranſlationem, commiſſio conceditur cum clauſula (ſine retardatione) licèt tranſlatarius nunquam fuerit in quaſi poſſeſſione exigendi ſed transferens ſic. n.42.

Titulari etiam habente vnam ſententiam pro ſe in commiſſione ſuper tranſlatione penſionis, reſcribitur cum clauſula (ſine retardatione, &c.) num.43.

Lis ſuper reformatione aut nullitate penſionis etiam ſi pendat coram ordinario abſque commiſſione, vel cum ea, etiam abſque dicta clauſula præſeruatiua, adhuc talis exceptio non impedit executionem penſionis. n.44.

Etiam ſi ordinarius hoc caſu executorem inhibuiſſet, quia cùm ſit inferior non poteſt. num.45.

Clauſula (ſine retardatione, &c.) apponi ſolet in commiſſione, ſuper cauſa reductionis vel nullitatis penſionis ob Pontificis reuerentiam, & calumnias debitorum. n.46.

Clauſula præſeruatiua limitat, & ſuſpendit iuriſdictionem iudicis commiſſarij. n.47.

Clauſula præſeruatiua importat conditionem, ita vt iudex non poſſit procedere, niſi prius ſoluta penſione. n.48.

Et etiam facta inhibitione, cuius potentiam eneruat clauſula, & ſubintelligitur conditio commiſſionis. n.49.

Clauſula præſeruatiua ſi deficit in commiſſione ſuper nullitate, aut reformatione penſionis, exceptio litis pendentiæ impedit executionem interim. n. 50. vide n. 41.

Exceptio nullitatis oppoſita executioni penſionis debet apparere notoriè & euidenter, aliàs non impedit executionem. n. 51.

Nullitas quæ verſatur circa extrinſeca gratiæ penſionis (prout in exemplis quæ apponuntur) non impedit executionem, ſed reſeruatur iudicio ordinario. n. 52.

Exceptio quæ opponitur executioni penſionis debet conſtare incontinenti. n. 53.

Nullitas qua verſatur circa intrinſeca gratiæ, nempe circa ſurreptionem, vel obreptionem & ſimilia, legitima exceptio eſt ad impediendam executionem penſionis. n. 54.

Exceptio ſurreptionis, & obreptionis efficit executorem incompetentem. n. 55.

Literæ reſeruationis penſionis de ſtylo Curiæ regulantur iuxta naturam literarum beneficialium n. 56.

Surreptio annullat gratiam ipſo iure, & per conſequens dationem executoris, cui nulla attribuitur iuriſdictio. n. 57.

Nicolai Garciæ opinio reprobatur. n. 58.

Penſionis reſeruatio ſuper aliquo beneficio non facta relatione alia, eſſe iam grauatum, eſt nulla, etiam ſi motu proprio fuerit reſeruata. n. 59.

Exceptio, quòd in ſecunda reſeruatione penſionis non fuit facta mentio de alia penſione eiuſdem beneficij, an requirat altiorem indaginem. n. 60.

Penſionem ſi tertius habens ſuper beneficio petat committi cauſam nullitatis primæ penſionis, exigetur cautio, quamuis allegetur paupertas prioris penſionarij. n. 61.

Cautio iuxta l. is à quo ff. de rei vendi. procedit etiam in beneficialibus. n. 62.

Exceptio reductionis, penſionis quando prouenit ex ventre Bullæ conditionaliter, nempe (dummodo tantam partem remaneat, &c.) impedit executionem, etiamſi incontinenti non probetur. num. 63.

Exceptio quæ oritur ex ventre inſtrumenti Cameralis, etiam ſi requirat altiorem indaginem, admittitur ad impediendam eius executionem. n. 64.

Penſionis reſeruatio cum clauſula (dummodo remaneant centum pro Rectore) & ſimilibus, eſt conditionalis, de qua priùs debet cōſtare n. 65.

Quod procedit ſiue ordinariè, ſiue executiuè agatur. ibidem, & n. 66.

Penſionis reſeruatio conditiones aut aliquas qualitates habens facit, vt auditor teneatur aſſumere partes iudicis. n. 67.

Et an ordinario ſit talis cauſa in prima inſtantia remittenda. Vide ibidem.

Penſione Rector grauatus ſi per decennium non ſoluerit oppoſita exceptione, & cauſas non ſoluendi, & ſi apparentes allegando, (remiſſa cauſa ordinario) non poteſt executor contra illum executiuè procedere. n. 68.

Penſionis non ſoluta per longum tempus oppoſita exceptione commiſſio appellationis non datur cum clauſula (ſine retardatione ſolutionis penſionis) cum pro opponente adſit præſumptio. num. 69.

Penſionem appoſitam ſuper duobus beneficijs ab vno poſſeſſis, quæ poſtmodum ad duos poſſeſſores deueniſſent, iſti non teneantur in ſolidum, ſed pro rata ſoluere. n. 70.

Penſio appoſita ſuper duobus beneficijs deuentis poſtea ad duos poſſeſſores non dicitur liquida, ſed priùs debet executor cognoſcere de rata portionis quæ tangat vnumquodque beneficium. n. 71.

Quo caſu non reſcribitur commiſſio appellationis cum clauſula (ſine præiudicio legitimæ executionis.) ibidem.

Exceptio illa conſentientem penſioni caruiſſe, bono iure & beneficij poſſeſſione, non impedit executionem contra titulatum. n 72.

Penſionarius an teneatur verificare bonum ius conſentientis reſeruationi penſionis. n. 73.

Penſionis tranſlatarius an teneatur iuſtificare ius & titulum transferentis. n. 74. remiſſiuè.

Exceptio oppoſita per citatum, ſe non poſſidere beneficium penſione grauatum, legitima eſt ad impediendam illius executionem. n. 75.

Citatum eſſe poſſeſſorem beneficij penſione grauati, & fructus percepiſſe, vel per eum ſtare, quominus percipiat, quis tenetur verificare n. 76.

Penſionis extincta per profeſſionem penſionarij non impedit executionem, nec retardat ſolutionem, quia requirit altiorē indaginem. n. 77.

Et an talis exceptio debeat priùs diſcuti in iudicio ordinario ibidem.

Penſionis extincta per matrimonium ſubſequutum nō impedit executionem literarum. n. 78.

Penſionarius ſi poſt profeſſionem aut matrimonium permanſit, in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem, vel oſtendit diſpenſationem etiam intricatam, & non claram, non ſuſpenditur executio, vt dictum eſt, aliàs autem exceptio extinctionis penſionis executionem impedit, cùm ſit releuans probata intra breuem terminum. n. 79.

Exceptio quæ requirat altiorem indaginem, relinquitur arbitrio iudicis regulato ex dictis hoc capite. n. 80.

Penſionis ſolutionem quales exceptiones impediant. n. 81. remiſſiuè.

Subexecutor vigore clauſulæ (cæterum) an queat procedere executiuè contra bona debentis penſionem. & an ſic excedere dicatur, vt appellationis locus ſit contra Flor. de Mena, & Camillum Plautium defendit Autor. n. 82.

Sub

Subexecutor cum clauſula (cæterum) debet eſſe in dignitate conſtitutus, cùm ſit mixtus non merus.n.83.

A declaratoria incurſus cenſurarum contentarum in Bulla penſionis appellari an liceat quoad vtrumque effectum.n.84.

Commiſſio appellationis ſuper declaratoria cenſurarum latarum pro executione literarum Apoſtolicarum reſcribitur cum clauſula(parito breui) ne ſuſpendatur executio. n.85.

Declaratoria incidens in iudicio executiuo, eius natura veſtitur propria amiſſa.n.86.

Penſionis reductio poteſt peti coram ordinario, ſi fructus parochialis poſt reſeruationem venerint in diminutionem, abſque ſpeciali commiſſione Papæ.n.87.

Penſionis reformatio à principio exceſſiua non poteſt coram ordinario tractari, nec legato, niſi ex ſpeciali reſcripto Papæ.n.88.

Exceptiones plures aliæ quando poſſunt opponi executioni penſionis, & de effectibus quaſi poſſeſſionis penſionem exigendi, & quibus clauſulis in eius cauſa appellationis reſcribatur. & de alijs pluribus in cauſa iudiciali in materia penſionis, qui ſint videndi.n.89.

HANC libet breuibus difficultatem ab-
ſoluere, cum duplicis caſus ſuppoſi-
tione. Et primitus; quando penſio fuit aſſi-
gnata pro alimentis clerico, aut pro ſerui-
tio temporali, vt puta pro pulſandis campa-
nis, aperiendis foribus, alióve pro quolibet
1 ſimili temporali officio, & hoc caſu appella-
tioni à ſentenria lata ſuper huiuſmodi pen-
ſione interpoſitæ minimè eſſe deferendum,
iuſtè putant Hiero. Guigas *in tract de penſio.*
quæſt.95 num.3.& 4. vbi dicit, quòd quando
penſio reſeruatur pro alimentis, & pro vitæ
humanæ ſuſtentatione quoquomodo in eis
proceſſus fulminetur, ſiue exequutiuè, ſiue
2 ſummariè tantùm, appellatio non admitte-
tur, quemadmodum nec in cauſa alimento-
rum, *ex l. fi. ff. de appellat. recipiendis.* de quo
& nos exactè ſuprà cap. 1. & ſequutus Gui-
gantem idem tenet Eſcacia *de appella. q. 17.*
limi.7 num.5. Ruginell. *tract. de appella. §.2.*
3 *cap.3. num.* 277. quam doctrinam & ex eo,
etiam probat, quia in charitatiuo ſubſidio
impoſito per Epiſcopum pro alimentorum
neceſſitate appellatio nequeat admitti, vt
determinat Belenci. *in tract. de charitati. ſub-*
ſid. quæſt.55. eodem etiam motiuo Guigan-
tem ſequitur Petrus Surdus *in tract. de ali-*
mentis tit.8. priuileg.60. num.9. quod & valet
4 ex eo comprobari, ſiquidem appellatio non
ſuſpendit exactionem ſalarij & mercedis,
quia res dilationem non patitur, ſed cele-
rem exequutionem deſiderat, vt per Re-
buffum, Azeued. & Flores de Mena dixi
ſuprà hac parte 3.cap.2.à num.78. vſque ad
finem.

Quando autem penſio alicui reſeruata 5
fuit eo quòd beneficium reſignauit, ſeu li-
tigando ceſſit iuri liti, & cauſæ, ſuper qua li-
teræ Papales fuerũt expeditæ, & tunc pariter
nec à ſententia lata ſuper eis per executo-
rem pro ſoluenda penſione appellatio emiſ-
ſa à poſſeſſore condemnato, minimè admit-
tenda eſt, nec in denegata delatione violen-
tia committitur, cùm careat ſuſpenſiuo,
probant Hierony. Guigas *vbi ſuprà, dicta*
quæſt.95.num.5.n.570. & per Rebuf. *in tract.*
de ſen. prouiſion. in præfatione num.125. Eſca-
cia, *de appella. quæſt.17. limi.7. ſub num.5.*

Tum ob reuerentiam Apoſtolicarum li- 6
terarum, quæ cùm habeant executionem
paratam, non datur regulariter appellatio
ſuſpenſiua; imò humiliter & reuerenter illis
per executorem parendum, in eiſdem lite-
ris nominarum, *l.1. ff. de conſtitn. Princi. cap. ſi*
quando de reſcrip. l.51. tit.18. p.3. Mohedanus
deciſ.35. ante fi. verſ. quia tunc propter authori-
tatem literarum debent exequi, de renunciatio-
ne. Staphileus *de literis gratiæ, §. ad prædicta*
facit num. 14. Marqueſſa. *num.* 39. Rebuf.
in praxi de reformatione & declaratione noua,
ſub illis verbis, ipſi vel duo, in verſic. poſtea
dicetur. Hierony. Gonzal. *in regula, de menſ.*
gl.9. in annotatio. num.220. & nouiſſime dixit
Rota pluries, vt per Mateſcotum *lib. 1. va-*
riar. reſolutio. cap.21. à num. 1. & poſt alios Ma-
teſcot. ipſe *lib.1. d.c.21. n. fi.* & vtroque loco
plures adducit Rotæ deciſiones.

Et magis in ſpecie facit, quoniam in exa- 7
ctione penſionis virtute literarum procedi-
tur executiuè aduerſus titulatum tam ob
earum reuerentiam, quàm ob obligationem
cameralem, quæ fieri aſſolet (vt aliud agens)
dixit Rota. in vna Lucen. ſacramen. pen-
ſionis, 15. Februar. 1593. coram Seraphino,
& in alia Aretina penſionis 26. Iunij 1600.
coram Milino, quas in aliud propoſitum ad-
ducit Nicol. Garcia *de benefi. 1.p. c.5. n.4.65.*
& ſequent. Mohedan. *d. deciſ.331.* Guidobo-
nus *deciſ.* 145. *& deciſ.* 141. Flores de Mena
in practi. qq. q. 12. à num. 24. Hieronymus
Guigas, *de penſio. quæſt.95. num.5.* ab execu-
tione appellari non poſſe quoad ſuſpenſi-
uum effectum, notum eſt *ex l. ab executione,*
C. quorum appellatio non recip. l. ab executore. ff.
de appellatio.

Et in tantum hoc verum eſt, quòd appel- 8
latio à decreto, ſeu ſententia prolata, vigore
harum litterarum interpoſita, ſuſpenſione
careat, quoniam non ſolet concedi com-
miſſio appellationis huiuſmodi abſque clau-
ſula (ſine præiudicio legitimæ executionis)
ſecundùm Veſtrium *in praxi lib.3. c. vlt. n 3.*

optimè Mareſcot. *variar. reſolutio.lib.1.c.19.*
*n.fi.*Garcia *de benefi.d.cap.5.num.*571. vbi ad-
uertit quòd prædictam clauſulam ſignatura
apponere conſueuit, non autem alia, quam
ponit Guigas *de penſioni. vbi ſuprà, num.*5. &
9 Marqueſſ. *de commiſſio.cap.4.2.p.num.*32. ſci-
licet (ſine retardatione ſolutionis penſionis)
quæ tunc apponitur, quando committitur
appellatio ſuper reductione, aut nullitate
penſionis, vel etiam quando cauſa nullita-
tis, & reductionis committitur cum appel-
latione à ſententia ſuper executione pen-
ſionis, ſaltim implicitè, virtute clauſulæ
(cum annexis & connexis, totóque negotio
principali) quia tunc commiſſio vtraque
clauſula ſignari ſolet, & obtinet quod Gui-
gas & Marques dicunt. idem aduertit Ma-
reſcot. *vbi proximè, dicto num. fi.*
10 Et pariter videre ſolemus, quòd quando
appellatur à decreto, ſeu ſententia vigore li-
terarum Apoſtolicarum prolata; commu-
niter in commiſſione appellationis, ſolet ap-
poni clauſula (ſine præiudicio executionis
11 literarum Apoſtolicarum, *&c.*) prout acci-
dit, quando appellatur ab executione, facta
vigore publici inſtrumenti cameralis, aut
guarantigij, docent Geminianus *in conſ.* 99.
incipit *ſuper primo, num.2. & 3.* Gallecius *in
tract. de Camerali obliga.3.p. in c. de quæſtioni-
bus varijs, poſt proceſſum incidentibus num.3.
& 10. cum tribus ſeqq.* Marqueſſ. *de commiſſio.
1.p.cap.16.num.*34. Hierony. Gonzal. *in regul.
de menſ. gloſ.9. in annota. à num.*221. Et ratio
12 eſt, quoniam taliter appellans ab executio-
ne facta vigore literarum Apoſtolicarum,
aut inſtrumentorum cameralium, ſeu gua-
rantigiorum, aut rei iudicatæ, præſupponit
antecedens validum, à quo executio depen-
det, & negat conſequens, ſcilicet illorum
executionem, & ſic nihil agit, vt dicit Ge-
minia. *in d. conſ.99. num.*3. allegans ad hoc
Ioannem Monachum, & eandem rationem
cæteri citari reddunt.
13 Et prædictæ clauſulæ huius ſunt naturæ
vt præſeruet iuriſdictionem iudicis à quo,
imò operatur, quòd commiſſio appellatio-
nis à dicta executionis ſententia non ſuſpen-
dat, nec impediat, quin iudex à quo ſuam
ſententiam debitæ executioni tradat, & vt
ad vlteriora queat procedere. Paleotus *deciſ.
58.lib.1. quæ eſt 3.p. diuerſorum lib.3. deciſ.*412.
Marqueſſa. *de commiſſio. 2.p. cap.5. num.* 11.
14 *&* 19. qua extante, poteſt iudex à quo coge-
re titularem ad ſolutionem pẽſionis, vt poſt
Lancelo. *de attent. poſt inhibitionem c.26.n.*13.
Rota *deciſ.*641. *num.*10. *&* 11. *p.1. diuerſor.*
Cæſar de Graſſ. *deciſ.3. in fi. de re iudi.* Mare-
ſcot. *variar. reſolutio. lib.1. cap.*20. *num.*1. qui
teſtatur, ita fuiſſe reſolutum in vna Tarra-
conen. villæ de Reus 8. Februarij 1593. co-
ram Cardi. Seraphi. & in alia Spoletana re-
ſponſionis 5. Iulij 1599. coram Corduba. nec
inhibitio à iudice commiſſario, de cauſa ap- 15
pellationis cognoſcente, emanata afficit iu-
dici à quo, vt probant Cæſar de Graſſ. *deciſ.3.
num.4. de ſententia, & re iudi.* Hierony. Gon-
zal. *vbi ſuprà num.* 224. & Garcia *num.* 573.
nam illa clauſula eneruat vim, & effectum 16
inhibitionis, imò inhibitio cenſetur facta 17
ſubintellecta d. conditione, prout in com-
miſſione, à qua non aliter recipit iuriſdi-
ctionem. Mandoſ. *de inhibitio. quæſt.30. &* 82.
Lancelo. Robert. *de attenta. 2.p. c.20. amplia-
tione* 11. *n.* 28. Cæſar de Graſſis *deciſ.39. n.*4.
Nicol. Garcia *vbi ſuprà 6.p. cap.3. num.* 140.
quia inhibitioni dicta conditio ineſſe vide- 18
tur (licèt contrarium tenuerit Mareſcot.
variar. reſolutio. lib.1. d. cap.20. num.2.) quo-
niam ſi iudex, cui committitur cauſa, non
habet iuriſdictionem niſi executione per-
acta, ergo non poterit inhibere, ea deficiẽte,
nec impedire iudicem à quo, vt exequatur.
Ac propterea & ab huiuſmodi inhibitio- 19
ne appellationi interpoſitæ eſt tanquam li-
citæ à iudice deferendum, ex ſupradictis, &
quia prædictæ clauſulæ limitant, & ſuſpen-
dunt iuriſdictionem, quæ datur iudici com-
miſſionis de appellatione cognituro, Cæſar 20
de Graſſis *deciſ.*101. *num.*1. imò talis clauſu-
la tribuit iuriſdictionem conditionalem, &
operatur, quòd iudex non poſſit validè pro-
cedere in negotio principali, niſi ſoluta
priùs penſione, Sarnerius in compendio ſi-
gnaturæ *num.*84. Pariſ. *conſ.94. num.12. lib.*4.
Ioan. Paul. *deciſ.*61. Puteus *deciſ.19. de penſio.*
Antonius Auguſt. *de clauſul. ſine retardatione,*
&c. *num.*6. Cæſar de Graſſis *deciſ.8. num.1. de
re iudica.* Rota diuerſorum *deciſ.301.p.*1. Ma-
reſcot. *variar. reſolutio. lib.1. cap.20. num.*3. qui
teſtatur, ita fuiſſe dictum in cauſa Verullen.
penſio. 29. Maij & 15. Iunij 1587. corã Car-
din. Plato & in Romana de Cinciis. 23. Iunij
1595. coram Mantica, & de eodem anno in
alia Burgen. penſionis 24. Nouemb. coram
Cardin. Blancherto, adeò vt per iſtam clau- 21
ſulam non poſſit in cauſa procedi, etiam ſi
penſio ſit verè ſoluta, ſed tamen de ſolutio-
ne in actis nõ conſtat; quia iudex debet eſſe
certus de ſua iuriſdictione, ita ampliat Ma- 22
reſcot. *vbi proximè n.*4. & teſtatur, ita fuiſſe
tentum in vna Tarraconenſ. penſio. 15. No-
uembr. 1593. coram Gypſio. & faciunt ea
quæ latè à nobis dicta ſunt ſuprà 2.p. in c.10.
dum egimus, quando ſit deferendum appel-
lationi ab inhibitione.
Sed quia multoties ex modo procedendi 23
in exigendis penſionibus ſoleat qualitas, ac
natura rei alterari, ſeu variari, ita vt ſenten-
tia

tia inappellabilis (vt diximus) appellabilis
efficiatur; ideo aliqua vtilia & neceſſaria an-
nectere libuit , ex quibus interdum vnum,
tum aliud cognoſcere queas. illo ſuppoſito,
quòd aliquando à poſſeſſore beneficij, con-
tra quem dirigitur executio literarum: legi-
timam aliquam opponit exceptionem , quæ
ſi admitteretur, vt talis impediret executio-
24 nem , ſiùe quia gratia eſt ſubreptitia , & au-
ditor Cameræ eſt incompetens, ac per con-
ſequens eius ſubexecutor, vel exceptio, quæ
oritur ex ventre , ſeu natura ipſius gratiæ,
tacitè, vel expreſsè , purè , vel conditionali-
ter, quæ allegata, & oppoſita, ſaltim inconti-
nenti, & ſummariè apparet, & conſtat (ſeclu-
ſa calumnia) tunc executor auditor, vel eius
ſubexecutor excedit ſi eam non admittens,
exequatur , & ab eo poteſt appellari quoad
vtrunque effectum, deuolutiuum, & ſuſpen-
ſiuum, probat Guigans *in tract. de penſio. d. q.*
95. cum Feli notat Æmilius Beral. *deciſ.* 333.
p. 1. & idem Guigans *quæſt.* 70. Hiero. Gratia.
conſil. 36. *per totum lib.* 2. & cum Guigante *d. c.*
95. *num.* 5. idem dicit Mareſcot. *variar. reſolu.*
lib. 1. *c.* 19. *n. fin.* vbi de exceſſu executoris lo-
quitur, Flores de Mena *in practi. q. q.* 12. *n.* 44.
qui *n.* 46. ad noſtrum propoſitũ dicit, quòd ſi
oppreſſus pro huiuſmodi appellationis de-
latione ad ſuprema tribunalia occurrat, vim
fieri, declarabitur , & innouata poſt eam ſe-
natores reponi iubebunt , quoniam hac di-
recta via aperta , auditori cameræ ſeruatur
25 illæſa iuriſdictio , authoritas , & obedientia
debita , maximè Gregorius XIII. in Bulla
proprio motu; quæ eſt inter collectas 9. non
dat auditori iuriſdictionem in prima inſtan-
tia ex cedendo metas , & formam reſcripti,
Rotæque executionis tramitem , vt & nos
alibi Deo dante diximus infrà 5 p. c. 6.

Verùm executioni Bullarum penſionis
pariter locus non erit , nec etiam clauſula
(ſine retardatione) aut (ſine præiudicio le-
gitimæ executionis) effectum ſuum opera-
26 bitur, quoties ex ventre literarum cõſtat, &
apparet ex eius inſpectione vitium ſeu nul-
litas penſionis, ſeu aliqua alia exceptio, quæ
hanc impediat executionem illarum , Rota
deciſ. 310. *num.* 3. *fuit tentum. p.* 1. *diuerſo.* Go-
meſi. *in compend. ſignat. num.* 85. *&* 86. Sarner.
in compend. ſignat. n. 84. Anton. Auguſtinus
de clauſu. ſine retardatione. in princ. Caſſiado.
deciſ. 10. *de reſcript.* Achil. *deciſ.* 4. *in fi. eod. tit.*
Ioan. Hieron. Campanil. *diuerſ. iur. cano. rubr.*
11. *c.* 13. *num.* 286. Mareſcot. *variar. reſolutio.*
lib. 1. *c.* 21. *num.* 7. vbi allegat Guigantem *de*
penſio. q. 85. *n.* 10. & idem Mareſcotus *q.* 22.
n. 18. *& ſeqq.* qui alios, contrarium tenentes
recenſet, qui *n.* 23. optimè declarat, vt clau-
27 ſula non procedat, niſi pro ſumma contenta
in ſententia , vt fuit reſolutum in vna Ro-
mana penſionis 23. Maij 1576. coram Blan-
cheto, quæ habetur *in deciſ.* 310. *p.* 1. *diuerſo.*

Et iſta concluſio, qua dixi , exceptionem 28
ortam ex ventre Bullæ illius executionem
impedire, intelligitur; quãdo gratia eſt con-
ditionalis; cùm hoc caſu viſum, ſeu exceptio
nullitatis dicatur, oriri ex ventre literarum,
& non aliàs , ita declarat Mareſcot. *variar.*
reſolutio. lib. 1. *cap.* 22. *num.* 19. & nos diximus
inferiùs, & ipſe *cap.* 21. *num.* 9. poſt alios, quos
allegat.

Secundò declaratur , niſi adſit quaſi poſ- 29
ſeſſio exigendi penſionem , quia tunc non
obſtante , quòd exceptio oriatur ex ventre
bullæ, effectus d. clauſulæ (ſine retardatione)
non impeditur. Caſſiador. *deciſ.* 10. *num.* 8. *de*
reſcriptis. Veſtrius *in praxi lib.* 3. *c. vlti. num.* 1.
Puteus *deciſ.* 585. *n.* 4. *lib.* 1. Mareſcot. *variar.*
reſolutio. lib. 1. *c.* 21. *num.* 10. *&* 22. *num.* 20 qui-
bus locis teſtatur, ita fuiſſe tentum per Ro-
tam in vna Burgen. penſionis 19. Februarij
1596. coram Blancheto, & in vna Sabinenſ.
penſionis coram Mantica ibi allegata. & hoc
vltimum bene limitat ipſe Mareſc. *d. cap.* 22.
num. 21. *&* 22. niſi ipſa poſſeſſio eſſet turbida, 30
& non clara , vel penſio ſoluta fuiſſet per
compulſionem, & metu cenſurarũ, ad quod
plures Rotæ deciſiones adducit in compro-
bationem , vt tunc non conſtituit eum in
quaſi poſſeſſione.

Igitur quando executiuè agitur , auditor 31
Cameræ (executor literarum executoria-
lium) poſtquam ſibi ſint literæ præſentatæ,
procedit vel per viam monitorij vſque ad
mandatum executiuum , vel per viam pro-
ceſſus , fulminando cenſuras ſecundùm te-
norem Bullæ , & committendo publicatio-
nem omnibus & ſingulis. & cum clauſula
(ceterum.) Octauia. Veſtrius *in praxi Romanæ*
Curiæ lib. 2. *cap.* 4. *à prin.* Camilius Plantius *in*
tract. de penſio. epiſcopa. à num. 27. *fol.* 534. *tomo*
5. *tractatuum nouorum*, Mandoſ. *in tract. Domi-*
ni. quæſt. 31. *cum ſeqq. & quæſt.* 76. & ille ſub- 32
executor virtute clauſulæ (cæterùm proceſ-
ſibus fulminatis, *&c.*) debet eſſe Canonicus
cathedralis vel aliàs in dignitate conſtitu-
tus, quia eſt mixtus, licèt ſummariã , & exe-
quutiuam habeat cauſæ cognitionem , &
formam mandati , vt in terminus aduertit
Ferretus *conſ* 53. & Nau. *in c. cum contingat. de*
reſcriptis 2. *cauſa nulli.*

Et cumprimùm præſentantur prædictæ 33
literæ tam gratioſæ, quàm rigoroſæ, ſeu exe-
cutoriæ , & ſi vigore dictæ clauſulæ (cæte-
rum) ſumitur iudex, ſimul præſentatur præ-
dictus proceſſus fulminatus , vel dumtaxat
ipſe proceſſus , in quo literæ ſunt inſertæ,
quibus præſentatis, pẽſionario petenti man-

datum ſcu monitoriũ cõtra poſſeſſorem be-
neficij, penſione grauati, pro tot ducatis, *&c.*
exequutor iubet dari, literis inſertis, vel prę-
dicto proceſſu, eius virtute aſſumptus iu-
dex. quod quidem mandatum continet vt
poſſeſſor infra 6. dies, vel alium breuem ter-
minum penſionario tot ducatos debitos ſol-
uat, ſub excommunicatioois ſententiis, cen-
ſuris, & pœnis, *&c.* & infra eundem termi-
num doceat de ſolutione, & paritione, alio-
quin dicto termino compareat, ad viden-
dum ſe incidiſſe in excommunicationem,
aliáſque ſententias, cenſuras, & pœnas præ-
dictas declarari. facta citatione ad omnes,
& ſingulos actus executionis aggrauatio-
nem, & reaggrauationem, cum commina-
tione, ſeu certificatione, quòd ſiue compa-
ruerit, ſiue non, ad prædicta & alia, quæ iu-
ſtitia ſuadeat, eius abſentia, ſeu contumacia
non obſtante, procedet, *&c.*

34 Hoc igitur monitorio, & mandato inti-
mato, aut agitur contra poſſeſſorem, qui
conſenſit penſioni, & tunc ſeruatis terminis
de ſtylo curiæ ſeruari ſolitis, aut accuſata
contumacia, niſi compareat, ſtatim abſque
alia verificatione (niſi reſeruatio fuerit con-
ditionalis) datur ſententia declaratoria, fa-
cta condemnatione expenſarum, reſeruata
taxatione, vt latiùs videre poteris ex Garcia
de benef. 1. p cap. 5. num. 532. *cum ſeqq* & plures
allegans Flores de Mena *vbi ſuprà num.* 24.
35 Si verò reſeruatio eſt conditionalis, aut poſ-
ſeſſor, contra quem agitur, is idem non eſt,
qui conſentit penſioni, debet penſionarius
coram executore oſtendere, & probare, ſe
eſſe in quaſi poſſeſſione, exigendi dictam
penſionem. quo quidem releuatur ab hono-
re iuſtificandi literas; alioquin verò illas te-
netur iuſtificare, earúmque narratiuam, aut
conditionem verificare, ex his, quæ ipſe
Garcia *ſuprà num.* 539. *& 6. p. cap 2. dubio* 11.
Flores de Mena *ſuprà num.* 26. *& ſeqq.* vbi di-
cit cum Mandoſio, Caſſiadoro, Gomeſio,
& aliis, quòd ſufficiet monitorium audito-
ris in certo tenore gratiæ, quoad faciendam
36 executionem in bonis ipſius ſucceſſoris, non
tamen ad eum declarandum, incidiſſe in ex-
communicationem & pœnas Bullæ, niſi ei
intimetur, vt latiùs ibi per eum.

37 Et ex quo ille, qui eſt abſens à loco iudi-
cij, fuit citatus ad totam cauſam, & eſt con-
tumax, alia non erit facienda citatio. Spe-
cula. 2 *p tit. de citatione* § *viſo. num.* 4. & 5. &
ibi Ioan. And. *in addi verbo incumbit.* Nicol.
Milis *verbo citatur ſpecialiter ad vnum.* Abb. *in
c. fi. de dilationibus num.* 9. *& ſeqq.* Vantius *in
tract. de nullit. ex defectu citationis. à num.* 101.
Maranta *de ordi. iudi. 6. p. tit. de citatione n.* 118.
Grauatius *ad Veſtrium lib. 4. cap. 4. num.* 15. &
[illegible]
Rota *deciſ.* 8. *de teſtibus aliàs* 93. *in nouis. ad fi.*
vbi dicit, quod partes ſunt citandæ ad to- 38
tam cauſam incluſiuè, & citationes, quæ
poſtea fuerint in curia per audientiam con-
tradictarum, ſeu aliàs, potiùs ſunt de vrbani-
tate, quàm de neceſſitate, & rigore iuris, vt
tradit Hierony. Gonzal. *in gl. 9. in annotatio.
num.* 74.

Et tamen ſi citatus comparens allegaue- 39
rit contra executionem aliquam legitimam
exceptionem, velut ſolutionis, remiſſionis
penſionis, aut redemptionis, factæ authori-
tate Papæ, vel ſimilem aliam notoriam, ſeu
euidentem, quæ incontinenti poſſet pro-
bari, nec longiori indagine indigeret, & tunc
debet iudex breuem terminum ei aſſignare,
cùm ſit incontinenti probanda, non decem
dies, quæ in Hiſpania conceduntur execu-
tatis, ſed maiorem, vel minorem, prout iu-
dex arbitrabitur. Hieron. Gigas *in tract. de
pen. quæſt fi num.* 20. *& per totam,* & etiam per
Menoch. *de arbitra. lib. 2. caſu* 9. *&* 12. Contar.
in l. vnica C. ſi de momen. limi. 12 & Maſſa Gal-
leſius *de obligatione Came. 4. p. quæſt* 1. Garcia
d. cap. 5. num. 544. *& ſeq.* Flores de Mena *d.
quæſt.* 12. *num.* 32. vbi dicunt, quòd ſi exce-
ptiones oppoſitæ requirant altiorem indagi- 40
nem, reſeruentur iudicio ordinario.

Vnum non omittam examinare, an ex- 41
ceptio litis pendentiæ in via ordinaria inter
poſſeſſorem ſeu Rectorem grauatum, vel
ſuper reformatione penſionis, vel ſuper nul-
litate, oppoſita coram auditore cameræ, aut
ſubexecutore in partibus, à dicto vigore
clauſulæ (cæterùm) procedente ad execu-
tionem per viam monitorij, & reintegra-
tionis, vel per viam declarationis incurſus
cenſurarum (vt dictum eſt) an eandem exe-
cutionem debeat impedire. Breuibus nega-
tiuè reſpondeo, imò ea non obſtante poteſt
executor, ad vlteriora procedere, ſiue quan-
do dicta lis pẽdeat, ex vi commiſſionis Pon-
tificis cum clauſula ordinaria (ſine retarda-
tione ſolutionis penſionis) vt per Rebuf. *in
tract. de pacificis poſſeſſo. num.* 156. & per Hie-
rony. Guigan. *ſuprà quæſt.* 63. notat Octauia.
Veſtrius *in praxi Romana curia lib. 3. cap. fi. n.* 1.
idem Guig. *quæſt.* 85. *&* 47. Camillus Plau-
tius *in tract. de penſio. num.* 2. Lancelo. Robert.
de attenta. 2. p. cap. 10. num. 38. *& c. 17. n. 60. &*
92. idem Guigas *quæſt.* 39. Fabius *deciſ.* 182.
in vna 3. p. diuerſ & poſt Marqueſſa. & plures
Rotæ deciſiones tenet Ioan. Hiero. Campa-
nil. *diuerſ. iur. cano. rubr. 11. cap. 13. num.* 285.
Staphil. *de liter. iuſti.* § *in primis num.* 84. idem
Guigas *quæſt.* 62. *num.* 12. Mareſcot. vbi bene
explicat, *lib. 1. variar. reſolu. cap. 21. à num.* 1.
qui teſtatur, ſic fuiſſe dictum in vna Cuſſen-
tina pẽſionis 6. Nouemb. 1596. coram Cor-
duba,

duba, in vna Romana penſionis ſub die 18.
Iunij 1597. coram Pamphilo, & alias plu-
res, quas adducit *num.2.* qui dicunt dictam
clauſulam hoc caſu apponi duplici ratione,
prima ad obuiandum fraudibus, & malitiis,
ſoluere recuſantium: altera eſt propter ho-
norem Papæ, ne ſcilicet eius literę, in quibus
penſio mandatur ſolui, căreant obedientia.

42 In tantum, quòd ſi penſionarius tranſtu-
lerit penſionem (quam vigore literarũ tranſ-
ferre poterat) & titularis dicat, non rectè
tranſlatam fuiſſe, & petat committi cauſam
ſuper nullitate, datur hæc clauſula, licèt
tranſlatarius nunquam penſionem percepe-
rit, dummodo tamen transferens fuerit in
quaſi poſſeſſione exigendi penſionem, An-
ton. Auguſti. *de penſio.tit.de tranſlat.verſ.clau-
ſula ſine retardatione n.3.* Mareſcot. *vbi proxi-
mè d.cap.21.num.4.* qui teſtatur, ita fuiſſe di-
ctum in vna Bononien. penſio. 17. Maij co-
ram Cardi. Melino. Plures Doctores in pro-
poſito adducit, elegantérque loquitur Mar-
queſſa. *de commiſſio. 1.p.cap.14.num.71.& 72.
fol.*140. qui poſt alios loquitur in vtroque
caſu, ſiue adſit quaſi poſſeſſio, exigendi,
ſiue non, dummodo facultas Papæ tranſla-
tionis doceatur. Cui conuenit doctrina In-
nocentij *in cap. cum ſuper.de cauſa poſſ. & prop.*
quòd nouo beneficij poſſeſſori competunt
omnia remedia poſſeſſoria pro rebus ſpe-
ctantibus ad beneficium, etiamſi numquam
fuiſſet in poſſeſſione illarum, dummodo
prædeceſſor fuerit in poſſeſſione Rota *in no-
uis deciſ.*4. Rebuffus *in d.c.cum ſuper. pag.*225.
colu.2. verſ. & ideo in illo text. facit *l. fi. tit.*28.
p.3. Mieres *de maiora. 3. p. quæſt.6 num. 34. in
nouiori impreſſione*, & quæ dixi *2. p. cap. 9. à
num.*89. Et quando in tranſlatione penſionis
ſit reſcribendum cum dicta clauſula, vide
latè per Marqueſſ. *vbi proximè à num.*58. vbi
43 plurimos citat. Mareſ. *d.cap.21.n.17.* etiamſi
titularis vnam pro ſe habeat ſententiam,
vide latè Mareſcot. *d.lib.1.cap.22.n.5.* quem
vide, *& cap.21.num.6.*

44 Siue etiam coram iudice ordinario præfa-
ta lis de reformatione, ſeu de nullitate pen-
deat, & abſque commiſſione, vel cum ea
abſque d. clauſula, quoniam adhuc dicta ex-
ceptio litis pendentiæ non impedit viam
executiuam literarum, vt vltra ſupradictos
tenet Flores de Mena *in d.quæſt. 12. num. 31.*
ſequitur eum, eius verba referens, Garcia
45 *de benef. d.cap.5. num.*245. qui addit, etſi or-
dinarius executorem inhibuiſſet, quia non
poteſt, cùm ſit inferior. Nam dicta clauſula
(ſine retardatione ſolutionis penſionis) quæ
46 apponi aſſolet in commiſſione appellatio-
nis ſuper cauſa reductionis, vel nullitatis
penſionis ob reuerentiam literarum Apo-
ſtolicarum, & calumnias debitorum, vt ex
his, quæ Flamin. Pariſ. *de reſign.lib.6. quæſt 2.
num.*153. Guigas *quæſt.35. num.9.* Rebuf *de
pacificis poſſeſſor. n.*136. Gambara *lib. 6. q.17.* 47
& 36. quæ clauſula cùm limitet, & ſuſpen-
dat iuriſdictionem, quæ datur iudici com-
miſſario, Cæſar de Graſſ. *deciſ.*101. *num.*1 &
importet conditionem, adeò quòd iudex 48
non poſſit procedere niſi priùs ſoluta pen-
ſione, tenent Pontan. *de alimen. cap.19. n.4.*
Marqueſſ. *de commiſſio.cap.4 num.36.* Gome-
ſius *in compendio vtriuſque ſignaturæ verſ. con-
firmatur iſta opinio.* Rota *deciſ.*816. *lib.3. p.3.
diuerſorum*, quod & adhuc procedit, vt etiam
facta inhibitione virtute talis commiſſionis.
Lancelo. *de attenta.2.p. cap.17. num.64. verſ.
circa ſcriptis.* idem *cap.20. ampliatione. 1. n.28.*
nam illa clauſula eneruat vim, & effectum 49
inhibitionis, & inhibitio cenſetur facta ſtan-
te dicta conditione prout in commiſſione,
& intelligitur repetita. Mandoſ. *de inhibitio.
quæſt.*30. *& 82.* idem Lanceln. *cap 20. amplia-
tione* 11. *num.* 28. Cæſar de Graſſis *deciſ.96.
num.*4. Gonzal. *de alter. gl.9. in annota.n.*224. 50
& ſuperiùs diximus, quòd aliter erit dicen-
dum & intelligendum, quando dicta clau-
ſula in commiſſione prædicta non adeſt:
nam tunc exceptio litis pendentiæ ſuper
nullitate, aut reductione oppoſita executio-
ni, eius progreſſum impediret, vt ex aliis
pluribus notat Nicol Garcia *de benef.1.p.c.5.
num.*523. vide ſuprà num.41.

Hoc autem, quod de exceptione nullita- 51
tis diximus; ita erit intelligendum, vt ſi non
ſit notoria, ac euidenter de ea conſtet, ſed
requirat altiorem indaginem, ſiue cùm ex
litis pendentia ſimul, ſiue ipſa ſola opponatur
tur executioni; vtique obſtare non tenetur,
ex his, quæ per Barr. & Ripam *in l.4. §. con-
demnatum, de re iudic.* Lancelo. *de attenta.tit.
de attenta. nullitate pendente.* & nos ex his quę
ſurſum diximus, & inferiùs in capitulo 9.
vbi latè. vt puta quando nullitas verſatur
circa extrinſeca gratiæ penſionis; videlicet: 52
quando penſio fuit reſeruata ex cauſa reſi-
gnationis aut ceſſionis iuris, & litis, & di-
ſputatur de titulo, & iuribus reſignantis, vel
de validitate cõcordiæ, quæ non impediunt,
ſed reſeruantur iudicio ordinario, & proce-
dunt Doctores ſuprà ſecundùm Flores de
Mena *d. quæſt.12. num.* 32. quem in hoc ſe-
quitur Garcia *ſuprà num.*546. & quod d. ex- 53
ceptio debeat incontinenti conſtare, poſt
alios tenet Ioan. Hierony. Campanil. *diuerſ.
iur. cano. rubr.11. cap.13. num.* 286. poſt alios
quos citat.

At verò quando prædicta nullitas verſa- 54
tur circa intrinſeca ipſius gratiæ; nempe; cir-
ca eius ſurreptionem, vel obreptionem; ſci-
licet;

Digitized by Google

licet; quia impetrans, non fecit mentionem
de alia penſione priùs conſtituta, quia tunc
ſecunda impoſitio nulla iudicatur, & ſubre-
ptitia, vt per Caccialup. *in tract. de penſionib.*
deciſ. 3. Petrum Gambara 6 *p. num.* 127. Paul.
Æmil. Veral. *deciſ.* 310. *&* 311. *num.* 4. *&* 312.
lib. 2. & hæc eſt legitima exceptio ad impe-
55 diendum executionem, quia efficit execu-
torem omnino iudicem incompetentem, vt
concludit Hierony. Guigas *de pen. quaeſt. fi.*
num. 13. & per eum eleganter quidem dicit
Flores de Mena *vbi ſuprà num.* 33. circa quod
æquiuocè loquitur Nicol. Garcia *de benef.* 1. *p.*
d. cap. 5. *num.* 546. ex cuius verbis, vix apertè
colligi poteſt; an contra Menam reſpondeat,
quod ſi faciat, & reſpondet ad Guigantem
allegatum, & dicat, vt ille ſe declarat *num.* 21.
profectò Guigas ibi meliùs ad propoſitum
opinionis Flores de Mena loquitur, appli-
cans validiſſima fundamenta, nullo autem
pro ſua vſus eſt Garcia.
56 Nam cùm literæ reſeruationis penſionis
de ſtylo Curiæ regulentur ſecundùm natu-
ram literarum beneficialium, vt teſtatur
Guigas *num.* 13. & ideo, prout ipſe arguit,
ſi ſurreptio vitiat gratiam, & litteræ ſint ipſo
57 iure nullæ, *c. ad audientiam el* 2. *de reſcrip.* &
dario executoris in illis contēta, etiam nul-
la eſt, nec per illas aliqua tribuitur iuriſdi-
ctio executori, ſecundùm Ab. & Immol. per
text. *ibi. in cap. cùm in noſtris de conceſſ. praeben-*
da. Feli. *in c fi. quaeſt. penul. de praeſumption.* idem
in d. c. ad audientiam 1. *verſ. litera beneficiales*
non dant ius, &c. latiſſimè Menoch. *de arbitr.*
lib. 2. *cent.* 3. *caſu* 201. *à prin.* & facit *c. ſi ſuper*
gratia. de reſcriptis lib. 6. igitur bene conclu-
dere, dicendum eſt, Guigantem & Menam,
quia cùm auditor non ſit iudex competens,
ſi ſurreptio coram eo, vel ſubexecutore al-
legetur; non poterit ad executionem proce-
dere, lite ſuper dicta ſurreptione, & nulli-
tate pendente. nam aliàs hæc cùm ſit legiti-
ma exceptio, executor non admittens exce-
det notoriè, ac propterea appellans decre-
tum violentiæ obtinebit, & reponet atten-
tata, vt ſuprà dixi.
58 Nec eſt bona illatio, nec bonum argu-
mētum, quod aliàs facit ipſe Nicolaus Gar-
cia videlicet, *num.* 560. *cum ſeqq.* vbi dicit;
quòd exceptio nēpe; quòd beneficium erat
grauatum alia anteriori penſione; non im-
pedit executionem literarum vltimæ pen-
59 ſionis regulariter. nam quamuis certum ſit,
ipſam non valere ipſo iure, ſi de prima men-
tio facta non fuit, etiamſi motu proprio
reſeruata ſit, ex Caſſiado. Caputa. Moheda-
no, Mandoſio, Flaminio Pariſio, & aliis,
etiamſi prios ſit conditionalis: tamen, dicit
ille, cùm excipiens tenetur probare, quòd
tempore ſecundæ, prima erat reſeruata, &
quòd erat valida ſecundùm Caputaq. *deciſ.*
301. Flamin. Pariſ. *de reſig. lib.* 6 *quaeſt.* 2. *à n.* 40.
Cota *deciſ.* 110. *&* 107. iſta exceptio requi-
rit altiorem indaginem. Sed miror tanti vi- 60
ri, hanc namque, quis opponens inconti-
nenti, & intra terminum datum à iudice nō
verificabit? imò breuiſſimum, cùm probata
ſit ex datis vtriuſque Bullæ dumtaxat. & ſic
non ſequitur, aliqua exceptio requirit pro-
bationem, ergo requirit altiorem indagi-
nem, quoniam, vt ſuprà diximus, ad hoc
dumtaxat datur à iudice executore termi-
nus, licèt breuis, eius arbitrio, vt appoſita
exceptio intra illum probetur, & ſic nihil
mirum, vt contra ipſam fortiter tenendū ſit.
Et contra opinionem Nicolai Garcię, do- 61
ctrina Mareſcoti *variar. reſolu. lib.* 1. *c.* 21. *n.* 5.
vrget, vbi dicit, quòd ſi tertius habens pen-
ſionem ſuper beneficio, & petat committi
cauſam nullitatis prioris penſionis, etſi al-
legetur paupertas prioris penſionarij: exige-
tur cautio *iuxta l. is à quo, ff. de rei vind.* quia 62
vt ipſe dicit poſt Ab. & alios *in c. veniens, de*
teſtibus. locū habet etiam in beneficialibus.
Quid autem dicendum eſt de exceptio- 63
ne reductionis penſionis, quando ex ventre
ipſius Bullæ prouenit conditionaliter; nem-
pe; dummodo tantam partem remaneat,
vel, centum pro Rectore, *&c.* In quo dicen-
dum eſt, quòd iſta exceptio admittenda eſt,
ad impediendam executionem, ex quo ori-
tur ex ventre ſupplicationis, etiamſi non
probetur incontinenti, vt determinauit Ro-
ta in vna Ruanaten. tranſactionis 22. Iunij
1592. quam ad id trahit literaliter Garcia
ſuprà num. 489. *cum ſeqq. & ſuprà*, in qua fuit
reſolutum, quòd exceptio quæ oritur ex 64
ventre inſtrumenti; etiamſi requirat altio-
rem indaginem, in quocumque iudicio ad-
mittitur, etiam ad impediendam executio-
nem obligationis Cameralis, Caſſiador. *de-*
ciſ. 10. *num.* 2. *de reſcrip.* Saruetius *in compendio*
ſignatura num. 84. *& ſeq.* Acorambonus *deciſ.*
36. *lib.* 1. Tiraquel. *de retr. lignagi.* §. 4. *gl.* 1. *n.* 4.
Galleſius ad obligationem in forma Came-
ræ 4 *p. formula* 1. *quaeſt. num.* 8. & alias etiam
deciſiones Rotæ ibi Garcia refert, & ex aliis
pluribus latè ſuprà probauimus.
Maximè, quia reſeruatio penſionis cum 65
illa clauſula (dummodo remaneant centum
pro Rectore,) (ſeu mille pro Epiſcopo) vel
(dummodo tantam partem fructuum non
excedat) eſt conditionalis, de qua in primis,
& ante omnia conſtare debet, & verificari,
ſiue ordinariè, ſiue executiuè agatur, vt latè
ex his, quæ cumulat Nicolaus Garcia, plu-
res allegans, *d. cap.* 5. *à num.* 485. Caſſiador.
deciſ. 10. *de reſcriptis*, Guigas *quaeſt.* 85. *num.* 10.

idem

idem *quæſt. ſi. num.* 15. & plures deciſiones
Rotæ in hoc propoſitum, ad literam refert.
Gratia. *ſuprà à num.*464.*cum pluribus ſeqq.* la-
tè etiam plures Doctores, ac Rotæ deciſio-
nes in propoſito congeſſit Marcheſa.*de com-
miſſ.*1.*p.cap.*14.*num.*45.*fol.* 137. & latè etiam
*eod.cap.*14. quod eſt additamentum *num.*79.
cum ſeqq.fol. 153. & ex Gomeſio *in Compendio
vtriuſque ſignaturæ* dicit Flores de Mena *d.*
66 *quæſt.* 12. *n.* 42. quòd ſi gratia penſionis ali-
quas qualitates, aut conditiones contineat:
non poteſt executiuè executor procedere,
niſi priùs verificatis præfatis qualitatibus, &
67 ſi contradictorium iudicium, & viam ordi-
nariam requirant. quia tunc auditor tene-
tur aſſumere partes iudicis, ex Feli. *in ſi. de
præſumptio.* remittendæ ſunt ordinario in pri-
ma inſtantia ex diſpoſitione Concilij Tri-
dentini, vt pariter ſit dicendum, quando
68 Rector onere penſionis grauatus per lon-
gum tempus; puta: per decennium penſio-
nem non ſolueret, & hac exceptione oppo-
ſita cauſas apparentes non ſolutionis alle-
gando (remiſſa cauſa ordinario) non poteſt
69 auditor, & executor contra eum procedere
via executiua, nec tunc commiſſio appel-
lationis datur cum ſupradicta clauſula (ſine
retardatione ſolutionis penſionis) ob præ-
ſumptionem, quæ viget in eius fauorem, vt
notat Guigas *d. quæſt.*85. *num.* 2. & per Go-
mezium *vbi proximè.* Flores de Mena *n.*41.
plures in propoſito citat, & ſequitur Mar-
queſſa.*de commiſſio p.*1.*c.*14 *el* 2.*n.*42.*fol.* 148.
& hac ratione vim facere ſubexecutorem
in partibus non deferētem appellationi de-
claratum vidi.
70 Item legitima reputatur exceptio, ad im-
pediendam Bullæ penſionis executionem;
quando ipſa impoſita fuit ſuper duobus be-
neficiis, aut pluribus, quæ poſtmodum de-
uenere ad diuerſas perſonas, & poſſeſſores:
quia ſcilicet non tenentur ad dictam pen-
71 ſionem inſolidum, ſed pro rata tantùm, quo
caſu cùm penſio non poſſit dici liquida; do-
nec iudex cognoſcat, quæ ſit rata portionis,
quæ tangit vnumquemque, & diſcutiat va-
latem omnium beneficiorum; ideo tan-
quam exceptio executionis legitima repu-
ratur. quare nō reſcribitur etiam cum clau-
ſula (ſine præiudicio legitimæ executionis)
vel (ſine retardatione, *&c.*) ita tenent Anto.
Auguſt.*de ſolutio.penſio.num.*2. Sarnen.*in com-
pendio ſignatura num.*88.*verſ.eſt & alius caſus*;
Guigas *de penſio. quæſt.*85. *num.* 5. & *ex c. con-
ſtitutus*, & illis Abb. Innocen.*de religioſ.domi.*
concluſit. Rota adducta per Sarnen. *vbi pro-
mè.* Paleot.*deciſ.*304.*in manuſcriptis.* Pariſ. *de
reſig.beneſi.lib.*6.*quæſt.*4.*n.*47. Ioan. Hierony.
Campanil. *diuerſ.iur.cano.rubr.*11.*c.*13. *n.*287.
*fol.*362. Mareſcot.*variar.reſolutio.lib.*1.*cap.*21.
*num.*16. vbi reſtatur, ſic fuiſſe reſolutum in
Rota in vna Segobien. penſionis coram Car-
di. Seraphi. ſub die 19. April. 1602.
Rurſus ſi citatus vigore monitorij com- 72
parens oppoſuerit prædeceſſorem conſen-
tientem penſionis reſeruationi, non habuiſ-
ſe bonum ius, nec poſſeſſionem beneficij,
quamuis penſionarius adſtringatur ad veri-
ficationem illius, hoc procedit, quando agi-
tur via ordinaria: ſecus autem, quando via
executiua, quia tunc iſthæc exceptio execu-
tionem non impedit oppoſita, ita Rebuf. *de
pacificis poſſeſ.num.* 156.*aliàs* 137 quem ita in-
telligit Nicol. Garcia *d.cap.*5.*num* 515. quem 73
vide *à num.*511. vbi agit an, & quando pen-
ſionarius bonum ius conſentientis teneatur
verificare. & quando tranſlatarius penſionis
teneatur iuſtificare ius, & titulum transfe- 74
rentis ſui anteceſſoris, latè per Mareſcot.
*variar.reſolutio.lib.*1.*cap.*22 *à num.*24.
Aliter itaque iudicandum erit de exce- 75
ptione, à citato oppoſita; nempe ſe non poſ-
ſidere beneficium, ſuper quo penſio reſer-
uata eſt. quia hæc, vt legitima admittenda
eſt, vt probat Bucca. *in tract.de ſtylo curiæ au-
dito. Cameræ cap.* 22. *verſ. quia ſibi.* Saluſtius
Tiberius *in praxi auditor.Cameræ. lib.*3. *cap.*3.
*num.*6. Sequitur Nicol. Garcia *ſuprà n.* 567.
qui quamuis numeris ſequentibus dubitet, 76
an ipſe penſionarius teneatur verificare: reū
conuentum ſucceſſiſſe in dicto beneficio,
& ipſum percepiſſe fructus, vel ſtetiſſe per
eum, quominus illos percepiſſet, anteaquam
reus id aſſerat: tamen quando executatus
id opponit, nemini dubium eſt: ipſum tene-
ri legitimare, cùm ſit de ſubſtantia iudicij, &
executionis.
Quibus adde, quòd exceptio extinctio- 77
nis penſionis, per profeſſionem penſionarij
non impedit executionem, nec retardat ſo-
lutionem penſionis, imò, ea nō obſtante, de-
clarandus eſt titularis; ſi non ſoluit, quia re-
quirit altiorem indaginem, cùm Monachus
ex diſpenſatione poſſit penſionem retinere,
& ſic de ea priùs eſt in iudicio ordinario co-
gnoſcendum, & iudicandum, vt tenent Ca-
putaq.*deciſ.*82 1.*p.*1.*& deciſ.*223. *&* 317.*p.*2.
Guidobonus *deciſ.* 138. & ita pariter termi-
nauit Rota, cuius deciſionem literaliter re-
fert Nicol. Garcia *d.p.*1. *cap.*5. *num.*548. vbi
id infirmat in exceptione extinctionis per
matrimonium ſubſecutum, allegans alias 78
deciſiones, quas quidem omnes & bene ipſe
*à num.*553. intelligit, & declarat, vt locum
habeant in caſu, de quo loquuntur, nempe:
quando poſt contractum matrimonij, vel
profeſſionē, penſionarius permanſit in quaſi
poſſeſſione exigendi penſionem, aut etiam 79
quando

quando penſionarius poſt matrimonium oſtendit diſpenſionem, quamuis intricatam, & non claram. quia tunc interim dum in iudicio ordinario de ea extinctione non iudicetur, ſolutio penſionis differenda non eſt. quo deficiente (dicit ille) iſta exceptio extinctionis releuans eſt probata incontinenti, & intra breuẽ terminum, ab executore aſſignato: cùm non requirat altiorem indaginem, ſed ſit clara, & excludat penſionem, & penſionarium ex Vicameſ. conſ. 284. & ibi latè proſequitur hunc diſcurſum.

Et quando exceptio requirit altiorem in-
80 daginem: relinquitur arbitrio iudiciis, regulato tamen ex his, quæ longa manu cumulauit Menochius *de arbitrar. caſu* 20. *& de recuperanda poſſeſſione rem.* 1. *quæſt.* 21. Contard. *in l. vnica limi.* 12. *C. ſi de momen. poſſ.* Rota *deciſ.* 57 *num.* 3. *p.* 2. *diuerſor.* idem Meno. *lib.* 2. *caſu* 9. *&* 12. & ex his etiam regulato quæ
81 hucuſque diximus, & plures exceptiones alias quæ executioni poſſunt opponi, vide per Guigantem *de penſio q.* 5.
82 Memineris tamen, quod dicit Flores de Mena *in pract. d. quæſt.* 12. *num.* 25. cum Camilio Plautio *in tract. de penſioni. Epiſcopali. à n.* 27. *fol.* 534. *tomo* 5. *tractatuum nouorũ*: quod ſubexecutor vigore clauſulæ (cæterùm) non poſſet procedere executiuè contra bona debentis penſionem, quia hoc ſibi commiſſum non eſt: ſed ſolùm poteſt, publicare cenſuras fulminatas ab auditore Cameræ in caſu non ſolutionis, & denuntiare debitorem excommunicatum, & præcipere aliis: vt eum denuntient, & euitent, aliàs excederet, & poſſet propterea ab eo appellari. quia meritò contra eos reſoluit Nicolaus Garcia *vbi ſuprà* 1. *p. cap.* 5. *num.* 185. *& ſurſum*, ex eo quòd executor auditor committit illi ſuas vices abſolutè pro executione penſionis, prout ipſe Flores de Mena ſentire vi-
83 detur, *num.* 30. quod coroboratur ex eo, quod ſuperiùs diximus, ideo hunc ſubexecutorem debere eſſe in dignitate conſtitutum, quia mixtus eſt, non merus executor.
84 Sis & illius ſententiæ memor: quòd cùm ad denuntiationem & publicationem excõmunicationis huiuſmodi requiratur præuia declaratoria illius, ad Guigantem *quæſt.* 78. *num.* 4. vt nec ex eo cauſa efficitur appellabilis, cùm ſit executiua, ſecundùm Nicolaum Garcia *d. cap.* 5. *num.* 586. contra Camilium Plautium loco proximè citato. nec ab huiuſmodi declaratoria appellationi interpoſitæ non deferens vim faciet executor, & vltra Nicol. Garcia idem affirmat Marqueſſan *de commiſſio.* 1. *p. cap.* 13. *num.* 1. quòd commiſſio appellationis à declaratoria cenſura-
85 rum latarũ pro executione literarum Apoſtolicar. niſi cum clauſula (parito breui) quia appellatio à declaratoria lata vigore proceſſus executiui, cùm careat ſuſpenſiuo effectu, niſi cum dicta clauſula non reſcribi, ne ſuſpendatur, & impediatur executio literarum, allegat etiam Caſſiadorum *deciſ.* 10. *de reſcriptis.* Staphil. *de vter. iuſtitia cap. prædicta num.* 13. Puteum *deciſ.* 41. *p* 1. quia cùm declaratoria incidat in iudicio executiuo, 86
præciſè debet eius natura veſtiri, propria amiſſa, *cap. acceſſorium de regul. iur. lib.* 6. Et quia cum cauſa eſt executiua, omnes eius articuli ſunt executiui, vt plures dixi, & vide quæ nos latiùs infrà lib. 4. c. 5. de compulſo. verſ. circa quod notabi. aduerte, *&c.* à num. 60. cum ſeqq. de quo articulo etiam latè & luculenter diximus ſuprà lib. 2. cap. 3. per totum.

Et ampliùs circa ea, quæ dixi ſuprà: aduerte: quòd quando fructus parochiales de- 87
uenerunt in diminutionem poſt reſeruationem penſionis factam; poteſt peti reductio, & eius reformatio coram ordinario ſine ſpeciali reſcripto, & commiſſione Papæ, etiamſi penſio fuerit reſeruata per ipſum Papam, quia intelligitur rebus ſic ſtantibus, Decius *conſ.* 335. Aimon. *conſ.* 95. *num.* 4. Tiraq. *in l. ſi vnquam de reuoca. don. in prin. à num.* 166. *&* 161. Gutierr. *de iura. confirma.* 1. *p. cap.* 71. *num.* 6. quando verò à principio iſthæc reſeruatio per Papam facta fuerit exceſſiua, 88
quia tunc de eius reformatione non poteſt tractari per ordinarium, nec legatum, nec alium iudicem, niſi ex ſpeciali reſcripto Papæ, videndus Garcia *d. cap* 5. *num.* 440. *&* 441. *& ſuperius* 369. vbi etiam agit in qua quantitate penſio reſeruanda ſit, tam in beneficiis ſimplicibus, quàm in curatis, & epiſcopalibus, hæc ad nos attinent, cætera autem penſionis materia ſuos habet authores, illos require in neceſſitatibus.

Et de pluribus aliis exceptionibus, quando locum habeant in penſionis executio- 89
ne, & de effectibus quaſi poſſeſſionis in illius exactione, & quando reſcribatur, vel non reſcribatur cum clauſula (ſine retardatione ſolutionis penſionis) vel (ſine præiudicio legitimæ executionis) & de natura, & variis effectibus illius clauſulæ, & de aliis pluribus de materia iudiciali in exactione penſionis, vide vltra Nicolaum Garciam & Flores de Mena loco pluries citato, Marqueſſa. *de commiſſ. appellatio. in cauſa penſionis cap.* 14. *per totum* 1. ſcilicet & 2. quod in duas partes diuiſit. 1. *p. fol.* 132. *cum ſeqq. & fol.* 142. *cum ſeqq.* ampliſſimè, Mareſcotum *variar. reſol. lib.* 1. *cap.* 21. *& cap.* 22.

CAPVT IV.

A ſecunda ſententia reuocatoria prioris, ſiue contra actorem, ſiue contra reum lata, in iudicio ſui natura priuilegiato, & non admittente appellationem; an ei interpoſitæ non deferens iudex vim faciat. & quid à prima lata contra agentem, & eandem viam priuilegiatam intentantem.

SVMMARIVM.

Sententia lata contra agentem aliqua via priuilegiata, & non admittente appellationem an illam admittat quoad vtrumque effectum. num.1.

Sententia in ſecunda inſtantia lata in fauorem agentis via priuilegiata reuocatoria prioris contra illum latæ, an executioni ſit mandanda non obſtante appellatione. ibidem.

Sententia ſecunda reuocatoria prima priuilegiata, & iam executa, an ſit pariter executioni (altera reuocata) mandanda appellatione non obſtante. ibidem.

Sententia lata contra intentantem viam executiuam, remedium poſſeſſorium, & petentem alimenta, & ſimilia, appellationem admittit quoad vtrunque effectum. n.2.

Sententia lata contra petentem miſſionem ex l.fi. C.de edicto diui Adri.permittit appellationem ſuſpenſiuam. n.3.

Idem eſt in ſententia negatiua lata in alijs poſſeſſorijs remedijs. n.4.

Sententia lata contra actorem petentem alimenta licita eſt appellatio ſuſpenſiua. n.5.

Appellari non licet, quando agitur de conuertendo frumentum in vſum militum & ſubſidium annonæ. n.6.

Sentētia negatiua diſtributionis annonæ in vſum militiæ admittit appellationem quoad vtrumque effectum. n.7.

Sententia lata contra mulierem petentem dotem recipit ſuſpenſiuam appellationem, licèt lata in eius fauorem non ſuſpendatur. n.8.

Præceptum de ſoluenda penſione licèt non admittat appellationem, tamen vbi negatur, ipſum præceptum ad penſionem agenti, licita eſt quoad vtrumque, quia ceſſat priuilegium. n.9.

Sententia de non exequendo rem iudicatam aut obligationem Cameralem permittit appellationem ſuſpenſiuam. n.10.

Licèt alij contra inaduertenter & promiſcuè dicant, à præcepto de exequendo, & non exequendo non dari appellationem. ibidem.

Ratio redditur fundamentalis, quare detur appellatio ſuſpenſiua actori intentanti actionem priuilegiatam, & reportanti ſententiam negatiuam, cùm affirmatiua non ſuſpendatur. n.11.

Senatus regius aditus per viam violentiæ quotidie decernit, vim facere iudicem non deferentem appellationi emiſſæ à ſententia negatiua lata contra agentem aliqua via priuilegiata, ſcilicet, executiua. n.12.

Dilatio decem dierum in via executiua debitori aſsignata, vt intra illam ſuas probet exceptiones, cùm ſit in fauorem actoris limitata, poteſt eo deſiderante prorogari. n.13.

Text. in c. fin. de mut. petitionibus interpretatur. num.14.

Appellatio prohibita in cauſa conuentionis, an cenſetur prohibita in cauſa reconuentionis. num.15.

Clauſula reſcripti ad lites (appellatione remota) ſi reſpicit totam cauſam, eſt communis Actori & Reo. n.16.

Reſcriptum ad lites eſt commune, & regulatur ſecundùm ius & iuſtitiam. ibidem.

Actor & Reus non debent ad imparia iudicari, nec actori licere, quod reo licitum non exiſtat. num.17.

Aequalitas in iudicio ſemper eſt ſeruanda. n.18.

Correlatiuo in vno ſi ſit prohibita appellatio in altero ex correlatiuis intelligitur prohibita. n 19.

Reſcriptum quo prohibetur appellatio, pariter operatur in præiudicium Actoris ac rei ex capite æqualitatis ſeruandæ in vtroque. n.20.

Appellanti ne tradatur poſſeſsio ſuo aduerſario, pariter nec ei tradenda erit. n.21.

Cauſa conuentionis ſi eſt tractanda ſummariè vigore reſcripti; pariter ſummariè tractanda eſt cauſa reconuentionis. n.22.

Clauſula (appellatione remota) appoſita in commiſsione primæ inſtantiæ, cenſetur repetita in commiſsione appellationis. n.23.

Clauſula (appellatione remota) idem operatur, quando virtualiter ſubintelligitur in ſecunda commiſsione, vtputa quando refertur ad aliam, à qua virtutem & poteſtatem recipit. ibidem.

Cauſa quando eſt ſummaria, omnes eius articuli etiam ſummarij ſunt. n.24.

Clauſula appellationis prohibitiua non intelligitur repetita in alia perſona, quando diuerſitas rationis aliud ſpecialiter inducat, quia in vna ex partibus tantùm fauor, aut odium dumtaxat viget. n.25.

Agens priuilegiata via ſi ſententiam contra ſe reportet, appellat ſuſpenſiuè, ſi autem Reus illam reportet, non; quia in vtroque diuerſa fauoris militat ratio n.26.

Sententia lata contra agentem via priuilegiata, qui ab ea appellans reuocatoriam illius obtinuit, hæc ſecunda reuocatoria erit executioni mandanda. n.27.

Exemplo comprobatur in executione inſtrumenti guarentigiati. ibid.

Executione denegata vigore breuis per ſubexecutorem à quo appellatur, poteſt iudex Rotæ iuſtificato conſtito breuis, illud exequi, quemadmodum poterat iudex à quo. n.28.

Sententia lata in fauorem rei conuenti de ſpolio intentato, ſi in cauſa appellationis reuocetur hæc ſecunda ſententia lata in fauorem Actoris, mittitur executioni non obſtante appellatione. num.29.

Sententia ſecũda affirmatiua, & reuocatiua prioris negatiuæ ſimul lata ſit, declarando primam nullam, an mereatur executionem. n.30.

Iudex ad quem appellatum eſt in prouiſione Parochialis ob aliquam legitimam cauſam anteaquam ordinarius prouiderit, vel tradiderit poſſeſſionem, aut tulerit ſententiam, declarans bene appellatum, ac prauio concurſu digniorem eligat, poterit huic poſſeſſionem vacantem tradere. n.31.

Concurſu & electione Rectoris facta per ordinarium differentem poſſeſſionem aliqua iuſta cauſa, ſi ſuperior de appellatione cognoſcens interim reuocato concurſu, & electione, poteſt ſuam ſententiam executioni mandare, & aliquem in poſſeſſionem mittere vacantem, non obſtante appellatione. n.32.

Fauor appellationis prohibitæ in Parochialibus non eſt inductus propter prouiſum, ſed propter Eccleſiam vacantem, & ita quocumque vadat Eccleſia vacans, replenda erit Rectore, qui tunc prouiſus reperiatur. n 33.

Priuilegium exequendæ ſententiæ vbi conceditur tantùm ratione perſonæ, ſcilicet, creditoribus, alimentarÿs, & in poſſeſſorÿs & ſimilibus, ſi prima ſententia pro eis lata non fuit executa, ſi interim in gradu appellationis reuocetur, non poteſt exequi, nec etiam reuocatoria ex ratione aſsignata. n.34.

Senatus, ad quem recurritur per viam violentiæ, quotidie declarat, vim non fieri appellationi non deferendo interiectæ à ſecunda ſententia reuocatoria prioris, ſi eius virtute mittatur aliquis prouiſus in poſſeſſionem vacantem beneficÿ, & ita communiter practicatur. n.35.

Iudex appellationis in beneficio curato vacante dicitur primus iudex, & loco ordinarÿ ſubrogatus cuius iure vti licet. n.36.

Ratio propter quam ſententia in Parochialibus exequitur, durat in qualibet inſtantia, qua beneficium adhuc ſit vacans, ex quo nullus deÿcitur de poſſeſſione. ibidem.

Sententia lata in fauorem creditoris in via executiua, quando nulla præceſſit executio in ſecunda inſtantia an exequatur. n.37.

Deuolutio beneficÿ fit ad ſuperiorem cum omni ſua cauſa, oneribus, & qualitate requiſita in ſui principio. n.38.

Sententia addictionis executionem deſiderãs nihil intereſt, an à primo, an à ſecundo iudice appellationis lata ſit, vt exequatur. n.39.

Iudex appellationis ſuccedit in locum prioris iudicis. n.40.

Iudex appellationis poteſt facere ea omnia, quæ poterat primus iudex. n.41.

Cauſa, quæ eſt ſummaria in prima inſtantia, pariter & in ſecunda ſummaria erit. n.42.

Clauſula quòd ſummariè procedatur, ſi fuit oppoſita in commiſſione primæ inſtantiæ, tacitè intelligitur repetita in commiſſionibus aliarum inſtantiarum. n.43.

Sententia prima ſi vulnerauit inſtrumẽtum guarentigiatum, ſcilicet, declarans illud falſum, aut vſurarium, ſecunda reuocatoria illius non meretur executionem, donec obtineat creditor tres conformes. n.44.

Executiua via ſi ſemel fuit vulnerata, non ſignatur commiſſio cum clauſula (ſine præiudicio legitimæ executionis.) n.45.

Executio vbi denegata eſt ex eo, quòd inſtrumentum eſt vulneratum, expectantur tres conformes ſententiæ, ſecus vbi ex alia cauſa denegatur non tangente vires inſtrumenti. n.46.

Executio quando denegatur ob aliquam nullitatem reſeruato iure creditoris, conſultiùs faciet ex integro executionem repetere, quàm appellatione vti. n 47.

Appellationi à ſecunda ſententia reuocatoria primæ priuilegiata, & executioni iam tradita erit deferendum omnino. n 48.

l.4.tit.21.lib 4.recopilatio.ponderatur. ibidem.

Sententia, qua eſt reus condemnatus, nititur ſententiæ aut inſtrumento habẽti executionem paratam & priuilegium, at ſententia ſecunda, qua actor condemnatur, illi non nititur, ſed eius priuilegio repugnat. n.49.

Sententia ſecunda lata contra actorem reuocatoria prioris executa virtualiter eſt negatiua executionis, quo caſu etiam in prima inſtantia actori licet appellare. n.50.

Sentẽtia addictionis ſi nulla ſeu iniqua ſit manifeſtè, an iudex de appellatione cognoſcẽs queat ea neglecta, ſuam exequi, & quo caſu. n.51.

Sententia ſeu iudicium ordinarÿ, cuius virtute vt magis idoneus electus fuit in poſſeſſionem Parochialis miſſus, licèt ſit in cauſa appellationis reuocatum, non amouetur à poſſeſſione, donec per tres ſententias conformes vincatur. n.52.

Et ab hac reuocatoria appellationi per poſſeſſorem emiſſa eſt deferendum. ibidem.

Prouiſus ad Parochialem per ordinarium non eſt à poſſeſſione auocandus, etiam ſi iudex appellationis nullum & notoriè iniuſtum declaret ordinarÿ iudicium. n.53.

Prouiſio Parochialis per ordinarium ſi eſt ſortita effectum, & tradita poſſeſſio, à ſecunda ſententia illius reuocatoria emiſſa appellationi per

poſſeſſorem

poſſeſſorem eſſe deferendum, quotidie decernitur in Senatu Regio, vimq́; facere iudicem eam exequi volentem. n.54.

Res poſtquam ſemel prohibitionem euaſit, ſemper remanet libera. n.55.

Res ſemel effecta alienabilis, ſemper remanet alienabilis. n.56.

Res ſemel alterata natura, ſemper remanet alterata. n.57.

Res quæ ſemel exiuit de trunco, & de familia, non dicitur amplius eſſe de trunco, quominus retractui locus ſit. n.58.

Cauſa ſemel facta ordinaria & appellabilis, ſemper remanet ordinaria, & appellabilis. n.59.

Executioni locus non eſt, nec pœnitentia, ſi creditor qui potuit agere via executiua, cœpit agere via ordinaria. n.60.

Sententia prima lata in Curia contra poſſeſſorem beneficij ſequeſtrum apponitur, tamen licèt ipſe poſſeſſor ſecundam pro ſe obtineat, non reuocatur ſequeſtrum. n.61.

Parochialis prouiſio & poſſeſſionis traditio nec ſuſpenditur per appellationem, nec poſſeſſor à poſſeſſione amouetur, donec per tres ſententias vincatur, vbi referuntur & ponderantur verba conſtitu. Pij V. n.62.

Stylus Curiæ Romanæ obſeruat, quòd lata ſententia ſuper executione Breuis, inſtrumenti Cameralis, aut literarum Apoſtolicarum, eamq́; exequitur, licèt in Rota feratur illius reuocatoria, non mandatur executioni, ſed appellationi ab ea defertur, & donec executoriales relaxentur, in omnibus ſuperſedetur. n.63.

Sententia prima, quæ executioni petita locum non fore, eſt declaratum, & inſuper Actor in expenſis damnatus, licèt patiatur appellationem; tamen expenſarum reſpectu mittenda eſt executioni. n.64.

Sententia pro Actore in alimentis, aut via executiua lata cuius executionem omiſit petere, & lata eſt ſecunda ſententia illius confirmatoria, poterit eiuſdem petere executionem nõ obſtante appellatione, quia nec efficitur appellabilis, nec cenſetur eius priuilegio renunciare. n.65.

Secus econuerſo, quando prima pro actore lata nondum executa, ſecunda illius reuocatoria lata eſt, quia tunc prima non exequitur in ſecunda inſtantia. n.66.

Quæ doctrina fallit in Parochiali vacante. ibidem remiſſiuè. & n.33. cum ſeqq.

Rotæ deciſio refertur, vt ſecunda ſententia reuocatoria primæ executæ in Parochiali non ſit exequenda appellatione remota. n.67. & 52.

Alia ſummaria deducuntur ex d. deciſ. ibi. vſque ad 88.

1 CAPITVLVM hoc tres habet inſtantias. Prior, an à ſententia lata contra agentem aliqua priuilegiata via, non permittente ſcilicet appellationem: ipſi ſit appellatio permiſſa quoad vtrunque; ita vt ei non deferens, vim iudex feciſſe dicatur. Secunda, an hoc priuilegiato obtinente in ſecunda inſtantia appellationis aliam ſententiam in eius fauorem, & ſic reuocatoriam primæ, an hæc ſit executioni mandata non obſtante appellatione, per aduerſarium ab ea interpoſita. Tertia & vltima ſit inſtantia: an ſcilicet ſecunda ſentẽtia reuocatoria primæ priuilegiatæ, & vt talis, effectualiter executæ: an reuocata prioris executione, ſit pariter executioni mandanda, non obſtante appellatione ab ea emiſſa.

Circa primam autẽ inſtantiam illud breuibus feram: vt à ſententia lata contra inten- 2
tantem priuilegiatum aliquod remedium, puta, petentem alimenta, agentem poſſeſſorio, vel petentem executionem vigore obligationis cameralis, aut guarentigiatæ, & ſimilia: ei ſit adeò licita, & permiſſa appellatio, quod ſi interpoſitæ iudex non deferat: vim faciet euidentem. ita probat Angel. *in l. quiſquis C. quorum appell. non recip.* quem ſequuti ſunt Iacobus à S. Georgio *in l. fi. n.36. C. de edicto diui Adri. tollen.* vbi etiã Zuchard. *n.443.* idem etiam cenſuerunt Tiraquell. *in tract. le mort ſaiſit le vif. p.6. declaratione 6. n.3.* Petrus Dueñas *in ſuis regulis regula 44. fall. 1.* Menoch. *de adipiſcenda poſſ. rem.4 n.876.* vbi dicunt, quod etſi in remedio *l. fin. C. de edicto diui Adri.* lata ſententia in fauorem actoris 3
petentis, ſe immitti in poſſeſſionem, appellatio non ſuſpendat: tamen hoc non procedat, nec locum habet: quando contra ipſum actorem, vt ſcilicet, immiſſioni locus non foret, & in fauorem rei lata eſt ſententia. quoniam tunc ab illa per actorem licet appellare quoad vtrumque effectum deuolutiuum, & ſuſpenſiuum ſimul, quæ opinio eſt Alexandri originalis, & eſſe ſtupendum, & elegans dictum, dicit Iacobinus *vbi proximè,* qui ſe ita obtinuiſſe in praxi, teſtatur. Sequitur Ioſephus Ludoui. *deciſ.20. n.23.* Petrus Surd. *tract. de aliment. tit.8. priuil.60. n.26. in fi. & n.27.* Lancelot. *de attentat. 3. p. c.28. n.89. fol.448.* Ruginell. *tract. de appellat. §.2. c.3. ſub n.649. verſus finem verſ. appell.* Sequitur eam poſt plures authores Achil. Perſonal. *de adipiſcend. poſſ. n.343. & 344.* & per Angelum ſequutum à Iacobino de ſancto Georg. *in l. quiſquis in fin. C. quorum appellat. non recip.* & alios etiam firmat Mareſcot. *variar. reſol. lib.2. cap.75. n.15. fol.136.* (licèt aliqui contrarium teneant.) & generaliter in omnibus poſſeſ- 4
ſoriis plurimos citat Eſcacia *de appell. q.17. lim.6. mem.6. n.38. & 133.* idem firmantes.

Et facit, quod dicit Alexand. *in l. fin. ff. de appellat. recip.* quòd licèt appellari non liceat 5
à ſen

à ſententia, lata in fauorem alimenta petentis:tamen à ſententia ea denegante,& ſic aduerſus eum, ei ſit omnimodo permiſſa quoad vtrunque effectum. Sequitur Menoch. *vbi ſuprà n* 878. Petrus Surdus *in tractatu de alimen.tit.8.priuileg.60.à n.34.& n.33.*Angel. *in l.fin.ſub num.*1.*ff de appellat.recip.*Eſcacia *de appellat.q.17. limit.7. n.19.* Cæſar Contar. *in l.vnica limit.17.n.19.C.ſi de mom.poſſ* Ruginell. *tract.de appell.§.2.c.3.n.68.* & probatur,quo-
6 niam licèt quando agitur, de conuertendo
frumentum in vſum militum, in ſubſidium
annonæ,non permittatur appellare,*l.fin.ff.de*
7 *appell. recip* tamen à ſententia negatiua, qua
eſt dictum; annonam non eſſe diſtribuendam in vſum militum, licita eſt appellatio. Eſcacia *vbi proximè d.q.17.limit.7.n.20.* Angel.*in d.l ſi ſub n.*11.Contard.*d.limit.17.n.19.* Ruginell.*vbi proximè n.70.*Marqueſſ.*de commiſſ.1.p.c.18.n.19.fol.*210.Bald.Nouel.*in tract. de dote 9.p. priuil.7.ad fin. verſ.& hoc intelligo,* dum ſcribit, quòd etſi quando mulier agit
8 pro dote & in fauorem eius fertur ſententia,
non ſuſpendatur per appellationem,quando mulier eſt pauper: tamẽ aliud eſſe dicẽdum, quando ſententia eſſet lata aduerſus eandem mulierem, quia tunc appellatio ei permittitur, quem referunt Menoch. Gratianus, & Surdus *ſuprà.* & de alimentis idem dicit Marcheſ.*de commiſſ.1 p.c.18.à n.17.fol.*210.

9 Facit etiam, quia licèt à præcepto de ſol-
uenda penſionẽ non admittatur ſuſpenſiua appellatio,ita vt ſemper in commiſſione appellationis ab ea apponatur clauſula (ſine præiudicio legitimæ executionis, prout ſuprà latè diximus c.3.præcedenti.)tamen hoc non procedit,quoties lata fuit ſententia aduerſus penſionatium,ſiue penſionem petentem. quia tunc datur appellatio ſuſpenſiua. & ſimiliter denegatur clauſula(ſine præiudicio legitimæ executionis) quia cùm ſententia ſit negatiua, non eſt quid exequendum, quia ceſſat priuilegium, ita animaduertit Marcheſſan.*de commiſſio.appell.in cauſa penſio. 1 p.c.14.& 2 n.59 fol.*150. vbi teſtatur ita reſoluiſſe Rotã in vna Nucerina penſionis,*&c.*

Et probatur etiam, quia licèt à mandato
10 de exequendo, & executione nõ appelletur
ſuſpenſiuè, ſecundùm quæ latè dixi infrà 4 p.c.1. tamen à ſententia negatiua; ſcilicet de non exequendo rem iudicatam, aut obligationem Cameralem appellatio permittitur quoad vtrunque effectum. gl. 1. *in l. ab executione C.quorum appell non recip.*& ibidem Bart. *ſub n.*1.& Salicet. *ſub n.2. & 3.* Eſcacia *de appellat.q.17.limit.10.n.20.& limit.9.n.50.* vbi vocat rem claram, & ſine controuerſia, Ruginell.*tit.de appellat §.2.c.3.n.157.* Carrocius *exceptione 44. ſub n.7.3.*qui plures citat. Marqueſſa.*de commiſſ.1.p.c.16.n.19.fol.*196. *in 2.impreſſione,*& Eſcacia *d.limit.9.n.58.verſ. his non obſtantibus*, dicit receptam in praxi hanc opinionem,quoniam in hoc caſu militat ratio differentiæ,& ita communiter practicatur, licèt aliqui inaduertenter contrarium dicant,promiſcuè firmãtes,à præcepto de exequendo, aut non exequendo denegari appellationem, prout eſt Bald. *in d.l.ab executione ſub n.4* & ex Antonio de Butrio tenet Bald. Nouell *tract.de dote p.6. priuil.2. in fin. tomo 9.fol.*193.

Rationem autem omnes huius doctrinæ
reddunt; etenim ratio illa vnica, & finalis
prohibitiua appellationis à ſentẽtia affirma- 11
tiua,illéque fauor,& priuilegium actioni intentatæ ab actore, & eius fauore inductum, ceſſat, miniméque viget, nec concurrit in ſententia negatiua: vtputa, in alimentis datis, ideo non admittitur appellatio, ne interim fame pereat actor, & in poſſeſſorio adipiſcendæ illa celeritas mittendi hæredem iuſta ratione inducta, & à lege conſiderata, non militat in reo impugnante hanc miſſionem, in cuius fauorem ſententia negatiua lata eſt. & ſic appellationis prohibitio non procedit à pari in vtroque caſu, actore ſcilicet,& reo, quæ ratio cõprobatur infrà n.26. & à n.75.cum ſeqq.Imò ſi non admitteretur appellatio,alimentario puta,ſeu adipiſcenda vtenti, nunquam miſſio locum, nec effectum ſortiretur, & inducta ad vnum finem, contrarium effectum operarentur, contra *l.quod fauorem C. de legibus.* & quod in fauorem eſt alicuius, non debet in eius odium retorqueri, cùm ceſſante ratione legis eius, ceſſet diſpoſitio,*l quod dictũ ff.de pactis. l.adigere.§.quamuis.ff.de iure patro l.cum pater.§.dulciſſimis.ff.de legat.2.l.1.§.huius rei ff.de off.eius cui mandata eſt iuriſdictio. c.cùm ceſſante,de appellat.* & contrariorum eadem eſt diſpoſitio, ſi in vtroque eadem militat ratio, vt latè per Euerard. *in locis legalib. in loco à contrarijs.* & tandem appellatio cenſetur permiſſa,vbi expreſsè non prohibetur,gl.*in l.qui reſtituere ff. de rei vindic.*cum vulgatis. maximè cùm nec ratio prohibitionis hoc inducat.& ita ab opinione Alexandri, nec in iudicando, nec in cõſulendo,recedendum eſſe firmat Menoc. *vbi ſuprà n.877.* aduerſus Bart *in l.2 .n.5.ff.de appellat.recip.* Abb. & Caſtrenſem, rem hanc conditionaliter abſoluentes, & ita quotidie
practicamus in ſupremis prætoriis, adhibitis 12
per hanc viam violentiæ; & vt clarum ac cognitũ tõſoribus, vim fieri ab Eccleſiaſtico iudice negãte delationẽ, ſimili appellationi, quidquid in contrarium & cum Bart.dixerit Contard.*in repetitione l.vni C.ſi de momen.poſſ. limit.17.n.2.& 4.* & Puteus *deciſ.316.lib.2.*

Ex.

13 Ex his apparet, vt dilatio decem dierum
data à lege Regia debitori, vt intra illam ſuas
legitimas exceptiones oppoſitas aduerſus
inſtrumentum guarentigium, & eius execu-
tionem probet, ita limitata ad illum bre-
uem terminum; ne verſutiis debitores diem
trahant, ſolutionémque procraſtinentur: vt
poſſit dicta dilatio prorogari deſiderãte cre-
ditore, iuxta regulam *d. l. quod in fauorem. C.*
de leg. l. nulla. ff. eodem tit. l. 3. §. dua cauſa. ff. de
Carboni. edicto. & ita per Monterroſum vali-
dis ad id adductis rationibus firmat Parla-
dor. *lib. 2. rerum quotidianarum c. fin. 5. p. §. 10.*
num. 13.

Et ex his venit interpretandus, & intelli-
gendus text. aliàs difficilis *in cap. 2.* (qui eſt
14 finalis) *de mutuis petitio.* vbi in hæc dicitur:
Sanè conſuluiſti nos, vtrùm cùm cauſa ap-
pellatione remota committitur, & reus co-
ram eodem iudice actorem reconuenerit, &
actor ſuper reconuentione appellationis ob-
ſtaculum interponit: an ſit huiuſmodi ap-
pellationi deferendum. Nos verò ita ſenti-
mus; quod cùm actoris, & rei eadem ſit con-
ditio; & vno eodémque iure circa appella-
tionis remedium debeat vterque cenſeri;
ſicut deſiderat actor, vt ſibi iuxta mandato-
ris reſcriptum iuſtitia fiat appellatione re-
mota: eodem modo reconuenienti debet in
ſua iuſtitia reſpondere, *&c.*) quo apparet ap-
15 pellationem prohibitam in cauſa conuen-
tionis, cenſeri etiam prohibitam in cauſa re-
conuentionis, ſecundum gl. 11. *ibi*, vbi Abb.
& omnes. Philip. Fran. *in c. paſtoralis num 6. de*
appell. Magon. *in deciſ. Lucen. 52. n. 14.* Lance-
lot. Robert. *de attentat. 2. p. c. 12. limit. 8. n. 53.*
latè proſequitur Giurba *deciſ. 3. per totam 1. p.*
Cæſar Contard. *in l. vnica limit. 17. n. 5. C. ſi*
de momen. poſſeſſ. vt intelligatur, quando ipſa
16 clauſula prohibitiua reſpicit totam cauſam,
& eſt generalis, vt ſcilicet in cauſa, & nego-
tio procedatur appellatione remota Et quia
cùm reſcriptum ad lites ſit commune, & re-
guletur ſecundùm ius, & iuſtitiã, ideo quod
quiſque iuris in alium ſtatuit, eodemmet vti
debet, *l. 1. ff. quod quiſque iuris*, nec debet
17 actor, & reus ad imparia iudicari, *l. fin. C. de*
fruct. & litium expenſ. & non debet actori li-
cere quod reo licitum non exiſtat, *l. non de-*
bet 41. ff. de regul. iuris c non licet 32. eodem tit.
18 *lib. 6.* quia in iudiciis ſemper eſt ſeruanda
æqualitas, *l. fin. C. de procuratori. c. ſtatutum §. in-*
ſuper de reſcrip. in 6. c. in iudicijs 22. & ibi per
Dinum, & alios *de regul. iur. lib. 6.* Aimon.
19 *conſil. 133. n. 7. & ſeqq. lib. 1.* & quia prohibita
appellatio in vno ex correlatiuis, cenſetur
prohibita etiam in altero, Ruginell. *tract. de*
appell. §. 2. c. 3. n. 230. Magon. *deciſ. Lucenſi 58.*
in cauſa Vincentij. n 8.

Et hinc eſt, vt ſi quis impetrauerit reſcri-
ptum, per quod remouetur appellatio, ea- 20
dem appellationis remotio etiam intelligi-
tur, tam in præiudicium ipſius impetrantis,
quàm ipſius aduerſarij ex hoc capite æqua-
litatis ſeruandæ, optimè Feli. *in rubr. de reſcrip.*
n. 2. poſt prin. Bald. *in c. 1. n. 21. de reſcript.* Con-
tard. *in repetitione l. vnic. C. ſi de mom. poſſ. fruct.*
limit. 7. n. 9. & 10. vbi in propoſito adducit
Surd. *de alimen. tit. 8. priuil. 60. n. 32.* quò per-
tinet, quòd quando quis appellat, ne trada- 21
tur poſſeſſio aduerſario ſuo, nec ipſi appel-
lanti tradenda eſt, Achil. de Graſſ. *deciſ. 18.*
n. 2. ſub tit. de appellationibus.

Cuius etiam eſt farinæ, vt ſi actor obti-
nuit per reſcriptum, vt cauſa de ſua natura 22
plenaria, agitetur ſummariè, erit idem ſi in
eodem iudicio ipſe impetrans reconuenia-
tur ab aduerſario; namque pariter in recon-
uentione ſummariè agendum eſt, gl. *in clem.*
ſæpe in verbo voluerit, de verbor. ſignif. ſequitur
Domini. *in c. 1. colum. 2. de dolo & contumacia*
lib. 6. Abb. *in d. cap. fin. col. 2. de mutuis petit.* vbi
etiam Feli. *& in rubr. de reſcript. ſub n. 2.* qui
vtroq; loco multa de æqualitate inter reum,
& actorem ſeruanda, conduxit exempla.

Quò etiam pertinet, vt clauſula (appella- 23
tione remota) poſita in prima commiſſione
tacitè intelligitur repetita etiam in ſecunda
commiſſione, data vigore appellationis, &
prout habebat commiſſio primæ inſtantiæ,
vt poſt Anton. de Butr. *in c. pacto. de off. delega.*
& Bald *in l. ſi actor C. de appellat.* eleganter
conſiderat Æmilian. *in conſ. 68. in cauſa appel-*
lans, num. 7. Lancelot Robert. *de attentat. 2. p.*
c. 12. limit 8. n. 7. vbi dicit, idem eſſe dicen-
dum, quando virtualiter hæc clauſula intel-
ligitur in ſecunda commiſſione; puta, quan-
do refertur ad aliam cuiuſuis virtus, & po-
teſtas, cenſentur in ſecundum tranſlata, ac
propterea dicta clauſula appellatione remo-
ta, appoſita in reſcripto ab vno impetrato, in
cauſa cõuentionis, repetita cenſetur in cau-
ſa reconuentionis, quia eſt clauſula realis
comprehendẽs totam cauſam, & negotium,
quemadmodum aliàs ſolemus dicere, quòd 24
quando cauſa eſt ſummaria, omnes eius ar-
ticuli ſummarij ſunt, vt & nos latiùs variis
in locis diximus.

Tamen hæc clauſula appellationis prohi- 25
bitiua, imò & omnia dicta, & cumulata non
procedunt, nec locũ habent: quando odium,
aut fauor ſpecialiter in vna ex partibus dun-
taxat degat, & vigeat, diuerſitáſque rationis
aliud ſpecialitatis inducat. vt eleganter dicit
Bald. *in cap. 1. in fin. de reſcript.* Abb. Panor. *in*
d. c. fin. num. 2. de mutuis petit. vbi etiam Felin.
& per eundem Abb. ita illum *in d. c. 2.* qui eſt
finalis, *de mutuis petit.* interpretatur Parlador.

lib. 2. rerum quotidian. cap. fin. 4. p. §. 10. *ſub*
num. 16. idem videtur ſentire Surd. *in tract.*
de alimen. tit. 8. *priuil.* 60. *num.* 33. *& ſuprà.* &
quidem optime idem Feli. *in rubr. de reſcript.*
à num. 1. & præſertim *num.* 2. *ad finem*, & nul-
lo citato idem reſpondet Eſcacia *de appellat.*
quæſt. 17. *limit.* 9. *ſub num.* 58. *verſ. his non ob-*
ſtantibus. & limit. 7. *num.* 26. *&* 27. & ſic in
26 noſtro caſu, cum fauor vigeat, & conſidere-
tur à iure in actore agente priuilegiata via,
nihil mirum, vt ad imparia iudicetur reus,
qui ſimili via non agit priuilegiata. hanc
etiam conſiderationem facit in terminis Ro-
tæ deciſ. adducta inftà n. 67. videnda à n. 75.
cum ſequentibus.

Circa ſecundam autem inſtantiam noſtri
27 præſentis capituli; an ſcilicet; lata ſententia
in prima inſtantia contra agentem priuile-
giata via, qui appellans in ſecunda inſtantia
obtinuit aliam reuocatoriam, & ſic in eius
fauorem, an ſit executioni mandanda iſta ſe-
cunda ſententia, non obſtante appellatione,
per aduerſariū ab ea interpoſita. quam bre-
uibus abſoluere libet; nempe, vim non fieri,
appellationi ab ea interpoſitæ non deferens.
ex eo, quod in terminis dicit Parla. *lib.* 2 *re-*
rum quotid. cap fin. 5. *p.* §. 15. *num.* 8. affirmans,
quòd ſi iudex, apud quem executio vigore
inſtrumenti guarantigiati poſtulata eſt; pro-
nunciauit; addictioni, & executioni locum
non fore, & à tali ſententia actor appellauit,
& iudex appellationis reſciſſa prima ſenten-
tia, executioni locum eſſe, declarauit, à qua
itidem pro parte rei executati fuit appella-
tum, vt non obſtante huiuſmodi appellatio-
ne ipſe iudex, qui ſecundam protulit ſen-
tentiam, executioni locum fore, dixit: eam
poteſt ad debitam executionem perducere.
pro quo etiam facit, quod dicit Puteus *deciſ.*
426. *lib.* 2. vbi teſtatur, tentum fuiſſe in Ro-
ta: quòd iudex, ad quem cauſa appellationis
ſuper denegatione executionis iuxta formā
ſtatuti vrbis, potuit executiuè procedere
iuxta formam eiuſdem ſtatuti. prout etiam
28 quando appellari contingit à denegatione
executionis vigore breuis, & cauſa in Rota
committitur: poteſt iudex Rotæ iuſtificato
conſtito breuis, illud exequi, quemadmo-
dum poterat iudex à quo Rota deciſ. 19. n. 3.
de re iudicata in nouiſſ. dictúmque fuiſſe in
vna Hiſpalen. fructuū 15. Martij anni 1596.
coram Lita, teſtatur Gonzal. in regula de
menſib. & alternatiuis gloſſ. 6. n. 241.

Rurſus facit, quod dicimus de ſpolio in-
29 tentato, vt quamuis ſuper eo ſequatur ſen-
tentia abſolutoria in fauorem rei, ſi tamen
in cauſa appellationis illa ſententia reuoce-
tur, & fuerit mandatum reſtitui ad bona,
de quibus eſt actum, tamen non obſtante
prima ſententia, erit locus executioni ſecun-
dæ, nec admittetur appellatio ab ea inter-
iecta, Puteus *deciſ.* 480. *lib.* 2. quem referens
ſequitur Gratian. *in diſcept. foren. tomo* 1. *c.* 103.
num. 14. *cum ſeqq.* hanc eandem ſententiam
tenet in terminis Æguidinæ Chiſenenſ. *de-*
ciſ. 51. *aliàs* 49. Caputaquenſ. *deciſ.* 227. *lib.* 1.
in manuſcriptis. bene Mareſcotus *variar. reſo-*
lutio. lib. 2. *c.* 75. *ſub num.* 13. *verſ. ſed hoc in loco*
ſubſequitur, & à n. 14. qui in poſſeſſorio vno
modo limitat; puta; quando ſecunda ſen- 30
tentia affirmatiua ſimul declarat; primam
nullam eſſe: quia tunc propter mixturam
datur appellatio ſuſpenſiua, nō tamen quan-
do ſimpliciter lata eſt ſuper rei reſtitutione,
quam limitationem modò non examino.

Facit etiam, quod eleganter dicit ipſe
Hieron. Gonzal. *ibi num.* 222. *cum ſeqq.* quòd
ſi ordinatius primus iudex in prouiſione Pa- 31
rochialis non eligit, nec ſententiam protu-
lit, nec aliquem ex oppoſitoribus in poſſeſ-
ſionem immiſit iuxta Trident decretum, eò
puta; quoniam anteaquam ad id peruene-
rit, ab aliquo fuit appellatum ob aliquod le-
gitimum grauamen, ſuſpendens hoc caſu
eius iuriſdictionem; vtputa; ſuper exceptio-
ne incompetentiæ, & declinatoriæ, vel in-
ordinatione proceſſus, & aliis (à quibus poſſe
ante diffinitiuam appellari hoc caſu dixi-
mus 2. p. in cap. 6. vbi multa congeſſimus
à num. 53. cum pluribus ſeqq. quæ hic pro
repetitis habe.) & Metropolitanus, ſeu iu-
dex appellationis declarans bene appella-
tum, retinuit cauſam principalem (iuxta *c. vt*
debitus honor, de appellat. & ea quæ congeſſi-
mus 2. p. c. 17.) ac præuio concurſu dignio-
rem elegit, illíque fecit collationem, ac po-
terit ille ſuam ſententiam exequens, mitte-
re electum in poſſeſſionem non obſtante ap-
pellatione, ab ea per aliquem ex aliis oppo-
ſitoribus interiecta.

Et idem ſit, quando facto concurſu, ele- 32
ctione, & collatione alicui Parochiali, illum
tamen minimè miſit in poſſeſſionem, ſed
ſuſpendit aliqua ſibi bene viſa iuſta cauſa,
vel ea mediante appellatum fuit, & appella-
tioni detulit; poſteaquam Metropolitanus
de appellationis cauſa cognoſcens, reuocata
hac priori collatione; in poſſeſſionem poteſt
mittere aliquē, & ad executionē procedere,
quando prima collatio, & ſententia effectum
non eſt ſortita. nec executioni mandata, ſed
imò Parochialis vacās ſit, & ſine paſtore pro-
prio ſecundùm Hieron. Gonzal. *vbi proximè.*

Hoc vltimum dictum Gonzal. intelligi-
tur, vt procedat ſpecialiter in caſu, de quo
loquitur tantùm, nempe: quando Eccleſia
curata vacans eſt, & prima prouiſio nōdum
executa, reuocata fuit per ſecundum iu-
dicem

dicem appellationis ex ſpeciali ratione, quæ
33 in eo viget. nam fauor executionis non conceditur
prouiſo, nec propter prouiſum, ſed
vacationi Eccleſiæ, & propter Eccleſiam,
& ſic quocumque vadat vacans; replenda
eſt Rectore, qui tunc reperiatur prouiſus,
iuxta ea quæ latè adduximus infrà hac 3. p.
in cap. 11. de deuolutione à prin. & præcipuè
à verſ. rurſus quoniam, *&c.* & mox dicenda.
& ita communiter practicatur in tribunalibus,
ad quæ proceſſus per viam violentiæ
trahitur. at verò in aliis caſibus in quibus
34 priuilegium hoc exequendæ ſententiæ conceſſum
eſt perſonis, & propter perſonas tantùm,
prout in alimentis, poſſeſſoriis, & creditoribus,
& ſimilibus, præfata doctrina admittenda
non eſt. Nam ſi prima ſententia
pro eis lata eſt, & non fuit executa, ſed paſſus
eſt tacitè, cauſam tractari in gradu appellationis,
vbi reuocata fuit prima: iam
non poterit exequi, quia reperitur reuocata,
nec ſecunda exequetur, quia reus, in cuius
fauorem fertur, non eſt priuilegiatus, nec
in hac ſecunda viget, aut durat priuilegium
primæ, ſicut in parochiali vacante, ita loquendo
in alimentis probat Ioannes Baptiſta
Pontanus *in tract. de alimentis cap.* 19. *in
fi. num* 7. Sequitur Gratianus *in deciſ.* 74. *n.* 8.
vbi per te vide, & quę nos in fi. huius capitis.

Et iſta hæc opinio, & reſolutio de qua
num. 31. & 32. & veriſſima eſt, & ſatis ab
ſtylo ſupremorum tribunalium approbata,
quoties ad ea occurritur per viam violentiæ
35 pro delatione appellationis, ab huiuſmodi
ſecunda ſententia reuocatoria primæ; vim
non fieri declaratur, imò iudici cauſa iterum
remittitur exequenda, namque iudex
appellationis in iſto caſu dicitur primus iu-
36 dex, & inſtantia prima quoad negotium
principale, & tanquam primus iudex ſubrogatur
in locum Epiſcopi, iure illius vti debet,
l. ſi cum §. iniuriarum ff. ſi quis cautio. Tiraq. *de
retrac. lignag* §. 32. *gl.* 1. *à num.* 10. *vſque ad* 28.
Anton. Gabriel *tit. de regul. iur. concl.* 2. & militat
eadem exequendi ratio, iſdem fauor,
& idem priuilegium in iſta ſecunda ſententia,
quæ conſideratur in prima à iure, & eius
37 reſpectu adhuc durat cauſa prohibitiua, ex
quo nullus deiicitur de poſſeſſione, & ſententia
lata in fauorem creditoris, hoc priuilegium
habentis, & nulla præceſſit executio,
quæ extinguat priuilegium, nec effectum
viæ executiuæ, ex his quæ Bart. *in l. à
Diuo Pio §. ſi poſt additum pignus num.* 1. &
ibi Iſſ. *num.* 1. *&* 2. & cæteri etiam *ff. de re iudicata*
Parlador. *lib.* 2. *rerum quotid. cap. fi* 4. *p.*
§. 16. *num.* 20. *&* 21. Ioſeph. Ludo. *deciſ.* 111.
38 *num.* 9. *cum ſeqq.* ideo ad ſuperiorem tranſit
cum ſua qualitate, & ſua cauſa deuoluitur,
& oneribus requiſitis in ſui principio, & ſua
natura, ita Feli. *in cap. cum acceßiſſent num.* 18.
de conſtitu. Lamber. *de iure patro.* 3. *p.* 2. *lib q.* 7.
Selua *de benefi.* 3. *p. quæſt.* 49. Rebuf *in praxi
tit. de deuolutio. à num.* 40. Corraſius 4. *p. cap.* 4.
num. 16. Ferretus *conſ.* 211. *num.* 2. Ioannes
Gurier. *conſ.* 1. *num.* 31. Cauedo *deciſ.* 52. *n* 4.
& de patron. Regiæ Coronæ *cap.* 28. *num.* 3.
& 4. Azor *lib.* 6 *cap.* 27. *quæſt.* 8. noſter Perez
de Lara *de vniuerſ. & Capell lib.* 2. *cap.* 10. *n.* 27.
Nicol. Garcia *de benef.* 2. *toma* 10. *p. cap.* 3. *n.* 42.
& vt bene conſiderat Parlador. vbi ſuperiùs
d. §. 15. *num.* 8. nihil intereſt, an ſententia 39
addictionis executionem ſui natura deſiderans,
lata ſit à primo, an ſecundo iudice
appellationis, *l. poſtquam §. imperator. ff. vt
legator. nomi. cauea.* Bart. *in l.* 3. §. 1 *num.* 5. *ff. de
duobus reis.* Abb. *in c. cum Ioan. num.* 17 *de fide* 40
inſtrum. Immol. *in l. amplius §. ſi ff. de damno
infecto.* Iudex enim appellationis ſuccedit
in locum prioris iudicis, Capicius *deciſ* 86.
n. 19. & quia cùm iudex appellationis ſuc- 41
cedat primo iudici, ita vt omnia quæ primus
iudex facere potuit: ipſe pariter poteſt, &
debet, Rota 19. *de re iudi in nouis.* Pute *deciſ.*
184. incipit, *Ioannes Solano n.* 5. *lib.* 3.

Ac propterea quando cauſa eſt ſumma- 42
ria in prima inſtantia, pariter etiam in ſecunda
erit ſummaria. Puteus *deciſ.* 426. *n* 2.
& deciſ. 434. *n.* 3. *lib* 2. & ideo quando clauſula
quòd ſummariè procedatur, vel alia
ſimilis fuit appoſita in commiſſione primæ
inſtantiæ, ſemper durat, & cenſetur repeti- 43
ta in commiſſionibus aliarum inſtantiarum,
quamuis expreſſa non ſit, Caſſiador. *deciſ.* 8.
num 1. *&* 6 *de reſcriptis.* Rota *deciſ.* 43. *num.* 2.
diuerſor. & deciſ. 321. *num.* 1. *p.* 1. *diuerſo.*

Illud quod ſuperiùs diximus, à denegata 44
addictionis ſententia; puta: à declaratione
locum non eſſe executioni inſtrumẽti guarantigiati;
appellationi per creditorem emiſſæ
eſſe omnino deferendum, & in ſecunda
inſtantia ipſa ſententia reuocata alia fertur
contraria, & reuocatoria, locum ſcilicet eſſe
executioni petitæ, hancque ſecundam executionem
mereri, non obſtante appellatione:
eſt omnino limitandum; vt non procedat,
nec habeat locum: quando prima ſententia
vulnerauit inſtrumentum executiuum,
declarando, id eſſe falſum, vel vſurarium,
aut ex alio quolibet capite nullum,
quia ratione huius vulnerationis ſemper
ceſſat via executiua, donec pro ea ſint probatæ
tres ſententiæ conformes. Rota *deciſ.*
132. *num.* 1. *p.* 2. *diuerſo.* & probat optimè Hieronym.
Gonzal. *de alterna. gl.* 6. *num.* 201. &
ibi ita deciſum fuiſſe in Rota anno 1599. teſtatur.
idem affirmat latè Gratian. *in diſcepta.
forenſ.* 1. *tom. cap.* 103. *num.* 10. *&* 11. plures

Digitized by Google

deciſiones Rotæ allegans, tenet etiam Rota *deciſ.* 123. *agens num.* 11. *in fi p.* 2. *diuerſo.* Marqueſſ. *de commiſſ.* 1. *p. de commiſſ. appella. à camer. obliga. cap.* 16. *num.* 19. *fol.* 169. *in ſecunda impreſſione*, quem referens ſequitur Eſcacia *de appella quaſt.* 17. *limi.* 9 *ſub num.* 58. *verſ. ſubextende eandem extenſionem.* ac ideo quamuis in commiſſione appellationis à ſententia lata vigore inſtrumenti executi, ſeu literarum Apoſtolicarum penſionis, & ſimilium, ſoleat apponi clauſula (ſine præiudicio executionis) vel (ſine retardatione ſolutionis penſionis, vel cenſus) vt ſuprà dixi latè in c. 3.
45 de penſione; tamen ſi ipſa executio fuit per ſententiam vulnerata, abſque dicta clauſula ſignatur commiſſio, ſed ſimpliciter, ſecundùm Marqueſſa. *de commiſſ.* 2. *p. tit. de commiſſ. appella cap.* 4. *num.* 59.

46 Sed eſt intelligendum, vt procedat, & habeat locum; quando ipſa executio denegata fuit per iudicem à quo ex alia cauſa, non concernenre vires inſtrumenti; vt pote, quia apparet de ſolutione, cùm teneta non conſtaret, vel quia non fuit actoris perſona legitimata, ſeu proceſſus bene fulminatus, aç ſubſtantiatus non erat, vt optimè diſtinxit *d. deciſ.* 132. & Gonzal. *vbi proximè n.* 235. *cum ſeqq.* & Gratianus *d. deciſ.* 103. *à num.* 6. *cum ſeqq.* & ſentit etiam Parlador. *in d. cap. fi.*
47 5. *p.* §. 15. *in fi.* dum dicit, quòd tunc ſolent iudices executionem irritantes, integrum ius creditori reſeruare, & tunc cantius, & circumſpectius erit, ad difficultates euitandas ſtante tali reſeruatione, potiùs ex integro exécutionem repetere; quàm ad appellationis remedium confugere.

48 Circa inſpectionem autem tertiæ noſtri capituli inſtantiæ; an ſcilicet, à ſecunda ſententia reuocatoria primæ priuilegiatæ, & executioni traditæ iam; appellationi emiſſæ per actorem, in cuius fauorem prima lata erat, ſi non deferatur à iudice, & ad vlteriorem executionem ſecundæ procedente (non obſtante appellatione) vim faciet. quæ quæſtio ſemper difficilis, & celebris reputata eſt, cui vno verbo reſpondeo, amplectens partem affirmatiuam; nempe vim fieri manifeſtam, tali appellationi non deferendo. pro quo facit Parladorij ſententia communiter recepta *lib.* 2. *rerum quotid. c. fi.* 5. *p.* §. 15. *num.* 4. (qui in viis executiuis hanc inſurgit quæſtionem) in qua & ille concludit, quod ſi debitor, aduerſus quem executio, & bonorum addictio facta eſt cum effectu, appellauerit, & in ſecunda inſtantia ſententiam reuocatoriam primæ reportauerit, quòd ſi actor, in cuius fauorem prima facta eſt; prouocauerit ab hac ſecunda reuocatoria, quòd ſit deferendum omnino huiuſmodi appellationi, non autem exequenda eſt ea pendente, hæc ſecunda. pro quo facit *l.* 4. *tit.* 2 1. *lib.* 4. *recopilationis*, ibi, *y ſi la ſentencia fuere reuocada por el preſidente y oidores, que de la tal ſentencia reuocatoria ſe pueda ſupplicar para ante ellos miſmos, quedando en ſu fuerça la exequution, haſta que ſe de ſentencia en reuiſta*, &c.

Cui conuenit, quod in terminis dicit Afflict. *deciſ. Neapolit.* 358. *num.* 8. etiam in eiſdem terminis executionis rei iudicatæ, ſeu obligationis Cameralis (nullo tamen Doctore citato) tenet Eſcacia *de appell. quaſt.* 17. *limi.* 9. *num.* 58. reddens rationem differentiæ; quia ſententia, qua fuit condemnatus reus, nitebatur obligationi, ſeu inſtrumento, habenti executionem paratam; at ſententia ſecunda, qua condemnatur actor, illi non nititur, ſed imò illi repugnat. Quod & etiam confirmatur. Etenim ſi à negatiua ſententia, lata contra actorem agentem priuilegiata via, ei licet appellare quoad vtrumque effectum, ſecundùm ea quæ à prin. huius capitis diximus. ergo idem erit dicendum, & illi permittendum in hac ſecunda, cùm virtualiter ſit negatiua, dum ea abſoluit reum, & mandat reſtitui ſolutum, quia virtualiter declarat, reum non eſſe obligatum. ergo ab hac negatiua pariter actori licebit appellare ſuſpenſiuè hanc etiam conſiderationem reperio, feciſſe in propoſito Eſcaciam *vbi proximè d. num.* 58. *verſ. confirmatur hac extenſio.* de qua ratione vide etiam per Rotam *infrà num.* 84. quem latiùs comprobar.

Subdit tamen Parlador. *vbi ſuprà num.* 6. quòd ſi prima ſententia addictionis, à qua fuit prouocatum, manifeſte iniqua fuerit, nullave: iuſtiſſimè facere eum, qui de appellatione cognoſcat, ſi neglecta ea, à ſe datam exequatur. quod in ſupremis tribunalibus admittam libentiſſimè; quando ita notoriè detegant calumnioſam initium, & ex obruto proceſſum fuiſſe, ab inferiore, & attentatè, non tamen aliàs, nec alio modo, nec in aliis iudicibus inferioribus, de appellatione cognoſcentibus, vt contra ipſum Parla. bene aduertit Hieronymus Gonzal. in loco proximè citando *num.* 219. loquendo in prouiſione beneficij curati.

Qui hanc partem poſtquam egregiè diſputauit, & hinc inde plurima, & ad propoſitum nonnulla fundamenta, & doctrinas conduxit; libentiſſimè fuit amplexus. vbi dicit, quòd poſſeſſor Parochialis, qui virtute collationis, ſeu ſententiæ in eius fauorem lata, miſſus eſt per ordinatium in poſſeſſionē beneficij, ac facta executione eius remota appellatione iuxta diſpoſitionem Cōcilij Trid.

49 50 51 52

Trid. *ſeſſ.24.de reformatione cap.*18. quæ col-
latio, ſententia, ſeu ordinarij iudicium fuit
per Metropolitanum reuocatum mediante
appellatione, ab illo per aliquem ex oppoſi-
toribus emiſſa, & ſic lata ſecunda ſententia
primæ reuocatoria, vt iſta ſecunda ſententia
non eſt pariformiter executioni demandan-
da, reuocata prima, & poſſeſſionis traditio-
ne, nec poſſeſſor amouendus eſt ab ea, do-
nec contra eum primus appellans obtineat
tres conformes ſententias, imò appellatio-
ni per poſſeſſorem interiectæ ab hac ſecun-
da ſententia ſuæ reuocatoria, eſſe omnino
deferendum, ſuóſque habet effectus ſuſpen-
53 ſionis, & deuolutionis, etiam ſi iudex ſupe-
rior declarauerit, primam ſententiam eſſe
notoriè iniuſtam, & nullam. quia non pro-
pterea eſt à poſſeſſione amouendus, donec
de dicta nullitate adſint tres conformes, vt
aduertit ipſe Gonzalez *ibi num.*219. hanc
etiam opinionem nouiſſimè amplexus eſt
Rot.Rom.cuius deciſionem literaliter refe-
ram infrà hoc c.n.67.quam vide.

Hanc etiam doctrinam Hierony. Gonza-
lez famoſi & diligentiſſimi, clarique inge-
nij aduocati, ſecutus eſt Nicol.Garcia *de be-
nef.2.tom.9.p.cap.2 num.*247. vbi dicit: quòd
iudicium ordinarij in parochialium proui-
ſione exequitur, & poſſeſſio traditur proui-
ſo, non obſtante appellatione. quod & ad-
huc procedit: vt quamuis contra eum, ſit
lata ſententia per iudicem appellationis, à
qua ipſe poſſeſſor appellauit, nam iſta ſecun-
da ſententia non eſt executioni demandan-
da, pendente ab ipſa appellatione, quæ ha-
bet vtrumque effectum deuolutiuum, & ſu-
ſpenſiuum, allegat ad id etiam Ioan.Gutierr.
*lib.2.canoni. quæſtio. cap.*11. *num.*25. Gonzal.
etiam (quem de verbo ad verbum tranſcri-
pſit) ſequntus eſt Ceuall *in contra commu.opi.
quæſt* 897.*à n.*262. vbi vim fieri dicit, ſi hu-
iuſmodi appellationi à ſecunda ſententia
minime ſit per iudicem delatum.

54 Et ab hac ſententia nec in iudicando, nec
in conſulendo recedendum eſt, quam ſty-
lus vniuerſæ Hiſpaniæ fuit amplexus, & ſu-
prema etiam tribunalia adita per viam vio-
lentiæ, paſſim ac continuò declarant abſque
difficultate; vim fieri appellationi non de-
ferendo, deferrique, & reponi iubent, quan-
do prima ſententia ordinarij ſortita eſt effe-
ctum, executioníque mandata. ac propterea
minimè eſt audiēdus Hippolytus de Marſil.
ſingulari 389.incipit, *tu ſcis quod natura*, con-
trarium dicens, vt ſcilicet, ſecundam ſenten-
tiam reuocatoriam primæ executioni man-
datæ, pariter executioni mandandam eſſe.

Nam poſtquam ſentētia, cui priuilegium
executionis à iure datum eſt, ac ſimul pro-
hibitio appellationis; effectum eſt ſortita, &
executioni mandata; iam ſpirauit priuile-
gium, quia intelligitur de prima vice, iuxta
l.boues §.hoc ſermone, ff. de verbor.ſigni maxi- 55
mè quia dumtaxat & limitatiuè ſententiæ
pro agente iudicio priuilegiato prohibitio
attributa eſt, vt ſuperiùs diximus. ac pro-
pterea poſtquam res ſemel prohibitionem
euaſit, ſemper libera remanet. latè Menoch.
*de arbi.iudi.lib.*1.*quæſt.*54 *à num* 23 *cum ſeqq.
l.Pater §.Quindecim libertos ff. de legat.*3 *l.ca-
tera §.fi.de leg.*1.*l.*1.*§. res vero C.de imponend.
lucr. de reſcrip.l.fi. C. de remiſſ pignorum*, quæ
iura in optimis caſibus loquuntur. Et res ſe- 56
mel effecta alienabilis, ſemper remanet alie-
nabilis. Moli.*de Hiſpan.primogeniu lib.*1.*c.*10.
*à num.*7. & idem Moli. *lib.*4.*cap.*1.*à num.*31.
Caſſiador. *deciſ.*8. *num.* 1. *de reſcriptis*, Cæſar
de Graſſis *deciſ.*3. *num fi. & deciſione* 4. *n.*20.
de rebus Eccleſiæ non alienandis.

Quia ſemel alterata natura rei, ſemper 57
remaneat alterata. Alciatus *conſ.*19.*num.* 8.
*lib.*2. Vrſillis *in additio. ad Afflictum deciſ.*
338.*ſub num.*6.*verſ.item alia ratione*. & ita res 58
quæ ſemel exiuit de trunco, & de familia,
non dicitur amplius eſſe de trunco, nec re-
tractui locus erit, Anton. Gomez *in l.*50.
*Tauri num.*34.*in fi.& in l* 7.*num.*24. Tiraquel.
latè *de retract lignag.* §.1.*gl.*9. *num.*119. vbi
plures ſimiles congeſſit. Ioan Gutier *conſ.*21.
*ex num.*16. & hinc etiam eſt: vt cauſa ſemel 59
facta ordinaria, & appellabilis, ſemper re-
manet ordinaria, & appellabilis. Rota *deciſ.*
132. *num.*1. *p.*1. *diuerſ.* Pontan. *de alim.c.*19.
*num.*7 *& ſeqq* & ex Lancelo ita etiam dicit
Gonzal. *vbi ſuprà num.* 191. vbi *num. ſequenti*
dicit; quòd non eſt locus executioni, nec
penitentiæ. quando ille qui potuit agere via 60
executiua; cœpit agere via ordinaria, teſta-
túrque, ita pluries fuiſſe conſtanter tentum
per Rotam (reiecta opinione contraria,) &
pro hac facit Cæſar de Graſſ. *deciſ* 2. *num.*2.
& 3.de ſenten. excommun. Lancelo.*de attenta.*
2.*p.cap.*4.*limi* 3 *c.ex num.*9. Parla. *lib.*2. *rerum
quotid.cap fi.*5.*p* §.11 *num.*20. Rota *deciſ.*551.
*num.*5. *lib.* 3. *diuerſorum.* & nos latiùs pluri-
bus citatis Doctoribus diximus 2.p. cap.13.
num.110. & ſurſum.

Facit etiam pro hac parte text. *in clem.* 1. 61
de ſequeſtr.poſſ.& fruct. dum dicit; quòd da-
ta prima ſententia in curia contra poſſeſſo-
rem beneficij apponatur ſequeſtrum. Ta-
men licèt poſtea pronuntietur alia ſententia
fauorabilis poſſeſſori, reuocatoria primæ,
non propterea remouetur ſequeſtrum, vi-
gore primæ ſententiæ appoſitum. Puteus
*d.*133.*n.*1.*& deciſ.*305 *num.*2.*lib.* 1.

Et pro ea facit etiam expreſsè conſtitutio 62
Pij V. 32. *in conferendis.* dum prohibens ap-
pellationem

Digitized by Google

62 pellationem ſuſpenſiuam à iudicio ordina-
rij, & poſſeſſionis traditione in parochiali-
bus ſubdit iſta verba: Hæc ramen appella-
tio inrerpoſita interim non impediar, aut
ſuſpendar, quominus electio per ordina-
rium primo loco facta intetim debitæ exe-
cutioni mandetur, & prouiſus ab Eccleſia,
cauſa appellationis huiuſmodi pẽdente, non
amoueatur, *&c.)* quia cauſa appellationis
pendens dicitur tam in ſecunda inſtantia,
in tertiáve, vel vlterioribus etiam inſtantiis,
vt interim non ſit amouendus poſſeſſor, do-
nec & appellantis contra eum tres ſint latæ
conformes, vbi bene comprobat, & inter-
pretatus fuit Gonzal. *vbi ſuprà num.* 216. *cum
ſeqq.* & facit etiam quod dicit ipſa conſtitu-
tio, quòd ſi quis ab ipſa ſententia per iudi-
cem appellationis lara duxerit appellãdum,
is tunc ad ſedem Apoſtolicam appellabit,
quia intelligitur quoad vtrumque effectum,
vt hucuſque diximus; nam quando in pro-
hibitiuis appellationis lex permittit, in ali-
quo caſu, appellari: intelligitur quoad vtrũ-
que effectum. De quo infrà num. 69. & ſeqq.
& facit in terminis Rotæ deciſio, quam li-
teraliter adduxi infrà à n. 67. quæ hanc do-
ctrinam pluribus comprobar fundamentis.

63 Ac ita etiam facit communis Romanæ
Curiæ ſtylus, de quo reſtatur diligentiſſimus
Hierony. Gonzal. *in d. regul. de men. d. gl.* 6.
num. 208. vbi dicit, quòd poſtquam audi-
tor Cameræ, vel alius inferior pronuntiat
ſententiam ſuper executione alicuius in-
ſtrumenti Cameralis, aut breuis, ſeu litera-
rum Apoſtolicarum, ac dictam ſententiam
exequitur: etiamſi appellationis cauſa com-
mittatur in Rota, ac iudex appellationis,
quod à primo iudice factum eſt, iniuſtum,
irritúmque pronuntiet, non propterea ſuam
reuocatoriam ſententiam appellatione non
obſtante mandat executioni: ſed potiùs de-
fert ipſi appellationi. & donec ſint tres ſen-
tentiæ conformes, ac literæ executoriales
relaxentur; in omnibus ſuperſeditur. & idem
eſſe teſtatur, quando appellatur ab irratio-
nabili iudicio, & electione ordinarij in pro-
uiſione parochialium, quæ quidem ſunt in-
telligenda in omnibus aliis cauſis, & iudi-
ciis ſui natura priuilegiatis, ſeu aliàs appel-
lationem prohibentibus.

Illud tamen, quod ſuperiùs diximus cir-
ca ſecundam ſententiam reuocatoriam exe-
cutionis vigore inſtrumenti guarentigiati,
64 aut cameralis, vt appellatio ab ea vtrumque
habeat effectum: intellige ita in caſu de quo
loquimur, ſcilicet in ſecũda ſententia primæ
reuocatoria. At quando in prima ſententia
executionis declarauit primus iudex, addi-
ctioni locum non eſſe, reúmque abſoluat,
& actor tanquam malè executionem petens
fuiſſet condemnatus in expenſis, earum re-
ſpectu hæc prima ſententia executioni man-
danda erit, non obſtante appellatione à cre-
ditore interpoſita, vt eleganter docuit per
plura Hippolytus de Marſil. *ſingul.* 389. Aze-
bed. *in l. ſi num.* 41. *tit.* 21. *lib* 4. *recopi.* Bald.
Nouel. *de dote* 6. *p. priuil.* 2. *num.* 12. Parlador.
lib. 2. *rerum quotid c. ſi.* 5. *p.* §. 10. *num.* 14. Ioan-
nes Gutierr. *quæſ. pract. quæſt*, 119. *lib.* 1. qui
quidem Doctores plura adducunt in pro-
poſitum, & comprobationem, & ita potes
ſuperiorem doctrinam, circa executionis
materiam limitare.

Vltimo autem loco vltra præfatas tres in- 65
ſtantias huius capituli appoſitas, illud ele-
gans erit conſiderandum, & quarta, vt ſcili-
cet; quando nulla reuocatoria fertur ſenten-
tia, ſed quia prima lata fuit pro actore agen-
te aliqua priuilegiata via, vt in alimentis,
poſſeſſoriis, creditore executionem petente,
& ſimilibus, ſed is, in cuius fauorem lata fuit,
eius executionem petere omiſit, & tacitè
paſſus eſt negotium tractari, & ſequi in ſe-
cunda inſtantia, ſi in ea alia ſecunda ſenten-
tia lata fuit, confirmatoria primæ; poterit
rectè petere executionem eiuſdem, etiam in
ſecunda inſtantia: & non obſtante appella-
tione ab ea emiſſa; imò nec expectata tertia
ſententia, executioni mandanda erir. ita lo-
quendo in poſſeſſorio probat Cæſar Con-
tard. *in l. vnic. C ſi de mom. poſſ. in quæſt.* 4. *n.* 8.
fol. 638. *& quæſt.* 13. *num.* 106. *fol.* 572. vbi di-
cit, ita fuiſſe deciſum in Rota per Veſtam,
deciſ. 211. *aliàs vnica, de Aegnidi.* & probat,
lib. 2. latiſſimè proſequitur, & comprobat
videndus Gratian. *deciſ.* 74. *per totam.* quia
iſto caſu cauſa non efficitur appellabilis, nec
renuntiare cenſetur eius priuilegio. Secus è 66
conuerſo, quando prima ſententia nondum
executa, in ſecunda inſtantia reuocata fuit,
quo caſu prima non exequitur in ſecunda
inſtantia, & gradu appellationis, ea obſtan-
te, ita ex eodem Gratiano, & Pontano, dixi
ſuperiùs ad ſecundam capituli inſtantiam,
verſ. hoc tamen vltimum dictum num. 33.
vbi hanc doctrinam non procedere, dixi in
parochiali vacante ob ſpecialitatem ratio-
nis, quę adhuc durat in ſecunda inſtantia re-
uocatoria primæ nondum executæ.

Circa ea, quæ ſuprà diximus à num. 52. 67
circa ſecundam ſententiam reuocatoriam
primæ, latæ ab ordinario in prouiſione pa-
rochialis, & vt priuilegiatę executioni man-
datæ, vt non debeat exequi appellatione
pendente, nec poſſeſſor parochialis inte-
rim amouendus, annotandam eſſe cenſuì
Rotæ Romanæ deciſionem, nouiſſimè hanc
opinionem amplectentem, in vna Barchino.
Paroch.

Paroch. Vener.29. Nouemb. 1613. coram Buratto, quam refert, & de ea teſtatur Proſper Farinac. *tom.2.1.p.deciſ.537.fol.98.* quæ deciſio in hæc verba ait.

68 Præuio concurſu ad parochialem ſancti Stephani Granullorum Barchinonen. diœceſis de menſe Auguſti anni præteriti vacante, electus fuit ab ordinario Balthaſſar Mir, & ad ſanctiſſimum D. N. pro collatione obtinenda remiſſus. Cùm verò Franciſcus Domenech à dicta electione ad Metropolitanum Tarraconenſem prouocaſſet, præuio nouo examine fuit electio primi iudicis reuocata, & ipſe habilis declaratus, Mir verò inhabilis, à qua pronuntia Mir appellauit: & cùm notaret eius ſupplicationem licèt poſt Metropolitani ſentẽtiam ſignatam expediri, Domenech verò aliam per eum porrectam ad ſui fauorem ſignari vigore literarum Metropolitani, reuerend. D. Datarius tranſmiſit ad me dubium in Rota proponendũ, an eſſet relaxanda ſupplicatio ſignata ad fauorem Balthaſſaris, vel potiùs ſignãda porrecta per Franciſcum, quod reſolutum fuit pro Balthaſſare.

69 Nam ſupplicationem Franciſci non eſſe ſignandam, Domini dixerunt, quia cùm à ſententia Metropolitani Tarraconen. ſit expreſsè conceſſa appellatio ex conſtitutione Felic. recordat. Pij V. ſuper collatione parochialium edita *in verſ. & ſi quis à ſententia,* quæ intelligitur tam quoad effectum deuolutiuum, quàm ſuſpenſiuum. Gratian. *conſ. vlt.num.16.& 17.lib.2.* Pariſ. *conſ.28.num.22. & ſeqq.lib.4.* Rot. *deciſ.330.num.4.p.2. in nouiſ.* cùm tamen ſufficeret illam non prohiberi ad hoc, vt diceretur permiſſa. *can. omnis, can.ad Romanam 2.quæſt.6.l.& in maioribus.* & ibi gl. *C. de appell.* gl. vulg. *in l. qui reſtituere ff. de rei vindic.* Sequitur ea pendente nihil innouari poſſe. *c.venientes 19. de iureiur. c.paſtoral. 28. §. præterea verſ. nos autem. de off. deleg. tot. tit ff. nihil nou.appell.interp.*

70 Et ſi Bulla voluiſſet tollere appellationem ſuſpenſiuam à ſententia Metropolitani, id expreſſiſſet, prout fecit in appellatione ab electione ordinarij *in verſ. hac tamen appellatio.* ad text. *in l.vnic. §.ſin autem ad de-*
71 *ficientis C.de caduc.tollend.* Nec ſufficiunt illa verba: Conſtito de prioris eligentis irrationabili iudicio, eóque reuocato parochialis per eundem iudicem appellationis, conferatur, ſeu conferenda remittatur.) de quibus *in verſ. vt autem.* quia clauſula (conſtito) non refertur ad cognitionem & reuocationem faciendam à Metropolitano, nec illi dirigitur, vnde intrat concluſio, non poſſe dici, conſtare de irrationabili iudicio, niſi per rem iudicatam. Ægid. *deciſ.* 103. Rota *deciſ.79.num.6.& 7.p.2.diuerſ.* facit text. *in l. furti.* vbi gloſſ. *in verſ. inter famoſos.* & Doctor. *ff. de his qui not.infam.*

Sicuti licèt dicatur conſtare de non iure 72
agentis, & de dominio rei conuenti, ad excludendum ſpolium per ſententiam in petitorio, vt poſt Angel. Immol. Alex. Socin. & Iſſ. Rip. *in l.naturaliter §.nihil commune, n.35. & 36. ff. de acquir. poſſ.* qui de communi. Afflict. *deciſ.303.n.1.* Cæſar de Graſſ. *deciſ.141. aliàs 1.num.7.de locat.* tamen hoc non procedit, niſi vbi illa tranſiuit in iudicatum, quia tunc ſolùm dicitur conſtare de non iure actoris, & iure rei conuenti. Beroius *in cap. literis num.4. verſ.2. quia, de reſt. ſpol.* Immol. *in l.1. num. 8. ff. de noui oper. nun.* Iſſ. *conſil.9. num.1. verſic.item cum. lib.3.* Rot. coram Robuſterio in Cæſarauguſtan. Parochial. 16. Ianuarij 1589.

Vnde facultas Metropolitano conceſſa, 73
conferendi, vel remittendi pro inſtitutione poſt rem iudicatam eſt intelligenda, ne tollatur appellatio permiſſa ex eadem conſtitutione. iuxta not. per Cyn. Angel. & Salicet. *in l.ita nobis C. ad l.Iuliam. de adult.* & ne contrarietas in eadem conſtitutione inducatur, Abb. *in c.gratum, n.2. & in c. ſuper quæſtionum, in 3. not. de off. deleg.* ita vt operetur, Metropolitanum vti Sedis Apoſtolicæ delegatum exequi poſſe ſuam ſententiam reuocatoriam electionis ordinarij in iudicatum tranſactam, cùm aliàs executio ſpectaret ad iudicem, qui vltimam ſententiam ferret. Bart. *in l.à Diuo Pio num 15. verſ. quæro, & reuoco, ff. de re iud. in lege præcipimus. §. officijs n.1. in 2. not. & num.2. C. de appella.* quem omnes ſequuntur. Franc. *in c. Roman. §. fin. num. 31. verſ. aliquando ſententia diffinitiua, de appellat.* & ſufficere debet, conſtitutionem hoc operari contra ius commune, licèt poſſet etiam aliud, Gratia. *conſ.13. num.43. lib.2.* Gozad. *conſ.19. num.5.*

Eò magis, quia ſi aliter intelligeretur, re- 74
ſultaret hoc abſurdum, executiones, & immiſſiones iuxta varietatem ſentẽtiarum variari debere, modò pro electo ab ordinario, modò pro electo à Metropolitano, ſeu iudice appellationis, & ideo intellectus iſte vitandus eſt, *l. Saluius Ariſto. ff. de leg. præſt.* Rot. *deciſ.70. num.5. p.2. diuerſorum.*

Nec inconuenit, appellationem ſuſpen- 75
ſiuam eſſe denegatam ab electione ordinarij, & tamen conceſſam à ſententia Metropolitani, ſeu iudicis appellationis reuocatoria, cùm electio ordinarij celeritatem deſideret, & ſic vigeat in ea ratio tollendæ appellationis ſuſpenſiuæ, *l. fi. ff. de appell. recip. l. quiſquis C. quorum appell. non recip. c. fin. 2. q.6.*
quod non eſt in ſententia reuocatoria Me- 76
tropolitani,

tropolitani, ſicuti ratione celeritatis non da-
tur appellatio ab immiſſione hæredis ſcri-
pti, *d.l.fin.ff.de appell.recip.d.l.quiſquis*.vbi Bar-
tol. Bald.Salicer. & Caſtr.*C.quorum appell*.gl.
in l.fin.in ver.miſſus. & ibi Bartol. *num.*21.*C.
de edicto diui Adrian tollen.* & tamen datur,
quando iudex pronuntiat denegando im-
miſſionem, iuxta opinionem Angel. *d.l.quiſ-
quis num.*3.quam ſe in ſacris Audientiis pra-
cticaſſe teſtatur Iacob. de S.Georg. *dict.l.fin.
num.*56.*C.de edicto diui Adrian tollen*.vbi Zu-
chard. *n.*433.cum aliis per Menoch. *rem.*4.
*adipiſcen.poſſ.quæſt.*100.*num.*876. Lancel. *de
attent.p.*3.*cap.*28.*n.*89. Surd. *de aliment.tit.*8.
77 *priuileg.*6.*num.*26.*in fin. &* 27. quia ſcilicet,
ceſſat ratio celeritatis. Menoch. *vbi suprà
verſic.ea eſt ratio*. & eadem ratione fit eadem
diſtinctio in ſententia ſuper alimentis, ad
tradita per Surd. *d.priuileg.*66.*num.*10.25.*&*
33.*verſic.ideo non eſt curandum.*

78 Supplicationem Balthaſſaris relaxandam
dixerunt moti ex d.conſtitutione *verſic. hæc
tamen appellatio*, cuius verba clariſſima &
præciſa ſunt, quòd appellatio interpoſita ab
electione Ordinarij interim non impediat,
aut ſuſpendat, quominus electio per illum
facta debitæ demandetur executioni, & vl-
teriùs quòd prouiſus ab eadẽ Eccleſia cau-
ſa huiuſmodi appellationis pendente non
amoueatur, non eſt itaque vlteriùs quæren-
dum, *l.Gallus §.ſi eius*.vbi not.Bald.*in* 2.*not.ff.
de liber.& poſthum.*

79 Non obſtat, quòd conſtitutio loquatur
pendente cauſa appellationis ab electione
Ordinarij, *ibi* hæc tamen appellatio, & *ibi*
cauſa huiuſmodi appellationis pendente,
ideóque ſecus dicendum videbatur ea fini-
ta, prout eſt per ſententiam *l.*1.*verſic.recepta
autem appellat.ff.nihil no. app. interp.* vel caſus
iſte dicatur omiſſus, & ſic in iuris commu-
nis diſpoſitione relictus, ad vulgar.l. *l. com-
modiſſimè*.vbi Bart.*ff.de liber.& poſthum*.prout
ita conſtitutionem intellexiſſe videtur Rot.
in cauſa Derrucen.Parochialis coram bonæ
memoriæ Gipſio 30.Martij 1584. nam Do-
mini reſpiciendam eſſe magis dixerũt men-
tem conſtitutionis, quàm verba, cùm ex le-
ge veniat, quod ſumitur ex mente *l.nominis,
& rei §.verbum*, & ibi Alciat. *ff.de verb.ſignif.
l.cum mulier la* 1.*ff.ſolut.matrimonio*. Bart.*in l.
contra in princ.ff. de leg.* quæ eſt verbis præfe-
renda, *l.non dubium C.de leg*. Bartol.*in d.l.con-
tra num.*1.etiam vbi eſt illis contraria. Dyn.
in cap.fin.de regul.iur.in 6. Oldral. *conſil.*103.
*num.*5.

80 Ratio autem, ob quam Summus Ponti-
fex ſuſtulit ſuſpenſionem executionis ele-
ctionis Ordinarij, duplex reddi poteſt, vna
ſecundùm informantes pro Balthaſſare, ne
Parochiales dici in ſuſpenſo maneant in ma-
ximum animarum periculum, de qua *in ver-
ſiculo inſuper*, quæ licèt videatur appoſita in
capite diſtincto, negari tamen non poteſt
huic etiam conuenire; ratio enim generalis
reddit totam legem generalem, *l. regula §.
cùm quis*. vbi Bartol. *in* 2.*not.ff.de iur. & fact.
ignor.* & in quacumque parte ſit, regulat to-
tam diſpoſitionem. Ioann.de Anan. *conſil.*4.
*num.*2. quæ ratio diutinæ vacationis tollen-
dæ fuit maximè præ oculis habita, dum vo-
luit Summus Pontifex concurſum, & alia,
iuxta formam præſcriptam ab Ordinario in-
fra ſex menſes expediri, alias collationes ad
ipſum deuolui; videtur non mirum, ſi ab
electione tanquam celeritatem requirente
non detur appellatio ſuſpenſiua ex præal-
legatis.

Et hæc ratio celeris collationis Parochia- 81
lium conſideratur etiam per Canones, *vt in
cap. ſi apoſtolica* 32. *de præben.* damnoſa enim
Eccleſiarum vacatio. *c.quàm ſit,de elect. in* 6.
Rebuff.*in concord.rubr.de collatio.§.ſi quis verò,
verbo ad alium ſuperiorem, verſic.nec refragatur.*
& militat etiam lata reuocatoria, ideo con-
ſtitutio diſponens, non retardari electionem
per appellationem, habet locum nedum in
prima, ſed in qualibet alia appellatione ob
hanc rationis identitatem, ne vacatio pro-
rollatur. Compoſtel.*in cap.*1.*col.*2.*verſic.vnde
etiam dicimus.de electio in* 6. dicens ita ſerua-
re Innoc.& ibi Archi.*col.*3.*in fin.verſic.propter
hoc.* Ioan. Andr.*col.*1.*n.*4.*verſic.plus dicit*. Ge-
min. *col.*2.*n.*4.*poſt med.verſ.imo plus*. Anchar.
*ſub n.*3. *verſic. & ſic exponas.* Franch. *ſub n.*5.
verſic. ad hoc dicens, quod Doctores ſequun-
tur. Gloſſ.*in clem.*3.*in verb.occaſione eodem ti-
tulo.* vbi Card. *ſub n.*5.*verſic.*5.*quæro*. Ancha-
ran.*ſub num.*4. Immol.*n.*40.*verſ.quinimo plus
dicit*. Vital.& Barbat.*num.*32.& in hac Bulla
Modern. *ſuper reg.*8.*gloſſ.*6 *num.*216. Et ſi vt-
cumque hæc ratio ſcripta ſit in conſtitutio-
ne, caſus dicitur comprehenſus per illius
identitatem abſque alia extenſione. Gloſſ.*in
cap.*1.*de temp.ordin.in* 6. Oldral. *conſil.*185.*in
fin.* Cald.*conſ.*1.*vt lite pendent*. Bald.*in l.illud,
poſt n.*6.*C.de ſacroſ.Eccleſ.*

Vel ſi ſecundùm informantes pro Fran- 82
ciſco negetur rationem eſſe prædictam, quæ
expreſſa legitur, ſed dicatur eſſe præſum-
ptionem pro electione Ordinarij, cùm iſta
tantùm reddi poſſet, habetur pro expreſſa,
iuxta gloſſ.*in l.quominus*.vbi Bald.*in princ.ver-
ſiculo & cum vna ſola, C. de fideicommiſſ.* & ibi
Add. Caſtr. *num.*4. Iſſ. *num.*6. adeo vt ab ea
tanquam vnica licita ſit extenſio etiam in
correctoriis. Caſtr. *in l. ſi verò §. de viro n.* 1.
verſiculo idem ſi ratio ff.ſolut matrimon. Adden.
ad Bal.*in auth.quas actiones litera E.* & ibi Iſſ.
*num.*22.

Digitized by Google

num.22.C.de ſacroſ.Eccleſ. idem Iſſ. *in d.l.quamnis n.7.verſ.2.C.de fideicom.* cum coocord.per Surd. *deciſ.*174. *num.*12. *&* 13. *& deciſ.*192. *num.*15. *&* 16.

Et hæc præſumptio eſt adeò vehemens,
83 vt nõ tollatur ex ſententia reuocatoria Metropolitani, quia cùm in electione ad Parochiales ex diſpoſitione ſacri Coocilij Tridentini *ſeſſ.24.de reform.c.18.verſ.peracto*, vltra doctrinam, ſior etiam conſiderandi mores, prudeotia, & alia ad Eccleſiam guberoan.opportuna, quæ ratio eſt, vt dignior non ſimpliciter dicatur ille, qui doctior ſit vel ſãctior, ſed is qui iuxta muous, cui præficiẽdus eſt, aptior eius miniſterio apparet. & hic eſt præferendus, vt ex ſententia Diui Thomæ tradit Couarr. *in regul. peccatum 2.p.* §.7. *ſub n.4. verſ.dignior verò.* & dicit Rot. in Beneuentana Parochial. 13. Iunij 1590. coram bonæ memoriæ Orano, & in Rauennaten. Parochial. 2. Decemb. 1594. coram illuſtriſſimo Arigonio in oullius Parochialis ſeu concurſus 4. Decembris 1610. coram reueren.D.Booonien. ex quo cenſuit ſacra Congregatio illuſtriſſimorũ Cardioalium Concilij interpretum præferendum eum, cuius mores noti, probatique ſunt ei, cuius vita ignoratur, licèt doctiori, ordinarius præſumitur inſtructus de vita & de moribus concurrentium & aliis vltra doctrinam requiſitis tanquam eius diœceſaoorum, Card. *in clem.1.n.20.verſ.ſi autem.* vbi Anch *n.7.verſ. & hoc ideo. de ſequeſtrat poſſ. & fruct.* Veral. *deciſ.*406.*p.*2. Pur. *deciſ.*395.*n.*2.*lib.*3. & conſiderandum fuit io terminis huius Bullæ in dictis Rauennaten. coram illuſtriſſimo Arigonio, & nullius coram reuereod. Bononienſ. Mettopolitanus verò per nouum concurſum non poteſt certior fieri niſi de doctrina, & ſic ceſſat in eo præſumptio, vel ſaltem non æquè viget, & adeò præſumitur pro iudicio ordinarij, vt debèat clarè doceri de dolo, & irrationabilitate illius, vt tenuit Rot. io Camerinen.concurſus 19. Decemb. 1603. coram R. Attebateo. & in Sabioen. concurſus 6. April. 1609. coram R. Domioo meo Damaſceno. etſi quælibet ea prædictis rationibus deperſe ſufficit, tanto magis ſimul iuoctæ, exemplo duorum vinculorum, quæ magis ſtringunt, *cap.1. de treug. & pace cum ſimilibus.*

84 Prætcrea etiam ſi cooſtitutio eſſet reſtricta ad primam appellationeo, tamen cùm à reuocatoria ſenrenria detur appellatio, quoad vtrumqoe effectum, vt firmatum fuit, perinde eſt illa interpoſita, ac ſi eſſemus in caſu verbis expreſſo, ante ſcilicet latam reuocaroriam, quæ habetur pro extincta inſpecto præſenri ſtatu, iuxta text. *in l.1.in fin.* & ibi gl. *ff.ad Turpil.l.2.verſ.caterum,ff.de pen.* Bald. *in rubr.C.de appellat.num.2.& in l.ita demum n.2. C.de procurat.* Roman. poſt Immol. *in l.1.num.30.verſ.quoad ſecundum.* vbi Alex. *n.2.* Iſſ. *n.9.* Rip. *n.10.ff.de re iud.* de communi. Felio. *in rubr. de appell. ſub n.1. col.4. verſic. & adde. & in cap.paſtoralis.18 n.14. verſ.concluſio ſit, de off.deleg.* vbi Adden.de communi dicit veram Alex. *conſil.36.n.6.lib.4.* & communem *conſil.188.n.10.lib.2.*

Et ideò licèt verba conſtitutiouis videan- 85
tur reſtricta ad appellatiooem ab electione ordinarij tamen non excluderentur caſus ſimiles, gl. *in l.ob æs in verb. alienum, in prin.* & ibi Salicet. *C.de prad.minor.& in l.ſerui nomine.* vbi Bartol. *n.3.ff.de vſucapio.* gl.vulg. *in l.illud in verb.alia cauſa.* & ibi Bart. *in princ. C. de ſacroſ. Eccleſ.* præſertim in hac materia fauorabili diutinæ vacationis tollendæ. Bart. *in d.l.illud. n.3.* Bald. *n.6.in fin.* Caſtr. *num.4. verſ. hic eſt vna.* Bart. *in d. l.ſerui nomine n.3.* vbi qui veniunt in neceſſariam expreſſorum conſequentiam, ex quibus ceſſant dicta de caſu omiſſo.

Nec etiam poteſt dici ſublata vel eliſa 86
præſumptio electionis ordinarij per contrariam ſententiam iuxta doctrinam Card. *in clem.1.queſt.4.num.13.de ſequeſtr.poſſ.& fruct.* nam in quæſtione ibi poſita per Cardinalem non minor militabat præſumptio pro ſecuoda ſententia, quàm pro prioia pro poſſeſſore lata, ſed eadem, cùm vtraque eſſet lata in curia, vt ipſe inquit, imò in termiois d. clem. ipſa prima ſententia eſt quæ parit ſequeſtrum. Caſſad. *deciſ.1. eodem titulo.* ſed io caſu noſtro negari non poteſt, quio maior ſit præſumptio pro electione Ordinarij, à qua non datur appellatio ſoſpenſiua, quàm pro ſententia Metropolitani, à qua datur quoad vtrumque effectum: & ideo ſeotentia, quæ habet maiorem præſumptionem,
habet aliquem effectum executiuum non 87
obſtante alia contraria, prout in termiois eiuſdem Clementioæ primæ ſenteotia lata io curia pro actore operatur effectum appoſitionis ſequeſti, quamuis adſint contrariæ in partibus pro poſſeſſore, & hoc ratiooe maioris præſumptiooìs pro ea, vt ibi explicant Doctores.

Prædictis ergo oon obſtat allegata deci- 88
ſio Dertucen.coram bonæ memoriæ Gipſio, vti ſimpliciter fuodata in verbis reſtrictiuis, ooo cooſiderata conſtitutiooìs ratione, & in qua Domini priùs ſuſtulerunt præſumptionem pro electione Ordinarij, quam reſoluerunt, fuiſſe gratificatoriam, & iudicium Ordinarij fuiſſe ſuſpectum, vt in deciſione præcedenti de menſe Decembris 1581. & per ſententiam reuocarunt, vbi

conſideratunt, quòd niſi apponeretur ſequeſtrum, facilè apponetetut via fraudibus, contra mentem & verba dictæ conſtitutionis in verſiculo, nos ad quorum. *ibi*, perſonis minùs dignis, *&c.*) nec colligitur fuiſſe appellatum à ſecunda ſententia lata in curia, quæ omnia ceſſant in caſu noſtro, in quo præſumptio viget manifeſtè pro electione Ordinarij, adeſt eadem ratio exequendi, & ſententia teuocatoria non poteſt haberi in aliqua conſideratione, tanquam extincta præſentaneo ſtatu per appellationem, & ita concluſum vtraque parte informata. Hactenus de deciſione, quam vt elegantem inſetere volui, quia continet plutes doctrinas cōcetnentes materiam huius cap. licèt eam viderim poſt hæc ſcripta.

CAPVT V.

A ſententia, ſeu compulſione, quam facit Ordinarius Eccleſiaſticus Rectori, vel Parochianis in contributione pro conſtructione Eccleſiæ dirutæ, ſeu etiam à ſententia, qua iuſſit, nouam aliquam Eccleſiam Parochialem ædificari, eò quòd aliqui Parochiani non poſſunt, vel propter locorum diſtantiam, vel aquarum inundationem, aliámve probabilem difficultatem, matricem adire; an appellationi interpoſitæ non deferens vim faciet.

SVMMARIVM.

Eccleſia diruta & collapſa debet reparari & readificari ex redditibus ſuæ fabrica. num. 1.

Fabricam ſi Eccleſia diruta non habeat, clerici eiuſdem tenentur contribuere pro readificatione ex redditibus, qui ſibi ſuperſint deducto neceſſario. n. 2.

Parochiani contribuere tenentur in Eccleſiæ collapſa reædificationem, ſi Clerici redditus, qui ſuperſunt, non ſufficiant. n. 3.

Parochiani non poſſunt renunciare adminiſtrationi, & perceptioni Sacramentorum, vt à contributione hac excuſentur. n. 4.

Expenditur text. in cap. decernimus 10. *quæſt.* 1. *num.* 5.

Expenditur in propoſito l. 11. *tit.* 11. *p.* 1. *ibidem.*

Beneficiati tenentur non ſolùm ad fabricam, ſed etiam ad alia ornamenta, ſine quibus diuinum officium celebrari nequit, ſed etiã ad alia paramenta neceſſaria ad diuinum cultum. num. 6.

Fabrica deficiente, vel non ſufficiente, beneficiati deducta congrua tenentur ad reparationem, & Epiſcopi, commendatarij, & alij intereſſe habentes in fructibus eiuſdem Eccleſia, quibus minimè ſufficientibus Parochiani tenentur ad contributionem. n. 7.

Regis & eius Cōſilij ſupremi iuſſu, an poſſint capere, & pignorare bona Eccleſiaſtica, ſiue decimas contribuere tenentium ad huiuſmodi Eccleſia reparationem tanquam Concilij Tridentini executoris. n. 8.

Parochiani in ſubſidium tenentur ad contributionem reficiendæ Eccleſiæ diruta, ſicut Clerici tenentur ad opera publica communia omnibus, pontes, & fontes, &c. n. 9.

Clerici an teneantur contribuere pro operibus publicis & communibus. ibidem & ſub n. 10.

Parochiani tenentur pro oneribus Eccleſia, puta, ſi reconciliatione egeat. n. 10.

Parochiani quando in ſubſidium tenentur contribuere pro neceſſitate Eccleſiæ, tam nobiles, quàm plebei indiſtinctè coguntur, vbi de ratione. n. 11.

Redditus Clericorum vbi non ſuperſunt ad reparationem Eccleſiæ, poteſt expendi pecunia publica vniuerſitatis, & in ſubſidium, collectari vicinos. n. 12.

In reparatione Eccleſia & quis ad eam teneatur contribuere, attenditur primitus conſuetudo, & obſeruantia. n. 13.

Contribuere coguntur, qui tenentur ad Eccleſia refectionem appellatione non obſtante. n. 14.

Patroni Eccleſiæ fructuum eius participes tenentur ad reparationis contributionem. ibidem.

Concilij Trident. ſeſſ. 21. *de reformatione c.* 7. *expenditur. ibidem.*

Contradictio vbi eſt remota, appellatio etiam remota intelligitur. n. 15. *&* 45.

Intellectus ad Concilium Trident. d. ſeſſ. 21. *de reformat. c.* 7. *n.* 16.

Ordinarius poteſt exemptos compellere ad Eccleſiæ reparationem appellatione & inhibitione non obſtantibus. n. 18.

Concilij Trid. ſeſſ. 21. *de reform. c.* 8. *verba expenduntur. ibidem.*

Concil. Trident. ſeſſ. 7. *de reformat. c.* 8. *refertur diſpoſitio. ibidem.*

Clerici quorumlibet beneficiorum ſimplicium tenentur (deficiente fabrica) ad Eccleſiæ reparationem, & non alij. n. 19.

Eccleſiæ non Parochiales vbi collapſa ſint, & deficiat, qui contribuat, an & quando radicitus erunt deſtruenda. n. 20.

Eccleſia ſimplex diruta (deficiente fabrica) ſeu beneficiato, aut his adhuc non ſufficientibus, an petenda ſit eleemoſyna in populo & inter vicos circumuicinos, maximè ſi Eccleſia maximæ ſit deuotionis. n. 21.

Eremitoria deſtructa tēpore Clerici, ex qua plures fructus

fructus & prouentus percepiſſe apparet, an eius hæredes ad reparationem ſint compellendi, caſus de facto refertur. n.22.

Clerici ſimplicis Eccleſia quando tenētur ad reparationem coguntur appellatione non obſtante iuxta Concil.Trid. n.23.

Determinatio vna reſpiciens plura determinabilia, debet pariformiter determinare. n.24.

Hæredes Clerici quando ad reparationem tenentur, coguntur non obſtante appellatione, quia qualitas obligationis ex perſona hæredis non mutatur. n 25.

Eccleſia ſimplex diruta omni deſtituta remedio ad refectionem, quomodo cum omnibus oneribus, & emolumentis ſit ad matricem transferenda. n.26.

Et quid & quando Eccleſia Parochialis collapſa eſt, & non ſit vnde reparetur, ad quam Eccleſiam ſit transferenda, cum quibus qualitatibus, & conditionibus iuxta Concil.Trident. & congregat Cardin. n 27. & quando ipſa Eccleſia eſt profananda. & de alijs vide ibidem.

Matrix Eccleſia; ad quam ſimplex diruta erit facienda trānſlatio, dicitur Eccleſia Parochialis. n.28.

Matrix Eccleſia, vt Parochialis transferatur, erit Eccleſia Cathedralis. ibidem.

De tranſlationis Eccleſia diruta materia, qui videndi ſunt. n.29.

Tranſlatio hæc an ſit vnio, vel Eccleſia diſtincta. & an ordinarius ita profanata Eccleſia lapides, & trabes poſſit vendere, & quæ ex his ædificia conſtrui poſſint. & de alijs vide remiſſiuè. n.30.

Parochialem nouam fieri quando iuſſit Ordinarius, an poſſit ad id compellere non obſtante appellatione. n.31.

Cauſa quæ ſufficiens ſit, vt noua Parochialis conſtruatur. n.32. & n.34. remiſſiuè.

Concil.Trid. ſeſſ.21. de reformat. c.4. expenditur. ibidem.

Populo ita numeroſo, vt Rector non poſſit ſufficere ſacramentis, vel cultus diuino miniſtrandis, poteſt ipſe Rector, vel alius ad quem pertinet ſufficientes ſacerdotes ſibi adiungere. n.33.

c. ad Audientiam de Eccleſiis ædificandis renouatur per Trid. ſeſſ.21. de reform. c.4. n.34.

Sententia qua ex iuſta cauſa & à iure approbata ordinarius inuitis etiam Rectoribus nouam Parochialem erigi, declarat, exequitur (appellatione non obſtante.) n.35.

Concil.Trid. ſeſſ.21. c.4. decretum cùm ſit ius nouum editum in confirmationem c. ad audientiam, de Eccleſ. ædific. debet recipere omnes ampliationes, & limitationes illius. n.36.

Parochus præficiendus Eccleſiæ nouiter conſtructa, debet inſtitui ad præſentationem Rectoris primæ, & de ratione. n.37.

Patronum ſi habeat prima Eccleſia ſimul & ille cum Rectore debet, nouiter conſtructa præſentare. n.38.

Termini Parochiales ſi inter antiquam Parochialem & nouam Eccleſiā non diuidantur, an decimæ prædiales ſint diuidendæ, vel quæ emolumenta noua Eccleſia debeat percipere. n.39.

Rectori nouiter ædificatæ Eccleſiæ quæ portio aſſignari debet per Epiſcopum, & vnde deducenda iuxta nouiter per Trid. diſpoſita n.40.

Concil.Trid ſeſſ.24. de reformatione diſpoſitio expenditur. n.41.

Portionis aſſignatio, & Clerici inſtitutio & præſentatio ad nouam Eccleſiam fieri debet appellatiane, & contradictione, non obſtante. n.42.

Congrua ab aſſignatione Rectori facta non admittitur appellatio ſuſpenſiua. n.43.

Prouiſio rectoris Parochialis non ſuſpenditur per appellationem ſubſecutam n 44.

l. Partita verba ibi (aunque lo contradigan, *&c.) ponderantur. n.45.*

Reædificans, vel reparans Eccleſiam dirutam an acquirat ius patro. & an illud acquirēs ex conſtructione ſi funditus dirnta ſit, illud amittat. & quid quando ſimul dotauit. n.46. remiſſiuè.

Conſtruens Eccleſiam an in reparatione & reædificatione ſit alijs præferendus. n.47. remiſſiuè.

Capella, vel Eccleſia conſtruenda ex præcepto teſtatoris intra quod tempus ſit ædificanda. n.48. remiſſiuè.

Beneficij ob fructuum diminutionem an facienda ſit ſuppreſſio, extinctio, aut vnio per Epiſcopum cum Capituli conſenſu. n.49. remiſſiuè.

HVIC eſt ſatis difficultati iure Canoni-
co ſuccurſum, & pro prioris partis ſa-
tisfactione, illam eſſe attendendam Abbatis
diſtinctionem: Eccleſiam dirutā collapſam, 1
& ruinoſam debere reparari, ac reædificari
ex redditibus ſuæ fabricæ. & ſi non habeat
fabricam, ſeu minus ſufficientem, quod cle- 2
rici illius Eccleſiæ contribuant, ex eo quod
eis ſupererit (deducto neceſſario,) etſi nihil
ſuperſit eis, vel quod ſuperſit, non ſufficiat;
ad dictam reædificationem debent vltimò
compelli Parochiani eiuſdem Eccleſiæ; vt 3
contribuant ratione ſacramentorum, quæ in
ea recipiunt, ſibíque miniſtrantur; & diuino-
rum officiorum, quæ ibi audiunt, quibus
non poterunt renuntiare dicentes, ſe ab hinc 4
nolle vti dicta Eccleſia, quam opinionem
ad diſtinctionem Abb. ſequitur vt veram
Gregor. Lopez *in l.11. tit.10. p.1. gl. ſacando
onde.* Franciſ. de Ripa *1. & ſecundo reſponſo, de
Eccleſiis ædific. num.1. 2. & 3. fol.33.* peregri-
nam vocant ad propoſitum text. *in c. de his
de Eccleſiis ædificand.* vbi Abb. *num.2.* Paul de
Citadi. *tractatu de iur. patro. 5. art. princ. verſic.
ſecundò intelligo. ſub num.173.* Beroius *conſ.3.
num.22.* Ripa *conſ.68. num.3.* Capella Tholoſ.

*deciſ.*499. optimè Ioan. Hiero. Campan. *diuerſ.iur cano.rubr.*12.*c.*13. *ſub num.*19.*fol.*725. vbi quòd clerici beneficiati non tenentur niſi in exceſſu ſuæ legitimæ congruæ.

Ad quam vt certam reducendã eſſe gloſſam *in c. quatuor* 12. *q.*2. *in fin.* dicentem laicos non eſſe compellendos ad reparationem fabricæ, ſed tantùm clericos,& Hoſtienſem *in ſumma de Eccleſiis ædific.n.*2.*&* 3.dicentem, clericos niſi de conſuetudine,de iure tamen non teneri ad reparationem Eccleſiæ, & opinatur Ioan.Gutier.*in allegatio.*10.*ſub n.*1. *ad fin.* & idem ſequendo Abbatem dicit Zerola *in praxi Epiſcop.* 1. *p. verbo viſitatio. ad* 6. *dub.*9. quod ſi ob inopiam Eccleſiæ,& beneficiati non poſſit parochialis reparari; parochiani ſunt compellendi, nec propter hoc poſſent vſui Parochiæ renuntiare.

5 Et de clerico beneficiato vt ad id teneatur,probat text *in c.decernimus* 10.*q.*1.vbi dicitur: & ſi qua fortè baſilica fuerit reperta deſtituta, ordinatori eius reparari, præcipiatur.) text.*in c.fin.*16.*q.*1.& vtrobique gl.text. *in c.*1.*de Eccleſiis ædific. & c.de his.eod.tit.l.*11. *tit.*10.*p.*1.vbi dicitur:*que la yglesia ſe ha de reparar por el Prelado y clerigos della,y no baſtando la dicha renta el beneficiado de la tal yglesia es obligado a gaſtar lo que faltare, ſegun la renta, que tubiere, ſacando lo que vbiere meneſter.* Auiles *in capitibus Pratorum c.*23.*in gl.den orden.n.*11. *fol.*199. hanc etiam quæſtionem tangit Cepola *de ſeruit.vrba.prædio.*59.*c.n.*22. vbi nihil reſoluit,ſed tantùm refert loca ordinaria.

6 Qui beneficiati non ſolùm tenentur ad fabricam, ſed etiam ad ornamenta, calices, pluuialia,& alia quæcunque paramenta; ea, non tantùm ſine quibus diuina officia celebrari nequeunt, at & illa quoque neceſſaria, ad cultum diuinum, ſecundùm ſolemnitatem, & varietatem dierum; ſcripſit Barbaſ. *conſ.*26.*lib.*3. Petrus Surd.*conſ.*62.*n.*5 Caualca. *deciſ. Fibizana ſub n* 24. *p.*2. Ioan. Hiero. Campanil. *diuerſ. iur. Cano. rubr.* 12. *c.*13. *ſub n.*19.*fol.*725. & idem *in deciſ.*84.

Et quòd ſi Eccleſia Parochialis non habet
7 fabricam, vel, non ſufficientem, beneficiati teneantur deducta congrua Epiſcopi, commendatarij, ſeu aliæ perſonæ intereſſe habentes in decimis, & redditibus Eccleſiæ, quibus minimè ſufficientibus Parochiani contribuant, comprobat optimè Bobadilla *in politi.lib.*2.*c.*18.*n.*135. *& lib.*3.*c.*5. Aufrer. *ad Capel.Tholoſ.deciſ.*500. Decius *conſ.*118.*n.*5. *verſ.*3.*principaliter.*Caualcan.*deciſ.*22.*n.*23.*&* 24.*p.*2.Guigas *conſ.*117. Ioan Nicol.Delphitiat *de iur.patr.lib.*2.*ex n.*128. Sarmien. *in defenſio.de reddit.Eccleſ.*1.*p.monito.*41.*n.*5. & videndus Nauarr. in apologia contra ipſum ibidem *q.*1.*monito.*82.*n.*8.*& de ſpolijs* §.1.*n.*3. *&* §.10.*n.*7.*verſ.*4.Michaël Thenoch.*de viſitan.Eccleſ.lib.*2.*in* 6. Rebuff.*in reſponſ.*135. *per totum.* Petrus Cened. *in collecta. ad decreta. c.*153.*n.*1.*&* 2.

Imò hoc caſu poſſe iuſſu Regis tanquam 8
Concilij Tridentini executoris, & Regij eius conſilij capi, ſequeſtrari, aut pignorari hæc bona Eccleſiaſtica,ſiue decimas, ad huiuſmodi Parochialis reparationem faciendam, affirmat Bobadilla *d.lib.*2.*c.*18. *n.*135. vbi de praxi etiam teſtatur.

De laicis verò Parochianis, vt in ſubſi- 9
dium teneantur ad huius reparationis con-
tributionem, ratio vltra dictam dictat, nam
ſi clerici in opera publica, & pia, quæ ſunt
communia omnibus, prout eſt refectio mu-
rorum,viarum,fontium, & pontium,tenen-
tur ad contributionem *per l. ad inſtructionem*
*C.de ſacroſ.Eccleſiis lib.*11.*&* 12.*tit.*3.*lib.*1.*noua*
*recopi. lib.*54.*tit.* 6. *p.*1. *& l.*20. *tit.*32. *p.*3. &
vtrobique Gregor.Lopez, Petrus Dueñas *in*
*regul.*100.*limit.*16.Didacus Perez *in l.*1.*tit.*3.
*lib.*1.*ordina.* latiſſimè Auiles *vbi ſuprà d.c.*23.
prato. in gl.den orden. per totam. Mincha *lib.*1.
*controuer.vſu freq.c.*6.*num.*4. ergo pariter,& à
fortiori Parochiani laici tenentur cõtribue-
re in refectionem, quandoquidem eſt cauſa
pia, publica, & omnibus communis, ac ne-
ceſſaria. quo argumento vſus eſt Gutierrez
in allegatione 10.*n.*2. cuius quidem licèt con-
ſequentia veriſſima ſit (vt ſuperiùs diximus,
& dicemus) Lamberti. *tract.de iure patro. art.*
13.*q.*2.*prin.lib.*3.*n.*8.Ioan.Hieron.Campanil.
*diuerſ.iur.cano.rubr.*12.*c.*13.*n.*18. qui loquun-
tur de Parochianis: vt contribuere tenean-
tur pro oneribus Eccleſiæ; ſcilicet: ſi recon- 10
ciliatione,aut reparatione indigeat; antece-
dens tamen difficultatem patitur, vt eſt vi-
dere ex his, quæ Nicol. Garcia *de benef.* 1.*p.*
*c.*3.*à n.*11. vide tamèn. alios plures pro Gu-
tierr. ſequẽdo refert Bobadilla *in politi.lib.*2.
*c.*18.*n.*304. à qua contributione quando laici 11
ad eam tenentur; omnes quidẽ indiſtinctè,
nempe, tam nobiles, quam plebei; cùm ad
eam teneãtur obligatione Parochianorum,
operis publici communis, concernentíſque
omnium vtilitatem, & neceſſitatem, vt per
Auenda. *lib.* 2. *de exequen. mand. Regijs c.*14.
n. 9. & magis in ſpecie ipſum Auen. *ibi lib.*1.
*c.*10. *n.*29. Barboſ. *in remiſ.ad Tri. ſeſſ.*21.*c.*7.
*n.*4. Cenedus *in collect. ad decretal.*153. *n.* 2.
Bobadilla *in politi.d.c.*18.*n.*135.*ad fin.*probat
Gutierr.*vbi ſuprà n.*5.*&* 6. vbi etiam dicunt:
quòd quando non ſuperſunt redditus cleri- 12
corum ad reædificationem Eccleſiæ, poteſt
expendi pecunia publica vniuerſitatis, & ea
deficiente debet perueniri ad collectam in-
ter vicinos. quod eſt notabile, & ego iam
practicari ita feci.

Hæc

13 Hæc tamen, quæ diximus, beneficiatum,
& Parochianos in ſubſidium teneri ad repa-
rationem Eccleſiæ; fallunt, vbi contradicit
conſuetudo, & obſeruantia, qua apparet ad
alterum ſpectare hæc onera, quia cùm quæ-
ritur: quis teneatur, Eccleſiam reparare,
ſeu ad eius reparationem contribuere: pri-
mitus inſpicitur, & attenditur obſeruantia,
& quid hactenus conſueuerit. Ita docent
Innocent. *in c. fi. de his quæ fiunt à mai. par. ca-
pit.* Paul. de Citadinis *in tract. de iure patro. art.
5. principali verſ. ſecundo intelligo, ſub num.* 173.
Beroius *conſ.* 3. *num.* 1. *lib.* 1. Archidi *in c. qua-
tuor* 12. *quæſt.* 2. *ille Præpoſitus num.* 3. Ioſeph.
Ludouic. *conſ.* 38. *illatione* 135. & defendit
Abb. quem referens ſequitur Ioan. Hieron.
Campanill. *diuerſ. iur. cano. rubr.* 12. *cap.* 13. *ſub
num.* 19. *poſt prin. fol.* 725.

14 Hęc ſuppoſui: vt noſtra principalis inten-
tio clariùs deducatur; an ſcilicet ab huiuſ-
modi compulſione, & ſententia in contri-
butione pro reædificanda Eccleſia diruta; ap-
pellationi interpoſitæ non deferens vim fa-
ciat ordinarius. in qua ſacrumſanctum Con-
cilij Tridentini decretum inuenio *ſeſſ.* 21. *de
reformatione cap.* 7. omnes difficultates diri-
mens diſponendo: Valde curandum eſſe, ne
ea quæ ſacris miniſteriis dedicata ſunt, tem-
porum iniuria obſoleſcant, & ex hominum
memoria excedant, procurent Epiſcopi, pa-
rochiales Eccleſias, etiamſi iuris patronatus
ſint: ita collapſas refici, & inſtaurari, ex fru-
ctibus, & prouentibus quibuſcumque, ad
eaſdem Eccleſias quomodocumque perti-
nentibus. qui ſi non fuerint ſufficientes, om-
nes Patronos, & alios, qui fructus aliquos
ex dictis Eccleſiis prouenientes, percipiunt,
aut in illorum defectum parochianos, om-
nibus remediis opportunis ad prædicta co-
gant appellatione, exemptione, & contradi-
15 ctione remota.) Quod & fulcitur etiam ex
illo verbo (contradictione remota, *&c.*) quo
vtitur Concilium, per quod cenſeri, appel-
lationem eſſe prohibitam, probat poſt Phi-
lip Franc. Decium, & alios Lancelo. *de atten-
ta.* 2. *p. cap.* 12. *limi.* 8. *num.*.., Hieron. Gonzal.
in regul. de alternati. gl. 9. *in annota. num.* 218.
de quo latiùs videre poteris 2. p. cap. 8. ad
finem, præcipuè à n. 107. vbi plures citaui.

16 Quod Tridentini decretum circa obli-
gationem reparandi Eccleſiam quatenus di-
cit, ex fructibus, & prouentibus Eccleſiæ pa-
tronos, & alios teneri ad expenſas, in ſubſi-
dium intelligo (ſalua correctione matris Ec-
cleſiæ) prout ius commune ſcilicet, deducto
neceſſario ad ſuam ſuſtentationem, vt poſſit
Eccleſiæ aptiùs ſeruire, & ita etiam intelligit
Ioannes Gutier. *d. allegatione* 10. *num.* 7. *ad fi.*
qui etiam eiuſdem Tridentini *cap.* 7. *ſeſſ.* 21.
meminit ibi, tenet etiam Barboſa *in remiſſ.
ad d. cap.* 7. *num.* 3. affirmat Sarmient. *de reddi-
tib. Eccleſiæ* 1. *p. monit.* 82. *num.* 3. Cened. *in
collect. ad decretal.* 153. *ad medium.*

Pariter & ex eo vides; Epiſcopũ vim non
facere haud deferentem appellationi inter-
poſitæ à ſententia, ſeu compulſione huiuſ-
modi, cùm ſibi permittat ea non obſtante,
nec contradictione, aut exemptione prædi-
cta faciant, & cogant clericos, patronos, aut
parochianos. & idem diſponit Tri. *ſeſſ.* 21. *de
reformatione cap.* 8. loquendo etiam in bene-
ficiis, tam ſecularibus, quàm regularibus, & 18
etiam exemptis, vt ſingulis annis viſitentur,
& curent Epiſcopi congruentibus remediis,
etiam per ſequeſtrationem fructuum, vt
quæ renouatione indigent, aut reſtauratio-
ne, reficiantur appellationibus quibuſcum-
que, *&c.* iudicum deputationibus, & eorum
inhibitionibus non obſtantibus, *&c.* idem
quod *cap.* 8. etiam decreuit idem Tri. *in ſeſſ.* 7.
de reformatione cap. 8. vt ordinarij opportunis
remediis prouideant: vt Eccleſiæ, quæ re-
paratione indigent, reparentur appellatio-
nibus, priuilegiis, conſuetudinibus, etiam
ab immemorabili tempore præſcriptis, iudi-
cum deputationibus, & illorum inhibitioni-
bus, penitus excluſis.

Hæc tamen, quæ diximus, clericum in 19
parochialis dirutæ reparationem teneri: in-
telligendum, & extendendum eſt ad quoſli-
bet beneficiatos, beneficiorum ſimplicium,
in quibus re ædificationem ipſi ſoli (defi-
ciente fabrica) compellendi ſunt, non alij,
ita tenent Abb. *in c.* 1. *num.* 3. *de Eccleſijs ædifi.*
Ioan. Gutierr. Valaſcus *conſult.* 179. *num.* 13.
Nauar. *de ſpol. clericorum* §. 8. *num.* 11. *verſiculo
ſecundo.* Ioan. Gutier. *allegatione* 10. *ſub n.* 1.
Zerola *in praxi epiſcop.* 1. *p. verbo viſitatio* §. 6.
dubio 9. & probat *l.* 11. *tit.* 10. *p.* 1. & facit quòd
congregatio Concilij cenſuit *ſuper d. cap.* 7.
ſeſſ. 21. *de reformatione in principio*, dum lo- 20
quitur de reædificatione Eccleſiæ non cura-
tæ, & beneficij ſimplicis ſuper illis verbis
(ob eorum inopiam, *&c.*) ita inquit: Si po-
pulus nolit Eccleſiam, quæ minatur rui-
nam, inſtaurari: debet penitus deſtrui, *&c.*)
& ſic ſequitur, quòd populus non tenetur
reædificare Eccleſiam non curatam, ſi no-
lit, ſecus parochialem in ſubſidium, ad
quod tunc de neceſſitate, non de voluntate
tenentur, & ad id modis omnibus compel-
luntur ex ſupradictis Tridentini decretis.
Sed tunc quando dicta Eccleſia non curata
diruta, vel collapſa ſit, deficiente fabrica, 21
vel beneficiato, ſeu his adhuc non ſufficien-
tibus, de licentia ordinarij petatur elemoſy-
na per populum, & vicos circumuicinos,
maximè in Eccleſiis deuotionis, vt ita ſe vi-

diſſe ſemel affirmat Gutierrez ſuprà *num.* 8.
vbi etiam ſuperiùs *num. 7. ad fin.* dixit, ſe vi-
22 diſſe litem agitari, cuius expenſis deberet
ædificari quædam eremitoria illius diœce-
ſis Placenti. quæ erant deſtructa tempore cu-
iuſdam clerici, & tamen eo defuncto, dire-
cto libello à defenſore piarum cauſarum il-
lius Epiſcoparus, contra bona dicti defun-
cti, & eius hæredes fuiſſe condemnatos: vt
ſoluerint quantitatem neceſſariam ad eo-
rum reparationem, conſtito, quòd defun-
ctus plures redditus, & fructus percepiſſet
ex ipſis eremitoriis. quam ſententiam iuſtiſ-
ſimam reputo ex iam dicta doctrina.

23 Quapropter beneficiatus ſimplicis Eccle-
ſiæ condemnatus ad impenſas pro reædifi-
catione, & reparatione Eccleſię dirutæ, com-
pellendus eſt pariter etiam non obſtante ab
eo emiſſa appellatione. nec ei delationem
ordinarius denegans, violentiam faciet ex
identitate rationis, quæ in vtroque caſu vi-
get, & probat Concilium Tridentin. *d. cap.* 8.
ſeſſ. 21. quod dum diſponit circa refectio-
nem, & reparationem Eccleſiæ, tam curatæ,
quàm non curatæ, permittit compulſionem,
& exemptionem, appellatione non obſtãte,
& ſic de vtroque caſu cenſuiſſe, certiſſimum
24 eſt; quia vna determinatio reſpiciens plura
determinabilia, illa debet pariformiter de-
terminare, *l. iam hoc iure, ff. de vulgari.* & per
conſequens etiam in compulſione hæredis
condemnati, iuxta terminos caſus per Gu-
25 tier. relati, quia qualitas obligationis ex per-
ſona hæredis non mutatur, *l. 2. §. ex his ff. de
verborum obliga.* & contra eos pariter, ac con-
tra defunctum obligatũ rectè executio pro-
cedit, *l. ex contractu ff. de re indic.* & ibi om-
nes, & ex pluribus aliis latè Parla. *lib. 2. rerum
quotid. c. fin. 4. p. §. 1. in princ.*

26 Hæc tamen, quæ hucuſque diximus, pro-
cedunt: quando Eccleſia diruta, vel ex eius
redditibus, ſeu fabrica, vel ex beneficiati
prouentibus, vel in ſubſidium ex collecta, &
reparatione Parochianorum, vel in ſimplici,
& non curata ex eleemoſynis refici, & re-
ædificari poteſt; at quando omnes nimia
egeſtate laborant, & ob eorum inopiam ne-
quit inſtaurari, quid eſſe faciendum, diſpo-
nit ſacrum Tridentini decretum *in d. cap.* 7.
ſeſſ. 21. vt ſi ſiŋt beneficia ſimplicia, & iuriſ-
patronatus, Eccleſias, quæ vetuſtate, vel aliàs
collapſæ ſunt, vocatis iis, quorum intereſt,
Epiſcopus, etiam tanquam ſedis Apoſtolicæ
delegatus, transferre poteſt in Eccleſias ma-
trices, aut alias Eccleſias locorũ eorumdem,
ſeu vicinorum arbitrio ſuo, atque in eiſdem
Eccleſiis erigant altaria, vel capellas, ſub eiſ-
dem inuocationibus, vel in iam erecta al-
taria, vel capellas transferant, cum omnibus
emolumentis, & oneribus prioribus Eccle-
ſiis impoſitis, & ad Eccleſias Parochiales
etiam iuriſpatronatus, & pariter extendit
Trid. *ibi in verſic. Parochiales verò.* ibi, quod ſi
nimia egeſtate omnes laborent, ad matrices 27
ſeu viciniores Eccleſias transferantur, cum
facultate tam dictas Parochiales, quàm alias
Eccleſias dirutas in profanos vſus, non ſor-
didos, erecta tamen ibi cruce, conuerten-
di, *&c.*) Zerola *in praxi Epiſcop. verbo viſita-
tio. §. 6. verſic nouum dubium 1. p.* & declaratio
ſanctæ congregationis ſuper eodem cap. 7. *à
princ.* & ſuper illis verbis (quòd ſi nimia ege-
ſtate omnes laborent, *&c.*) dicit, quod Ec-
cleſia diruta paruulorum redditũum poteſt,
ex ſententia cõgregationis, in profanos vſus,
non tamen ſordidos (erecta tamen ibi cru-
ce) conuerti, & transferri ad matricem, ſeu
viciniorem Eccleſiam, vbi erigendum eſt al-
tare, ſub eadem inuocatione impoſito one-
ri titulari; vt curet ibi celebrare ſingulis
hebdomadis per ſacerdotem idoneum cœ-
miteritum ita profanandum, & deinde oſſa
transferenda eſſe ad nouum cœmiterium,
quod à titulari conſtruatur in eo loco, quo
magis placuerit populo. Et eadem congre-
gatio ſuper verſiculo (ad matrices ſeu vici-
niores, *&c.*) dicit in hæc: Quòd quando Ec-
cleſia diruitur, onus Miſſarum ad matricem
Eccleſiam trãsferendum eſt, & in ea expen-
ſis poſſidentis Eccleſiam dirutam; altare eri-
gendum ſub nomine dirutæ.) Et eadem ſu-
per verſiculo (in profanos vſus, non ſordi-
dos) dicit: Quòd ordinarius non debet ſine
cauſa profanare capellas, & ſi aliquam pro-
fanandi cauſam habeat, eorum cæmenta
potiùs attribuenda eſſe Eccleſiæ, quæ eſt ca-
put dictarum capellarum, quàm alteri.)

Et aduerte, quòd matrix Eccleſia, ad 28
quam hæc translatio facienda eſt, intelligi-
tur de Parochiali, ſcilicet; reſpectu capella-
rum, & aliarum inferiorum ſimplicium, ſub
illius diſtrictu exiſtentium, quia earum re-
ſpectu Parochialis dicitur matrix, ad eám-
que facienda eſt tranſlatio prædicta, text. *in
cap. ad audientiam.* 1. *de Eccleſiis ædific.* text.
gloſſ. & Abb. *in cap. venerabili de verborum
ſignific.* idem Zerol. *in clem. 1. num. 3. & 4. de
ſententia excommunic.* Zerol. *in praxi Epiſcop.
verbo, Eccleſia matrix.* reſpectu autem Paro-
chialium Cathedralis Eccleſia matrix eſt, &
ad eam tranſlatio eſt facienda.

Et de Eccleſiarum tranſlatione facienda, 29
quando neceſſitas id exigat, vide Rebuffum
in praxi de benefic. tit. de vnio. gl. 11. n. 8. Man-
doſ. *regul. 21. cancellar. q. 7. &* 8. Boër. *deciſ.* 345.
Peruſi *de vnione c. 4. num.* 11. Zerola *in praxi
Epiſc. verbo viſitatio. §. 9. pag.* 345. Frater Ema-
nuel Rodrig. *quæſt. regul. tom. 1. q. 43. art.* 13.

Bobadill.

Bobadill. *in polit. lib. 3. c. 5. n.* 34. plures Doctores refert Cenedus *in collect. ad decretal.* 153.

Et de pluribus aliis huic attingentibus,
30 an iſta tranſlatio dicatur vnio, & incorporatio, vel remaneat Eccleſia diſtincta, cùm retineat inuocationes eaſdem, introitus, emolumenta, & onera diſtincta, ab alia in quam transfertur. Et ad hoc vt in ea tranſlatione tanquam vnione poſſit ordinarius tanquam delegatus Sedis Apoſtolicæ ſe intromittere, & reuidere iuxta diſpoſitionem Trid. *ſeſſ. 7. de reform cap. 6.* vide Zerolam *in d. praxi ver. viſitatio. 1. p. §. 6. dubio.* 10. & an ordinarius lapides, ligna, trabes, & alia huiuſmodi Eccleſiæ dirutæ, & collapſæ, & profanatæ ab eo poſſit vendere, vide Nauar. *de ſpoli.* §. 18. *n.* 10. *verſ.* 3. *& num.* 11. *verſ.* 2. Iſſ. *in l. 2. num.* 16. vide de iure Emphyteutico Zerolam *vbi proximè, dub.* 9. & declarationis Cardinalium ſup d. cap. 7. & quibus vendi poſſunt, & quæ ex eis opera conſtrui, & effici poſſunt, vide *c. ligna Eccleſiæ, de conſecratione d.* 1. & ibi gl. *c. ex antiquis* 54. *d. c. quæ ſemel* 19. *quæſt.* 3. *optima lib.* 8. *tit.* 10. *p.* 1. vbi Gregor. & Montal.

Circa inſpectionem autem eius, quod ſe-
31 cundo loco poſuimus huius capitis, an à ſententia, qua ordinarius Eccleſiaſticus iuſſit, nouam aliquam Eccleſiã parochialem ædificari, aliqua vrgente neceſſitate à iure approbata, interpoſitæ appellationi non deferens vim faciat; arbitror ſupponendum nonnullas eſſe à iure iuſtas, & legitimas cauſas aſſignatas, & ob quas quidem ordinarius Eccleſiaſticus licitè poteſt (inuitis Parochis) nouas conſtruere Eccleſias. texr. *in c. ad audientiam el prim. de Eccleſijs ædif.* ibi, Quia
32 quòd villa H. rantum perhibetur ab Eccleſia Parochiali diſtare; vt tempore biemali; cum pluuiæ inundant, non poſſint parochiani ſine magna difficultate, ipſam adire, vnde non valent congruo tempore Eccleſiaſticis officiis intereſſe. quia igitur dicta Eccleſia, ita dicitur redditibus abundare; quòd præter illius villæ prouentus, miniſter illius conuenienter valeat, ſuſtentationem habere, mandamus, quatenus ſi res ita ſe habeat, Eccleſiam ibi ędifices, & in ea ſacerdotem, *&c.*) Hanc decretalem expreſſè confirmat Sacrum Concil. Trid. *ſeſſ.* 21. *de reformatione c.* 4. quo dicitur, quòd (Epiſcopi etiam tanquam Apoſtolicæ ſedis delegati, in omnibus Ec-
33 cleſiis parochialibus, vel Baptiſmalibus, in quibus populus ita numeroſus ſit, vt vnus Rector non poſſit ſufficere Eccleſiaſticis ſacramentis miniſtrandis, & cultui diuino peragendo: cogant Rectores, vel alios, ad quos pertinet, ſibi tot ſacerdotes ad hoc munus adiungere, quot ſufficiant ad ſacramenta exhibenda.)

(In his verò in quibus ob locorum di- 34
ſtantiam, ſiue difficultatem parochiani ſine magno incommodo ad percipienda ſacramenta, & diuina officia audienda, accedere non poſſunt; nouas Parochias, etiam inuitis Rectoribus, iuxta formam conſtitutionis Alexandri III. quæ incipit, ad audientiam, conſtituere poſſint.) Idem etiam diſponit (vbi alias rationes nouas conficiendi Parochias refert) texr. *in c. cum tribus, de conſecratio. d.* 1. vbi gloſſa *in Eccleſias* 16. *quæſt.* 7. *c. antepenult. eadem cauſa & q. c. felix c multis c. præcipimus de conſecratione d* 1. *c. temporis qualitas* 16. *quæſt.* 1. *l.* 9: *& l.* 7. *&* 8. *tit.* 1 *c. p.* 1. Ab *in c. 2. num. 7. de decimis.* Gregor. Lopez *in d. l.* 7. idem Gregorius facit etiam *l.* 11. *tit* 5 *p.* 1. vbi Gregor. *gl.* 6. Zerol. *in praxi Epiſcopali* 1. *p. verbo Parochia* §. 6.

Igitur ſi Epiſcopus aliqua ex his rationi- 35
bus, cauſiſque iuſtiſſimis motus, conſtrui faciat nouam Eccleſiam: non faciet violentiam, ſi appellationi ab hac recta ſententia interpoſitæ, non detulerit, quia caret ſuſpenſiuo effectu. text. eſt *in d. c. ad audientiam,* ibi, ſublato appellationis obſtaculo, *&c.*) & iterum ibi ad finem; appellationis ceſſante diffugio, *&c.*) & in Trid. ibi; nec huiuſmodi ordinationes & erectiones poſſint tolli, nec impediri, ex quibuſcumque prouiſionibus, etiam vigore reſignationis, aut quibuſuis aliis derogationibus, vel ſuſpenſionibus. *&c.*)

Quod quando ita clarè non diſpoſuiſſet, 36
tacitè in eo debebat ſubintelligi, cùm ſit ius nouum editum in confirmationem, & approbationem *d. c. ad audientiam,* cuius ampliationes, & limitationes accipere debet, iuxta *l. ſciendum,* iuncta gl. *ibi.* vbi communiter notant Doctores *ff. qui ſatiſd. cogan. & in l.* 3. *C. de ſilentiarijs lib.* 12. *verbo decurionibus.* communiter approbata, *& in l. hac conſultiſſima in prin. gl.* 1. *C. qui teſtam. facere poſſunt* Bart. *in l. ſed & ſi poſteriores,* & ibi Ioannes Oroſius *num.* 12. *ff. de legib & in l.* 1. *num.* 33. *de conſtitu. Principum,* poſt Iſſ *ibi num.* 16. Mencha *de ſucceſſio. creat.* §. 3. *num.* 10. Couarr. *in rubr. de teſta* 2. *p. num.* 19. Mexia *in l. Regia Toleti. in* 6. *funda.* 2. *par. num.* 18. *cum ſeqq.* Gurier. *practi. quæſtio. ciuil. lib.* 4. *quæſt.* 1. *num.* 4. Gregor. Lopez *in l.* 7. *tit.* 13. *p.* 6. *gl.* 9.

Huic tamen Eccleſiæ nouiter erectæ, no- 37
uus etiam ſacerdos præficiendus eſt ab Epiſcopo, ad præſentationem Rectoris, & patroni conſtruentis (ſiquis eſt.) nam ex quo illi competens aſſignatur portio arbitrio ordinarij, vel ex fructibus ad Eccleſiam matricem, quomodocumque pertinentibus, vt dicit Concilium Trid. *in d. cap.* 4. *verſ. in illis autem, & de ad audientiam* ibi, Quia igitur dicta Eccleſia ita dicitur, redditibus abũdare:

date : quod præter illius villæ prouentus,
miniſter illius conuenienter valeat , ſuſten-
tationem habere,*&c.)d.l.9.tit.*10.*p.*1.iuſtum
38 viſum fuit, pro tanti damni compenſatione,
illi attribuatur ius præſentandi , vt per text.
in d.c.ad audientiam. ibi , ad præſentationem
Rectoris Eccleſiæ maioris, , cum canonico
fundatoris aſſenſu, inſtituas, ad ſuſtentatio-
nem ſuam eiuſdem villæ obuentiones Ec-
cleſiaſticas perceptutum , *&c.)* vbi gl. *verbo
Rectoris* , rationem huius iuris præſentandi
reddit, & ibi etiam Doctores, & elegantem
etiam aſſignat *d.l.9.p.ad medium,*ibi,*el menoſ-
cabo que recuieſſe la primera·, por los parrochia-
nos, que le menguan , otorga el derecho , que los
clerigos della puedan preſentar al Obiſpo , el que
vbieren de poner en la ygleſia ſegunda, e otorgal-
les ainde mas desto, que aian en ella alguna ren-
ta en manera de cenſo por conocimiento de ma-
ioria , e debela ſeñalar el Obiſpo , ſegun que vie-
re , que montan las otras rentas de la ſegunda
ygleſia*, &c.) Idem hoc vltimum probatur *in
d.c.ad audientiam.*

39 Quibus adde, quòd huic nouo ſacerdo-
ti non applicantur decimæ prædiales Paro-
chianorum illius nouæ Eccleſiæ : ſed dum-
taxat primitiæ obuentiones , hoc eſt ; obla-
tiones & decimæ perſonales , quæ dantur
diebus feſtiuis, & mortuaria , ſeu pro eis le-
gata in teſtamento.ita tenent Doctores *in d.
c.ad audientiam,*vbi eleganter gl. *verbo obuen-
tiones.* clariùs *d.l.9 p.verſ.como quier que agra-
uiamiento.* quod procedit,quando nõ diuidi-
tur Parochia. at quando diuiduntur termi-
ni Parochiæ antiquæ, diuidentur etiam ter-
mini prædiales , & tunc debebuntur deci-
mæ prædiales nouæ Eccleſiæ de prædiis ſuæ
Parochiæ. vt per Abb. *in d. c. ad audientiam.*
ſuper gl. *in verbo obuentiones.* tenet Gregor.
Lopez *in d.l.9 gl.7.*quem etiam vide *gl.6.*

40 Et ideo ſanctiſſimè prouidit Concilium
Trid.*in d.cap.*4. ibi,Vt ei competens aſſigne-
tur portio ex fructibus matricis,& ſi neceſſe
fuerit, Epiſcopus compellere poſſit popu-
lum, ea ſubminiſtrare, quæ ſufficiant ad vi-
tam dictorum ſacerdotum ſuſtentandam.)
cuius etiam meminit Zerola *in praxi Epiſco-
pa.1.p.verbo Parochia* §.6. Pro quo facit quod
aliàs decreuit idem Trid. *ſeſſ.*24. *de reforma-
tio.cap.*13. Quòd in Parochialibus Eccleſiis,
41 quarum fructus adeò exigui ſunt,vt debitis
nequeant rectoribus ſatisfacere,curabit Epi-
ſcopus , ſi per beneficiorum vnionem , non
tamen regularium,id fieri non poſſit, vt pri-
mitiarum, aut decimarum aſſignatione, aut
per Parochianorum ſymbola, ac collectas,
aut qua ei videbitur commodiori ratione,
tantum redigatur , quod pro Rectoris , aut
Parochiæ neceſſitate decenter ſufficiat , &
hoc etiam de iure diuino & naturali. Abb.
*in c.nouum genus n.7. de decimis.2. 2. quæſt.*87.
à num. 1.*in corpore. & ad* 4. Couart.*lib.* 1.*c.*17.
*num.*2.*&* 4.*verſ. Quarta ratio lib.*2. *variar. re-
ſolut.* Turrecrema. *in c. omnis Chriſtianus, de
conſecratione d.*1. Siluester *verbo decima* 1.*p.*5.
*quæſt num.*168.Zerola *vbi ſuprà.*

Quibus & illud vtile valde non omit- 42
tam, quod ab huiuſmodi ſacerdotis deputa-
tione, & inſtitutione , nec ab eius portionis
aſſignatione appellationi interpoſitæ , ſiue
per Rectorem Matricis, ſiue alterum, Ordi-
narius non deferens , violentiam dicetur
commiſiſſe , quia pariter nec ſuſpendit hu-
iuſmodi ordinationes , nec admittitur. ita
expreſsè probat text.*in d.c.ad audientiam.*ibi,
Eccleſiam ibi ædifices, & in ea ſacerdotem
(ſublato appellationis obſtaculo) ad præ-
ſentationem Rectoris Eccleſiæ maioris,cum
canonico fundatoris aſſenſu, inſtituas, *&c.)*
& iterum ibi *in fin.* Si verò perſona matricis
Eccleſiæ virum idoneum præſentare diſtu-
lerit,vel opus illud voluerit impedire : tum
nihilominus facias , opus ad perfectionem
deduci, & virum bonum (appellationis ceſ-
ſante diffugio) inſtituere, non omittas.*&c.)*
& idem probatur *in d. cap.4. Concil. Trid. ad
finem,* ibi, aſſignetur portio, *&c.)* nec huiuſ-
modi ordinationes,& erectiones poſſint tol-
li , nec impediri , ex quibuſcumque proui-
ſionibus,etiam vigore reſignationis,aut qui-
buſuis aliis derogationibus,vel ſuſpenſioni-
bus , *&c.)* & facit etiam *d. l.9. d. tit.* 10. *p.* 1.
ad fin. ibi , *bien puedan mandar que la fagan en
termino de otra , e proponer clerigo en ella que la
ſirua , aun que lo contradigan , e no ſolo preſen-
ten los clerigos de la primera,*&c.)

Et inſuper ex eo, tum quia ab aſſignatio- 43
ne congruæ Rectori, ſeu vicario Parochialis
appellationi minimè eſſe deferendum dixi-
mus ſuprà cap.2. hac 3. parte. Tum ex eo,
quia eſt prouidere Eccleſiæ de Rectore , in 44
quo pariter appellatio non ſuſpendit,ex Tri.
*ſeſſ.*14. *de reformatio.cap.*18. & dixi latè ſuprà
2.parte.cap.13.à num. 167. & infrà hac 3. p.
cap.9.à num.44. & etiam probatur ex verbo
d.l.partı. ibi,*aunque lo contradigan,* &c.) quod 45
importat appellationem non admittendam,
vt diximus etiam hoc cap. ſuprà num.15. &
2.parte cap.8. ante finem à num.107.

An reædificans , vel reparans Eccleſiam 46
dirutam , vel collapſam adquirat ius patro.
& an quando patronus , qui illud acquiſiuit
in ea ex constructione tantùm,ſi funditus ſit
diruta , illud amittat. & quid quando etiam
propter dotationem ſimul , vel ſimpliciter
illud etiam dicatur amiſiſſe , vide latè , &
optimè cum pluribus proſequitur Rochus
de Curte *in tract. de iure patro. verbo conſtruxit.*
num.

Digitized by Google

47 *num.*12. *&* 13. vbi etiam an ille qui primò
conſtruxit, præferatur aliis in refectione, &
reparatione, & de aliis huic vtilibus quæ
omitto, quia mei non eſt inſtituti. Et infra
quod tempus debeat conſtrui Eccleſia, vel
48 Capella, quam teſtator conſtruendam man-
dauit ſine præfinitione temporis. vide ibi
optimè *num.* 15. vbi multa in propoſitum ad-
ducit, & quando ex cauſa; puta: ex dimi-
49 nutione redditũum poſſit ab Epiſcopo cum
conſenſu Capituli, fieri ſuppreſſio, & extin-
ctio beneficij. vide latè per Nicol. Garciam
de benefi. tomo 2. *p.* 12. *cap.* 1. *per totum.* & an be-
neficij diuiſio poſſit fieri, vide eundem *ibi*
cap 4. & quando ob tenuitatem vnio ſit fa-
cienda *ibi cap.* 2. *cum ſuis* §§.

CAPVT VI.

Ab eo, quod fit ſecundùm legis, & iuris diſpoſitionem, canonicas ſanctiones, aut decreta, à iudicéque eas exequente, ſeu vbi ius commune reſiſtit, aut vbi iuris, & de iure præſumptio adeſt: appellationi emiſſæ non deferendo, violentiam adeſſe, dicatur. vbi etiam exactè de appellationibus friuolis.

SVMMARIVM.

Stultum eſt contra ſtimulum calcitrare. n. 1.

Appellatio emiſſa ab eo quod fit ſecundùm iuris decreta & determinationem, non ſuſpendit. num. 2.

A præcepto de reſidendo beneficium reſidentiam requirens, non datur appellatio. n. 3.

A iudice iuriſdictionem exequente non permittitur appellare. n. 4.

Appellationem non eſſe admittendam ab eo, quod fit ſecundùm iuris diſpoſitionem & canonica decreta, qui probent. n. 5. *& à n.* 1.

Reſignatarius tenetur dimittere poſſeſſionem à ſe poſſeſſi beneficij, poſtquam adeptus eſt poſſeſſionem beneficij reſignati (non obſtante appellatione) cui non deferens iudex vim nullam facere declarabit Senatus. n. 6.

Appellationi contra iuris clari diſpoſitionem vt friuolæ non eſt deferendum. num. 7.

Præſentatus an poſſit appellare, ne patronus alium intra terminum præſentet accumulatiuè tantùm. num. 8.

Appellari non poteſt, ne fiat quod de iure fieri permittitur. n. 9.

Ordinem ſuſcipere neceſſarium beneficio compulſus poſſeſſor non appellat, quominus interim exequatur præceptum. n. 10.

Sequeſtrum licèt regulariter ſit prohibitum, tamen quando in caſu particulari lex præcipit ſequeſtrum apponendum appellatio non admittitur. n. 11.

Lex vbi aliquid fieri præcepit, iudex id faciens dicitur legis executor, à quo non eſt licita appellatio. n. 12.

Quia tunc potiùs operatur lex, quàm homo, cuius eſt executor. ibidem.

Iuris executio non grauat. n. 13.

Canon ſeu lex quando in aliquo caſu determinatè aliquid faciendum præcipit, (vt in exemplis appoſitis) non admittitur appellatio. n. 14.

Cautionem præſtandam in aliquo caſu particulari vbi lex determinatè præcipit, ſit appellatione non obſtante. n. 15.

Licitum quod eſt fieri ante appellationem, & poſt illam fieri poteſt. n. 16.

Lex vbi præcipit aliquid fieri, iam caſus cenſetur deciſus & determinatus per ſententiam legalem, quo caſu à legis diſpoſitione videtur appellare, ſi à iudice vt legis executore appelletur. n. 17.

Appellatio à iuris diſpoſitione & determinatione non eſt licita. n. 18.

Appellatio vbi non admittitur à ſententia, pariter nec ab eius executore, aut executione. n. 19.

Ab executione rei iudicatæ, aut obligationis Cameralis, & guarentigiati, appellans præſupponit antecedens validum, à quo executio dependet, & negat conſequens neceſſarium, quapropter non auditur. n. 20.

Appellatio à ſententia legali eſt contraria iuri, & per conſequens friuola, cui nec defertur, nec cauſat attentata. n. 21. *& ſub n.* 26.

Appellationi à ſententia legali ius reſiſtit, habétque contra ſe iuris præſumptionem, & ideo non cauſat attentata. n. 22.

Appellanti à monitorio, vt intra certum tempus accedat ad recedendum, reſiſtit ius commune, & poteſt Epiſcopus ea non obſtante ad executionem procedere. n. 23.

Appellanti à correctione reſiſtit ius, ac interim non cauſatur attentatum. n. 24.

Appellatione pendente interpoſita per Canonicum à Capitulo imponente honeſtam correctionem, ſeu etiam à correctione per ordinarium poteſt ad executionem deuenire, quia dicitur friuola. num. 25.

Concil. Trid. ſeſſ. 13. *c.* 1. *ad fi. adducitur. ibidem.*

Friuola dicitur appellatio interpoſita ab interlocutoria expreſſa minùs legitima cauſa, aut à iure reprobata. n. 26.

Appellari licet à deneganto beneficium conceſſum per ius commune, quia vbi denegatur iuris cõmunis obſeruantia, grauamen infertur. n. 27.

Appellatio innititur iuſtitia. n. 28.

Cauſa immediata appellationis eſt iniuſtitia, iniuria, & grauamen. n. 29.

Friuola

Friuola appellatio dicitur, vbi non adeſt grauamen, nec legitima cauſa. n. 30.

Ius & iniuria opponuntur inuicem, quia ius neminem grauat. n. 31.

Executio iuris iure facit iniuriam. n. 32.

Pignus quominus vendat creditor, appellari non licet per debitorem. n. 33.

Mandata regia, vulgò (prouiſiones ordinariæ) dicta, quibus vtuntur ſuprema tribunalia non recipiunt ſupplicationem, quia partibus iniuſtè expediuntur, executione legis ita diſponentis. num. 34.

Appellatio quæ caret effectu, & non habet adminiculum iuris, vt minùs legitima non impedit executionem n. 35.

Corpus carens anima & ſpiritu vitali, quemadmodum manet frigidum, ita appellatio carens iuſtitia (cuius eſt anima) vt friuola mortua cenſenda eſt. n. 36.

Friuola eſſe dicuntur, quæ informia & fragilia ſunt ſecundùm Budaum. n. 37.

Friuola appellatio dicitur inanis & varia. n. 38.

Friuolum verbum importat caducum vel inutile. n. 39.

Friuolæ appellationi nec ius defert, nec eſt à iudice deferendum. n. 40.

Friuolæ appellationi non deferens iudex Eccleſiaſticus, vim non facere declarat Senatus. numero 41.

Friuola appellatio quæ dicatur, relinquitur iudicis arbitrio. n. 42. vide n. 57.

Friuolam eſſe appellationem, vt iudex arbitratur, poteſt appellatione non obſtante procedere ad vlteriora. n 43.

Friuola appellatio illa dicitur, quæ nihil prodeſſe poteſt, nec vllum vnquam iuris effectum ſortiri. n 44.

Appellatio quæ caret effectu, & non habet adminiculum iuris, non impedit executionem. num 45.

Appellatio calumnioſa illa dicitur, non ſolùm quæ in eius interpoſitione apparet talis, ſed & quæ talis detegatur in fine litis. n. 46.

Cauſa inſerta in appellatione attenditur ad detegendam ipſam friuolam, fruſtratoriam, aut calumnioſam. n. 47.

Cauſa in appellatione ab interlocutoria inſerta, quando illam friuolam detegat. n. 48.

Legitima appellatio illa dicitur, quæ interponitur ex cauſa, quæ ſi eſſet probata, reputaretur legitima. n. 49.

Cauſa legitima & à iure approbata ſi inferatur in appellatione ab eo, quod fit ſecundùm iuris diſpoſitionem, & à iudice illam exequente, deferendum eſt illi. n. 50.

Appellatio contraria iuri quocumque vadat, in nulla inſtantia poteſt effectum ſortiri (iure attento) quia ius eſt certum, & vbique idem operatur. n. 51.

Fruſtra aliquid faciens nulliter facit, etiam ipſo iure. n. 52.

(Fruſtra) dictio ſignificat impotentiam faciendi. num. 53.

Friuolam appellationem tunc arbitrabitur iudex, quando apparent legitima indicia ad torturam, & illa reus in termino ſibi conceſſo non purgauit. n. 54.

Friuola appellatio tunc reijci poteſt, quando notoriè & manifeſtè talis detegitur, ſecus ſi in dubio, ſiue dubium ſit iuris ſiue facti. n. 55.

Friuola & calumnioſa appellatio quando ita notoriè & manifeſtè dicatur apparere. num. 56. remiſſiuè.

Friuolam appellationem non debet iudex arbitrari, vbi ita notoriè apparet. n. 57.

Friuola non dicitur appellatio interim, dum remanet diſputandum. ibidem.

Friuolæ appellationis redduntur exempla. n. 58.

Friuola appellatio dicetur notoriè, quando quis petierit in cauſa recuſationis, quòd eligantur arbitri, vbi eligendi non ſunt. n. 59.

Friuola dicetur appellatio, quando interponitur à ſententia, quæ illum non tangit. n. 60.

Appellans non auditur, ſi ex ſententia non grauatur. n. 61.

Appellatio non admittitur à iudice aliquid admittente cum clauſula (ſi & inquantum, &c.) quia tunc neminem grauat. n. 62.

Clauſula (ſi & inquantum) operatur ſecundùm ius, & ſic cùm ius ſit certum, non remanet admiſſum, vbi ius id dictat. n. 63.

Ad probandum admitti non debet quis ad id, quo probato non releuat, nec prodeſt, puta quando aliquid conſiſtit in iure. n. 64.

Approbatione denegata eius articuli qui probatus non prodeſt, appellationi emiſſæ tanquam friuolæ non erit deferendum. n 65.

Imputari non debet alicui non feciſſe, quod factum non profuiſſet. n. 66.

Iuramentum ſibi oblatum licitè recuſat pars, quæ bene probauit. n. 67.

Articuli impertinentes & non releuantes non ſunt admittendi. n. 68.

Articuli impertinentes qui dicantur, remiſſiuè. num. 69.

Patronus an teneatur præſentare intra terminum edictorum, cùm habeat terminum iuris, an poſſit eorum petere prorogationem pro tempore ſibi à iure conceſſo, vt interim præſentandus queat ordinari, vel eius ætas legitima compleatur. n. 70. remiſſiuè.

Fruſtratoriè appellans dicitur in dolo eſſe. n. 71.

Iudicis officio pertinet reformare, quæ dolo aut malitia geſta ſunt à parte lite pendente. numero 72.

Iudex ex officio poteſt repellere calumnioſas exceptiones ad intricandum & procraſtinandum iudicium oppoſitas. n. 73.

Idem

Idem de appellatione fruſtratoria.ibidem.

Clauſula (appellatione remota) aut(appellatione poſtpoſita)tollit effectum ſuſpenſiuum.n.74.

Clauſula (appellatione remota) appoſita in Bulla ſuper prouiſione beneficij, non præcedente cauſæ cognitione parum aut nihil operatur quia per eam non tollitur aliàs appellatio legitima,ſed friuola dumtaxat. n.75.

Clauſula (appellatione poſtpoſita) non operatur, vbi apparet de notorio grauamine.n.76.

Clauſula (appellatione poſtpoſita) ſemper apponitur in parte executiua literarum, quæ non comprehendit contradicentes de iure, ſed tantùm de facto.ibidem.

Clauſula appoſita in executiuis gratia nec auget gratiam,nec tollit ſurreptionem. n.77.

Clauſula (appellatione poſtpoſita) de materia qui latè ſint videndi. n.78.

Friuola appellatione non obſtante, an iudex ad vlteriora queat procedere, & an per illius delationem à ſe abdicet iuriſdictionem. & an inhibitio à ſuperiore emanata vigore friuolæ executionis impediat executionem ſententiæ, vide remiſſiuè. n 79.

Concil. Trident. ſeſſ.13.de reformat. cap.1. verba recenſentur. ibidem.

Appellatio tanquam friuola à iudice reiecta, ſi pars non contradicat appellando, videtur fateri friuolam eſſe. n.80.

Friuolè appellantem poteſt iudex à quo excommunicare tanquam contumacem.n.81.

Præſumptio iuris & de iure condemnato repugnans, non erit in appellatione audiendus. num.82.

Condemnatus præſumptione iuris & de iure, dicitur conuictus & confeſſus,ac ideo nullo modo auditur appellans. n.83.

Præſumptio iuris & de iure non recipit probationem in contrarium. n.84.

Præſumptio iuris & de iure vbi recepit probationem in contrarium, admittit etiam tunc appellationem. n.85.

Præſumptio iuris & de iure, in quibus caſibus admittat probationem in contrarium, & quales ſint præſumptiones iuris, & de iure. num.86. remiſſiuè.

Præſumptione iuris tantùm condemnatus non prohibetur appellare. n.87.

GRandis eſt huius capituli materia, in qua partem negatiuam amplector:iudicem Eccleſiaſticum vim non facere, denegans delationem appellationi interpoſitæ ab eo, quod facit in executionem Canonici decreti, & ſanctionis, atque ſecundùm iuris diſpoſitionem, dictantis. Pro qua expen-
1 do, & illud Chriſti Domini Actuum Apoſtolorum cap.9.dicentis,Stultum eſt, contra ſtimulum calcitrare. text.expreſſus *in l. fi. §.*
fi. ff.de appella. recipi. ibi, item ſi ex perpetuo 2
edicto aliquid decernatur; id, quo minus fiat, non permittitur appellare.) text. celebris *in c.conſuluit 29.in ord. de appella.* ibi, non conuenit,vt pro huiuſmodi appellationibus ab obſeruatione decreti debeas abſtinere, *&c.*) text. *in c.cùm in cunctis 7. in ord.*ibi, nec proſit eis appellationis refugium, ſi fortè in conſtitutionis iſtius tranſgreſſionem per appellationem voluerit ſe tueri, *&c.*) *de electione lib.6.* probat etiam text. optimus, *in c. relatum. de cleri. non reſiden.* ibi, nec patrocinari debet eis appellationis diffugium, ſi contra huiuſmodi intentionem decreti fuerit interiectum, *&c.*) Ex quo conſtat appel-
lationi non eſſe deferendum, per beneficia- 3
tum interiectæ à præcepto, ſeu ſententia, qua mandatur reſidere beneficium, de iure reſidentiam requirens. per quem & alia iura latè probauimus, & reſoluimus ſuprà 2.p. cap.15 à principio.Hanc concluſionem probant etiam gloſ *ibi in d.c conſuluit, 1. nota. & gloſſ.in verbo pro huiuſmodi appellationibus*, vbi
etiam vterque Ab. Sicul. & Panormita. ex 4
quo etiam aliam ſimilem eliciunt concluſionem, vt à iudice iuriſdictionem exequente non permittitur appellatio, latè etiam ibi Philip.Franch.Ab.Panor.*in d.c.relatum,n.3.*
Hanc inſuper cõcluſionem probant Ma- 5
ran.*in tract.de ord.iudiciorum 6.p.tit.de appella. n.345.* quem ſolùm referens ſequitur Ioannes Gutierr.*in conſ.10. n.21.* dicentes, quòd ab actu celebrato, & geſto ſecundùm legis diſpoſitionem,& canonicas ſanctiones,nec à iudice eas,& decreta iuris exequẽte,non poteſt appellari.allegant ad hoc text. *in d.c.conſuluit.*Et ita in caſu,de quo per eundem Gutier.*ibi,*nempe, vt poſſeſſor reſignatarius dimittat poſſeſſionem prioris beneficij adepta
poſſeſſione ſecundi reſignati ſecundùm ius 6
commune,& clauſulam expreſſam Bullæ reſignationis) ex hac doctrina potiſſimũ tenuit, appellationi deferendum non eſſe, & Cancellariam Regiam Valliſoletanam aditam per viam violentiæ pro appellationis à condemnato interiectæ delatione, vim non fieri,cauſámq; iudici remittendã declaraſſe.
Pro quo facit etiam, quòd aliàs determi- 7
nauit Rota,vt teſtatur Seraphi.*deciſ.3 10. ſub n.1.*dum hæc dicit:tum etiam conſideratum fuit;appellationem Martini fuiſſe friuolam, & calumnioſam,& contra iuris clari diſpoſitionem, concedentis patronis ſex menſes, ideo non cauſare attentata,cùm ei iudex deferre non teneretur.*ad c.2.de dolo & contuma. lib.6.* Achille *deciſ.6. de appella.* quæ vt vides, optimè noſtram probat concluſionem.
Cui & conueniens eſt, quod diſputant 8
Lambert. *de iure patr.2.p.lib.2.ar.20.7.q.prin.*

an

an primus præſenratus à patrono poſſit appellare;ne intra terminum à iute conceſſum alterum præſenret;cuius teſolutionem & ab hac noſtra doctrina deſumpſit : vt ſcilicet,cũ claro iure ſit canonico permiſſum pattonis laicis , variate in ptæſentatione , & iterum alium præſentare(accumulatiuè ſaltem,non excluſiuè, *c quod autem,& e.cum autem,de iure patrona.*)appellationi à ptimo præſentato deferendum non eſſe,nec admittendam.rationem reddens , quia eſt contra iuris diſpoſitionẽ,& non valet,ſecundùm Specula.*in tit. de appella.* §.22. *verſ.*23. *& verſ.*27. allegat
9 etiam *l.fi.ff.de appella.recipi* & quia non poteſt appellari, ne fiar,quod de iure fieri permittitur, *per e.cum nobis olim.de electio.c.*1. *& c. ex ore de ijs quæ fiunt à maio par.capit.* Ancarranũ *in c.decernimus.in verſ. offeratur.* 16.*q.*7.& hoc etiam dicit poſt Abb.*in c.paſtoralis de iure patro.* Paul.de Citad.*in tract.de iure patro.in* 6.*p. in* 8 *q* vbi etiam adducit,illud actuum Apoſtol.*c.*9.dutum eſt contra ſtimulũ calcitrare, cuius & nos ad prineipium meminimus , & refetens Hoſtien & Innoeentium , ita rener Ioan. And. *in d.c. paſtoralis ſuper gl. penult.* & etiam Cardina.*ibi in* 3.*coln. in verſ. appono ad hoc* , & ſecutus Abbatem idem dicit Maran. *de ord.iudi.*6.*p. tit. de appellatio.n.*165. & eleganter meliùs quàm alibi,de hac re agit poſt alins Spino.*in tract.de teſtam.gl.*4.*prin. nu* 94. & facit text.ſi bene perpendatut *in d.c.paſtoralis de iure patronat.*

10 Et ex hac noſtra doctrina teſolutionem veram accepir articulus ille : vr appellatinni interpoſitæ à beneficiato compulſo ab ordinario;vt ordinetur ſecundùm ordinem , requiſirum ab ipſo beneficio , quod poſſidet; deferendum eſſe nullo modo;cùm hoe ſit à iute canonico tot decretis, tor deciſionibus, & conſtitutionibus inductum , ac perpetuo edicto ita cõrineatur Tri *ſeſſ.*22.*de reform.c.*4. *c.commiſſ.*ibi,ſtaturi auctoritate.) & iterũ , no ſtatutum ipſum,*&c.) de electio.lib.*6.*c.licet canon.*14.quia in obſeruatione canonis memorari,*&c.)Clem.*2 .quæ ſtatuuntut in iure,*&c.) de ætate & qualitate.* & eſt elegans text. qui vtramque concluſionem probar *in c. cum in cunctis* 7.*in ord. verſ. cum autem*,ibi,& reliqui admoniti non fuerunt,præfixo à eanonib.tẽpore in presbyteros ordinati:&ab illn remoueantur offi.*&c.*)nec poſſit eis appellationis refugiũ,ſi fottè in conſtitutionis iſtius tranſgreſſionem per appellationem voluerint, ſe tueri , *&c.*) prout & nos latiùs hunc articulum examinauimus ſuprà 2.p.eap.15.

11 Ex eodem fonre procedit,quod Doctores dicũt : quòd licet appellatio licita reputetur à mandaro de ſequeſtrando;tamen non procedat, quando in aliquo caſu lex mandat,& præcipit ſequeſtrum apponi,*vt in cle.*1. *de ſeques.poſſ.& fruct.*quia tunc appellarioni deferendnm non eſſe, notant communiter Doctores, præſertim Catdin.*notabili* 9.*in d.cle.*1. Afflict.*deciſ.*152.*n.*6.Caſſiad.*deciſ.*5.*de ſequeſ. poſſ.& fruct.verſ.ſed maior pars duorũ.*Marant. *de ord.iudicio.*6.*p tit.de appella n.*182.Lancelo. *de attent.*2.*p.c.*12.*limi.*12.*n.*4.Veſtrius *in praxi lib.*7.*c.*2.*n.*5.& nos latè 1.*p.c.*21.*per totũ.*reddentes rationẽ, quia tũc iudex legis eſt executor,& ab executore legis non eſt licita ap- 12
pellatio.latè proſequitur Mareſcot.*var.reſol. lib.*2.*c.*77.*n.*11. latè, & bene in terminis noſtræ quæſtionis Gratia. *diſcepta. foren. tomo* 2. *c.*232.*à n.*19. *cum pluribus ſeqq.* dicens, quòd tunc potiùs operarur lex,quàm homo,& iudex nihil aliud facir,quàm legem exequi,& ſic tãquam à legis executore non datur appellario , iuxta *l.ab executore ff.de appella.* Rebuf *in l.ſi qua pœna in prin.verſ.namque harum ff.de verbo.ſignif.*quia iuris executio non gra- 13
uat,Gratia.*ibi n.*21. Bald.*in c.ad noſtram el* 2. *de appella.*

14 Et ſic generaliter eſt verũ, quòd quando lex , vel canon in aliquo caſu determinato aliquid præcipit,& mandat faciẽdum,prout in vacatione beneficij apponatur edictum,in curato præficiatur œconomus , &aſſignetut ei congrua, non ſuſpẽdit appellatio,nec aliquid operatut in his caſibus,vr ſuis locis diximus. Er etiam quando lex in aliquo caſu determinato iubet cautionem præſtari,vt in 15
edicto prætotis ſecundùm *l.* 1. *& Rubr. ff. vt legatorũ ſeu fideicommiſ. nomine caueatur.* quoniam eius præſtationem non ſuſpẽdit appellatio ſubſecutã.text.elegans in ratione ſui,*in l.poſtquam* § *imperator.*ibi,Imperator Marcus Anto.Iulio Balbo reſcripſit, eum , à quo res fideicommiſſæ petebantur, cùm appellaſſet, cauere, *&c.* rectè placuit Principi ; poſt prouocationem quoque fideicommiſſi cautionem interponi. quod enim ante ſententiã, ſi petitionis dies moraretur,fieri debuit:amitri poſt victoriam delata peritione non oportuit,*&c.*) *ff. vt legato. ſeu fideicommiſſ. nomi.cauea.*ex quo text.& vnam cõmuniter eliciunt 16
Doctores cõcluſionem:vt omne illud quod licitum eſt fieri ante appellationẽ , & ipſum etiam libet illa pendenre , vt eſt videre per Bart.*in l.furti* §.1 .*in prin.ff.de ijs qui nota. infa.* Alexan.*in rubr.ff.nihil nouari.* Maran. *de ordi. iudicio.*6.*p.tit.de appellatio.n.*164. Corſetus *in ſingula.verbo appellatio.incipit regula in* 6 .*limi.* & pet dictum texr. qui ſecundùm Dynum *ibi n.*1. alibi hanc format concluſinnem Vitall.*de clauſu.in clau.nihil nouari appell.pen.ſub n.* 1. *verſ. item fallit.* mulros eitat multaque exempla adducit in comprobationem Lancelo.*de attenta.* 2.*p.eap.*12.*limi.*15.*per totam.*

Et

17 Et huius noſtræ doctrinæ,ſcilicet ; appel-
lationi non eſſe deferendum interiectæ ab
eo , quod fit ſecundùm iuris & canonis di-
ſpoſitionem, aut iudice eam exequente, ra-
tionem libentiſſimè reddam , quia quando
lex ſuper aliquo caſu determinato aliquid
diſponit,& fieri iubet,iam ipſe caſus videtur
ab ipſa lege determinatus,& ſententiatus,ex
18 ſententia ab ipſa lege lata. & ideo quando in
tali caſu appellatur, potiùs ab ipſius iuris di-
ſpoſitione cenſeretur appellari. quod vtique
nec permittitur,nec admittendum eſt, Bart.
& omnes *in l. omnes populi. à n.53. & ſuprà ff.*
de iuſtitia & iure. Bobadilla *in polit. lib.3.c.8.*
n.278. litera B. ad fin. Bernard. Diaz *in regul.*
675. Gratian. *in regul.35.* idem *in regul.171.*
& ſic iudex qui id quod lex mandat,obtem-
perans exequitur,nihil noui facit,ſed eſt mi-
niſter & executor legis , ergo cùm ab ipſa
ſententia legali, & legis diſpoſitione, ac de-
terminatione non ſit licita appellatio,pariter
nec ab eius executore & executione, & latè
cõprobant Gratian.Rebuff.& Mareſcot.poſt
alios locis proximè citatis n. 12. quia actus
non attribuitur gerenti,ſed mandãti,vt alibi
in ſimili propoſito latiùs diximus pluribus
comprobantes,nempe 2.p.c.3.per totum.
19 Nam certum eſt , quòd quando à ſenten-
tia aliqua, vel quia eſt priuilegiata , vel quia
tranſiuit in rem iudicatam,ſint vel tres con-
formes : appellatio non admittatur , pariter
nec ab eius executore , & executione , *l. ab*
executore ff. de appella. l. ab executione C. quorum
appellat. non recip. l. executorem C. de appellatio.
optima l. *quoniam iudicis.* ibi , appellationem
ſuſcipere recuſauerit , quæ non contra exe-
cutionem,ſed aduerſus ſententiam,*&c.*) *C. de*
appellationi. & facit l. *ſi qua pœna. ff. de verbor.*
ſignific. nam taliter appellans ab executione
20 facta vigore rei iudicatæ,obligationis came-
ralis aut guarentigiatæ,præſupponit antece-
dens validum, à quo executio dependet , &
negat conſequens ; ſcilicet illorum execu-
tionem , & ſic nihil agit. ita eleganter dicit
Geminia.*conſ.99* incipit *ſuper primo.n.3.* alle-
gans ad id, Ioannem Monachum, Galleſius
in tract. de cameral. 3.p. in c. de quæſtionibus va-
rijs poſt proceſſum incidenti num.10. cum tribus
ſeqq. Marqueſſa. *de commiſſ. 2.p. c.2. num.11.*
Hieron.Gonzal. *in regul. de menſi. gl.9. in an-*
nota. num.221.
21 Altera etiam ratio eſt,quoniam iſthæc ap-
pellatio ab huiuſmodi ſententia legali inter-
iecta eſt contraria iuri, ac ideo dicitur friuo-
la , fruſtratoria , & calumnioſa , quæ nec eſt
admittenda , nec ei defertur , nec cauſat at-
tentata,probat text. *in c. peruenit.* ibi, fruſtra-
toriæ dilationis cauſa) *de appellat.* iuncto text.
in d. c. relatum de clericis non reſiden. & probat
expreſsè dicta deciſio Rotæ 310.apud Sera-
phinum ſupra relatum. Geminia. & Abb. *in*
c. conſuluit 3. de appell. Socin.*conſ.39.col.6.in 4.*
volum. Marant. *de ordin. iudic.6.p. tit. de appell.*
n.171. & cum illi reſiſtat ius, cuius præſum- 22
ptionem contra ſe habet,appellatio non per-
mittitur , & licitum eſt iudici , ad vlteriora
procedere,Rota *deciſ.234. aliàs 35. de appella-*
tio. in nouiſ. incipit *ſi Rector.* Alciatus *conſ.68.*
incipit *gubernatorem n.9. volu.6.* optimè Ca-
putaq.*deciſ.328.1.p.n.2.& per totam.* Mandoſ.
in tract. de monitorijs q.77. per totam. vbi dicit;
aliquo appellante à monitorio , vt intra ali- 23
quod tempus accedat ad reſidendum bene-
ficium , appellatione non obſtante , poteſt
Epiſcopus ad vlteriorem iuris executionem
procedere,quia huic tali reſiſtit ius commu-
ne, eiúſque recurſui , appellationi , & recla
mationi,ac ita nõ audiatur. & idem Alciatus
in conſ.3. incipit *in hac n.2. & ſeqq. lib.6.* vbi
dicit, quòd interpoſita appellatione à corre- 24
ctione,quia ei ius commune reſiſtit,& cõtra
appellantem præſumatur,attentata non ſint
reuocanda. & facit quod dicit Ancara. *conſ.*
410. *n.7. &* 8. Tuſcus *conſ.397.1.tomo,* quòd
appellatio, quæ interponitur à canonico ſu- 25
per honeſta correctione appoſita per Capi-
tulum,cùm ſit friuola,poteſt Capitulum (ea
ſpreta) ad vlteriorem executionẽ deuenire.
& idem de appellatione à correctione facta
per ordinarium, vt pariter tanquam friuolæ
deferre non teneatur. probat expreſsè Trid.
ſeſſ.13.c.1.ad fi. & ideo appellatio dicitur fri- 26
uola interpoſita ab interlocutoria expreſſa
minùs legitima cauſa,vel expreſſa aliqua re-
probata à iure,Corneus *conſ.193 pro deciſione*
primi,in fi.n.17. Eſcacia *de appell.q.2. ſub n.48.*
Quia quando appellatio eſt iuri cõtraria,
non cauſat attentata, probat , vltra ſupradi-
ctos Bald.referens Ioannem Andr.*in Nouella*
in c. fi. col.1. quo tempore miles. & ſecundùm In-
nocentium *in c. bonæ, de appellatio.* Gregor.Lo-
pez *in l.26. tit.23. gl.5. ad medium.* quemad-
modum , & è conuerſo appellari licet à de- 27
negante beneficium cõceſſum per ius com-
mune. quia vbi denegatur obſeruantia iuris
communis, ibi infertur grauamen , ita per
Bald. *conſ.378 num.2. lib.5.* tenet Cardinalis
Tuſcus *1. tom. concl.359. tit. de appell. ab interlo.*
an admittatur & quando,n.39. litera A.
Deinde & aliã rationem reddamus. nam
cùm appellatio innitatur iuſtitia, Matth. de 28
Afflict.*deciſ.341.n.4.* etiam cauſa immediata 29
appellationis eſt iniuſtitia, iniuria, & graua-
men *c. ſuggeſtum in fi. c. cum ceſſante de appella-*
tio. Petrus Surd.*conſ.102.n.13.1.p.* ac ita tunc
dicitur friuola;quando interponitur ſine le- 30
gitima cauſa , vt quia appellat , vbi non eſt
grauatus iniuſtè,& tunc dicitur vana,& ina-

nis, vt per Geminia. dicit Marant. de ordin.
iudicio.6.p tit. de appellat. n.336. ius enim ne-
31 minem grauat, imò ius & iniuria opponun-
tur inuicem. l. meminerint C. vnde vi. l 2.C.de
indic. vidui. tollen. l.1.C.de ijs qui veniam atat.
impetrau. c.2. 16 q 6. pariter atque nec iuris
executio, nec iudex exequẽs, quia facit lege
permittente. c.qui peccat 23 q.4.l Gracchus. C.
de adulterijs. ergo nõ poterit appellari. & hãc
rationem ita tradit Abb. in d c.conſuluit el ter-
cero ſub n.3. de appellatio. cuius ſuprà memini-
mus, probantis noſtram concluſionem. Pro
32 quo facit, quia iuris executio non habet in-
iuriam, l iniuriarum §.1.ff. de iniurijs l quemad-
modum l. Magiſtratus ff. ad legẽ Aquil. Proſper.
Farinac. in tract. praxi crim. 1 tomo q.5. ſub n.17.
vbi etiam dicit, quòd cõpulſio neceſſaria &
probabilis actum non vitiat, per text. in l.1.
ff. ſi quis omiſſa cauſa teſtam. gl in l. interdum ff.
quod falſo tutore, autore. & huc etiam pertinet,
quod dicit l. fin. in fi ff. de appellatio. recipiendis.
33 ibi: item quominus pignus vendere liceat,
appellari non poſſit.) nam cùm hæc facultas
liberè ſit creditori à iure permiſſa; puta: quã-
do creditor adiuit iudicem, & per ſenten-
tiam iudicialem expectato biennio obtinuit
dictam licentiam, vel aliter per denuntiatio-
nem, iuxta text. in l. fin. § ſin autem el primero
C. de iure dominij impetran. ac iure ſuo vtẽdo,
creditor neminem grauat, qui enim iure ſuo
vtitur nemini facit iniuriam, ex regula iuris,
vt per gl. in d. l. fin. verbo vendere ff. de appella.
recip vbi B & cæteri. vide quæ circa pigno-
ris venditionem dixi infrà 4 p.c 7. ad fin.

Et hinc venit, quod inquit Ioan. Garcia
tract. de nobilitate gl. 11.§.1.n 9. quòd quotidie
34 in ſupremis tribunalibus dantur mandata
Regia, vulgò prouiſiones ordinariæ contra
particulares, & iudices ipſis inauditis, quia
nulla excuſatione vitari poſſunt, etiam illis
partibus contradicentibus. nec vnquam in-
terponitur ſupplicatio ab iſtis mandatis, & ſi
quis ſupplicationem interponat, tum puni-
tur, tum non auditur. reddit rationem ipſe
Garcia in comprobationem, quia à præcepto
legali, non eſt licita appellatio, gl. fin. in c. con-
ſuluit, de appell. vbi Abb. n.3. lex enim nemi-
nem grauat, ac ſubinde nec exequens ipſum
ius, ex d. c qui peccat 23.q 4. d l Gracchus.

Quare cùm iſthæc appellatio iuri contra-
ria ſit, ac iuſtitia deſtituta, & eius fomento
careat, minùs legitima reputatur. enimuerò
35 appellatio quæ caret effectu, & nõ habet ad-
miniculum iuris, non impedit executionem,
docet Bald in c. paſtoralis col.2. de off. deleg. Iſſ.
in conſ.187. col.6 verſ. vbicunque. Rolãd. à Valle
conſ.77. n.21. volum.2. tomo 1. & rectiſſimè fri-
36 uola dicta eſt ex ſupradictis. quia quemad-
modum corpus, quod caret anima, & ſpiritu
vitali, frigidũ manet, ita appellatio, quæ caret
iure, cuius eſt propria vita, & ſcientia, vt fri-
uola mortua cenſenda eſt. Quæ declaratio
appellationi friuolæ magis quadrat, quàm
tradita à Budæo in annotatio. ad Pandect. ad l.
ſolutum. §. ſalmam, de pignorat. actione. vt friuo-
la eſſe dicãtur, quæ informia, & fragilia ſunt. 37
& ex eius deſcriptione etiã apparebit, atque
cùm iuſtitia careat, iuſte denegatur delatio.
imò appellatio friuola dicitur inanis, & va- 38
na, Maranta in Specul.6.p. actu 2. princip in ver-
bo, & quandoque appellatur n.347. Eſcacia de
appell. q.2.n.48. vbi etiam dicit ad fin. verbum 39
friuolum importare caducum, vel inutile.
Geminia. in d.c. cum appell. n.5. de appell. in 6.

Cùm appellationibus friuolis nullus de- 40
ferat, nec ſit à iudice deferendum, c. cum ap-
pellationibus friuolis, de appellat. lib.6. imò talis
appellatio manifeſte friuola, & calumnioſa
poteſt regulariter à iudice reiici, & (ea non
obſtante) ad vlteriora procedere abſque at-
tentatorum vitio. Bart. in l.1.§. interdum ff. à
quibus appellare non licet. Feli. in c. de cætero n.11.
de re iudic. & in c. licet cauſam, n.5. de probationi-
bus. Specul. in tit. de appell. §. nunc dicamus. n.8.
verſ. item appellatione penden. Andreas Barba.
in additio. ad Bald in verſ. habet locum in c.1.§.
ſan. imus tit quo tempore miles inueſti. pet. deb.
Innocent. in c. dilecti de exceptio. idem Inno-
cent. & Bald. in c. paſtoralis de off. delegat. Abb.
in c. conſuluit el 3. de appellatio. Philip. Franch.
in c. vt debitus n.47. de appell. Socinus conſ.39.
col.6. lib 4. Guido Papæ deciſ 213. ſtatuta n 6.
& in tract de appell q.12. Marant. de ord. iudic.
6.p. tit de appell n.171. Aufrerius in additio. ad
deciſiones Tholoſa. 500. quæ eſt ſi. ad med. An-
ton. Corſetus in ſingulari verbo appellatio. in-
cipit regula eſt. verſ. limita.2. & ſeq. Vantius in
tract. de nullita. in tit quoties & intra quod tem-
pus n.48. & in tit. de null. ex defectu iur ordi. ſub
n.142. poſt Rotã deciſ.75 aliàs 356. nota quod
de appella in antiq. Æguid. deciſ.239. incipit in
cauſa. Pariſius conſ.49. ad primum n.21. lib.4.
Carrerius in praxi cri. in 1. tract. de appell. non
recipien. ad l. obſeruare curabis in prin. n 7. & 8.
C. quorum appell. nõ recip. Contar in l. vnica C. ſi
de momen. poſſ. fuer. appell. in 7. limi n.41. & ſeqq.
Bertazola in conſil.404. n.1. & ibi in additio.
volu.4. & in eiſdem additio. conſ.384. litera A.
eodem volum 4 & in terminis, vt huiuſmodi 41
appellationi friuolæ iudex Eccleſiaſticus nõ
deferens vim nullã cõmittere dicatur, notat
noſter Gaſpar Rodrig. in tract. de redditibus.
annuis lib.1.c.17. n 67. & noſter Perez de Lara
in tract. de anniuerſ. & Capell. lib.2. c.11. ſub n.8.

Et cùm à iure, non omnes modi, quibus 42
cognoſcitur, & detegitur calumnia appella-
tionis friuolæ, potuerunt diffiniri: propterea
iudicis arbitrio eſſe hoc remiſſum, ſcripſe-
runt

runt Marſi. in l. quæſtionis modum n. 45. ff. de
quæſtio. Menochius de arbitra. iudic. lib. 2. caſu
197. n. 7. Cæſar Contard. in repetitio. l. vnic. C. ſi
de momen. poſſ. fuer. appell. n. 40. Lancelot. Ro-
bert. de attentat. 2. p. c. 12. in 6 limit. n. 3. & ſeqq.
Claud. Bertazzo. ad conſilium Bertazzoli pa-
tris, 348. in additio. litera A. quapropter ſi iu-
dex (cùm eius arbitrio hoc ſit relictum) ar-
43 bitratus fuerit, appellationem in aliquo caſu
friuolam eſſe, & calumnioſam, ea nõ obſtan-
te, ad executionem procedere poteſt, vt lo-
quendo in appellatione à decreto torturæ,
ſcripſit Baiardus ad Clarum in q. 64. n. 85.
vbi affirmat, ita ſeruari in ſtatu Eccleſiaſtico,
allegat Foller. in pract. crim. in 3. p. principali
n. 50. Proſpetus Farinac. in tract. crim. tomo 2.
q. 38. num. 27. vide n. 57. quomodo hoc arbi-
trium ſit regulandum.
44 Illud tamen potiſſimùm iudex in ea di-
ſcernenda præ oculis eſt habiturus, in quo
omnes conueniunt; vt illa regulariter dica-
tur friuola appellatio, quæ prodeſſe nihil
poteſt, nec vllum vnquã iuris effectum ſor-
tiri, ita eleganter Geminianus in c. cum appel-
lationibus friuolis col. 2. verſ. quæro quid impor-
tet, &c. de appellatio. lib. 6. Philip. Franch. ibi, in
prin. Geminianum referẽs ſequitur Marant.
de ord. iudicio. 6. p. tit. de appell. num. 336. & per
Ioan. Andream in clem. ſi ante, de dolo & con-
tumacia. Rota deciſ. 58. aliàs 417. ſi appelletur
n. 5. de appellatio. in nouiſ. Rebuff. in comment.
ſuper concorda. Franc. in rubr. de friuolis appella-
tio. Lancelor. de attenta. 2. p. c. 12 limi.... n. 3. &
4. Menoch. de arbit. iudi. 197. lib. 2. cent. 2. n. 5.
& 6. (vbi egregiè agit de hac dictione, fri-
uola) & per Geminia. ſequitur Manuel Ro-
drig. in quæſtio. regul. tomo 1. q. 8. art. 13. & ex
Francho & Maranta ſequitur remiſſiuè ad
eos noſtras Gaſpar Rodrig. in tract. de annu.
reddit. d. lib. 1. q. 17. n. 67. & 68. & hoc etiam
in effectu ſentit Rolandus à Valle volum. 2.
conſ. 77. n. 21. tomo 1. dum ex aliis dicit; quòd
45 appellatio, quæ caret effectu, & non haber
adminiculum iuris, non impedit executio-
nem. Et conuenit, quod dicir Eſcacia de ap-
46 pellat. q. 2. n. 50. ad fi. quòd appellatio calum-
nioſa dicitur non ſolùm illa, quæ in eius in-
terpoſitione apparet talis, ſed etiam quæ ta-
lis detegitur in fine cauſæ.
47 Et hoc principaliter poteſt conſtare, & ap-
parere ex cauſa propoſita in ipſa appellatio-
ne, quæ quidem vtique attendenda eſt, vt rei
qualitas cognoſcatur, an friuola, fruſtratoria,
ac calumnioſa ſit, probat Contard. in d. l. vni.
C. ſi de momen. poſſ. fuer. appell. in 1. q. n. 35. &
ſequitur Proſper. Farinac. vbi ſuprà n. 27. in
princ. Etenim illa dicitur ſriuola appellatio
48 ab interlocutoria; ſcilicet; in qua nulla ex-
primitur cauſa, vel exprimitur minus legiti-
ma, ſeu eſt reprobata, aut falſa, & quando in-
terponitur ſine legitima cauſa, vtputa, quan-
do quis non grauatur, Corneus conſ. 193. pro
deciſione primi dubij in fi. n. 17. lib. 2. Franch. in
c. vt debitus honor num. 2. de appell. Maranta in
ſpecul. 6. p. actu 2. in verbo, & quandoque appel-
latur, n. 347. fol. 509. Cæſar Contar. in l. vnica
q. 1. n. 37. Eſcacia de appellat. q. 2. n. 48. & lib. 1.
cauſarum ciuil. c. 97. n. 85. Contar. in d. l. vnica
q. 4. n. 14. Philip. Franch. in d. c. vt debitus ho-
nor. num. 11. verſ. ſecundò tenementi, de appellat.
Eſcacia d. q. 2. n. 47. & ſub num. 48. dicentes,
quòd appellatio legitima illa dicitur, quæ 49
interponitur ex tali cauſa, quæ ſi eſſet pro-
bata, reputaretur cauſa legitima, aliàs autem
ab interlocutoria non tenet.
Et ideo per contrarium dicit Marant. vbi
ſuprà tit. de appellatio. ſub n. 345. vbi dicit per
Philip. Franch. in cap. conſuluit el 3. & in c. de
priore de appell. quòd licèt ab actu, qui fit ſe- 50
cundùm legem, & iuris diſpoſitionem, & ca-
nonicas ſanctiones, iudicéque eas exequen-
te; non licet appellari: tamen ſi in appella-
tione inſeratur talis cauſa rationabilis, per
quam ſpecialiter in illo caſu admitti debe-
ręr: pariter atque etiam & ipſa appellatio
admittitur. quod declarã: vt & nos alibi
commodiori loco explicuimus, quod pluri-
bus comprobat exemplis Contard. & quan-
do apparet euidenter eſſe calumnioſam, &
ſriuolam: tunc reiiciendam, cùm in nulla 51
inſtantia, quocunque vadat (iure attento)
poteſt effectum ſortiri, ius ſiquidem eſt cer-
rum, & vniuerſale, & vbique idem opera-
tur, ex his quæ larè Feli. in c. exceptionem n. 40.
de exceptio. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 1. q. 53.
n. 6. & 9. & vide inferiùs n. 63. & ſeqq.
Quoniam qui fruſtra aliquid facit, nulli- 52
ter facit, etiam ipſo iure; voluit Bart. in l. pe-
nult. §. crimen in fi. & ibi clariùs Immola ff. de
publicis iudicijs. Salicetus in l. quamuis. C. de
adulterijs. Dominicus poſt Ioan. Andream in
c. 1. col. vlt. in prin. de accuſat. lib. 6. Panormit. in
c. veniens col. fi. & ibi Areti. eodem tit. Panorm.
in c. quia fruſtra. col. 2. de vſuris 4. Fulgoſ. conſ.
150. quidam ciuis. col. penult. verſ. rurſum & 3.
Areti. in l. verbis ciuilibus. per illum text. & ibi
Iſſ. in 2. nota. ff. de vulgari. & in l. centurio col. 9.
eodem. vbi etiam dicit hanc dictionem (fru- 53
ſtra) ſignificare deeſſe potentiam faciendi, &
ibi quoque Iſſ. col. 10. verſ. in ea gloſſa. ibi vt
modò. Alexan. in l. cum ea quæ. & ibi Iſſ. ad fi.
& Iac. à S. Georgio C. de tranſactio. Barba. in
c. prudentiam, de off. delega. & conſ. 454. ſcribitur
apud Prophetam, col. 2. lib. 1. Alexand. in l. 1. §. ſi
quis ita. col. 2. in princ. & ibi apertiùs Curtius
Senior in additio. ipſius ff. de verbor. oblig. Felin.
in c. Rodulphus col. 21. verſ. fruſtra aliquid fieri,
de reſcript. Corſetus ſingulari, verbo, nihil agit.

& probat text. *in l. ſi tutor. C. in quibus cauſ. in int. reſt. non eſt neceſſaria. l. in dubiū. C. de tuto. vel curat. qui non ſatis. & in l. ex conſenſu. §. cum prætor. ff. de appellat. & in l. ſi cauſa. C. de trāſact. l. tutelam. § impuberi. ff. de teſtam. tutel.* iunc. *l. 1. C. eod. & l. iuris prætor. §. vlti. ff. de excuſa. tuto.*

54 Et tunc illo in caſu iudex arbitrabitur, appellationem eſſe friuolam, & calumnioſam; quādo videbit in proceſſu, apparere legitima ad torquendum indicia, & ea nō fuiſſe purgata in termino, conceſſo reo ad faciendum ſuas defenſiones. vt & bene conſiderat Carterius *in practi. 1. tract. de appella. ad l. obſeruare curabis. C. quorum appell. non recip. §. vigeſimus-primus caſus eſt. n. 2.* & meliùs per Foller. *in pract. crimi. verbo, & ſi confitebuntur in 3. p. ſub n. 50. verſ. quod puto eſſe,* & eſt de mente gloſſæ *in l. 1. ff. de appella recip. in verbo, ſi cōtra.* Cyrillus *in ſumma crimina. rubr. 31. de appella. § ſi. n. 2. in fi. fol. 170. colu. 1.* Proſper Farina. *vbi ſuprà 2. tomo q. 38. n. 28.* qui *num. 30.* latè examinat: an hoc caſu iudex debeat eſſe certus de calumnioſa appellatione; an ſufficiat, eſſe in dubio, an fruſtratoria ſit, vel non.

55 Enimverò ſuprapoſita à nobis tradita cōcluſio; vt appellationi friuolæ iudex nō deferens vim facere non dicetur, cùm eā poſſit reijcere, & ea nō obſtante, ſine attentatorum vitio queat ad vlteriorē executionem procedere: eſt vtique intelligenda, & declarāda, vt locum habeat, quādo appellatio euidēter eſt friuola, & calūnioſa, ſecus in dubio, ſiue dubium ſit iuris, ſiue facti. ita Innocent. *in c. paſtoralis ſub n. 3. verſ. ad hoc.* & ibi Bald. *nu. 3. de off. delegat.* Iſſ. *in l. 1. in 1. nota. C. de bonor. poſſ. ſecundum tabulas. & in l. præſes n. 4. de re iud.* Philip. Franch. *in c. à iudic. n. 5. de appella. in 6.* vltra eos, quos allegat & ſequitur Contard. *d. l. vnica C. ſi de moment. poſſ. q. 1. num. 41. cum ſeqq.* Lancel. Robert *de attenta. 2. p. c. 12. limi. 6. n. ſi.* allegans Iſſ. *in l. præſes n. 4. ff. de re iudi.* Aſinium *in praxi iudi. §. 31. limi 2. num. 8. in fi.* plures (loquens ſpecialiter in appellatione à tortura) vide per Farinacium *loco proximè ci-*
56 *tato*, & vide Contardum *ibi*, qui declarat, quando appellatio dicatur euidenter, & notoriè calumnioſa & friuola.

57 Et ideo cùm nuper diximus, quam eſſe appellationē friuolam & calumnioſam, relinqui arbitrio iudicis, dicit Eſcacia *tractatu de appel. q. 2. n. 50.* poſt Aluar. de Roſſ. *in l. tutor. 41. n. 2. ff. de vſuris*, quòd iudex non debet appellationem arbitrari friuolam, niſi eam, quæ notoriè apparet inutilis, & calumnioſa. illámque dici appellationem friuolam, quæ eſt manifeſtè friuola, aliàs quandiu non apparet manifeſtè friuola, ſed remanet diſputandum, an ſit friuola, non dicetur friuola, & ſic euidenter talis debet conſtare. vt quan-
do quis appellauit ab electione, dicens ele- 58
ctum eſſe monoculum; cùm appareat cōtrarium; ſcilicet, duos habere oculos. vel quādo appellat, ne quis prouidus, literatus, aut honeſtus eligatur; aut quando vltra decem dies appellat, Eſcacia *vbi proximè & lib. 1. cauſa. ciuil. & crim. c. 97. ſub nu 85.* vbi alia exempla de appellatione manifeſtè friuola.

Item appellatio dicetur friuola notoriè, 59
interpoſita ſuper inepta petitione; vt puta: quando quis in cauſa recuſationis petit, quòd eligātur arbitri, vbi eligendi non ſunt, iuxta ea, quæ legūtur, ac notantur *in c. ſi contra vnū de off. delega lib. 6.* quia tunc propterea appellatio interiecta, erit friuola, Oldral. *conſ. 302. in princ n. 2. & 9.* vel quando is, qui
appellat, non grauatur, quia eum ſententia 60
non tangit. Fulgoſ. *conſ. 165 n. 2.* vbi latè, & vtrumque caſum probat Cardinalis Tuſcus *concl. 397. tom. 1.* vbi etiam idem dicit: quando procurator conſentit, & in iudicē, & locum, & principalis Dominus allegat illos ſuſpectos, vt per Ancaranū *conſ. 158. n. 29. & ſeqq.*

Quibus cōuenit, quod dicit Phil. Franch. 61
in c. ſi duobus. in prin. de appellationibus, quòd ille qui non grauatur ex ſentētia, nullo modo auditur appellans. *c. non ſolent 2. q 6. c. vt debitus de appella.* ſecundùm Innocent. *in d. c. ſi duobus in prin.* ac ideo qui obtinet ſententiam pro ſe, aut qui non eſt grauatus ex ſententia, non poteſt appellare, nec appellatio deuoluit cauſam, vt tenet Innoc. *in c. breui de iureiur* Bart. *in l ſi C. quādo prouocare non eſt neceſſe, colu. 4.* pro quo facit itē text *in l ſi ſeruum plurium. §. ſi hæreditate. ff. de legat. 1.* & ibi Bart *in fin.* quod dicit notandū Franch. *vbi proximè.*

Item & illi appellationi, tāquam friuolæ, 62
non eſt deferendum, ſi interponatur ab aliqua admiſſione articulorum, puta, appellationis, aut inſtrumēti, facta (ſi & in quantum de iure poteſt, *&c.*) quia iudex admittens aliquid (ſi & in quantum) neminem grauat, ac ideo appellatio non admittitur, ita Immola *in l iudex in fi. ff. de re iudi.* Natta *conſ. 32. n. 8.* Cardinal. Tuſcus *vbi proximè d. concl. 397. tit.*
quando dicatur appellatio friuola. quoniam hoc 63
caſu cùm ius ſit certum, ſi de iure non debeat fieri, nec admitti; ita nec admiſſa remanet, nec cēſetur à iudice admiſſa, ſecundùm Ruinum *conſil. 61. in lite n. 27. lib. 5.* Rolandus à Valle *conſ. 77. viſo n. 18. lib. 2.* Alciatus *conſ. 409. n. 3.* Pedemont. *deciſ. 5. n. 9. verſ. nec obſtat clauſula.* Natta *conſ. 556. nu. 5 lib. 3.* Menoch. *de recuper. poſſ. rem. 9. num. 331.* & nos alibi diximus latiùs.

Et his addere potes, quòd cùm ad pro- 64
bandum nō admittatur quis, ad id quo probato non releuat, nec prodeſſe poteſt; puta: quia res cōſiſtit in iure, vel quia confitetur à parte,

parte,& ſimilia, *l.ad probationem.C.de probatio.*
& per Cornel. Dynum, & Immolam dicit
Rolandus à Valle *conſil.47. num. 28. volu.3.*
65 ibi, ſi ab hac denegata probatione pars ap-
pellationem interponat, deferendum tan-
quam euidenter friuolæ non eſt.)ex his quæ
ſuperiùs dicta ſunt, quia nihil hæc appella-
tio prodeſſe poteſt, ſicuti nec ipſa probatio,
quia fieri non debet, quod factum non re-
leuat. *l.2.in fi.ff.ſi quis in ius vocatus non ier.l.
arbitror ſi calendis. ff. de arbitris.* multos citat
Pariſ.*conſ.100.num.45.volum.1.*Craueta *conſ.
802.num.15.*Petrus Surd.*deciſ.260.num.5.*

66 Et hinc eſt, quòd imputari non debet
alicui, vt non fecit, quod factum non pro-
fuiſſet, Bald. *in conſil.145.colu.4.volu.3.* Ca-
ſtrẽſis *conſil.74.in fi.volu.1.* Pariſius *vbi ſuprà
n.94.*Craueta *conſ.15.n.16.*Beccius *conſ.100.
num.10.* quia fruſtratorij actus ſunt euitan-
di, *l.hæc ſtipulatio.§.diuus.ff.vt lega.nomi.cauea-
tur. l. non cogendum. §. Sabinus ff. de procurato.
cap.2. de probatio. l.1. ff. quod metus cauſa l.1. in
fi.ff.ad municipa. §. quibus in prima conſtitut. co-
dicil.l.3. in princ.ff.de iureiur.* lex enim abhor-
ret fruſtratorios, & ſuperfluos actus, *l.vnica
C.de theſaurarijs lib.10.d.l.1.in fi ff.ad municip.*
Petrus Surd *vbi ſuprà num.7.* ac ideo dici-
67 mus, quòd pars, quæ plenè probauit, licitè
recuſat iuramentum ſibi oblatum. *cap.2.* vbi
Doctores, *de probatio.* Gloſſ. *in l. admonendi
ff. de iureiuran.* Iſſ. *in eius repetitione n.79.&
n.266* Alexand. *in l. manifeſtè n.4.ff. eodem.*
Neuiz. *conſ.7. n.6.*

68 Ex hac etiam ratione non ſunt admitten-
di articuli impertinentes, nihilque releuan-
tes, *cap.cum contingat de officio delega.* Bart.per
illum textum *in l. ſi duo. §. idem Iulianus,* vbi
Iſſ.*num.13.de iuſt.& iure.* Card.Pariſ.*conſ.97.
num.131.volum.1.& conſil.67.n.14.volum.4.*
Craueta *conſ.23. num.4.* & pluries in Rota
ita fuiſſe tentum, deciſiones referens dicit
Flami.Pariſ.*de reſigna tomo 2.lib.11.quæſt.10.*
69 *à num.5.* qui dicantur articuli impertinen-
tes, vide Crauetam *conſil.5. num.18.* Quibus
proxima ſunt, quæ optimè diſputat, & reſol-
uit Perez de Lara *de anni & Capella. lib.2.*
70 *cap.9. à num.46. vſque ad finem.* an Patronus
teneatur præſentare intra terminum edicto-
rum, cũ habeat tempus à iure 4. vel 6. men-
ſium, & quando ad id tenentur, vel quando
poſſit petere eorum protogationem, alio in-
ſtante, vel non inſtante pro probatione. &
an ſit audiendus petens dictam prorogatio-
nem edictorum pro tempore ſibi à iure præ-
fixo ad præſentandum, interim dum aliquis,
quem prætendit præſentare, tonſuretur, vel
ordinetur ordine requiſito ad beneficium,
vel aliàs expectentur qualitates, puta ; æta-
tis neceſſariæ, ſiue alteri ſit ius quæſitum, vel

non, vide per eundem vbi multa.

Et quia appellans fruſtratoriè eſt in dolo, 71
& lata culpa, Bald. *in l.tutores §.tutor ff. de ad-
miniſtratione tutorum.* Bertachi. *verbo appel-
lans teneri n.120. ante fi.* ad iudicis officium 72
pertinet, vt illa corrigat, & reformet quæ
dolo, vel malitia fiunt à partibus lite pen-
dente, Bald. *in l.3.C.de appellatio.* Gregor.Lo-
pez *in l.26.tit.23.p 3.gloſſ.5.ad medium,*Mat-
thæus de Afflictis *deciſ.354. num.19. ad fin.*
iudex enim tenetur calumnijs obuiare, & 73
exceptiones ad intricandum, & procraſti-
nandum iudicium oppoſitas, etiam ex offi-
cio repellere, ſecundùm Innocentium *in c.
poſt electionem de conceſſione præbendæ.* cum
alijs per Foller. allegatis, *in practica crimi. in
verbo, & ſi confiteantur in 3.p.3.partis poſt n.50.*
& per Menoch. *de recuper.poſſeſſ rem.15. num.
326.& ſequenti,* & loquendo in appellatione
fruſtratoria, & friuola, ita dicit etiam Farina-
cius *in tract. crimi. 2. tomo, quæſt. 38. num.25.*
& facit quod ſuprà circa deſcriptionem ap-
pellationis friuolæ dictum eſt, vt tunc co-
gnoſcetur, quando nullum iuris effectũ po-
teſt ſortiri. & ſic ad alios ſimiles huic caſus
poteris inferre, diſcurrere, & applicare. ſed
hæc pro exemplo ſufficient, cùm omnia re-
ferre, foret in infinitum progreſſus.

Quibus & illud conueniens non omitta- 74
mus, quòd literæ Apoſtolicæ expeditæ ſuper
prouiſione alicuius beneficij, ſemper conti-
nent clauſulam (appellatione remota) ſeu
(appellatione poſtpoſita) quæ clauſula ex-
cludit effectum ſuſpenſiuum appellationis,
& excuſat ab attentatis. *c.paſtoralis §. præter-
ea de officio delegati. c.tua nobis. in fi.de decimis.*
Franc. *in cap. bonæ num.36. de appellatio.* quæ 75
clauſula quando non eſt appoſita præceden-
te cauſæ cognitione ſuper prouiſione ipſius
beneficij, parum, aut nihil operatur. quia in-
telligitur ſolummodo, de appellatione fri-
uola, quæ excluſa per dictam clauſulã cen-
ſetur dumtaxat, non autem legitima, & le-
gitimè interpoſita, gloſſ. *verbo ante ſenten-
tiam, in fi in c.vt debitus honor.53.de appellatio.*
Gloſſ.2. *in c.ex parte 13.de offic.delegati.* Ioan.
Selua *de benefi. 3.p. quæſt.13. num.9.* Gregor.
Lopez *in l.70.gloſſ.4. tit.18.p.3.* Puteus *deci-
ſione 328. n.1. lib.2.* Lancelot. Robert. *de at-
tenta. 2.p.c.12.limit.8.num.42.43 & 44.* Hie-
ronym. Gonzal. *de menſib. & alter. gloſſ.9. in
annotat.num.244. & ſuprà,* nec dicta clauſula
(appellatione poſtpoſita) aliquid operatur, 76
quando conſtat de notorio grauamine, De-
cius *conſil. 49. n.2. lib.1.* Ruin. *conſil. 82. viſo
n.1.lib.5.* Puteus, *deciſ.414. num.2. lib.3.* Lan-
celot. *vbi proximè à num. 28. cum ſequentibus,*
quia dicta clauſula ſemper apponitur in par-
te executiua literarum, & non cõprehendit

contradicentes de iure, ſed ſolùm refertur
ad cõtradictores de facto, cùm generale ve-
77 rum ſit, quòd clauſula appoſita in parte exe-
cutiua gratiæ, vel cuiuſlibet actus, nunquam
auget gratiam, vel actum, nec tollit ſub-
reptionem, *clem.1.in fi. de præbendis*, vt latè
hoc explicat & egregiè declarat Hieronym.
Gonzal. *vbi proximè d.glo.9.à num.241.vſque*
78 *ad num.* 245. vbi latè de effectu, & natura
huius clauſulæ. ad quod etiam videndus eſt
Couarru. & ab eo relati *in pract.quæſtio.c.26.*
n 6.in fi.verſ.effectus, Puteus *deciſ.147.lib.2.*
pleniſſimè Lancelot. *de attenta.2.p.c.12.limi.*
8. *à princ. & per totam*, vbi ponit ad dictam
clauſulam Regulam cum quinque amplia-
tionibus, & duodecim limitationibus, &
pluribus declarationibus, quem videas.

Et aliqua nonnulla circa hanc materiam
friuolæ appellationis, an ei iudex deferens à
79 ſe abdicet iuriſdictionem, ita vt ad vlteriora
non queat procedere: vel an inhibitio à ſu-
periori iudice ad quem emanata, executio-
nem impediat, & cauſet attentata, & de aliis
pluribus ſimilibus, vide multa per Lancelo-
tum Robertum *de attenta.2.p.c.12.limi.6 per*
totam. licèt quoad inhibitionem multũ eius
reſolutioni officiat Concil. Trident. *ſeſſ.13.*
de reformat.c.1.ad fi. ibi, Nec Epiſcopus, ſeu
eius vicarius appellationi huiuſmodi, tan-
quam friuolæ deferre teneatur; ſed ea, ac
quacumque inhibitione ab appellationis iu-
dice emanata, *&c.* non obſtante, ad vlteriora
valeat procedere, *&c.*) quo conſtat inhibi-
tionem vigore appellationis friuolæ emana-
tam non caſſare attentata, nec impedire exe-
cutionem permiſſam aliàs à iure, *iuxta c.cum*
appellationibus friuolis, de appellat. lib.6. de quo
nos latiùs 2.p.c.10.à n.80. cum ſeqq. vbi co-
pioſè videre poteris veram reſolutionem.

80 Vnum non diſſimulabo, vt tunc appella-
tio cognoſcetur eſſe friuola, quando à parte
propoſita ab aliqua ſententia, ſeu decreto,
& iudex illam aliqua iuris ratione motus
tanquam friuolam reiecit, & pars huic re-
iectioni, & facto iudicis non contrauenit, ac
contradicit appellando, ſed acquieſcit: vide-
tur, & cenſetur conſentire, & cognoſcere,
eam eſſe friuolam, ac ita talis iudicanda eſt,
ita Cardinalis Zabarella *conſil.32.* per quem
ita adnotauit Cardinalis Tuſcus 1.*tomo čack.*
397.*ante ſi ſit quando dicatur appellatio friuola.*

81 Vltimò notandum, poſſe iudicem à quo
excommunicare friuolè appellantem, tan-
quam contumacem, Ab. Philip Franch. Car-
dina Alexan. & Decius *in c. ſolicitudinem 44.*
not.1.num.1.de appel. Eſcacia *de appel.quæſt.2.*
num.51.inſi. & nos alibi diximus.

82 Quid autem, vbi alicui iuris & de iure
præſumptio aduerſatur, an huiuſmodi con-
demnatus præſumptione audiatur appellãs,
& quòd eius appellationi deferendum non
ſit, probatur euidenter. nam qui contra ſe
habet huiuſmodi præſumptionem; dicitur
conuictus, & confeſſus, qui nullo modo re-
gulariter appellat, vt diximus latè infrà *in c.*
de criminalibus.c.14. & in ſpecie per hanc ra- 83
tionem probat Bald. *in l.ſi hi qui num.2.* per
illum text. *C.ad l. iul.de adulte.* Alex. *in addi-*
tio.ad Bart.in l 2. litera C.in fi.C.quorum appell.
Marſi. *in l.1.num.157.C.de raptu virg.* & idem
Marſi. *in rubr.C.de probatio.num.264.* & idem
Marſi. *in ſingul.116.* incipit, *præſumptio iur.&*
de iure. Euerar. *in controu.lega. in arg.à veriſi-*
mili n.18 Brun. *de indic. & tortu. p.1.quæſt.4.*
num.16.in fi. Carterius *in practi.cri.in 1.tract.*
de appellatio.§. quartus caſus eſt.num.1. & ſeqq.
Paul Caſtrenſ. *in l.2.num.2 infi.C.quorum ap-*
pella. Nicell *in tractatu de concor.gloſſ. concordi.*
6.fall.3.num.21.fol.121. Farina. *in practi.crim.*
quæſt.101.cap.2. à n.124. in meis, tom.3. Me-
nochius *de præſumpt.lib.1.quæſt.76. per totum,*
Carrerius *vbi proximè* reddit rationem, quia 84
huiuſmodi præſumptio iuris, & de iure non
recipit probationem in contrarium, ex qua
ratione & bene (cum Maſcardo per eum ci-
tato) infert à ratione ceſſante Farina. *vbi pro-*
ximè num.125. quod in omnibus, in quibus 85
præſumptio iuris & de iure recipit proba-
tionem in contrarium, in eiſdem etiam ca-
ſibus condemnatus tali præſumptione ap-
pellare poteſt. & quales ij ſint caſus, in qui- 86
bus præſumptio iuris & de iure admittat
probationem in contrarium, vide exactiſſi-
mè Menochium *de præſumptio. d.lib.1.q.61.*
cum pluribus ſeqq. vbi etiam, quales ſint præ- 87
ſumptiones iuris & de iure, condemnatus
autem ſola iuris præſumptione non prohi-
betur appellari, quia ſemper admittit pro-
bationem in contrarium. ita Menoch. *d.q.*
76.in fi.

CAPVT VII.

A ſententia declarante, beneficium incompatibile vacaſſe, mandantéque prouidere perſonæ idoneæ; appellationi interpoſitæ an Iudex Eccleſiaſticus vim faciet; non deferens, procedénſque eius ad executionem.

SVMMARIVM.

Declaratoria ſententia, aliquem incidiſſe in pœnam ipſo iure impoſitam, an ſit neceſſaria. n.1.

Clericus priuatus beneficio ipſo iure per adeptionem ſecundi, an ad declaratoriam ſententiam ſit neceſſariò citandus. n.2.

A pœna

Digitized by Google

A pœna per legem ipſo iure impoſita licèt non ſit licita appellatio, tamen à declaratoria aliquem in eam incidiſſe, illam admittit quoad vtrumque effectum. n.3.

Incompatibile beneficium obtinens ob non reſidentiam an poſsit de facto ſpoliari, vel an priùs debeat citari, & audiri. n.4.

Incompatibile obtinens ſententia an requiratur diffinitiua ad priuationem, & an appellationi ab ea deferendum, decernat Senatus Regius aditus per viam violentiæ. n.5.

Appellationi à ſententia declaratoria, beneficium incompatibile vacaſſe per adeptionem pacificæ poſſeſsionis ſecundi, non eſſe deferendum, veriùs demonſtratur. n.6.

Incompatibile beneficium ipſo iure vacans poteſt liberè ab ordinario conferri abſque declaratoria ſententia, nec citatione poſſeſſoris. n.7.

Poſſeſſore priuato ipſo iure, poteſt alius eligi abſque alia ſententia priuationis. n.8.

Beneficium quando vacat ipſo iure per obtentionem ſecundi, non eſt neceſſe iudicem adire pro ſententia declaratoria priuationis. n.9.

Incompatibile beneficium quantum ad iuris effectus vacans eſt, & ideo in eius collatione & prouiſione nulla requiritur poſſeſſoris citatio. num.10.

Poſſeſſor priuatus ipſo iure per adoptionem ſecundi incompatibilis ſi ad collationem de iure vacantis non fuit citatus, tamen poſſeſsio facti, & detentatio auocari ab eo non poteſt, niſi citatione præmiſſa. n.11.

Text. in c. licet Epiſcopus de præbend. in 6. explanatur. ibidem.

Executor Apoſtolicus ad tradendam poſſeſsionem beneficij vacantis ipſo iure prouiſo tradere non debet, nec à detentatore auferenda, niſi iſto priùs citato, quando ad eius prouiſionem citatus non fuiſſet. n.12.

Quod extenditur ad omnes priuationes ipſo iure. num.13.

Dominium licèt ſit amiſſum & publicatum ipſo iure, non tamen poſſeſsio, qua eſt facti. n.14.

Notoriè vbi conſtat, quem eſſe priuatum beneficio ipſo iure, vel quando in ſententia declaratoria poſſeſſor vocatus fuit, aut etiam in collatione vacantis beneficij, ipſo iure poſſeſsio auocari poteſt à detentatore abſque alia citatione. num.15.

Et ita procedunt Doctores indiſtinctè tenentes, poſſe à poſſeſſore primi beneficij incompatibilis amoueri. ibidem.

Cauſa cognitio qua eſt adhibenda in tollenda poſſeſsione à detentatore ob vacationem ipſo iure, debet eſſe ſummaria. n.16.

Beneficium incompatibile cùm vacans ſit per ſententiam legalem, nihil aliud remanet faciendum, quàm ipſa nudi facti executio. n.17.

Nec tunc ordinarius aliud agit niſi vt iuris executor & miniſter, illam legalem ſententiam executioni tradit. ibidem.

Sententia iudicis non debet eſſe melioris conditionis, quàm ſententia iuris, & quemadmodum ab illius executore non appellatur, ita nec debet appellari ab executore iuris. n.18.

Deiectus per iudicem à beneficio vacante ipſo iure, præmiſſa citatione, non eſt reſtituendus. num.19. & 21.

Priuatus ipſo iure ſi ſpolietur à priuato (authoritate tamen iudicis) reſtitui non debet, quem excludit exceptio priuationis ipſo iure. n.20.

Ordinarius liberam facultatem & poteſtatem habet à iure prouidendi beneficia incompatibilia vacantia ipſo iure per pacificam poſſeſsionem ſecundi. n.22.

Plurima iura canonica ad idem expreſſa explanantur ibidem, appellationem non eſſe admittendam à iudice, cuius facultati ſeu libero arbitrio aliquid de iure committitur, omnium receptiſsima eſt ſententia. n.23.

Libera facultas dici non poteſt, quæ ab alio dependentiam habet. n.24.

(Liberè) dictio idem importat quod ſine alterius conſilio, conſenſu, interuentu, requiſitione, ſeu interuentione. ibidem.

(Liberè) dictio importat voluntatem abſolutam. num.25.

(Liberè) dictio liberam denotat poteſtatem in faciente ſua ſponte, & alterius voluntate non requiſita. n.26.

(Liberè) dictio, vbi apponitur, impedit appellationem, quia idem importat, quod appellatione & præſcriptione non obſtante n.27.

Commiſsio ſignata cum clauſula (liberè expedienda & determinanda) intelligitur appellatione remota. n.28.

Philip. Franc. declaratur, dum dicit, quòd in commiſsione cum clauſula (liberè terminanda) poſsit appellari, vbi iuſta cauſa & ratio appellandi ſubeſt. n.29.

Priuilegium aut reſcriptum Pontificis, quo conceditur alicui vt in cauſa poſsit liberè appellare, poterit etiam tertiò in ea prouocare. n.30.

(Liberè) dictio nec iure, nec ratione, nec æquitate aliqua regulatur n.31.

Contradictio vbi à iure ſublata eſt, pariter & appellatio ſublata intelligitur. n.32.

(Liberè) dictio vbi eſt appoſita, intelligitur ſublata omnis contradictio, & impedimentum. numero 33.

Liberam facultatem prouidendi beneficium vacans ipſo iure per adeptionem ſecundi cùm per ius accipiat ordinarius, debet intelligi appellatione non obſtante. n.34.

Sine contradictione actuum celebrat, qui poteſt facere liberè. n.35.

Iura loquentia de priuatione beneficij vacantis per adeptionem ſecundi incompatibilis iuxta

verba, quibus vtuntur, reſpiciunt executionem & poſſeſſionis auocationem, prout eſt verbum (illico, abſque mora diſpendio, &c.) & quæ ea ſint iura plura explanantur. n. 36.

Moram aut dilationem vbi res non recipit, appellatio ſublata intelligitur. n. 37.

Appellatio ſublata intelligitur per verba æquipollentia. n. 38.

(Illico) dictio ſignificat executionem paratam, nec requiri aliam condemnationem. n. 39.

(Illico) dictio exponitur, id eſt ſine vlla dilatione, & ſignificat latam ſententiam iure operante. num. 40.

(Mox) dictio idem operatur. n. 41.

Statutum tollens appellationem, debet eſſe clarum, non turbidum, cùm ſuaptè natura ſit etiam ſtrictæ interpretationis. n. 42.

Secus autem in lege, quia per eam tollitur appellatio etiam per æquipollens. n. 43.

L. conſtitutio. ff. de appella. interpretatur ibidem.

Dictiones (ſtatim, illico, mox) excludunt appellationem. n 44.

Opinio Hieronymi Gonz. & Gratiæ reprobatur dicentes, dictiones (mox, ſtatim, confeſtim, illico) & ſimilia, non excludere appellationem. num 45.

Dictiones, (mox, ſtatim, illico) & ſimilia, nullam dilationem admittunt, & intelliguntur ſine temporis interuallo. n. 46.

Dictiones (ſtatim, mox, illico) & ſimilia, important ſummariam cognitionem, & non requirunt ſententiam. n. 47.

Dictiones (ſtatim, illico) & ſimilia, intelliguntur cum temperamento ratione ſubiectæ materiæ. n. 48.

Temporis interuallum quod requirunt dictiones (mox, ſtatim) & ſimilia, eſt vt non ſtatim ſententia lata exequatur, ſed omnia ſubſtantialia executionis prout citationes & ſimilia præcedant. n. 49.

Dictiones (mox, ſtatim) & ſimilia, effectu non indiget ſententia tranſlata in rem iudicatam. num. 50.

Executorialium paritio licèt ſit ſtatim facienda, intelligitur tamen ciuiliter, & cum aliquo temperamento. n. 51.

Executorialium paritionis temperamentum reſpicit tempus, non appellationem, quam executoriales non recipiunt. n. 52.

Sententia, qua declaratur incompatibile vacaſſe per adeptionem alterius, ac ſimul mandatur eiuſdem fieri prouiſionem, non ſuſpenditur per appellationem interiectam per detentatorem vtriuſque, prout decreuit Senatus Valiſoletanus. n 53.

Clauſula (dimittendi primum incompatibile) intra duos menſes, &c. adiecta in Bulla impetrationis ſecundi quomodo intelligenda eſt, & declaranda, & an ad iuris terminos ſit reducenda. num. 54. remiſſiuè.

Clauſula (dimittendi) an exiſtenti in Curia terminus currat à tempore notitiæ captæ poſſeſſionis in partibus. n. 55.

Clauſula (dimittendi) virtute quando poſſit vel non, ob non dimiſſionem beneficium impetrari. n. 56. remiſſiuè.

Concil. Triden. ſeſſ. 7. de reformat. cap. 7. diſponens contra retinentes incompatibilia procedendum eſſe appellatione, & inhibitione non obſtantibus, dilucidè explanatur. n. 57.

Clauſula (appellationibus, &c. minimè ſuffragantibus) vt generalis omnia in Concilio contenta comprehendit. n. 58.

Text. in cap. 2. requiris. 41. de appellatio. expenditur. n. 59.

Verbum (in præmiſſis) quo vtitur Tridentinum, ad omnia præcedentia refertur, iuxta eius grammaticalem ſignificationem. n. 60.

Clauſula (de præmiſſis) ad omnia & ſingula præcedentia refertur de neceſſitate. n. 61.

Dictio (præmiſſa) eſt repetitiua omnium præcedentium. n. 62.

Dictio (ſupradictis) reſtringit diſpoſitionem ad ſuperiora, perinde ac ſi ſpecialiter eſſent repetita. n. 63.

Dictio (huiuſmodi) præcedentia repetit cum omnibus ſuis qualitatibus. n. 64.

Bulla Pij Papæ IV. edita in confirmationem Concilij mandat omnia & ſingula decreta eius obſeruari appellatione remota. n. 65.

Declaratoria ſententia requiritur cum præuia cauſæ cognitione, quando beneficium vacat ipſo iure ob pœnam alicuius facti, puta, ob non reſidentiam; non tamen quando ex iuris diſpoſitione puta ob adeptionem ſecundi incompatibilis. n. 66.

Inter vacationem beneficij ipſo iure ob pœnam facti, & ob vacationem ob iuris diſpoſitionem id dictantis, differentia, & eius genuina ratio redditur. n. 67.

Sententia declaratoria vbi requiritur in priuatione beneficij ob pœnam, non ideo ſequitur, quod appellatio ſit admittenda ſi aliqua ſpecialitatis ratione excludatur, vt in priuatione ob non reſidentiam. n 68.

Sententia declaratoria incurſus in pœnam priuationis ipſo iure quoad appellationis prohibitionem, veſtitur ex natura caſus, cui adijcitur, vt ſi caſus eſt appellabilis, à declaratoria appellatur, ſi inappellabilis, à declaratoria multo fortiùs prohibetur appellari. n. 69.

Index in declaratoria priuationis ipſo iure nihil noui agit, ſed actum in præteritum oſtendit. num. 70.

Appellari licèt non poſſit à pœna excommunicationis lata ipſo iure, tamen à declaratoria admittitur appellatio quoad vtrumque effectum. n. 71.

Declaratoria

Declaratoria ſententia incurſus cenſurarum ſi ſit lata in cauſa executiua, ſecundùm eius naturam regulatur, & pariter non recipit appellationem ſuſpenſiuam. n.72.

Appellari non licet à pœna legis ſeu canonis, à declaratoria tamen aliquem in eam incidiſſe, licita eſt appellatio. n.73.

Declaratus incidiſſe in pœnam ſi ſit conuictus & confeſſus non appellat. n.74.

Beneficiatus abſens monitus & contumax plectitur pœna priuationis beneficij ob non reſidentiam, cuius executionem debet precedere declaratoria ſententia diffinitiua cum cauſæ cognitione, aliàs erit attentata, & nulla. num 75.

Declaratoria ſententia aliquem eſſe priuatum beneficio ob non reſidentiam quando non recipit appellationem ſuſpenſiuam, n.76.

Contra non reſidentem quando proceditur ad priuationem beneficij admittitur appellatio, ſi non precedit cauſæ cognitio & citatio, & quo decreti genere tunc vtitur Senatus Regius. num.77.

Beneficia omnia etiam ſimplicia quomodolibet reſidentiam requirentia, dicuntur incompatibilia, & per adeptionem poſſeſſionis pacifica ſecundi, vacat primum ipſo iure ex diſpoſitione Triden. n.78.

Concil.Trid.ſeſſ.7.de reformat.cap 4. explanatur. n.79.& n 85.

Beneficia ſimplicia etiam requirentia reſidentiam per ſecundi adeptionem inter ſe non vacare hodie ipſo iure, qui teneant. n 80.

Beneficia ſimplicia requirentia reſidentiam ſunt inter ſe incompatibilia, & per conſequens hodie vacat ſecundum ipſo iure ex magis vera opinione. n.81.

Text.in cap. de multa, de prebend. interpretatur. ibidem.

Beneficium ſimplex non dicitur incompatibile, quando eius reſidentia non eſt pracisa & abſoluta, ſed cauſatiua ratione amiſſionis fructuum. n.82.

Beneficium ſimplex non dicitur incompatibile, quando reſidentia non eſt continua, ſed ad certum tempus, niſi in eodem tempore concurrat ſeruitium & reſidentia alterius. n.83.

Nauarrus relatus pro contraria opinione explicatur. n.84.

Autor valde miratur aliquorum Doctorum cauillantium clara verba, ibi relata Concil.Trid. d.cap.4.ſeſſ.7.de reform. n.85.

Concil. Trid. decreti ſeſſ.24. de reformat. cap.17. quod contrarium videbatur. d.cap.4. ſeſſ.7.de reformat. ſecundùm aliquorum ſiniſtram declarationem formalis ſenſus reſtituitur. n 86.

Circa incompatibilitatem beneficiorum, & eius plurimas quaſtiones Doctores qui ſint videndi. n.87.

ARticvlvs iſte perdifficilis eſt, quem
ad partes examinabo. quorum affirmatiuam; nempe: iudicem Eccleſiaſticum
vim facere, non deferentem appellationi interiectæ à poſſeſſore primi beneficij vacantis
ipſo iure per adeptionem alterius incompatibilis; probatur primò, licèt pœna imponatur alicui ipſo iure; requirit ſententiam de- 1
claratoriam, quem in ipſam incidiſſe, quæ
nihilominus eſt neceſſaria, Bart. *in l.eius qui
delatorem.* per textũ *ibi ff de iure fiſci,* & Ioannes Andreas, & alij ſcribentes, per textum
*ibi in c.cum ſecundùm leges. in §. confirmationis,
de hæreticis.lib.6.* Ioan. Andr. Archidia. Petrus
de Ancara. Domini. & Philip. Franc. *in c.2.
de præſcript. lib. 6. & in cap. fœlicis. §. nullus, de
pœnis lib. 6.* & omnes ferè ſcribentes *in cap. 1.
de homicidio, eodem lib.* Cardina. *in clem. 1. in
princ. annota. 14. de pœnis,* & Petrus de Ancara. *in cap. cupientes §. quod ſi per viginti, colum.
vlt. verſiculo item collige, de electione lib.6.* vbi
ad hoc dicit ſingularem text. *in d. §. confiſcationis, & in conſ. 133.* incip. *ſatis inaduertenter,
colum. 1. verſ. ego etiam, & in conſilio* 189. incipit, *tribus, colum. 1. verſ.2. moueor,* & Dominic. *in conſ.42.* incipit *in nomine, &c. quia reuocatur, colum. 1.* & Felinus *in c. Rodulphus, colum. 24. verſ. ſed declaratoria ſententia. de reſcript. & in c.cum non ab homine, colum.4. verſiculo vtrùm autem data de re iudic. & in cap. 2.
in princ. de ſponſalibus. & in conſil. 35.* incipit,
quidam habens vnum filium, colum. vlt. & multos hanc ſententiam tenentes refert, & ſequitur Alexand. *in l. ſi quis maior, colu. penult.
Cod. de tranſactio.* & ita tenendum eſt contra
aliquos, quos refert Tiraquell. *in leg. ſi vnquam, verbo, reuertatur. n.398. C. de reuocand.
donation.* reſoluit etiam Oieda de Mendoça *in tractatu de clericis, & eorum exempt. limi.
4 num.7.*

Et in hac ſententia declaratoria citandus 2
eſt clericus priuatus beneficio, ipſo iure,
quia cùm de eius præiudicio tractetur, neceſſaria eſt, gl. *in clem. præſenti in verbo, conſtiterit, de pœnis,* ſequitur Roma. *in l. is cui bonis
ff. de verborum obligatio.* Panormita. & alij
in cap. peruenit el 1. de appellatio. & Bald. *in l.
ea qua C. commu. vtriuſque iudicij.* Bart. *in l. ab
executore, in prin. ff de appellat.* Aretin. *in c.1.
colum.8. verſ. vtrum autem quando pœna, de iudicijs, & in conſ. 166.* incipit, *ſicut Ioannes dixit,
colum.9.* & Alexand. *in additio. ad Bart. in leg.
Imperator ff. de iure fiſci,* & Felin. *in c. Rodulphus, colum. antepenult. verſ. ſed iuſtior eſt cùm
citatur pars, de reſcriptis,* & Socinus *inter conſil.
Federici Senioris, conſ 20.* incipit, *Dominę labia
mea aperies, in 4. dubio,* vbi inquit, de hoc eſſe
text. expreſſum *in cap. parochianos,* vbi notat
Panormita. & facit *clem. dudum, de renuntiat.*
Tiraquell.

Tiraquell.*vbi ſuprà,n.*404. ergo ſuccedit re-
gula *l.& in maioribus C.de appellat.* iuncto *tit.
ff.nihil nouari appell.pend.*

3 Secundò, quia licèt ab ipſa pœna, à iure
impoſita, non ſit licita appellatio, tamen à
ſententia declararoria, aliquem incidiſſe in
illam, licita eſt quoad vtrumque effectum
deuolutiuum & ſuſpenſiuum, plures, quos
congerit Nauarr. *in c. cum contingat* 15. *cauſa
nullitat. fol. mihi* 151. plurimos per Bernard.
Diaz *in regul.* 675. & exactè per Gratianum
in regul. 35 *per totam*, vbi de ratione, *& in re-
gul.* 171. Gutierrez *conſ.*10.*num.*16. plures per
Bobadillam *in politic. lib.*3. *cap.*8. *numer.*278.
ergo pariter & in noſtro caſu, vt ab iſta ſen-
tentia declaratoria, beneficium vacaſſe ipſo
iure, appellarioni à poſſeſſore emiſſæ, vt le-
gitimæ deferendum videtur.

Tertiò magis in terminis videtur hanc
partem corroborare Flores de Mena *in pra-
ctic. quæſtion. quæſt.*13.*n.*26. vbi dicit: Quòd
4 ſi ordinarius procedat contra recipientem
ſecundum beneficium, etſi non inducens
primi priuationem ipſo iure, & ad eius pri-
uationem ob non reſidenriam, ob incompa-
tibilitatem, non poteſt ipſo facto eum ſpo-
liare, & priuare, ſed priùs eum tenetur audi-
re, & citare, & de cauſa cognoſcere, ſi ali-
5 quam defenſionem habeat, & ſententiam
diffinitiuam proferre, à qua poterit appella-
ri, allegat gloſſam in pragmatica ſanctione
Gallicana *titulo de collationi. verbo, prouideant,
in fi.* & alias procedent nulliter, & omnia
per ipſum iudicem facta, reuocabuntur per
viam attentati, nullitatis, & iniuſtitiæ, alle-
gat ad id *cap. inter quatuor, & cap. ex parte, de
cleri non reſiden.* & Abb. *ibi* & Oiedam *de be-
nefic.incompatib cap.*18.*num.*5. & alios, ac *in fi.*
dicit, quòd quaudo ordinarij non audiunt
poſſeſſorem, in tribunalibus Regiis declara-
tur, vim fieri.

6 Sed his & aliis non obſtantibus, contraria
ſententia, imò huiuſmodi appellationi in-
terpoſitæ à ſententia declararoria beneficiũ
vacaſſe ob obtentionem poſſeſſionis pacifi-
cæ ſecundi incompatibilis, ita vt nec illius
prouiſionem, & poſſeſſionis traditionem,
non ſuſpendatur, non defetens ordinarius
violentiam nullatenus facere; & longè ve-
rior eſt, & de iure probabilior. quã & ex ſe-
quentibus fundamẽtis talem demonſtrabo.

7 Primò, quia beneficium incompatibile,
quod ipſo iure vacat, poteſt liberè ordina-
rius alij conferre, nulla expectata ſententia,
nec citatione poſſeſſoris, Bald. *in cap.cum in
cunctis. de electione.* notant ſcribentes *in cap.
de multa de præbend. & in cap.*2. & ibi Panor.
in 3. *nota. de feudis. & in cap.fundamenta.* vbi
gloſſa & Dominicus, *de electione lib.* 6. *& in
cap.licèt Epiſcopus, de præbend.eodem lib.* Docto-
res *in cap.ordinarij de officio ordi.lib.*6. Gloſſ.*in
cap.*1. *verbo, liberi.* & Ioannes de Anania, &
Dominicus *de homicidio*, Gloſſ. *in cap.fælicis,
verbo, diſponant, de pœnis lib.* 6. renuere etiam
Innocentius, Ioann. Andreas & Panor.*in cap.
accepta, de reſtitutione ſpolia.* Bald.*in c.*2.*in verſ.
amittat. in fi. tit. de feudis ſine cul. non amit. fol.*
133. incipien. *quæſtionis tstius determinatio-
nem, ad fin. lib.*4. & Cardina. Flora. *in clem.*1.
*in prin.*15.*nota. de pœnis* Immol. *in c.de multa
col.*2.*verſ.nota quod, vbi per ius. de præben. & in
c.exhibita col.*8. *verſ.* 3. *quæritur, de rerum per-
mutatione*, per nota. *in c.auditis, & in cap.inter
dilectos, de exceſſibus prælatorum.* & Roma.no-
tat *in conſ.*212. incipit, *quoad primum, in dubio
primo, & in conſil.* 483: incipit, *dubitatur* 1.
*col.*3.*verſ.*3.*hoc demonſtratur*, & Panormita *in
cap.*2. *in nota.*3. per illum textum *de feudis, in
conſil.*67. incipit *in cauſa qua vertitur, colum.*2.
*in lib.*2. & Martinus Laudenſis *in c.ſi quis mi-
les poſt medium titulo de feudis, ſine culpa non
amit.* & Ludouic. Bologninus *in additio. ad
conſilia Anania, in conſil.*32. incipit, *præſtantia
Domini, in verſ.plus dico, colum.*2. & ita tenue-
runt Domini de Rota *in deciſ.* 301. incipit
nunquid Patronus in antiq. & Franciſc. de Ri-
pa *in cap ſæpè, colum.penult. verſic.ſed dubitatur,
de reſtitut. ſpoli.*

Quemadmodum cùm quis eſt priuatus 8
ipſo iure, poteſt eligi alius abſque alia ſen-
tentia priuationis, probat text. *in c. funda-
menta § quod ſi ſecus*, & ibi Domini. qui hoc
notat *in* 2. *nota.de electione, lib.*6. & denique
præfaram ſententiam receptiſſimã eſſe, pro-
bant Quintil. Mandoſ.*in additio.ad Lapum, in
allegatione* 16 *litera A.* vbi refert infiniros pro
ea, optimè per Oiedam de Mendoza *in tra-
ctatu de benefi. incompet.*1.*p. c.*4. *n.*6. *&* 7. vbi
reprobat & dicit erraſſe aliquos contrarium
renentes. idem Oieda *d.*1.*p.c.*13.*num.*59. vbi
dicit, quòd quando beneficium primum va- 9
cat ipſo iure per obtentionem ſecundi, non
ſit neceſſarium, iudicem adire ipſius benefi-
cij, & petere ſententiam declaratoriam pri-
uationis, adducit ad id notata per Andream
Tiraq. *in l.ſi vnquam, in verbo, reuertatur, num.*
446. Flamin. Pariſ. *de reſignatione benefi. lib.*
12.*tom.*2.*quæſt.*10.*num.*10.

Quæ ſententia licèt veriſſima ſit, vt ordi-
narius poſſit prouidere, & conferre alteri di- 10
ctum beneficium, ipſo iure vacans abſque
aliqua ſententia declaratoria, & abſque cita-
tione, quia verè & realiter quantum ad ius
attinet, beneficium vacans eſt: tamen quan-
do in collatione poſſeſſor priuatus ciratus 11
non fuit, poſſeſſio facti, & illa detentatio
prouiſo tradenda non eſt, nec ab ipſo de-
tentore auferenda abſque citatione, quia in-
auditus

auditus de ea deiici non valet, ita probat
texr.in rribunalibus frequens, *in c. lı ẻt Epi-
ſcopus,de præben lib.6.* Licẻt Epiſcopus(inquit
Ponrifex)beneficium, quod cum animarum
cura renebas(poſtquam aliud recepiſti con-
ſimile, ac ipſius poſſeſſionem pacificam ha-
buiſti, vel pet te ſtetit, quominus haberes
eaſdem)poſſit alreri de iure conferre:illum
tamen, cui contulerit, non debebit, te non
vocaro (cùm tibi forſan ius poſſit compe-
tere retinendi) in poſſeſſionem ipſius indu-
cere corporalem.) quod tenet ibi gl.*verbo, te
non vocato*, & ibi latẻ Ioannes Monach quos
referens ſequitur Geminia.*ibi num.9.* Lapus
allegatione 103 *ſub num.3.* Hoſtienſ. *in cap* 1.
num.9.de conceſſ.præben.lib.6. Innocen. *in c. de
multa, verbo conferat*, & ibi Abb. *in 4. nota.*
Ioannes Andreas *in verbo liberẻ*, Immol. *col.
2.verſ.nota quòd*, & alij omnes ibi ſcribentes,
Abb.*conſ.67.lib.2.* Gemini.*conſil.117.colu vlti.*
Cardi. *conſil.63.colu.2.verſ.item ſi in forma, &
conſil 74 colu 2.verſ.pro hoc eſt ratio.* Alex *conſ.
103.colum vlt. verſic. vnde dicit, lib.1.* Barba.
conſil.13.colum.2. verſic propterea lib.3. Ruin.
conſ.128.n.8. Bald.*conſil.133.in fi. lib.4.* cum
aliis, Hoſtien. *in cap. ſolicitẻ de reſtitut. ſpolia.*
Andreas Iſernia *in conſtit. Neapol.* incipit, *ſi
vaſſallus à Domino, col.3.* Bald.*in l. ſi maritus
quondam,C.de donatio inter vir. & vxorem, &
in cap. cum in cunctis,de electione* 141. incipit,
thema huiuſmodi,colu.2.lib,2. Lapus *allegatio-
ne* 89.*in Dei nomine,col.19.in paruis.* Cardina.
Floren.*conſil* 63. incipit, *Dominus noſter, colu.
2. verſ item ſi forma*, & alij, vt per Tiraquel.
*in l ſi vnquam,verbo,reuertatur,n.388. C.de re-
uoca.dona.* Oieda *de ben. fi. incompetib.1.p.c.4.
n 8.*Flamin.Pariſ.*loco mox citando.*

12 Quod item eſſe intelligendum in proui-
ſione facta à ſummo Pontifice huiuſmodi
beneficij vacantis ipſo iure,non facta in ipſa
collatione, & prouiſione citatione poſſeſſo-
ris, executor ad tradendam poſſeſſionem
prouiſo teneatur citare poſſeſſorem, latẻ
etiam comprobat Flamin. Pariſ. *de reſignat.
benefic.tit.2. lib.11. quæſt.10. per totam.* Ferre-
13 tus *conſ 4.num.4. & conſil.10. num.10.* & ex-
tendit etiam ad omnes priuationes ipſo iure
beneficij, ſecundum gl.*in d. c. licẻt Epiſcopus,
verbo te non vocato,in fi.*

14 Et præfati Doctores rationem reddunt,
quoniam licẻt dominium ſit amiſſum, aut
publicatum, non tamen poſſeſſio, quæ eſt
facti, vt ex Bald.*in additio ad Specul.tit.de lo-
cato.§. nunc aliqua quæſt.46.* & idem Bal. *conſ.
356.lib.4. & in leg. ſi quis in tantum, colum.pe-
nult. C. vnde vi.* plures alios, plurimaque
in comprobationem adducit Tiraquel.*in d.
l ſi vnquam, verbo, reuertatur. n.388.* Oieda
ſuprà n.9.& Flamin.*n.11.*& licẻt non deſint,
qui contrarium tenuerunt, vt etiam abſque
citatione poſſeſſor poſſit deiici. qui obti- 15
nent, quando eſſet notorium, quem priua-
tum eſſe beneficio, aut ſi poſſeſſor vocatus
fuiſſet in ſententia declaratoria, vel priuati-
ua, aut etiam in collatione ipſius beneficij,
nam iſtis tribus caſibus ei poteſt auferri poſ-
ſeſſio beneficij,aliter non vocato,& ſine alia
cauſæ cognitione,vltra quos ſuperiùs tradi-
ta doctrina veriſſima, & certior eſt, vt vi-
dendus plures in comprobationem addu-
cens ipſe Oieda *vbi proximè ſub num.9.*quem
vide.

Aduerte tamen, quòd iſta cauſæ cognitio 16
debet eſſe ſummaria,vt ſcriptum reliquit gl.
*in d.cap.licẻt Epiſcopus, de præbend. lib.6. verbo,
te non vocato,circa medium.* quam referens ſe-
quitur Flamin. Pariſius *loco proximè citato,
num.34.*

Nam cùm per ſententiam legalem verè 17
vacans ſit beneficium, tot conſtitutionibus
& decretis canonicis ſtatim referendis, non
ampliùs remanet faciendum, quàm ipſius
executio facti, & ordinarius tunc aliud non
agit, quàm tanquam iuris miniſtet, & exe-
cutor ipſam debitæ executioni tradit, &
exequitur.vt in ſimili propoſito ex aliis con-
ſiderauit Azeued.*in leg.27.tit 3.lib.1. recopil.
poſt princ.* & nos *ſuprà cap. proximè præcedenti* 18
exactè probauimus. nec debet eſſe melioris
conditionis ſententia iudicis, quàm ſenten-
tia iuris,& ab executione & executore illius
non appellatur, *l.ab executore. ff. de appellat.l.
ab executione.C.quorum appell.non recip.* nec ab
eo, quod fit ſecundùm legis, & canonis di-
ſpoſitionem, & præceptum, nec à iudice,il-
lud exequente, appellationi interiectæ de-
ferendum eſt, tanquam contraria iuri, fru-
ſtratoria, non habens adminiculum, & fo-
mentum iuris,*c. conſuluit el 3. de appella. c. re-
latum de cler.non reſidentibus.l. fi. ff. de appella-
tio. recipi.* & ex hìs, quæ nos exactiſſimè ad-
duximus, & in vnum congeſſimus, & reſol-
uimus *ſuprà c. præcedenti*, pluribus ad idem
citatis Doctoribus.

Adeò vt ita deiectus à tali beneficio per 19
iudicem non eſt reſtituendus, vt inquit glo.
*in verbo audientia in fi. in c. in nomine Domini
23.d.fi. in c præſentium 7.q.1.* & ibi Archidia.
circa fin. glo. *in ſumma 3. q.1.* Felin. *in c. cum
cauſa de off. delega. colu.1.* Abb. *in c. dilectus 1.
colu 1.de reſcriptis.* Abb.*in c.conquerente colu 1.
& ſequent.de reſtitut.ſpoli. & in c. licẻt ex ſuſce-
pto in 4.colu. de foro compet.* Felin. *in c. dilectus
el 1 colu.1. de reſcript. & in d. c. cauſa colu 1. de
off.deleg.& in c.Eccleſia ſanctæ Mari.13. de con-
ſtit.& in c.cùm ordinem colu.5.* Decius *in c.refe-
rente colu.1.de præbend.* Franciſc. *de repet. in l.
naturaliter §. nihil commune num.92. de acquir.*

poſſ.

poſſ.num.6.cum ſeqq.& in c.ſæpe de reſtitut.ſpoli.
*num.*86. & reſoluit multa in propoſitum ad-
ducens Anton.Gabriel *communium opinio.tit.*
*de reſtitut.ſpoli.concl.*1.*num.*108.

10 Et idem eſſe in ſpoliato à priuato (autho-
ritate tamen iudicis) latè,& cum diſtinctio-
ne proſequitur poſt alios plurimos Oieda
vbi ſuprà 1.*p.c.*4.*num.*68.*cum ſeqq.* quia ei ob-
ſtat & excludit exceptio priuationis ipſo iu-
re appoſita.

21 Et accipiendam puto hanc doctrinam(li-
cèt ipſi Doctores abſolutè loquantur) cum
temperamento, de quo ſuprà, vt ſcilicet,
procedat, quando aliquo modo fuit citatus
à iudice,vti videre eſt per Ferretum *conſ.*10.
*num.*10.*verſ. alias.* Iſſ. *in conſ.*38.*prope finem*
*lib.*3. Bald.*conſ.*135.*in cauſa prope finem lib.*2.
Afflictis *deciſ.*361.*num.*35. quam & ratione,
& authoritate comprobat Menoch. *de recu-*
*per poſſ.*8. *remedio num.*50. *&* 53. quem ad id
referens etiam ſequitur Flamin. Pari.*de reſi-*
*gnatione benefi.tom.*2.*lib.*11.*q.*10.*n.*23.

22 Secundò & pro hac mea opinione, ſcili-
cet vt ordinarius vim non faciat appellatio-
ni non deferendo,ab eius prouiſione,& poſ-
ſeſſionis traditione beneficij, tanquam in-
compatibilis ipſo iure vacantis; facit, nam
omnia ferè iura hoc diſponentia circa pro-
uiſionem horum beneficiorum,id commit-
tunt totum liberæ facultati, & arbitrio iu-
dicis,probat text.*in c.cum in cunctis.§.cùm ve-*
rò, in finalibus verbis *ibi*, babeant liberam
facultatem.) *de electione.*text. *in eodem cap.in*
*prin.*ibi,de illis diſponendi liberam habeant
facultatem.)text.*in c.de multa.*ibi,liberè con-
ferat,cui meritò viderit conferendum, *&c.)*
de prabend text.*in c.extirpanda* §.*qui verò*,ibi,
liberè alij conferēda qui velit & poſſit, *&c.)*
eodem. text. *in c.fundamenta, verſ.quod ſi ſecus.*
ibi, liberam habeant poteſtatem.) *de electio-*
*ne lib.*6. idem probant text. *in c. ordinarij*, *de*
*off.ordina.lib.*6.*c. nec aptandæ. de conceſ.praben.*
*lib.*6.*cap.*1.§.*ſacri.eodem lib.c.felicis in prin.verſ.*
quia verò,de pœnis in 6.

23 Sed ſic eſt quòd licèt inter noſtros in va-
rias itum eſt ſententias, an liceat appellari à
iudice, cuius arbitrio aliquid relinquitur, vt
infrà videbimus ſuo loco: tamen illud eſt
apud omnes receptiſſimum, vt à iudice,cu-
ius facultati, & arbitrio libero aliquid reli-
ctum eſt à iure, appellationi deferendum
non eſſe. ita docent Innocentius & Ho-
ſtienſis *in c.vltimo de ferijs.* & Ioannes Bapti-
ſta à ſancto Seuerino *in l.admonēdi num.*265.
*verſ.*1.*ff.de iureiuran.*Feli.*in c.exceptionem,n.*2.
in fi. de exceptio. & in cap. ſuper his. num. 8. *de*
accuſatio. Ruinus *conſ.*149.*num.*9.*lib.*4. Iſſ. *in*
*l.*1. *in prin. num.*6. *ff. ſi quis ius dicen. non ob-*
temper. Couarru. *lib.* 2. *varia. cap.*12. *num.*5.
Menoch. *de arbitra.iudi.lib.*1.*quæſt.*7.*num.*13.
& alij per nos inferiùs allegati, latè dixi-
mus ſuprà 2. p. cap. 8. ante fin. verſ. ſimili-
ter clauſula (ſuo libero arbitrio, *&c.)* à
num.119.

Cùm libera facultas, & arbitrium dici 24
non poteſt, quod ab alio dependentiam ha-
bet, cùm illud hæc dictio (liberè) importet,
ſcilicet, ſine alterius conſilio, conſenſu, in-
teruentu,requiſitione,ſeu interuentione,vel
alias. ita optimè & exactè per Tiraquellum
*in l.ſi vnquam.in verbo reuertatur num.*135. &
Bal. *in cap.*1. *num.*6. *de reſcriptis*, dicit, quòd 25
importat voluntatem abſolutam, vt poſt
Bart. Alexan.contra alios conſuluit Roland.
à Valle *conſ.*42.*num.*18.*volum.*1.Aimon.*conſ.*
122.*num.*5.Ruinus *conſ.*18.*num.*6.*& conſ.*84.
*num.*9.*lib.*1. & hæc dictio, liberam denotat 26
poteſtatem, faciendi actum ſua ſponte, al-
terius voluntate non requiſita, *cap.*1. *de re-*
*ſcrip.*iuncta gl.*verbo, vt liberè,cap.*2.*in fi. de te-*
*ſtament.lib.*6.*clem.*2.vbi gl.*verbo liberè* & Do-
ctores *de iure patro. & in cle. dudum* §.*ſi verò*
in verbo liberè,de ſepulturis. latè Areti.*conſ.*59.
*in fi.lib.*3. Decius *conſ.*360.*num.*3. Socin.Se-
nior *conſ.*13.*num.fi.lib.*1.Gozadi. *conſ.*58.*n.*2.
Curtius iunior *conſ.*2.*num.*3.Caſſiado.*deciſ.*3.
*ſub num.*2.*de priuilegijs. & num.*4.*in fi.*Capu-
taquen. *deciſ.* 297. *num.*5. *&* 6. *p.*1. Mieres
tract.de maioratu. 1.*p. quæſt.*1.*num.*127.*in no-*
uiori impreſſione.

Tertiò, & magis in hac ſpecie hæc pars 27
probatur, quia iſtæc dictio, ſeu determina-
tio (liberè) idem importat, & ſignificat,ſci-
licet appellatione, & præſcriptione non ob-
ſtante. ita vt vbi apponitur, appellationem
impediat,*cap.*1.*in prin.*& ibi gl.mirabilis *ver-*
bo liberè, de cenſibus in 6. Sequitur Hierony.
Gonzal.*in regul.de men.& alter.gl.*53.*n.*11.&
idem tenent Butrius, & Immol. *in c. irrefra-*
gabili in prin.de off.ordi. dum per text.ibi di-
cunt, quòd quādo committitur alicui cauſa 28
liberè expedienda,& terminanda, intelliga-
tur appellatione remota.cùm dicta verba id
importēt,Philip.Franch. *in rubr.de appellatio.*
*fol.*2. *colu.*1. *in fi. verſ.ſed quid ſi committatur,*
vbi videtur, hanc doctrinam voluiſſe tem-
perare, per illum text. *in d.c. irrefragabili*, vt 29
ſcilicet non procedat, quando adeſt iuſta
cauſa, & ratio appellandi, quod & ego ad-
mitto, quando ratio appellandi eſt in prom-
ptu, ſecundùm ea quæ latè diximus infrà
hac 3.p.cap.9. non aliter. per ea quæ hic di-
cuntur. Plurimos etiam Doctores in termi-
nis congeſſimus ſuprà 2.p.cap.8 à num.115.
verſ. altera clauſula erit nempe (liberè pro-
cedatur) aſſerentes per eam ſublatam intel-
ligi appellationem: facit quod per Anto-
nium *in cap.*1. *in* 1. *colum. de reſcriptis.* notat
Ioan.

Ioan. Anton. de ſancto Georgio *in c.tua nobis*
30 *num.*8. *verſ. ſeptimò ſallit*, dicit, quòd quando
Papa dediſſet in reſcripto priuilegium ali-
cui, vt poſſit in cauſa liberè appellare, pote-
rit ille etiam tertiò prouocare, contra text.
31 *in l.veri. C ne liceat tertio prouo.* &c. quia talis
dictio talem inducit libertatem, quæ nec iu-
re, nec ratione, nec æquitate aliqua regula-
tur, Socinus *conſil.* 170.*n.*8.*lib.*2. Menoch. *de
arbitrarijs lib.*1 *quaſt.*70.*num.*33.

32 Et fortius illo redditur hoc fundamen-
tum, quoniam quando contradictio in ali-
qua diſpoſitione remouetur, ibi pariter &
appellatio remota cenſetur. ita eleganter
poſt Decium, & alios concludit Lancelot.
Robert. *de attentat* 2 *p.c.*12. *limit.*8. *n.*4. *&* 5.
Gonzal. *vbi proximè gl.*9. *in annota. n.*218. &
33 nos d.c.8 à n.107. ſed ſic eſt, quòd per hanc
dictionem (liberè) in diſpoſitione prolata,
excluditur omnis contradictio, & impedi-
mentum ſecundùm gl. *in c. ordinarij* per il-
lum text. *verbo liberè, de off. ordinarij lib.* 6.
Barbatia *in tract. de praſtantia Cardinal.* 1. *p.*
34 *q.*3.*num.*24. ergo euidenter apparet in noſtro
caſu prædicta iura concedentia ordinario
facultatem liberam prouidendi, & cōferen-
di beneficium vacans ipſo iure per promiſ-
ſionem ad aliud, cenſeri prohibitam appel-
35 lationem, quoad ſuſpenſiuum ſaltim, quia
ſine contradictione actum celebrat, qui po-
teſt facere liberè, Calcanius *conſil.*3. *num.* 8.
Gozadi. *conſ.*47.*n.*9 *lib.*1. Menoch. *de arbitra-
rijs lib.*1.*q.*7.*n.*34 *cum ſequentibus.*

36 Quartò & pro hac parte, noſtráque opi-
nione fortiter faciunt verba ſpecialia, qui-
bus iura, in hac materia loquentia, vtuntur,
reſpicientia poſſeſſionem priuati, & execu-
tionem demonſtrant, prout text *in c de mul-
ta.* ibi, tenetur illico.) *de prabendis, & dignita-
tibus.* text. *in extrauaganti execrabilis. verſ. qui
verò. de præbendis, & dignitat.* ibi, poſtquam
ſecundi poſſeſſionem habuerint, vel per eos
ſteterit, *&c.* abſque moræ diſpendio, *&c.*) Et
eiſdem terminis vtuntur, & loquuntur Do-
ctores, vt eſt videre per Abbatem *in cap quià
nonnulli n.*4. *de cleric. non reſiden.* & alij pluri-
mi relati à Nicolao Garcia *de beneficijs* 2. *tom.*
11.*p c.*5. *num.*36. *&* 37. ſed quando res mo-
37 ram, nec dilationem recipit, appellatio intel-
ligitur excluſa, tanquam dilationi cauſam
præſtans, text. *in l.fin. ff. de appellationibus re-
38 cipiendis*, cùm etiam per verba æquipollen-
tia intelligitur ſublata appellatio, vt poſt
Franchum, Decium, & alios, concludit Lan-
celot Robert. *de attentat.* 2.*p. cap.*12. *limit.*8.
num. 4. *&* 5. Iſſ. *conſil.*187. incipit *circa pri-
mum ſub num.* 22. *ad medium, verſic. ſimiliter
lib.*2. Gonzal. *in regul. de menſi. gl.*9. *in annota.
num.*218.

Et facit dictio illa (illico) poſita *in d. c. de
multa*, ſignificat, habere executionem para- 39
tam, vt rem iudicatam, nec requiri aliam
condemnationem, ſecundùm Bart. *in l.ſi quis
C. depoſiti.* Alexand. *conſ.*42. *viſo proceſſu col.*1.
verbo, nec pradictis obſtat lib 4. Pro quo eſt
text. *in l.ſi quis C. depoſiti.* Tiraquell. *in repeti-
tione l.ſi vnquam. verbo, reuertatur, n.*115. *ad ſi.*
idem Tiraquell. *ſuprà n.*92. *ad ſi.* Bart. loquens
in dictione (mox) per gloſſam *ibi, in l.vnic. C.
ſi de momen. poſſ. fuer. appell.* Sequitur Roderi-
cus Xuarez *in repet. l. poſteaquam n.*5. *ff. de re
iudic. num.*2. & facit optimè *l.fin. C. de iudicijs.*
dum ibi hæc dictio, illico, id eſt, ſine vlla di- 40
latione, quia hæc dictio ſignificat latam ſen-
tentiam iure operante, *l.idémque.* §. *ſi cui man-
dauero. ff. mandati.* §. *filiusfamilias. verſ ſed ex
conſuetudine.* iuncta gl. *ibi, verbo, illico, inſtit.
quibus modis patria poteſtas ſoluit.* text. *in l vlt.
C. de fideicommiſſarijs liberta.* Lucas de Peña
*in l.vlt. col.*2. *C. de ſpect. lib.*11. Petrus de An-
cara. *inter conſilia* Ioan. Calderi. *tit. de verbo-
rum ſignif. conſ.*10 Angel. Areti. *in* §. *extraneo.
inſtit. de pupilla ſubſtit.* Iſſ. *in l. poſthumo col.*7.
*verſic. pro qua opinione C. de bonorum poſſ. contra
tabul.* ergo euidenter ſequitur in hoc caſu,
de quo agimus, appellationi nec eſt defe-
rendum, nec ſuſpendit. Prout etiam de di-
ctione (mox) dicit. Iſſ. *in l.*2. *col.*7. *verſ.*2. *pon-* 41
dero ff. de iureiur. habere executionem para-
tam. facit *l.ſi quis poſt hæc, in princ. C. de bonis
præſcriptorum.* & ibi Angel. *in prin.* ſequitur
Tiraquell *vbi ſuprà d. verbo, reuertatur n.*109.
præſcriptum ad ſi.

Et ex his venit intelligendus Hierony-
mus Gonzal. *in regul. de menſi. gl.*9. *in annota.*
dum *num.*216 *& ſequentibus*, dicit, ſtatutum 42
dictans vt ſtatim facta electione beneficij,
tradatur poſſeſſio: intelligatur, ſi non intra
terminum ad appellandum, appellatio in-
terponatur, vel aliàs tranſit in rem iudica-
tam. quia reſpondeo, vt procedat in ſtatuto,
quod quidem quoad prohibitionem appel-
lationis, debet eſſe clarum, non turbidum
ſtatutum, vt ibi dicit, & nos etiam alibi, cu-
ius ſtatuti quatenus tollit appellationem,
ſtrictam fieri interpretationem, etiā ex aliis
fundauimus ſuprà, maximè cùm ſuapte na-
tura ſtrictum ſit. ita vt ſecus ſit dicendum 43
in lege, quia tunc intelligitur, & interpre-
tatur etiam appellatione interpoſita, vt ali-
quid operetur. text. eſt *in l.constitutiones ff. de
appella.* qui loquitur de dictione (ſtatim) &
interpretatur, vt executio fiat lata ſententia,
etiam poſt appellationem, & ea pendente.
quod in noſtro caſu dubium non videtur,
reſpectu aliorum verborum extrauagantis
execrabilis, *ibi*, ſine moræ diſpendio) quæ
omnimodam difficultatem tollit, ſimul at-

que dilationem, & ſuſpenſionem. prout &
bene ponderauit Nicolaus Garcia *d. p.* 11.
c. 5. *num.* 37.
44 Et vltra ſupradictos quod dictio (ſtatim,
illico, mox, *&c.*) excludant appellationem,
latè Ruginell. *tract. de appell.* §. 9. *gl.* 2. *q.* 18.
n. 94. ſequitur Eſcacia *de appell. q.* 16. *limit.* 1.
n. 59. & nos ſuprà 2. p. c. 13. ante fin. verſ. ac
iterum verba illa mox, *&c.* à n. 124.
45 Nec admittenda eſt opinio Hieronymi
Gonzal. *in regul. de menſi. & alter. gl.* 9. §. 1. *in*
annotatio. num. 217. quem ſequitur Gratia *in*
diſceptatio. foren. tomo 1. *c.* 41. *n.* 11. dicentes,
46 dictionem ſtatim, confeſtim, mox, illico, &
ſimilia, non excludere appellationem, ex eo;
quia licèt nullam dilationem admittant, &
intelligantur ſine temporis interuallo, vt
ipſi probant, & exactiſſimè per Cenedum *in*
ſingularibus ſuis ſingulari 61. *à n.* 1. vbi pluri-
47 mos citat, ita vt huiuſmodi verba importent
ſummariam cognitionem abſque ordine iu-
diciario, & non requirant ſententiam, vt ex
Matthia Coler. *de proceſſ. executi. c.* 2. *p.* 3. *n.* 18.
Tamen dicunt Gonzal. & Gratianus, vt hu-
48 iuſmodi dictiones debẽt intelligi cum tem-
peramento ratione ſubiectæ materiæ, per
Tiraquell. Menochium, & alios. quod ve-
rum eſt. Sed inferunt ex ea doctrina, intelli-
gi eo modo, vt nõ excludant appellationem,
ſed ſtatim quod de iure fieri poteſt execu-
tioni mandetur; ſcilicet: vel poſt decem dies
datos ad appellandum, aut ſi non appelletur,
vel aliàs, tranſeat in rem iudicatam.
Sed ni fallor, iſti viri ex eorum ratione
conuincuntur, etenim fatentur, iſtas dictio-
49 nes (ſtatim, mox, illico, *&c.*) intelligi cum
temporis interuallo, & temperamento ſe-
cundùm ſubiectã materiam, vt ſcilicet non
ſtatim, vt lata ſit ſententia; exequenda ſit:
ſed quòd iuris termini ſint expectandi, &
ſolemnitates, citationéſque neceſſariò præ-
cedere debent, & ea omnia, quæ in huiuſ-
modi iudicio executiuo requiruntur, non
omittantur; & ſic non eſt expectandum, vt
appellatio non interponatur, & ſententia
tranſeat in rem iudicatam. quia huiuſmodi
exemplificatio illius doctrinę, potiùs eſt mu-
tare, & tollere ſubſtantiam illarum dictio-
num: quàm tempus ſecundùm ſubiectam
50 materiam aſſignare. Etenim poſtquam ſen-
tentia tranſit in rem iudicatam, nullæ expe-
ctantur dictiones illæ; cùm deperſe iuris
diſpoſitione mereantur executionem, quo
caſu nihil ſpecialitatis, & virtutis contine-
rent dictæ dictiones. itaque omnimodo de-
bent intelligi, vt aliquid operentur vltra ius
commune, maximè cùm ſui natura, & pro-
pria ſignificatione celeritatem deſiderent ex
Doctoribus citatis.

Et hæc noſtra interpretatio contra dictos
Doctores euidenter probatur, etenim exe- 51
cutoriales, quibus ſtatim parendum eſt, licèt
hæc paritio ſtatim facienda, debeat ciuiliter
intelligi, & cum aliquo temperamento, iux-
ta text. *in l. quod dicimus ff. de ſolutio.* Doctores
in c. quoad conſultationem de re iudic. Mandoſ.
for. 20. *commiſſio. q.* 8. *in verb. executoriales* Gra-
tia. *diſceptatio. foren.* 1. *tomo. d. c.* 41. *n.* 13. (prout
pariter de dictis dictionibus diximus) tamen
hoc temperamentum reſpicit tempus, non 52
tamen appellationem, cùm ab executoria-
lium executione nõ admittendam eſſe, cer-
tum ſit, & probabimus latius infrà 4. p. c. 1.
& c. 3. & ferè per tot. cap. eiuſdem 4. part.
quia tunc foret alterare ſubſtantiã rei, quod
fatendum non eſt, & ſic euidenter conuicti
apparent Gonzal. & Gratia. ſuiſmet rationi-
bus, cùm in ipſos retorqueantur. & redeun-
do ad noſtram principalem quæſtionem,
quæ vlteriùs corroboratur.
Quintò & pro hac noſtra parte facit, quod
in terminis cõſuluit Gutierr. *in conſ.* 10. *à n.* 8.
cum ſeqq. vbi dicit; quòd ſententia ordinarij 53
ad petitionem promotoris fiſcalis, lata ſuper
declaratione cuiuſdam beneficij; ſcilicet, id
vacaſſe per obtentionem alterius incompa-
tibilis, ex gratia ſuę ſanctitatis, & virtute bul-
latum Apoſtolicatũ, mandánſque fieri pro-
uiſionem eiuſdẽ, eſt exequenda nõ obſtante
appellatione, interpoſita à detẽtatore vtriuſ-
que. imò plus dicit; quòd cum ſuprema Va-
liſoletana cancellaria adita fuiſſet per viam
violentiæ, vt iudici Eccleſiaſtico præciperet
appellationi deferre, innouatáque reponere,
cuius proceſſus, & cauſa viſa per tribunal il-
lud, declaratum fuiſſe; ordinarium Eccleſia-
ſticum vim nullam feciſſe, haud deferentem
appellationi prædictæ, ab eius ſententiæ in-
terpoſita. imò cauſa iterum ſibi remiſſa eſt,
de quo quidem teſtatur ipſe, quòd decre-
tum in tribunalibus his in caſibus frequen-
ter videmus, & in ſui comprobationem non-
nulla fundamenta adduxit Ioannes Gutierr.
in d. conſil. 10. *non tamen ex his, quæ nos.* vbi
etiã aliis pro contrario cõſideratis ſatisfacit.
Et de natura decreti ſiue clauſulæ dimit- 54
tendi primũ incompatibile intra duos men-
ſes, putà; à die habitæ ſecundi poſſeſſionis,
vel à tempore, quo per eum ſtetit non cape-
re, appoſitæ in gratia & bulla impetrata pro
ſecundo incompatibili, de qua latè Gutierr.
& an recipiat interpretationem à iure: vt in-
telligatur de poſſeſſione pacifica nondum
quoad factum, vt percipiat fructus, ſed etiam
de iure, ſcilicet, minimè litigioſa, & de qua-
libet moleſtia, etiã extraiudiciali, tam quoad
conceſſionẽ, quàm quoad fructus perceptio-
nem, & exiſtenti in Romana Curia, à quo 55
tempore

tempore currat notitiæ poſſeſſionis captæ in partibus, & de aliis multis difficultatibus, quæ conducunt interpretationẽ clauſulæ,& decreti(dimittendi.) vide ampliſſimè,& eleganter per Ioan. Hieron. Campanill. *diuerſ. iur.cano.rubr.* 1 1.*c.*1 3. *à num.*2 6 9.*cum pluribus ſeqq.fol.*3 5 9. *& ſeqq.* vbi *n.*2 7 0. *cum ſeqq.* refert ad literam mirabilem Rotę deciſionem, allegat etiam Hieron.Gonzal. *in regul.* 8. *gl. n.*1 5.*num.*1 1 9. & infinitos alios,& nonnulla etiam de dicta clauſula (dimittendi) vide per Mareſcot.*variar.reſol. lib.*2.*c.*3 5.*à n.*1 0 3.

56 *cum ſeqq.* & quando ex non dimiſſione poſſit imperrari iuxta dictum decretum, vel non, vide per Campanill. *ſuprà.*

57 Sextò, & vltimò pro hac noſtra opinione in terminis facit Concil.Trid.*ſeſſ.*7.*de reform. c.*5.vbi expreſsè diſponitur,quòd in hoc caſu appellatio non impediat iudicium ordinarij, *ibi*, appellationibus,priuilegiis, exemptionibus quibuſcunque,`etiam cum iudicum ſpecialiũ deputatione, & illorũ inhibitionibus, in præmiſſis minimè ſuffragantibus) quem text. adducens Ioannes Gutierr.*vbi proximè* pro fundamento cõtrariæ partis illum intelligẽdo,vt illa prohibitio appellationis intelligatur,reſpectu deputationis Vicarij,& portionis eius: non tamen reſpectu compulſionis,dimiſſionis,prioris,beneficij, & licet ipſe Gutier. noſtrã amplexus eſt ſententiam,non tamen video, illi ſatisfeciſſe. Et ſic dicas, vt

58 reſpectu omniũ in illo decreto diſpoſitorum intelligẽda eſt illa clauſula generalis, prohibitiua appellationis,vt probat text.expreſſus *in c.ſecundo requiris* 4 1.*in ordine,de appell.*cuius verba ſunt: Secundò requiris,cum plutibus articulis in vna commiſſione poſitis, in vno tantùm contingit, appellationem expreſsè

59 verati: vtrùm appellatio teneat,ſi ſuper aliis fuerit appellatũ. in quo t.r.quod, *&c.* hæc ſit noſtra intentio,vt de omnibus articulis, qui in cõmiſſione ponuntur, iuſtitia ſuum cõſequitur effectũ, in omnibus appellatio intelligitur interdicta; nihil enim intereſt,vtrùm inhibeatur primo, an ſecundo, in medio, an in fine,cùm (ſicut vtriuſque iuris argumenta nos docent)ea quæ in principio,ad mediũ,& ad finem: illa verò quæ in medio,ad finẽ,atque principium,ſæpè referri contingat.) Hactenus Pontifex loquens in fortioribus terminis;ſcilicet: reſpectu articulorũ plurium, & in vno dumtaxat appoſita prohibitio appellationis: appoſita nihilominus,in cæteris intelligatur, multò fortiùs debet ſic intelligi in caſu d.Concil.Trid.cùm id abſque dubio euidẽter demõſtrat,vt cõſtat expreſsè ex illis

60 verbis eiuſdem,*ibi*,in præmiſſis,*&c.*)quę omnimodã difficultatem tollunt,cùm ſint repetitiua omnium, & ſingulorũ præcedentium.

Et cùm ea ſit natura, ac propria ſignificatio huius verbi,præmitto; ſcilicet; ante mittere.& præmiſſus,a,um.ſeu præmiſſis,in plurali,ea,quæ antè mittuntur, vt explicat Calepinus ſuper hoc participio quod & euidentiùs probatur, nam quando in ſupplicatione poſt narratiuam plurium delictorum; puta: appoſita eſt clauſula (ſi de præmiſſis 61
conſtiterit,*&c.*) nec addantur illa verba (ſeu altero eorum, *&c.*) non ſufficit vnum delictum verificare,ſed omnia narrata verificanda ſunt: cùm illa clauſula(de præmiſſis,*&c.*) ad omnia,& ſingula præcedentia de neceſſitate referantur.ita probãt Staphilus *de ſignatura iuſtitiæ*, §. *& primo ſciendum*, *n.*2. Sarnerius *in regul.de ſubrogandis q.*7.*verſ.item ſciendum.* Et ita fuiſſe reſolutum in vna Oſcen. Archidiaconus 1 9.Octob.1 6 0 1.coram Horatio Cardin. Lancelot. teſtatur Mareſcot. *variar.reſol.lib.*2.*c.*1.*n.*6 8.& quòd hæc dictio (præmiſſa) ſit repetitiua præcedentium om- 62
nium,docet Alex. *conſ.*6 3.*diligenter n.*8.*in ſi. verbo nõ obſtat ſecundum lib.*6.Cardin.Tuſcus *pract.concl.* 1.*tomo. litera C.concl.*2 9 0.*n.*2.& ad omnia præcedentia refertur Alex. de Neuo *in rubr.de ſponſal. & matr. n.*3. Alex.Moneta. *in tract.de conſeruat.iudic.c.*7. *ſub n.*6 0 7.

Prout etiã de dictione, (ſupradictis) quæ 63
reſtringit diſpoſitionem ad ſuperiora, proinde ac ſi ſpecialiter eſſent repetita. Ripa *in l. filiusfamilias* §.*dici num.*3 .*de legatis* 1. Anton. Gabriel.*tit.de fideicommiſſ.concl.*3 .*num.*9. Mareſcot.*variar.reſol.lib.*1.*c.*5 1.*n.*7. idem etiam, & pariter dicimus de dictione,ſeu adiectiuo 64
(huiuſmodi)quæ præcedentia cum omnibus ſuis qualitatibus repetit,gl.*in c.ſi Abbatem,de electio.in* 6. Corneus *concl.*9 7.*n.*8.*lib.*4. Pariſius *conſ.*5 2.*num.*3 .*lib.*3. Mareſcot.*lib.*2.*c.*7 7. *n.*2 7. & ad ea clauſula generalis ſequens eſt referenda, & ita reſpondetur.

Maximè & hoc attende, quòd ex Bulla 65
Domini noſtri ſancti Pij I V. Pontificis Maximi edita in confirmatione Concil.Trid.ad calcẽ eius, ſcilicet folio mihi 3 8 7. quæ poſtquam omnia,& ſingula decreta eius confirmauit, mandauitque obſeruari,& cõmendat omnibus perſonis cuiuſcũque ſtatus; vt illa faciãt ſeruari,& cuſtodire appellatione poſtpoſita,vt conſtat ex eadem Bulla *ad medium.*

Quibus ſic ſuppoſitis,& præhabitis:reſtat reſpondere fundamentis pro cõtraria parte, & opinione adductis, conſideratiſque. Nec obſtat primũ,quo diximus; pœnas ipſo iure impoſitas requirere ſententiã declaratoriam præmiſſa cauſæ cognitione, & ideo appellationem permiſſam cenſeri. quia reſpõdetur: quòd vltra id, quod hoc habeat, contineãtque difficultatẽ ex his,quæ ſuprà diximus in primo fundamẽto pro noſtra opinione à n.7.

66 Tamen magis in ſpecie reſpondendum eſt: vt illud argumentum,& Doctores citati loquantur; quando beneficium vacat ipſo iure ob pœnam alicuius facti; vt puta: ob non teſidentiam beneficij curati, tunc ex magis communi requititur declaratoria sẽtentia præuia citatione, ſeu monitione, & cauſæ cognitione. vt eſt videre ex his, quæ longa manu congeſſit Oieda de Mendoza *de beneficiorum incompatibilitate* 1. *p. cap.*18. *à num.*11. *eum ſeqq.* at nos ſumus in diuerſo caſu; quando ſcilicet primum beneficium vacauit per adeptionem pacificam ſecundi beneficij non ex pœna, ſed ex diſpoſitione, & effectu iuris, id iuſtis de cauſis, ac rationibus dictantis, moti. quod eſt multum diuerſum, & ſeparatum.

67 Et ratio diuerſitatis in hoc conſiſtit;quoniam quando quis eſt promotus ad aliud beneficium incompatibile, & illius poſſeſſionem pacificam amplectitur, poſſidétque quietè: cenſetur renuntiare voluntate propria, & verè omnibus beneficiis antea habitis, ab illo poſſeſſis, iuxta text. *in cap. cum in cunctis, de electione lib.*6 *in §.cum verò*, at verò quando quis amittit beneficium ipſo iure propter nõ reſidentiam puta;illud amittit in pœnam ob non reſidentiã ſcilicet, & huiuſmodi pœnam declatandam eſſe per ſententiam præmiſſa monitione,citatione,& cauſæ cognitione;iuſtum eſt;cùm fortè non ex voluntate propria, ſed ex neceſſitate potiùs illam incurriſſe;apparere poreſt:conſtabítque in cauſæ diſcurſu ex eius allegarione, & verificatione aliqua iuſta, & legitima cauſa, à iure admiſſa, & approbata, permittens abſentiam beneficiati. at verò conſtando de contrario nulla ſe tueri beneficiatum legitima defenſione, & cauſa feratur à iudice declaratoria ſententia, beneficium vacaſſe ipſo iure, hanc ſolutionem nota, quoniam elegans eſt, & eam inuentori libentiſſimè teddo, ille eſt Oieda de Mendoza *in tract. de beneficiorum incompatibilitate, d.*1.*p.cap.*18. *num.*22. & facit, quod dicit Ioan. Gutier. *in*
68 *conſ.*10. *à prin.* Nec ex hoc concluditur, nec confiteor, quòd licèt ſententia in priuatione ob non reſidentiam tequitatur, ab ea locum eſſe appellationi, nec etiam in noſtro caſu, etiam ſi declararoria neceſſaria foret; procedere poteſt conſequentia, ex ſpecialibus rationibus in eo vigentibus, ſtatim dicam.

Nec obſtat ſecundum argumẽtum, quod videbatur magis difficile, & concludens;
69 nempe: licèt à pœna, à lege impoſita,non ſit licita appellatio; tamen à declaratoria incurſio illius admittitur, quoad vtrumque effectum, ex Doctoribus in eo citatis. quia nihilominus quod in caſu noſtro declaratoria non eſt neceſſaria, tamen reſpondeo; vt licèt quod dicitur de declaratoria, ita procedat generaliter;non ramen eſt indiſtinctè, & abſolutè verum, ſed veſtitur ex natura,& qualitate rei,& caſus, cui adiicitur,& applicatur,& ſecundùm eum variarur. nam ſi cadit ſuper caſu ſui natura appellabili (prout generaliter omnes caſus appellationem permittunt ex iuribus vulgaris)tunc appellatio à tali ſententia ſuos habebit effectus. at verò ſi illa cadit,& profertur ſuper aliquo caſu priuilegiato, vel aliàs ex aliqua ſpeciali ratione iuris eſt prohibita appellatio:tũc multo fortiùs hoc caſu à declaratoria erit appellatio deneganda, quàm aliàs. quia in eo iam ius operatur, & protulit ſententiam ſuam, quæ maioris eſt priuilegij, quàm lata
à iudice, vt ſæpe dixi. & iudex ita declârans 70
nihil noui diſponit, ſed quid in præteritum iam ſit actum, oſtendit, vt inquit Bald. *in l. eum teſtam.in fin.C de manumiſſis teſtam.* Decius *in l. edicta num.* 47. *C. de edendo* probat text. *in l. hæredes palam.§.ſed etſi nota ff. de teſtam.* text. *in l adeo §. cum quis.de acquir rerum domin. & in l.aſſe toto ff. de hære. inſtit.& in l. vnum ex familia. §. ſi de falcidia ff. de legat.* 2. *& in clem.*1 *in prin.de iure patro.*& etiam probatur *in proœmio lib.*6. *in prin. & in clem. exiuit,verſ.locum autem,de verborum ſignif* glo.*in c.per tuas, verbo de nouo,de donatio.* glo *in c.*1. *in verbo,& filio. de ſumma Trin. lib* 6. vbi Domini. *colu.penult verſ.nota iſtam glo.* Ioan. Andreas *in additio.ad Specul. in tit.de teſtam.in §. nunc videndum colu penult. verſ.hoc etiam nota.* & Dominicus *in proœmio li.*6. *in prin & verſ. nota optimus text.*Cardin. *in cle ſi. colu.*2. *verſ. ſi vero diſponit, de conſtitutionibus.* Immol. *in clem.*1.*colu.*8. *in gloſſ.c.vidiſſe.de ſequeſt. poſſ & fruct.*Barba *conſ.*28.*colu.*2.*verſ.ecce autem vol.* 1.*& in conſil.*7.*colu* 1.*verſ* 3. *facit. volum.*3. *& in conſil.*87.*colu* 9.*verſ.& hoc ſatis apertè,eodem volu.* Felin. *in c.ſuper quæſtionum, colu.*1.*de off. delegat. & in c.qualiter & quando. el* 1.*còlu.*14. *verſ.& pro iſta fallentia,de accuſatio. & in c.non poteſt colu.*2.*verſ.facit glo. ſingularis, de re indi.* Philip.Decius *in l.edicta num.*47.*C.de edendo & in l.*1.*colu.*1.*C.de impuber.& alijs ſubſt. & in c.ſi.colu.*6.*verſ.& aduertendum de conſtitutio.& in c.paſtoralis. §. verum in* 13. *nota. de appella.* Purpurat. *in l.* 1. *num* 39.*ff.ſi certum petat.* & latè cum ampliationibus, & limitationibus proſequitur Anton. Gabr. *concl.* 3. *per totam. lib.*6.*commun.cõcluſio.* & magis in noſtris terminis loquens in ſententia declaratoria ob priuationem beneficij ipſo iure optimè per Oiedam *de beneficiorum incompatibilitate* 1. *p. c.*18.*num.*23.

Et præfatam ſolutionem ad argumẽtum, 71
libet

libet exemplis, & doctinis comprobare.
Ecce à pœna excommunicationis lata ipſo
iure non licet appellare; à declaratoria ta-
men aliquem in eam incidiſſe, libet regula-
riter quoad vtrunqne effectum, exactè per
Nauarrum *in repetitione c. cum contingat 15.*
72 *nullitatis cauſa fol. mihi* 151. at ſi iſta declara-
toria ſententia cadat ſuper excommunica-
tionem in negotio executio, puta ſuper exe-
cutionem obligationis Cameralis, aut gua-
rentigiati, aut bullarum, penſionis, & ſimi-
lium, tunc appellatio non ſuſpendit, ab illa
interpoſita, quemadmodum nec ab execu-
tione, quia regulatur declaratoria ſecũdùm
naturam, & qualitatem negotij, cui adhæ-
ret. ita eleganter Nicolaus Garcia *in tractatu*
de benefi. 1. *c.* 5. *num.* 586. per quem, & nos ita
reſoluimus ſuprà hac 3. p. c. 3. ad fin. & 2. p.
c. 3. à num. 12. cum ſeqq. & à princ.

73 Secundum ſit exemplum; à pœna legis,
vel canonis non licet appellare, *l. ſi qua pœna*
ff. de verborum ſignificatione. c. quia nos, de appel.
à declaratione tamen aliquem illã incidiſſe;
eſt regulariter licita quoad vtrunque, ſecun-
dùm magis communem, glo. *in c. cupientes.*
verbo, priuatos. in verſ. ſi autem. de electione lib.
6. Curtius Iunior *in l. vnica num.* 41. *ff. ſi quis*
ius dicenti non obtemper. & plures congeſſit
Boba. *in poli.* 2. *p.* 3. *lib. c.* 8. *n.* 276. & nos ſuprà
in ſecundo fundamento contrariæ partis.

74 Quod ſi declaratus eſt conuictus, & con-
feſſus, tunc eius appellationi deferendum
non eſt, quia conuictus, & confeſſus de cri-
mine non appellat, *l. obſeruare, C. quorum ap-*
pellat. non recip. l. conſtitutiones ff. de appellatio.
vel quando crimen eſt notorium, *&c.* ecce
quomodo declaratoria ſententia regulatur
ſecundùm naturam caſus, cui accedit; ita
vt ſi interponatur ſuper cauſa inappellabili
ſui natura, inappellabilis pariter & neceſſa-
ria fit.

75 Tertium ſit noſtræ ſolutionis, & doctri-
næ exemplum, quo apparebit ſimul ſatisfa-
ctio vltimo argumento, imò & omnibus
pro contraria parte conſideratis; abſens à
beneficio monitus, & contumax plectitur
pœna priuationis eiuſdem ob non reſiden-
tiam; ad eius tamen executionem requiri-
tur declaratoria cum citatione beneficiati,
& cauſæ cognitione, & diffinitiua ſenten-
tia, vt ſuperiùs diximus, & eſt videre ex his,
quæ latè per Oiedam *de beneficio. incompati.*
1. *p. cap.* 18. *à prin.* & præcipuè *à num.* 20. ita vt
erit nulla, & attentata ſententia, & priuatio
ſeu pœnæ executio; ſi abſque dicta citatio-
ne fiat, & cognito de cauſa, vt etiam dicit
Flores de Mena *in practic. quaſt.* 13. *num.* 26.
alios allegans, cuius meminimus ſuprà in 3.
fundamento contrariæ partis. à declarato-
ria tamen ſententia huiuſmodi appellationi 76
emiſſæ minimè deferendum eſſe: probant
iura expreſſa, text. *in cap. relatum.* text. *in cap.*
conquerente, de clericis non reſidentibus. text. *in*
c. peruenit el 2. *de appellatio.* Concilium Trid.
ſeſſ. 23. *de reformatione, c.* 1. & quæ nos exactè
diximus ſuprà 2. part. cap. 15. à princ. vbi hic
articulus & ſequens explicatur cum diſtin-
ctione.

Et ad hoc reducendus eſt ipſe Flores in
illo 3. argumento, & gloſſæ pragmaticæ
per eum citatæ loquentes, quando ordina- 77
rius compellit ſuum ſubditum ad reſiden-
tiam beneficij, quia tunc ita proceditur con-
tra ipſum; quando ad priuationem eiuſdem
proceditur, & tunc appellatio admittitur
modo prædicto, & à nobis latiùs *in d. cap.* 15.
& tunc bene dicit ipſe Flores de Mena,
quòd in tribunalibus declaratur, vim fieri,
quando contra clericum huiuſmodi actum
eſt ſine cognitione cauſæ, & citatione, quod
requiritur, vt dictum eſt. imò tunc frequen-
tiùs ſolet dari tertium genus violentię, nem-
pe, *que oyendole de nuebo, y reponiendo lo hecho*
no haze fuerça, y ſe le remite, y no lo haciendo la
haze, otorgue, y reponga, &c.

Et hoc iure vtimur, non tamen ipſa gloſ-
ſa pragmaticæ, & ipſe Flores agunt in no-
ſtro caſu; ſcilicet, quando ordinarius tra-
ctat de auferendo, & amouendo eius poſ-
ſeſſionem beneficij incompatibilis, vacan-
tis ipſo iure per obtentionem ſecundi, qui
eſt caſus longè à noſtro diuerſus, vt ſuprà
diximus, licèt in vtroque admittatur mini-
mè appellatio diuerſis reſpectibus, & ſpecia-
libus rationibus conſideratis, quoniam aliud
eſt amouere beneficium ex capite non reſi-
dentiæ, aliud autem amouere ex capite va-
cationis ipſo iure, pro obtentionem ſecundi
incompatibilis, vt videre eſt ex Oieda *de be-*
neficiorum incompati. 1. *p. cap.* 9. *num.* 5. & ratio-
nem tradidimus differentiæ ſuprà, & in pri-
mo capite non admittitur appellatio, cum
diſtinctione tamen, de qua per nos ſuprà 2.
p. d. cap. 15.

Vnum tamen, & neceſſarium rei de qua 78
agimus, ad maiorem declarationem non
omittam: quæ ſcilicet beneficia vacare di-
cantur ipſo iure per pacificam poſſeſſionem
adeptam ſecundo. In quo breuiſſimis affir-
mo, quòd quidquid ſit de iure communi,
hodie tamen ex diſpoſitione nouiori Con-
cilij Trid. docemur, in omnibus beneficiis,
etiam ſimplicibus, de iure ſui natura, vel
quomodolibet reſidentiam requirentibus,
vacare primum ipſo iure, per obtentionem
ſecundi, vt conſtat ex eodem Trid. decreto
ſeſſ. 7. *de reformatione cap.* 4. Et licèt inter Do- 79
ctores grauis ſit difficultas circa dictum de-

cretum Concilij: an etiam beneficia ſimpli-
cia iuxta illud vacent ipſo iure, etſi teſiden-
80 tiam requirant, & in varias ſeu contrarias
itum eſt ſententias, ſiquidem Nauar. *conſ.* 17.
de præbend. Dueñas *Eccleſiaſt. lib.* 4. *à num.* 96.
120. Flamin. Pariſ. *de reſig. beneſi. lib.* 3. *quæſt.* 1.
à num. 132. Cechus *de repub. Eccleſi. tit. de be-
neficiatis lib.* 3. *quæſt.* 1. *num.* 4. *verſ. in ſecundo
capite, & verſ. ad dignoſcendum in fi.* cùm ſcri-
pſerunt poſt Trid. & Flores de Mena *in
pract. quæſt. q.* 13. *num.* 15. *& ſeqq. & quæſt.* 23.
num. 59. Marcus Anton. Genuenſ. *in praxi
Archiepiſc curiæ Neapolitanæ c.* 64. *num.* 4. *&* 5.
Proſper de Auguſti. *ad ſummã Bullarij. Quæ.
verb. beneficiorum* 6. *cauſa* affirmantes (licèt
aliqui trepidè) beneficia ſimplicia per Con-
cilium non vacare ipſo iure, quantumuis
reſidentiam requirentia, ſed idem ſit hodie,
quod de iure communi cautum *per c. de mul-
ta, de præbend.* & alia iura de hoc loquentia.

81 Sed contrariam ſententiam; imò quòd
hodie nouiori diſpoſitione Concilij Trid.
d. cap. 4. innouatum ſit ius commune, & ex-
tendatur ad omnia beneficia ſimplicia, reſi-
dentiam de neceſſitate requirẽtia, tanquam
incompatibilia vacare ipſo iure: defendit
Oieda *de beneficiorum incompati.* 1. *p. cap.* 9 *n.* 5.
dicens quòd text. *in d. c. de multa.* inducens
vacationem ipſo iure, in dignitatibus, &
perſonatibus extenditur ex dicto decreto
Concilij, ad quæcumque beneficia incom-
patibilia, prout ſunt reſidentiam requiren-
tia. idem dicit *cap.* 11. *in fi.* Gutierr. *conſ.* 10.
num. 2. *&* 4. Zechus *in tract. de beneſi. & pen-
ſio. cap.* 5. *ſub num.* 4. tenet. idem ex declaratio-
ne ſactæ congregationis determinauit Rota
in deciſ. 483 *p.* 1. *diuerſorum*, pluries etiam ita
declarauit ſaucta Concilij congregatio, qua-
rum duas refert Hieronym. Gonzal. *in regul.
de menſi. & alter gl.* 15. *num.* 16. *& ſeqq.* indu-
bitanter tenendum eſſe, ait; quòd in bene-
ficiis, etiam ſimplicibus reſidentiam requi-
rentibus, primum vacat ipſo iure, per aſſecu-
82 tionem ſecundi, quando reſidentia eſt præ-
ciſa, & obligatoria, ſecus ſi cauſatiua reſpe-
ctu amiſſionis fructuum, aut non continua,
83 ſed ad certum tempus, quia tunc benefi-
cium non dicitur incompatibile, ſed id de
reſidentia ad certum tempus accipiendum
eſt, quando in eodem tempore non concur-
rit reſidẽtia, ſeu ſeruitium alterius beneficij.

Hanc etiam nouiſſimè opinionem tenet
Vicameſius *conſ.* 233. *num. vltimo.* vbi aliam
declarationem ad idem adducit, ſequitur
etiam nouiſſimè Leonar. Leſſius *de iuſt. &
de iure lib.* 2. *cap* 34. *num.* 145. eandem etiam
tenet Azor 2. *p. lib.* 6. *c.* 13. *quæſt.* 2. 4. 5. 7. *&* 8.
eandem etiam ſententiam ſequitur, & plu-
ribus defendit Nicolaus Garcia *de beneſic.*
2. *tomo* 11. *p. cap.* 5. *à num.* 78. *cum multis ſequen-
tibus*, vbi ita pluries cenſuiſſe ſanctam con-
gregationem, cuius plurimas declarationes
ad Concilium Tridentinum editas, ad lite-
ram refert. hoc ita dicentes, & interpretan-
tes, vt eſt videre *in n.* 84. vbi quinque addu-
cit, aliam *ſub num.* 86. *ad fi.* & alias *vſque ad
num.* 91. vbi dicit hanc ſententiam, & inter-
pretationem Concilij eſſe veram, ſatíſque
ei conformem, vbi in comprobationem ali-
qua adducit, & *in d. num.* 86. dicit hanc ſen-
tentiam receptiſſimam eſſe, teſtatúrque eam
ita practicari in dataria, & cancellaria Apo-
ſtolica, & pariter teneri à Rota.

Et aduerte, quòd Nauarrus relatus pro
contraria, non abſolutè eam ſequitur, & de-
fendit: ſed dicit, quòd niſi authoritas ſan- 84
ctæ congregationis Concilij eum in contra-
riam ſententiam traheret; putaret, reſpon-
dendum eſſe negatiuè, ſcilicet; Concilium
Trident. idem diſponere, & nihil innouaſſe
ius commune, ſed pariter ac in illo etiam
hodie beneficia ſimplicia incompatibilia re-
ſidentiam requirentia; non vacare ipſo iure.
Et ſic tacitè intelligitur ipſum in ea nõ per-
ſeueraſſe, cùm in noſtram trahat (vt ipſe di-
cit) authoritas ſanctæ congregationis, no-
ſtram expreſsè approbantis, quam literali-
ter citat Nicolaus Garcia *vbi proximè n.* 84.
quod & ipſe Nauar. expreſsè fatetur.

Sed non poſſum, non mirari tantorum 85
virorum, aduerſus hanc tenentium, volen-
tiúmque cauillari, & offuſcare verba admo-
dum clara Concilij Trid. *d. ſeſſ.* 7. *de reforma-
tione. cap.* 4. quæ nullum dubium profectò ac-
cipiunt, ea autem ſunt: Quicumque de cæ-
tero plura curata, aut aliàs incompatibilia
beneficia Eccleſiaſtica, ſiue per viam vnio-
nis ad vitam, ſiue commendæ perpetuæ, aut
alio quocunque nomine, & titulo, contra
formam conſtitutionis Innocentij III. quæ
incipit *de multa.* recipere, ac ſimul retinere,
præſumpſerit, beneficiis ipſis iuxta ipſius
cõſtitutionis diſpoſitionem ipſo iure, etiam
præſentis canonis vigore priuatus exiſtat,
&c.) Vides quàm clara verba ſunt, quámque
inaduertenter moti ſunt Doctores præfati,
ſequentes antiqui, & communis iuris veſti-
gia, & audiendi non ſunt.

His & vinces aliquos groſſi ingenij lite- 86
ratos, qui vulgò exiſtimant: aliud decretum
Concilij Trident. *ſeſſ.* 24. *de reformatio. c.* 17.
quo decernitur, quòd obtinentes plures pa-
rochiales, vna retenta alias infra ſpatium ſex
menſium dimittere teneantur, *&c.*) huic eſſe
contrarium. deducentes ex eo, quòd in om-
nibus beneficiis incompatibilibus non dari
vacationem ipſo iure, etiã in beneficiis cu-
ratis; ſed imò in eis ex noua hac Concilij
diſpoſi

diſpoſitione poſſeſſores habere ſex menſes ad optandum,& eligendum, dimittendúmque,quod voluerunt. & euidenter falluntur ignari prædicti Decreti 4. de quo ſuprà. quod in hoc diſponit (vt diximus) vacare ipſo iure. nec ei hoc contrarium eſt,nec eſſe poteſt. Siquidem loquitur dumtaxat,& diſponit circa poſſeſſores plurium beneficiorum tunc tempore ; ſcilicet, illius decreti,vt infra dictos ſex menſes eligant : non tamen diſponit, nec procedit in impoſterum obtinendis,ſcilicet; poſt Concilium Trident. de quibus & ſic *d. c.* 17. diſponit de tẽpore præſenti,& prærerito, vſque ad eius editionem, & promulgationem , vt ex eiuſdem verbis euidẽter apparet. at verò dictum c. 4. à tempore futuro. quod , & ita bene aduertit Nicolaus Garcia *in tractatu de beneficijs tomo* 2. *c.* 5. *num.*78. qui *num.*78. dicit , ita eſſe accipiendum quod tradunt Salzedus *in additio. ad Bernard. Diaz in pract.crimin. c.*48 *litera C.* Manuel Rodrig. *in ſumma c.*31 *.n.*4. Vega 1. *p.c.*36 *.caſu* 24. Petrus Ledeſma. 2. *p. ſumma. tract.*7. *c.*2. 12 *.concl.*6 *. diffi.* qui ſatis confusè loquuntur.

87 Alias autem quæſtiones , quæ materiam incomparibilitatum beneficiorũ attingunt, & concernunt, ad longum poteris videre,& conſulere integrum,ac egregium etiam tractatum per Oiedam de Mendoza , qui ſcripſit de beneficior. incompari. ad longum. Multas etiam celebres quæſtiones. vbi multa in praxi contingentia , & neceſſaria conduxit nouiori etiam iure inducta , corroborata, ac illuſtrata plurimis deciſionibus Rotæ nouiſſimis , ac declarationibus Cardinalium, in explicationem decretorum Concilij Tridenrini editas , videre poteris apud Nicolaum Garcia *de beneſi.d.*11 *.p.c.*5 .per toros ſuos paragraphos *tom.* 2 . apud quos cæteri de materia tractãtes citantur. quas quidem libentiſſimè omitto, quia ad meum inſtitutum non pertinent,nec conducunt.

CAPVT VIII.

A ſententia,qua quis ſuſpenditur, priuatúrve officio , vel à nominatione muneris,authoritate,& vtilitate publici. ſiue authoritate tantùm , appellationi interiectæ Regia curia deferri,an mandabit.

SVMMARIVM.

A ſuſpenſione & interdicto officij aut beneficij reſpicientis temporalitatem licita eſt regulariter appellatio , ac interim ſuſpenſus poteſt illius vſum continuare. n. 1.

Notarij Eccleſiaſtici etiam Apoſtolici imperiti, aut delinquentes reperti poſſunt per ordinarium perpetuò vel ad tempus ſuſpendi ab officio non obſtante appellatione. n. 2.

*Concilij Trid. ſeſſ.*22 *. de reformat. cap.*10 *. verba expenduntur. ibidem.*

Sententia lata contra quoſlibet Miniſtros iuſtitiæ, puta, tabelliones , Alguazelos, executores, &c *ob varatariam,vel exceſſum tangentem exercitium officij exequitur appellatione non obſtante. n.* 3.

*Quod intelligitur , quando à iudice cui ſubſunt condemnantur ex ratione ibi.n.*4.

Officiales minores vt Alguazeli incorrigibiles exceſſus committentes, poſſunt ab eorum iudice ſtatim expelli , & manumitti ſine lite , & appellatione,ſed liberè. n. 5.

*Officialibus tunc prohibita eſt appellatio , quando condemnautur pro delicto commiſſo in adminiſtratione officij ſui,& à proprio iudice.n.*6.

*Officialis delinquens extra officium captus ab vna Curia remittitur ex vrbanitate ad Curiam ſuperiorem , cuius eſt delinquens ipſe. num.*7.

Concil. Trid.decretum ſeſſ 24 *.de reformat. c.*20 *. diſponens de ſuſpendendo & mulctando notario non exhibente actorum copiam appellanti, explanatur , vt intelligatur appellatione non obſtante, cùm ſit delictum tangens officij adminiſtrationem. n.*8.

Officialis ſuſpenſus vel priuatus officij adminiſtratione in Syndicatu pœna exequitur appellatione non obſtante. n. 9.

Sententia lata in Syndicatu contra officialem iure Regio quomodo exequatur appellatione pẽdente. n. 10 *.remiſſiuè.*

Iudices Eccleſiaſtici liberè poſſunt punire ſuos officiales laicos delinquentes in officiorum adminiſtratione. n. 11.

Epiſcopus Vicarium, Caſtellanus caſtelli ſui ſubſtitutum , iudex ſuum locumtenentem quando poſſit liberè amouere cum cauſa, vel abſque illa,vel quando non reuocare iurauit. num. 12. *remiſſiuè.*

Officia & beneficia ad nutum amobilia , quando ſine cauſa poſſint tolli. n. 13 *.remiſſiuè.*

Notarium ſemel electum per iudicem ad aliquod negotium , non poterit iudex ſine cauſa remouere vſque ad finem ipſius negotij.n. 14.

Notarijs duobus electis ſi vnus cœperit acta alicuius negotij ſcribere, alius deinceps non poterit ſe intromittere, niſi impedito primo.n. 15.

*Inſtrumenta & alia acta conducentia ad litem, quæ tractatur coram vno notario , non ſufficit coram alio notario , etiam eiuſdem iudicij & tribunalis præſentare,& producere.n.*16.

Electus & nominatus ad officium ſeu munus publicum vtilitate & authoritate , ſi habens excuſationem intra terminum ad appellandum ea oppo

ea oppoſita, non prouocet; videtur electioni conſentire, & amplius non auditur appellans. num.17.

Cauendum eſt ab Scacia indiſtinctè afferente, eſſe appellandum intra decem dies à nominatione muneris vtilitate & authoritate publici, quia hoc pendet à iuſtificatione excuſationis propoſita intra illud tempus. n.18.

Ab electione & nominatione muneris nulliter & non ſeruata debita forma celebrata, nec eſt neceſſe appellare, nec executioni mandanda erit. num.19.

Electio ad munus publicum facta de incapace ſuſpenditur per appellationem & contradictionem, poſſeſſioniſque traditio interim nulla eſt. num.19.

Electio ad munera publica quibus pertinet, & quis ad eam ſit citandus, & an per electionem indigni priuetur eligens pro illa vice. n.20. remiſſiuè.

Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reforma. cap. 18. explanatur prohibens, ne examinatores ad examen beneficiorum recipiant ſtipendium aliquod, etiam ex fructibus ipſius beneficij. n.21.

Examinatores electi & nominati poſſunt per ordinarium cogi illud munus (cùm ſit publicum vtilitate & authoritate) ſubire. n.22.

Examinator ſi electus intra terminum ad appellandum legitimas excuſationes non proponat, impoſterum erit cogendus, & eius appellationi non deferendum. n.23.

Electo ad officium publicum authoritate, priuatum vero vtilitate, vt eſt tutela, & cura, ſi intra quinquaginta dies legitimas excuſationes probatas iudex non admittat, permittitur appellare, non ſecus. n.24.

Lex 1. §. ſi quis tutor, ff. quando appellandum ſit, dans formam, & conſtituens differentiam quoad appellandum ab electione ad tutelam, & ad munus ſeu honorem, explanatur. num.25.

l. ſcire. 15. ff. de excuſat. tutor. verba referuntur. ibidem.

Reprobatur opinio Sigiſmundi Scaciæ. n.26.

Appellare non poſſe à nominatione muneris, & poſtea appellare à reiectione legitima excuſationis propoſita, multum diſtat. n.27.

l. cum in vna §. tutor ff. de appellationibus. verus ſenſus redditur. n.28.

Termini habiles in omni diſpoſitione ſupponendi ſunt. ibidem.

1 BENE licèt verum ſit, vt appellationi interpoſitæ à ſuſpenſione, & interdicto officij, ſeu beneficij temporalitatem reſpicientis, non deferens vim faciat manifeſtam, cùm ea pendente, continuare poſſit eius vſum, Philip. Franch. *in cap. adhæc, quoniam. in princ. de appella.* & per argumentum ab ſpeciali text. *in cap. is cui, de ſententia excommun. lib. 6.* tenet glo. *ibi, verbo, ſequentem,* approbata per Archidi. & Ioan. Andr. eam commendant poſt Abb. Franch. *vbi proximè,* per Abb. & alios, ita tenet Emanu. Rodrig. *in quæſtio. regula. q. 39. artic. 5. tom. 1.* Lancelo. Robert. *de atten. 2. p. c. 12. in præfatione nu. 84. 85. 86.* Decius *conſil. 204. in cauſa cathedrali, per totum,* & poſt alios nos exactiſſimè rem hanc examinauimus ſuprà lib. 2. cap. 5. ad fi. num. 123. vſque ad nu. 127. Vltra quæ, quòd ſuſpenſus, vel priuatus aliquo officio, aut dignitate, appellans regulariter maneat illæſus continuans exercitium, & vſum officij & dignitatis, probat glo. celebris *in c. ſæpe, verbo, ſententia, in fin. de appel.* communiter approbata ſecundùm Abb. *ibi num. 14. in fi. & num. ſeq.* Iſſ. *in l. 1. num. 10. ff. de re iud.* glo. *quod autem, in c. in ſumma 8. quæſt. 4.* Alexand. & Bart. *in l. furti ff. de ijs qui notan. infam.* Bobadil. *in polit. lib. 5. c. 1. num. 191. ad fin.*

Tamen nõnulli ſunt caſus ſpeciales, quibus à ſententia, qua quis priuatur, vel ſuſpenditur officio, appellationi interiectæ, haud vim faciat non deferens, vt de tabellione diſponit S. Concil. Trident. *ſeſſ. 22. de reform. c. 10.* in hæc: Cùm ex notariorum imperitia plurima damna, & multarum occaſio litium oriatur, poſſit Epiſcopus quoſcumque notarios, etiam ſi Apoſtolica, Imperiali, aut Regia authoritate creati fuerint, etiam tanquam delegatus ſedis Apoſtolicæ, (examinatione adhibita) eorum ſufficientiam ſcrutari, illiſque non idoneis repertis, aut quandocumque in officio delinquentibus, officij eius in negotiis, litibus, & cauſis eccleſiaſticis, ac ſpiritualibus exercendi vſum perpetuò aut ad tempus prohibere, nec eorum appellatio interdictionem ordinarij ſuſpendat, &c.) tenent Barboſ. *in remiſſ. ad d. c. 10.* ſuper illis verbis, *nec eorũ appellatio,* &c. videndus Azeuedius *in l. 2. nu. 18. tit. 7. lib. 3. noua recop. pag. 285.* 2

Quod quidem, & generaliter verum eſt, 3
& obtinet iure communi in cæteris iudicis officialibus, alguazelis, birroariis, executoribus, tabellionibus, & aliis miniſtris, qui ſi à iudice condemnentur ob exceſſum, violentiam, varatariam, vel quoduis aliud delictum, commiſſum in ſuorum officiorum adminiſtratione; non audiantur appellantes. imò appellatione non obſtante, ſententiam, & eius pœnam executioni licitè mandari, deſiderat, *l. nulli officialium C. quorum appella. non recip.* ibi, Nulli officialium à ſententia proprij iudicis prouocatio tribuatur, niſi in eo tantùm negotio, quod ratione ciuili ſuper patrimonio fortè apud proprium iudicem inchoauerit, ſcilicet vt in eo tãtùm negotio

gotio à ſententia eius,cui paret,iudicis,quiſ-
quis velit officialis appellet,&c.)prout etiam
text.*in c.ſi quis appellat,aliàs,ei qui §.nulli quo-
que officialium 2.quaſt.6.* vbi hæc lex canoni-
zata eſt, vbi glo. *verbo officialium*, intelligit
4 dictam legem, quãdo à proprio iudice eiuſ-
dem officialis damnatur, quam referens ſe-
quitur additio ad glo. *verbo, nulli, d.l. nulli
officialium*, reddentes rationem, cùm veriſi-
mile non ſit,vt talis iudex ferat contra eum
ſententiam, niſi clarè reperiſſet delictum,
& eandem iurium diſpoſitionem probat op-
timè Speculator (loquendo in tabellione,&
executore, quibus condemnatis ob malam
adminiſtrationem officiorum, negandam
appellationem) *lib.2.tit.de appella.§.in quibus
num* 4.optimè Bal. Salicet.& Paulus de Ca-
ſtro *in d. l. nulli.* vbi Bart. *in fi. optimè exactè*
Auileſius *in capit.prato.cap.*10. *verbo,appellare.
fol.*296. Rebuf. *in commenta.* 3.*p. tract. de ap-
pella. art.*8.*gl.*2.*num.*13. quam intelligunt in
proprio iudice prout intellexit gl.*in d.§.nul-
li quoque*, & Angel. *in d. c. nulli* Amedeus *in
tract. de ſyndicatu,num.*236.*fol.*72. Puteus *in
eodem tract.de ſyndicatu.verbo,appellatio. cap.*1.
*num.*16.*& ſequen.fol.*118.Bobad *in polit. lib.*
1.*cap.*12. *num.* 62. *& ſuprà.* & idem Boba. *in
lib.*2. *cap.*17.*num* 48.*ad fi.* & idem met *eodem
lib.*1.*cap.*13.*num.*37.vbi probat, officiales in-
5 feriores (prout ſunt Alguazeli) incorrigibi-
les exceſſus committentes,poſſe à iudicibus
ſtatim, & abſque dilatione manumitti, &
expelli, quia cùm in horum punitione plu-
rès ſint à iure ſpecialitates, vt poſſint amo-
ueri officia abſque reſpectu aliquo, proceſ-
ſu, nec appellatione, liberè iudici hoc libet,
vt ceſſent impoſterum ſcandala & delicta.
6 Et quod intellige, prout præcitati, & ci-
tandi Doctores communiter intelligunt; vt
procedat *d.l.nulli.*in prohibitione appellatio-
nis, quando officialis damnatur à ſuo pro-
prio iudice, & pro delictis commiſſis in of-
ficio, vt probat *d. l.* ibi, à ſententia proprij
iudicis, *&c.*) latè reſoluit & optimè Pro-
ſperus Farina.*in tract. crimi.*3.*tom. quaſt.*101.
*cap.*1.*à num.*83.*cum ſeqq* vbi *num.*86 poſt-
quam ex aliis refert particularem poteſta-
tem iudicum in ſuis officialibus puniendis;
dicit ex vrbanitate officialem delinquen-
7 tem extra officium captum ab vna Curia,
remitti ſolere ad Curiam ſuperiorem offi-
cialis, prout teſtatur de vrbe Romana,quod
nota ad officiales ſupremorũ tribunalium,
vt etiam delinquentes extra officiorum ad-
miniſtrationem, iudices ordinarij inferiores
hos debeant remittere ad tribunalia ſupre-
ma,& ab eorum cognitione ſe abſtinere, vt
debitus honor deferatur.
8 Ex quibus inferre poteris ad ſacr.Concil.
Trid. *ſeſſ.*24.*de reformatione cap.*20.*ad fi verſ.
qui notarius.*dum dicit:Porrò ipſam actorum
copiam teneatur notarius (congrua merce-
de accepta) appellanti quantum citiùs, &
ad minus intra menſem exhibere, qui nota-
rius ſi in differenda exhibitione fraudem fe-
cerit, ab officij adminiſtratione arbitrio or-
dinarij ſuſpendatur,& ad duplicem pœnam,
quanti ea lis fuerit inter appellãtem, & pau-
peres loci,diſtribuendam, compellatur,*&c.*)
vt intelligatur huius pœnæ appoſitio appel-
latione remota, cùm delictum tangat ma-
lam officij adminiſtrationem ex Doctori-
bus relatis. & indicat illud verbum (com-
pellatur) quo Trid.vtitur, quod pertinet ad
executionem,vt latè nos lib.2.c.de depoſito
quod eſt 16.à num.71.cum ſeqq.
Quibus quidem conuenit, quòd officia- 9
lis ſuſpenſus, vel priuatus officij adminiſtra-
tione, vel aliàs quoquo modo condemna-
tus in ſyndicatu; non poteſt appellatione
pendente officio vti, cùm pœna, in tali iudi-
cio illata, executioni mittatur ea non ob-
ſtante. ac ideo ordinarius denegans delatio-
nem, violentiam nullam committet, tenet
Maranta *de ordine iudicio.tit de appella.n.*193.
Petrus Dueñas *in regul.* 42. *num.* 20. funda-
tur vterque(non in iure communi)ſed in re-
giis quibuſdam conſtitutionibus, ab eiſdem
citatis. Sed quod idem ſit omnino dicen-
dum de iure communi,ſcribit Speculator *in
tit. de appella. §. in quibus verſ.*3. *lib.*2. Iſſ. *in l.
qui iuriſdictioni, colu.*3. Angel. & cæteri *in l.
nulli.C. quorum appell.non recip.*Paris de Puteo
*in tract.de ſyndicatu, in verbo, appellatio, & in
verbo, ſyndicatus, & in verbo, à ſententia lata,
fol.*14.*&* 17. Lancelot. Rober. *de attenta.*2.*p.
cap.*12.*limi.*20.*per totam,*Manfred.*lib.*2.*practi.
concluſio.ſuper attenta. concl.*128. *& ſequenti.*&
iterum *concl.*173. Modernus *in annotatio ad
Aeguidium.num.*195.& ſic pariter in ſyndica-
tu ab officiali damnato appellationi interie-
ctę non deferens ordinarius vim non faciet,
licèt in hoc Regno Hiſpaniæ officialibus ſe- 10
cularibus damnatis per ſyndicatum certo
modo, & non abſolutè, eis eſt prohibita ap-
pellatio, vt eſt videre per adducta latè ab
Auilleſio *in capitib. prator. cap.*10. *à num.* 2.
cum ſeqq. fol. mihi 296. Bobadi. *in poli. lib.*5.
*c.*1.*à num.*191.*cum ſeqq.* & latiſſimè hoc exa-
minans probat ex multis aliis Proſperus Fa-
rinac.*pract.crim.*3.*tom.queſt.*101.*cap.*1.*à n.*89.
cum ſeqq.
Et quoad ſupradicta aduerte; quòd Epi- 11
ſcopus, & iudex Eccleſiaſticus liberè po-
teſt punire, & caſtigare ſuos notarios, Al-
guazelos, ficiales, alióſque miniſtros, & of-
ficiales laicos, delinquentes in ſuis officiis,
vt expreſsè dicit S. Concil. Trid. *ſeſſ.* 22. *de
reforma.*

*reforma.d.cap.*10.ibi, imperiali, aut,Regia au-
thotitate creati fuerint, *&c.)* probant Au-
frerius *in tract. de poteſt. Eccleſiaſ. ſuper Laico*
*num.*19 Bald.*in l.2.C.de ſportul.& in c.cum pa-*
rati. & ibi Præpoſitus *de appella.* Puteus *de*
ſyndica. verbo officialis cap. 1. num. 3. fol. 247.
Tibetius Decia. *in tract. crimi. 1. tomo lib.* 4.
cap. 10. *num.* 3. *verſ. ſeptimo argumento d.§. ſi*
quis,Boba. *in poli lib.2.c.77.num.*48. Parlado.
in ſeſquicen.differ differen 9. §.1. *num.*28. alle-
gans Bal et cæteris annuentibus, *in l. nullus*
C.de teſtibus.& probatur arg.*l.2. C.de off. ma-*
giſt.militum l.officium ff de re milit.l.ſi quis fortè
§.ſi quos ff. de pœnis auth.de manda. Principum,
§.quod ſi delinquentes.

12 Et an & quando Epiſcopus Vicatium
Caſtellanus Caſtellitenentem, vel iudex ſui
ſubſtitutum, vel locumtenentem, poſſit li-
berè amouere, cum cauſa, vel abſque illa,
vel quid,quando,id non facere, iurauerunt.
vide Bald. & Alberi. *in l. ſi ita §. Dominus, ff.*
de vſu & habitatione. & in cap. 1. iuncta gl *de*
feudis guard. & gaſtald.& ibi Bar. Boëtius *de-*
*ciſ.*199.*num.*25. gl. *in clem.2. de reſcrip. verbo,*
per electionem, Dominicus *in c.1. de off.vicar.*
in 6.Ripa *in cap.1.num.*44. *de iudicijs*, Rebuf.
latè *in praxi benefi. in forma Vicarij lib.1. à*
*num.*192. Didac.Petez *in l.1.tit.5.colu.*963.
verſ.& iſta opinio,lib.3.ordin. Segura *in decre-*
*tor iudic.2.p.cap.5. num.1.fol.*205. Cnnradus
in templo iudicum lib.2.cap.6.§.1. de conſtitu-
tione Vicarij num 7.*fol.*176. Loazes *in allega-*
tione pro marquine de los velles, in reſpon. ad 5.
*& 6.funda.num.*133.Boba.*in poli.lib.1.cap.*16.
*à num.*9. Anton. Gab. *lib.2.commu. opinio.*
13 *conſ.1. de iu. iur. num.*14. Ioan. Guſti. *de iur.*
confir.1.p cap.1.num 86.latè etiam Gratianus.
*diſcepta.foren.c.*167. *per totum*, vbi de officiis,
& beneficiis amohilibus etiam ad nutum.

14 Qui num.17. firmat, quòd notarium, ſe-
mel electum ad cauſam non poterit iudex
remouere ſine cauſa vſque ad finem cauſæ.
Felin. *in c. quoniam contra num.4. de probatio.*
Caſtren. *in l. teſtamenta omnia C.de teſtamen-*
tis. Bald. *in l.2. num.9. C. quomodo, & quando*
*iudex, in auth.ſed iudex C.de ſacroſ.Eccleſ.*adeò
15 vt duobus tabellionibus electis, ſi vnus ce-
perit acta ſcribere, alius non poterit dein-
ceps ſe intromittere, niſi impedito primo;
tenet Gratia.vbi proximè *d.cap.*167.*n.*19.

16 Cui conducit, quod dicit Mateſcotus
*variarum reſolutionum. lib.2. cap.*107.*num.*4.
quòd inſtrumenta, ſeu acta, quæ coram vno
notario tractantur; non ſufficit præſentare,
nec producere in actis alterius notarij,etiam
eiuſdem iudicis, iudicij, & tribunalibus, ſed
omnino debet produci in actis eius,qui cau-
ſam cœpit tractare, qui teſtatur, ita fuiſſe
determinatum per Rotam in vna Romana,
cenſus 4. Decembris 1597. coràm Cardi-
nali Pamphilo.

Supereſt ſecundum noſtri capitis par- 17
tem examinare: an non deferens appella-
tioni interpoſitæ à nominatione publici of-
ficij, vim iudex facere dicatur: in quo du-
plex conſideratur à iure diſtincto ample-
ctenda. Etenim aut agimus de nominatio-
ne, & electione, muneris publici authori-
tate, & vtilitate ſimul, hoc eſt, quòd omni-
modo, & principaliter ſit inductum in rei-
publicæ vtilitatem, prout eſt ſyndicus, pro-
curator, decurio, executor tributorum, &
ſimiles. & tunc ſi nominatus ad munus le-
gitimam excuſationem habens intra tem-
pus ad appellandum minimè prouocauerit;
videtur tacitæ electioni de ſe factæ conſen-
tire,& acquieſcere, ac ideo vlteriùs non ad-
mittitur, nec auditur appellans. text.*in l. hi*
qui.ibi, Hi qui ad ciuilia munera, vel ad de-
curionatum, vel honores euocantur, licet
vacationem à principibus acceperint:ſi ap-
pellationis auxilio non vtantur, conſenſu
ſuo nominationem confirmant. cùm igitur
ad munus vocatus appellaueris apud præſi-
dem prouinciæ, iuſtè te appellaſſe oſtende,
&c.) C. de appella. text. *in l.* (ciues, & incolæ
manifeſtàs etiam excuſationes habentes, ſi
ſub iuſta nominatione non appellauerint;ad
earum probationem non admittuntur, *&c.)*
C.eodem. text.etiam expreſſius *in l ſi ad ſcriba-*
tum nominatus non prouocaſti l. nominationes.
C.eodem tit.de appella bonus etiam text *in l.2.*
*& l.cum decurionatus. C. de decurionibus lib.*10.
c.nominationes 2.quæſt.6.l.8.tit.23.p.3. Cynus
Bald.& Salicetus *in d l.ſi hi qui, & in d.l.ſi ad*
ſcribatum,Bart Bal.& Salicet.*in d.l.ciues* Bart.
in l.1. §.1. ff. quando appellandum ſit, optimè
Specularor & eius additionator *in lib.2. tit.*
de appellationibus. §. in quibus num.9. Angel.
in §.qui autem excuſare, poſt prin.inſtitu. de ex-
cuſatio.tuto. Ioan.de Platea & Lucas de Pena
in d l.2.& vbilibet gloſſ. Auenda.*de exequen.*
*manda.cap.*19.*num.*26.*in fi.*& eſt videnda *l.3.*
tit.16.lib.3.ordina. Bald. *in l.ſi pater num.4. C.*
ſi penden. appella. mors. Maranta *in ſpecul.6.p.*
actu 2.in verbo, & quandoque appellatur. num.
324.*fol.*506.Rebuf.*in tract.de ſentent.prouiſio.*
art.3.gl.2.n.1.& in tract. de appella.art.7.gl.2.
*num.*18. Ruginel.*tract. de appellat. §.2. cap.3.*
*num.*246.Cauendum eſt tamen à Sigiſmun-
do Eſcacia *tract. de appella. quæſt.17. limi.*23.
*fol.*478 dum abſolutè dicit;appellãdum eſſe 18
intra decem dies à nominatione muneris,
authoritate, & vtilitate publici, cùm hoc
pendeat ex legitimis excuſatinnibus per
nominatum allegatis, & ſic ſub hac quali-
tate illius appellationi deferunt iura,& Do-
ctores citati.

Quam

19 Quam concluſionem, vt limites, velim:
quando ipſa nominatio validè facta fuit, ſe-
cus ſi nulliter ob non puta, ſeruatum ordi-
nem, & formam electionis, vel ob aliquod
aliud defectum:quia tunc tanquam à nulla,
non indiget appellari, nec eſt executioni
mandanda, text. eſt *in l. ſi conſtat.* 12. *ff. de ap-
pella.* vbi glo. *verbo, ſuperuacua fuit*, & Bart.
glo. *verbo interpoſuerunt.in d.l.*1.§.1.*ff quomo-
do & quando appellandum ſit*, optimus text.
in l.nominationes 27. vbi glo. Bart. & Salicet.
C. de appellationi.& in l.veteranis. per text. *ibi
C.quando prouocare non eſt neceſſe.* vt tunc non
deferens appellationi vim facere, declarabi-
tur iuxta traditã à nobis regulam infrà hoc
lib.cap.9. vt ſcilicet, deferatur appellationi,
cuius ratio in promptu eſſe conſtat. & quòd
19 electio ſeu nominatio ad hoc munus publi-
cum facta de incapace, & indigno ſuſpenda-
tur per appellationem, & contradictionem,
ita vt interim eius executio ſuſpẽdenda ſit,
& poſſeſſionis itidem traditio, ex pluribus
comprobat Bòba. *in polit.lib.*3.*c.*8.*à num.*48.
20 qui quidem *à num.* 40. *cum infinitis ſequentib.*
plures quæſtiones reſoluit, horum officio-
rum nominationes tangentes, quibus perti-
neat, quis ſit citandus, & an per electionem
indigni priuetur eligens illa vice. & de mul-
tis aliis vtilibus, & neceſſariis ibi vide.

21 Et ex ſuperiùs dicta reſolutione infero ad
ea, quæ dicit Nicolaus Garcia *de benefic.tomo*
2.9.*p.c.*2.*num.*378. dum ſuperiùs *à num.*368.
diſputat, an examinatoribus ad examen be-
neficiorum deputatis, iuxta Concil. Triden.
*ſeſſ.*24. *de reformat. c.* 18. poſſit (non obſtante
prohibitione eiuſdem Concilij, & ſanctæ
22 Congregationis ſuper eodem) nihilominus
aliquod ſtipendium, ſeu merces pro ſuo la-
bore dari, ſaltim ex fructibus beneficij, qui
poſtquam negatiuam amplexus, dicit *in d.
num.*378. rectè poſſe examinatores cogi, hoc
munus gratis ſubire, cùm ſit munus publi-
cum, & à ſancto Concilio Tridentino indu-
23 ctum, vt faciat ad noſtrũ propoſitum, quòd
ſi ita nominatus, legitimas excuſationis cau-
ſas proponens non appellauerit intra tem-
pus à iure conceſſum appellantibus; nequa-
quam ſit imposterum audiendus, ſed potiùs
cogendus, nec delationem denegans vim fa-
ciet, cùm ſit munus publicum authoritate,
& vtilitate ſimul.

24 At verò quando munus, ad quod aliquis
nominatur, ſeu eligitur; non eſt publicum
authoritate, & vtilitate ſimul, ſed authorita-
te tantùm (prout eſt tutela, & cura) quod
licèt ſit publicum quoad authoritatem, quia
conuenit reipublicæ, vt minores tutentur;
tamen vtilitas non eſt publica, ſed priuata
omnimodo, cedens ipſi minori, in cuius
commodum principaliter hoc munus indu-
ctum eſt à iure. tunc quidem nominatus ad
idem non poteſt appellare à tali nominatio-
ne, & electione, ſed tamen ei permittitur,
vt intra quinquaginta dies ſuas legitimas,
& à iure approbatas excuſationes proponat,
quas ſi probatas iudex non admiſerit, licita 25
eſt nominato appellatio, ita probat text. ele-
gans (vtrumque diſtinctionis membrum
probans) *in l.*1. §. *ſi quis tutor ff. quando ap-
pellan.ſit.* cuius ſunt verba: Si quis tutor da-
tus fuerit, vel à teſtatore, vel à quouis alio,
qui ius dandi habet, non oportet eum pro-
uocare, hoc enim Diuus Marcus effecit: ſed
intra tempora præſtituta excuſationem al-
legandam habet, & ſi fuerit repulſa, tunc
demum appellare debebit. Cæterum antè
fruſtrà appellatur: alia cauſa eſt eorum, qui
ad aliquod munus, vel honorem vocantur:
cùm dicant, ſe habere excuſationem, nam
non aliter allegare poſſunt cauſas immuni-
tatis ſuæ; quàm ſi appellationem interpo-
ſuerint, &c.) text. etiam *in l.tutores.* 18. text.
*in l.excuſationis.*3. *C.de excuſationi. tutor.* text.
expreſſus *in* §. *qui autem excuſare ſe volunt,
non appellant.* &c. 18. *inſtitu.de excuſatio. tuto.
vel cura.* text. *in l. ſcire* 15. ibi, Scire oportet,
quoniam nec dati tutores, nec teſtamenta-
rij prouocare neceſſe habent, vt oſtendit
conſtitutio diui Veri & Antonini, hoc au-
tem obſeruari oportet, & in datis curatori-
bus; in pauciſſimis enim diſtant curatores à
tutoribus. aduerſus denique ſententias au-
ferentes eis excuſationes, licentiam habe-
bunt appellandi, *&c.) ff. de excuſationi. tu-
torum. l. Caij* 19. *ff. eodem tit. c. viduum* 2.*q.*6.
*l.*4.*tit.*17.*p.*6. hanc doctrinam probant Re-
buf. *de ſenten. prouiſio. art.*3. *gl.*2. *n.*1. *tomo* 1.
fol. 276. *& in tract. de appellationi. art.*6. *gl.*2.
num. 18.*verſ. ſeptimo tomo* 3. *fol.*503. & idem
Rebuf. *in commentar.*3.*p.tract.de appella. art.*8.
*gl.*2.*num.*18. Bald. *in l ſi pater* 4. *in fi.num.*4. *C.
ſi pendente appellatione mors.* Marant. *in ſpecul.*
6.*actu* 2. *prin. verbo, & quandoque appellatur.
num.*324. *limi.*20. *fol.*506. Ruginel. *tract. de
appella.*§.2.*cap.*3.*num.*246. gloſſæ, B. Bal. Cyn.
Salicet. & alij in locis ſuperiùs citatis, gloſ-
ſæ & Doctores in his allegatis legibus, An-
gel. poſt gloſſam, & ibi optimè Picard. à
Minueſa acutus, & præceptor meus, *in d.*§.
ſi quis autem excuſare. Speculator *lib.*2. *tit. de
appella.*§.*in quibus.num.*9.

Hinc venit meritò reprobandus Eſcacia 26
*de appella. quæſt.*17. *limi.* 33. *ſub num.*1. dum
dicit, quòd licèt hæc doctrina communiter
teneatur, illi tamen videtur de vento, cùm
ſaltim poſſit appellare poſt reiectam excu-
ſationem, ſed minùs rectè, minúſque loqui-
tur peritè. Etenim non omnes tutores ha-
bent

bent legitimas excuſationes ad proponendum, vel ſi habent, omittunt, vel ſi proponunt, aliquando non legitimas excuſationes ad ptoponendum habent, ſed friuolas, & à iure non approbatas. Quibus caſibus omnibus ceſſat ratio appellandi, & ſic euidenter apparet, iura diſponētia, à nominatione mu-
27 neris vtilitate priuati, non appellari, non ſeruite de vento, vt putauit Eſcacia. quia aliud eſt, non poſſe appellari à nominatione, aliud poſſe appellari à reiectione legitimæ excuſationis propoſitæ.

28 Nec his obſtat text. *in l. cum in vna. §. tutor ff de appella.* vbi dicit: tutor pupillo datus ſi prouocet, interim pupillo curator dabitur, *&c.*) quaſi innuere, & ſupponere videtur ab ipſa datione, & nominatione fuiſſe prouocatum. quia intelligēdus eſt ſecundùm *d. §. ſi quis tutor. & l. ſcire oportet, cum alijs*, vt ab excuſationibus non admiſſis, non autem à nominatione dumtaxat, appellatum fuerit. prout optimè interpretatur, & intelligit glo. *verbo non appellant, in d. § qui autem excuſare, inſtitut. de excuſa. tuto.* qui eſt verus intellectus, quia tunc à reiectione iuſtæ excuſationis propoſitæ, licet appellari, ex ſupradictis. quoniam à denegato beneficio iuris appellationi deferendum eſt interpoſitæ, vt diximus ad propoſitum ſuprà lib. 2. cap. 1. de interlocuto. circa appell. ab exceptio. & ſic illa verba *d. §. tutor ſi prouocet*, & intelligi neceſſariò debent, tempore quo poteſt (terminis habilibus ſuppoſitis) quia diſpoſitio de aliquo actu loquens, intelligitur de valido, ſolemni, & ſolemniter celebrato, *l. non putauit, §. non quæuis, de bonorum poſſeſſ. contra tabu.* latè in c. 9. in ſi hac 3. p in c. quando ratio appellandi eſt in promptu, à principio.

CAPVT IX.

Si in iudiciis priuilegiatis, ſeu aliàs inappellabilibus ratio appellandi ſit in promptu, appellationi à ſententia emiſſæ an iudex non deferens vim faciet. & ibi exactè quando appellandi ratio in promptu eſſe dicatur: præcipuè in prouiſione beneficiorum, tam curatorum quàm ſimplicium.

SVMMARIVM.

Clauis eſt totius tractatus violentiæ ſolemnitatum ac formæ omiſſio, qua inducuntur nullitates, ad quas peritiſſimi aduocati confugiunt, cupientes impedire executionem, etiam his cauſis ſui natura inappellabilibus. num. 1.

Nullitas aut euidens iniquitas apparens ex actorum inſpectione dicitur, eſſe in promptu, & notoriè conſtare. n. 2. & vide n. 34.

Diſpoſitio excludens omnes nullitates non intelligitur excluſa nullitas notoria, quæ patet ex actis. n. 3.

Et quid iure regio remiſſiuè ibidem.

Appellandi ratio in promptu eſſe dicitur, etiam caſibus aliàs priuilegiatis, & ſui natura inappellabilibus; ſi nullitas apparet ex actis, cùm tunc ſententiæ executio ſuſpendatur. n. 4.

Appellandi ratio in promptu eſſe dicitur, quando incontinenti iuſtificatur appellatio, quæ vt legitima admittitur quoad vtrumque effectum. n. 5.

Iniquitas euidens, & iniuſtitia notoria, idem operatur ac nullitas, atque pariformiter ſententiæ executionem impedit. n. 6.

Appellatio nunquam intelligitur prohibita ratione reſpectu notoriæ iniquitatis. n. 7. vide num. 34.

Senatus Regius aditus per viam violentiæ communiter decernit, deferendum eſſe appellationi interiectæ, vbi euidens iniuſtitia apparet ex actis (reprobata opinione Ioſephi Seſe.) n. 8.

Sententia nulla executionem non meretur, quæ & nomine ſententia caret. n. 9.

Diſpoſitio loquens de actu, intelligitur de valido, non de nullo. n. 10. & n. 12.

Quod nullum eſt, effectum non ſortitur. n. 11.

Diſpoſitio nulla caret executione, nomine & effectu, atque pro non facta reputatur. n. 12.

Per actum nullum non interrumpitur præſcriptio. num. 13. remiſſiuè vbi ſimul de effectibus ſequentibus.

Non perpetuatur iuriſdictio.

Non rumpitur primum teſtamentum validum.

Non inducitur mala fides.

Non inducitur litis pendentia.

Non tribuit cauſam præſcribendi.

Non expirat poteſtas quominus actus iterum valeat celebrare.

Teſtium examen nulliter factum non derogat primis depoſitionibus.

Publicatio minus rectè facta non impedit.

Non cadit quis in commiſſum, vide remiſſiuè d. num. 13.

Actus nullus aliquos an pariat iuris effectus, & quos. n. 14. remiſſiuè.

Clauſula (parito iudicato) operatur his caſibus dumtaxat, quibus ſententia tranſiuit in rem iudicatam, aut aliàs executionem meretur. n. 15.

Reſcriptum Principis recipit interpretationem à iure communi. ibidem.

Clauſula (parito iudicato) non operatur quando ſententia eſt nulla, nec aliàs meretur executionem. n. 16.

Clauſulæ

Clauſula (parito indicato) vt effectus impediatur, debet nullitas eſſe notoria patens ex actis. num.17.

Clauſula (parito iudicato) non operatur vbi ſententia eſt notoriè iniuſta, quia non tranſit in rem iudicatam. n.18.

Ratio appellandi vbi eſt in promptu, putà per nullitatem, etiam in remedio l. fin. C. de edicto diui Adri. appellatio vtrumque habet effectum. num.19.

Appellatio ab executione notoriè nulla virtute obligationis Cameralis, aut guarentigiata admittitur quoad vtrumque effectum. n.20.

Ius præcipiens fieri executionem contractuum, non intelligitur de nullis & inualidis, cuius exceptio executionem rectè impedit. n.21.

Nullitas notoria patens ex actis impedit executionem trium conformium. n.22.

Appellari poteſt etiam vbi aliàs ius prohibet, quando nullitas patet ex actorum inſpectione, quia tunc ceſſat præſumptio, quæ erat pro ſententia. n.23.

Nullitas notoria in genere ſumpta diuiditur in tres ſpecies. n.24.

Appellatio à nullitate paratam habente probationem, impedit executionem vnius ſententiæ, ſiue ſui natura ſit priuilegiata, vt in alimentis, poſſeſſorÿs, obligatione Camerali, &c. ſiue quia tranſierit in rem iudicatam. ibidem.

Siue hæc nullitatis exceptio probetur ex eiſdem actis, ſiue aliunde, dummodo ſit in continenti. num.25.

Nullitas notoria & manifeſta patens ex actis impedit trium conformium executionem, non tamen alia probatio, etiam in continenti hoc caſu releuans eſt. n.26.

Iuriſdictionis defectus probatur ex inſpectione proceſſus. n.27.

Citationis defectus probatur ex actorum inſpectione. n.28.

Mandati defectus probatur ex actorum inſpectione, & impedit executionem etiam trium conformium. n.29.

Nullitas apparens ex facie ſententia magis quàm alia quæuis dicitur notoria. n.30.

Sententia lata non ſeruatis terminis ſubſtantialibus iudicÿ eſt notoriè nulla, atque nullitas inſanabilis. n.31.

Nullitas proueniens tam ex non ſeruatis terminis ſubſtantialibus, quàm ex aliÿs concernentibus ſubſtantiam iudicÿ, & ob non ſeruatam formam ſtatuti requiſitam ad actum, impedit executionem. n.32.

Nullitas requirens altiorem indaginem, quia nec conſtat ex actis, nec in continenti eius probatio offertur, impedit executionem irretractabilem. num.33.

Notoria iniuſtitia tunc impediet executionem ſententiæ, quando euidenter ex actis apparet, ſufficiet tamen qualis qualis offuſcatio ad tollendam illius notorietatem. n.34.

Acta faciunt rem notoriam, quia quod ex actis reſultat, notorium dicitur. n.35.

Sententia ampliùs non dicitur notoriè ex actis nulla & iniqua, quando ex aduerſo aliquid opponitur, quod dubitationem, aut offuſcationem pariat. n.36.

Oppoſitio & offuſcatio etiam ſi contineat iuris ſubtilitatem tollit notorietatem nullitatis ex actis reſultantem. n.37.

Nullitas velata, quæ poteſt habere dubitationem & diſputationem, non eſt notoria, nec impedit executionem trium conformium. n.38.

Forma ſi eſt omiſſa in prouiſione beneficÿ tam curati, ſiue ſimplicis, vel alia nullitas appareat, appellatio admittitur ſuſpenſiua. n.39.

Prouiſio beneficiorum erit nulla, ſi non ſeruetur forma præſcripta à iure, ſtatuto, aut fundatione. n.40.

Formæ omiſſio actum corruit, & vitiat. n.41.

Beneficium prouiſum non ſeruata debita forma nec acceptari, nec retineri poteſt, etiam in foro conſcientiæ, ſecundùm magis communem opinionem. n.42.

Forma & ſolemnitas ad prouiſionem beneficÿ non fundatur in præſumptione, nec falſa cauſa, & ſic etiam ſi fraus abſit obligat in conſcientia. n.43.

Prouiſio Parochialium facta non ſeruata forma præſcripta à Concil. Trid. ſeſſ.24. de reformat. c.18. & motus proprÿ in conferendis, irrita eſt ipſo iure. n.44.

Prouiſio Parochialis non ſeruata forma vacare dicitur, vt antea. ibidem.

Clauſula (irritans) qua vtuntur Concil. Trid. & motus propr. inducit formam. n.45.

Clauſulam (irritans) continent omnia decreta Concilÿ Trident. n.46.

Decretum (irritans) contentum in lege conciliari, an & quando etiam ipſum Papam liget. num.47.

Appellationi à prouiſione beneficÿ ſiue curati, ſiue ſimplicis, ſiue extraiudicialiter ſiue iudicialiter celebrata, nulliter tamen & cum formæ omiſſione, deferendum eſſe, indiſtinctè decernitur in ſupremis tribunalibus aditis per viam violentiæ. n.48.

Edictorum omiſſio in prouiſione Parochiali an vitiet concurſum, & qui affirmatiuam indiſtinctè tenuerint. n.49.

Edictorum omiſſio regulariter prouiſionem beneficÿ non vitiat, niſi tantùm vbi conſilium prouinciale id ſtatuit. n.50.

Conuincuntur Doctores contrariam opinionem tenentes, ſcilicet Zerola & Cechus, vbi verus ſenſus declarationi Congregati. per eos citatæ reſtituitur. n.51.

Concurſus eſt præcisè faciendus in prouiſione Parochialis, ergo edictum eſt neceſſarium: non eſt legitimum argumentum. ibidem.

Edictum in prouiſione beneficij iuris patronatus indiſtinctè an ſit neceſſarium. n. 52.

Edictum ad Parochialem proponendum eſt cum termino decem dierum, nec vltra alios decem dies prorogari poteſt. n. 53.

Circa prouiſionem beneficij curati quæ forma ſit præſcripta à Concilio Compoſtellano refertur. num. 54.

Terminus edictorum an currat, ex quo tam in valuis Eccleſiæ Cathedralis, quàm Eccleſiæ beneficij fuere appoſita, ita vt ſit attendenda vltima effigies. n. 55.

Edictorum prorogatio fieri non poteſt abſque cauſa. n. 56.

Edicto appoſito cum maiori termino viginti dierum prouiſio an vitietur in totum, an ſolum edictum reſpectu exceſſus dumtaxat. n. 57.

Oppoſitores poſt viginti dies, & intra terminum exceſſiuum & prorogatum per Epiſcopum, nec ſunt legitimi oppoſitores, nec ad concurſum ſunt admittendi. n. 58.

Edictum appoſitum cum minori termino decem dierum vitiat prouiſionem. n. 59.

Terminus à lege inductus non debet à iudice abbreuiari. n 60.

Iudex non debet arbitrari in his, quæ ſunt à iure determinata. n. 61.

Terminum nimis breuem ne ad plurimorum notitiam veniat edictum procurans petens collationem, inſtitutionem facit irritam. n. 62.

Forma iuris non ſatiſfit ex nimia feſtinatione, imò illi detrahitur. n. 63.

Concurſus, & examen ante lapſum terminum edictorum eſt nullum. n. 64.

Concil. Trident. ſeſſ. 24. de reformat. c. 18. in illis verbis (tranſacto conſtituto tempore, &c.) exponitur. ibidem.

Concurſus factus intra terminum edictorum an ſuſtineatur, ſi alius oppoſitor non compareat. num. 65.

Examen Parochialis vacantis non debet fieri niſi cum tribus ſaltim examinatoribus. n. 66.

Examinatores ad minus ſex ſingulis annis eligendi ſunt ab Epiſcopo in Synodo, ex quibus tres quoſlibet ad ſingulas vacationes poteſt eligere. n. 67.

Synodus formalis quomodo, & ad quid ſit. n. 68.

Examinatoribus minus ſex deputatis in Synoda deputatio non erit legitima, ſed contra formam Concilij, & concurſus per eoſdem factus erit irritus. n. 69.

Examinatoribus ſex deputatis in Synodo, ſi aliqui intra annum vel mortui, vel abſentes ſint, tota facultas ſpectat ad ſuperſtites, etiam ſi vnus tantùm ſit vnà cum Epiſcopo, aut Vicario. n. 70.

Examinatoribus omnibus intra annum mortuis vel abſentibus, Epiſcopus vſque ad numerum ſubrogabit alios ex antiquis Synodalibus. n. 71.

Examinatores antiqui ſi tot non ſint, Epiſcopus alios ſuppleat, approbatos tamen à Capitulo. num. 72.

Examinatores etiam antiqui ſi nulli ſuperſint, alios nouos non minus ſex deputet cum approbatione Capituli. n. 73.

Forma quando non poteſt ſeruari præcisè, ſufficiet actum facere eo modo, quo poteſt, & per æquipollens. n. 74.

Forma à noua conſtitutione inducta, & illa de facto non poteſt obſeruari, puta; quia deficit perſona, aut qualitas requiſita, ſufficit actum fieri eo modo, quo priùs geri poterat. n. 75.

Examinatores non poſſunt deputari incerti, puta; prior talis monaſterij Magiſtralis aut Doctoralis, &c. ita vt futuri comprehendantur. num. 76.

Concurſus per examen in prouiſione Parochialis requiritur pro forma, ita vt eius omiſſio illam vitiet, ac nullam reddat. n. 77.

Oppoſitori quantumcumque docto etiam notoriè non poteſt conferri beneficium Parochiale abſque concurſu, quem ipſe ſubire tenetur. n. 78.

Examinatores debent pro forma renuntiare Epiſcopo, quotquot idonei reperti fuerint, & an debet hæc renuntiatio fieri ſecretò aut palàm. num. 79.

Concurſus etiam requiritur pro forma in Parochialibus iuris patronatus Eccleſiaſtici. n 80.

Forma Cōcilij eſt vt patronus Eccleſiaſticus vnum præſentet ex approbatis ab examinatoribus peracto concurſu. n. 81. & 80.

Patronus Eccleſiaſticus ſi præſentauerit ante examen per concurſum, eius præſentationis virtute non erit facienda inſtitutio. n. 82.

Niſi iterum denuo expreſsè vel tacitè præſentatus ſit poſt examen, & approbationem inter cæteros. ibidem.

Inſtitutio ſeu collatio quando facienda eſt ex certo genere perſonarum, vel ex perſonis certi generis, quibus aliqua qualitas requiritur (prout in exemplis ibi appoſitis) alijs facta, irrita eſt, & nulla ipſo iure. n. 83.

Qualitatum appoſitio in prouiſione beneficij eſt forma, & earum omiſſio vitiat. n. 84.

Collatio ſeu præſentatio quando ſit facienda certæ perſonæ, ſeu certo generi perſonarum, dicitur neceſſaria. n. 85.

Forma nouiter inducta à Trident. præcisè & ſpecificè eſt ſeruanda. n 86.

Qualitas adiecta verbo, vel participio, debet intelligi ſecundùm tempus verbi, vel participij. num. 87.

Verba præteriti temporis præcisè requirunt confirmationem, & perfectionem actus. n. 88.

Qualitas quæ à principio requiritur tempore prouiſionis

niſionis beneficij, non ſufficiet, ſi poſtea ſequatur. n.89.

Inſtrumentum productum ante litis conteſtationem, non probat, niſi poſtea tempore probatorio fiat eius noua reproductio. n.90.

Appellatio à Procuratore interpoſita tempore, quo carebat mandato, non ſuſtinetur, etiam poſtea habens ſufficiens, ſi de nouo non appellet intra terminum. n.91.

Nec talis appellatio cauſat attentata, quia qualitas quæ requiritur tempore actus, non ſufficit, ſi poſt actum ſequatur. n.92.

Patronus Eccleſiaſticus non ſolùm poteſt nouiter præſentare expreſſè, ſed etiam tacitè aliquem actum gerendo in fauorem illius, quem præſentauerat ante concurſum. n 93.

Reſignatio facta ſine conſenſu patroni eſt nulla, & ſi ex hac cauſa patronus præſentet aliquem, non tenet, quia non abdicatur ius à reſignante, at ſi lite pendente reſignans moriatur, & patronus proſequatur litem cum reſignatario, & aſſerat inſtituendum iam præſentatum, hæc litis proſecutio æquipollet nouæ præſentationi. num.94.

Præſentatio tacita inducta ex litis proſecutione excludit deuolutionem ibidem.

Collatio beneficij illiterato facta, licèt ſit nulla; tamen ſi poſtea literas addiſcat, & conſerens ſciens non pœnituit, intelligitur denuo tacitè conferre, & prior reuiuiſcit. n.95.

Poſſeſſionis beneficij traditio facta ab habente poteſtatem per neceſſarium antecedens, inducit tacitam, & virtualem collationem. n.96.

Collatio & præſentatio beneficij poteſt fieri non ſolùm expreſſè, ſed etiam tacitè. n.97.

Concurſus ad Parochialem iuris patronatus Eccleſiaſtici, ſicut & ad alias merè collatiuas etiam reſeruatas ſuæ ſanctitati, & etiam in menſibus reſeruatis, debet fieri ab ordinario, & tunc in menſibus reſeruatis electio eſt Epiſcopi, non patroni. n.98. & 99.

Parochialis iuris patronat. Eccleſiaſtici vacantis in menſibus reſeruatis Sedi Apoſtolicæ concurſus fit ſpreto patrono. n.99.

Et quomodo ſit fides concurſus ad ſedem tranſmittenda. ibidem. & latiùs n.103.

Ius patronatus Eccleſiaſticum ex quibus acquiratur. n.100.

Beneficia iuris patronatus Eccleſiaſtici ſub reſeruatione comprehenduntur, quia facile huic iuri patrona. præiudicatur. n.101.

Derogatum intelligitur ius patronatus Clericorum ex ſola collatione beneficij facta à Papa alio non expreſſo. n.102.

Ordinarius intra quatuor menſes currẽtes à tempore notitiæ vacationis tenetur mittere Sedi Apoſtolicæ fidem approbationis concurſus facti in Parochialibus vacantibus in menſibus Apoſtolicis. n.103. & quæ forma. ibidem.

Forma à Concilio tradita ſi omittatur in prouiſione Parochialis vacantis in menſibus reſeruatis, tale beneficium poteſt impetrari, & concedi ſolet breue rigoroſum de capienda poſſeſſione nomine Cameræ. n.104.

In prouiſione Parochialis iuris patronatus laicorum concurſus non requiritur, & quæ forma ſit inducta. n.105.

Concil. Trident. ſeſſ. 24. de reformat. c.18. in illis verbis (quod ſi ius patronatus laicorum, &c.) explanatur circa formam ſeruandam in prouiſione Parochialis iuris patronat. laicorum. ibidem.

Concurſus ad Parochialem iuris patronat. laici in quibus caſibus requiritur. remiſſiuè. n.106.

Concurſus an ſit neceſſarius in beneficio iuris patronatus mixti Eccleſiaſtici & laici, affirmatiuè reſoluitur. n.107.

Concurſus eſt neceſſarius in Parochiali iuris patro. mixti pro vna tantùm parte, pertinentis ad Clericos, & pro duabus ad laicos. n.108.

Concurſu peracto in Parochiali iuris patronatus mixti Eccleſiaſtici & laicalis, ex approbatis, patroni præſentant ordinario inſtituendum. num.109.

Qualitas attenditur quæ Eccleſiæ prodeſt, & eſt magis fauorabilis, cùm ex concurſu maior vtilitas ſequatur Eccleſiæ. n.110.

Ius patronatus Eccleſiaſticum vt dignius, trahit ad ſe ſeculare. vt minus dignum, & pars Clerici trahit ad ſe partem laici. n.111.

In iure patronatus mixto vbi non concurrit Eccleſiæ fauor, ſed patroni dumtaxat, tunc qualitas laicalis præualet Eccleſiaſticæ. n.112.

Laicus propter ſocietatem Clerici non debet damnum pati, nec ſuum perdere priuilegium. ibidem.

Societatem in re indiuidua alteri non præiudicare, æquum eſt. n.113.

Ius patronatus mixtum non cadit ſub generalibus reſeruationibus. n.114. & n.127.

Iuri patronatus quando derogetur. num.115. remiſſiuè.

Concurſus eſt neceſſarius in prouiſione dignitatis vnitæ Parochiali æquè principaliter. n.116.

Ex vnione facta æquè principaliter nihil alteratur, ſed quodlibet beneficium manet vt antea, & qualibet Eccleſia in ſuo ſtatu, honore & priuilegijs, proprióſque redditus agnoſcit, ſed vtriuſque vnus eſt Rector. ibidem.

Vnitæ duæ Eccleſiæ æquè principaliter ſi ſint in diuerſis diœceſibus, vel collatio duobus pertineat, in earum prouiſione vtriuſque Epiſcopi aut collatoris requiritur conſenſus. n.117.

Vnio ſi eſt facta acceſſoriè, eius tantùm Epiſcopi requiritur conſenſus, in cuius diœceſi extat principale beneficium, n.118.

Qualitas & natura beneficij vniti acceſſoriè non attenditur, ſed principalis. n.119.

Vnitum alteri aceſſoriè, principalis naturam conſuetudines, & priuilegia aſſumit. n. 120.

Vnitum acceſſoriè perdit propriam prærogatiuam, proprium nomen, ac titulus extinguitur, & de catero denominatur à principali. num. 121.

De effectibus reſultantibus ex vnione aceſſoriè aut æquè principali facta, qui videndi remiſſiuè. n. 122.

Concurſus in parochiali iuris patronatus laici non requiritur, quando vnus tantùm præſentatur à patrono, ſecus autem quando plures à patrono præſentantur, quia inter ipſos & non alios neceſſarius eſt concurſus, & ex approbatis vnus eligit ordinarius. n. 123.

Quod procedit, quando ſinguli præſentati à Patronis laicis habent æqualem ſeu æquales voces, quia tunc inter ipſos habebit locum concurſus, ſecus ſi aliquis haberet plures, aut maiores voces, & maiorem partem patronorum, quia is dumtaxat erit examinandus. n. 124. quod fallit vt infrà ſub n. 128.

Maior pars prædominans attenditur. n. 125.

Denominatio ſemper fit à potentiori. n. 126.

Reſeruatio licèt non intret in patronatu mixto, procedit in mixtura æquali, ſecus ſi pars Clericorum habet plures voces, quàm laicorum, quia alteratur beneficij natura. n. 127. vide num. 114.

Præſentati plures Clerici à patronis laicis maiorem vocum partem habens, ſolus eſt examinandus ad parochialem, nec appellationi interpoſitæ à minorem partem habente deferendum eſt n. 128. quod limita vt ibi.

Appellationi interpoſitæ à prouiſione beneficij cuiuſlibet facta ſpreto & contempto iure patronatus, an ſit deferendum, & vim fieri declarandum. n. 129.

Appellationi à prouiſione beneficij nulla cùm executionem non mereatur, erit deferendum. n. 130.

Collatio facta ab ordinario ſpreto & contempto patrono, & iure patronatus intra tempus datum ad præſentandum, eſt nulla ipſo iure. num. 131.

Text. in c. decernimus 16. q. 7 & text. in c. cum Bertold. interpretantur. ibidem.

Verba præſentis temporis inducunt nullitatem ipſo iure. n. 132.

Collatio facta per ordinarium de beneficio iuris patronatus tunc erit nulla, ſi patronus reclamet contra illam intra terminum ſibi competentem ad præſentandum non aliàs. n. 133.

Ratio vera redditur, quare collatio ab ordinario facta ſpreto patrono non ſit nulla, non reclamante patrono intra terminum, n. 134.

Annullatus actus in fauorem alicuius ſubintelligitur illa conditio ſi voluerit ille, in cuius fauorem actus annullatur. n. 135.

Emphyteuta ob non ſolutionem tunc cadit in commiſſum domino volente, & declarante n. 136.

Contradictio contra collationem facta ſpreto patrono inducitur non ſolùm tacitè præſentante patrono intra tempus, ſed etiam expreſſè, & etiam per appellationem interpoſitam à collatione. n. 137.

Actus geſti inconſulto patrono qui reualidentur ſubſequuto, & ſuperueniente patroni conſenſu, remiſſiuè. n. 138.

Appellatio in Parochiali per præſentatum aſſerentem ſe maiorem partem patronorum, & vocum habere, interpoſita ab ordinario inſtituente alterum præſentatum, quem minorem partem vocum habere contendit appellans, an vt legitima ſuſpendat. n. 139.

Præſentato à maiori parte patronorum & vocum debet fieri inſtitutio, & præferri habenti minorem partem. n. 140.

Ius patronatus competens pluribus vt ſingulis, aut pluribus vt vniuerſis, quomodo conſideretur reſpectu vocum pluralitatis. num. 141. remiſſiuè.

Inſtitutio facta contemptis patronis eſt irrita, & propterea appellatio ab ea etiam in Parochiali, vt licita ſuſpendit. n. 142.

Appellationem interpoſitam per præſentatum (vt aſſerit) à maiori parte ad Parochialem regulariter non ſuſpendere executionem inſtitutionis, vt verius defendit Author. n. 143.

Inſtitutio facta præſentato à minori parte patronorum, non dicitur facta contempto iure patronatus. n. 144.

Text. in d. cap. decernimus 16. quæſt. 7. mirificè interpretatur, vt procedat quando ordinarius confert beneficium vt merè collatiuum. ibidem. & num. ſeqq.

Ordinarius inſtituens ad præſentationem patronorum quoquomodo fiat, ius patronatus agnoſcit, & ideo inſtitutio non eſt irrita, ex c. contempti iuris patro. n. 145.

Inter patronos vertente lite ſuper iure præſentandi præſentatus à poſſeſſore ſuſtinetur, etiam poſtmodum euicto iure patronatus à veris patronis, ſecus quando lis eſt inter patronos & Epiſcopum, & de ratione. n. 146.

Ordinarius inſtituens præſentatum à patrono, non dicitur contempſiſſe ius patronatus, & ideo inſtitutio non eſt nulla ipſo iure, ſed erit iniuſta reſpectu veri patroni. n. 147.

Sententia lata contra probantem fundum ſuum eſſe, & ad alterum ſpectare declarans, non dicitur nulla ipſo iure, ſed tantùm iniuſta retractanda per viam appellationis, non nullitatis. n. 148.

Sententia, qua declaratur aliquem non habere ius patronatus, licèt probauerit habere, tamen non poteſt dici nulla, ſed iniuſta regulariter. num. 149.

Supremorum tribunalium auditoribus cognoſcentibus per viam violentia non pertinet regulare voces patronorum, ſed vim notoriam dumtaxat tollere. n.150.

Quod maximè procedit in his controuerſiis ſuper iure patronatus inter compatronos, quibus vix datur notoria iniuſtitia abſque intricatione, & dubitatione in iure, aut in facto, ac ideo in Parochialibus vim non fieri decernitur: ſecus ſi notorietas iniuſtitia notoriè apparet abſque aliqua dubitatione: ibidem.

Bald. à Cardinal. Tuſc. ſequutus declaratur, & ad iuris terminos reducitur. n.151.

Præſentatus à maiori parte patronorum inſtituendus eſt. n.152.

Ordinarius præſentatum à maiori parte patronorum ſi non inſtituat, facit iniuſtitiam, non nullitatem. n.153.

Si ex ſententia facta patronorum & vocum computatione clarè patet, mandari, inſtituendum præſentatum à minori parte; appellatio erit licita quoad vtrumque, etiam in Parochialibus. num.154.

Exempla in comprobationem plura adducuntur. ibidem. vbi latè de errore apparente in ſententia.

Ordinarius poteſt etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus apponere Vicarios perpetuos in beneficijs curatis vnitis dignitatibus, vel quibuſuis Eccleſiis, non obſtante appellatione, iuxta Concil. Trident. de reformat. c.7. ſeſſione 7. num.155.

Concurſus non eſt neceſſarius in prouiſione Vicariæ perpetuæ, ſed ſolùm ad nominationem, ſeu præſentationem eius, cuius dignitati aut Eccleſiæ vnita eſt Parochialis, facienda eſt inſtitutio & prouiſio. n 156.

Vicaria perpetuæ non ſunt ad liberam electionem ordinarij, ſed ad nominationem eius, cuius Eccleſiæ aut dignitati Parochialis eſt vnita, prauio examine coram ordinario erit facienda prouiſio. num.157. vbi refertur conſtitutio Pij V.

Monachi quando ad hanc Vicariam perpetuam nominari poſſunt per Abbatem, cuius monaſterio vnita eſt Parochialis. n.158.

Appellationi interiecta per ſuperſtitem collitigantem à prouiſione, ſeu concurſu facto per ordinarium cedente vel decedente collitigante in poſſeſſione vel abſque ea, ſi non deferatur, an vis fiat. n.159.

Ordinario non eſt prohibita prouiſio beneficij litigioſi cedente vel decedente collitigante in perpetuum, ſed dumtaxat ſuſpenditur eius poteſtas, donec litis declaretur euentus. n.160.

Ordinarij poteſtas in prouiſione beneficij litigioſi ſuſpenſa eſt, quouſque ſuperſtes euincatur, & executoriales effectum ſortiantur, atque poſſeſſio auocata ab illo. n.161.

A prouiſione beneficij ſiue curati ſiue ſimplicis facta per ordinarium cedente vel decedente collitigante, tanquam nulla ipſo iure appellationi interiectæ non deferens vim facict n.162.

Prouiſus contra formam & diſpoſitionem c.2. vt lite penden. lib.2. eſt de facto remouendus à poſſeſſione. n.163.

Subrogatio gratioſa in locum, ius atque poſſeſſionem collitigantis demortui, quomodo fiat. n.164. remiſſiuè.

Diſpoſitio c.2. vt lite pendente lib.6. habet locum in beneficijs iuris patronatus, ita vt ſuper eodem iure pendente lite, patronus præſentare non poteſt. n.165.

Litigioſum non dicitur beneficium, nec lis ſuper eo pendere, quando eſſet dumtaxat mota ſuper poſſeſſione, tunc enim ſola poſſeſſio litigioſa eſt. n.166.

Litigioſum non dicitur beneficium, quando ſuper eo vt vnito tantùm lis vertitur. n.167.

Litigioſum non dicitur beneficium, quando agitur ſuper priuatione beneficiati, niſi agens de priuatione ſibi ſimul petat adiudicari. n.168.

Concurſus ceſſat in beneficio litigioſo cedente vel decedente collitigante, cùm nec ordinarius conferre, patronus præſentare, elector eligere poſſit. n.169.

Concurſus locũ habet in parochiali litigioſa, quando per Pontificem facta eſt ſubrogatio gratioſa alicui, quàm ſuperſtiti. n.170.

Concurſus factus in ſubrogatione gratioſa electo vt magis digno non eſt facienda collatio, quouſque lis finiatur, & vincatur ſuperſtes, poteſt tamen admitti electus pro ſuo intereſſe in ſtatu litis. n.171.

Præſentatio debet fieri corporaliter coram ordinario, nec ſufficit patronum mittere inſtrumentum præſentationis dumtaxat ordinario. num.172.

Præſentatus prius quàm inſtituatur debet examinari, vt ſciatur an ſit idoneus. n.173.

Præſentatio non facta præſentialiter & corporaliter præſentati erit nulla, & patrono currit tempus. n.174.

Præſentatio de clerico abſente erit nulla. n 175.

Formam annullatiuam non inducunt omnia contenta in Concil. Trid. ſeſſ 24. de reformat. c.18. circa prouiſionem parochialium. n.176.

Exempla redduntur in deputatione Vicarij ſeu œconomi, & in edicto cum maiori termino appoſito. item quòd eligatur magis dignus, quorum omiſſio non reddit prouiſionem nullam. num.177.

Beneficiorum ſimplicium prouiſio ex quibus nulla reddatur, vt appellationi ab ea omnino deferatur. n.178.

Edicta omnino & neceſſariò præcedere debent prouiſionem beneficij ſiue ſimplicis, ſiue curati, quod ſit iuris patronatus, aliàs erit nulla.

num. 179. aliud eſt in beneficijs merè collatiuis. ibidem, & n. ſeq.

Edicta debent continere terminum competentem & peremptorium. n. 180.

Edictum non ſufficit, ſed debent ſpecialiter & nominatim citari patroni, qui ſunt certi & cogniti, aliàs prouiſio erit nulla. n. 181.

Prouiſio beneficij merè collatiui nullam requirit etiã per edictum citationẽ regulariter. n. 182.

Edictorum appoſitio emiſſa in beneficio iuris patronatus, licèt vitietur, non tamen vitiat præſentationem. n. 183.

Concil. Trid. ſeſſ. 7. de reform. c. 13. quam formam induxerit in prouiſione beneficiorum ſimplicium. n. 184.

Appellari non poteſt nominatus ſeu præſentatus ad beneficium ſimplex, quo minus examen ſubire teneatur. n. 185.

Nominatus ſeu præſentatus ab vniuerſitatibus & Collegijs generalium ſtudiorum non tenetur examen ſubire in beneficio ſimplici. n. 186.

Concil. Trident. d. c. 13. de reformat. ſeſſ. 7. interpretatur, & eius verba ponderantur, vt loquatur in præſentatis ab Eccleſiaſticis perſonis. ibidem.

Ordo datus formam inducit. n. 187.

Examen requiritur etiam in beneficijs ſimplicibus iuris patronatus mixti. n. 188.

Examine non excuſatur etiam quilibet notoriè doctus. n. 189.

Præpoſteratio ordinis inducit nullitatem & appellationem. n. 190.

In prouiſione canonicatuum Doctoralis & Magiſtralis multa pro forma requiruntur, & quæ. n. 191.

Canonicus, qui non interfuit lectionibus oppoſitorum ad Doctoralem ſeu Magiſtralem an poſſit votare: & electio an ſit irrita. n. 192.

Canonicus in prouiſione Doctoralis, &c. an poſſit per Procuratorem votare, & an procurator teneatur iurare ſicut mandans. num. 193. remiſſiuè.

A Capitulo peccante in forma electionis tam Doctoralis & Magiſtralis, quàm cæterorum, appellationi emiſſæ omnino erit deferendum, & de pluribus difficultatibus irritantibus electiones Doctorales, &c. n. 194. & ſurſum.

De prouiſione beneficiorum tam ſimplicium quàm curatorum plura annotantur remiſſiuè. n. 195.

Prouiſio beneficij ſiue ſimplicis ſiue curati facta iudicialiter, ſubſtantialia iudicij debent ſeruari, aliàs omiſſio cauſam præbet appellandi ſuſpenſiuè, quamuis aliàs ſeruata ſit forma Trident. n. 196.

Omnis diſpoſitio de mundo loquens de actu, de valido intelligenda eſt. n. 197.

Bulla Pij V. diſponens ſententiam tranſactam in rem iudicatam mittendam executioni, niſi ſit nulla ex defectu citationis, iuriſdictionis, aut mandati; ſubintelligitur etiam de alia nullitate ex defectu ſubſtantialis actus iudicij, quantumuis limitatè loquatur de illis tribus nullitatibus. n. 198.

Executio prædictæ ſententiæ vt impediatur ſufficit, vt nullitas aliunde proueniat, etiam ſi non ſit expreſſa in d. Bulla Pij V. n. 199.

Bulla prædicta licèt diſponat ſuper aliqua forma, non tollit nullitatem prouenientem ex forma non ſeruata aliàs à iure requiſita. n. 200.

Statutum diſponens aliquam ſententiam exequendam non obſtante appellatione, nec alio ſtatuto, nihilominus non cenſetur excluſa nullitas proueniens ex forma alterius ſtatuti non ſeruata. n. 201.

Veriſimile non eſt, vt vno ſtatuto diſponente ſuper ſolemnitatibus alicuius actus velit tollere ſolemnia alicuius ſtatuti. n. 202.

Concil. Trid. quamuis det formam prouiſioni Parochialis exequendæ appellatione non obſtante, ſi iudicialiter procedatur, intelligitur ſi non ſit nulliter proceſſum. n. 203.

Priuilegium quantumuis latæ ampliationis non debet ita interpretari, vt contineat plures ſpecialitates. n. 204.

Facultas teſtandi conceſſa inhabili intelligitur ſeruata forma in teſtamentis requiſita. n. 205.

Citationis omiſſio iudicium & ſententiam reddit nullam. n. 206.

Citatio noua eſt neceſſaria, quoties iudicis aut partis datur mutatio. n. 207.

Citatio noua requiritur ad probationem faciendam, quando primus receptor, qui ſemel citauit, ſit mutatus, & alius ſubrogetur ad probationes recipiendas. n. 208.

Litigans ſi moriatur noua citatio cum relatione ſtatus litis in ſucceſſorem eſt neceſſaria, aliàs corruit iudicium. n. 209.

Licentiatus Don Garcia Lopez Salgado à Sotelo Authoris chariſſimus Frater laudatur in cuiuſdam facti contingentia. n. 210.

Iuriſdictionis tam delegatæ quàm ordinariæ defectus inſanabilis nullitas eſt, & eius materia remiſſiuè. n. 211.

Mandati & legitimationis perſonarum defectus nullam reddit ſententiam. n. 212.

Ad nullitates reddentes iudicium nullum tam in temporalibus quàm in beneficialibus qui videndi. n. 213.

Sententia lata in tam breui tempore, tantaq; feſtinatione, vt veriſimiliter proceſſus inſpici non potuit, eſt nulla ipſo iure. n. 214.

Geminia: inuehit in iudices qui præcipitanter proferunt ſententiam, ita vt poſſit præſumi non adhibuiſſe cauſæ cognitionem. n. 215.

Appellationi minus ſolemniter, aut aliàs nulliter propoſitæ etiam ab actu & ſententia, aliàs ſui natura appellabili; deferendum non eſt; nec impedit executionem illius. n. 216.

Appellatio

Appellatio ex quibus cauſis nulliter propoſita dicatur, vt eius delationi locus non ſit, ſeriatim, obiter tamen recenſentur. n.217.

Appellationi propoſita aut proponendæ renunciatæ per partem tacitè vel expreſſè non eſt deferendum. n.218. & qua tacita ſit renunciatio. ibidem.

Terminus appellationis à quo tempore currat, & an de momento ad momentum. n.219.

Appellationis dies à principio ſunt vtiles, quoad progreſſum continui. n.220.

Ratificatio appellationis debet fieri intra terminum ad appellandum. n.221.

Terminus ad appellandum currit à tempore ſcientiæ & notitia. n.222.

Scientia & notitia procuratoris cum quo lis acta fuit ad appellandum, nocet domino, & illi ex tunc currit. n.223. & 228.

Ignorans ſemper dicitur eſſe intra terminum ad appellandum. n.224.

Intimatio ſententia quomodo facienda eſt condemnato. ibidem remiſſiuè.

Geſta intra decem dies ad appellandum à tempore ſententia, licèt ſint nulla & attentata; tamen geſta poſt illos, & antea quàm perueniat ſententiæ tenor ad notitiam condemnati, non reuocantur per viam attentati, quia non ſunt nulla ipſo iure, ſed per viam iuſtitia. n.225.

l. 1. C. ſi ſæpius in integ. reſtit. poſt. exornatur in illis verbis (appellare enim debuiſtis ſi ſententia vobis diſplicebat.) n.226.

Terminum ſibi aſſignatum, ad aliquid gerendum labi permittens, cenſetur illi renuntiare, nec vlterius audiendus. n.227.

Appellari an & quando poſſit poſt decem dies, & de alijs ſubſtantialibus appellationis remiſſiuè. n.228.

Renuntiatio appellationis quando expreſſè per tranſactionem fiat. n.229.

Renuntiatio per pactum de non appellando valet, & non ſuſpenditur ſententiæ executio. n.230.

Renuntiatio appellationis inducta per pactum de ſtando vnica ſententia valet. n.231.

Appellatio à ſententia & actu nullo admittitur, & ſuos operatur effectus. n.232.

Appellandi neceſſitatem à ſententia nulla tollit ius, non facultatem. ibidem.

Nullitas non principaliter, ſed per viam appellationis propoſita appellationis naturam aſſumit, & cauſat attentata. n.233.

Appellationi à ſententia notoriè nulla ex aliquo defectu lata etiam aliàs priuilegiata & inappellabili niſi deferat iudex vim faciat. n.234.

Appellationi informiter aut nulliter propoſita à ſententia ſui natura appellabili deferendum non eſt. n.235.

Sententia lata contra vel pro defuncto valet, quando procurator in vita fuiſſet per conteſtationem factus Dominus litis, vel quando Dominus ſatiſdedit de iudicato ſoluẽdo, dummodo ſententia concipiatur in perſona procuratoris. n.236.

Et quid ſi Dominus ſinè hærede deceſſit, etiam ſi Procurator ſit in rem ſuam ceſſionarius, aut in cauſa poſſeſſoria. n.237.

Sententia contra mortuum valet, quando iudex ignorauit mortem. n.238.

Mandatum factum à Prælato vel Rectore Eccleſiæ in his, quæ ſpectant ad ipſam Eccleſiam, finitur morte Prælati, aut Rectoris, etiam lite cœpta in vita illorum. n.239.

Inſtrumentum præſentatum coram alio notario, quàm coram quo acta & lis tractantur, non prodeſt, etiam ſi alter notarius ſit eiuſdem tribunalis & iudicij. n.240.

Acta geſta in vna cauſa non probant in alia, etiam ſi vtraque tractetur coram eodem iudice, niſi eorum fiat reproductio, nec iudex poteſt ſupplere ex capite notorietatis. n.241.

Solemnitates de iure & Rota ſtylo eſſentialiter requiſita ſi omittuntur releuant, vbi de contrario ſtylo Hiſpania apparet. n.242.

Stylus & conſuetudo reſpiciens ordinatoria iudicij debet attendi illius tribunalis, vbi lis tractatur. n.243.

Stylum iudicis à quo tenetur ſeruare iudex appellationis. n.244.

Stylus Hiſpania, vt vnica citatio ſufficiat pro toto termino probatorio etiam prorogato, ſuſtinetur à Rota. n.245.

Stylus Hiſpaniæ approbatur, quo terminus probatorius eodem tẽpore currat actori & reo. n.246.

Reus ſi inſiſtat ex aliqua cauſa, vt prius ſibi non præfingatur dilatio ad probãdas ſuas exceptiones, quouſque actor ſuam probet intentionem in iudicijs Eccleſiaſticis obtinebit. n.247.

Rota ſtylus obſeruat, vt examen teſtium ſit nullum, ſi fiat à notario recuſato, quia ſola ſuſpicio iurata illum remouet in totum. n.248.

Stylum Hiſpania, quo notario recuſato detur adiunctus re non integra ad examinandos teſtes, Rota Romana approbauit. n.249.

Stylus quis ſeruandus in examinatione teſtium facienda in Hiſpania ſuper lite pendente in Rota & per eius delegatum, ſeu receptorem, vel Rotæ attendendum eſſe, reſoluitur. n.250. vbi quid quando ipſe recuſetur, an in totum remoueatur.

Stylum Hiſpania contrarium ſtylo Rota pluries approbauit ipſa Rota. n.251.

Citatio ad ſententiam eſt omnino neceſſaria, aliàs ſententia eſt nulla ipſo iure. n.252.

Stylus Hiſpania requirit citationẽ ad ſententiam, ſed concluſio in cauſa eius vim obtinet, & hunc ſtylum pluries approbauit Rota. n.253.

Concluſio in cauſa ſemper ſupplet citationis ad ſententiam defectum, intimata vtrique parti poſt eius diſcuſſionem. n.254.

Digitized by Google

Quod fallit ſi concluſio non eſt formiter & ſolemniter facta. n.255.

Stylus Rotæ licèt obſeruet vt executoriales poſt intimationem in Rota reproducantur, aliàs executio dicatur attentata; tamen contrarius Hiſpaniæ ſtylus approbatus eſt. n.256.

1 CLAVES eſt totius tractatus huius capituli materia, ad quam paſſim confugiunt experti ſupremorum tribunalium aduocati, dum certant, deferendum eſſe appellationi, interpoſitæ ab aliqua ſententia ſui natura priuilegiata, & executionem merente, eiúſque effectum dum impedire, aut impugnare procurant, ſatagunt diligenter, inquirentes, cunctáſque proceſſus particulas rimantes, an fortè aliquis ex eo defectus queat detegi, qui nullam reddat ſententiam, iuſtificétque appellationem emiſſam.

2 Et nō quidem immeritò, quoniam quando nullitas, aut euidens iniquitas (quæ in hac materia æquiparantur, vt expreſsè probant Doctores omnes referendi) ex inſpectione actorum, & proceſſus apparet, dicitur notoriè, & euidenter, in promptúque conſtare. notāt Doctores *in c. inter cæteras. de ſententia & de re iudi.* Curtius Senior *conſil.* 59. *colu.* 6. Ancaran. *conſil.* 211. Felin. *in c. cum dilectus num.* 14. *de calumnia.* Areti. *conſ* 75. Gozadi. *conſil.* 72. Abb. *conſil.* 55. *n.* 2. *lib.* 2. Ruin. *conſ.* 88. *lib.* 4. *& cōſ.* 36. *lib.* 5. *& conſ* 62. *& conſ.* 137 *eodem lib. & conſ.* 196. Guido Papæ *deciſ.* 50. Vrſil. ad Afflictum *deciſ.* 283. *num.* 1. plures refert Meno. *conſ.* 110. *n.* 72. *lib.* 2. Auenda. *reſponſo* 26. *num.* 10. *ad fi.* Couarr. *in pract. quæſtio.* 3. *p. c.* 5. *num.* 3. Octalora *de nobilitate* 3. *p. c.* 5. *num.* 3 Didaeus Perez *in l.* 2. *tit.* 15 *lib.* 3. *ordina glo.* 1. *verſ. intellige & limita.* Mexia *ad l. Toleti. in reſponſione ad primæ partis ſecundum fundamentum. num.* 35. Azeued. *in l.* 2. *tit.* 17. *lib.* 4. *recopi n.* 30. *cum ſeqq.* Gutierrez *in pract. quæſtio. lib.* 1. *q.* 96. *num* 5. *& ſeqq.* plures citat Ozaſcus *deciſ. Pedemont.* 142. *num* 33 Cæſar Barz *deciſ bono.* 55. *num.* 5. qui omnes vnami-
3 miter probant, lege, ſeu ſtatuto excludentibus nullitatem omnem, non comprehendi, nec intelligi nullitatem, ſeu iniquitatē notoriam, & manifeſtam, quæ tunc dicitur, quando ex inſpectione proceſſus apparet, & regnicolæ noſtri diſputant, an cenſeatur excluſa hodie ſtante lege Regia 2. *tit.* 17. *lib.* 4. *recopi.* ſtatuente terminum 60. dierum quo nullitas aduerſus ſententiam alleganda ſit, quos per te vide.

4 Ac ideo quādo nullitas apparet notoriè: puta, ex inſpectione actorum, iuſta eſt, & legitima ratio, cauſaque appellandi, etiam à ſententiis priuilegiatis, & ſui natura inappellabilibus, vel aliàs tranſlatis in rem iudicatam, eſſéque in promptu tunc appellandi rationem, dicunt Doctores ſtatim citandi. Et huiuſmodi appellationi niſi iudex deferat, vim faciet manifeſtam, cùm ſuſpendat ſententiæ executionem, & habeat vtrunque effectū ſuſpenſiuum, & deuolutiuum ſimul, ſcripſere Bald. *in c. paſtoralis §. præterea num.* 5. *de offi. deleg.* Aufrerius *in additio. ad deciſion. Tholoſan. quæſt. vlti. num.* 3. Idem Bal. *conſ.* 367. *colu.* 1. Capitius *deciſ.* 167. *num.* 3. *gl.* 5. *in c. ex conqueſ. in verbo, poſt appellationem, de reſtitutione ſpol.* Abb. *in d. c. paſtoralis colu. penult. verſ.* 39. *effectus de appella.* expreſsè *in conſ.* 44. *in præſenti quæſtione colu.* 2. Decius *conſ.* 45. *præſtantiſſima. in* 5. *fundamento*, Natta *conſ.* 172. *num.* 4. *lib.* 1. Guillel. de Cunis *in l. ſi ex cauſa §. nunc videndum ff. de minoribus.* Alex. poſt alios *in conſ.* 2. *num.* 11. *&* 12. *volu.* 3. & idem *in l.* 4. *§. condemnatum. ff. de re iud. colu.* 2. Ab. *conſ.* 55. *colu.* 1. Roman. *conſ.* 334. *n.* 1. *& ſeqq.* Felin. *in c. cauſam quæ num.* 6. *de reſcrip.* Ferret. *conſ.* 308. *num* 5. *verſ. nec obſtat.* Caputaquen. *deciſ.* 266 *p.* 2. Rota *deciſ.* 100. *num.* 12. *p.* 1. *diuerſo.* plures citat Mareſcot. *variar. reſolutio. lib.* 1. *c.* 86. *à n.* 28. *& c.* 87. *à n.* 29. *cum ſeqq.*

Et quòd quando appellatio eſt in promptu; puta: quia incontinenti iuſtificatur appellatio; ſit legitima, etiam in caſibus priuilegiatis, & aliis inappellabilibus, ex Guillelmo de Cunis. *in l. ſi ex cauſa §. nunc videndum. ff. de minori.* ſequitur Bald. *in l. conſentaneum num.* 23. *verſ. quæro numquid à tali miſſione. C. quomodo & quando iudex.* Nicell. *in concor. glo. concord.* 6. *fall.* 6. *ſub num.* 26. *in prima moderatione fol.* 191. Aufrer. *ad Capel. Tholoſſ. deciſ. vltima ſub num.* 2. Cæſar Contar. *in l. vni. C. ſi de moment. limit.* 12 *num.* 1. qui alios citat. 5

Et quòd idem, quod nullitas, operetur euidens iniquitas, & iniuſtitia notoria, vt ſcilicet, ſententiæ executionem impediat, prout Bald. *in d. l. vnica colu.* 2. *num.* 5. *verſ. denuo quæro.* Abb. *conſil.* 55. *in cauſa quæ lib.* 2. Maranta *in ſpecul. p* 6. *actu* 2. *princip. verbo, & quandoque appellatur, limi.* 6. *num.* 311. *fol.* 505. Veſtrius *in praxi lib.* 7. *c.* 3. *verſ. aut vbi, ſub n.* 6. *fol.* 195. Lancelo. *tractatu de attenta. p.* 2. *c.* 12. *limit.* 25. *n.* 15. Achilles Perſonal. *tractatu de adipiſ. ſub num.* 347. *verſ. præterea dato, tomo* 3. *p.* 2. *fol* 269. Ioannes Baptiſta Pontanus *tract. de ſpol. lib.* 4. *c.* 3. *n.* 50. *verſ. quocumque fol.* 306. 6
dicens, quòd reſpectu notoriæ iniquitatis, 7
nūquā intelligitur appellatio prohibita, latè Contard. *in d. l. vnica limi.* 9. *num.* 2. Zuchard. *in l. fi. n.* 447. *C. de edicto diui Adrian. tollen.* Menoch. *de adipiſcen. poſſeſſ. rem.* 4. *quæſt.* 100. *nu.* 805. Aymon Crauet. *conſil.* 3. *iudex habens. num.* 18. *verſ.* 11. *facit*, plures alios citat Mareſcotus *variar. reſolutio. d. lib.* 1. *cap.* 86. *nu.* 29. *& c.* 87. *num.* 33. Hierony. Gabriel. *conſil.* 28.

num. 7. lib. 2. Puteus *deciſ.*401. Mohedanus
*deciſ.2.de teſtib.& deciſ.*11. *de re iudi.* Staphi-
leus *de literis iuſtitiæ* §. 2. *num.* 10. *verſ. Hinc
eſt.& num.* 12.*verſ.quia aut pro parte*, Ozaſcus
*deciſ.Pedemon.*25.*ſub n* 22. Menoch.*de adipiſ.*
8 *rem.*4.*num.*854. & in terminis, vt niſi huiuſ-
modi appellationi iudex non deferat, vim
faciet. deferteque, & reponere iubetur in
tribunalibus: probat alios allegans charus
mihi Gaſpar Rodriguez *in ſuo tract. de annuis,
& menſt. reddit. lib.*1.*cap.*17.*num.*66.*poſt me-
dium*, & hoc iure vtimur, idque etiam ſoli-
citatoribus pluſquam notum eſt, praxíſque
incommutata, & quotidiana ſupremorum
tribunalium, ad quæ confugitur per viam
violentiæ & recurſus, licèt inaduertenter (ne
dicam temerariè) aliud aduerſus eundem
Rodriguez dixerit Seſe *in deciſ.*114. *num.*6.
*& num.*14.*cum ſeqq.*2.*p.* vt etiam ex dicendis
9 apparebit. quia ſententia nulla executionem
non meretur, probat text. elegans *in l.*4. §.
condemnatum. ff. de re iudicata, nec nomen
10 ſententiæ meretur. imò diſpoſitio loquen-
do de aliquo actu, intelligitur de valido, non
tamen nullo, vt notant Bart. Iſſ. & omnes
11 per text. *ibi in d.§.condemnatum*, & quod nul-
lum eſt, effectum non ſortitur. *l.non dubium*,
vbi Doctores *C. de legibus*, vltra Cardinal.
Tuſcum, *verbo diſpoſitio omnis intelligitur de
actu valido, concluſ.*504. *per totam*, & iterum
tomo 6. *concl.*87. latè Cephal. *conſ.*160. *n.*11.
& ſeqq Rolan. à Valle *conſ.*14.*num.*25.*volu.*1.
*& conſ.*49. *num.*29. *volu.*4. idem *in conſ.*73.
*num.*24. *volu.*2. Natta *conſ.*402. *num.* 54. vbi
plurima exempla reddit. Caſtrenſis latè *in
conſ.*50. *volu.*2. Romanus *conſ*42. *n.*3. Ruin.
*conſ.*78. *n.*8. *colu.*4. idem Cephalus *conſ.*170.
*num.*51. latè Tiraquel. *de retract.lignagier.*§.1.
gl 2. *à num.* 5. *& per totam.* Burſanis *conſ.*82.
num. 4. plures citat Corbulus *de iure Emphy.
tit. de cauſa pri. abalien. limi.*22. latè Surdus
*conſ.*3. *num.*12. *cum pluribus ſeqq.* & idem *in
deciſ.*122. *à n.* 5. & alij, quos citaui *ad fi. huius
capi* & paſſim alibi per eóſdem.
12 Quoniam omnis diſpoſitio de mundo,
diſponens circa aliquem actum, non intelli-
gitur de nullo, etenim quod nullum eſt, ca-
ret executione, nomine, & effectu, & prout
non factum reputatur, *l. non putauit.* § *non
quæuis.* vbi Bart. *de bonorum poſſ.contra tabu.l.*1.
§. *quod autem.* vbi Bat. *ff. de off præfecti vrb.*
Bal. *in l.cum precibus. C. de probationi. l.quoties.*
vbi Iſſ. *ff. qui ſatiſ. cogan. c.Nicolao.* vbi Bal. *de
appella.clem. ſi vt lite penden. l. ſi pater C. ne de
ſtat.defuncto. l, ſicut* §.1. *ff de oper. liber. cap.ve-
niens.& c.cum Apoſtolica de ſponſal.lib.*2. *ff.de
iniuſto, rupto.* §.*ex eo autem ſubſtit. quibus mod.
teſt.infi. l.*1.*in fi. cum l. ſeq. ff.de authorit. l.quo-
ties. ff. qui ſat. cogan. l. de ætate* §. *quod ait præ-
tor ff. de interrogato. actio.l.non dubium.C.de le-
gibus.c. quæ contra ius. & c. non præſtat de regul.
iur.in* 6.*cap.*2.*de transla. præla.to clem.* 1. *de im-
munit.Eccle.imperiali* 25 *q.*2. Bal. Innocen. &
Ioan. Andreas *in c.dudum de decimis.* Iſſ. *conſ.*1.
*num.*8.*verſ. & propterea volu.*1. Bart. *in l.*1. §.
parui refert, quod vi aut clam. Roma. *conſ.*42.
*num.*3. Ruinus *conſ.*78. *num.*8. *colu.*4. Barba.
*conſ.*42. *n.* 10. *& ſeq. volu.* 1. Decius *conſ.*466.
*num.*28. Archid. *in c. non ita in prin.*2. *quæſt.*6.
Paul. Car. *in l.*1.§.1. *ff. de ferijs.* Bal. *in l.*1.*poſt
prin.C.ex delict.defunct.* idem Bald. *in c.*1.*colu.*
3.*de mili.vaſallo.qui contu.* Guido Pap. *q.*159.
latè Feli. *in c.in literis colu* 4. *verſ.* 8. *limita de
off. delegati.* Guido Papæ *quæſt.*200. incipit
Eymard. Romanus *conſ.*306. idem Rom. *ſin-
gul.*31. *viſo exemplo.* Guido Papæ *quæſt* 124.
ſi iudex, cum ſeqq. Capicius *deciſ.* 35. *ſi iudex
cum ſeqq.* & quòd per actum nullum nec in- 13
terrumpatur perſcriptio; nõ perpetuetur iu-
riſdictio, non rumpatur primum teſtamen-
tum validum, nec inducatur mala fides, nec
litis pendentia, nec tribuat cauſam præſcri-
bendi, nec per actum nullum poteſtas ex-
piret, quominus iterum fieri poſſit, item, vt
examen teſtium nulliter factum, non dero-
get primis depoſitionibus, nec publicatio
rectè minùs facta, impedit, nec per actum
nullum cadat quis in commiſſum, & de aliis
pluribus doctriuis accuratè congeſſit Van-
tius *in tract. de nullit. ſententiarum. tit. quoties
& intra quod tempus de nullit.agi poſſit* Et nun-
quid pariat aliquos iuris effectus, & quos *à* 14
prin.& maximè *à n.*26.*cum. ſeqq* apud quem,
& cæteros authores, iuráque, diuerſos vi-
debis, & elegantes caſus, multa etiam vide
per Tiraq. *de retra lignagier.*§.1.*gl.*2. *à num.*5.
cum ſeqq & in tract. de legi. connubiali. tit. 15.
*gl.*8.*quæſt.*24.
Hinc eſt; quòd clauſula in reſcripto ap- 15
poni ſolita; ſcilicet (parito iudicato) non
operatur niſi in his ſolùm caſibus, in quibus
ſententia trãſiuit in rem iudicatam, vel aliàs
meretur executionẽ. quia reſcriptum Prin-
cipis recipit interpretationem à iure com-
muni, *l.reſcripta C.de precibus imperat.offer.* ſe-
cus ſi ſententia ſit nulla, nec mereatur exe- 16
cutionem, quia tunc hæc clauſula nihil ope-
ratur. Roma. *conſ.*334.*num.*1. *& ſeqq.* Feli. *in
c.cauſam quæ.num.*6.*verſ. & iſtam regulam, de
reſcriptis.* Ferret. *conſ.*308.*n.*5. *verſ. nec obſtat.*
Caputaq. *deciſ.*266.*p.*2. Rota *diuerſ.*100.*n.*12.
*p.*1. vbi hæc clauſula fuit intellecta condi-
tionaliter, hoc eſt, quatenus adeſſet iudica-
tum. Mareſcot. *variar.reſolutio. lib.*1.*cap.*87. *à
num.*30. vbi teſtatur; hoc idem fuiſſe reſo-
lutum in vna Toletana Capellaniæ 14. Apri-
lis 1595. coram Cardinali Milliſio, & in vna
Fauentina Monaſterij 22. Iunij, 1607. coram
Penia,

Penia, in qua poſt arduam diſputationem,
tandem prævaluit opinio dicentium; clau-
ſulam iſtam intelligi vigore ſententiæ vali-
dæ, non tamen nullæ, quia nihil eſt. & ad-
17 uertit ipſe Mareſcotus *ibi num.* 31. quod ad
hunc effectum nullitas debet eſſe euidens,
& debet ex eiſdem actis reſultare, Capu-
taq. *deciſ.266.p.2.* Cou.*practicar.quæſt. cap.25.
num.2.*

18 Et idem dicitur pariformiter de ſententia
notoriè iniuſta, quæ ſimiliter non tranſit in
rem iudicatam, & ideo dicta clauſula(pari-
to iudicato)tunc non operatur, vt fuiſſe de-
terminatum in Rota in vna Romana Me-
diola. 6. Februarij 1609.coram Coccino,&
in vna Illerdenſ.canonicatus 24.Maij 1596.
coram Orano, teſtatur Mareſcot. *variar.re-
ſolut.lib.1.cap.87.num.33.* vbi alios Doctores
citat.

19 Hinc eſt, quòd licèt regulariter appella-
tio non admittatur à ſententia lata in reme-
dio *l.fi. C.de edicto diui Adria.* tamen quan-
do ratio appellãdi eſt in promptu, quia con-
ſtat de nullitate,& iniquitate ſententiæ no-
toriè; puta ex actis: tunc niſi deferatur ap-
pellationi huiuſmodi propoſitæ vis fiet.
quoniam cùm ſit legitima, vtrumque effe-
ctum deuolutiuum & ſuſpenſiuum habere,
probant Bal. *conſ.141. præmiſsis verbis colu.2.
verſ.vnde ſi iudex,& colu.vlt. verſ. vel quando
eſt notoriè, lib.1.* Alexan.*conſ.91. num.3. lib.6.*
idem Alexan.*conſ.77.colu.penult. & vlt.lib.2.*
latè Zuchard. *in repet. l. fi. C. de edicto Diui
Adri num.440.& ſeqq.* idem affirmat Calcan.
conſ.83.num.1. Bal *in l.conſentaneum col.3.verſ.
quæro, nunquid à tali immiſsione*, Decius *in l.1.
col.penul.verſ.6.& vlt.C. de bonorum poſſ. ſecun-
dùm tabu.* Bal. *in l. quiſquis in prin. C. quorum
appell.non recipi.* Ioſeph.Ludoui.*deciſ.39.n.9.*
Natta *conſ. 172. num. 4. lib. 1.* & poſt alios,
quos recenſet Ozaſc.*deciſ.Pedemon.25.n.13.*
Meno.*de adipiſ poſſ. rem.4. num.850. & ſeqq.*
Achil.Perſonal.*tract.de adipiſ.ſub n.347.*

20 Quò etiam pertinet,quòd quamuis à ſen-
tentia concedente executionẽ virtute obli-
gationis Cameralis, aut guarentigiatæ non
admittatur appellatio ſuſpenſiua: tamen ſi
ipſa ſententia aliquo ex capite nulla appa-
reat notoriè ex eiſdem actis, appellationi ab
ea emiſſæ(cuius ratio ſit in promptu) omni-
modo deferendum eſt. ita vt ad executio-
nem deuenire iudex non queat, ſed vim fa-
ciat,tenet eleganter Gutierr.*in practi.quæſtio.
ciuil. lib.1. quæſt.120. & q.119.* vbi in com-
probationem multa adducit, ſequitur Xua-
rez *in repet.l.poſt rem.in declaratio. l.regni.verſ.
ſed prouidentia. in fi. num.51. ff. de re iudi.* ipſe
Gutierr. *in d. quæſt.119.num.5.* probat, hanc
limitationem locum habere in terminis, de
quibus loquimur: quando nullitas eſt no-
toria euidens ex actis, vbi reſpondet *ad l.64.
Tauri* excludentem nullitatis allegationem,
vt non procedat in hac notoria ex actorum
inſpectione, ſequitur etiam Amad. Rodri-
guez *in tract.de executi.c.6. num.52.* Azeued.
in l.3.tit.21.num.7.lib.4. Recopil. & loquendo
in terminis violentiæ, ita dicit noſtras Ga-
ſpar Rodrig. *de annu.reddi lib.1.c.17.num.66.
ad finem*, quibus adde Auenda. *in tract. de
exequen.mand. lib.2. cap.30. num. 9.* vbi dicit,
iuſtiſſimum eſſe in caſu, quo ſententia, vel 21
contractus reducitur ad non eſſe virtute re-
ſtitutionis in integrum, quod de tali nulli-
tate opponi poſſet, vt impediatur executio,
quia de huiuſmodi ſententiis, aut contra-
ctibus nullis non loquũtur iura, quæ præci-
piunt fieri executionem, vt notat Angel.
Areti. *in l.1. §.1. ff. à quibus appella. non licet.*
Guido Papæ *in deciſ.38.* & Petrus Ferrarien.
in ſua practi.form.26. Paul. Caſtren.*in l.1.§.de
pupillo. & in l.fi.ff.de conſtitu.pecun.* Bal.*in l. ſi
abſentis in fi.C. ſi certum petatur,& in l.genera-
liter 1.colu.C.de Epiſ.& cleri.& in l.1.C.ſi à non
compet.iudi.* Et quando inſtrumentum,quod
exequitur, eſt inefficax, aut nullum, loqui-
tur Bald.*in l.fi.§.in computatione.C.de iure libe-
randi. & in l. hac edictali C. de ſecundis nuptijs.*
ſecutus ab Auendano *ibi*,qui *num.8.ad fi.*di-
cit, debere conſtare de hac nullitate noto-
riè, hoc eſt, ex eiſdem actis, ſecundùm Do-
ctores ibidem per eum allegatos.

Et hinc etiam eſt, quòd nullitas, quæ no- 22
toriè conſtat, puta, per inſpectionem pro-
ceſſus; non aliunde: impedit trium ſenten-
tiarum conformium executionem, vt in
vno plures referam. tenet Natta *conſ. 172.
num. 5. tomo 1.* & vt infinitos taceam latè &
optimè, Ozaſcus Chaqueri. *in deciſ. Pede-
mon. deciſ.142. num. 34.* Cou. *in prac. quæſt.
cap.25.à prin.*

His cõuenit,quod ex noſtra propoſita do- 23
ctrina aliàs infert Marc.Anto.Natta *conſ.51.
tom.1.n.21.*dicẽs,quòd cùm vbicumque pro-
hibetur appellatio de iure, appellari tamen
poteſt, vbi conſtat ex actis de manifeſta ini-
quitate,& nullitate, quia ceſſat præſumptio
tunc,quæ erat pro ſententia ſecũdùm Anto.
de Butri. Abb. & alios *in c. inter cæteros.* per
illum text.*de re iudi.*& Bal.pluribus locis re-
latis per Alex. *conſ. 107. viſo themate. colu. fi.
lib.3. & in l. de pupillo §. qui opus. colu. fi. ff. de
operis noui nuntiatione.* ac ideo cùm introdu-
ctum ſit; ne appelletur à præfecto prætorio,
quia credit Princeps, eum, qui ad tantum
officium fuerit admiſſus, non aliter iudica-
re, quàm ipſe princeps foret iudicaturus.*l.1.
§.1.ff.de off.præfecti præto.* quæ præſumptio
iuris tunc ceſſat: cùm oſtenditur manifeſtè
de ſenten

de ſententiæ nullitate, & iniquitate, ideo
cùm huiuſmodi caſu liceat appellari: ſe-
quitur quòd executio impeditur, cùm ap-
pellatio iudicatum ſuſpendat. l. furti. §. 1. ff.
de ijs qui not. infamia l. 1. § fi. ff. ad Turpilli.
Sed vt clariùs (breuibus tamen) res, quam
24 agimus, pateat: adnotare cenſui, quòd nul-
litas notoria in genere ſumpta, prout eſt ma-
nifeſta, & euidens; diuiditur in tres ſpecies.
Prima ſpecies eſt, quando nullitas poteſt in-
continenti probari, ſeu paratas habet pro-
bationes, ideóque non requirit altiorem in-
daginem, & hæc appellationis notorietas, &
manifeſta impedit executionem vnius ſen-
tentiæ, ſiue priuilegiatæ ſui natura, quia me-
retur executionem, vt in poſſeſſoriis, ali-
mentis, obligatione camerali, & ſimilibus:
ſiue quia tranſit in rem iudicatam. quia in
executione ſententiæ debet adhiberi cogni-
tio ſummaria. Bart. in l. 4. §. condemnatum ſub
num. 3. ibi, ſi verò incontinenti. ff. de re iudi. Soci.
in regul. 122. exceptio nullitatis. fallen. 1. Vitalli.
tract. de clauſul nihil nouari nullita. penden. n. 7.
in fi. & num. 8 tomo 18. fol. 382. Staphil. tract.
de ſignat. liter. iuſti. rub. de ſanati. contract. inuali.
ſub n. 12. fol. 288. in paruis. Cæſar Contar. in
l. vni. limit. 7. n. 56. & 57. & n. 65. verſ. pro com-
plemento C. ſi de momen. poſſ. Galleſius ad for-
mam cameræ obliga. p. 1. quæſt. 3. num. 3. & 4.
tomo 6 p. 2. fol. 351. Philip. Franch. in c. dilecto
63. ſub num. 26. quæſt. 10. verſ. circa ſecundum
de effectu appellationis, de appellatio. tenet exa-
ctè Eſcacia de appellatio. quæſt. 19. rem. 1. con-
cluſ. 4. num. 30. & ſub num. 72. aut agitur de
executione vnius ſententiæ, & iterum conſ.
5. num. 5. vbi quòd hoc caſu, quando tracta-
25 tur de exequenda vnica ſententia, nullita-
tis exceptio impedit executionem, ſiue nul-
litas probetur euidenter ex actis, vel aliun-
de, incontinenti tamen, & poſt Staphileum
de literis iuſtitiæ, § poſtremò quoad hanc ſigna-
turam num. 14. verſ. & ideo. & § ſecundum n. 10.
11. & 12. Oldral. conſ. 106. incipit, quod litera.
Alexan. conſ. 77. num. 15. lib. 2. & in d. §. con-
demnatum. num. 7. & ibi Ripa num. 17. Rui-
num conſ. 131. lib. 4. Veſtrium in praxi lib. 8.
cap. 1. num. 7. tenet Mareſcot. variar. reſolutio.
lib. 1. cap. 86. num. 28. loquendo, quando in
cauſa nullitatis, ad effectum ſuſpendendæ
executionis aliquid eſt probandum, ſcilicet,
incontinenti, Couarru. (qui de magis com-
muni teſtatur) practi. cap. 25. in prin. & num. 2.
Lancelot. qui plures cumulat, tract. de atten-
ta p. 2. c. 17. num. 94 Anton. de Canar. in tract.
de executione inſtru. quæſt. 11. ſub num. 21. ibi,
quandoque eſt aliquid probandum. tomo 5. fol. 41.
& ita ſunt intelligendi plures Doctores in-
diſtinctè loquentes de hac exceptione nul-
litatis, probata incontinenti; vt impediat.

prout etiam probant multi alij Doctores ex
his, quos hactenus à principio retulimus.
Secunda ſpecies nullitatis euidentis illa 26
eſt; quando ex parte illam proponentis ni-
hil eſt probandum, vt quia eſt manifeſta, no-
toria, & euidens, ex actis patens, & tunc ſi
agitur de impediẽda executione trium ſen-
tentiarum conformium, hac ſula notoriera-
tis ſpecie impeditur earum executio. cuius
nullitatis probatio aliter, quàm ex eiſdem
actis non releuat, quantumcunque alia of-
feratur incontinenti. Bart. in d. §. condemna-
tum num. 2. quam referens ſequitur Vitalli.
tract. clauſu. in clauſula nihil nouari nullit. pen-
den. num. 6. verſus finem tomo 18. fol. 382. &
Staphil. tractatu de ſignatu. litera. iuſti. rubr. de
ſanat. contract. inuali. n. 11. in fi. & 12. fol. 288.
in paruis. Rota deciſ. 3. alias 280. licet de exce-
ptio. in nouis. Cardinal. Alexand. in d. c. dilecto
63. num. 71. fallent. 1. Vantius tractatu de null.
rubr. quot & quibus mod. nullitas, &c. num. 32.
verſ. ſed ſi nullitas fol. 380. Eſcacia tract de ap-
pella. quæſt. 19. rem. 1. conſ. 4. ſub num. 29 & n. 71.
Anton. Gabriel. commu. concluſ. lib. 2. tit. de exe-
cutione rei iudi. concl. 1. ſub num. 8. verſ. contra-
rium, & num. 10. Lancelo. de attenta. 2. p. c. 17.
num. 93. Cæſar Contar. in l. vni. limi. 7. n. 56.
verſ. & pro complemento. C. ſi de momenta. poſſ.
fuer. appella. Caputaq. deciſ. 266. p. 2. Caſſia-
dor. deciſ. 8. de reſcript. Rota deciſ. 2. num. 11.
& ſeqq. eod. tit. in nouis. Peregri. deciſ. 24. lib. 1.
Capicius deciſ. 167. num. 3. Iſſ. in d. § condem-
natũ nota. 2. Ozaſcus deciſ. Pedemon. 22. n. 22.
ad medi. Auenda. de exequen. mãda. lib. 2. c. 30.
num. 8. ad fi. num. 9. tenent etiam multi alij,
quos ſuperiùs retulimus.
Et huius doctrinæ reddi poteſt exẽplum, 27
in defectu citationis, quia à producente ni-
hil requiritur probandum, quoniam ex in-
ſpectione actorum apertè conſtat. Bart. in d.
l. 4. § condemnatum num. 2. ff. de re iudi. Vitalli.
tractatu de clauſu. nihil noua. nulli. penden. n. 6.
verſus finem. Staphil. vbi infra num. 12. quia
defectus actorum ex eiſdem probatur, vt de 28
citatione dicit Vantius de nullita. ſenten. rubr.
quis poſſit dicere de nulli. num. 51. verſ. inſuper
fol. 377. Contar. in l. vnica limi. 7. nu. 57. verſ.
euidens autem C. ſi de momen. poſſ.
Item in nullitate apparente ex defectu 29
mandati, cuius defectus probatur ex eiſdem
actis, ſicut & citatio, & impedit executio-
nem, etiam trium conformium; latè Eſcacia
de appellat. quæſt. 19. rem. 1. concl. 4. à num. 36.
vbi de aliis exemplis, de quibus & nos la-
tiùs infrà ante fi. huius capitis. & ipſe Eſca-
cia ibi num. 40. exemplificat in nullitate ap- 30
parente ex facie ſententiæ, quia talis ma-
gis quàm quæuis alia dicitur euidens ex
actis, tenet Contar. in d. l. vnica limit. 7. n. 66.
verſic.

verſic. multo magis C. ſi de momen.poſſ.
31 Idem etiam dicendum eſt de nullitate,
prouueniente ex non ſeruatis terminis ſub-
ſtantialibus,quia ſententia lata non ſeruatis
ſubſtantialibus iudicij, & ſententia, eſt no-
toriè nulla, & nullitas inſanabilis, quia ter-
mini ſunt de ſubſtantia, vt dicit Eſcacia.lib.
1.cauſar.ciuil. & criminal.c.3. ſub num.289. &
290. & dicitur nullitas euidẽs ex actis,tenet
Eſcacia de appella.q.19.rem.1.concl.4.num.42.
dicens, quòd termini ſunt de proceſſu,& de
32 actis, & ſic impedit executionem. & ſic lo-
quẽdo tam in terminis ſubſtãtialibus,quàm
in aliis nullitatibus, cõcernentibus ſubſtan-
tiam iudicij, vel in non ſeruata forma ſta-
tuti ad actum,tenet Eſcacia ibi,poſt Cardin.
Alexand.in c.dilecto 63.ſub num.87. quæſt.14.
fallen.4.de appella. tenet B. in 1.§.& parui,ſub
num.3.verſ. iſta glo. ff. quod vi aut clam, quem
ſequitur Anton.de Canat. tract.de execut.in-
ſtru.quæſt.11.verſ.ſi.ſub num.22.tomo 5.fol 41.
tenent etiã Caſſiador. deciſ.8.de reſcript.Rota
deciſ.2.n.11.& ſeqq.eod.tit.in nouis. Peregrin.
deciſ.24.lib.1.optimè Æguid.deciſ.27.& Caſ-
ſiador. deciſ.2. de iudicijs, bene etiam Mate-
ſcotus variarum reſolutionum lib.1.c.87.n.32.
vbi teſtatur, ita tenuiſſe Rotam in vna Ro-
mana Saleua. interdicti 6. Nouembr. 1598.
coram Otano,& nos nonnulla inferiùs.
33 Tertia ſpecies nullitatis manifeſtæ,& eui-
dentis illa eſt; quando eius probatio, & co-
gnitio requirit altiorem indaginem, quia
nec conſtat ex actis, nec eius iuſtificatio of-
fertur incõtinenti. & de hac ſpecie loquun-
tur B. in l.4 § condemnatum nu.3. ff.de re iudi.
Vitall. in tractatu de clauſul.nihil nouari nulli.
pend.ſub num.7.fol.382. Staphil. de liter. inſti.
rubr. de ſanat.contract.inualidi. ſub num.12.fol.
288. & iſta talis exceptio admittenda etiam
eſt,tunc ſcilicet, quando ſententia quæ nul-
la prætenditur, continet executionem irre-
tractabilem, vt puta, in criminalibus reſpe-
ctu pœnæ corporalis, quoniam tunc, etiam-
ſi de nullitate ſententiæ non doceatur noto-
riè ex actis, ſed altiorẽ requirat indaginem:
impedit oppoſita ſiue principaliter, ſiue in-
cidenter eiuſdem ſententiæ executionem.
ita communis eſt opinio, de qua per Iſſ. in l.
3.§ ſi ſeruus num.9 ff.de acquir. poſſeſſ. teſtatur
Boſſi in tit.de nulli.aduerſus ſententiam num.4.
ſequitur Iul.Clar. ſentent. lib.1.§.homicidium
colu.38.fol 31. verſ. ſucceſſiuè quæro.& iterum
in pract.crim q.94.verſ.ſcias autem. Franch. in
c.dilecto 63.num.28 q.10.limi.2. Cardi. Alex.
ibi ſub num.71. fallen. 5. de appella. Alexand.
conſil.17. requiſitus. colu.3.n.6.lib.1. Additio.
ad Vitall. vbi ſuprà num.4. Matth.Coler. tra-
ctatu de proceſſu executi. p.4.c.1.fall.30. nu.31.
iuncto num.129. Eſcacia de appella. q.19.rem.
1.concl.4 num.31.Lancelo tract.de attenta.2.p.
c.17 n.95.& 96. Guido Papæ tract.de appella.
num.92.verſ.ſi autem intra fol.61. Proſper.Fa-
rinac. practi.crim. q.101. num.111. ſublimi.5.
Vantius de nulli.rubr.quis poſsit dicere de nulli-
tate num.71. affirmat etiam Blancus in pract.
crim..in ea parte in qua tractat,an ignorantia
excuſet à delicto. fol.101.num.120.& ſeqq &
loquendo in executione irretractabili ſen-
tentiæ,tam in ciuilibus, quàm in criminali-
bus, idem poſt alios dicit optimè Menoch.
in tract.de arbitr.iudi.quæſt.98.à num.6. & per
Lancelo. de attenta.2.p.cap.17 num.76.& 77.
fol.397. ſequitur Eſcacia de appella. q.19.rem.
1.conſ 4.num.75. & vide num.74.
Eandem noſtram doctrinã declara, quòd
quando dicens de notoria iniuſtitia,ad cau- 34
ſandam attentatam executionem ſententiæ,
quæ arguitur nulla euidenter ex actis,debet
ipſa nullitas notoriè patere; adeò vt ſufficiet
qualis qualis offuſcatio, ad tollendam hanc
nullitatis notorietatem, vt per Angel. in l. ſi
poſſ.in fin.de petitione hæredit. Decium in c.quo-
niam contra. num. 36. de probatio. dicit Rota
deciſ 6016.à num.8.per Seraphin.tom.1.
Nam licèt veriſſimum ſit,quòd notorium 35
illud dicitur, quod ex actis reſultat, quia
acta faciunt rem notoriam, c. cum olim. & ibi
Abb.num.3.de verborum ſignif.c.penult.in prin.
de cauſ poſſ.& propriet l.diuus. ff. de off. præſidis.
l.qui ſententiam de pœnis. Areti. conſil.42.nu.5.
Pariſius conſ.11. num.7. lib.4. & conſ.53.num.
106. & conſ 77. num.19. volu.3. & conſil.98.
num.25. eodem volum.3. Socinus Iunior conſ.
36.num.18. lib.1. Decius in c. ex inſinuatione
num.19.de appella & in l. cum quid num.26. ff.
ſi cert peta.& conſil.191.num.9. Neuiza conſil.
30.num.3. Grammat deciſ.36. nu.38. Ioſeph.
Ludouic. deciſ. Peruſi.20.num.2.1.p. Aymon.
conſ.303.num 5.2.p. Cephal. conſ.57.num.32.
lib.1.Tiber.Decia.conſ.10.n.79.lib.1.Maſcar.
de proba.concl.1101.num.13.& 14.& Decian.
conſ.18.num.45.in 1. volu. Menoch. de recup.
poſſ.in 1.rem.num.232.& ipſe in tract. de arbi.
lib.2. caſu 166. num.6. cent.2. qui ferè omnes
procedunt in ſpecie, de qua loquimur, ſci-
licet; quando appellatur à ſententia, ex cu-
ius proceſſu eius notoria nullitas reſultat,vt
eſt videre ex iis, quæ latè Contar. in repet. l.
vnica. C. ſi de momen.poſſ.fuer.appella. limi 9. à
num.19.cum ſeqq. dicentes quòd nullitas,ſeu
iniquitas ſententiæ tunc notoriè apparet,
quando ex inſpectione actorum detegitur.
Tamen vbi ex aduerſo aliquid opponi- 36
tur; quod dubitationem, & offuſcationem
pariat, ceſſat talis notorietas, ita vt ſenten-
tia ampliùs dici non poteſt notoriè nulla,
aut notoriè iniqua, vt poſt plurimos alios
latè dicit Contar.in d.9.limi.num.34.& in 7.
limi.

Digitized by Google

limi.n.58.Cephal.cõſ.201.n.16.lib.2.Burſat.cõſ.
73.n.3.& 93.lib.1.Ant.Gabriel.tit.de executio.
rei iud.concl.1.ſub n.8.& ſeqq lib.2.Lancel.Rõ-
bert.de attent.c.17.n.112.quibus in locis præfa-
ti Doctores hanc doctrinam ampliant,etiam
37 quòd oppoſitio,& impugnatio cõtineat iuris
ſubtilitatẽ, & ita cõmuniter ſeruare Rotam,
teſtatur Anton.Auguſt.in deciſ.2.tit.de ſenten-
tia,& re iud.& ita in Rota pluties determina-
tũ fuiſſe adducens deciſiones teſtatur Proſp.
Farin pract.crim.tomo 1.q.21.n.17.ad fi. vbi n.
preced plures allegar,renentes hãc offuſcatio-
nẽ tollere notorietatem reſultantẽ ex actis,&
idẽ tenet Ant.Gabr. commu.concl.tit.de execut.
rei iud.concl.1.n.9 & poſt Cõtard.d.n.58.Eſca-
cia de appell.q.19.rem.1.concl.5.ſub n.10.& cõcl.4.
ſub n.72.Feli.in c.inter cæteras.9.ſub n.4.de re iu-
38 dic. dicentes, quod ſi nullitas obiecta recipit
dubitationẽ,ſeu diſputationẽ iuris,non retar-
dat executionẽ triũ conformiũ,quia nullitas,
quæ poteſt reuocari in dubium, verè non eſt
notoria,quãuis appareat ex actis.Et quia nul-
litas velata,quæ poteſt habere dubitationẽ,&
diſputationẽ,non dicatur notoria,dicit Con-
tar. in d.l.vni.limi.7.n.61.verſ.facit.C.de momen.
poſſ.quia notoria nullitas non patitur diſputa-
tionem.Cephal.conſ.202.moniales n.16.lib.2.

Et quando contra nullitatem datur aliqua
exceptio releuans,vel quia probatio offuſcãs
notorietatẽ,non impedit trium conformium
executionẽ, probat Eſcacia locis proximè cita-
tis.Achil.de Graſſ.deciſ.2.aliàs 214.clemẽtiam.
de ſententia & re iudic fol.99.& tenent omnes
cæteri Doctores in propoſito huius articuli.

Er ex his quæ hucuſque diximus, latéque
probauimus, in cauſis, & iudiciis aliàs priui-
legiatis,nõ admittẽtibus appellationẽ ſuapte
natura; ei deferendum eſſe: nihilominus ſi
39 emittatur ab actu nullo, cuius nullitas, ſeu
iniquitas notoriè appareat;putà:ex inſpectio-
ne proceſſus,& ſic quãdo ratio appellandi eſt
in promptu:vtiliter inferẽdum eſt,ad ea,quæ
frequentiùs,perſæpéque accidũt in ſupremis
tribunalibus, dum ad ea deuenitur per viam
violẽtiæ;nempe,circa prouiſiones beneficio-
rum,tam Parochialium,quàm ſimplicium,vt
ſi peccetur in eorum prouiſionis forma,defe-
ctúſque (vt dictũ eſt) notoriè appareat,appel-
lationi emiſſæ deferendum eſt indiſtinctè,ita
vt poſſeſſio ſuſpendatur ex ſupradictis.

40 Nam cùm in collatione,prouiſionéque be-
neficiorum obſeruare formam,à iure,ſtatuto,
vel fundatione perſcriptã,omnimodo neceſ-
ſarium ſit; ita vt aliàs ipſa prouiſio nulla erit.
Puteus deciſ.338.lib.1.Tho.de Than.deciſ.99.
41 nam forma omiſſa actus corruit, c.cum dilecta
de reſcriptis. l.cum hi.§.ſi prætor.ff.de tranſact.
Feli.latè in d.c.cum dilecta. & Iſſ. in d.§.ſi præ-
tor. exactiſſimè per Brunum in tract.de forma.
Euerard. in loco à defectu formæ cum aliis per
eos citatis. Aloyſius Riccius in praxi Eccleſ.
concurſus,&c. deciſ.414.n.1.& ſeqq.

Quod etiã procedit in foro conſcientiæ,in 42
quo nõ poterit acceptari,nec retineri benefi-
cium prouiſum non ſeruata forma,requiſita à
iure ſecundùm magis cõmunem opinionem,
quam tenet Innoc. in c.quia plerique,de immu.
Eccleſ. Fortun. Garcia de vltimo fine illatio.15.
Cou.in c.cum eſſes,n.6.de teſtamentis.& idem in
regula peccatũ 2 p.§.3.n.9. Moli.de iuſt.1.tomo
tract.2.diſp.81. circa finem verſ.ad dictum Inno-
centij.Ant.Gomez in l.3.Tauri.n.113.Padilla in
l.cum quis C.de iur.& fact.igno.ex n.7.Mexia ad
l.fragmen.concl.6.à n.75.Matienzo in l.1.tit.4.
lib.5.recop gl.10.à n 9.Azeued.in l.2.tit.3.n.42.
lib.2.Parlado.differẽtia 12.§.1.à n.2.& 17.Cer-
uantes in d.l.3.Tauri.à n.189.Ceuallos in cõtra
commu. q.71.& 173. & ex Theologis Marti.
Ledeſma 2.4 q.18.art.1.poſt ſolutionem 4.& in
ſumma lib.10.c.14.§.26.& in lectu. de cenſibus.
Nauarr.de reſtit.lib.3 c.2.n.350.Salon 2.2.q.5.
de dom. art. 4. Gabriel Vaſquez 1.2.diſp.163.
Lorça eadem 1.2.diſput.21.de legib.ad fi.Magiſ.
Cano 2.2.q 62.de dominio,pag.160.Iulius Cla-
rus §. teſtamentum q. 90. Leſſius de iuſt. & iu.
lib.2 c.19. dubio 3. Burgos de Paz in l.3.Tauri.
à n.1394.plures referens. cùm ſolemnitas, & 43
forma hęc non fundetur in præſumptione,&
falſa cauſa,ſeu fraude. nam lex irritans teſta-
mentum,vel alium actũ,in quo non eſt adhi-
bita,& ſeruata forma,& ſolemnitas requiſita
in vniuerſum & generaliter illum irritat ex
defectu ſolemnitatis, & formæ, quantumuis
fraus abſit, de quo etiã latè per Aloyſ.Ricciũ
in praxi Eccl.concurſus,&c. à n.3.& ſupr. à prin.

Et cum à ſacro Trid.Concilio ſeſſ.24.de re-
form.c.18.& motu proprio Pij V.quę incipit,in
conferendis. ſub data 15.Calend. Aprilis anno
1566.& eſt in Bullario 32. quibus ſit præſcri-
pta forma inuiolabiliter obſeruanda in vaca-
tione,& prouiſione beneficiorũ Parochialiũ,
quę ſi nõ ſeruetur,prouiſio eſt ipſo iure nulla, 44
vt cõſtat ex d.Conc.ibi,aliàs prouiſiones om-
nes contra prædictã formã factæ, ſubreptitiæ
cenſeantur,&c.) & in dicto motu proprio ibi,
tenore præſentiũ,omnes,& ſingulas collatio-
nes, & prouiſiones, & quaſuis diſpoſitiones
Parochialium Eccleſiarum,præter, & contra
formam,ab eodem Concil.Trid.præſertim in
examine per cõcurſum faciendo; præſcriptã,
factas,aut in futurũ faciendas, nullas, irritas,
aut nullius roboris vel momenti fore,& eſſe,
nullúmque prouiſis,aut titulum etiam colo-
ratum poſſidẽdi,præbere, & Parochiales Ec-
cleſias huiuſmodi (vt priùs ante collationem
huiuſmodi vacabant) ex nunc vacare ſtatui-
mus,&c.) maximè quia clauſula(irritans)qua 45
hæ conſtitutiones vtuntur; formã inducere,
certum dicunt B. & alij in l. non dubium C. de
legib. quam quidem clauſulam, & decretum

46 (irritans) cōtinent generaliter omnia decreta Concilij Trid. vt continetur in Bullis Pij IV. & Pij V. ſuper cōfirmatione, & obſeruatione eius Cōcilij emanatis. Flamin Pariſ. *de reſign. benefi. lib. 4. q. 9. n. 2* 4. Felin. *in c. nonnulli n. 2. de reſcript.* Caputaq. *deciſ.* 176. *n. 2. & 3. p. 1.* Hieron. Gōzal. *in regula de menſ. gl.* 15. *n.* 37. vbi etiā di-
47 cit quòd decretū (irritās) contentū in lege cōciliari, afficit etiā manus Papę, & ipſum ligat, quando de expreſſa derogatione non cōſtat, cùm generaliter prohibitio & diſpoſitio conciliaris requirit expreſsā mentionē, & denegationē per eū *ibi n.* 36. de hac tamē derogatione Concilij, præcipuè Trid. dic vt latè per Nicol. Garci. *de beneſ.* 4. *p. c.* 5. *à n.* 25. *& ſurſum.*

Ac propterea praxis eſt notiſſima ſupremorum tribunaliū vt appellationi deferendum, reponēdúmq; eſſe declaretur: ſi interponatur
48 à prouiſione indiſtinctè quorūcunque beneficiorū, ſiue ſimpliciū, ſiue curatorū, ſiue iudicialiter, ſiue extraiudicialiter in ea ſit proceſſum, (ſecūdùm quæ dixi ſupr. 2. p. c. 13.) quādo ſcilicet, peccatū eſt in forma ipſius prouiſionis, ſeu aliàs notoriè detegitur nullitas ex inſpectione proceſſus, quę ipsā prouiſionē irritā iure reddat. quoniā quod nullū eſt, executionē nō meretur, ſecūdùm text. *in l.* 4. *§. condēnatū, ff. de re iud.* & quæ hucuſq; hoc capite dicta ſunt. quare inutile nō erit aliqua hic annotare loco exēpli, quibus prouiſio nulla cognoſceetur, vt patiatur appellatione ſuſpendatur.

Et in primis circa diſpoſitiones dictorū ſa-
49 crorū decretorū Trid. & motus proprij, quòad prouiſionem Parochialium, quæro, cùm in eis dicatur; edictum proponendū eſſe publicum, & per id eſſe vocādos, qui voluerunt ſe examinari, an edictorū omiſſio vitiet concurſum, Zerola *in praxi Epiſcopali* 1. *p. verbo Parochia.* §. 2. 2. *dubio* & Cechus *de repub. Eccl. c.* 28. *de Parocho, ſub n.* 6. affirmant; edictum eſſe neceſſariū ex dicta Bulla Pij V. & declaratione S. Congregationis ſuper eodem Concilio dicentibus, collationē Parochialis factam ſine examine per concurſum eſſe nullam Riccius *in pract. Ecleſ. concurſus deciſ.* 427. *n.* 1.

Sed contrariū verius eſt, collationē nullam
50 non reddi ex omiſſione edicti regulariter, ſed ibi tantùm, vbi Concil. prouinciale, id ſtatuerit, vt fecerunt Concil. prouinciale Toletanū *act.* 2 *decreto* 24. & Concil. Compoſtellanum celebratū anno 1566. *act.* 2. *decreto* 3. nā prædictū Cōc. Trid *d. c.* 18. id præciſè nō inducit; ſed relinquit arbitrio Epiſcopi, vel Synodi prouincialis. vt apparet *ex verſ. & ſi Epiſcopo,* &c. & reſpōdit etiā in terminis S. Cōgregatio, ſuper eodē Trid decreto *d. verſ Epiſcopo faciendo,* &c. his verbis: Cōgregatio cēſuit faciendū examē per cōcurſū, quoties cōtigerit, vacare Parochialē Eccleſiā, nec ideo à decretis Cōc. Trid. recedendū erit, quòd rixæ & tumultus oriantur, & alia forſan peiora ſequātur. quod verò ad propoſitionem edicti publici attinet, hoc totum poſitū eſſe arbitrio ipſius Epiſcopi, faciat, necne, niſi prouincialis Synodus aliquid circa hoc præciſe ſtatuerit, quod obſeruādū erit.) & iterū ibidē alia ita declarat: Cōgregatio Cōcilij cenſuit; propoſitionē edictorum publicorū relictā eſſe arbitrio Epiſcopi, vel Synodi prouincialis, &c.) nos infra n. 176.

Et ita hanc partē tenent Nau. *conſ.* 4. *de præbēdis.* Nicol. Garc. *in tract. de beneſ.* 2. *tomo* 9 *p. c.* 2. *n.* 35. *& ſeqq.* nec obſtat Cōgregatio Cōcilij adducta per Zerolā, & Cechu; quoniā ipſi in 51
inductione fallūtur, quia dūtaxat diſponit in cōcurſu faciēdo præciſè: non enim ſequitur: cōcurſus eſt faciēdus, ergo edictū proponēdū præciſè. quoniā diuerſa hæc ſunt, vt cōſtat ex ſuprà adducta Congregationis declaratione, & ex Trid. quibus nō eſſe neceſſariū, & præciſum; diſponitur. & ideo illatio eorū Doctorū nō admittēda, tanquā facta à ſeparatis, *l. Papinianus. de minorib.* quid in iure parr. vide Riciū *in praxi iur. patr. deciſ.* 160. contrariū tenentē. poſt alios quos citat plures nos infrà n 79. 52

Ruſus quæro, ſuppoſito illo, quòd edictū proponendū eſſet cū termino decē dierū, nec vltra alios decem queat prorogari, ex d. Trid. decreto 18. & Bulla Pij V. *verſ prouidemus.* Zerola *in praxi Epiſcop. d. verbo Parochia* §. 2. *dub.* 3. & Cechus *d. c.* 28. *de Parocho, ſub n* 6. & ita ex Cōcil prouinc. Compoſtellano vbi ſuprà ſtatuitur, quòd Epiſcopi intra 15. dies à tempore notitiæ vacationis per publicū, & neceſſariū edictū conuocēt omnes, quotquot voluerint examinari, quod in valuis Eccleſiæ beneficij, & vbi aliàs Epiſcopo viſū fuerit: per 20. dies, vt minimū præfigatur, ſub cenſuris & pœnis cōtra eos, qui tale edictū, aut tollere, vel delere, auſi fuerint. & hic terminus currit, ex quo tā in valuis Eccleſiæ Cathedr. quam Eccleſiæ beneficij præfixū eſt, iuxta d. Compoſtellanū decretū, & ſic expectādum erit. quòd labatur terminus, ex quo vltimo præfixū eſt. latè etiā Ricc. *in pract. Eccl. concurſus deciſ.* 427. *n.* 2. *&* 3. vbi quòd ad prorogationem requiritur cauſa. 53 54 55 56

An igitur propoſito edicto cū maiori termino 20. dierū vitietur prouiſio Parochialis, an tātùm erit nullum edictū reſpectu exceſſus? Et reſpōdetur, quòd nō vitiatur prouiſio. enimuerò licèt faciat hoc Epiſcopus contra prohibitionē Concilij, & dictæ cōſtitutionis, aſſignando maiorem terminum: nō tamen id pertinet ad formam neceſſariam prouiſionis, ſicut nec deputatio Vicarij, vt ſtatim dicemus. ſed ſolùm ex æquitate, & mēte Pōtificis edictū dicetur nullum, quātum ad exceſſum termini, ſiue à principio cum eodem exceſſu pręfigatur, ſiue poſtea prorogetur, ac ideo qui ſe oppoſuerint poſt 20. dies, terminū iuris, & intra terminū exceſſiuum ſeu prorogatum, 57 58

non

non erunt legitimi oppoſitores, nec ad concurſum admittendi. Ita dicit Nicol. Garcia *de benef. d.2.tom.9.p.c.2.n.46.& ſeqq.* ex qua depuratione nullum damnum, nulliq́ue oritur præiudicium. ſed foret multum maius, ſi prouiſio irritaretur, in maximum Parochialis Eccleſiæ, & animarum periculum ex dilatione. ſed ſi aliquod damnum oritur oppoſitoribus, intra legitimum terminū ſuccurritur eiſdem, excludendo poſtmodum oppoſitos in termino exceſſiuo, quo ſatisfit principali ſacrarum conſtitutionum intentioni.

59 Quid autem è conuerſo, quando edictum minori termino decem dierum appoſitum eſt; an prouiſio nulla dicatur? Et affirmatiuè reſpondeo, ex d. Trid. & Bullæ decretis, tum
60 etiam, quia terminus à lege inductus, abbreuiari, & minui, non debet à iudice. Philipp. Franch. *in c.cum ſit Romana n.7. & ſeq. de appellat.* Lanfran. *deciſ.* 475. Mynſinger *ſingul. obſer.cent.2. deciſ.*68. incipit, *decem dierum*, & iterum *cent.3.deciſ.*11. incipit *non ſolum.* Aſinius *in praxi iud.* §.2.*n.9. in princ.* nam in iis,
61 quæ à iure ſunt determinata, & limitata, non licet arbitrari. vt optimè latè per Thomam Sanchez *de matrim.lib.1.diſp.16.n.4.*

62 Et facit, quia in edicto debet competens terminus aſſignari ad comparendum, aliàs ſi vel petens collationem, nimis breuem edicti terminum procurauerit, ne deueniat ad plurium notitiam; inſtitutionem irritam eſſe; probant Innocent. & Abb. *in cap.cum olim, de cauſ.poſſ.& propriet.* Ripa *in c.cum M.Ferrarienſ. n.*10.*de conſtitutionib.* Marcus Anton. Cuch. *lib 4.inſtit.maiorum tit.4.n* 41. Sequitur noſter Perez de Lara *in tract.de anni.& Capell.lib.2. c.10.n* 44.*& ſeqq.* vbi inuehit in Prælatos, qui edicta beneficiorum, maximè Parochialium breui tēpore claudunt, forſan dum cupiunt,
63 aliquibus beneficia conferre, cùm ex hac nimia feſtinatione formæ iuris nō ſatisfaciant, imò eius intentioni directè cōtraueniāt contra text. *in l.tutor qui repertorium* §. *tutor.* ibi, debuit enim partibus ſuis fungi, nō quidem præcipiti feſtinatione.) & ita vidi declaratum in hoc almo tribunali ſupremo, appellationi eſſe deferēdum hac de cauſa. quoniam proceſſum fuit ad prouiſionem cuiuſdam beneficij curati, propoſito edicto cum termino 6. dierum, quia cùm prouiſio nulla fuerit, & irrita, executionem, & effectum non merebatur, ac propterea iuſtè fuit declarata delatio, & repoſitio.

64 Sed quid dicendū, an examen, & concurſus factus ante lapſum terminum edictorum ſit nullus? In quo reſpondetur affirmatiuè, vt optimè diſputat, & reſoluit plures deciſiones Rotæ Garcia *de benef.* hinc inde adducens, *in 9.p.c.2. n.326.cum pluribus ſeqq.* quia eſt factus cōtra formam Concilij *d.c.*18.*verſ. tranſacto.* ibi, tranſacto conſtituto tempore, omnes, qui deſcripti fuerint, examinentur, *&c.*) & cùm loquatur per ablatiuum abſolutum, conditionalem diſpoſitionem reddit, *l.à teſtatore ff.de conditio.& demonſtr.* & ſic irrita erit, ne per præuentionem vnius, alij ſupplantentur, ſecus ſi poſtea alius non compareat. 65 Riccius *in pract.concurſus deciſ.*423 *in fi.*

Deſuper notandum erit, quod ex dicto Tridentini decreto inductum eſt, pro forma; vt examen Parochialis vacantis debeat fieri 66
cum examinatoribus ſaltem tribus, vt cōſtat ex eiuſdē Concilij decreto, *ibi*, non paucioribus, quàm tribus.) notat Petrus Ledeſma *2.p. ſumma tract.7.c.1.concl.7.* circa decimam tertiam difficultatem, & declarauit S. Congregatio ſuper eodem capite 18. Trid. ſuper illis verbis: (tres ex illis eligat Epiſcopus.) ita ait: Statuit præcisè, vt examinatores ſint tres, ſed quod nō poſſint, eſſe pauciores tribus. vt ſuprà dicitur, ita quòd ſi tres ſunt tantùm examinatores; vota nō poſſunt eſſe paria; ſed ſingularia, quando ſinguli ſingula approbant.)

Cui & illud eſt proximum, quod cùm ex dicto decreto Tridentini *c.*18 ſit diſpoſitum, examinatores ſingulis annis in diœceſana 67
Synodo ab Epiſcopo, vel eius Vicario ad minus ſex proponantur, qui Synodo ſatisfaciant, & ab ea probentur, aduenienteq́ue vacatione cuiuſlibet Eccleſiæ tres ex illis eligat Epiſcopus, qui cū eo examen perficiant, indéque ſuccedente alia vacatione, aut eoſdē, aut alios tres, quos maluerit ex prædictis illis ſex, eligat, tenet etiam Ledeſma *vbi proximè.* qui deputandi ſunt in Synodo vera, & 68
formali, quæ eſt Cōgregatio legitima, quam facit Epiſcopus cum clericis, ſibi ſubditis in ſua diœceſi, ad tractandum de iis, quæ curæ paſtorali incumbunt, & de expectantibus ad reformationem, & bonum regimen Epiſcopatus, vt per Boteum *de Synodo* 1.*p.num* 5. & iterum 3.*p. in prin. per totum.* Vnde euenit, quòd ſi pauciores, quàm ſex; puta: quatuor, 69
vel quinque examinatores in Synodo deputentur, non erit legitima deputatio, & conſequenter examen, & concurſus cū illis electis factus, erit nullus, tanquam factus cōtra formam Concil. Trid. vt affirmat Nicol. Garcia *de benef.* 2.*tom. 9. p. c.2.n.66.* vbi teſtatur, ita fuiſſe tentum per Rotā in vna Foroſempronienſ. Parochialis 15. Ianuarij *à n.*1593. quam etiam ad literam refert inferiùs *n.*133.

Et quidem eſt valde notandum, quod ab ipſo Garcia *in eodem c.2.à n.66.cum ſeqq.* probatur, quòd ſi ex dictis ſex examinatoribus, 70
aliqui intra annum mortui fuerint, vel abſentes, tota facultas examinandi ſpectabit ad ſuperſtites, etiam ſi vnus tantùm ſuperſit, vnà cum Epiſcopo, vel Vicario, cùm Synodus niſi ſingulis annis congregari nō poſſit,

ex Trident. *ſeſſ.24. de reform. c.2.* & ſi omnes mortui fuerint intra annum, vel abſentes,
71 Epiſcopus examinatoribus antiquis Synodalibus(ſi fuerint) ſubrogabit alios non pauciori numero ſex, & ſi non extiterint, tot
72 examinatores antiqui, qui ad hunc numerum accedat,tunc Epiſcopus eligat illos qui fuerint,ac alios ſuppleat denuo vſque ad numeri prædicti quantitatem, & complementum, approbatos tamen à Capitulo. Verùm
73 ſi nulli antiqui Synodales examinatores ſuperſtites fuerint,tunc Epiſcopus omnes nouos examinatores probirare ac ſcientia idoneos cum approbatione Capituli, non pauciores prædicto numero, ſubſtituat, prout anno 1593.reſponſum fuit per ſanctam Congregationem Cardin.proponente parte Epiſcopi Ciuitatenſis,cuius declarationem literaliter refert ipſe Garcia ibi *n.72.* de quo latè per Mareſcot *variar.reſol.lib.1.c.32.* Aloyſ. Riccius *in pract. Eccleſ. concurſus deciſ.* 420. *per totam.*

74 Et quidem meritò, quoniam vbi forma præciſè ſeruari non poteſt, ſufficiet actum facere per æquipollens,& eo modo quo poſſit,Aymon *conſ.12.n.2. & conſ.177.n* 5. cum aliis infinitis congeſtis per Tiraquel.*de legib. connubial. gl.6.n.632.& 69.* Flamin. Pariſ. *de reſign.benef.lib.7 q.5.n.19.* Romanus *conſ.433, n.5.* Roland.à Valle *conſ.81.n.25.& ſeqq.lib.1, & conſil.30.n.3.lib.5.* Alciatus *in l.t.n 41. de liberis & poſth.* nam Concilium loquitur cum præſuppoſito, quòd examinatores Synodales exiſtant,ergo ceſſante hoc præſuppoſito, ceſſat eius diſpoſitio, vt notat. *in l. mancipia C.de ſeruis fugit.* & ibi gl.& Fulgoſ.& Salicet. *n.3.* Decius *conſ.101.n.2.* Ruin.*conſ.55.in fin. lib.3.& cōſ.83.n.5.lib.5.* Socin.iunior *conſ.154.*
75 *n.22.lib.3.* & quia quando cōſtitutio inducit nouam formam, & illa de facto non poteſt obſeruari, veluti quia non adſunt perſonæ, vel qualitates requiſitæ, ſufficit, quòd actus fiat eo modo,quo priùs fieri poterat,*cap.quia propter.* & ibi Abb.poſt Ioannem And.*in conſ. 25.n.12.lib.2.& in conſ.1.n.11.de electione.* Aymon.*conſ.12.n.2 cum ſeqq.* quam rationem ſequuntur Riccius & Mareſcotus *vbi proximè.*

76 Et ex his apparet,quòd cùm ipſi examinatores ex Concil. & motu proprio Pij V. ſint approbandi ſcientia,moribus,& vita,eorum deputatio debeat fieri nominatim.& de perſonis certis,nō autem in genere;puta: Prior, ſeu lectores talis monaſterij,Canonicus Doctoralis, vel Magiſtralis, ac Pœnitentiarius, ita vt non comprehendantur etiam ſucceſſores, tanquam perſonæ incertæ, in quibus non poteſt cadere approbatio à Conc.Trid. & motu proprio, vt contra Ledeſmam *in ſumma 2.p.tract.7.c.1. concluſ.7.* circa tertiam difficultatem,optimè reſoluit Nicol.Garcia *vbi num.333. cum ſeqq.* & nota, quia iam de facto dubitari vidi. & de pluribus quæſtionibus ſuper ipſis examinatoribus, vide eundem,*ibi à n 52.cum multis ſequentibus.*

Hinc eſt, quòd examen & approbatio in 77
concurſu requiritur neceſſariò pro forma ad prouiſionem Parochialis Eccleſiæ,vt conſtat ex d.Trid. & Bulla Pij V. *ibi*, præſertim in examine per cōcurſum faciendo,*&c.*) & decreuit ſancta Congregatio ſuper illis verbis, (Epiſcopo faciendo,*&c.*)Cōcilij Trid.*d.c.*18. ſuperiùs adducta n. 50. & iterum per ipſam Congregatio. ſuper illis verbis (ſubreptitiæ eſſe cenſeantur) ita:Examen omiſſum in Parochialibus per concurſum vitiat collationes, & prouiſiones Parochialium Eccleſiarum factas poſt publicationem Cōcil.Trid. ab ordinariis abſque examine per cōcurſum nullas, ſed prædictæ Parochiales ita collatæ vacant,*&c.*)etiam oppoſitori quantumcum- 78
que, & etiam notoriè docto non poteſt Epiſcopus beneficium hoc conferre,ſed tenetur omnimodò formā concurſus ſeruare, quem is oppoſitor omnimodo ſubire tenetur, Fuſcus *in tract.de viſitatione lib.2.c.5.n.10.* Cened.*in collecta 15.ad decretum num.5.* Flamin. Pariſ.*de reſign.lib.8.q.9.à n.83.* Zerola *in praxi Epiſc.verbo Doctor §.1.2.p.* Marcus Anton. Genuenſis *in praxi Archiepiſc.Curia Neapolita. c.65.n.1.ad ſi* Proſper.de Auguſt.*in additio.ad ſummam Bullarij 40. verbo,Parochialium beneficiorum collatio.q.1.* & Leſſius *de iuſt.& de iure lib.2.c.34.n.82.* Gonzal.*in regul.de menſ.gl.4. à n.90.* nonnullos citat Riccius *in pract. Eccleſ.concurſus deciſ.414.à princip.*

Cæterùm & ex d.Tridentini decreto 18. *verſ. peracto deinde*, &c. requiri præciſè pro 79
forma, vt examinatores renuntient, quotquot idonei reperti fuerint, vt ſancta Congregatio *ſuper d.c.*18.cenſuit ita: Examinatores peracto examine debent eos ex communi ſententia renuntiare Epiſcopo, quorquot idoneos repererint.) & an hæc renuntiatio debeat eſſe palàm, ſeu ſecretè, & de aliis huius declarationibus vide latè per Nicolaum Garcia *vbi ſuprà n.104.& ſeqq.*

Ea autem,quæ ſuprà diximus,concurſum 80
ad Parochiales eſſe, de forma, & ſubſtantia prouiſionis intelligenda ſunt,etiam in Parochialibus iuris patronatus Eccleſiaſtici.nā in iis patronus præſentare nō poteſt aliū,quàm vnū,ex eis, qui propoſito edicto ſe oppoſuerint,fuerint examinati,& ab examinatoribus approbari, iuxta dicti Trid. decretum *c.18. ſeſſ.24.de reform.* ibi,Si verò iuris patronatus Eccleſiaſtici erit,ac inſtitutio ad Epiſcopum, & non ad aliū pertineat,is,quem patronatus digniorē inter probatos ab examinatoribus iudicabit; Epiſcopo præſentare teneatur, vt ab eo inſtituatur;cùm verò inſtitutio ab alio, quàm

quàm ab Epiſcopo erit facienda; tunc Epi-
ſcopus ſolus ex dignis eligat digniorem,
quem patronus ei præſentet, ad quem in-
ſtitutio ſpectet, *&c.*) ac ideo ad differentiam
iuriſpatro. laicorum, de quo protinus, & vide
Riccium *in pract. Eccleſ. concurſus ad paroch. de-
ciſ.* 414. *ad fin.*

81 Et ex hoc ſequitur, quòd cùm hæc ſit for-
ma à Tridentino tradita; non tranſgredien-
da, ſed ſpecificè ſeruanda: vt patronus Ec-
cleſiaſticus ex approbatis per concurſum,
vnum præſentet inſtituendum; ſi aliquem
præſentauerit, anteaquam ſit ita ab exami-
82 natoribus approbatus in concurſu, præſen-
tatio erit nulla, nec eius virtute facienda erit
inſtitutio ab Epiſcopo, tanquam minùs legi-
timè facta, niſi denuo iterum expreſsè vel
tacitè fuerit præſentatus, poſtquam ipſe ſit
intra terminum edictorum, ſeu re integra,
oppoſitus, & inter cæteros deſcriptus, & in-
ter dignos approbatus. Imò inſtitutio aliter
83 facta, irrita erit. quia quando inſtitutio, ſeu
collatio facienda eſt, certo generi perſona-
rum, vel ex certi generis perſonis, quibus
aliqua qualitas requiritur, ſiue iure, ſiue fun-
datione, vel alio quouis modo aliis facta,
quàm eiſdem qualificatis, & eiuſdem gene-
ris, erit nulla prouiſio ipſo iure. vt puta,
quando præſentari, aut conferri debeat be-
neficium naturalibus alicuius loci, ſeu cleri-
cis, & portionariis certæ Eccleſiæ, vel filiis
patrimonialibus, vel conſanguineis funda-
toris. quia aliis facta irritatur, & eſt inualida
præſentatio, ita expreſsè dicunt Cardin. *conſ.*
48. Ioan. Gutierr. *conſ.* 2. *num.* 3. Aymon. *conſ.*
63. *num.* 5. Didacus Perez *in l.* 1. *tit.* 6. *lib.* 1.
ordina. verſ. quod adeo procedit. Azeued. *in l.* 14.
tit. 3. *num.* 13. Cened. *in collectaneis ad decretal.*
84 89. Nicol. Garcia *de benef.* 2. *tom.* 7. *p. cap.* 15.
num. 6. *& ſuprà.* quoniam harum qualitatum
appoſitio, cùm ſit forma ipſius prouiſionis,
omnimodo ſeruanda eſt in prouiſione, ita
Rochus de Curte *de iure patro. verbo honorifi-
cum quæſt.* 18. *ad fin.* Lamber. *de iure pa.* 3. *p.* 2.
lib. quæſt. 5. *art.* 4. *num.* 8. *&* 11. Couarr. *in regul.
peccatum* 2. *p.* §. 7. *num.* 5. Gutti. *Canoni. quæſt.
lib.* 2. *c.* 11. *n.* 37. Oieda *de benefi. incompat. c.* 23.
num. 132. *& c.* 24. *à num.* 107. Perez de Lara
de anni. & capell. lib. 2. *cap.* 2. *à num.* 1. Azor *in-
ſtitu. moral.* 2. *p. lib.* 6. *c.* 4. *q.* 25. quos de materia
require.

85 Deinde quia quando collatio, ſeu præ-
ſentatio facienda eſt certæ perſonæ, ſeu cer-
to generi perſonarum, tunc dicitur neceſſa-
ria. Rebuff. *in praxi tit. de collatione num.* 1. Pe-
trus Gregor. *de benef. cap.* 39. *num.* 3. Puteus
deciſ. 100. *num.* 3. *lib.* 3. *& deciſ.* 35. *lib.* 2.

86 Deinde cùm Concilium Tridentinum
nouiter illam certam formam inducat, præ-

ciſè, & ſpecificè ſeruanda eſt, *c. cum dilecta*
vbi latè Feli. *de reſcript. c. ſi cui den. ſacerdotali
de præbendis. lib.* 6. Pariſ. *conſ.* 12. *num.* 47. *&
conſ.* 15. *num.* 23. *volu.* 2. Rota *deciſ.* 13. *num.* 2.
de conceſ. præben. in nouis. & deciſ. 8. *de dolo &
contuma. in nouis.* ita quod ſi in minimo defi-
ciat forma, nihil actum dicitur, & totus
actus corruit, latè Feli. *vbi proximè num.* 10.
Moheda. *deciſ.* 17. *num.* 1. *de cauſa poſſ. & propri.*
Decius *conſ.* 532. *num.* 4. *&* 5. Tiraquel. *de re-
tract. conuentio.* § 4. *gl.* 6. *num.* 31. *cum ſeqq.* Ca-
putaq. *deciſ.* 250. 1. *p. & deciſ.* 143. *num.* 5. *p.* 3.
Mando. *in regul.* 27. *quæſt.* 20. *à n.* 16. *cum ſeqq.*

Ac ideo præſentatio omnimodo requiri- 87
tur, vt fiat poſt concurſum, cùm ex appro-
batis vnus eſt præſentandus, quia qualitas
adiecta verbo, vel participio, debet intelligi
ſecundùm tempus verbi, vel participij, *l. in
dilectis* §. *extraneus, ff. de noxali. l. ex facto ff. de
vulgari & pupi. c. ſi eo tempore de reſcript. lib.* 6.
& Lapus Abb. *in c. ſi à ſede, de præbend. lib.* 6.
verſ. nunc cum agitur, quem refert Caſſiado.
deciſ. 15. *ante num.* 1. *de præbend.* Mohedan. *de-
ciſ.* 23. *num.* 1. Simoneta *de reſerua. quæſt.* 54.
num. 2. Rota *deciſ.* 70. *n.* 13. *p.* 1. *diuer.* Gutierr.
conſ. 1. *n.* 13. Azeued. *in l.* 1. *n.* 82. *tit.* 5. *lib.* 6.
recopi. Et quia Concilium Tridentinum vti-
tur verbis præteriti tēporis ibi (inter proba- 88
tos ab examinatoribus) quare verba præte-
riti temporis præciſè requirunt conſumma-
tionem, & perfectionem actus. Bart. *in l. hoc
articulo num.* 2. *de hæred. inſti.* Bal. *in l. fi. n.* 14.
C. de ſententijs quæ ſine cert. Marſil. *in conſ.* 103.
num. 26. Caſſaneus *in conſuetud. Burg. rubr.* 1.
§. 5. *num.* 123. Gratia. *in diſcep foren.* 2. *p. c.* 372.
num. 19. faciunt quæ latè Maſcard. *de proba.*
2. *tomo concl.* 834. *num* 28. *& ſuprà.* vbi multos
citat in propoſitum.

Nec hæc qualitas, quæ à principio requi- 89
ritur, ſufficiet, ſi poſtea ſequatur, *l. ſi quis mihi.
ff. de acquir. hæred. l. fratres ff. de pœnis.* gl. *in clem.
vt hi, verbo conſtitutis, de ætate & qualit.* De-
cius poſt alios *in c. poſt ceſſionem de probatio.*
Flami. Pariſ. *de reſi. lib.* 4. *quæſt.* 1. *n.* 14. Aymon.
de antiqui. tempo. 1. *ſeſſ.* §. *vidimus.* & latè *n.* 33.
Raudenſ. *conſ.* 11. *num.* 36. & probant ſuprà
dicti Doctores, & ſic ſequitur, vt inſtitutio
virtute præambulæ præſentationis & ante
concurſum, ac approbationem ſit nulla, tan-
quam facta contra formam, & non debita
ſeruata qualitate, nec debito tempore, niſi
poſtmodum alia de nouo ſubſequatur præ-
ſentatio, vel illius ſi fuit oppoſitor, & appro-
batus, vel etiam alterius ex approbatis, &
examinatis iuxta tenorem *d. cap.* 18. & ea quæ
notantur *in l. boues* §. *hoc ff. de verborum ſignif.*

Et quod ex eo iterum clariùs redditur, 90
nam inſtrumentum productum ante litis
conteſtationem, cùm eo tempore non poſ-

ſunt fieri probationes, vt habetur rubro, &
nigro, vt lite non conteſtata, *&c.* non pro-
bat, niſi poſtmodum tempore probatorio
iterum producantur. ita ſingulariter tradunt
Marſil. *in ſingu.* 170. incipit *animaduertant.*
Federi. de Senis *conſ.* 160. Butriga. *in c. cum di-
lectus* §. *nos igitur colu. vlt. de ord. cognit.* Feli *in
c. cauſam quæ colu.* 2. *poſt num.* 6. *de teſtibus. &
in c.* 1. *col. penul ſub num.* 28. *de proba.* Accurſius
in l. quæ omnia in l. 1. *ff. de procurat.* Bar. *in l. mu-
tus in prin. eodem tit.* Bald. *in l. ait prætor. in prin.
verſ. circa ſecundum. ff. de iureiur.* latè proſequi-
tur poſt alios Maſcar. *de proba. tomo* 2. *concl.*
923. *per totam.*
91 Et comprobatur, nam appellatio à procu-
ratore interpoſita tempore, quo carebat
mandato, non ſuſtinetur, etſi poſtmodùm
illud habeat ſufficiens, niſi denuo alia in-
terponatur, ſi ſit intra terminum, ſecundùm
communem opinionem, quam ſecuta eſt
Rota, vt per Achil. de Graſſis *deciſ.* 10. *aliàs*
236. *appellatio procurator. de appellati. fol.* 108.
Lancelot. *de attenta.* 2. *p. cap.* 12. *limi.* 50. *n.* 21.
& 22. Eſcacia *de appella. quæſt.* 5. *à num.* 27. di-
92 centes, quòd propterea talis appellatio non
cauſatet attentata, reddentes rationem; quia
perſonæ habilitas requiſita tempore actus,
non ſufficit, quod interueniat poſt actum.
Eſcacia *lib.* 1. *cauſ. ciuil. & crimi. cap.* 101. *num.*
32. *in fi.*
93 Et iſta noua à patrono præſentatio, non
ſolùm poteſt fieri expreſsè, ſed etiam tacitè,
vt puta, ſi patronus intra tempus aliquem
actum fecerit, per quem tacitè inducatur
alia noua præſentatio, illius, quem antea
præſentauerat. iuxta mirabilem Rotæ Rom.
deciſionem iuris patrona. de anno 1588. co-
ram Blanqueto, vt teſtatur (aliud agens)
Garcia *de benef.* 11. *p. cap* 3. *num.* 17. vbi de-
terminauit, quòd licèt, reſignatio facta abſ-
que patroni conſenſu ſit nulla, tamen præ-
94 ſentatio facta à patrono ea de cauſa non va-
let, quia non abdicatur ius à reſignante poſ-
ſeſſore. at eo mortuo, patronus continuans
litem cum reſignatario, petens vt inſtituatur
ille à ſe præſentatus; hæc proſecutio litis
æquipollet nouæ præſētationi factæ in tem-
pore, adeò vt excludat deuolutionem.
Corroboratur etiam ex eo, quod dicit Sal-
cedo, *in addit. ad Bernard. Diaz c.* 21. *de illittera-
tis ſub littera G. in fi.* quòd licèt collatio bene-
95 ficij illiterato facta, ſit nulla, ſi tamen poſtea
literas ille addiſcat, & is, qui contulit ſciens,
non pœnituit; intelligitur de nouo tacitè
conferre, & priſtina collatio noua quadam
collatione reuiuiſcit, ex his quæ latè Feli. *in
c. cum ex officij, num.* 36. *de præſcrip.* Sequitur
Gonzal. *de alternati gl.* 14 *num.* 46.
96 Hinc traditio poſſeſſionis beneficij facta
ab habente poteſtatem conferendi, per ne-
ceſſarium antecedens inducit tacitam, &
virtualem collationem. Puteus *deciſ.* 120. *&
deciſ.* 125. *lib.* 5. Aquil. *deciſ.* 4. *de præbend.* Co-
uar. *lib.* 3. *variar. cap.* 16. *num* 10. Caputaq. *de-
ciſ.* 81. *num.* 5. *p.* 1. & Rebuf. plures ſimiles ad-
ducens caſus *de pacifico poſſeſſo. num.* 12. *vſque
ad* 18. plenè Selua *de benef.* 3 *p q.* 10. *in prin.
& num.* 24. Rot. *deciſ.* 987 *lib.* 3. *p.* 3. *diuerſ.*
Gonzal. *vbi proximè à num.* 45. *& ſuprà, & gl.
5. in prin. num* 54. docentes, quòd collatio 97
aut præſentatio poteſt fieri non ſolùm ex-
preſsè, ſed etiam tacitè per aliquos actus.
Garcia *de beneſic.* 11. *p. c.* 3. *n.* 17. vbi de tacita
præſentatione, Mareſcot. latè *variar. reſolutio.
lib.* 2. *c.* 33. *à n.* 21. *& ſuprà à princ.* Alia etiam
circa hanc quæſtionem videnda ſunt infrà
6. p. c. 18.
Redeundo igitur ad noſtrum propoſitum, 98
à quo lapſi egredimur, vt ſcilicet concurſus
neceſſariò requiratur pro forma in paro-
chialibus iuris patro. Eccleſiaſtici, adeò pro-
cedit, vt quemadmodum in merè collatiuis,
etiam reſeruatis ſuæ Sanctitati, & in eius
menſibus vacantibus, vel aliàs reſeruatis, ſeu
affectis illum poſſit facere in partibus, & in
ſua diœceſi quilibet ordinarius, non ob-
ſtantibus regulis reſeruatoriis, vt expreſsè
diſponit idem Concilium Trident. *d.* 18. *c.
ſeſſ.* 24. *de reform.* ibi, etiam ſi ipſa parochialis
Eccleſia reſeruata, vel affecta fuerit genera-
liter, vel ſpecialiter, *&c.*) & idem etiam di-
ſponit d. motus proprius Pij V. tenet Zerola,
verbo parochia. § 2. *dub.* 4. *&* 10. ac ita declara-
uit ſacra Concilij congregatio, quam decla-
rationem ad propoſitum refert Flami. Pariſ.
de reſig. beneſi. lib. 8 *quæſt.* 9. *num.* 103. & ad li-
teram etiam refert Hiero. Gonzal. *in regul.
de men gl.* 6. *num.* 112. aliam etiam declara-
tionem fecit ad idem eadem Sancta Cōgre-
gatio, quam refert ad literam Anaſta. Ger-
mo. *de indul. Cardi.* §. *quibuſuis num.* 17. Flami-
ni. Pariſ. *ſuprà lib.* 10. *quæſt.* 7. *n.* 12. eius etiam
meminit Nicolaus Garcia *de ben.* 9. *p. cap.* 2.
num. 154. hoc etiam ſequitur Cech. *de repub.
cap.* 22. *de parocho num.* 6 Marcus Anto. Ge-
nuenſ. *in practi. Archiepiſ. cap* 65. *num.* 1. Ric-
cius ſtatim citandus. Mareſco *lib.* 1. *variar. re-
ſolu. cap.* 2.
Pariter & eodem modo, in parochialibus 99
iuris patronatus Eccleſiaſtici, vacantibus in
menſibus reſeruatis ſuæ ſanctitati, concur-
ſus faciendus eſt ſpreto patrono, vt decla-
rauit Sancta Congregatio ſuper eodem Tri-
dentino, (cuius non meminere prædicti Do-
ctores) ſuper illis verbis (quem patronus di-
gniorem, *&c.*) in ſequentibus: Congregatio
cenſuit, ſi inſtitutio ad parochiales Eccle-
ſias, quæ iuris patronatus Eccleſiæ ſint, fa-

cienda

cienda erit à ſummmo Pontifice, quia fortè in menſibus reſeruatis vacauerit,ius eligendi digniorem ad ſolum Epiſcopum pertinet, qui tranſmittere debet atteſtationem examinis facti per concurſum, quotquot in eo fuerint approbati, & quem ex approbatis vt digniorem, cui ſanctitas ſua gratiam faciat,nominare.)& iterum eadem ſacta Congregatio ſuper eodem verſiculo Trid. in his verbis: Si beneficium curatum iuris patronatus Eccleſiæ in menſibus Apoſtolicæ ſedi reſeruatis vacauerit; Epiſcopus ipſe ordinarius, nulla habita ratione patronorum; debet edicta concurſus proponere, idoneum eligere, ac Romam mittere cum fide ordinarij à ſummo Pontifice inſtituendum,ſicut fit in aliis curatis, quæ non ſunt de iure patronatus.) Riccius *in praxi Eccleſ. concurſ. deciſ.414.verſ.fi.*

100 Nam certiſſimum eſt, in ius patronatus Eccleſiaſticum (quod illud eſt, quando ex bonis Eccleſię beneficium fundatur,ſeu dotatur,aut à laico donatur Eccleſiæ,aut ratione Eccleſiæ competit alicui,iuxta gl.*in Clem. 2. verbo præſentare de iure patro.* gl. *verbo in concl in c.dilectus 6. de off. delega.* vbi omnes. text. *in cap. 1. de iure patro. lib.6.* Rochus de Curte *de iure pat.verbo ius.quæſt.7.* Rebuf. *de nomina.quæſt.8.n.22.* Lambert. *de iure Patro. lib.1. quæſt.1. art.5. per totum.* Couar. *in pract. quæſt.cap.36.num.5.verſ.2.* Flami. Pariſ. *de reſignat. lib. 2. quæſt. 4. à num. 39.*) reſeruationem ex regul: de menſi. ſicut aliam quamli-

101 bet intrare non eſt dubium, quia facilè huic iuri patro.præiudicatur, *c.cum dilectus de iure patro. c. dilectus* & ibi Abb. *de off. delega* latè Oieda *de beneficior.incompat.1.p.cap.24 n.112.* Mandoſ.*in Regul.1.quæſt.8.num.5.*Caſſiadur. *deciſ.4 num.2. de iure pa.*Cou.*d.cap.36 num 5.* latè Hierony. Gonzal. *in regul.de men gl.18. num.5.& ſeqq.* qui *num.7.* dicit quòd per ſo-

102 lam ſimplicem collationem factam à Papa, cenſetur derogatum iuri patro. clericorum abſque alia derogatione, Caſſiador *deciſ. 4. num.11.de probationibus ſi num.ſi. de iure patro.* quod ſecus eſt in iure patro. laicorum,quod ſub nulla reſeruatione comprehenditur, vt latè per Gonzal.*d.gl.18.à prin.*

103 Et obiter aduertes, quòd in his beneficiis reſeruatis approbatus,& electus per concurſum ordinarij tenetur pro obtinenda collatione à ſede Apoſtolica fidem approbationis mittere, ac rationem concurſus manu Epiſcopi,ſeu eius Vicarij ſubſcriptam intra quatuor menſes, vt cõſtat ex motu proprio Pij V. quæ currunt à die habitæ notitiæ vacationis,vt latè per Gonzal. *vbi ſuprà d.gl.6. num.15 1.cum ſeqq.*& quæ addunt Garcia *vbi ſuprà num.8.in 10. §. declarationis ſanctæ Congregationis ibi adducta.* & ſi non ſeruatur forma tradita à Concilio Trident.in huiuſmodi 104
parochialium prouiſione vacãtium in menſibus reſeruatis,impetrari poteſt à ſede Apoſtolica,& impetranti concedi ſolet breue rigoroſum de capienda poſſeſſione nomine Cameræ,vt per Gonzal. *vbi proximè numeris ſequentibus, & ſuperiùs à num.116.*

At in iure patronatus laicorum alia for- 105
ma deſcripta eſt per Cõcilium, & dictũ motum proprium, vt in vacatione talis beneficij abſque concurſu prouiſio fit, cùm poſtquam edictum propoſitum eſt,intra tempus à iure conceſſum, præſentat patronus aliquem clericum,iſque ſimpliciter(nullo alio admiſſo) examinandus eſt ab examinatoribus ſynodalibus, cui, ſi idoneus reperiatur, inſtitutio facienda eſt ab Epiſcopo,vt diſponit d.Concil.Trident.*d.c.18.ſeſſ.24. de reformatione. verſ.quod ſi ius patronatus,*&c. in hæc: Quòd ſi ius patronatus laicorum fuerit, debeat, qui à Patrono præſentatus erit, ab eiſdem deputatis, vt ſuprà, examinari, & non niſi idoneus fuerit, admitti, *&c.*) & cenſuit etiam ſancta Congregatio Cardina. ſuper d. Conc. *verſ. quod ſi ius patronatus laicorum,&c.* in his verbis: Speciale eſt in iure patronatus laicorum, vt non requiratur concurſus in collatione Eccleſiæ parochialis) & iterum eadem congregatio ſacra ſuper eodem verſ. ita ait: Examen per concurſum fieri, non debet in vacatione parochialium, quæ ſunt iuris patronatus laicorum,ſed ſufficit, quòd deputatus à patronis examinetur ab examinatoribus, in diœceſana Synodo deputatis, & idoneus iudicetur, prout ſtatuit hic Concilium Tridentinum, §.*quod ſi ius patronatus,* &c.)tradunt Flamin.Pariſ.*de reſign.beneſi.lib. 8 quæſt.9.num.111.* Zerola *verb. parochia §.2. 7.dub.* Cechus *de republ.c.28. de parocho n.6.* Marcus Anton. Genuenſ. *in praxi Archiepiſ. c.65.num.2.* Gonzal. *in regul. de men. gloſſ.6. num.134.* Leſſius *lib.2.cap.34.num 58. & 81.* Nicol.Garcia *de beneſi.2.tom.9.p c.2.§ 2.num. 255.* Aloyſſ Riccius *in pract.Eccleſ.concurſ.ad paroch deciſ.416.à num.1 & ſeqq* vbi quatuor 106
modis limitat, Rota per Ludouicium *deciſ. 494.à num.1.*

Sed ſuccedit ſtatim difficultas, an in pa- 107
rochialibus iuris patronatus mixti laicorum, & clericorum concurſus neceſſarius ſit. cui quidem pluries prouidit ſancta Congregatio Concilij *ſuper d.cap.18. ſuper d.verſ. quod ſi ius patronatus.* vt concurſus ſit neceſſarius, quemadmodum in aliis iuris patronatus omnino clericorum, & in hæc : Quæ ſi iuris patronatus partim Eccleſiaſtici, partim laici, ſeruaoda eſt forma examinis per concurſum hîc poſita, quam Concilium 108
præſtitit

præſtitit in conferenda parochiali, quæ ſit
iuris patronatus merè Eccleſiaſtici, idem
dicendum eſt quando patronatus ex duabus
partibus pertinet ad laicum, & pro vna tan-
tùm ad Eccleſiaſticum.) & ſuper eodẽ Con-
109 cilio ſuperiùs *ſuper verſ. iuris patronatus*, &c.
pariter Congregatio cẽſuit his verbis: Idem
in collatione, & inſtitutione iuris patrona-
tus mixti; ſcilicet: partim laici, partim Ec-
cleſiaſtici. Sed tunc facto concurſu in paro-
chialibus mixti patronatus electum præſen-
tat, & ab ordinario inſtitutio facienda.) no-
tat Gonzales *vbi proximè num.* 135. *&* 136.
& Garcia *à num.*276. Riccius *ſupr. deciſ.*414.
ad fi.& 416.*num.*3.

110 Et eſt ratio, ſcilicet; fauor Eccleſiæ, cuius
eſt proprium intereſſe, vt maturiùs, meliúſ-
que illis prouideatur, prout fit dato concur-
ſu, ac ideo qualitas attenditur quæ Eccleſiæ
prodeſt; vt dicit Garcia, *ibi num.*279. ſecun-
dùm Felinum *in tract. quando literæ Apoſtoli-
ca concl.*6. Lamberti. 1.*p.lib.*1.*quæſt.*1.*a.*6. quia
111 tunc ius patro. Eccleſiaſticum tanquam di-
gnius trahit ad ſe laicale minùs dignum, &
pars clerici trahit ad ſe partem laici, *cap. per
tuas. cap. contingit. de arbitris. c.*2. *de conſecratio-
ne Eccleſia, vel altaris.* at quando non adeſt
112 aliquis Eccleſiæ fauor, ſed ipſius patroni,
tunc qualitas laicalis præualet Eccleſiaſticæ,
neque laicus propter clericũ, & eius ſocieta-
tem nimium præiudiciũ patiatur, nec ſuum
113 perdat priuilegium. hoc enim æquum eſt,
vt in re indiuidua ſocietas aliis non præiu-
dicet. notant Garcia, *ſuprà n.*284 & Gonzal.
*gl.*18.*num.*12. & ideo tale ius patro. mixtum
114 non cadit ſub generalibus reſeruationibus
ſecundùm Gemi. *in c. vnico. in final. verbis, de
iure patro. lib.*6. Feli. *in c. multorum num.*3. *verſ.
& ideo ſingulariter. de Iudæis.* Ab. *in c. dilectus
num.*5. *de off. delegati.* Caſſiado. *deciſ. fi. ante fi.
num.*11. *de præbend. & deciſ.*7. *de iure patro.*
Selua *de benefi.*3.*p quæſt.*11.*num.*11. Rochus
de Curte *de iure patro. verbo, ius. in* 1. *quæſt. ac-
ceſſoria.*7. *quæſt. prin. num.*23. Lamberti. *de iure
patro.*3.*p. lib.*2.*quæſt.*9.*a.*9.*in fi* Rebuf. *in tract.
de nominatio. quæſt.*15.*num.*7. Couar. *in pract.
quæſt. cap.*36. *ſub num.* 5. *verſ. tertiò opportunè.*
Mandoſ. *in regula* 1. *cancella. quæſt.*8. *num* 6.
Oieda *de benefi. incompati.* 1.*p. cap.*24. *n.*114.
Graſſis *deciſ.*3. *per totam de iure Patro.* Puteus
*deciſ.*157. *per totam lib.*3. Creſcontius *deciſ.*3.
de iure patro. Verallus *deciſ.*405. *lib.* 1. & Gar-
cia, & Gonzal. *ſuprà*, vide num. 127.

115 Et reſpectu derogationis videndus Feli.
in tract. quando literæ Apoſtolicæ amplia. 6. *&
limi.*3. Rochus de Curte *de iure patro. verbo
ius, num.*15. Lamberti. 3.*p.*2.*lib. quæſt.*9.*art.*9.
Couarr. *practicarum quæſtio. d. cap.*36. *ſub di-
cto num.*5.

Pro qua reſolutione & illud facit, quòd in 11
parochialibus vnitis cum aliqua dignitate
æquè principaliter concurſus in eiuſdem
dignitatis prouiſione, omnimodo neceſſa-
rius eſt, vt bene infert Nicolaus Garcia *de
benefi.*9.*p. cap.*2.*num.*194. ex declaratione ſan-
ctæ Congregationis dicentis: Examen con-
curſus non eſt neceſſarium in dignitate, quæ
parochialem perpetuò, & acceſſoriè vnitam
habet.) refert Anaſta. Germo. *de indul. Cardi.
§. quibuſuis num.*7. *&* 8. Leſſius *de repub. c.*34.
*num.*8. Gonzal. *gl.*5.*§.*7.*n.*13. *& gl.*6. *n.*162.
quoniam vnio facta æquè principaliter ni-
hil nouiter operatur, ſed vtrumque bene-
ficium manet beneficium ſicut erat, & quæ-
libet Eccleſia in ſuo ſtatu, & honore rema-
net, & proprios redditus agnoſcit, gaudét-
que ſuis priuilegiis. ſed illud ſolùm opera-
tur; vt vnus ſit Rector vtriuſque, gl. *in c. &
temporis* 16. *quæſt.*1. & gl. *in cap.* 1. *ne ſede va-
cante.* gl. *in Clem. per literas. de præbend.* & ibi
*quæſt.*17. Cardi. Imol. *à num.*15. Ab. *num.*5.
Bonifa. *à num.*20. Caccialupus *art.*2.*num.*2.
*& art.*8.*quæſt.*3. Petrus de Peruſio *cap.*1.*n* 6.
*& cap.*2. *ſub num.*3. Rebuf. *in praxi benef. tit.
de vnioni. num.* 15. *& tit. de vicariis perpetuis
num.*3. Cotraſ. 4.*p. num.*57. Mandoſ. *regula* 12.
*quæſt.*1.*num.*4.*& conſ.*27.*à num. prin.* Oieda *de
benef.*1.*p. cap.*13.*num.*2.*&* 8.*&* 2.*p. cap.*3. Gon-
zal *gloſ.*5.*§.*7.*num.*112. *cum ſeqq.*

Et hæc duo beneficia vnita æquè princi- 117
paliter ſi ſint in diuerſis diœceſibus, vel
aliàs diuerſis collatoribus ſpectent, in illo-
rum prouiſione requiritur vtriuſque Epiſco-
pi, ſeu collatoris conſenſus, Abb. *in d. cap.* 1.
*n.*6. Caccialup. *art.*2. *num.*2.*& art.*8 *quæſt.*3.
Petrus de Peruſio *cap.*1.*num.*6. Nicol. Garcia
*de benef.*2.*tom. tit. de vnione* 12.*p. cap.*2.*à n.*47.
quod ſecus eſt, quando in prouiſione bene- 118
ficij, cui alterum alterius diœceſis eſt vni-
tum acceſſoriè, quia tunc ſufficit conſen-
ſus Epiſcopi beneficij principalis dumtaxat,
Petrus de Peruſio *de reuocatione vnionis cap.*6.
*quæſt.*6.*num.*4. Puteus *deciſ.*433.*lib.*2.*& deciſ.*
40.*lib.*1.*& deciſ.*15.*lib.*2.*p.*3. *diuerſorum.* Gon-
zal. *ſuprà num.*24. quia non attenditur natu- 119
ra, & qualitas beneficij annexi acceſſoriè,
ſed dumtaxat principalis, ex authoribus ſu-
periùs allegatis, vnitum alteri principali,
aſſumit eius naturam, conſuetudines, & pri- 120
uilegia, gl. *in d. c. temporis, & in d. cap.* 1. Petrus
de Peruſ. *cap.*2. *num.*10. *&* 19. Nauar. *conſ.*6.
num. 2. & perdit propriam prærogatiuam,
proprium nomen, ac titulus beneficij ex- 121
tinguitur, ac ſupprimitur, & de cætero de-
nominatur à principali. optimè multa per
Gonzal. *d. gl.*5.*§.*7.*ex num.*2. & Nicol. Garcia
*d.*12.*p. cap.*2. *à prin.* apud quos videre poteris 122
multos, ac elegantes effectus, reſultantes ex
hoc,

hoc, quòd beneficia ſint principaliter vnita, vel quando acceſſoriè vnum alteri.

123 Noſtra autem ſuperiùs dicta concluſio; vt in Parochialibus iuris patro. laicorum locum non habeat concurſus; declaranda erit, vt iurelligatur, quãdo patronus laicus vnum dumtaxar præſentat, ſecus autem ſi præſentat plures, nam inter ipſos præſentatos, & non alios examen per concurſum omnimodo faciendum eſt, & reperti idonei ſunt ab examinatoribus approbandi, & ex his approbatis eſt vnus idoneus ab Epiſcopo eligendus, vt ſacra Congregatio Concilij *ſuper d.cap.* 18.*ſuper verſ. quodſi iuris patronatus*, his verbis declarauit: Eueniente vacatione Parochialium de iure patronatus laicorum, quando plures ſunt præſentati, requiritur examen per concurſum inter ipſos præſentatos tantùm, vt ex his, qui peracto examine idonei ab examinatoribus renũtiati ſunt; Epiſcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum iudicauerit, ad quod illum, & non alterum inſtituat, iuxta hoc decretum.) & ita tentum fuiſſe in Rota refert Flami. Pariſ. *de reſig.lib.*6.*quæſt.*5.*n.*21. Gonzal.*gl.*6 *n.*138. Riccius *in pract. Eccleſ.concurſus deciſ.*416.*n.*2. Mareſcot.*variar.reſolut.lib.*1.*cap.*52.*n.*1. Rota nouiſſima per Ludouiſium *deciſ.*493.*num.*3. qui teſtatur idem fuiſſe tentum in Pampilonen. de Zal. 26.Iunij 1609.coram Ortenbergo. & in alia Pampilonen. Parochia 27. Ianuarij, 1614.coram Coccino Decano.

124 Quod tamen intelligendum eſt, prout & rectè intellexit Nicol. Garcia *de beneſ.*2.*tom.* 9.*p.cap.*2.*num.*257.vt procedat, quando ſinguli præſentati à Patronis laicis habẽt æqualem, ſeu æquales voces, quia tunc inter ipſos habebit locum concurſus, nam ſi aliquis haberet plures magiſque voces, hoc eſt maiorem partem patronorum, is dumtaxat erit examinãdus, & idoneus repertus, inſtituendus, *iuxta cap.*3.*de iure patro.*& ibi Gloſſa, Couat.*in regul. peccatum* 2. *p* §.7. *n.*4. Lamberti. 1 *p.*2.*lib.quæſt.*10.*art.*3. *num.*17. *&* 3.*p.*2. *lib. quæſt.*4.*art.*1 Ioan.Gutierr.*cano. lib.*2.*quæſt.*11. *num.*20. Vega *in ſumma* 1.*p.cap.*36.*caſu* 34.& eſt de mente præfatæ declarationis Cardinalium, & Doctorum locis proximè citatis. ita latius Rota nouiſſima per Ludouiſium *deciſ.*494 *num.*3. affirmans ita fuiſſe dictum in Pampilonen. Parochia. 27. Ianuarij 1614.

125 coram Decano. nam attenditur maior pars prædominans, *cap.*1. *de his quæ fiunt à maiori parte cap.l.quod maior. ff.ad municipalem.c.ſedes de reſcript.l.ſed & ſi rem.*§.1.*l.quidquid.*§.*ſi.ff.*

126 *de acquir. rerum domi.* & ſemper à potentiori fit denominatio, *l. quæritur. ff. de ſtatu homi.* Iſſ.*in l.*1.*in prin.num.*21.*ff.de verbor.obligatio.* Rolan.à Valle *conſ.*23.*ex num.*26.*volu.*1.

Et hinc eſt quòd licèt in pattonatu mixto 127 non intret reſeruatio, procedit in mixtura æquali, at ſi pars clericorum habeat plures voces, quàm laicorum, alteratur beneficij natura, & intrat reſeruatio. Gambarus *in tract.de pote.lega.lib.*3.*de poteſ.lega. in conferen. beneſ. n.*368. *verſ. fallit tamen & ſeqq.* Couar. *in practi.quæſt.cap.*36.*num.*5.*poſt medium*.Creſcentius *deciſ.* 3.*in prin. de iure patro.* & latè Gonzal.*gl.*18.*ex num.*15.ac ideo quando plures clerici à patronis præſentantur, vnus tamen 128 habeat plures & magis voces, is ſolus examinandus eſt iuxta ſuperiùs dicta, ceſſante concurſu, prout ita pluties vidi practicatum adductis proceſſibus per viam violentiæ ad hunc Regium ſenatum, quo declaratur, vim nullam facere ordinarium, non deferẽtem appellationi interpoſitæ per alium præſentatum, minorem partem vocum habentem, ob non admiſſionem ad examen, ſeu concurſum. quæ reſolutio fallit quando habens maiorem partem vocum, ſe ſubiiciat examini, & concurſui, quia ſibi præiudicat, & perinde habetur, ac ſi habeat pares voces. ita fuiſſe reſolutum in vna deciſ. Pampilonenſi Paroch. 27. Ianuarij 1614. coram Coccino Decano teſtatur nouiſſimè Alexandet Ludouiſius *d. deciſ.*494.*ſub num.*3.

Hinc ſuccedit ditimenda illa quotidiana 129 quæſtio in ſupremis tribunalibus; an appellationi emiſſæ à patrono, eiúſve præſentato ad beneficium à collatione, ſeu inſtitutione facta ab Epiſcopo,ſpreto,& contempto iure patronatus,non defetens vim faciat, ſiue in parochialibus, ſiue in ſimplicibus beneficiis (quando extraiudicialiter in iſtis fit prouiſio) in quo reſolutiuè affirmatiuam partem amplector; ſcilicet, vim fieri, quoniam huiuſmodi appellatio eſt licita, quoad vtrunque effectum, & deuolutiuum, & ſuſpenſiuum.

Quoniam certum eſt prouiſionem bene- 130 ficij nullam executionem non mereri, ſed appellationi deferendum ex his, quæ à principio huius capituli adduximus, ſed huiuſmodi collatio facta ab ordinario, ſpreto, & 131 contempto patrono, & iure patronatus intra tempus datum ad præſentandum, eſt nulla ipſo iure, text eſt *in l.decernimus* 16.*q.* 7. Abb. *in c. cum Bertol.de re iudi. n.*13. & ibi Fel. *num.*8.*& ſeqq.* Prob ad Monach *in c.*1. *de off.deleg.in* 6.*num.*14. Rochus *verb. honorificum num.*2. Lamber. 3.*p* 2. *lib.quæſt.*2.*art.*2. Corraſ. 4 *p c.vlti.num.*25. Ioan.Nicol.Gime. *in enchirid. beneſic.tit.*5.*c.*7. *à num.*9. Gregor. Lopez *in l.* 5. *tit.*15.*p.* 1. *glo.* 2.& Mohedan. *deciſ.*6.*de iur.patro. aliàs* 268.*& aliàs*266. incipit *reſolutum.fol.* 221. per quem & Feli. *in*

e.cum

c. cum inter. colu.3. de exceptio. in tractatu quod
literæ noceant patro. dicit Flami. Pari. *de reſign.*
benefi.lib.2.quæſt.4. num.3. optimè etiam per
Spinam *in ſpecul.teſta.glo.4 prin à num.96.* ex
text. *in c.decernimus, & in d.c.cum Bertol. de re*
132 *iudi.* Ex eorum verbis (ibi irritam noueris)
& ibi (irritam fore) conſtat, cùm ſint verba
præſentis temporis, quæ inducunt nullita-
tem ipſo iure, per doctrinam gloſſæ *in l.crim.*
C.de iuriſd.omni.iud.& in c.2.de hæreticis lib.6.
verb. innodetur. & eſt commun. ſecundùm
Feli. *in c.Rodul.n.25.de reſcript.* Iſſ. *in l.poſthu.*
nati.n.25.C.de bonor poſſ. Meneſ. *in l.1.n.28 C.*
de iuris & facti ignoran. & ſic ſequitur, quòd
cùm ſit ipſo iure nulla prouiſio, & collatio
facta ab ordinario abſque præſentatione pa-
troni, executioni, (ſiue ſimus in beneficiis
curatis, à quibus ſiue extraiudicialiter, ſiue
iudicialiter procedatur, non datur appella-
tio ſuſpenſiua; ſiue ſimus in beneficiis ſim-
plicibus, in quibus non appellatur, quando
extraiudicialiter proceditur, de quo nos la-
tè ſuprà lib.2. c.13. à princ.) executioni, in-
quam, mandandam non eſſe, quam non me-
retur actus nullus, *iuxta l.4.§.condemnat ff.de*
re iudi. & ſic appellationi deferendum eſſe
conſtat ex dictis hoc capite.

133 Quod tamen eſt declarandum, & intelli-
gendum, hanc collationem eſſe nullam, ſi
ipſe patronus reclamauerit, ac contradixerit
intra tempus à iure conceſſum ſibi ad præ-
ſentandum, nam aliàs ſuſtinebitur, & valida
remanebit eo tranſacto abſque cõtradictio-
ne, probant Cardin. *in clem.1.de ſupplen. negl.*
prælato ſub num.11 Abb. *q 5.n.7.* alios allegans
Felin. *in d.c.cum Bertol. n.10. & 14. & in c. cum*
ex off de præſcriptio. n.36. & in tractatu quòd li-
teræ Apoſto.limi.10. Prob. *in c.ſtatutum de præ-*
ben Selba. *de benef.1.p.q 6.num.15 & 3.p.q.9.*
num 2. Roch. *d. n.2.* Lamb. *vbi ſuprà & q 8.*
art.2.num.3. & q.9.art.24. Rebuff. *in prax 3.*
p.ſignat.verb. nec non iuris patro.num.52. & de
nominatio.q.17.num.31. alias 11. & conſil.79.
& 81. Corraſ. & Gregor. *vbi ſuprà.* Gambar.
de off.deleg.lib.3. à num.34. Petr. Pequi. *in re-*
gul.benef.num.26 in 6. Ferret. *conſ.133.num 1.*
Hierony. Gabriel. *conſil.185. lib.2.* Perez de
Lara *de anni. & appel 2.c.10. num.29.* Flami.
Pari. *de reſig.benef.lib.8. q.10. num.10.* Zerol.
in prax.Epiſcopal.1.p. verb.ius patro.§.8. dub.8.
Capuraq *deciſ.133.p.1.* Moheda. *vbi ſuprà.*
Put. *deciſ.412. lib.1.* optimè Spina *vbi ſuprà*
in d.glo.4.num.99.

134 Et licèt huic doctrinæ, ſeu declarationi
plures aſſignent Doctores rationes, nulla
potior illa, nam nullitas collationis ab ordi-
nario factæ ſpreto patrono, cùm ſit inducta
in fauorem ipſius patroni, atque ideo ita de-
mum eſt nulla ſi ipſe voluerit, & nõ contra-
dicat, quam reddunt Spina *vbi ſuprà ſub*
num.99 Caſſiador. *deciſ.2.num.4.de locato.* &
Rota *deciſ.77 p.1.diuerſ.* Rot. *deciſ.10. de iur.*
patro.alias 528.in antiq. Nicol.Garc. *de benef.*
1.tom.5 p cap.9. num 238. nam vbi actus an-
nullatur in fauorem alicuius, ſubintelligitur 135
tacita illa conditio ſi voluerit ille, in cuius
fauorem actus annullatur. gl. *l.ſi filio præterito.*
& ibi gl.fi. *ff.de iniuſto rupto.* latè Tiraquel. *in*
tract. le mort ſaiſit p.7. declaratione prima. vt in 136
emphyteuta, qui ſi non ſoluit per biennium
canonem, cadit in commiſſum, domino vo-
lente, & declarante *l.2.de iur emphyteu.* Bal.
in l ſi num.4.C.de reuoca.dona. Cuma. *conſ.164.*
colu.3. Decius *conſ.146.& conſ.260 num.8.*

Et iſta reclamatio inducitur non ſolùm 137
tacitè; ſcilicet præſentante patrono intra
tempus, ſed etiam ex contradictione expreſ-
ſa locum habet, ita ex Mandoſ Mohedano,
& aliis aduertit Nicol.Gar. *de benef. d. 1. tom.*
5.p cap.9.num.281. & 243. & in noſtro caſu,
ſcilicet, data appellatione non eſt dubium,
quia eſt contradictio expreſſa. nulla enim
maior contradictio, quàm appellatio, cùm
ea orta ſit dumtaxat ad impugnationem
actus, *ex toto tit. ff. & C. & decretalib. de ap-*
pellationi. & de multis actibus factis contra 138
patronatus ius, qui reualidantur ſubſecuto
tacito, vel expreſſo patroni conſenſu: vide
aliquos per Garciam *vbi proximè & ſuperiùs,*
& quæ copioſè geſſit Flami. Pariſ. *de reſig.*
lib.2.quæſt.4.per totam.

Sed inde incidit alia ſoluenda difficul- 139
tas, an appellationi à clerico præſentato ad
Parochialem, aſſerente; ſe habere maiorem,
& ſaniorem partem patronorum, & vocum;
interiectæ à ſententia, & inſtitutione, ſeu
prouocatione ad examen alterius præſentati
ab alia patronorum parte, quem minorem
habere, aduerſarius appellans contendit:
non deferens ordinarius, imò ea poſtpo-
ſita ad executionem, & poſſeſſionis tradi-
tionem tanquam Parochialis procedit, vim
faciat. Et videtur affirmatiuè dicẽdum, quo- 140
niam præſentato à maiori parte patronorum
debet fieri inſtitutio, ac præferri debet præ-
ſentato à minori parte. text.eſt *in c. quoniam,*
de iure patro.c.quia propter.c.auditis de electione.
arg. *l.quod maior ad mun. c. prudentiam in prin.*
de off.deleg. & quemadmodum hæc patrono-
rum pluralitas conſideratur, diſtinguendo 141
inter ius patro. competens pluribus vt ſin-
gulis, aut pluribus vt vniuerſis, bene expli-
cat poſt alios Spina *in ſpecul.teſta.gl.ſub.n.88.*
verſ. cum agitur. ergo facta inſtitutio præ-
ſentato à minori parte erit nulla, & per con-
ſequens appellatio legitima, ex dictis ad
prin.huius cap.

Secundò faciunt, quæ paulò antè dicta 142
reliquimus,

reliquimus, *ex c.decernimus* 16.*quæſt*.7. de inſtitutione facta contemptis,& ſpretis patronis;vt ſit irrita ipſo iure, ac proptereà etiā in Parochialibus appellationem ab ea interpoſitam, vtrumque habere effectum, deuolutiuum,& ſuſpenſiuum; ſed hîc contemnuntur patroni ad quorum præſentationem neceſſariò erit facienda inſtitutio; ergo nulla aliter facta,& per conſequens appellabilis.

143 Sed contrariam ſententiam,imò in Parochialibus (à cuius prouiſione ſiue iudicialiter, ſiue extraiudicialiter ſit proceſſum, appellatio non admittitur regulariter ex decreto Trident. *ſeſſ*.24. *de reformatione cap*.18. & motu proprio Pij V. nos latè ſuprà lib.2. cap.13.)huiuſmodi appellationi minimè deferendum, eo quòd inſtitutio ſit præſentato à minori parte, vt appellans prætendit. nam

144 caſu, quo à minori parte patronorum præſentato fiat inſtitutio, non dicitur contemptum ius patronatus, & ideo non eſt nulla ipſo iure, ſiquidem text. *in d.c.decernimus* 16. *quæſt*.7. dum annullat prouiſionem factam ſpretis fundatoribus Eccleſiæ procedit, & locum habet, quando ipſum ius patronatus contemnitur; hoc eſt, quando beneficium pertinens ad præſentationem patronorum, ordinarius cōfert illud vt merè collatiuum, tanquam ad eius liberam prouiſionem ſpectans,nulla facta mentione patronorum, ad quos de iure competit præſentatio,& quando ipſum ius patronatus ſpernitur. At quando ordinarius non vt merè collatiuum, ac

145 eius liberæ diſpoſitioni pertinens, ſed vt iuris patronatus, illud quoquo modo agnoſcendo inſtituit; ceſſat ratio ac diſpoſitio illius text. quòd inſtitutio non ſit irrita ipſo iure, qui quidem intellectus ſatis cōueniens eſt meus, & verbis illius,quæ ſunt hæc:Decernimus, vt quandiu fundatores Eccleſiarum in hac vita ſuperſtites fuerint, pro eiſdem locis curam habeant ſolicitam, itaque rectores idoneos in eiſdem baſilicis, iidem ipſi Epiſcopo offerant ordinandos,& ſi ſpretis eiſdem fundatoribus rectores ibi idem præſumpſerit ordinare Epiſcopus, & ordinationem ſuam irritam nouerit, & ad verecundiam ſui, alios in eorum loco, quos ipſi fundatores condignos elegerint, ordinari. Hactenus.cuius verba clarè probāt noſtrum intellectum,& eſt ex mēte Doctorum,quos in ſui comprobationem ſuperiùs latè adduximus à num. 131.qui omnes hoc ſuppoſuerunt, tunc procedere huius text. diſpoſitionem annullantem cōtemptum ipſo iure, quando ſcilicet,ordinarius inſtituit, vel contulit Eccleſiam abſque præſentatione, & ea ſpreta, ſed vt liberè collatiuam,vt ex eis apparet.

146 Pro quo etiam fortiter facit,quod dicunt poſt alios Caued. *in tractatu de patron Reg. c.* 8.*n*.3.*& ſeq.* & Lara *de anni.lib*.2.*c*.9.*n*.40.*& ſeq.* quòd quando lis vertitur inter patronos ſuper iure præſentandi, ad quem pertineat, præſentatus à poſſeſſore ſuſtineatur euicto poſtmodum iure patro. à veris patronis. At verò quando lis non eſt inter patronos; ſed inter patronum, & Epiſcopum, tunc euicto iure patronatus à vero patrono, remouetur à beneficio prouiſus ab Epiſcopo Rationem differentiæ reddunt, quia hoc vltimo caſu prouiſio fuit nulla ipſo iure ex diſpoſitione c.*decernimus*,non verò in caſu præcedenti,& nos diximus inferiùs.

Et huic intellectui etiā fauet non parum, 147
quod inter interpretandum *d. c. decernimus* adducit latè Lamberti. *de iur.patro. 3 p lib* 2. *art*.2.*quæſt*.2.*prin.* præcipuè *à num*.7.*& ſuprà.* vbi dicit in fortioribus terminis, quòd quotieſcumque ordinarius inſtitueret præſentatum per aliquem non patronum; non dicetur inſtitutio ipſo iure nulla, quia non dicetur ſpreuiſſe patronum, iuxta text, *in c. illud. ad ſi. de iure patro.* & idem Lamberti. iterum *ibi num*.44. quibus locis dicitur,tunc habere ius, & iuſtitiam, verum patronū inſtare pro reuocatione, & irritatione illius præſentationis,& inſtitutionis ſubſequutæ,non vt ab eo præſentatus admittatur. Non verò eſt nulla & irrita de facto & ipſo iure, & ſic ſi ad præſentationem veri patroni, licèt minoris partis ordinarius inſtituat, iam agnoſcit ius patronatus, illúdque non contemnit. & ideo ſi contemptio non adeſt, nec nullitas ipſo iure. licèt ſic iniuſtitiā faciet inſtituendo habenti minus ius, cuius cognitio ſuperiori Eccleſiaſtico iudici, de appellatione cognituro, atrinet,nō Senatui Regio de violentia cognoſcenti.

Abſurdum enim magnum foret,ſi petenti fundum, ſuúmque eſſe probanti aduerſa ſententia feratur à iudice applicante alteri parti, declarantéque huic pertinere: dicere, hanc eſſe ſententiam nullā,iniuſtam tamen, contra quam remedia ordinaria appellationis à iure prodita ſunt, non nullitatis. quia cùm ſit lata aduerſus ius litigatoris, nulla non dicitur.ex his,quæ Vantius *de nullit.ſent. tit.de mod viden.proceſſ.ſub num*.8. 148

Si enim ordinarius declaraſſet iſtum non habere ius patrona. etiam ſi probatum habetet,ſed aduerſarium;non eſt nulla ſententia ipſo iure,ſed dumtaxat iniuſtitia,& quādo non eſſe iuris patronatus Eccleſiam, ſed morè collatiuam declarauit, hoc eſt iuſtum grauamen reformandum, & reuocandum à iudice ſuperiori adito per viam ordinariam appellationis.ergo multo minus dicetur nulla ſententia, qua declarauit faciendam inſtitutionem 149

tutionem ad præſentationem quorundam patronorum, qua minorem partem eſſe, cõtendit aduerſarius appellans, cùm idem ſit de parte quoad partem, quod de toto quoad totum, & cui licet quod eſt plus, licet quod eſt minus. & ſi hoc caſu daretur contemptus; ſequeretur exinde, quod ſiue inſtitutio fiat ad præſentationem maioris,ſiue minoris partis patronorũ, cùm vna ſit relinquenda; dicerentur etiam contempti patroni. quod foret abſurdum, cùm ſemper foret nulla quæuis inſtitutio.

150 Ac ideo cùm ſupremorum tribunalium auditoribus non pertineat, regulare has voces, ſed extraiudicialiter notoriam vim leuare, nec adſit ex hoc capite nullitas notoria in ſententia, ſed dumtaxat fortè iniuſtitia, horum communiter praxis cotidiana obtinuit, vt in beneficiis curatis ex hoc capite vim non fieri per Eccleſiaſticum, non deferentem huiuſmodi appellationi, declaretur, cauſámque ad eundem remitti, vt ſuam queat ſententiam executioni demandare. & hoc iure vtimur, maximè cùm in huiuſmodi proceſſibus circa ius patronatus inter compatronos vix aut ratò de iniuſtitia conſtat notoriè, ſiquidem hinc inde tot, taliáque deducuntur, quæ in iure, & in facto notabilem intricationem, & obſcuritatem præparant, quæ tollũt notorietatem,& ideo minimè ſuſpendit appellatio ex iis,quæ exactè ſupra à num.34.cum ſeqq.ſecus ſi de notoria iniuſtitia appareret abſq; aliqua intricatione in iure aut in facto.vide quæ n.154.

151 Et ſic ad hos terminos eſt reducendus Bald *conſ.17.factum ſic proponitur lib.5.in prin. & num.2.* qui motus ex diſpoſitione *c.quoniam,de iur.patro.*dicit, inſtitutionem factam præſentato à minori parte patronorum, eſſe nullam ipſo iure,refert eum Cardi.Tuſ.*tom.6.liter.P.concl.145.num.3. & 5.* nihil in comprobationem adducens, ſed Bal. intelligendus eſt prout loquimur, & ſecundùm text. quem allegat, qui quidem illam concluſionem non probat, ſed quod venit irritanda inſtitutio, vt exactiſſimè per eundem Lamberti.ſuprà relatum.

152 Nec obſtat doctrina Gutierr. *lib.2.canoni. quaeſtio.cap.11.num.20. & 21.* Nicol. Gar. *de benefi.9.p.cap.2.num.257.* Riccij. *in pract. Eccleſ.iuris patro.deciſ.191.num.198.* Caualcan. *deciſ.1.num.1.colu.3.* & Rot. *deciſ.117.p.2.diuerſ.* quos nonnulli allegant pro contraria parte, dum dicunt, quòd regulariter inſtituendus eſt is præſentatus à patronis, qui à maiori parte fuerit præſentatus. cui facillimè reſponderur, quòd licèt de iure ſit,quòd
153 debeat ſic præſentatus inſtitui, & ordinarius non faciens faciat iniuſtitiam: non tamen nullitatem,nec Doctores id dicũt.non enim ſequitur; probaui rem petitam meam eſſe, iudex contrarium declarauit, & ſic contra iuſtitiam; ergo nulliter fecit. & ſic licèt via & remedio appellationis non ſuſpẽſiuæ poſſit reuocari ſentẽtia,non tamẽ via nullitatis.

Vnum tamen te admoneo, quòd ſi ordi- 154
narius, dum vocum, & patronorum faciens computationem in ſententia, conſtaret euidenter, maiorem partem pertinere alicui ex præſentatis clericis, & nihilominus faciendam inſtitutionem alteri, cui facta computatione erronea vocum in ſententia expreſsè, minor pars pertineat; declarauit.iſta ſententia etiam ſi ſimus in Parochialibus, eſſet appellabilis quoad vtrumque effectum,cùm ſit nulla ipſo iure, tanquam lata contra iuris clari diſpoſitionem clauſi in corpore iuris, dictantis, vt inſtitutio fiat ad præſentationem maioris partis patronorum, minore relicta, text. *in c. quoniam de iur. patro. cap. quia præter.c.auditis.de electione.* cum aliis. & ideo cùm de facto conſtat indubitabiliter ex eadem ſententia; ius eſt applicandum, aliàs erit nulla. text.*in l.1.§ item cum ff qua ſententia ſint appell.reci.l.ſi expreſſim ff de appella.l.2. C.quando prouocare non eſt neceſſe. cap.1.de ſenten. & re iudi.* vt puta quando iudex declaret, vbi ſupponat, aliter aliquem minorem 14.annorum, & declaret validum eius teſtam. vel patrono non dãdum 6.vel 4.menſes ad præſentandum. Anchar. *conſ.372.pro declaratione, in prin.* Mateſil. *not.20.* Decius *conſ.8 poſt prin.lib.1.*& requiritur quòd ſit error iuris patenter & manifeſtus in ſententia, ad oculum viſibilis, habita relatione ad caſum, & tenorem legis claræ, & publicæ, ac indubitabilis, prout eſt *d. c. quoniam* diſpoſitio, non autem ſufficit, quòd oculo mentis & per ſubauditos intellectus percipiatur. nam ſi error ex expreſſa ſententia non exprimitur, ſed per relationem ad acta, non erit ſententia nulla, teſtatur de communi Alexa.*conſ.69. attentis. colu.5. verſ. nec obſtat, lib.3.*& proinde *l.ſi expreſſim. & d.l.2.*ibi,tam manifeſti iuris, *&c.*)text.*in c. ſolet.*ibi,vel intolerabilem errorem in ſententia fuiſſet patenter expreſſum.) *de ſenten.excom.lib.6.c.venerabilibus §.fi.eod.tit.* & ita tenet Innocen. Hoſtienſ.*in c.P.& G.circa fi.de off.delega.*cuius dictum reputat famoſum, & elegans ſingularéque Anto.*in c.ab excommunicato,de reſcrip.* & Doctores *in d.cap.1.* vbi Felin.*colu.8. de re iud.* Iſſ.*in l.2.colu 3.C.de errore calculi,* expreſſum autem illud ſolummodo dicitur quod ex verbis infertur, & colligitur, Bal. *in l. ad probationem, la 1.C.de probatio.*Angel.*in l.prætor ait ff. de oper. noui nuntiatio.* quos referens ſequitur Decius *conſ.68. colu.penult.* latè &

optimè

optimè hunc articulum examinat Vanti. *de nulli. ſenten. ex defect. proceſſ. à num.* 118. *cum multis ſeqq.* & ideo ex hoc capite (quod raró aut nunquam contingit) ſententia dicetur nulla ipſo iure, & appellabilis. non autem ex c. contemptus iuris patronatus. & idem erit quando apparet euidenter & notoriè de notoria iniuſtitia, abſque vlla intricatione in iure, aut in facto, quia tunc etiam efficietur cauſa appellabilis, vt latè dixi ſuprà, à n. 34. cum ſeqq. & num. 150. quod vix contingit in iis caſibus.

Et pro huius materiæ perfectione addendum eſt illud, quòd quamuis (beneficia Ec-
155 cleſiaſtica curata, quæ cathedralibus, collegiatis, ſeu aliis Eccleſiis, aut monaſteriis, beneficiis, ſeu collegiis, aut piis locis quibuſcumque perpetuò vnita, & annexa reperiũtur, ab ordinariis locorum annis ſingulis viſitentur, qui ſolicitè prouidere procurent: vt per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, niſi ipſis ordinariis pro bono Eccleſiarum regimine aliter expedire videbitur, *&c.*) ibidem deputandos animarum cura laudabiliter exerceatur, appellationibus, priuilegiis, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuſcumque in præmiſſis minimè ſuffragãtibus.) quæ ſunt verba Concilij Tridentini *ſeſſ. 7. de reformat. c. 7.* quo, vt vides, deducitur à compulſione ordinarij proponendi Vicarios perpetuos in huiuſmodi curatis vnitis appellationi emiſſæ licèt non deferat, vim nullam faciet.

156 Tamen in huiuſmodi Vicariis perpetuis Parochialium vnitarum concurſus nullatenus neceſſarius eſt in eorum prouiſionibus; ſed dumtaxat ad nominationem, ſeu præſentationem illorum, quorum dignitati, monaſterio, vel Eccleſiæ vnita ſunt, & annexa deputandos, & inſtituendos eſſe, text. *in c. extirpanda. §. qui verò & c. de monachis. de præbendis c. vnico de capellis monachorum in 6. & cle. 1. de iure patro.* Abb. *in d. §. qui verò num. 9.* Petrus de Peruſ. *in tract. de vnionibus c. 11. q. 6.* Rip. *reſponſor. lib. 2. reſponſ. 18. n. 4.* Nauarr. *in conſ. 11. de ſtatu monachorum num. 3. & 7.* Ioan. Gutier. *conſil. 44.* Rot. *deciſ. 798. n. 5. p. 1. diuerſ.* latè Gonz *de men. & alter. gl. 5. §. 3. à num. 19.* vbi de materia Vicariorum, & præcipuè *à n. 50. cum ſeqq. & gl. 60. à n. 160.* optimè etiam latè diſputat Nicol. Garc. *de benef. 9. p. c. 2. à n. 285.* nonnulla etiam in comprobationem applicat fundamenta Aloyſ. Ricc. *in pract. Eccleſ. concurſ. ad Eccleſ. Parochial. deciſ. 417. per totam.* Caletus *in ſua Margar. ſelectorum caſuum conſcientiæ, verb. Paroch.* pro quo facit conſtitutio Pij V. 46. ſuper declaratione portionum aſſignandarũ Vicariis perpetuis Parochialium, quæ incipit *ad exequendum*, & in verſ. *volumus*, ita loquitur: Volumus inſuper,
& ita mandamus, quòd dicti Vicarij perpe- 157
tui non ad liberam ordinariorum electionem, ſed ad nominationem illorum, in quorum Eccleſiis vnitis ponentur, cum ipſorum ordinariorum, ſeu eorum Vicariorum, præuio examine, approbatione deputentur, *&c.*) & ita pluries determinauit ſancta Congregatio Concilij Trid. ſuper decreto 7. *ſeſſ. 7. de reformatio.* vt ſuper verſ. *Vicarios etiam perpetuos*, &c. ita ait: Congregatio cenſuit, nominationem Vicariorum ad beneficiatos pertinere, & hoc etiam ad eos, ad quos beneficia vnita ſpectant. ſic etiam Pius V. dicta Bulla citata addens, ordinarij, vel eius Vicarij præuio examine approbationem neceſſariam eſſe, *&c.*) & iterum alia ſuper eodem verſ. in hæc: Ex dicta Bulla Pij V. Calendis Nouembris anno 2. nominatio Vicariorum, & perpetuorum ſpectat Eccleſiis, ſeu locis, quibus dictæ Parochiales ſunt vnitæ, *&c.*)

Et aduerte quòd eadem cõgregatio Concilij ibi ſuper eodem verſ. *Vicarios etiam perpetuos*, ad finem ait ita: Ad dictam nominationem faciendam poterit Epiſcopus præfigere terminum decem dierum, *&c.*) & quòd in vltima declaratione ipſius c. 7. ſuper verſ. *ſuper certa re aſſignanda*, in vltima declaratione in hæc verba: Sanctiſſimus Dominus noſter Gregorius XIII. non habet pro reuo-
cata Bulla Pij V. de Vicariis perpetuis, cum 158
hac limitatione in fauorem monaſterij, vt Epiſcopus ad nominationem Monachorum deputet vnum ex ipſis præuio examine approbatum, & ad nutum ipſorum amobilem, & cum Vicario ſic deputato debet habitare vnus dumtaxat alius monachus, nec plures extra clauſtrum maneant, ſed non ita cenſendum, ſi vellent deputare capellanum ſecularem ad nutum amobilem, hoc enim pertinet ad Epiſcopum, *&c.*) & nota hæc ad quem huiuſmodi nominatio pertinet, quoniam ſuper ea vidi plures violentias in hoc noſtro ſupremo tribunali tollendas trahere.

Pariter & eodem modo obiter eſt viden- 159
dum an appellationi interpoſitæ per collitigantem ſuperſtitem à prouiſione, inſtitutione, ſeu concurſu facto ſuper beneficio litigioſo cedente, vel decedente collitigante poſſeſſore, vel non poſſeſſore per ordinarium non deferentem, vim fieri, ſit dicendum, & quotidie in tribunalibus hoc ſolet declarari, vim fieri, & reponi, certiſſimum ſiquidem eſt, quòd quando beneficium curatum, vel ſimplex ſuper quo lis pendet, altero ex litigantibus cedente, vel decedente, ſiue in poſſeſſione, ſiue non ab ordinario,

alius ſubrogandus non eſt in locum demor-
tui, nec aliter prouidendum beneficium ne
multiplicentur collitigantes, nec lites fiant
immortales, ne ſuperuenienti collitiganti
præiudicium irrogetur ex datione nouorum
aduerſariorum. text. eſt *in c. 1.* text. *in c. 2. vt*
lite penden. lib. 6. clem. 1. eod. tit. plenè Lance-
lot. *de attentat. 1. p. c. 3. ex num. 97. vſque ad fi.*
vbi 6. modis ampliat, & quindecim limitat,
aliiſque declarat. exacte etiam & optimè
Flami. Pari. *de reſign. benef. lib. 2. q. 3. à n. 97. &*
n. 102. Ricc. *in pract. Eccleſ. concurſus ad Eccleſ.*
Paroch. deciſ. 488. verſ. tertiò ceſſat.

Et per hanc prohibitionem ordinario non
amouetur poteſtas prohibendi huiuſmodi
160 beneficia litigioſa in perpetuum, ſed dum-
taxat, eius ſuſpenditur poteſtas, donec fu-
turus litis declaretur euentus, ad quem be-
neficium pertinet, vt *in d. c. ſi. & d. clem. 1.*
§. ſi verò. docent Gomez. *in regul. de triennali*
q. 31. n. 9. verſ. ſic etiam diſpoſitio c. 2. Simonet.
de reſeruatio. quæſt. 10. n. 5. Mandoſ. *in regul. de*
impetran. benefic. per obitum famil. Cardi. quæ
eſt *32. quæſt. 9. à num. 5.* Couarr *in pract. quæſt.*
c. 36. ſub num. 7. verſic. quinto. Nauarr. *in c. ac-*
cepta. de reſtitutio. ſpolia. op. 10. ſolutio. num. 30.
Nicol. Garcia *de benef. 1. tom. 5. p. c. 1. à n. 133.*
cum ſequentib. ad idem Hieronym. Gonzal *in*
regul. de men. in §. 7. proœmia. quæſt. 3. ex n. 118.
& in gl. 32. num. 40. quod eo vſque cenſe-
161 tur ſuſpenſa, quouſque, ſcilicet, ſuperſtes
per rem iudicatam vincatur, & ipſa res iu-
dicata habuerit effectum, fueritque execu-
tioni tradita, adeptióque ſit poſſeſſionis ſub-
ſecuta, vt ſic deciſum fuiſſe in Rot. cu-
ius meminit Flamin. teſtatur *vbi proximè*
num. 111.

Ac propterea nihil mirum, vt huiuſmodi
litigioſorum beneficiorũ prouiſione facien-
162 da, factáque ab ordinario lite pendente, ſiue
ſuper curato, ſiue ſimplici appellationi non
deferens, vim fieri, declaretur quotidie, ex
hoc capite; ſcilicet: nullitatis ex actis appa-
rentis, ſiquidem prouiſio, & ſubrogatio ri-
goroſa facta per ordinarium cedente, vel de-
cedente collitigante, ſiue coram ſe pendeat
lis, ſiue coram alio, eſt nulla ipſo iure. ita ſta-
tuit Bonifacius VIII. *in d. c. 2. vt lite pendente*
lib. 6. vbi gl. Ioan. Monach. Geminian. An-
char. & Francus notant, communiter Rot.
deciſ. 10. n. 2. vt lite pendente in nouis. Caſſia-
dor. *deciſ. 5. ſuper regul. Cancellar.* Bellam. *de-*
ciſ. 94. Moheda. *deciſ. 178. vacante*, ita vt ita
163 prouiſus contra formam *dicti c. 2.* eſt de fa-
cto remouendus à poſſeſſione. Rot. *deciſ. 3.*
de reſtit. ſpolia. in nouis. Caſſiador. *deciſ. num. 4.*
eodem tit. Flami. Pari. *vbi ſuprà d. lib. 2. quæſt. 3.*
num. 108. qui quidem videndus omnino.
optimè per totam illam quæſtionem hunc
examinat articulum, apud quem, & cæte-
ros citatos videbis, aliud eſſe dicendum in 164
ſubrogatione per gratiam factam à ſummo
Pontifice, quæ gratioſa vocatur, in locum,
& poſſeſſionem, iúſque demortui iuxta re-
gulam Cancellariæ de ſubrogandis colliti-
gantibus, & vt plurimum ipſemet colliti-
gans ſubrogatur.

Et hæc concluſio *d. c. 2. vt lite pend. lib. 6.* 165
& d. clem. 1. procedit, & extenditur ad bene-
ficia iuris patronatus. etenim pendente lite
ſuper ipſo iure patron. patronus præſentare
non poteſt, Calderi. *conſil. 1. vt lite pend.* Ge-
minian. *in d. c. 1. vlt. nota.* Pariſ. *conſil. 47. n. 13.*
volu. 4. & eſt communis opinio ſecundùm
Sarnerium *de ſubrog. col. quæſt. 13.* & de magis
communi Rochus de Curt. *de iur. patro. verb.*
honorificum num. 53. quæſt. 23. Sarn. *deciſ. 31.*
Guidobon. *deciſ. 104.* ampliat & limitat pari-
ter hanc concluſionem Lancelot. Robert.
de attentat. 2. p. c. 4. à num. 522. vſque ad fi. &
quòd beneficium non dicatur litigioſum, 166
nec ſuper eo lis pendere; quando eſſet dum-
taxat mota ſuper poſſeſſione, quia tunc ſola
poſſeſſio dicetur litigioſa, optimè plures al-
legans per Flami. *vbi proximè à num. 52.* &
quòd lis introducta ſuper beneficio, vt vni- 167
to, non efficiatur beneficium litigioſum, vt
tenent Gonz. *in regul. de men. & alter. gl. 5.*
§. 7. n. 17. Nicol. Garc. *de benef. 12. p. c. 2. n. 32.*
& quòd minus dicatur litigioſum benefi- 168
cium, quando pendet ſuper priuatione be-
neficiati, niſi ſimul agens de priuatione pe-
tat, ſibi adiudicari, quia tunc litigioſum be-
neficium dicitur, latè plura adducens Flami.
d. lib. 2. quæſt. 3. num. 56. & ſeqq. vbi alias limi-
tiones adducit.

Ac ideo ex ſupradictis cùm verum ſit; vt 169
nec ordinarius prouidere, patronus præſen-
tare poſſit, nec elector eligere lite penden-
te, cedente, vel decedente vno ex colliti-
gantibus, ex Doctoribus iam citatis: ita nec
ipſe ordinarius per conſequens concurſum
ad Parochialem litigioſam facere, vt abſo-
lutè & generaliter loquens, multa funda-
menta in comprobationem cumulans, tenet
& bene defendit Gonzal. *in gl. 6. à num. 142.*
quod tamen fallit in ſubrogatione gratio-
ſa, facta per ſummum Pontificem, quando 170
noluit ipſe Pontifex eandem facere in col-
litigantem ſuperſtitem, tunc etenim in Pa-
rochialibus concurſus adeſſe probat Nicol.
Garcia *de benefic. 6. p. cap. 2. num. 170. & ſe-*
quentib. vbi adducit decretum ſanctæ Con-
gregationis editum 23. Iunij anno 1594.
ibi: Quando in illis ſummus Pontifex no-
luerit collitigantem ſubrogare, verum ius
demortui in alium transferre, *&c.*) qui Gar-
cia ita intelligendus eſt, & reducendus ad
terminos

terminos d.declarationis , non aliter. Quo-
niam ſoret ſubuertere tot decreta, & conſti-
turiones Canonicas , prohibentes prouiſio-
nem horum beneficiorum, quam etiam de-
clarationem(errórque ſoret maniſeſtus con-
tra dictam Cõgregationem)adhuc ipſe Gar-
cia *ibi num.*172. *cum ſeqq.* declarat, & redu-
cit ad limites *d. cap. 2. vt lite penden. in 6. &*
171 *d.clem.prima*,vt hoc caſu facto concurſu ele-
cto , vt magis idoneo non ſit facienda col-
latio, ſed eſt expectanda finis litis, ſed ſi ta-
lis electus perierit , ſe admitti ad defenſio-
nem litis in ſtatu,in quo eſt illo tempore,ad-
mittendus eſt pro ſuo intereſſe , iuxta *d.c.2.*
verſic. ſanè. & ibi gloſſ. & Doctores , *vt lite*
penden. lib.6.
172 His adde quòd præſentatio debet fieri
perſonaliter , id eſt ſenſibus corporis illius
cui ſit præſentatio , adeò quòd præſentatus
debet eſſe corporaliter coram ordinario,nec
ſufficit patronum præſentantem aliquem,
ſolùm mittere inſtrumentum præſentatio-
nis ordinario , vt per Syluest.3 *.p. q. 1. n.6. &*
*q.2.n.*45. Rota *in termi.deciſ.3.de iur.patron in*
nouis. Achil.*deciſ.*12*.eodem tit.* Rot.*deciſ.*211.
in nouis. Fran.*in c.fi.* §*. verum in* 1*.nota. de iur.*
patronat.in 6. Rochus de Curt.*in tract.de iur.*
patron. verbo , patronus. & iuxta hanc opinio-
nem fuiſſe in Rota reſolutum in vna Aſcu-
lana Parochia 13.Ianuarij 1548. coram An-
to.Auguſti. teſtatur Aloyſ.Ricc. *in pract.iur.*
*patron.deciſ.*156.*à n.*58*. cum ſeqq.* & pluribus
aliis Doctoribus diximus infrà c. ſeq. Et eſt
173 ratio , quia præſentatus debet priùs exami-
nari ab ordinario,anteaquam inſtituatur, ad
finem videndi,ſi eſt idoneus, ſecundùm Pa-
nor.*in c.paſtoral.num.7.de iur.patro.* Anchara.
in c.ius capti num.2. de prabend in 6. Rebuff.
*q.*20*.n.*15.Riccius *vbi proximè n* 62. quando
autem præſentatio facta de abſente ſuſtinea-
tur, vide latiſſimè per Nicol.Garc.*de benefic.*
4*.p.c.*1*.à n.*15*.cum ſequentibus.*
174 Qui *n.* 6, ex hoc infert quòd aliter facta
præſentatio,quã modo prædicto, vltra quod
erit nulla, patrono etiam currit tempus, In-
nocen. *in c.in Lateranenſ.in vlt not.de praben.*
Monal.*conſil.*149*.num.*3*.& ſeqq.volu.fi.* Rub.
Alexandr. *conſil.* 93. & hæc opinio ſcilicet,
quòd præſentatio fieri debeat perſonaliter,
corroboratur ex decreto Trid. *ſeſſ* 24. *c.*18.
de reform.& 25*.c.*9. quonam modo ſuſtinea-
tur praxis hodierna,quòd admittitur abſens
præſentatus à patrono,& quando,vide,quod
latiùs explicat Nicol.Garcia.*vbi proximè.*
175 Et ob hanc doctrinam præſentatio facta
de clerico abſente erit nulla , vt tenet Ri-
cius *vbi ſuprà ,* & iterum *in deciſ.*158*. per to-*
tam. vide tamen Nicolaum Garciam *locis*
proximè citatis.

Vnum tandem te aduerto,quòd non om-
nia contenta *in d.c.*18*. ſeſſ.*24*.de reformat.* di-
ſponente circa prouiſionem Parochialium,
dantéque formam ſeruandam cum decreto 176
irritante formam inducere, ita vt ſi nõ adhi-
beantur annullent prouiſionem , vt videre
eſt in deputatione vicarij , ſeu œconomi ad 177
vacantem Parochialem, ſecundùm latè tra-
dita per Garciam *de beneſ.9.p.c.2.n.19.&* 20.
& quod de edito cum maiori termino ap-
poſito (de quo nos ſuprà & per eundem ibi
*n.*46.) item quòd eligatur magis dignus , li-
cèt ipſe omittatur, non peccari in forma , &
ſic nullam non reddi prouiſionem , cùm ſit
ei per remedium appellationis à motu pro-
prio Pij V. in conſerendis prouiſum, probat
latè ipſe Garcia *ibi n.*235*.cum ſeqq.*
Nunc de nullitatibus , quæ accidunt in 178
prouiſione ſimplicium beneficiorum,tracte-
mus,ex quibus facilè colligetur,quando ap-
pellationi ſit omnino deferendum,& in pri-
mis dico , quòd in beneficiis quæ ſunt non
liberæ collationis, ſed iuris patronatus , ſiue
ſimplicia ſint , ſiue curata : edicta præciſè & 179
neceſſariò debent præcedere inſtitutionem
faciendam , aliàs ipſa nulla redditur ipſo iu-
re, iuxta text. *in c. fi. de electio. lib.6.* qui pro-
cedit etiam in inſtitutione , vt poſt Docto-
res ibi tenent Lap.*alleg.*8*.n.*4.& eius additio.
Mandoſ. *litera V.* Rochus de Curt. *de iur. pa-*
tron.verb.honorificum.q 2 *n.4.& q.*38*.num.*69.
Lamber. communem dicens 2*. p.* 2*. lib. q.6,*
art.2.4.12. & 16. Hieron.Gabriel *conſil.*199.
*num.2 .lib.*1. Flores de Men. *quæſt.*3*.num.*55.
Aymon. *conſil.*63*. n.*2. Perez de Lar. *de anni.*
*& Capella. lib.2. cap.*10*. num.*32*. &* 39*. &* 40.
Creſcent. *deciſ fi. de iur patron.* Caputaq. *de-*
*ciſ.*37*.p.*2. Cott. *deciſ.*387*. in miſcellaneis ma-*
nuſcriptis. Puteus *deciſ.*484. Ricc. *in prax.Ec-*
*cleſ.iur.patron. deciſ.*160*. per tot.* vide quæ nos
ſuprà num.49.
Nam , aliàs prouiſionem nullam eſſe ipſo
iure; pluries declaraſſe Rotam,teſtatur ipſe,
& debet in edicto terminus competens aſ- 180
ſignari, & peremptorius , vt *in d.cap.fin.* vbi
Doctores & Lamberti. *vbi proxime artic.*21.
Perez de Lara *num.* 44. & quod ſuperiùs di-
ximus , & ita non eſſe de forma prouiſionis
Parochialium ex decreto Trident. *ſeſſ.*24*.de*
*reformat. c.*18. procedit in beneficiis liberæ
collationis. at hæc concluſio procedit in be-
neficiis , quæ ſunt iuris patron. iuxta ea quæ
nos ſuprà d.num.49.
Et in tantum , quòd quando ſunt alij pa- 181
troni certi , non ſufficit citatio generalis per
edictum , ſed debent nominatim, & ſpecia-
liter citari , aliàs inſtitutio eſt nulla ipſo iu-
re,vt per idem cap.fin. & Doctores ibi dixe-
runt Perez de Lar. *vbi ſuprà num.* 42*. &* 43.

quem ſequitur Nicol. Garci. *de beneſic. 2. tom.*
9. p. c. 4. num. 8. vbi refert aliquas Rotæ deci-
ſiones. idem etiam affirmat Lamberti. *de iur.*
patron. lib. 2. p. 2. quæſt. 6. art. 11. *&* 13. Secus au-
182 tem in cæteris beneficiis merè collatiuis, &
in collatione eorum, in quibus nulla requi-
ritur citatio, aut vocatio, etiam per edictum.
gloſſ. *in d. c. fin. de electione in 6. verb. obſeruari.*
Philip. Fran. *in c. conſtitutis 2. n. 12. de appellat.*
Prob. *ad Monach. in c. licet Epiſcop. de præben. in*
6. num. 2. Sarnet. *in regul. de infir. quæſt.* 18 Rot.
deciſ. 309. *num. 2. p. 1. diuerſ.* Flores de Men.
pract. quæſt. q. 3. à num. 54. vide quæ nos ſur-
ſum num. 49. & ſeqq. vbi limitauimus hanc
doctrinam.

183 Vnum tamen nota, quòd licèt hoc ca-
ſu prouiſio, & inſtitutio ſit nulla ipſo iure,
non tamen ipſa præſentatio, vt benè probat
Aloyſ. Ricc. *in prax. Eccleſiaſt. iuris patronat. de-*
ciſ. 160. *per totam.*

184 Pariter ratio appellandi in promptu eſſe
dicetur, deficiente forma aſſignata in bene-
ficiis ſimplicibus à Concil. Trident. *ſeſſ. 7. de*
reformat. c. 13. dum ait: Præſentati, ſeu electi,
vel nominati à quibuſuis Eccleſiaſticis per-
ſonis, etiam Sedis Apoſtolicæ nuntiis ad
quæuis Eccleſiaſtica beneficia nō inſtituan-
tur, nec confirmentur, nec admittantur,
etiam prætextu cuiuſuis priuilegij, ſeu con-
ſuetudinis, etiam ab immemoriali tempore
præſcriptæ: niſi fuerint prius à locorum or-
dinariis examinati, idonei reperti, & nullus
185 appellationis remedio ſe tueri poſſit, quo
186 minus examen ſubire teneatur: præſentatis
tamen electis ſeu nominatis ab vniuerſitati-
bus, ſeu collegiis generalium ſtudiorum ex-
ceptis.) qui text. loquitur dumtaxat (vt vi-
des) in electis, ſeu præſentatis, aut nomina-
tis ab Eccleſiaſticis perſonis ad ſimplicia be-
neficia, quibus aſſignatur forma, ponderatis
verbis, *ibi*, niſi fuerint priùs à locorum ordi-
187 nariis examinati, *&c.*) quia cùm detur ordo
formam inducit, qua non ſeruata, prouiſio
nulla eſt, Felin. *in cap. cum dilecta de reſcript.*
num. 6. verſic. ſextum ſignum. Brun. *in tractatu*
de form. tit. quatenus cenſeatur datum aliquid pro
forma fol. 4. concl. 15. Chaquer. *deciſ. Pedemon.*
165. *num.* 14. cum Neuizan. *conſ.* 87. *num.* 13.
Mandoſ. *regul. 24. quæſt. 3. num.* 9. & latè de
188 hoc articulo, quòd examen hoc requiratur
pro forma etiam in benefic. ſimplicibus pa-
tronatus mixti, vide Nicol. Garc. *de beneſic.*
9. p. cap. 3. à prin. præcipuè *à num.* 5. Ricc. *in*
pract. Eccleſ. concurſus ad Eccleſiam Parochial.
deciſ. 415. *per totam*, vbi Rotæ deciſionem re-
189 fert, & quod etiam quilibet notoriè ido-
neus non excuſetur, *ibi à num.* 15. & quòd
190 præpoſteratio inducat nullitatem, & appel-
lationem permittat, vide latè Cardin. Tuſc.
lit. P. in pract. concluſ. 519. *fol.* 368. *tom.* 6. &
attende d. Trid. decretum, *ad fi.* vt appella-
tio non obſtet, quominus huiuſmodi exa-
men ſubire teneatur. hoc eſt, ad differen-
tiam *c.* 18. *ſeſſ. 24. de reformatio.* de quo ſuprà,
quod loquitur in Parochialibus, vbi requiri-
tur hoc examen, & approbationem per con-
curſum fieri, at hic in ſimplicibus ſimplex
examinatio, & approbatio abſque eo.

Et ex his inferre etiam poteris ad proui- 191
ſionem Canonicatuum Doctoralis, & Ma-
giſtralis per concurſum, publicúmque exa-
men faciendam, in qua quidem multa re-
quiruntur, pro forma ſeruari, iuxta teno-
rem motus proprij Leonis X. & Bullæ Sixti
IV. quas referunt Gonz. *in regul. de men. gl. 9.*
§. 2. à num. 4. Nicol. Garc. *de beneſic. 5. p. c. 4.*
num. 169. inter quæ eſt præſtatio iuramenti
corporaliter tactis euangeliis facienda ab
electoribus. & quòd vota præſtentur ſecre-
tò, quamuis in aliis actibus Capitularibus
de iure hæc forma non requiratur, ſed pa-
làm poteſt fieri, & per ſcrutinium, de qui-
bus hinc inde plurima adducens optimè &
per eundem Garcia *vbi proximè à num.* 169.
vſque ad fi. vbi etiam an Capitularis, qui non 192
adfuit lectionibus, & actibus oppoſitorum,
poſſit votare, & ſit nulla prouiſio, & an &
quando poſſit quis votare per Procurato- 193
rem, & an procurator poſſit iuramentū præ-
fatum præſtare, & alias plurimas quæſtiones
contingentes, ex quibus redditur nulla ho-
rum Canonicatuum electio, latè optiméque
examinat, ad quem occurre, quoties te ne-
ceſſitas compulerit. Sufficiet tamen dicere,
vt in omnibus his caſibus, quibus nullitas 194
electionis appareat, vim fieri, & reponi, non
deferendo interiectæ appellationi à Capitu-
lo eligente; declarandum in ſupremis tri-
bunalibus, aditis per viam violentiæ, & de
forma tradita à iure cæteris electionibus,
cuius omiſſio nullam eam reddit; confuge
ad integros titulos in decretalibus, & in 6.
de electione, & peculiares etiam tractatus
quod mei non eſt.

Alia etiam multa, quæ ad prouiſionem 195
beneficiorum tam curatorum, quàm ſim-
plicium, quatenus noſtrum attingunt inſti-
tutum, appoſuimus ſuprà 2. p. c. 13. à prin. &
etiam in diſcurſu operis. hîc autem ea tan-
tùm ſcribuntur & adnotantur, quæ ob ſo-
lemnitatis defectum, & formæ omiſſionem
nullas reddunt prouiſiones, eáſque faciunt
appellabiles.

Et non ſolùm omiſſio formæ appoſitæ in 196
prouiſione beneficiorum ſimpliciū & curam
animarum habentium (de quibus hactenus)
ipſam reddūt nullam, irritā, & inanem, & per
conſequens appellabilem, etiam ſi ſui natura
attenta

attrēta appellationem non admittat, ſed alio ex capire etiam poteſt argui nulla.nam cùm duplici modo in beneficiorum prouiſione procedatur, alio extraiudicialiter, alio iudicialiter;diximus latè ſuprà lib.2.c.13.per totum.& ibidem latè etiam ſi in Parochialibus procedi cōtigerit iudicio formato,à ſentēria appellationi non eſſe defetendū,in ſimplicibus ſecus ſit.quapropter quando iudicialiter procedatur eriā in curatis, ſi aliqua nullitas attingens proceſſum, & formā iudicij,notoriè ſcilicet per inſpectionem actorum appareat,quæ ſententiam,ſeu actum nullum reddat, quantumuis hucuſque dicta forma ſeruaretur , appellationi omnino eſſe vtique deferendum, ſiue (vt diximus) in ſimpli-
197 cibus, ſiue iu curatis , cùm omnis diſpoſitio de mundo de actu loquens, neceſſariò de actu valido intelligenda eſt, iuxta ea quæ latiùs adduximus ſuperiùs à principio huius capituli.

198 Et in ſimilibus terminis facit , quod de bulla Pij V. dicitur,diſponens,quòd ſententia tranſacta in rem iudicatam mittatur executioni , niſi ſit nulla ex defectu citationis, iuriſdictionis , aut mandati. quia nihilominus ſi contineat ex alio capite nullitatem puta:defectum terminorum ſubſtantialium, intelligirur etiam denegata executio,quamuis limitatè de illis tribus fuit locuta dumtaxat,vt per Caſſiador.*deciſ.8.de reſcript.*Rot. *deciſ.2.num.11.& ſeqq. eodem tit. in nouis.* Peregri.*deciſ.24.lib.1.* Mareſcot.*variar.reſolutio. lib.1.cap.87.num.31.& 32.*nam licèt ex omiſſione terminorum , & aliorum ſubſtantia-
199 lium non oriarur nullitas expreſsè comprehenſa in d Bull.Pontifi.tamen ad impediendam execurionem ſufficit , quòd aliquid omittatur de ſubſtahtia iudicij , Æguid. *deciſ.27.*& Caſſiado. *deciſ.2. de iudi.* Mareſcot.
200 *vbi proximè num. 32.* vbi dicit etiam, quòd Bullæ non tollunt nullitatem actuum prouenientium ex forma (aliàs de iure requiſita) non ſeruata,iuxta *c.cum dilecta, de reſcrip.* Feli. *in c. quoniam contra colu. 5. verſ. ſi tamen conſtitutum,* & ita declarando bullam prædictam tenuiſſe Rot. in vna Roman. Saluia. interdic.6.Nouemb.1598.coram Orano teſtatur Mareſcot. *vbi proximè d. cap. 87. ſub num 32.*

201 Nam etſi aliquod ſtatutum diſponat, aliquam ſententiam eſſe executioni mandandam nō obſtante appellatione, vel quolibet alio ſtatuto , quia ſi opponarur nullitas reſultans ex inobſeruantia formæ alterius ſtatuti , talis nullitas , cùm non cenſeatur excluſa, impedit executionem ipſius ſententiæ, Ioan. Andr. Paul. Caſtr.& alij tenenr citati & ſequuti à Rip. *in l.4. §. condemnatum ff.de re iudi.num.13.* Lancelo. Robert. *de attenta. 2.p. cap.17. num.50.* & ideo dicit eleganter Philip. Franc. *in cap. dilecto num.131. verſ. quartò limita etiam.de appella.* quòd forma tradita in procedendo ad ſententiam, ſeu alios actus , prout citationes, & alias ſolemnitates proceſſus in aliquo ſtatuto , ſeu diſpoſitione , non intelligirur ſublata nullitas prouenıens ex capite alrerius ſtatuti , & per aliud ſtarutum concedens executionem ſententiæ non obſtante quolibet alio ſtatuto, quoniam nihilominus ſi ſententia reperitur lata , ſeu alia acta facta abſque ſolemnitate , & forma prioris ſtatuti ; executioni non eſt mandanda , cùm non ſit veriſimile, 202
nec credendum , huiuſmodi ſolemnitates voluiſſe excludere, arg. *l. ad ea ff. de conditio. & demonſ.* pro quo etiam gl. & Doctores *in c.item cum quis de reſtitutione ſpolia.* Bart. *in l.1. §.parui ff.quod vi aut clam.* probant,& docent Decius *conſ.195.* incipit *ſtudendo breuitati,* vbi adducit varia conſilia.Ioan.And *in additio.ad Specul.tit.de ſenten.executio.§.poſtrem.in additio. in verbo,§.ſeqq.* Paul.Caſtren.*in l.4.§. condemnatum,ff.de re iudi.*ſequūtur hoc idem Anto.de But.Immol.& Feli.*in c.ex parte 2.de off. deleg.* quos referens ſequitur Franc. Rip. *in d.§.condemnatum n.13.* & ideo licèt Con- 203
cilium Trid.*d. cap.18. ſeſſ.24. de reform.* dicat nō obſtante appellatione, eſſe mandandam executioni prouiſionem Parochialis Eccleſiæ, & licèt quando proceditur in aliis ſimplicibus extraiudicialiter,nihilominus quoties in omnibus procedatur iudicialiter, niſi ſolemnitates iudicij ſeruentur , nulla redditur ſententia & prouiſio , vt & nos diximus ſuprà in d.2.p.cap.13.

Quod & vlteriùs fulcitur , nam diſpoſi- 204
tio, & priuilegium , etiam quod ſui natura ampliari debet ; nunquam tamen ita eius eſt faciēnda interpretatio , vt includat plures ſpecialitates ; ita notabiliter docet Bal. *in l. fi.1. lect. in verſ. & nota , quod beneficium ſic eſt interpretandum,*arg.l.*ſi quando C.de inofficioſo teſtam.* quare ſi conceditur inhabili fa- 205
cultas teſtandi , non tamen ideo ei cenſetur conceſſum , vt omittat ſolemnitates iuris, quia eſſent duo ſpecialia *ex d.l.ſi quando.* quam doctrinam *ad l. penult. ff. de conſtitu. Princip.*reddit & ſequitur Iſſ. *ibi n.32.* Natta *conſ.363.ſtante num.9.* inter conſilia Sylnani & ſub eius nomine,*conſ.100.ſtante Marchionali num.70.* Becius *conſ.28. num.20.* Ioann. Gutierr. *pract. quæſt. ciui.lib.4.quæſt.11. nu.36. tom.3.* ergo licèt Concilium Trid. nouiter inducat priuilegium executionis ſententiæ in curatis, ita debet interpretari, vt ſeruentur neceſſariæ ſolemnitates , & validæ in eadem ſententia à iure requiſitæ , ne duæ

ſpecialitates concurrant, iuxta *l.* 1. *C. de dot. promiſſ.*

206 Hinc ex variis cauſarum figuris in proceſſibus, aliiſve actibus iudicij nulla reddi poteſt ſententia, ſiquidem in caſibus, vbi neceſſaria eſt citatio, illa non adhibita nullum redditur iudicium, *c. abſens c. abſentia c. caueant c. omnia* 3. *quæſt.* 9. *cap.* 1. *de cauſa poſſ. & propriet. c. inter quatuor de maiori. & obedi. l. ea quæ C. quomo. & quando iud. l. de vnoquoque. ff. de re iudi.* Bald. *in l.* 1. *colu.* 1. *C. quomo. & quando iud.* Feli. *in c. ex parte* 2. *colu.* 2. Bal. *in l.* 1. *de off. delega.* Decius *conſ.* 63. *viſo puncto. col. penult. lib.* 4. Roman. *ſingul.* 674. Anchara. *conſ.* 167. latè Doctores *in l. ſi. C. de teſtib.* Afflict. *deciſ. Neapol.* 307. latè Feli. *in c. cùm olim colu.* 9. *de re iud. Lanfran. in clem. ſæpe in verſ. omiſſa citatio de verbor. ſignifi.* exactiſſimè multa in propoſitum cumulans Vantius *de nulli. ſentent. ex def. citatio. per totum*, & alibi paſſim, quod vulgare eſt.

207 Illud tamen notabile, quòd licèt præceſſerit citatio in cauſa: tamen ex mutatione perſonarum, ſiue iudicis, ſiue partis, noua citatio decernenda eſt, vt in iudice remoto, & in eius locum alius ſubrogetur, vel ipſe aliquem delegauerit ad ſententiam pronunciandam, noua requiritur citatio, emanata à ſubrogato, ſeu ſucceſſore, licèt iam præceſſerit, tenent glo. *in verbo conſentaneum. verb. à quo C. quomo. & quando iudex.* vbi Bart. *n.* 11. Bald. *num.* 7. Salicet. *num.* 9. Felin. *in c. quia V. num.* 4. *de iudicijs in fi.* cum aliis adductis per Anton. Gabriel. *tit. de citatio concl.* 1. *num.* 114. quod declara vt per Hieronymum Gonzal. *in regul. de men. glo* 9. *in annota. num.* 134. *& ſeqq.* & per Pureum *deciſ.* 348. *n.* 1. *&* 2. *lib.* 1. Mareſcotus poſt alios *variar. reſolut. lib.* 1. *cap.* 31. *à num.* 5. *&* 6. & nos in optimo caſu 4. p. c. 1. num. 47 & iterum ead. p c. 5. à num 8.

208 Et loquendo in receptoribus ad probationes recipiẽdas, quæ cùm fieri nõ poſſint niſi citato aduerſario: tamen quando eſſet mutatus iudex, ſeu commiſſarius, aut ſubdelegatus, vt ab eo requiratur noua citatio, nec ſufficiat prima pro toto termino probatorio, Feli. *in d. c. quia V. ſub num.* 4. *in fi. de iudi.* Paul. Caſtren. *in l. edictum* 55. *nu.* 2. *de iudicijs* multi citati ab Anto. Gabr. *vbi proximè.*

209 Et in mutatione litigantis, vt ſi is motiatur, noua ſit expedienda citatio (quam *carta en ſiguimiento* dicimus) cùm relatione ſtatus cauſæ, aliàs proceſſus, & ſententia erit nulla, tanquam abſque citatione lata, probat text. *in l. in oratione ff. de ſeruis*, latè Peregrin. *in tractatu de fideicom. artic.* 53. *num.* 30. Mart. *in tractatu de iuris.* 4. *p. centuria* 1. *caſ.* 33. *num.* 11. Valaſcus *in conſultatio.* 1. *tom. conſult.* 38. *per totam.* quam doctrinam nota, quoniam pauci ea, vt quæ incognita, vtuntur.

Sed ego vidi in hoc tribunali annullatam 210
ſententiam per idem latam, contra ſucceſſorem eo non citato de nouo, licèt fuerit defunctus, cũ quo lis cœpta erat, citatus, & ſic noua citatio expediri iuſſum fuit (quam *carta en ſiguimiento* practici dicunt) informante chariſſimo, doctiſſimóque, & ſtudioſo magníque ingenij Domino Garcia Lopez Saldago de Sorelo fratre meo, hanc doctrinam adducente.

Item inſanabilis defectus & nullitas illa 211
reputatur, quæ ex defectu iuriſdictionis prouenit, tam delegatæ, quàm ordinariæ, de cuius natura, & qualitate plures, variáſque doctrinas in genere, & in ſpecie (vt infinitos taceam) eſt videndus Vantius *de nullita. ſenten. ex defectu iuriſdict. ordinaria & in tit. de nulli. ſententia ex defectu iuriſdi. delegatæ.* Redditur 212
etiam nulla ex defectu mandati, ſeu legitimationis perſonarum, circa quẽ articulum varias cumulat quæſtiones ipſe Vant. *in eod. tractatu tit. de nullit. ex defectu inhabilitatis, ſeu* 213
mandati comparentium. & vnde ac quibus modis regulariter proueniat. per plus 176. numeros. *ac eodem tractatu in tit. de nullitat. ex defectu proceſſus, ac ſolemnitatis & formæ ipſius ſententiæ.* vbi multa practicabilia, & frequentia, vtiliáque adducit, per 142. numeros. & vltra eum multæ nullitatis annotationes ad proceſſum, & cauſam beneficialem videndę ſunt per Hieron. Gonzal. *in regul. de menſi. & alterna. glo* 9. *in annotatio. contra nullitat. & attenta. in cauſis benefi. à num.* 48. *vſque ad fin.*

Pariter ſententia eſt ipſo iure nulla, ſi fuit 214
lata in tam breui tempore, & cum tanta feſtinatione, quòd acta veriſimiliter non potuerunt videri, Iſſ. *in l iudices num.* 2. *C. de iudicijs.* Federi. Schenius *in tract. de ſentent.* à *num.* 3. Alexand *conſil.* 123 *n.* 24. *lib.* 4. optimè & latè Vantius *de nullit. c. penult nu.* 32. *&* 33. exactè Anton. Gabr. *tit. de ſentent. concl.* 6. *n.* 5. *&* 6. Achil. *deciſ.* 2. *nu.* 4. *de filijs presbyter.* Put. *deciſ.* 344. *lib.* 1. Auil. *in c. prætor. c.* 5. *glo. verbo trabaje num.* 8. *&* 9. qui poſt Gemini. & Do- 215
mini. inuehit aduerſus iudices ita præcipitatè determinãtes, de quibus præſumitur non adhibuiſſe cauſæ cognitionem, & facit illud Apoſtol. Epiſto. 1. ad Timoth. cap. 5. Nemini citò manus imponas. *c.* 1. 24. *d. c. ſi. de electione lib.* 6.

Egimus hactenus de appellatione deferenda ab actu, proceſſu, ſententia, prouiſione beneficiorum nulliter notoriè apparentibus, ex defectu formæ, ſeu ordinis interpoſita, cùm ratio appellandi ſit in promptu, etiam in iudiciis aliàs ſui natura inappellabilibus; nunc videndum eſt verſa vice de appellatione intricata (nulliter tamen) ab eiſdem

eiſdem actibus, ſui natura aliàs appellabili-
216 bus. Et illud pro concluſione propono, vt
appellationi minùs ſolemniter, minúſque le-
gitimè, & ex defectu formæ, vel aliàs nulli-
ter interiectæ, etiam à ſententia, ſeu actu ap-
pellationem permittente, quoad vtrumque
effectum; iudex non deferens, vim non fa-
ciet, ſed licitè ad ſententiæ executionem
poterit deuenire. ita notat Philip. Franc. in
c. vt debitus honor n. 47. de appellat. Guid. Papæ
deciſ. 213. ſtatuta num. 6. idem deciſ. 436. in tit.
de appellat. num. 21. & idem in conſil. 124. circa
materiam num. 3. verſ. ad ſecundum. & in tract.
de appella quæſt. 12. num. 18. Ioan. Monach. in
c. cupientes. §. viginti de electione in 6. Vitalin.
in tract. de clauſul. in clau. nihil noua. appel. pend.
n. 4. Vanti. de nullit. ſenten. quando & intra quæ
tempora num. 48. & in tit. de nullit. ex defectu
iur. ordi num. 142. Bald. conſil. 367. ad euiden-
tiam. in prin. lib. 1. Stephan. Aufrer. in deciſ. ad
Capell. Tholoſ. ſi circa medi. Socin. conſ. 45. viſa
ſub num. 13. verſ. 8. dubitatio lib. 1. Natta conſ.
606. approbo num. 3. lib. 3. Pariſ. conſ. 108. de bo-
no iur. num 26. lib. 1. Rot. deciſ. 30. aliàs 190.
quoad reuocationem. de appell. in nouis. Portoles
Immol. in conſ. 172. poſterioris num. 4.

217 Quod quidem accidere poteſt, vel quia
ſit interpoſita à non legitima perſona, vel
non debito, & aſſignato termino: vel quia
non eſt interpoſita coram iudice, qui pro-
nuntiauit: vel quia non fuit expreſſa legiti-
ma qualitas ſententiæ, & perſonæ appellan-
tis: vel quia non fuit pura, ſed conditiona-
lis: vel non fuerunt legitimè petiti apoſto-
li: vel quia fuit appellatio generalis, ad om-
nes iudices: vel interiecta ad inferiorem: vel
tandem quando in aliquo fuit omiſſa forma
iuris, vel ſtatuti loci, reſpectu iudicis ad
quem. quas cùm ſingulas nullitatis cauſas
accuratè, latè, & eleganter examinat & di-
ſcutit Lancel. Robert. tract. de attentat. 2. p.
cap. 12. limi. 50 per totam, merito hîc omitto;
proſequitur ampliſſimè Sigiſmundus Eſca-
cia tractatu de appellationi. in locis citatis in-
frà num. 228.

218 Et non illud, etenim non ſolùm his mo-
dis dicitur nulla vt ei deferendum non ſit,
verùm quando tacitè, vel expreſsè pars ap-
pellationi propoſitæ, aut proponendæ re-
219 nũtiauit. tacitè ſi intra terminum à iure non
prouocauerit grauatus. qui regulariter cur-
rit à die ſententiæ, & de momento ad mo-
mentum, vt per Nicolaum Millium in ver-
bo appellatio debet fol. 11. elegans deciſio Ca-
pell. Tholoſ. 101. & per Franc. in c. ex ratio-
ne à num. 2. cum ſeqq. de appella. & in c. bona me-
moria num. 19. eodem tit. de communi teſtatur
Alexan. ſeu potiùs conſilium Pátauium in-
ter conſilia Alexan. 87. incipit nos Doctores
num. 11. lib. 6. Minſinger. ſingul. obſerua. centu-
ria 2. deciſ. 2. incipit decem dies Doctores. in
aut. hodie. C. de appell. & in c. biduum 2. quæſt. 6.
Pariſ. in additio. ad Bar. in d. auth. hodie hoc la-
tè proſequens, multi relati à Ioan. de Ana-
nia in conſ. 93. viſo proceſſu, colu. penult. verſ. ve-
nio nunc ad inueſtigandum. Tiraq. de vtroque
retract. §. 1. gl. 11. num. 20. Rot. deciſ. 30. aliàs
190. quoad reuocationem de appell. in nouis. &
deciſ. 2. aliàs 125. ſufficit de conceſſ. præben. in
antiq. Mill. in verb. attentata poſt appell. ſi pet.
verſ. 16. fol. 30. Spe. in tit. de appella. §. de off.
colu. fi. verſ. idem quæritur. Franc. in cap. 1. n. 11. 220
de appell. ab initio ſunt vtiles dies termini, &
quoad progreſſum continui, ſecundùm gl.
in c. concertationi. in verb. ſuccurrit, de appell. in
6. notat. per gl. & Doctores omnes in cap. bi-
duum 2. quæſt. & in l. 1. §. biduum ff. quando ap-
pell. ſit. Feli. in c. quoad conſultationem num. 37.
de re iud. Rot. deciſ. 2. aliàs 49. ſi feratur in prin.
de dolo & contuma. in nouis. & deciſ. 46. aliàs
500. ſi feratur de appella. in antiq. & quòd vltra
tempus propoſita ſit nulla, gl. in l. præſes ff. de
re iud. Blanc. in tract. de compromiſſo quæſt. 4.
num. 89. Minſinger. ſingul. obſer. cent. 3. deciſ.
15. incipit circa appellationem.

Quæ doctrina non ſolùm procedit in ap- 221
pellatione, & in appellationis ratificatione,
quæ intra dictum terminum fieri debet.
Nicol. Mill. in repert. verb. ratificatio verſ. 2.
fol. 338. Guid. Papæ in conſ. 124. circa materiam
ſub n. 7. verſ. ad ſextum & poſt alios in tract. de
appella. quæſt. 76. Socin. conſ. 45. viſa appellatio-
ne ſub num. 10. lib. 1. & facit regul. l. bonorum ff.
rem ratam haberi, & quæ inde cumulat Tira-
quel. in tract. de vtroque retract. § ſi verò gl. 10.
num 85. Corneus conſ. 292. viſis colu. 2. lib. 3.
Lancelot de attenta. 2. p. cap 12. limi. 50. n. 53.
& ſeqq. vbi etiam à num. 50. idem extendit
ad additionem.

Currunt tamen hi dies à tempore ſcien- 222
tiæ, & notitiæ. Rot. deciſ. 22. aliàs 137. appella-
tus. de appella in nouis. Capici. deciſ. 139 per to-
tam. Lanfr. deciſ. 135. quod etiam procedit, 223
vt currat terminus etiam domino à die no-
titiæ procuratoris, cum quo iudicium actum
fuit, vt ipſi dicunt, quando ſcilicet Procu-
rator non eſt ſoluendo, vt per Afflictum de-
ciſ. 345. fuit dubitatum num. 4. & faciunt tra-
dita à Nicolao Mil. in reper. verb. appellatio de-
bet. fol. 11. Rot. deciſ. 16. aliàs 364. cùm iura, de
dolo & contum. in nouis. & deciſ. 46. aliàs 499.
nota ſi feratur, de appella. in antiq. de quo vide
latè per Lancelo. 2. p. cap. 11. à num. 9. cum
ſeqq. vide infrà num. 228. remiſſiuè, quia
ignorans ſemper dicitur eſſe intra termi- 224
num ad appellandum, vt declarat Bal. in c.
venientes n. 2. de iur. iur. Lancelo. de attenta.
2. p. c. 12. limi. 50. vbi per ſequentes, quando

& quomodo facienda eſt condemnato ſen-
tentiæ intimatio.
Vnum eſt ſcite, quòd quando non eſt fa-
cta legitimè intimatio ſententiæ, licèt quo-
vſque ad eius notiriam non perueniat eius
tenor, ſemper reperiatur intra terminum,
225 & poteſt appellare quandocumque intra
decem dies à tempote ſcientiæ computan-
dos, & licèt geſta intra decē dierum à tem-
pore latæ ſententiæ attentata ſint ex ſupra-
dictis Doctoribus, tamen geſta per iudicem,
vel executorem poſt dictos decem dies, à
tempore latæ ſententiæ non reuocabuntur
remedio attentatorū, ſed beneficio iuſtitiæ,
ſeu potiùs iniuſtitiæ, & ſic, vt ita geſta, nec
ſint nulla ipſo iure, probant Rot. *deciſ.*28.
aliàs 187. incipit *licèt fictè contumax. de appel-
latio. in nouis.* Nicol. Mill *in reperto. in verb. at-
tentata pendente tempore fol.*29. Lancelo. *de
attenta. 2. p. cap.* 11. *num.* 13. vbi allegat Mo-
dernum *in praxi Romanæ Curiæ lib.*8. *cap.*4. *vt
lite pendente, de attenta. ſub num.*9. *verſ. gene-
raliter verò.* idem etiam tenet Bertachi. *in re-
perto. verbo appellatio, quando. num.*20. *ad prin.*
226 allegans dictam Rotæ deciſionem, & ſic de
tacita appellationis renūtiatione iuxta text.
*in l.*1. *C. ſi ſæpius in integ. reſtit. poſt.* ibi, appella-
re enim debuiſtis, ſi vobis ſententia diſpli-
cebat.) cùm generale verum ſit in iure, vt qui
terminum ſibi ad aliquid præfixum, labi per-
227 mittit, cenſetur renuntiare, & non poteſt,
nec agendo, nec excipiendo audiri, vt lo-
quens de præfinitione termini ad docēdum
de nullitate, tradit Cephal. *conſ.*201. incipit
*exiſtimo n.*4. *lib.*2. *& conſ.*202. *num.*18. *eodem
lib.*2. Lancelo. 2. *p. cap.*20. *limi.* 19. *num.*2. Ve-
ſtrius *in prax. Rom. cur. lib.*8. *cap.*3. *ſub num* 17.
Puteus *deciſ.*7. *ſub rubri. de reſtitu. in integ.* Cor-
neus *conſ.*111. *licèt videamus. lib.*1. faciunt Caſ-
ſiado. *deciſ.*4. *in attenta. num.*5. *de dilatio.* &
idem Veſtri. *in prax. d. lib.*8. *cap.*4. *num.*21. &
Moder. *in annotatio. ad Aegyid. num.*108. *&
num.*154. Cottan. *deciſ.*200. qui profitentur
hoc caſu termino præfixo tranſacto poſſe ad
executionem deueniri.
228 De omnibus ſupradictis, & aliis pluribus
difficultatibus, an & quando poſt decem
dies liceat appellare per ampliationes, & li-
mitationes, latiſſimè ac etiam doctè per Si-
giſmun. Eſcac. *tract. de appella. quæſt.* 12 *per to-
tam,* quem vide, & de requiſitis ſubſtantia-
libus appellationis vide eundem *quæſt.*4. *per
totam* cum ſuis articulis, *& q.*5. *cum ſeqq.*
229 Et quando appellationi expreſsè renun-
tiatur tam interiectæ iam, puta; quandò per
tranſactionem receditur à lite adnotata per
Doctores *in l. poſtquam liti C. de pactis.* Lan-
celot. *vbi ſuprà d. c.*12. *in præfatione num.*19. &
faciunt quæ Milis *in verb. lis finitur fol.* 215.
Crauet. *conſil.* 182. *videtur lib.* 4. *num.* 1. Do-
ctores *in l. ſi contra maiores C. de appella.* An-
cata. *conſ.*16 *viſo.* Pariſ. *conſ.*47. *videtur n.*43.
*lib.*4. Thanis *deciſ.* 5. incipit *tranſactio quam
proponenda,* vt ſcilicet ſi pactum de non ap- 230
pellando fuerit factum, nam cùm valeat
iſthæc renunciatio, executionem ſententiæ
non ſuſpendit. Guid. Pap. *in tract. de appella.
quæſt.*106. Lancelo. *vbi proximè num.* 20. vel
quando fuit facta obligatio de ſtando vnicæ
ſententiæ, quæ conuentio de iure valida re- 231
putatur, iuxta text. *in l. fi. C. de tempor. appella.*
vt eſt deciſio Rotæ 2. *aliàs* 287. *licèt appella-
tioni, de renuntiatio. in nouis.* notat Franc. *in c.
interpoſita, §. illa denique num.* 2. *de appellatio.*
Feli. *in c. ex parte, el* 2. *num.*6. *de reſcript. & in
c. ſi diligenti num.*7. *de for. competent.* Pariſ. *conſ.*
34. *num.*25. *lib.*1.
Eſt denique ſciendum, quòd appellatio 232
ab actu, & ſententia nulla operatur ſuos ef-
fectus, cùm inconueniens conſideratur nul-
lum, ab actu nullo appellari. Franc. *in c. dile-
cto quæſt.* 7. *de appella.* & poſt Ioan. Andr. In-
nocen. & Hoſtienſ. *ibi,* & Doctores *in l. ſi ex-
preſſim ff. de appella.* notat Vitalli. *in tractatu
de clau. in clau. nihil nouari relatione pend. n.* 15.
Alexan. *conſ.*130. *ponderatis, ad fi. lib.*3. *& in l.*
2. *C. de bon. poſſ. contra tab.* Lancelo. Robert. *de
attenta. 2. p cap.*2. *ampliatio.* 6. & eſſe commu-
nem opinionem refert Raphaël Cuma. *in l.
ſi expreſſim* 19. *ff. de appell. & relatio* quem re-
fert Alexand. *conſil.*59. *viſo titulo, ſub num.* 16.
*lib.*4. vbi de communi teſtatur, ſequitur Bre-
dedo. *tract. de appella p.*1. *tit.* 12. *colu.* 38. *ſub lit.
D, verſ. contrarium.* exactè de communi di-
cens. Sigiſmun. Eſcacia *tract. de appella. q.* 17.
limi. 19. *num* 2. *cum ſeqq.* vbi contrariam opi-
nionem & fundamenta recenſet. quia iura
tollunt neceſſitatem, non facultatem appel-
landi; nam quotieſcūque nullitas non prin-
cipaliter proponitur, ſed per viam appella- 233
tionis, executio & omnia ea pendente cen-
ſentur attentata, & reuocanda veniunt, quia
aſſumit naturam ipſius appellationis, om-
niáque ſuſpendit, vt per text. *in c. exhibita de
iudicijs. & c ſuper quæſtionum. in fi. de off. delega.*
concludit eleganter Franc. *in d. c. dilecto* 63.
*q.*9. *num.*21. *&* 22. *& in quæſt.*10. *ſub n.* 32 *verſ.
ex his ſecundùm Bald.* Cuma. *in d. l. ſi expreſſim.*
Vanti. *in tract. de nullit. ſenten. tit. quot & quib.
mod. nullit. propo. poſſit. num.* 34. Guid. Papæ *in
tractatu de appella. quæſt.* 81. *per totam.* Natt.
*conſ.*217. *ægrotanti nu.*4. *lib.*1. Mynſing. *ſingul.
obſer. cent.*2. *d* 77. incipit *Vetus.* Neuiz *conſil.*
41. *num.*37. *& ſeqq.* Socin. poſt alios per eum
*conſil.*10. *inſignis. ſub num.* 12. *lib.*4. Gramati.
*conſil. eius. conſ.*165. Couarr. *in pract. quæſt. c.*24.
*ſub num.*6. *verſ. ſed & ſi verum omnino foret, vſ-
que ad fin.* Henri. *conſ.* 31. *cùm venerabilis n.*8.
& ſeqq.

& ſeqq. lib.3. Brun. *in tractatu de ſtatu & con-
ſtit. in verb. nullitas colu. antepen. fol.* 184. *verſ.* 3.
hoc idem patet. Brededor. *vbi ſuprà* 1. *p. tit.* 12.
colu. 42 *in princ. & colu.* 43 *liter. B, verſ.* 4. Eſca-
cia *vbi proximè num.* 12. 13. (& à prin. plures
huius appellationis ab actu nullo recenſet.)
Vanti. *in tract. de nullita. tit. quot, & quib. mod.
nullitas*, &c. *num.* 34 *verſ. prout etiam. fol.* 380.
Lancelo. *tract. de attenta.* 2. *p. c.* 17. *ſub num.* 2.
& num. 68. Cæſ. Contar. *in l. vni. limi.* 7. *n.* 53.
verſ cautius & n. 54. *C. ſi de momen. poſſ.* Couar.
practi. quæſt. c. 24. *ſub num.* 7. *verſ. ſed etſi verum*.
& iterum Eſcacia *de appella. quæſt.* 19. *rem.* 1.
concluſ. 4. *num.* 92. Hæc de nullitatibus ſuffi-
cient, pro noſtræ principalis regulæ & con-
cluſionis (de qua ad princ. huius cap.) exem-
plis. alia infinita poteris videre in omnibus
huius tractatus capitibus, quibus propria
ſpecialiter adaptari fuit neceſſe.

234 Ex quibus omnibus duas potes elicere
cõcluſiones: altera quòd à ſententia ex ali-
quo capite, ſeu cauſa notoriè nulla, etiam ſui
natura priuilegiata, & aliàs inappellabili in-
te riectæ appellationi nõ deferens iudex ec-
cleſiaſticus vim faciet, cùm hoc caſu ratio
appellandi ſit in promptu, ex ſupradictis à
princ. huius capitis.

235 Secunda ſit concluſio, vt etiam, in cauſis
ſui natura appellabilibus, ſeu aliàs à ſenten-
tia priuilegiata appellationi minùs ſolemni-
ter, alitérve nulliter interpoſitæ nõ deferens
iudex violentiam nullam faciet; quæ con-
cluſiones, vt vidiſtis, procedunt ſiue in iudi-
cialibus actibus, ſiue in extraiudicialibus,
ſiue in diffinitiuis, ſiue in interloquutoriis.

236 Quibus obiter adiunge, quòd ſententia
lata contra vel pro defuncto valet, quando
procurator fuiſſet in vita litem conteſtatus,
& factus dominus litis, aut quãdo ipſe man-
dator dominus ſatisdediſſet de iudicato
ſoluendo; dummodò ſententia concipiatur
in perſonam procuratoris, Grauat. *in addit.
ad praxim Veſtrij. lib.* 4. *c.* 4. *in ſi. num.* 41. poſt
Doctores *in l. ſi defunctus* 15. *ff. de procurator.*
Bald. *in l. nulla dubitatio.* 23. *C. eod. tit.* Grati.
diſcepta. foren. 2. *p. c.* 243. *num.* 13. *&* 14. vbi poſt
237 Iſſ. *conſil.* 138. *colu.* 2. *ad med. num.* 2. *& per to-
tum lib.* 4. intelligit, dummodo non ſimus in
domino, qui ſine hærede deceſſerit, tunc
enim nec poterit ferri ſententia cum dicto
procuratore, & etiam in rem ſuam, & ceſſio-
nario, & in cauſa quoque poſſeſſoria.

238 Item valet ſententia contra mortuum,
quando iudex ignorauit mortem, Riminal.
iunior *conſ.* 179. *num.* 27. *cum ſeqq. lib.* 2. Angel.
conſ. 223. *pro deciſione, poſt princ. verſ. concludo
igitur num.* 2. & de veriori opinione contra
alios concludunt Iſſ. *in l. non exigimus §. ſi
quis in iudicio, num.* 5. *ff. ſi quis cautio.* Butr. *in
c. quia. colu.* 2. *in prin. ſub num.* 7. *de iudiciis.* Milis
in verbo, ſententia lata contra mortuum fol. 423.
Put. *deciſ.* 186. *in ſi. p.* 2. vbi quòd eſt vera in
profanis, ſecus in beneficialibus. Riminal.
Iun. *conſ.* 179. *num.* 30. *lib.* 2. Becius *conſ.* 110.
per totum. Guid. Pap. *deciſ.* 86. *Procurator*. Re-
buf. *de ſentent. gl. vni. num.* 10. *tom.* 3. *fol.* 434.
Maran. *de ord. iud.* 3. *p.* 6 *p prin. num.* 107. Coſta
de ignor. & ſcien. fact. cent. 2. *d.* 74. *num.* 7. mul-
tos alios referens ſequitur Grat. *vbi proximè
num.* 9. *& ſeqq. & tom.* 1. *cap.* 18. *à num.* 29. *cum
plurib. ſeqq.* Minſing. *cent.* 1. *obſeruatio.* 85. *n.* 4.
Andr. Gail. *obſeruatio.* 109. *lib.* 1. *num.* 4. Rebuf.
in l. morbus ſonticus 113. *colu.* 1. *verſ. ſecundus
non valet. ff. de verborum ſigni.* Gabriel. *conſ.* 50.
in prin. lib. 1.

Indiſtinctè tamen ſciendum eſt, in pro- 239
curatore conſtituto à Prælato, vel rectore
alicuius Eccleſiæ in his, quæ ipſam Eccle-
ſiam tangunt, vt mortuo Prælato conſti-
tuente mandatum finitum cenſeatur, etiam
re non integra, & lite iam per ipſum conte-
ſtata, in vita conſtituentis. text. eſt mirabilis
in clem. ſi. de procurator. cuius hæc ſunt verba:
Procuratorem à Prælato, rectore, vel alio
quolibet, pro Eccleſia ſua, vel cum benefi-
cio conſtitutum, per mortem conſtituentis
reuocari cenſemus, etiam quoad negotia
iam incæpta, & cauſas, in quibus per ipſum
lis fuerit ante mortem huiuſmodi conteſta-
ta.) vbi latè gl. & Doctores.

Memineris etiam, quòd inſtrumentum, 240
ſeu acta, quæ coram vno notario tractantur,
non ſufficit, præſentare, & fuiſſe producta
in actis alterius notarij, etiam eiuſdem iudi-
cis & tribunalis, ſed omnino debent pro-
duci in actis eius, qui cauſam tractat, vt aliàs
fuit tentum per Rot. in vna Romana cenſus
4. Decemb. 1595. coram Cardinali Pamphi-
lo. de qua teſtatur Mareſcot. *variar. reſolu.
lib.* 2. *cap.* 107. *num.* 4. vbi à prin. poſt alios,
quòd ſi coram eodẽ iudice, & inter eaſdem 241
perſonas duæ cauſæ tractentur, geſta in vna
non probant in alia, niſi expreſsè reprodu-
cantur, nec iudex poteſt ſupplere ex capite
notorietatis. rectè conducunt quæ dixi 4. p.
cap. 1. à num. 82. & ſeqq.

Illud tamẽ valde vtiliſſimum notauerim, 242
quòd cùm de iure, & Rotæ ſtylo nonnullæ
ſint iudicij ſolemnitates eſſentialiter requi-
ſitæ, quarum omiſſio actum, iudicium, &
ſententiam vitient ipſo iure, & ita per Rot.
in dies declaratur: tamen omnia ſuſtinen-
tur ſi de contrario Hiſpanię iudiciorum ſty-
lo doctum fuerit, & appareat. quoniam ge-
nerale verum eſt, vt in ordinatoriis iudicij,
ſtylus, & conſuetudo loci, vbi litigatur, & 243
iudicium agitur, ſemper eſt ſeruandus. gl. ſi.
& ibi Ab. *num.* 10. *&* 11. & cæteri omnes *in c.*

quod

quod clericis de for. compet. Felin. in c. Eccleſiæ
Sanctæ Mariæ num. 55. de constitutio. Rochus
de Curt in c. fi. de conſuetud. ſectio 8. num. 69.
& ſeſſ. 9. quæſt. 16. à num. 37. & 38. Vanti. de
null. ex defect. proceſſ. num. 56. Iacob. Put. deciſ.
99. num. 2. lib. 3. Hierony. Gonza. in regul. de
men. & alter. gl. 9. §. 1. in annota. num. 104. ple-
niſſimè Rolan. à Vall. in conſ. 48. num. 1. & per
totum volu. 3. qui poſt alios num. 13. & 23. ſe-
quutus à Gonz. ibi num. 105. affirmat iudi-
244 cem appellationis teneri approbare iuſtum
ſtylum tribunalis inferioris, iuxta quem iu-
dex à quo proceſſum ordinauit. de quo vide
quæ nos latè ſuprà 1. p. cap. 2. §. 3. à principio.

Et in terminis ita pluries declarauit Rot.
Roman. vt in vna Corduben. decimarum 14.
Ianuarij anno 1594. coram Seraphino, &
in alia Calagurrita. oblationum 26. Maij.
1590. coram Comitulo, & in Toletana de-
cimatum de Sarre. 16. Februarij corã Pam-
phil & aliàs ſæpius, vt teſtatur Hieron. Gon-
zal. in d. regul. de menſ. & alter. glo. 9. §. 1. in an-
notatio. num. 55. & eſt bona deciſio Cæſat. de
Graſſ. 6 num. 6. de ſent. & re iud. per Gondi-
zal. de Paz in prax. 1. p. tom. 1. 8. temp. ex num.
45. & tom. 2. cap. 2. de citat. num. 14. qui per d.
Rotæ deciſiones fuit allegatus, quibns dici-
245 tur, quòd examen teſtium de Hiſpania cita-
tione, etiam vnica pro toto termino proba-
torio præfixo, & poſtmodum prorogato, ſu-
ſtineatur ex Hiſpaniæ ſtylo, qui patitur ali-
quas limitationes, vt per Gonzal. latè ſuprà.
246 qui à num. 65. defendit ſtylum Hiſpaniæ, vt
terminus probatorius ſit communis, & eo-
dem tempore, reo atque actori currat, quid-
quid de ſtylo Rotæ ſeruetur, vt priùs probet
actor, poſtmodum autem reus, actoris pro-
batione releuante. putat tamen ipſe num. 69.
247 quod ſi in tribunalibus eccleſiaſticis reus ex
aliqua iuſta cauſa inſiſteret, quòd non ſibi
præfigatur dilatio ad probandum ſuas exce-
ptiones, donec actor ſuam probet intentio-
nem, obtineret, quod poteſt ſuſtineri ex his
quæ ipſe à num. 65.

Hinc etiam fluit, quod licèt de iure, &
248 Rotæ ſtylo examen teſtium ſit nullum ipſo
iure, factum per notarium recuſatum, ad
quod ſola ſuſpicio abſque cauſæ expreſſio-
ne cum iuramento ſufficit, ad illum remo-
uendum in totum. Gaill. practi. obſer. lib. 1. ob-
ſeruatio. 33. num. 17. Maſcar. conſ. 1095 nu. 32.
Virginius de Boccat. tract. de liter. remiſſ. c. 6.
n. 14. Eſcacia tract. de iudi. cauſa. ciuil. & crim.
lib. 2. c. 8. n. 919. & ſeqq. fol. 317. non tamen ei
datur adiunctus, vt de ratione, & inconue-
nientibus adiuncti videndus Gonz. in regul.
de menſ. & alter. glo. 9. §. 1. in annota. à n. 98.

249 Tamen quia ſtylus Hiſpaniæ in cauſis ibi-
dem adhuc pendentibus aliud ſeruat, nem-
pe recuſato receptore & notario, re non in-
tegra, hoc eſt, poſtquam incepit negotium,
non remouetur in totum, ſed adiunctus ei
datur, vt ex l. 22. tit. de los receores lib. 2. recopil.
Grego. Lop. tit. 4 p. 3. in gl. magna prope finem,
allegans Ioan. de Plat. in l. nulli. ad fin. C. de
numer. & actuar. lib. 12. Auiles in cap. prato. c.
35. in glo. verbo remita n. 4. Paz in prax. tom. 1.
p. 1. temp. 10. n. 8. & in annotatio. de tabel. n. 42.
Auendan. de exequen. mand. 2. p. c. 15. num. 5.
Azeued. in l. 1. tit. 16. num. 22. & in l. 1. nu. 11.
tit. 27. lib. 4. recopil. pariter dictus ſtylus ſuſti-
netur, nec reprobatur à Rota ſecundùm
Gonzal. vbi proximè num. 163. & ſeq. vbi &
rectè dicit, aliud eſſe dicendum in cauſis 250
pendentibus in Rota, ad quas examinantur
teſtes in Hiſpania, vigore remiſſorialium
Rotalium; quia tunc notarius remiſſorialis
recuſatus ſit in totum remouendus, iuxta
Rotæ ſtylum, quo caſu loquitur deciſio Ro-
tæ 604. num. 10. & 2. p. 1. diuerſo.

In aliis etiam caſibus hic Hiſpaniæ ſtylus 251
contrarius Rotali, per eandem Rotam fuit
admiſſus, teſtatur Caputaq. deciſ. 265. p. 3. &
fuiſſe deciſum in vna Calagurritana iuris
votandi 19. Ianuarij anno 1590. coram Ora-
no, & in alia Calagurritana oblationum 26.
Maij 1590. coram Comitulo, teſtatur Gon-
zal. vbi ſuprà num. 115. Put. deciſ. 258. num. 3.
lib. 1.

Et in optimo alio caſu ſæpe hoc idem de-
terminauit Rota, vt in vna Burgen. reſiden-
tia 30. Maij 1586. coram D. Plato. & in alia
Burgen. concedendæ licentiæ coram Orano
de anno 1585. & in alia Conchenſi coram
Blanchetto. & in Pampilonen. Parochialis
13. Iulij 1600. corã Pegna. vt teſtatur Gon-
zal. de men. & alter. glo. 9. §. 1. in annotatio. à
num. 154. videndus à num. 117. quibus reſo-
lutum fuit, quòd licèt de iure, & Rotæ ſtylo 252
citatio ad ſentẽtiam ita ſit neceſſaria, vt eius
omiſſio ipſam vitiet, & nullam reddat: ta-
men ſententia de Hiſpania lata abſque illa, 253
non annullatur, ex eo quòd de ſtylo Hiſpa-
niæ hæc citatio non requiritur, imò ibi con-
cluſio in cauſa vim habeat citationis ad ſen-
tentiam.

Imò generaliter verum eſt, quòd etiam
vbi iſthæc citatio ad ſententiam requiritur, 254
concluſio in cauſa poſt diſcuſſionẽ intimata
vtrique parti ſupplet omnino huius citatio-
nis defectus, probant rationem reddentes
mirabilem Gonzal. vbi ſuprà num. 154. (alias
plures limitationes inſerens) Vant. de nullit.
c. fi. num 107. Alexand. conſil. 225. ponderatis
num. 12. volu 6. Matth. de Afflict. deciſ. 283.
incipit diu eſt num. 6. non tamen ſufficit, ſi
cauſa non eſſet formiter & legitimè con- 255
cluſa, ſed iudex dumtaxat mandaret con-
cludi,

cludi, vt fuiſſe decisum in vna Hiſpalenſi Capellaniç coram Bubalo, & in d deciſ. Burgenſ. reſidentiæ 30. Maij 1586. eotam illuſtriſſimo Plato teſtatur Gonzal. *ibi num.* 156.

256 Similiter etiam poſt executorialium expeditionem de Rotæ ſtylo intimationes, & earum reproductiones, debent neceſſariò earum executionem præcedere, quarum omiſſio illam reddunt nullam ipſo iure, & attentatam, quæ tamen cùm de ſtylo Hiſpaniæ non requirantur, earum omiſſio executionem non ſubuertere, declarauit Rota. prout & nos probauimus inferiùs 4.p.cap. 1. verſ. at verò notandum eſt quid in partibus, *&c.* à num. 86.

CAPVT X.

De iure Regio patronatus, & an, & quibus caſibus ab ordinario recuſante inſtituere præſentatũ per Catholicam Maieſtatem, certante Regiæ Coronæ ius patronatus minimè pertinere; appellationi interiectæ non deferendo, vis fiat.

SVMMARIVM.

Appellationi à collatione beneficij ſpreto iure regio patronatus emiſſæ à præſentato Catholicam maieſtatem emiſſa ſi non deferatur, an vis fiat. n. 1.

Collatio facta ſpreto iure patronatus eſt nulla ipſo iure. n. 2.

Præſentatio, electio & collatio ſunt fructus iuris præſentandi, eligendi & conferendi. ibidem.

Præſentatus à patrono putatiuo exiſtente in quaſi poſſeſſione præfertur præſentato ab habente ius in proprietate. n. 3.

Præſentandi ſtatus & quaſi poſſeſſio ſi non reperiatur apud regiam maieſtatem, ſed apud ordinarium, an ius patronatus contemptum dicatur n. 4.

In beneficialibus quoad collationem, præſentationem, & electionem vltimus ſtatus & immediata quaſi poſſeſſio attenditur. n. 5.

Quaſi poſſeſſio conferendi attenditur non ius proprietatis. n. 6.

Collatorem ſeu patronum eſſe aliud eſt, aliud verò ius præſentandi, vel conferendi habere, quia illud reſpicit petitorium, iſtud poſſeſſorium. n. 7.

Præſentandi ius habeo, ergo competit mihi ius patronatus; non eſt bonum argumentum. n. 8.

Fundamenta ſpecialiſſima multa vrgent, quæ ius regium patronatus conſeruant, præſcriptionémque ipſius beneficij impediunt, atque quaſi poſſeſſionem inficiunt. n. 9.

Regi Hiſpaniæ competit ius patronatus in quibuſdam beneficijs ex bulla Adriani VI. Clementis VII. & Pauli III. maximorum Pontificum. n. 10.

Bullæ Adriani VI. verba referuntur, quæ ius patronatus in beneficijs conſiſtorialibus Regi Hiſpaniarum competit. n. 11.

Ex clauſulis Bullæ Adriani (quæ eximiam voluntatem demonſtrant) clarè attenta earum natura & proprietate excluditur quaſi poſſeſſio & præſcriptio contra Regem noſtrum in beneficijs ſui iuris patronatus. n. 12.

Præſcriptio vt procedat in iure patronatus Regio, duo requiruntur probanda, patientia, & ſcientia patroni, & animus liberandi Eccleſiam à iure patronatus. n. 13. & 14.

Abſque quaſi poſſeſſione nulla præſcriptio iuris incorporalis procedere poteſt. n. 15.

Quaſi poſſeſſio in iuribus incorporalibus quæri non poteſt, niſi ex ſcientia & patientia aduerſarij. n. 16.

Contra Regem nulla poteſt probari ſcientia & patientia, vt aliquis vſurpet ius patronatus, cùm potiùs tales Bullæ in eius derogatione retinentur in Hiſpania, ne illis vti queant impetrantes. n. 17.

Scientia officialium in præſcriptione contra Principem ſufficit, vt illi præiudicet. n. 18.

Scientiam officialium in præſcriptione contra Principem non ſufficere qui teneant. n. 19.

Qui in hac controuerſia mediam tenuerint opinionem. n. 20.

Scientia officialium in præſcriptione ſufficiet, nempe in ijs quorum adminiſtratio ſpectat ad eoſdem officiales, eáque ratione poſſunt reclamare. n. 21.

Iuris patronatus regalis adminiſtratio, & cognitio non pertinet ad officiales Regis, ſed ad ipſum dumtaxat, ideo ſcientia officialium Regi nocere non poteſt in eius iuris patronatus præſcriptione. n. 22.

Scientia officialium non nocet Regi in eius iure patronatus. n. 23.

Clauſulæ derogatoriæ in contrarium faciendorum (quibus vtitur Bulla Adriani) inducunt proteſtationem defectus voluntatis in futurum. num. 24.

Clauſula derogatoria præcedens operatur defectum voluntatis in diſpoſitionibus ſequentibus. n. 25.

Ea quæ ſunt facti in principibus ignorare præſumuntur. n. 26.

Prouiſiones Apoſtolicæ non mutant ſtatum beneficij iuris patronatus, nec patronis nocent docentibus de ſuo iure patronatus. n. 27.

Ordinarij prouiſiones non nocent patrono n. 28.

Status mutatio in beneficialibus in dubio non præſumitur. n. 29.

Ius patronatus non amittitur per non vſum. n. 30.

Beneficij ſtatus mutatio procederet per prouiſiones

nes Pontificis eius concurrente ſcientia, & voluntate. n. 31.

Ad iuris patronatus regij præſcriptionem in vtroque principe ſpirituali, & temporali deficit intentio præſcribendi & ſcientia, beneficium eſſe iuris patronatus regij, nec de eo fit in ſupplicationibus mentio. num. 32.

Iuris Regij patronatus beneficium cum ignoret illius qualitatem, prouidet ſummus Pontifex ex capite ampliſſimæ poteſtatis. ibidem.

Poſſeſſio talis eſt, qualis demonſtrat titulus præcedens. n. 33.

Poſſidens ex vna cauſa, ſi ſit inſufficiens, non poteſt ad aliam redire, quia animus & opinio vtentis attenditur. n. 34.

Poſſeſſionis cauſam nemo mutare poteſt, niſi aliquo extrinſecus accedente. n. 35.

Præſcriptum tantum intelligitur, quantum poſſeſſum. n 36.

Præſcriptio ſuper re non extenditur ad acceſſoria ſeparabilia; quare præſcripta viſitatione, non intelligitur præſcripta procuratio. n. 37.

Præſcriptio non extenditur ad ea, quæ venit in antecedens, vt exemplificatur. n. 38.

Præſcribens inſtitutionem non poteſt iure deuoluto conferre. n. 39.

Iure communi vtens non præſcribit. n. 40.

Iure deuoluto prouidens non officit patrono, niſi pro illa vice dumtaxat. n. 41.

Patrono non currit tempus præſentandi, niſi à die ſcientiæ, & notitiæ veræ, non interpretatiuè. num. 42.

Regibus Hiſpaniæ non currit tempus tempus quadrimeſtre ad præſentandum beneficia & Epiſcopatus ſuæ Coronæ, etiam ſi eorum officiales ſciant vacationes. n. 43.

Et etiam ſi Rex ipſe ſciat vacationem ob maximas occupationes. ibidem.

Regi cùm nunquam currat tempus ad præſentandum ex defectu ſcientiæ, ſemper poteſt reclamare contra prouiſiones ordinarij. n. 44.

Cauſa ad præſcribendum ius Regium patronatus cùm non ſit ſufficiens, non poterit Pontifex ſe ex alia iuuare. n. 45.

Gratia Pontificis fundata ſuper aliqua cauſa aut qualitate, eſt nulla ipſo iure, non conſtito de qualitate. n. 46.

Gratia conceſſa etiam motu proprio non poteſt operari vltra intentionem & mentem concedentis. n. 47.

Gratiæ narratio falſa exiſtens perpetuò gratiam annullat ipſo iure. n. 48.

Prouiſiones nullæ non ſunt in conſideratione ad præſcriptionem inducendam. n. 49.

Impetratio facta ex vna cauſa, qua vera non exiſtente, non poteſt ſuſtineri ex alia cauſa tunc temporis exiſtente. n. 50.

Diſpoſitio omnis facta cũ aliquo præſuppoſito, ipſo non verificato, corruit penitus diſpoſitio. n. 51.

Inducta ad vnum finem, contrarium non debent operari n. 52.

Bulla Adriani concedens ius patronatus Regium, ibi (ac perpetuo inuiolabiliter obſeruari debere) inducit perpetuitatem. n. 53.

Verba (dictorum ſucceſſorum veſtrorum) de quibus in Bulla Adriani, inducunt perpetuitatem. n. 54.

Priuilegium conceſſum ſucceſſoribus durat perpetuò, quandiu adſunt perſonæ in priuilegio contentæ. n. 55.

Præſcriptio tollitur per diſpoſitionem inducentem perpetuitatem. n. 56.

Priuilegio appoſita ſi ſunt verba perpetuitatis excluditur præſcriptio. n. 57.

Realis an ſit diſpoſitio, vel perſonalis, tenor inſpiciendus eſt. n. 58.

Diſpoſitio faciens mentionẽ ſucceſſorum ex vtraque parte eſt realis, non perſonalis. n. 59.

Indulta Apoſtolica, quibus conceditur ius patronatus Catholicæ maieſtatis, facit mentionem ſucceſſorum Coronæ, & ſedis Apoſtolicæ, & propterea realia ſunt, & perpetua. n. 60.

Res perpetuæ eſſe debent apud ſucceſſores vocatos, vbi perpetuò ius competit. n. 61.

Clauſula (irritans) inter alios eius effectus, tollit præſcriptionem. n. 62.

Clauſula (irritans) tollit conſuetudinem, non ſolùm in præteritum, ſed etiam in futurum. num. 63.

Clauſula (irritans) tollit vires ſententiæ, & eius executionem impedit. n. 64.

Clauſula (irritans) inficit non ſolùm titulum beneficij collati, ſed & poſſeſſionem, ita vt poſſeſſor nullo ſe poſſit poſſeſſorio remedio iuuare. num. 65.

Poſſeſſio infecta per clauſulam (irritans) omni caret effectu. ibidem.

Clauſula (irritans) inficit omnia quæ ſequuntur. ita vt nec fomentum, nec iuris effectum habeant. n. 66.

Clauſula (irritans) habet inhibitionem in ventre. n. 67.

Clauſula (irritans) continet priuatiuam vim, & auocatiuam poteſtatis conceſſæ. n. 68.

Clauſula (irritans) operatur nullitatem ab initio. num 69.

Clauſula (irritans) impedit remedium etiam ſummariiſſimum poſſeſſorium, in quo omnes excluduntur exceptiones. n. 70.

Prouiſiones beneficij reſeruati virtute regulæ octo menſium continentis decretum irritans, factæ in menſibus reſeruatis ſunt nullæ ipſo iure quoad titulum & poſſeſſionem. n. 71.

Decretum irritans potentius eſt reſeruatione. numero 72.

Priuilegium conceſſum Cardinali prouidendi beneficia alicuius diœceſis continens decretum irritans ordinarius prouidet nulliter ipſo iure, etiam

etiam ſi Cardinalis illud non prouideret. numero 73.

Quaſi poſſeſſio nõ acquiritur per collationes, etiam effectum ſortitas contra decretum irritans. num.74.

Præſentandi quaſi poſſeſſione patronus non turbatur per collationem nullam n.75.

Bulla Adriani continet clauſulam (ſublata.) num.76.

Clauſula (ſublata) claudit ora iudicibus aliter iudicandi, & adimit partibus poteſtatem opponendi contra priuilegium dictam clauſulam continens. n.77.

Clauſula (ſublata) etiamſi non opponatur an proceſſus ſit nullus ipſo iure. n.78.

Clauſulæ (ſublata) exceptio oppoſita à parte non eſt dubium, quòd ſit proceſſus nullus ipſo iure. num.79.

Appellationi emiſſæ à proceſſu geſto contra clauſulam (ſublata) eſt deferendum, etiam ſuper ijs, quæ aliàs inappellabilia ſunt. n.80.

Opponi non poteſt aliquid, etiam per viam replicationis contra diſpoſitionem cõtinentem clauſulam (ſublata.) n.81.

Clauſula (ſublata) obſtat etiam in ſummariſſimo poſſeſſorio manutentionis. n.82.

Clauſulæ (ſublata) natura & effectus. num.83. remiſſiuè.

Clauſula (irritans) & clauſula (ſublata) ligat, & afficit ignorantes, etiam ſi id non expreſſerit. num.84.

Impetrationes & prouiſiones Pontificales factæ de beneficijs iuris Regij patronatus tanquam ſubiectæ clauſulæ irritanti ſunt nullæ ipſo iure, & præſcriptiones cauſare non poſſunt. num.85.

Clauſula (irritans) ipſum Papam, & ſucceſſores ligat. n.86.

Bulla Adriani continet clauſulam derogatoriam, quæ ibi refertur. n.87.

Clauſula derogatoria annullat omnes diſpoſitiones ſequentes contrarias. n.88.

Clauſula derogatoria ſtante in prima diſpoſitione futura contraria, non valet, niſi prioris ſpecialem faciat mentionem. n.89.

Bulla Adriani continet clauſulam derogatoriam derogatoriarum. n.90.

Diſpoſitio ſecunda non obeſt priori niſi faciat mentionem clauſulæ derogatoriæ, & etiam clauſulæ derogatoriarum. n.91.

Priuilegiorum derogatione facta per legem generalem an cenſeatur derogatum priuilegium. n.92. remiſſiuè.

Priuilegium continens fortiſſimas clauſulas non eſt veriſimile, velle Principem in lege generali derogante, priuilegia comprehendere. num.93.

Priuilegium conceſſum Marchioni Aſtoriſcenſi præſentandi nonnullos canonicatos illius Eccleſiæ ſua vita durante, refertur. n.94.

Priuilegium Marchioni Aſtoriſcenſi continens ſimiles clauſulas ac Bulla Adriani, non intelligitur ſublatum per regulas Cancellariæ poſtmodum in contrarium editas. n.95.

Catholicæ maieſtatis priuilegio nullo modo detrahunt ſummi Pontifices, ſed paſſim augent cùm eius merita creſcunt. n.96.

Priuilegium per Papam conceſſum perſonis dilectis gratis & valde bene meritis non cenſetur derogatum per legem derogantem quibuſuis priuilegijs. n.97.

Catholica maieſtas licèt non ſit vſus ſui iuris patronatus indultis in aliquibus beneficijs, illa non amiſit per non vſum. n.98.

Clauſula irritans appoſita in diſpoſitione non poteſt impugnari ex eo, quòd ipſa diſpoſitio vſu recepta non ſit, & de ratione. n.99.

Rex Hiſpaniæ indultis iuris patronatus vſus eſt ſemper in parte. n.100.

Priuilegij vſus in parte interrumpit quamlibet præſcriptionem aduerſus illum introductam. num.101.

Præſcriptio ordinariorum aduerſus indulta iuris Regij patronatus non habet principium, vel ſi habuit, illud paſſim interruptum. n.102.

Titulus vbi adeſt vniuerſalis, per vſum partis conſeruatur ius in toto quoad quaſlibet ſpecies ſub eo contentas. n.103.

Vſus iuriſdictionis in vna parte conceſſionis tribuit vſum in alia, & conſeruat omne ius. num.104.

Præſcriptio & conſuetudo vſus conceſſionis in vna parte, extenditur ad aliam. n.105.

Rex Hiſpaniæ maiori parte beneficiorum conſiſtorialium virtute conceſſionum Apoſtolicarum vſus eſt, quoties vacare contingunt. num.106.

Regnum cuius ciuitates aliquæ parent Imperio, totum intelligitur illi ſubiectum, quia ſufficit partis tantùm habere pacificam poſſeſſionem, vt totius habere intelligatur. n.107.

Vſus in parte conſeruat ius in totum, vbi agitur de conſeruatione, non verò de noua acquiſitione. n.108.

Conſeruare aliud eſt, aliud de nouo acquirere. num.109.

Rex Hiſpaniæ non tractat de acquirendo nouo iure patronatus in beneficijs conſiſtorialibus, ſed de conſeruando ſibi ex indultis Apoſtolicis competente. n.110.

Merum imperium habens ex priuilegio ſi in vno actu exerceat iuriſdictionem, totius priuilegij ius conſeruat, & quid in præſcriptione. num.111.

Priuilegio vtens in parte conſeruat poſſeſſionem in toto priuilegio. n.112.

Præſcriptio de vno caſu vnius ſpeciei extenditur ad alium caſum eiuſdem ſpeciei. n.113.

Per vſum vnius actus ex competentibus patrono, acquiritur iuris patronatus quaſi poſſeſsio. num. 114.

Quaſi poſſeſsio omnium patronorum conſeruatur per præſentationem aliquorũ dumtaxat, dummodo hi animo priuandi cæteros non præſentent. n. 115.

Poſſeſsio generalis acquiſita in iuribus incorporalibus (quæ magis intellectu, quàm corpore percipiuntur) propter iurium vnitatem ratione cauſæ generalis poſſeſsio retenta ac quæſita in parte, retinetur in toto. n. 116.

Cauſa vniuerſalis, quando adeſt in vtente, potiùs attenditur, quàm particulare exercitium. num. 117.

Quaſi poſſeſsio percipiendi oblationes in aliquibus locis diæceſis ex iure vniuerſali, extenditur ad omnia alia loca eiuſdem diæceſis. num. 118.

Exercens vnum vel plures actus ratione iuris vniuerſalis, quod quis prætendit ſibi competere, fit extenſio ad alios actus & perſonas, dummodo non diuerſas. n. 119.

Luctuoſam præſcribens ratione iuriſdictionis, ſufficit, illam percepiſſe ab aliquibus vaſallis, vt contra omnes intelligatur. n. 120.

Ius reale exigendi luctuoſam vbi præſcribitur, comprehendit omnes perſonas territorij, quibus ius illud applicari poteſt. n 121.

Præſcriptio iuris realis porrigitur ad omnes, etiam ſi aduerſus eos ſpecificè non fuerit præſcriptum. num 122.

Præſcriptio in vna ſpecie extenditur de perſona ad perſonam, & de vno actu ad alium eiuſdem ſpeciei. n. 123.

Præſcriptionis cauſata à iure reali effectus extenditur aduerſus eos, contra quos non præſcriptum eſt, & ad particularem ſpeciem iuris comprehenſi ſub vnico iure vniuerſali. n. 124.

Cauſam magis, quàm exercitium ipſius actus conſiderandam eſſe. n. 125.

In ijs quæ conſiſtunt in pondere, numero, aut menſura, apprehenſa parte granorum totum aceruum frumenti apprehendiſſe dicitur. n. 126.

Aliud eſſe in furto ex æquitate. ibidem.

Poſſeſsione apprehenſa in vno ex capitibus gregis empti; totius gregis apprehenſam intelligitur, cùm ſit vnum corpus, licèt plures diſtantes res. num. 127.

Vendito vel legato choro cantorum poſſeſsione apprehenſa in vno capite, totus chorus apprehenſus intelligitur, cùm omnes ſint ſimul connexi. numero 128. vbi alia redduntur exempla.

Quod limitatur. n. 129.

Poſſeſsio rei principalis cenſetur etiam continuari in connexis, & acceſſorijs. n. 130.

Ius vniuerſale prætendens in aliqua diæceſi probatis actibus particularibus aliquorum locorum, an manu teneatur in tota diæceſi. num. 131.

Actus poſſeſſorij per retentionem in vna particula muri conſeruatur quaſi poſſeſsio in toto muro. n. 132.

Per receptionem partis penſionis conſtitutæ conſtituitur in quaſi poſſeſsione exigendi totam penſionem. n. 133.

Poſſediſſe, & præſcripſiſſe nouali a ille dicitur, qui poſſedit, & præſcripſit decimas vnius prædij, quia ob vnitatem ſubiecti dicitur acquiſiuiſſe totum. n. 134.

Acquiſiuiſſe poſſeſsionem vnius rei in iuribus incorporalibus, ſufficit, vt conſeruetur quaſi poſſeſsio in omnibus. n. 135.

Quaſi poſſeſsio iuris vniuerſalis non extenditur ad aliam ſpeciem in cuius poſſeſsione alius reperitur. n. 136.

Rege Hiſpaniæ exiſtente in quaſi poſſeſsione iuris patronatus vniuerſalis beneficiorũ conſiſtorialium, ordinarius etiam particulariter non poteſt aliquod illorum quaſi poſsidere: & de ratione. n. 137.

Manutentio denegatur quandiu apparet de titulo inualido. n. 138.

Ius quærendum facilius tollitur, quàm ius quæſitum. n 139.

Ordinarius non poteſt prætendere ius vniuerſale in beneficijs conſiſtorialibus Hiſpaniæ prout Rex, maximè quia horum beneficiorum genus reſeruatum eſt conſiſtorio Papæ. n. 140.

Vtente iure vniuerſali ex priuilegio datur manutentio etiam in ſpecie non poſſeſſa contra iuris aſsiſtentiam habentem, & etiam ſi poſsidenti ius commune reſiſtat. n. 141.

Priuilegio probato ceſſat legis aſsiſtentia, cùm poſſeſsio iuſtificetur ex titulo. n. 142.

Ex iure patronatus vniuerſali conſeruato in parte priuilegij, retinetur ius in toto, & ad beneficia conſiſtorialia nouiter reperta diſcoopertà extenſio fit n. 143.

Poſſeſsionem probans ex priuilegio decimandi in toto territorio reſpectu fructuum, qui aliàs ibi naſcebantur, iuuatur etiam reſpectu noualium poſtea repertorum. n. 144.

Præſentationes factæ per Catholicam maieſtatem quorundam beneficiorum iuris Regij patronatus, impediunt præſcriptionem, etiam centenariam in alijs eiuſdem qualitatis. n. 145. & 279. cum ſeqq.

Reſignationes plerumque in cauſa ſunt, vt ignorentur vacationes beneficiorum iuris Regij patronatus. n. 146.

In iure Regio patronatus non currit præſcriptio, imò in Camera Luſitana plura beneficia oblita eſſe recuperata, dicit Caſedus. n. 147.

Ius patronatus Regium eſt Coronæ incorporatum, ac de regalibus, ac ideo niſi per immemoriale tempus acquiri poteſt. n. 148.

In iure

In iure Regio patronatus beneficiorum conſiſtorialium non poteſt dari immemoriale à tempore indultorum. n.149.

Bona maioratus ſunt impræſcriptibilia. n.150.

Maioratus bona præſcribuntur per tempus immemoriale. num. 151. declara vt infrà, à num.282.

Regnum caput eſt omnium maioratuum Hiſpaniæ. n.152.

Præſcriptio ordinariorum iuris patronatus Regij interrumpitur per ſingulorum Regum ſucceſſionem. n.153.

Poſſeßio ciuilis & naturalis transfertur in ſucceſſorem maioratus miniſterio legis Tauri etiam ab alio occupata in vita, aut poſt mortem prædeceſſoris. ibidem.

Maioratus mortuo poſſeſſore tertius occupans bona nec habet poſſeßionem ciuilem, nec naturalem, ſed ſolam detentionem. n. 154. adeò vt non poßit præſcribere. ibidem.

Tertio occupanti bona maioratus contra ſucceſſorem non competit remedium poſſeſſorium, nec fructus lucratur, nec aliquem iuris effectum habet. n.155.

Iuris patronatus annexi maioratui Hiſpaniæ quaſi poſſeßio acquiritur ſucceſſori miniſterio legis Regiæ, etiam ſine apprehenſione actuali. num.156.

Iuris patronatus quaſi poſſeßio non transfertur in tertium occupantem maioratum. n.157.

Poſſeſſor iuris patronatus ſufficit habere poſſeßionem in conſequentiam ad præſentandum, vt in bonæ fidei poſſeſſore caſtri aut villæ, cui inhæret. n.158.

Etiam ſi ipſe poſſeſſor numquam præſentauerit, quia dignitas ſeu caſtrum retinuit ſemper poſſeßionem. ibidem.

Rex in ſua præſentatione ad beneficium nouiter repertum, vt præferatur, debet de ſuo iure patronatus in illo beneficio docere, aliàs interim ordinarius non excluditur. n.159.

Quaſi poſſeßio non ſufficit, vbi agitur de ſtatu beneficij, & de diuerſo anteriori conſtat. ibidem.

Defectus proprietatis ſi conſtat tempore præſentationis aut collationis, proprietarius præfertur poſſeſſori. n.160.

Clauſula (irritans) tunc ſuos producit effectus, & inficit poſſeßionem, quando conſtat obtinere in illo caſu: interim tamen poſſeſſor non impeditur remedijs poſſeſſorijs vti. n.161.

Clauſula (irritans) nihil operatur dummodo non conſtet reſeruationem intrare in illo beneficio de quo agitur. n.162.

Clauſula (irritans) dummodo non ſit verificata, non impedit manutentionem poſſeßionis. num.163.

Ius Regium patronatus quando apparere dicetur. num.164.

Regia prouiſio præſentationis directa ordinario aliquando narrat ius patronatus regale eſſe motu proprio, aliquando verò illud aſſerit ex relatione præſentati. ibidem.

Catholica maieſtas miſit per ſua Regna præcipuè Galleciæ Auſtures & Obiedo perſonas fide dignas ſcientia & conſcientiæ, vt recognoſcerent beneficia ſuo Regio patronatui ſpectantia. num.165.

Principi quaſi informato de facti veritate aliquid aſſerenti eſt ſtandum. n.166.

Principis aſſertioni ſtandum eſt in antiquis, quibus fundatur etiam in præiudicium tertij. num.167.

Principis aſſertioni ius patronatus ad ſe ſpectare ex relatione tamen partis non eſt ſtandum. num.168.

Verbum (vt accepimus) poſitum in gratia facta ad petitionem partis, eius narratiua refertur, & non aſſertioni Principis. n.169.

Verbum (vt accepimus) appoſitum in gratia motu proprio facta non ad narratiuam partis, ſed principis aſſertionem refertur. n.170.

Verbum imperſonale (vt aſſeritur) non refertur ad impetrantem; & ideo ad eius verificationem non adſtringitur. n.171.

De iure Regio patronatus ſi conſtat tempore Regiæ præſentationis, vt dictum eſt, & ordinarius aliter conferat beneficium, prouiſio erit nulla, & appellationi eſſe deferendum, declarabitur in tribunali Regio. n.172.

Contradictor quando comparet in prouiſione beneficij allegans ſuum eſſe ius patronatus, audiendus eſt in contradictorio iudicio, ſententia fertur diffinitiua, & appellatio vtrumque habet effectum in ſimplicibus, non autem in curatis. n.173.

Ius Regium patronatus non tractatur coram ordinario, ſed in Conſilio ſupremo Cameræ. num.174.

Exceptio iuris patronatus Regij oppoſita quouſque in Senatu Cameræ Regiæ terminetur, ordinarius tenetur ſuperſedere in prouiſione beneficij. num.175.

Ab ordinario procedente ad vlteriorem prouiſionem beneficij, interim dum in Senatu Regio de iure patronatus terminatur exceptio, appellationi emiſſæ erit deferendum. n.176.

Ab inordinato proceſſu appellationi eſſe deferendum, etiam in iudicijs aliàs inappellabilibus. ibidem.

Ordinarius non eſt cogendus inſtituere præſentatum à Rege alio exiſtente in poſſeßione per longum aut longißimum tempus, donec per executoriales conuincatur. n.177.

Beneficio de iure vacante ob priuationem ipſo iure & non de facto, tametſi patronus queat præſentare, non tamen poſſeßio auocanda eſt donec conuincatur, & declaretur. n.178.

Præſentatus ab exiſtente in quaſi poſſeſſione iuris patronatus, ſi iſte euincatur, non erit auocandus à poſſeſſione. n. 179.

Idem eſt quando lis vertitur inter duos collatores. num. 180.

Lite mota inter Epiſcopum & patronum, vincente patrono, prouiſus ab ordinario remoueri poteſt. n. 181.

Lite vertente inter Regem & alium patronum putatiuum exiſtente in quaſi poſſeſſione vincente Rege, præſentatus à putatiuo patrono amouendus eſt: & de ratione. ibidem n. 182.

Lite pendente inter patronos electores aut collectores ſuper poſſeſſione, vincens declaratur verus poſſeſſor, & ideo ab aduerſario præſentatus ſeu electus erit indiſtinctè remouendus. num. 183.

Citandus eſt Epiſcopus aut patronus, & ab eiſdem prouiſus ad litem ſuper ſpolio. n. 184.

Euicto iure Regio patronatus poſſeſſor non eſt auocandus, nec præſentatus mittendus in poſſeſſionem, ſed omnimodo ſententia admittit ſupplicationem. n. 185.

Appellationi à prouiſione beneficij ſimplicis facta in contradictorio iudicio defertur. n. 186.

Secus quando extraiudicialiter. ibidem.

Prouiſio Parochialis vbi ſit facienda in contradictorio iudicio, prima ſententia exequitur, ſi eſt vacans Parochialis, ſecus ſi non eſt vacans: & de ratione. n. 187.

Iuris regij patronatus cognitio tam ſuper poſſeſſione, quàm ſuper proprietate, cui pertinet. num. 188.

Iuris patronatus tanquam ſpiritualibus annexi iudici Eccleſiaſtico ſpectat cognitio. numero 189.

Regij iuris patronatus controuerſia tractatur coram Rege & eius conſilio Cameræ ſpecialiſſima ratione. n. 190.

Quod non ſolùm vſus Hiſpaniæ recipit, ſed & Regni Galliæ, Angliæ, Hungariæ, & Apuliæ. num. 191.

Concil. Trid. ſeſſ. 22. de reformat. c. 8. ponderatur, diſponens Epiſcopum non poſſe viſitare hoſpitalia & confraternitates, quæ ſunt ſub immediata Regis protectione. n. 192.

Conſilium Regium non cognoſcit de iure Regio patronatus in conſiſtorialibus competente, de quo non dubitatur, nec ibi inſtitutio aut collatio ſit. n. 193.

Regium conſilium agit tantùm de qualitate extrinſeca Eccleſiæ contenta in Bullis Pontificalibus, an beneficium ſit conſiſtoriale nécne, quod eſt quid facti, non autem ſpiritualitatis. num. 194.

Iudex ſecularis poteſt cognoſcere, & terminare ſuper donatione iuris patronatus facta à laico, & ad illius implementum donatorem compellere. n. 195.

Iudex ſecularis poteſt compellere promittentem donare ius patronatus, vt contractum adimpleat. n. 196.

Iudex ſecularis poterit cognoſcere de qualitatibus inhærentibus ipſi donationi iuris patronatus. num. 197.

Controuerſias, quæ ſolebant oriri inter Conſilium ſupremum, & conſilium Cameræ ſuper cognitione iuris Regij patronatus Catholica maieſtas diremit per regias ſcedulas, quibus inhibuit omnibus tribunalibus excepto conſilio Cameræ. n. 198.

Prouiſiones Regis recenſentur, quibus hæc iuris Regij patronatus cognitio priuatiuè eſt reſeruata conſilio Cameræ. ibidem.

Suprema Regia tribunalia non ſe intromittunt in cognitione per viam violentiæ factæ ab ordinario Eccleſiaſtico, ſed illam remittunt conſilio Cameræ. n. 199.

Pro tollenda violentia facta à delegato ſuperioris Eccleſiaſtici, ad quem appellauit præſentatus à Rege ob denegatam inſtitutionem, poteſt recurri ad quamlibet Cancellariam. n. 200. & & de ratione ibi. n. 201.

Ordinario recuſante inſtituere præſentatum à Catholica maieſtate recurrentem ad conſilium Cameræ pro ſecunda iuſſione, an & quando concedi vel denegari ſolet. n. 102.

Regium conſilium Cameræ iam hodie non ſolet expedire prouiſiones regias præſentationis, niſi priùs de iure patronatus Regio legitimè doceatur, & quare. n. 103. & 203.

Ordinarius ſi prouiſionibus Regijs præſentationis non obtemperet, quid faciendum. numero 204.

Aduerſus ordinarios recuſantes inſtituere præſentatum à Catholica maieſtate attentè procedatur. n. 205.

Ordinarius ſi non inſtituat præſentatum à Catholica maieſtate interim conquieſcat, aliter ab eius prouiſione & proceſſu appellationi interpoſitæ conſilium Cameræ deferendum declarabit. n 206.

Præſentatus à Rege poteſt (recuſante ordinario inſtituere) recurrere ad Metropolitanum vel ordinarium viciniorem pro inſtitutione nanciſcenda. n. 207.

Tempus nullum de iure communi reperitur præfixum, vt ordinarius inſtituat præſentatum, ſed tantùm ad conferendum. n. 208.

Ordinario hodie ex motu proprio Pij V. præfixus eſt terminus duorum menſium, vt inſtituat præſentatum à patronis in Parochiali, aliter ad quem recurri poteſt. n. 209.

Terminus duorum menſium præſcriptus ordinario ad inſtituendum, non currit à die præſentati inſtrumenti nominationis per patronos; ſed à die quo nominatus ab eis præſentialiter ſe ordinario offert examinandum. n. 210.

Ordinario

Ordinario non eſt appoſitus terminus ad inſtituendum vel confirmandum in beneficijs ſimplicibus, ſed ſi id facere vel recuſet, vel ſit negligens, recurritur ad ſuperiorem qui terminum illi præfigit, vt inſtituat, &c. *n.*211.

*Termino præfixo per ſuperiorem ordinario, vt inſtituat, aut confirmet, intra illud ſi labatur, poteſt ipſe ſuperior ſupplere, vel compellendo, vel inſtitutionem faciendo. n.*212.

*Præſentatus poteſt licitè appellare ab ordinario negligente inſtituere, & quid facere tunc poterit ſuperior. n.*213.

*Appellari non licet ab ordinario, recuſante inſtituere præſentatum iuſta tamen de cauſa moto. num.*214.

*Superior ad quem eſt appellatum ab ordinario recuſante inſtituere iuſta tamen ex cauſa, nec poteſt inſtitutionem facere, nec ad faciendam ordinarium compellere. n.*215.

*Cauſa quæ iuſta dicatur, vt ordinarius legitimè poſſit inſtitutionem denegare. n.*216.

Patronus præſentans indignum pro illa vice priuatur præſentatione. ibidem.

*Regum Cameræ Conſilium recuſante ordinario inſtituere præſentatum à Rege, poteſt expedire ſecundam iuſſionem præſentationis cum relatione negligentiæ ordinarij, directam ad Metropolitano vel ordinario viciniori, vt inſtituat. num.*217.

*Præſentato à Catholica maieſtate appellationis via quare inutilis & improbabilis videatur. num.*218.

Defenditur tamen & probabilis monſtratur. numero 219.

*Ab Eccleſiaſtico iudice recuſante impartiri ſuum brachium imploratum à iudice ſeculari, appellari poteſt ad ſuperiorem, vt illum compellat. num.*220.

*Eccleſiaſticus ſuperior, ad quem præſentatus à Rege appellauit à negligentia vel proteruia ordinarij, non ſe intromittit in cognitione iuris patronatus Regij, ſed de grauamine. n.*221.

*Nuntij reuerendiſſimi iuriſdictio ſolet declinari, volentis cognoſcere de iure patronatus Regio, aliter autem appellatio decernitur per Conſilium Cameræ legitima, vimq; fieri & reponi. num.*222.

*Reges Hiſpaniæ ſunt veri patroni Cathedralium, prælatiarum, & Abbatiarum conſiſtorialium horum regnorum Hiſpaniæ. n.*223.

Et quo iure. ibidem, & numeris ſeqq.

*Ius patronatus Regiæ Coronæ Hiſpaniæ quibus rationibus Regibus competat, recenſet lex partitæ. n.*224.

*Regi Catholico ius patronatus in conſiſtorialibus beneficijs Hiſpaniæ fuit attributum Pontificum indultis. n.*225.

*Regium ius patronatus dicitur ius regale, & inter cætera Principis regalia computatur. n.*226.

*Gotorum tempore electio Epiſcoporum pertinebat ipſi Regi Hiſpano. n.*227.

*Rex Hiſpaniæ fuit redactus ad ſuum ius eligendi, quod priùs habebat conſenſu & ordinatione Eccleſiæ vniuerſalis, & prælatorum Hiſpaniæ. n.*228.

*Regium eligendi ius variatum fuit, quia nuntiata Regi morte Prælati eligendi petebatur licentia per Capitulares Eccleſiæ, quorum electio Regi præſentabatur. n.*229.

*Rege abſente nuntiatio prædicta fiebat eius Vice-Regi. n.*230.

Plura iuris Canonici iura in propoſito explanantur. ibidem.

*Rex Catholicus hodie præſentat Prælatos Eccleſiarum, cuius iuri patronatui nihil detrahitur. num.*231.

*Regem Catholicum magno proſequi fauore per Romanam Eccleſiam. n.*232.

Rex Hiſpaniæ ob ſuam ſuorumque miniſtrorum maximam religionem maiori fruitur potentia, quàm nemo hucuſque fuerit aſſequutus. ibid.

*Regij patronatus præcipuum fundamentum eſt priuilegium, quod habent Reges. n.*233.

*Priuilegij Apoſtolici conceſſi Regi mentionem faciunt Bullæ Epiſcoporum & penſionum ſuper Epiſcopatibus. n.*234.

*Super Regio patronatu orta controuerſia Sixtus IV. conceſſit Regibus Catholicis perpetuò, vt ad Epiſcopatus eligerentur ab eo nominati & petiti. n.*235.

*Adrianus VI. conceſſit Carolo V. Imperatori noſtro, & eius ſucceſſoribus ius præſentandi Epiſcopos Hiſpaniæ, qui antea prouidebantur ad ſupplicationem Regum. n.*236.

*Rex noſter inuictiſſimus quot, qualéſve Epiſcopatus & Archiepiſcopatus prouideat in Hiſpania & extra illam remiſſiuè. n.*237.

*Principes omnes Chriſtianæ religionis ſimile priuilegium iuris patronatus habent. n.*238.

Principes Chriſtiani habentes ius patronatus ſuorum Regnorum recenſentur. ibidem.

*Reges omnes de iure communi habere regium patronatum maiorum Eccleſiarum ſuæ ditionis, qui affirmant. n.*239.

*Origo, & principium præſentandi Reges Epiſcopos, quod fuerit. n.*240.

Rex poteſt opponere Epiſcopum electum ſibi eſſe ſuſpectū, quo probato, retractatur electio. ibid.

*Regis intereſt, noſſe qui in ſuo regno Eccleſias ſunt adminiſtraturi. n.*241.

*Ioannes Igneus reprehenditur aſſerens, Hiſpaniarum Reges habere hoc ius præſentandi prælatos ratione cōceſſionis Caroli Regis Frācorū n.*242.

*Recenſentur Doctores, qui ex Chronicis & Hiſtorijs falſam demonſtrāt Ignei aſſertionē. n.*243.

*Conſuetudinem nominandi prælatos per Hiſpaniæ Reges ſtare, etiam ante natiuitatem Caroli Imperatoris Francorum, oſtenditur. n.*244.

Computatio temporum refertur, quam ſcripſit Couarr. n.245.

Computatio temporum deſcripta à Camillo Borello in propoſito refertur. n.246.

Computatione qualibet admiſſa certum eſt ad minus 80. annos præceſſiſſe Toletanum Concilium Imperatorem. n.247.

Conſiſtorialia beneficia duplici de cauſa ita dicta ſunt. n.248.

Conſiſtorialia beneficia aliqua ita dicuntur, quia reperiuntur ſcripta in libris Cameræ inter conſiſtorialia, nõ tamen illa prouidentur per Conſiſtorium Papæ. ibidem.

Conſiſtorialia beneficia ita vocantur, quia de eis diſponit Papa, in Conſiſtorio coram Cardinalibus. n.249.

Conſiſtorialia beneficia ſunt monaſteria virorum. num.250.

Prioratus, Abbatia, & aliorum Regularium præfecturæ virorum ſunt conſiſtorialia beneficia. num.251.

Beneficiorum conſiſtorialium valor taxatus eſt in libro conſiſtorialium, qui attenditur in eorum impetrationibus. n.252.

Beneficia conſiſtorialia ac monaſteria virorum Clemens VII. reſeruauit ſibi excedentia ducentorum florenorum auri æſtimationem. numero 253.

Florenus in Camera Apoſtolica in taxis capitur pro ducato de Camera. & de vero Florenorum valore, & eius varietate. n.254. remiſſiuè.

Conſiſtorialia beneficia eſſe monaſteria & prioratus virorum excedentia ducentorum Florenorum æſtimationem dumtaxat aſſerentes, decipiuntur. n.255.

Et de ratione. ibidem.

Conſiſtorialia beneficia aliquem valorem non requirunt, vt conſiſtorialia dicantur. & quare. num.256.

Conſiſtorialia beneficia nõ ideo eſſe deſinunt prioratus & Abbatiæ virorum, quamuis non reperiantur ſcripta in libro conſiſtorialium. & quare. n.257.

Conſiſtoriale beneficium non conſueuiſſe prouideri conſiſtorialiter aſſerenti, incumbit onus probandi. n.258.

Conſiſtorialiter licèt beneficium non prouideatur, non deſinit eſſe conſiſtoriale, ſi reuera eſt monaſterium virorum. n.259.

Beneficia multa ſunt ſcripta in libro conſiſtorialium, quæ nihilominus conſiſtorialiter non prouidentur. n.260.

Eccleſia ſi reperiatur ſcripta in Cataſtro Epiſcopi inter Eccleſias collegiatas, nihilominus collegiata non dicitur. n.261.

Signa quibus Eccleſia probatur aut præſumitur conſiſtorialis, remiſſiuè. n.262.

Stylus Hiſpaniæ obtinuit, vt nec aliquis valor attendatur, nec deſcriptio in libro Cameræ Apoſtolicæ, vt beneficium conſiſtoriale dicatur, ſi tamen naturam conſiſtorialis habere, vel habuiſſe legitimè appareat. num.263.

Plures executoriales ſententias, inſtrumenta, informationes etiam per teſtes peritos, & curiales, tam Conſilij ſupremi & Cameræ, quàm Cancellariarum recenſuit Franciſcus Gonzalez de Heredia ſecretarius Cameræ in quadam ampliſſima & fideli per eum facta relatione. n.264.

Conſiſtorialia beneficia prioratus & Abbatiæ, quæ, & qualia denuo recuperatæ fuere per coronam Regiam, recenſentur. n.265.

Ius patronatus in antiquis ex quibus coniecturis & præſumptionibus probetur, remiſſiuè n.266.

Catholica maieſtas non indiget indicijs & præſumptionibus probationis iuris patronatus, quia ipſe non tractat de probanda illius præſcriptione, cum ſatis ſit probata ſua intentio, & ius patronatus in conſiſtorialibus. n.267.

Catholica maieſtas tractat dumtaxat de probanda qualitate beneficij, an ſit vel fuerit conſiſtoriale nec ne, quæ eſt longè minoris probationis. num.268.

Eccleſia, quæ habet arma Regia, vel alia ſimilia ſigna regalia demonſtrantia fuiſſe vel eſſe monaſterium virorum, attendenda eſt ad nouam recuperationem. n.269.

Arma in antiquis non paruæ ſunt authoritatis ad probandum ius patronatus. n.270.

Res eius eſſe præſumitur, cuius eſt ſignum & marcha. n.271.

Ex ſigno & marcha agitur dominium eius, cuius eſt marcha. n.272.

Artifex inſignis poteſt prohibere, ne alius ſuo ſigno vtatur. n.273.

Epitaphys ſeu literis deſcriptis in lapidibus antiquis fides adhibetur. n.274.

Ius patronatus antiquum probatur ex Epitaphijs & literis deſcriptis in lapidibus antiquis. num.275.

Epitaphium mentionem faciens de familia in antiquis probat legitimè. n.276.

Inſcriptio in lapidibus & monumentis ſeu parietibus antiquis poſitis in loco publico legitimè probat, etiam in magnum præiudicium alterius. n.277.

Hiſtorijs & Chronicis maxima fides circa hoc adhiberi ſolet. n.278.

Ius patronatus antiquum probatur ex antiquis annalibus. n.279.

Caſus de facto refertur, quo probatum fuit ius regium patronatus ex eo ſolùm, quòd in libro quodam, quo erant Eccleſiæ ſcriptæ ad marginem cuiuſdam Eccleſiæ repertum eſt ſcriptum (Regis eſt.) n.280.

Nec in præfato caſu profuiſſe poſſeſſori probari immemorialem in contrarium. ibidem.

In patronatu Regio non currit præſcriptio. n.281.

Libri antiqui probant, quando eis communiter creditur, vel ſunt in loco, vbi dumtaxat ſeruántur authentica ſcripturæ. n.282.

Maioratus bona non præſcribuntur etiam per centum annos, vbi apparet euidenter de eorum principio, eſſe maioratus. n.283.

Bona quandiu conſtat eſſe de platea vel exitu ciuitatis, ſunt impræſcriptibilia. n.284.

Immemorialis præſcriptio non ſuffragatur quantumuis legitimè probata; ſi apparet de iniquo principio inualido, & iniuſto titulo. n.285.

Immemorialis præſumptio ceſſat cùm ſimus in claris, de eiúſque infecto principio clarè apparet. n.286.

Immemortalis effectus ceſſat, vbi conſtat de mala fide. n.287.

Regium ius patronatus donatum à Rege alicui perſonæ ſeu Eccleſiæ an retineat naturam regij patronatus. n.288.

Ius patronatus abſolutè donatum primæua natura variata regulatur iuxta naturam donatarij. n.289.

Ius patronatus origine laicali ſi aliquo titulo in Eccleſiam aut Eccleſiaſticā perſonam ſit tranſlatum; efficitur Eccleſiaſticum. n.290.

Papa concedens mihi caſtrum poterit contra me præſcribi, quia mea poſſeſſio non eſt papalis. num.291.

Priuilegium alteratur, & variatur per mutationem perſonarum. n.292.

Qualitas règia non tranſit cum re in donatarium priuilegiatum. n.293.

Regia iuriſdictio licèt vltra immemorialem præſcribi non poſſit; tamen contra priuatum, cui illam rex donauit ex priuilegio, tempore ordinario præſcribitur. n.294.

Rex an poſſit donare ius patronatus ſibi à ſede Apoſtolica conceſſum in conſiſtorialibus, remiſſiuè. n.295.

Ius regium patronatus donatum non abſolutè ſed in ſeudum, cùm ſcilicet adhæret caſtro aut villæ infeudatæ; retinet naturam regij patronatus. n.296.

Ius patronatus an & quando in ſeudum vel emphyteuſim cōcedi poſſit, vide remiſſiuè. ibidem.

Cauſa à qua res origo procedit attendenda eſt. num.297.

Quod contingit ex cauſa de præterito, ad tempus præteritæ cauſæ referendum eſt. n.298.

Regium ius patronatus donatum Eccleſiæ efficitur Eccleſiaſticum. n.299.

Ius patronatus alicuius comitatus annexi Epiſcopatui, eſt Eccleſiaſticum. & de ratione. n.300.

Cauedus reprobatur. n.301.

Ius patronatus ſpectans ad prioratum erit Eccleſiaſticum. n.302.

Et etiam ſi prioratus ſit iuris patronatus laici, vbi legitima redditur ratio. n.303.

Forma prouidendi beneficiæ iuris patronatus Eccleſiaſtici ſeruatur in beneficijs pertinentibus præſentationi alicuius ordinis militaris, & Regij, tanquam eius perpetuo adminiſtratori. num.304.

Quæ forma non ſeruata in eiſdem beneficijs tanquam patronatus Eccleſiaſtici appellationi erit interpoſitæ deferendum. n.305.

Iuris Regij patronatus beneficio in alium ſtatum erecto, an ius patronatus retineatur, vel amittatur. n.306.

Beneficij facta commenda Rector præſentabit in vicaria perpetua. n.307.

Commenda facta alicuius beneficij, quod anteà erat patronatus Regij, poterit Rex præſentare vicariam perpetuam. n.308.

Res obligata, ſi tranſit in aliam formam reducibilem ad primam materiam, non extinguitur ius pignoris competens in ipſa prima materia. num.309.

Res tranſit cum ſua cauſa, & ſuo onere. n.310.

Priuilegia realia per alterationem rei non perduntur. n.311.

Priuilegium competens prioratui erecto poſtea in Cathedralem non amittitur, ſed retinetur. num.312.

Poſſeſſio conſerendi dimidias portiones in aliqua diœceſi trahitur ad alias portiones nouiter erectas eiuſdem ſpeciei. n.313.

Priuilegium percipiendi decimas ex aliquo fundo, ſi varietur modus ſeminis & fructuum, conſeruatur in eis priuilegium. n.314.

Conſuetudo ſoluendi decimam ex tritico fundi procedit, ſi ſeminetur milium. n.315.

Præſcribens in terra certas decimas videtur quoad omnes illius terræ fructus præſcripſiſſe. numero 316.

Res empta ex pecunia redacta ex re maioratus, in eius locum ſubrogatur cum omnibus qualitatibus primordialibus maioratus. n.317.

Eccleſia nunc Parochialis, ſi appareat aliquando fuiſſe monaſterium virorum & conſiſtorialem, recuperatur ius patronatus Regium. n.318.

Lex Regia refertur qua reuocantur donationes iurij Regij patronatus factæ per Regem Enricum & aliorum Regum. n.319.

INdies oriuntur violentiæ circa pro- 1
uiſiones beneficiorum iuris Regij patronatus ob denegatam præſentato inſtitutionem, aliiſve variis cauſarum figuris in diſcurſu videndis. & primitus an appellationi emiſſæ per procuratorem fiſcalem à prouiſione facta per ordinarium ſpreta Regia Corona, Cæſareæque maieſtatis præſentatione neglecta, non deferens ordinarius, vim faciat. In quo duo ſunt caſus diſtinguendi. nam aut loquimur in prouiſione illius beneficij, in cuius præſentationis quaſi poſſeſſione, & vltimo ſtatu Regia reperitur maieſtas,

 ſecundùm

ſecundùm tenotem text. *in c.conſultationibus.*
de iur.patro. & tunc dubium nullum nobis
eſſe poteſt, vt vis fiat, plus quàm notoria,
2 cùm appellatio licita ſit, quoniam prouiſio
per meram collationem eſt ipſo iure nulla,
iuxta text. *in d. c.decernimus* 16.*q*.7. & ex his
quæ latè in eius comprobationem & intel-
lectum adduximus ſuprà cap. præcedenti à
num. 129. cum ſeqq.

3 Nam ille qui eſt in quaſi poſſeſſione præ-
ſentandi, éſtque patronus putatiuus, debet
præſentare, eiúſque præſentatio admitten-
da, non tamen alterius, qui licèt habeat bo-
num ius in proprietate, caret tamen poſſeſ-
ſione, vt *per d. c. conſultationibus* dixit Rot.
*deciſ.*14.*de iur.patro.in antiq. & deciſ.*7.*eodem*
tit. in nouiſſ. probat *l.*9.*tit.*15.*p.*1. vbi Gregor.
Lopez *in verb. tuuieſe.* Calderi. *conſ. fi. de iur.*
patro. Aymon.*conſil.*322.*nu.*5. Roch.de Cur.
*de iur.patro.verb.competens.q.*19.*n.*39.*& ſeqq.*
Lamber. *eodem tit.lib.*2.*p.*1.*q.*3.*art.*1.*&* 6. *per*
totam q. Put. *deciſ.*189.*num.*1.*& per tot.lib.*1.
Rolan. *conſ.*48.*nu.*28.*vſque ad num.* 39. *lib.*1.
Ioan.Guttier. *conſ.*4. *num.*34. *& in quæſt. pat.*
*q.*43.*à num* 9.*& num.*40.*lib.*3. Rota *deciſ.*167.
*num.*7.*p.*2.*diuerſo.* quia præſentatio, ſicut ele-
ctio, & collatio ſunt fructus iuris conferen-
di, eligendi, & præſentandi, *c. cum Bertol. de re*
iud. gl. *in c.cũ olim verb.capitulo.verſ.ſed collatio*
beneficiorum, de maioritate & obedien. & ibi
But. *ſub num.*16. Abb.*num.*1.Feli.*num.*2. Ni-
col. Mill. *in reperto verbo beneficiorum collatio.*
*num.*14. Rota *deciſ* 7.*n.*1.*de iur.patro. in nouiſſ.*
*& deciſ.*14.*ante fin.eodem tit in antiq.* Selu. *de*
*benefi.*3 *p.quæſt.*40.*num.*4.*& per totam.* Caſſia-
dor. *deciſ.*3 *num.*6.*de penſio.* Rot. *deciſ.*166.*n.*5.
*p.*1.*diuerſo.* Gom. *in regul. de trienna. p. q.* 37.
*n.*19. plurimos citat Ricci. *in pract.Eccleſ. iur.*
*patro.deciſ.*153. vbi latè etiam an & quando
poſt Concil. Trident. procedat.

4 Aut enim vltimus his præſentandi ſtatus,
& quaſi poſſeſſio, penes Cæſaream maieſta-
tem non repetitur, ſed potiùs penes ordina-
riũ, puta, imò multis ante annis longo etiam
& longiſſimo tempore, quod vſque fortè ad
centum annos perueniat aſcendere, poſt-
quam cõtigerit vacate, vt merè collatiuum,
& ſummus Pontifex, & ordinarius contule-
runt, & de hoc apparet multis continuatis
prouiſionibus: & tunc maior ſtat difficultas,
an prouiſio dicatur nulla, & an contemptus
patroni dicatur, vt inde vim an fieri induca-
mus. in qua ſi iuris regulæ ordinariæ præſcri-
ptionum attendantur, nec nullitatem, nec
5 cõtemptum adeſſe adhuc certũ eſt. Etenim
in beneficialibus quoad eius prouiſionem,
collationem, præſentationem, ſeu electio-
nem, ſemper attenditur vltimus ſtatus, vlti-
máque & immediata poſſeſſio. Oldral. *conſ.*
312.*num.*2.*in fi.& num.fi.* Rot. *deciſ.*2.*num.*2.
*de praben.in no. & deciſ.*49.*ante n.pri.de reſcrip.*
in antiq. Feli. *in c.eam te num. fin. ad me. de re-*
ſcript. Ferret. *conſil.*112. *num.*3. *& conſil.*210.
*num.*4.*&* 5 *volu.*1.*& conſ.*293. *num.*1. *volu.*2.
Rom. de Cur. *in c. fi.de conſultatio. ſectio.*4.*n.*
82. Maſcar. *de proba.num.*172.*num.*8. deciſio
Veneta 54. *num.*7. *lib.*2. Put. *deciſ.*2. *num.*4.
*lib.*3. Cęſar. de Graſſ. *deciſio.*4.*de probatio.* Ioan.
Guti. *alleg.*8.*num.fi.*

Et in ſpecie quòd in iure conferendi at- 6
tenditur quaſi poſſeſſio, non autem quis ha-
buerit proprietatem, probat text. expreſſus
in c.cum olim & c. cum Eccleſia ſutrina, de cauſa
poſſ.& proprie. vbi gl. docet, latè proſequitur
Selua *in tract.de benefi.*2.*p. quæſt.*7. *num.*1. *&*
per totam. Decius *conſ.*117. *num.* 2. *ante me-*
dium & conſ 126. *num.*2. *& conſ.*134. *num.*1.
Mohedan. *deciſ.*9. *ad fi. de reſtitutione ſpoliat.*
Maſcar. *de probatio.conſ.*173.*n.*4.*&* 5. Thom.
Tiber *d.deciſ.*54.*num.*12.*&* 22.*lib* 2. Mandoſ.
*in additio. ad Lapum alleg.*89. *ſub num.*8. *in fi.*
*& num.*9 *lit.I. & litera V.* & ad effectum ele-
ctionis quaſi poſſeſſio, & ſtatus dumtaxat
allegatus attendendus eſt, text. *in c.querelam*
24.*de electione.* Rot. iuncta additione *deciſ.*6.
n. fi.de electio. in nouis. & deciſio Veneta *n.*2.
Ioannes Selua *vbi proximè n.*2.

Et ideo aliud eſt quem eſſe collatorẽ, ſeu 7
patronum, & aliud habere ius conferendi
vel præſentandi; quia illud reſpicit petito-
rium, iſtud poſſeſſorium. Philip. Fran. *in c.*
*vnico n.*5.*de iur. patro. in* 6. Caſſiador. *deciſ* 2.
*num.*3 *in fi.de probatio.* Rot. *deciſ.*347. *& deciſ.*
1178.*lib.*3 *p.*3. *diuerſo.* ſicuti nec eſt bonum 8
argumentum, habeo ius præſentandi, ergo
competit mihi ius patronatus, latè Roch.
de Curt. *de iur.patro.verbo competens quæſt.*25.
*à n.*57.*cum ſeqq.* Lamberti. *lib.*1.*p.*1. *quæſt.*10.
*art.*8.*n.*1.*& per totum.*

Sed pro Cæſareæ aut Catholicæ maieſta- 9
tis intentione multa efficaciſſima, ſpecialiá-
que fundamẽta vrgent, quæ cauſam & prin-
cipium ipſius præſcriptionis impediũt; dum
ſtatum ipſum, ac quaſi poſſeſſionem ex ad-
uerſo oppoſitam, inficiunt, atque repugnãt,
iúſque patronatus in talibus beneficiis Re-
giæ Coronæ pertinens ex ſummorum Pon- 10
tificum conceſſionibus, & priuilegiis con-
ſeruant, atque defendunt, & iſtæ bullæ, &
priuilegia, ſunt alia Pontificis Adriani VI.
Clementis VII. & Pauli III. vt clariùs di-
cenda pateant verba ſunt inſerenda Bullæ
Adriani VI. cuius clauſula ita ait.

Decernentes, ius patronatus, & præſen- 11
tandi, huiuſmodi illius omnino naturæ &
vigoris exiſtere, cuius patronatus Regium
ex dotatione exiſtit, & quaſcunque proui-
ſiones, commendas, adminiſtrationes, vnio-
nes,

nes,ac diſpoſitiones,tã de vacantibus,quàm
dè vacaturis,etiam per viam acceſſus, & re-
greſſus, vel aliàs quomodolibet, etiam de
conſenſu illas, vel illa pro tempore obti-
nentium,& de Eccleſiis, & monaſteriis præ-
dictis abſque præſentatione, aut expreſſo
conſenſu veſtrorum, aut dictorum ſucceſ-
ſorum veſtrorũ, per nos aut Romanos Pon-
tifices, ſucceſſores noſtros, & ſedem prædi-
ctam quomodolibet de cætero faciendas,
aut pro tempore factas,& quaſcumque lite-
ras apoſtolicas deſuper quomodolibet pro
tempore confectas, etiam quaſcumque de-
rogationes quorumuis iurium præſentandi
ſeu nominandi, etiam cum quibuſuis effi-
caciſſimis, & prægnantiſſimis clauſulis in ſe
contentis,nullius roboris,vel momenti exi-
ſtere. Vóſque ac dictos ſucceſſores veſtros,
ſeu veſtrum aliquem illis nullatenus parere
debere, & ob non paritionem huiuſmodi
aliquas etiã in eiſdem literis contentas cen-
ſuras & pœnas nullatenus incidere poſſe.

Ac præſentes literas, & in eis contenta
quæcunque valere, plenámque roboris fir-
mitatem obtinere, ac perpetuò inuiolabili-
ter obſeruari debere,in omnibus,& per om-
nia,ac ſi de vnanimio Cardinalium conſilio,
& conſenſu conſiſtorialiter,vt moris eſt,ſer-
uatis quibuſcunque ſeruari præſtitis, ema-
naſſent,& quæcumque ad illorum validita-
tem, efficaciam, & perpetuitatem quomo-
dolibet requiſita formaliter, & indiuiduè,
nihil omiſſo, interueniſſent,ac obſeruata,&
facta fuiſſent.

Et ſi per quoſcũque tam ordinaria, quàm
delegata,& mixta authoritate fungentes iu-
dices,& perſonas vbique iudicari, cognoſci,
atque decidi, debere, ſublata eis, & eorum
cuilibet,quauis aliter iudicandi & deciden-
di facultate,nec non irritum,& inane, quid-
quid ſecus ſuper iis à quoquam quauis au-
thoritate ſcienter,vel ignoranter contigerit,
attentari, perpetuò decernimus.)

12 Hactenus de clauſulis dictæ bullæ, quæ
vt vides enixæ & exorbitantes ſunt, & ex-
traordinariæ, ex quarum ſubſtantia & pro-
pria ſignificatione reſultat, & poſſeſſionem,
& præſcriptionem iuri patronatus Regum
contrariam excluſam eſſe omnino. Pro quo
facit primò:

13 Quoniam ad hoc vt poſſit cauſari præ-
ſcriptio iuris patronatus, duo requiruntur
adeſſe copulatiuè,alterum patiẽtia,& ſcien-
tia illius, contra quem præſcriptio induci-
tur; ſecundum, quòd præſcribens hæc poſ-
ſideat, & prouideat intentione, & animo li-
berandi Eccleſias à iure patronatus de ſcien-
tia, & patientia patronorum, probatur text.
arg. *in l.2. C.de ſeruitutibus & aqua*, vbi docent
omnes, præſertim Padilla Calderi. *conſ. 12.
in fi. de iur. patro.* Decius *conſ. 6. num. 36. lib. 2.*
Rip. *in c. cum Eccleſia ſutrina. num. 64. de cauſa
poſſ. & propri.* Alexan. *conſ. 16. num. 13. lib. 5.*
Feli. *in c. de quarta num. 41. de præſcriptio.* Ca-
putaq. *deciſ. 418. p. 2.* Ioan. Lup. de Pala. Rub.
*in c. per veſtras. 2. nota. num. 33. de donatio. inter
vir. & vxor.* latè Couar. *in regul. poſſeſſor. 2 p. in
prin. num. 8. per totum.* Ferret. *conſ. 56. num. 6.*
Rot. *deciſ. 167. num. 2. & 5. & deciſio. 184. n. 1.
& deciſ. 803. num 7. p. 1. diuerſ. & deciſ. 4. n. 2.
p. 2. diuerſ.* Lamber. *de iur. patro. lib. 2. p. 1. q. 3.
art. 1. num. 3.*

Et de intentione præſcribentium liber- 14
tatem Eccleſiæ erga ius patrona gl. *verb. vo-
cem. verſ. hoc enim non ſufficit, in d. c. cum Eccleſ.
ſutrina, de cauſ. poſſ. & proprie.* Calderi. *conſ. vlt.
de cauſ. poſſ. & in conſ. fi. de iur. patr.* Lamber. *de
iur. patro. lib. 2. p. 1. d quæſt. 3. art. 10. num 6. & 7.*
Rip. *in d. c. cum Eccleſ. ſutri. num. 49. cum ſeqq.*
Menoch. *de reſ. poſſ. rem. 5. num. 18. verſ. ſecun-
dum, & rem. 6. num.* 131. de vtroque, tam de
intentione præſcribentis, quàm de ſcientia,
& patientia eorum, quibus præiudicatur, eſt
deciſ. Rotæ 109. *p 2. diuerſ.* & facit circa in-
tentionem præſcribẽtis libertatem optimus
text. *in l. fi. ff. quemadmod. ſeruitutes amittant.*
text. etiam *in l. fi. ff. de itinere actúque pri.* qui
loquuntur de intentione præſcribentis. at
de ſcientia & patientia contra quem pręſcri-
bitur, reſpondit Pompon. *in l. quoties la. 1. §.
vlti.* & Iauolin. *in l. quoties la 2. ff. de ſeruitu. l. ſi
à te emero ff. ſi ſeruitus vindice.*

Et ratio huius concluſionis ea eſt, quo- 15
niam ad hoc vt præſcribatur ius aliquod in-
corporale, requiritur quaſi poſſeſſio ipſius
iuris, cùm abſque ea nulla præſcriptio pro-
cedere poteſt. *l. ſine poſſeſſione ff. de vſucapio.
c. ſine poſſeſſione. de regul. iur. lib. 6.* & hæc quaſi
poſſeſſio haberi nõ poteſt in his iuribus, niſi 16
mediante ſcientia & patientia aduerſarij, *l.
penul. ff. de ſeruituti.* ſi ergo ignoratur, non
procederet pręſcriptio,quaſi poſſeſſione de-
ficiente ex dictis iuribus, & eſt author Bart.
*in l 2. colu. 2. num. 8. verſ. iudicus C. de ſeruitu.
& aqua.* idem B. *in l. 1. § hoc interdicto num. 10.
ff. de iti. actúque priua. & in l. 1. §. vlt. num. 4.
verſ. item quod ſic vſus. ff. de aqua plu. arcen.*
eandem rationem ſequuti fuere Ab. *in c. de
quarta colu vlt. n. 29.* & Feli. *ibidem poſt n. 41.
verſ. dum ſubdit.* Ab. *de præſcriptio.* Iſſ. *in l. impe-
rium colu. 9. num. 21. verſ. circa præcedentem ma-
teriam. ff. de iuriſd. omni. iud.* Rip. *in d. c. cum
Eccleſia ſutri. colu. 14 num. 64. verſ. ſecundo ergo
requiritur ſcientia, de cauſa poſſ. & propriet.*
Balb. *in tract. de præſcript. 2. p 4. p. prin. in 1. q.
n. 12. verſ. & ratio.* Maſcat. *de probat. conſ. 1215.
num. 40.* Quod etiam obtinet in regul. de
triẽnali poſſeſſione,nam beneficij poſſeſſor,
qui

qui ſe illa vult iuuare, tenetur verificare ad-
uerſatium,contra quem præſcribitur, ſcien-
tiam , & patientiam habuiſſe , aliàs autem
non obtinebit.ita tradit Gomez.*in d.regul.de*
*triennal. quæſt.*49. *in fin. verſ. tamen aduerten-*
dum: vbi teſtatur ſic fuiſſe in Rota deciſum,
itáque ſtylum in pluribus aliis cauſis ſe ha-
bere ſeruatum.

17 Sed iſtorum neutrum requiſitum dare
poſſumus in huiuſmodi iuris Regij patrona-
tus præſcriptione , non ſcientia & patientia
reſpectu ſacræ,& Catholicæ maieſtaris con-
ſentientis, vt in aliquo Regum ius patrona-
tus læderetur, cùm ſimiles Bullæ contra pa-
tronatum , & reſcripta etiam cum expreſſa
derogatione in Hiſpania non admittantur,
ſed retinentur, ne partes eis vtantur, donec
Romanus Pontifex meliùs conſultus & in-
formatus aliud cenſeat , iuxta *l.*5. *tit.*6. *lib.*1.
recopil. Couartu. *in practi.quæſtio.c.*36.*num.*3,
verſ. olim. in quo difficillima erit ſcientiæ
probatio , prout requiritur , vt inferiùs pa-
tebit.

18 Nec obſtat quòd in præſctiptionibus cõ-
tra principem ſcientia officialium ſufficiat,
ad præiudicandum illi ſecundùm B. *in l. ſi*
publicanus §.*fi.num.*2.*ff.de publica.* Aymon. *de*
*antiquit.temp.*4.*p.*§.*abſolutis à num.*23.Bald.*de*
præſcript. 2.*p.*5 *p.q.*3. *ſub num.*8. Tiraquell. *de*
*nobilita.c.*14. *num.*3. Couarr. *in regul. poſſeſſor.*
2.*p. in initio num.*8.*verſ.*3.*circa fi.* Nicol.Garc.
*de benefi.*5 *p.c.*5.*num.*136.Rot.in vna Reatin.
beneficij *deciſ.*166. *num.*3. *& deciſ.*600. *nu.*5.
*p.*1. *diuerſo.* & iterum tenuiſſe Rotam in vna
Mediolan. præeminentiarum 15. Decembr.
1589. corã Bubalo, firmat Gar. *vbi proximè.*
& ex Alexan Decio,& aliis tenet Cardinal.
Tuſ.*practicar.conclu.litera C,concluſ.*196.*n.*39.
Ioan.Narbon. *tractatu de appell.vicarij ad con-*
*ſil. Archiepiſc.Tolet.*2 *p.fundam.*5.*num.*10.

19 Quia reſpondetur multis modis , primò
quòd huic opinioni non auderem ſimplici-
ter acquieſcere, cùm plures teneant contra-
riam , vetam iudicantes , quos videndos re-
cenſet Aymon *vbi proximè.* Ioan.Lup. *in cap.*
per veſtras 2.*nota.*§.1.*num.*39. poſt Salicetum
in l.vectigalia C.noua vectigal.inſtitui non poſſe.
Alexan.*conſ.*84.*colu.*2.*num.*5. *lib.*1. Antonius
Capici. *deciſ.* 57. Marta *in compilatione totius*
*iuris controuerſ.ex omni.deciſio.*3.*tom.tit.de poſſ.*
*cap.*14.quas opiniones ad concordiam redu-
cere conatur ex Balbo , Villalobus *in ærario*
20 *communi.opini.litera S,num.*8.*&* 10. vt ſcilicet
in præſcriptione immemoriali ſufficiat ſciẽ-
tia officialium , in alia verò præſcriptione
procedat hæc ſecunda opinio, & videtur eſ-
ſe de mente Couarr. *vbi ſuprà.* & cum in no-
ſtro caſu non adeſt immemorialis, nec po-
teſt , vt latiùs infrà patebit ; non procedit
contrarium. vide omnino pro cõcordia quæ
latè Miet. *de maioratu* 4. *p. c.*20.*à n.*258.*cum*
*ſequentib.in noua impreſſione fol.*229.

Secundò (etiam qualibet opinione reten- 21
ta) vt procedat in illis caſibus , & actibus,
quorum adminiſtratio officialibus eſt com-
miſſa , eiúſque ratione poſſunt reclamare,
& contradicere , vt in prætoribus, magiſtra-
tibus, & aliis iudicibus, & in iis terminis lo-
quuntur Doctores ſuperiùs citati pro vtra-
que opinione. at nos ſumus in caſu , cuius
adminiſtratio , nec cognitio ad alium quàm
ad ipſum regem ſpectat , vt inferiùs appare- 22
bit , & ideo eorum officialium ſcientia , aut
patientia,quibus non ſpectat adminiſtrario,
nec poſſunt remedium adhibere , minimè
puterit Principi nocere , quod hallucinare
videtur Couar.*loco ſuprà citato.*

Et ex hac ratione rectiſſimè procedit do- 23
ctrina Cauedi *in tract. de patronatu Regia Co-*
*rona cap.*28. *num.*5. quem ſequitur Nicol.
Garcia *de benef.*10. *p. cap.*2. *ſub num.*34. *ad fi.*
quòd in iure patronatus regio ſcientia offi-
cialium non noceat Regi.

Reſpectu autem ſuæ ſanctitatis nec hæc 24
intentio præſcribendi & derogandi iuri pa-
tronatus regio , poteſt induci , extantibus
verbis dictarum Bullarum , & præcipuè
Adriani VI. ſuprà relatæ , quæ cùm conti-
neant fortiſſimas illas clauſulas derogato-
rias in contrarium faciendorum , inducunt
proteſtationem defectus volũtatis in diſpo-
ſitionibus ſequentibus , vt per B. & alios *in*
l. ſi quis in principio ff. de lega. 3. *num.* 3. *cum*
ſeqq. tenet Rot.*deciſ.*137.*num.*4. *& per totam*
*p.*1.*diuerſ.& deciſ.*304.*num.*4.*& per totam p.*2.
diuerſ. Pariſ. *conſ.*41. *num* 26. *lib.*4. Roman.
conſ. 439. incipit *quod indultum , ſub num* 9.
verſ.& ego iſtud,& faciunt adducta per Gaſp.
de Peruſſ. *in tract.de reſeruatio.c.*2.*n.*5 *in fi.&*
*deciſ.*34.*n.*4 *p.*2.*diuerſ.* nam clauſula deroga- 25
toria præcedens operatur defectum volun-
tatis , & intentionis in diſpoſitionibus futu-
ris ei contrariis. vltra citatos probant etiam
eleganter Gozadi. *conſ.*9. *incipit in hac cauſa*
*num.*26.*&* 63. Caſſiador.*deciſ.*38.*num.*8.*ſuper*
regulis. Pue. *deciſ.* 308. *num.*4. *lib.*3. maximè 26
quia in Principibus , ea quæ ſunt facti, igno-
rare præſumuntur, *cap.*1. *de conſtitutio. lib.*6.
& generaliter præſumitur ignorantia , vbi
ſcientia non probatur. *c. præſumitur. de regul.*
*iur.lib.*6.

Quod & ex eo corroboratur,etenim pro- 27
uiſiones Apoſtolicæ non mutant ſtatum be-
neficij iuris patronatus, nec patronis nocent
docentibus de ſuo iure patronatus , vt plu-
ries tenuit Rot. Rom. teſte Achil. de Graſſ.
*deciſ.*3. *de patro.* Caputaq. *deciſ.*289.*p.*3. Caſ-
ſiad.*deciſ.*6.*n.*5. *de iur. patro.* Vetal. *deciſ.*223.
*lib.*3.

*lib.*3. & iterum tenuit Rot.in vna Achil.iur.
patr.9 Iunij.1600.coram Seraphino vt patet
in eius deciſ.1567.& in vna Eſculana prio-
ratus 1. Iulij.1587.coram eodem, vt patet
*in deciſ.*799. Ricci. *in practi. iuris patronatus*
*deciſ.*204. *à num.*241. vbi teſtatur, ſic etiam
ſecundùm hanc doctrinam multoties eſſe
iudicatum per Curiam Archiep. Neapol.

28 Quod & à fortiori procedit in prouiſio-
nibus ordinarij, vt nec noceant, Riccius *ibi*
*num.*243. Caſſiador.*deciſ.7.num.2.de iur.patr.*
Maurat.*deciſ.*112.*caſu* 20. quoniam mutatio
29 ſtatus in beneficialibus in dubio non præſu-
mitur, Lanfran. *deciſ.*13. Faſtol. *deciſ.*16. &
30 hinc fit, quòd ius patronatus non amittitur
per non vſum, Put.*deciſ.*379.*& in deciſ.*392.
*p.*3.Rot.*diuerſ.in deciſ.*109.*p.*2.*& in deciſ.*254.
*num.*2 *p.*3 *.lib.*3. Ricci. *d. deciſ.*204. *num.*242.
31 Quod non procederet, ſi concurreret ſcien-
tia, & voluntas ipſius Papæ, quoniam tunc
eius prouiſiones mutant ſtatum, & præiudi-
cant, vt tenuit Rot.in vna Oſtanenſ.capel-
læ 27.Nouemb.1598. coram Seraphino, vt
patet in eius deciſ.1301. Ricci. *ibi num.*244.
in fi.

32 Et cùm in vtroque Principe detur defe-
ctus intentionis, & ſcientiæ beneficium eſſe
iuris patronatus Regij, nec de eo in ſuppli-
cationibus fit ſummi Pontificis mentio, il-
lud Papa prouidet ex capite ampliſſimæ po-
teſtatis & diſpoſitionis, quam in beneficiis
habet, cùm accidit vacatio, *cap.*2. *in prin. de*
*præben. lib.*6. *c. propoſuit.* ibi, quia ſecundùm
plenitudinem poteſtatis) *de conceſſione præ-*
*ben.Clem.*1.*in fi.vt lite penden.* probant *l.*1. *in*
*fi.tit.*16.*p.*1. & ibi Greg. *verbo aquien. quiſiere.*
& ſolus Papa naturaliter eſt Dominus be-
neficiorum, Flami. Pari. *de reſign.benef. lib.*2.
*quæſt.*4.*num.*34. cuius poteſtas nullis regulis
aut legibus coarctari dicit Gramati. *conſ.*2.
*num.*23. ad fi. ſuarum deciſionum, & ſic illo
animo & iure, ex illaque cauſa poſſidet, quia
talis eſt poſſeſſio, qualis demonſtrat titulus
33 præcedens. *l.ſi à te ff. de ſeruitutib.l.vnica C.de*
*imponendis lucrat. deſcriptio. lib.*10.*vrbanorum.*
gl.celebris *in l. quadam mulier verb. in verſ.*
ſufficiebat. ff. de rei vindic. notant ibi vt ele-
gantem Angel. *num.*4.*verſ. ſequitur in gl.* ibi
etiam B. & Bal. per Archidiaconum *in cap. ſi*
*quis deinceps in fi.*16.*quæſt.*7. B. *in l.Celſus.col.*
*penul. num.*16. *ff. de vſucapio.*Bald. *conſ.*10.*in*
*q.quæ vertitur colu.*2.*ſub num.*7.*volu.*5.per Bar.
*in l.*2.*§ ſi ſub conditione in fi. ff. de vſucapio. pro*
*emptore.*idem Bal.*in auth.quas actiones in fi.C.*
*de ſac.Eccl.*Angel. *in l.indicia num.*3.*verſ ſimi-*
*liter C.de rei vind.*Socin.Seni. *conſ.*15. *inſignis*
*Doctor num.*7. *verſ*3. *& vlt. volu.*4. Lanfr. de
Orian. *in c.quoniam contra. in verſ.teſtium de-*
*poſitiones num.*135.*de probatio.* Petr.Ferrar.*in*
practi.Papien. in for. poſſit actio.in verb.item ſpa-
tio 30. *in fi.* Corſet. *in ſingul. in verb. poſſeſſio.*
incipit *vbi quis.* Rolan. à Valle *conſ.*9. *negari*
*non poteſt num.*39.*volu.*3.Natt. *conſ.*443.*ſuper*
*caſu num.*5.*volu.*2.

Cùm igitur ex illa cauſa & capite poſſi- 34
deat, & prouideat ſummus Pontifex, ſi illa
inſufficiens repetiatur ad acquiſitionem hu-
ius iuris, non poteſt ſe iuuare ex alia cauſa,
nec ad aliam vtilem extendi, quia attendi-
tur, opinio & animus vtentis.*l.ſi opus §. ſi inſ-*
ſero ff.quod vi aut clam text.*in l.*1.*§. Ariſto ff.de*
aqua quoti. & æſtiua l 2.*§ Celſus ff. pro emptore*
l.fi. ibi, ideóque ſi quis pro via publica, vel
pro alterius ſeruitute vſus ſit, nec interdi-
ctum, nec actio vtilis competit.*&c.*) *ff.quem-*
ad.ſeruit.amit.& ideo dicimus, quòd cauſam 35
poſſeſſionis ſibi ipſi nemo poteſt mutare, niſi
aliquo extrinſecus accedente. *l.*3. *§ ... ff. de*
acquir. poſſ. & quæ ibi notant Doctores. tan- 36
túmque intelligitur perſcriptum, quantum
poſſeſſum. gl *in c.auditis.verb.interruptionem.*
*de præſcriptio.*Innocen.*in c.dilecto de off. Archi-*
*dia.*Anchar.*in c.*1.*de iur.patro.in* 6. Federi. de
Senis *conſ.*130.Bal.*in l.ſi quis diuturno ff ſi ſer-*
uitus vindi. B. *in l.*1. *§. ſi quis hoc interdicto ff.*
de iti. actúque priu. Angel.*in l.vna eſt via ff. de*
*ſeruitu ruſti.*Bal.*in repeti.l.de quib ff.de leg.*Ab.
in c.cum conſuetudi. de conſuetud. & in c.licet ex
ſuſcepto in fi. de for. competen. B. *in aut. qui rem*
in fi. C.de ſacr. Eccleſ. Alberi.*in l.*1.*ff.de off.eius*
cui. Flor.*in d.l. ſi quis diuturno.* Decius *in cap.*
tranſlato in 2 *lect.de conſtitu.*Roman.*conſ.*368.
Cardi.*in Clem.*1.*in* 7 *quæſt.de renunti.*Felin.*in*
c.auditis de præſcrip. Alexan. *conſ.*120. *volu.*4.
*& in conſ.*16. *volu.*5. Soci. *conſ.*74. *volu.*1. Iſſ.
& Decius *in l.*2. *ff. de iuris.omni.iudi.*Æguid.
*deciſ.*89. Paul. de Caſtr. *in l.cum de conſuetud.*
quam reperit *cum l. de quibus ff. de legi.* Ma-
rian. *in c.cùm contingat. de for.compet.*Feli.*in c.*
cum ex iniuncto.de hæret. Zaſius *in conſ.*16. *vo-*
*lum.*2. Bertran. *conſ*2.*volu.*3.*& conſ.*56. *volu.*
3.Pariſ. *conſ.*113.*volu.*1.Anton.Gabr. *in com-*
*mu.opini.concl.*2. *de præſcriptio. in prin.* vbi *n.*4.
& ſeqq. ampliat etiam quoad acceſſoria ſe- 37
parabilia, vt perſcripta viſitatione, non cen-
ſeatur præſcripta procuratio, plures ad id
referens. nec extenditur etiam ad ea, quæ 38
veniunt in antecedens, vt eſt coërtio ad iu-
riſdictionem, prout etiam nec præſcribens 39
inſtitutionem, poteſt iure deuoluto con-
ferre. Cardi. *in clem.*1.*de ſupplend.neglig præ-*
lato. Zaſius *conſ.*16. *volu.*2. ipſe Anto. Gabr.
ibi *num.*8.*& inſeqq.* idem ampliat ad deſtitu-
tionem & reſignationem poſt alios.

Imò nec reſpectu iuris communis, quo
ſummus Pontifex vtitur ex capite ſuæ am-
pliſſimæ poteſtatis, deficiente præſentatio-
ne excelſę maieſtatis intra tempus ſibi à iure
conceſſum

cõceſſum poſt vacationem ex defectu ſcien-
tiæ, notitiæque, & ex ignorantia vacationis:
potuit induci, nec cauſari præſcriptio, quo-
niam iure communi vtens, non præſcribit
40 Gemini. *in c.1.de præſcriptio.in 6*. Paul. Caſtr.
*in l.fi.ff.quemad.ſeruit.amit.*Feli.*in cap.1.n.19.*
de præſcript. Ruin. *in cap. inter cæteras num.66.*
eodem tit. Ruin.*conſ.28.num.17.lib.2.*Bertran.
conſ.305. num.2. lib.5. dicit communem Re-
buf. *in rubr.de cauſ.poſſ num.24 & num.292.*
Decia. *conſ.54. num. 50. lib.2.* maximè quia
41 prouidens iure deuoluto ex negligentia pa-
troni, illius iuri non officit, niſi pro illa vice
dumtaxat text. *in cap.2.§.& niſi,* ibi, ita ta-
men quòd ex eo nullum patronis præiudi-
cium impoſterum generetur.) *de ſupplend.*
negli.prælato.

42 Imò nec eo iure poteſt Regi præiudicium
generari, tum quoniam patrono non currit
tempus niſi à tempore ſcientiæ, & notitiæ
certæ, & non interpretatiuæ, in quo præſu-
mitur ignorantia, donec in eo ſcientia pro-
betur. latiſſimè plurimos recenſens tractat
Nicol.Garci. *de benef.10.p.cap.2 à n.34.*

43 Tum etiam quia ſpeciale eſt in Regibus
Hiſpaniæ, non currere tempus quadrime-
ſtre ad præſentandum beneficia & Epiſco-
patus ſuæ coronæ, etiam ſi eorum officiales
ſciant vacationem, Regi non nocet, & etiam
ſi Rex ipſe ſciat, ex legitima præſcriptione,
qua Reges Hiſpaniæ tuti ſunt, eo quòd mul-
tis occupationibus impediti tam in bello,
quàm in pace, non poſſunt intra illud tem-
pus præſentare. in quo ita obtinuiſſe, teſta-
tur Cauedus *tract. de patrona. Regiæ coronæ*
cap.28. à num.5. quem referens ſequitur Ni-
col. Gar *de benef.d.10.p.c.2. ſub num.34. ad fi.*
vbi teſtatur de communi praxi, quia cum
Rege non curatur de tempore ad præſentan-
dum tam in Epiſcopatibus, quàm in aliis
præſentationibus. & ideo cùm Regi igno-
44 ranti vacationem, & etiam ſcienti non cur-
rat terminus, quandocumque poterit con-
tradicere, & reclamare prouiſionibus ordi-
narij, quia ſemper intra terminum reperitur,
cuius contradictione nullæ redduntur iuxta
ea, quæ latiſſimè poſt infinitos, quorum no-
menclaturam recenſet Nicol.Gar.*de benef.5.*
p.cap.9.à num.238.cum pluribus ſeqq. & eadem
5.p.cap.6.num.101.

45 Ergo ſequitur, quòd cùm illa cauſa, ex
qua ſummus Pontifex prouidet huiuſmodi
beneficia (quæ reuera ſunt patronatus Re-
gij mediantibus indultis & conceſſionibus
Apoſtolicis) non ſit ſufficiẽs ad cauſandam,
& inducendam præſcriptionem; non pote-
46 rit ſe iuuare ex alia. Pro quo etiam facit,
quoniam quando ſummus Pontifex etiam
motu proprio facit gratiam, & confert be-
neficium, fundans ſe in aliqua cauſa, & qua-
litate; gratia eſt ſubreptitia, & nulla ipſo iu-
re, non conſtito de veritate ipſius qualitatis,
& cauſæ, maximè ſi eſt talis, vt ea ceſſante
difficilior redderetur Pontifex ad conce- 47
dendum, quoniam etiam gratia conceſſa
motu proprio non debet operari vltra in-
tentionem, & mentem concedentis cap.2.
de reſcrip. Feli. *in cap. ad aures num.9. eodem*
tit.& in c. cauſam de teſtibus. Decius *in cap. ad*
aures num.31. & 32. eodem tit. & conſ.407.
Staphileus *de liter. gratiæ. tit. de vi & effectu*
clauſulæ motu proprio. verſ.7. & vlt. num.3.4.
& 5. Selua *de benef.3.p.quæſt.12. 2.qualitate*
num.3.verſ.quartus caſus. Rebuf.*in concordatis*
in forma mandati Apoſtolici. verb.motu proprio,
poſt vltimum effectum. *verſ.2. non purgat.*
Gambar.*de off.legati lib.3 num.49.* Anto.Ga-
bri. *de clauſulis concl.2.n.18.19. & 32. & ſeqq.*
Menoch.*de arbitra.lib.2.caſ.201.num.88.* Aze-
ued. *in l.2.tit.14.num.31.lib.5.recopi.* Ioan.
Guti. *conſ.21.num.15. & canoni. quæſti. lib.2.*
*cap.15.num.77.*Put.*deciſ.187.num.5.lib.1. &*
deciſ.101. lib.3. ad fi. quoniam falſa exiſtens 48
narratio qualitatis gratiæ, vel ſi ipſa motu
proprio fiat, vera non extiterit, perpetuò
annullat ipſam gratiam, etiam, vt diximus,
motu proprio fiat. Rot.*deciſ.525. num.5.p.1.*
diuerſo. Thom.Sanch.*in tract.de matrim.lib.8.*
diſputatio.21.num.47. ergo prouiſiones hu-
iuſmodi beneficiorum à ſummo Pontifice
factæ facta collatione vti ſint liberæ colla- 49
tionis, vel motu proprio, hac de cauſa con-
ceſſæ, cùm nullæ ſint, non debent prodeſſe,
nec eſſe in conſideratione ad præſcriptio-
nem, dixi ſuprà c.9.ſub n.12.

Et hinc eſt, vt impetrationes factæ à ſua 50
ſanctitate ex vno capite, & vna cauſa, ipſa
non exiſtente vera, non ſuſtinentur ex alio
capite, & ex alia cauſa, quæ tunc temporis
aderat. Roman.*conſ.335.*incipit *circa primum*
num.11. cum ſeqq. Feli. *in c. ſi num. fi. de præ-*
ſumptio. Domini. Gemini. *conſ.136.* incipit
*ſuper 1. dubio num.1.& 3. ac per totum.*Rot.*de-*
ciſ.41. de rerum permutat. in anti.alias deciſ.
*292.*nec non *deciſ. antepenult. in nouis.* incipit
Titius. verſ.ſed ſecus. Lancelot. *de attenta.2.p.*
cap 10. num.9. Achilles de Graſſ. *deciſ.14. de*
reſtitutio.ſpolia. Rot. *deciſ.419. num.2.p.1. di-*
*uerſ.*Rot.*deciſ.12.de conceſſ. præben.in antiquis.*
Flami. Pariſ. *de reſigna. benefi. lib.10. quæſt 2.*
num.4. quæ allegationes ſingulæ loquuntur
in practicabilibus & elegantibus caſibus.

Omnis namque diſpoſitio facta ſub ali- 51
quo præſuppoſito, ipſo non verificato, nec
exiſtente vero, corruit penitus diſpoſitio. gl.
celebris *in l.mancipia.verſ.auocandum C. de ſer-*
uis fugitiuis. Roman.*ſingul.495.* Rip. *in c.2.*
*num.39.de reſcrip.*Ruin. *conſ.83.num.5.volu.1.*
Soci.

Soci. iun. *conſil.* 114. *num.*2. *vol.*3. alios citat
*in conſ.*150.*n.*78. Petr. Surd. *deciſ.*74.*num.*5.
ac propterea conceſſiones,& prouiſiones fa-
ctæ à ſummo Pontifice ex mera collatiua
cauſa non debent nocere ſacræ Maieſtati, ſi
reuera ei pertinet ius patronatus, tanquam
falſa exiſtente cauſa, nec ad aliam trahi poſ-
52 ſunt, cùm inducta ad vnum finem, contra-
rium non debent operari, *l.quod fauore. C. de
legibus.* & per conſequens induci non potuit
in hoc caſu præſcriptio.

53 Rurſus probatur, quòd hæc indulta, &
priuilegia Apoſtolica inducunt perpetuita-
tem,vt probatur expreſsè *in d.Bulla Adriani,*
ibi, ac perpetuò inuiolabiliter obſeruari de-
bere, *&c.*) iuxta notata *in l.*1.*ff.ſolut.matrim.
l.*10.*tit.*18.*p.*3. latè Ioan.Garc.*de nobilit.gl.*1.
§.1.*n.*25. & ipſe *gl* 6.*ſub n.*38. *verſ.octauò fa-
cit.* & iterum *in d.Bulla,* ibi, ad illorum vali-
ditatem, efficaciam & perpetuitatem, *&c.*)
54 & iterum illa verba, dictorum ſucceſſorum
veſtrorum.) ac iterum, ac dictos ſucceſſores
veſtros.) quæ inducunt perpetuitatem, & in
infinitum protrahuntur.*l.cognoſcere ff.de ver-
bor.ſignificat.* Burg. de Paz *conſil.*23. vnde ex
55 hoc capite priuilegiũ perpetuum eſſe,quan-
diu adſunt deſcendẽtes,& ſucceſſores, quia
durat cum perſonis, in ipſo contentis. Ioan.
Andr.*in mercurialib.n.*5. Alexand.*in l.& ſi.ff.
ſolut. matrim.* Æguid. Boſſ. *de Principe & pri-
uilegijs eius à n.* 343. & de dictis dictionibus
(ſemper, perpetuò) & ſimilibus, poſitis in
priuilegiis inducant, & illa faciant perpe-
tua,vide elegantiſſimè plures allegans Ioan.
Garci. *de nobilit. gl.*1. §.1. *à num.*9. & iterum
*à n.*19.*cum multis ſeqq.* ſed ſic eſt,quòd quan-
do priuilegium, vel aliquis alius actus con-
56 tinet verbum inductiuum perpetuitatis;tol-
litur præſcriptio omnino. Claud.de Seiſello
*in l.ſi.ff.de conſtitutio. prin. num.*113. *&* 118.
optimè Angel. *in l. quod ſi nolit* §. *ſi quid ita
ff. de ædili. edict.* Bal. *conſil.*303. *lib.*1. Zaſius
57 *conſil.*15.*n.*22. *lib.*2. & in terminis priuilegij,
quòd ſi in eo apponantur verba, quæ deno-
tent perpetuitatem,tollatur præſcriptio,tra-
dit conſulendo Riminal. *conſil.*388. *num.*20.
*lib.*2. Ioan.Garci.*de nobilit. gl.*1. §.1.*n.*79. *poſt
prin.* ergo huius priuilegij, & indulti intui-
tu nulla potuit aduerſus coronam induci
præſcriptio.

Et loquendo in Regibus dicit Bald. loco
58 mox citando, quòd ad hoc vt cognoſcatur
diſpoſitio an ſit realis, vel perſonalis (inter
alia) forma inſpicienda eſt. nam ſi tenor
ſcripturæ facit mentionem ſucceſſorum ex
59 vtraque parte, iſta diſpoſitio eſt realis, & in
rem ſcripta,nõ perſonalis, ſed tranſit in ſuc-
ceſſores vtriuſque partis, ſiue loquatur de
ſucceſſoribus hæreditariis, *l. iuris gentium* §.
pactorum ff. de pactis, ſiue de ſucceſſoribus
dignitatis, & adminiſtrationis, per notata *in
c.*1. *& tit.qui ſucceſſor.tenean. & c.vlt. ne præla.
vices ſuas*, hæc dicit Bal. *in cap. ſi. ante ſi. de
ſentent.& re iudic.* vel potius *in conſil.*159. *ſu-
per eo quod quæritur. col.*1. *lib.* 3. referens eum
ſequitur Tiraquell *in tract.de iur. prin. q.*35.
*num.*21. ſed hæc indulta, & priuilegia Apo- 60
ſtolica faciunt mentionem, non ſolùm Re-
giæ Coronæ cui conceduntur, vt ex ſupra-
dictis patet: ſed etiam de ſucceſſoribus Se-
dis Apoſtolicæ, *ibi*, per nos aut Romanos
Põtifices ſucceſſores noſtros, & ſedem præ-
dictam,*&c.*) ergo realia ſunt,& perpetua hu-
iuſmodi priuilegia, non perſonalia. Et quòd
quando ex iuris, vel hominis diſpoſitione
res aliquæ perpetuæ eſſe debent apud voca- 61
tos ſucceſſores, vbi perpetuò aliquid com-
petit,vltra citatos tenent gl. *in l.quod ſi nolint
§.ſi quid interuenerit ff. de ædilitio edict.* vbi
Bal. & Angel. idem Angel. & Immol. *in l.*1.
ff de vſucapio. Socin. *conſ.*86. *num.*11. *lib.*1. &
alij quos citat Tiraq. *lib.*1.*de retract.*§.1. *gl.*2.
*num.*17.*fol.*814. latè Mieres *tract.de maioratu
4.p.quæſt.*21.*num.*20.

Deſuper pro Catholica maieſtate, & ad-
uerſus huiuſmodi præſcriptiones ex contra-
rio appoſitas faciunt fortiter verba d. Bull.
Adrian. VI. *ibi*, necnon irritum, & inane,
quidquid ſecus ſuper iis à quoquam quauis
authoritate ſcienter vel ignoranter conti-
gerit, attentari, perpetuò decernimus, *&c.*)
nam hæc clauſula & decretum irritans, in- 62
ter alios efficaciſſimos eius effectus, ille po-
tens eſt: vt tollat præſcriptionem, & exclu-
dat, docent Feli. *in c.cum acceſſiſſent.verſ.*4.*li-
mita,de conſtitutionib.* Rebuff.*in concord.tit.de
ſor.& irreuocab. concord. ſtab. in verſ.plus dicit.*
Probus *in verſ. tibi qui. n.*7. *verſ. iſtud tamen
non obſtat. de reſcript.in* 6. Anton. Gabriel *in
commun.opin.tit.de clauſul. concl.*3. *n.*44. tollit
etiam conſuetudinem, ne dum in præteri- 63
tum, ſed etiam in futurum, Domini. *in c.be-
neficio verſ. nota bene.* & ibi Anchara. *verſ.ſed
propone.*vbi Ioan. Andr.*in verb.legitima verſ.ſi
pup.* & Philip.Fran. *verſ.ex quibus nota.de præ-
ben.in* 6. Præpoſit.& Alexan.*in c.in iſtas* §.*le-
ges.verſ.noluit tamen.* Ioan.Andr. 4 *d.* Bar. *in
clem.*1.*n.*23.*de electione.* Prob.*in c.tibi qui n.*7.
de reſcript. in 6. Feli. *in c. cum acceſſiſſent. verſ.
quartò limita.de conſtitutio.* Roch.*in c.ſi ſecun-
dùm paruam impreſſionem. verſic. amplia modò
iſtam concluſionem.de conſuetudine.* Rebuff.*vbi
proximè,verb.plus dicit.* Ruin.*conſ.*13.*num* 13.
*vol.*2.*& conſ.*102.*n.*11.*vol.*3. gl.*in c.ſi.in verb.
decernimus.de rebus Eccleſiæ non aliena.* quem-
admodum & iſthæc clauſula, ſeu decretum 64
irritans tollit vires ſententiæ, eiúſque exe-
cutionem impedit. Caſſiador. *deciſ.*12. *n.*5.6.

& 7. de regulis Cancellariæ. Sarner. *in regul. de annal. q. 5.* Anton. Gabriel *communi. concluſ. tit. de clauſulis. concl. 3. n. 51.* & conſtat ex noſtræ Bullæ clauſula, *ibi*, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & decidendi authoritate, *&c.*)

Et ratio huius effectus clauſulæ irritantis; ſcilicet vt excludat præſcriptionem: illa redditur euidẽs. etenim nulla huic præſcriptioni datur cauſa, à qua poſſit principium aſſu-
65 mere, cùm ſuprà dixerimus, præſcriptionem ſine poſſeſſione non procedere. decretum irritans huius eſt naturæ, vt non ſolùm inficiat, & annullet titulum beneficij in contrarium collati, verùm etiam & poſſeſſionem ipſam, ita vt talis poſſeſſor non poſſit iuuari ex aliquo remedio poſſeſſorio, retinendæ, nec recuperandæ, vel aliàs. nam talis poſſeſſio caret omni effectu. Caſſiad. *ſuper regul. deciſ. 7. n. 3.* Simonet. *de reſeruatio. q. 40. n. 1. & 2.* Sarner. *de trienna q. 49.* Rebuff. *in prax. beneficia tit de reſeruatio. n* 40. Creſcenti. *deciſ. 4. de priuileg.* Lancelot. *de atten. 3. p. c. 31. num 92.* & Rota *deciſ. 189. n. 4. p. 2. diuerſ.* Caſſiador. *deciſ. 1. num. 1 & per totam de reſtitut. ſpoliat.* Put. *deciſ 197 n. 3 lib. 3.* Rot. *deciſ. 510. n. 5. lib. 3 p. 3. diuerſ.* Mandoſ. poſt alios *in regul. 1. Cancel. q. 3. per totam.* tenet etiam Anton. Gabr. *communi. concluſ. tit de clauſul. concl. 3. num. 50. lib. 6.* Prob. *in c. tibi qui n. 18. de reſcript. in 6.* Bertran. *conſ. 142 n 4 vol. 2.* Guillel. Benedi. *in c. Raynut. verb. ſi abſque liberis 2. de fideicommiſſ. ſubſtit. à n. 38.* Nicol. Gar. aliquos ex iis allegans *in tract. de beneſ. 5. p. c. 1. n. 4. 27.*

66 Et hoc decretum talis eſt naturæ, vt inficiat omnia, quæ ſequuntur, ita vt nec effectum, nec iuris fomentum habeant. *cap. ſi eo tempore. de electione lib. 6.* vbi notat Caſſiador. *deciſ. 1. n. 7. de reſtitutio ſpoliat.* Sarner. *in tit. de annal. quæſt. 23.* & de Graffis *num. 19* Gomez *in regul. de trienna. q. 49. n. 3.* Put. *deciſ. 50. n. 2. & deciſ. 396 lib. 1.* Anton. Gabriel *vbi ſuprà ex n. 56.* Rebuff. *vbi proximè, verſ vlt. notanda eſt clauſula decreti*, Alexan. Stiati. *in extrauagant. ambitioſæ, de rebus Eccleſiæ n. 67.* Rot. *deciſ. 24.*
67 *n. 5. & deciſ. 149. n. 2. p. 2. diuerſ.* habet namque inhibitionem implicitam inuenire, Caſſiad.
68 *deciſ. 2. n. 6.* ac etiam priuatiuam vim, & auocatiuam poteſtatis conceſſæ. Ferret. *conſ. 314.*
69 *n. 10. lib. 2.* operatur inſuper huiuſmodi decretum nullitatem ab initio. Caſſiador. *deciſ. 12. n. 45. & 6. ſuper regul. Cancellariæ.* Gomez. *in regul. de annali q. 5. prope finem.* Ioan. Paul. *deciſ. 14.* Achil. de Graſſ. *deciſ. 385.* Rot. *deciſ. 24. n. 5. poſt prin. p 2. diuerſor.*

70 Hinc eſt, quòd prouiſus ſtante decreto irritante non poſſit ſe tueri etiam remedio ſummariiſſimo poſſeſſionis, in quo nullæ exceptiones admittuntur, vt poſt Caſſiador. Puteum, Mandoſ. & alios firmat Hieronym. Gonzal. *in regul. de men. & alterna. gl. ſi. n. 29.*

Et hinc etiam eſt; vt ex capite decreti ir- 71
ritantis regulæ reſeruatoriæ menſium factæ prouiſiones aduerſus eius diſpoſitionẽ, hoc eſt, in menſibus ſummi Pontificis, ſunt nullæ ipſo iure, non ſolùm quoad titulum, verùm & quoad poſſeſſionem, quæ nihil prodeſt, nec aliquo remedio poſſeſſorio poteſt iuuari, cùm omnino iuris fomento, & adminiculo careat. Rot. *deciſ. 3 per totam de reſtit. ſpol. in nouis. & deciſ. 2. eodem tit. in antiquis.* Bellamer. *deciſ. 535.* Lapus *allegatio. 29. n. 1. & allegatione 51. n 9.* Feli. *in c. in noſtra n. 12. de reſcript* Rebuff. *in prax. tit. de reſeruatio. tam generali quàm ſpeciali. num. 40.* plures adducit Menoch. *de recuper. poſſ. rem. 16. quæſt. 35. à num. 443. vſque ad num. 457.* Forret. *conſil. 3. num. 18.* Caputaq. *deciſ. 325. p. 1. num. 2. & deciſ 343 n. 5 p 3.* Put. *deciſ. 197. num. 3. lib. 3. p. 3. diuerſ.* Hieronym. Gonzal. poſt alios *in regul. de menſ. gl. 31. num. 7.* imò reſeruatio- 72
ne potentius fortiúſque eſt decretum irritans, gl. *verbo prouiſionem, in c. ſi eo tempore 45. de electio. lib. 6.* Caſſiador. *deciſ. 3. de decretis in reſeruatione.*

Et magis in noſtris terminis, & propoſito 73
facit, quòd ſi Cardinalis habet indultum, ſeu priuilegium prouidendi beneficia alicuius diœceſi, cum clauſula irritanti, prouiſio beneficij facta per ordinarium erit nulla ipſo iure, etiam ſi Cardinalis non prouideret de eo ſecundùm Caſſiador. *deciſ. 2. de reſtitutio. ſpol.* Feli. *in c. cum ex officij de præſcriptio.* & eſt deciſum per Rotam apud Guidobonum *deciſ. 56. in manuſcriptis.* refert Nicol. Garc. *de beneſ. 5. p. c. 5. n. 103.*

Quare per collationes etiam effectuatas 74
factas contra decretum irritans, poſitum in priuilegio ſeu indulto, non adquiritur quaſi poſſeſſio conferenti. Garc. *vbi proximè n. 102.* Creſcent. *deciſ. 4. de priuileg. in ſi.* vide etiam num. 83. & ſeqq.

Et ideo per collationem etiam nullam 75
non turbatur patronus in poſſeſſione præſentandi, ita Garci. *ibi num. 100. & 99.* Pute. *deciſ. 189 lib. 1.* Ferret. *conſ. 210. n. 8.* Flores de Men. *q. 10. n. 64.* cum Calderino *conſ. 15. de iur. patron.* Decius *conſ. 126.* & Burgi. Bocacio *de remedijs poſſeſſo. c. 11. n. 39.* ergo euidenter ſequitur, ordinarium per neutram horum beneficiorum collationem, etiam de facto effectuatam, habere potuiſſe actum vllum poſitiuum.

Quod corroboratur etiam ex alio capite 76
præfatæ clauſulæ Bullæ Adriani VI. ſcilicet ex clauſula (ſublata) ibi poſita, quæ illa eſt (& ſic per quoſcunque, tam delegata, quàm ordinaria, & mixta authoritate fungentes iudices,

dices, vbique iudicare cognoſci, & decidi
debere ſublara eis, & eorum cuilibet quauis
aliter iudicandi,& decidendi facultate,*&c.*)
77 quæ clauſula (ſublata) eſt maximæ potentiæ
claudens ora iudicibus, oe aliter decidere
poſſint, & adimit partibus in totum faculta-
tem opponeodi contra conſtitutiooem,gra-
tiam, vel priuilegium, de qua per Caſſiador.
*deciſ.*10.*n.*3.*ſuper regul.*Carolus Ruin.*conſ.*76.
*ſub n.*9.*vol.*5.*& conſ.*21.*ſub n.*15.*ante fi.* Gun-
dizal.Villadieg. *in tract. de lega.p.*1.*q* 7.*n.*32.
Put.*deciſ.*50 *n.*5.*lib.*1. *& deciſ.*377.*in fi. lib.*3.
Caputaq. *deciſ.*134.*n.*4.*& deciſ.*218.*p.*3. Re-
buff. *ſuper concordata Fran.tit.de forma & irre-
uoca. concordatorum ſtabilitate, poſt prin. verſ.*8.
vult iudices. Mandoſ.*in tract.de monitor.q* 60.
n. 44.*ſuper verb.ſicq; ſuper quoſcumque iudices,*
idem Mandoſ.*in conſ.*57.*n.*3. *& conſ.*63. *n.* 1.
78 & au proceſſus, etiam ſi non opponatur de
dicta clauſula (ſublara) ſit ipſo iure nullus,
per doctrinam Ioao. Andr. *in addit.ad Specul.
tit.de ſentent.§ iuxta. ſub n.*5. *in gl. verb.* & eſt
Alex. plenè cum multis *in l.*1. *§. ſublata n.*2.
& 3.*ff.ad Trebelli.* Decius *conſ.*275.*alias* 276.
incipit *in cauſa quæ luce agitatur, ſub n.*3. *verſ.
ſed prædictis minimè obſtantibus.*Marcheſanus
*de commiſſio.*1.*p.c.*8.*de commiſſ. apertionis oris à*
79 *n.*14. vltima in poſſeſſione. quòd ſi oppona-
tur à parte dubium eſſe, quòd ſit ipſo iure
nullus proceſſus, videndus Gonzal. *de alter.
gl.*66.*à num.*13.*& ſeqq.& n.*45. quod conue-
80 nit materiæ huius capituli, vt ſtante dicta
clauſula (ſublata) à proceſſu appellationi in-
terpoſitæ,ſit vtique deferendum,eriam io iis
iudiciis ſui oatura inappellabilibus, cùm ra-
tio appellandi ſit in promptu ex his,quæ ſu-
periùs dicta ſunt, c.ſuperiori.
81 Et cùm ſtante d. clauſula (ſublata) non
poſſit dici,nec opponi,etiam per viam repli-
cationis aliquid contra diſpoſitiooem, qua
illa continetur, Puteus *deciſ.*377. incipit *in
vna Hiſpalenſ.ſub num.*1. *lib.*3. ita non pote-
tit opponi de regulis Cancellariæ, quamuis
ſint fauorabiles, vt bis deciſum fuiſſe in Ro-
ta teſtatur Gonzal. *vbi proximè num.* 9. qui
82 *num.*12. dicit,vt etiam in iudicio poſſeſſorio
ſummariiſſimo manutentionis obſtet, dicta
clauſula, vt per Put.*deciſ.*50. *ſub num.*5.*lib.* 1.
teſtatúrque ipſe Gonzal. de duabus deciſio-
83 nibus Rotæ,quem latè de materia & effectu
huius clauſolæ (ſublata) *&c.* vide per totam
eandem gloſſam.
84 Et vtraque clauſula, tam hæc (ſublata)
quàm (irritaos) ſuperiùs dicta ligat, & afficit
ignorantes, vt per eum *ibi in num.*8. *& gl. fi.
n.*18. etiam ſi non ſint appoſita verba noſtræ
Bullæ,*ibi,* ſcienter,vel ignoranter contigerit
attentari,*&c.*) vbi plurimos adducit, & facit
text. *in c.ſi eo tempore* 43.*de electio.lib.*6.*c.quo-
dam* 40. *de præbend. in* 6. *c.dudum, c.penult. de
conceſſ.præbend.lib.*6.

Ex quibus euidenter apparet,quòd impe- 85
trationes, eoncelliones & prouiſiones Pon-
tificales factæ de beneficiis,quæ reuera ſunt
iuris patronatus Regij ranquam ſubiectæ di-
ctæ clauſulæ irritanti, & eius poteſtati, tan-
quam quæ nullæ non potuerunt, cauſare
præſcriptioné, oec habere principium, quo-
niam certiſſimum eſt dictum decretum irri-
tans ipſum Papam, & eius ſucceſſores liga- 86
re,ac comprehédere,maximè, adductis ver-
bis, de quibus in noſtra Bulla Adriani VI.
ibi, per nos aut Romanos Pontifices ſucceſ-
ſores noſtros, *&c.*) vt per text. *in clem. cum ei
quem in* 1.*reſponſ.de conceſſio.præbend.* dicit ibi
Archidia.*tab.*3.*Franc.n.*2. Anton.Gabriel. *in
tit.de clauſul. concluſ.*3.*num.*4.5. *&* 74. Philip.
Probus *in c.tibi qui n.*5. *de reſcript. in* 6. Pariſ.
*conſ.*37.*num.*2. *&* 3. *vol.*4. Aoaſta.Germo. *in
tract. de indultis Cardi. §. alioquin ex num.*15.
Caſſiad. *deciſ.*2. *num.*2. *de decret. in reſeruatio.*
Moheda.*deciſ.*21.*n.*1.*de præben.* Put.*deciſ.*141.
*lib.*2. Caputaq. *deciſ.*82.*num.*1. *p.*2. Rot *de-
ciſ.*106. *n.*2. *&* 3. *p.*1. *diuerſ.* Aymon. *conſil.*3.
*num.*17. *&* 26. idem Put *deciſ.*391. *lib.* 3. *&
deciſ.*418. *lib.* 2. Anton. Gabriel. *d. concluſ.*3.
*num.*62. vbi plura elegantia cumulauit circa
hoc decretum irritans per ampliationes, &
limitationes.

Inſuper & pro hac parte facit, quoniam
conceſſiones, & prouiſiones horum benefi-
ciorum iuri Regio patronatui competétium
nullæ fuere ipſo iure ſtante earum reuoca- 87
tione præcedente, cùm ſint ſubiectæ clau-
ſulæ derogatoriæ, contentæ in d. priuilegio
Adriani VI. *ibi,* quaſcunque literas Apoſto-
licas deſuper quomodolibet pro tempore
confectas, etiam quaſcunque derogationes,
quorumuis iurium præſentandi, ſeu nomi-
nandi, etiam cum quibuſuis efficaciſſimis
clauſulis in ſe contentis, nullius roboris, &
momenti exiſtere, *&c.*) quæ clauſula dero- 88
gatoria annullat ſubſequentes diſpoſitiones
contrarias, vt ex ea patet, & probat text. *in
l. ſi quis in prin.* 22. *ff. de legat.*3. vbi gl. *verb.
accipiat l.*22. *tit.*22. *p.*6. *l. ſi mihi & tibi.* 12. *§.
in legatis ff. de legatis* 1. text. *in c. ex literis. §.
verum,de dolo & contuma.* text.*in c.vnico §.nos
ſuper hoc de exceſſibus Prælatorum in* 6.tradunt
poſt ſcribentes ibi Dinus *in cap. quod ſemel
num.*14. *cum ſeqq. de regul. iur. in* 6. Gomez
*in c.*1.*num.*155.*de conſtitutio. in* 6. Couarr. *in
rubrica de teſtam.* 2. *p. à num.*19. Mantica *de
coniectio.lib.*2.*tit.*8.*à num.* 1. Hieronym.Gabr.
*concluſ.*96. *num.* 27. *lib.*2. & de ratione Bart.
*in d. l. ſi quis in prin. ſub num.*4. *&* 5. Roman.
*conſil.*436.*ſub n.*9. Pariſ.*conſ.*42.*num.*26.*lib.*4.
Gozadi.*conſ.*9.incipit *in hac cauſa n.*26.*&* 63.

Caſſiador. *deciſ.* 36. *num.* 8. *ſuper regulis.* Rota
deciſ. 137. *num.* 4 *p.* 1. *diuerſo.* dicentes, quòd
89 clauſula derogatoria ſtanre in prima diſpo-
ſitiooe futura ſequens diſpoſirio contraria
non valet, niſi eius ſpecialem mentionem
faciat, quæ ſecundæ derogationes & men-
tiones ceſſant in noſtro caſu, cùm etiam ſub-
latæ ſunt expreſsè, *ibi*, etiam quaſcumque
derogariones, *&c.*) & *ibi*, etiam cum quibuſ-
uis efficaciſſimis clauſulis, *&c.*) quæ dicitur
90 clauſula derogatoria derogatoriarũ, vt col-
ligitur ex Doctoribus *in d. l. ſi quis in prin.*
& Paulo Caſt. *conſil.* 278. *paſſus iste dubitabi-
lis, ante fi. verſic. item continet aliam derogato-
riam illius derogatoriæ, & in verſic. patet enim
lib.* 1. Federi. de Senis *conſil.* 233. *caſus talis eſt.*
Decius *conſil.* 165. *viſo tenore num.* 1. Pariſius
91 *conſil.* 42. *num.* 15. *in fi. lib.* 4. & tunc in ſecun-
da diſpoſitione contraria non ſufficit, vt fiat
derogatio, & mentio de clauſula deroga-
toria primæ conceſſionis, ſed eriam debet
fieri de clauſulis detogatoriis, vt poſt Bart.
in d. l. ſi quis in prin. & alios rradit Put. *deciſ.*
109. *in vna Zamoren. num* 4. *lib.* 1. Pariſ. *conſil.*
42. *num.* 15. *&* 16. *lib.* 4. Gozadi. *conſil.* 9 *n.* 24.
Couarr. *in rubrica de teſtam.* 2. *p. ſub num.* 20.
verſic. hinc ſcribit Paul. ibi, *quia duplex deroga-
tio tolli debet.* Selua *de benefic.* 3. *p. quæſt.* 14.
num. 35. Paul Caſtr. *conſil.* 3. *quoniam adiectio-
ne ſub num.* 5. *lib.* 1. Roman. *conſil.* 327. *num.* 3.
Decius *conſil.* 165. *viſo tenore ſub num.* 5. *verſ.
& iſta concluſio.* Rota *deciſ.* 468. *num.* 3. *p.* 1. *di-
uerſ. & deciſ.* 137. *num.* 7. *in fi. eadem p.* 1. Ferret.
conſ. 223. *num.* 8. *lib.* 2. qui loquuntur in pri-
uilegio, de quo ad idem eriam loquuntur
Calderi *conſil.* 136. Thom. Gram. *deciſ.* 20. in-
cipit *pendente querela.* Socin. *conſil.* 2. *in cauſ.
Domin.* Guid. *num.* 2. *&* 10. *lib.* 3. Ruin. *conſ.* 10.
num. 6. *lib.* 2. Rip. *in c.* 1. *n.* 55 *de reſcript.* Ferret.
conſ. 32. *num.* 50. Tiraquell. *de legib. connubia.*
2. *p. gl.* 7 *num.* 203. Couarr. *vbi ſuprà num.* 20.
Staphil. *de liter. gratiæ tit. de vi & effectu clau-
ſularum* §. *in literis ex n.* 4. *cum ſeqq.* Gomez
in repetit. c. pri. num. 154. *de conſtitutionib. lib.* 6.
Anron. Gabriel *lib.* 6. *commun. opin. tit. de clau-
ſulis concl.* 5. *num.* 11. *&* 22. Menoch. *conſil.* 36.
n. 48. *lib.* 1. latè & optimè Selua *de benef.* 3. *p.
q.* 14 *per totam.*

Et adhuc facit, nam licèt ſatis ſit contro-
92 uerſum, àn derogatione priuilegiorum facta
per legem generalem, cenſeatut ſublatum
priuil. vt videre eſt per Hier. Goozal. *gl.* 36. *à
num.* 13. tamen illud eſt verum, vt ipſe pro-
93 bat *num.* 37. quod quando priuilegium præ-
cedens habet ita fortiſſimas, & efficaciſſimas
clauſulas derogatorias, quòd minimè veri-
ſimile ſit, voluiſſe Principem (à cuius inten-
tione omnia pendent) inſequeoti conſtitu-
tione generali per viam legis factæ, tale pri-
uilegium comprehendere. & adducit exem-
plum in priuilegio cooceſſo per ſummum
Pontificem Marchioni Aſtoriſcenſi (ſua vi- 94
ta durante) præſentandi nonnullos cano-
nicatus illius Eccleſiæ Cathedralis, (quod
eſt ſimile huic noſtro Regio,) continénſque
ſimiles ei cauſas, *ibi*, concedimus ius parro-
natus huiuſmodi, ac ſi tibi ex vera dotatio-
ne, & fundatione competeret, etiam per Se-
dem Apoſtolicam, niſi de toto renore, &
data præſenrium plena, ſpecifica, & indiui-
dua, & expreſſa de verbo ad verbum, non
per clauſulas generales idem importantes,
mentio fiat, & tuus ad id acceſſerit conſen-
ſus, derogari non poſſit, nec derogatum cen-
ſeri, *&c.*) & tamen huiuſmodi priuilegium 95
non fuit derogatum per regulas Cancella-
riæ in contrarium poſtmodum editas, vt
in terminis pluries dixit Rota teſte Put. *de-
ciſ.* 308. *per totam lib.* 3. Mohedan. *deciſ.* 10.
de iur. patron. & meliùs clariúſque *in deciſ.*
137. *& deciſ.* 468. *p.* 1. *diuerſo. & deciſ.* 304.
p. 2. *diuerſo.* vbi latè benéque ponderantur
dictæ clauſulæ. Cæſareæ namque maieſta-
tis indultum noſtrum, multóque forriores
clauſulas habet, prohibentes omnino & ab-
ſolutè derogationem, & alias multò magis
efficaces; vt ex eo patet, & militat multum
diſſimilis ratio in Principe Catholico no- 96
ſtro, fortiſſimo Eccleſiæ muro, columna ſta-
bili Chriſtianæ religionis, flagello hæreti-
corum, cuius priuilegio per nullas mundi
cauſas ſummi Pontifices non detrahunt, ſed
augent paſſim, cuius indies & merita cre-
ſcunt. quoniam per legem ſequentem de- 97
rogantem priuilegiis quibuſuis, non cenſe-
tur derogatum primum conceſſum à Papa
perſonis dilectis, gratis, & valde bene me-
ritis, vt ſcripſere Rom. *conſil.* 478. *num.* 1. *&*
2. 18. *&* 19. Selua *de benefic.* 3. *p. quæſt.* 15.
num. 23. 27. latè Manti. *de coniectu. lib.* 12.
tit. 8. *num.* 26. Anaſta. Germo. *in tractatu de
indultis.* §. *alioquin num.* 32. *&* 33. quæ quibus
& quadranr, niſi Cæſareæ, & Catholicæ Ma-
ieſtati Philippi IV. ſuíſque progenitoribus,
dicat orbis, præclara opera, cœlúmque te-
ſtentur.

Nec eſt dicendum, vt ex eo quòd ſacra
Cæſarea, ac Catholica maieſtas his indultis, 98
& priuilegiis non fuiſſet vſus in aliquibus
beneficiis ob defectum; puta notitiæ, licèt
in plurimis aliis ſic; ipſa per non vſum ami-
ſiſſe. quoniam primò hæc priuilegia (vt ſu-
prà aduertimus) continent decretum irri-
tans, cuius effectus, & poreſtas vltra iam di-
ctas, ampliùs illud hoc inducit, & operatur,
quòd cõſtitutio, ſeu diſpoſitio, ſuper qua eſt
appoſitum, impugnari non poſſit poſtea ſub 99
prętextu, quòd vſu recepta non ſit, nam cùm

ſemel

ſemel ex ea conſtet de intentione Papæ, inferiores, ſiue illa non vtendo, ſiue ex contrariis actibus, ſine tamen eiuſdem Papæ expreſſo aſſenſu, eam elidere non valent, Philip. Franc. *in c.cum de beneficio n.4.* vbi etiam Anchar. & Geminian. *de preben.in 6.* Veral. *deciſ.204.cum additione p.3.* Put. *deciſ.1.num.4. p.1.* vbi declarat optimè etiam Baptiſ. Marqueſſ. *de commiſſio.1.p.cap.9.num.31.* ergo euidenter ſequitur, vt ex hoc capite non vſus priuilegij impugnati non poſſit, cùm habeat clauſulam (irritans) maximè cùm maiori parte eo vſum ſit.

100 Secundò facit, quòd Cæſarea Catholica maieſtas eis indultis maiori parte vſus eſt (prout cum actis patet) ſed vſus priuilegij in parte illud operatur, vt quamlibet præ-
101 ſcriptionem aduerſus illud inductam, penitus interrumpat, probant eleganter Rimi. *conſ.388. num.25. lib.2.* ſequitur Ioan. Garc. *in tract.de nobilit.gl.1.§.1.num.79.ante fi.* ergo
102 dicendum venit, quòd, vel ordinatiorum præſcriptio aduerſus huiuſmodi priuilegia non potuit habere principium, vel ſi habuit, illud ſtatim ſẽper ac continuo interruptum, ita vt nullo tẽpore perfici valuiſſet incepta.

103 Per vſum eorum in cæteris beneficiis huius ſpeciei retinet, & conſeruat ea priuilegium, quoad aliud, in quo vſus non fuit. enimuerò in his, in quibus adeſt titulus, per vſum partis retinetur vniuerſum ius quoad quaſlibet ſpecies ſub eo contẽtas, iuxta Bar. doctrinam *in l.1.§. ſi quis hoc interdicto. ff. de itinere actúque priu.* ſequitur Angel. *in l.vna eſt via ff. de ſeruitu.ruſti.prædi.* Boëri. *deciſ.227.*
104 *num.4.* & hinc eſt, quòd ſi quis habet conceſſionem à ſuperiore, vſus iuriſdictionis in vna parte tribuit vſum in alia, conſeruatúrque vniuerſum ius, vt per Bart. docet Paul. Caſtr. *in l.imperium ff.de iuriſd.omni.iud.* Anto. de Butr. *in c.fi.de cauſ.poſſ. & propri.* Ab. *in cap. cùm olim.de præſcript.* Felin. *in c.auditis in 1.declaratio.eodem tit.* additio. *ad deciſionem Capellæ Tholoſ.322.* Iacobi. *in l. more ff. de iuriſd.omn. iudi.* idem Feli. *in c.cùm ex iniuncto, de hæreticis.* & per B. *in d. §. ſiquis hoc interdicto.* ex Caſſaneo optimè dicit Anto. Gabri. *commu. concluſ. lib.5.concl.2.de præſcriptio.num.18.* latè etiam & optimè Tiraq. *in tract. primogenit. quæſt.39. per totam fol.590.* Mateſcot. *variar. reſolu.cap.11.num.34.*

105 Qui omnes inferunt ad præſcriptiones, quòd cùm vſus conceſſionis in vna parte tribuat vſum in alia, pariter præſcriptio, & conſuetudo in vna extenditur ad aliam. igi-
106 tur dicendũm venit, quòd cum ſacra maieſtas indulto fuiſſet vſus in beneficiorum conſiſtorialium ibi conceſſorum maiori parte, & in illis, quoties ſe obtulit vacatio, præſentauit per tot annos à tempore indulti, quoad cæteras illius generis ſpecies (cùm cenſeatur vti) extendi debet neceſſariò præſcriptio tot temporis vſitata valitura eſt, non verò ex aduerſo propoſita, cui & iuris regulæ tot reſiſtunt, impediúntque ortum, & principium, ex ſupradictis.

Et facit quod dicit Mart. *in tract. de iuriſ-* 107
dictione. 1.p. cap.26. num.79. quòd Regnum, cuius aliquæ ciuitates imperio parent, ei totum ſubiectum cenſetur, quia ſufficit partis tantùm habere pacificam poſſeſſionem, vt totius eam habere intelligatur, iuxta *regul. l.3.ff.de acquir.poſſ.*

Inſuper & quintò facit, quòd quando agi- 108
tur de conſeruatione iuris, non verò de acquiſitione, nihil curamus de regula illa ſcilicet; tantùm præſcriptum, quantum poſſeſ-
ſum, ſed per vſum in parte conſeruamus 109
nobis ius in toto, quod olim competebât, quia aliud eſt acquirere, aliud conſeruare. text. *in l. vna eſt via ff. de ſeruitu. ruſtico. præd.* vbi gl. *verb.ſeruati.* text. quem dicunt Doctores egregium *in l.1.§.ſiquis hoc interdictum ff. de itiner. actúque pri.* Gratus *conſ.61. num.28. lib.1.* Rui. *conſ.217.lib.1. num.8.* Decius *conſ. 271. num.7.* optimè latéque Ioan. Gar. *in tract.de nobilit.gl.7.num.6.& gl.1.§.1.num.79.*
ante fi. Sed ſacra Catholica maieſtas (vt cer- 110
tum eſt) non tractat de noua acquiſitione, ſed de conſeruando iure, ſibi ex Apoſtolicis indultis competente in beneficiis conſiſtorialibus, ergo per vſum partis debet retinere, & conſeruare ius in omnibus, de qua doctrina videndus eſt Auenda. *de exequen.manda.1.p. cap.1. ſub num.25. verſ. intereſt tamen,*
vbi dicit, pòſt plures ab eo citatos, quòd ha- 111
bens merum imperium ex priuilegio, ſi in vno actu exerceat iuriſdictionem, totius priuilegij ius conſeruat, vt ſecus ſit in præſcriptione, quia tãtum intelligitur præſcriptum, quantum poſſeſſum. vide n.113. ſtatim.

Et generaliter, quòd vtens in parte pri- 112
uilegio, conſeruet poſſeſſionem in toto priuilegio, tenet per doctrinam B. *in l.citatio harum ff.de publicanis & in l.1.§.fi. de viti. actuq́; priua.* & poſt Gratum, Decium, Ruinum & Ioan. Garciam *locis modò citãtis,* tenet Mieres *de maio.p.1.q.10.n.118.in nouiori impreſſione.*

Quoniam certũ eſt, vt de vno caſu vnius 113
ſpeciei, ad alium caſum eiuſdem ſpeciei extendatur præſcriptio. Bal. *in l.2.verſ. ſed nunquid C. de ſeruitu.& aqua.* Ab. *in cap. dilecti.de arbitr.* Paul. de Caſtr. *in l. imperium ff. de iuris. omni.iud.* Anto.de Burr. *in c. dilect. de Capellis Monachor.* Soci. *conſ.111.volu.1.* idem Anto.de Butr. *in c.fi.de cauſ.poſſ. & proprie.* Bal. *in lectur. l.imperium.verſ.circa vlt.de iuriſd.omnium iudi.* Maria. *in cap. cùm contingat. verſ. ſextò principaliter,*

palıter, de for. compet. Feli. *in c. auditis, de præſcrip.* Alex.*conſ.68.volu.2.* Iſſ.*in l.Imper.verſ.3. circa eandem materiam, de iur. omni. iud.* ergo de vna ſpecie beneficiorum conſiſtorialium, de quibus in d.Bulla,cõſeruat,& extenditur vſus quaſi poſſeſſio, & præſcriptio ad alium, huc eſt, ad aliud beneficiũ eiuſdem ſpeciei.

114 Pro quo etiam ſingulariter facit ſextò,
nam per exercitium, & vſum vnius actus dumtaxat, ex competentibus pattono, acquiritur quaſi poſſeſſio in iure pattonatus, vt puta quando vt pattonus honoratur quis in Eccleſia, & vt talis tractatur, iuxta text. *in c.nobis, de iur.patro.*& ibi notata, vt eleganter teriet Federi.de Senis *conſ.224.*incipit *ſuper primo puncto. in penult. colu. in fi.* & monetur, quia iſti ſunt actus, vt cui debetur vnus, debetur & reliquus, quia ex eodem fonte procedunt; & ſic qui in aliis actibus competentibus patrono fuit in quaſi poſſeſſione, etiam extenditur ad præſentationem, clarè etiam firmat Ioan. Andr. *in c. quod alicui gratioſè in fi.de regul.iur.lib.6.*firmans concluſionem quòd per exercitium vnius actus compèrenris patrono, erir quis poſſeſſor iutis parronatus.eandem ſequitur Ab.*in cap.1.* per illum text. *verſ. & hac faciunt, de religi. domib.* dicit menti eſſe tenendum, ſatíſque notandum, quòd per exercitium vnius iuris, ſeu articuli comprehenſi ſub vniuerſo, infertur ad poſſeſſionem iuris vniuerſalis.& plura ſimilia cumulat Feli. *in c.auditis colu.8. de praſcript.in verſ.2.declar.* & hanc eſſe communem & ſequendam dicit Roch.de Curt. *in tract. de iur. patro verb. competens num.39.*
115 *per totum.* Sicut etiam aliàs per præſentatio-
nem vnius ex pluribus patronis, aliis ſcilicet neglıgontibus conſeruatur iuris patronatus quaſi poſſeſſio quoad omnes negligentes nunquam præſentantes, dummodo non appareat, præſentantem eo animo præſentaſſe, priuandi ſcilicet alios ſua quaſi poſſeſſione; non priuantur. ita latè per eundem Roch.de Cur. *de iur.patro verb.competens num.42.q.17.* Lambet. *de iur.patro.1.p.lib.2. art.16. quaſt.3. num.13.& 24.*

116 In iuribus enim incorporalibus, in qui-
bus adquiritur poſſeſſio generalis per acquiſitionem partis, (cùm talia iura magis intellectu, quàm corpore percipiantur. *l. quod legati 36. §.1. ff. de iudic. l. ſi fideicommiſ.50. §. tractandum eodem tit. l. fi. C. de praſcr. longi temporis.*) ideo propter intium vnitatem tatione cauſæ generalis poſſeſſio retenta, & quæſita in parte, retinetur in roto, ita in ſpecie Bal. *in l.2.colu.10. in fi.verſ. ſuper 3.puncto*
117 *num.58. C. de ſeruituti. & aqua.* quia quando
cauſa vniuerſalis adeſt in vtente, magis deber attendi, quàm ipſe actus particularis, ſeu illius actus exercitium, cùm cauſa ſit vniuerſalis *l.verum. la 2. de fur. c.cum dilect.1.de cauſ. c.intelligen.* vbi gl. *verb.ex cauſ.de verbor. ſignif.* ita in ſpecie poſſeſſionis docet eleganter Bal.*in l.1.n.34.ad med.C.de emancipa.libert.* Aymon Crauet.*conſ.75.n.15.* Sequitur Gratia.*in diſcepta. foren tom.3.cap.425.à n.39.cum pluribus ſeqq.*qui *à n.45.*infert ad oblationes,
quas quis prætendit in tota diœceſi vniuer- 118
ſaliter, quia poſſeſſio probata de aliquibus locis extendatur ad omnia alia in eadem diœceſi comprehenſa, vt ita fuiſſe deciſum per Rotam coram R.P.B.Pamphil.Hiſpalen. iuris nominandi 21.April.1613. per doctri-
nam Oldraldi *conſ.171.quia omnes.col.vlt. ad* 119
medium.verſ. deinde opponitur n.24. vbi quòd ſi exerceo vnum, vel duos actus ratione vniuerſalis iuris, quod mihi prætendo competere, fit extenſio etiam ad alias perſonas, & ad alios actus, dummodo non diuerſos ab actibus, in quibus fuit inducta, & apprehenſa poſſeſſio, ſeu præſcriptio, teſtatur Gratian. *vbi proximè à num.45.* idem tenet Oldral. *conſ.154.quia tota colu.5.in prin.verſ.quintò opponitur quod articuli num.17.*& larè ſequendo Oldraldum concludit Aymon Crauet. *conſ, 55.num.1.& in tract.de antiq.tempo.4. p. ſeſſ.1. num.57. cum ſeqq.* & multis comprobat Alexan. *conſ.68.in prin.verſ.non obſtat quòd quoad onera.num.17. & 18 lib.2.* Roman. *conſ.368. præſens conſultatio num.15. & 16.* Rot. *diuerſ. deciſ.17.num.2.& 3.p.2.*& coram R.P.D. Sactato in vna Aſſiſiunt. canonicatus 14. Iunij 1600 terminatum fuiſſe teſtatur Gratia. *vbi proximè num.48.* Soci.*conſ.111. abundè & ſubtiliter colu. penul in fi. verſ. ſed eſt diligenter aduertendum num.3.lib.1.*

Ex qua doctrina rectè fluit, quòd vbi tra- 120
ctatur de præſcribenda luctuoſa per Dominum territorij, & iuriſdictionis contra vaſſallos, non eſt neceſſaria præſcriptio immemorialis contra omnes particulariter, ſufficit namque quòd luctuoſa ſit percepta ab aliquibus, vt contra omnes intelligamus præſcriptam.cùm enim præſcribitur ius reale in genere ius exigendi luctuoſam, perſcri-
ptum intelligitur cõtra omnes perſonas ter- 121
ritorij, quibus ius illud applicari poteſt, ex ſingula. doctri.Bal. *in l. ſi quis diuturno 2. not. ff. ſi ſeruitus vindicet.* vbi inquit, quòd præ-
ſcriptio iuris realis porrigitur ad omnes, 122
etiam ſi aduerſus eos ſpecificè non fuerit præſcriptum, optimè & latè Ioan. Garc. *de expenſ. & meliora.c.9.n.38.& 39.*

Qui ex eo infert, quòd præſcriptio in illa 123
ſpecie, quæ præſcripta eſt; extendi poteſt de perſona ad perſonam, & de vna ſpecie, ſeu de vno actu ad alium. docent etiam Bal. *in addi. ad Specul. tit. de iuriſdic. omni. iud. verſ. antepenult.*

antepenult. Feli. *in c. auditis num.*20. Iſſ. *in l.*3. *num.*39.*de acquir.poſſ.* Aymoo. *de antiqui.tempor.*4.*p.in prin.num.*58.59. Balb.*de præſcrip.*2.*p. prin quæſt.*2.*num.*28. Moli.*de Hiſpan.primogen. lib.*2.*cap.*6.*num.*17. Zaſius latiſſimè *conſ.*16. *num.*59. & latiùs proſequitur Garci. *vbi proximè ad num.*38.*cum ſeqq.* dicentes, quòd ef-
124 fectus præſcriptionis cauſatæ à iure reali, extenditur ad omnes illos, aduerſus quos præſcriptum non fuit, & ad particularem ſpeciem iuris comprehenſi ſub vnico iure vniuerſali, Ab. *in c.cum Eccleſ. ſutrin.num.*54. *de cauſ. poſſ. & propri.* & poſt Anto.*in cap.cum intra.de decimis.* tenet Rebuf. *in tract.de decimis quæſt.*14.*num.*20.*pag.*57. Mier.*in tract.de maiora. quæſt.*10. *num.*116.*p.*1. *in nouiori impreſſione.*

125 Facit doctrina Bal.*in l.*1.*n.*24. *C. de emancipation.liber.* dum inquit magis eſſe conſiderandam cauſam, quàm exercitium ipſius actus. ſequitur Mateſcot.*variar.reſolutio.lib.*1. *cap.*11.*ſub num.*32. qui *num.*33. quòd etiam per vnicum actum ſingularem, ſi tamen cauſa ſeu priuilegium ſit voiuerſale, acquiritur vniuerſalis poſſeſſio manutenibilis, ad quod allegat B.Feli.& Anto.Gabriel.*in communi.opinio.tit.de præſcriptio.concl.*2.*n.*2.

126 Et hinc eſt, vt in rebus liquidis pondere, numero, aut menſura conſiſtentibus, ſicut in vino, oleo, & frumento, vt is, cui donatur aliqua particula frumenti, vel emit, ſi aliquam particulam granorum apprehendat, totum aceruum frumenti apprehendiſſe dicitur. vt per Zaſium *in l.*3.*in prin colu.*3. *in,* 4. *ampliatio. num.* 21. *de acquir. poſſ.* tenet Gratia *vbi proximè num* 32. vbi aliud eſſe in furto ex æquitate *l vulgaris eſt quæſtio.* vbi gl. *in verb.verum ff.de furtis.*

127 Hinc eſt etiã in poſſeſſione gregis ouinm, caprarum, armentorum, equitij, & ſimilium, ſufficeret enim aliquod ex capitibus gregis apprehendere, nam quamuis ſint plures res diſtantes, ſunt tamen ſub vno nomine gregis, & faciunt vnum corpus, prout arg.§. *ſi grex,inſtitu de lega.* notat Zaſius *in l.*3 *in prin. num.*26.*ad med.de acquir.poſſ.* vbi etiam concludit de choro cantorum, ſi enim vende-
128 rentur, aut ligarentur ſerui Cantores, vel ſerui Comœdi, cithatedi, ſeu animalia iugata, biiugata, quadriiugata, vbi alterum ſine altero nihil valet, apprehenſa poſſeſſione in vno capite, cenſeretur apprehenſus totus chorus, quaſi iſta ſint ſimul connexa, *l. cum eiuſdem* 34. vbi gl. *in verb. omnes ff. de adilitio edicto.l.plerumque* 35.*& l.plerumque* 36. *ff. eo-*
129 *dem tit.* & facit *l. ſi ex toto* 8. *& vlt. ff. de legat.*1.*& l. neminem* 4. *ff. de legat.*2. Gratia. *vbi proxime num.*34. vbi à *num.*37. aduertit aliud fuiſſe dicendum, quando ſingulariter eſſent nominati, vel pro quolibet fuiſſent relicta, puta decem, quia tunc cùm plura eſſent, non attenderetur connexio, vt notat gl *in d.l.ſi ex toto.§. ſi. in verb.lucluarios.* per text.*in l. ſcire debemus* 29. §. *ſtipulationem.* vbi latè gl. *in verb.plura legata ff. de verbor.obligat.*

Et confirmatur, quia ex poſſeſſione rei 130
principalis cenſetur etiam continuari poſſeſſio in aonexis, & acceſſorijs ſecundùm Anchar. *in regul. ſine poſſ. colu.*16. *verſ. ſi ergo canonicus de reg. iur. in* 6. Decium *in conſ.*252. *num.*17. Ferretum *conſ.*14. *n.*4. *&* 5. Lancel. *in tract. de attenta.*2 *p.c.*2. *de atten. lite penden. limi.*1.*num.*57. Calderi. *conſ.*22. *tit. de teſtam.* Speculat.*in tract. de probatio.lib.*2.*p.*2.*verſ.probare num.*27. *fol.* 104. Hippolyt. *in l.* 1. *§. D. Adrian. num.*8. *cum ſeqq. fol.*29. *ff. de quæſtio.* Cephal.*conſ.*367.*n.*15.*cum ſeqq lib.*3. Mieres *in tract. de maiorat.* 1.*p. quæſt.*10. *à num.*115. *in nouiori impreſſione.*

Et quando quis prætendit ius voiuerſale 131
in aliqua diœceſi, probatis actibus particularibus in aliquibus locis eiuſdem, extendatur quaſi poſſeſſio probata ad omnia alia loca eiuſdem diœceſis, atque pro ea danda ſit manutentio. Vide Gratian. *vbi proximè à num.* 41. & videndus à prin. illius cap. vbi aliqua alia ad propoſitum. *& in n.*38. quòd 132
per retentionem actus poſſeſſorij in vna particula muri, prout ſeneſtra, conſeruetur quaſi poſſeſſio in toto muro.

Hinc eſt, vt per ſolutionem, & receptio- 133
nem partis penſionis conſtituitur in quaſi poſſeſſione exigendi totam penſionem integraliter promiſſam, & conſtitutam, vt reſoluit Rota coram Catdin. Pamphil. Reati. penſion.15.Decemb.1599.& coram R.P.D. Pamphilo Papilonenſis penſionis 16.Ianuarij 1613. Gratia.teſtatur *in diſput.foren. c.*426. *n.*1. *& cap.*113 *num.*17. Facit etiam quia ille 134
dicitur poſſediſſe, & præſcripſiſſe noualia, qui poſſedit, & præſcripſit decimas etiam vnius prædij, quia ob vnitatem ſubiecti dicitur, acquiſiuiſſe totum. Ab. *conſ.*71. *lib.*2. Menoch. *conſ.*36. *num.*32. *cum ſeqq.* Gratia. *in diſcepta.d.cap.*113.*num.*27. Feli.*in cap. cauſ. num.*13.*de præſcrip.* Cæphal. qui plura adducit *in conſ.* 369. *num.*16. *lib.*3. Miet. *in tract. de maio.* 1.*p. quæſt.*10.*num.*110. *in nouiori impreſſione & n.*112. *&* 113. Albert. Brun. *in tract. de augment.concl.*17.*in prin.* Rebuf.*in tract. de decim.quæſt.*14. *n.*20. *pagin.*57. Faciunt etiam quæ latè Peregrin. *tract. de fideicomm.art.*48.*à num.*74. Anton. de Butr.*in c. ſi. num.*40. *verſ. idem ſi Rector de cauſ.poſſ. & propri.* Bal. *in l.* 1. *C.de emanci. liber. num.*24. *verſ. & tu dic.* Abb. *conſ.*54. *num.*3. *in prin. lib.*1. Alexan. *conſ.*68. *num.*21. *lib.*2. Rot.*deciſ.*2.*num.*3.*de præſcrip.in nouis.* & pluties ita determinaſſe Rot. coius

deciſiones adducit, teſtatur Mareſcot. *va-*
135 *riar.reſolu.lib.* 1.*cap.* 11.*à num.*25.teddentes ra-
tionem, quia in iuribus incorporalibus ſuf-
ficit, adipiſci poſſeſſionem vnius rei pro to-
ta, in quibus poſſeſſio conſeruatur.

136 Sed totæ hæ doctrinæ ſubuerti videntur
ex eo, quòd tunc iuris vniuerſalis poſſeſſio
extenditur ad aliam ſpeciem, etiam non poſ-
ſeſſam, comptehenſam tamen ſub eodem
iure vniuerſali, alio ſcilicet, non exiſtente
in poſſeſſione, ſiquidem in concurſu parti-
cularis ptobationis vniuerſalis poſſeſſionis
probatio non operatur extenſionem, ita ex
latè congeſtis per Anton. Gabri.*commu.opin.
tit.de præſcriptio.concl.*2.*num.*24.*& ſeqq.* pluri-
mos citat Moli. *in tract. de Hiſpan. primogen.
lib.*2.*cap.*6.*num.*18. Ab. *in cap.*1. *num.*8. *vt lite
pendente.* poſt Innocent. *in c. cùm veniſſent de
reſtitu.ſpolia.* Capicius *deciſ.*189.& ita fuiſſe à
Rota determinatum in vna Salmanti. iuriſ-
dictionis 27. Iunij 1582. coram Cardi. Sé-
raphi. in cauſa Aprutina iuriſdictionis 30.
Martij 1606. cotam Pamphil. teſtatur Ma-
reſcot. *variar.reſolu.lib.*1. *cap.*11. *à num.*19.*&
num.*28. vbi alias Rotæ deciſiones recenſet.
ergo cùm ordinarius reperiatur in quaſi poſ-
ſeſſione conſerendi illud beneficium conſi-
ſtoriale nouiter repertũ, de cuius prouiſio-
ne tractatur, poſſeſſio iuris patronatus vni-
uerſalis Regiæ maieſtatis in cæteris, non
erit extendenda.

137 Cui difficultati (quæ ingens eſt) multis
modis occurres, cui primò reſpondere po-
teris, quòd iſthæc doctrina nullo poteſt mo-
do verificari in noſtro caſu, quoniam im-
poſſibile eſt ſtante clauſula irritante, de qua
in bulla Apoſtolica, vt alius exiſtat in poſ-
ſeſſione, eius namque vim, ius & virtutem
euacuat, inficit, & enetuat prædictæ clauſu-
læ effectus, cuius latiùs meminimus ſupe-
riùs hoc capite, & magis in noſtris terminis
eſt doctrina Nicol.Garc. *de beneſi.* 5.*p.cap.*5.
num 99.100. *vſque ad* 103. Flores de Men.
*quæſt.*10. *num.*64. Put. *deciſ.*189. *lib.*1. & alij
plures Doctores, quos adduximus ſuprà ad
hoc, vt prouiſio ordinarij contra clauſu-
138 lam irritantem, non conſtituat illum in poſ-
ſeſſionem, nec turbaret patronum, & quan-
diu apparet de titulo inualido, manutentio
denegatur poſſidenti. Pariſ.*conſ.*27.*num.*119.
*lib.*1. Aymon.*conſ.*134.*num.*44. Bello. *conſ.*20.
*colu.*9. *verſ. tertium fundamentum.* Mareſcot.
variar.reſolutio.lib 1. *cap.*11. *num.*59. vbi teſta-
tur, ſic tenuiſſe Rotam in cauſa Elnenſ. 16.
Decemb. 1588. coram Otano.

139 Secundò reſpondetur, quia illa doctrina
procedit in iure vniuerſali præſcribendo,
Catholica autem maieſtas de ſuo iure vni-
uerſali conſeruando tractat dumtaxat, quia
faciliùs tollitur ius quærendum, quàm ius
quæſitum, maximè dato priuilegio, per cu-
ius vſum in parte conſeruatur ius in totum,
de quibus exactiùs dictum eſt ſuperiùs, &
probatum.

Tertiò vlteriùs reſpondetur, vt contra- 140
rium procedat, quando aliquis alius eſt in
poſſeſſione eiuſdem iuris vniuerſalis, nam
tunc non niſi in illo actu, in quo ius vniuer-
ſale exercuit, illud præſcribit, & acquirit,
vt poſt plures quos citat, tenet Tiraq. *in tract.
primogene. quæſt.*39. *num.*30. ſed ordinarius
non poteſt prætendere hoc ius vniuerſale
in beneficijs cõſiſtorialibus Hiſpaniæ, prout
Rex, maximè quia hoc beneficiorum genus
reſeruatum eſt Conſiſtorio Papæ, iuxta re-
gulam 2. Cancellariæ, de qua per Nicol. Gar.
*de beneſ.*5.*p* §.1.*cap.*14. *in prin. ante num.*212.
*fol.*367.

Et corroboratur, quoniam vtẽti iure vni- 141
uerſali ex priuilegio datur manutẽtio, etiam
in ſpeciebus, quibus non eſt vſus, etiam
contra illum, qui iuris aſſiſtentiam habet,
aut poſſidenti ius commune reſiſtat; ita fuiſ-
ſe deciſum per Rotam in vna Valentin. de-
cimarum 20. Februarij 1598. coram Camil-
lo Peregrin. teſtatur Mareſco. *variar. reſolu-
tio. lib.*1.*cap.*11. *num.*31. *& ſeq.* qua agebatur
de iure decimandi Archiepiſcopo, & Capi-
tulo competente ex priuilegio in tota diœ-
ceſi, quod eſt contra ius commune, *vt in c.*1.
de præſcriptio. in 6.*& in c.ad decimas de reſtitu.
ſpolia. eodem lib.* ex ea ratione, quia probato 142
priuilegio ceſſat legis aſſiſtentia, cùm poſ-
ſeſſio iuſtificetur cum titulo, & conſequen-
ter permittitur extenſio ipſius poſſeſſionis,
quæ erat prohibita, ſecundùm Mareſcot. *vbi
proximè ſub num.*32.

Sicque ſatis cõprobatum remanet, quòd 143
ex iure patronatus vniuerſali vigore priuile-
gij conſeruari in parte, retinere & extendere
ius in toto, & ad beneficia, quæ conſiſto-
rialia nouiter reperiantur & cognoſcantur.
Pro quo facit celebris doctrina text. *in c.cum
in tua, de decimis.* per quem dicit Abb. *in conſ.*
71. *videtur prima fronte num.*1.*lib.*2. & Alber.
Brun. *in tract. de augmen. concl.*17. *in prin.* Petr.
Rebuf. *in tract. de decim. quæſt.* 14. *num.* 20.
*pag.*57. Alciat. *reſponſ.*56. *num.*14. Menoch.
*conſ.*36.*num.*39.*lib.*1. Mier. *tract. de maiora.*1.*p.
quæſt.*10.*num.*112.*&* 113.& per *c.commiſſum. &
cap. contingat de decim.* tenet Couar. *in pract.
quæſt. c.*37.*num* 5. quem ſequitur Mareſcot.
*variar.reſolutio.lib.*1.*cap.*11.*num.*31.*&* 32. dum
dicunt, quòd probans poſſeſſionem ex pri-
uilegio decimandi in toto aliquo territorio 144
reſpectu fructuum, qui in eo aliàs naſcebantur;
iuuatur etiam reſpectu noualium, poſt-
modum repertorum in eodem territorio,
adeò

adeò vt ſi de nouo plantentur vites,vel nu-
ces, in vno prædio, in quo quis præſcribit
decimas, hoc caſu etiam habebit decimas
ex illis arboribus de nouo plantatis, iuxta
præfatam doctrinam, ita fuiſſe tentum in
vna Hiſpalenſ. decimarum 11. April. 1567.
teſtatur Mareſcot. *d.num.*32.

145 Quibus ſeptimò conuenit, quod aduer-
tit Caued. *in tract. de patrona. regio c.*10.*num.*7.
verſ. aduertendum quòd prouiſiones, & præ-
ſentationes factæ per Cæſaream maieſtatem
quorundam beneficiorum ad eiuſdem Re-
gium patronatum pertinentiũ, impedit præ-
ſcriptionem etiam centenariam in aliis be-
neficiis eiuſdem qualitatis, & ita ſuiſſe de-
terminatum Luſitaniæ in fauorem patrona-
146 tus Regij in quodam beneficio, quod ſpatio
plus centum annorum prouiſum fuerat, per
renunciationem, aduertẽs, quòd reſignatio-
nes plerumque in cauſa ſunt, vt ignorentur
vacationes: Imò plus dicit ipſe Cauedo *in
eodem tract. de patronatu Regio*, quod in his be-
147 neficiis quæ cognoſcuntur, certúmque eſſe
iuris patronatus Regij eius eſſe ſpecialem
prærogatiuam non currere præſcriptionem,
imò in Camera plurima beneficia oblita re-
cuperata fuere, quod poteſt ſuſtineri ex cón-
ſiderationibus à nobis hucuſque adductis,
vide infrà *num.*279.*cum ſeqq.*

148 Et illud eſt aduertendum, quòd in ho-
rum conſiſtorialium beneficiorum præſcri-
ptione non poteſt dari immemorialis, quæ
requiritur ſaltim, cùm ſit huiuſmodi benefi-
ciorum ius patronatus incorporatum, cum
Regia corona, eíque pertineat, vt conſtat
ex d. Bulla Adriani *ibi*, ſucceſſorum veſtro-
rum.) & iterum *ibi*, ſuóſque, ac dictos ſucceſ-
ſores veſtros, *&c.*) & iterum, perpetuò in-
uiolabiliter obſeruati.) & *ibi*, & perpetuita-
tem, *&c.*) quæ inducunt incorporationem
cum Regno. Et ideo eſt de Regalibus, quæ
niſi per tempus immemoriale adquiri poſ-
ſunt, vt per text. *in c. ſuper quibuſdam* §. 1. *de
verbor. ſignif.* tenent Ab. *ibi in gl. in verſ. non
ſtent. & gl. in c. innouamus. in verbo Regum de
cenſibus.* idem Ab. *conſ.*94.*colu.*1.*verſ. ſed ijs non
obſtantibus p.*1. Marti. Laudenſ. *de principibus
quæſt.*171. Iſſ. *in conſ.*208.*colu. penult. verſ. tamen
colu.*2. Bar. *in l. quominus quæſt.*2.*verſ. etiam ha-
bet licitè ff. de fluminibus.* Maſcard. *de probat.
concl. MCCXV. num.*50. & quod in ſimilibus
terminis dicit ipſe *ibi n.*47. Conrad. *in temp.
iudicum lib.* 1. *cap.* 1. *de Imperatore* §. 4. *verſ.* 1.
itaque num. 10. *fol.*64. & poſt Felin. & Pere-
grin. tenet Mier. *de maioratu* 4.*p. quæſt.*21.*ſub
num.*52. Nihilominus à tempore dictorum
149 indultorum vſque nunc præſens, non potuit
in his beneficiis conſiſtorialibus induci nec
formari immemorialis præſcriptio, cùm nõ-
dum ſint tranſacti centum anni, indultum
quidem Adriani VI. conceſſum fuit anno
1523. Clementis autem VII. anno 1529. &
Paul. III. anno 1536. quod nondum perue-
nit ad 100. annos.

Et facit etiam generaliter, quòd bona ma- 150
ioratus ſint impræſcriptibilia, prout elegan-
ter & dilucidè plures atque elegantes do-
ctrinas recenſendo probat Mier. *de maiora.
4.p. quæſt.*21.*à prin.* cui doctrinæ plura appli-
cat, mirabilia fundamenta, & rationes, quæ
fallit vbi datur præſcriptio immemorialis, 151
quam limitationem infiniti probant pænè
Doctores, quorum nomenclaturam recen-
ſet Mieres *ibi à num.*46.*cum pluribus ſeqq.* de-
clara vt infrà à num. 282.

Maximè per ſingulorum Regum ſucceſ- 152
ſionem in Regnum ſeu Maioratum (quod
idem eſt, cùm Regnum caput ſit omnium
maioratuum Hiſpaniæ ſecundùm Mier. *de
maior. d. quæſt.*21. *ſub num.*54. *ad med.* Paz *de
tenuta cap.*85.) interrumpitur præſcriptio, da-
to, quòd potuiſſent ordinarij habere prin- 153
cipium deficiente poſſeſſione, vt dictum eſt.
etenim miniſterio legis 45. Tauri mortuo
poſſeſſore in ſucceſſorem transfertur ciui-
lis, & naturalis poſſeſſio bonorum maiora-
tus, quantumuis ab alio fuiſſent occupata,
ſiue in vita, ſiue poſt mortem poſſeſſoris *ex
d. l.*45.*Tauri.*

Ex quo elegantiſſimè infert ad noſtrum 154
propoſitum ibi Anton. Gomez *num.* 117.
quòd penes illum tertium non poterit eſſe
poſſeſſio ciuilis, nec naturalis, quia nullo
modo poſſidet, ſed tantùm habet nudam, &
ſimplicem detentationem, adeò vt non poſ-
ſet præſcribere, licèt aliquo caſu, vel tem-
pore bona eſſent præſcriptibilia. Anton. Go-
mez ſequitur Molin. *de Hiſpan. primogeneis
lib.*3.*cap.*12.*num.*18. & vtriuſque verba tran-
ſcripſit Chriſtophor. de Paz *in tract. de tenut.
cap.*11.*num.*10.*&* 11. *tom.*1. qui cum Molin.
addit, huic tertio non competere remedia 155
poſſeſſoria, nec fructus lucrari, nec alium
iuris poſſeſſionis effectum habere.

Quæ doctrinæ procedunt in iure patro- 156
natus annexo maioratui, vt fuit reſolutum
per Rot. Rom. in cauſ. Pampilonen. Vicariæ
3. Iulij 1595. coram d. Penia in hæc verba:
Iuris patronatus annexi maioratui Hiſpano
poſſeſſio ciuilis, & naturalis acquiritur ſine
apprehenſione conſequenter cum maioratu
beneficio legis Regiæ, nec per momentum
vacare dicitur, ſed transfertur in ſucceſſo-
rem. ad Molin. *lib.*3.*cap.*12.*num.*20. Mier. *de
maiora.*3.*p. quæſt.*11. *num.*9.) Hactenus de de-
ciſione, quam ad literam refert Nicol. Gar.
de benef. 5. *p. cap.* 5. *num.* 17. qui poſt alios *à
num.* 19. notat, quòd non transfertur in 157
alium

alium tertium apptehendentem poſſeſſio-
nem maioratos, *ex Rota deciſ.378.num.3.p.1.
diuerſor.*

158 Quò pertinet, quòd ſufficit, quem eſſe
poſſeſſotem iuris patronatus in conſequen-
tiam, & non ptincipaliter, vt poſſit validè
præſentari, vnde bonæ fidei poſſeſſot alicu-
ius caſtri, ſeu villæ, vel comitatus, tarione
cuius competit ius præſentandi ad Eccle-
ſiam ibi, vel alibi ſitam, licèt nunquam antea
præſentauerit, poreſt ptæſentare, quia di-
gnitas, ſiue caſtrum, aut comitatus, videtur
hoc ius præſentandi ſemper retinuiſſe, ita
Rota *deciſ.4.de iur.patro. alias* 140. Lambert.
*2.p.1.lib.quæſt.9.art.3.num.8.ad fi.& 1.p.2.lib.
quæſt.3.art.1.num.9.* poſt Catdin. *in c.ex lite-
ris, prima oppoſ.* per illum text. quem ſic intel-
ligit *de iur.patro.* & Caietan. *in repeti. c. fi. de
elect.in 6.* Nicol.Garc. *vbi proximè à num.9.&
à num.15.cum ſeqq.* vide Caſtell. *in l.46. Tauri
verb.entodo ello ſucceda.* Moli. *de Hiſpan.primo-
gene.lib.1.cap.26.in fi.*

159 Hæc tamen quæ hucuſque diximus, ad-
mittenda ſunt vt veta, quando ſacra Catho-
lica maieſtas concurrit ad præſentandum in
vacatione horum talium beneficiorum, no-
uiter ad eius notitiam peruenientiũ, vt eius
coronæ ſpectet præſenratio, nam tunc ad
excludẽdam quaſi poſſeſſionem, vel deten-
tationem otdinariotum, ſeu aliotum quam
habebant hactenus in eorum prouiſionibus
liberis, requiritur, vt conſtet tunc de iure
patronatus Regio, & ſub eo includi bene-
ficium vacans, de cuius ptouiſione, & præ-
ſentatione tractatur. nam dum non conſti-
terit, non priuabuntur ſua quaſi poſſeſſione
ex c. conſultationibus; & his quæ latè adduxi-
mus ad principium huius articuli, at ſi de
eo conſtiterit. bene excluderẽtur à ſua poſ-
ſeſſione ex doctrinis hucuſque relatis, ac de-
ſuper, quoniam illa concluſio à ptincipio à
nobis adducta, quod præſentatio, ſeu electio
ſpectat ad poſſeſſorem, non autem ad pro-
prietatem habentem, locũ non habet, quan-
do de tempore collationis, ſeu præſentatio-
160 nis conſtat de defectu proptietatis poſſeſſo-
ris, nam tunc cùm ptoprietas abſorbeat poſ-
ſeſſionem *c. dilectus.de cauſ.poſſ.proprieta.* non
ad poſſeſſionem, ſed ad proprietatem ha-
bentem ſpectabit, ita eleganter declarat
Abb. *in c. conſultationibus num.9.verſ.quod ego
intelligerem, de iur.patro.* Decius *conſ.126.n.3.
in fi.& conſil.127.num.1.& conſil.159.num.2.
poſt medium. verſ. & retenta iſta concluſione.*
Paul.de Citadi *in tractatu de iur.patro.6 p.art.
3.q.7.num.16.* Lamberti. *in eodem tract.lib.2.
p.1.q.3.art.6. num.4. verſ. tertius eſt caſus.* Ro-
chus de Curt. *in eodem tractatu verb. competẽs
quæſt.19.ſub num.45.& ſeq.* Rota *deciſ.* 167.
num.... p.1.diuerſ. Thom.Tib. *deciſ. Veneta 55.
num 8. ante fin* qui omnes ita concludunt,
quòd in vacatione beneficij, & ante ipſius
inſtitutionem, & ptouiſionem concurrunt
ad præſentandum, Dominus proptietatius,
& poſſeſſor, ſi tunc remporis conſtiterit de
proprietate iuris patronatus, ille huic præ-
fertur. quod etiam fulcitur ex ea doctrina
mirabili, vt tunc ſufficiet quaſi poſſeſſio
iuxta *c. conſultationibus*, vbi agitur de perti-
nentia collationis: at vbi agitur de ſtatu be-
neficij non attenditur, vltimus ſtatus ad ef-
fectum váliditatis collationis, ſi conſtat de
contrario, aut diuerſo ſtatu antetiori, vt
fuiſſe reſolutum in vna Fetrarienſ. priotatus
8. Martij coram D. Penna. 1610. teſtatur
Garcia. *de benefi.5.p.cap.5.ſub num.58.* ex qua
doctrina etiam ſatisfit difficultati, de qua ſu-
ptà à num. 4. quoniam in vacatione horum
beneficiorum non tractatur, de pertinentia
collationis, ſed dumtaxat de ſtatu beneficij,
an ſit, vel fuerit conſiſtoriale, vt infrà à n.
193. diximus.

Deinde facit quia prædicta clauſula irri- 161
tans d.indulti Adriani; ex cuius natura, &
effectibus defendimus ius pattonatus Re-
gium impediens eius præſcriptionem, tunc
procedit, & tunc inficit poſſeſſionem, cæte-
róſque effectus operatur, quãdo conſtat ob-
tinere in illo beneficio, nam interim poſſeſ-
ſor non priuatur ſua poſſeſſione, ſed teme-
diis poſſeſſoriis vti poteſt, Caputaq. *deciſ.
327 ex num.7.p.3.* Creſcent. *deciſ.6.de reſtitu-
tio.ſpolia.* Rot. *deciſ.3. ſub num.1. de reſtitutio.
ſpolia. in nouis.* Mandoſ. *in regul.1.quæſt.3.ſub
num.5.* Menoch. *de recuper.rem.15.num.453.
vſque ad 457.* Anto.Gabriel *lib.5.tit.de reſti-
tutio.ſpoli.concl.5.num.37.* Gonzal. *in regul.de
menſ.gl.66.num.39.* & loquendo in decreto
irritãti regulæ alternatiuæ, optimè poſt alios
gl.31.à num.8.& 4. quia dummodo non con-
ſtat de teſeruatione ſuper beneficiis clauſu-
la irritans effectum non ſortitur, ſecus ſi 162
poſtmodum probetur, ita tenent Puteus *de-
ciſ 197.num.7.lib.3.* Simonet. *de reſeruatio.
quæſt.40.* & faciunt quas eleganter adducit
deciſiones Rotæ Nicol. Garci. *de benef. 5.p.
cap.1.à num.430.* vbi ad propoſitum, quòd
decretum irritans dum non eſt verificatum, 163
non impedit manutentionem poſſeſſionis,
quia interim non eſt ea poſſeſſot priuan-
dus, nec ab ea eiiciendus, ad quod adducit
plures Rotæ deciſiones. & vna in n.432. ma-
gis facit ad noſtrum propoſitum qua dici-
tur, Capitulum eſſe manutenẽdum, in quaſi
poſſeſſione exigendi decimas, *&c.* non ob-
ſtante ptiuilegio, exemptione fratrum quo-
rundam, quia reſpicit petitorium, & eſt
dubium, an intret in caſu, de quo ibi. nec
obſtare

obſtare decretum irritans,& clauſulam ſub-
latam,quia ſunt acceſſoriȩ,& ſolùm operan-
tur, quando priuilegium intrat, ex Gemi-
nia. *in c. præſents in prin. verſ.nota quod eo viſo.*
& ibi Franc.3.*nota.de off.deleg.in 6*. Fabri. *de*
clauſulis concl. 3.*num*.82.ac ideo ſequitur eui-
denter quòd Pontifex,ordinarius, ſeu alius,
qui eſt in quaſi poſſeſſione, vel detentatio-
ne conferendi, vel præſentandi illud bene-
ficium, neglecto iure patronatus Regio,non
eſt interim illa priuandus, nec amouendus,
dum de eo non apparet.
164 Circa hoc tamen aduertendum eſt, vt
tunc dicetur cõſtare de iure patronatus Re-
gio, quando ipſe Princeps in ſcedula Regali
præſentarionis miſſa, atque directa ordina-
rio,vt per eum præſentatum inſtituat: affir-
mat, beneficium tale pertinere ſuæ coronæ,
in eóque habere ius patronatus,quando ſci-
licet,hæc aſſertio prouenit ex motu proprio
ipſius Regis, & ad eum refertur, non tamen
quando refertur, ad narrationem præſenta-
ti ſupplicantis, quoniam ſub hac differentia
expediũtur dictæ ſcedulæ regales,nam quæ-
dam concipiuntur illo priori modo, aliquæ
verò hoc ſecundo, ac propterea quãdo Prin-
165 ceps affirmat, aſſeritque ex proprio motu
beneficium ſui eſſe patronatus, cùm hoc
procurauit indagare ſacra Cęſarea maieſtas,
mittendo nuntios Eccleſiaſticos perſonas
maximæ fidelitatis, ſcientiæ,& conſcientiæ,
per ſuum Regnum, præcipuè Galleciæ, Au-
ſtures, & Obiedo, vt inquirerent, & reco-
gnoſcerent beneficia ſuo patronatui perti-
nentia, quòd ipſi nimia induſtria,& diligen-
tia fecere, quæque eius generis eſſe inuene-
re per informationem, inſtrumenta,famam,
ſigna, & ſimilia fideliter retulerunt, Regi
inuictiſſimóque tradidere,de quibus eſt me-
moria facta in conſilio ſupremo Cameræ.
166 Tunc arbitror ſufficere interim dicta tan-
ti & Catholici Principis aſſertionem, quo-
niam quando ex proprio motu princeps
quid aſſerit, quaſi informatus de facti veri-
tate, tunc illius aſſertioni abſque dubio om-
ninóque eſſe ſtandum, prout arg. text. *in*
Clem. ſi ſummus Pontifex, de ſenten. excommu.
Immol.*in Cle* 1. *de probatio*. Lap *allegatione* 7.
& ibi Quintil.Mandoſ.eius additionat. *verſ.*
limita 2. Alexan. *conſ*.112. *viſa copia literarum*
num.5.*volu*.7.vbi dicit hanc eſſe communem
opinionem, Curtius Iun.*conſ*.61.*poſt num*.13.
Gozadi.*conſ*.8.*num*.43. Soci. *conſ*.266.*in cauſ.*
poſſ.num.27.*volu*.2. Areti. *conſ*.23.*colu*.3. latè
167 Meno. *conſ*.100.*num*.24. quod maximè pro-
cedit,cùm ſimus in antiquis,in quibus Prin-
ceps fundat intentionem ſuam, nam eius
aſſertio, & verba probant, etiam in præiu-
dicium tertij, Domin. *in c. ſi Papa. colu*.2. *de*
priuil.in 6.Alexan.*conſ*.6.*colu.fi.volu*.1.*& conſ.*
15. *colu* 2. *volu*.15. Decius *conſ*.146. *colu. pe-*
nult Iſſ *conſ*.34. *ad notitia data num*.9 *volu*.1.
cum cæteris adductis latè per Crauer. *in*
tract. de antiquit.tempor.cap 2 *num*.25. Quin-
tilia. Mandoſ. ad Lapum *d. alleg*. 7. & ha. c
ſublimitationem accepere omnes limitatio-
nes Regulæ dictantis, aſſertioni Principis
ſtandum eſſe affirmat Ioſeph. Maſcar. *de*
proba. 3.*tom. concl. MCCXXVIII. num* 118.
qui ęſt penult. maximè cùm huius patrona-
tus cognitio ad illum ſpectet priuatiuè, non
ad iudicem Eccleſiaſticum, vt inferiùs ap-
parebit.
At verò quando in electa Regali ſcedula 168
præſentationis id aſſerat ad relationem par-
tis, vt aliquas ego vidi, ita concipi, & narra-
re, talem aſſertionem puto, non ſufficere,
quoad impediẽdam quaſi poſſeſſionem an-
tiquam, ſeu antiquiſſimam aliis pertinen-
tem, quia huic aſſertioni nullo modo ſta-
tur, nec probat etiam facta motus proprij
diſpoſitione, vt firmat Anto. Gabriel *tit. de*
probatio. concl 2. poſt alios Soci *conſ*.87.*n*.19.
verſ.præterea. volu.3. Corneus *conſ*.312 *n*.35.
num 8.*volu* 2. Immol. *in Clem*.1.*colu. penult.*
de probatio. Maſcar. *vbi ſuprà num*.66. Ruin.
conſ.30.*colu* 1.*volu*.1. Decius *conſ*.576.*in fi.&*
conſ.606. *num*.14. & huic nota, quòd ver-
bum(vt accepimus)poſitum in gratia ad pe- 169
titionem partis, & non motu proprio facta,
eius narratiuæ refertur, non principis aſſer-
tioni. Guidobonus *deciſ*.160. ſecus in gratia
motu proprio, quoniam non ad narratiuam
partis, ſed Principis refertur. Put. *deciſ*.101.
lib.3. at verbum (vt intelleximus) refertur 170
ad partem.Rot.*deciſ*.447.*ad princi*.1.*p.diuerſo.*
& verbum genericum, & imperſonale (vt 171
aſſeritur) non cenſetur prolatum per impe-
trantem, & ideo ad eius verificationem non
adſtringitur, Rota *deciſ*.60. *&* 77. *de reſcript.*
in antiq. Caſſiado. *deciſ* 4. *num*.9. *de probatio.*
& deciſ. vlt. num 8. *de iur. patrona*. Rebuf. *in*
praxi tit. de diſpenſatione ratione ætatis, verb.
vt aſſeris. Mandoſ.*regul*.34.*de annal quæſt*.47.
num.2.Nauarr *in c.ſi quando, de reſcript*. Cæ-
ſar de Graſſ. *deciſ*.48.*num*.4.
Igitur accedendo ad noſtrum propoſitum 172
(à quo propter horum caſuum frequentiam
longum digreſſum fecimus) dico, quòd ſi
præſentatus à Catholica maieſtate ad huiuſ-
modi beneficia nouiter inuenta ſuo patri-
monio, & coronæ, in quibus (vt diximus)
non habuit principium præſcriptio, & de
hoc iure patronatus in eius vacatione con-
ſtitit (vt dictum eſt nuper) vel aliter etiam
adducendo ipſe præſentatus coram ordina-
rio aliquas probationes, vel inſtrumenta
ſufficientia, tunc ſi ipſe ordinarius non ob-
ſtante

ſtante hac præſentatione Regia aliter procedat in beneficij prouiſione, dicetur contemptum ius patronatus, & per conſequens nulla collatio, ſeu prouiſio ipſo iure *cap. decernimus* 16. *quæſt.* 7. Roch. *verb. honorificum num.*2. Gregor. Lop. *in l.* 5. *tit.* 15. *p.* 1. *gl.* 2. Spinus *in ſpecul. gl.* 4. *prin. à num.* 96. & ex aliis pluribus, quos exactiùs retulimus ſuperiùs in capite, vbi ex capite nullitatis ex actis apparentis eſſe appellationi tanquam licitæ deferendum, cùm ipſius ratio in promptu eſſe dicatur, aliáſque vim fieri manifeſtam, ſicque eſſe reponendum, quidquid fuerit attentatum.

Et ex alio etiam capite hæc violentia ele-
173 uanda detegatur, quoniam quando in vacatione & prouiſione beneficij aliquis compareret contradictor, allegans ius patronatus ad ſe pertinere, antequam ad proprietatem deueniatur, audiendus eſt omnimodo in contradictorio iudicio, & cauſa terminanda per ſententiam diffinitiuam, vt per Lamberti. *de iure patro. in* 3. *art.* 2. *q. prin lib.* 2. & idem Lamberti. 8 9. *&* 10. *art.* 1. *q. princ.* 2. *p. lib.* 2. & idem *in* 4. *art.* 11. *q. princ.* 2. *p.* 2. *lib. num.* 6. *& ſequentibus fol.* 172. *in magnis.* quòd ſi iudex non fecerit, prouiſio eſt nulla ipſo iure, vt per eundem Lamberti. poſt Innocent. Abb. Lap. & alios *in* 3. *artic. d.* 11. *q. princ. num* 1. *verſ. Lapus autem*, &c. probaui ſuprà lib. 2. c. 13. à n. 136. verſ. ex hucuſq; dictis vtilis ſuborirur quæſtio; vbi pariter verificaui, ex hoc capite appellationi eſſe vtique deferendum quoad vtrunque effectum, aliter atque vim fieri notoriam etiam in iudiciis aliàs inappellabilibus & priuilegiaris non in curatis.

174 Licèt in hoc caſu hæc vltima doctrina omnino verificari non poteſt, cùm coram ordinario de iure patronat. Regio nec diſcutiendum, nec ventilandum eſt, ſed in conſilio ſupremo Cameræ, vt ſtatim dicam, ſiue ipſe ordinarius vel alter opponat, & replicet de quaſi poſſeſſione, ſiue ex parte Regiæ coronæ triplicetur de decreto irritanti, & aliis clauſulis Bullarum, ex doctrinis ſuprà adductis, impedientibus præſcriptionem, & inficiẽtibus totaliter poſſeſſionem, relictam abſque iuris adminiculo, & fomento in ſola
175 nuda, & incõſiderabili detentatione, & quouſque in iudicio Cameræ iſte articulus præiudicialis cauſæ principali terminetur, ordinarius vltra non procedat, ſed tenetur ſuperſedere, iuxta text. *in c. lator. qui filij ſint legitimi*, optimum text. *in c. tuam*, ibi, ad examen noſtrum (vt pote quæ ad forum eccleſiaſticum pertinet) eſſe delatam, *&c.*) donec iam dicta cauſas Natalium Apoſtolico iudicio finem acceperit, patienter expectes, *&c.*) *de ord. cognitio.* quod procedendo ad vlteriorem prouiſionem beneficij, ſi pars adhærens Cameræ Regiæ appellauerit, appellationi eſſe deferendum, reponendũmque eſſe omnia poſtmodũ attentata, declarabitur. quoniam eſt iuſta, & legitima, etiam in iudiciis aliàs inappellabilibus, tum quia interponitur ab intricato, & inordinato proceſſu *ex eodem c. tuam.* ibi, nihil aliud eſſe, quàm di- 176
uerſis proceſſibus intricare, per negotium, & confuſione quadam iudicij ordinem perturbare, *&c.*) vt exactè probaui ſuprà lib. 2. cap. 18. à num. 30. vbi latiſſimè per totum c. hunc articulum examinaui, & infrà 3. p cap. 13. per totum, & probat text. *in c. exhibita, de iudi.* vbi Abb. & Feli. *num.* 6. *& in c. exceptionem n.* 25. *de exceptio.* Bald *in l.* 1. *C. qui accuſ. non poſſ.* Bart. *in l. ait prætor §. permittitur ff. de minor.* Domin. *in c. exceptio* 3 *q.* 6. tum etiam quia procedit ordinarius tempore quo eius officium debet conquieſcere, & dilatione pendente, & etiam remiſſione, quod eſt attentatum notorium ex doctrinis vulgatis.

Et licèt hæc proximo præcedenti articulo procedant, & locum habeant, quando ſacra Maieſtas præſentauit in vacatione beneficij huiuſmodi, vel intra terminum à iure patronis datum (vt diximus) tamen ceſſant, 177
quando præſentauit poſt dictum tempus, vel fortè poſt longam, aut longiſſimam poſſeſſionem ipſius ab aliquo rectore, vel beneficiato, vt aliquando fit, quoniam tunc non eſt cogendus ordinarius, ad faciendam inſtitutionem, quouſque ipſe talis vincatur, & per ſententiam diffinitiuam, & executoriales declaretur, ius patronatus ad Regiam coronam ſpectare, tum quia *d. c. decernimus* 16 *q.* 7. dum annullat collationem factam ab Epiſcopo ſpreto iure patronatus, limitatur communiter, ſi ipſe patronus intra tempus conceſſum ad præſentandum reclamauerit, & contradixerit. cùm etenim nullitas ſit lata in eius fauorem; intelligitur ſi ipſe contradixerit, vt latè ſuperiùs probaui hoc in capite. Deinde quoniam quãdo beneficium iuris patronatus vacat de iure, licèt non de 178
facto, vel quando priuatus eſt rector eo ipſo iure ob aliquod delictũ, etſi patronus poſſit præſentare, non eſt à poſſeſſione auocandus poſſeſſor, quouſque citatus, ſententia declaratoria feratur, vt tenet latè Roch. de Curt. *de iur. patro verb. honorificum num.* 86. *&* 87 & tũc appellabilis ſit declaratoria quoad vtrũque deferendum, latè diximus ſuprà 3. p. c 7. à num 66. in reſponſione ad primum argumentum contrariæ, & in ipſo primo argumento à num. 1.

Et facit, quoniam quando lis vertitur ſu- 179
per proprietate iuris patronatus, ſi quidem vertatur inter pattonos, ipſe eſt præferendus

dus in præſentatione, qui eſt in quaſi poſſeſ-
ſione, & vltimo ſtatu præſentandi, vt ſuprà
dixi,& ita præſentatus, licèt poſtea ab altero
patrono euincatur per ſententiam,& execu-
toriales ius ipſum patronatus; non eſt remo-
uendus à poſſeſſione ipſius beneficij, quod
retinet omnimodo, cùm teneat inſtitutio, vt
probat expreſsè text. *in c.conſultationib.de iur.
pat.* cuius iſta eſt vera concluſio, vt probant
Zerola *in prax.1.p. verb. ius patro. verſ.16.* &
omnes *in d.c.conſultationibus.* Couarr. *in pract.
q.14. num.2.* & Caued. *de patro. Regia corona
c.8. num.3.* optimè etiam & latè à Perez de
Lar. *in tract.de Capella.& annuer. lib.2.c.9.nu.*
180 *40. & ſeq.* qui etiam probant, procedere d.
text. concluſionem, quãdo lis eſt inter duos
collatores, vt ſuſtineatur collatio à poſſeſſo-
re facta, nec prouiſus remouetur, etiam vi-
cto autore ſuo. Si autem non inter patronos,
ſed inter Epiſcopum, & patronum lis mota
ſit, ille liberæ collationis, eſſe beneficium
certans, iſte iuris patronatus, & ad ſe ſpe-
181 ctantis, ſi ipſe ordinarius collitigans tunc
contulerit, euicto poſtea iure patronatus per
ſententias, per verum patronum poterit re-
moueri ſic prouiſus. Sic optimè Caued. &
Lara poſt alios *ibi*, poterit tamen ipſe ordi-
narius tunc ponere œconomum in benefi-
cio, iuxta *c. cùm vos de off.ordin.*

182 Limitatur *d.c. conſultationibus* ſecundùm
Caued. *de patrona. Regia coro.d.c.8.ſub num.1.*
in patronatu Regio. nam licèt lis vertatur
inter procuratorem Regium & alios patro-
nos euicto iure patronatus coronæ per ſeu-
tentiam: vt præſentatus Rector à patrono
putatiuo, qui erat in quaſi poſſeſſione, amo-
uendus ſit à beneficio, non obſtante diſpo-
ſitione *d.c.conſultationi.* rationem reddens:
quòd cùm ad hoc vt præſentatus ſuſtinea-
tur, requiritur quaſi poſſeſſio ex parte præ-
ſentantis, ſeu eligentis, glo. *ibi verb.credetur l.
9.tit.15.p.1.* vbi Gregor. *verb.tuuieſſe.* Roch.
de Cur. *de iur. patro. verb. competens quæſt.19.
num.39. & ſeqq.* Put. *deciſ.189.lib.1.* Rolan.
conſ.48. Gutier. *conſ.4. num.34.* at cùm in pa-
tronatu Regio deficiat hoc requiſitũ, ſiqui-
dem contra illud non detur quaſi poſſeſſio,
& detentatio eſt ſine effectu, & iuris fomen-
to, ac per conſequens inſtitutus & præſen-
tatus à putatiuo patrono abſque titulo, ideo
amouendum eſſe eum, dicit ille, & faciunt
quæ adducit *cap.7. limitatur inſuper d.c. con-
ſultationibus.* prout limitauimus ſuperiùs ſub
num. 159.

183 Item pariter limitatur, vt procedat, quãdo
agitatur lis ſuper proprietate, nõ autẽ quan-
do inter patronos, & electores, collatoréſve
agitur ſuper poſſeſſione aliquo remedio poſ-
ſeſſorio, intentato, quia tunc qui obtinuit,
declaratus verus poſſeſſor, eſt in priſtinum
ſtatum reſtituendus, vt tradit ipſe Caued.
d.cap.8. num.8. quem ſequitur Perez de Lar.
in d.lib.2.cap.9.ſub num.41. per tradita à Luca
de Penna *in l. ſi colons num.4. C. de agricol. &
cenſi. lib.11.* quia tantum afferet reſtitutio,
quantum abſtulit ſpolium, Bar. *in l. qui pro-
prio 46. ff. de procura.* Tiraq. *de retra. lib.1.§.1.
gl.14.num.74.* quæ aliter non fiat, niſi ab in-
ſtituto relinquatur Eccleſia, qui omnes Ca-
ued. ſcilicet *ibi num.10.& 11.* & Lara ſequu-
ti Rebuf. ad cõnſtitutiones Galli. *tit.de mater.
poſſeſſ. art.1. gl.2.num.26.& 27.* aduertunt in
litibus ſuper ſpolio citandos eſſe Epiſco- 184
pum, patronum (ſi Eccleſia eſt patronata) &
inſtitutum, ſeu aliàs prouiſum, cùm omnes
dicantur ſpolium feciſſe, nemini igitur du-
bium eſt, vt negatum ius patronatus debeat
per legitimos tramites euinci.

Nec ſic euicto iure patronatus coronæ 185
prima ſententia exequenda eſt hoc caſu,
nullum ſiquidem priuilegium habet, ſed
ſupplicationẽ omnimodo admittit, & quo-
uſque in gradu remiſſionis cõfirmetur, præ-
ſentatus adhærens Cameræ non eſt in poſ-
ſeſſionem beneficij mittendus. Probo, aut
enim lis hæc vertitur ſuper beneficio ſim-
plici, aut ſuper curato. Primo caſu appella- 186
tioni ab inſtitutione, electione, ſeu prouiſio-
ne beneficij deferendum eſt, quando per
ſententiam, & in contradictorio iudicio ter-
minatur, ſecus quando extraiudicialiter. la-
tè Lamberti, *de iur.pa.8.9.& 10. art.1.q. prin.
2.p.lib.2.* & idem Lamber. *in 3. art.2.q. prin.
ead.2.p. lib.2.* & nos latè ſuprà lib.2. cap.13.
à num. 153. vbi ampliſſimè & luculenter à
prin. & infrà c.ſequenti à num. 31.

At ſi ſumus in beneficio curato, & inci- 187
dit in eius prouiſione aliqua exceptio, vel
quæſtio iuris patronatus, & ſimilium, licèt
ipſa prouiſio ſit facienda per ſententiam
diffinitiuam, & in contradictorio iudicio,
prima ſententia executioni demandatur,
quando beneficium curatum eſt vacans, &
ſine Rectore propter maximum animarum
periculum, iuſtè à iure conſideratum, ex his
quæ exactiſſimè per nos lib.2.cap.13. & 3.p.
cap.4. à num.32. & ſuprà. at ſi Rector aliquis
eſt in poſſeſſione, & ſit non vacans curatum,
cùm ceſſet ratio periculi, appellatio ſenten-
tiæ effectum ſuſpendit quoad vtrumque,
quouſque poſſeſſor per tres conformes, &
executoriales vincatur, latiſſimè probaui ſu-
periùs hoc lib.3. c.9. quoniam poſſeſſor be-
neficij omnino eſt ab ea per tres conformes
nõ aliter auocandus, ex his quæ latè & opti-
mè per Nicolaum Gar. *de bene. 6. p. cap.2. à
n.109. cum ſeqq.* & latè nos 3.p. cap 4. à n.52.
& ſuprà, & à num.67.

Hîc neceſſarium vnum valde vtile non
omittam, cuiuſnam ſtatus an Eccleſiaſtici
188 an ſecularis iudicibus huius patronatus co-
gnitio tam in proprietatis, quàm in poſſeſ-
ſionis iudicio pertineat, ſiquidem videatur
indubitatum ex determinatione text. in *cap.*
189 *quanto de iudicijs*, vt de iure patronatus tan-
quam ſpiritualibus annexo ſit iudicandum,
ac de ipſo principali ſpirituali, ac ideò ad fo-
rum Eccleſiaſticum ſpectet cognitio.

190 Nihilominus tamen illud eſt ſpecialiſſi-
mum, in cauſis Eccleſiaſticis, & inter per-
ſonas Eccleſiaſticas, quæ ſiue in poſſeſſione,
ſiue in proprietate Regium Coronæ patro-
natum attingant, vel aliàs ſint Regalia, Re-
gem, eiúſque conſilium cognoſcere, eſſéque
vſu receptum, & permiſſum non ſolùm in
191 Hiſpania, verùm etiam in Regnis Galliæ,
Angliæ, Hungariæ, & Apuliæ, teſtantur
Aufr. *in additioni. ad Capell. Tholoſ. deciſ.* 165.
num. 25. *verſic.* 25. *fallit.* & quæ tradit Zuch.
alleg. 8. *num.* 14. *verſ. verum.* Stephan. Auf. *de
poteſt. ſecul. ſuper Eccleſia fall.* 25. Coſtalius
in l. de qq. ff. de legib. quos duos citat, ſed non
ſequitur Mart. *de iur.* 2. *p. c.* 4. *num.* 1. Ioan.
Garc. *de nobilit. gl.* 9. *num.* 24. *& ſeqq.* poſt
Specul. *tit. de competen. iudi. aditio.* §. *genera-
liter num.* 2. *verſic. quarto.* Guillel. Benedict. *in
c. Raynutius verb. & vxorem in* 2. *n.* 62. *ſol.* 84.
de teſtam. & num. 74. 78. *&* 79. optimè Boba.
in politi. lib. 2. *c.* 18. *num.* 213. & facit etiam
192 Concil. Trident. *ſeſſ.* 22. *de reformat. c.* 8. vbi
iubetur Epiſcopis etiam tanquã Sedis Apo-
ſtolicæ delegatis viſitare hoſpitalia, & con-
fraternitates, ſeu vniuerſitates ſcholarium,
in quo excipiuntur, quæ ſub regum imme-
diata protectione ſunt, fundantur in anti-
quiſſima & immemoriali conſuetudine, qua
poteſt acquiri, quod etiam per priuilegium
Romani Pontificis, & cùm hoc ius patrona-
tus, ſit de regalibus, nimirum; vt Rex hanc
præeminentiam acquiſierit.

193 Sed aptior illa conſideranda erit ratio,
vt ſcilicet in Regio conſilio non agitur de
iure Regio patronatus in conſiſtorialibus
competente, quia de eo nec dubitatur, nec
dubitari etiam poteſt, nec inſtitutio, aut col-
latio ibi fit. (quo caſu loquitur Mart. *de iu-
riſdict.* 2. *p. c.* 4. *à prin. fol.* 266.) ſed tantùm agi-
194 tur de qualitate extrinſeca Eccleſiæ, con-
tẽta in indultis Bullis, & donationibus Pon-
tificalibus, an ſcilicet ſit conſiſtorialis, nec-
ne, quod nihil ſpiritualitatis comprehendit,
ſed nudum factum.

195 Certiſſimi namque iuris eſt, vt ſuper do-
natione iuris patronatus facta per laicum
poſſe iudicem ſecularem cognoſcere, con-
demnare, & compellere donatorem, ad im-
plementum, vt tenent Anton. de Butr. *in cap.
quanto.* & ibi Abb. *in fi. de iudic.* Federi. de Se-
nis *conſ.* 192. *facta eſt lex.* Aufr. *in tractatu de
poteſtate ſecular. in Eccleſ. regul.* 4. *fall.* 21. Lamb.
de iur. patron. lib. 3 *quæſt.* 8. *art.* 8. *num.* 6. *verſ. &
quia iudex ſecularis.* fatetur (quod eſt mira-
culum) Mart. *tract. de iuriſd.* 2. *p. c.* 41. *num.* 16.
fol. 264. vbi loquitur etiam de promittente 196
donare hoc ius patronat. vt ad compellen-
dum, ſit competens iudex ſecularis, ergo à
fortiori poterit cognoſcere de qualitatibus 197
inhærentibus, & inſertis ipſi donationi, vt
puta, dono tibi ius patronatus, quod in tali
collegiali habeo, vel in Eccleſiæ ſanctæ Ma-
riæ, *&c.* vel in capella talis monaſterij. nam
ſi de huiuſmodi qualitatibus, & identitati-
bus dubitetur, quis dubitat, poſſe eundem
cognoſcere iudicem, & quia de facto rei ſpi-
ritualis iudex laicus competens eſt, vt pluſ-
quam notum eſt.

Et hodie in Hiſpania pro euitanda com- 198
petentia, quæ cotidie ſuper huiuſmodi iu-
ris patronatus Regij cognitione oriri ſole-
bat, inter ſupremum iuſtitiæ Conſilium, &
conſilium Cameræ, per quod expediuntur
ſcedulæ præſentationis in eis, ſacra Catho-
lica maieſtas pro euitandis etiam partium
expenſis immenſis, aliíſque inconuenienti-
bus inde ſequutis; iuſſit, & expediuit non-
nullas ſcedulas Regales, quibus inhibuit
omnibus tribunalibus ſupremis, conſilio &
Regiis Cancellariis, diſponens quòd quan-
do contigerit dubitari, ſeu litigium moueri
ſuper iure patronatus ſuæ coronæ, vel quo-
modolibet illi attingat, ſuper aliquo cano-
nicatu, ratione, Abbatia, Prioratu, Prælatia,
aut præbenda maiori, vel minori, vel ali-
quo quouis beneficio, huius dubietatis co-
gnitionem pertinere priuatiuè ſuo conſilio
Cameræ, vt conſtat ex ſcedula expedita an-
no 1593. die 17. Martij, ibi, *quando ſe du-
daſſe*) & ibi, *perteneſce a mi conſejo de Camara
priuatiuamente.*) & alia anno 1588. die 16.
Ianuarij, & alia anno 1603. die 7. April. ibi,
*y por eſta inhibo al dicho mi conſejo Real y Chan-
cillerias y otros quales quiera mis tribunales y
juezes de qualquier calidad eſtado y condicion
que ſean, para que en ninguna manera cognoſcan
ni puedan tratar ni cognoſcer de las dichas cauſſas
de patronazgo*, &c.) Et hinc eſt, vt ſuprema 199
tribunalia non ſe intromittunt cognoſcere
de violentiis factis à iudicibus Eccleſiaſticis
ordinariis in huiuſmodi cauſis, & negotiis
iuris patronatus Regiæ coronæ, ſed illa vi-
denda & tollenda remittunt ad ſupremum
Cameræ Regium conſilium, prout ego mul-
toties vidi in hoc ſenatu Gallogræco, licèt
in delegatorum violentiis, qui emanant à
ſuperioribus, ad quos recurſum fuit per
præſentatum à Regia corona, aliquo ex mo-
dis

Digitized by Google

dis inferiùs deſcriptis aliter obſeruatum vidi, & ſuper eis determinatum in prædicto ſenatu.

201 Nam tunc quemadmodum iudices ipſi Eccleſiaſtici ſuperiores, eorúmque delegati licitè poſſunt cognoſcere de nudo grauamine ob non admiſſam præſentationem Regiam ab inferioribus ordinariis facto, abſtracti à cognitione iuris patr. Regij ſecundùm ea quæ mox dicenda ſunt: pariter & tunc poterunt tribunalia Regia cognoſcere de violentiis in huiuſmodi proceſſibus, accidentibus,& commiſſis,quia ſemel iam res prohibitionem euaſit, & ſemel effecta res alienabilis,ſemper remanet alienabilis,iuxta ea quæ alibi latè diximus.

202 Et vnum te aduerto, quòd ſi præſentatus à ſacra Catholica maieſtate intimauerit primam Regiam cartam ordinario, vt examinatus, & approbatus inſtituatur, ordinario recuſante, recurrit ad ſupremum Conſilium Cameræ cum reſponſione,& petit ſecundam cartam, & tunc non ita facilè conceditur, ſed differtur expeditio multoties, quouſque clariùs appareat, & verificetur, ius patronatus Regium intrare in illud beneficium cum citatione ordinarij, & intereſſe putantium. ſi tamen hoc ſatis conſtare, & apparere videatur Regio prædicto conſilio, ſecunda carta expeditur, qua iubetur, vt inſtituat ſic præſentatum. Si autem euidenter hoc apparuerit à principio, vel quia ſacra maieſtas inuenitur in vltimo ſtatu præſentandi, vel quaſi poſſeſſione, vel paulò antè habuiſſet, vel in iis beneficiis, in quibus hucuſque in dubium reuocatum non ſit, nec dubitatum, ad ſe ius patron. pertinere, ſine difficultate expediri mandatur.

203 Et iam hodie niſi in iis caſibus relatis nulla ſolet expediri ſcedula, imò etiam prima præſentationis denegatur, niſi priùs legitimè de iure Regio patronatus doceatur; & quidem iuſtiſſimè, quoniam experimento cognouit ſenatus Cameræ, vt prætextu, & occaſione iuris patronatus Regij tot priuilegiati à iure, multi poſſeſſores inquietabantur iniuſtè, & in vacantibus impediebantur hac via prouiſiones ordinariorum,liteſque protrahebantur in infinitum , non ſine magno diſpendio,& ſumptibus litigantium. Quare niſi legitimè priùs conſtiterit de iure patronatus Regio (vt in iis caſibus modò relatis d. num. 201.) porta non aperitur in illis, tamen non ſolùm prima præſentatio, ſed & ſecunda iuſſio expeditur, non aliter.

204 Cui ſi adhuc obedire,& obtemperare,neglexerit ordinarius, vel procedendum eſt vſque ad diffinitiuam ſententiam in ſenatu Regio ſuper iure patronatus,vel randem arbitror tertiam cartam , & iuſſionem expediendam, & cum ea procedendum eſſe ad executionem pœnæ impoſitæ à iure Epiſcopo, & aliis perſonis Eccleſiaſticis nolentibus obedire, adimplere, nec obtemperare prouiſionibus, & mandatis Regiis, ſuiſque conſilij, cùm ad id omnimodo teneantur (maximè cùm ad eum huius iuris pertineat cognitio priuatiuè) Diuus Thom. 1.2. *q.96. artic.4.* Soto *lib. 4. de iuſt. & de iur. quæſt. 4. artic.2.colum.2. in fi. cum ſequentibus.* Suar. *in repet. l. quoniam in prioribus limi. 2. leg. Reg. num.14. ad fi. C. de inofficioſ. teſtam.* Nauarr. *in manual. c.25. num.9.* Azeued. *in l.13.n.6. tit.3. lib.4. recopil.* ouius ea pœna eſt damnare prælatum in temporalibus, & eum vt extraneum habere à Regno, Paul. de Caſtr. *in l. addictos num. 6. C. de Epiſcopali audientia. l.quicumque.* vbi etiam Paul. *eodem tit.* Guillelm.Benedictus *in c.Raynut. verb.& vxorem 2.num.155. ad fi. & num.161. & ſequentibus.* Cened.*in collect a.ad decret.c.37.fol.54.num 9.* Azeued.*in l.13.num.10.tit.1.lib.4.recopi.* alios allegat Gaſp. Rodrig. *de annu. reddit. lib. 1. c.17.num.67.* plures congerit Bobadi.*in polit. lib.2. c.8. num.62. litera A.* Pedemont. *deciſ. 30. num. fi. ad fi.* Carol. de Graſſ. *lib.2. Regal. Fran. iur. 7. col. pen.* & nos latè diximus ſuprà lib. 1. cap. 2. à num. 265. cum multis ſequentibus. Et ita hoc iure vtimur, quoties non obtemperant Prælati Eccleſiaſtici prouiſiones ſupremorum tribunalium , quibus iubetur, vt deferat appellationi, & attentata iniuſtè reponat. quo quidem caſu attentè procedendum eſt. Interim tamen ordinarius curet,omnino conquieſcere in cauſa, nam ſi ad vlteriorem prouiſionem beneficij huiuſmodi vacantis deuenerit ; ſciat, vim facere manifeſtam , ac propterea appellationi ab eo per præſentatum à Rege, ſeu procuratorem eius interpoſitæ non detulerit, & repoſuerit, in ſupremo Cameræ ſenatu adeundo per viam violentiæ, eam feciſſe, declarabitur ; reponique interim omnia attentata, mandabitur, ex his quæ *per cap. tuam, de ordin. cognit. & cap. lator. qui fily ſint leg.* ſuprà dixi à num. 174. cum ſequentibus. 205 206

Alia eſt via iure Canonico aperta, huie præſentato à Rege, vt ſi non inſtituatur ab Epiſcopo,imò eo negligente,per duos menſes à die præſentationis computandos,differat inſtitutionem, poteſt per viam aditus, ſeu querelæ recurri ad Metropolitanum, vel ordinarium viciniorem pro nanciſcenda inſtitutione. nam licèt iure communi attento, nullum ſit tempus præſcriptum ordinario 207 208

ad inſtitutionem faciendam præſentato à
patronis, ſicuti præfixum eſt ad conferen-
dum beneficium ex text. *in c.2.de conceſſ.præ-
bend.* tradit Lamber. *de iur. patron. lib.2. 3.p.
quæſt.2.* (& ex Doctoribus inferiùs allegan-
dis) *art. 6.* hndie tamen prædictnrum duo-
209 rum menſium terminus præfixus eſt à mn-
tu proprin Pij V. incipit *in conferendis.* qui
eſt 20. in ordine, qui loquitur in Parochia-
libus, & ſic ait ad medium: Data tamen in
Parochialibus iuris patronatus nptione ipſis
patronis;vt ſi inſtitutio ad ordinarins ſpecta-
bit, ipſis ordinariis illam facere negligenti-
bus, & vltra dictns duns menſes differenti-
bus; poſſint pro huiuſmndi inſtitutione ob-
tinenda; habere recurſum ad Metropnlita-
num, vel vicininrem ntdinarium, vel ad Se-
dem Apoſtnlicam,*&c.*) & ſuperiùs *ibi*, peta-
tur inſtitni,inſtitutióque ipſa per duos men-
ſes, à die præſentatinnis dilata fuerit, *&c.*)
cuius etiam meminit Spinn. *in tractatu de
teſtam. gl.4. prin. n.95.*
210 Et hnc præſentationis tempus nnn currit
à tempore, qun fit inſtrumentum præſenta-
tinnis à patronn, quia illa non dicitur præ-
ſentatin, ſed nominatio. Sed quando præ-
ſentatus offert ſe in præſentia ordinarij per-
ſnnaliter, nnn alin modn, quoniam ad fa-
ciendam inſtitutionem requiritur præſentia
præſentati, vt ntdinarius poſſit examinare
illum, & cernere an ſit idnnens, & per Rot.
deciſ.3.de iur.patron.in nouis. Sequitur Zetola
*in prax.Epiſcop.1.p.verb.ius patronatus ad ſepti-
mum.* Lamber. *de iur. patron.lib.2.p.1.quæſt.4.
prin. art.16. num.1.& 2.* & optimè explicat,
& proſequitur plures citans Riccius *in prax.
Eccleſ. de iur. patron. deciſ.156.* facit *l. conſen-
taneum C. quomo. & quando iudex l.1. in prin.
ff. de verbor. obligatio.* & an & quandn præ-
ſentatio ſit neceſſaria perſnnaliter, vide quæ
latè per Nicol.Gatc.*de benefic.4.p.c.1. à n.16.
cum pluribus ſeqq.* vbi tractat tam in Parn-
chialibus, quàm in ſimplicibus.
211 At in beneficiis ſimplicibus aliis extra
curara; ſi ordinarius vel alius habens inſti-
ruere, aut confirmare, aut conſerre bene-
ficia reſignata, ex cauſa permutationis: ſit
negligens, & differat, ſeu recuſet id facere,
cùm non ſit de iure ei terminus aliquis præ-
fixus, recurrēdum erit ad ſuperiorem, nem-
pe, Metropolitanum, ſeu Legatum, aut Nun-
rium, qui tempus præfigat, intra quod id
212 faciat, quo elapſo ipſe ſupplebit, vel com-
pellendo, vel inſtituendo, vel confirman-
do, *&c.* tenent Abb *in c 2. de conceſſ. præben.
num.12.& 13.* Roch. de Curt. *de iur. patron.
verb. honorificum, num.55.* Paul. de Citadi. *in
eodem tractatu 6.p. artic.3. num.103.* Rebuff.
in prax. benefic. tit. de deuolutio. num.6. & in
concordatis, *tit. de Regia ad Prælatur. nomi-
natio. §.1. verb. intra ſex menſes.* Lamber. *de
iur. patron. 3.p. 2.lib. quæſt.2. artic.6. & 7.*
Selua *in tractatu de benefic. 3.p. quæſt.64.n.1.
& ſequentibus.* Anaſtaſ. Germnn. *de indultis
Cardin.* Philip. Franc. *in c.vnico de rerum per-
mutatio.lib.6.num.10.* & ibi Zabar. *num.137.*
Zernl. *in prax. Epiſcop. verbo beneficium §.3.
& verb. ius patron. §.8. 3. dub. & 2.p. verb.
inſtitutio.* Aznr *inſtit.moral.lib.7.c.30.quæſt.2.*
qui loquuntur generaliter & indiſtinctè in
omnibus beneficiis, immemores mntus pro-
prij Pij V. cuius ſuprà meminimus, diſpo-
uentis in Parochialibus, vbi & quòd hic 213
præſentatus poſſit ab huiuſmodi tarditate
Epiſcnpi appellare, vt proximus ſuperior, vel
terminum inferiori ſtatuat ad inſtituendum,
qun elapſn & inſtitutinne nnn ſequuta, ipſe
inſtituat, tenet vltra citatos Franciſ. Mar.
*deciſ.451. quæritur, de tempore num.2. & deciſ.
491. num.1.p.1.* & per gloſſ. *in c.cum Bertol.
de re iudic.*& Mandoſ.*conſ.7.ſub num.13.*Ioan.
Hiernn. Campan. *diuerſ. iur. cano. rubrica 11.
c.13.num 474.fol.398.* & mnuentur per text.
in c.cum nullus de iur.patron. quem bene in
propoſitn interpretatur Campanill.*ibi.* Lan-
derch.*conſ.141.* pnſt Rnland. *conſil.22.à n.6.
volu.1.* Menoch. *conſil.59. volu.3.* alios citat
Aloyſ.Ricc. *in prax.Eccleſ.de iur. patron. deciſ.
159. per totam.*
Quæ doctrina intelligenda eſt, quando 214
nrdinarius abſque iuſta & legitima cauſa re-
cuſaret admittere præſentatum, tunc enim
à præfata non admiſſinne cnncéditur appel-
latio; ſecus enim ſi legitima adeſſet cauſa,
gl. *in c.nullus, de iur. patron.* Archidiac. *in c.1.
85.d.* Gemini. & Fran. *in c.1.num.16.& ſeqq.
de iur. patron. in 6.* Aloyſ.Ricc. *in prax.Eccleſ.
iur.patron. c.159.num.73.& num.7.* qui dicit;
quòd hnc caſu nnn poterit ſuperior inſti- 215
ruere, nec inferiorem ad id compellere, arg.
text. *in c.in liter.63.d.*
Inter cauſas verò legitimas cnnnumera- 216
tur, maximè ſi præſentatus eſſet perſona in-
digna, quia vltra qund priuantur patroni
pro illa vice, iure præſentandi, excuſatur in-
ſuper nrdinarius illum reiiciens ſecundùm
Riccium *vbi proximè n.74.* qui in cauſa ſibi
delegata, ita iudicaſſe ſecundùm hanc opi-
ninnem firmat.
Et hoc remedin multi præſentati à Rege 217
vtuntur, imò en etiam poteſt vti Cameræ
conſilium, vt data hac negligentia, & recu-
ſatinne in ordinario expediendn ſcedulam
Regiam cum relatinne caſus & negligentiæ
prædictæ, directam vel vicininri ordinario,
vel Metropnlitano ipſi, vt præſentatum in-
ſtituat, iſtáque via mihi magis ſuauis vide-
tur, & minùs prnlixa, alia etiam ei via &
remedium

218 remedium ſcilicet appellationis ad nuntium vel ſuperiorem Eccleſiaſticum. difficile tamen videtur, ipſum poſſe ſe intromittere, quoniam ad reponendum grauamen, de quo conqueritur præſentatus de ordinario, neceſſariò eſt cogniturus de cauſa, & ſe informare ex actis, at cognitio iuris patronatus ad Conſilium ſeculare Cameræ priuatiuè ſpectat, non ad Eccleſiaſticum iudicem, cuius iudicium dum ſe intromittit in ſimili cauſarum cognitione; iuſtè ſolet declinari, hæcque via iure improbabilis videtur.

219 Sed adhuc defendi poteſt ſtylus vulgaris, quo extat introductum appellari ad nuntium ab ordinario non admittente præſentatum à Rege, ſublata & amota difficultate & inconuenienti relato, & quidem abſque cognitione iuris patron. Reg. ex illo capite, quoniam quando iudex ſecularis, caſu quo aliquam à ſe latam ſententiam contra perſonam, & bona Eccleſiaſtica tulerit, & pro eius executione requiſierit iudicem Eccle-
220 ſiaſticum, vt ſuum officium, & auxilium impartiatur, ipſeque proteruus ſit, & negligens; poteſt ad ſuperiorem Eccleſiaſticum occurrere, vt illum compellat impartiri, & hoc abſque noua citatione, & noua inſpectione proceſſus facti ab eodem ſeculari, vt dicit Iſſ. *in l. à Diuo Pio. §. ſententiam Romæ, ff. de re iudic.* Queſada *diuerſarum quæſtionum c. 29. n. 13.* Couart. *in pract. quæſt. c. 10. num. 1. verſ. eadem ratione.* Auil. *in c. 20 prato. verb. vſurpan. num. 21.* Villalo. *in ærario commun. opin. liter. 1. num. 165.* Azeued. *in l. 15. num. 10. tit. 1. lib 4. recopil.* & ſic hoc modo videtur poſſe ſuſti-
221 neri recurſus huiuſmodi ad ſuperiorem Eccleſiaſticum, vt ordinarium compellat inſtitutionem facere, vel ipſe faciat, quod poteſt (vt ſuprà dictum eſt) abſque eo quòd ſe intromittat in cognitione iuris patronatus Regij, nec in proceſſu fulminato in conſilio Cameræ, ſed dumtaxat de intimationibus ſcedularum regalium, & de præſentatione, ac de ordinarij reſponſionibus, replicationibúſve, & eius proteruia, negligentia, & contumacia, præfatæ doctrinæ argumento. & faciunt ſingulariter quæ dixi infrà 4. p. c. 5. verſ. illud tamen ſingular. à num. 33. cum ſequentibus.

222 Et ad illud, quod dictum fuit, ſolere declinari Nuntij reuerẽdiſſimi iuriſdictionem: reſpondetur, procedere, quando nõ ad compellendum tantùm, ſe voluit intromittere Nuntius in iuris patronatus Regij cognitione ad petitionem ordinarij, puta, ſeu ab eo prouiſi, excipientis coram eo de iure, & præſcriptione ordinarij, & non iuris patronatus Regij, cuius articuli, ſeu quæſtionis inciden-

tis, ſolet peti remiſſio ad conſilium Cameræ, & à contrario appellari, conquerique de violentia coram eodem conſilio Cameræ, vbi paſſim declaratur, vim facere Nuntium. & ſic dicendum eſt, vt quemadmodum poteſt iri ad ſuperiorem, imò ad ordinarium viciniorem per viam recurſus, & querelæ, ita & eodem modo, & via per appellationem poterit ad ſuperiorem recurrere, qui dumtaxat de grauamine illato ab ordinario cognoſcit, ſcilicet de eius proteruia.

Et vt huic breui diſcurſui finem imponamus, eſt illud animaduertendum, vt Reges 223
Catholicæ Hiſpaniæ ſunt veri patroni Eccleſiarum Cathedralium horum regnorum, ac etiam prælatiarum, & Abbatiarum conſiſtorialiũ eorundem, iure, antiquáque conſuetudine, ac conceſſionibus, & indultis ſummorum Pontificum, vt conſtat *ex l. 1. tit. 6. del Patronazgo real lib. 1. recopil.* item etiam affirmant Reges Catholici Ferdinandus, & Eliſabet, Toleti anno 1480. vt conſtat *ex l. 3. eodem tit.* ad Regiam coronam ſpectare ius patronatus *de algunas yglesias Parrochiales de las montañas, que ſe llamam Monaſterios, o ante yglesias, o ſe legreſias.* per rationes traditas *à l. 18. tit. 5. p. 1.* ibi, *eſta maioria & honra an los Reyes de Spaña por tres razones: la primera, porque ganaron las tierras de* 224
los Moros e ficieron las meſquitas yglesias echaron de y el nome de Mahoma y meticron y el nome de nueſtro Señor Ieſu Chriſto; la ſegunda, porque las fundaron de nuebo en lugares donde nunca las vbo: la tercera, porque las dotaron e demas les ficieron mucho bien, &c.) eandem rationem reddunt gl. *in c. Adrianus 2. 63. d.* Palac. Rub. *in tractatu de beneſ. vacan. in curia §. 8. & §. 4.* idem *in introductione rubricæ de donatio. inter virum & vxorem n. 24.* Nauarr. *in c. nouit. 3. nota. corollario 34. n. 11. de iudicijs. c. nobis. & c. ſpecialiter. de iur. patron.* Bal *in proœmio decret. verb. Rex pacificus.* Bonif. *in pereg. verb. electio q. 1. fol. 159.* Gregor. Lopez *in d. l. 18. verb. antiqua.* Didac. Perez *in l. 2. tit. 6. lib. 1. ordina. colu. 251.* Azeued. *in l. 1. tit. 6. lib. 1. recopila.* gloſſator *regul. Cancella. 40.* Couarr. *in regul. poſſeſſor 2. p. §. 10. num. 5. & 6.* Spino *in tractatu de teſtam. gl. 4 n. 13.* Quinta. Duen. *Eccleſiaſt. lib. 1. c. 5. num. 4.* Cæned. *in col. 510. decretal. num. 3.* Ioan. Gutierr. *pract. lib. 3. q. 13. num. 72.* Queued. *de patrona. Regiæ coronæ.* Camil. Boreli. *de regis Cathol. præſtant. c. 50. ex n. 36. & c. 5. n. 6.* & plures citat Bobad. *in politi. lib. 2. c. 18. n. 116. litera D.* vbi latè, & ſpecificam reddit rationem acquiſitionis patronatus Regij eorum beneficiorum, de quibus *in d. l. 3. tit. 6. lib. 1. recopil.* & ſuperiùs etiam *n. 215.* meminit etiam prælatiarum, & Abbatiarum conſiſtorialium, iure, & cõſuetudine,

ac Apoſtolicis conçeſſionibus Regibus ius
patronatus competere, & apparet ex dictis
Bullis, & priuilegiis, ſcilicet Adriani VI.
Clementis VII.& Pauli III.ſuperiùs relaris.
225 Quibus etiam inſuper cõceſſa fuere om-
nia monaſteria cõſiſtorialia horum Regno-
rum Hiſpaniæ,vt conſtat ex d. Bulla Adria-
ni VI. *ibi*, nec non monaſteria quæcumque
conſiſtorialia, *&c.*) & idem repetitur ex d.
Bulla Clementis VII. *ibi*,nec non monaſte-
ria cõſiſtorialia.) & huius bullæ Adriani VI.
facta Caroli V. Hiſpaniarum Regi,de huiuſ-
modi beneficiorum præſentatione, & iure
patro. meminit Nauarr. *in c. nullam* 18. *q.* 2.
& Caued. *de patronat. Regiæ c.*24.*n.*4.
226 Et iſtud ius patronatus dicitur ius Rega-
le, & inter cætera Principis regalia compu-
tatur, firmat Camill. Borelli. *vbi ſuprà cap.* 5.
*num.*7.*& in num.*26.
227 Circa prouiſionem autem Epiſcopatuum
Hiſpaniæ (vt apparet ex dictis iuribus)vide-
tur fuiſſe varietatem, nam tempore Gotho-
rum electio Epiſcoporum fiebat ab ipſis Re-
gibus, text. *in c. cum longè* 63. *d.* quod eſt
Concilij Toletani XII. *c.* 6. (vbi fuit ita de-
claratum)& tradit Doctor Villalpando *com-
mentar.in Concilia Toletana c.*39.*& per d.c. cum
longè*, & ibi glo. dicit Guillel.Benedict. *in c.
Raynut. deciſ.*2.*verſ.& vxorem nomine, ſub nu.*
373. *in fin. & ſub num.* 376. *ad medium, verſ.*
228 *nam idem factum fol.* 32. quòd per Eccleſiam
vniuerſalem Hiſpaniarum,& eius prælatos,
Regem Hiſpaniæ fuiſſe in effectu redactum
ad ius ſuum eligendi, quod priùs habuerat,
ſecundùm *d.glo.in princ.* prout contigiſſet in
Regno Franciæ, vt latè ibi refert.
229 Poſtea verò nunciata priùs Regi morte
Epiſcopi,& ab eo petita licẽtia eligendi ſuc-
ceſſorem, electio fiebat à Capitulis, & ele-
ctio præſentabatur Regi, *&c. l.*3.*tit.*3. *& l.*2.
*tit.*6.*lib.*1. *ordinamen.* quorũ meminit in pro-
poſito Palac.Rub.*in repet. c.per veſtras in rub.
in introductione num.*25. Nicol.Gar. *de benef.*
5. *p. c.*1. *ſub num.* 216. de qua conſuetudine
loquitur etiam text. *in d. c. cum longè.* & ibi
Doctores, *& in c. perlectis* 63.*d. & in c. Abba-
tes* 18.*q.*2. & per Compoſtella.*in c.quod ſicut,
de electione, colu. antepenult. verſ. Principi præ-
ſentari.* cuius meminit Henric.*in c. nobis, de
iur.patron. colu.penult.* Archidiacon. *in c. Rea-*
230 *tina Eccleſia* 63. *d.* vbi quòd propter abſen-
tiam Regis nuntiationem faciendam fuiſſe
vicem gerenti, Paul. de Liazar. *in repeti. d.c.
nobis de iur.patro.* Bald. *in c. cum conſuetudinis,
de conſuetudine.* Angel. *in l.adoptio* 2.*colu.in fi.
de adoptio.* Sicul. *in c.P. & G. de off. delega.*40.
colu. & in c. quod tranſlationem, colu. 17. *de off.
deleg.& in c.ex ſuſcepto colu.*17.*de for.competen.*
quam conſuetudinem iuri conſonam, repu-
tat Innocen. *in c.quod ſicut, de electione.* quem
alij ſequuntur ibi, præſertim Abb. *colu.* 3. *&
in c.*1.*colu.penult. & in c.cum terra in fi. de ele-
ctione.* & eſt text. ſecundùm vnum intelle-
ctum *in c.cum inter vniuerſas*, ibi, mandamus
quatenus inuocata in Spiritus ſancti gratia
perſonam idoneam per electionem canoni-
cam concorditer aſſumatis ad regimen Ca-
puanæ Eccleſiæ, conſequenter ad audien-
tiam noſtram nuntios idoneos tranſmiſſuri,
per quos à nobis vice Regia poſtuletis aſſen-
ſum, & Apoſtolicæ confirmationis gratiam
requiratis) ad idem text.*in d. c.cum terra* ibi,
quo facto non prohibemus, quin Regis, ſeu
Patriarchæ, qui pro tempore fuerint, requi-
ratur aſſenſus.) tex. *in c. innotuit de electione*,
text.*in c. quod ſicut. eodem tit.* ibi, cùm in ea
nihil attentatum fuerit in præiudicium Re-
giæ dignitatis, quia non ſimplex nomina-
tio, ſed ſolemnis electio debet Principi nũ-
tiari, *&c.*) & etiam eſt text.*in d.c. Reatina, &
in c.perlectis, & in c.nobis. & in c.principali. &
in d.c.cum longè* 63.*d.*
Nunc verò præſentatio fit à Rege, iuxta 231
d.l.recopil.& notant Gregor.Lop.*in d.l.*18.*tit.*
5.*p.*1. Bobadil. *in polit.lib.*2. *cap.*18.*num.*223.
Nicol. Gar. *de benef.*5.*p.cap.*1. *num.*216. *in fi.*
& ideo bene dicit gl. *in d.c. cum longè.* quòd
nihil hodie ſubtrahitur Regi Hiſpaniæ,quia
ſicut priùs eligebat, & nominabat, ita &
nunc. tenet etiam Reſtaur. *in tract. de Impe-
ratore quæſt.*100.*num.*16.Conrad.*in templo iu-
dicum lib.*1. *cap.*2.§.3.*num.*14. Ioan. de Selua
*in tract. de benef.*2.*p.quæſt.*23.*num.*44.Corſet.
*in tract.de poteſtate quæſt.*55.cum aliis per eos
allegatis, Mart. *tract. de iuriſd.* 2. *p. cap.*40.
*num.*13.*fol.*261.
Qui *num.*14. dicit Eccleſiam Romanam 232
magno proſequi fauore Regem Catholi-
cum,qui propter ſuam, & ſuorum miniſtro-
rum religionem ea maiori fruitur potentia,
ditione, & magnitudine, quam nemo huc-
uſque Rex, vel Imperator fuerit conſe-
quutus, de cuius Regnorum & ſtatuum ti-
tulis ſcribit Sebaſtian. Munſterus *in coſmo-
graphia vniuerſali de Hiſpania cap.*2.
Et huius iuris Regij patronatus præci- 233
puum fundamentum eſſe priuilegium Apo-
ſtolicum, quod habent Reges Hiſpaniæ,de
quo *in d.l.*1.*recopil.* firmat Nicol.Gar.*vbi pro-
ximè d.*5.*p. cap.*1. *cap.*217. quod vidiſſe teſta-
tur Gregor. Lopez *vbi ſuprà*, & meminit Pa-
lac.Rub.*in repeti.rub.in introductione ſub n.*34. 234
circa principium, & dicitur in bullis Epiſco-
patuum, & penſionum ſuper eis impoſita-
rum ſecundùm Garciam ibi, refert etiam
Pater Mariana *in hiſtoria Hiſpan. cap.*16.*ad fi.*
vbi ait, quòd cùm ſuper hoc fuiſſet contro-
uerſia, Sixtus IV. conceſſit perpetuò Regi- 235
bus

bus Caſtellæ, quòd ad Epiſcopatus eligerentur per eos nominati, & petiti, de quo etiam *lib.5.cap.5.& lib.26.cap.5.* ait quòd Papa Adrian. VI. conceſſit Carolo V. Impera-
236 tori Regi noſtro, & eius ſucceſſoribus ius præſentandi Epiſcopos Hiſpaniæ, qui antea prouidebantur ad ſupplicationem Regum, de quo etiam meminit Gil.Gonzal. *in ſua hiſtoria de Salamanca lib.3.cap.18.*

237 Et quales, quótque Archiepiſcopatus prouideat Rex Catholicus noſter inuictiſſimus tam in Hiſpania, & Luſitania: quàm in Neapolis Regno, & in Sicilia, & in Regno Sardiniæ, & in ducatu Mediolanenſi, ſpeciatim refert Marta *in tract.de iuriſd.2.p.cap.40.*
238 *num.15.fol.261.* vbi ſingillatim refert *à principio d.cap.* omnes ferè Principes, & Reges Chriſtianæ Religionis, ſimile habere priuilegium, vt de Rege Apuliæ, Imperatore, Rege Neapolis, Rege Vngariæ, Normandiæ, & Angliæ, Franciæ, & Hiſpaniæ latè proſequitur poſt plurimos Doctores ab eo citatos Mart. *d.cap.40.per totum*, & Selua *de benef.p.2. quæſt.23.* Reſtaut. *tract. de Imperatore q.100.*
239 quod modò omittere libet. Imò de iure cõmuni omnes Reges maiorum Eccleſiarum ſui Principatus affirmant, eſſe patronos, Archid. *in c.perfectis 63.d.* Bal. *in c.quanto de indi. colu.vlt.& in proœmio Rex pacificus colu.2.* Anton. Corſetus *in tract.de excellentia Reg.q.34.* Couar. *in regul.poſſ.2.p §.10 num.5.*

240 Cauſa enim huius Regiæ præeminentiæ, origóque & principium illud præcipuum (dempta fundatione, & dotatione) eſſe poteſt, quoniam de iure Rex poteſt obiicere, quòd Epiſcopum electum habet ſuſpectum, quo probato electio retractanda eſt, vt dicit Innocen. *in c. ſuper his de accuſat.* refert Ab. multis in locis, & dicit ſingulare *in d.c. ſuper his colu.3.& in cap.1.de electio.* Feli. *in d.c.ſuper his.* vbi multos citat Gemini. *in c.in no.colu.fi.*
241 *21.d.* etenim & regis intereſt, noſſe qui ſint, qui Eccleſias intra eius prouincias ſunt adminiſtraturi, ſicuti adnotarunt dicti Doctores Ab. *in c. ex parte de teſtib. & in c. quod ſicut de electio.* gl. *in c.62.d.* Corſet. *in tract. de exul. regũ quæſt.11.* Ioan. Selua *in tract.de benef.2.p. quæſt.fi.* Guillel.Benedic. *in c. Raynut.in verbo & vxorem nomine num.367. de teſtam.* Ioan. Igneus *in repeti.l.neceſſarios §.non alias n.331. & ſeqq ff.ad Syllania.* Ioan. Ferrat. *in tract. de inſigni. pecul. Regum Fran.9. iure.* Carol. de Graſſal. *lib.2. Regalium Franc.iu.3.* Caſſaneus *in caſal.glor.mun.p.5.conſideratio.24.num.294.* Petrus à Sancto Blaſio *in directorio electio.p.1. cap.6.* Couar. *in repeti.regul. poſſeſſor.2.p.§.10. ſub num. 5.* Marta *tr.de iuriſdict.2.p.c.40.n.26. & 27.fol.262.* de quo per nos latiùs agendum eſt commodiori loco infrà 5. p. cap. 1. dum de bullarum retentione erit explanandum 3.tom.indies (Deo dante) edendo.

Hinc reprehẽſione digni ſunt Ioan. Igneus 242
in repeti. l. neceſſarios §. non alias num.336. ff. ad Syllanianum. & ante eum Ioan.Ferrald. *in tract. de inſigni. Reg. Fran. iur.3.* aſſeuerantes Hiſpaniarum Reges hoc ius eligendi, & nominandi Prælatos habuiſſe ratione conceſſionis, quæ Carolo Magno Imperatori ac Gallicano Regi conceſſa fuerat.

Quod quidem euidenter falſum eſſe, pro- 243
bant magni ac fide digniſſimi nominis Doctores ex hiſtorijs; & Chronicis, prout Carolus de Graſſalis *lib. 2. Regalium Franciæ iu. 3.contra Ferraldum,* non tamen citato Igneo, latiſſimè Couar. *in prælect. regul. poſſeſſor.2.p. §.10.à num.16.* qui *ad fi.* etiam id firmantem refert Lugdunenſem ad edictum Henrici Regis *p. vlt. num.39. & ſeqq.* nouiſſimè Camill. Borelli. de Regis Catholici præſtantia *cap.50.ex num.36.*

Dicit itaque Quintana Dueñas *in ſuo* 244
Eccleſiaſticon. lib.2. cap.5.fol.46. & 47. hanc conſuetudinem nominandi prælatos eſſe iam immemorialem, etiam ante natiuitatem Caroli Magni, quoniam ſiue accipiamus computationem temporum, quam facit Couarr. vbi ſuprà, habito reſpectu & principio à tempore, quo celebratum fuit prædictum Concilium Toletanum, ſecundum quod firmat Couarr. prædictum Concilium præceſſiſſe natiuitatem Caroli Magni ferè ſexaginta ann. eius autem principatum pluſquam octuaginta. ſiue autem accipiamus computationem factam per Camill. Borelli, vt ſcilicet Concilium Toletanum præceſſiſſet imperium Caroli Magni, & per centeſimum vigeſimum vnum annum antea.

Hoc enim modo hanc computationem 245
facit Couarr. *d.n.6.* in hæc: Hoc verò ius ſecluſa præſcriptione, ſemoto item Romanorum Pontificum priuilegio deducitur Concilio Toletano XII. *c.6.* etenim ſub Agathone aut Leone II. Romano Pontifice anno 1. Eruigij Gothorũ Regis, qui Hiſpanias obtinebat natiuitatis Domini Ieſu Chriſti anno 785. authore Roderico Archiepiſcopo Toletano *lib.3. cap.12.* qui ex Æra Cæſaris annum computauit ſeptingenteſimum vigeſimum tertium.) & hanc computationem latiſſimè proſequitur ipſe.

At Camill. Borelli. *ex d.n.36.* dicit, quòd 246
præſentandi, ius & nominandi prælatos fuit anno circiter 679. in anno primo Agathonis Papæ, quo tempore fuit facta illa declaratio Concilij Toletani, in quo ſupponitur longo antè tempore, Regibus Hiſpaniæ ius illud competiſſe, & eùm illud concilium

fuiſſet in primo anno Regis Eruigij, qui tē-
pore Agarhonis Ponrificis regnauir dicto
anno 679 & ſic per centum viginri voo cir-
citer annos, anteaquam Carolus Magnus
porirerur Imperio, & ſequirur Quinrana
Dueñas vbi ſuprà, dicir hanc conſuerudi-
nem nominandi prælaros eſſe immemoria-
lem anre natum Carolum annò 695. tem-
pore Regis Eruigij Gothorum, vt tradit
Alphonſ. de Carta. Archiepiſco. Burgienſ.
in anacephaleoſi Hiſpanorum Reg. cap. 40. &
Roder. Arch. Tolet. *de regib Hiſpan. lib.* 3. *c.*12.
Ioan. Magnus Archiep. Vpſalenſ. *in Hiſtoria*
247 *Gothorum lib.* 16. *cap.* 23. iraque quacumque
compurarione admiſſa, ſunr concordes om-
nes, vr ad minus 80. annos ante Caroli Im-
perium, præceſſiſſe Toletanum Coocilium,
claréque falli, & decipi Igneũ & Ferradum.
248 Redeundo igitur ad beneficia conſiſto-
rialia, de quibus in dictis indulris, & priui-
legijs Ponrificalibus ſupra adductis; arten-
de, quòd licèr beneficia conſiſtorialia in du-
plici genere reperiantur, alia appellantur
conſiſtoralia, quia reperiunrur ſcripra, &
annorara in libris Cameræ inter Conſiſtoria-
lia, ſed de illis ex conſuerudine non proui-
derur conſiſtorialirer, hoc eſt, in conſiſtorio
Papæ, vt rradit Capuraq *deciſ.* 17. *& deciſ.* 19.
*lib.*1. Flamin. Pariſ. *de reſigna. benef. lib.*8. *tom.*
2 *quæſt* 6. *num.* 1. *&* 2. alia ſunr conſiſtorialia
249 beneficia, hac rarione ita dicta, quia de èis
diſponir Papa in conſiſtorio coram Cardi-
nalibus, Lapus *alleg.* 44. *coln.* 2. latè Mandoſ.
in regul. de annal. quæſt. 16. *num.* 2. Rebuf. *ſu-
per concord. ad præla. nominat. facien. verſ. con-
ſiſtorialiter.* Sraphil. *de liter. gratia* §. *decem.
num.* 67. *verſ. quia.* Perr. Gregor. *Syntagmate
iur. lib.* 15. *cap.* 4. *num* 15. Sarner. *in regul. de
annal. quæſt.* 24. Mohedan. *deciſ.* 140. Pur. *de-
ciſ.* 502. *lib.* 2. & Gloſſaror Hiſpanus Soro
& Rebuf. & etiam Mandoſ. *in regul.* 2. *Can-*
250 *cellariæ*, quæ quidem beneficia conſiſtoria-
lia ſunt monaſteria virorum, ira docet Lu-
douicus Gomez *in regul. de ſubrogandis q.* 15.
ad fi. Cauɛd. eriam *de Patronat. Regiæ coronæ
cap.* 24. *num.* 1. Mandoſ. *in regul.* 2. *Cancella. q.* 3.
& non ſolùm ſunt monaſteria, ſed abbatiæ,
251 prioratus, & aliorum Regularium præfe-
cturæ virorum, vt declarat Flamin. Pariſ. *de
reſignatio. lib.* 8. *d. tom.* 2 *quæſt.* 5. *ſub num.* 6. *&
ad fi.* 25. hæc omnia quæ de promouendis,
&c. idem Flami. *ibidem quæſt.* 6. *num.* 3.
252 Et nota, quòd horum monaſteriorum, &
aliorum beneficiorum conſiſtorialium valor
æſtimatus, & raxarus eſt in libro conſiſto-
rialium. & ipſe valor attendirur in imperra-
rione illorum, iuxta quem fit compoſirio
annaræ, vt latè Gomez. *in regul. de valor. ex
prin. in impetra. benefic. quæſt.* 3. *ad fin.* clariùs
per ipſum Gomezium *ibi in præfatione verſ.
ſed vlterius præmittendum*, &c. atrende vlte-
riùs quòd Clemens VII. per viiam Regu- 253
lam Cancellariæ, quæ eſt 2. in ordine, quam
ad lireram adducit Nicol. Garc. *de benef.* 5 *p.
cap.* 1. §. 4. *in prin.* aliud agens, reſeruauit ſibi
horum beneficiorum conſiſtorialium mo-
naſteria virorum, non omnia; ſed illa dum-
raxar, quæ exceduot valorem annuuio du-
cenrorum florenorum auri communi æſti-
matione; *ibi*, nec non omnia monaſteria vi-
rorum valorem annuum ducentorum flo-
renorum auri communi æſtimatione exce-
dentium, & voluir, quod exceſſus huiuſmo-
di in literis exprimarur, *&c.*) de qua Regula
vltra Gloſſatores ſcilicet Hiſpanum Sotum,
Rebuffum, & Mandoſium ibi ad id eam re-
fert Gomez *in regul. de ſubrogand. col. quæſt.* 15.
ad fi. & idem *in regula de valore expri men. q.* 3.
ad fi. apud quem ibi *in præfatione d. verſ. & ſub
eadem moneta*, &c. & iterum *in quæſt.* 9. *ante fi.*
§. *conſequenter.* rext. hic, videre poreris de
origine, & genere huius moneræ floreni, & 254
de variu eius valore, & quod in Camera
Apoſtolica in taxis pro ducaru de camera
capirur, & alia mulra de hac moneta flore-
norum ibi vide.
Er aduerte, quoniam multi doctiſſimi hu- 255
ius regulæ, & doctorum ſumpra occaſione
falsò aſſeuerant, vt beneficia conſiſtorialia
eſſe monaſteria, & ſimilia ſupradicta, quæ
excedunr valorem duceororum florenorum
auri, quoniam in huiuſmodi beneficiis con-
ſiſtorialibus non eſt appoſirus valor nullus,
ſed omnia monaſteria virorum Abbatiæ,
prioratus, *&c.* ſunt de iure conſiſtorialia, &
per conſiſtorium prouidenda, cuiuſvis va-
loris eſſe conrigerir, vr expreſsè colligirur
ex eademmet regula Cancellariæ, dum re-
ſeruauir Pontificis prouiſioni ea omnia mo-
naſteria excedentia illum valorem prædi-
ctum, ita vr alia omnia monaſteria ad il-
lum non accedentia, ſed imò minoris ſinr,
vt non reſeruata remaneanr conſiſtorio, vt
antea, & ſic dicas, quòd beneficia conſiſto- 256
rialia non requirunr aliquam ſummam, &
valorem, vt ralia dicantur, & taxa horum
beneficiorum poſira in libro conſiſtorij non
eſt facta, vr ranti, vel quanri eſſe debeant be-
neficia conſiſtorialia, ſed verus valor, & æſti-
matio vniuſcuiuſque beneficij, ſiue magna
ſit, ſiue parua, ibidem eſt appoſira, vt ſciatur,
& cognoſcatur quãtitas annaræ præſtandæ,
vt per Gomez. *vbi ſuprà in d. regul. de valore
ex prin. d. q.* 3. *ad fi.* iraque non in valore con-
ſiſtir beneficium eſſe cõſiſtoriale, ſed in eius
qualitate; ſcilicer: an ſit monaſterium viro-
rum & ſimilirer.
Attende inſuper, quòd cùm de iure om-
nia

nia monaſteria virorum, Abbatiæ, Prioratus,
& aliorum Regularium præfecturę ſint pro-
uidendæ in conſiſtorio Papæ, & ex hoc di-
cantur beueficia cōſiſtorialia ex ſupradictis:
non ſequitur, nec eſt bonum argumentum:
hoc beneficium non eſt ſcriptum in libro,
vel à conſiſtorio nō fuit hactenus prouiſum,
257 ergo non eſt conſiſtoriale. potuit enim pro-
babiliter non omuium dictorum beneficio-
rum habere notitiam ſummus Pontifex, &
ſic nunquam illa prouidiſſe, & per conſe-
quens nec eſſe ſcriptum in libro, non enim
hoc præiudicat veritati, vt quotieſcumque
contigerit, conſtare, & apparere, aliquod be-
neficium eſſe, vel fuiſſe monaſterium viro-
rum, prioratum, vel Abbatiam: vt poſſit con-
ſiſtorialiter prouideri. ſufficit enim, vt ſit il-
lius qualitatis, vt conſiſtoriale dicatur. non
enim in prouiſione beneficij conſiſtit, eſſe
conſiſtoriale, ſed in natura, & qualitatē eius.
pro quo eleganter facit, quod dicit Flamin.
258 Pariſ. *de reſignatia.beneſi.lib.2. quæſt.2. num.9.*
quòd ſi aliquis dicat de beneficio, quod eſt
conſiſtoriale, non conſueuiſſe conſiſtoriali-
ter prouideri, ei incumbit onus probandi,
reſtatúrque ita fuiſſe in Rota determinatum
in vna Nolan. 2. Iunij anno 1559. Caputaq.
*deciſ.*17.*lib.*1. ex quo conſtat, quod etſi bene-
259 ficium non prouideatur conſiſtorialiter, ni-
hilominus conſiſtoriale eſſe, ſi ſit generis, &
naturæ beneficiorum conſiſtorialium, mo-
naſteria virorum ſcilicet, quemadmodum &
è conuerſo, non omnia beneficia, quæ ſunt
ſcripta in libro Conſiſtorij prouidētur con-
ſiſtorialiter, quia multa ſunt in eo ſcripta,
quæ nihilominus ita non prouidentur, ſed
260 vt alia cætera, vt tradit Caputaq. *deciſ.*19.*lib.*
*1.& d.deciſ.*17. Flamin. Pariſ. *vbi proximè nu.*
10. idem Flamin. Pariſ. *de reſigna. beneſi.lib.*8.
tom.2. q.6. num.1. & 2. maximè quia de iure
ad probationem ſcriptura non requiritur,
niſi in caſibus ſpecialiter ab eo expreſſis, vt
vulgate eſt.

261 Quod & comprobatur inſuper, nam licèt
aliqua Eccleſia reperiatur deſcripta in Ca-
taſtro Epiſcopi inter Eccleſias collegiatas,
nihilominus non habetur pro collegiata,
quia deſcriptio illa non probat Eccleſiam
collegiatam, iuxta ſententiam Barbatiæ *in
conſ.*17. præclarè *conſil. 17.n.3.& 4.volu.1.arg.
l.non ob hoc C.vnde cognatis l.non nudis & l.nec
natales C.de probatio.* cui ſententiæ proculdu-
bio conuenit, quod traditum eſt ab Ab. poſt
alios *in c. dilecta de exceſſib. pral.* Aquil. *deciſ.*
100. optimè Maſcar. *de probatio. tom.2. concl.*
262 *DLXXXIV. num.* 11. vbi etiam congerit
multa ſigna, per quæ Eccleſia probatur, ſeu
præſumitur collegiata.

263 Et ita communis eſt ſtylus, & praxis in
Hiſpania, quòd ad hoc vt beneficia dican-
tur conſiſtorialia, aliquem valorem non re-
quiri, nec ſcriptum eſſe in libro Conſiſtorij
Romanæ Curiæ, ſed ſufficiat realiter con-
ſtare, ac apparere eſſe, vel fuiſſe monaſte-
rium conuentuale virorum, vt intrent pri-
uilegia, & indulta Romanorum Pōtificum,
concedentium horum conſiſtorialium ius
patronatus Catholicis principibus Hiſpa-
niæ, & ita pluries fuit in eius fauorem deter-
minatum, & ſententiarum in conſilio ſupre-
mo, & cancellaria Valiſoletana in multis
cauſis prioratuum, habitis priùs fide dignis
informationibus, ac inſtrumentorum & te-
ſtium literatorum, & fide dignorum Curia-
lium præſentatis à procuratoribus Cæſarij
patrimonij attento ſtylo Romæ, etiam ſi ex
aduerſo fuiſſet probatum, & authenticè ve-
rificatum, prædictos prioratus & Abbatias
non eſſe ſcriptas in libro conſiſtorij, de quo
ſunt plures informationes & ſententiæ, &
executoriales apud ſecretariū Cameræ Re-
giæ, ex quibus omnibus inſtrumentis, bullis, 264
proceſſibus, informationibus, Cartis Regiis,
ſententiis, relationibus, & executorialibus,
vtriuſque tribunalis tam cōſilij ſupremi iu-
ſtitiæ, quàm Cancellariæ Valiſoleti fide di-
gnam ſcripſit, redditq; relationem ad man-
datum conſilij Cameræ ſecretarius Franci-
ſcus Gonzal. de Heredia illius ſecretarius,
vir nimiæ fidelitatis, ac vitæ exemplaris, quę
relatio præſentata fuit, & exhibita ipſi con- 265
ſilio. teſtatur itaque, eucturn eſſe pro parte
Cæſareæ maieſtatis prioratum S. Ioann. de
Caueiro, Prioratū S. Mariæ de Sar, & Prio-
ratum Breami, omnes diœceſis Compoſtel-
lanæ, ac pariter prioratum de Iumqueira de
Anbia Aurienſis diœceſis, ſancti Michaël.
de Deſcalada diœceſis Legionenſis, & Ab-
batiam Burgi-hondo diœceſi Abulen. Ab-
batiam S. Mariæ de Aguas ſantas diœceſis
Aurienſis, Abbatiā de Caba-donga diœceſis
Obetenſis, & beneficium quod vocant com-
mendam Monaſterij *de nueſtra Señora de Ca-
ſtellanos*, Hoſpitalis S. Mariæ de Hiermo, &
nunc recuperata eſt Abbatia de Camba
diœceſis Aurienſis, & alia plurima ſunt be-
neficia in quibus nunc de nouo per recupe-
rationem quotidie præſentat Cæſarea ma-
ieſtas, præſertim in hoc Gallogræco Regno,
quorum lites nūc pendent. Prioratus etiam
S. Mariæ del Campo ciuitatis Concinæ diœ-
ceſ. Compoſtel. recuperatus eſt.

Et quales ſint præſumptiones legitimæ, 266
& adminiculæ probandi ius patronatus in
antiquis, vide multa, optimaque, & elegan-
tia poſt Lambertinum, & plurimos alios
Maſcard. *de probatio.2.tom.concl.*959.*& concl.*
960.*verb.ius patronatus.& concl.*1217.*& ſeqq.*

quos

quos referens ſequitur Cauedo *in tract. de*
patro. Regiæ coronæ cap.34.per totum.
267 Vnum tamen te aduerto, quòd ſacra Ca-
tholica maieſtas non indiget iis preſumptio-
nibus, quibus probatur ius patronatus, de
quibus pet eos Doctores: quoniam ipſe non
tractat de probanda præſcriptione iutis pa-
tronatus, quia hoc illi negans audieodus
non eſt, cùm illud ſatis habet fundatum ex
tot priuilegiis, & conſuetudinibus in be-
neficiis conſiſtorialibus ſuorum regnorum:
268 ſed tractat dumtaxat verificare, qualia ſint,
vel fuiſſeot huiuſmodi beneficia, quæ eſt
multo minus rigoroſa probatio, & hoc cùm
ſimus in antiquis, ſeu etiam antiquiſſimis,
ad præſumptiones, adminicula, & famam
erit recurredum.
269 Et ſic inſpiciendum eſt, an Eccleſia de
cuius recuperatione ad Regiam coronam
tractat, habeat arma regalia, vel aliqua ſimi-
lis Regalis inſignia, quæ monſtret, fuiſſe
alicuius monaſterij virorum, iuxta illud Lu-
cæ 20. Oſtendite mihi denarium, cuius ha-
bet imaginem & inſcriptionem; & reſpon-
dentes dixerunt Cæſaris; Et ait illis: Red-
dite ergo, quæ ſunt Cæſaris, Cæſari, & quæ
ſunt Dei Deo.) *l. qui libertatem §. vlt. & l. ſi. ff.*
de oper. publi. quoniam hæc in antiquis non
270 contemnendæ authoritatis, & probationis
ſunt, vt loquendo in antiquo iuris patrona-
tu dixit plures allegans Zerol. *in prax. Epi-*
ſcop. 1. p. verb. arma §. 2. latè Menoch. *de præ-*
ſumptio. lib. 3. præſump. 137. n. 31. poſt Ripam,
271 & idem *in lib. 6. præſumptio. 73 num. 8.* cùm res
eius eſſe præſumitur, cuius eſt ſignum, &
marcha, *l. quod ſtigmata C. de fabricenſi lib. 10.*
l. quod ſine qua. ff. de pericu. & commodo rei vind.
272 & ex eo arguitur dominium, Boëri. *deciſ. 105.*
num 9. Genuenſ. *deciſ 201. num. 3.* Maſcar.
de probatio. concl. 157. num. 3. Perez de Lara *de*
anni. & Capell. lib. 1. cap 7. num. 36. & ſeqq. latè
proſequitur Menoch. *de præſumptio. lib. 3. præ-*
273 *ſumpt. 64.* & quilibet inſignis artifex poteſt
prohibere, ne alius ſuo ſigno vtatur, tradit
Auenda. *lib. 1. de exeq. man. cap. 19. num. 32.*
Matienſ. *in l. 6. tit. 12. gl. 1. 2. & 3. lib. 5. recopi.*
Anton. Gomez *in l. 45. Tauri num. 77.* Lara
vbi proximè.
274 Item maximi momenti eſt & probatio-
nis Epitaphia, ſeu literæ ſcriptæ in lapidibus
antiquis, quibus adhiberi fidem teſtatur
Brixian. *de finibus regundis cap. 67. num. 2.* qui
loquitur in lapidibus Eccleſiæ, & etiam Ze-
rola, *in prax. Epiſcop. 1. p. d. verb. arma §. 2.* Bar.
conſ. 135. Guid. Pap. quæſt. 341. num. 3 Perez de
Lara *in tract. de capellanys. lib. 1. cap. 25. n. 33.*
facit gloſ. *in c. cum cauſam.* ibi, columna vel
lapide.) *de probatio.*
275 Et loquendo in iuris patronatus antiqui
probatione, conſuluit Bal. *conſ. 320. volu. 5.*
Maſcar. *de probationi. concl. 958. num. 28. tom. 2.*
vbi plures allegat. & Menoch. *de præſum. lib.*
3. præſumptio. 90. num. 10. & d. præſumption. 73.
num. 7. Vbi loquitur de inſcriptione in lapi-
dibus, parietibus, & monumentis Eccleſiæ.
Et procedit, quoad ius patronatus ipſius no-
minati & ſcripti, & deſcendentium ab illo
cauſam habentium, vel quando aliàs dicta 276
Epitaphia mentionem faciunt de familia,
probant legitimè, Lamberti. *de iur. patro. 2. p.*
art. 4. quæſt. 10. prin. lib. 2. num. 11. & art. 10.
quæſt 9. num. 2. Maſcar. *de proba. vbi ſuprà n. 2.*
Caued. *de patronat. Regiæ coronæ cap. 34. n. 10.*
Et generaliter loquens de inſcriptione in 277
lapidibus, & monumentis, & parietibus an-
tiquis poſitis in loco publico, vt his etiam
in magnum præiudicium alterius fides ad-
hibeatur, ſitque plena, & perfecta proba-
tio, optimè & latè examinat Menoch. *vbi*
ſuprà lib. 2. præſumptione 59. poſt gl *in c. cum*
cauſam. de proba. Speculat. *in tit. de probatio. §.*
videndum verſ. reſtat nonò. Immol. *in conſ. 60.*
Decius *conſ. 135. colu. 1.* Purpura *in l. 1. n. 155.*
ff. ſi cert. peta. Bar. & Bal. *in l. monumentorum C.*
de religi. & ſump. fun. Calcaneus *conſ. 99. n. 8.*
Marſi. *in rubr. C. de probatio. num. 191.* Alua. *in*
conſ. 64 n. 27. Crauet. *in tract. de antiq. tempo.*
in 1. p. prin num. 12. & 14.
Item etiam hiſtoriis, & Chronicis fides 278
maxima adhibenda eſt circa hoc, iuxta *l. 1.*
ff. de off. conſu. Caputaq. *deciſ. 190. 2. p* Zerol.
in praxi Epiſc. d. 1. p. verb. arma. §. 2. Roderic.
Suar. *allegatio. 8. num. 21.* Tiberius Decian.
conſ. 21. num. 19. volu. 1. Hiero. de Monte Bri-
xiano *de finibus regund. cap. 62. num. 6.* Baraon.
in additio. ad Palacium Rub. in rub. de donatio.
inter. introduct. num. 2. litera A. Auill. *in c. præ-*
to. in proœmio verb. y Reina num. 9. Maſcar. *de*
proba. concl. 287. Ioan. Garc. *de nobil. gl. 18 n. 10.*
Laſarte de Gabell. *in præfatione n. 23. & 25.*
& quòd ius patronatus antiquum probetur
ex antiquis annalibus, eiſque eſſe creden- 279
dum, dicit Rip. *in l. 1. num. 73. ff. ſi cert. peta.*
& ibi Purpurat. *num. 30. & 54.* idem Rip. *in*
c. cum Eccleſ. num. 97. de cauſ. poſſ. & propriet.
Et vnum non omittas, quod dicit Vallaſ. 280
de iur. Emphyteu quæſt. 19. num. 26. verſ. rurſus
cum dico. obtinuiſſe in cauſa ardua, quaſdam
Eccleſias ad ius patro. Regium pertinere ex
eo dumtaxat, quòd in libro cenſuali poſito
in archiuo Eccleſiæ maioris Epiſcopatus
Conimbren. vbi ſcriptæ erant Eccleſiæ, &
reperiebatur ſcriptum in margine libri (Re-
gis eſt) nec profuiſſe poſſeſſori ducentena-
rium, nec etiam immemorialem præſcri-
ptionem probatam, cùm in patronatibus re- 281
giis non currit præſcriptio. Sequitur Caued.
vbi ſuprà quæſt. 34 num. 3. & 5. vbi ab id citat
Rebuf.

Rebuſ. *in 4. tom. ad leges Gallic. tit. de mater poſſeſſ. in præfatione num.* 133. qui declarant ibi,
282 quando tales libri antiqui, quibus communiter creditur, vel reperiantur in loco, vbi ſolùm ſeruantur authenticæ ſcripturæ, eſſéque ita articulandum.

283 Ex quibus deducitur, quòd licèt ſuperiùs dixerimus, in bonis maioratuum præſcriptionem locum habere immemorialem, fallit, quoties conſtat ex initio, aliqua bona eſſe maioratus, ſiue ex incorrupta & indubitabili fide teſtium, vel ex ſcripturis authenticis, non erit locus præſcriptioni in talibus bonis, etiam ſi ſit centenaria, vt latè probat poſt alios Mieres *tract. de maiorat. 4 p. quæſt. 21. num. 53. & ſupra à num. 49.* & fulcitur ex doctrina Auendan. *in tract. de exequen.*
284 *mand. 1. p. c. 12. num. 6. fol.* 85. vbi tradit, quòd quandiu conſtat, quòd bona ſunt de platea, vel de foſſa, vel exitu ciuitatis, ſunt impræſcriptibilia, præſuppoſito & conſtito quòd talis ſit platea tam ampla, ſúbque talibus cõfinibus. nam conſtito de qualitare ex ipſa rei natura, res eſt impræſcriptibilis, ſequitur Mier. *ibi n.* 52. vide ſuprà à num. 149.

285 Et generaliter quòd immemorialis præſcriptio non ſuffragatur, quando conſtaret de inualido, & iniuſto principio, atque infecto titulo, quia tunc nihil operatur, quantumuis legitimè probata fuerit immemorialis, probant Pariſ. *de confiden. quæſt.* 28. Gonzal. *in regul. de alterna. gl.* 18. *num.* 48. Triuiſ. *deciſ.* 55. *num.* 69. Ricci. *in prax. Eccleſ. iur. patro. deciſ.* 144. *num.* 18. vbi dicit ſacram congregat. Concilij ita cenſuiſſe. Veral. *in deciſ.* 214. *p.* 3. Creſcent. *in deciſ.* 21. *n.* 4. *de probati.* Cardi. Pur. *deciſ.* 189. *num.* 5. *lib* 1. *& in deciſ.* 222. *lib.* 3. *& deciſ.* 436. *lib.* 2. Rot. *diuerſ.*
286 *in deciſ.* 731. quia cùm conſtet de veritate infecti tituli, & principij, & ſic ſimus in claris, ceſſat præſumptio, quæ ex præſcriptione immemoriali reſultat, ex Doctoribus citatis, quia etiam loquuntur in iure patronatus, exemplificat Riccius poſt Gonzal. ſuprà.

287 Ceſſat etiã prædictæ immemorialis præſcriptio, & effectus, quando conſtaret de mala fide *ex cap. 1. de præſcriptio. d. c. ſi eodem tit.* prout deciſum refert Minſinger. *centur. 1. obſeru.* 30. Iafred. *in deciſ.* 69. Balb. *de præſcrip. p. 3. tit. de bona fide quæſt.* 6. Riccius *in praxi iuris patronatus d. deciſ.* 144. *ſub num.* 18. *verſ. ſecundus eſt caſus.*

288 Hinc inutile non erit, quærere, an ius patronatus pertinens Regiæ coronæ & donatum à Rege alicui perſonæ, ſiue Eccleſiæ, an retineat ſuam primæuam naturam patronatus Regij: In quo duo ſunt caſus diſtinguendi, nam aut hæc donatio eſt abſolutè & ſim-
289 pliciter facta, nihil iuris per Regem retentum in eo. & tunc dubium non eſt, amittere ſuam primæuam naturam, & variari, regularique ſecundùm naturam, & qualitatem donatarij. text. optimus *in c. vnico §. fi. de iur. patro. in 6.* Rochus de Curt *verb. ius. q. 7. nu.* 14. Lamberti. *de iur. patro. lib. 1. quæſt. 1. art.* 8. Rebuff. *in prax. beneficia. tit. de præſentat. nu. 5. & 7. & 3. p. ſignatura. verb. nec non iuris patronatus num.* 8. Creſcent. *deciſ. 3. de iur. patro.* Duare. *de ſacris Eccleſiæ miniſter. lib. 5. cap.* 4. Didac. Perez *in l. 2. tit. 6. lib. 1. ordina. gloſſ.* 1. Spino. *in ſpeculo teſtam. glo. 4. nu.* 16. Mandoſ. *in regul. 1. Cancella. quæſt. 10. num.* 6. Couarru. *in practi. quæſtio. c. 36. nu. 2. &* 5. Flamin. Pariſ. *de reſigna. benefic. lib. 2. q. 4. num.* 39. dicentes
omnes, quòd, etſi aliquod ius patronatus 290
originem habuerit ex patrimonio laici, & per conſequens quòd ſit laicum; ſi tamen fuerit, vel ab initio, vel poſtmodum fundatione, teſtamento, donatione, aut alio quouis titulo in Eccleſiam tranſlatum, aut in capitulum, ſeu collegium Eccleſiaſticum, vel aliquam perſonam Eccleſiaſticam; erit omnimodo huiuſmodi ius patronatus Eccleſiaſticum, & amiſſa ſua primæua natura.

Quod & inſuper probatur; nam licèt Pa- 291
pa mihi conceſſerit caſtrum de plenitudine poteſtatis, poterit nihilominus contra me præſcribi, quia mea poſſeſſio non eſt papalis, ita docet Bald. *in repeti. l. 2. colu. 5. in 7. q. C. de ſeruitu. & aqua.* ad quod allegat text. *in l. ſed etſi reſtituatur ff. de iudi.* & vt ſingulare commendat B. *in tractatu de præſtantia Cardi. in 2. p. 1. p. colu.* 1. Soci. *conſil.* 93. *circa primum colu. 6. verſ. ad quintam rationem allegans l. ſi fundum per fideicommiſſum § fi. cum ibi notat. de leg. 1. l. cum patronus de leg.* 2. latè Philip. Decius alios allegans & declarans *in l. in omnibus cauſis ff. de regul. iur. & conſ.* 48. incipit *priuilegium immunitatis.* alios ad idem gerit Tiraq. *in tract.*
de cauſ. ceſſante à nu. 217. moti omnes ea po- 292
tiſſimum ratione, quia per variationem, & mutationem perſonæ, alteratur, & variatur priuilegium, & optimè conducunt ad propoſitum, quæ poſt alios dicit Nicol. Boër. *deciſ.* 256. Auend. *de exequen. manda. 1. p. cap. 1. ſub num. 21. verſ. quibus poteſt accommodari, & duobus præcedentibus*, quibus conſtat, quòd 293
qualitas Regia non tranſit cum re in priuilegiatum donatarium, vbi plures allegat. & ideo iuriſdictio Regis licèt non poſſit vltra
immemorialem præſcribi, tamen contra pri- 294
uatum, in quem ex priuilegio ab ipſo Rege tranſlata eſt, tempore ordinario præſcribi-
tur, quod latè comprobat. Sed an princeps 295
poſſit hoc ius patro. conceſſum à ſummo Pontifice in beneficiis conſiſtorialibus alicui donare, latiùs examinabimus infrà 5. p. tom. 3. propediem edendo.

Aut

296 Aut enim hæc à Rege donatio facta ſui
iuris patronatus, non eſt abſoluta, & ſim-
plex, ſed in emphyteuſim ad duas, vel tres
vitas, vel in perpetuum in feudum, iuxta
notata per Aluarum Vallaſ. *de iur. Emphyteu.*
quæſt. 50. *num.* 23. & latè Lamber. *de iur. patro.*
7. *q. prin.* 2. *p. lib.* 1. vbi diſputat poſt alios, an &
quando ius patronatus in feudum dari poſ-
ſit, & cum articulis ſequentibus eiuſdem
quæſtionis, & an in Emphyteuſim, etiam
vide eundem *in* 8. *q. prin.* 2. *p. lib.* 1. *art.* 4. pura
quando adhæret caſtro vel villæ Regiæ in
feudum conceſſæ, tunc cùm directum do-
minium (vt ita dicam) remaneat penes Re-
gem ipſum, & in coronam incorporatum,
iuxta totum tit. C. de iur. emphyteu. & in decretal.
de feudis, in teſtam. de feud. in vſibus feudorum,
tunc arbitror, tale ius patronatus retinere
ſuam primæuam, & originalem naturam, &
vt bona Regiæ coronæ regulari, ita dicit
Caued. *in tract. de patron. Regiæ coron. cap.* 4.
297 *num.* 6. & hoc caſu cauſa, à qua procedit ori-
go, attendenda eſt, *c. dudum* 1. *de electio.* cùm
ipſa cauſa adhuc duret, illud ſiquidem quod
contingit ex cauſa de præterito, ad tempus
298 cauſæ primæ, & præteritæ referendum eſt.
l. in ratione. in prin. §. Imperator ff. ad l. Falci-
diam. l. Pompon. 2. *de negotijs geſtis* latè Rodrig.
de rediti. lib. 2. *quæſt.* 17. *num.* 25. *per totum.* &
ita etiam ex ratione à nobis ſuperiùs tradita
dixit idem Caued. *ibi quæſt.* 5. *num.* 3. *&* 4.
299 quod donatio ſui iuris patro. facta à Rege
in Eccleſiam deſinit eſſe ſeculare, & effici-
tur totaliter Eccleſiaſticum ex mutatione
perſonæ, *d. cap. vnico de iur. patro.* quod ſecus
erit vbi non abſolutè facta ſit donatio, ſed
in feudum, iuxta ſecundum membrum no-
ſtræ diſtinctionis.

300 Quemadmodum etiam, quòd Epiſcopus,
cuius dignitati annexa eſt ex donatione pu-
ra, aliqua altera temporalis, puta: ducatus,
comitatus (quod poteſt eſſe vt per Abb. *in*
c. inter dilectos num. 5. *de fide inſtrum.* Moli. *de*
primogen. Hiſpan. lib. 1. *cap.* 13. *num.* 97.) habue-
rit aliquod ius patronatus, ratione huius di-
gnitatis temporalis, iudicabitur Eccleſiaſti-
cum. enimuero cùm comitatus ſit Eccle-
ſiæ, & ius patronatus comitatus, ſequitur
quòd Eccleſiaſticum ſit, habétque cauſam à
comitatu, qui eſt Eccleſiæ. ita tenet Gam-
bar. *in tract. de off. legati lib.* 2. *num.* 418. *& ſeq.*
Sequitur Nicol. Garc. *de benef.* 5. *p. c.* 1. *n.* 555.
penes finem. & ita non eſt ferendus Caued.
301 *vbi ſuprà quæſt.* 5. *num.* 4. dicens quòd ſi dona-
tio patronatus fiat à Rege Epiſcopo, non vt
Epiſcopo, & Epiſcopali dignitati, ſed vt
comiti, vt comitatui vnito Eccleſiæ, quòd
erit adhuc ius patronatus laicalis, qui con-
uincitur ex ratione adducta & Doctoribus.

Ex qua quidem, & ex quibus rectè infer- 301
tur, quòd ius patronatus ſpectans ad prio-
ratum omnimodo erit Eccleſiaſticum, licèt
ipſe prioratus ſit iuris patronatus laici, nam
prioratus ipſe eſt Eccleſiaſticus, & ſic eius 303
ius patronatus ſuam naturam ſequitur, iux-
ta *d. c. vnicum §. fi. de iur. patro. lib.* 6. & quæ ſu-
prà diximus. & licèt ius patronatus Eccle-
ſiæ & prioratus ſit laici, non tamen ipſa Ec-
cleſia & prioratus ipſe tanquam incapacis,
quemadmodum cætera bona Eccleſiæ non
ſunt patroni. ita optimè tenet Nicol. Garcia
vbi proximè d. num. 555. *in fi.* iuſtiſſimè repro-
bans Vallaſ. *conſult.* 163. *ad fi.* 2. *p.* contrarium
ſentientem. & probatur inſuper expreſsè ex
Sacra congregatione Concilij Tri. quam ad
literam refert ipſe Nicol. Garcia *de benef.*
tom. 2. *p.* 9. *cap.* 2. *num.* 263. quod cùm ſereniſ-
ſimus Rex Portugaliæ illud inter alia dubia 304
propoſuiſſet (tanquam adminiſtrator per-
petuus militiarum Ieſu Chriſti, ſancti Iaco-
bi, & Auis ſui Regni) orta competentia cum
ordinariis prælatis, an cap. 18. *ſeſſio.* 24. *de re-*
formatione, dum diſponit in modo prouiden-
di beneficia iuris patro. (vt nos ſuprà) an de-
beat obſeruari in Eccleſiis pertinentibus ad
Regis præſentationem ratione magiſtratus
militiarum, congregatio cenſuit, imò debe-
re obſeruari, & in iſtis, nam iſtud ius patro-
natus eſt Eccleſiaſticum, *&c.*) & ſic contra
eundem Vallaſcum *vbi ſuprà.* Et per con-
ſequens inferas quòd appellationi emiſſæ in
proximè dictorum beneficiorum (tanquam
Eccleſiaſtici iuris patronatus) prouiſione
ob non ſeruatam formam traditam à Trid. 305
decret. in beneficiis cæteris iuris patronatus
Eccleſiaſtici vtique eſſe omnino deferen-
dum, alitérque vim fieri, declarabitur, adi-
tus ſenatus per viam violentiæ ex iis quæ la-
tiùs ſuprà capite diximus præcedenti.

Item vltimò pro complemento aduerte, 306
quòd ſi beneficia, in quibus ius patronatus
Regiæ coronæ competit; in alium ſtatum ſit
erectum, pura de monaſterio, vel prioratu, in
curatum vel aliam dignitatem: non amiſit
corona ſuũ ius patronatus, ſed illud retinet
in erecto beneficio de nouo, non enim ex-
tinctum fuit beneficium, in quo corona ius
patronatus habebat, ſed alterata fuit dum-
taxat eius qualitas ac natura, variatúſque
dumtaxat ipſius ſtatus, vt dicit Rebuff. *in*
prax. Epiſcopali tit. de vicarijs perpetuis num. 12.
quod beneficij facta commenda rector præ- 307
ſentabit in vicaria perpetua, & ſic bene dixit
etiam Caued. *de patrona. Regiæ coronæ c.* 18. *à*
num. 2. quòd facta commenda alicuius be-
neficij, quod erat antea iuris patronatus Re- 308
gis, pariter poterit præſentare in vicariis per-
petuis earundem commendarum. Et facit
Rotæ

Rotæ deciſio adducta literaliter per Nicol.
Garciam *de beneſic.2.tom.9.p.e.2.num.*290. &
facit ad propoſitum, quod dicit B. *in l. fidei-
iuſſor § fi.ff.de pignorib.*Bart.poſt Iacob. Butri.
*in l.ſi conuenerit §.ſi quis ff. de pignor.actio.*Sali.
*in l.quamuis C. in quibus cauſis pign.taci. contrà
ha.* Neguſantius *in tract.de pignori.2.p. memb.
2.num.*25.*&*26. vbi dicunt, quòd quando
309 res obligata tranſit in aliam formam reduci-
bilem ad primam materiam, non extingui-
tur ius pignoris competens in ipſa materia
prima, quia res tranſit cum ſuo onere, & ſua
310 cauſa, *l.ſi debitor C.de diſtractio.pignor.c. ex li-
teris de pignoribus, l. age cum Geminiano C. de
tranſactionib.l.fi.C.ſine ſenſu vel reliquis l.impe-
ratores ff. de vectigali.& commiſ.*
311 Rurſus quoniam priuilegia realia per al-
terationem rei non perduntur, Oldral. *conſil.*
267.*num.*3, *verſ. item ſi inſpiciatur*, quem ſe-
quitur Cardin.Tuſc. *practi.concluſ.tom.6.con-
cluſ.*749.*fol.*575. *tit.* priuilegia realia per al-
terationem rei non perduntur, qui ibidem
dicunt, quòd priuilegium alicuius priora-
312 tus, ſi erigatur in cathedralem, nec ceſſat,
nec perditur, quia nihilominus retinet prio-
ra priuilegia, vide latè Mieres *de maioratu* 1.
p.q. 11.*num.*11. cui & bene conſonat Rotæ
Romanæ *deciſ.*17.*num.*10.*& fi.p.2.diuerſ.* vbi
dicitur, quòd ita fuit iudicatum in vna Hiſ-
palenſi decimarum 11. April.anno 1567. &
in vna Toletana dimidiarum annatarum 2.
313 Decembr. anno 1575. vbi deciditur quòd
poſſeſſio conferendi dimidias portiones in
aliqua diœceſi, trahitur ad alias portiones
nouiter creatas eiuſdem ſpeciei, Cæphal.
*conſ.*418.*num.*54.55.*volu.*3.
314 Quibus conuenit rectè, quod ſi alicui cō-
petat ius ex priuilegio, aut præſcriptione
percipiendi decimas ex aliquo fundo, ſi al-
teretur, & varietur modus ſeminis, ac fru-
ctuum, ex eis etiam decima ſoluetur, & pri-
uilegium conſeruatur, Anton.*in c.cum in tua.
de decim.* Abb. *in c.cum Eccleſ. ſutrina de cauſ.
poſſ.& proprie.num.*54. latè Rebuff. *in tract.de
decimis quæſt.*13.*num.*61.*pag.*47. Rip. *reſponſ.*
65.*num.*8. Silueſt.*in ſum.verb. decima quæſt.*8.
*fol.*138.*colu.*3. poſt Hoſtienſ. Burſat. *conſ.*50.
*num.*36.*lib.*1. Aluar. Vallaſ. *conſ.*58. *num.*14.
315 loquens in conſuetudine ſoluendi decimam
ex tritico, vt ſi ſeminetur milium, etiam ſol-
uenda, Mieres, *tract.de maiorat.*1.*p. quæſt.*10.
*num.*116.& ſupra latè Burgos de Paz *conſ.*50.
*num.*8. qui etiam loquuntur de habente poſ-
ſeſſionem percipiendi decimas de omni ar-
mento de paſcente in aliquibus defenſis, vt
316 ſit etiam tuendus in poſſeſſione percipiendi
decimas de omni frumento, ſeu alio fructu,
nam præſcribens in terra certas decimas, vi-
detur quoad omnes, illius terræ fructus per-

ſcripſiſſe. Et magis in noſtris terminis facit
Rotæ deciſ. in cauſa Piſtorienſ. decanatus
de anno 1554. coram D.Montis Flaſconen.
quam adducit Guidobonus *deciſ.*118. *in ma-
nuſcriptis*, & ad literam aliud agens refert il-
lam Nicol.Garcia *de beneſic.* 5.*p. cap.*1.*n.*507.
in hæc verba. Erecto beneficio de iure patro.
laicorum in titulum dignitatis decanatus
reſeruato iure patronatus ipſius decanatus
pro quatuor vocibus patronis beneficij, &
pro quarta parte fratri laico ij frui poſſeſſo-
ris beneficij, conſentientis erectioni & do-
tem augentis de propriis bonis, ſibi ab eo
collectis, iſtud ius patronatus non eſt mix-
tum, ſed purè laicum ex fundatione & do-
tatione, *&c.*
Et facit, quia quando res empta ex pecu- 317
nia redacta ex re maioratus in eius locum
ſubrogatur, efficitur ipſius maioratus, cum
omnibus qualitatibus primordialibus, & ac-
cidentalibus prioris rei iuxta text. *in cap.*1.
de vaſallo decrepita ætatis. Iſſ. *conſ.*231. *num.*1.
*lib.*1. Bar. *in l. general.§. hæres ff. de vſufruct.
lega.* Gregor.Lopez *in l.6.tit.*11.*p.6.in gl.ver-
bo que la non pudieſſe vender colu. penult. verſ.
aduerte etiam.* latiſſimè Molin.*de Hiſpanor.pri-
mogeneis lib.*4. *cap.*4. *per totum.* & præcipuè
*num.*36.*& ſeqq.* vide latè Mier.*d.quæſt.*11.*per
totam*, quæ faciunt ad ea, quæ ſuperiùs dixi- 318
mus, nam ſi nunc inueniatur aliqua Eccle-
ſia, quæ eſt Parochialis, ſi appareat aliquan-
do fuiſſe monaſterium virorum, & ſic con-
ſiſtorialis, & per tempus in hunc nouum ſta-
tum erecta, & redacta, nihilominus conſer-
uari ius patronatus coronæ.
Quibus adde leg.3.*tit.6.lib.1.recopila.* qua
quidem reuocat priuilegia ante facta & cō-
ceſſa à Regibus Hiſpaniæ beneficiorum *de
las montañas*, quorum ius patronatus ad Re- 319
gium patrimonium ſpectat, *ibi, por ende por
la preſente reuocamos y damos por ningunas y de
ningun valor y effecto todas y quales quiera mer-
cedes por los dichos ſeñores Rey Don Iuan nueſtro
Padre y Rey D. Enrrique nueſtro hermano y por
nos y qualquier de nos hechas, por donde conce-
dieron, y concedimos a qualquier, o quales quier
perſonas, que huuieſen por juro de heredad tales
ygleſias Parrochiales, o Monaſterios, o ante ygle-
ſias, y cada vna o qualquier dellas, y las cartas y
priuilegios y confirmationes dellas dadas. y que-
remos que no ayan fuerça ni vigor*, &c. quæ
lex fuit condita per Catholicos Reges Fer-
dinandum, & Eliſabet Toleti anno 1480.
quam menti tradas, quia in his partibus, ſci-
licet, *de las montañas*, plura ſunt hu-
iuſmodi priuilegia, quæ eius
deciſione poſſunt
impugnari.

CAPVT XI.

A prouiſione beneficij ſiue curati, ſiue ſimplicis, per ſuperiorem facta iure deuoluto, appellationi non deferens an iudex vim facere dicetur.

SVMMARIVM.

Qualitas beneficiorum, de cuius prouiſione tractatur, alterat, & variat prohibitionem appellationis. n.1.

Appellationi emiſſæ à prouiſione Parochialis vacantis ſiue iudicialiter ſiue extraiudicialiter, à quouiſve fiat, deferendum non eſt. n.2.

Deuolutio ad ſuperiorem fit cum omnibus qualitatibus & requiſitis in prima prouiſione, ac ſi fieret ab inferiori. n.3.

Prima & ſecunda inſtantiæ eadem eſt natura. num.4.

Exceptiones, quæ admitti non debent in prima inſtantia, nec etiam admittendæ ſunt in ſecunda. n.5.

Exceptio, per quam mutatur figura iudicij, non eſt admittenda in cauſa appellationis. n.6.

Cauſa ſummaria in prima inſtantia ſuam naturam retinet & in ſecunda. n.7.

Si aliqua diſpoſitio aut ſententia lata ab inferiori executionem mereatur, ſi ob aliquam cauſam ad ſuperiorem facienda ſit tranſlata, pariter eam meretur. n.8.

Iudex appellationis ſuccedit primo iudici tanquam confirmator, vel infirmator. n.9.

Iudex ſubrogatus repræſentat primum, & eius poteſtatem. n.10.

Superior iudex poteſt facere, quæ poterat inferior. num.11.

Creditor meus ſi conueniat meum debitorem, contra quem habeo viam executiuam, pariter & ipſe poterit executiuè experiri. n.12.

Creditor ſuſtinet imaginem debitoris, cuius debitorem conuenit. n.13.

Subrogatus retinet qualitates & naturam eius, in cuius locum ſubrogatus eſt. n.14.

Ordinario prouidente Parochialem quoad executionem eius iuxta Trid. non attenditur quo iure an inſtitutionis, an meræ collationis, an confirmationis, & ſic nec deuolutionis. n.15.

Priuilegium exequendi prouiſionem Parochialis non eſt datum iuri prouidendi, ſed ipſi prouiſioni, quia prouenit ex natura cauſæ. n.16.

Appellari ſi non poterat à iuriſdictione ordinaria, pariter nec poterit appellare ab eadem prorogata. n.17.

Priuilegium guarentigiæ inhærens iuri & actioni debiti tranſit, ad quemcumque tranſit actio. num.18.

Concil. Trident. ſeſſ.24. de reform. c.18. & motus proprij Pij V. diſpoſitio loquens in ordinario habet etiam locum in Epiſcopo prorogato n.19.

Exequendæ prouiſionis Parochialis priuilegium non eſt conceſſum prouidenti, nec eius contemplatione, ſed prouiſioni, & ideo per variationem perſonarum non extinguitur, nec alteratur. n.20.

l. tempus. 29. ff. de re iudic. verba ponderantur. num.21.

Appellationis ſublatæ priuilegium ſi conceditur cauſæ, eſt reale, & totum vniuerſaliter comprehendit. n.22.

Ordinario aliqua ratione differente executionem prouiſionis Parochialis, ſi illam interim ſuperior reuocet, & aliam ferat ſententiam, poterit ſuam exequi, cùm vacans inueniat beneficium. num.23.

Ratio propter quam exequitur prouiſio Parochialis vacantis, militat in prouidente iure deuoluto, cum idem animarum periculum adeſt in Eccleſia vacante. n.24.

Deuolutio introducta fuit ob negligentiam prouidentis. n.25.

Priuilegij cauſa durante durat ipſum priuilegium, & eius effectus. n.26.

Periculo durante, ob quod aliquid fieri mandatur, durat mandatum, dum durat periculum, & ceſſat illo ceſſante. n.27.

Pro certa & determinata cauſa vbi aliquid conceditur, durat, quandiu durat ipſa cauſa. n.28.

Generalis diſpoſitio non intelligitur dumtaxat de prima perſona, quoties per illam non eſt ſatisfactum intentioni diſponentis, ſed iterum per aliam perſonam debet ſatisfieri. n.29.

Appellationi à prouiſione Parochialis iure deuoluto ſiue iudicialiter ſiue extraiudicialiter non deferens ſuperior, vim nullam facere, decernitur. n.30.

Expenditur text. in c.2. §. niſi de ſupplenda negligentia Prælatorum. ibidem.

Appellationi à prouiſione beneficij ſimplicis facta iure deuoluto non deferens an vim faciat. num.31.

Appellationi à prouiſione beneficij ſimplicis facta per ordinarium extraiudicialiter non defertur, ſecus ſi iudicialiter, quia tunc vtrunque habet effectum. n.32.

Et ſecundùm hanc diſtinctionem pluries determinauit Rota Romana, prout refertur. ibidem.

Iure deuoluto prouiſio facienda eſt cum cauſæ cognitione, an lis finita ſit intra tempus, an ſcientia habita fuiſſet vacationis, & à quo tempore, & alia diſcutienda, ex quibus cauſatur deuolutio. n.33.

Deuolutiuo iure facta prouiſione non citatis quorum intereſt, ſenatus aditus per viam violentiæ dare ſolet tertium genus, ſcilicet, oyendo de nueuo y reponiendo lo hecho no haze fuerça, *&c. n.34.*

Deuolutiuo

Deuolutiuo iure facta prouiſio etiam beneficiorum ſimplicium iudicialiter (vt requiritur) appellationi emiſſa non deferens vim non facit. num.35.

Deuoluitur prouiſio ad ordinarium appellatione remota, ob controuerſiam intra patronos non finitam intra terminum datum ad præſentandum. n.36.

Deuoluitur prouiſio ad ordinarium non præſentante patrono idoneam perſonam intra terminum appellatione remota, ita tamen vt patrono in poſterum nullum paret præiudicium. num.37.

Deuoluitur electio ordinario ob electionem factam per electores vltra tempus iure præfixum, & illa confirmatur appellatione remota. n.38.

c.nulla.§.ſi autem. de conceſſione præbendæ. verba pulchrè ponderantur, & interpretantur. num.39.

Diſpoſitio mandans aliquid exequi intelligitur appellatione non obſtante, quamuis id non exprimat. n.40.

Contradictio ſeu querela remota à iure tacitè ſubintelligitur remota appellatio. n.41.

c.literas ad fi. de ſupplend. neglig. prælat. verba interpretantur. n.42.

c.cum propter de iure patron. ponderatur. ibidem.

c.ne pro defectu verſ. is verò ad quem, ponderatur, quæ iura curam omnem dilationem tollere à prouiſione beneficij iure deuoluto facta. num.43.

Dilationem vbi res non recipit, appellationi non eſt deferendum. n.44.

De deuolutione omnia ferè iura tractantia præ oculis habent maximum damnum & periculum Eccleſiarum & animarum, cauſatum ex diutina prouiſione. n.45.

Periculum & damnum proueniens ex longa vacatione beneficij fortiùs viget in prouiſione iure deuoluto facta, & de ratione. n.46.

Appellari licèt non poſſit à prouiſione beneficij ſimplicis facta iudicialiter; tamen fallit, quando prouiſio fit iure deuoluto, & de ratione. num 47.

Deuolutiuo iure facta prouiſio non parat perpetuum præiudicium patronis, aut electoribus, &c. ſed pro illa tantùm vice. n.48.

Deuolutio ſi reuera non eſt cauſata, nec de ea conſtat ex actorum inſpectione appellationi emiſſa deferendum eſſe, decernit Senatus. n.49.

Deuolutione reuera non cauſata prouiſio eſt nulla ipſo iure ex defectu poteſtatis. n.50.

Deuolutione non cauſata facta prouiſio per ſuperiorem non conualeſcit, etiamſi poſtea cauſari contigerit ob negligentiam inferioris. num 51.

Quando vnum diſponitur, & alterum ſupponitur, non poteſt verificari diſpoſitio, niſi priùs verificetur ſuppoſitio. n.52.

Qualitas attribuens poteſtatis in primis debet conſtare. n.53.

Appellationi defertur à ſententia nulla, etiam aliàs priuilegiata. n.54.

Attentata an ſit prouiſio iure deuoluto facta appellatione pendente. n.55.

Appellatio ab vna cauſa non ſuſpendit aliam diuerſam. n.56.

Appellatio ab vno articulo non ſuſpendit iuriſdictionem in tota cauſa, nec afficit tertium. num.57.

Prouiſio facta iure deuoluto, eo quòd præſentatus ſit indignus, ſi non apparet de indignitate, erunt tentata geſta appellatione pendente. num.58.

Pauli de Caſtr. doctrina declaratur. ibidem.

Deuolutionem, qua fundatur quis, ſufficienter probare tenetur. n.59.

Tempus præfixum collatoribus ad prouidendum non currit à die vacationis, ſed à die ſcientiæ, & notitiæ. n.60.

Tempus iure præfixum ad prouidendum currit à tempore quo ſciri debuit, vt in Epiſcopo, qui ſingulis annis tenetur viſitare. n.61.

Patronis currit tempus ad præſentandum datum à iure vel à fundatore, à tempore notitiæ, non à tempore vacationis. n.62.

Scientia aliquorum ex patronis non nocet alijs ignorantibus vacationem. n.63.

Deuolutio vt locum habeat omnium patronorum, aut electorũ ſcientia requiritur, imò ius ſcientium vacationem conſeruatur per ignorantes, vt excludatur deuolutio. n.64.

Deuolutio vt cauſetur ex negligentia ſufficit ſcientia præſumpta, determinanda à iudice. num.65.

Deuolutio debet fieri cum cauſæ cognitione, & citatione quorum intereſt. n 66.

Deuolutio non fit ad Epiſcopum ob litem inter ipſum & patronos motam, & non finitam. num.67.

Mota lite inter Epiſcopum & patronos interim dum lis terminatur, Epiſcopus apponit œconomum. n.68.

Patrono aut Epiſcopo exiſtente in quaſi poſſeſſione currit tempus lite pendente ſuper proprietate. n.69.

Deuoluitur beneficium Epiſcopo lite mota inter patronos diſcordantes, nec ſit finita intra terminum præfixum ad præſentandum. n.70.

Deuoluto iure facta collatio ob litem non finitam intelligitur ſaluo iure poſtea euincenti ius patronatus. n.71. ob litem non finitam.

Deuoluto iure prouiſum poteſt euincens ius patronatus repræſentare iuris ſui conſeruandi cauſa. n.72.

Deuolutio in beneficio iuris patronatus quando & quibus caſibus locum habeat. num.73. remiſſiuè.

Deuolutio non cauſatur durante lite ſuper iure conferendi, aut eligendi vltra tempus à iure præfixum. n.74.

Tempus non currit conferentibus, aut eligentibus impeditis impedimento iuris, aut facti. num.75.

Patrono excuſat impedimentum, vt illi non currat tempus, non tamen excuſat lis non finita. num.76.

Prouiſio Magiſtralis aut Doctoralis non facta per capitulum intra ſex menſes, an deuoluatur Epiſcopo. n.77. remiſſiuè.

Deuolutio cauſatur, quando patronus ſiue Eccleſiaſticus, ſiue ſecularis præſentat indignum, inhabilem, aut incapacem. n.78.

Deuolutio cauſatur generaliter collatione, aut electione incapacis, aut aliàs indigni. n.79.

Ordinarius debet inquirere & ſcire conditionem eius, cui confert. n.80.

Deuolutio ob lapſum terminum fit ad ſuperiores gradatim. n.81.

Deuolutio in electionibus ad quos fiat, & quemadmodum. n.82. remiſſiuè.

Deuolutio quemadmodum, & quibus caſibus fiat de capitulo ad Epiſcopum, & de Epiſcopo ad capitulum. n.83. remiſſiuè.

Deuolutiuo iure facta prouiſio Parochialis an formam examinis per concurſum requirat. n.84.

Deuolutio quando contingat Magiſtralis aut Doctoralis ad Epiſcopum ob lapſum temporis dati Capitulo ad eligendum, ſeruari an debeat in eius prouiſione forma concurſus & examinis. n.85. reſoluitur affirmatiuè. num.ſeqq. contra Nicol.Garc.

Deuolutio beneficij fit cum omnibus qualitatibus, quæ à principio inerant beneficio. n.86.

Deuolutio fit ad ſuperiorem cum eiſdem qualitatibus, quibus inferior prouidere tenebatur. num.87.

Superior ad quem beneficium deuoluitur, debet illud prouidere habenti qualitates à fundatore requiſitas. n.88.

Deuoluta Parochialis prouiſione debet ſuperior adhibere concurſum, vt determinauit congregatio Concilij. n.89.

Deuolutiuo iure facta prouiſio Parochialis iuris patronatus laici ſeruatur forma concurſus, licèt aliàs non requiratur, quando prouidetur ad præſentationem patroni, & de ratione. n.90.

Nicol.Garcia euidenter conuincitur. n.91.

SÆPE contingit, de hac difficultate in
ſupremis prætoriis dubitari, an ſcili-
cet, vis fiat non deferens huiuſmodi appel-
lationi à prouiſione beneficij iure deuoluto
1 geſta, ſed cùm ex qualitate beneficij, de cu-
ius prouiſione tractatur, ſolet variari prohi-
bitio appellationis, & eius priuilegium, aliud
ſiquidem in Parochialibus ſit diſpoſitum,
aliud verò de ſimplicibus prædiceretur: ideo
de ſingulis quoad præſens dubium neceſſa-
rium erit, diſceptare.

Et quod attinet ad beneficium curatum
deuolutum ad ſuperiorem ob negligentiam
prouidendi intra terminum à iure ſtatutum,
vel ob aliquas alias cauſas eo inductas, nul-
lum dubium eſſe poteſt; violentiam non
committere ſuperiorem, illud iure deuolu-
to prouidentem; appellationi interiectæ mi-
nimè deferentem. nam vt ſuperiùs diximus
exactè in 2.p.c.13. à num.168. à prouiſione
Parochialis ſiue iudicialiter, ſiue extraiudi- 2
cialiter celebrata non deferentem appella-
tioni nequaquam vim facere, ex Concilio
Trid. *ſeſſ.24. de reformat. c.18.* & aliis autho-
ritatibus, rationibus, & fundamentis, quas
ibi videre potes, ex animarum maximo pe-
riculo rectè in illis conſiderato, ac ideo cùm
à quouis prouideatur, ſiue inferiori, ſiue ſu-
periori, cum ſua qualitate, natura, & priui-
legio, atque ſua cauſa (quæ durat & viget in
vtroque) tranſit.

Etenim deuolutio ad ſuperiorem fit cum 3
ſuo onere, & qualitatibus omnibus requiſi-
tis in prima prouiſione, ac ſi fieret ab infe-
riore, probant Feli. *in c.cùm acceſſiſſent. de con-
ſtitutionibus, n.18.* Rochus de Curte *de iur.
patronat. verbo honorificum quæſt.3.* Lamber. *de
iure patron. eodem tract. de iur. patron. 3. p.2. lib.
quæſt.7.* Rebuff. *in prax. benefic. tit. de deuolutio.
à n.40.* & idem Rebuff. *in repetit. c.2. de con-
ceſſione præbendæ in fi.* Corraſ. *de benef. 4.p.c.4.
n.16.* Ferret. *conſil.211. n.12.* Azeued. *in l.5.
tit.6 lib.1. recopil. num.2.* Ioan.Gutierr. *conſ.1.
n.31.* Caued. *deciſ.52. n.4. & deciſ.72. num.9.
p.2.* & idem *in tractatu de patron. Regiæ coronæ
c.22. num.3. & 4.* Azor *inſtit. moral. lib.6. c.27.
quæſt.8.* Perez de Lara *in tractatu de anniuer.
& Capella. lib.2. c.10. num.27.* ſed huiuſmodi
beneficij prouiſio coram inferiore facta ha-
bet hoc priuilegium, hanc qualitatem, &
naturam non differendæ executionis, ergo
cum eadem tranſit ad ſuperiorem cui de-
uoluitur.

Hinc etiam eſt, quòd primæ & ſecundæ 4
inſtantiæ naturam eandem, non diuerſam
eſſe, dicatur, ac quæ in prima inſtantia ad- 5
mitti non poterant, nec admittenda ſunt in
ſecunda. *l. poſtquam §. Imperator, ff. vt legato.
nomine caueatur. l. ſi quis cum maior. §. accuſaſſe,
ff. de bonis libertorum. authent. vt cum de appella.
cognoſci ſub. pri. collatio.9. l. fi. ff. de re iud.* Bart.
in l.3. §.1. num.5. ff. de duobus reis. Bald. *in l. fi.
ff. de poſtula.* Immol. *in l. hoc amplius §. fin. ff. de
damno infecto.* Abb. *in c. cum Ioan. num.17. de
fid. inſtrum.* optimè Parla. *in lib.2. rerum quoti.
c. fi. 5. p. §.11. à num.55. cum duobus ſequentib.*
Cyn. & alij per Alexand. *conſil.96. n.5. lib.2.*

Ioan.

Ioan. Baptiſt. Aſin. *in prax. iudic. in prin. c.4.*
num. 13. latè Feli.*in c.fraternitatis in prin. n.*1.
de teſtib. pro quo eſt text. *in c.tua nobis.de ap-*
pella. quapropter dicir Bal: *in l.per hanc C.de*
6 *tempor.appella.* vt in ſecunda inſtantia appel-
lationis admittenda non eſt exceptio, per
quam mutetur figura iudicij. Hinc eſt quòd
7 cauſa ſummaria in prima inſtantia,ſuam na-
turam retinet & in ſecunda, Put. *deciſ.* 426.
*num.*2.*& deciſ.*434. *num.*3. *lib.*2. Caſſiador.
*deciſ.*8. *num.*1.*&* 6. *de reſcript.* Rot. *deciſ.*43.
*num.*2.*p.*2. *diuerſ.* Marqueſ. *de commiſſ.* t. *p.*
*c.*3.*num.*35.

8 Rurſus probarur,nam ſi aliqua diſpoſitio,
ſeu ſententia lata ab inferiore executionem
mereatur, ſi ob aliquam cauſam ad ſuperio-
rem facienda ſit tranſlata, & deuoluta; pa-
riter & eam meretur,optimè Parlador. *lib.*2.
rerum quoti. c fi 5.*p.*§.15.*n.*8. Pur. *deciſ.*426.
lib 2.Rot.*deciſ.*19.*n.*3.*de re iudi in no.*quia iu-
dex ſecundæ inſtantiæ ſucceedir iudici prio-
ris, Capici. *deciſ.* 86. *num.*19. *& per l. tutor.in*
prin. ff. de vſuris. & c. Raynut. in fi. de teſtam.
& Specula *in tit. de expenſ. in § nunc viden-*
dum. verſic. & nota quod expenſæ, &c. tenet
ipſe Guid. Pap. *in tract. de appellatio. num.* 5.
concl 6.

Et facit, quod dicit Bal. *in tit. de pace Con-*
9 *ſtant.* §.*hoc quod nos n.*15. quòd iudex appel-
larionis ſuccedir primo iudici tanquam con-
firmator, vel informator. Alexand.*conſ.*164.
*col.*2.*in prin. & num.*5. *vol.*6. Natta *conſ.*573.
*n.*35.*in fi.* Petr. Surd.*deciſ.*147.*num.*2.& ideo
cauſa appellarionis dicitur eadem, *c. non in-*
iuſtè,in fi. de procurato. Specul. *tit.de iuram.ca-*
lum. §. *ſequitur n* 3. Surd. *vbi proximè num.*3.
Cynus *in l.inuictus n.*22. *q.*14. *C. de procurato.*
Alexand. *conſ.*56.*n* 5. *volu.*2. poſt alios dicit
10 Surd.*ibi n.*1.vt iudex ſubrogatus primùm,&
eius poreſtatem repræſenret, ac proprerea
11 quod poterar facere inferior, item libet ſu-
periori, vt ibidem *d. conſil.* 19. 184. incipit
Ioannes Solano n. 5.*lib.*3.

Et facit doctrina Guido. de Zuſa *in tract.*
*de inſtrum. guaren.n.*25.*& ſeqq.volu.*5. *tracta-*
12 *tuum diuerſorum anti.* quòd meus creditor ſi
vult conuenire meum debitorem, contra
quem habeo viam execuriuam, pariter po-
terir aduerſus illum executiua experiri,quia
13 creditor ſuſtiner imaginem ſui debitoris,
l.cum notiſſimi §. *ſed cum illud C. de præſcriptio.*
30. *vel* 40. vbi adducit ſimile de emptore
nominis,& ceſſionarij,vbi latè nonnulla ad-
ducit, quæ conducant ad propoſitum, nos
latè infrà 4. p. de exceſſu de perſona ad per-
ſonam c.8.à n.247.verſ.rurſus quæri poteſt,
& c.7.n.175.ead.4.p.ergo pariter iſta proui-
ſio à quauis perſona ſiue inferiori ſiue ſupe-
riori fiat,executionem debet merori.

Quoniam ſuperior ob negligentiam in- 14
ferioris in eius locum ſubrogatus eſt, quare
ex natura ſubrogati, cuius proprium eſt ſer-
uare, & retinere qualitates, quæ incrant in
eo, in cuius locum ſubrogatum eſt, *l. ſi eum.*
§. *iniuriarum. ff. ſi quis cautio. l. ſi filia* §. *Titia.*
ff.de conditio. & demon. l. ſi donata.§. *ſi ſponſus.*
ff.de donatio.inter. l.Pater ff.de admen. l. ſi cum
dotem. §. *vlt. ff ſoluto matrim. l. ſi & rem ff. de*
petitio. hæredi. l.Imperator §. *vlt. cum l. ſequen.*
ff. de legat. 2. & alia iura, eandem naturam
iúſque præbentia rebus, & perſonis ſubro-
gatis. Er in terminis collationis ponderat
hanc regulam Selua *de benefic.* 3. *p. quæſt.*49.
& multo fortiùs procedit, quando ad ipſum 15
ordinatium facturā inſtitutionem, ſeu con-
firmationem liberè prouiſio deuoluitur;non
enim attenditur, quo iure Parochialis pro-
uideatur,vt non obſtante appellatione, pro-
uiſio exequatur,an iure inſtitutionis,an iure
confirmationis, an liberæ collationis, iuxta
text. *in d.Concil.Trid.ſeſſ.*24. *de reformat. c.*18.
& ſic nec eſt attendendum,quando iure de- 16
uoluto: quia non iuri prouidendi priuile-
gium illud datum eſt, ſed ipſi prouiſioni,
prouenit ſiquidem ex natura cauſæ:pro quo
faciunt quæ Cynus *in l. ſi quis ex conſenſu. C.*
de Epiſcop.audient. gl.& Doctores *in c. penult.*
de offic.deleg Batt. *in d.l.Epiſcopa.C.de Epiſcop.*
audien. Angel.*in l.*1.*col.*2.*ff.de iudic.* Iſſ. *in l. ſi*
quis aduerſus. C.de precib. Impera. offer. Decius
*conſ.*3.*& in conſ.*25. Gram.*deciſ.*9.*num.*4.*&* 5.
vbi eleganter dicunt, quòd ſi à ſententia la- 17
ta iuriſdictione ordinaria non poterar ap-
pellari; pariter nec poterit appellari à lata
iuriſdictione prorogata.

Et facit etiam optima doctrina Guid. de
Zuſa *in tractatu de inſtrum. guarenti. num.*28.
&.29. vbi dicit,quòd ſi priuilegium guaren- 18
tigiæ inhæret iuri, & actioni debiti, ac ideo
ad quemcunque tranſierit ipſum ius, tranſit
ſimul priuilegium guarentigiæ, quia tranſit
cum ſua cauſa, *l. ſi conuenerit.* §. *ſi fundus. ff de*
pignor. actione. & cū omni ſuo auxilio, & be-
neficio, *l.de omnibus ff.de regul.iur.* vbi loqui-
tur de creditore contra debitorem ſui de-
bitoris, agere volente.

Et in terminis hoc videtur aſſeuerare Ma- 19
reſcor. *variar.reſolutio.lib.* 1.*c.* 52.*num.*24.*in fi.*
dum dicit, quod Concilium Trid. *ſeſſ.*24.*de*
*reformatio. c.*18 & motus proprij Pij V. dum
loquitur de ordinario,habet locum etiam in
Epiſcopo ſubrogato,iuxta *d.*§.*iniuriarum.*

Rurſus quoniam hoc priuilegium exe- 20
quendæ prouiſionis Parochialis eſt non con-
ceſſum prouidenti, nec eius cōtemplatione,
ſed prouiſioni, eſtque ei inhærēs,& ideo per
variationem perſonarum non extinguitur,
nec alteratur, *l.non ſolum, ff.de in integ. reſtit.*

l.interdum.ff.de mino. l. exceptiones quæ perſonæ
in princ.& in §.rei autem cohærentes ff. de exce-
ptioni.argum.l.in omnibus,ff.de regul.iur.l.ſi tibi
§ pactum.& l.hæred.ff.de pact. & l.vlt ff.de in-
iurijs, l. ſenator. ff. de ritu nuptia. l. Titia Seio §.
21 vſuras ff. de legat. 2. & facit text. in l.tempus
29.ff. de re iudi. ibi quia cauſæ magis quàm
perſonæ beneficium præſtarut, &c. argum.
c. priuilegium,de regul.iur. in 6. & quæ ibi latè
Dinus à num.9. & ibi glo.fin. in additione.In-
nocent. in c.Abbat.de verbor.ſignif.in fi. & ibi
Abb. num.16. gloſſ. in c. cum veniſſent. & in
cap. probatum. de inſtitutionibus. Bar. in l. quia
ff. ſolut. matrim. Feli. in cap. mandata de præ-
ſumptionibus. & ibi additio. circa fin. latè per
Cardin. Tuſ. in 6. tom. litera P. verbo priuile-
gium reale.
22 Et quando priuilegium appellationis ſub-
latæ conceditur cauſæ, fit reale, adeò vt to-
tum comprehendat vniuerſaliter, tenet ele-
ganter Philip. Fran. in c. interpoſita 70. §. ille
denique. verſ. ſed ſi quæratur num.7. de appella.
Feli. in cap.cauſam quæ. ſub num.27.de reſcript.
Decius in c.paſtoralis ſub num. 30.de appellatio.
Monoch. etiam de adipiſcen. poſſ. rem.4. q.99.
ſub num.814. & conducunt quæ Ab. in d. c.
paſtoral.n.6.verſ.item adde aliam.& ibi Franc.
ſub num.22.quæſt.6. & idem Franc. in d.§. ille
denique num.7.verſ.ſed ſi quæratur in fi.
23 Deinde facit,quæ ex Hieronymo Gonzal.
in regul.de menſi.gl.6.num.222. latè probaui-
mus ſuprà hoc lib.3.cap.4. à num.31. circa
ſecundam inſtantiam illius quæſtionis,quòd
ſi ordinarius non prouidet beneficium cura-
tum, quia ſuperior ad quem itum eſt, per
appellationem ab aliquo grauamine, reti-
nens cauſam, prouidit beneficium, vel ali-
qua iuſta cauſa ipſe ordinarius ſuſpendit
executionem ſuæ ſententiæ, & prouiſionis,
nam lata à ſuperiore eam poteſt exequi,cum
inueniat beneficium vacans. militat ſiqui-
dem in hac ſecunda ſententia,& prouiſione
ratio priuilegij,hoc eſt;periculum longæ va-
cationis,de qua per d.cap.18. Concilij Trid.
& nos exactiùs in lib.2. cap.13. de appella-
24 tione à prouiſione. Quæ ratio cùm durans
reperiatur in prouidente Parochialem iu-
re deuoluto,quia reperit beneficium vacans
in maximum animarum, & Eccleſiæ peri-
culum; quoniam hac de cauſa introducta
25 eſt deuolutio ob negligentiam prouidentis,
cap.2. c. quàm ſit. de electione lib.6. c. ne pro de-
fectu de electione. c. vnico. de iur. patro. lib.6. c.
quia diuerſitatem de conceſſ. præbenda. cap. licet
de ſupplenda negli. prælato. nihil mirum quòd
ſuperiori pariter liceat ſuam exequi pro-
uiſionem.
26 Et ſic durãte cauſa priuilegij debet ipſum
priuilegium,eiúſque effectus durare,& per-
ſeuerare, vt per l. ſemper §.negotiatores. ff. de
iure immuni.l.ſi cui §.1. ff. ex quibus cauſis ma-
ior. l.2.§. omnes ff. de iudicijs. l. Titia. §. vſuras
ff.de legat.2.l.qui nominibus. ff.de adminiſ.tuto.
dicit Signior Homodeus conſ.135.paterfami.
colu.1. num.6. Tiraquel. in tract. de cauſa ceſ-
ſante num.17. l. eam legem C. de excuſa. muni.
lib.10.l.fœminæ ff. de ſenator. & durante peri-
culo, ob quod aliquid fieri mandatur, tunc 27
ceſſat mandatum, dum ceſſat ipſum peri-
culum, non aliter. Bal. & poſt eum Salicet.
qui dicit notabile in l.1.per text ibi C.de nau-
tico fænore. ſequitur Iſſ. in l.1.colu.13. verſ. &
circa hoc ff. de off. eius cui manda. eſt iuriſd. Ti-
raq. vbi proximè num.42.
Nam vbi aliquid ſimpliciter conceditur, 28
& diſponitur pro certa & determinata cau-
ſa, non intelligitur de primo, ſed toties du-
rat, quoties ipſa cauſa, Bar.in l.1.colu. vlt. ff.
ad l.Iul.maieſt. arg. l. continuus §. qui inſulam,
ff.de verbor. oblig. l.veteres col. ſeq ff.de itinere,
actúque priua. Angel. in l.vtimur ad fi. ff.de ſe-
pulchro viola. Panormi. in cap.2. de treuga &
pace. Ioan. de Plat. in l.1. col.2.verſ.& ſimplex
& indeterminata.C.de nauicul.lib.11.Georgius
Nat. in repeti. Clem. ſæpe in prin. colu.6. verſ.
mihi magis placet.de verbor ſignif.Decius concl.
562.viſo puncto colu.1.verſ.ad idem facit.
Inſuper quia cum Concilium Trid. in d. 29
cap.18.Eccleſiæ Parochiali vacanti prouide-
rit per executionem prouiſionis, & hæc ab
ordinario facta non ſit cum effectu, nec ſit
intentioni Trid. ſatisfactum, debet ſatisfieri
per ſuperiorem, ad quem beneficium de-
uolutum, & vacans peruenit; quia genera-
lis, & indeterminata diſpoſitio non intelli-
gitur de primo actu,nec prima perſona,quo-
ties per illum non eſt ſatisfactum legis in-
tentioni, & menti, ſed per alium aliámve
perſonam debet ſatisfieri, Bal. in l. fideicom-
miſſa §. ſi quis alicui decem ff. de legat.3. Felin.
in cap.2.de treuga & pace. Cyn. Alexan. & Iſſ.
in l.veluti §. vox per illum text. ff. de edendo.
& in l. qui per ſalutem ff. de iuretur. Roma. in
l.2.carta penul verſ.ſed ſtat circa hoc ſub n.58. ff.
de iud. Philip. Deci. conſ.22. ſi pronuntiatur
colu.1. Matth. de Afflict. deciſ.46. dicit Regia
pragma. & per Georgium Nat. Rom. Gram.
Tiraq. & alios tenet Anto. Gabri. lib.2. con-
cluſ.tit.de legib. & conſtitu.concl.2.limi.2.n.28.
Menoch. conſ.85. num.124. volu.1. Alciat.
Bouer. §. hoc ſermone de verbor. ſigni. & ibi
etiam Tiraq.in limi.18. num.1. ergo ſequitur
euidenter, quòd quoties iure deuoluto (de 30
cuius deuolutione reuera apparet) Paro-
chialis prouideatur, ſiue extraiudicialiter,
ſiue iudicialiter,& in contradictorio iudicio
(vt ſuprà diximus) appellationi emiſſæ non
deferens violentiam non committit, quem-
admodum

admodum nec à prouiſione facta iure ordi-
nario, cùm idem ſit iudicium, eadem ratio,
& cauſa, in quo nullum dubium eſſe poteſt,
& probat text. expreſſus loquens in Paro-
chialibus *in cap.2. §. & niſi de ſupplen. negli.
prælato*, ibi, Rectores.) & *ibi*, appellatione re-
mota, *&c.*) Et faciunt alia iura expreſſa pro-
tinus alleganda generaliter de omnibus be-
neficiis loquentia, prohibentiáque appel-
lationem à prouiſioue beneficij facta iure
deuoluto.

Sed in ſimplicibus beneficiis maior ſtat
31 difficultas, an ſcilicet ab eorum prouiſione
per deuolutionem ab ordinario, vel ſupe-
riori aliàs facta appellationi emiſſæ non de-
ferens committere violentiam; declaretur.
quæ & ex illo reſultat, quod vt veriſſimam
& indubitatam concluſionem appoſuimus,
& probauimus ſuprà lib.2. c.13. à num.153.
32 de actibus extraiudicialibus; nempe à colla-
tione, inſtitutione, confirmatione, ſeu aliàs
prouiſione beneficij ſimplicis geſta extraiu-
dicialiter appellationi deferendum nõ eſſe,
iuxta text. *in c.conſtitutis el 2. de appellatio.* ſe-
cus ſi iudicialiter, quia tũc defertur ita Ioan.
And. Domini. & Fran. ille *num.7.* hìc *num.8.*
in c. Abbatia de elect. in 6. Lancelo. *de attent.
2.p.c.4.num.614.& 627.& c.12. in præfatione
à num.79.*& præſertim *limi.40.& 49.*Cucch.
inſtit.maio.lib.4. num.67. & idem tradit Bre-
dedo. *in tract. de appellatio. 1. p. à quibus acti-
bus tit.20. verſ. ab inſtitutione præſentandi pag.*
419. tenet Azeued. in Curia Piſ. *lib.2. cap.4.
nu.* 14. & noſter Perez de Lara de anniuerſ.
lib.2. c.11. num.1. Guidobon. *deciſ.*104. Mo-
hedan. *deciſ.11. de præbend.* Calderi. *conſil. 1.
lite pendente.* Cæſ. de Graſ. *in deciſ.2. de appel.*
Caputaq. *deciſ.7. p. 1.* & ſecundùm hanc opi-
nionem pluries ita fuiſſe in Roma Rota de-
terminatum, & ſignanter in vna Neapolita.
Capellaniæ 13. Decemb. 1562. coram Ho-
radi. & in vna Calagurrita. beneficij 7. Maij
1574. coram Blancherto. & iterum in alia
Calagurrita. portionis 27. Iunij 1575. coram
Cantuc. & in vna Lucana leuis 8. Iunij 1571.
coram Lanceloto, reſtatur, & refert Aloyſ.
Ricci. *in prax. deciſ. iur. patrona. deciſ.229. à nu.*
351. vbi alias plures deciſiones Rotæ alle-
gat, dicitque falſam eſſe opinionem Ceuall.
in contra commu. quæſt. 693. n.31. & ſæpe
Rotam ita renuiſſe hanc opinionem, refert
Gonzal. in regul.8. de alternat. glo. nu.203.
referens ita fuiſſe deciſum in vna Calagur-
rita. beneficij 18. April. 1603. coram Lance-
loto, de quo in dicto c.13. latè egimus aliis
doctrinis & rationibus ibi adductis.

33 Et cùm per deuolutionem beneficij pro-
uiſio facienda aliter non ſit, quàm per cita-
tionem ſubſequutam eorum quorum inter-
eſt, & cauſæ cognitionem adhibitam, an lis
finita ſit; vel intra tempus, an vacationis
ſcientiam habuerit nec ne, & ad alia multa
diſcutienda, & alleganda (quæ deuolutio-
nem excludunt) quæ fieri non poſſunt, niſi
citato eo, de cuius præiudicio tractatur ſe-
cundùm ſtatim dicenda. & ita ego iam de- 34
claratum vidi in hoc ſenatu Galleco in lite
per viam violentiæ adducta, ab ordinario
prouidente iure deuoluto, eo quòd inter
patronos intra terminum ſibi à iure præfi-
xum ad præſentandum, lis finita non fuit,
abſque tamen eorum citatione, & ita datum
fuit tertium genus violentiæ ſcilicet, *repo-
niendo lo hecho y oyendoles de nuebo no haçe
fuerça, nolo haçiendo, otorgue y reponga,*&c. &
inferiùs apparebit: inde eſt, vt cùm hoc caſu
debeat fieri prouiſio iudicialiter, & in con-
tradictorio iudicio, videtur, vt appellationi
non deferentem violentiam notoriam com-
miſiſſe, dicatur.

Sed contrariam ſententiam in difficulta- 35
te principali ſcilicet, vt etiam in ſimplicibus
beneficiis per deuolutionem prouiſis, ap-
pellationi non ſit deferendum, conſtito de
deuolutione, probat text. (indiſtinctè, &
generaliter loquens in omnibus beneficiis)
expreſſus *in c.ſi vero 12. de iur. patrona.* in hæc 36
verba: Si verò ordinatio alicuius Eccleſiæ
ad tuam inſtitutionem ſpectat, & pro con-
trouerſia laicorum de iure patronatus inter
ſe diſceptantium, prorogatur; fas tibi ſit ap-
pellatione remota, in eadem perſonam ido-
neam inſtituere, *&c.*) text. optimus *in d.c.2.
§. & niſi de ſuplend. neglig. prælato.* ibi, Et niſi
prædictæ perſonæ intra tempus Lateranen- 37
ſis Concilij conſtitutum, ad vacantes Eccle-
ſias tibi perſonas idoneas præſentauerint, ex
tunc tibi liceat appellatione remota, in eiſ-
dem ordinare Rectores, qui eis præeſſe no-
uerint, & prodeſſe. ita tamen, quòd ex hoc
nullum patronis præiudicium impoſterum
generetur, *&c.*) text. etiam elegans *in c.dile-
cto. de ſuplen. neglig. prælat.* ibi, mãdamus qua-
tenus niſi dicto Guillel. aliquid canonicum
obiecit, electionem de ipſo factam ſublato
appellationis obſtaculo, confirmetis, *&c.*)
vbi eſt caſus, quòd facta de aliquo electio- 38
ne per electores vltra tempus præfixum, or-
dinarius tanquam ad ſe deuoluta; alium ele-
git, à quo cùm appelletur, mandat Pontifex,
vt firmetur electio ab Epiſcopo facta, appel-
latione non obſtante & remota, quia prima
electio fuit nulla.

Probat etiam text. *in c.nulla §. ſi autem, de* 39
conceſſione præbendæ, ibi, quòd ſi ad capitu-
lum pertinuerit, & intra præſcriptum termi-
num hoc non conceſſerit, Epiſcopus ſecun-
dùm Deum hoc cum religioſorum virorum

conſilio exequatur, vel ſi omnes fortè ne-
glexerint, metropolitanus de ipſis ſecũdum
Deum abſque illorum cõtradictione diſpo-
nat, *&c.*) ex quo text. duplicata reſultat ap-
pellationis prohibitio in prouiſione benefi-
ciorum iure deuoluto facta, altera ex illis
40 verbis, *ibi,* hoc cum religioſorum, *&c.* exe-
quatur) quoniam quando diſpoſitio iubet
aliquid executioni, etiam ſi non declaret ap-
pellatione remota, etiam ea poſtpoſita, exe-
quendum eſt, Iſſ. *in conſ.* 187. incipit *circa pri-
mum. ſub num.* 2. *ad medium verſ. ſimiliter lib.* 2.
& per Lancelo. quem citat. idem dixit Hier.
Gonzal. *de men. & alternat. gl.* 9. *in annota. ſub
num.* 118. altera etiam colligitur ex illius
41 text. verb. *ibi,* abſque illorum contradictionē
diſponat, *&c.*) ſiquidem quando à iure re-
mouetur contradictio, ſeu querela: appel-
latio remota cenſetur, vt poſt Bal. *in l.* 1. §. 1.
verſ. ſed an remota ff. de off. præfecti præ. qui lo-
quitur de querela, & text. *in c. perſonas de ap-
pellatio.* qui loquitur de contradictione, *ibi,*
ſine contradictione aliqua, *&c.*) & ibi in fine:
ſicut de alio diximus, appellatione remota
parere conſtringas, *&c.*) qui eſt text. elegans
ad propoſitum, & de vtroque Gonzalez *vbi
proximè,* Decius *in d. cap. perſonas in* 4. *notab.*
Lancelo. Robert. *de attenta.* 2. *p. cap.* 12. *limi.* 8.
num. 4.

42 Rurſus & ad idem plura iura perſuadent,
prout eſt text. *in c. literas ad fi.* ibi, eas, de per-
ſonis idoneis authoritate noſtra ſuffulti non
differatis, quanto citiùs ordinare, *&c.*) *de ſup-
plend. neglig. prælator.* text. *in c. cum propter.* ibi,
& ab eo, cui competit intra quatuor men-
ſes non fuerit diffinitum, extimè Eccleſiam
ipſam de perſona non differas idonea or-
dinare, *&c.*) *de iure patrona.* text. etiam *in c.
ne pro defectu* 41. ibi, is verò, ad quem fuerit
deuoluta poteſtas, Deum præ oculis habens
43 non differat, *&c.* canonicè prouidere, *&c.*) *de
electione,* quæ quidem, & alia iura diligen-
tiſſimè curant; dilationem ab huiuſmodi
prouiſione facta iure deuoluto excludere,
& amouere, commendantia diligentiam, &
44 quando res dilationem non admittit, appel-
lationi interiectæ deferendum non eſt, *l. fi. ff.
de appella. recipi.* Ripa *in l.* 1. *in prin. num.* 17. *ff.
quorum legatorum,* & ad propoſitum facit bo-
nus text. *in l. & publicarum.* ibi, ne commo-
da, quæ domui noſtræ debentur, callidis
debitorum artibus differantur, quamobrem
appellatione eorum reiecta, *&c.*) *C. quorum
appell. non recip.* Speculat. *in tit. de appella. §. in
quibus verſ.* 8. Mantua *in l. vlt. in* 2. *lectu. n.* 173.
C. de edicto diui Adri. Gram. *deciſ.* 8. *num.* 2.
& per Ripam Bal. & Angel. multa per Men.
de adipiſ. rem. 2. *à num.* 61. *&* 58. Baëça *de inope
debitore cap.* 1. *num.* 20. Bal. *in l. vnica num.* 6.
verſ. 1. *quid ſi vnus C. ſi de momen. poſſ.* Marant.
de ord. indi. 6. *p. prin. quæſt.* 2. *num.* 195. *verſ.* 22.
limitat. Petrus Dueñas *in regul.* 42. *num.* 23.
Afflictis *in conſtitu. Neapoli. lib.* 2. *cap.* 32. Nat.
conſ. 108. *num.* 1. *& conſ.* 409. *n.* 5. *lib.* 2. Tiraq.
in tract. de priuileg. piæ cauſæ priuileg. 147. qui
teſtantur de doctrina in variis caſibus, & in-
finitis, vbi de materia nos exactè ſuprà hoc
lib. 3. cap. 1. à principio.

Quod quidem iuſtiſſima ratione attenta 45
ita ſancitum eſt, ſiquidem omnia ferè iura
de deuolutione tractantia, præ oculis habent
maximum periculum, maximum inconue-
niens, & damnum, quod ex longa, diutináque vacatione oritur, & irrogatur Eccleſiis,
eorum bonis & animabus eiſdem, text. *in d.
c. ne pro defectu* 41. *de electione* text. etiam *in
d. c. nulla §. cum verò de conceſsione præbend. cap.
quàm ſit de electione lib.* 6. facit text. *in c. ſi Apo-
ſtolica* 35. *de præbend. lib.* 6. & alia plura facit,
c. cum expediat 18. Conci. Tri. *ſeſſ.* 24. *de reform.*
& motus proprius Pij V. *in conferendis,* quæ
ratio magis viget, quod quidem periculum 46
magis imminere apparet in prouiſione iure
deuoluto facta, quàm antea. Etenim cùm
iure ſit taxatum, & limitatum tempus, &
quantum potuit extenſum, & conceſſum,
quo Eccleſia cum minori damno poſſit eſſe
vacans, ac viduata, vt intra illud prouidea-
tur, eo per negligentiam elapſo, cùm inci-
pit notum eſſe periculum, & nocere vaca-
tio, vltra vt non moretur; ſtatim ſubintrat
ſuperioris diligentia, cui iuſtè iura iubent
prouiſionem celerari, ac non differri, amo-
uendo obſtacula, & impedimenta, quæ ſo-
lent in longum vacationem protrahere, pro-
ut ſunt appellationes, & contradictiones, vt
dictum eſt. Pro quo rectè facit doctrina Ab.
conſ. 93. *lib.* 1. quod ſi ex forma ſtatuti medi-
cus debuit eligi menſe Ianuarij, qui tamen
non fuit electus, poterit poſtea eligi quo-
cumque menſe, quia fortior militat ratio
ſtatuti, quia quanto magis differtur electio,
tanto maius mora eſt periculum allatura, ſe-
quitur Rota in vna Sulmonen. Canonicatus
coram D. Cantucio. 4. Martij 1583. quam
referens ſequitur Nicolaus Garcia *de beneſ.*
5. *p. cap.* 1. *num.* 688. Anaſtaſ. Germo. *de indul-
tis Card. §. volumus* 18.

Quare non obſtare conſtat, quòd ſupe- 47
riùs diximus ad principium huius articuli,
à prouiſione beneficij ſimplicis non eſſe ap-
pellationi deferendum, quoties iudiciali-
ter prouideatur; quoniam limitatur hoc, de
quo agimus, caſu, iuxta iura hactenus addu-
cta, & ex ſpecialitate rationis nouiter ortæ
poſt lapſum termini prouidentibus datum,
quæ nec viget, nec reperitur in beneficiis
ſimplicibus prouiſis intra terminum ſtatu-
tum,

tum, & conſtiturio prouidens, vt Eccleſiæ
celeriùs prouideatur, tanquam fauorabilis
exteuditur, Rebuſ. in concordatis in rubr. de
collationibus gl. contrauenerint ante fi. verſ. nec
refragatur, Geminia. in c. ſtatutum num.6. ad
medium. verſ. item iura loquentia. de prabend.
48 lib.6. nec hîc agitur de perperuo & maximo
præiudicio, cùm nemo priuetur iure con-
ferendi, aut præſentandi, ſed pro illa vice
dumtaxat, vr probant rex. in d. cap.2. de ſup-
plend. negli. pralato. ibi, quod ex hoc nullum
patronis præiudicium in poſterum genere-
tur.) d.c. ſi verò de iure patro. c. cùm præter eodem
tit. & alibi paſſim. notat Nicol. Garc. de benef.
2. tom. 10. p. cap.2. ſub num.39. & ex ſupradi-
ctis à prin. reſultat concluſio, vt appellatio-
ni emiſſæ à prouiſione iure deuoluto facta
beneficij, ſiue Parochialis, ſiue ſimplicis,
quantumuis iudicialiter, & in contradicto-
rio iudicio geſta, iudex non deſerens vim
non facier, & cauſa ſibi remitterur.
49 Quam concluſionem omnimodò velim,
vr limites, vt procedat quando ex actis re-
uera conſter, & appareat ex ipſorum inſpe-
ctione de deuolutione, ſecus autem quando
ordinarius, ſeu ſuperior collationem fecit
beneficij tanquam ad ſe deuoluti, cùm re-
uera non eſſet; quoniam ralis prouiſio irri-
ta eſt, tenent Becc. deciſ.70. Zerol. in prax.
Epiſcopal. 1. p. verb. ius patronatus ad octauum
dubium. Perez de Lara de anniuerſa. & Capel-
lan. lib.2. cap.10. num.30.
50 Nam ex quo deuolutio in veritate non-
dum cauſata eſt, non valet collatio ex defe-
ctu poteſtaris iuxta regul. l. ex parte de conceſ-
51 ſio. præben. c. cum ſuper de off. delegati. nec con-
ualeſcit etiam ſi primus non conferat intra
tempus. Feli. in c. cum ex officij. de præſcriptio.
num.37. Rebuſ. tit. de deuolutione num.32 ad-
ditio magna Rotæ deciſ. 10. de iur. patro. in
anti. & poſt Seluam, Probum, Lamber. Pe-
chium, Hierony. Gabri. tenet Nicol. Garc.
de benefic. 1. tom. 5. p. cap.9. num.252. & 10. p.
tom.2. cap.3. num.31. & 32.
52 Quia quando vnum diſponitur, & alte-
rum ſupponitur, non poteſt verificari diſpo-
ſitio, niſi priùs verificetur ſuppoſitio gl. in l.
mancipia verbo aduocandum C. de ſeruis fugiti.
vbi notat Iacob. Butr. Bald. Fulgoſ. Paul. &
Sali. Rom. ſingul.459. & alij quos citat Ioan.
Garc. de coniug. acqueſ. n.33. & 120. Gutier.
conſ.1. num.16. Rolan. à Valle conſ.10. num.14.
53 lib.4. & qualitas, quæ attribuit poteſtatem,
de ea in primis & ante omnia debet conſta-
re, & verificari, Proſper. Fari. in practi. cri. 1.
tom. quaſt.3. num.86. & quæſt.21. num.87. &
conſ.10. num.26. & latè nos p.2. c.3. à n....
54 Ac proptereа ſuccedit regula & doctrina
ſuprà cap.9. à num. 1. & ſeqq. adducta, vt ab

actu & ſententia nulla, etiam aliàs priuile-
giata, violentia non fiat, ſi appellationi ſit
minimè delatum, iuxta l.4. §. condemnatum
de re indi. & aduerte, quòd licèt Nicol. Gar.
de benef. tom.2. 10. p. c.3. in additio. ad num.32.
alleget Oldral. conſ.299. num.5. Paul. de Caſt.
conſ.403. lib.1. Mohedan. deciſ.11. de prabend.
num.1. ad hoc quòd collatio facta ab ordi- 55
nario iure deuolutionis ex ſententia reii-
ciente præſentatos, à qua fuit appellatum,
quia cùm contulerit ex prætenſo iure deuo-
lutionis, attentata erit, quæ reſolutio & Do-
ctorum aſſertio meritò eidem Nicolao Gar-
cia diſplicuerit, eo ſcilicet fundamento, quia
non ex ſententia reiiciente præſentatos pro-
uenit ius deuolutionis; ſed ex præſentatio-
ne facta extra tempus, ſeu de indigno, aut
incapace, & ſic appellatio à tali ſententia
non poteſt ſuſpendere deuolutionis proui-
ſionem, tanquam cauſam diuerſam, & ſe-
paratam. quia quando cauſæ ſunt diſtinctæ, 56
& ſeparatæ, aut inter ſe diuerſæ, tunc licèt
ſit appellatum ab vna, tamen non ſuſpendit
in alia. Rota deciſio.31. aliàs 193. ſi ab excom-
municatione in fi. de appella. in nouis. Fran. in c.
præterea 22. notab.2. num.1. & c. propoſuit 24.
notab.1. de appellatio. Pariſ. conſ.66. videtur n.6.
in fi. lib.2. Anto. de Butr. in c. ſuper eo 10. n.1.
& 2. quem refert & ſequitur ibidem Franch.
ſub num.3. & vberiùs ſub num.9. verſ. ſed ad-
uerte, quia de appellatio. Decius conſ.33. viſo
puncto ſub num.4. in 2. praſuppoſito & poſt Lan-
celo. de attenta. 2. p. cap.12. limi.2. num.13. &
ſeqq. latè etiam proſequitur Eſcacia de ap- 57
pella. quæſt.17. limi.47. memb.2. à num.12. vbi
etiam quòd appellatio in vno articulo, non
ſuſpendit iuriſdictionem in tota cauſa, ſed
dumtaxat in illo articulo, nec afficit ter-
tiū, vt vulgare eſt per Doctores, & ſic etiam
in caſu, quo loquuntur Doctores citati, non
impeditur deuolutio, & caſu quo eſſet vera
eorum reſolutio, nihil adhuc detraheret no-
ſtræ principali doctrinæ, & opinioni, tot iu-
rium diſpoſitione comprobatæ, & Oldral.
vbi ſuprà nihil facit ad propoſitum. Paul. 58
Caſtr. autem elegantiſſimè loquitur, & in
terminis de quibus nos in modò aſcripta li-
mitatione; dicens, quòd collatio facta ab
Epiſcopo iure deuolutionis, eo quòd præ-
ſentauerat Ab. quendam indignum, & non
legitimæ ætatis, tanquam facta appellatione
pendente per Abbatem, & præſentatum in-
terpoſita; dicitur attentata, cùm facta fue-
rit anteaquam de incapacitate, tanquam
cauſa deuolutionis, appareret, cùm contra-
rium allegaretur ex aduerſo. & ideo non ſo-
lùm Paul. de Caſtro, ſed cæteri alij Docto-
res in hoc ſenſu accepti, fauent noſtræ do-
ctrinæ, & limitationi, & ad hos terminos
noſtræ

noſtræ limitationis reducendi ſunt, ne te-
dargui poſſint loqui contra iura expreſſa.
59 Et hinc eſt, vt ſe fundans in deuolutio-
ne, eam tenetur probare ſufficienter, Rebuf.
in prax. tit. de deuolutio. num. 12. & ita fuiſſe
determinatum per Rotam, cuius deciſio-
nem refert literaliter, teſtatur Nicol. Garcia
d. cap. 2. num. 37. tenet Puteus *deciſ.* 148. *lib.* 1.
Moheda. *deciſ.* 160. quæ eſt 4. *de probationi.*
60 cùm tempus à iure præfixum ad prouiden-
dum collatori, ſeu Epiſcopo, non numeran-
tur, nec incipit currere à tempore vacatio-
nis beneficij, ſed à tempore ſcientiæ, & no-
61 titiæ, vel à tempore, quo ſcire potuit, vel de-
buit (vt eſt Epiſcopus, qui tenetur, viſitare
ſingulis annis,) tenent Rot. *deciſ.* 7. *de præben.*
in antiquioribus, quæ in antiquis eſt 3. *de iur.*
patro. aliàs 556. *& deciſ.* 6. *de iur. patro. in nouis*
aliàs 263. Lapus *allegatione* 80. *alias* 51. *n.* 17.
& ibi Mandoſ. *litera Z.* Ab. *in c. licet de ſup-*
plend. negl. præla. num. 3. Feli. *in cap.* 2. *num.* 2.
de exceptioni. Decius *conſ.* 135. *in fi.* Bertachi.
de Epiſcopo 1. *p.* 1. *lib.* Rochus de Curte *verbo*
honorificum quæſt. 27. *num.* 57. Lamberti. 2. *p.* 2.
lib. quæſt. 1. *art.* 8. *&* 3. *p.* 2. *lib. quæſt.* 2. *art.* 8.
Greg. Lopez *in l.* 8. *tit.* 16. *p.* 1. Nicolaus Gui-
no, *in enchiridio beneficiorum tit.* 3. *cap.* 3. *ſub*
num. 34. Rebuf. *in prax. tit. de deuolutio. n.* 10.
Hieronym. Gabri. *conſ.* 185. *lib.* 1. Anaſtaſ. Ger-
mon. *de indultis Cardina.* §. *volumus num.* 63.
Maſcard. *de probatio. concl.* 879. *num.* 10. Zerol.
in prax. 2. *p. verbo deuolutio* §. 2. Flores de Me-
na *in pract. quæſti. quæſt.* 3. *num.* 8. *cum ſeqq.* Ce-
chus *de benef. & penſio. cap.* 5. *num.* 5. Belignet.
deciſ. 7. *de præbend.* Maſcar. *concl.* 626. *num.* 9.
Zerol. *ibi* §. 8. *dub.* 2. quemadmodum etiam,
& patronis datum tempus ad præſentãdum
62 ſiue à iure, ſiue à fundatore non currit à die
vacationis, ſed à die notitiæ ipſius vacatio-
nis, vt infinitis adductis probat latè Nicol.
Garci. *de benef.* 10. *p. c.* 2. *num.* 34. qui & *n.* 40.
63 per aliquas deciſiones probat ſcientiam ali-
quorum patronorum, ſeu electorum non
nocere aliis quoad deuolutionem, & ius il-
64 lorum notitiam habentium, conſeruatur per
aliquos ignorantes, & ſic vt intret deuolu-
tio, omnium ſcientia, debet probari, cùm
de eorum præiudicio tractetur, vt dicit alia
deciſio adddućta per eundem vbi ſuprà c. 3.
ſub n. 13. quæ eſt elegans ad propoſitum.
65 Et debet intelligi de notitia, & ſcientia
vera, vel præſumpta ipſius vacationis, quæ
determinari debet per iudicem conſiderata
qualitate, beneficij, modo vacationis, longi-
tudine temporis, diſtantia locorum, & fama.
probant Hoſtienſ. & Ioan. Andr. *in c. ex parte*
de conceſſ. præben. & ibi Abb. *num.* 13. *& in d. c.*
quia diuerſitatem num. 17. Rot. *deciſ.* 6. *de iur.*
patron. in nouis. Roman. *conſil.* 481. Coſmas
in pragma. ſanctio. tit. de collatio. §. *item circa ver-*
bo præſentandum, ad finem. Selua *vbi ſuprà.* &
Lamberti. *d.* 3. *p.* 2. *lib. quæſt.* 2. *art.* 18. *à num.* 2.
Maſcard. *d. concl.* 626. *à num.* 9. & Zerol. *d.* §.
8. 1. *&* 2. *dubio.* Nicol. Garci. *vbi ſuprà nu.* 31.
& 34. *poſt princ. & num.* 38. quæ faciunt ad 66
ea quæ ſuprà tetigimus cauſa cognita, &
cum partis (de cuius præiudicio tractatur)
citatione deuolutionis prouiſionem facien-
dam eſſe.
Et attende, licèt quòd tempus præfixum 67
patronis ad præſentandum non currit, ſi in-
tra illud lis orta inter ipſos & ordinarium
Epiſcopum, illos iuris patronatus Eccleſiam
eſſe, hunc liberæ collationis, nec ad eundem
fit deuolutio, ſed poteſt interim œcono- 68
mum ponere, quouſque lis terminetur. Ze-
rol. poſt alios *in praxi Epiſcop.* 1. *p. verb. ius pa-*
trona: ad quintum. ad medium. ſequitur Perez
de Lara *in tractatu de appell. lib.* 2. *c.* 9. *num.* 37.
& 38. & eſt *l.* 11. *tit.* 15. *p.* 1. & ibi Gregor.
Lopez, & poſt plures alios optimè Spino
glo. 4. *num.* 24. vbi limitat, & bene niſi aliquis,
ſiue Epiſcopus, ſiue patronus ſit in quaſi 69
poſſeſſione, de qua non contenditur, quia
tunc ſtatim eſt facienda prouiſio, iuxta *c. con-*
ſultatio. de iure patro. c. volumus 16. *q.* 4.
Si tamen lis fuerit inter ipſoſmet patro- 70
nos ſe dicentes, & non concordantes in præ-
ſentato, vel quia alter ipſorum prætendit,
alium non eſſe patronum, vel quid ſimile
contendatur: tunc ſi lis finita non fuerit, nec
terminata intra terminum à iure præfixum
patronis, deuoluitur prouiſio ad Epiſco-
pum, qui poterit collationem facere, glo. *in*
c. eam te. de iur. patron. & ibi Abb. & Innoc.
& idem Abb. *in cap.* 1. *num.* 3. & Innocent.
num. 2. *eodem tit. glo.* 1. *in c.* 2. 16 *quæſt.* 7. Abb.
& omnes *in c. cum vos de off. ordin.* Selua *de*
benefi. 2. *p. q.* 6. *num.* 4. *& in* 3. *p. quæſt.* 1. *num.* 9.
Lambert. *de iur. patro. lib.* 2. *p.* 2. *quæſt.* 1. *artic.* 9.
Perez de Lar. *vbi proximè d. c.* 9. *ſub num.* 38.
ad fin. Zerol. *in d. verb. ius patro. ad quintum.*
Nicol. Garc. *de benef.* 3. *tom.* 10. *p. c.* 2. *num.* 19.
& alij ſtatim citandi, & ſunt iura expreſſa
text. *in c. quoniam* 3. ibi, & idipſum etiam fa-
ciat, ſi de iure patronatus quæſtio emerſerit
inter aliquos, & cui competat intra quatuor
menſes nõ fuerit definitum, *&c.*) text. etiam
in c. eam te. ibi, non fuerit controuerſia ter-
minata, licitum tibi ſit de perſona idonea
ordinare, *&c.*) *eodem tit.* text. etiam expreſſus
in c. ſi verò, eod. tit. & etiã eſt expreſſa lex Re-
gia 11. *tit.* 15. *p.* 1. & hæc collatio intelligitur
ſaluo iure præſentandi in poſterum illi, qui 71
ius euicerit patronatus per vltimum calcu-
lum ſententiæ, vt probant præfati Doctores,
præcipuè Zerol. Lara & Lamberti. & pro-
bant expreſsè text. *in d. c. cùm propter.* ibi, ita
quòd

quòd illi ex hoc non debeat in poſterũ præ-
iudicium geminari, qui ius euicerit patro-
natus,&c.) text. in cap. 2. de ſupplend. negl. præl.
ibi, ita tamen quòd ex hoc nullum patronis
72 præiudicium in poſterum generetur.) reſer-
uatur etiam patrono vincenti, vt lite finita
poſſit repræſentare iam inſtitutum ab Epi-
ſcopo iure deuoluto, iuris ſui conſeruandi
cauſa, vt principium habeat quaſi poſſeſſio
illius, tradunt Lambet. de iur. patro. lib. 2. p. 2.
q. 1. princ. art. 9. num. 6. Lara de anni. lib. 2. cap. 9.
num. 39. & facit d. l. 11. tit. 15. p. 1. & etiam eſt
text. expreſſus in d. c. ſi verò. ibi, ita quòd re-
præſentetur ab eo, qui ius euicerit patrona-
tus,&c.) vbi glo. & Doctores.

73 Et an,& quando deuolutioni iuris patro-
natus locus ſit, variis cauſis monſtratur, vbi
ſex elegantiſſimi caſus diſtinguuntur,totam
materiam,& difficultates abſoluentes,ponit
Rotæ deciſio 586. per totam,in nouiſſ. recol-
lect. per Farinac. 1. p. quam per te omnino
vide, quia fortè caſum, quem quæſieris, in-
uenies, & optimè Mareſcot. variar. reſolut.
lib. 6. Ricc. in prax. eccleſiaſt. iuris patrona. deciſ.
188. per totam fol. 180.

Vnum tamen notabile non omittã, quòd
licèt ita ſit in patronis tot iuribus diſpoſi-
tum,vt durante lite inter ipſos vltra tempus
præfixum, prouiſio Eccleſiæ Epiſcopo de-
uoluatur: tamen hoc non procedit in ele-
ctione, aut collatione, quia durante lite ſu-
74 per iure conferendi,ſeu eligendi, non currit
tempus litigantibus, nec ex hoc capite cau-
ſatur deuolutio. ita hanc differentiam fe-
cere Federi. de Senis conſil. 232. Rebuff. in
concordat. tit. de regia ad prælaturas nominatio-
ne §. 1. verb. intra ſex menſes. Lamber. 2. p. lib.
2. q. 1. art. 2. Beroius in c. quoniam de iur. patro.
num. 42. & Flores de Men. quæſtio. pract. q. 3.
num. 33. & 34. Nicol. Garc. de benefi. 10. p. c. 2.
n. 19. quia iſtis impeditis,ſiue impedimẽtum
75 ſit iuris, ſiue facti, non currit tempus. Abb.
in c. quia diuerſitatem num. 3. de conceſſ. præben.
Coſmas in pract. ſancti. tit. de collatio §. item
circa,verbo tempus. Selua de benef. 3. p. quæſt. 59.
Rebuf. tit. de deuolutio. à num. 10. Rochus de
Curt. de iur. patro. verb. honorificum quæſt. 28.
num. 58. Mandagat. in tract. de election. nouo-
rum prælatorum 1. p. cap. 1. & 2. & ibi Boërius,&
Petr. de Baiſo in directorio electionum 3. p. c. 42.
Ioan. Gutierr. Canoni. quæſt. lib. 1. cap. 28. Flo-
res de Men. d. q. 3. num. 4. & ſuprà. Zerol. in
76 prax. verb. ius patro. §. 8. 1. dub. & legitimo im-
pedimento ſtante, etiam excuſat patrono,
vt non currat ei tempus, vt ipſe Zerol. ibi
poſt alios, & optimè Spino de teſtam. gl. 4.
num. 23. & 24. quod eſt intelligendum, non
de impedimento litis, cùm patronis non ex-
cuſet ex ſupradictis.

Quid autem ſit dicendum in prouiſioni- 77
bus,ſeu electionibus canonicatuum Docto-
ralis, & magiſtralis: an eorum prouiſio de-
beat fieri intra ſex menſes, ita vt aliàs de-
uoluatur ad ſuperiorem, & Nicol. Garc. vbi
proximè 5. p. cap. 4. num. 222. cum duobus ſeqq.
tenet deuolutionem cauſari ad tradita per
Anaſtaſium Germonium de indultis Cardi-
nalium, §. volumus num. 56. maximè cùm pro-
uideantur authoritate ordinaria, ita tamen
vt ſuperior ad quem fit deuolutio, non te-
neatur ponere edictum, nec facere concur-
ſum: quia iſta forma datur dumtaxat Epi-
ſcopo, & capitulo. ſed an verum ſit, ſtatim
dicam in fi. huius cap. vbi etiam an ad Epi-
ſcopum fiat hæc deuolutio.

Et deuolutio etiam cauſatur, vbi patro- 78
nus ſiue Eccleſiaſticus, ſiue laicus præſen-
tauit indignum,inhabilem, vel incapacem.
Rot. deciſ. 5. de iur. patro. in nouis. Ab. num. 5.
& 6. & ibi additio. & alij Doctores in c. cum
vos de off. ordi. Rochus de Cur. de iur. patro.
verb. honorificum num. 16. Lamberti. eodem
tract. 1. p. 2. lib. quæſt. 10. art. 4. & iterum 3. p.
lib. 2. quæſt. 2. art. 2. num. 27. Probus ad Mona-
chum in c. ſi tibi abſenti, de præben. in 6. n. 53.
Creſcent. deciſ. 11. de iur. patro. Padil. in l. cum
quidam n. 17. ff. de legat. 2. Quintan. Duen.
eccleſiaſticon. lib. 1. cap. 7. num. 10. Ægid. Bel-
lamer. deciſ. Rotali 172. incipit collatio facta
fuit regula. cancella. 42. de commend. Felin. in c.
cum noſtra n. 44. verſ. 8. nota Hierony. Gonzal.
in regul. de men. gl. 8. num. 40. & 41. & eſt de-
ciſio Rotæ adducta per Nicolaum Garciam
7. p. cap. 1. num. 65. vbi hanc opinionem ſe-
quitur. & in 1. tom. 5. p. c. 9. num. 249. & idem
optimè in 2. tom. 10. p. cap. 3. num. 4. & 5. con-
tra alios dicentes non procedere in patro-
nis laicis.

Et generaliter vbi confertur, vel eligitur 79
indignus, incapax, vel aliàs inhabilis, c. cum
in cunctis §. fi. de electione. vbi Doctores, & c.
ſcriptum verſ. ſi verò eodem tit. c. ſi compromiſſa-
rius de electione lib. 6. Corraſ. in tract. de benef.
1. p. cap. 7. num. 11. Cechus in tract. de benef. &
penſio. cap. 5. num. 5. Nicol. Garcia vbi proximè
d. cap. 9. num. 2. vbi num. 3. adducit elegantem 80
Rotæ deciſionem, an ordinarius, qui con-
fert, teneatur inquirere. vbi dicitur, debere
ſcire conditionem eius,cui confert.

Notandum eſt inſuper, vt deuolutio be- 81
neficij propter negligentiam non prouiden-
tium infra tempus à iure ſtatutum, fit ad ſu-
periores gradatim, text. eſt in c. licèt, de ſup-
plenda negligentia prælato. cap. 2. de conceſſ. præ-
ben. & ibi latè Doctores, Corraſ. de benefi. 1. p.
d. cap. 7. num. 8. & 4. p. cap. 1. num. 11. Caldas
Pereyra reſponſ. 3. num. 2. Azor in inſtitutio.
moralium 2. p. lib. 6. cap. 27. & alibi paſſim per
Doctores,

82 Doctores, & ad quos in electionibus deuolutio fiat, & quemadmodum intelligatur vide Abbatem *in c. cùm in cunctis §. fi. de electione.* Doctores *in c. quanquam de electione in 6.* Rebuff. *in tit. de deuolutio. n.* 17. & idem *in repetitione cap. 2. de conceſſio. prebend. circa fi. verſ. quartò quaritur. & in concordat. tit. de collationi. §. ſi quis verò. verb. immediatum.* Paul. de Citadi. *6. p. art. 3. quaeſt. 26. num. 4.* Petr. Gregor. *de beneſ. cap. 39. num. 21.* Zerola *1. p. verbo beneficia §. 2. 2. fall.* Cechus *de beneſ. c. 5. num. 5.* Azor. *vbi proximè*, quos vide. & quemadmodum deuolutio fiat, tam de capitulo
83 ad Epiſcopum, quàm de Epiſcopo ad capitulum, & in quibus caſibus, vide Nicol. Garc. *de beneſ. 10 p. c. 3. n. 33. cum ſeqq.*

84 Sed ſtat difficultas, an in collatione Parochialium facta iure deuolutiuo forma examinis, quæ coram inferiori requiritur; ſeruari debeat, in quo videtur dicendum, non requiri, imò dumtaxat locum habeat, quando iure ordinario Parochialis confertur, vel inſtituitur, ex his quæ dicit Nicol. Garc. *de*
85 *beneſ. 5. p. cap. 9. num. 222.* quod in doctoralibus, & magiſtratibus præbendis deuolutis ad ſuperiorem, ob non eorum factam electionem intra ſex menſes à iure ſtatutas, non requiritur forma concurſus, quia hæc dumtaxat appoſita videtur Epiſcopo, & capitulo. Sed nihilominus contrarium verius eſt de iure, tum quia (vt ſuprà diximus) ad prin. deuolutio fit cum omnibus ſuis qualitati-
86 bus, quæ à principio inerant beneficio, & ad ſuperiorem deuoluitur cum eiſdem qua-
87 litatibus, cum quibus inferior prouidere tenebatur, Gutierr. *conſ. 2. n. 15.* Achill. *deciſ. 13. de iur. patro.* Hieronym. Gonz. *in regul. de men. gl. 46. num. 33.* quia natura beneficij mutari non debet, Cephal. *conſ. 358. num. 8. colu. 3.*
88 Gabri. *conſ. 185. num. 2. volu. 2.* & ſuperior, ad quem eſt deuolutum, debet prouidere habenti qualitates à fundatore requiſitas, vt plures referens tradit Perez de Lara *de anni. & capell. c. 10. n. 27.*

89 Et in terminis ita cenſuit Sancta congregatio Concilij 29. Iunij anno 1600. quæ eſt deciſio 261. inter nouiſſimas recollectas per Farina. 4 *p.* in hæc verba; Congregatio concilij cenſuit, in collatione Parochialium, quæ iure deuolutiuo conferuntur, ſeruandam eſſe formam examinis per concurſum, quia patronus non læditur. Et quia ſublato obſtaculo præſentationis, & iuris patroni illa vice excluſi, res cedit ad ordinarij pote-
90 ſtatem.) Hactenus de deciſione, quæ eſt ponderanda, vt loquatur etiam in Parochialibus iuris patronatus laicorum, in quibus S. Concilium Tridentinum non habet locum concurſus, quando prouidentur ad eorum præſentationem per ordinarium. & ſic euidenter conuincitur Garcia *vbi proximè*, 91
quia etiam vbi non requiritur examen per concurſum ex aliquo impedimento, prout in terminis dictæ deciſionis, coram inferiori, requiritur coram ſuperiori, ad quem prouiſio deuoluitur.

CAPVT XII.

A ſententia lata in remedio adipiſcendæ ex l. fin. C. de edicto D. Adriani, aliiſve quibuſvis poſſeſſoriis remediis: an, & quando iudex Eccleſiaſticus vim faciat, appellationi non deferens. & quid à ſententia continente mixturam.

SVMMARIVM.

Poſſeſſorium iudicium duplex eſt, aliud ſummarium ſeu ſummariſsimum, aliud ordinarium ſeu plenarium. n. 1.

Poſſeſſorium ſummarium eſt præparatorium iudicio ordinario poſſeſſorio. n. 2.

Poſſeſſorium ſummarium, cùm ſit momentaneum aptitudine, exigit ſummariam cognitionem, non libellum, litis conteſtationem, concluſionem, aut diffinitiuam ſententiam, n. 3.

Poſſeſſorij ſummarij natura, & effectus, quando proponatur, & quod duret. ibidem. breuiter tamen.

Poſſeſſorij ſummarij ad materiam qui ſint videndi. n. 4. & 8.

Poſſeſſorio ſummariſsimo, quod eſt iudicis officium, nullus requiritur ordo iudicialis. n. 5.

Quod procedit in ſummariſsimo recuperandæ, adipiſcendæ, aut retinendæ poſſeſſionis, ibi. & n. ſeqq.

Poſſeſſoria omnia remedia ordinaria habent remedium ſummariſsimum ex iudicis officio. num. 9.

Poſſeſſorium ordinarium quando locum habeat, & in eo quomodo procedatur, & de eius effectibus & natura breuiter explanatur. n. 10.

Poſſeſſorium ſummariſsimum ab ordinario & plenario quantum diſtet, & quæ in vtroque requirantur, n. 11. & 12. remiſsiuè.

Poſſeſſorium remedium ex l. fi. C. de edicto diui Adri. ſummariſsimè proceditur. n. 13.

Quod intelligitur reſpectu omnium perſonarum, quæ eo remedio potiri poſſunt. n. 14.

Carboniani edicti remedio proceditur ſummariè. num. 15.

Poſſeſſorium adipiſcendæ intentatum à muliere ventris nomine ſummariè tractatur. n. 16.

Poſſeſſorium remedium ex Saluiano interdicto ſummariè agitur. n 17.

Poſſeſſoria

Poſſeſſoria remedia ſemiplenam probationem requirere tantùm, qui defendant. n.18.

Poſſeſſoria remedia plenariam & legitimam probationem requirere, qui defendant. n.19.

Poſſeſſorium ſummarium ſeu ſummariſſimum requirit ſemiplenam & leuem probationem. num.20.

Poſſeſſoria adipiſcendæ, aut Saluiani, & l.fin.C.de edicto diui Adri. licèt quoad ordinem procedatur ſummariè, plenam tamen requirunt probationem. n.21.

Hæres ad hoc vt ex teſtamento militi in poſſeſſionem mittatur, requiritur plena probatio. n.22.

Poſſeſſorium iudicium licèt requirat plenam & perfectam probationem, non deſinit eſſe ſummarium. n.23.

Summarium quando eſt iudicium, ſeu executiuum, omnes eius articuli ſunt ſummariſſimi, ſeu executiui, & pariter procedendum eſt. num.34.

Guarentigiato inſtrumento ſi ſit procedendum ſummariè, pariter erit procedendum ſummariè in hypothecaria mota ratione debiti. n.35.

Argumentum non eſt bonum; in iudicio ſummario requiritur plura probatio, ergo iudicium efficitur plenarium, vt contra Sarmiento. num.26.

Appellatio non admittitur à ſententia lata ſuper iudicio merè poſſeſſorio adipiſcendæ, retinendæ, aut recuperandæ iure ciuili. n.27.

Poſſeſſorij meri ſententia affert modicum præiudicium, cuius grauamen reparatur per diffinitiuam. n.28.

Appellatio non admittitur à poſſeſſorio ſummario. num.29.

Appellari non poteſt ab omni iudicio poſſeſſorio tam adipiſcendæ, & retinendæ, quàm recuperandæ poſſeſſionis. n.30.

l.vnica. C.ſi de momen. poſſ. verba interpretantur, & ponderantur. n.31.& ſeqq.

Poſſeſſorij meri ſententia parat modicum præiudicium, & illud reparabile de facili in iudicio petitorio. n.32.

Poſſeſſio momentanea quare dicta. n.33.

A poſſeſſorio adipiſcendæ ex l. fin. C. de edicto diui Adria. & eius ſententia lata in fauorem vtentis illo remedio appellationi non eſt deferendum. n.34.

Teſtatoris voluntas celerem executionem deſiderat. n.35.

A ſententia in interdicto quorum bonorum appellatio non admittitur. n.36.& n.38.

Statutum ſimpliciter permittens appellare in cauſis poſſeſſorijs non intelligitur in ſententia, de mittendo hærede ſcripto in poſſeſſionem. n.37.

Interdictum quorum bonorum non admittit appellationem ſuſpenſiuam. n.38.

Quorum legatorum interdictum non admittit appellationem. n.39.

Appellatio non datur in remedio l.3.C.de pignoribus. n.40.

Reus conuentus rei vindicatione negans poſſidere, & conuictus de mendacio, non appellat. num.41.

Appellatio eſt prohibita in ſingulis ſpeciebus adipiſcendæ poſſeſſionis. n.42.

Saluianum interdictum eſt vtiliſſimum, & merè poſſeſſorium, quod ad cœlum exclamant Doctores. n.43.

Saluianum interdictum competit fundi dominio contra colonum, vt adipiſci poſſit poſſeſſionem earum rerum, quæ illata ſint in fundo. num.44.

Et ideo competit pro penſione fundi locati, & hoc eſt directum interdictum. ibidem.

Saluianum interdictum vtile datur etiam domino contra conductorem prædiorum vrbanorum. n.45.

Saluianum interdictum competit cuilibet creditori habenti bona ſui debitoris obligata etiam tacitè & ex quacumque cauſa. n.46.

Duæ contrariæ opiniones referuntur. ibidem, & num.47.

Saluianum interdictum eſt remedium ſummarium, in quo de ſola poſſeſſione tractatur. n.48.

In hypotheca probari debet de dominio vel quaſi debitoris. ibidem.

Saluiano vtens non tenetur probare, rem hypothecatam fuiſſe in bonis debitoris, ſed illam poſſediſſe. n.49.

Saluianum interdictum non admittit exceptiones reſpicientes defectum pignoris, maximè requirentes altiorem indaginem. n. 50. ſecus in hypothecaria. ibidem.

De pluribus ſpecialitatibus Saluiani interdicti, & differentijs inter illud, & actionem hypothecariam, remiſſiuè. n.51.

Saluianum interdictum ita ſe habet ad actionem hypothecariam, ſicut poſſeſſorium ad petitorium. n.52.

Saluianum interdictum tanquam merè poſſeſſorium nõ admittit appellationem ſuſpenſiuam, ſecus actio hypothecaria. n.53.

Vti poſſidetis remedium retinendæ non recipit appellationem. n.54.

Recuperandæ poſſeſſionis remedium non admittit appellationem. n.55.

Retinendæ in ſingulis ſpeciebus non admittitur appellatio. n.56.

Prout in interdicto ne vis fiat. ibidem.
interdicto vtrobi. ibi.
interdicto de ſuperficie. ibi.
interdicto de itinere actuq́; priuato. ibi.

Retinendæ interdicto non cadit attentatum. n.57.

Recuperandæ poſſeſſionis interdicta non admittunt appellatianem. n.58.

Recuperandæ ſingulæ interdictorum ſpecies non recipiunt appellationem. n.59. remiſſiuè.

Iure Regio quando poßit à poſſeßorijs ordinarijs appellari. n.60.

Poſſeſſoria iudicia ſummarijßima præparatoria poſſeßorij ordinarij, non recipiunt appellationem. n.61.

Appellatio à poſſeßorio mero licèt non admittatur, intelligitur quoad ſuſpenſiuum dumtaxat, non verò quoad deuolutiuum. n.62.

Doctores qui hanc opinionem tenent, referuntur. num.63.

Doctores qui tenuere appellationem eſſe prohibitam in poſſeßorijs quoad vtrumque effectum, referuntur, & refutantur. n 64.

Appellatio ſi foret prohibita in poſſeßorio quoad vtrumque effectum, vera foret opinio, dicentium, à qualibet eius interlocutoria eſſe permiſſam quoad vtrumque. n.65.

Appellatio quando eſt prohibita à diffinitiua quoad ſuſpenſiuum dumtaxat, prohibita intelligitur etiam à qualibet interlocutoria incidenti. n.66.

Appellatio admittitur iure Canonico à ſententia lata ſuper mero poſſeßorio. n.67.

Remedium poſſeßorium ex c. redintegranda, ſiue ſit intentatum in foro Eccleſiaſtico, ſiue ſeculari, datur appellatio ſuſpenſiua. n.68.

Et de ratione. n.69.

Priuilegio aut aliqua iuris diſpoſitione qui vti vult, eo debet vti cum omnibus ſuis qualitatibus. n.70.

Aeguidiana conſtitutio decernit, hodie licere exequi primam ſententiam latam ſuper quolibet remedio poſſeßorio etiam appellatione pendente. n.71.

Aeguidiana conſtitutio eſt coarctata & limitata ad certas cauſas, & certas perſonas. n.72.

Aeguidiana non habet locum niſi in ſtatu Eccleſiaſtico Sedi Apoſtolicæ ſubiecto. n.73.

Aeguidiana non habet locum inter perſonas Eccleſiaſticas. n.74.

Commißio ſuper appellatione à poſſeßorio ſignatur cum clauſula (ſine præiudicio legitimæ executionis quatenus Aeguidianæ locus ſit.) num.75.

Gratiani compilatoris decretorum verba non habent vim canonis, nec canonizant iura ciuilia. num.76.

Appellatio non admittitur ſuſpenſiua etiam de iure canonico in poſſeßorijs ſummarijßimis, prout in l.fin.C.de edicto diui Adri. n.77.

Celerem expeditionem vbi cauſa deſiderat, etiam iure canonico denegatur appellatio. n.78.

Beneintendi & aliorum opinio reprobatur. n.79.

Poſſeßoria remedia omnia ſummarijßima, quæ ſunt præparatoria poſſeßorij ordinarij, non recipiunt appellationem etiam de iure canonico. num.80.

Saluianum poſſeßorium non admittit appellationem etiam iure canonico. n.81.

Poſſeßorium non merum, ſed mixtum cum petitorio admittit appellationem à toto. n.82.

Poſſeßorium quando ſimul tractatur cum petitorio, illud vt potentius præponderat, & abſorbet poſſeßorium, & attenditur, vt appellatio admittatur à tota cauſa, & ſententia. n.83.

De ſententia mixturam habente, & de pluribus difficultatibus illam tangentibus, & quando ab illa tota liceat appellari, & generaliter quando duæ aduerſæ qualitates prohibitiuæ, & permißiua appellationis concurrunt in eadem ſententia, quæ attendatur latè. num.84. remißiuè.

Doctores generaliter loquentes de appellatione admittenda à ſententia continente mixturam, intelliguntur de mixtura propria poſſeßorij & petitorij. n.85.

Appellatio an ſit admittenda à ſententia complicata habente contrarias qualitates, vide ibidem, remißiuè.

Ad exhibendum condemnatus & ob non exhibitionem ad intereſſe, poteſt ab intereſſe ſententia appellare. n.86.

In iudicio poſſeßorio, quo fit condemnatio ad intereße ob non facultatem rei reſtituendæ, admittitur appellatio. n.87.

Appellatio an admittatur in iuriſdictionalibus, & alijs quibus poſſeßio iuſtificatur cum titulo. n.88. remißiuè.

Interdicti de aqua quotidiana & æſtiua ſententia, cùm habeat admixtam cauſam proprietatis, recipit appellationem à tota. n.89.

Poſſeßorium admixtam habens cauſam proprietatis admittit appellationem. n.90.

Poſſeßor conuentus ex l. fi. C.de edicto diui Adri. aßerit ſe heredem ſcriptum in teſtamento ſolemni, & parem titulum oſtendit, appellatio admittenda eſt quoad vtrumq; effectum. n.91.

Probabilis quando fuißet dubitatio, quis duorum ſit hæres, neceße eſt, ingredi iudicium petitorium, & appellatio admittitur. n.92.

Exceptio reſpiciens proprietatem, cùm poßit repelli, ſi admittatur, de ea erit cognoſcendum in poſſeßorio, à quo iudicio tanquam mixto datur appellatio. n.93.

Poſſeſſorium admixtam habens cauſam proprietatis non dicitur momentaneum. n.94.

Statutum loquens de poſſeßorio mero, non extenditur ad poſſeßorium mixtum, n.95.

Saluianum interdictum quãdo poßit habere mixturam proprietatis, vt appellatio admittatur. num.96.

Poſſeſſorij ſententia continens condemnationem fructuum, damni, aut intereße, an & quando recipiat appellationem. n.97.

Appellatio quando admittatur in poſſeſſorijs, vide remißiuè. ibidem.

Poſſeſſorium licèt mixtè tractetur in iudicio, ſi tamen ſuper poſſeſſorio dumtaxat feratur ſententia,

tentia, appellatio non ſuſpendit eius executionem. n.98.

Poſſeſſorium agitatum per viam contractus, admittit appellationem quoad vtrumque effectum. n.99. & num.ſeqq.

Fallit quando ad rei poſſeßionem agitur vigore inſtrumenti guarentigiati. n.100.

Condemnatus principaliter & immediatè ad poſſeßionem tradendam vigore contractus appellat. num.101.

Quia nullum ſupereſt petitorium condemnato & obligato contra pactum & obligationem. ibid.

Poſſeſſorio deducto in ſtipulatione, cuius vigore quis condemnatus eſt, appellare licet. n.102.

Et idem quando quis petit de feudo ſe inueſtiri, quia agit ex contractu. n.103.

Condemnatus ad liberè dimittẽdum poſſeßionem appellat, quia continet mixturam. n.104.

Poſſeßio capta vigore pacti (de ingrediendo propria authoritate) eſt valida etiam non obtenta ſententia declaratoria. n.105.

Poſſeßionem ingredi quis poteſt propria authoritate, vrbanius facit adeundo iudicem. n.106.

Ad poſſeßionem vbi non eſt actum vigore contractus principaliter, ſed vigore clauſulæ conſtituti, vel pacti de ingrediendo propria authoritate, appellatio non ſuſpendit. n.107.

In poſſeſſorio ſi agatur ad caducitatem non principaliter, ſed incidenter & acceſſoriè, non admittitur appellatio. n.108.

Ad poſſeßionem vbi agitur non principaliter ex contractu, ſed vigore clauſulæ conſtituti in eo appoſitæ, appellatio non ſuſpendit. n.109.

Quia tunc debitor, nolens tradere poſſeßionem, videtur ſpoliare. n.110.

Quorum bonorum vtili interdicto petente filio feudi inueſtituram non licet appellari. n.111.

Quæſtio acceſſoriè & incidenter deducta ſuper validitate ſcripturæ in poſſeſſorio principaliter intentato, non tollit appellationem. n.112.

Titulum oſtendens ad conſequendam poſſeßionem petitam, non dicitur agere poſſeſſorio mixto. n.113.

Sententia continens cauſam falſitatis non exequitur in bonorum poſſeßione ſecundùm tabulas petita. n.114.

Grauamen illatum in ſententia poſſeſſorij, ſi reparari non poteſt per petitorium, admittit appellationem ſuſpenſiuam. n.115.

Condemnato ad poſſeßionis reſtitutionem, competenti retentionem dumtaxat, licet appellare. ibidem.

Poſſeſſorium iudicium motum contra detentatorem, qui non poteſt petitorium mouere, vt puta, commodatariũ, admittit appellationem. n.116.

Et huius doctrinæ plura redduntur exempla, remißiuè n.117.

Poſſeſſorium ſummarijßimum eſt præparatorium poſſeſſorij ordinarij. n.118.

Poſſeſſorium ſummarijßimum, & eius interlocutio durat vſquequo lata ſit ſententia diffinitiua in poſſeſſorio ordinario. ibidem.

Prima ſententia lata in poſſeſſorio ordinario contra obtinentem in iudicio ſummarijßimo, an ſit contra illum exequenda non obſtante appellatione. n.119.

Sententia de aperiendo teſtamento non recipit appellationem, quia celeritatem deſiderat. n.120.

A mandato de euacuando domum, ſeu vt dicunt de ſfrattando, an liceat appellari. n.121.

HAVD poſſum non fateri, hunc tritum
articulum, ex his, quæ variis in locis
apud Doctores ſcripta reperiuntur, vagantia,
quæ cùm inter ſe pugnent carentia diſtinctione,
illum, nedum difficilem; verùm
confuſum, & intricabilem reddant. quod vt
euites, ſingulas doctrinas ſuo proprio caſui
cũ ſui ſpecialitatis ratione adaptabo: vt quid
iure verum ſit, facilè cognoſcatur in poſterum,
neceſſitatis illius non oblitus: quòd iudicium
poſſeſſorium duplex eſt, aliud ſum- 1
marium, & interdũ ſummariiſſimum, aliud
ordinarium, ſeu plenarium.

Summarium iudicium poſſeſſorium au- 2
tem illud eſt, quod proditum eſt ex ſolo iudicis
officio implorato, præparatoriũ quoddam
iudicium ad poſſeſſorium ordinarium.
quod tunc locum habet, quando ſcilicet
vtraque pars contendit poſſidere, & quælibet
recuſat agere, & libellum offerre, actoríſque
partes ſuſtinere, inductum principaliter,
ne lite pendente, vel non pendente ſuper
poſſeſſione, ſeu poſſeſſorio ordinario,
partes veniant ad arma, ſe inuicem turbantes,
& pro libello enſem offerentes (vt inquit
Bald. *in l. quiſquis C. quorum appell. non
recip.)* cuius natura (cùm ſit momentaneum 3
aptitudine) exigit ſummariam cauſæ cognitionem,
quod nec requirit libellum, nec litis
conteſtationem, & concluſionem, nec ſententiam
diffinitiuam, ſed interlocutoriam
dumtaxat, præiudicium nullum afferentem,
nec in poſſeſſione, nec in proprietate, prout
ita in eamet declaratur, durante interim,
dum lis ſuper plenario iudicio poſſeſſorio,
vel petitorio diffinitiuè terminatur: & tunc
iudex ex officio vt occurrat ſcandalis, & rixis
imminentibus, nullo ſeruato ordine iudiciario,
ſed omiſſo penitus debet ſuper vltimo
eorum ſtatu poſſeſſionis, ſeu detentationis
probationes, ſeu informationes à
partibus ex officio recipere, & quem inuenit
in vltimo ſtatu, ſeu meliori poſſeſſione,
defendet, inhibens alteri, ne ad eam accedat,
nec alteram inquietet, donec vt actor
agens in poſſeſſorio plenario cognoſcatur:
quis verus ſit poſſeſſor, vt & iſte in petitorio

partes rei obtineat. Nam quemadmodum
poſſeſſorium ordinarium eſt præparatorium
iudicium petitorio, vt quis actor ſit cogno-
ſcatur, l.ordinarij C.de rei vindicatione. ita hoc
poſſeſſorium ſummarium eſt preparatorium
iudicio poſſeſſorio ordinario, vt dictum eſt,
& ideo ſummariam cauſæ cognitionem exi-
git, iuxta l. æquiſſimum (ex quo principium
habere creditur) ff. de vſufruct. & praxis à
l.liberis §.fi.ff.de liberali cauſa.ita optimè Paul.
Caſtr.in conſil.3.colu.2.lib.2. Bal. in l.ordinarij
col.3. verſic. ſed hic quæro. vbi Caſtren. & alij.
Alciat. conſ.386. in prin. Neuiz.conſ.8.num.7.
Ruin. conſil.28.colu.2. in prin. volu.4. Marſil.
in l.1. §.præterea, col.18. de quæſtio. & in ſin-
gula.543. Feli. in rubr. de treuga & pace §. qui
timet circa fi. Capicius deciſ.13. & deciſ.14.&
55. & 96. num.10. & deciſ.189. & deciſ.209.
Curtius Senior conſil.66. Patiſ.conſ.178.lib.4.
Iſſ. in l.ſuper poſſeſſio. num.15. & ibi Decius
num.10. C. de tranſact. idem Decius in l. vlt.
num.6. C. de edicto diui Adria. idem conſil....
Alban. conſ.75. Plot.Nouarienſ. in repetitione
l.ſi quando num.107.C.vnde vi.Corraſ.in l.na-
turaliter §. nihil commune, num.27. de acquir.
poſſeſſ Cephal.conſ.19 in fi.lib.1.qui declarant
Marian. Soci. Sen. in c.1.col.16.fall.54. Ce-
pola cautel.100. n 3. Natt. conſ.121. n.2.lib.1.
Maſſuerius in pract. tit. de poſſeſſorio num.24.
exactè Couarr. in pract.quæſt. c.17. per totum.
Tiraquell. in tract.le mort ſaiſit le viſ. 9. p. de-
claratione 9. in fi. Rebuff ſuper concord. Regis
Franciæ tit. de annatis. verſic. quinta tamen. ex
l.regni,& in commenta.regn.conſtit.tom.3.tit.de
mater. poſſ. art.1.gl.1. à num.4. Menoch. de
retinen. poſſ.rem.vlt. num.33. & à prin. Ro-
land. à Valle conſil.8. per totum, vol.4. qui-
bus adde noſtratem Gaſpar Rodrig. de anni.
rediti. lib.1.c.17. apud quos copioſè, & affa-
tim inuenies reſolutas multas difficultates,
4 attingentes huiuſmodi ſummarium poſſeſ-
ſorium iudicium, ad quos te remitto. latè
Riccius in pract.deciſ.2.p.deciſ.203. per totam
fol.279.

5 Et vltra ſupracitatos, quòd in huiuſmodi
iudicis officio, quod eſt poſſeſſorium ſum-
mariiſſimum, nullus ſit iuris ordo ſeruan-
dus, affirmatur gl. in clem.2. vt lite penden.
Bellame. deciſ.148.& deciſ.294. Bald.in l.ap-
pellatio. colu.2. C. de appell. Abb. in c. ex parte
col. penult. de reſcr. Socin.Senior in c.quoniam
frequenter.col.27. verſic.6. fallit vt lite non con-
teſta. Alexand. conſil. 99. num. 9. lib.5. Ripa
in c. ſæpe num.10. verſic. 3. quia de reſtitutione
ſpoli. Vantius in tractatu de nulli.in tit.quot &
quibus modis nulli. propri. poſſ. num.28. Lanfr.
de Orian. poſt alios plures ab eo citatos in
rubrica de cauſa poſſ. & propri. colu.8. & Bella.
deciſ.101. qui loquuntur in poſſeſſorio ſum-
mario, in remedio recuperandæ, & circa poſ-
ſeſſorium hoc remedium adipiſcendæ poſ- 6
ſeſſionis. idem probant Boër. in c.1.num.39.
& 40.de reſtitutio.ſpolia.poſt Abb. ibi Rebuff.
in practic.benefic. tit. de miſſione in poſſeſſionem
num.42.& 43. & in hoc remedio reſpectu 7
poſſeſſionis retinendæ ferè omnes ſuperiùs
dicti probant. & attende quòd huiuſmodi
remedium poſſeſſorium ſummarium, ſcili- 8
cet ex iudicis officio, locum obtinet in om-
nibus interdictis, & remediis poſſeſſoriis,
tam adipiſcendæ, quàm recuperandæ, & re-
tinendæ, vt eſt de ſingulis videre apud Me-
noch. de adipiſcen. rem.6 per totum, & de reti-
nenda, rem. vlt. per totum, & de recuperan. poſſ.
rem.17. vbi copioſè de ſingulorum qualita-
tibus, & difficultatibus, multa adnotatione
digniſſima, tã circa beneficialia, quàm tem-
poralia inuenies, ita vt omnia remedia poſ- 9
ſeſſoria ordinaria habent hoc præparato-
rium ſummarium, ſeu ſummariiſſimum.

Alterum verò iudicium poſſeſſorium eſt 10
ordinarium, & plenarium. in quo ipſamet
poſſeſſio deducitur, prout eſt in omnibus in-
terdictis poſſeſſoriis retinendæ, recuperan-
dæ, & adipiſcendæ. in quorum examinatio-
ne regulariter agitur de poſſeſſione plena-
riè iuris ordine ſeruato, & eiſdem ſolemni-
tatibus, & requiſitis, quibus tractari ſolent
cætera iudicia ordinaria, ſcilicet cum plena
cauſæ cognitione, ſeruatis iuris terminis
cum libelli oblatione, litis conteſtatione,
publicatione, & concluſione, & fertur ſen-
tentia diffinitiua, aſſerens quoad poſſeſſio-
nem perpetuum præiudicium, vt poſſeſſor
in poſſeſſione remaneat, & defendatur, ac
tueatur, donec altera pars, vt actor egerit,
& obtinuerit in petitorio, in quo tractatur
plenariè & ordinariè de iure partium, hoc
eſt de proprietate, l. exitus ff. de acquir. poſſ.
dicta ſic hæc interdicta poſſeſſoria ordina-
ria, quia in eis ordo iuris ſeruatur, Menoch.
in tractatu de recuper.poſſ.in præludijs ſeu rem.1.
num.34. probant B. in extrauag. ſed reprimen-
dum. in verſ. ſummariè poſt prin. Abb.in c.con-
ſultationibus circa fi. de off.delegati. Cagnol. in
l. impari ff. de regul. iur. Plot. in l. ſi quando
num.107. & 114. C. vnde vi. Caſtr. conſil. 3.
lib.2. & conſil.5. Marant. de ordine iudicio. 4.p.
9.d.num.46 ad fi. Natta conſil.532.n.9. tom 2.
vbi dicit certiſſimi iuris eſſe: cauſam poſſeſ-
ſoriam in procedendo, ſummariam non eſſe,
tamen eſſe ſummariam reſpectu probatio-
num, cùm leuiores ſufficiant (licèt quoad
hoc vltimum de probatione verum non di-
cat, vt ſtatim dicetur.) Natt. ipſe conſil.121.
num.2. & num.9. tom.1. Couarr. in practic.
quæſtio.c.17.n.3.verſ.tertiò erit hoc. exactiſſimè
Rolan.à Valle in conſ.8.vol.4 à n.16.cum ſeqq.

vltra

11 vltra quos & apud alios citatos in prioris
diſtinctionis membro, reperies illam conſti-
tutam differentiam inter hunc, & ſuperio-
rem caſum; vt in poſſeſſorio ſummario ſum-
maria cauſæ cognitio adhibenda ſit, in poſ-
12 ſeſſorio autem ordinario cauſæ cognitio
plenaria, & quæ requirantur generaliter in
vtriuſque cognitione; vide optimè Specula.
*in tit. de off. omnium iudicum. §. poſtremo, per to-
tum 1. p.* Marant. latè *de ordine iudicio. 4. p.
9. d.* & ad iſtos terminos, eſt reducendus, &
intelligendus doctiſſimus vir ille ſummi, ac
perpetui laboris Felician. *in ſuo erudito tract.
de cenſibus lib. 2. c. 1. n. 9. in fi.* qui Bart. & Ma-
rant. *vbi proximè* indiſtinctè dicunt, cauſam
poſſeſſoriam eſſe ſummariam.

Ab hac tamen regula vltima, vt in omni-
bus poſſeſſoriis ordinariè procedatur, exci-
13 pere poteris remedium illud *ex l. fin. C. de
edicto diui Adri.* quod inter alios adipiſcen-
dæ appoſuit 4. loco Menoch. nam in eo agi-
14 tur ſummariiſſimè, quod intelligi in omni-
bus caſibus, & reſpectu omnium perſona-
rum, quibus illo remedio potiri queunt, de
quo exactiſſimè per Doctores *in d. l. fin.* &
exactam repetitionem fecit Zuchard. *ibi,*
exactiſſimè etiam ſcripſit Menoch. *de adi-
piſcen. in prædicto rem. 4. per totum*, & facit
l. quiſquis C. quorum appell. non recip. quibus
15 adde remedium ex Carboniano edicto, iux-
16 ta *l. 3. §. cauſa de Carbon. edicto.* item cùm mu-
lier nomine ventris petit, ſe in poſſeſſionem
mitti, *l. 1. §. ſi ea ff. de ventre in poſſ. mit.* hîc
etiam adde aliud adipiſcendæ poſſeſſionis
17 remedium ex Saluiano interdicto, in quo
ſummariè etiam agitur, vt eſt videre ex his,
quæ latè Menoch. *de adipiſ. rem. 3. à num. 173.
cum ſequentib. & ſuprà* Natt. *conſil. 532. ſub
num. 10.*

18 Ex quibus reſultat componenda opinio-
num contrarietas: an in poſſeſſoriis iudiciis
ſemiplena, an plena requiratur probatio; &
quòd ſemiplena ſufficiat, ſcilicet, per vnum
teſtem, vel ſolam famam, probant B. *in
l. admonendi, col. penult. ff. de iureiur. & in l. 2.
C. quorum bonorum. & in l. admonendi, col. pe-
nult. ff. de iureiur. l. 2. §. vlt. C. vbi in rem actio.*
Cuma. *in l. 1. §. vlt. de prætoriis ſtipu.* Mateſila.
ſingul. 2. Afflict. *deciſ. 364. num. 5.* Beroius
conſ. 43. num. 46. lib. 3. Soci. *conſ. 266. num. 26.
lib. 2.* Alexand. *conſil. 91. in prin. lib. 1. & in
l. videlicet C. de Carbonia. edicto num. 2.* Car.
Ruin. *32. num. 7. volum. 4.* Aymon. Sauillia.
conſil. 158. num. 12. Petrus Dueñas *regul. 299.
num. 10.* Marſil. *ſingulari* 433. Sarmi. *de redit.
Eccleſiaſt. 1. p. c. 4. num. 3.* & extra iſtos non-
nullos alios citat pro hac ſententia Menoch.
de recuper. poſſ. rem. 15. num. 410. & ſeq. & in-
diſtinctè loquendo in omnibus poſſeſſoriis
hoc dicit Rebuff. *in commenta. conſ. reg. tom. 3.
tit. de mater. poſſeſſo. art. 7. gl. 1. num. 26.* Alciat.
reſponſ. 389. n. 3. Bellam. *conſ. 35. n. 6.* ea vtun-
tur ratione, quoniam cauſa poſſeſſoria ſit
modici præiudicij, *l. momentaneæ C. qui legit.
perſo. hab. ſtant. impedi. l. vnic. C. ſi de momen.
poſſ. fuer. appella.*

Sed contrariam ſententiam, & opinio- 19
nem, imò plenam, & legitimam probatio-
nem in iudiciis poſſeſſoriis requiri; probant
B. *in extrauag. ad reprim. verb. ſummariè.* gl.
Ofred. Iacobi. Butr. Cyn. Bald. Angel. & Sa-
licet. *in l. 1. C. quorum bonorum.* Lanfran. de
Oria. *in l. admonendi colum. vlt.* & ibi Curt.
Senior *col. 87. de iur. patron.* Decius *in c. cau-
ſam quæ col. 2. de iudiciis.* Anchar. *in clem. ſæpe
de verbor. ſignific.* & ibi Immol. *num. 41.* &
ibi Georg. Natt. *num. 15.* & dicit commu-
nem opinionem Alexand. *conſil. 187. in fi.
lib. 7.* Plot. *de in litem iuran. num. 115.* Ro-
land. à Valle *conſil. 5. num. 16. lib. 2.* Vantius
de nullit. ſentent. ex defectu proceſſ. num. 38.
Octauia. *deciſ. Pedemont. 9. q. num. 12.* Io-
ſeph. Ludoui. *deciſ. Peruſ. 59. num. 2.* noſtras
Ioan. Garcia *de nobilita. gl. 1. num. 51.* Afflict.
deciſ. 364. num. 5. plures refert & ſequitur
Plot. *in l. ſi quando num. 115. C. vnde vi.*
Cagnol. *in l. impari. num. 8. de regul. iur.* Gra-
tus *conſil. 110. num. 7. & 8. lib. 2.* Petrus Be-
neintendi *concl. 62. num. 10.* Natt. *conſil. 630.
num. 7. lib. 3.* mouentur, quia maximi mo-
menti eſt, poſſidere, *§. modum inſtitu. de in-
terdi.* & ſicut in cauſa magni præiudicij
exactæ probationes exiguntur, & ita in poſ-
ſeſſoria.

Et hanc contrarietatem cum fœdere di- 20
ſtinctionis componunt referendi ex mente,
& intentione relatorum, vt prima opinio re-
quirens leuem, & ſemiplenam probationem
procedat in poſſeſſorio ſummario, ſeu ſum-
mariiſſimo, momentaneo dicto, quod pro-
uenit ex officio iudicis, iuxta *l. æquiſſimum
ff. de vſufruct.* de quo nos ſuprà, vt pro-
bant leges pro contra allegatæ. & egregiè
declarat Curtius Senior *in d. l. admonendi
num. 323. verſic. ſecundo moneor.* vbi ita in-
telligit Bar. *in d. l. 2. §. vlt. C. vbi in rem
actio.* quo moti fuere Decius, & Mateſila.
quia iura allegata à B. loquuntur in præ-
paratorio poſſeſſorio, vt *in Carboniano edi-
cto*, ſequitur & animaduertit latè Ripa *in
cap. ſæpe num. 3. in fi. de reſtitutio. ſpolia.* Curt.
Iun. *in d. l. admonen. num. 68. in fi. de reſti-
tutio. ſpolia.* & apertè elegantérque decla-
rat Zuchar. *in l. vlt. numero 318. C. de edicto
diui Adrian.* Ioſeph. Ludoui. *deciſ. 59. num. 3.*
& Beroius *conſil. 43. num. 46. & 48. lib. 3.*
Menoch. *de recuper. poſſ. rem. 15. num. 413.* ſe-
quitur etiam & probat Marant. *in ſpeculo*

iudi.4.p.9.d.num.43..verſ. in iſta varietate & num.44.

21 At verò in cæteris poſſeſſoriis adipiſcendæ, nempe *in Saluiano interdicto, & l. fi. C. de edicto diui Adri.* licèt ſint poſſeſſoria ſummaria, requirunt tamen plenam, & legitimam probationem, ſeu informationem, ſummariè tamen quoad ordinem, & eius exactionem tractetur, non autem ſufficit probatio ſemiplena, vt de vtroque probat latè Menoch. *de adipiſcend.poſſ.rem.3.à num.172.* non enim hæres mittendus eſt in poſſeſſionem per vnum, vel per duos teſtes, & ecce etiam

22 in teſtamento militis, nam ad hoc vt hæres, ex eo in poſſeſſionem mittatur, debet plenè non ſemiplenè per famam, aut vnum teſtem teſtamentum, & inſtitutionem probare, ſed plenè. *l. diuus ff. de milita. teſtam.* nec ex eo quòd iudicium ſummarium requirat ple-

23 nam, integram, & perfectam probationem, efficitur ordinarium & plenarium, nec definit eſſe ſummarium, quia de articulo verè realiter & perfectè, non per ſemiplenam probationem, famam, vnum teſtem, aut indicia debet conſtare, & apparere, ſummariè tamen exigenda eſt ipſa informatio, quia

24 quando vnum iudicium eſt ſummarium, ſeu executiuum, omnes eius articuli incidentes, & adminicula iudicij ſunt ſũmarij, cùm ſint partes ipſius cauſæ principales, in illiſque eſt ſummariè, ſeu executiuè procedendum, vt in cauſa principali, quia de illis iudicandum, & prædicandum eſt, ac de ipſa cauſa principali, Bal. *in l.1.num.6. C.commu. de legatis.* optimè Iſſ. *in l.2. num.6. in fi.* poſt Bal. *C.eodem tit.* dicẽs, quòd ſi ex ſtatuto pro-

25 cedendum eſt ſummariè, ſuper inſtrumento guarentigio, ſuper hypothecaria, quæ mouetur ratione debiti in inſtrumento contenti, pariter erit ſummariè procedendum. B. *in l.creditores colu. vlt. verſ. erit igitur C. de pignori.* latè plura reddẽs exempla Menoch. *de arbitr.lib.1.quæſt.45. n.9.10.11.& 12.* plures ſequuti & citati à Nat. *conſ.21. num.11. tom.1.* Iſſ. *in rubr. l.qui admitti.colu.1.in fi.* Marant. *de ord.iudi.4.p.9.d.num.40.* Iſſ. *in l.vlt. §. vlt. num.3 ad fi.ff. de condictio. indebiti.* quem eleganter ſequitur Petra Sanct. *ſingular.23.* incipit *notant Bar.* Meno. *de adipiſ.poſſ.rem.3. à num.175.*

26 Non eſt enim bonum argumentum, in iudicio ſummario requiritur plena, & legitima probatio, ergo iudicium efficitur plenarium, & ordinarium, ex ſupradictis, vt (& perperam) putauit doctiſſimus Sarmiento *de rediti.Eccleſi.3.p. c.2.num.23.& 24.* dicens ille loquendo in interdicto Saluiano (& rectè in hoc primo) priùs debet conſtare an obligatio, & hypotheca ſubſiſtat, cùm ſine principali obligatione hypotheca nulla ſit, *l. res hypothecæ. ff. de pignorib.* ex quo infert Sarmiento, duo ſunt iudicia iſta, in primo agitur, an obligatio ſubſiſtat, & in eo dicit, requiri pleniſſimam cauſæ cognitionem, & tres ſententias ferri oportere. in ſecundo autem iudicio arguitur interdicto Saluiano ad auocandam poſſeſſionem rei hypothecatæ, & ſummariè ſecundùm naturam ipſius interdicti. ſed contra illum meritò inſurgit Menoch. *de adipiſcen.poſſ.d.rem.3.à num.172.* quia cùm cauſa principalis ſit ſummaria, omnes eius articuli incidentes ſummariè tractandi ſunt, nec ex eo figura & iudicij natura immutatur.

Quibus ſuppoſitis illa eſt iure ciuili conſtituenda regula generalis, & vniuerſalis, & in cunctis remediis poſſeſſoriis, tam adipiſcendæ, quàm retinendæ, & recuperandæ, in quibus agitur ad meram poſſeſſionem, à ſententia pro actore, puta, lata, appellatio non admittitur, emiſſa *ex l.1. C. ſi de momen. poſſ. fuer. appella. l. fi. ff. de appellatio. recipien. l. quiſquis C. quorum appella. non recip.* & vbilibet gl. Quibus locis ita notat B. per quem & plenè *in l.2. colu.2. verſ. quæro quæ eſt ratio, &c. ff. de appella. recip.* quia ſententia poſſeſſorij affert modicum præiudicium, ex quo eius grauamen reparari poteſt per diffinitiuam. Angel. *in conſ.107.* Bal. *in d.l.1.* Ab. *in c.cum ad ſedem colu. ante penul. de reſtitutio. ſpoliato.* Philip. Decius *conſ.28.num.4* omnes *in cap.1. de cauſ. poſſ.& propri.* Alberi. *in d.l.vnica.* Corſet. *ſingular. 10.n.1.lib.4.* alios referens comprobat Afflict. *deciſ. Neapol. deciſ.269. num.3.* Guid.Pap. *quæſt.37. ſi appelletur.* Bal. *in l.2.C. de Epiſcopals audi.* communiter Doctores *in l. vnica.* & præſertim Cæſar Contar *in rubr. num.74. C. ſi de momen.* Specul. *tit. de appellatio. §. in quibus num.8. in 6.lib.2.* Nicel. *in tract. de concord.gloſſ. concor.6.fall.6.num.26.tom.18. fol.192.* Rot. *deciſ.120. fuit reſolutum num.2.p.1. diuerſo.* gl. *in c. cum ad ſedem, in verb. interdictum, verſus ſi. de reſ. ſpoli.* Marqueſ. *tract. de commiſſ.p.2.in commi.appell.cap.2.n.38.* Veſtr. *in prax. lib.7. cap.3. num.2.* Vanti. *in tract. de nullit ſentent. quis poſſ. dicere de nulli. num.34. verſ. & propterea, fol.376.* Contar. *vbi proximè in prima ratione decidendi num.16. in fi. & n.17.* Ioan.Cor.Tholoſ. *in repet. l. naturaliter. §. nihil commune, in præludijs num.30.* Pariſ. *conſ.108. num.20.lib.1.* Iſſ. *conſ.187. colu.5. verſ. hoc aſſumpto lib.2.* Immol. *conſ.55. n.5.* Ab. *in conſ. 55. colu.1. verſ. aliam limitationem lib.2.* Brun. *conſ.98.n.9.* Barba. *conſ.82. colu.5. lib.3.* Natta *conſ.121. num.4. volu.1.* Menoch. *de recuper. poſſ. rem.9. à num.316.* Ioſeph. Ludoui. *deciſ. 20.n.16.* Rolan. à Valle *conſ.77. volu.2.* Octauia. *deciſ. Pedemon.25.n.4.* Lancelo *de attenta.*

2.p.

2.p. cap.12. limi.25. cum ſeqq. Rober. ſingular.
appeldationum 22. Capici. deciſ.34.n.1. Anto.
Gom. in l.45.Tauri num. fi. Couarr. in practi.
quaſtio. cap.23. num.8. Horatius Carpan. in
lucubratio.iuris ſine ſtatu Mediol.cap.150.gl.non
poſſit appellari à num.47.vſque ad num.50. Se-
quitur Doctor Felicia. de Solis in tract. de
cenſibus lib.3.cap.1.n.11. & multo fortiùs di-
cendum erit in iudicüs poſſeſſorüs ſumma-
29 riis, in quibus denegatam eſſe appellatio-
nem, probant Doctores hactenus citati, &
vide latè Eſcacia de appella. quaſt.17. limi.6.
memb.2. per totum fol.331. & alibi paſſim, &
nos variis in locis huius capituli, latè etiam
Riccius in pra.deciſ.2.p. deciſ.263.

30 Quorum quidem Doctorum potiſſima
pars abſolutè loquuntur in omnibus iudi-
ciis poſſeſſoriis, at nominatim & ſpecialiter,
quòd in poſſeſſorio tam adipiſcendæ, quàm
recuperandæ, & retinendæ poſſeſſionis ap-
pellatio ſit prohibita, loquuntur poſt plures,
ab eis citatos Marant. in ſpecul. iudicio. tit. de.
appella.294. Lancelo. Rober. de atten.2.p.c.12.
limi.25.num.10. optimè Anto. Gom in l.45.
Tauri num.194. Rolan. à Valle in conſ.77.n.9.
volu.2. Bar. in l.2. colu.2. num.4. ff. de appell.
recip. gl. in l.vnica in verbo momento. & ibi Bar.
quaſt.1. num 3. Salicet. poſſ.2. num.3. C. ſi de
momen. Marc. Anto. Cuch. tract. de mentien.
circa poſſeſſ. num.420. verſ. quid verò tom.3. p.2.
fol.300. Marqueſa. tract. de commiſſio. 2.p. de
commiſſ. appella. cap.2. ſub num.37. & 38. fol.37.
& de cõmuni opinione teſtantur, & ſequun-
tur Rolan. à Valle conſ.77. viſo num.9. lib.2. &
Cæſar Contar. in l. vnica in intellectu ſub n.1.
verſ. vnde is. C. ſi de momen. poſſ. & de magis
communi opini. teſtatur & ſequitur Ioan.
Cumia. ſuper ritibus Sicilia c.80.n.66. fol.253.
& eſſe approbatum à Rota, refert Contard.
vbi proximè in amplia. num.3. in fi. Achill. Per-
ſonal. tract. quorum bono. n.792. in fi. & n.493.
vbi de crebriori opinione tom.3. p.2. fol.279.
Eſcacia de appella. quaſt.17. limi.6. memb.3.
num.35. Couarr. practi. cap.23. num 8. Me-
noch (nullum allegans, ſed gloſſ. in d.l. vni.
C. ſi de momen. poſſ. fuer.) de recup. poſſ. rem.6.
num.48. ad med. Ruginell. in tract. de appella.
31 § 2. cap.3. num.653. in fi. fol.119. quod probant
ex generalitate d. l. vni. C. ſi de momen. poſſ.
fuer. appellat. ibi, cùm de poſſeſſione, & eius
momento cauſa dicatur, etſi appellatio in-
terpoſita fuerit: tamen lata ſententia ſorti-
32 tur effectum.) reddentes rationem, quia ta-
lis ſententia lata in mero poſſeſſorio parit
modicum præiudicium, cùm de facili po-
teſt reparari in iudicio proprietatis, quod
quidem indicant, & probant illa verba eiuſ-
dem legis ibi, de poſſeſſione, & eius momen-
33 to.) quod id ſignificat, quando de poſſeſſio-
ne tractatur, cuius præiudicium, non eſt
perpetuum, ſed momentaneum, dum in pe-
titorio cauſa terminatur, &c. latè Contard.
in rubr. d.l. vnica num.26. Gemini. in c. vlt.2.
quaſt.6. num.8. & ſic reſpectu obtinentis in
iudicio poſſeſſorio dicitur momẽtanea, quia
durat dumtaxat, dum non nanciſcitur vi-
ctoriam in petitorio, & ſic parui præiudicij:
reſpectu autem ipſius poſſeſſionis commoda
magna ſunt ex vulgaribus iuribus.

Et magis in ſpecie de ſingulis poſſeſſoriis 34
remediis probant multi, prout de poſſeſſo-
rio adipiſcendæ, ex l. fi. C. de edicto diui Adria.
& ſententia pro vtente ſuper eius remedio,
vt appellatio non detur, affirmant poſt l. fin.
ff. de appell. recip. & l. quiſquis C. quorum appell.
non recip. & Doctores in d.l. fi. C. de edicto diui
Adria. Pariſ. conſil 54. num.39. volu.3. Bald. in
l. vnica C. ſi de momen. poſſ. colu.2. in fin. verſ. ſed
pone. latè Zucher. in reperi. l. fin num. 435. &
441. verſ. & ſic erit concluſio. Roland. à Valle
in conſil.77. n.12. facit glo. in verbo miſſus in d.
l. fin. quam ſequuntur B. Bald. Caſtren. Sali-
cet. Alexand. & Iſſ. Curtius Iun. & Sebaſtia.
Sapia relati à Zuchardo ſuprà, infinitos con-
gerit Tiraquell. in tractatu le mort ſaiſit le vif,
p.6. declaratio 6. num.2. Guid. Papæ quaſt.132.
colu. vlti. Beroius quaſt. 44. Menoch. de adi-
piſcen poſſ. rem.4. à num.826. Ozaſc. deciſ. Pe-
demonta.25. num.9. Couarru. in practi. quaſtio.
c.23. num 8. verſ. tertia concluſio, rationem red-
dunt Doctores eandem, quam Conſultus, &
Imperator, ille in d. l. fi. hic in d. l. quiſquis,
quòd teſtatoris voluntas celerem executio- 35
nem deſiderat pariter, & in illo adipiſcendæ
remedio ex interdicto quorum bonorum, 36
affirmant Bart. in l.1. in fi. C. quorum bonorum.
per quem Marant. de ord. iudicio. 6. p. tit. de
appella. num.312. Menoch. de adipiſcend. rem.
1. num fi Beneintendi concl.79. num.6. Cache-
rian. Octauianus deciſ. Pedemont. 25. num.9.
Gozadin. conſ.5. colu.1. Rolan. à Valle conſ.77.
num.10. volu.2. Marqueſ. tract. de appella p.2.
in commiſſ appell. cap.2. num.56. fol.40. Capu-
taq. deciſ.223. conſtitutio. Aegudi. num.1. p.1.
Cæſar Contard. in l. vni. a in 4. ratione deci-
dendi num.1. & meliùs num.4. & limi.17. à
num.18. cum ſequentib. C. ſi de mom. poſſ. Ioſ.
Cum. in ritibus Sicilia cap.38. n.114. Ruginell.
tract. de appella. §.2. cap.3. num.649. & num.
650. & ſeqq.

Quod & procedit, etiam ſi ſtatutum ſim- 37
pliciter permittat poſſe ſemel appellari in
cauſis poſſeſſoriis. quia adhuc non licebit,
appellari à ſententia demittendo hæredem
ſcriptum in poſſeſſionem, Berol. quaſt.44. ſi
ſtatuta per totum, quem referunt & ſequun-
tur Achill. Perſonal. tract. de adipiſcen. poſſ.
num.333. verſ. qua regula, tom.3. p.2. fol.268.

Ruginel. *tract. de appella.* §.2. *cap.* 3. *ſub n.* 649.
verſ. 2. *in fi.* ſequitur & rationes reddens Eſ-
cacia *de appella. quaeſt.* 17. *limi.* 6. *memb.* 4. *à*
num. 23. *fol.* 347.
38. Ita & in aliis remediis adipiſcendæ poſ-
ſeſſionis probant ſingillatim Doctores, pro-
ut de interdicto quorum bonorum, vt non
admittatur ſuſpenſiua appellatio, firmant
Roland. à Valle *conſil.* 77. *viſo num.* 10. *lib.* 2.
Marant. *in ſpecul.* 6. *p. actu in prin. verbo &*
quandoque appellatur n. 323. *fol.* 308. Ioſ. Cu-
ma. *ſuper ritibus Siciliæ cap.* 38. *n.* 187. *fol.* 204.
Achill. Perſonal. *tract. de adipiſcen. poſſ. ſub*
num. 493. *& num.* 485. 487. *&* 489. Ruginell.
tract. de appella. §. 2. *cap.* 2. *num.* 653. *verſ. hæc re-*
media fol. 119. Cæſar Contar. *in l. vnic. limi.* 2.
§. 1. *n.* 1. 2. 9. 14. *&* 18.
39 Item nec in interdicto quorum legato-
rum non dari appellationem, ſcribunt Con-
tard. *d. l. vnica, in ſecunda ratione decidendi.*
num. 32. *& in ampliatione num.* 34. *&* 35. *& in*
ſecunda limitatione §. 1. *num.* 16. *&* 17. *in fi.* Ru-
ginell. *tract. de appella.* §. 2. *c.* 3. *num.* 454. *in* 4.
40 *caſu fol.* 100. item & in remedio *l.* 3. *C. de pi-*
gnori. in quo non dari appellationem tenet
Eſcacia *de appella. quaeſt.* 17. *limi.* 6. *memb.* 4.
num. 5.
41 Qui *num.* 132. affirmat, idem eſſe dicen-
dum in remedio, & caſu *l. fi. in rem ff. de rei*
vindi. nempe quando reus negat, ſe poſſi-
dere, vt euitet actionem realem contra ſe,
& poſtea conuincitur de mendacio, proban-
te actore quòd poſſidet, quo caſu actor mit-
titur in poſſeſſionem, ante eum dixerant, &
latè explicuere Ruginell. *tract. de appell.* §. 2.
cap. 3. *num.* 687. *verſ. vigeſimus primus* Cuch. *in*
repeti. l. fi. C. ſi de momen. num. 31. *inter tract.*
diuerſo. de mentiente circa poſſeſſionem tom. 3.
p. 2. *fol.* 293. & præcipuè *ſub num.* 419. *verſ. quid*
42 *verò & num.* 420 *fol.* 300. & quod in ſingulis
ſpeciebus poſſeſſionis adipiſcendę ſit prohi-
bita appellatio, vltra citatos ſcribit Ioan.
Baptiſt. Pontan. *tract. de ſpoli. lib.* 4. *cap.* 3. *ſub*
num. 40. *tom.* 14. *fol.* 305.
43 Pariter & in alio adipiſcendi remedio ex
Saluiano interdicto appellatio non admitti-
tur, nam hoc interdictum valde eſt vtiliſſi-
mum; cuius prærogatiuas, & excellentias ad
cœlum exclamant Doctores citandi; éſtque
remedium merè poſſeſſorium. Angel. Areti.
in §. *item Seruiana n.* 6. *Inſt. de actio.* Marant.
de ord. iudi. 4. *p. d.* 7. *num.* 11. Rolan. à Valle *conſ.*
14. *n.* 11. & quod eſt pinguius & vtilius ma-
giſque frequentius actione hypothecaria,
probant latè Neguſan. *de pigno.* 8. *p.* 3. *memb.*
44 *num.* 26. quod quidem competit fundi do-
mino contra colonum, vt adipiſci poſſit poſ-
ſeſſionem earum rerum, quæ in fundo loca-
to illata, inuectáque fuerint, ideóque pro-
penſione fundi locati præſtanda, quod eſt
directum interdictũ, vtile verò ad eius ſimi- 45
litudinem, datur etiam domino contra con-
ductorem prædiorum vrbanorum, vt poſt
Neguzantium & Bart. probat Meno. *de adi-*
piſcen. rem. 3. *num.* 14.
Et ad huius ſimilitudinem cõpetit etiam 46
hoc interdictũ Saluianum cuicumque alio
creditori habenti bona, ſui debitoris obli-
gata, ex quauis alia cauſa, etiam pecuniaria,
ſiue expreſsè, ſiue tacitè, vt probant B. *in*
l. 1. *num.* 2. *ff. de Saluia interdi.* in illis verbis: &
etiam cuilibet creditori.) idem B. *in l.* 1. *q.* 1. *C.*
de precario, & Saluiano inter. ibi, creditori.) &
paulò poſt Angel. Areti. *in* §. *idem Seruiana*
num. 6. *inſtitu. de interdi.* vbi in his ſcribit (ad-
uerte tamen, quòd cautus aduocatus num-
quam intentat hypothecariam, ſed vtile Sal-
uianum interdictum, quod competit cuili-
bet creditori, directum autem pro rebus co-
loni inuectis, & illatis, vtile pro rebus in-
quilini locatoris) hæc ille. Angelus alios ci-
tat, ita pro opinione Bart. reſpondit Alexan.
conſ. 185. *num.* 4. *lib.* 6. idem tenet Neguzan. *de*
pignor. p. 8. *memb.* 1. *num.* 6. *& in memb.* 3. *n.* 9.
ſentit Ripa *in rubrica ff. de pignori. num.* 19. ibi,
vel aliorum debitorum. ſentit Baro. *in* §. *adipi-*
ſcendæ inſtitu. de interdictis.
Et licet ex Sarmiento *de redditibus Eccle-* 47
ſiaſt. 3. *p. cap.* 2. *num.* 19. *& ſeqq.* & per Salicet.
& Bal. contrarium ſentiat Menoch. *de adi-*
piſcen. rem. 3. *à num.* 17. tamen ſuperiorem
Bar. opinionem, & ſequacium veriorem ar-
bitror, pro qua facit optimum, & élegans
conſilium Rolandi à Valle 14. *volu.* 1. *per to-*
tum. vbi conſultus defendit, hoc interdi-
ctum Saluianum vtile competere cuidam
mulieri pro dote promiſſa contra tertios
poſſeſſores rerum tacitè hypothecatarum.
eam tenet etiam Viuius *communi. opini. in* 4.
opinione lib. 2. *tractatuum*, vbi alios in id plu-
res citat *tom.* 1. Petrus Surd. *conſ.* 513. *num.* 18.
& ſeqq. tom. 4. vbi refert Rolandum. Rota per
Farinacium *deciſ.* 183. *per totam.* 1. *p.*
Quare cùm hoc interdictum Saluianum 48
merè poſſeſſorium ſit, in quo quidem de
ſola poſſeſſione contenditur, & eſt reme-
dium ſummarium, actio autem hypotheca-
ria dicitur remedium petitorium, quia in ea
de iuribus pignoris, & hypothecæ conten-
ditur, & debet probari de dominio, vel quaſi
debitoris, at iſto vtens Saluiano, non tene-
tur neceſſe probare, & docere; quòd res
obligata fuit in bonis debitoris tempore fa- 49
ctæ obligationis, vel poſtea, ſed ſufficit pro-
bare, quòd debitor illam poſſideret, ſecus in
eo qui intentat hypothecariam, quia tene-
tur probare, quòd illa res fuerit in bonis de-
bitoris, nec in Saluiano interdicto tanquam
poſſeſſorio

50 poſſeſſorio & ſummario, poſſe opponi exce-
prion es reſpicientes defectum pignoris, ma-
ximè vbi requirerent altiotem indaginem,
51 in hypotheearia ſic, de quibus & aliis pluri-
mis differenriis inter actionem hypotheca-
riam, & hoc Saluianum interdictum, & de
plurimis eius ſpecialitatibus, vide optimè &
latè per Nat. *conſ.* 532. *som.* 2. *per totum*, egre-
giè etiam per Rolandum à Valle *d. conſil.* 14.
per totum volum. 1. Menoch. *de adipiſ. rem.* 3.
per totum, vbi quid cõtinere debeat libellus,
quomodo ſenrentia concipienda, & de aliis
52 vide. & tandem ex his conſtat, ita ſe habere
hoc interdictũ Saluiannm ad actionem hy-
pothecariam, ſicut remedium poſſeſſorium
ad peritorium, vt ſuprà.
53 Igirur meritò à ſententia lara pro credi-
tore inrenrante hoc remedium, tamquam
merè poſſeſſorium, appellationi interpoſitæ
non defertur, licèt à lara in actione hypo-
theearia admittatur quoad vtrumque: ira
hanc eonelufionem probant poſt Iſſ. Bart. &
Bald. Maran. *de ordin. iud.* 6. *p. tit. de appella. nu.*
309. B. *in l.* 1. *in fin. princ. ff. de Saluia. inter. &*
in l. 1. *num.* 2. & ibi Salicet. *verſ. quaro quintò*
C. de precario & Saluia. inter. Alexan. *conſ.* 73.
num. 11. *lib.* 5. Cæpol. *cautel.* 81. *quando quis.*
Angel. Areri. *in §. item Sernian. num.* 9. & ibi
Gomez. de communi teſtatur, *inſtit. de actio.*
Corneus *conſil.* 140. *num.* 2. *lib.* 1. Lancelo. *de*
attent. 2. *p. c.* 12. *limi.* 25. *num.* 11. Menoch. *d.*
rem. 3. *num.* 186. & poſt alios optimè Nar. *d.*
conſ. 532. *n.* 5. *vol.* 2. Rolan. à Valle *d. conſ.* 14. *à*
num. 3. *volu.* 1. Franciſ. Sarmien. *in tractatu de*
rediti. Eccleſ. 3. *p. c.* 2. *num.* 26. *ad fin.* Neguz. *in*
tractatu de pigno. p. 8. *memb.* 1. *num.* 3. Siluian.
conſil. 36. *num.* 2. & per Menoch. ira etiam
Gratian. *in diſcepta. foren. c.* 103. *à princ. tom.* 1.
quare aduerte aduocate, vr quoties ſeſe of-
ferat occaſio, hoc remedium intentes, quo
quidem multo commodiùs conſulis clien-
tulo.
54 Et quòd in interdicto vti poſſidetis reme-
dio ſeilicer retinendæ appellatio non ſir li-
cita, probanr in ſpecie Butr. *in c. tuam nu.* 14.
de ordin. cognit. Afflict. *deciſ.* 269. Rebuff. *in*
commenta. ad conſtit. Galli. 3. *tom. tit. de materijs*
poſſ. art. 7. *glo.* 1. *num.* 18. Corneus *conſ.* 10. *li.* 4.
Capicius *deciſ.* 1. *num.* 23. Menoch. *de retinen.*
55 *poſſ. rem.* 3. *num.* 843. qui idem probat in re-
medio reeuperandæ poſſeſſionis, vt non ap-
pellerur à mero poſſeſſorio, ibi, *de recup. rem.*
9. *à num.* 316. *cum ſeqq.* Cæſar Contar. *in d.*
l. vni. in ampliatio. ſub num. 10. *C. ſi de momen.*
poſſ. ſequitur Eſcacia *de appella. quaſt.* 17. *limi.*
6. *memb.* 5. *à princ.* vbi latè comprobat in ſin-
56 gulis retinẽdæ poſſeſſionis ſpeciebus dene-
gatam eſſe appellationem, prout in ſenten-
tia lara in interdicto, ne vis fiat ei *num.* 1. &
in ſententia lata ſuper interdicto vtrobi, quę
vide *num.* 2. & de ſententia ſuper vri poſſi-
detis, *num.* 3. & ſnper inrerdicto de ſuperfi-
cie *num.* 4. & interdicto de itinere, actúque
priuato *num.* 5. de quo & de inrerdicto de
aqua quoridiana & æſtiua, tanquam haben-
ribus mixturam, vide ibi contrarium, & nos
inferiùs, & de interdicto de riuis *n.* 7. & ge-
neralirer quòd in interdicto retinendæ non 57
cadat attentatum, tenenr Hieronym. Man-
fred. *de attenta. p.* 7. *à n.* 33. plures citat Mier.
de maiora. 3. *p. quaſt.* 25. *ſub num.* 48. *in* 2. *im-*
preſſione. Gutier. *canoni. q.* 34. *n.* 88.
Et loquendo in interdicto recuperandæ 58
poſſeſſionis, vt non admittitur appellatio
ſuſpenſiua, vltra Doctores ſuperiùs relatos,
tenet Contard. *in l. vnica, in ampliat. ſub n.* 34.
C. ſi de momen. poſſ. & num. 8. *verſ. continetur*
cum num. ſeqq. & num. 32. *& limi.* 2. *§.* 1. *à n.* 3.
cum ſeqq. & num. 8. *gl.* 1. & Salicet. *in l. momen-*
taria num. 4. *verſ. tertia vtilitas erit. C. vnde vi.*
Decius *conſ.* 28. *ſub num.* 4. *colu.* 4. Rugi. *tract. de*
appell. §. 2. *cap.* 3. *num.* 673. Eſcacia *de appell.*
quaſt. 17. *limi.* 6. *memb.* 6. *à prin.* vbi per exren- 59
ſiones recenſet omnes, & ſingulas huius in-
terdicti ſpecies, vt in eis à lata ſententia ap-
pellatio denegetur, quem vide.
At quòd iure Regio in poſſeſſoriis ordi- 60
natiis aliud ſir dicẽdum, nempe ita demum
executionem permitri, cùm duæ ſententiæ
confotmes laræ ſint, à quibus vlteriùs appel-
late non licet, vt poſtea bene poſſit, firmant
Iacob. Sahagum *in cap.* 1. *num.* 78. *de ſequeſtr.*
poſſ. & fructuum. Anron. Gom. *in l.* 45. *Tauri*
num. fi. ad fi. Couar. *in practi. quaſt. cap.* 23. *n.* 7.
quos referens ſequitur Felician. *de cenſib.*
lib. 3. *cap.* 1. *num.* 11. *ante fi.* quod quidem mo-
dò non examino, ſed vide leges Regias qui-
bus fundantur, & ſecundùm eorum termi-
nos Doctores intelligi, verum tamen eſt,
quod in illis iudiciis ſummariiſſimis, de qui-
bus *ſuprà & rem. l. fi. C. de edic. diui.* appella-
rio non ſuſpendit, vt quotidie vulgò vide-
mus, & idẽ in Saluiano, ob eius ſpecialitares.
Et randem pro comprobatione & iuſtifi- 61
catione huius regulæ propoſitæ adde, quòd
cùm à poſſeſſorijs ordinariis ſeu plenariis
appellatio non admittatur, mulro minus
admittenda eſt in indiciis illis ſummariiſſi-
mis præparatoriis otdinariorum poſſeſſorio-
rũ ex officio indicis, iuxta *l. aquiſſimum ff. de*
vſufruct. de quibus nos larè *ad prin. ſuprà*, ita
hane conſequenriam deducit Rolan. à Valle
conſ. 8. *num.* 34. *&* 35. *volu.* 4. ex Aleiaro *conſ.*
386. Iſſ. *in l. quod iuſſit num.* 29. *de re iudicata*
Couarru. *in practi. queſtio.* 17. *n.* 7. Menoch.
de adipiſ. poſſ. rem. 6. *num.* 48. Brun. *conſ.* 98. *n.* 9.
Boërius *in conſuetud. Biturig. §.* 4. *de iuriſd.*
omni. iudi. Rebuff. *in commenta. ad Reg. conſti.*
tom. 3.

Digitized by Google

tom.3.tit. de mater. poſſ. artic.1.gl.1.num.23. Ioſeph. Ludouic. *deciſ.20.num.9.* Beneintendi. *conſ 79.dub.1.* & quòd nec ſupplicari poſſit, vide Couar. *vbi ſuprà d.cap.17.num.4.verſ. octauo.* Riccius *in pra.deciſ.203.p.2.per totam.*

62 Hanc tamen regulam hactenus tot authoritatibus, legibus, & rationibus comprobatam declara: vt intelligatur prohibita appellatio quoad effectum ſuſpenſiuum dumtaxat, non autem quoad deuolutiuum, quoniam licèt executio ſententiæ latæ in meris poſſeſſoriis pro actore non retardetur per appellationem ſubſequutam; tamen cauſa deuoluitur ad ſuperiorem facta exequutione, vt ipſe de iuſtitia, aut iniuſtitia ſententiæ cognoſcat, ad reuocandam, vel confirmandam ſententiam, non tamen poteſt reuocare executionem eius tanquam attentatam, quia illud non cauſat iſtam declarationem, probat omnis Doctorum caterua hactenus à prin. huius articuli relata, qui quidem omnes abſolutè (demtis protinus allegandis) cùm de prohibenda appellatione à poſſeſſoriis hanc declarationem adiungunt, teſtantes de communi, & magis receptiori, quos non repero.

63 Vltra quos hanc inſuper tenent poſt Bar. (cuius eſt originalis) *in l. ante ſententiam ſub num 6.ff. de appella.recip.* Ab. *in c.cum ad ſedem ſub num.30. de reſti.ſpoli.* Ioſ. Ludoui. *deciſ. Peruſ.20. Domin. Martiana num.14.15.& 18.* Ruginell. *tract.de appella.2.§.cap.3. ſub n.706.* & magis communem teſtatur Marant. *de ord.iudicio.6.p.actu 2. prin. in verb. & quandoque appellatur num.305. in fi. & 306. limi.16. fol.504* & de magis communi teſtatur etiam Eſcacia *lib.1.cauſa.ciuil.& cri.cap 97.ſub n.54. & tract. de appella. quæſt.17. limi.6. memb.7. n.16.& 22.* & magis receptam dicit Couarr. *practi. quæſt.d. cap.23. ſub num.8. verſ.ſecunda concluſio.* veriorem firmant Menoch. *de adipiſcen.rem.4 quæſt.100.num.828. & de recuperan. rem 9. num.322.* Afflict. *deciſ.269. in fi.* Lancelo. *de attenta.2.p.cap.12. limi.25. à n.4. cum ſeqq.* alios citat Contard. *in repet. l. vni. in intellectu num.2. & 3. C. ſi de momen. poſſ.* (licèt non ſequatur) & quòd ſit vſu recepta, teſtatur Mar. Anton. Cuchus *tract. de mentien.circ. poſſ. num.422.tom.3.p.2.fol.300.* Marqueſa. *tract.de commiſſ.p 2.de commiſſ. appell. cap.2. num.39.fol.37.* & iterum *in ſecunda impreſſione p.1. de commiſſ. in poſſ.* Saluia. *cap.21. num.33.fol.236.* Rebuf. *tract. de ſent. executio.art.5.gl.3.ſub num.1.& 2.tom.1.* Marc. Anton. de Amat. *deciſ.88.* probat text. expreſſus *in d. l. vnica C. ſi de momen. poſſ.fuer. appella.* Riccius *deciſ.203.à prin.p.2.*

64 Qui autem contrariam tenuere, vt quoad vtrumque effectum in poſſeſſoriis ſit appellatio prohibita, minimè audiuntur, & huius fuit author Bal. *in d. l. vnica.* licèt parum ſibi conſtans, qui contrariam tenuerat *in l.2.C. de Epiſcopa audien.* idem quod Bal. *in d.l.vnica.* ſenſiſſe videtur Pariſ. *conſ.108 n.2.* & cum Bal. communem dicit (& malè) Decius *conſ 28. num.4. verſ. non obſtant allegata.* Iſſ. *conſ.187. colu.5. verſ. hoc ſumpto lib.2.* Immol. *conſ.55. num.5.* & videtur Bal. etiam ſequi Brun. *conſ.98. num.9.* tenuerunt etiam Salicet. Roland à Vall. Conrar. Achil. Perſonal. Ozaſc. Lucas Pæt. Hiero. Gabri & alij, quos refert Eſcacia *d. tract. de appell. limi.6. memb.7.num.19.fol.379.* & alij qui communem dicunt.

Et hanc tibi recenſere volui, vt memor 65
ſis, quòd ex ea moti fuere aliqui, aſſeuerare, quòd cùm à diffinitiua non admittatur appellatio in poſſeſſoriis, tamen admittatur à qualibet eius interloquutoria, quia iam eſt grauamen irreparabile per appellationem à diffinitiua, cùm ab ea non appelletur, quoniam ſi hæc Baldi, & ſequacium opinio fuiſſet vera, ſcilicet, vt quoad vtrumque effectū appellatio ſit prohibita: probabilis redderetur horum Doctorum ampliatio, ex iis, quæ ſuprà reſoluimus *lib.2. cap.7. per totum,* quòd quando à ſententia diffinitiua prohibita eſt appellatio, quoad vtrumque, per- 66
miſſa cenſetur etiam quoad vtrumque effectum à qualibet interloquutoria, & quolibet grauamine incidente, quia iam non reparatur. At ſecus ſit quando appellatio prohibetur quoad deuolutiuum tantùm, quia tunc regulariter etiam eſſe prohibitam à qualibet interloquutoria, probaui. at cùm iſta Baldi opinio falſa ſit, & improbata, & pro contraria ſit vniuerſa Doctorum obſeruantia (prout dixi) probant omnes Doctores hactenus ad articulum citati, non admitti poteſt. at ſi vera foret Baldi opinio (ſecundùm ea quæ nos ſuprà in d. p. 2. c. 7. cui hæc adde & nota, admitteretur appellatio ſuſpenſiua à quolibet grauamine incidenti.

Sed ſupradicta regula hactenus compro- 67
bata; appellationi à meris poſſeſſoriis non deferendum procedere, aduertas iure ciuili. nam iure canonico regulariter ab omni iudicio poſſeſſorio, niſi appellationi emiſſæ iudex Eccleſiaſticus deferat, vim fieri declarant ſuprema tribunalia, quia licita eſt quoad vtrumque effectum, deuolutiuum, & ſuſpenſiuum, de quo habemus iura expreſſa, probant text. *in c.ſignificauerunt, de teſtibus.* & ibi notat Innocent. & communiter Doctores. probat text. *in c. cùm ad ſedem, de reſtitutione ſpoliato.* & ibi gl. magna *in fi.* & plenè Ab. *num.3.* dicens communem. probat

text.

text. *in c.ex conqueſtione eodem tit.* text. *in clem.
vni.de ſequeſt.poſſ.& fruct. Clem.* 1. *de cauſ. poſſ.
& propri.* & vtrobique gl. & Doctores, gl. *in
c.ei qui appellat.*§. *de poſſ.*2. *quæſt.*6. vbi Archi.
& communiter Doctores. Specul. *in tit. de
appella.*§. *in quibus verſ.*6. *non appellatur.* & ibi
Ioan. And. Bal. *in l.vni.colu.penul.in prin.* & ibi
Salicet. *num.*6. dicens communem, *C. ſi de
momen.poſſ.* Ludoui. Roma. *conſ.*324. *in prin.*
Ab. *conſ.*55. *colu.*1. *in volu.*2. Decius *conſ.*28.
Pariſ. *conſ.*108. *colu.*3. *volu.*1. Ripa *in cap. ſæpe
num.*3. *de reſtitutione ſpolia.* Auguſti. Beroius
*quæſt.*52. *an iudex ſub num.*8. Alex. *conſ.*99.
*Viſis proceſſibus lib.*5. Bal. *conſ.*366. *quanquam
num.*4. *lib.*3. Ioan. Corraſ. *in l. naturaliter* §. *ni-
hil commune, ff. de acquir.poſſ. num.*26. Veſt. *in
prax.lib.*7. *cap.*3. *num* 2. Capell. Tholoſ. *deciſ.
fi.num.*2. Guid. Pap. *tract. de appell. quæſt.*83.
*num.*55. Benecintend. *deciſ.*79. *num.*1. Marant.
*in ſpeculo iudicio.*6. *p.tit.de appellatio. num.*295.
Lancelo. Robert. *de attent.*2. *p.cap.*12. *limi.*25.
*num.*18. Cæſar Contar. *in repeti. l. vnica C. ſi
de momen.poſſ. fuer. appella. lim.*3. *num.*2. Hu-
berti. Zuchat. *in l.vlt. C. de edicto diui Adria.
num.*441. Viuius *commun.opin.*22. Couarr. *in
practi.quæſtio.cap.*17. *ſub num.*7. Anton. Gom.
*in l.*45. *Taur. ſub n.fi.* Felicia. de Solis *in tract.
de cenſibus lib.*3. *cap.*1. *ſub num.*11. & ferè om-
nes cæteri Doctores ſuperiùs pro regula ci-
tati. hanc probant doctrinam, Ozaſc. *deciſ.
Pedem.*25. *num.*18. *in fi.* Ioſeph. Ludo. *in deciſ.
Peruſ.*20. *num.*19. *&* 20. Marqueſ. *tract.de ap-
pella.p.*2. *in commiſſ. appella. cap.*2. *n.*43. *fol.*38.
& 54. *fol.* 40. *in* 1. *impreſſ.* Menoch. *tract. de
adipiſcen. rem.*4. *q.*100. *n.*840. idem Marqueſ.
*p.*1. *de commiſſ. in poſſ.ſalu. mand. de man.* &c.
*cap.*21. *limi.*26. *num.*86. *fol.*242. *in* 2. *impreſſ.*
Achill. Perſonal. *tract.de adipiſcen. num.*346.
*verſ.& quamuis fol.*269. plurimos citat, & ſe-
quitur Contard. *vbi proximè d.limi.*3. *num.*5.
*& limi.*4. *num.*1. Ioan. Baptiſ. Ponta. *tract. de
ſpol. lib.*4. *cap.*3. *num.*41. *verſ. verum. tom.*14.
*fol.*305.

68 Hinc eſt, vt etiam in remedio recuperan.
ex c. reintegranda 3. *quæſt.*1. (cùm ſit reme-
dium inuentum, & inductum à iure cano-
nico) appellationi ſi non deferatur, vim fa-
ciet iudex, quod procedit non ſolùm quan-
do intentatur in foro Eccleſiaſtico, ſeu ca-
nonico, verùm etiam quando intentatur in
iudicio ſeculari (quòd rectè fieri valet) ita
poſt alios probant Practi. Papienſ. *in forma
libelli.in cauſa ſpoli.poſſeſſa.in verbo,per noſtram
diffinitiuam num.*3. Nat. *conſ.*566. *lib.*3. *& conſ.*
583. *num.*4. *& n.*13. *volu.*3. Ioannes Olden.
*in tract.de iur.& æquitate tit.*12. Bal. *conſ.*321.
*ad euidentiam præmittendum eſt, quòd aliquan-
do.colu.*1. *lib.*3. idem Bal. *in c.querelam. colu.*4.
verſ.ſed nunquid de electio. Ripa *in c. ſæpe in fi.
de reſti.ſpoli.* Alciat. *reſponſ.*56. *num.*6. Ozaſc.
*deciſ.*25. *in fi.* Menoch. *de recuper. poſſ.rem.*15.
(vbi latè de materia) *à num.*641. reddunt ra-
tionem: quia cùm hoc ſit poſſeſſorium re-
medium iuris canonici, quo permiſſa eſt ap-
pellatio quoad vtrumque, & illud inten- 69
tans intelligitur cum omnibus ſuis qualita-
tibus, inter quas eſt iſta appellationis per-
mittendæ, quia qui aliqua diſpoſitione, & 70
priuilegio vti vult, debet vti eo cum omni-
bus ſuis qualitatibus, *l. vlt.* §. *ſed & ſi præfa-
tam, &* §. *ſin autem hoc aliquis, verſ. cùm enim
C.de iur. liber.* plura ſimilia affert Neuiz. *conſ.*
87. *num.*14. quia res ſemper tranſit cum ſua
qualitate, *l.age cum Geminiano C. de tranſactio.*

Sed huic propoſitæ regulæ, & declaratio- 71
ni ſolet per nonnullos replicari ex Ægidia-
na conſtitutione, qua expreſſè deciſum ſtat,
ab omni iudicio merè poſſeſſorio non licere
hodie appellari, ſed primam ſententiam exe-
cutioni mandandam appellatione penden-
te, cuius meminere protinus citandi, & alij
plures; cuius quidem noua determinatione
multi non indocti ſubſiſtunt. Sed reſponde,
quòd ea non obſtante, præpoſita doctrina, 72
etiam hodie iure canonico procedit, quo-
niam Ægidiana conſtitutio eſt coarctata, &
limitata ad certas cauſas, & ad certas perſo-
nas dumtaxat, Veſtrius *in pract. lib.*7. *cap.*3.
Cæſar Contard. *de Aeguidiana quæſt.*1. *&
ſeqq.* item Æguidiana eſt localis, lata pro
certis locis, & prouinciis dumtaxat, vt ad-
uertit idem Contard. *de Aeguidiana quæſt.*3.
*à num.*1. Paz *in prax.de tenuta cap.*12. *num.*22.
nec Æguidiana habet locum niſi in ſtatu 73
Eccleſiaſtico ſedi Apoſtolicæ immediatè
ſubiecto, ex Pauli III. prouiſione, & con-
firmatione, vt aduertit Ioan. Baptiſ. Pont. *de
ſpolio p.*3. *cap.*3. *num.*42. Mohedan. *deciſ. Rotæ
diuerſo.*112. *in prin.& num.vlt.p.*3. *lib.*1. *& de-
ciſ.*185. *num.*2. *p.*3. *lib.*2. *& deciſ.*187. *lib.*3. *p.*3.
Paz *de tenuta, vbi proximè num.*24. intra li-
mites tantùm temporalis Eccleſiæ iuriſdi-
ctionis, Cæſar Contard. *vbi proximè quæſt.*4.
*num.*8 *ad medium.* Rot. *deciſ.*112. *num.*4. *lib.*1.
*p.*3. *diuerſo.* nec habet locum inter perſonas 74
Eccleſiaſticas, vt opinatur Octauian. Veſtr.
*in prax.lib.*7. *c.*3. *num.*4. Hondedeus *conſ.*20.
*num.*10. *lib.*2. Chriſtophor. de Paz *vbi proxi-
mè num.*27. Et ideo commiſſio ſuper appel- 75
latione appoſita in Rota, ſolet dari cum
clauſula (ſine præiudicio legitimæ executio-
nis, quatenus Æguidianæ locus ſit) vt obi-
ter dixit Lancelo. *de attenta.*2. *p.c.*12. *limi.*25.
*num.*31.

Nec obſtat text. *in c. fi.*2. *q.*6. vbi Archi. 76
*num.*17. quòd illo decreto canonico eſt ca-
nonizata *l.*1. *C. ſi de momen.* & ſic etiam iure
canonico prohibita intelligitur appellatio
in

in poſſeſſorio, quia reſpõdetur, quia illud c.fi.
verſ.de poſſeſſione. non eſt iuris canonici. ſed
ſunt verba Gratiani complicãtis decretum,
cuius verba non habent vim canonis, ideó-
que non canonizant Ioan. Andr. *in additio.ad*
Specul tit. de appella. §. *in quibus. verſ. ſexto ſub*
*num.*8. Federi.de Senis *conſ.*76. *Domino audi-*
tori ſub num. 1. Menoch. *tract.de adipiſcen. poſſ.*
*rem.*4.*quæſt.*100.*num.*842. *&* 843.*fol.*153. &
Contar. *in l.vni.in* 2.*ratione decidendi num.*31.
C.ſi de momen.poſſ. Eſcacia *de appella.quæſt.*17.
*limi.*6.*memb.*7.*num.*2.

77 Hanc tamen concluſionem, quòd iure
Pontificio appellationi non deferens in poſ-
ſeſſoriis remediis iudex vim nullam faciat,
vt limites, velim in iudiciis poſſeſſoriis, quæ
ſuperiùs ſummariiſſima dixi, vt in iis appel-
lationi niſi iudex Eccleſiaſticus deferat, vim
faciet manifeſtam. ſiquidem non ſuſpendat
executionem ſententiæ, prout ita in reme-
dio adipiſcendæ poſſ. *ex l. fi. C. de edicto diui*
Adri. dixerunt, vt author huius opinionis
Bal. *conſ.*141. *num.* 1. *lib.*1. idem Bal. *conſ.*203.
*lib.*4. *& ex c.vlt.* §.*ſiquis* 2.*quæſt.*6. vbi Archi-
dia. defendit Beroius *quæſt* 44. *per totam.* &
ante eos fuit opinio Innocentij *in c.paſtoralis*
*num.*3. *verſ. ad hoc ita intelligendum.* Salicet.
*in l. vnica C.ſi de momen. poſſ. fue. colu.*3. *verſ.*
quæro ſecundò. Menoch. *de adipiſcen. rem.*4.
*quæſt.*1011. *num.*840. Eſcacia *de appella. q.*17.
*limi.*6. *memb.*4. *num.*31. *& memb.*7. *num.*12.
Zuchar. *in d.l. fi. C. de edicto diui Adri. n.*441.
Tiraquell. plures referens *in tract. le mort*
*ſaiſit.p.*6. *declaratio.*6.*num.*2. Couarr. *in practi.*
*quæſtio.cap.*23.*num.*8.*verſ.tertia concluſio.* Lan-
celo. Robert. *de attenta.*2. *p. cap.*12. *limi.*25.
*num.*27. Ioſeph. Ludoui. *deciſ.*20. *n.*20. Me-
noch. *de adipiſcen. poſſ. rem.*4 *à num* 840. *cum*
ſeqq. Petr. Beneintend. *concl.*79. *num.*7 *in fi.*
Marta *de iuriſdict.*4.*p.cent.*2.*caſ.*159. *num.*19.
& 20. Riccius *in pra. deciſ.* 2. *p. deciſ.*203. *per*
totam.

78 Et rationem reddunt, tum quia, vt *ſuprà*
diximus, *& l. quiſquis C. quorum appella. non*
recip. & l.ſi ff.de appellat.recip. teſtatorum vo-
luntates, & teſtamenta celeritatem, non di-
lationem requirunt, quia ideo cùm omnes
cauſæ, quibus hæc militat ratio, omni iure
canonico etiam, appellatio non ſuſpendat,
diximus ſuprà hoc lib.3. c.1. & alibi paſſim,
nihil mirum eſt hic caſus illo potiatur pri-
uilegio iure canonico, pro qua opinione eſt
text. *in d.c.vlti.* §.*ſi quis* 2.*q.*6. & etiam quo-
niam ſi ius ciuile teſtatorũ diſpoſitioni pie-
tate, & charitate ductum multum fauet,
multo plus debet fauere Pontificium, iuxta
text. *in c.cum eſſes. de teſtam.* vbi Doctores, vt
dixit Menoch. *ſuprà*, alia etiã vtitur ratione
79 Couarr. *in d.c.*23.*ſub d. num.*8.*verſ.tertia con-*
cluſio. nec ſunt ferendi Beroius, Beneinten.
& Ioſeph. Ludoui. *vbi proximè* putantes ap-
pellationem hoc caſu eſſe prohibitã etiam
iure ciuili, quoad vtrunque effectum, deuo-
lutiuum & ſuſpenſiuum, cùm contrarium
& rectè cõmuniter ſuprà citati omnes Do-
ctores dicant, & text. *in d.c.vlt.*§.*ſi quis* 2 *q* 6.
eſto quòd ſit canonizata lex *quiſquis C. quo-*
rum appellationes non recipian. generaliter lo-
quentes, & ſine diſtinctione debẽt intelligi,
prout intelligunt eandem legem communi-
ter Doctores, minimè admittatur appella-
tio quoad ſuſpenſiuum, ſecus quoad deuo-
lutiuum, nec iure canonico cenſenda eſt im-
mutata diſpoſitio *d.l. quiſquis*, maximè cùm
eo iure in poſſeſſoriis regulariter admittatur
quoad vtrumque (vt dictum eſt.) ita Me-
noch. latè *d.rem.*4. *num.*841. *& ſeqq. ſurſùm-*
que, vbi exactè curat probare, illam legem
non eſſe canonizatam, ſed eſſe à Gratiano
inter canones relatam, quem vide.

Et ex identitate rationis, ſcilicet celeri- 80
tatis, limita vlteriùs præfatam concluſio-
nem; vt ſcilicet iure etiam canonico appel-
lationi ſit deferendum à ſententia lata in il-
lis ſummariiſſimis iudiciis poſſeſſoriis præ-
paratoriis ordinarij poſſeſſorij, ex iudicis of-
ficio, iuxta *l.æquiſſimum ff.de vſufruct.* de qui-
bus ſuprà ad prin. cap. quoniam ſunt reme-
dia extraordinaria, & inducta pro euitan-
dis ſcandalis, & rixis ex imminenti periculo
inter litigantes, certantes poſſidere, quæ
ratio multo fortiùs iure canonico impedit
appellationem, & in ſpecie ita ſcribit Bene-
intendi *conſ.*79. *num.*6. *in fi.* plures adducit
rationes Menoch. *de retinend.poſſ.rem.*6.*n.*49.
Contar. *in d.l.vnica limi.*3.*n.*48.*& fi.* Ioſeph.
Ludoui. *in deciſ.Peruſ.*20.*num.*11.*p.*1. Lancel.
tract. de attenta. 2. *p.cap.*12. *limi.*25. *num.*26.
Eſcacia *de appellatio. quæſt.*17.*limi.*6.*memb.*1.
*num.*4.

Idem etiam arbitror, eſſe dicendum iure 81
canonico, ac iure ciuili (ſecundùm quæ ſu-
prà probaui) appellationi non eſſe deferen-
dum interpoſitæ à ſententia lata in remedio
illo ſaluberrimo, ex Saluiano interdicto,
nam cùm in eo diximus, ſummariè agi, &
nec admitti exceptiones altiorem indagi-
nem requirentes, & alias ſpecialitates, ita
nec iure canonico admittendam appellatio-
nem quoad deuolutiuum, quod ita inuenio
Rotam determinaſſe 14. Octobris 1566. quæ
eſt deciſio inter collectas per Caputaq. 222.
incipit *Aeguidiana*, cuius etiã meminit Lan-
celo. *de attent.*2.*p.c.*12.*limi.*25.*n.*10. ita etiam
terminauit Rot. teſte Seraphino *deciſ.*10143.
2.*tom.* vbi latè proſequitur, in quibus qui-
dem determinauit, appellationi in Saluiano
interdicto emiſſæ non eſſe deferendum.

Præfatam

Præfatam autem concluſionem, vt in poſ-
82 ſeſſoriis non appelletur, declara, vt procedat, & locum habeat in terminis, de quibus loquitur, ſcilicet, in cauſis merè poſſeſſoriis, vt ſecus ſit, quãdo poſſeſſoria cauſa eſt mixta, ſcilicet cum petitorio, quoniam tunc ratione mixturæ à tota ſententia admittitur appellatio, vt eſt videre in remedio recuper. *ex l. ſi quis in tantam C. vnde vi.* vt in vnum plures allegem videndum Menoch. *de recuper. poſſ. rem.* 9. *à n.* 316. Anton. Gom. *in l.* 45. *Tauri ſub num.* 194. *poſt prin.* Lancelo. Robert. *de attenta.* 2. *p. c.* 12. *limi.* 25. *num.* 14. Maranta *de ord. iudic.* 6. *p. tit. de appella. num.* 303. per rationem autem ſumma cum diligentia explicuimus ſuprà lib. 2. c. 7. à num. 88. cum
83 ſequentib. vt ſcilicet, quando cauſa petitorij ſimul tractatur cum poſſeſſorio, vel ex natura cauſæ, vel aliter ex oppoſitione, & permiſſione partis tacitè, aut expreſsè, & ſuper vtroque lata eſt ſententia, cùm petitorium vt potentius, & magis dignum præponderet, ſupprimat & abſorbeat poſſeſſorium, tanquam minus principale, & ſic appellatio in totum ſententiæ executionem impedire debet, ita vt hoc caſu qualitas affirmatiua præualeat negatiuæ, de cuius rationis iuſtitia, & comprobatione ibi *in d. cap* 7. *numero* 88. *cum pluribus ſequentib. in* 2. *diſtinctionis membro*, exactiſſimè poteris videre, vbi pariter multa ad propoſitum adnotatione digniſſima, quæ conſultò non repeto.

84 Quo loco plurimos Doctores adduxi tractantes de hac mixtura poſſeſſorij, & petitorij, varia exempla conſtituentes, an & quando mixtura dici poteſt, vt in eo caſu appellatio permiſſa ſit à tota ſententia, ex rationis ſpecialitate, quæ inter poſſeſſorium & petitorium viget, cuius cauſa hanc mixturam pro limitatione appoſuimus ad diſtinctam concluſionem vniuerſaliter appoſitam ſuprà d. c. 7. vbi tractauimus an à ſententia habente aduerſam qualitatem prohibitiuam, & permiſſiuam appellationis; ſit admittenda appellatio in totum, nécne. quare ad prædictos Doctores potes pro materia recurrere, & vltra illos vide etiam Chriſtophor. de Paz *in tractatu de tenut. c.* 13. *& à num.* 612. *&* 61. *cum ſeqq.* Mier. *de maiorat.* 3. *p. quæſt.* 34. *à num.* 53. *& ſeqq. in nouiori impreſſione.* Mareſcot. *variar. reſolut. lib.* 2. *c.* 75. *à num.* 43. *& ſuprà fol.* 138. Giurb. *deciſ.* 101. *per totam.* Et aduerte, ne decipiaris, quia ali-
85 quando Doctores generaliter loquuntur, quòd à ſententia mixturæ datur à tota appellatio. quia illos debes intelligere de hac mixtura poſſeſſorij & petitorij, quæ propria eſt mixtura. quid autem (extra hunc caſum) in ſententia, qua diuerſitas qualitatum reperitur complicata, ſit dicendum, vide quæ diximus d. lib. 2. cap. 7. per totum, vbi latè.

Hinc eſt, vt etiam in iudicio ad exhiben- 86
dum, ſi propter non exhibitionem reus fuiſſet ad intereſſe condemnatus, datur appellatio ab huiuſmodi condemnatione intereſſe. Bar. *in l.* 2. *col.* 2. *num.* 5. *ff. de appell. recip.* Bal. *in l. vnica ſub num.* 15. *C. ſi de momen poſſ.* & ibi Cæſar Contar. *in limi.* 14. *n.* 20. *&* 24. Ioann. de Ami. *conſil.* 147. *ſuper dubio num.* 3. ibi, *item in actione.* Nicell. *in tractatu de concor. gloſſ. concor.* 6. *fall.* 6. *moder.* 13. *ſub num.* 27. Ozaſcus *deciſ.* 25. *n.* 11. & poſt Specular. *tit. de appell.* §. *in quibus num.* 12. Contar. *d. l. vnic. oppoſ.* 4. *n.* 2. 4. *&* 5. Ruginell. *tractatu de appell.* §. 2. *c.* 3. *n.* 695. *verſ.* 24. *in fi.*

Et loquendo generaliter in omni iudicio 87
poſſeſſorio, in quo ſit condemnatio intereſſe propter non facultatem rei reſtituendæ, Eſcacia *de appella. quæſt.* 17. *limi.* 6. *memb.* 9. *num.* 22. *& memb.* 8. *n.* 19. & meliùs *memb.* 5. *ſub num.* 1. *& memb* 4. *num.* 128. *& memb.* 6. *à n.* 5. *& ſeqq.* vide in optimo caſu per Aloyſ. Ricc. *in prax. deciſ.* 2. *p. deciſ.* 200. & de ratione huius doctrinæ vide quæ latiùs dixi ſuprà *lib.* 2. *d. c.* 7. *à num.* 132. *cum pluribus ſeqq.* quibus & hæc adde.

Quid autem ſit dicendum in poſſeſſorio 88
ſuper iuriſdictionalibus, & aliis, quibus debet iuſtificari poſſeſſio cum titulo, an admittatur appellatio ſuſpenſiua, vide quæ latè Eſcacia *de appell. quæſt.* 17. *limi.* 6. *memb.* 9. *à num.* 85. *& à* 52. & lariùs *art.* 109. Mier. *de maior.* 3. *p. quæſt.* 24. *à num.* 56. *& ſuprà*, quos vide, quia diſſentiunt in reſolutione, præcipuè Eſcacia.

Et ex eadem ratione idem eſt reſpondendum in remedio retinen. poſſ. ex interdicto 89
de aqua quotidiana, & æſtiua, de qua latè per Menoch. *de retinen. poſſ. rem.* 6. *per totum*, nam à ſententia in eo lata niſi iudex deferat, vim facit, quia legitima, habet enim hoc interdictum admixtam cauſam proprietatis, *l.* 1. §. *vlt. ff. de aqua quoti. & æſtiua.* ita per Bal. *in l. vnic. colu.* 2. *verſic. quaro quid ſi. C. ſi de momen. poſſ. fuer. appell.* & Alber. *in l. vlt. n.* 3. *C. qui leg. perſ. habent ſtan.* vbi etiam dicit, quòd quando poſſeſſorium habet ad- 90
mixtam cauſam proprietatis, locum non habet diſpoſitio illius l. fi. quam vide, ſequitur in terminis Menoch. *loco proximè citato num* 164. *& ſeq.*

Et ex identitate rationis repetendum idem eſt in remedio poſſeſſorio adipiſcendæ *ex l. fi. C. de edicto diui Adri.* quando poſ- 91
ſeſſor conuentus aſſerit ſe pariter hæredem ſcriptum in teſtamento ſolemni, atque ita

parem titulum oſtendit, quia tunc à ſenten-
tia contra ſe lata, appellationi emiſſæ iudex
ſi non defert, vim faciet, quia licita eſt quo-
ad vtrunque, ita cenſuit Anton. Nicell. *in*
tractatu de concord. gloſſ. in concor. 1. num. 28.
motus Baldi reſponſo *in conſ.* 281. *lib.* 3. *aliàs*
conſil. 141. *præmiſſis verbis lib.* 1. idem Bal. *in*
l. vnica num. 4. *verſic.* 4. *nos dicimus C. ſi de mo-*
men. poſſ. fuer. appell. poſt Innocentium ab eo
citatum. & Baldi conſilium intelligit & de-
clarat Menoch. *de adipiſcen. rem.* 4. *num.* 861.
92 *cum ſequentib.* quando fuiſſet probabilis du-
bitatio, quis eorum eſſet hæres, quia tunc
neceſſe eſt ingredi iudicium petitorium, at-
que ita probare ſe hæredem. cùm ergo eo
in caſu fuit diſputatio petitorij admiſſa, iu-
ſtè iuréque à lata ſententia appellari po-
tuit, prout Bal. *in d. conſil.* 141. refert in ad-
ditio. Capellæ Tholoſ. *quæſt. vlt. num.* 2. *verſic.*
item niſi fuerit. huius articuli latiſſimè de-
clarat caſus, quibus procedit, Menoch. *vbi*
proximè à numero 856. *cum ſequentibus.* vbi
num. 862. adducit in omnibus poſſeſſoriis,
93 quòd ſi exceptio reſpiciens proprietatem,
quæ repelli poterat; fuit admiſſa, eſt ſuper
ea cognoſcendum, ex his, quos ipſe *de re-*
cuper. rem. quæſt. 15. ac ideo cùm à tali iu-
dicio emittatur appellatio, cùm ſit à ſen-
tentia lata in poſſeſſorio mixto, operabitur
effectum ſuſpenſiuum, ex præfatis Docto-
ribus, & ex Bald. *conſil.* 367. *lib.* 1. Iſſ. *con-*
ſil. 187. *lib.* 2. Ozaſcus *deciſ. Pedemont.* 25. *col.*
vlt. verſic. item quando lata. Enimuerò vbi
94 poſſeſſorium habet admixtam cauſam pro-
prietatis, non dicitur momentaneum, Al-
beri. *in l. vlt. num.* 3. *C. qui legit. perſon. habent*
95 *ſtan.* nec ſtatuta diſponentia circa poſſeſſo-
rium, merum intelligitur, nec extenditur
ad poſſeſſorium mixtum, ita Menoch. *in*
tract. de retinen. poſſ. rem. 5. *num.* 97. *& rem.* 6.
num. 166.

Et hac ratione attenta idem dixere non-
96 nulli circa remedium adipiſc. ex Saluiano
interdicto, non quòd ſui natura habeat ad-
mixtam cauſam proprietatis, (quia vt ſuprà
diximus) merum poſſeſſorium eſt, ſed quan-
do ſic contingit, vt aliqua cum cauſa peti-
toria reſpiciente ſimul tractetur, quia tunc
appellationi eſſe deferendum, reſpõdet Sar-
mi. *de redit. Eccleſ. cap.* 2. *num.* 27. ex Baldi
conſil. 141. *præmiſſis verbis lib.* 1. quæ doctrina
quando in hoc interdicto verificari poſſit,
locum habeat, & vera ſit, vide omnino Me-
noch. *de adipiſc. rem.* 3. *à num.* 187. *cum multis*
ſequentibus.

97 Quid autem ſit dicendum, quando in
ſententia poſſeſſorij pariter ſit condemnatio
fructuum damni, aut intereſſe, latiſſimè, &
accuratè examinauimus ſuprà lib. 2. cap. 7.
à num. 56. in ſecundo membro diſtinctio-
nis, vbi alia etiam videbis, & de pluribus
aliis generalibus limitationibus huic con-
cluſioni, & regulæ poſſeſſorij, vide Anton.
Gomez *in d. l.* 45. *Tauri num. fin.* Maran. *in*
Specul. 6. *p. tit. de appella. à num.* 294. *cum ſe-*
quentibus. Lancelot. *de attentat.* 2. *p. cap.* 12.
limi. 25. Menoch. *de adipiſcen. rem.* 4. *à num.*
826. & alibi paſſim per Doctores ſuperiùs
relatos.

Vnum tamen ad præmiſſa neceſſarium
non omitto, quòd quamuis in iudicio poſ- 98
ſeſſorio paſſum ſit, agi de proprietate, ſimul
atque mixtum tractetur: ſi tamen ſuper
poſſeſſione dumtaxat, & non ſuper proprie-
tate ſententia lata fuerit, appellationi non
deferens vim non faciet. quia huiuſmodi ap-
pellatio nec ſuſpendit, nec hoc caſu impe-
dit executionem prædictæ ſententiæ, ita de-
terminauit Rota *deciſ.* 273. *num.* 1. *&* 2. *p.* 1.
diuerſo. & deciſ. 34. *num.* 8. *p.* 2. Decius *conſil.*
28. *per totum.* Cotraſ. *conſil.* 10. *num.* 3. *lib.* 4.
Cæſar Contar. *in l. vnic. C. ſi de momen. poſſ.*
fuer. limi. 2. *ratione mixturæ* §. 5. *num.* 13. Chri-
ſtophor. de Paz *in tractatu de tenut. cap.* 13.
num. 62. itaque nos loquimur in dictis caſi-
bus, quando ſimul terminatur poſſeſſorium,
& petitorium, vel ſimul vtraque ſententia
concurrit.

Pariter & ſupradictam noſtram regulam
intellige, quando agitatur de iudicio meri 99
poſſeſſorij, ſecus autem quando de poſſeſ-
ſorio tractatur per viam contractus, vtpu-
ta; quando quis promiſit fundum, domum,
aliámve ſpeciem alicui, quoniam à con-
demnato ob illum contractum appellationi
emiſſæ deferendum eſt, vt probant Bal. *in*
conſil. 210. *in fin. vol.* 5. Maran. *de ord. iudic.* 6. *p.*
tit. de appellan. num. 305. niſi ad eiuſdem ſpe-
ciei poſſeſſionem agatur, mediante inſtru- 100
mento guarentigiato, quoniam aliter eſt di-
cendum, dicemus (Deo dante) infrà lib. 4.
interim videndus Parla. *lib.* 1. *rerum quoti.*
c. 10. Amador. Rodrig. *de executio. c.* 5. *num.* 24.
verſic. cuius executionis & verſ. ſeq. & ſuperiùs
à num. 21.

Et quòd quando agitur ad poſſeſſionem 101
principaliter, & immediatè vigore contra-
ctus, poſſit appellari; probat idem Bald. *in*
l. vnic. col. 10. *verſ. & nota ibi* §. *ſi quis promiſit.*
C. ſi de momen. poſſ. dicens quòd ſi quis pro-
miſit mihi tradere nudam poſſeſſionem, &
iudex ſententiat, eam mihi tradi: poteſt
condemnatus, & obligatus appellare, quia 102
nullum ſupereſt ei petitorium contra pa-
ctum. idem (inquit) eſt ſi poſſeſſorium in
ſtipulatione deductum ſit, & idem ſi quis 103
petat ſe inueſtiri de feudo, quia agit ex
contractu. idem quod Bal. tenent Nicell.
tract.

*tract.de concor. gloſſ.fall.6. mod.6. ſub num.26. fol.*19 r. Ozaſc *deciſ.Pedemont.*25. *ſub num.*11. Marqueſ. *tractatu de commiſſ. p.* 2. *in commiſſ. appell.c.*2.*n.*49.*fol.*39. Cæſar Contar.*in l.vni. limi.*1. *num.*76. *verſic.aliud exemplum.* & latè *limi.*14.*num.*1.*& ſeqq.C.ſi de momen.poſſ.* Rot. *deciſ.*356.*n.*8.*p.*1.*diuerſ.* & alios citat Eſcacia *de appell.q.*17.*limi.*6. *memb.*9. *à num.*78. vbi
104 quod idem eſt in condemnato ad liberè dimittendum poſſeſſionem, vt poſſit appellare, quia continet mixturam, de quo per eum *n.*20. & d. Rotæ deciſio.

Et iuxta hæc nota vnam elegantem Rotæ deciſionem 857. in recollect, nouiſſ. per Farina. 2.*p.* Fuit tentum, quòd ſtante pacto tranſactioni appoſito, quòd deficiente fra-
105 tre Franciſco in ſolutione, liceret monaſterio Carthuſienſi Piſarum propria authoritate poſſeſſionem domus recipere. poſſeſſio in vim pacti capta, non aliter obtenta ſententia declaratoria, fuit valida, Caſſiad.*deciſ.* 7. *n.*1. *de loca.* Clarius *in verb.emphyteu.q* 11. *&* 25. cum relatis per Aſinium *in practi.*§ 7. *limi.*48 *n.*3. nec referre, quòd iudicem adi-
106 uerit, quia cùm poſſit propria authoritate hoc facere, potuit etiam ex vrbanitate petere à iudice licentiam ingrediendi, & ſatis eſt, quòd huiuſmodi ratione præſeruauerit ius monaſterij. Alexand. *conſil.* 131.*n.*3. *lib.*4. Afflict.*deciſ.*226.*& deciſ.*460. Iſſ.*in l.*2.*n.*113. *C.de iure emphyteu.* Moder. *de attent.* 2. *p.c.*4. *amplia* 1.*n.*2.*&* 4. minus etiam obſtare, quòd poſſeſſio capta fuerit pendente termino ad
107 appellandum; nã cùm ad poſſeſſionem non fuerit actum ex contractu, ſed vigore clauſulæ conſtituti, & clauſulæ quòd poſſit capi poſſeſſio propria authoritate; non erat locus appellationi. Contard.*in l.vnica limi.*24.*n.*7. *C.ſi de momen.poſſ fuer.appell.* & in conſequenti pendentia termini, vel appellatio interpoſita non poterat impedire illius executionem, Barb. *conſil.* 10. *num.*2. *lib.*1. Guid.Pap. *conſ.*219. *n.*7. Roland. à Valle *conſil.*77.*n.*20.
108 *lib.*2. tanto magis quòd licèt fuerit actum ad caducitatem, illa tamen fuit incidenter, non autem principaliter deducta, quo caſu denegatur appellatio, iuxta tradit. per Decium *conſ.*28. Contar. *d.l.vnic.q.*15.) Hactenus de dicta deciſione.

Et quod dicitur in d. Rotæ deciſione,
109 quòd quando agitur ad poſſeſſionem non vigore contractus principaliter, ſed vigore clauſulæ conſtituti in ea appoſitæ, vt non ſit licita appellatio, tenet Paul.Caſtren.*conſ.*43.
110 *videtur lib.*1. *n.* 4. quia tunc debitor nolens tradere poſſeſſionem, videtur ſpoliare, Eſcacia *de appell.q.*17. *limi.*6. *memb.*9. *à n.*80. qui *num.*79. poſt Bald. *vbi ſuprà*, & Contard. *in d.l.vnica, limi.*14. *n.*2. *& n.*4. *in fi.* quòd filio
petente inueſtituram feudi per vtile inter- 111
dictum quorum bonorum, non dabitur appellatio.

Quod etiam procedit, quia ſi immediatè 112
actum eſt non ex ipſo contractu, ſed aliquo interdicto poſſeſſorio, licèt acceſſoriè, ſeu in conſequentiam deducatur contractus, & eius validitas, nõ datur appellatio, Contard. latè *in l.vnica limi.* 14. *n.*3. & vide *à n.* 1. *cum ſeqq.* & Eſcacia *d.limi.6.memb.*9 *à n.*81. quod comprobatur ex eo, quòd ipſe latè *à n.* 110.
vbi quod oſtendens titulum ad conſequen- 113
dam poſſeſſionem petitam, non dicatur agere poſſeſſorio mixto.

Aliud etiam poteſt reddi exemplũ, quan-
do ſcilicet ſentẽtia habet complicatam cau- 114
ſam falſitatis, quia tunc etiam appellatio admittitur, ſuſpenditque etiam bonorum poſſeſſionem ſecundùm tabulas, text.eſt *in l.* 1. & ibi Bal. & Salicet. *C.de bonorum poſſ. ſecundùm tabul.* Bal.*in l poſt ſententiam num.*6. *C.de ſentent & interlocut. omni.* Nicel. *de concor. gl. concor.*6.*fall.*6.*ſub n.*26.*modera.*3. *fol.*191. Rota *deciſ.*323.*n.*1.*p.*1.*diuerſo.Domini dixerunt*, &c. de quo & de ratione vide Eſcaciam *vbi proximè num.*84.*& ſeq.*

Ac denique tunc admittitur appellatio à 115
ſententia lata in poſſeſſorio iudicio, quando ſcilicet grauamen ex ea illatum non poteſt reparari in iudicio petitorio, putà quia condemnato iudicio poſſeſſorio, ad poſſeſſionis & rei reſtitutionem, nulla competit actio in re, ſed eius retentionem dumtaxat, & iuxta caſum text. *in l.qui exceptionem*, §.*ſi pars, ff.de condictione indebiti.* vbi Cuman.*n.*27. & iuxta *l.ſi in arca. ff.de condictio.indebiti.* Bal.*in l.vni. num.*7. *verſ. quæro quid ſi non agitur poſſeſſorio. C.ſi de momen. poſſ. fuer. appella.* vbi ait, quòd
quando iudicium poſſeſſoriũ mouetur con- 116
tra detentatorem, vtputà commodatarium, ſi contra eum fertur ſententia, poterit ille appellare; rationem reddit, quia non poteſt commodatarius petitoriũ mouere, atque pariter nec ei illatum damnum reparari. Bald. *in l.*2 *num.*22. *C.de Epiſcop. audi.* Bar. *in l.*2.*num.*3. *ff.de appell.recip.* Caſtren. *conſil.*46. *col* 2. *verſic. pro hoc fallit. lib.*1. Decius *in l.* 1. *col.*3. *verſ. ſecundo quando. C.de bon. poſſ. ſecundùm tab.* Anton. Nicel. *in tractatu de concor. gloſſ.concord.*1.*à num.*31. Ozaſc.*deciſ.Pedemon.* 25. *num.*11. Menoch. *de adipiſcen. rem.* 4. *à num.*803. vbi probat, hoc caſu etiam exceptionem dominij atque ita impedire poſſeſſorium. Et vltra ſupradictos hanc noſtram doctrinam, & limitationem probant Cardi. *in cap. cùm ad ſedem, ad fi.* vbi Abb. *num.*30. Petr.Graſſ. *num.*125.*de reſtitutione ſpoli.* Capic. *deciſ.* 34. *num.*5. Stepha. Aufrer. *in additio. ad deciſionem vlt. Capell. Tholoſ. num.* 3.

Rebuff. *ad ll.Galli.tract.de liter.executio.art.9. gl.5.num.10.cum ſeqq. & art.10.gl.1. num.8.* Maran. *de ord.iudic.6.p.tit.de appell.num.299.* Duen. *regul.52.num.fi.* Mareſila. *in d.l.vnica num.2.& 7.* de quo etiam latè Chriſtophor. de Paz *tract.de tenut.c.12.à num.31. cum ſeqq.* latè etiam proſequitur hanc doctrinam, & limitationem poſt Cæſarem Conrar.& alios, Eſcacia *de appell.q.17.limi.6.memb.8.per to-*
117 *tum.* vbi eius varia reddit exempla omnino videnda,& Paz etiam modò citato loco.

Sed pro coronide huius capituli illud annectere libet, valde vtile circa illa remedia poſſeſſoria ſummariiſſima, quorum ad principium meminimus ex officio iudicis inductum, iuxta *l.æquiſſimum ff. de vſufruct.*
118 quæ ſunt præparatoria ad poſſeſſoria ordinaria, quæque (vt diximus) durat ſolùm vſquequo lata ſit ſententia in ipſo poſſeſſorio ordinario, vt ſcribit Neuiz. *conſil.30. num.7.* Beneintren. *concl.79.num.4.* tanquam præparatorium, ex *l.liberis §.vlt.ff. de liberali cauſa.*
119 & reuocatur nunc in dubium, quid ſi lata ſententia ſuper poſſeſſorio ordinario contra eum, pro quo in ſummariiſſimo fuit pronunciatum, & interlocutum; fuerit appellatum,aut ſupplicatum; an ei adhuc proderit ea interlocutio, & an adhuc durare dicetur appellatione, aut ſupplicatione pendente à poſſeſſorio ordinario,in quo reſpondeo, quòd cùm huiuſmodi interlocutoria dumtaxat durat, vſquequò lata ſit diffinitiua in poſſeſſorio ordinario, ex Doctoribus citatis, quæ non obſtante appellatione pariter exequi debet (vt hactenus dictum eſt) ſequitur; vt illa prior interlocutoria finem tunc habeat, quando diffinitiua effectum ſortitur,vt optimè & eleganter conſiderauit Menoch. *de retinen. poſſ.rem.vlt. n.50.& 60.* & ſic exequenda erit ſententia diffinitiua lata in ordinario poſſeſſorio, nec interlocutoria impedimento eſſe debet, nec poteſt priuilegium diffinitiuæ huic auferre.

Er obiter aduerte, quòd (ſicut ſuperiùs dictum eſt) poſſeſſio datur hæredi inſtituto, vigore *l. fin. C. de edicto diui Adri.* non
120 obſtante appellatione fauore reſtaroris,multo magis deneganda eſt ipſa appellatio à ſententia ſeu pronunciatione de apetiendo teſtamentum, vt probat text. *in l. fin. ff.de.appella. recip. & in l. quiſquis 6.* & ibi B. Bal. Salicet. & Paul.de Caſt. *C.quorum appell.non recip.* quam legem Gratianus poſuit *in cap.vlt. verſ.ſi quis etiam auſus fuerit.2.q.6.* Innocent. *in c.Paſtoral.num.3. verſ.ad hoc ita de off.deleg.* Archidiac. *in d.c.fin.num.16. 2.q.6.* Specul. *tit. de appell. §.in quibus num.10. verſ.8. lib.2.* Maran. *in Specul.p.6. act.2. prin. in verbo & quandoque appellatur limi.19.n.222.fol.506.* Rebuff. *tractatu de appella. gl.vni. art.9.n.10. tom.3.* Menoch. *tract.de adipiſcen. poſſ. rem.4. n.7.fol.23.* Er eſt ratio, quia apertura teſtamenti celeritatem requirit, *ex d.l.fin.*

Er iterum à decreto ſiue iudicis manda- 121
to executiuo relaxaro de euacuando,vel (vt dicitur) de ſfractando appellationi ei deferri,quia caret ſuſpenſiuo,tenent citandi DD. eo quòd ſit cauſa ſummaria, & priuilegiata, celeritatem deſiderans.Gramaticus *deciſ.58. num.15.& ſeq.* Cæſar Contard *in l.vnica n.4. C.ſi de momen.poſſ.* Alexand. *in l.1. num. 52.* vbi Iſſ.*num.45.verſ.quartò adde ff ſoluto matri.* & poſt eundem Contar. *q.20. num. 2. verſic. contrarium & num.3.* & Bald. *in eadem l.vnica num.1.* dixit Eſcacia *de appella. q.17. limi.6. memb.2.n.36.* & idem *lib.1.cauſa ciui & crim. c.5.à num.53.cum ſeqq.* latiùs Marcheſa *tract. de commiſſ.1.p.c.20.per totum in ſecunda impreſſio.fol.217.* qui *in num.2.* aduertit quòd licèt aliqui ex iis DD. loquantur de fabro prope domum ſcholaris ſeu Doctoris malleante, tamen ipſe cum Gramatico idem firmat in inquilino, & conductore, de quo latiùs per eum erit videndum ibi.

CAPVT XIII.

Á ſententia lata à iudice,vt bono viro arbitrante, vel arbitro iuris, vel in iis, quæ iudicis arbitrio regulato, vel etiam libero, relinquuntur. ſeu etiam conſcientiæ, poteſtati,eiúſve mero officio; appellationi interpoſitæ non deferen vim an faciat.vbi etiam quid ab actibus, & ſententiis negatiuis.

SVMMARIVM.

Reductionis ſententia lata à iudice, vt bono viro appellationi non eſſe deferendum,qui teneant. num.1.

Sententia reductionis licèt admittat appellationem, an nihilominus ea pendente ſit exequenda. n.2.

Reductionis ſententiam admittere appellationem ſuſpenſiuam,qui cum Baldo ſubſcripſerint.n.3.

Couarruuias perplexus & varius redditur, in reſolutione huius articuli.n.4.

Baldi diſtinctio refertur. n.5.

Reductionis iudice confirmante arbitramentum non licere appellari, ſecus ab eo illud infirmante,qui tenuerint, recenſentur. n.6.

Appellationem eſſe licitam à iudice adito per viam reductionis,vt bono viro,vt magis communis & æquior opinio reſoluitur. n.7.

Qua

Quæ procedit ſiue ipſe iudex moderetur, ſiue confirmet, vel infirmet arbitramentum. ibidem.

Et hæc opinio maximè procedit ſi ſententia feratur ad fauorem eius, qui petit reductionem. num.8.

Reductionis ſententia an admittat appellationem iure Regio. n.9. remiſſiuè.

Laudi executio non eſt facienda pendente reductione ad iudicem vt bonum virum, vt verior opinio reſoluitur, & quot ſint in hoc articulo. num. 10.

Iure Regio hæc opinio innouata eſt. n.11.

Laudi executio fit ſi ſit inter partes conuentum. num.12.

Vel ſi ſit ab aliquo ſtatuto ſic inductum. ibidem.

Et de alijs limitationibus, remiſſiuè.

Reductio arbitramenti ſi petatur poſt illius arbitramenti executionem, illam non reuocat, nec impedit. n.13.

Ab arbitratoribus & eorum arbitramento non licet regulariter appellari, ſed reductio peti ad arbitrium boni viri. n.14.

Reductio ad arbitrium boni viri intra decem dies debet peti iure regio. n.16.

Reductio an etiam iure communi debet peti intra decem dies. n.17.

Reductio coram quo iudice ſit petenda, & de varijs opinionibus. n.18. remiſſiuè.

Reductio debet peti intra decem dies etiam iure canonico. n.19.

Arbitri ſententia an ſit exequenda non obſtante appellatione. n.20. & ſeqq.

Arbitri ſententia quando emologatur tacitè vel expreſſè. n.21.

Ab actu quem quis approbauit, non poteſt appellari. n.22.

Appellari quando poſſit ab arbitri ſententia, qui pro materia videndi. n.23.

Arbitri ſententia etiam pacto nudo facto compromiſſo iure canonico recipit appellationem, & de ratione. n.24.

Ab arbitris iuris electis ſcilicet, ſuper recuſatione, aut competentia inter iudices Eccleſiaſticos appellari, an liceat. n.25.

Arbitri iuris habent iuriſdictionem à lege, & coram illis coguntur partes litigare, ſicut coram iudice. n.26.

Arbitri iuris habent à lege iuriſdictionis tertiam ſpeciem æquiparatam delegatæ. n.27.

Ab arbitris iuris licet appellare, quemadmodum & ab alijs iudicibus. ibidem.

A iudice habente arbitrium à lege, homine, ſeu ſtatuto, appellari licere, qui teneant. n.28.

A iudice cuius arbitrio aliquid committitur ſiue in ciuilibus, ſiue in criminalibus, qui teneant. num 29.

Iudex in arbitrarijs argui non poteſt, quia tunc Deum iudicem rei huius cognitorem habet. num. 30.

A iudice, cuius arbitrio aliquid relinquitur, non licet appellari in paruis & leuibus, ſecus in grauibus, in quibus quis enormiter læſus eſt. num.31.

In arbitrarijs ſuper re magna quemadmodum enormiter læſus iudicetur. n.32.

A iudice habente liberum arbitrium, ſeu abſolutum à lege, ſeu ſtatuto, vel homine, non licet appellari. n.33.

Liberum arbitrium ex quibus verbis, & clauſulis datum iudici intelligatur. n.34. remiſſiuè.

Clauſula & verba, quibus arbitrium regulatum ſeu boni viri, iudici datum ſit. n.35. remiſſiuè.

A iudice cuius conſcientiæ aliquid terminandum, ſeu faciendum committitur, appellationi emiſſæ non defertur. n.36.

Conſcientia vbi ſit onerata iudici ſiue iure, ſiue forma commiſſionis & reſcripti, appellatio nec ſuſpendit, nec impedit executionem. n.37.

A iudice, cuius conſcientiæ aliquid committitur, appellatio eſt prohibita quoad ſuſpenſiuum effectum dumtaxat. n.38.

Conſcientiæ ſolus Deus ſuperior eſt, & ideo ad alium vt inferiorem appellari non debet. n.39.

Conſcientia iudicis vbi non eſt onerata ſimpliciter, ſed aliquid ſimul ſit appoſitum reſpiciens iuſtitiam, appellatio non eſt prohibita, n.40. & 47.

Appellari non poteſt ab aliquo, cuius conſcientiæ aliquid declarandum committitur, quando declarationem iuramento firmauit, quod procedit non in iudicio. n.41.

Dicto alicuius vbi ſit ſtandum ex quacumque diſpoſitione, intelligitur iurato, non aliter. n.42.

Dicto alicuius promittens ſtare, intelligitur iurato, non aliter. n.43.

Citare non debet aliquem iudex, cuius conſcientiæ aliquid iudicandum eſt commiſſum. n.44.

De materia quando aliquid conſcientiæ alicuius aliquid committitur, remiſſiuè. n.45.

Conſcientia cui aliquid terminandum committitur, debet eſſe cum iudicio diſcretionis. n. 46. & 47.

Poteſtati iudicis quando aliquid relinquitur, id non ſubijcitur iudicis neceſſitati. n.48.

A iudice, cuius facultati & poteſtati aliquid faciendum relinquitur, non licet appellari. n.49.

Iudex ſi ex ſtatuto poteſt aliquem carceratum ſub fideiuſſoribus relaxare, ſi non fecerit, non appellatur. n.50. Declara vt ibi.

A iudice facultatem diſpenſandi habente, & id negante, non licet appellare. n.51.

Delegans meram habet facultatem reuocandi iuriſdictionem delegatam. n.52.

Appellatio non admittitur ab auocatione iuriſdictionis facta per delegantem ſuperiorem. n.53.

Quod procedit ſiue auocatio fiat ſine cauſa, aut cum ea, aut cum leui, quia non licet appellari. num.54.

A iudice denegante id quod facere poteſt ex ſuo mero officio, appellari non valet. n.55.

A iudice non ſupplente de facto cùm poteſt, nec lædit, nec licet appellare. n.56.

Officio iudicis mercenariò quod poteſt exercere motu proprio, quando aliquid committitur, ab illud negante non appellatur. n.57.

Secus de officio iudicis nobili, quod deſeruit actioni propoſita, & de vtriuſque exemplis. n.58.

Appellari non poteſt à iudice ſuum officium non interponente, quando pars interponendum non petit. n.59.

Procuratorem inhabilem ſi iudex non repellat, licèt poſſit ex officio, non licet appellari per partem id non petentem. n.60.

Ab iniuſta denegatione officij implorati licet appellari. n.61.

A iudice negante id cuius facultati relinquitur, non appellatur, ſecus quando concedit, ſed ex eo pars læditur, quia tunc appellatur. n.62.

Iudex cuius facultati & voluntati aliquid committitur, ſicut cogi non poteſt per ſuperiorem, ita nec appellatur ab illo. n.63.

A iudice faciente quod facere, præcisè cogi & compelli poterit, non appellatur. n.64.

A iudice obtemperante literas requiſitorias, & permittente executionem, cùm illis obtemperare teneatur, non appellatur. n.65.

A iudice nolente adimplere iuſtas requiſitorias, cùm poſſit per ſuperiorem compelli, poteſt appellari. num.66.

Ab ordinario recuſante ſine cauſa inſtituere præſentatum, vel confirmare electum, appellari licet, vel etiam ſuperiorem adire per viam recurſus. num.67.

Ab ordinario negante licentiam iuſtam Rectori, vel alteri beneficiato, licita eſt appellatio. num.68.

A iudicis tarditate in miniſtrando iuſtitiam, vel illam negante licet appellare. n.69.

Tarditas & negligentia iudicis in miniſtrando iuſtitiam arguitur èx trina monitione. n.70.

Iudex negligens, à quo appellatum eſt, non poteſt reuocando grauamen reaſſumere iuriſdictionem. n.71.

Ob negligentiam, & tarditatem iudicis ſuperior adiri poteſt per viam querelæ. n.72.

Concil. Trid. ſeſſ.24. de reform. c.20. explanatur in illis verbis (niſi Epiſcopus priùs requiſito eoq; negligente procedat, &c.) n.73.

Error dicentium appellari non poſſe ab actibus & ſententijs negatiuis damnatur, & eorum falſa fundamenta. n.74.

Attentatum non adeſt, ergo non adeſt violentiæ recurſus, non eſt bonum argumentum. n.75.

Delatio negata iuſta appellationi ſufficit ad recurſum regium poſtulandum, cùm ſit pars & principium violentiæ, ex qua animi deliberatio ad illam inferendam detegitur. n.76.

Ab actis & ſententijs negatiuis ſiue diffinitiuis, ſiue interloquutorijs appellationi deferendum, ſi ſit legitima. n.77. vbi plura exempla recenſentur.

Appellationi ab actu negatiuo ſi iudex deferre non teneretur, licitè poſſet ad vlteriora procedere, cum retineat iuriſdictionem. n.78.

Appellari vbi non licet, iudex licitè poteſt ad vlteriora procedere appellatione non obſtante. num.79.

Argumentum validum eſt, appellatio non ſuſpendit, ergo iudex procedens non attentat n.80.

Sicut econuerſo. ibidem.

Iudex deferens appellationi minimè deferendæ, abdicat à ſe omnem iuriſdictionem, & vltrà validè nequit procedere. n.81.

Sententia negatiua non trahit ſecum executionem à iure, nec iudice, cùm ius hoc illi priuilegium attribuat, quando legitima ſtat appellatio n.82.

Sententiæ etiam ſecum executionem trahentis effectum ſuſpendit appellatio legitima. n.83.

Iudex non deferens appellationi legitimæ virtute regij decreti, aut aliàs in proxima eſt cauſa attentandi, & vim inferendi. n.84.

Iudex, ſi à denegante admittendam meam probationem, vel inſtrumenta non admittatur appellatio virtute decreti Regij; poterit ad ſententiam diffinitiuam procedere. n.85.

Ab actis & ſententijs negatiuis appellationi legitimæ, ſi vim non adeſſe declaretur, potiùs videretur auxilium violentijs præſtare. n.86.

Redduntur exemplis. n.87. & ſuprà.

Grauamen in actis & ſententijs negatiuis fortius eſt, ac magis qualificatum eſt grauamen exequutum, in quibus ratio appellandi potentior viget, quàm in cæteris. n.88.

Regius Senatus in cognitione per viam violentiæ ab actibus negatiuis; ſolùm inquirit, an appellatio de iure ſit legitima, quæ ſi talis reperiatur, vim fieri decernit indubiè. n.89.

SATIS eſt apud iuris vtriuſque Doctores controuerſum, in oppoſitáſque itum ſententias, quibus anceps (ne dicam) difficillima redditur vera eius reſolutio: an
à iudice definiente cauſam reductionis, vt 1
bono viro, appellationi non deferens violentiam faciat, & hoc caſu appellationem licitam non eſſe, probat, & defendit Bar. *in l.1. num.18. ff. de leg. 2.* Innocent. *in c. præſenti de reſcript.* Abb. *in c. quinta vallis n.40.* Ioan. Andr. *in additio. ad Specula. tit. de appella. §. in quibus verſic. quid ſi conuenerit litera B.* Salicet. *in cle. in omnibus C. de appella. & in l. cum antea q. penult. C. de arbit. & in l. ſocietatem §. arbitror ff. pro ſocio quæſt. 20.* Cæpol. *conſilio ciui. 16.* Fulg. *conſil. 111. & conſil. 113.* Lanfr. *in tractatu de arbit. quæſt. 22.*

Soci. iun. *conſ.*15. *colu.*2. *lib.*1. Salicet. *inter*
*conſ.Cardi.conſ.*140.Bologni.*ad Ananiam conſ.*
51. dicens ab hac opinione nec in iudican-
do, nec in conſulendo eſſe recedendum,
Panormita. *conſ.*38.*lib.*1. Roma.*in rubr. ff. de*
*arb.num.*8.& Paul.Caſtr.*conſ.*121.*num.*8.*lib.*1.
& hanc Bartoli doctrinam, & opinionem
veram eſſe, dicit Ferrari. *in forma libelli ad*
*formam compromiſſi § nec reductio num.*9. alios
plures Doctores, qui hanc ſententiam, &
Bar. opinionem ſequuntur: refert Additio.
ad Specula. *vbi proximè*, & magis commu-
nem dicit Couarru.latè diſputans *lib.*2. *va-*
*riar. cap.*12. *num.*5. *verſ. tandem*, & quòd ab
iſta ſententia ſuper reductione poſſit appel-
latio interponi, vt de magis communi Pariſ.
2 *conſ.*55. tamen hac appellatione, & ſecunda
reductione pendente poſſe fieri executio-
nem ſententiæ reductionis, tradit Boërius
*deciſ.*284.*colu.fi. ſub num.*26.*verſ. quod intelli-*
go. idem etiam affirmauit ante eum Philip-
pus Fran. *cap. Dilecto ſub num.*39. *in fi. de ap-*
pellat. ſequitur Lancelo. Robet. per Fran.&
Boërium, *de attenta.*2.*p.c.*16.*à n.*28.

3 Sed contrariam opinionem, imò appella-
tioni deferendum eſſe à ſententia lata per
iudicem ſuper reductione, eſſeque in eius
executione ea pendente ſuperſedendum,
ſubſcripſere Bal. *in l.*1.*C.ne liceat* 3. *prouocare*
*num.*10. Paul. Caſtr.Immol. & Alexan. *colu.*
*penult.& fi.in l.*1.*ff. de legat.*2. Immol. *in l.pu-*
*blicorum colu.*4.*de publi.iudic.* idem Immol. *in*
*c. quinta vallis num.*36. *de iur. iura.* Vitalin. *in*
tract.clauſula. vbi agit de reductione ad arbi-
trium boni viri. *c.fin. ad fi.* dicens, ita ſena-
tum determinaſſe, Baptiſ. de San. Blaſio *in*
tract.de arbitr.quæſt.penul. colu.pen. Areti. *in c.*
ſuper his, num 47.*de accuſatio.* & ibi Feli.*n.*13.
Alexan.*conſ.*106.*lib.*3.*num.*7.Couarr.qui ve-
riorem dicit *lib.* 2. *variar. cap.*12.*ſub num.*5.
per quem & Alexand. & alios idem dicit
Ceual. *in commun. opi.* 1. *tom. q.*453.

4 Sed quidem Couarr. non firmauit pedes
in hac ſecunda opinione, ſed *ſub dicto num.*5.
verſ. tandem, & ſequent. inquit, quòd pares
ſint in hoc caſu defenſores, & vtraque com-
munis, & *in verſ.ſequent.* dicit, quòd ſi aucto-
rum numerus, & eorum exiſtimatio, ac pro-
feſſionis nomen, conſideranda ſunt, non du-
bitare B.ſententiam (hoc eſt priorem) magis
communem eſſe, ſiquidem præter ipſum ex
veteribus, & iunioribus plures magni no-
minis in iuris vtriuſque diſciplina, ei potiùs,
quàm contrariæ acceſſiſſe. & *in verſ. ſequen.*
dicit contrariam veriorem eſſe. Sed nihilo-
minus perplexus manet in reſolutione, &
electione, vt apparet *ex verſ. tertio & verſ.*
quarto, maximè quòd ipſe Couarr. non om-
nes Doctores, quos nos in prima opinione
congeſſimus, recenſet, ſed nonnullos eo-
rum tantùm, Bal. autem *in l.*1.*C. de ijs qui pœ-*
na nomine, diſtinguit, quòd ſi iudex redu- 5
ctionis læſit in modico, non appelletur, ſi
autem in magna quantitate, appellari poſſet,
quem in hoc alij ſequuntur, relati ab Addi-
tio. Specula.*in lib.*2.*tit.de appella.* §. *in quibus*
*num.*16.& Alex.*in l.*1.*ff.de lega.*2.

Alij autem dixerunt, vt prior opinio pro- 6
cedat, quando iudex reductionis confirma-
uerit priorem ſententiam, ſeu arbitramen-
tum, quia tunc in quo confirmauerit ſecun-
da ſententia priorem, appellationi non ſit
deferendum, nec executioni inſuper ſuper-
ſedendum, ſecus autem ſi prius arbitramen-
tum confirmatum non fuerit, quia tunc à
iudice vt bono viro arbitrante appellationi
eſſe deferēdum, quoad vtrumque effectum
ſuſpenſiuum, & deuolutiuum, notat ele-
ganter Immol. *in conſ.*130. *in caſu præmiſſo ad*
fi. Lancelo.Robert.*de attenta.*2.*p.cap.*16.*n.*32.
tenet Marcus Anton. Blanc. *in tract. de com-*
*promi.quæſt.*10.*num.*20.*ad fi.* probat Couar.*in*
*lib.*2. *vari.d.cap.*12. *ſub d. num.*5. *verſ. quarto.*
vbi dicit, quòd ſi communem opinionem
(ſcilicet B.) admittamus, concedendum eſſe
ei locum fore, vbi arbitratoris iudicium à
iudice, ad quem itum eſt, fuerit confirma-
tum, quòd ſi iudex cauſa reductionis ſen-
tentiam dixerit aduerſus eum, qui non pe-
tierit reductionem, & ſic arbitratoris iudi-
cium reuocauerit, ſic grauatus hac defini-
tione appellare poterit, ſequutus Anton.
Blan.*vbi proximè.*

Sed nihilominus licèt priorem B. opinio- 7
nem aliquando præualuiſſe, appareat; ta-
men iam his temporibus Baldi, & ſic vt ſit
permiſſa appellatio à iudice adito per viam
reductionis tanquam bono viro, ſiue mode-
retur arbitramentum, ſiue confirmet, vel in-
firmet, & æquitas, praxis, & Doctorum con-
curſus, approbant, & ſequuntur, prout vltra
ſuperiùs citatos communem, & æquiorem
eſſe, teſtantur Alexand.*conſ.*106.*viſo themate*
*colu.*2.*lib.*3. & ex Alexan.& Boër. idem dicit
Eſcacia *de appell. quæſt.*17.*limi.*14. *num.*3. &
magis communem dicit ex Villalo. *in ærario*
*commu.opini. lib.*6. *verb. reductio.* Additionat.
ad pract. Papienſ. in forma libelli quo agitur
ad pœn. *in gl. nec reductio. ſub num.*9. *in lite-*
*ra A. in verbo contrarium. fol.*461. ſequitur
etiam Menoch. *conſ.*217 *exiſtimauerim, n.*29.
& 30.*lib.*3.& incōſtanter ponit hanc opinio-
nem Nicell.*tract.de concor.gloſ.concor.*6.*fal.*12.
num. 46. *fol.* 192. obiter etiam hanc opinio-
nem ſequitur Eſcacia *lib.*1.*tract.cauſar.ciuil.&*
*crimi. c.*2. *ſub num.*456. hanc opinionem eſſe
veram, & obſeruatam atque approbatam in
regno Franciæ, teſtatur Additionat.ad Alex.

*d.conſ.*106.*ſub num.* 6. *litera B. & in verbo ap-*
pellatio,& vt magis communem refert,& ſe-
quitur Magon. *in decıſ. Lucen.*37.*lib...num.*4.
8 vbi dicit, procedere maximè, ſi feratur ſen-
tẽtia ad fauorem eius, qui perit reductio-
nem. Et hanc opinionem vt probabiliorem
ſequitur Fachineus *controuerſ.iuris lib.*8. *c.*96.
per totum, quam acutè examinar, & hinc in-
de fundamenta referens, perpendit, & con-
trariis ſatisfacit, videndus. ſequitur etiam
Beneintend.*deciſ.*15. *per totam*, vbi etiam re-
citatis opinionibus pro vtraque parte dicit
hanc magis communem. quam etiam vide-
tur ſequi (licèt confusè) Cardin.Tuſ. *practi.*
*concluſ.litera A.concl.*414.*per totam*.& poſt Pa-
riſium, & Afflictum, idem, licèt obiter, re-
net Marqueſ.*de commiſſ. à laudo. & per rela.*1.
*p.cap.*17 *num.*23.

9 Quidaurem iure regio nouiter ſit indu-
ctum, omnino vide *l.*4. *tit.*21. *lib.*4. *recopila.*
Couar. *vbi proximè num.*6. Auenda. *in c. præ-*
*tor.cap.*1.*à num.*26. Auiles *verbo execution c.*1.
num. 9. *&* 26. *in capit. prato.* Oroſius *in l. de*
*quibus num.*87.*ff. de legib.* Gutierr. *in l. nemo*
*poteſt,quæſt.*7. *à num.*417. *cum ſequentib. de le-*
*gat.*1.Caſtill *in l.*64.*Tauri num.*75. Olan.*lite-*
*ra S.num.*9.Paz *in prax.* 1.*tom.p.*4.*num.*4.*&* 5.
*cap.*1.*& cap.*3.*num.*20.*&* 22.Roderi. Xuar.*in*
repeti. l. poſt rem nota. 8. *in* §. *eſt & alius caſus*,
apud quos quid iure Regni ſit introdu-
ctum, videbis, & latè *gl.*1.*l.fi.tit.*4.*p.*3.*& l.*5.
*tit.*2. *p.*1. *verbo, des juicios*, alios citat Valdeſ.
in additio.ad Roderi.Xuar.vbi proximè.

10 Hactenus diximus de ſententia iudicis,
ad quem itum eſt per reductionem vt bo-
num virum ſuper iudicio arbitratoris. nunc
quærendum, quid pendente ipſa reductio-
ne, & non obſtante;an poſſit executioni de-
mandari arbitratorum iudicium. In quo ar-
ticulo quinque reperiuntur diuerſæ opinio-
nes. ea tamen receptiſſima eſt,& amplecten-
da: vt reductione pendente ad iudicem vt
bonum virum, non ſit facienda executio
laudi, ita tenet Bal. *in l.tale pactum* §.*qui pro-*
uocauit colu. fin.in penult.quæſt.ff.de pact. tenet
etiam Ab. contra Cardi. *in c. quinta vallis n.*
41.*de iureiur.* Soci.*conſ.*27.*col.penult.lib.*4.Ve-
riorem dicit Marant. *de ord.iudi.*3 *p.*6.*p.prin.*
in actu 2.*ſub num.*110. Philip. Fran. *in c.dile-*
*cto num.*30.*de appella.*ſequitur Lancelo.*de at-*
*tenta.*2.*p.c.*16.*num.* 10.*& ſeqq.*cum quo tran-
ſit, & ſequitur in ampliationibus, & limi-
tationibus (vt aſſolet tranſcribendo) Eſca-
cia *de appella.quæſt.*17. *limi.*4. *à num* 6. ſequi-
tur Boër.*deciſ.*274.*à num.*24.vbi de ſtylo ſer-
uari reſtatur Lanfr. *deciſ.*461. incipit *arbitra-*
mentalis. Alex.*conſ.*43.*quia ſubtiliter.n.*9.*lib.*6.
*& in conſ.*119.*quæritur ergo. num.*17.*eodem lib.*
Pariſius *conſ.*45.*ſatis concludenter num.*6.*lib.*1.
Galleſius *de obligatione in forma Cameræ q.*3.
4. *p. obli. in forma Cam. num.* 5. *& ſeqq* Grat.
*conſ.*118.*videtur num.*19.*lib.*2.

Quæ opinio noſtro iure Regio alterata 11
eſt per text. *in d. l.*5. *tit.*21. *lib.*4. *recopila.* vbi
poſtquam à prin. dedit formam exequendi
arbitratoris ſententiam, in hæc inquit: *y ſi la*
otra parte obiere reclamado o reclamare o pedido
o pidiere relacion y albedrio de buen varon o fecho
o ficiere de nullidad o por otro remedio o recurſo
alguno. ſi la tal ſentencia arbitraria fuere confir-
mada por el preſidente y oidores que de la tal
ſentencia confirmatoria no aya mas ſupplication
ni nullidad ni otro remedio alguno, pero ſi por
juez inferior fuere confirmada, que pueda appel-
lar para ante el preſidente y oidores para que ſen-
tencien en ello, y ſi fuere confirmada no aya mas
grado, y ſi fuere reuocada por el preſidente y oydo-
res de la tal ſententia reuocatoria ſe pueda ſup-
plicar para ante ellos miſmos, quedando en ſu
fuerça la exequution haſta que ſe de ſentencia en
reuiſta, &c.

Quæ concluſio multipliciter limitatur, 12
ſcilicet; quando aliud ſit contractum inter
partes, vt arbitramentum habeat executio-
nem paratam, vel id ſit ab aliquo ſtatuto in-
ductum, & de aliis pluribus videndus Lan-
celo.*de atten.*2 *p.cap.*16. *à num.*28. *vſque ad fi.*
quem etiam tranſcripſit in omnibus Eſcacia
vbi proximè.

Sed illud non omitto, quòd ſi executio 13
arbitramenti petatur, anteaquam reductio
eius ad arbitrium boni viri, hoc eſt, iudi-
cem; ſit petita, quia tunc reductio ſubſe-
quens non impedit executionem præceden-
tem, ita Ioan. de Immol. *conſil.*130. *in caſu*
*præmiſſo colu.*2. *ſub num.*7. ad notata *in l.ſed ſi*
ante ff. de exceptioni. & per Caſt. *in auth. quæ*
ſupplicatio C.de precibus Impera.offeren. optimè
per Lancelo. *vbi proximè n.*46.*cum ſeqq.*

Hæc tamen hactenus à nobis dicta pro- 14
cedunt in arbitramento, & in arbitratori-
bus, à quorum ſententiã non licet regulari-
ter appellare, ſed reductio peti ad arbitrium
boni viri. *l. ſocietatem* §. *arbitrorum ff. pro ſocio.*
& ibi B.& cæteri *c.quinta vallis.* cum ſua ma-
teria *de iur. iur.* quia ſi datur in ea emologa-
tio,& approbatio tacita, niſi per triginta an- 15
norum ſpatium, nam intra ipſum quando-
cumque reductio peti poteſt, plurimos in id
congeſſit comprobans Marant. *de ord. iud.*
*tit.de appella à num.*110. & præcipuè *à n.*112.
*& num.*260. Corneus *conſ.*17 *& conſ.*177. &
alios allegat Ceuall. *in contra commun. q.*89.
*num.*2. ſed hodie hæc reductio debet fieri
intra decem dies, *ex l.*3.5. *tit.*4. *p.*3. ibi, *e ſi* 16
callaſſe haſta diez dias, deſpues que fueſſe dada
la ſentencia,&c. quæ fuit opinio Speculatoris
in tit. de arbitris §.*ſequitur. verſ.ſed intra quod*
tempus,

Digitized by Google

tempus, plures allegat in comprobationem Ceuall. *vbi proximè num.* 3. latè diſputat, & examinat Fachineus *controuer. iur. lib.* 8. *c.* 95.
17 *per totum*, vbi viriliter defendit poſt alios, etiam iure communi reductionem petendam eſſe intra decē dies. allegat text. quem dicit expreſſum *in l. penult. C. de arbitris*, quem vide etiam & latè *eodem lib.* 8. *controu.* 94. qui
18 varias refert opiniones ad illam quæſtionem, coram quo iudice ſit petenda reductio, Ceuall. etiam *vbi ſuprà num.* 7. eas etiam recenſet Eſcacia *de appell. quaſt.* 17. *limi.* 14. *num.* 5. (neutram tamen elegit) eas etiam refert Foſſan. *deciſ.* 14. & ſic illum terminum decem dierum l. regiæ puto etiam procedere iure canonico, cùm nihil ſpecialiter in
19 eo ſit diſpoſitum in oppoſitum, maximè cùm iure communi ſecundùm magis veram opinionem, vt per Fachineum ſit inductum iuxta ea, quæ latè dixi 1. p. c. 2. §. 3. à num. 14.
20 Quid autem ſit dicendum à ſententia arbitri, an ab eâ appellationi non deferens vim faciat, in quo breuiter eſt dicendum, quòd licèt iure ciuili appellari nullo modo poſſit à ſententia arbitri regulariter, quia cùm non oriatur ex ea actio, appellatione non eſt opus, *l.* 1. *ff. de arbitris.* & tamen in duobus caſibus quando ſcilicet, compromiſſum factum eſt ſine pœna; & ſententia
21 arbitri, eſt emologata expreſsè (hoc eſt approbata per partes) cui ſe ſubſcripſerunt. item & quando tacitè, ſcilicet per lapſum decem dierum, ſententia arbitri executioni demandatur, text. *in l. cum antea, per totam C. de arbitris l. ſi. tit.* 4. *p.* 3. vbi Gregor. *in gl. las partes*, idem eſſe, ſi compromiſſum ſit pœnale, declaret bene Roderic Xuar. *in l. poſt rem. verſ. eſt alius caſus. fol.* 262. & eius additiona. *ff. de re iudi.* & licèt his duobus caſibus oriatur actio, nihilominus ab ea non appellatur, quia quando ſententia arbitri tacitè eſt homologata per lapſum decem dierum, cùm non nata ſit actio, niſi poſt illos decem dies, & tunc non poteſt habere locum appellatio, quia ſera eſt, ſcilicet poſt terminum, *auth ſed hodie C. de appella. cap. concertationi de appellatio. in* 6. in expreſſa autem homologatione, & ſic quando eſt ſententia arbitraria ſubſcripta, & approbata, iam eſt translata in rem iudi. ex conſenſu & voluntate ipſarum partium, nec poſtmodum poteſt diſplicere appellans, ita probatur in regulis & iuribus vulgaris, & etiam ex eo, quia ab actu quem
22 quis approbauit, appellare nullo modo poteſt. *l. ab eo C. quomodo & quando iud l. ſi. C. de tempor. appella.* notat Socin. *in conſ.* 43. *colu. penult. in ſi. in* 1. *volu.* Ludouic Roma. *conſ.* 9. *in ſi.* allegans *l. ad ſolutionem C. de re iudi.* Marant. *de ord. iud.* 6. *p. tit. de appella. num.* 306. & in ſpecie & terminis latè Iſſ. *&c.* & in terminis probat latè Cardin. Tuſ. *practi. concluſ. tom.* 1. *liter. A. concl.* 413. *per totam*, vbi poſt alios de communi opinione teſtatur, & poſt Cyn. Bal. Sali. Paul. & alios *in l.* 1. *C de arbitris.* & poſt Ab. Alex. Marc. Anto. Blanc. & alios tenet Eſcacia *lib.* 1. *tract. cauſar. ciui. & crimi. cap.* 2. *num.* 36. 52. *in ſi. &* 529. & iterum *in tract. de appella quaſt.* 17. *limi* 13. *num.* 1. *& ſeqq.* latè Iſſ. *in l. arbitror num.* 1 1. *ff. qui ſatiſ. cog. n.* vbi Ioan. Oroſci. *num.* 7. latiſſimè Marant. *de ord. iudi* 6. *p. prin. actu* 2. *tit. de appella. n.* 259. & ibi *à num.* 250 *cum pluribus ſequentibus*. peteleganter, & cum maxima diſtinctione tractat, quando poſſit appellari à ſententia arbitri, ad quem videndum omnino te remitto, plures allegat Mencha. *de ſucceſſ. creatio.* §. 10. *num.* 5. latè Gutierr. *in repetit. l. nemo poteſt ff. de legat.* 1. *à num.* 417. *cum ſeqq.* vbi tractat, quòd hodie iure Regio ſit diſpoſitum vltra Doctores Regnicol. à nobis superiùs allegatos *verſ. quid autem iure Regio*, &c. *num.* 9. 23

Tamen iure canonico aliud eſt dicendum, vt appellationi à ſententia arbitri interiectæ niſi iudex deferat, violentiam facere, certum eſt, quocunque pacto etiam nudo factum fuerit compromiſſum, cùm ex eo illo iure actio naſcatur à ſententia arbitri, cùm arbitria redacta ſint ad inſtar iudiciorum. *l.* 1. *ff. de arbitris.* appellatio vtique permittitur. glo. *in c. à iudicibus* 2. *q.* 6 *verbo ordinarij in princ.* & communem. dicit Ripa *in l. nemo poteſt num.* 91. *ff. de legat.* 1. Ioan. Oroſ. *in d. l. arbitro. num.* 7. & Paul. Caſtr. *in l. vnam & poſtea §. ſi minor num.* 8. *ff. de iur. iur.* & eſt magis communis opinio ſecundùm Alexand *in l. ait prator in princ. num.* 3. *ff. de re iudic.* Gutierr. *in d. l. nemo poteſt num.* 425. vltra quos hanc etiam ſententiam probant plures relati à Marco Anton. Blan. *in tract. de compromiſſ. in quaſt.* 10. *de appellatio.* & de reductione ad arbitrium boni viri, Panormi. *in c cùm dilect. num.* 17. *de arbitris.* Marant. *de ord. iud.* 6. *p. c. de appellatio. ſub num.* 257. *verſ. ſecus eſt de iure canonico*, &c. & poſt plures alios communem reſoluit Lauten. Kirchouius *commun. concluſ. cent.* 1. *conſ.* 15. qui eſt inter communes opiniones tom. 3. in princ. & poſt Romanum etiam tenet Cardi. Tuſc. *vbi proximè d: concl.* 413. *num* 9. & ita dicendum eſt, vt appellationi à ſententia arbitri ſit deferendum iure canonico, intellige, niſi ſit tacitè vel expreſsè à partibus homologata, quoniam poſtquam pars ſententiæ conſentit, recurſum in iure non haberi ex proximè dictis. 24

Quid autem de arbitris iuris eſt dicendum, ſcilicet de iis, qui eliguntur ſuper recuſatione 25

cuſatione iudicum Eccleſiaſt. iuxta text. *in c. ſi contra vnum de off. delegat. in 6.* vel ſuper competentia iuriſdict. iuxta celebrem text. *in c.paſtoralis de reſcript.* de quo nos latè alibi diximus, nam ex quo iſti arbitri à iure, &

26 eius neceſſitate eliguntur, habeant iuriſdictionem à lege, nam ita partes coram eo neceſſitantur, litigare, ſicut coram iudice, notant Ab. *in c.ſuſpicionis de off.delegati.* Maran. *de ordine iudi.4 p.6.d.num.12.ad ſin fol.142.In*

27 *paruis*, qui habent tertiam ſpeciem iuriſdictionis, ſimilem, & æquiparatam delegatæ iuriſdictioni, magis quàm ordinariæ, vt tenent Bald. *in conſil.90. & in conſ.470.1.volu.* Corn. *conſil.54. colu.2. volu.2.* Bald. *in l.apertiſsimi colu.fin.verſ.quarto quæro.& in l.ſi.nota. 7.C.de iudi.* & ibi etiam B.Ang. & Salic. Feli. *in c.fin.num.11.colu penult.in fi.de re iudicata*, & notat *in c. ab arbitris, de offic. delegat. lib.6.* Marant. *vbi proximè num.13.*

Quare ab iſtis arbitris iuris appellari licitum eſt, quemadmodum, & ab aliis iudicibus, probat text. expreſſus *in c. ab arbitris de off.delegat.lib.6.* vbi notant Doctores, *& in l. arbitrio ff qui ſat.cogan.* Marant. *de ord.iud.6 p. tit.de appell.n.261.fol.mihi 617.& loco proximè citato d.num.13.* idem probat multa in propoſitum adducens Seſſe *in deciſ.113.tom.2.à num.50.* ſequitur etiam Ripa *in l. nemo poteſt à n.90.* & Alciat. *num.48. ff.de legat.1.* Abb. *in c. cum dilect. colu. 10. de arbitris* B. *in l. 1. §. interdum ſub num.8.in fi.ff. à quibus appell. non licet.* Bald. *in l.penult.in fin ff de his qui ſunt ſui vel alieni iur. & in l. diem, §. ſtari ff. de arbitr.* Felin. *in c.fin.num.11.& 12. de re iudi.* Anto. de Butr. *in c. quinta vallis 23. ſub num.38. de iur.* Socin. *in reg.17.appellare à ſententia fall.3.* Paul de Caſtr. *in l. à diuo Pio, in princ. ff.de re iudi.* Marc. Anton. Blanc. *tractatu de compromiſſo q.10. verſ.contrarium tom.3. p.1.fol.204.* Lanfr. *in tractatu de arbitr. quæſt.24.* Eſcacia *tractatu cauſ.ciui.& crim.c.2. num.5. & ſeqq. & de appella.quæſt.17.limi.13.num.3.& verſ.* vbi reddit rationem, quia arbiter iuris dicitur habere iuriſdictionem, ſicut iudex, & quia cùm iſte arbiter ſit ex neceſſitate iuris, ab eius ſententia licet appellari, quemadmodum quando & ab aliorum iudiciorum libet, glo. *in c.à iudicibus 2.q.6.* Iſſ. *in d. l. nemo poteſt 2. lectur. num. 92.* alios allegans, idem dicit ibi Ioan.Gutier *num.130.*

28 Circa illud autem, quod tertio loco appoſuimus in hoc capite, an appellationi emiſſæ ab iis, quæ relinquuntur iudicis arbitrio regulato, vel libero non deferens iudex vim faciat, duæ reperiuntur circa arbitrium regulatum opiniones contrariæ, & quod in omni caſu, in quo iudex habet arbitrium à lege, homine, ſeu ſtatuto, ab eius à ſententia appellationi emiſſæ per grauatum eſſe deferendum, tanquam licitæ, verum crediderunt, glo. *in c. ſuper his, in verb, arbitrium.* & ibi latè de materia. Felin. *num.7. de accuſatio.* glo. *verbo, ſi qua pœna. glo. vlti. ff. de regul. iur.* glo. *in c. Romana §. quod ſi obyciatur in verſ.minus legitima, de appellatio. in 6.* Alexand. *in l.& ſi ſeuerior in fin. C. ex quibus cauſ. infam.irrog.& in l.4.colu.penult. & fin. ff. de legat.2.& conſil.106. num.7. lib.3.* qui de communi teſtatur, relati à Boërio *deciſ.284.n.16.* Aretin. *in l. videamus §. deſerre num.6.* & ibi Alexand. *ff. de in lit. iur.* Rip. *in l. in quartum num.122.* vbi etiam Alciat. *num.39. ff. ad leg. Falcid.* Ripa *in l.ſi inſulam num.36. ff.de verb. oblig.* Abb. *in c.1.num.7.de dilatio.* Felin. *in c.ex literis num.23.de conſtitu.& in c. cum veniſſent num.9.de iudicijs.* Angel. *in tract.de maleſi.verbo, præſente dicto Caio.num 32.* & ibi Auguſti. *in additione Marſi.in l. quæſtioni num.67. ff. de quæſti.* Caſſan. *conſ.68.num.23.& 24.* Duaren. *in l.in actionib. in verbo licuit enim ei, &c. in fi. ff.de in litem iuran.* Mantua. *in c. ſi.num.16. de iur.iur.* Couar. *variar. reſolu.lib.2. cap.12.n.5. verſ.2.aduerſus Bar.* Bernar. Diaz *in regul.40.* Anto. Gomez. *variar.reſolutio.tom.3.cap.1. de delictis num.63.* vbi de communi teſtatur, prout illum refert Bonacoſſ. *p.2. commu.opinio.pag.41. à tergo colu.2. verſ.2.* incipit *iudex in iis quæ eius arbitrio committuntur.& p.1.pag. mihi.117.colu.2.ſub verſ. multari quis illico non debet. in ſi.* Octauia Simoncell. *in tract. de decretis tit.1.lib.1.num.8.* Boſſius *in tract.de mulctis num.4.* Cagnol. *in l.1.num.22. ff. ſi quis ius dicen.non obtemper.* Maccon. *deciſ.42.num.22.* Rebuf. *tract.de cong. port.verſ. vlt. ſi Epiſcopus ſol.103.*

Sed pro contraria parte, imò appellatio- 29
ni interiectæ à ſententia eius, cuius arbitrio aliquid committitur, tam in ciuilibus, quàm criminalibus non ſit deferendum, facit, quia iudex in arbitrariis argui non poteſt, proba-
tur authoritate gloſſæ *in c.ſtatutum §. acceſſo-* 30
rem verb.relinquatur, de reſcript.in 6. quia tunc ſolum Deum iudicem eſſe huius rei cognitorem, vt dicit *conſ.38. num.7.* & quia ſuperior non poteſt inferioris conſcientiam, & animum immutare. Bal. *in l.1.in fi.verſ. ſcias tamen C.de ſententijs ex Breuil.recit.* nec enim vis animo inferri poteſt. probant etiam Innocent. *in c.præſenti de teſti.* B. *in l.1.in fi.ff. de legat.2. diſputatio.1.* Bal. *in l.2. C. quomodo & quando iud.* Salicet. *in l.ſocietatem §.arbitrorum num.26.ff. pro ſocio & in l.cum antea C.de arbit.* Iſſ. *in l. ſi ſic legatum num.5. de legat.1. & in l. de pupillo §. qui opus num.4. de oper. noui nunc.* Amadeus *de ſindi. num.147.* Pariſ. de Put. *in eod.tract. tit.de poteſtate iudic.num.1.* Curtius *iun. in l.1. num.30. ff. de iur. omni. iudi.* Boër.

deciſ.

*decis.*284.*num.*17.*verſ. contrarium.* Caſtr. *conſ.*
296.*colu.fi.lib.*2. Moder. *in apoſti. ad Alexan.*
*conſ.*106.*num.* 17.*lib.*3.Ripa *in l.*2.*num.*29.*ff.*
*de re iudi.*Roman.*conſ* 27.*& conſ.*261.*& conſ.*
364.Aymon.*conſ.*78.*num.*8. Caſſiado.*deciſ.*7.
*num.*4.Fab.à Monteleon. *in prax.arbiter.pag.*
385.*num.*31. Menoch. *de arbitr. quæſt. lib.*1.
*quæſt.*70.*num.*6.*verſ. contrariam itaque ſenten-*
tiam ſequutus. Hierony.Magon. *deciſ. Lucenſ.*
42.*num.*21.1.*p. & ibi deciſ.*43.*num.*3. Paul.
Granut.*in ſuis commun.concluſ.Theorem.*3.*in fi.*
Ioan.Marc. Monticel. *in practi.crimi.regul.*2.
*num.*14. alios refert Menoch. *vbi proximè à*
*num.*7. Marſi.*in l.quæſtionis modum ff. de quæ-*
ſtio. Cæpol. *in auth.ſed nouo iure num.*56.*C. de*
ſeruis fugiti.

Et hanc vltimam opinionem amplectun-
tur Menoch. *citato loco num.*12. vbi facit re-
gulam negatiuam, vt in hoc caſu non liceat
appellare cum diſtinctione,de qua protinus.
eam in effectu poſt longam indagationem
reſoluit Proſper. Farin. *in pract. crim. tom.*1.
*quæſt.*17. *à num.*27. eam etiam videtur ſequi
Eſcacia *de appella. quæſt.*17. *limi.*15. *num.*2.
poſt Marcheſ.Nicell.Menoch. & alios,quos
citat.

31 Dummodo intelligatur, vt procedat in
his, quæ ſunt parui præiudicij; vt puta in
cauſis paruis, & leuioribus, ſecus in iis, quæ
ſunt magni præiudicij, puta: in criminali-
bus, vel in ciuilibus cauſis magnis, nam in
iſtis ſi ſe grauiter, aut enormiter læſum per
ſententiam ſenſerit aliquis, poterit appella-
ri: tenent ferè omnes Doctores vtriuſque
opinionis,vt videre eſt ex his,quos nomina-
tim refert Menoch. *vbi ſupra à n.*16.*cum ſeqq.*
& Farina. *n.*31. quos per te vide, apud quos
32 etiam videre poteris, quando quis hoc caſu
dicitur enormiter læſus, & ponit Maſcar. *de*
*proba. lib.*2. *concl.*696. Hactenus de arbitrio
regulato.

33 At à ſententia lata per iudicem habẽtem
à lege, homine, vel ſtatuto liberum, ſeu ab-
ſolutum arbitrium, appellationi interpoſitæ
non deferens vim nec faciet, & in hoc caſu
multominus dandam eſſe appellationem,
dixere Innocen. & Hoſtienſ. *in c. fi. de ferijs.*
Ioan.Bapt. à Seuerino *in l.admonendi n.*265.
*verſ.*1.*ff. de iur.iur.* Feli.*in c.exceptionem num.*2.
*in fi. de exceptio.& in c. de his num.*8. *de accuſa.*
vbi plures alios allegat concordantes Ruin.
*conſ.*149.*num.*9.*lib.*4. Iſſ. *in l.*1. *in prin. num.*6.
ff. ſi quis ius dicen. non obtemper. Decius *in c.ad*
*hoc colu.*3.*de appella.* Ab. *in c. prudentiam* §.6.
de off. delegati. Couar. *lib.*2. *variar. reſolutio.*
*cap.*12.*num.*5. Menoch. *de arbitr. iudi.d.q.*70.
*num.*13. Farinac.*d. tom.*1. *quæſt.* 17. *num.* 30.
Hieron.Magon. *deciſ.Lucenſ.*42.*num.*21.*verſ.*
quia quod non detur 1.*p.* Anto.Gom. *lib.*3. *va-*
*riar.cap.*1. *num.*63. de communi teſtatur Bo-
nacoſſa.*commu.opini.p.*2.*pagi.*41.*colu.*4.*verſ.*2.
Octauia.Simoncel.*in tract.de decretis el* 1. *tit.*
1. *num.*8. idem ſenſerunt.Butr.& Immol. *in*
c.irrefragabili de off.ordinarij dum ſcribunt,ap-
pellationem cenſeri reiectam à ſententia iu-
dicis, cui datum eſt liberè iudicare. Et de 34
ſingulis verbis, quæ conueniant libero arbi-
trio, & de eorum natura, plurima, vtiliſſi-
ma in vnum congeſſit Menoch. *de arbitr.lib.*
1.*quæſt.*7. *per totam.* iterum verba & clauſu-
las, quibus arbitrium regulatum, ac viri bo- 35
ni confertur,congeſſit ipſe Meno.*ibi quæſt.*8.
per totam, apud quem videre potes.

Circa inſpectionem autem illius exami- 36
nandi articuli, an iudice, cuius conſcientiæ
aliquid dicendum committitur, appellatio-
ni interpoſitæ non deferens an vim faciat:
breuibus reſpondeo negatiuè, cum ſcilicet,
ab eius ſententia appellatio non ſit licita,
probant Angel. *in l. de pupillo* §. *qui opus ff. de*
operis noui nuntiati. & ibi Paul.Caſtr. Alex.&
Iſſ. moti per gloſſam reputatam ſingularem
in c.ſtatutum §. *acceſſorem in verbo, relinquatur,*
*de reſcript. lib.*6. quæ id dixit expreſsè. ſequi-
tur Petrus Philip.Corneus *in conſ.*188.*col.*2.*in*
*litera C.vol.*2. Feli.*in c.ſuper ijs col.*4.*de accuſat.*
Marant.*de ord. iudicio.*6.*p.tit.de appella.n.*352.
Nicell.*tract.de concor. gloſſ. concord.* 6.*fall.* 22.
*num.*63.*tom.*18.*fol.*193.Rebuf.*tract.de appella.*
*art.*3.*gl.vni.num.*2. *&* 3. Tiraquel. *in tract de*
lignag.§ 4 *gl.*1. *num.*11. Gregor.Tholoſ.*tract.*
*de capella. lib.*3.*c.*15.*num.*1.*& ſeqq. fol.*347. vl-
tra quos,quòd à ſententia iudicis,cuius con-
ſcientia fuiſſet onerata, vel ex diſpoſitione 37
iuris communis, vel ex forma commiſſio-
nis, vel reſcripti, appellatio ſubſequuta nec
ſuſpendat, nec impediat executionem eiuſ-
dem,facit gl.*in clem.*1.*in verbo oneramus de iur.*
patro. quam Paul. & Laurent. & Cardin. ſe-
quuntur ibi Rot.*deciſ.*18.*alias* 443. *fuit dubi-*
tatum.ſub num. 3.*&*.4. *de conceſſ.præben.in nouis.*
Cephal.*conſ.*89. affatim, *num.*14.*lib.*1. Pilipp.
Fran.alios allegans *in rub.de appella.num.*7.la-
tè per Gemini. Immol. Francum, & alios *in*
d.§.*aſſeſſorem.*& per Hoſt gl.Card.*in d.clem.*1.
*de iur.patro.quæſt.*16. Roma. *conſ.* 27. *viſo the-*
mate, alios citans *poſt prin. & conſ.* 261. *ſuper*
eo. Alexan. *in l.in prouinciali* §. *qui opus de oper.*
noui nunti. Ab.Panormi *in c. ſuperbis num.*16.
*de accuſa.*Feli. *in c.ſignificaſti el* 1. *de homicidio.*
pleniùs *in cap.*1.*colu* 20. *verſ. & ſi dicatur con-*
ſcientiæ tua,de conſtitutio. Andr.Barba. *in c. ne*
initiaris, vbi latè de conſtitutionibus, *& in*
*conſ.*36.*ad propoſitum n.*7.*& ſeqq lib.*2. Æguid.
deciſ. 18. incipit *me ratio conſcientiæ.* & quòd
ſit iſta prohibitio appellationis quoad ſu- 38
ſpenſiuuum effectum dumtaxat, vltra ſu-
pradictos probant Lancelo. *de attenta.* 2.*p.*
*cap.*12.

cap.12. limi.10. num.10. Mil. in reperto. verbo
appellatio.verſ.appellari nõ poteſt fol. 15.& cum
Lancelo.idẽ dicit Eſcacia de appellatio. q.17.
limi.15.ſub num.3.vbi allegat etiam Matche-
ſanum tract.de appella.§.2.cap.2.num.67.verſ.
39 dabitur appellatio. reddentes rationem , quia
Deus ſolus ſuperior eſt conſcientiæ , vnde
nõ poteſt ad alios inferiores appellari.Franc.
vbi ſuprà,& Gregori.Tholoſ d.cap.15.num.3.
& ſub num.5.

40 Quæ reſolutio fallit,quando non eſt ſim-
pliciter onerata conſcientia iudicis , ſed ap-
poſitum eſt ſimul aliquod verbum reſpiciẽs
iuſtitiam ; puta ; ad iudicium tuæ conſcien-
tiæ , vel aliud ſimile, quia tunc datur appel-
latio. Lancelo.de attenta.2.p.cap.12. limi.10.
num.11. vbi alias refert limitationes , quas
tranſcribit Eſcacia vbi proximè à num.5. vide
etiam infrà num.47.

41 Vltra quos hanc noſtram doctrinam poſt
nonnullos affert Tiraquell. in tract. de præ-
ſcriptio. §.1.gl.8.num.4.ad fi.& num.5. in prin.
vbi per Angelum Paul.Caſtren. & Iſſ. in d.l.
de pupillo §. qui opus , declarat dictam regu-
lam in d.§. aſſeſſorem , quatenus dixit , quòd
quando aliquid committitur conſcientiæ
alicuius,non poteſt ab eius declaratione ap-
pellari, vt videlicet intelligatur , ſi is, cuius
conſcientiæ committitur , debet ſuam de-
clarationem iuramento confirmare , & poſt
Iſſ.Rebuf.tract.de de appella.art.3. gl. vni.n.4.
tom.3. fol.489. quidquid dicat Eſcacia vbi
proximè num.9. in fi.ſe non videre hanc opi-
nionem vſu receptam , quæ quidem proce-
dit vbi non ſit dicta declaratio in iudicio,
ſed ſit facienda à priuata perſona,non aliter.

42 Pro qua facit,quia quando lex, ſtatutum,
pactum , aut quæuis alia diſpoſitio vult , vt
ſtetur dicto alicuius, intelligitur iurato,non
aliàs , facit text.in l. Theopontus, in verb. iura-
tus ff. de dote prælegata. vbi id notat B. Anto.
in c.veniens. el 1. & ibi Feli colu.penul.de teſtib.
idem Anton. in c. finem litibus colu. penult. de
dolo & contuma.ex eo notat Bal.in c.tuis,de te-
43 ſtibus , quòd iurare debet is , cuius teſtimo-
nio quiſpiam ſtare promiſit,etſi de iuramen-
to nihil dictum fuerit. Bal. in l. iuſiurandum,
quod ex conuentione , in prin. ff. de iureiuran. &
meliùs ibi in lectura antiqua.Iſſ.in l.iuſiuran.
& ad pecunias §. quiſquis iurandum. de iur. iur.
Marian.Soci in repeti.c.quod ſi ſuper rebus, &c.
quoniam colu 2. ante fi. vt lite non conteſtata.
Hippolyt. de Marſi. ſingul.214. ad validita-
tem.Corneus conſ.40. viſo proceſſu colu.5. verſ.
& ideo vbi ſimpliciter lib.1. per d.l. Theopontus.
latè proſequitur , & probans Rebuff. in d.
tract.de præſcript.§.1.gl.8.à prin.

44 Iſte iudex,qui ſecundùm ſuam conſcien-
tiam iudicare debet : non tenetur aliquem
citare.gl.in cle.1.de off.delegati.Bal.& Alexan.
in l.de vnoquoque ff.de re iudi. quos eſt ſequu-
tus Alciat. in l.ſi quis arbitratu in fi. ff. de ver-
bor.obliga. Menoch.de arbitra iudi.lib.1. q.17.
num.14. Et de materia quando aliquid con- 45
ſcientiæ alicuius committitur , & multa an-
notatione digniſſima vide affatim per Ma-
ſcardum de probatio. 1.tom.concl.414.per totam.

Quæ regula in hoc articulo à nobis ap- 46
poſita , vt appellationi non ſit deferendum
à iudice,cuius conſcientiæ aliquid commit-
titur ſententiare ; declaratur , vt talis con-
ſcientia debet eſſe cum iudicio diſcretionis,
iuxta text. ſingularem in cap.2. de regul. in 6.
tradit Barba. in d. conſ.36. num.7. lib.2. Lan-
celo.vbi ſuprà in d. limi.10. num.15. qui n.11.
poſt Francum in c.ſtatutum, §.aſſeſſorem de re-
ſcript.lib.6. ſub num.15. verſ. poteſt etiam limi-
tari. hanc regulam limitat , vt procedat, 47
quando ſimpliciter eſt onerata iudicis con-
ſcientia , ſed ſi cum hac clauſula ſit appoſi-
tum aliquod verbum,vel qualitas reſpiciens
iuſtitiam ; vt puta : ſi dicatur (ad iudicium
tuæ conſcientiæ) vel ſimile, cùm tunc con-
ſcientia debeat cum iuſtitia regulari , & iu-
ſtè procedi , appellationi deferendum eſſe,
vbi ipſe in numeris ſeqq.alias tres limitatio-
nes proponit,de quo vide Lancelot. & Eſca-
ciam vbi ſuprà,& nos ſurſum n.40.

Nunc tractandum , quando à iure vel ab 48
homine aliquid iudicis poteſtati & meræ
facultati committitur , an à iudice negante
illam,appellationi interpoſitæ non deferens
vim faciat. Et non fieri vim,faciunt per text.
in l. non quidquid iudicis poteſtati committitur,
id ſubijcitur iuris neceſſitati. ff. de iudic. tenent
Immol. poſt Butrigar. in c.1.col.11.de conſtit. 49
dicens , quòd in commiſſis facultati iudicis
non appelletur. prout exemplum in caſu
clem.2. cum gl.in verb. valeat,de iudicijs,& in
clem. ſæpe eodem verb.de verb.ſignif. & c.conſu-
luit de off.delegat.idem dicit Innocent.in c.fi.
de ferijs. Areti.in c.ſuper his.col.antepenult.verſ.
& ad ea, quæ ponit.de accuſationi. & eſt doctri.
Specul.in tit.de off.iud.§.impedit.ſequitur Ab.
in c...Felin.in c.exceptionem n.2.de exceptionib.
& in d. c. ſuper his colu.7. num.13. Matant. de
ord. iudicio 6 p.tit. de appellatio. Cardin. Tuſ.
practicar.concl.tom.1.litera A. concl.415.n.1.2.
& 4.Bal.conſ.111.proceſſus factus. lib.5. Feli. in
c. ſuper his num.7. de accuſatio. Gratian. in di-
ſcepta. foren. tom.1. cap.146. vbi ex aliis infert
num.16. quòd ſi ſtatutum diſponat , vt iu- 50
dex poſſit in aliquo caſu carceratum ſub
fideiuſſoribus relaxare , qui ſi non fecerit,
non poterit ab eo appellari. quia non quid-
quid iudicis poteſtati relinquitur , id ſubii-
citur iuris neceſſitati, d.l.non quidquid. intel-
lige niſi aliàs ex alio capite iure communi
detentatio

detentatio ſit iniuſta,ab ea liect appellari, vt
latè dixi lib.2.c.4. quia tunc de iure neceſſi-
tatur iudex relaxate.
51 Et quando lex dat iudici facultatem di-
ſpenſandi , oam à denegata diſpenſatiooe
non poterit appellari, ita Bal. *in l quicumque
col. 6. C. de ſeruis fugit.* quem ſequitur Feli.
in cap. ſuper his num. 13. de accuſationi. idem
dicit latè Thom. Saoch. *de matrim.* Cardi-
nal. Tuſc. *practic. concluſ. 1. tom. litera A. con-
cluſ. 415. ſub num. 2.* poſt Feli. *ibi num. 7.* &
in hæc concluſio veta proeedit ſine con-
tradictione, quam etiam probant Doctores
in ſequenti articulo de meto officio iudieis
allegandi.
52 Hinc eſt, quod cùm ſit in mera facultate
iudicis delegantis, reuocare iuriſdictionem
delegatam, *l. iudicium ſoluitur vetante eo qui
iudicare iuſſerat. ff. de iudicijs. cap. vt noſtrum de
appellatio. c. paſtoralis de off. delegati,* & de ma-
tetia multa elegantia congeſſit Lancelot.
de attentat. 2. p. c. 10. per totum, ad quæ recur-
53 tendum eſt omnino. Ab huiuſmodi tamen
auocarione, facta pet ſuperiotem, appellatio-
ni emiſſæ denegans delationem, vim nul-
lam faciat, ex doctrina ſupradicta, & in ſpe-
cie tenet Bal. *in conſil. 3. vol. 5.* ſequitur Ma-
raot. *de ord. iudicior. 6. p. tit. de appell. num. 351.*
quod per Bal. *in conſil. 111.* incipit *proceſſus
in 5. volum.* dixit Rebuff. *in commenta. tit. de
auocatio. tractatu de auocatio. artic. 1. fol. 208.*
54 quod ſiue auocatio fiat cum cauſa, vel ex
leui, vel ſine ea, à tali auocatione appellari,
non poſſit, quia eſt arbitrij, & voluntatis
ptincipis.
55 Quare & ex eadem tatione alia deduci-
tur regula, quòd appellationi à iudice dene-
gante facere id, quod facere poteſt ex ſuo
meto officio, nõ eſt interiectæ defetendum,
cùm tunc partem non grauet, Specul. *in tit.
de off. iudicis §. impedit verſ. quid ſi iudex n. 1.
in fi. & num. 2. lib. 1. fol. 57.* ideo appellari non
poteſt. Abb. *in c. exceptionem n. 8. de exceptio.*
& idem Abb. *in c. ſignificauerunt n. 10. & 19.
de exceptio.* Ioan. Andr. & communiter Do-
ctores poſt Petrum *in d. c. exceptionem.* plenè
Bal. *in l. nec quicquam. §. vbi decretum. 8. col.
verſic. pro vberiori autem intellectu. ff. de off. pro-
conſul. & lega.* Butriga. *in c. ſuper hoc. 3. col. de
renuntiatio.* Petrus de Ancara. *in c. pia col. an-
tepenult. de exceptio. lib. 6.* Abb. *in clem. auditor.*
per gloſſ. *ibi de reſcript. & in cap. prudentiam
§. ſexta in fi. de off. delegat.* ſequitur Areti. *in
c. ſuper his col. antepenult. verſ. ad ea qua ponit,
de accuſatio.* Bal. *in l. 2. circa med. C. de ſeruitu.
& aqua.* Immol. poſt Butt. *in cap. 1. col. 11. de
conſtitu.* Aoania *in l. iuſtitia §. iuris præcepta,*
56 *de iuſtitia, & iure.* vbi dicit, quòd iudex non
ſupplens de facto, cùm poſſit, non faeit li-
tem ſuam, quia non læſit partem, cùm aliud
ſit lædere, aliud non iuuare, nec ob hoc po-
teſt appellari, vbi allegat Speculator. *vbi ſu-
prà.* idem tepetit *in l. ſi vnus §. pactus. col. vlt.
verſic. concedo. ff. de pactis, & in l. 1. in lectura
antiqua ff. de exceptioni* Rota *deciſ. 47.* incipit
de eiſdem. de appellatio in nouis. Petr. de An-
car. poſt Lapum *in c. 1. de confeſſ. lib. 6. contra
gloſſ. fi. ibi* Bal. & Paul. de Caſtr. *in d. l. non
quidquid.* idem Paul. de Caſtr. *in l. vbi pactum
col. fin. verſ. quid ſi iudex C. de tranſactio.* dicit,
quòd licèt iudex poſſit tepellete actorem,
cui videt actionem noo competere, vt ibi
per gloſſam ſingularem, tamen ſi hoc non
facit, non teoetur, allegat *d. l. non quid-
quid.* latè Feli. *in cap. exceptionem num. 2. de
exceptio.*
Quam quidem concluſionem intellige, 57
veram eſſe; vt procedat, quando aliquid of-
ficio iudicis committitur mercenario, hoc
eſt; de illo officio, quod iudex motu pro-
prio exercere poteſt, ſicut repellere inha-
biles, arctare exceptiones, & ſimilia, con-
demnare in expenſis poſt litem conteſta-
tam, vt à iudice hoc negante non ſit lici-
ta appellatio, quia in eius mera facultate eſt,
& ita loquuntur Doctores ſuperiùs citati,
ſecus autem eſt dicendum, in officio iudi- 58
cis nobili, quo deſeruit actioni, & in eius lo-
cum ſubrogatur, prout eſt præſtatio alimen-
torum egenis, reſtitutio in integrum, cau-
tio legatorum præſtandorum, & ſimilia, &
quomodo cognoſcatur officium iudicis no-
bile, & mercenarium, vltra loca ordinaria,
Bart. & alij *in l. 1. ff. de iuriſdict. omni. iud.* Al-
beri. *in l. 1. col. 3. ff. de inter. actioni.* Bal. *in ſua
practica,* quam poſuit *in rubrica de off. iudicis.*
Petr. de Ferrariis *in ſua practic. in verbo, li-
belli, in actione reali, in verbo quatenus ex offi-
cio.* pooit Feli. *in c. 2. col. 4 de off. iudic. & in
c. 1. col. 3. eodem tit.* & ideò cùm officium iu-
dicis loco actionis ſuccedat, regulatur, vt
actio. ſecundùm Hoſtienſ. *in ſumma de off.
iudic. § vtrum. verſic. puta cùm petitur.* & cùm
in iis officium iudicis nobile imploratur per
partem loco actionis, à denegatione eorum
appellationi deſerendum eſt vti legitimæ.
ita optimè B. *in l. 1. col. antepenult. ff. de iu-
riſdict. omn. iudic.* dicens, quòd illud quod
pars petit, non ſemper ſibi debetur, ſed iu-
dex ex officio poteſt facere; vt ſibi detur,
licèt quandoque eſſet iniuria, ſi officium
nobile denegaret. *l. 1. § penult. ff. de aqua quo-
tid. & æſtiua.* & ideò introducta eſt appel-
latio à ſententia lata ſuper officio iudicis, ſi
denegetur, *per l. 1. C. ſi ſæpius in integ. reſtit.
fuer. poſtul.* ibi, appellare enim debuiſtis, ſi
ſententia vobis diſplicebat.) & ita optimè
declarat Feli. *in c. exceptionem n. 3. per totum.*

de exceptioni. idem etiam dicit Gratia. *in di-
ſceptatio. foren.* 1. *tom. c.* 146. *per totum*, quia
tunc dicitur grauare partem, vt poſt B. *in l. t.
num.* 11. *ff. de iuriſdict. omn. iudic.* Feli. *in c. per
tuas, de teſtib. num.* 6. dicit Cardinal. Tuſc.
practicar. concluſ. tom. 1. *litera A. concluſ.* 415.
num. 10.

Quam declarationem iterum declara, vt
59 non procedat: quando pars non petit, vt iu-
dex vteretur officio ſuo in eius fauorem,
nam tunc indiſtinctè eſt dicendum, vt à de-
negatione appellationi non ſit deferendum,
vt per *d. l. non quidquid & l.* 4. *§. hoc autem ff.
de damno infecto.* vt in non condemnatione
expenſarum non petitarum dixit Abb. *in
c. ſignificauerunt num.* 10. *de exceptioni.* per In-
nocent. *in c. ad noſtram* 2. *de iureiuran.* & per
60 alios, quos ibi allegat. Item quando non re-
pellit procuratorem inhabilem non peti-
tum, licèt poſſit, ita per Ioan. Andr. Petrum
Speculatorem & alios dicit Abb. *in cap. ex-
ceptionem num.* 8. *de exceptio.* optimè de hac
declaratione Feli. *ibi. num.* 4. *verſic. ſecundus
caſus, quando pars non petit vt iudex*, &c. Feli.
in c. ſignificauerunt limi. 4. *num.* 4. *de exceptio.*
Eſcacia *de appell. quæſt.* 17. *limit.* 21. *à num.* 34.
cum ſeqq. quidquid ipſe circa expenſas ſen-
tiat *ſub num.* 35.

61 Secus autem ſi fuerit petitum, quia tunc
ab iniuſta denegatione admittitur appella-
tio, ita tenet Speculator *de off. omnium iudic.
§ impedit. verſic. quid ſi iudex num.* 1. *in fin. &
num.* 2. *lib.* 1. *fol.* 57. Abb. *in d. c. ſignificauerunt
num.* 10 in vltimis verbis. Rebuff. *in tractatu
de expenſ. dam. & intereſſ. art.* 3. *gl. vnica n.* 15.
tom. 3. latè Eſcacia *vbi proximè num.* 34. *&* 35.
Cæſar Contar. *in l. vnica limit.* 11. *num.* 59.
verſ. amplia modo C. ſi de momen. poſſ. & cum
Feli. *in c. ſuper his num.* 113. *de accuſa.* plures
citat March. *de commiſſ. c.* 28. *à num.* 43. *p. t.*
idem tenet Cardinal. Tuſc *pract. concl. tom.* 1.
litera A. concl. 415. *num.* 11. *&* 12. vbi dicit, quòd
62 vbi aliquid committitur poteſtati iudicis,
non appellatur, ſi non facit, & ſic ab actu ne-
gatiuo, ſecus ab affirmatiuo, vbi lædit. &
idem ſi quando imploratur officium iudicis,
& ille non impartitur, quia data læſione, &
grauamine, appellari permittitur ab hoc ca-
ſu negatiuo.

63 Nam ex quo eius iudicis facultati, pote-
ſtati, & voluntati aliquid relinquitur, cùm
non neceſſitetur id facere, *d. l. non quidquid
ff. de iudicijs*, nec cogi poteſt per ſuperiorem,
ideo appellari non poterit, vt latè proſequi-
tur Gratia. poſt alios *in diſceptat. foren.* 1. *tom.*
64 *c.* 147. *n.* 13. quemadmodum & à conuerſo à
iudice faciente, quod facere, præciſè tene-
batur, & ad id cogi, & adſtringi poteſt, ap-
pellari non licet, vt per Innocent. & Abb.
in c. cùm in iure. tenet Aufrerius *in deciſ. Tho-
loſa. q.* 42. *requiſitus.* Rebuff. *in commentar.* 2. *p.
tit. de literis requiſitorijs gl.* 3. *n.* 10. qui dicunt,
quòd à iudice requiſito, adimplente, & ob- 65
temperante literas requiſitorias, & permit-
tente executionem, appellari nõ poterit per
executatum, quia iudex requiſitus non eſt
niſi merus executor, & talis qui tenetur ob-
temperare requiſitioni iuſtè factæ, ergo pars
non poterit appellare cùm non grauetur.

Sicuti aliàs eſt licita appellatio à iudice,
negante facere id, quod facere tenetur, &
ad quod faciendum cogi poterit per ſupe-
riorem, prout poſt alios dicit ipſe Rebuff.
vbi proximè num. 4. *& ſequentibus.* quando
ſcilicet interponitur ab ipſo iudice requi- 66
ſito nolente adimplere iuſtas literas requi-
ſitorias, vt tam per viam recurſus ad ſu-
periorem, quàm appellationis requiſitus eſt
cogendus, vbi comprobat prædicta reme-
dia in hoc caſu. vide quæ nos ſuprà 1. p. c. 6.
verſic. & ampliùs noſtra reſolutio à num. 33.
vbi aliquos citauimus. Azeued. Bobadil. Cæ-
ned. & alios.

Hinc eſt, vt ſi Epiſcopus recuſat, differt, 67
vel eſt negligens ſine cauſa legitima, facere
inſtitutionem præſentato per patronos, vel
confirmationem electi, & ſimilia vltra re-
curſum, quem ad ſuperiorem pars habet (de
quo latiùs per nos ſuprà hac 3. p. c. 10. de pa-
tro. Reg. verſic. alia eſt via iure canonico, à
num. 206. cum ſeqq.) poteſt appellationis
remedio potiri interpoſitæ ab huiuſmodi
grauamine, vt docet Abb. *in cap. paſtoralis
num.* 6. *de iur. patron.* Rot. *deciſ.* 4. *de iur. pa-
tron.* Rochus de Curt. *de iur. patron. verbo ho-
norificum num.* 55. Paul. de Citadinis *eodem
tract.* 6. *p. art.* 2. *num.* 1. Ioan. Gutierr. *de iuram.
confirmato.* 3. *p. cap.* 13. *num.* 8. Zerol. *in prax.
Epiſcop.* 1. *p. verbo ius patronatus* §. 8. *dub.* 3.
Nicol. Garcia *de beneſ.* 10. *p. c.* 4. *num. fi. tom.* 2.
& diximus in d. num. 206. & ſeqq. & facit
quod de Epiſcopo iniurioſè & ſine rationa-
bili cauſa denegante præſtare conſenſum &
authoritatem alienationi patrimonij, ad cu-
ius titulum alienans fuit ordinatus, vt poſſit
ad ſuperiorem appellare, dicit cum Burſato
conſ. 178. *n.* 35. Quintana Dueñas *Eccleſiaſti-
con. iur. lib.* 3. *n.* 72. & alij citati à Nicol. Garcia
de beneſ. 2. *p. c.* 5. *num.* 185.

Sic ab ordinario denegante licentiam iu- 68
ſta cauſa rectori, aut aliàs beneficiato illam
petenti, licita eſt appellatio, vt per Abb. *in
cap. relatum n* 6. *de clericis non recip.* Seluam *de
beneſ.* 4. *p q.* 7. *n.* 29. *& num.* 171. Zerol. *in prax.
Epiſcopal. verbo, ſtudium* §. 1. *& verb. reſidentia*
§. 3. diximus latiſſimè ſuperiùs lib. 2. cap. 15.
verſ. & tandem vnum quod ad nos attinet,
num. 27. & ſeqq.

Quibus

Quibus conuenit, quòd à negligentia,
69 vel tarditate iudicis in non faciendo, vel procedendo in cauſa, & à denegante iuſtitiam miniſtrare, & cauſam diffinire, appellationi interpoſitæ deferendum eſſe, dicit gl. reputata notab. *in c.2. in fi. de appella. lib.6. & in c. ad aures, de ſimonia.* Ioan. Andr. *in cap. dilecto, de appellatio.* per argumentum *c.1. de ſupplend. negli. prala.* Panormit. *in c. ex parte el 2. num.3. de appellatio.* & per gloſſ. *in c.1. de confeſſ. in 6.* & per B. *in l.1. num.7. ff. de iuriſdict. omn. iudic.* idem dixit Menoch. *de arbitr. iudicum lib.1. quaſt.70. n.15.* idem etiam probat & optimè Philipp. Franc. *in d. cap. ex parte col.2. ad fi. verſic. quid autem ſi iudex non procedit.* Alexand. *in l. hoc amplius §. Celſus num.13. ff. de damno infecto.* Feli. *in c. propoſuiſti, prope finem, de for. compet. & in c. ſuborta, ante num.5. verſic. & iſtis adde, de re iudic.* Decius *in d. cap. ex parte el 2. num.3.* Præpoſitus *in c. ex ratione num.23. de appell.* Feli. *in cap. paſtoralis ſub num. 14. col. penult. verſ. conſidera 3. de off. ordinarij.* Pedemonta. *deciſ.12. numero 6.* Rota per Seraphinum *deciſ.455. num.4. 1. tom.* qui omnes ita profitentur,
70 dummodo præcedat trina monitio, ſeu interpellatio iudicis negligentis, dempto Bar. & Meno. qui de eo non loquuntur, & Philippo Fran. qui vnicam ſufficere dixit. vbi
71 diſputans reſoluit, non poſſe primum iudicem volendo reuocare grauamen, cauſam reaſſumere, & ibi etiam poſt alios per eum
72 allegatos, quòd ſuperior poteſt adiri per viam querelæ, de quo eſt text. elegans *in l. cum antiquioribus. §. illud etiam. C. de tempor. appellatio.* in illis verbis *ibi*, eùm ſit ei apertiſſima facultas & noſtram adire maieſtatem, & tarditatem iudicis in querelam deducere, & noſtro beneficio potiri, *&c.*) ex
73 quibus inferre poteris ad Concil. Trident. *ſeſſ.24. de reformatio. c.20.* dum de conſeruandis, & non amouendis cauſis in prima inſtantia ordinariis inquit ad medium, *ibi*, niſi Epiſcopus priùs requiſito, eóque negligente, procedat, *&c.*) de quo ſuprà lib.2. c.17. penult.

Hinc inſedit excludendus damnandúſ-
74 que error, qui oculos excæcat tyronum, vt appellationi ab actibus negatiuis interiectæ, iudex vim non faciat non deferens, moti quòd iſti actus ſecum trahunt executionem, maximè eùm nihil ſit, quod reponatur, cùm nihil attentatum ſit, & ſic nec violentia. Sed falluntur euidenter, primò, quia
75 non eſt validum argumentum, non eſt attentatum, ergo non eſt violentia, quia vis non ſolùm conſiſtit in attentato, ſed etiam in non deferendo iuſtæ, & legitimæ appellationi ob rationem ſtatim aſſignandam *c. appellantem.* melior text. *in c. ad Romanam, 2. quaſt.6.* optimus & melior *l.4. tit. de las fuerças. 10. p.7.* vbi in ſummario & in gloſſ. Montal. & Gregor. Lop. *vt in d. l.* ibi, *que debe haber otra pena como ſi ficieſſe fuerça con armas*, &c. maximè cum loquatur illa lex de non delata appellatione, ſituatur ſub tit. *de las fuerças*, quod & nos latiùs examinauimus ſuprà 1. p. c.6. vbi apertè probaui, ſufficere appellationis legitimæ denegatam delatione, vt regius recurſus interponi queat, 76
quia illa eſt pars, & principium violentiæ, ex qua animus detegitur illam inferendi.

Nam ex quo appellatio ab aliquo actu, ſeu ſententia negatiua eſt licita quoad vtrumque, prout contingit in caſibus hactenus relatis, vel in aliis pluribus ſiue interloquutoriis, qualificatis tamen, vtpote habentibus damnum irreparabile, vel vim diffinitiuæ, vel cauſæ principali præiudicialibus, vel quia à ſententia diffinitiua appellari nequit, quoad vtrumque effectum, vt accidit in appellatione à negata tortura reo de delicto indiciato, vt ex Bal. Salicet. & Antonio Gomez. latè probaui ſuprà lib.2. c.1. item in denegata copia actorum, item in non admiſſione teſtium, vel probationis. item in non admiſſione articulorum, & de aliis pluribus ibi. in c.1. p.2. à principio, & per totum. item à denegata copia indiciorum retorquendo infrà hac p.3. cap.14. & quòd à denegata executione virtute obligationis Cameralis aut guarentigiatæ. item à ſententia negante miſſionem poſſeſſionis petitæ, negante alimenta, aut penſionem aliiſve variis caſibus, quibus ab affirmatiua ſententia denegatur appellatio, tamen à negatiua, & ſic contra actorem lata licita ſit, videre poteris ſuprà hac 3. p. cap.4. à prin. vbi exactiſſimè, & accuratè examinauimus, & aliis infinitis caſibus per totum diſcurſum huius tractatus paſſim reperiendis, quos eſſet nimis graue, & faſtidioſum recenſere, in quibus omnibus probaui, appellationi niſi iudex deferat, vim fieri, declarãdum, cùm ſit licita. Ex qua ratione licitam eſſe appellationem, & cauſare attentatum interpoſitam à præſentato per patronum laicum ad beneficium parochiale reprobato, & ab habente gratiã in forma dignum, pariter reprobato & ſimilibus, diximus 2. p. c.13. à n.206. & ſeqq. quæ vide, quia vtiliſſima ſunt ad prædicta. 77

Cui ſi iudex deferre non teneretur, adhuc remaneret iudex in cauſa, & quantum in ſe eſt, cum integra iuriſdictione, qua mediante, poſſet ad vlteriora licitè procedere, Bal. *in addit. ad Specul. tit. de arbitr. col.7. verſ. ſed an pendente.* arg. *cap. cum appella. de appella. lib.6.* Bal. ſequuntur Barb. *conſ.18. colu.2. lib.4.* 78

Iſſ. *in l. pecuniam. num.*8. *ff ſi certum petatur.*
Boër. *quaſt.*284. *num.*24. *&* 25. Menoch. *de*
arbitra iudicum lib. 1. *quaſt.*70. *num.*20. & ali-
bi paſſim per Doctores, & vbi non licet ap-
79 pellari, iudex poteſt exequi ſententiam, &
ad vlteriora procedere etiam appellatione
pendente, latè comprobat Roland. à Valle
*conſ.*77. *n* 20. *volu.*2. Lancelo. *de attenta.*2.*p.*
cap. 12. *limi.*25. *num.* 1. & facit text. *in c. non ſo-*
lùm. ibi, præterquam in caſibus à iure pro-
hibitis.) vbi notant communiter Doctores,
80 & eſt validum argumentum, appellatio non
ſuſpendit, ergo iudex procedens non facit
attentata, quemadmodum & eſt validum, à
principio appellatio ſuſpendit, & eſt defe-
rendum, ergo proceſſus attentatus, Franc.
*in c. bona num.*36. *de appella.* Manfr. *practi. con-*
*clu. ſuper attenta. conſ.*131. Lancelo. *vbi proxi-*
*mè num.*8. optimè vide per Couarr. *in pract.*
*quaſt. cap.*23. *num.*7. vbi plures allegat. Eſca-
cia *tract. de appella. quaſt.* 17. *limi.*6. *memb.*2.
ſub num. 15. *fol.*334. *&* *limi.*22. *num.*23. *verſ.*
ſubextende 1. & per arg. *l. per hanc C. de tempor.*
appella. Viall. *in tract. clauſul. nihil noua. appell.*
pend. in prin. in 1. *limi.* Surd. *deciſ.*225. *num.* 14.
plures citat Lancelo. *d. limi.*25. *&* *limi.*27.
per totam. Menoch. *de retinen. rem.*3. *n.*849.
Mier. *de maiora.* 3. *p. quaſt.*24. *num.*62. *ad fi.*
Cæſar Contar. *in repeti. l. vnic. quaſt.*12. *num.*6.
*fol.*549. *C. ſi de momen. poſſ.*

Quemadmodum & è conuerſo ſi appel-
81 lationi defert (prout tenetur, & etiam ſi non
teneatur) cùm per delationem abdicet à ſe
omnimodam iuriſdictionem, & ad vlteriora
procedere nõ poſſit, quia ſunt ei ligatæ ma-
nus *d. c. cùm appellatio. friuol. de appella. lib.*6. B.
Angel. & Immol. *in l. conſtitutiones, ff. de ap-*
pella. Franc. *in c. Romana* §. *ſin autem num.* 5.
de appella. in 6. plures per Lancelot. *de atten-*
ta. 2.*p. c.*12. *limi.* 1. *num.*70. *&* 80. Sigiſmun.
Eſcacia *de iudi. cauſ. ciui. & crimi. lib.* 1. *cap.*87.
*num.*124. & latiùs nos ſuis locis diximus.

Quare licèt ſẽtẽtia negatiua ſecum tra-
82 hat executionem, hoc non prouenit à iure,
nec à iudice, quia ius ei non attribuit hoc
priuilegium, cùm in iis deferre mandat ap-
pellationi, ſed prouenit ab ipſa natura, quia
non entis nullæ ſunt qualitates, nec in ipſa
executione ius operatur, imò ſi potuiſſet,
illam naturaliter impediret, prout facit ciui-
liter, ſcilicet illi reſiſtens omnino per ap-
pellationem permiſſam. prout clarè apparet
ex eo, quia appellatio ſui natura legitima, &
83 permiſſa ſuſpendit effectum ſentẽtiæ, etiam
ſecum trahentis executionem, quod nota-
bile dixit Eſcacia *de appella. quaſt.*3. *num.* 18.
*& num.*74. Philip. Franc. *in c. ad hæc quoniam,*
ſub num. 1. *& ſub num.* 5. *de appella.* Hieronym.
de Monte Brixienſ. *defini. Rigundia c.... n.* 1.
poſt alios. cauſatque attentatum ex eiſdem
Doctorib. Hierony. Gonzal. *glo.*9. *in annota.*
*num.*183. & nos 2.p.c.13.n.261. & à nu.249.
& poſt alios Doctores, & Rotę deciſiones in
optimis caſibus fulcita eſt hæc doctrina 2.p.
c.13. à num.206. & ſeqq. quos omnino vide,
& quæ nos 2.p.c.13.num.274. & ſuprà.

Sed quia cùm denegando iudex delatio- 84
nem, vel ſua ſponte vel virtute decreti Re-
gij (vt putant aliqui) retineat iuriſdictionem
(vt dictum eſt) repetitur in proxima cauſa
innouandi, & attentandi per proceſſum ad
vlteriores actus appellationi contrarios, vel
etiam excommunicando, aut carcerando
appellantem ipſum, ac propterea ob hoc pe-
riculum imminens, & inſtans iuſtè recurri-
tur ad ſupremum tribunal Regium, vt iu-
dex compellatur, deferre iuſtæ appellationi
deferendæ, & vt reponat omnia ſi poſtmo-
dum attentauerit, & vt abdicet à ſe iuriſdi-
ctionem, ne impoſterum attentet, & vt ſecu-
rus poſſit appellans, coram ſuperiore litiga-
re, appellationem proſequendo, & ſic huius
periculi vitandi cauſa recurſus Regius eſt
concedendus.

Exemplo res fiet manifeſta, offero iudici 85
in cauſa vertente teſtes in eam intẽtionem,
probantes prout aduerſarius ſuam, vel per
alios, vel per ſcripturas probatam habet; iu-
dex meos teſtes in contrarium vel redar-
guentes ſcripturas, vel directò aliter pro-
bantes contrarium, negat admittere, ab hac
negatione appellatio emittitur, nolit defer-
re, dicunt iura eſſe in hoc caſu negatiuo lici-
tam appellationem quoad vtrunque effe-
ctum, deuolutiuum, & ſuſpenſiuum ſimul,
ſi in tribunali declararetur vim non fieri, re-
mittendámque cauſam eidem iudici, po-
tuiſſet ex potentia iuriſdictionis, quam ad-
huc retinet, ad ſententiam diffinitiuam pro-
cedere, & per probationem partis aduerſæ
me inauditum, & non probantem reportare
contrariam ſententiam, quod iura abhor-
rent.

Vel pone etiam, quòd poſtquam negauit 86
dictam admiſſionem teſtium, vel probatio-
nis ſtatum ad vlteriora proceſſit in cauſa,
cùm ſuperſedere teneretur in ea virtute le-
gitimæ appellationis, ſuſpenſionem operan-
tis, quonam modo poſſent hæc attentata
reponi, & huic oppreſſo ſuccurri, ſi ſalubris
recurſus ad ſenatum denegatur, vel ſi in eo
vim non fieri in non delatione, declaretur,
diceretur potiùs attentatis, & violentiis fa-
uorem, & auxilium præſtare, contra iuſtam
catholicæ maieſtatis intentionem.

Ecce & adhuc in diffinitiuis ſententiis, 87
peto fundum meum detentum à Petro, vel
peto centum, declarauit iudex, mihi non
deberi

deberi reſtitui,licita mihi eſt hoc caſu regu-
lariter appellatio, (niſi aliqua ſpecialis cauſa
in contrarium obſiſtat) ſi iudex non defert,
vel ſua ſponte,vel vi decreti Regij, non fieri
vim, & cauſam ei remittendam virtute de-
creti ita declarantis, poteſt iudex executo-
riales expedire, in magnum iuris, partis, iu-
ſtitiæ, & republicæ decus.

Et maximè attende, quòd in iis interlo-
quutoriis negatiuis, in quibus appellatio-
nem legitimam eſſe in totius operis diſcur-
ſu probaui, cùm eorum grauamen ſecum
88 afferat executionem, fortius eſt, & magis
iuſtificatum grauamen, magíſque qualifi-
catum, & probabile, quia eſt executatum
grauamen,& cum effectu, ac propterea ma-
ior in eis ratio appellandi conſideranda eſt,
& admittenda, potius quàm in aliis affirma-
tiuis, non executatis; in diffinitiuis autem
ſententiis dubium non eſt (vt diximus) re-
gulariter. & ita conclude, quòd à talibus
grauaminibus appellationi interiectæ, du-
bium nullum eſſe poſſe: rectè cadere de-
creta violentiæ, ſicut & in cæteris, & aliter
dicere,foret abſurdum, & negligere ius pe-
89 nitus. prout quotidie obſeruatur, indubi-
tanter, & abſque contradictione ferè, quia
ſolùm contenditur, & inquiritur, an appel-
latio (de cuius declaratione tractatur) ſit li-
cita, nec ne, vt ſi licita reperiatur, primum
genus decretorum, hoc eſt, vim fieri, defe-
rendum, & reponendum, expediatur. & ita
tenendum eſt. & de hoc articulo aliqua
etiam egimus ſuprà 1.p.c.6. fundamento 4.
& inferiùs verſ.nonò ampliùs.noſtra reſolu-
tio à n.33. vbi aliqua conſiderauimus, plu-
réſque in terminis Doctores adduximus,
quos hîc omiſimus. ac ideo ad ibi dicta po-
teris recurrere.

CAPVT XIV.

A ſententia lata in criminalibus cauſis an,& quibus caſibus,iudex non deferendo, violentiam facere, dicatur. vbi etiam latè quid in notoriis, & quando.

SVMMARIVM.

Appellationi emiſſæ in criminalibus, ſicut & in ciuilibus regulariter vt licitæ deferendum eſſe, quotidie decernunt Senatus Regij. n.1.

Nec interim exequenda eſt ſententia. n.2.

Sententiæ executio fieri non poteſt durante termino ad appellandum. n.3.

Executionem faciens iudex in criminalibus capitaliter punitur. num.4.

Iudici exequenti violentiam in criminalibus poteſt licitè per vicinos, & conſanguineos condemnati reſiſti. n.5.

Etiam in delictis enormibus, & atrociſſimis, in quibus ſpecialiter non eſt prohibita appellatio. num.6.

Et etiam in crimine læſæ maieſtatis, magis communiter reſoluitur, cum declarationibus, remiſſiuè. n.7.

Appellationi in criminalibus nec tacitè, nec expreſſè renuntiari poteſt. num.8.

Renuntiatio appellans in criminalibus valet, vbi delictum eſt notorium. n.9.

Confeſſus & conuictus ſimul in delictis non auditur appellans, ſed iudici exequi permittitur. num.10.

Et in quibus delictis.ibidem,& n.11.

Confeſſus & conuictus in criminalibus & pecuniarijs cauſis non auditur appellans. n.12.

Confeſſio vt tollat in criminalibus appellationem, requirit ſpontaneam, non per torturam aut illius formidine. n.13.

Lex tollens appellationem confeſſo intelligitur de ſpontè confitente. n.14.

Confeſſio ſpontanea dicitur, quæ poſt torturam illatam legitimis præcedentibus indicijs ratificatur,quæ appellationem impedit. n.15.

Confeſſio eius, ad quod quis eſt in ciuilibus condemnatus, emanata poſt ſententiam impedit appellationem. n.16.

Confeſſio poſt ſententiam in criminali cauſa non impedit appellationem. n.17.

Appellatio de iure ciuili & canonico vt ſit prohibita, confeſſum & conuictum ſimul adeſſe,qui teneant. n.18.vbi de communi.

Appellatio vt denegetur reo tam de iure canonico, quàm ciuili, vt ſufficiat ſpontanea confeſſio qui teneãt,& magis communem dicant.n.19.

Confeſſus reus tantùm ſi in appellatione inferat aliquam cauſam offuſcantem eius confeſſionem appellare poteſt. n.20.& n.22.

Confeſſus ſpontè & condemnatus ſi nullam inferat in appellatione cauſam offuſcantem confeſſionem non appellat, ſed ſententia exequitur ea non obſtante. n.21.

Quod procedit tam de iure canonico, quàm ciuili. num.22.

Et tam in ciuilibus cauſis, quàm in criminalibus. num.23.

Appellationi emiſſæ per condemnatum de crimine ſimoniæ deferendum non eſt. n.24.

Appellatio non denegatur à ſententia collationis beneficij vacantis propter ſimoniam lata à mixto executore. n.25.

Simoniacus notorius vel confeſſus non appellat, vel quando ſimoniacus reſpectu ordinis, etiam occultus, quia tunc non appellat. n.26.

Simoniacus occultus appellat ſi ſimonia cadat ſuper beneficio. n.27.

Latrones inſignes, incitatores ſeditionum, vel duces factionum non audiuntur appellantes. num 28.

Etiam ſi confeſſi tantùm ſint, vel conuicti. n.29.

Falſa moneta crimine damnatus etiam conuictus tantùm, vel confeſſus non auditur appellans. num.30.

Accelerari pœnam & delinquentem ſtatim puniri, vbi publicè intereſt, appellatio non ſuſpendit. n.31.

Delicti punitio vbi non recipit dilationem, permittitur, & poſtea ſcribere. n.32.

Blaſphemia ſententia non ſuſpenditur per appellationem. n.33.

Hæreſis à crimine quando nunc admittatur appellatio. n.34. remiſſiuè.

Beneficij crimen non recipit appellationem. n.35.

Aſſaſinij crimen non recipit appellationem. n.36.

Raptus crimine condemnatus non appellat. n.37. declara vt n.40.

Etiam ſi ſit confeſſus tantùm, vel conuictus tantùm. n.38.

Raptus criminis cauſa damnatus ſcilicet ſocius, auxiliator, receptator, aut conſultor appellare poteſt. n.39.

Spoliator cauſam dans homicidio non appellat. num.41.

Appellationi à carceratione vel eius relaxatione, & de eius effectu. n.42. remiſſiuè.

A ſuſpenſione vel priuatione officij & lata in ſyndicatu an ſit licita appellatio. n.43. remiſſiuè.

A tortura, vel torturæ comminatione appellare quando liceat. n.44. remiſſiuè.

A iudice denegante defenſionem reo, prout alijs, appellatio licita eſt. n.45.

Indiciorum copia, aut defenſio quando reo non ſit deneganda, ſiue procedatur officio iudicis, ſiue ad petitionem partis. n.46.

Ordo iuris non ſeruatur in notorijs, ſed tunc ordo eſt ordinem non ſeruari. n.47.

Notorium licèt releuet ab onere probandi, non tamen ab onere proponendi & allegandi. n.48.

Notorij probatio quando & quibus caſibus requiratur, & de qualitatibus & requiſitis huius probationis, aut quid concludere & continere debeat. n.49. remiſſiuè.

Notorium non requirit diffinitiuam ſententiam, ſed ipſum eſt ſententia deſiderans executionem. n.50.

Notorium eſſe reo negante, procedendum eſt ad declaratoriam interlocutoriam formato iudicio, aliter non fiet executio. n.51.

Notorium an requirat libellum, & litis conteſtationem, & quid citationem, remiſſiuè. n.52.

Notorium quotuplex ſit, iuris, aut facti permanentis, vel tranſeuntis, ſeu momentanei, & quid manifeſtum, & de ſingulorum attributis, & quomodo cognoſcatur, & in quibus caſibus verificetur. & de alijs pluribus. n.53. remiſſiuè.

Appellationi à ſententia lata ſuper cauſa notoria regulariter non eſt deferendum. n.54.

In notorijs iudicijs pronuntiatio non eſt propriè ſententia, ſed quadam iuris executio. n.55.

Notorij ſententia, vt impediat appellationem, debet ferri cum expreſſo ſuppoſito notorij, & eius facta mentione, non aliàs. n.56.

Sententia contra inſignem latronem vt excludat appellationem, debet ferri cum expreſſo ſuppoſito inſignis latronis. n.57.

Sententia interlocutoria declarans notorium præcedente negatione rei admittit appellationem. num.58.

Ab exceptionum excuſabilium contra notorium denegatione interlocutoria appellatio admittitur, etiam ſi à diffinitiua non admittatur. num.59.

Notorium admittit appellationem, quando in ea exprimitur cauſa rationabilis offuſcans notorium. n.60.

Appellatio vbi regulariter ſit prohibita, ſi tamen ex aliqua ratione ſpeciali in eodem caſu ſit permiſſa, debet ſpecialiter exprimi in appellatione, vt ipſa admitti queat. n.61.

In notorijs quando ſit licita appellatio. n.62. & ſeqq. remiſſiuè.

Ab exceſſu pœna in notorijs datur appellatio. n.62.

Manifeſtũ delictũ non tollit appellationem. n.63.

Iudex à quo inhibitus, non poteſt ſententiam notorij exequi. n.64.

Delinquens in flagranti delicto, & notorio, æquiparantur à iure, & ex abrupto, & iuris ordine omiſſo proceditur in vtroque. n.65.

Sententia lata contra repertum in flagranti crimine non appellat ſuſpenſiuè. n.66.

Materia delinquentis reperti in flagranti, remiſſiuè. num.67.

In omnibus criminalibus & notorijs, in quibus non eſt licita appellatio, tamen ſuperſedetur in ſententia executione, quando iudex ſuperior dubius cognoſcens per inſpectionem actorum inhibuiſſet inferiori. n.68.

Quod declara vt ibi. & n.69.

In criminalibus regulariter vbi eſt prohibita appellatio, intelligitur quoad vtrunque, quia in eis executio eſt irretractabilis. n.70.

Appellatio quoties eſt prohibita à diffinitiua quoad vtrunque effectum, permittitur à qualibet eius interlocutoria, etiam aliàs non qualificata. num.71.

Appellationis emiſſa per clericum traditum curiæ ſeculari, quando ſit vel non deferendum, n.72. remiſſiuè.

DE generali regula in hoc articulo dubitauit nemo. Siquidem illud notum 1
ſit, vt in criminalibus, quemadmodum in ciuilibus appellationi emiſſæ à condemnato iudex non deferens violentiam facere

manife

manifeſtam, itaque in tribunalibus ſupremis aſtitis pro ea leuanda, declarabitur quotidie, reponi, deferréque iubetur, & iuſtè quidem, quia licita, *l. addictos in fi.* vbi communiter Doctores notant *C. de Epiſcopal. audien.* *l. litigatoribus.* ibi, tam in ciuilibus, quàm in criminalibus cauſis, *&c.*) *C. de appella* pluribus relatis recordat Boſſ. *in tract. crimi. tit. de appellatio. n.* 1. Decian. *in tract. crim. lib.* 5. *cap.* 58. *num.* 1. *tom* 1. Angel. *in tract. de maleſi. verb. præſente dicto Caio*, &c. Lancelo. *de attent.* 2. *p. cap.* 12. *ampliatio.* 4. *num.* 1. *cum ſeqq.* Rolan. à Valle *conſ.* 73. *num.* 12. *lib.* 3. Anton. Gom. *variar. l.* 3. *c.* 13. *num.* 31 Peregr. *in tract. de iur. fiſci lib.* 7. *tit.* 4. *num.* 12. Viui. Cum. *opi-*
2 *nione* 55. *à num.* 1. nec interim eſt exequenda ſententia, Lancelo Rober. *vbi proximè.* Afin. *in praxi* §. 31. *cap.* 2. *limi.* 2. *ſub num.* 3. Boër. *deciſ.* 153. *num.* 6. Baiar. *in additio. ad Iulium Clarum quæſt.* 94. *num.* 16. Guid. Pap. *quæſt.* 74. incipit *in cauſis, & in tract. de appella. quæſt.* 120. *poſt prin. & colu.* 5. *verſ. item ſicut in ciuili.* Vital. *de clauſ. in clau. nihil nouari appell. pen. ſub n.* 19. Proſper Farina. *in tract. crimi.* 3. *tom. quæſt.* 101.
3 *cap.* 1. *num.* 2. *& ſeqq.* vbi extendit in executione facta durante termino ad appellan-
4 dum, & quòd iudex executionem hanc faciens capitaliter puniatur, poſſeque impunè
5 reſiſti per amicos, & conſanguineos dam-
6 nari. vbi *num.* 7. ampliat, etiam in delictis enormibus & atrociſſimis, in quibus ſpecialiter non reperitur prohibita appellatio,
7 & etiam in crimine læſæ maieſtatis, vt pro magis communi reſoluit, eum aliquibus declarationibus.

8 Adeò vt appellationi in criminalibus nec tacitè, nec expreſsè renuntiari poteſt, Boër. *deciſ.* 257. *ſub n.* 16. Philip. Franc. *in c. cum ſpeciali* §. *porro n.* 6. *ante medium, verſ. ſed certè in criminalibus, de appellatio.* Lancelo. Rober. *de attent.* 2. *p. cap.* 12 *ampliatio.* 2. *num.* 8. Angel. *de maleſ. vbi ſuprà num.* 80. Paris de Put. *de ſyndica. verb. appellatio c.* 1. *num.* 14. *ante fi.* Proſper. Fari. qui communiter ita per Doctores teneri firmat *vbi ſuprà num.* 20. *& ſeqq.* vbi li-
9 mitat, quando delictum ſit notorium, quia tunc valet renuntiatio.

10 Tamen multi reperiuntur caſus, quibus à iure ſpecialiter appellatio prohibita eſt, prout teſtatur *l.* 2. *C. quorum appell. non recip.* in hæc verba: Obſeruate curabis, ne quis homicidarum, veneficorum, adulterorum, itémque eorum, qui manifeſtam violentiam commiſerunt, argumentis conuictus, teſtibus ſuperatus, voce etiam propria, vitium, ſcelúſque confeſſus, audiatur appellans.) Ex qua text. diſpoſitione illud velut axioma deducunt Doctores, quòd cõuictus, & confeſſus ſimul de crimine non appellat, imò ſui appellatione non obſtante, poteſt iudex ſententiam ad vlteriorem executionem perducere, notant omnes nullo dempto, *in d. l.* 2. *pariter in l. non tantùm. & in l. conſtitutiones.* per illa iura *ff. de appella.* & eſt canonizata *d. l.* 2. *in cap. et qui. verſ. nullus etiam* 2. *quæſt.* 6. Franc. *in c. Romana* §. *ſi autem num.* 5. *de appel. in* 6. Canoniſtæ omnes *in c. cum ſpeciali* §. *porrò de appellationib.* plures allegant Angel. *de maleſ. verb. præſente d. Caio, num.* 19. *cum ſeqq.* Marant. *de ordi. iudicio.* 3. *p.* 6. *p. in* 2. *actu n.* 181. *fol.* 250. *in paruis.* Rom. *ſingul* 625. Carrerius *in prax. in tract. de appell. in prin. num.* 2. *&* 3. Iodoc. *in praxi crimi. cap.* 149. *num.* 1. Foller. *in pract. crimi.* 4. *p.* 3 *p. verbo, & ſi confitebuntur. num.* 89. Duenas *in regul.* 136. *in prin.* plures referens Couarr. *in practi. quæſt. c.* 23. *num.* 5. *in prin.* Viui. *communi. opini.* 50. *num.* 1. *& ſeqq.* Iul. Clar. *in pract. quæſt.* 94 *num.* 1. Lancelo. *de attenta.* 3. *p. cap.* 11. *num.* 22. *& cap.* 12. *num.* 12. Anto. Gomez *variar. lib.* 3. *cap.* 13. *num.* 31. *poſt medium.* cuius reddunt rationem Decius *in d. c. cum ſpeciali* §. *porrò n.* 15. *in fi. verſ. & quia contra conuictum.* Carreri. *in practi. crimi. tit. de appellat. in prin. n.* 5. *& ſeqq.* Rolan. *conſ.* 73. *à num.* 25. ex præſumpta ſcilicet, calumnia, quæ appellationi ineſſe videtur, quãdo quis eſt conuictus, & confeſſus, quæ quidem lex 1. *C. quorum appell. non recip.* ſuprà in comprobationem huius limitationis adducta, procedit, & habet locum non ſolùm in quin- 11
que illis delictis in ea numeratis, verùm etiam in omnibus aliis, quibus reus conuictus eſt, & confeſſus, vt tenent omnes ferè Doctores in eius confirmationem adducti, per quos, & alios ita pariter reſoluit Farinac. *in tract. crimi.* 3. *tom. quæſt.* 101 *c.* 2. *n.* 116.

Quemadmodum eſt & in ciuilibus omnibus cauſis, & pecuniariis, in quibus aliquis eſt conuictus, & confeſſus appellationi interpoſitæ non deferens iudex vim non 12
facıet, eùm minimè eo caſu admittatur, gl. *in d. l.* 2. *verb. propria* quam ſequuntur ibi Bal. *num* 6. Fulgoſ. *in l. conſtitutiones num.* 5. vbi etiam cæteri, *ff. de appellatio.* Immol *in l. creditor* §. *iuſſu colu.* 7. *ad fi. verſ. & concludit ibi Hoſtienſ.* Anto. de Butr. *in c. cum ſpeciali* §. *porrò num.* 6. & ibi Cardi. Zabar. *colu.* 2. *verſ. & licet illa l.* Ioan. de Immol. *num.* 12. Ab. *num.* 5. Decius 14. *&* 15. *de appellatio.* Capra. *in tract. de notorijs memb.* 4. *num.* 113. Carret. *in practi. tit. de appella. in prin num.* 4. Couarr. *in practi. c.* 23. *n.* 5 *in prin. de communi.* teſtatur Anto. Gom. *vbi ſuprà num.* 31. *poſt medium.* Viuius *opinione* 50. *num.* 1. vbi communem dicit.

Rurſus eùm ſimul requiratur ad effe- 13
ctum denegandæ appellationis, vt reus ſit conuictus, & confeſſus ſimul (vt dictum eſt) intelligendum eſt, vt cõfeſſio facta ſit ſpon-

r 4 tanea,

tanea, ſecus autem ſi ſit in tortura, vel tormentorum formidine, probat text. expreſſus *in d.l.2.C quorum appell. non recip.* ibi, aut formidine tormentorum territus contra ſe aliquid dixerit, prouocādi licentiam ei non denegamus, *&c.*) & ibi poſt gloſſ. *verb. propria, in prin. & in verbo aliquid notant.* Couarr. Butr. Petr. de Bellaperti. Bal. Salicet. Odofied. Angel. Paul. Caſtr. Immol. *in l. conſtitutiones, poſt num.3.ff. de appella.* & de iure canonico facit gl. celebris *in c. Romana.§ ſin autem. verbo, vel de quo. verſ. alij dicunt & fortè bene, de appellatio. in 6.* vbi Hoſtien. *num.*20. Ioan. Monac. 13. Archidi. 9. Franc. 3. *verſ. in eadem gl.* quæ quidem gloſſa etiam de iure canonico canonizata eſt *in c. ei qui.§. nullus 2 quæſt.6.* & ibi Turrecremata *in verbo, propria, num.2: in verbo; aut formidine tormentorum.* Præpoſitus *in ſummario, & num.2. in fi.* Areti. *in c. at ſi clerici num.17. de iudicijs.* Philip. Franc. *in cap. cum ſpeciali. §. porrò, poſt num.5. verſ. hoc intellige, de appella.*

14 Et ratio ea eſt, quam reddit Aretin. proximo citato loco, quòd in materia exorbitanti, & ſtricti iuris, ſicut eſt, quando ſtatutum, vel lex tollit appellationem cōfeſſo, & conuicto, vel confeſſo tantùm, non comprehenditur confeſſus, niſi ſponte, ſequitur Marant. *de ordi. iudic.6.p. in 2. actu 3.p. num.281. verſ. ſecus ſi per tormenta. fol.250. in paruis.* Carter. *in practi. tract. de appella. in prin. num.2.* Petr. Duen. *regul.156. in limi.3.* niſi ipſa confeſſio poſt torturam, aut formidinem tor-
15 mentorum factam, ratificata fuerit per confitentem, emanante tortura legitimis præcedentibus indiciis, & ſubſequuta ratificatione, debito tempore, quia tunc cùm talis confeſſio dicatur ſpontanea, propterea appellatio impeditur, ac ſi prorſus ſponte quis confeſſus fuiſſet, vt poſt plures per eum relatos, latè comprobat, & proſequitur Farin. *in pract. crimi. 3. tom quæſt.101. cap.2. à n.133.*
16 qui *n.138. &* 139. declarat ex aliis, quòd licèt in ciuilibus, in quibus conuictus antè ſententiam, ſi poſtea confiteatur, in quo eſt condemnatus, non poſſit ampliùs appellare, nec eius appellationi deferendum, ſecundùm Bal. *in l. addictos num.1. in fi. C. de*
17 *Epiſcopali audien.* Bal. *in d. l.2.* Duenas *in regul.156. lim.4.* tamen in criminali cauſa confeſſio poſt ſententiam appellationem non impediat.

18 Sed vt tibi liqueat in hoc articulo vera reſolutio, aduerte, quod Farinac. *in prax. crimi 3. tom. quæſt.101. cap.2. à num.150. vſque ad num.153.* refert vnam communem Doctorum opinionem, quòd ad effectum denegandæ reo appellationis requiratur, vt ſit confeſſus, & conuictus ſimul, quæ procedit tam de iure ciuili, quàm de iure canonico, & *à num.154. vſque ad num.156.* aliam contrariam refert, vt ſcilicet, tam de iure ciuili, quàm, & fortiùs, de iure canonico, quòd ad 19
hoc, vt reo prohibeatur appellatio, ſufficiat ſpontanea confeſſio, plures in hanc opinionem cumulat, teſtantes de magis communi, & magis obſeruata.

Quas quidem cum fœdere diſtinctionis 20
componere, conatur *ibi à num.157.* quam communiter Doctores in harum contrarietate conducunt, vt ſcilicet, quando confeſſus tantùm, & condemnatus inferat in appellatione aliquam rationabilē cauſam offuſcantem, vel conturbantem confeſſionem ſuam; puta, quia allegat ſe non ſpontè confeſſum, ſed formidine tormentorum, vel per errorem, quod probans, intendit eandem reuocare, vel aliter curat, ſuam confeſſionem declarare, (quod poteſt ſecundùm Iacob. Butr. *in l. fi. verſ. reſpondet. C. quorum appell. non recip.* vbi Bellaper *colu.2. verſ. diceties ergo,* B. *num.3.* Cyn. *2. in fi.* Alberi. *num.2.* gl. *in l. creditor §. iuſſus in verb. appellandi ad fi. ff. de appell.* vbi Bar. *num.2.* Alex. Madit. *litera C.* Alberi. *num.5. in fi.* Immol. 4. Præpoſitus *in c. quicunque 2. quæſt.6.* plures referens Proſper. Fari. *in practi. tit. de confeſſ. & conuict. quæſt.81. num.326.*) & tunc appellationi vt licitæ deferendum eſſe, vt ita intelligatur, procedat prima opinio.

At ſi ſpontè confeſſus condemnatus nul- 21
lam inſerat in appellatione cauſam, tunc appellatio nec admittenda; nec deferenda eſt. imò ea non obſtante iudex poteſt abſque metu attentati ad executionem ſuam ſententiam perducere, vt ſic intelligatur ſecunda opinio relatà, quam quidem diſtinctionem in vtroque membro probant Angel. *in l.2. num.2. C. quorum appell. non recip.* Fulgoſ. *in l. conſtitutiones num.5. ff. de appell.* ibi etiam Immol. *num.3.* Alberi. *in l. creditor §. iuſſus n.6. ff. de appell.* & de iure canonico eſt gl. *in c. Romana §. ſin autem in verb. vel de quo. verſ. niſi velles allegare. de appella. in 6.* vbi Gemini. *num.5.* Hoſtien. *in c. cum ſpeciali. §. porrò num.6. verbo vel ipſius confeſſione, de appella.* vbi Ioan. And. *num.4.* Bal. 20. Bellam. 4. Butr. 3. & 6. Immol. 12. Ioan. de Anania 7. Ab. *num.1.2. nota. & num.5.* Fran. 5. *poſt medium.* Decius 16. & 18. Archidia. *in c. quicumque, in prin. verſ. in gl.1. 2. quæſt. 6.* & ibi etiam Præpoſ. *num.1.* Turrecremat. *verſ. ſed ſuper hoc videas.* Auguſti. ad Angel. *de maleſ. verbo, præſente d. Caio, &c. poſt num.21. & n.22.* Capra *in tract. de notor. memb.4. num.3.* Carter. *in practi. crimi. tract. de appell. §. tertius caſus num.2.* Foller. *in prax. crimi.1. p.2. p. verbo & ſi confitebuntur, num.66. verſ. prædicta tamen procedunt, & in*

verb.

verb. & pœnis debitis ferîantur, num.6. verſ. ſi
verò. Veſtr. in prax.lib.7. cap.3. num.16. Boſſ.
in tit.de appella num.27. Iulius Clar.in practi.
crimi.§.fi.quæſt.94. in prin. Vulpell. conſ.137.
num.3.& 6.Couarr.in practi.quæſt.cap.23.n.5.
poſt verſ.ſecunda concluſ. Contat d.qui teſtatur
de communi, & celebtioti Doctorum ſen-
tentia.in l.vni.C.ſi de momen.poſſ.ſuer.appell.3.
limi.num.39.cum ſeqq.Cattari.de exequut.ſen-
ten.cap.1.num.71.& 72.& n.101.Sigiſmund.
22 Eſcaci. in tract.de iud.cauſ.ciui.& crimi. lib.1.
cap.97.num.118. & 125. loquentes, ram de
iure canonico, quàm ciuili, & videndi plu-
res allegati à Fatina. vbi ſuprà num.158. vbi
23 num.160. explutibus comptobat, hanc di-
ſtinctionem pariter ptocedere & in ciuili-
bus cauſis, quoad effectum admittendæ, vel
reiiciendæ appellationis per confeſſum con-
demnatum.

24 Patitet nec appellationi interpoſitæ pet
condemnatum de crimine ſimoniæ, iudex
denegans delationem vim faciet, gl.fi.in c.1.
de teſtib.in 6. Feli.in c ſicut.el 1.de ſimonia. per
illum text. Marant. de ord. iudicio.6.p.actu 2.
n.287.fol.mihi 251.in paruis. Carter.in practi.
crimi. tit. de appella. §. nonus caſus eſt num.4.
Rodoan. in tract.de Simonia 4.p. cap.6.à n.12.
Fari.in practi.crim.tertio tomo quæſt.101.n.47.
vbi adducit Rotæ deciſionem de 5. Iunij
1593. in qua dictum fuiſſe firmar, quòd li-
cèt regulariter non liceat appellare à ſen-
tentia ſimoniæ, hoc tamen declarari duo-
bus modis, primò vt non per hoc denege-
25 tur appellatio à ſententia collationis bene-
ficij vacantis proptet ſimoniam, lata à mix-
to exequutore. ſecundò vt tunc demum à
tali ſententia non detur appellatio, quando
ſimoniacus eſt notorius, vel confeſſus, vel
ſi eſt occultus, ſimonia eſt reſpectu ordinis,
26 ſecus quando eſt occultus, & ſimonia cadit
27 ſuper beneficio; quia tunc datur appellatio,
quæ deciſio eſt elegans, & notanda, vbi de-
clarat, quando impetrans beneficium ali-
cuius ob eius ſimoniam, vel in ordinibus,
vel in beneficio ſir ab exequutore dato, hoc
eſt ab eius ſentnetia appellationi deferendũ.

28 Rurſus conſtitutiones, quæ de recipien-
dis nec ne appellationibus loquuntur, vt
nihil noui fiar; locum non habent in eorum
perſonis, quos damnatos ſtatim punire pu-
blicè intereſt, prout ſunt inſignes latrones,
vel ſeditionum concitatores, vel duces fa-
ctionum, verba ſunt text. in l. conſtitutiones
ff. de appellatio. ex quo communiter notant
Doctores, quòd hi delinquentes, de quibus
in hac lege, non audiantur appellantes, imò
appellatione non obſtante contra eos ſen-
29 tentiam exequendam eſſe, etiam ſi ipſi con-
uicti, & confeſſi ſimul non ſint, cùm ſuffi-
ciat, vt vel ſint conuicti tantùm, vel con-
feſſi ſint, vt ibi poſt gloſſ.notat B. Albe. An-
gel.Cuman.& Immol. Specula. in tit. de ap-
pella.§.1.num.2. Patis de Put. in tract.de indic.
verb.appellatio.cap.1. num.11. in fi. & num.13.
Angel.de maleſi.verb præſente d.Caio.&c.n.20.
Marant. de ord. iudicio 6. p. actu 2. num.285.
Duenas regul.156.limi.5. Anto. Gomez. va-
riar.lib.3. de delict. c.13. num.31. in fi. & in 6.
& 7.limi. Decian.in tract. crimi. lib.7. cap.19.
num.5.

Rurſus & ſi damnatus ctimine falſæ mo- 30
netæ non ſit conuictus & confeſſus ſimul,
ſed vel conuictus, vel confeſſus tantùm, ap-
pellans minimè auditur, nec eius appella-
tioni deferendum, probat in l.1.§.1. C.de fal-
ſa moneta, ibi, appellandi etiam priuato li-
centia denegerur.) gl. in l 2. in verbo propria
C.de falſa moneta. Roma.in l.Panton. §.rei per-
duellionis, num.1. p.2. verſ. quartò videtur pro-
bare ff. de acquir. hæredit. Auguſti. ad Angel.
de maleſi.in d. verbo, præſente d. Caio poſt n.15.
in prin. addit idem Angel. ibi num.20. & ibi
addit verbo, monetas allegans Bal.in conſ.165.
Marant.de ord.iudi.p.2.actu 2. n.283. fol.251.
in paruis. Carter. in practi. crim. tit. de appella.
§.16.caſus eſt n.21. Fab. de Montel. in practi.
arbi.p.4.num.409.fol.182. Anto. Gom. de de-
lictis cap.13.rub.de tortura reorum, n.31.Rolan.
à Vall.conſ.73.num.7.lib.3.

Ampliùs appellationi deferendum non 31
eſt in diſpoſitione text. in l.ſi quis filio exhære-
dato §. hi autem omnes, in fi. ff de iniuſto, rupto.
quando ſcilicet, publicè intereſt pœnas ac-
celerari, & delinquentes ſtatim puniri, vbi
prohibetut appellatio, nec dum in manife-
ſtis latronibus, ſeditionibus, & capiribus fa-
ctionum, de quibus in d.l.1.Sed poſtmodum
generaliter in hæc diſponit, ibi, vel alia iuſta
cauſa, quam mox præſes literis excuſauerit, 32
moram reſpiciat: non pœnæ feſtinatione,
ſed puniendi periculi cauſa, tunc enim puni-
re permittitur, deinde ſcribere) ſimilis texr.
in l.conſtitutiones, ff. de appella. ibi, quos dam-
natos ſtatim puniri publicè intereſt.) vbi no-
tat Fulgoſ.num.1.Roman in l. Pantonius §.rei
perduellionis, num.1.de acquir.hæred. Angel.de
maleſi.verb.præſente d. Caio. poſt num.5. & 20.
quia quando periculum eſt in mora, non
obſtante appellatione, poteſt iudex ſuam
exequi ſententiam. Carter.in practi.crimi.tit.
de appel. §. vndecimus caſus à num.1. Gigas de
crimine læſæ maieſta. rub. fi. quæſt.13. num.2.in
fi.Boſſius in tit.de appell.num.24.& ſeqq. Hie-
rony.Giaccat. in addi. ad Clarum quæſt.94. li-
tera B. Boërius deciſ.153.num.5.& ſeq. & de-
ciſ.259. num.5. Lancelot. Robert. de attenta.
2.p.cap.12.ampliatio.4.num.10.& 16.& limi.6.
num.13.& limi.43.num.8.& 9.Cartar.de exe-
cutione

cutione ſenten. cap.1. num.75. verſ. & ſi periculum eſt in mora.

33 Amplius à ſententia blaſphemiæ appellationi non deferens, vim non faciet, vt latiùs, & cum diſtinctione procedentem videre poteris Azeued. *in l.1. num.39. & 40. tit.4. lib.8. recop.* vbi allegat ad id Auenda. & quid
34 quādo item in crimine hæreſis, videndi ſunt relati à Farinac. *de delict. quæſt.101. num.45. & 46.*

35 Iterum & in crimine beneficij appellationi deferendum non eſſe, probant Bald. *in conſ.211. lib.4.* Decian. *in tract. crimi. lib.9. cap.24. num.15.* Farina. *vbi proximè num.56.* dicens cautius eſſe curare, vt reus appellationi renuntiet, ſed hoc parum aut nihil procedere poteſt, quia renuntiationem in criminalibus locum non habere, ſuprà diximus,
36 ſed ad maiorem iuſtificationē ſit item etiam & in crimine aſſaſſinij appellatio locum non habet, docent Hoſtienſ. *in c. pro humani n.28. in fi. in verb. liberè, de homicid. in 6.* vbi Ioan. And. *num.12.* & ibi Gemi. *in §. ſacri num.10.* Franc. 8. Carrer. *in practi. crimi. in 1. tract. de appella. §.3. caſus eſt, num.26. & in §. vltimus caſus eſt, num.1.* Monticell. *regul.8. num.39. 18. ſpecial.* ex Capicio quem allegat *deciſ.155.*

37 Rurſus appellationi non deferens vim iudex non faciet, impoſitæ ſcilicet, à condemnato in crimine raptus, text. eſt *in l. fi. C. de raptu virginum.* ibi, quibus, etiſi appellare voluerint, nullam damus licentiam.) probat Marſill. *ibi num.155.* Specula. *2. p. in tit. de appella. §. in quibus num.2.* Roma. *in l. Pantonius § rei perduellonis num.1. colu.2. verſ. quarto videtur probari, ff. de acquir. hæredi.* Maranta *de ord. iudic. 6. p. actu 2. num.284. fol. mihi 251. in parnis.* Angel. *de maleſi. in ſæpe repetito verbo, præſente d. Caio,* &c. *n.20.* Carrer. *in practi. crimi. tract. de appella. in prin. num.50. & in §. decimus*
38 *quintus caſus eſt, num.1. cum ſeqq.* qui hoc declarat locum habere, etiam ſi hoc crimine damnatus ſit confeſſus, ſiue conuictus ſolùm (reprobans Afflict. contrarium ſententiam) ſequitur Fab. de Montel. *in pra. arbit. 4. p. fol. 231. & 630.* Decia. *in tract. crimi. lib.8. c.9. num.12. tom.2. & cap.8. num.5. & c.12. num.6.* Anto. Gom. *lib.3. vari. cap.5. de tortu. num.31. in fi.* Quod quidem intelligitur in principa-
39 li raptore, ſecus autem in ſociis, auxiliatoribus, conſultoribus, & receptatoribus. Carrer. *vbi proximè*, & latè comprobat Decian. *lib.4. c.9. num.13. & cap.10. num.11. tom.2.* Farina. *in practi. crimi. tom.3. quæſt.101. cap.1. n.48.*
40 *& ſeqq.* vbi duobus aliis modis declarat vt procedat, quando reus eſt conuictus per claras probationes, & à iure approbatas, ſecus ſi ſint dubiæ, & quando mulier fuit rapta & cognita, ſecus ſi rapta cognita non fuerit, quia tunc iſtis ſcilicet tribus declarationibus appellationi vtique deferendum eſſe probat *ibi.*

Qui ampliùs dicit *ibi num.57.* in caſu legis, *quoniam multa facinora. C. ad l. Iul. de vi.* 41
qua dicitur, non ſuſpendi capitalem condemnationem per appellationem interpoſitam ab eo, qui violenter volens aliquem expellere à ſua poſſeſſione, cauſam dederit homicidio, vbi Doctores. probant Carr. *vbi proximè tract. de appell. §.17. caſus eſt num.1.* Anto. Gom. *vbi ſuprà num.31. verſ. quintò limita,* &c.

Rurſus appellationi interpoſitæ quando 42
ſit vel non deferendum à carceratione, ſeu iniuſta detentatione, & qui eius ſit effectus, & multa circa hoc diximus ſuprà lib. 2. c.4. per totum, & quid quando interponatur à ſuſpenſione, vel à priuatione officij, vel à 43
ſententia lata in ſyndicatu, latè diximus hac 3. p. ſuprà cap.8. quibus locis videre poteris. 44
quando autem à tortura, vel torturæ comminatione admittatur, dixi lib.2. cap.1. à num.98. & ſeqq. quando verò ab excommunicationis ſententia, vel interdicti & ſuſpenſionis, pariter eodem lib.2. cap.5. quæ quidem quæſtiones, & articuli, etſi reſpiciant criminale iudicium, commodioribus appoſui locis, quibus (cùm non repeto) videbis omnino, *&c.*

Vnum obliuioni non tradam, quod à de- 45
negatis reo (prout & aliis) defenſionibus appellationi interpoſitæ, tanquam licitæ, non deferens iudex vim facere, probant Gandin. *de maleſi. rub. de quæſt. & tormen. n.23. circa medium.* Guid. de Zuzar. *in tract. de indic. & tortur. num.63.* Marſil. *in l. vnius §. cogniturum num 85. ff. de quæſt.* Monticel. *regul.14. n.19.* Franc. Mar. *deciſ. Delph. 60. n.5. 1. p.* Burſatus *conſ.201. n.10. & ſeqq.* multa adducentes in declarationem, & comprobationem. Et lo- 46
quendo in reo torquendo cui denegantur indicia, & defenſio, Proſper. Fari. *in practi. crim. 2. tom. quæſt.39. de indic. & tort. n.72. & ſeqq.* aliis adductis firmat, teneri inſuper iudicem in ſyndicatu, & ſurſum pluribus numeris examinari, quando reo non ſit deneganda defenſio, & copia indiciorum, ſiue ex officio, ſiue ad partis petitionem ſit proceſſum.

Et ex his licitè deuenimus ad notorij proceſſum, quo vtar, prout promiſcuè vtuntur Doctores ciuili notorio, & criminali, pariter in vtroque doctrinæ communes ſunt, 47
in quo aliis omiſſis ſuppono; quòd cùm in notoriis ordo iuris non ſeruetur, ſed ordo eſt ordinem non ſeruare, *c. peruenit de teſtib. c. conſuluit de appella. c. ad noſtram. 2. de iureiur. c. bonæ. 2. de electione. c. manifeſta. de pœnit. & remiſ.*

remiſ c.manifeſta.c.ſcelus c.qua Lothar.2.quæſt.1.
c.cùm dilectus,de purgatione canoni. c.olim 1. de
reſtitutio. ſpoli c.ſuper eo de teſti.cogen. c.quanto,
de tranſla.Præla.Bal.in l.Presbyteri col.penult.C.
de Epiſcop. & cleri. Marſi. conſ.5.num.2.& ſin-
gul.511. Decian.conſ.544.n.6. Pariſ.conſ.111.
num.8. lib.4. Capra in tract.de notorio membro
4.num.2.& 40. Gramati. deciſ.36.n.41.& 56.
& deciſ.45.num.55. Menoch. de recuper. poſſ.
rem.14. num.260. Foller. in pract. verb. item
quod commiſſum crimen notorij num.1. Boſſi. in
tit. quomodo procedatur in crim. noto. Anton.
Gom. lib.3.de delict.cap.1.ſub num.42. Clarus
in practi.q.9. in prin. Conrad. in practi. crimi.
tit.de noto.crim.num.1.in prin.& in fi. Anto.de
Butr. in tract.de noto.art.4.à num.5.

48 Er licèr nororium non ſit probandum,eſt
t.1men allegandum, quia etſi notorium re-
leuar ab onere probandi,non ramen releuar
ab onere proponendi, gl. in clem. appellanti
de appella.& in l.ciues C.eodem tit.per regulam
l ſi adulterium in 6. §.idem ſi Polliori. de adul.
B. in l.ſi vnus §.pactus.& in l. cum quid num.5.
ff. ſi certum pet.Nicol.Mill. in reper.verb. noto-
rium non excuſat. Bertran. conſ. 149. num.4.
vol.1. Capra concl.17.num.8. inter tract.de no-
torio.memb.4.num.77.Marſi.in rub.C.de proba-
tio.num.220.Nat.conſ.219.num.4.& conſ.275.
num.1.Beroius conſ.18.num.54.volu.3.Burſat.
conſ.43.num.26. Ioſeph.Maſcard.concl.1104.
num.1. Aleiat. de præſump.regul.2.præſumptio.
12.num.33. Menoch. de recuper. rem.1.n.165.
& rem.15.num.264. Viuius in commun. opini.
verb.notorium. quamuis Conrad. in pract. tit.
de noto.crimi.num.20.in prin.Tiraq.de retra.gl.
1.§.32.num.98. Couart.in c.Raynut.§.11.n.3.
49 de teſta. & an & quando, quibúſve caſibus
requirarur probatio nororij, & de qualita-
tibus huius probarionis, & quid conclude-
re, & continere debeat, vide ex his, quæ la-
tè Farinac. in pract. crim. tom.1. quæſt.21. à n.
79. & circa hunc noſtrum articulum vide
Maſcard. vbi proximè, & Bernar. Diaz in re-
gul.496.

50 Er licèr regularirer in nororiis non requi-
ratur diffinitiua ſententia, ſed ipſum noto-
rium ſenrentia ſir, poſtulans execurionem;
51 ramen ſi reus neget nororium, debet iudex
pronunciare, & ferre interloquurotiam ſen-
rentiam, quod eſt notorium, aliter namque
ad cōdemnationem minimè procedere po-
terit, niſi ſeruato iuris ordine, & formato
iudicio. ira poſt Ab.Cardin.Gramat.& Gan-
din. quos allegar, concludir Foller.in practi-
cis cri. verbo, item quod eſt notorius delinquens.
num.14. Decian.conſ.483.num.27. Carrer.in
practicis crim.in tract.de appella.§. ſecundus erit
caſus à num.11. Boſſ. d. tit. quomodo proced. in
crim.noto. num.14. Maſcard. poſt alios, vide
conſ.1101.à prin. Ferret. conſ.31. num.5. lib.1.
Clar.quæſt.9.verſ.plus dicunt. Hierony. Lau-
rent. in deciſ.Auenionenſ.15.num.11. Couar.
in c.alma mater.num.9.de ſent. excommun.lib.6.
videodus Farinac.in tract. crimi.1. tom.q.21.
num.116.& ſuprà, qui eriam ibi à num.62.va- 52
riis opioionibus conciliaris tractat; an in
notoriis requiratur libellus, liris conteſta-
tio, & an requirarur citario,vbi requiri con-
tra abſentem delinquentem. Er generaliter
quid, quotuplex, ſir nororium,iuris ſcilicet,
& facti,permanentis,aut rranſeuntis, & mo- 53
mentanei, & quid manifeſtum, & de ſingu-
lorum attributis,& qualiraribus, & quomo-
do cognoſcatur. & in quibus caſibus verifi-
cetur. & de pluribus aliis perdoctè viden-
dus eſt vltra relatos Capra in tract. de noto-
rio. & Maſcar. concl.1101. vſque ad concluſio-
nem 1105.incluſiuè, vbi exactiſſimè; & per-
doctè videndus etiam eſt Proſper. Farin. in
practi.crimi.1.tom.quæſt.21.per totam. vbi cu-
riosè valde, cum maxima diſtinctione, &
per ſuas concluſiones, ampliationes, & li-
mitationes, ad quos te remitto, quia noſtri
non eſt inſtitoti.

Ar quatenus illud tangir,vnum nō omit- 54
tam inſerere: an, & quando in notoriis tam
criminalibus, quàm ciuilibus cauſis appel-
lationi interpoſitæ à ſententia lata ſuper
cauſa notoria, iudex non deferens violen-
tiam commiſiſſe, declarerur; in quo & illud
pro coronide firmo, regularirer negans ap-
pellationem in nororiis vim non facere,
enimuerò poreſt iuſtè iudex, ea non obſtan-
re, ad ſuæ ſenrentiæ execurionem deuenire.
text. eſt in c.cùm ſit Romana. §.ſi. vbi gl. Ioan.
Andr.& Doctores de appella.in 6. text.in cap.
peruenit.& c. conſuluit.el 1. eodem tit. text. in c.
Roman. & ibi gl.& Doctores de appell.in 6. &
in c. cum ſpeciali §. porro. de appell. gl.1. vbi Ar-
chidia. & Doctores in c.manifeſta 2. quæſt.6.
gl.magna in c.veſtra.de cohab. cler. & mul. vbi
Doctores. Specul.in tit.de noto. cri.& fi. n.15.
& in §.1.num.7. & in tit. de appell.§.nouiſſimè
ſub num.2.& 12. Marſi. in l.vni. num.93.C.de
raptu virg. Angel. de maleſi.gl. præſente d.Caio
& appellante colu.1. Marant.in ſpecul.3.p.6.p.
prin.quæſt.2 num.125. Manfred.de attenta lib.
2.conſ.71.Guid.Papæ in tract.de appella.quæſt.
120.col.4.verſ ſed aduertas.Dueñas in regul.42.
num.12. limi.12. Aufrer. in additio. ad deciſio.
vlt.Capel.Tholoſ.Crot conſ.101.à num.9.Capra
in d. tract. de notor.4.memb.num.95.& omni-
bus ſeqq.latè de mareria Nicol. Mill. in reper-
to. verſic. notorium an impediat appellationem,
cum pluribus ſeqq. Gramari. deciſ.36. num.31.
& 34. Conrad.in practi.tit. de noto. cri. tit.17.
Follet. in practi. cri. verbo, item quòd eſt notor.
delinq.num.21. Nouel.in practi. cri. in prin. §.
indicia

indicia num.1. Anto.Gomez variar.lib.3.de de-
lict.c.1.n.47.in priu. Iul.Clar.in pract.quaſt.94.
verſ ſolet etiam dici.Lancelo.Robert.de attent.
2.p.cap.12.limi.9.num.1. & ſeqq. & c.11.n.26.
55 qui dicit,etiam de executione facta tempo-
re ad appellãdum poſt Anto.de Butr.Firma.
Oldral. Aſini. Contar. in l.1. C.ſi de momen.
poſſ. limi.3. ratione iuris canonici.num.36. quia
ſcilicet in notoriis iudiciis pronuntiatio non
eſt propriè ſententia, ſed quædam iuris exe-
cutio. Innocen. in c.ex parte.el 1.verbor.ſigni.
Roma.ſingu.324. Decius in c.ſpecialis §.porrò,
in prin.de appella.
56 Quod quidem fallit primò, vt procedat
concluſio, quando in ipſa ſententia apparet,
iudicem condemnaſſe vti de facto notorio,
ſecus ſi ſimpliciter pronuntiaſſet, vel reum
condemnaſſet, vt quemlibet alium crimi-
noſum, quia tunc condemnatus ſic poterit
appellationem interponere, & iudex ei non
deferens vim faciet manifeſtam, vt text.arg.
in c.Romana.§.ſin autem,de appella.in 6. docet
Salicet.in l.ea quidem.colu ſi.in ſi.verſ.quia præ-
ter C.de accuſatio quem referens ſequitur An-
ton.Gomez de delictis c.1. num.47. verſ.quod
tamen intellige. Contar. in l.1. C.ſi de momen.
poſſ.in 9.limi.num.46.& ſeqq. Marſi. in l.vnica
num.142. C.de raptu virg. quemadmodum ad
hoc vt denegari poſſit appellatio inſigni la-
57 troni, neceſſe eſt,vt in ſententia ſit condem-
natus,tanquam inſignis latro,quoniam aliàs
poterit appellare,vt per Bart.in l.cõſtitutiones.
in ſi. ff.de appell.tenet Contar ibi.ſequitur Ri-
minal. in conſ.274.n.21. & faciunt notata per
Cardi.& Alexan.in d.c cùm ſit Roma.3. colum.
58 Secundò fallit d.cõcluſio, quòd licet non
appelletur à ſententia lata in notoriis,tamen
ab interlocutoria illa, qua declarat iudex
ad inſtantiam, & contradictionem partis,
notorietatem adeſſe (de qua ſuprà) appella-
tioni interiectæ non deferens vim faciet iu-
dex notoriam, Ab.conſ.110.colu.penul.verſ.&
ſic etiam,lib.1. Feli.in c.Rodulph.col penult.verſ.
& appellari poteſt,de reſcript. & in c. cum non ab
homine,colu.penult verſ. & nota quòd licet, de
iudic. Carrer.in pract.crim.tract.de appell. §.ſe-
cundus erit caſus n.14. plures allegans Anton.
Grabriel commun.concluſ.lib.6.tit.de regul. iur.
concl.3.num.60. Lancelo.Robert de attenta.2.
p.c.12.limi.9.num.13. dicens, quòd ſtante ap-
pellatione à declaratione ſuper notorio, ſi
fiet executio,non minus erit attẽtata, quàm
ſi eſſemus in alio caſu appellabili, ex quo
data appellatione regulariter reſultat effe-
ctus ſuſpenſiuus, qui ſolet cauſare attenta-
ta, ſecundùm Iſſ. in conſ.187.colu.6.verſ.facit
aliam concluſionem lib.2. Foller. in practicis
crim.in verbo item quòd eſt notorium delinq.n.14.
prope finem & num.22.

Quemadmodum etiam,& in notoriis ap- 59
pellationi deferendum eſt emiſſæ ante ſen-
tentiam à non admiſſione exceptionum ex-
cuſabilium defenſionum, quas reus propo-
nit aduerſus notorium, quia ei deferendum
eſt, vt licitæ, etiam ſi ab ipſa diffinitiua non
queat appellari, vt ex Foller.vbi proximè,te-
net Farinac. in prax. crim. 1. tom. quaſt. 21.
num.128.
Inſuper fallit dicta concluſio, vt non pro- 60
cedat,quando in appellatione exprimeretur
aliqua cauſa rationabilis, per quam noto-
rium offuſcaretur, vt in exemplis ſuprà per
nos poſitis ad confeſſionem, quia tunc ap-
pellationi non deferens vim faciet, vt poſt
alios probat Nicol.Mill.in repertor.verſ. noto-
rium licèt regulariter impediat.Aufrer.in addit.
ad deciſionem Tholoſ.500. in penult. addit. Cæ-
ſar Contar.in repetit.l.vni.C.ſi de momen.poſſ.
limi.3.à num.39. Lancelo. de attenta.2.p.c.12.
limi 9.num.4.vt generaliter etiam dicitur, in
notoriis appellatio admittitur, quando no-
torium habet aliquam excuſationem, ſeu
defenſionem, vt tenet ipſe Contar. num.38.
Clar. d. quaſt.94. Marant. de ordi. iudicio.6 p.
actu 2. num.282.fol.251. in paruis. Carrer. in
practi.crim. in 1.tract. de appella.§. ſecundus erit
caſus num.18. Graua.in additio ad Veſtrium in
pract. lib.7.c.3. num.47. Gigas de crimine læſa
maieſt.rub.ſi. quaſt.13.num.6. Brun. à Sole in
compendio iuris verſ. appellatio datur etiam in
notoriis. fol.14.col.1. Vulpel.conſ.137.num.12.
quod procedit, ſi in appellatione expreſſe-
rit ſpecialiter ipſam cauſam, & defenſionem 61
offuſcantem notorietatem, quia vbi à iure
regulariter prohibetur appellatio, etſi ali-
qua ſpeciali, & rationabili cauſa, à iure per-
miſſa ſit in eo caſu, tunc cauſa exprimenda
eſt, vt appellatio recedere queat à Regula,
vt Ioan.Andr.in c. Rom.§. ſi autem num.7. Ar-
chidi.num.11. Ioan. Monach.13. Gemini.7.
Franc.5.de appella.in 6. Abb. in c.vt debitus in
prin.n.2.Franc.3.de appella.Feli.in c. ſuper lite-
ris num.17. de reſcr. & c quoad conſultationem.
num.18.& ſeqq.de re iud. Immol. in l.creditor.
§ iuſſus.colu.antepenult.verſ.ſi verò quæritur. ff.
de appella. Angel in l.1.§.interdum num.3.& 4.
ff.quis & à quo. Decius in c.ad noſtram n.10.de
appell. Roma. conſ.324.circa ſi. Franc.in c.con-
ſuluit num.3. & in c.conſtitutis num.18. de ap-
pella. Cuma.conſ.66.Couar.in practi.quaſt.15.
ſub num.1. & cap.23.num.5. verſ. ſecunda con-
cluſio. Et in terminis noſtris Doctores citati
in d. c.Romana §. ſi autem. & poſt alios Tiraq.
de pœnis temp. in præfatione num.69. Contar.in
l.vnica C.ſi de momen.poſſ. limi.3.à n.42.
Et de aliis ſpecialibus limitationibus,huic 62
concluſioni quòd in notoriis non licet ap-
pellari,de qua ſuperiùs,videndus eſt Farina-
cius

eius *in practi.crimi.tom.*1.*q.*21.*num.*117.*ad fi.*
62 vbi quòd ab exceſſu pœnæ datur appellatio
63 in notoriis. item quòd admittatur, quando
delictum eſt manifeſtum, non autem noto-
64 rium, *& num.*121. vt etiam detur, quando
iudici à quo ſuperior inhibuiſſet, & alias
limi.*ibi n.*124.*& ſeqq.* & ipſe *in tom.*2.*q.*101.
*cap.*1.*à num.*60.

65 Superioribus adde, quòd cùm per Docto-
res æquiparentur, quem eſſe repertum in
notorio, vel in flagranti crimine, & ſicut
contra notorium delinquentem, ita etiam
contra reum repertum in flagranti delicto,
procedi poſſet iuris ordine non ſeruato, &
ex obrupto, ita à lata ſententia ſeu decreto
66 contra reum repertum in flagranti, appella-
tioni deferendum non eſſe quoad ſuſpenſi-
uum, probant Foller.*in pract.crimi.verbo, item
quòd fuit captus in flagranti crimine n.*4.*&* 12.
Vulpellanus *conſ.*137.*à n.*8. *& n.*14. *& ſeqq.*
67 vbi latè de materia, & qualitate huius de-
linquentis, & de nonnulla declaratione hu-
ius noſtræ fallentiæ, videndus eſt Proſper.
Farinac.1.*tom.q.*21.*à n.*154.*& ſeqq.& ſuperiùs.*

68 In omnibus tamen ſuperioribus caſibus,
quibus hucuſque retulimus à iure prohibi-
tam eſſe, & denegatam appellationem, vt in
conuicto, & confeſſo, vel ſponte confeſſo
tantùm, ſimonia, raptu, hæreſi, ſeditione, in-
ſigni latrone, violẽtia, notoriis, & ſimilibus,
non procedit doctrina, imò ſuperſedendum
eſt omnimodo in ſentẽtiæ executione, quo-
ties iudex ſuperior, ad quem itum eſt per
appellationem, dubius, an illam debeat ad-
mittere, nec ne, & de hoc incepit cognoſce-
re per inſpectionem actorum; inhibuerit iu-
dici à quo, text. eſt *in c. Romana* §.*ſin autem. de
appell. in* 6. Hoſtienſ.*num.*20. Ioan. Andr. 17.
Ioan. Mona. 14. Archidi. 9.*& poſt n.*11. Gemi.
3.4.*&* 5. Franc.*à prin.* Cardi.*in c. cùm ſpecia.* §.
*porrò, colu.*2.*verſ. ſed iudex ad quem, de appella.*
vbi Ab.*n.*6. Franc.*n.*6.*&* 7. Faber *in l.*2.*n.*3.
C. quorum appell. Auguſti. ad Angel. *de male.
verbo, præſente d. Caio,* &c. *poſt n.*21. Marant.
*de ord. iudicio.*6.*p. act n* 2.*n.*281. *fol.*251. *in par-
uis.* Carrer.*in practi.crimi.*1.*tract. de appellatio.*
§. *vltimus caſus eſt.n.*3. Foller. *in pract. crimi.
p.*2.*verb. & ſi confitebuntur n.*66.*& in verb. pœ-
nis debitis ferientur, n.*6. Grauat. *in addit. ad
Veſtrium in prax. lib.*7.*c.*3.*n.*48. Couarr.*variar.
quæſtio.c.*23.*n.*5.*ante fi. verſ. quacumque tamen
in cauſa.* Baiard. ad Clarum *quæſt.*94.*num.*13.
vbi dicit, ſemper eſſe ſuperſedẽdum in exe-
cutione ſtante inhibitione iudicis ad quem,
quando dictus iudex ſciens appellãtem eſſe
confeſſum, & conuictum, inhibitionem ex-
pediuit (reprobato Lanceloto cõtrarium te-
nente *de attent.*2.*p.cap.*20.*ampliatio.*12.*à n.*1.)
idem quod Baiard. dicit Couarr. *loco citato.*

Cartar. *de executione ſententiæ cap.*1.*n.*76. Fa-
rina.3.*tom q.*101.*c.*1.*n.*109. & ad huius ma-
teriam articuli vide differentem latè Lan-
celo.*de atten.*2.*p.c.*12.*limi.*50.*n.*128. *& ſeqq.
& in* 1. *limi.n.*101. *cum ſeqq. & limi.*53.*n.*54.
*& c.*20.*ampliatio.*1.*& ampliatio.*21.*n.*7.

Quam doctrinam intellige, prout intelli- 69
gunt, & loquuntur præcitati Doctores, ſcili-
cet, quando iudex ſuperior incepit de cauſa
& natura appellationis cognoſcere, & ſic
quando inhibuit præcedente cauſæ cogni-
tione, prout & nos probauimus alibi. 2. p. c.
10. à n. 23. & à num. 81. cum ſequentibus. vbi
de veritate huius doctrinæ tractaui.

Deſuper & ſecundò aduerte, quòd in 70
omnibus pręfatis caſibus, quibus appellatio-
ni deferendum non eſſe, probaui hactenus,
intelligendi ſunt, prout & ipſi Doctores in-
telligunt, quoad vtrumque effectum, & de-
uolutiuum & ſuſpẽſiuum, cùm ſimus in cri-
minalibus, & pœnis corporalibus, & minimè
tetractabilibus (exceptis illis caſibus, quibus
ſpecialiter diximus deuolutione dumtaxat
appellationem carere) vt procedat in illis 71
appellationis prohibitio reſpectu ſententiæ
diffinitiuæ, ſecus interlocutoriæ, quoniam
à quocumque grauamine, ſiue qualificato,
ſiue non, appellationi eſſe deferendum, quo-
ad vtrumque effectum in cauſis, à cuius dif-
finitiua prohibetur appellati, quoad vtrum-
que effectum, & deuolutiuum & ſuſpenſi-
uum ſimul, probaui latè ſuprà lib. 2. c. 6. per
totum, vbi vide, non repeto.

An autem, & quando appellationi Cleri- 72
ci traditi Curiæ ſeculari à ſententia iudicis
ſecularis interpoſitæ deferendum ſit, latè
examinat, & bene cum diſtinctione Bernar.
Diaz *in pract. crimi. cano. c.*141.*num.*2.*&* 3. &
eius additionator Salced. *litera A.* qui latè
proſequuntur videndi.

CAPVT XV.

A ſententia lata partim in fauorem ali-
cuius, partim verò contrà, à qua ſo-
lus prouocauit, quatenus contra ſe
erat, quoad cætera conſentiens: an
pro parte acceptata tranſeat in rem
iudicatam; ita vt à iudice eam exe-
quente, appellationi emiſſæ non
deferendum, declaretur. & quid in
via executiua.

SVMMARIVM.

*Appellans à ſententia quatenus contra ſe facit in
cæteris articulis ſeparatis, à quibus altera*

pars non appellauit, ſententia tranſit in rem iudicatam.n.1.

A ſententia continente diuerſa capitula ſeparata vna pars poteſt appellare limitatè, quatenus contra, & quoad cætera tranſit in rem iudicatam n.2.

Aliàs contra partem non appellantem ſententia tranſit in rem iudicatam. n.3.& 7.

Sententiæ tot ſunt quot capitula ſeparata in eadem ſententia contenta. n.4.

A ſententia vtranque partem grauante vtraque pars tenetur appellare ab eo capitulo ſibi grauante, quatenus contra &c. n.5.

Vtraque appellatio limitata ab ea parte ſententiæ, quatenus contra, &c. ſuos deperſe operatur effectus. n.6.

Appellatio emiſſa ab vno capitulo, & per vnam partem quatenus contra, non deuoluit cætera capitula ſeparata, ſed tranſeunt contra non appellantem in rem iudicatam. n.7.& 8.

Appellatio limitata quatenus contra, non ſuſpendit iuriſdictionem in capitulis ſeparatis, à quibus neutra pars appellat, quominus executioni mittantur. n.9.& 10.

Iuriſdictio non eſt ſuſpenſa quoad ea, quæ non ſunt in appellatione deducta, nec quoad perſonas in ea non comprehenſas. n.11.

Quo caſu interim geſta non dicuntur attentata. ibidem.

Arbiter per pronuntiationem in vna cauſa ſeu articulo, non perdit iuriſdictionem in alia cauſa ſeu articulo. n.12.

Iudex Eccleſiaſticus vim non facit exequi capitula ſeparata ſententiæ, à quibus pars contra quem lata fuere non appellauit, cùm tranſeant in rem iudicatam. n.13.

Et quo decreti genere tunc vtatur ſenatus regius aditus per viam violentiæ. n.14.& 24.

Appellatio quando deficit, ſenatus regius illo ſemper vtitur decreti genere, que no viene por la orden y ſe le remite, &c. n.15. & num 16.

Appellatio quando deficit ſenatus regius non poteſt decernere, vim fieri, & reponi. n 17.

Delatio ſupponit appellationem tanquam ſubiectum neceſſarium. n.18.

Appellatione limitata in capitulis ſeparatis quatenus contra, non poteſt altera pars ſe iuuare. num.19.

Appellatio limitata limitatum producit effectum. num.20.

Appellatus non poteſt adhærere nec vti appellatione limitata aduerſarij quatenus contra. num.21.

Appellatione pendente limitata quatenus contra, à capitulo ſeparato non ſuſpendit executionem in alio capitulo ſeparato non appellato, quia appellatio eſt in vna cauſa, executio verò in alia. n.22.

Nec geſta dicuntur attentata, quia deficit appellatio, nec altera pars pro illorum reuocatione inſtans eſt audienda. n 23.

Pars quæ omiſit appellare à capitibus ſeparatis, de quorum executione tractat iudex, non poterit poſt decem dies ab eorum executione appellare. num.25.

Et ſi hæc cauſa ad ſenatum per viam violentiæ protrahat executatus, decretum vim non fieri, reportabit. n.26.

Sententia in via executiua lata partim pro actore partim contra, à quo ſolus appellat quatenus contra, poterit capitulum ſeparatum, à quo neutra pars appellauit, executioni mitti. num.27.

Et etiam ſi reus executatus ab illo capitulo ſeparato, quod contra ſe facit, appellet, quia nihilominus in vijs executiuis executio illius facienda eſt, & de ratione. n.28.

Appellatio interpoſita per vtranque partem ab eadem ſententia quatenus contra, ſi ſimus in alimentis, & ſimilibus priuilegiatis, capitula ſeparata pro actore mittentur executioni non obſtante appellatione rei. n.29.

Separatorum ſeparata eſt ratio, nulláque coniunctio. n.30.

A ſeparatis & diuerſis non fit illatio. n.31.

Diuerſa illa iudicantur, quæ diuerſitate factorum ſeparationem recipiunt. n.32.

Et quæ non impediunt in aliquo negotium principale. n.33.

Exceptionibus moderantibus ſententiam ferendam non admiſſis poteſt appellari, nihilominus poterit procedi in cauſa principali tanquam ſeparata. num.34. vbi de exemplis. & n.35. vbi de ratione.

Appellatio à cauſa conuentionis non deuoluit cauſam reconuentionis, ſed coram iudice à quo hæc erit tractanda. n 36.

Appellatio interpoſita à ſententia delegati ſuſpendit iuriſdictionem in alia cauſa, ſecus in ſententia ordinarij. n.37.

Connexa capitula dicuntur, quæ ex continentia factorum ſeparationem non recipiunt n.38.

Connexa capitula, ſeu ſeparata quæ dicantur. n.39. remiſſiuè.

Appellatio quatenus contra, & limitata deuoluit omnes alios articulos connexos n.40.

Appellatione limitata à quibuſdam articulis quatenus contra, pendente, iudex à quo non poteſt alia capitula connexa tamen exequi, etiam ſi non appelletur ab illis. n.41.

Connexa vnum reputantur indiuiduum ratione connexitatis. n.42.

Redditur exemplum. ibidem.

Appellatio quatenus contra, tunc deuoluit totam cauſam in connexis, quando ſententia in vno capitulo parit exceptionem rei iudicatæ in alio. num.43.

Appella

Appellationi limitata quatenus contra, erit omnino deferendum in cæteris capitulis connexis, licèt non appellatis, aliàs vim fieri declarabitur. n. 44.

Qua doctrina procedit etiam in via executiua. ibidem.

Appellatione limitata quatenus contra, in articulis connexis poteſt aduerſarius ſe iuuare, & eius virtute Regem adire, ne in connexis non appellatis iudex exequatur. n. 45.

Geſta à iudice à quo tangentia articulum à quo eſt appellatum, vt attentata ſunt omnia reuocanda. n. 46.

Inhibitio à ſuperiore emanata vigore appellationis limitata an iudicem afficiat, ne vltra procedat in cæteris articulis ſeparatis, à quibus non eſt appellatum. n. 47. remiſſiuè.

Appellationis, ſi & quatenus contra, effectus. n. 48. remiſſiuè.

Appellante vtraque parte ab eadem ſententia quatenus contra. quis iudex de cauſa poſſit cognoſcere. & an diuerſi pro ſingulis appellationibus queant impetrari. n. 49. remiſſiuè.

Appellans quatenus contra, altera parte non appellante, an & quando poſſit ſua appellationi renuntiare, ſiue in articulis connexis, ſiue ſeparatis; ſiue intra terminum, ſiue extra illum. n. 50. remiſſiuè.

Appellatio ab interlocutoria an & quando deuoluat totam cauſam tam in articulis connexis, quàm ſeparatis. n. 51. remiſſiuè.

SÆPE dubitari contingit: an ſententia pro aliquo in parte, & pro parte contra ipſum lata, à qua ſolus appellauit in quantum contra ſe faciebat, & in quantum pro ſe illam acceptando, eſſet pro illa parte vel tota, ſeu in totum per ipſam appellationem ſuſpenſam, ita vt non poſſit pro alia parte acceptata executioni demandari, quia ſi vtraque pars appellaſſet, non eſſet dubium, quòd tota ſuſpenſa fuiſſet, ſed quando vnus tantùm appellat, quæſtio eſt, & difficultas noſtra.

1 Quam vt facilè queas euitare, duos diſtingue caſus, nam aut appellatur à ſententia continente diuerſa, & ſeparata capitula, aut continente vnum, duo, plurave connexa. In primo caſu, quando vnus ſolus prouocauit ab ea parte ſententiæ, quæ contra eum facit, & ſit capitulum ſeparatum. cætera verò ſententiæ pariter ſeparata conſentiens, quoad hæc capitula ſeparata, à quibus neutra pars prouocat, tranſit in rem iudicatam, contra alium, qui non appellauit, gl. celebris *in l. ampliorem, verbo iudicatis C. de appell.* Bal. *ibi in 2. column.* text. *in c. Raynut. & in c. Raynal. de teſtam.* facit etiam text. & ibi gl. 2. *in c. ſignificauerunt de exceptio.* Feli. *in c. 2. col. 2. verſic. 2. limita. de mutuis petitio. & in c. cum Ioan.* vbi Abb. *de fide inſtrumen. num. 20. & in d. c. ſignificauerunt num. 3.* poſt Bar. Bal. Immol. Abbat. & Butr. *locis per eum allegatis.* optimè & latiſſimè per Philipp. Franc. *in c. ſi duobus, poſt prin. verſ. circa tertium caſum, & num. 8. de appella.* Ozaſc. *deciſ. Pedemon. deciſ. 142. num. 27.* Faber & Salicet. *in d. l. ampliorem.* Bar. *conſil. 150.* & per eos Parla. *lib. 2. rerum quoti. c. fi. 5 p. §. 12. num. 6.*

Et quòd à ſententia, continente diuerſa 2
capitula ſeparata, pars vna appellet limitatè
quatenus contrà, illa appellatio valeat pro
illa parte, & capitulo limitato, & pro reliqua parte & capitulo, in quo non eſt appellatum, ſententia tranſeat in rem iudicatam; tenet, ſequutus Philip. Franc. *in d. c. ſi duobus num. 8. 9. & 10.* Eſcacia *de appella. quæſt. 17. limi. 21. ſub num. 19.* & iterum *quæſt. 10. num. 7.*
vbi quòd hoc caſu eſt neceſſe, vt vtraque 3
pars appellet, aliàs ſententia tranſiret in rem iudicatam, contra non appellantem, Franch. *in d. c. ſi duobus num. 6. verſic. circa tertium, & num. 11.* & ibidem Cardin. Alexandrin. *ſub num. 11. verſ. aut pars in fi. & verſ. aut ſententia.* Cardinal. Tuſc. *practicar. concl. tom. 1. litera A. concluſ. 366. num. 1. & 6. & per totam concluſionem.*

Et ratio huius eſt, quoniam ſententia, quæ 4
continet diuerſa capitula, & ſeparata, tot ſunt ſententiæ quot ſunt capitula ſeparara, *l. quædam mulier. ff. familia erciſ. l. Carmelia Pia ff. de iure patron. l. etiam §. ex cauſa, ff. de minorib.* gloſſ. *in verb. eadem in c. 2. de ordine cognitio.* Barbat. *conſ. 10. col penult. in fi. verſic. & ideo dicimus lib. 1.* Pariſ. poſt alios *in conſil. 66. videtur lib. 1.* Cæſar Contar. *in l. vnic. lim. 1. num. 38. C. ſi de momen. poſſ.* Philipp. Franc. *in d. c. ſi duobus num. 8. verſic. ſecundò quæritur. de appella.* Papienſ. *in praxi in form. appell. à ſentent. diffinit. in gl. occaſione cuiuſdam ſub num. 4. fol. 408.* Eſcac. *de appellat. quæſt. 17. limi 21. ſub num. 191. & quæſt. 10. ſub num. 7.* & ipſe poſt Rotæ deciſionem *in l. 1. cauſarum ciuil. & crim. c. 7. num. 706* Cardin. Tuſc. *practic. concluſ. litera S. concluſ. 164. per totam,* & vide eundem *1. tom. litera A. concluſ. 366.*

Et quando vtraque pars grauatur in ea- 5
dem ſententia, vtraque pars tenetur appellare, ab eo capitulo ſententiæ illi grauante, & quod contra ſe facit, text. *in c. quoad conſultationem. de ſentent. & re iudic.* text. *in d. c. Raynut. & in d. c. Raynal. de teſtament. l. 1. C. ſi ſæpius in integ. reſti. poſtule.* ibi, appellare enim debuiſtis, ſi ſententia vobis diſplicebat, &c.) *l. ab eo C. quomo. & quando iudex.*
& vtraque appellatio limitatè interpoſita, 6

ab ea parte ſententiæ, quæ contra appel-
lantem facit, ſuos de per ſe operatur effe-
ctus, vt latè proſequitur Philip. Franc. *in d.
c. ſi duobus verſic. ſecundò quæritur*, & ſic con-
7 tra partem non appellantem à ſuo graua-
mine, & in alterius fauorem lata ſententia
tranſit in rem iudicatam, quemadmodum
ſi à neutra prouocatum fuerit, in totum
tranſiret, quia ab vna parte, ab vnóque gra-
8 uamine ſeparato appellatio emiſſa, cætera
capitula diuerſa non deuoluit, quam ratio-
nem omnes ſupradicti reddunt, adeò vt pars
ſententiæ tranſlatæ in re iudic. executionem
expectet. *l. poſt rem iudicatam, cum vulgaribus.
ff. de re iudic.*

Quapropter dicunt eleganter Cyn. Bal.
& Salicet. *in l. fin. C. quando prouo non eſt ne-
ceſſe.* Ioan. Fab. Bal. & Salicet. *in d. l. amplio-
rem.* quos referens ſequitur etiam Nicol.
9 Boër. *deciſ. 73. num....* quòd ſi ſuper articulo
ſeparato aliquis credit ſe grauatum, appel-
let. quæ appellatio cùm in aliis ſententiæ ar-
ticulis diuerſis, in quibus per aduerſarium
aliàs non fuit interpoſita, illa non deuoluit,
nec ſuſpendit iuriſdictionem iudicis, quo-
minus ad illorum executionem queat per-
uenire. idem dicit Cardi. *in rubr. vt lite pen-
den.* quòd in non appellatis capitulis proce-
dit executio, Paul. Caſtr. *conſil.* 270. incipit
viſo puncto ſuprascripto vol. anti.

10 Et ratio eſt, quoniam appellatio inter-
poſita ſuper vno articulo ſeparato, non ſu-
ſpendit iuriſdictionem iudicis à quo, in aliis
articulis ſeparatis, nec eam deuoluit, quem-
admodum propoſita in vna cauſa diuerſa, in
alia diuerſa ſuſpendere non poteſt *c. adhac el
1. de appellat.* gloſſ. *in c. Romana. §. cum verò de
appellat. in 6.* Abb. *in cap ſuper eo el 1. de ap-
pellatio.* vbi Franc. *col. 3.* & idem *in cap. præ-
terea el 1. in 2. nota. & in cap. propoſuit. in prin.
de appella.* vnde ſuppoſito quòd non ſuſpen-
datur iuriſdictio in capitulis diuerſis non
appellatis, in illis rectè procedit executio
pendente etiam appellatione ab aliu, aliíſ-
ve capitulis ſeparatis ſententiæ, nec vllate-
nus ſuſpenditur, *l. fin.* vbi Doctores *C quan-
do prouocare non eſt neceſſe*, & pro ſingulari
notat Corſet. *in ſingul. in verbo appellatio.* in-
cipit *regula eſt, verſic. limita quintò.* Decius *in
conſ 33. viſo col. 3. verſ. ſecus eſſe videtur.* Rota
*deciſ. 31. aliàs 193. ſi ab excommunicatione, de
appellatio. in nouis in ſi.* Soci. *conſil. 45. viſa ſub
num. 5. verſic. quibus ſuppoſitis lib. 1.* vbi etiam
11 vult, quòd per appellationem, de qua ibi,
non ſit ſuſpenſa iuriſdictio, quoad ea, quæ
non ſunt in appellatione deducta, nec quo-
ad perſonas in appellatione non compre-
henſas; & quòd propterea geſta his caſibus,
non ſint tanquam attentata reuocanda, tra-
dit etiam copioſè & eleganter Pariſ. *conſ. 66.
videtur lib. 1.* Ioan. Monach. *in rubr. vt lite
pendente in 6.* Æguid. Bellam. *in conſil. 18.* in-
cipit *ecce quod facta col. 1. verſ. tene contrarium*,
vbi inter cætera mouetur de arbitro, qui 12
per pronunciationem in vna cauſa, ſeu arti-
culo, non perdit iuriſdictionem in alia cau-
ſa, ſeu articulo. *l. quilibet §. ſi de pluribus. l. quod
tamen ff. de arbitr.*

Hinc & ex protinus dicendis euidenter
apparet nuſtræ difficultatis reſolutio, vt iu- 13
dex Eccleſiaſticus nullo modo vim faciet
exequendo illa capitula ſeparata, à quibus
altera pars, in cuius præiudicium pronuntia-
ta ſunt, non appellauit, & aduerſarius con-
ſentit, appellans ſimul ab eo, quod contra
ſe fertur, etiam hac appellatione pendente,
cùm illa tranſeant in rem iudicatam, nec
ſuſpenſa ſit iudicis à quo iuriſdictio, in hoc
caſu ſupremum tribunal aditum per viam 14
violentiæ, ita declarabit, vim non fieri, vel
potiùs, & propriùs decretum erit, vt cau-
ſa non venit, per ordinem debitum, ſoli-
túmque. hoc eſt, *que no viene por la orden y ſe
remite al juez*, &c. quod verum eſt, quan-
do ipſe conquerens vult ſe iuuare appella-
tione aduerſarij limitata, & eius virtute ad
ſupremum tribunal confugit, pro tollenda
violentia, quæ nulla adeſt hoc caſu. quo de- 15
creti genere ſemper eſt vtendum, quoties
deficit appellatio. quoniam in huiuſmodi
executione non datur attentatum, quod vl-
tra ſuperiùs dicta probatur; etenim deficit
appellatio ab ipſis grauaminibus, ſeu capi-
tulis ſeparatis de quorum executione tra-
ctatur, imò expreſsè aduerſarius eis præſti- 16
tit conſenſum, & etiam tacitè per partem
non appellantem, iuxta iura vulgaria, qui
appellationis defectus attentata excludunt.
*c. non ſolùm, de appella. lib. 6. l. 1. & tit. toto ff.
nihil nouari appellat. penden.* nec tribunalia
poſſunt vim fieri non deferendo appella- 17
tioni declarare, cùm appellatio non adſit,
in qua tota violentiæ cognitio, & funda-
mentum conſiſtit ex iuribus & legibus Re-
giis, iiſve aliis, quæ latè diximus ſuprà r. p.
c. 1. & c. 2. à num. 64. & vt dicit Lancelot.
de attentat. 2. p. cap. 12. limit. 2. num. 38. quòd
delatio præſupponit appellationem, tan- 18
quam ſubiectum neceſſarium, cui deferri
poſſit, vbi illud probat, quòd delatio ap-
pellationis ab articulis ſeparatis non ſu-
ſpendat iuriſdictionem in aliis articulis ſe-
paratis.

Deinde, quia non poteſt ſe iuuare appel- 19
latione per alterum interpoſita ab eo ſepa-
rato articulo, qui contra ſe facit, cæteros
conſentientem. & ſic appellatio limitata ad
illum, pro illo tantùm valet, & in cæteris

20 tranſit ſententia in rem iudicatam, iuxta ſupradicta, quia appellatio limitata limitatum debere effectum producere, dicunt, arg. *l. in agris. ff. de acquir. rerum domi. c. de cætero de ſent. et excommu. & cap. ea noſcitur eodem tit.* Panormi. *in cap. ſi duobus in fi.* vbi etiam exactè optiméque per Philippum Francum *verſ. ſecundò limita, de mutuis petitio. & in c. cùm Ioan. de fide inſtrum. num. 20.* vbi alios allegat. ſequitur Ozaſcus *deciſ. Pedemont. deciſ. 142. num. 25.* dicentes, quòd cùm iſthæc ita limitata appellatio limitatum effectum producat, altera pars, quæ non appellauit ab aliis articulis ſeparatis, illam grauantibus, illam non iuuat nec prodeſt.

21 Nam ſic excluditur appellatus, ne poſſet adhærere, & vti appellatione appellantis, in capitulis facientibus contra ipſum appellatum. hócque vtilis redditur hæc praxis appellandi quatenus contra, Ab. *in c. cùm Ioan. ſub num. 17.* Immol. *colu. 8. verſ. ſed fortè iſtud dictum, de fide inſtrum.* Feli. *in c. ſignificauerunt limi. 2. n. 3. de exceptio.* Veſtr. *in prax. lib. 7. c. 3. ſub num. 29. verſ. amplius quia, & n. 30. fol. 203.* Lucas Pæt. *in pract. capitol. lib. 5. cap. 1. num. 19. verſ. quod ſi fortè. & num. 20. & 21.* & Marqueſ. Eſcac. *de appella. quæſt. 17. limi. 21. n. 19. & 20.* Cæſar Contar. *in l. vnica. quæſt. 22. ſub num. 5. verſ. quibus. & num. 6. & 7. C. ſi de momen. poſſ.* Achil. de Graff. *deciſ. 8. appellauerat. de appellatio. fol. 207. & deciſ. 1. aliàs 227. appellatum eodem tit. fol. 104.* Papienſ. *in prax. in forma appell. à ſent. diffi. in gloſſ. occaſione cuiusdam, ſub n. 4. fol. 408* Et eſſe communem opinionem, teſtatur & ſequitur Eſcacia *vbi proximè, & quæſt. 10. ſub num 8.* qui omnes etiam probant, quòd huiuſmodi limitatæ appellationis quatenus contra, virtute non deuoluitur cauſa ad ſuperiorem, niſi in capitibus, à quibus eſt appellatum.

22 Facit etiam illud elegans dictum, latè & eleganter deductum per Auguſtinum Beroium *in conſil. 113. viſa num. 4. & per totum. lib. 3.* quòd appellatione huiuſmodi pendente ab vna parte limitatim executio in alio articulo diuerſo non appellato, non inducit attentatum, quia appellatio eſt in vna cauſa, executio verò in alia cauſa. Sequitur Lancelo. Robert. *de attenta. 2. p. c. 12. limi. 2. & eodem c. 12. limi. 44.* vbi dicit, quòd appellatione interpoſita per vnum in parte,
23 & partibus, quatenus contra eum facientibus, vt ſi is, qui non appellauit, nec cauſam commiſit, prætendat, aliquid pendente dicta appellatione aduerſarij fuiſſe attẽtatum, & inſtet pro reuocatione: non ſit audiendus, quia non poteſt dari reuocatio, niſi detur appellatio, nec ille iuuatur ex dicta appellatione limitatè interiecta per aduerſarium ab eo, quod contra ſe faciebat, ex Philippo Franco *vbi ſuprà*, cuius authoritate ita fuiſſe aliàs tentum in vna Venetiarum Monaſterij 24. Februarij 1584. coram Nouaca, quæ eſt deciſio inter recollectas per Puteum 4. incipit *commiſſio. ſub rub. de appellat.* & ſequutus Lancelotum idem, licèt obiter, tenet Eſcacia *tract. de appella. quæſt. 17. limi. 21. ſub n. 23. ante medium*, & quòd ſententia continens diuerſa capitula, ſi quoad quædam eſt appellatum, quoad alia tranſeat in rem iudicatam, ita vt poſſit exequi quoad rem iudicatam, tenet Cardi. Tuſc. *pract. concluſ. tom. 1. litera A. concl. 366. num. 6.* ac propterea cùm deficiat 24 iſto caſu appellatio, & id euidẽter ex eorum actorum inſpectione appareat, potiùs & propriùs decretum erit concedendum in ſupremo tribunali, adito per hanc viam recurſus, & violentiæ, ſcilicet, non venire cauſam per ordinem debitum ſolitúmque, vt in ſimilibus caſibus, quibus deficit appellatio, declarari aſſolet, cùm ſit cauſa finalis, & materialis, ac fundamentum etiam, ipſa appellatio, quia iſta diuerſitas, & ſeparatio cauſarum, & articulorum præſupponit neceſſariò, quòd in vna cauſa, ſeu articulo ſit interpoſita appellatio, in alio verò non, vt optimè colligitur ex Pariſio *conſ. 66. videtur. lib. 1.*

25 Attamen cùm ipſa pars quæ intra terminum ad appellandum à prædictis grauaminibus, & capitulis ſeparatis, de quorum executione tractat iudex, non prouocauit, id tandem facere memor ſit ab eorum executione: audiendus non eſt. nec tali appellationi deferendum, quoniam cùm à ſententia tranſlata in rem iudicatam non liceat appellari, ita nec ab eius executione. *l. ab executore ff. de appella. l. ab executione C. quorum appell. non recip. l. quoniam iudices C. de appella.* de quo latè ſuprà diximus 2. p. cap. 3. à prin. & infrà 4. p. cap. 1. & c. 3. nec tunc etiam hoc caſu appellationi denegans delationem, iudex violentiam commiſiſſe, apparet, ac ideo ſi pars vigore huiuſmodi appellationis à ſe interpoſitę à iudice procedente, & exequen- 26 te articulum ſeparatum tranſlatum in rem iudicatam ad ſenatum confugiens, decretum reportabit negatiuum, nempe, vim nullam committere iudicem, eique cauſam iterum remittendam.

Et horum argumento reſoluit Paclador. 27 *lib. 2. rerum quoti. c. ſi. 5. p. § 12. num. 6.* circa vias exequutiuas, quòd ſententia lata partim pro creditore, petente executionem virtute alicuius inſtrumenti guarentigiati, puta i partim verò aduerſus reum, appellat igitur creditor, quatenus aduerſus ſe facit dicta ſententia, quatenus verò pro ſe facit conſentiens, vt iudicatis pareatur, petit qui quidem

omnimodo audiendus eſt, ex ipſo Parlado-
rio; ſi dicta ſententia diuerſa contineat ca-
pitula, in iis, quæ pro actore creditore fa-
ciunt, executioni mandanda ſit, aliquorum
ex autoritatibus allegatis ſuperiùs motus. Et
28 illud ſpecialiſſimum aduerte in viis execu-
tiuis, vt cùm ſententiæ executioni locum
eſſe declaratur, non obſtante appellatione
ab ea per debitorem interiecta, ſit execu-
tioni demandanda, præfata Parladorij do-
ctrina locum adhuc habebit, etiam ſi debi-
tor pariter appellauerit ab ipſa ſententia,
quatenus contra ſe facit, ad differentiam iu-
diciorum ordinatiorum admittentium ap-
pellationem, nec executionem poſtulãtium,
niſi priùs tranſeant in rem iudicatam, in qui-
bus ſi vtraque pars appellat ab eis capitulis
aduerſus eam facientibus, totius ſententiæ
effectus ſuſpenditur, & tota cauſa ad ſupe-
riorem deuoluitur, prout loquuntur Do-
ctores hucuſque allegati, at in viis exequuti-
uis, cùm etiam ſi ſententia non tranſeat in
rem iudicatam, nec id expectetur ad eam
exequendam, nec appellatio etiam à tota
ſententia emiſſa, illius effectum ſuſpendat,
pariter & eodem modo nec appellatio per
creditorem ab articulo ſeparato, ac ideo ſiue
creditor dumtaxat prouocet, ab huiuſmodi
ſententia, quatenus cõtra ſe facit, ſiue etiam
debitor ex eadem cauſa: mandari debet exe-
cutioni ſententia pro illa parte, & capitulis,
à quibus debitor appellat, cùm in fauorem
actoris lata ſit. & hoc aduertit etiam Parla-
dor. *vbi ſuprà*, licèt non declaret ita, ſed lo-
quatur aliquatenus ſub verborum confuſio-
ne & inter dẽtes. Et ex eadem ratione idem
29 intelligo, & extendo ad alia iudicia ſui na-
tura inappellabilia, ſcilicet priuilegiata, &
executionem merentia, vt in ſententia ali-
mentorum, & ſimilibus, & hoc caſu, cùm
ſcilicet adeſt vtriuſque partis appellatio in-
teriectæ per debitorem, ſeu aliàs reum, de-
ferendum non eſt, nec in tribunali adito
per viam violentiæ, declarabitur, non ve-
nire per ordinem ſolitum, cùm adſit appel-
latio: ſed directò primum genus violentiæ,
puta, vim non fieri, concedetur.
30 Eo & hucuſque dicta corrobora, quoniam
ſeparatorum ſeparata eſt ratio, nullàque
coniunctio, *l. ſi maritus 1. C. de donatio. inter
vir. & vxor. c. inquiſitioni. de appella.* text. *in c.*
31 *Raynal. de teſta.* nec à ſeparatis, & diuerſis ſit
illatio. *l. Papinianus exuli. ff. de minoribus cum*
32 *ſimilibus*, & illa dicuntur inter ſe diuerſa, quę
diuerſitate factorum ſeparationem recipiũt,
vt poſt Bar. & Bal. *in l. 1. C. ſi vnus ex pluribus
appella.* Bar. *in l. Aurelius §. idem quæſiit. in fi.
ff. de liberatio. legat.* Roman. *in conſ. 300. in caſu
propoſito in fine.* Feli. *in c. ſignificauerunt, colu. 5.*
*ſub num. 9. verſ præterea non video, de excepti-
ni.* & facit text. *in l. ampliorem. in prin.* & ibi
Bal. & Salicet. *C. de appella. l. etiam 1. §. 1. ff. de
minor. l. quædam mulier, in fi.* & ibi Floria. de
ſancto Petr. *ff. familia herciſ.* latè Boër. *deciſ.
73. num. 4.* Alexan. *in conſ. 89. diligenter n. 10.
lib. 1.* qui dicit, ea dici, quæ non habent in 33
aliquo impugnare, aut impedire negotium
principale, Philip. Franc *in c. ſuper eo. el 1. de
appellatio. in prin.* illud conſtituentes exem-
plum, ſi contra libellum actoris opponatur
exceptio, quæ concernat moderationem
ſententiæ ferendæ, vt puta, ſi non neget,
eum eſſe debitorem, ſed dicat, ſe non teneri,
niſi inquantum facere poteſt. quia ſi à non
admiſſione huius exceptionis appelletur,
appellatio dicitur; eſſe in cauſa ſeparata. Alia 34
etiam elegantia exempla conſtituit idem
Philip. Franc. *in d. c. ſuper eo.* quod ſequutus
à Lancelo. Robert, *de attenta. 2. p. c. 12. limi. 2.
num. 7. & ſeqq.* vt ſcilicet, ſi ſit reiecta exce-
ptio compenſationis, & à reiectione appel-
letur, nam poteſt; nihilominus, procedi in
cauſa principali. vel hæres opponat exce-
ptionem inuentarij, vel maritus, ſeu dona-
tor exceptionem, ne conueniantur, vltra
quàm facere poſſint, vel appelletur à con-
demnatione expenſarum in aliquo articulo
ratione contumaciæ.
Et in ſimilibus caſibus, ſi ob reiectionem 35
appelletur, poteſt nihilominus procedi in
cauſa principali, cùm his caſibus appella-
tiones interpoſitæ non contradicant, nec
directò impugnent ſententias, in cauſa prin-
cipali ferendas. pariter poteſt procedi in
principali non obſtante appellatione tan-
quam interpoſita in cauſa ſeparata, ex eiſ-
dem Doctoribus.
Cuius etiam eſt farinæ, quod in propoſi- 36
to dicit ipſe Philip. Franc. *in d. c. ſuper eo quod
de appellatio. colu. fi. verſ. quartus & vltimus ca-
ſus eſt*, quòd ſi coram vno iudice penderet
cauſa conuentionis, & appellatio interpoſi-
ta in cauſa conuentionis non deuolueret,
nec ſuſpenderet iuriſdictionem in cauſa re-
conuentionis, ſed remanet cognoſcenda co-
ram iudice à quo, vt iſto caſu contingat,
quod cauſa conuentionis, & reconuentio-
nis debeant, coram diuerſis iudicibus agi-
tari, & diuerſis ſententiis terminari, ſecun-
dùm Innocent. *in c. cum nobis olim. de electio.*
& Ab. *in d. c. ſuper eo quod.* & pleniùs per Do-
ctores *in cap. 1. de mutuis petitio.* vide etiam
nonnulla alia exempla per eoſdem Docto-
res ſuperiùs adductos.
Et iſthanc doctrinam hucuſque à nobis 37
propoſitam, & fundatam, limitare voluit, vt
minimè procedat in appellatione interiecta
à ſententia lata per iudicem delegatum,
quoniam

quoniam illa emiſſa in vna cauſa, ſuſpendit iuriſdictionem etiam in aliis cauſis, licèt ſecus ſit in ordinatio, gl. *in verbo ad tempus, in c.paſtoralis, de appellatio.* per quam ita tenuere Domini de Rot. *in deciſ.*15. *aliàs* 163. *nota quod vbi, de appellatio. in antiq.* contra quam latè inſurgit eam reprobans Philip. Franc. & Gemini. relati. & ſequuti per Lancelo. Robert. *de attenta.*2.*p.cap.*12.*d.limi.*2. *à num.*32. vbi etiam alias limitationes ponit & illas reputat veras.

38 Circa ſecundum caſum ſeu diſtinctionis membrum, ſuprà in initio huius capituli appoſitum, quando ſcilicet appellatur à ſententia continente vnum tantùm, duo, pluráve capitula connexa, & coniuncta, quæ tunc dicuntur illa, quæ ex continentia factorum ſeparationem non recipiunt, *ad l.*1. *C. ſi vnus ex plur. appella.* cum aliis allegatis per Boërium ſeu mauis Signoro. de Homodeis *inter conſilia Boërÿ in conſ.*7. *per totum.* & Feli. *in c.ſignificauerunt de exceptio.* Æmilian. *in conſ.*75. *cùm ſatis n.*12. & ſimiliter Moder. *in annota.ad Aeguid. num.*145. poſt Innocent. *in c.cum interloqu penul. & fi.de re iud.* optimè etiam Boër. *in deciſ.*63. *num.*4. latè & eleganter declarat Menoch. *in tract. de arbit. iudi.*
39 *lib.*2.*cent.*1.*caſu* 95.*per totum.* vbi, quæ dicantur connexa, & quæ dicantur ſeparata. Cardin. Tuſc. *practicar. concluſ. tomo* 1. *litera A. concl.*366. *per totam,* præcipuè *à n.*4. Fuluius Pacian. *tract.de probatio. lib.*1.*cap.*26. *num* 40. *&* 94. Sigiſmund. Eſcacia *lib.*1.*cauſarum ciuil. & crimi.cap.*11.*num.*362.*cum pluribus ſeqq.*

40 Igitur quando appellatur à ſententia continente vnum capitulum, vel plura tamen connexa, etiam ſi ab vno dumtaxat interponatur appellatio, ſuſpendit, & deuoluit iuriſdictionem ad ſuperiorem ſuper cæteris articulis, ſeu capitulis coniunctis, ita vt iudex inferior illa alia, à quibus prouocatum non fuit ab altera parte, executioni manda-
41 re non poterit. Sed appellatione illa limitata, etiam à proponente quatenus contra, dumtaxat; poteſt aduerſarius, qui non prouocauit, vti, ſéque illa iuuare, atque tueri. & iudex ſuperior poteſt ſuper toto negotio, & ſententia cognoſcendo, mutare, alterare, ſeu annullare, & ea facere, quæ ſibi iuſta videbuntur, cùm alios articulos non appellatos, connexos tamen deuoluat appellatio, quia non tranſierunt in rem iudicatam ſtante appellatione ab vno coniuncto, ita voluerunt B. *conſ.*150. *exordien. cùm prædicta examinarem.* Iacob. de Ga. & Ioan. Fab. Bal. & Salicet. *in l.ampliorem C.de appell.* & ibi Alexan. *in additione ad B.* & idem Bal. *in l. fi.C.quando prouocare non eſt neceſſe. verſ. quæro de tali caſu.* & ibi Salicet. & Alberi. *in l.*1.*verſ. item ſi aliquis velit appellare, eodem tit.* Barb. *in c.Raynut. de teſtam.* Anto. de Butr. *in c.cum Ioan. in vlt. q.* & ibi Ab. Sicul. Ioan. de Immol. & Felin. *verſ.in text.ibi infirmantes.* Rot. *deciſ.*358. cùm hoc caſu appellatio ſit communis, *l. ampliorem C. de appell.* Ozaſc. *deciſ. Pedemon in deciſ.* 142. *num.*27. optimè & eleganter per Boërium *deciſ.*73. *num.*6. vbi reddit rationem, quia connexa reputantur vnum, & idem in- 42
diuiduum ratione connexitatis, vt etiam dicit Iſſ. *in conſ.*187. incipit *circa primum colu.*7. *verſ.*9. *fallit lib.*1. & reddit etiam exemplum ipſe Boërius, quòd ſiquis petierit fundum, & in ſententia fuerit ſibi medietas fundi adiudicata, & pro alia dimidia reus fuerit abſolutus, & ab hac ſententia, quatenus contra ſe faciebat, ipſe actor prouocauerit, quòd huiuſmodi appellatio totam cauſam ſuſpendit, & deuoluit, in tantum vt nec pro illa parte in qua non appellauit, ſententia poteſt mandari executioni, & per Dinum *conſ.* 26. *quæſtio talis eſt,* tenet Cardin. Tuſc. *practi. concl. tom.*1.*litera A.concl.*366. *à num.*7. *& n.*3. latè Eſcacia *de appella quæſt.*17. *limi.*21.*n.*25. vbi plura exempla *& num.*31. Philip. Franc. *in c. ſi duobus colu.* 4. *num.*7. *verſ. ſed quæritur primò, de appellatio.* Feli. *in c.ſignificauerunt* 11. *ſub n.*5. *verſ. aduerte etiam, de exceptio.* Veſtr. *in prax.lib.*7.*cap.*3 *n.*30. Ioan. Andr. *in addit. ad Specul.tit.de appellatio.*§.1.*col.fi.verſ ſed pone num.*13. Anto. de Butr. *in d c. ſi duobus num.*6. *in fi.* quem ibidem referunt Ab. *in fi. n.*20. & Franc. *ſub num.*4.*verſ. ſecundo hoc fuit ſtatutum.* optimè etiam Decius *ibi num.* 55. Hieronym. Gabr. *conſ.*38. *ſententia lata num.*1. *& ſeqq. lib.*1. Lancelo. Robert. *de attenta.* 2. *p. cap.*12. *limi.*2. *num.*25. *&* 26. & ita intelligi debet Marqueſan. *de appellatio.* 1. *p. cap.*28. *num.*49. dum indiſtinctè & ſimpliciter aſſerit; quòd appellatio quatenus contra, deuoluit totam cauſam, tam in parte dimidia, qua ſuccubuit, quàm in parte ſibi fauorabili, maximè quia in comprobationem allegat B. Boërium & Lancelot. *locis nuper citatis,* iuxta quos intelligendus eſt præcisè.

Et iſtam noſtram doctrinam declaran- 43
dam eſſe, vt procedat, quando talis eſt connexitas, vt ſententia in vno capitulo lata, pariat exceptionem rei iudicatæ in alio, docuerunt Bal. *in cap.*1.*circa fi.de controuer. feud.* apud pares terminos. Decius *conſ.*33.*ſub n.*4. *colu.* 3. *verſ. & ad hoc bene facit lib.* 1. poſt Auant. *conſ.*99. & ſentit idem Decius *in c. ad hæc, poſt prin. de appella.* facit Rota *in deciſ.*1. *aliàs* 138. *ſi appelletur de off. deleg. in nouis. & deciſ.*65. *aliàs* 461. *ſi appelletur, de appella.in nouis.* ſuper quo latè examinantem vide Lancelot. *de attent.* 2. *p. cap.*12. *limi.*2. *num.*8. *& ſequentib.*

44 Igitur cùm per hãc appellationem ab vna
parte, vnóque tantùm articulo connexo in-
terpoſita, ſuſpendat iuriſdictionem iudicis
à quo, ne vlteriùs ad executionem cætero-
rum articulorum valeat procedere, imò ea
appellatione etiam altera pars non appel-
lans poteſt ſe iuuare, & ſibi prodeſt, iudex
illi appellationi in totum, hoc eſt, reſpectu
aliorum capitulorum connexorum deferre,
omnimodo teneatur, vt vltra ſupradictos,
etiam poſt alios loquens in viis executiuis,
ita dicit elegãter Parlador. *lib.2.rerum quoti.*
c.fin.5.p.§.12.ſub num.6. ſequitur vt in tribu-
nali per viam recurſus, & violentiæ adito,
45 neceſſariò declarandum, vim facere iudi-
cem, non deferendo appellationi, quæ rea-
liter adeſt (cum ea ſe iuuare poteſt aduer-
ſarius) reponátque omnia poſtmodum at-
tentata.
46 Pro quo etiã facit, quod Achill.de Graſſ.
deciſ 30 attentata.ſub rubr.de attentat. cui con-
cordat, alia eiuſdem 32. incipit *attentata, eo-*
dem tit. Rota *deciſ.31. aliàs 193. ſi ab excom-*
municatione, de appellat. in nouiſſ. Mill. *in re-*
perto.verbo, appellans à ſententia excommunica-
tionis. Philipp.Franc. *in c.adhæc el 1. in 1.nota.*
de appella. Lancelo. *de attenta.2.p.c.12.limi.2.*
num.23.& ſeqq dicunt, quòd illa omnia quæ
iudex inferior fecerit tangentia articulum,
à quo eſt appellatum, ſunt innouata, & at-
tentata, & vt talia reuocanda, & multa alia
circa hanc materiam, vbi de pluribus quæ-
ſtionibus conſule Philipp Franc. *in d.c.ſuper*
eo quod, & in c. ſi duobus, & in c. adhæc, el 1. de
appellatio. & etiam Lancelo.Robert. *de atten-*
47 *tat d.limi.2.* vbi multa, & præcipuè ibi latè
videbis examinata: an inhibitio emanata à
ſuperiore vigore appellationis emiſſæ ab
vna tantùm parte reſpectu vnius articuli ſe-
parati; an afficiat, & ſuſpendat iuriſdictio-
nem iudicis à quo, ne vltrà procedat ad
executionem cæterorum articulorum ſepa-
ratorum, quando ſcilicet ipſa inhibitio ex-
pedita fuit ſuper omnibus articulis; licèt
pro vno tantùm fuerit appellatio interiecta.
48 Et de pluribus effectibus huiuſmodi ap-
pellationis, ſi & quatenus contra, an in arti-
culis ſeparatis, ſeu cõnexis ab vtraque parte
interpoſita, ſeparatim tamen, quis de cauſa
poſſit cognoſcere, & an de vtraque appella-
49 tione, an diuerſi iudices impetrari poſſint
pro ſingulis appellationibus, vide latè Eſca-
ciam poſt alios *in tractatu de appella.quæſt.10.*
art 3. à num.10.cum ſeqq.fol.113.
50 Et an & quando appellans quatenus con-
tra, altera parte nõ appellante, poſſit ſuæ ap-
pellationi renuntiare in præiudicium alte-
rius, tam articulis connexis, quàm in ſepa-
ratis, tam intra terminum decem dierum,
quàm extra illum, vide exactè, & diſtinctè
per Eſca. *de appella.q.17.limi.2. à num.99.cum*
ſeqq.& ſuprà à num.95.cum ſeqq.
Et an, & quando appellatio ab interlocu- 51
toria deuoluat totam cauſam tam in articu-
lis connexis, quàm in ſeparatis, vide latè per
eundem Eſcaciam *quæſt.17.limi.47. memb.2.*
à n.1.fol.511. quæ mei non eſt tractare, ſed
remittere tantùm.

CAPVT XVI.

Tertiæ appellationi per aliquem emiſſæ à ſententia, ſeu articulo cauſæ, aut etiam à tribus conformibus, an, & quando iudex Eccleſiaſticus non deferens, vim faciat.

SVMMARIVM.

Appellari tertiò non poteſt in quacũque cauſa. n.1.

Sententiarum trium conformitas impedit vlteriùs appellare, ſiue ſint interlocutoriæ, ſiue diffinitiuæ. n.2.

In quolibet cauſæ articulo, ſeu grauamine diuerſo, bis poterit grauatus prouocare, non ampliùs. n.3.

Iura plura canonica interpretantur genericè diſponentia, toties quem poſſe appellare, quoties ſit grauatus. n.4.

Millies grauatus in vna cauſa, totidem poterit bis à ſingulis grauaminibus appellare. n.5.

Tres ſententias qui contra ſe reportauit ſuper aliquo articulo ſeu grauamine etiam diffinitiuas, debet iudicatis acquieſcere, quia contra illum præſumptio iuris eſt. n.6.

Quælibet pars poteſt ab eodem articulo bis prouocare, ita vt ſuper eadem quinque ferri poſſent ſententiæ. n.7.

Quod contingere poteſt, ſiue appellationes & ſententiæ ſint alternatim, ſiue ſucceſſiuè, ſiue interpolatim latæ. n.8.

Exemplificatur. n.9. & n.21.

l. vnica C. ne liceat tertiò prouocare, ponderatur, & interpretatur. n.10.

l.25.tit.23.p.3. verba referuntur. n.11.

A ſententiis quæ iuris diſpoſitione non tranſeunt in rem iudicatam, appellari tertiò non poteſt. num.12.

Deſertio tollit appellationem etiam in actibus extraiudicialibus & aliis, quæ non tranſeunt in rem iudicatam. n.13.

Deferens appellationem ab actu extraiudiciali, auditur per viam querelæ & recurſus, non tamen appellationis. n.14.

A ſententia quæ non tranſit in rem iudicatam, non auditur quis appellans poſt decem dies, licèt alio remedio non excludatur. n.15.

A ſen

A ſententÿs interpolatim aut alternatim latis, quæ ſit executioni mittenda, & in cuius partis fauorem. n.16.

Variæ Doctorum aſſertiones in hoc articulo ibid.

Errore lapſos eſſe Doctores in hoc articulo clarè monſtratur. n.17.

Quatuor appellationes licèt ab eodem articulo dentur, non tamen poſſunt requiri ſex ſententiæ. n.18.

Sententiæ tres conformes in quolibet articulo exequuntur: non obſtante qualibet exceptione etiam nullitatis. n.19.

Tres conformes ſententias aliquo pro ſe obtinente, impoſſibile eſt, vt altera pars alias tres habere poſſit in eodem articulo. n.20. & 24.

Varia redduntur exempla ſiue ſententiæ ferantur alternatim, ſiue interpolatim, ſiue ſucceſſiuè, pro aliquo, n.21.

Clem. 1. de ſent. & re iud. vt locum habeat, ſufficit tres obtinere ſententias ſiue ſucceſſiuè, ſiue interpolatim, aut alternatim. n.22.

Quia tunc generaliter in omnibus caſibus tertiò prouocari non poteſt. n.23.

Sententias tres conformes pro vna parte dare non poſſumus, quin ab alia non demus duas appellationes præcedentes. n.24.

Conformes ſententiæ dicuntur quæ conueniunt in qualitate & ſubſtantia. n.25.

Conformitas datur vbi adeſt identitas rei, cauſæ, & perſonarum, ſiue verè ſiue interpretatiuè. num.26.

Sententia præiudicat ei qui verè vel repræſentatiuè eadem eſt perſona. n.27.

Res iudicata dicitur vbi concurrit identitas rei, cauſa, & perſonarum, n.28.

Sententiæ in quo difformes dicantur. n.29.

Sententia alias duas confirmans cum aliquo nouo grauamine ſeu additamento, quod alÿs non adſit, recipit appellationem, licèt in quo ſit conformis exequatur hac appellatione pendente. n.30. & n 33. vbi declaratur.

Et tunc ſententia quæ pro vna parte eſt appellabilis, & pro alia inappellabilis, iudicatur diuidua. n.31.

Appellatio ſi aliquo caſu ſit permiſſa vbi tertiò prouocare non poteſt, non impedit trium conformium executionem, nec cauſat attentatum. n.32.

Sententiæ tertia aliquid de nouo alÿs addens, de quo ſit actum in cæteris inſtantÿs, tacitè aut expreſsè non dicitur prima ſuper additamento, ſed vltima. n.33.

Appellationis probibitio & permiſſio concurrens circa eiuſdem ſententiæ diuerſa & ſeparata, vnaquæque qualitas operatur in ſuo ſubiecto. n.34.

Ab expenſarum petitarum condemnatione in vltima ſententia, quarum nulla mentio ſacta eſt in cæteris inſtantÿs, tanquam à nouo grauamine licet appellare. num.35.

Expenſarum petitarum omiſſa condemnatio in ſententia non intelligitur condemnatus in illis abſolutus. n.36.

Victor in principali non poteſt appellare ab omiſſa condemnatione expenſarum, ſi aduerſarius victus à principali ſententia appellauit. & de ratione. n.37.

Victor poteſt ab expenſarum omiſſa condemnatione appellare, quando victus à ſententia principali non prouocauit. n.38.

Et idem eſt quando victus appellauit limitatè quatenus contra. n.39.

Et quid quando victus ſimpliciter à ſententia appellauit, appellationem non proſequitur. n.40. remiſſiuè.

Supradicta procedunt in expenſis petitis officio iudicis mercenario dumtaxat. n.41.

Expenſas iure actionis debitas & in condemnatione omiſſas poteſt victor denuo petere, etiam ſententia ſuper principali tranſacta in rem iudicatam. n.42.

Redduntur exempla ibidem.

Reſeruatio iurium facta in vltima ſententia illius reſpectu dicitur cæteris difformis, & datur appellatio à reſeruatione noua. n.43.

Sententia vltima condemnans ad eandem ſummam, ad quam aliæ, ſub conditione tamen quatenus facto calculo tanta ſumma debeatur, non exequitur, quouſque conditio purificetur. num.44.

Conformes non dicuntur ſententiæ ſi vltima lata ſit non ſuper principali, ſed ſuper deſertione, vt in exemplis. n.45.

Tamen cùm tranſeant duæ in rem iudicatam ob deſertionem, executionem merentur. n.46.

Sententiæ, quæ tendunt ad diuerſum finem, non dicuntur conformes. n.47.

Sententiæ diuerſæ in tempore dicuntur difformes, & datur exemplum. n.48.

Sententiæ, altera abſoluens, quia non eſt probatum, altera obſeruatione iudicÿ, non ſunt conformes. n.49.

Tertia ſententia declarans alias duas præcedentes nullas, quæ poſtea eſt reuocata per aliam declarantem validas priores, an illis iſta vltima dicatur conformis. n.50.

Et an tunc executio illarum ſententiarum permittenda eſt non obſtante appellatione ab hac vltima. n.51.

Tertia ſententia alias duas latas ſuper principali cauſa declarans nullas, dicitur prima reſpectu articuli nullitatis, & quarta quæ illam reuocat, dicitur ſecunda, & recipit appellationem. num.52.

Quod declaratur pulchrè vſque ad n.55.

Duabus ſententÿs ſuper principali latis conformibus, ſi à ſecunda appelletur, & ſimul de nullitate agatur, tertia fertur illas vt nullas reuocans,

reuocans, ſi quartæ feratur priores duas confirmans, illis dicitur conformis. n.56.

Quarum trium conformium ſuper principali ſit executio, licèt appellari poßit ab ea reſpectu nullitatis. n.57.

A nouo additamento ſententiæ licèt poßit appellari, tamen ſententia exequitur in eo quòd conformis eſt alijs duabus. n.58.

Sententiæ vt tanquã conformes exequantur, non eſt neceſſe, vt in toto ſint conformes, ſed in articulo conformi appellationẽ excludunt n.59.

Sententiæ tres diuerſæ ſummæ in minori dicuntur conformes, ſi cui diminutio nocet, non appellat. n.60.& n.64.

Sententiæ quòd dicantur conformes reſpectu maioris ſummæ ſimpliciter, qui teneant. n.61.

Minor ſumma naturaliter ineſt maiori n.62.

Sententias tres non dici conformes reſpectu maioris ſummæ nec exequendas, qui teneant. n.63.

Verior opinio reſoluitur. n.64.

Vnaquæque pars licèt tertiò appellare non poßit ab eodem articulo, tamen aduerſarij appellationi rectè poteſt adhærere. n.65.

Quælibet appellatio eſt communis vtrique parti, etiam non appellanti. n.66.

Niſi appellatio fuerit limitata quatenus contra, &c. *n.67.*

De iure regio vix poſſunt dari quatuor appellationes à quolibet articulo, & quare. n.68. & quid in foro Eccleſiaſtico ibidem.

Duæ ſententiæ quando exequendæ ſint vigore ſtatuti, idem de illis iudicandum eſt, ac de tribus conformibus. n.69.

De exceptionibus oppoſitis tribus ſententijs vel duabus conformibus iuxta ſtatutum qui videndi. n.70.

Conformes quæ ſententiæ dicantur, de limitationibus & ampliationibus. n.71.

1 SI quis in quacumque lite iterum pro-
uocauerit, non licebit ei tertiò in ea-
dem lite ſuper eiſdem capitibus prouoca-
tione vti) verba ſunt Iuſtiniani Imperatoris
in l. vnica C. ne liceat tertiò prouo. &c. quod
probat & eademmet rubrica *ibi*, nec liceat
in vna eadémq; cauſa tertiò prouocare, &c.)
comprobat etiam text. *in c. directè.* & text.
in c ſi à nobis. text. *in c. ſi autem, in princ. & in* §.
ſi quis in quacunque 2. q 6. & eſt de iure Regio
l.25. tit.23. p.3. & vbilibet glo. & Doctores &
iſti paſſim alibi. data nãque trium ſententia-
rum conformitas ſiue ſit in diffinitiua, ſiue
interlocutoria, præfata lex *diſpoſitio*, proce-
dit gl. *in clem.1. verbo ſententias, de re iud.* & ibi
Cayd. *in q.5.* & Immol. *ſuper gl. in d. verb. ſen-
tentias.* & Bonif. *ſuper glo.6 verſ. concludo, quòd
iſta clementi.* vbi Barb. *in glo. verb. ſententias.*
Bald. *in d.l.1. verſ. & nota* Marant. *de ordi. iudi.
6.p. tit. de appella. ſub num.269.* Anton. Gabr.
*lib.2. concluſ. tit. de execu. rei iudi. concluſ. 1.
num.15.* & ferè omnes infrà citandi.

Generale enim eſt, vt à tertia ſententia 2
ſiue diffinitiua, ſiue interlocutoria, habente
alias duas præcedentes conformes, appella-
tio denegetur, probant *per d l.1.* glo. Cyn. B.
Bald. Salicet. & Paul. de Caſtr. *ibi*, Specula-
tor *tit. de appell.* § *quoties, in prin. lib.2. fol.193.*
Nicell. *tract. de concor. gloſſ. concord.6. fall.25.
num.67. tom.18. fol.194.* Veſtr. *in prax. lib.7.
c.3. verſ. generaliter num.19.* Crauet. *conſ.183.
regula. num.1.* Rebuff. *tract. de appella. artic.7.
glo.2. num.29. verſ. decimoquinto.* Marqueſan.
*tract. de commiſſ.2. p.c.1. à num.1. fol.355. in 2.
impreſſ. aliàs c.4.* Teſſ. Foſſan *deciſ.122. tertiò
prouocare num.3.* Quæ quidem legis verba
præ cæteris explanabo altiùs, & indigeſtas
difficultates claras reddam; præmittens vt
horum iurium regula; dum dictat ab aliqua
cauſa, ſeu articulo non eſſe licitum tertiò
prouocare, & ſic tertiam appellationẽ pro-
rumpere. ſiue in ſententia diffinitiua, ſiue in
interlocutoria, intelligenda, & declaranda
ſit; vt procedat in vno, eadémque articulo, 3
& grauamine, vt ab eo non niſi bis à grauato
interiecta appellatio eſt admittenda; at ſe-
cus in diuerſis articulis, & grauaminibus ali-
cuius cauſæ, nam ſi quis in diſcurſu cuiuſuis
litis pluries grauetur, ſuper diuerſis tamen
articulis, toties poterit appellare, & duas ap-
pellationes ſucceſſiuè interponere, ſuper
quolibet diuerſo articulo ita notant gl. *verb.
appellare in d.c. directè de appellatio.* & gl. 2. *in
d.c. ſua nobis. eodem tit.* & vtrobique notant
Abb. Panormit. *in d.c. directè, num.8.* & ibi
etiam Philip. Franc. *colu.3. in prin. verſ. in glo.
in verb. appellare. & in d.c. ſua nobis.* Abb. *n.6.
& 7.* & Philip. Franc. *colu.3. in prin. verſ. in glo.
ſecunda, in pri. nota.* &c. Specular. *in tit. de ap-
pella.* §. *quoties in prin. lib.2.* Alexand. *conſil.70.*
incipit *in cauſa & lite, volu.2.* Decius *conſ.49.*
incipit *præſtantiſſime Doctor, in 1. colu.* qui di-
cunt, ita eſſe intelligendum text. *in c. quoties.
c. omnis oppreſſus. c. ad Romanam. c. & ideo 2. q 6.*
quibus cauetur toties quem appellare poſſe, 4
quoties ſit grauatus. idem etiam probat Ma-
rant. *de ordine iudicio. 6.p. tit. de appell. ſub num.*
269. vbi dicit, quod regula d. iurium proce-
dit, in vno, eodémque articulo non licere,
tertiò appellare. nam ſi aliquis millies gra-
uaretur in vna cauſa ſuper diuerſis capiti-
bus, ſemper poteſt bis appellare ſuper vno- 5
quoque capitulo, & tã in diffinitiua, quàm in
interlocutoria. Et probat *d.l. vnica* ibi, ſuper
eiſdem capitibus.) Alexand. *d. conſil.77. n.2.
volu.2.* Abb. *num.97. volu.1.* Marcheſa. *tract.
de commiſſ.2. p.c.1. aliàs c.4. num.1. fol.355. in
2. impreßione.* Cæſar Barz. *in Bononienſ. deciſ.
55. Domini. num.8.* & reddunt omnes ratio-
nem,

Digitized by Google

nem,& Bald. *in d.l.vnica in prin.* vbi Salicet.
ſub num. 2. & ibi etiam B. quia qui tres ſen-
tentias contra ſe reportauit, vnam in cauſa
principali, ſeu prima inſtantia, & duas in
cauſa appellationum, debet acquieſcere iu-
5 dicaris; nam ex quo bis appellans ſuccubuit,
oritur præſumptio iniuſtitiæ contra eum,ex
quibus rectè deduci poteſt in noſtro caſu
concluſio, & regula: vt tertiæ appellationi
per aliquem interpoſitæ in cauſa principali,
vel in incidenti articulo,& grauamine (qua-
lificato tamẽ & aliàs appellabili; iuxta Con-
cilium Trident. *ſeſſ.*24.*de reform.c.*20.)iudex
Eccleſiaſticus nõ deferens,violentiã nullam
feciſſe,declarabitur,cùm talis appellatio vt à
iure reprobata, meritò eſt à iudice reiicien-
da,vt probabimus latiùs Deo dante inferiùs.

Sed prædictorum iurium, & Doctorum
regula, & doctrina vt in cauſa tertiò appel-
lari non liceat, eſt notabiliter intelligenda,
ac declarãda: vt locum ſibi vendicet,quan-
do ab vna eademquemet perſona tertiò ap-
7 pellatio proponitur, poſtquam duas alias in
illa cauſa principali, vel in illo articulo in-
terponens, ſuccubuit. at altera pars rectè
poterit duas alias poſtmodum appellationes
emittere,ſuper eamet cauſa,ſeu articulo, ita
vt quatuor appellationes iure poſſint con-
currere ſuper eodem articulo, ſeu ſententia.
nam quælibet pars bis queit appellare, &
per conſequens quinque ſententiæ ſuper
principali cauſa, ſeu articulo incidenti, in-
8 teruenire valent ad plus, cùm minùs etiam
interuenient,prout contingere,ſiue ſucceſſi-
uè, ſiue alternatim, ſiue interpolatim feran-
tur, poterit,prout ex varietate exemplorum
(quibus res fiet manifeſta) apparebit.

9 Ecce à ſententia pro te lata prouocaui in
inſtantia appellationis, illa reuocata, & alia
fertur pro me.appellas ab hac ſecunda:prior
confirmatur à tertia;iterum appello à tertia,
& quarta declaratur pro me; iterum & tu
appellas ab hac, & quinta vel pro te,vel pro
me fertur. ecce quatuor appellationes, &
quinque ſententias. & neuter noſtrum ite-
rum appellat, quia duas quilibet propoſuit
alternatim,& tertia ei denegatur.

Ecce aliud exemplum interpolatim, vel
alternatim, fertur pro me prima ſententia,
appellas ſemel, & confirmatur per ſecun-
dam; appellas iterum, & reuocantur per
tertiam, appello ſemel, & confirmatur ter-
tia per quartam,appello iterum,& reuocan-
tur per quintam. ecce quatuor appellatio-
nes cum quinque ſentẽtiis, & in aliis exem-
plis protinus reditutis. Quæ quidem do-
ctrina omnium eſt concors Doctorum com-
munis nemine dempto,nec reluctãte, prout
eam cum exemplis affirmant, Ioan. Andr.
in c.directè, de appellatio. §. *quoties, per totum.*
Bar. *in l. vnic. C. ne lice. ter. prouo.* Salicet. *ibi*
*num.*1.*&* 2.optimè Ab. Panormita. *in c.dire-*
*ctè,num.*8.*verſ. ſecundò nota* & ibi etiam latè
Philip. Fanc. *colu.*3. *in prin. verſ. ſecunda con-*
cluſio ſit, de appella. idem Alb. *in c. ſua nobis,*
*ſub num.*7. *verſ. item intelligo textum, eodem*
tit.& ibi Franc.*colu* 4. *in prin. verſ. in gloſſa ſe-*
*cunda,*in pri.nota. *&c.* gl. & cæteri Doctores
in d.c.directè, & d. c. ſua nobis. Marant. *de or-*
*dine iudicio. 6.p. tit. de appella. num.*269. *verſ.*
item procedit. Ioan. Anton.de Sanct. Georgio
*in d.c.ſua nobis, num.*7.*& num.*8.Soci.*in regul.*
50.*prouocare tertiò,*&c. Cardi.Tuſ.*concluſ iur.*
*tom.*1.*litera A.concl.*403.*num.*2. Socin.*conſ.*39.
*capio primum, ſub num.*16. *&* 17. *lib.*4. Petrus
Surd.*conſ.*163.*arbitror num.*1.*in fi num.*2.*lib.*2.
pro qua facit text. *in d. l. vnic.* ibi, ſi quis in 10
quacumque lite iterum prouocauerit, non
licebit ei tertiò, *&c.*) ponderatis verbis illis
(ſiquis, &,ei) vt ei, qui ſemel ac iterum pro-
uocauit,impoſita ſit prohibitio,ampliùs pro-
uocandi per illum text. & rub. quem ad hoc
optimè ponderauit ibi Salicet. *ſub num.*2.
verſ. in textu. ibi, & bene dicit ei, quia alteri
parti bene eſſet licitum & tertiò, & quartò
prouocare, quia eſſet diuerſis ſuper articu-
lis, *&c.*) facit etiam *l.*25.*tit.*23.*p.*3.*in ſequen-* 11
tibus (dos veces ſe puede home alçar de vn miſ-
mo juicio, que ſea dado contra el en razon de al-
guna coſa, o de algun fecho, mas ſi deſpues fue-
ren confirmados los dos juicios por el iuſgador de
la alçada, non ſe puede alçar tercera vegada la
parte, contra quien fue dada la ſentencia. Cato-
nemos, quel pleyto ques iuſgado, e es mirado por
tres ſentencias es derecho, e que graue coſa ſeria
auer de eſperar ſobre vna miſma coſa la quarta
ſentencia, mas ſi por auentura el juez de alçada
reuocaſſe los dos juicios primeros, diciendo, que
non fueran dados derechamente, eñtonces bien
ſe puede alçar la parte contra quien reuocaſſen
los juicios, &c.)

Quæ doctrina vt veriſſima etiam proce- 12
dit in ſententiis, quæ iuris diſpoſitione, &
prærogatiua non tranſeunt in rem iudica-
tam. quoniam ſiquis fuerit per tres ſenten-
tias condemnatus, non poterit vlteriùs per
viam appellationis audiri. Abb.*in c. ſua nobis*
65.*num.*7.vbi mandat vt mirabilem gloſſam
in c. fraternitatis, verbo, fornicatio de frigid. de
*appella.in d.c.fraternitat.*6.*num.*21. *verſ. vltimo*
ponderabis, de frigid. & maleſi. Philip. Franc.
*in d. c. ſua nobis ſub num.*10. *verſ. in gloſſa* 2.*&*
in c. directè 39.*num.*8. *concluſio.*6.*de appella.*
Ruin. *conſ.*79.*quaritur* 1.*num.*1. *lib.*5. Anton.
Gabr.*commu.concluſ.tit.de execut.rei iud.conſ.*1.
ampliatio 6. *n.*13.& loquendo in cauſa ma-
trimoniali,Petr.Surd.*conſ.*223.*publicatis n.* 31.
*lib.*2.

Et

13 Et confirmatur, quia deſertio tollit ap-
pellationem, etiam in actibus extraiudicia-
libus,& in ſimilibus grauaminibus,quæ non
tranſeunt in rem iudicatam, vt ex Abbate
refert Franc. *in c. cum ſit Romana colu.* 3. *n.*15.
*de appellatio. & in c. directè ſub num.*8. *eodem*
tit. dicentes quòd deſerta appellatione in-
terpoſita ab actibus extraiudicialibus appel-
lare ampliùs, non auditur per viam appella-
tionis. ſequitur Eſcacia *de appella. quæſt.* 17.
14 *limi.* 1. *num.*7. *&* 8. dicens, quòd poterit ta-
men audiri per viam querelæ contra iniuſti-
tiam ſententiæ extraiudicialis. Ab. *in c. frater-*
*nitatis, ſub num.*21. idem *in d. c. ſua nobis, ſub*
*num.*7. & Francus *ſub num.* 10. *de appellatio.*
Anto.de Butr. *in c. lator* 7. *verſus finem de ſen-*
ten. & re iudi. Ruin. *d. conſ* 79. *num.*1. *lib.* 5. vide
Eſcaciam *ſuprà*.
15 Pro cuius confirmatione Abb. *in d. c. ſua*
nobis num 7. & Philipp. Franc. *in d. c. directè.*
illud conducunt, quòd in iis caſibus, quo-
rum ſententiæ non tranſeunt in rem iudica-
tam; tamen non admittitur appellans poſt
decem dies, licèt aliis remediis non exclu-
datur.
16 Sed extat difficultas, cùm interpolatim,
ſeu alternatim latæ ſunt ſententiæ, quæ ſit,
& pro qua parte executioni mandanda. in
quo quidem articulo variè locutos fuiſſe
Doctores, inuenio. ſiquidem Speculator *in*
tit. de appella. §. *quoties. num.*2. *&* 3. *p.*2. hanc
mouit difficultatem, quando tu ſcilicet ha-
buiſti pro te duas confirmatorias,& ego pro
me alias duas, & poſtquam hinc inde arguit
modò quòd reus originarius debeat obti-
nere, modò, quòd is qui priùs ſententiam
obtinuit, ſiue ſit reus, ſiue actor, & tandem
relinquit eam,diſputat Ioan. Andr. *in additio.*
ad illum, inquit,hodie eſſe dicendum,vt ha-
betur *in clem.* 1. *de re iudi.* ex qua colligitur
actorem debere obtinere, qui habebit tres
ſententias pro ſe. Abb.Panormit. illos refe-
rens *in d. c ſua nobis ſub num.*8. nihil reſoluit,
ſed illud etiam ſub dubio addidit, vt is vi-
deatur præualere,qui vltimò obtinuit.
17 Sed non poſſum non tantorum virorum
in re tam facili, grauíque erraſſe, mirari, ſi-
quidem in primis eorũ ex Speculatore pro-
poſitio (dum ſupponit quamlibet partem
habere tres ſententias pro ſe,ſi quidem pro-
ponit, quando vnaquæque habet duas con-
firmatorias pro ſe, vt diximus) falſa eſt, &
18 impoſſibilis. enimverò etiamſi demus qua-
tuor appellationes, impoſſibile eſt interue-
nire ſex ſententias, ſed quinque tantùm, vt
ſtatim mathematico principio per compu-
tationem earum demonſtrabo; ac ideo eo-
rum diſputatio rectè cadere,non poteſt.
19 Et pro appoſita ſoluenda difficultate ſup-
pono vulgare illud iuris principium, quòd
in cauſa,ſeu articulo tres conformes execu-
tioni mandandæ ſunt, non obſtante regula-
riter qualibet exceptione, etiam nullitatis.
text.eſt *in clem.* 1. *de ſentent. & re iudi.* vbi gl.
& Doctores etiam ſuperiùs relati *in d. l. vni.*
& in d. c. ſua nobis. & d. c. directè. de appellatio.
& alibi paſſim. at eo ipſo quòd aliqua pars 20
habet pro ſe tres ſententias conformes, eſt
impoſſibile; vt altera alias tres obtineat &
pro ſe, ſiue adſint duæ, ſiue tres, ſiue etiam
quatuor (cum ampliùs non poſſint) appella-
tiones in illa cauſa, ſed interdum nullã ſen-
tentiam,quandoque vnam, & quando plus,
duas dũtaxat habere poterit. quoniam niſi
quinque ferri poſſunt, quomodolibet fiat
eorum, & appellationum computatio ſiue
ſucceſſiuè, ſiue alternatim, ſiue interpo-
latim.
Ecce quando ſucceſſiuè ferũtur tres ſen- 21
tentiæ conformes, fertur prima ſententia
pro te, appello ſemel. fertur ſecunda pro
te, appello iterum. fertur etiam tertia pro
te. ecce tres ſententias conformes pro te la-
tas, pro me autem nulla, & duas appellatio-
nes à me interiectas, executioni mandandæ
ſunt illæ tres conformes, cùm ampliùs non
appello. Ecce interpolatim prima fertur pro
me,appellas. ſecunda fertur pro te, appello.
tertia fertur pro te, appello. quarta itidem
fertur pro te, non poſſum ampliùs appella-
re; quia bis appellaui. ecce quatuor ſenten-
tias, & tu habes tres conformes 2. 3. & 4. &
ego vnam dumtaxat, primam. & ſic cùm
ampliùs non appelletur, tres illas exequen-
das eſſe,non eſt dubium. Quando autem al-
ternatim pronuntientur, ſit exemplum.
Fertur prima pro me, appellas. fertur ſe-
cunda pro te, appello. fertur tertia pro me,
appellas. fertur quarta pro te,appello.fertur
quinta pro te, ampliùs non appello. vides
quatuor appellationes, quia quilibet no-
ſtrum bis appellauit, & vides quinque ſen-
tentias, pro me duas dumtaxat, pro te tres,
quæ exequentur, cùm ampliùs appellare
non poſſum,iuxta *d. l. vni.*
Aliud ſit exemplum, fertur prima pro
me, appellas ſemel. fertur ſecunda pro me,
appellas ſecundò. fertur tertia pro te, ap-
pello ſemel. fertur quarta pro te, appello.
iterum fertur quinta pro te. ecce quatuor
appellationes, quinque ſententias, pro me
duas 1. & 2. & tres pro te 3.4. & 5.
Vel aliter etiam redde exemplum, prima
pro me fertur,appellas. ſecunda pro me fer-
tur, appellas. iterum tertia pro te fertur, ap-
pello. quarta pro te fertur, appello. quinta
pro te fertur. habes tres conformes, & ego
duas appellationes.

Maximè

Maximè cùm neceſſarium non ſit, ad ef-
22 fectum dictæ clementinæ primæ, quòd rres
ſententiæ conformes latæ ſint ſuceeſſiuè
abſque alterius diſſimilis media pronuntia-
tione, cùm ſatis ſit eas latas fuiſſe in eadem
cauſa, ſeu articulo etiam alternatim, aut in-
terpolatim, vt vltra ſupradictos & ciratos
notant in ſpecie Panormira. & Barba. *in de-
claratio.* 10. *in d. clemen. vni.* Couar. *in pract.
quaſtio. c.* 25. *ſub num.* 3. *verſ. quarto animad-
uertendum eſt.* Docius *conſ.* 385. Petr. Surd.
*conſ.*102. *n.* 16. vbi latè. Ruin. *conſ.* 114. *lib.* 5.
num. 3. & generaliter in omnibus ſententiis,
23 quæ licèt non ſint ſucceſſiuè conformes, ſed
interpolatim tertiò prouocari non poſſe, te-
nent Decius *conſ.* 387. *iuridicam. ſub num.* 2.
Couar. *vbi proximè.* quem ſequitur Eſcacia
tract. de appellatio. q. 17. *limi.* 1. *num.* 20. Anton.
Gabr. *lib.* 2. *commun. opinio. de exequutione rei
iudi. concl.* 1. *ampliat.* 5. *num.* 12. Teſſ. Foſſan. *de-
ciſ.* 123. *tertiò prouocare num.* 16.

Et ſic hinc deduces, quòd quomodocum-
24 que variaueris hanc calculationem, ſemper
inuenies, quòd quoties vna pars obtinuerit
rres conformes, alia nec poterit alias tres ha-
bere, etiam data quarta appellatione, nec
poterit vlteriùs appellare. nam regula eſt
vniuerſalis, & vera, & abſolnta, quòd eo
ipſo quòd quis habeat pro ſe tres confor-
mes, neceſſariò ſequi debet; vt altera pars
bis appellauerit iam. etenim dare non poſſu-
mus pro vna parte ttes conformes, quin al-
teri iam duas appellationes dederimus, vt ex
propoſitis exemplis apparet. ac propterea
cùm tertiò prouocare non queat (iure repu-
gnante) quid poteſt amplius expectari, niſi
conformium exequutio, iuxta text. *in d. clem.*
1. *de re iudi.* & quæ paſſim vulgariter per
Doctores.

Cognito igitur, vt à neutra parte tertiò
appellari non poſſet, & ſic quando aliquis
tres ſententias ſuper aliqua cauſa, ſeu articu-
lo conformes obtinuerit, quia cùm ſint con-
formes, & ampliùs non appelletur, exequu-
tioni ſint mandandæ omni exceptione reie-
cta, vt in caſibus ſupradictis, non committet
vim iudex in illarum execurione.

Et tunc illæ generaliter dicentur confor-
25 mes, quæ conueniunt in qualitate, & ſub-
ſtantia, refert, & ſequitur Ruginell. *tract. de
appellatio.* §. 12. *gl.* 1. *num.* 10. *verſ. omnéſque. quòd
conformitas in ſubſtantia & effectu ſit attenden-
da*, probat Teſſ. Foſſan. *deciſ.* 228. *tres ſenten-
tia.* Decius *conſ.* 385. *ſub num.* 2. Eſcacia *de ap-
pella. q.* 17. *limi.* 1. *n.* 21. *& lib.* 1. *cauſar. ciuil. &
crimi. c.* 7. *num.* 457. plures alios refert, & ſe-
quitur *vbi proximè num.* 8. *&* 9.
26 Et quòd conformitas adſit, quando da-
tur identitas rei, cauſæ, & perſonarum, ſiue
verè, ſiue interpretatiuè, ſequitur optimè
Ruginell. *d. gl.* 1. *num.* 9. *verſ. hinc Soci. ſenten.*
Eſcacia *d. limi.* 1. *ſub num.* 21. cui conſonat, 27
quòd ſententia ſemper præiudicat ei, qui
verè, vel repræſentatiuè eſt eadem perſona,
vt de communi opinione teſtantur Ruin.
conſ. 71. *num.* 5. *lib.* 5. Cardinal. Tuſc. *pract.
conclu. litera S. concl.* 174. *num.* 67. & nos ſuo
loco diximus. & quòd res iudicata dicatur 28
quando concurrit identitas rei, cauſæ, &
perſonarum. Rot. *deciſ.* 100. *ex nouem num.* 3.
in fi. & num. 4. *p.* 1. *diuerſ. fol.* 35. *l. & an eadem.
cum l. ſeq. ff. de except. rei iud.*

Examinemus nunc, in quo difformes iu-
dicabuntur, vt prohibitio locum non ha- 29
beat, & in primis quando vltima ſententia
aliis duabus conformis & illas confirmans,
adiecto tamẽ aliquo moderamine, aut aliqua
declaratione, quæ prioribus aliquid addat, &
ſic quando per tertiam ſententiam infertur
nouũ grauamen, & condemnat in id, de quo
primæ ſentẽtiæ minimè tractauere, quoniam
ab hoc nouo grauamine licet iterum per
condemnatum appellationem emittere, ei- 30
que eſt deferendum omnino, reſpectu dum-
taxat illius, & ſic noui additamenti, licèt ſen-
tentia, quatenus cum aliis ſit conformis,
exequenda eſt, etiam pendente appellatio-
ne ab hoc nouo grauamine, cuius reſpectu
hæc vltima diuerſa eſt à prioribus. iſta eſt
elegans doctrina originalis Angeli *in l. vni-
ca C. ne liceat tertiò prouocare.* vbi notat etiam
Cyn. & eandem ſequuntur Bartholo. Soci.
conſ. 39. *colu.* 3. *lib.* 4. *verſ. capio tertiò.* optimè
Philip. Franc. *in c. directè. de appella. num.* 6.
verſ. tertia concluſio notabilis ſit, &c. Aymon
Crauet. *conſ.* 183. *ad fi.* Rober. Maran. *de ord.
iudi.* 6. *p. tit. de appella. n.* 270. Couar. *in pract.
quaſt. c.* 25. *num.* 6. additio. ad Ab. *in c. directè.
num.* 8. *litera B. de appella.* Caſtrenſ. *conſ.* 163.
proponitur in facto lib. 2. Curt. iunior *conſ.* 30.
colu. 1. ſequitur Crauet. *conſ.* 183. *num.* 2. De-
cius *conſ.* 385. *iuridicam.* Petr. Surd. *conſ.* 162.
Guidettus per totum. Ruin. *conſ.* 114. *num.* 10.
lib. 5. Rot. *deciſ.* 424. quæ eſt 14. *de re iudi. in
antiq.* Biſignet. *deciſ.* 2. *de re iudi.* Cardi. Tuſc.
pract. concluſ. tom. 7. *litera S. concl.* 172. *num.* 10.
& ſeqq. Anto. Gabr. *commu. opinio. lib.* 2. *tit. de
exequutio. rei iud. concl.* 1. *ampli.* 2. *num.* 5. quem
tantum referens ſequitur Eſcacia *de appella.
q.* 17. *limi.* 1. *num.* 31. vbi dicit, quòd hoc caſu
ſententia quæ pro vna parte eſt appellabilis, 31
& pro alia parte inappellabilis; non conſide-
rabitur, vt indiuidua, ſed vt diuidua. & ite-
rum *ibi num.* 44. *& ſeqq.*

Et facit ſic intelligendus Lancelo. Ro-
bert. *de attenta.* 2. *p. cap.* 12. *limi.* 45. dum di-
cit, quòd licèt poſt tres conformes regula- 32
riter non detur appellatio, vt in rubro, &
nigro,

nigro, *C. ne liceat tertiò prouo.* tamen ſi in ali-
quo caſu datur appellatio (ſecundùm quæ
Doctores *ibi. & in clem.1. de re iudi.*) illa non
impedit exequutionem conformium, nec
erit locus attentatis, & ſequutus Lancelo-
tum idem etiam dicit Eſcacia *de appell. q.17.*
limi.1.num.11.cum ſequentibus. Ioan. Andr. *in*
c. ex parte de teſti. Ioan. de Immol. *in d. clem.*
1. 6. nota. & tradit Ioan. Crotus *in conſ.* 101.
viſo num. 11. & Andr. Barb. *conſ.* 10. *mihi vi-*
detur colu.3. ſub num.9. verſ. præterea ſi dicatur.
lib. 1. Cardi. & poſt Fran. *in c. ſua.de appella.*
annotauit etiam Manſr. *practi. conclu. lib.2.*
*ſuper attenta. conſ.*166. Et hæc doctrina decla-
randa eſt, prout eam intelligit, & eleganter
declarat Præſul. doctiſſimus Couar. *in d. c.*
25. ſub num.6. vt procedere debeat, quan-
do ſuper illa noua adiectione non fuerit in
33 priori inſtantia, nec in prioribus ſententiis
actum virtualiter, tacitè, nec expreſsè, ſed
tantùm in vltima inſtantia per ſententiam
fuerit diffinitum, quod in dicta noua adie-
ctione continetur. At verò ſi huius vltimæ
ſententiæ adiectio noua tacitè, vel expreſsè
fuit in primis inſtantiis, & ſententiis tracta-
ta, examinata, & diffinita, non poterit, verè
hæc vltima ſententia dici prima ſuper ea ad-
iectione, ſeu nouo grauamine; ſed propriè
vltima, quod comprobat ipſe Couarr. ex
mente eiuſdem Angeli *in d. l. vnica.*

Quæ quidem doctrinæ cum exemplifi-
34 cationibus inſerendis, inſuper faciunt mira-
biliter ad reſolutionem illius quæſtionis, an
à ſententia aduerſam qualitatem habente,
alia quæ prohibet, alia quæ appellationem
permittit, vt ſcilicet quando concurrit circa
diuerſa ſententiæ, vnaquæque qualitas ſe-
cundùm ſuam naturam operetur, de qua ſu-
periùs latè egimus lib.2. c. 7. per totum, &
præcipuè à num. 53. cum ſeqq. & ſuprà, cui
has applicare poteris doctrinas.

Et huius doctrinæ exemplum reddunt
35 Doctores ex Angelo, præcipuè Philip.Fran.
Marant. Couar.& ferè omnes ſuperiùs locis
citati ſuis; quoties ſcilicet in vltima ſenten-
tia facta eſt expenſarum condemnatio, de
quibus in prima inſtantia, nec aliis actum,
nec condemnatum fuit, licèt ab initio litis
petitæ fuerint, nam quando expenſæ fue-
runt petitæ ab initio (quod intelligitur de
omnibus inſtantiis futuris) nec fuit in prima
ſententia, nec aliis facta eorum condemna-
tio, nec abſolutio, nec hactenus ſuper ex-
penſis petitis lata eſt ſententia, nec abſoluēs,
nec condemnans, ſed in tertia inſtantia fer-
tur ſententia, condemnans expreſsè in ex-
penſis omnium inſtantiarum præcedētium.
Iſta eſt prima ſententia ratione expenſarum
tam præcedentium inſtantiarum, quàm vl-
timæ, licèt ſit vltima, ratione cauſæ prin &
ſic ab ea, (quatenus ſcilicet expēſas tangit,)
poterit condemnatus appellationem emit-
tere, cùm prima ſit. ita eleganter Couarr.
in practi. quæſtio. d. c. 25 ſub num. 6. vbi latè
examinat exemplum appoſitum ab eodem
Angelo, de cuius intellectu altiùs tractat,
quia aliquatenus videtur à iuris tramitibus
aberrare, tenent etiam Philip. Franc. *in c. di-*
rectè ſub num.5. verſ. tertia concluſio. Decius
in c. ſua nobis 65. num. 20. verſ. concluſio de ap-
pella. & ex Angel. Fran & Marant. *vbi ſu-*
prà num. 281. tenet Cæſar Contar. *in l. vnic.*
limi.19. num. 16. in fi. & num.17. & ſeqq. C.
ſi de momen. poſſ & cum hac declaratione
tranſiſſe Senatum Pedemont. teſtatur Teſſa.
Foſſa. *deciſ.* 122. *tertiò prouocare. ſub num. 6.*
verſ. in oppoſitum & num. 7. facit etiam Sa-
licet. *in l. properandum num. 45. verſic. quæro*
in condemnatione expenſarum. C. de iudiciis. &
de hoc nullum dubium eſſe, ſcribit Iſſ. *in l.*
ſoci. num. 17. q. 5. C. eodem.

Quod & ex eo fulcitur, nam vbi petitæ
ſunt expenſæ, & iudex in ſententia omiſit 36
condemnationem earum, quia nec abſol-
uit expreſsè, nec condemnauit, tunc non
cenſetur victum ab illis abſoluiſſe, imò iu-
re omiſſa cenſetur eadem condemnatio, vt
tenent Anto. Immol. & Feli. *in c. ſignificaue-*
runt de exceptio. colu. 2. per l. 1. C. ſi aduerſus
rem iudi. iuxta intellectum gloſſæ ibi, quem
communem illic profitetur Alberic. Immol.
in c. vlt. colu. fi. de exceptio. & faciunt quæ Feli.
in c. cum inter. num. 15. de re iudi. ſequitur
Couar. *vbi proximè. & in c.27. num.5. cæterum*
hæc vera ſunt, &c.

Et his illud obiter adde, quòd ſi quis con-
demnationem expenſarum petierit, eaque 37
fuerit à iudice omiſſa, non poterit victor,
pro quo lata eſt ſententia, in principali ap-
pellare ab huiuſmodi omiſſa condemnatio-
ne expenſarum, de quo eſt text. *in l. vlt. C.*
quando prouocare non eſt neceſſe, quæ quidem
ita procedit, quando aduerſarius victus ap-
pellat à ſententia, qua damnatus fuit, quia
tunc cùm deuoluit totam cauſam ad ſupe-
riorem, ſuperuacna iudicatur iſthæc victo-
ris appellatio. vt notat *per eandem l. fi.* illic
Iacob. Butr. B.Bal. Salicet. & Paul. de Caſtr.
At verò ſecus eſt dicendum, quando victus 38
non appellauerit, quia tunc bene poteſt vi-
ctor à ſententia prouocare, qua ex parte
omiſſa fuerit expenſarum condemnatio, vt
illas nanciſcatur, quemadmodum *ex d. l.*
vlt. adnotant Anton. Ab. Feli. & omnes *in*
d. c. ſignificauerunt, de exceptioni. quod, & idem
eſſe dicēdum, quoties victus appellat, à ſen-
tentia limitatiuè, nempe ab eo, in quo ipſi
præiudicat, non verò in aliis, tunc etenim 39
ex

ex identitate rationis poterit victot ab omiſ-
ſione expenſarum appellare, cùm appellatio
victi ita limitata non deuoluat cauſſam ad
ſuperiorem omnimodam, ſed in iis dumta-
xat, quæ contra ſe faciunt, omiſſio autem
ipſi contraria non eſt, ſed vtilis potiùs,& fa-
uorabilis, ita declarant Panor. & Feli. *colu.2. in d. c. ſignificauerunt.* idem Ab. *in c. cùm Ioannes. colu. vlt. de fi. inſtrum.* Couar. *in practi. quæſtio. c.27 num.5. verſ. ſed ſi quis, & an idem.*
40 quid autem ſit dicendum, quando victus
appellauit ſimpliciter à ſententia, ſed illam
non proſequitur, vide gloſſam, & Doctores
in d. l. fi. C. quando prouo. non eſt neceſſe. ſed
41 verum hoc eſt, & procedit in expenſis; quæ
officio tantùm iudicis mercenario petũtur.
at verò in expenſis, quæ iure actionis deben-
tur, & petitas omiſit iudex condemnare, ad-
42 huc eas victor petere poterit, etiam ſi ſen-
tentia tranſlata ſit in rem iudicatam, quia li-
cèt quoad cauſam principalem tranſlata
cenſeatur, non tamen quoad has expenſas
nondum iudicatas, ſed omiſſas, ita probat
text. *in l. 4. C. depoſiti.* Immol. & Roman. *in l. ſi tertius §. Celſus ff. de aqua plu. arc.* ſentit gl.
magna *in c. finem litibus. de dol. & contuma.*
Couar. *vbi proximè d. num. 5. verſ. fi.* vbi po-
nit exemplum in expenſis conuentionali-
bus, & quæ debentur ex contractu, & in ex-
penſis, quæ debentur ratione contumaciæ,
de quo articulo vide ibi larè per eundem.

Iterum nec dicentur conformes, quando
43 in vna ſit reſeruatio iurium, quæ facta non
fuiſſet in aliis, quia datur appellatio in ea
parte, in qua ſunt difformes, vt Alexan. do-
cet *conſ. 75. in prin. & per totum lib. 7.* ſequi-
tur Cardi. Tuſc. *practicar. conclu. tom. 1. litera A. concl. 172. n....* qui *n. 20.* poſt Soci. iun *conſ. 67. pro reſolutione num. 19. & ſeq. lib. 1.* dicit,
quòd etiam ſi ſententia ſecunda confirma-
toria primæ in eadem ſumma, licèt reſeruet
iura condemnato docendi de ſolutione, ta-
men ſunt conformes, & vbi faciunt rem iu-
dicatam, non retardant exequutionem, ſe-
cus ſi ſecunda condemnat eadem ſumma
44 ſub conditione, puta, quatenus facto calculo
tanta ſumma debeatur, vel ſi facto calculo
debitor ſit in illa ſumma; quia tunc bene
ſuſpenditur exequutio quouſque conditio
purificetur, quia non ſunt conformes ante
eius purificationem.

Vlteriùs non dicentur tunc tres ſenten-
45 tiæ conformes, quando duæ ſententiæ latæ
ſint in principali cauſſa, & tertia ſuper de-
ſertione. Exemplum, prima pro me fertur,
appellas. ſecunda pro me fertur, appellas. di-
co ego tuam appellationem deſertam, vel
etiam nulliter appellationem propoſuiſſe re-
fertur ſententia ſuper deſertione, ſcilicet
declarando appellationem deſertam. quo-
niam licèt verum ſit vt duæ præfatæ ſenten-
tiæ ſint tranſlatæ in rem iudicatam ob de-
fectum appellationis, & ob hanc declaratio-
nem exequutioni mandari poſſunt (vt in-
feriùs hoc lib. 3. cap. 18. dicemus) quemad- 46
modum vnica ſententia, à qua non eſt ap-
pellatum, transfert in rem iudicatam, & ob
id exequitur, tamen non ſunt tres confor-
mes, nec trium conformium priuilegio po-
tiuntur, iuxta text. *in clem. 1. de re iudi.* ita
determinat Rot. *deciſ. 417. in antiq* Rom.
ſingul. 287. Oldral. *conſ.* 106. Corneus *conſ. 14. & conſ. 38. colu. 2. lib. 4.* Aymon Sauillia.
conſ. 183. colu. 1. Couar. *practicar. quæſ. c. 25. n. 5.*

Quia ſententiæ, quæ tendunt ad diuer- 47
ſum finem, nunquam dicuntur conformes,
vt in iis terminis docent Cephal. *conſ. 209. per totum.* Crauet. *conſ.* 183. qui allegat Ro-
tam *deciſ. 3. de re iudi. aliàs 21. in antiq.* Cor-
neus *conſ. 14. num. 38. lib. 4.* vt puta quando
diuerſitas eſſet in tempore, vt quia pro me
vna condemnat infra tres dies, altera infra
tres menſes ad ſoluendum, quia tunc diuer- 48
ſitas eſt in ſubſtantia, & non ſunt confor-
mes. Alexand. *conſ. 77. in prin. lib. 2.* Cardin.
Tuſc. *practicar. conclu. tom. 7. litera S. concl. 172. num. 26.* prout etiam quando vna fertur diſ-
finitiua abſoluens reum, quia non eſt proba-
tum, altera abſoluit reum ab obſeruatione
iudicij, vel ab illa inſtantia non poſſunt dici 49
conformes, quia vltima eſt interloquutoria,
Bar. *in l. admonendi. colu. 3. de iureiur.* Caſtr.
conſ. 65. viſo quodam libello. in prin. lib. 1. & conſ. 113. in cauſſa quæ vertitur colu. 1. lib. 2.
optimè Tuſc. *vbi proximè n. 31. & 32.* Craue-
ta *conſ. 183. in fi.* Corneus *conſ. 14 n. 8. & conſ. 58. n. 4. lib. 4.* plenè Cephalus *conſ. 209. n. 11.*

Quid autem ſit dicendum, quæro, an dici
poſſent tres ſententiæ conformes, vbi latis 50
duabus ſententiis ſibi conformibus, tertia
lata eſt, quæ declarat illas duas nullas fuiſſe,
ſeu nulliter latas, à qua me appellante pro-
nuntiatur quarta, quæ reuocat tertiam, &
confirmans declarat validas duas illas prio-
res, pro me latas, & non eſſe tres conformes
conſtat, quia duæ priores latæ ſunt ſuper
cauſſa principali, tertia autem, & quarta ſu-
per nullitatis articulo, prout in terminis pro-
bat Rota *deciſ. 424. in Antiquis.* Sequuntur
Rom. *ſingul.* 287. & Aymon Sauillia. *d. conſ.*
183. *n. 3.* adeò vt hoc caſu poterit impediri 51
exequutio, maximè cùm ſit licita appellatio
ab illa quarta ſententia, reuocante tertiam
ſuper nullitate latam, quoniam cùm tertia
ſit lata ſuper articulo nullitatis, prima dici-
tur & quarta, quæ eam reuocat, ſecunda
eſt reuocatoria, ita firmat Aymon *vbi pro-* 52
ximè. ſequitur Couart. *in practi. d. cap. 25.*

ſub num. 5. verſ. nouo ex prima interpretatione, quæ doctrina dupliciter poteſt procedere, primò quando ſcilicet latis duabus confor-
53 mibus ſuper principali pro me, à quibus non appellaſti, ſed de nullitate dixiſti proponendo actionem, vel exceptionem nullitatis aduerſus eaſdem, & feratur ſententia, illas nullas eſſe declarans, à qua ego appellaui, & mei appellationis virtute quarta pronuntietur, reuocans illam tertiam (quæ in hoc articulo prima eſt) declarans duas primas ſententias, in cauſa principali pro me latas, validas fuiſſe, eaſque ſimul confirmans; tunc non dicentur tres ſententiæ conformes, iuxta Rotæ, & ſequacium deciſionem. Enimuerò ratio eſſe poteſt, nam primum iudicium illud ſuper principali finitum eſt per illas duas ſententias in eo latas, à quibus, quia non extitit appellatum, ſed de nullitate dumtaxat dictum, tranſlatæ ſunt in rem
54 iudicatam, licèt executioni mandari non poſſint, quouſque hoc nouum iudicium nullitatis finiatur, & terminetur per tres conformes, in quo quidem de nullitate tantùm diſcutitur, & ideo licèt quarta ſententia confirmet duas primas principales, non pronuntiat ſuper principali iam finito, & extincto, ſed ſuper articulo nullitatis, ac propterea non facit tres conformes, ita declarat Couarr. *vbi ſuprà, num. 5. ad fi.*

55 Ex quo deducitur quòd illa tertia ſententia annullans priores, eſt prima reſpectu illius articuli nullitatis nouiter propoſiti, & alias quatuor ſupra ſe poteſt expectare, cùm quilibet articulus poſſit habere quatuor appellationes, cuiuſlibet partis duas, quæ faciunt quinque ſententias, quouſque altera ex partibus habeat tres conformes, ex his, quæ à principio huius capituli diximus. ac ideo nullum dubium eſt, vt poſſit appellari ab illa quarta ſententia, reuocante tertiam (quæ eſt prima) annullantem priores, nam adhuc eſt prima appellatio vnius ex partibus. quemadmodum aliàs videmus in grauamine, nouiter illato per tertiam ſententiam conformem, de quo in cæteris non eſt actum, cùm reſpectu ſui ipſius, & intra ſui limites, hoc grauamen ſit prima ſententia, pariter cùm licet ab eo appellari (ex iis, quæ ſuperiùs diximus) appellatio inuenitur in hoc eſſe prima, & cæteras ſententias, & appellationes vtriuſque partis expectat, ita eleganter vltra ſupradictos poſt Anton. & Angel. *in d. l. 1. C. ne liceat tertiò prouocare.* docet Philip. Franc. *in c. directè. colu. 3. poſt medium, verſ. tertia concluſio, de appella.*

56 Secundo modo procedere poteſt præfata doctrina, quoties latis pro me duabus conformibus ſententiis ſuper principali, & à ſecunda fuit appellatio à te emiſſa, ac ſimul cum ea nullitatis cauſa propoſita, & deducta, & ſuperior tertiam declarat, qua priores duas nullas fuiſſe dicit, ſi ab hac tertia demum ego appello, cuius virtute alia fertur reuocatoria tertiæ, & priores ſimul confirmatæ. in hac quidem ſpecie tres adeſſe conformes conſtat, cùm mediante appellatione ſimul actum eſt de cauſa principali, & lata confirmatoria aliarum duarum, ac propterea non eſt dubium; vt reſpectu principalis cauſæ executioni ſint mandandæ. nihilominus quòd ab hac quarta ſententia iterum poſſis appellare pro illa parte dumtaxat, quatenus tangit nullitatem, quoniam ad effectum nullitatis poteſt appellatio, & iudicium proſequi, & de ipſa altiùs exami- 57
nari facta executione in principali trium conformium, ita probat Aymon. Sauillian. *d. conſ. 183. num. 3.* Couar. *in practi. d. cap. 25. poſt medium.*

Quod fulcitur tum ex eo, quod de nouo 58
grauamine facto in vltima ſententia conformi cum aliis ſuperiùs latè probauimus, vt etiam pendente appellatione à dicta adiectione, prædictæ tres ſententiæ exequuntur, in quo conformes reperiuntur, & inappellabiles; tum etiam & ex eo, quoniam ad hoc vt ſententiæ conformes poſſint exequi, nõ eſt neceſſarium, vt ſint tres omnino conformes, cùm ſatis ſit, vt in aliquo arti- 59
culo ſint conformes, vt in illo, nec admittitur appellatio, *ex toto tit. & l. vnica C. ne lic. tertiò prouocare. Clem. 1. de re iud.* & quæ ſurſum ad principium diximus. nec impeditur executio reſpectu illius articuli, in quo conformes reperiuntur, ita eleganter tenet Couarr. *vbi proximè ſub num. 5.* & notant Paul. Caſtr. *conſ. 163. lib. 2.* Alexand. *conſ. 77. colu. 1. lib. 2.* Decius *conſ. 385.* Curtius Iun. *conſ. 30. colu. 1.* ac propterea cùm reſpectu principalis cauſæ reperiantur tres conformes in caſu propoſito, non permittentes ampliùs appellare, executio non eſt impedienda, licèt admittatur appellatio reſpectu illius alterius, & noui articuli nullitatis.

An autem dicentur tres ſententiæ con- 60
formes, vbi tres latæ ſunt, quarum prima cõdemnat in centum, ſecunda in octuaginta, tertia in ſexaginta aureis, & has eſſe conformes reſpectu minoris ſummæ exiſtimant Barb. *conſ. 10. lib. 1. colu. 3.* iuxta text. *in cap. 1. de arbitris lib. 6.* Zenceli. & Cardi. *in clem. vni. n. 2.* Couar. *in pract. q. c. 25. n. 6. ad fi.* quam opinionem intelligẽdam eſſe declarat, cùm ille cui præiudicat diminutio quantitatis, conſentit expreſsè, vel tacitè ſententiæ latæ in minori ſumma, & denique omnibus, quoad illam minorem quantitatem, quem ibi vide.

At

61 At ſimpliciter quòd ſententiæ dicantur
conformes reſpectu minoris ſummæ, & ſint
in ea exequendæ, tanquam res iudicata,
Alexand. *conſ.77.in cauſa, & lite, in prin. n.3.
lib.2.* ſequitur Crauet. *conſ.183. num.2.* vbi
etiam allegat Caſtr. *conſ.234.proponitur in fa-
cto, verſ. &. quia videmus in ſimilibus lib.2.*
Curt.Iun.*conſ.30.* Petr. Surd. *conſ 102.maxi-
mè num.16.in fi.*vbi quòd totus mundus non
62 poteſt facere, quin minor ſumma inſit ma-
iori, quia hoc eſt naturaliter verum, Afflict.
deciſ.362. vbi quod ita tenuit ſacrum Con-
cilium. And.Barb.*conſ.10.colu.5.lib.1.*

63 Sed contrariam ſententiam, imò quòd
non dicantur conformes eſſe etiam in mi-
nori ſumma, nec earum poteſt dari execu-
tio pro conformitate minoris ſummæ, de-
fendit Iſſ.*in l.1.§.ſi ſtipulam.colu. penult. ff. de
verbor.oblig.* Burſat. *conſ.219..num.9. & ſeqq.
64 lib.2.* ſed prior verior eſt, & huic ſecundæ
reſpondent Tuſc. *practi.conclu.tom.7. num.8.*
Crauet.*d.conſ.183.* quam ſequitur Rot.vt te-
ſtatur Aldrobaldi. *deciſ.241.per totam p.1.in
nouiſſi.* & eandem etiam priorem opinio-
nem, vt veram ſequuntur Afflictis, Foſſan.
& alij citati ab Eſcaci. *lib.1.cauſ.ciui. & crimi.
c.2.n.576.verſ.confirmatur,* & iterum *in tract.
de appella.q.17.limi.1.n.32.*

Nonnullas exceptiones, quæ trium con-
formium executionem impediũt, hîc omit-
to. eius tractatum reſeruãs commodiori lo-
co, vbi de executione tractemus. hîc autem
ſolùm agimus, an & quando à tribus con-
formibus poſſit appellari, & an tertiò appel-
lari poſſit, ſecundùm quæ hactenus dicta
ſunt à princ. huius capitis. Pro cuius coro-
nide, & perfectione illud addendum ſupra-
dictis, volo; quòd licèt vnaquæque pars ter-
tiò appellare non poſſit ſuper vna cauſa, ſeu
65 articulo (vt latè à princ. diximus) tamen po-
terit ſemper adhærere appellationi ſui ad-
uerſarij ſi appellauerit, & producere iura
ſua, ac ſi ipſemet appellaſſet, quia quælibet
appellatio eſt communis vtrique parti, vt
per text. *in l.amplior. in princ.C.de appella.* vbi
66 dicitur quòd appellatio eſt cõmunis etiam
parti, quæ non appellauit, & auditur bene-
ficio alterius partis appellantis, facit text. *in
l.fi.*& ibi glo.& Doctores, *C.quando prouocare
non eſt neceſſe.* & per argumẽtum *l.petenda.C.
de tempor.in integr.reſtit.*& Bald.*in l.ſua nobis,
de appella.* probat Philipp. Franc. *in c.dirèctè.
colu.vlti.in princ.verſ.quinta concluſio,*&c.Ioan.
Anton. de ſancto Georg. *in d.c.ſua nobis,n.7.
de appellatio.* & ibi Decius *num. 57. & 18.* &
ex Marant. idem tenet Eſcaci. *lib.1. cauſ.ciui.
& crimi.c.3.ſub num.216.verſ.adde.* & iterum
in tractatu de appella.quaeſt.17.limi.1. à num.50.
67 qui *num.54.* declarat, & bene, vt non proce-
dat, quando aduerſarius appellauit limitatè
in noxiuis dumtaxat, & quatenus contra
Veſtri. *in prax.lib.7.c.3.ſub n.29. verſ. amplius
& num.30.fol.203.* & Luc. Pæt. *in practi. Ca-
pitol.lib.5.c.1.ſub num.19.& ſeqq.*de qua limi-
tatione vide quæ latè diximus ſuprà c. præ-
cedenti. ſequitur Marant. *de ordi.iudi.6.p.tit.
de appell.num.271.*

Et ad ea, quæ ſuperiùs diximus in prin.vt 68
vnaquæque pars poteſt bis appellare ſuper
aliqua cauſa, ſeu articulo, & ſic quinque dari
ſententias, nota quòd hodie in foro ſecu-
lari rarò, aut nunquam accidere poteſt, cùm
poſt primam, aut ſecundam inſtantiam re-
curritur ad ſuprema prætoria, vbi cauſæ per
duas dumtaxat finiuntur, etiam ſi apud ea
in principio inceptæ ſint, iuxta *l.2. & toto
tit.19. lib. 4. recopilat.* quod ſecus eſt in foro
Eccleſiaſtico, vbi omnes gradus reperiun-
tur per reſcripta impetrata, vt quotidie vi-
demus.

Pro quo adnotare potes, quòd de huiuſ- 69
modi duabus ſententiis idem erit iudican-
dum, ac ſi eſſent tres conformes, & ſub eiſ-
dem regulis, ampliationibus & limitationi-
bus, vigere debent, vt de ſimili ſtatuto di-
cunt, in quo habere locum *cle.1. de ſent.& re
iud.* probant Pariſ. *conſil.109. omiſſo pro nunc.
num.15.* & poſt Riminal. Contard. *in l. vni.
limi.9.num.4.verſ. mouetur in fi.C.ſi de momen.
poſſ.* & ex Marq. & aliis latiùs proſequitur
Eſcac. *de appella. q. 17. limi.1. à num.65. cum
ſeqq. & à num.51.& num.55.*

De exceptionibus nullitatis oppoſitis tri- 70
bus, vel duobus conformibus, (vbi ita ſit ſta-
tutum) quæ ſi ſit notoria patens ex actis ad-
mittatur, vide latè quæ nos ſuprà hac 3.p. c.
9. à princ. vide Couarru. *practi. quaeſt. q.25. à
num.1.* Vant. *de nulli.tit.quali ſententiæ & pro-
ceſſ. qui di. nulli. & num. 14. fol. 421.* & idem
*in rubr. quoties & intra quod tempus num.3. &
5. & ſeqq.* Eſcacia *de appella. q.17. d.limi.1. à
num.58.* & latiùs *q.19.memb.1.rem.1.conclu.4.
à num.25.& concl.5. à num.23.*

Et quæ ſententiæ dicantur conformes, vel 71
non, de variis ampliationibus, & limitatio-
nibus, vide Couarr. *d.c.25.* Eſcacia *d.limi.1.
per totam.fol.283.& ſeqq.* Marqueſ. *de commi.
2.p.c.1.num.4.in 2.impreſſ.*Cardin.Tuſc.
pract.concl.tom.7.litera S.concl.172.
Teſſ.Foſſ.*deciſ.122.per totam.*
vbi elegantiſſimè &
ampliſſimè.

CAPVT XVII.

A non admiſſione, ſeu reiectione appellationis emiſſæ ſuper aliqua cauſa, eo puta; quia ſunt tres conformes, vel aliàs eſt cauſa inappellabilis; appellationi interiectæ iudex non deferens violentiam facere, an dicetur.

SVMMARIVM.

Sententia lata ſuper impotentia appellandi eſt interlocutoria. n.1.

Sententia lata ſuper articulo iuris eſt interlocutoria. n.2.

Sententia lata ſuper impotentia appellandi licèt ſit interlocutoria, habet vim diffinitiuæ. n.3. & n.6. vide n.49.

Appellatio non eſt licita ab interlocutoria merè. num.4.

Appellatio licita eſt ab interlocutoria habente vim diffinitiuæ. n.5.

Appellans, cuius appellatio à iudice reÿcitur, an teneatur iterum appellare. n.7.

Interlocutoria ſuper non admiſſione appellationis praiudicat appellanti, & ideo ab admiſſione appellare debet. n.8.

Appellationem ab interlocutoria ſi iudex reÿciat, ſi iterum à reiectione non appelletur, an maneat deſerta appellatio. n 9.

A iudice reiiciente appellationem tanquam friuolam, ſi pars non appellet, videtur reiectioni conſentire. n.10.

A reiectione appellationis appellatio non eſt licita in ÿs caſibus, quibus ius appellare prohibet. num.11.

Appellationi à reiectione appellationis an ſit deferendum, pendet à natura cauſa principalis, à qua interponitur an illam admittat, vel non. num.12.

Iuris executio non grauat. n.13.

A reiectione exceptionis non debito aut legitimo tempore oppoſitæ appellationi emiſſæ non defertur. n.14.

Executore reÿciente exceptionem friuolam appellationi emiſſæ non defertur. n.15.

A iudice reÿciente petitionem eius cui ius denegat audientiam, appellationi interpoſita non deferendum. n.16.

Duæ ſententiæ vbi ſic ſe habent, vt vna veniat in executionem alterius, ſi non poteſt appellari à prima, nec poterit appellari à ſecunda. num.17.

Appellatio vbi à iure eſt prohibita, ſi admitteretur à iudice illam reÿciente, de nihilo ſeruiret prohibitio. n.18. & 21.

Quod vna via prohibetur alicui, ad id alia non debet admitti. n.19.

Appellatio cùm prohibetur, cenſetur prohibitum omne per quod peruenitur ad illam. num.20. & 21.

Appellatio emiſſa à reiectione appellationis vbi de iure non admittitur, contraria dicitur iuri, & ei reſiſtit. n.22.

Facta contra ius debent vtique pro infectis haberi. n.23.

Appellatio à reiectione appellationis, vbi de iure eſt prohibita, dicitur friuola, quia nullum poteſt iuris effectum ſortiri, nec vnquam prodeſſe. n.24.

A iudice vt iuris executore procedente non licet appellare. n.25.

Durum eſt contra ſtimulum calcitrare. n.26.

Sententia lata vigore tertia appellationis ſuper eodem articulo an ſit nulla ipſo iure. n.27. & n.ſeqq.

Sententia lata contra ſententiam tranſlatam in rem iudicatam eſt nulla ipſo iure. n.28.

Prima ſententia alÿs duabus confirmata non poteſt reſcindi. n.29.

Appellatio tertia in eodem articulo cùm non valeat, non deuoluit cauſam, n.30.

Exceptio vbi ſit oppoſita appellationem eſſe tertiam, & iudex ſe competentem pronuntiet, ſententia lata eiuſdem tertia appellationis vigore erit valida. n 31.

Text. in c. ſua nobis. de appella. interpretatur, vt appellatio non ſit admittenda à reiectione tertiæ appellationis in aliquo articulo. n.32.

Appellatio admittitur à reiectione appellationis emiſſa in caſu, quo iudex illam admittit. n.33.

Iudex ſecularis iuſtè denegat ſuum auxilium petitum ab Eccleſiaſtico pro executione ſententiæ, quam per legitimam appellationem comperit eſſe ſuſpenſam, quam nolit admittere. num.34.

Appellatio non admittitur à reiectione appellationis emiſſa, vbi aliàs iure eſt prohibita. numero 35.

Appellationi à reiectione appellationis emiſſa ab interlocutoria vbi iure eſt prohibita, non defertur. n.36.

Appellationem vt iuſtè iudex reÿciat, cauſa debet eſſe aperta. n.37. & 39.

A reiectione appellationis per ſuperiorem facta cum cauſa cognitione aut ſine illa, an & quando ſit appellationi deferendum. n.38.

Appellationi à reiectione appellationis cuius prohibitionis cauſa eſt aperta, deferendum non eſt. num.39.

Capicius & alÿ aſſerentes indiſtinctè appellationem eſſe licitam à reiectione appellationis, declarantur iuxta noſtram diſtinctionem. n.40.

Notorium aut manifeſtum vbi eſt, appellationem eſſe nullam & non recipiendam, poteſt

iudex

iudex licitè in cauſa procedere non obſtante appellatione. n.41.

Secus ſi ſimus in dubio, quia tunc regulæ generali eſt ſtandum, dum de caſu excepto non apparet. n.42.

Appellatio à reiectione appellationis legitima admittenda à diffinitiua eo ipſo cenſetur iuſtificata. n.43.

Secus in caſibus à iure prohibitis. n.44.

Vim non fieri, declarabit ſenatus appellationi non deferentem à reiectione appellationis non legitimæ, ſed iure prohibitæ. n.45.

Secus è conuerſo. ibidem.

Beneficium conceſſum per ius commune vbi reÿcitur à iudicio, licita eſt appellatio. n.46.

Appellatio ſi reÿciatur per iudicem dicentem, eo quòd cauſa ſit inappellabilis, cùm reuera appellabilis ſit, iudex nihil debet innouare. n.47.

Appellatio ſi iure teneat, licèt non deferatur, eius vigore iudex inhibetur iuris potentia, & miniſterio. n.48.

Sententia ſuper impotentia appellandi licèt habeat vim diffinitiuæ, non tamen admittit appellationem, vbi iuſtè lata ſit ſpeciali ratione. n.49. & n.50.

Appellatio à reiectione appellationis quandiu ſit neceſſaria. n.51.

Cognitio an appellationi ſit deferendum nec ne ad effectum exequendi ſententiæ pertinet iudici à quo. n.52.

Cognitio an appellatio ſit legitima, admittenda vel non admittenda, pertinet iudici ad quem. num.53.

Appellatio quando euidenter eſt calumnioſa, cognitio pertinet iudici à quo. n.54.

Oppoſita exceptione ſuper impotentia appellandi, debet adhiberi cauſæ cognitio ex inſpectione actorum. n.55.

Intimari debet appellanti, an iudex deferat appellationi. n.56.

Declaratio iudicis à quo an ſit deferendum necne, nihil detrahit virtuti appellationis, nec potentiæ ſuperioris, quominus iterum illam queat reuocare. n.57.

Appellatio quando reÿcitur cum cauſæ cognitione & parte opponente, requiritur appellatio alia. n.58. vel propoſita adhæſio. ibi.

Secus quando ſine illa reiectio fit. n.59.

Reiectio appellationis eo quòd ſit friuola, vel alia cauſa expreſſa, requirit nouam appellationem. num.60.

SOlet iudex appellationem à parte interiectam quoties viderit propoſitam in caſu, ſeu cauſa ſui natura inappellabili, & non admittente appellationem ſuſpẽſiuam, vel quia ampliùs in illa appellari, prohibetur: iuxta rubrum & nigrum *C. ne lice. tertiò prou.* & quæ c. præceden. repellendam, non
admittendam, aut non deferendum; interloqui, à quo quia ſentitur ſe pars grauata,
iterum appellans à repulſione confugit ad
Senatum Regium pro delatione eiuſdem,
affirmans illam eſſe legitimam, & vt tali illi
eſſe deferendum, videtur probari primò ex
eo, nam licèt ſententia, lata ſuper impoten-
tia appellandi ſit interlocutoria, quia nõ eſt 1
lata ſuper meritis cauſę, text. eſt expreſſ. *in c.*
ſua nobis, de appella. ibi, interlocutus fuit, *&c.*)
vbi notat Bald. dicens, quòd ſententia lata
ſuper articulo iuris eſt interlocutoria, nam 2
pronuntiare, quod non eſt licitum, tertiò
prouocare; eſt ſuper articulo iuris, quem
cæteri ibi ſequuntur, & dicit menti hoc te-
nendum, quia alibi nec notatum, nec ſcri-
ptum inuenit, hoc idem voluit glo. *in clem.*
fin. de appella. facit text. *in l. metum §. & licet ff.*
quod metus cauſa. tenet etiam per Archidia.
in c. cupientes de electio. lib.6. Guid. Papæ *in tra-*
ctatu de appella. num.76. tamen hæc interlo-
cutoria, quatenus declarat, tertiò prouoca-
re, non licere de iure, iuxta *d. c. ſua nobis.* ibi,
non potuiſſe de iure, *&c.* cùm ponit finem 3
cauſæ, & ab ea excludit partem: dicitur ha-
bere vim diffinitiuæ, ita adnotauit Rota *de-*
ciſ.86. quæ incipit *item ſi à pronunciatione, &*
deciſ. 420. alias 424. quæ incipit *item ſi à diſ-*
finitiua, circa medium. notat Immol. & cæ-
teri *in d. c. ſua nobis.* vbi Abb. Panorm. *num.3.*
Philipp. Franc. *in princ. in 3. & 4. nota.* Ioan.
Anton. de Sancto Georg. *in num.2. & num.4.*
ergo ſuccedit regula, quòd licèt à ſimplici, 4
& merè interlocutoria appellatio non ſit li-
cita, *l. ante ſententiam C. quorum appell. non re-*
cip. l. ante ſententia, ff. de appell. defer. tamen ab
interlocutoria vim diffinitiuæ habente ap- 5
pellationi emiſſæ non deferens iudex vim
facit, iuxta Concilium Trident. *ſeſſ.24. de re-*
formatione c.20. & quæ nos in eius compro-
bationem adduximus ſuprà *lib.2. c.1. à princ.*
maximè, quia cùm non expectet aliam poſt
ſe, continet damnum irreparabile, ex his,
quæ *ibi, & d. c. 20. Concil. Trident.* ergo & ab
iſta reiectione appellationis appellationi in-
terpoſitæ deferendum eſt.

Et quòd ſententia lata ſuper impotentia 6
appellandi dicatur interlocutoria reſpectu
negotij principalis, tamen quatenus diffinit
articulum, & inſtantiam appellationis, vim
diffinitiuæ habere dicatur, probât poſt Bal.
Philipp. Franc. *in c. ſua nobis 65. num.3. de ap-*
pella. Cardin. *in clem.1. colu.1. in fi. verſ.2. qua-*
rto. de appellat. & nouiſſimè Aloyſius Riccius
in prax. deciſ.2. p. deciſ.107. num.5. & 6. fol.148.
vide infrà num.49.

Secundò & pro hac parte magis in ſpecie 7
vrget & fortiter; quoniam non ſolùm in hoc
caſu permittitur appellari, verùm etiã appel-

lati patì neceſſitatur: nam ſi pars appellationem aliqua cauſa, ſeu articulo prorumpens, iudex denegauerit delationē, ab huiuſmodi delationis negatione teneri de iure, aliam appellationem interponere, probat Innoc. *in*
8 *c. paſtora. § praeterea col. 2. de off. deleg.* vbi dicit, quòd quādo iudex interloquitur ſuper non admiſſione appellationis, praeiudicat appellanti, niſi iterū à dicta non admiſſione appelletur. Vnde Cardin. *ibi 6. colu.* dicit, quòd ad hoc euitandum debet appellans appellare etiā à reiectione, & ſic quando iudex reijcit, idem Card. *in clem. 1. de dolo & contuma. n. 9.* ſequitur Salcedus *in additio. ad prax. Bernardi Diaz c. 150. num. 18.* Afflict. *in conſtitu. reg. in prooemio rubricarū num. 48.* Roland. à Valle *conſil. 38. num. 13. volu. 1.* Cened. *in collectan. ad decretal. collectan. 17. num. 13.* qui loquuntur in iudice eccleſiaſtico negante hanc delationem, Capic. latè *in deciſ. 34 nu. 6.* Et hinc eſt, quod dicit Bertachi. *in ſuo reperto. 1. p. verb. appellatio admittitur. verſ. 29.* quod ſi iudex à quo non vult deferre appellationi, iterum debet appellari, allegat Cardi. *in d. clem. 1. quaeſt. 4.* & Panormit. *ibi in additione ad glo.* & quod idem Capic. *in deciſ. Neapolit. in d. deciſ. 34. num. 11.* vbi dicit, quòd quando appellatio non admittitur per iudicem à quo, licitum eſt appellare ad iudicem ad quem, & ab eo pendet admittere vel non, *ex l. ſi cuius. & l. ſciendum ff. de appella. recip* Bart. *in l. chirographis §. 1. in 1. nota ff. de adminiſt. tutor.* & per Cardin. *in d. clem. 1. de dolo. & contuma.* & Mateſilan. *in ſuis ſingula. annot. annot. 22.* dicit Marant. *de ord. iudicio 6. p. tit. de appella. num. 410.* quod ſi aliquis appellauit ab inter-
9 locutoria, & iudex non admiſit appellationem, debet etiam ab iſta non admiſſione appellare, aliàs appellatio cenſetur deſerta, & non poteſt grauamen reparari per appellationem à diffinitiua, quod dicit notandum, quia poterit per hoc ſaepius appellantem illaqueari facere, ergo ſequitur, quòd ſi eſt licita, ei non deferens vim faciat.

10 Quibus conuenit, quod ſuprà hac tertia parte c. 6. in fi. diximus, quòd quando iudex appellationem in cauſa ab aliquo interiectam, tanquam friuolam aliqua iuris ratione motus (de quibus nos latiùs in eodem c. 6.) reiecit, ſi pars huic reiectioni non contradixerit, appellationem interponendo, videtur ſibi praeiudicare, quia videtur agnoſcere, eam eſſe friuolam, & reiectioni conſentire, ſecundùm Card. Zabarel. *conſ. 32.* Cardinal. Tuſc. *1. tom. concl. 397. ante fi.* idem tenet Card. Alexandr. *in c. vt debitus 59. n. 11. verſ. & ſic habetis. de appella.* quem ſolùm referens ſequitur nouiſſimè Eſcac. *de appella. q. 17. limi. 47. memb. 1. ſub n. 166. verſ. amplia ſecundo.*

Sed contraria ſententia, & opinio longè verior, ni fallor, & probabilior eſt: vt ſcilicet, ab huiuſmodi appellationis repulſione, reiectione, & non delatione appellationi interiectae iudex non deferens, nullam facit violentiam (admittendo eandem ſcilicet in terminis, de quibus loquimur) nempe quando iudex repellit libellum appellationis, in caſu, & cauſa reuera, in quo ſui natura appellatio, aut prohibita eſt, aut delationem non patiatur, aut aliter excluditur, puta, quia tertia dicitur in illo articulo, poſtquam bis iam appellauerat. ſic itaque huiuſmodi reſolutio pendet à cauſa principali, nam ſi in illa ius appellationem non admittit, nec à iudice eam non admittente, iuſque exequente appellatio licita dicetur. quia iuris executio non grauat, nam vbi ius non defert, nec iudex deferre tenetur, *c. cum appellationibus friuolis nec ius deferat, nec ſit à iudice deferendum, &c. de appell. lib. 6.* 11 12 13

Pro quo etiam facit, nam ſi iudex reiecit, & non admiſit exceptionem non debito, nec legitimo tempore oppoſitam; non eſt licita appellatio. ab huiuſmodi reiectione interpoſita, text. eſt *in c. ſuper eo. in verſ. ſi autem, de appellat.* vbi notat per eum Ioan. Anto. de ſancto Georg. Cardin. Alexan. *num. verſ. nota ex verſ. ſi autem.* Hinc eſt quòd executor non tenetur admittere, ſed omnino reiicere exceptiones friuolas oppoſitas, quapropter appellatio ab huiuſmodi reiectione exceptionis friuolae iure calumnioſa reputatur, nec defertur, tradit Ancara. *conſ. 24.* Beroius *conſ. 14. lib. 1.* ſequitur Rot. *deciſ. 155. num. 5. in nouiſſim. recollect. per Farinac. 1 p.* quibus conuenit text. elegans *in l. eius qui. ff. de appellat. recipien.* vbi dicitur quòd à iudice repellente alicuius petitionem in cauſa, qua ius ei denegat audientiam, appellationi interpoſitae deferendum non ſit. *ibi*, audiri deſiderium prohibetur, & ſi ob eam cauſam prouocauerit, appellatio eius recipi, ſacris conſtitutionibus vetatur, *&c.*) quod nos latiùs examinauimus ſuperiùs p. 2. c. 8. ad me. vbi per totum capitulum egimus de deneganda appellatione, vbi lex denegat audientiam parti. ac deſuper facit, quod dicit in propoſito Capici. *d. deciſ. 34. num. 2.* latè Gratian. *deciſ. 54. à num. 1. & per totam*, quòd quando duae ſententiae ſic ſe habent, vt ſecunda ſit executio prioris, ſi non poteſt appellari à prima: pariter nec poterit appellari à ſecunda, quae fuit doctrina Bal. *in l. ſi cum executione. §. hac autem. ff. de eo quod metus cauſ.* & faciunt quae de mandato de exequendo nos diximus latè ſuprà 2. p. cap. 3. per totum, ergo idem in noſtro caſu venit neceſſariò dicendum, quòd cum reuera appellatio non admittitur 14 15 16 17

admittitur in cauſa principali, nec admitte-
tur emiſſa à iudice illam reiiciente, ſeu non
deferente.

18 Inſuper probatur, nam ex quo lex in cauſa
reuera prohibet appellationem, ſi admitte-
retur ab eius reiectione, de nihilo ſeruiret
prohibitio, quia in effectu idem eſſet, cùm
pariter ſuſpenderet iudicis iuriſdictionem,
& impediret ſententiæ, ſeu etiam ſenten-
tiarum trium conformium executionem, &
19 ſic quando ius prohibet, prohiberi etiam
debet à iudice illam repellente, quia quod
vna via prohibetur alicui, ad id alia non de-
bet admitti, & cùm quid prohibetur, cen-
ſetur prohibitum omne per quod perueni-
tur ad illud. text. *in l. Horatio ff. de ſponſali-*
20 *bus*, quo etiam argumento in ſpecie appella-
tionis prohibitæ vtuntur. B. *in l. vni. num.* 4. *C.*
ſi de momen. poſſ. fuer. appella. Meno. *de adipi-*
ſcen. poſſ. rem. 4. *num.* 816. quò pertinet, quod
Ancaran. *conſ.* 38. Cardi. Tuſc. *concl.* 101. *poſt*
num. 55. 1. *tom.* nam ſi hoc caſu admitteretur,
nulla ſententia effectum ſortiretur, nec exe-
queretur, nec iudicium aliquod finem ha-
21 beret, cùm ſemper ab abnegata appellatio-
nis admiſſione pars prouocaret, & ſic ſu-
ſpenderet ſemper iudicis iuriſdictionem.

22 Cæterùm quoniam eo ipſo quòd ius ap-
pellationem prohibeat, à denegatione ite-
rum emiſſa iuris contraria eſt, quia ei ius re-
ſiſtit, ac ideo non habet adminiculum iuris,
omníque eius fomento caret, quapropter
ei tanquam iuſtitia deſtitutæ, deferendum
non eſt, ſecundùm Bal. doctrinam *in c. paſtor.*
colu. 2. *de off. deleg.* Iſſ. *conſ.* 187. *colu.* 6. *verſ. vbi-*
cumque. Rolan à Valle *conſ.* 77. *n.* 21. *volu* 2.
tom. 1. quia contra ius fiunt, debent vtique,
23 pro infectis haberi, *l. non dubium C. de leg.* qua-
re friuola dicitur meritò, cùm nihil prodeſſe
poteſt, nec vllum vnquam iuris effectum
ſortiri, iuxta ea quæ nos latè ex Philippo
Franco Maran. Manuel. Rodr. Menoch. &
24 aliis diximus ſuprà hac 3. p. cap. 6. quia quo-
cumque vadat, ſemper iniuſta iudicanda
eſt, ex quo ſemper ius excludit, & reprobat
eius fundamentum, ex quo dictat, appellan-
dum non eſſe à cauſa principali, & iudex ap-
25 pellationem huiuſmodi repellens, iuris exe-
cutor eſt ſuper determinatione iuris, & ſen-
tentia, à quo quidem hoc caſu non licet ap-
pellari, cùm potiùs ab ipſa lege, & eius di-
ſpoſitione interiecta appellatio iudicatur,
iuxta text. *in c. conſuluit* 29. *de appella.* text. *in*
c. cum in cunctis. de electiòn. lib. 6. text. *in c. rela-*
tum. de cleri. non reſid. ex quibus probatur ab
eo, quod fit ſecundùm legem, & iuris di-
ſpoſitionem, & canonicas ſanctiones, iudi-
céque eas exequente, appellationi emiſſæ
minimè deferendum, de quo nos exactiſſi-
mè & accuratè examinauimus, multa con-
gerentes ſuprà hac 3. p. cap. 6. per totum, pro
quo facit illud Actuum Apoſtolorum c. 9.
Durum eſt contra ſtimulum calcitrare. 26

Quibus quidem conuenit, quod ex Bal. 27
in c. ſua nobis, de appella. notant ibi Doctores,
nempe, Ioan. Anto. de Sancto Georg *num.* 8.
& Philipp Franc. *colu.* 3. *verſ. ſed quæritur, ſi eſt*
tertiò appellatum, vbi ſe remittit ad ſe ipſum
in c. directè eodem tit. dicit igitur Bal. quòd in
tantum non poteſt tertiò appellari in aliqua
cauſa, ſeu articulo, vt ſententia ſuper tertia
appellatione lata, ſit ipſo iure nulla, cùm
ſententia lata contra ſententiam, tranſlatam
iam in rem iudicatam, eſt nulla ipſo iure, 28
iuxta text *in l.* 1. *C. quando prouoca. non eſt ne-*
ceſſe, cum ſimilibus, quòd licèt Bal. ipſe de-
claret, & intelligat ibi, hoc procedere, quan-
do eſſet per aduerſarium exceptum, & pro-
batum, ſcilicet exactis proceſſus de duabus
appellationibus præcedentibus, vt ſecus ſit,
quando exceptum, & probatum non eſt,
quia hoc caſu validam eſſe ſententiam, pu-
tat: tamen contrarium aduerſus illum (&
rectè) affirmat Philip. Franc. *in d. c. directè.*
colu. 4. *verſ. octaua concluſio ſit*, &c. vt ſcilicet
indiſtinctè, & in hoc caſu ſententia virtute
tertiæ appellationis nulla ſit, iuſtè motus,
quia prima ſententia confirmata per duas 29
appellationes, & ſententias, non poteſt re-
ſcindi, *cle. ſi appellat. de appella. clem.* 1 *de re iud.*
& probat ratione (quam dicit euidentem)
tertia appellatio non valet, iuxta text. *in d.*
c. ſua nobis. & l. vnic. C. ne lice. ter. prouo. ergo 30
non deuoluit cauſam ad ſuperiorem, vt di-
cit Immol. *in eodem c. ſua nobis. circa med* ergo
eius ſententia ex defectu iuriſdictionis nul-
la eſt ipſo iure, & hoc quando non fuit ex-
ceptum, vt inquit ille.

At verò quando fuit exceptum, & in du- 31
bium reuocatum ſuper ipſa tertia appella-
tione, & iudex pronuntiaſſet ſe competen-
tem, & partes coram eo litigauerunt, tunc
ſententia lata valeret bene, prout in ſimili
dicunt Innocent. & Doctores *in c. ſuper lite-*
ris, de reſcript. ad intellectum. & clem. ſi appella-
tio. & ad intellectum *c. primi de reſcript. in* 6.
vbi notat per Lapum. & quod in ſimili di-
cit Innocent. *in cap.* 1. *de confirmatione vtil.*
vel inuti. & quod latè ipſe idem Philip. Fran.
in c. ex ratione in memb. 8. *princi. de appella.* &
ita hæc opinio Philippi Franci mihi proba-
bilior videtur.

Ampliùs & hæc pars fulcitur ex text. *in d.* 32
c. ſua nobis. de appella. vbi poſtquam auditor
cui cauſa commiſſa fuit, interloquutus eſt,
partem alteram minimè potuiſſe tertiò pro-
uocare, mandauit Pontifex ipſi iudici, vt
vlteriùs in cauſa illa non procedat, partſ-
que

que perpetuum impoſuit ſilentium ſuper il-
la, attentatum vocans, quidquid in poſte-
rum geſtum fuerit, *&c.*

Et ſic ſequitur ex ſupradictis, quòd quan-
do reiectio appellationis, ſeu non admiſſio,
ac denegata delatio cadit ſuper cauſa, ſeu
33 articulo priuilegiato, illam non admittente,
vel aliter prohibente, quia tunc à reiectio-
ne, vel repulſione appellationi non defe-
rens, vim iudex non faciet. ſecus autẽ quan-
do interponitur à reiectione appellationis
emiſſæ à ſententia, ſeu articulo, quo de iure
rectè permittitur appellatio quoad vtrum-
que effectum, deuolutiuum, & ſuſpenſi-
uum ſimul, quia tunc vt iuſtæ, & legitimæ
omnino deferendum eſſe, aliter vim faciet
iudex, ita dicit Matth. de Afflict *in proœmio
conſtitu. Neapolit. num* 48. quòd ſi iudex Ec-
cleſiaſticus non admittat appellationem ab
eo interpoſitam in caſu, quo de iure inter-
poni poterat, iuxta notata *in c. ſæpe, de appel-
latio.* & ab eo non fuiſſet admiſſa, quòd po-
terit & à reiectione appellari, & appellatio
iuſta, & licita eſt, & ſuſpenſionem parit.
Matth. de Afflict. ſequuntur Roland. à Valle
conſ 37. num. 13. volu. 1. Salced. *in additio. ad
praxim Benar. Diaz in c. 150. num. 18. poſt me-
dium.* Sequitur Cened. *in collectan. ad decreta.
collect. 17. num. 3.* qui quidem omnes ex hoc
inferunt, quòd ſi pendente hac appellatio-
34 ne à reiectione appellationis à ſentẽtia emiſ-
ſæ, quam ius permittit, petierit, pro ſenten-
tiæ huiuſmodi exequutione auxilium iudi-
ci ſeculari, iſte illi iuſtè denegabit illud, poſt-
quam ſibi fuiſſet compertum, cùm certi iu-
ris ſit, huiuſmodi appellationem ſuſpen-
diſſe iuriſdictionem iudicis Eccleſiaſtici, &
eius ſententiam.

35 Et in expreſſo, quòd è conuerſo, quando
ſcilicet interponitur appellatio à cauſa, ſeu
ſententia; ſiue interlocutoria, ſiue diffiniti-
ua, eam non admittente, vel à iudice proce-
dente appellatione remota, vel quãdo aliàs
minus legitimè appellatio proponitur, pu-
ta vltra terminum, & ſic in caſu, quo proba-
biliter, iudex iuſtè delationem, & admiſſio-
nem recuſauit, vt in hoc caſu non procede-
re ſuperiorem doctrinam probant expreſsè
Salced. *vbi proximè d. num. 18. verſ. hac tamen
communis, & veriſsima ſententia.* & Cened. *d.
collecta. 17. d. num. 3. verſ. hæc tamen omnia ve-
riſsima ſunt*, & ſentit Capic. *deciſ. 34. num. 5.
in fi. & num. 6.* qui loquitur in denegatione
appellationis à ſententia lata in poſſeſſo-
rio, *ibi,* etiam ſi appellare à decreto potuiſ-
ſet, *&c.)*

36 Et quòd à ſententia interlocutoria, qua
reijcitur appellatio: non admittitur appella-
tio. tenent B. *in l. 1. in fi.* vbi Matheſi. *n. 4. C.
quorum appell. non recip.* Matt. *conſ. 529. n. 30.*
Cephal. *conſ. 185. num. 3. lib. 2.* Contar. *in l.
vni. C. ſi de mom. poſſ. fuer. appel. quæſt. 5. inhibi-
tionis num. 9. & q. 1. num. 27. vſque ad num. 31.*
quos ſequitur Gratian. *deciſ 8. à num. 3.* quos
intellige ſecundùm noſtrã doctrinam, nem-
pè quando iuſtè iudex appellationem reie-
cit, quia ſic natura cauſæ petebat, vel quia
erant tres conformes, vel alia iuſta de cauſa,
vt conſtat ex eodem Contardo, *ibi d. q. 5.* &
Grati. *num. 5.* dum poſt Alexand. *in addit. ad
Bar. in d. l. 1. C quorum appell. non recip.* dicunt, 37
quòd ad reiiciendam appellationem, cauſa
debet eſſe aperta, propter quam iudex ap-
pellationem reijcit. vide num. 39.

Et quatenus autem Gratia. *vbi proximè à* 38
num. 3. & ſeqq. faciat diſtinctionem, interie-
ctam appellationem abſque cauſæ cognitio-
ne, & partis citatione, & reiectionem ſine
illa. vt in primo caſu non admittatur appel-
latio à reiectione, in ſecundo autem ſic, pro-
cedit in iudice ad quem, facientem hãc de-
clarationem, vt conſtat ex Contardo, Bar. &
aliis ab eodem Gratiano citatis, & poſt eos
Ricci. in loco ſtatim citandus, ſecus autem
quando à iudice inferiori reiectio facta eſt,
quia tunc non eſt neceſſaria alia cauſæ co-
gnitio in hoc, cùm ipſe habeat notitiam ſta-
tus negotij, & eius naturæ.

Et quòd à reiectione appellationis, quan- 39
do cauſa illã prohibens eſt aperta, non poſſe
appellari, probat nouiſſimè poſt Alexand. B.
in l. 1. C. quorum appell. non recip. & Contar. *in
d. l. vnica q 5.* tenet & ſequitur Aloyſ. Ricc.
in practi. deciſ. 2. p. deciſ. 107. *à num. 7.* & præ-
cipuè.

Et ad Capicium, ſuperiùs per nos cita- 40
tum, *in d. deciſ. 34. num. 6. & 7.* Franch. *in c.
cum ſpeciali § porrò. num. 8. de appella.* Angel.
de Peruſ. *in l. 1. in fin. C. quorum appell* Natt.
conſil. 529. iudex eccleſiaſticus num. 30. Contar.
*in l. vni quæſt. 5. ſub num. 30. verſ. poſſent tamen.
C. ſi de momen poſſ.* dum ſimpliciter dicunt,
eſſe licitam appellationem à reiectione, ſeu
non admiſſione appellationis, reſpondetur,
vt procedant, quando reijcitur in caſu, quo
iure non reperitur prohibita, ſecus autem
quando notoriè conſtat, illo caſu appella-
tionem de iure eſſe receptam, tenet & de-
clarat Sigiſm. Eſcaci. *de appella. q. 17. limi. 47.
memb. 1. num. 166. per tot.* præcipuè *verſ. de-
clara ſecundò*, Contard. autem ipſum ſe de-
clarauit *in d. l. vnic. q. 5.* & hoc caſu non ob-
ſtante appellatione à reiectione appellatio-
nis non admittendæ, poſſe iudicem ad vlte-
riora procedere, firmat Eſcacia *ibi,* ex iis, quæ
ipſe ſcripſerat *q. 11. num.* 11.

Quia quando eſt notorium, vel manife- 41
ſtum appellationem eſſe nullam, ſeu iniu-
ſtam,

ſtam, aut non recipiendam, poteſt iudex à quo, licitè ad executionem ſententiæ procedere, non obſtante appellatione, Specul. *tit. de appella.* §. *nunc dicamus. ſub num.*8. *lib.*2. *fol.*194. Ioan. Andr. *in c. paſtoralis. num.*11. *de off. deleg.* Franc. *in c. conſtitutus* 45. *ſub nu.* 18. *de appella.* Roland. à Valle *conſil.*77. *viſo, ſub num* 5. *lib.*2. Rot. *deciſ.*35. *aliàs* 234. *ſi rector. de appellatio. in nouiſſ.* Caputaq. *deciſ.* 32. *attentare.* & latiùs *deciſ.* 318. *ſeu* 3. *executio ſententiæ num.*2. *p.*1.

42 Secus ſi ſumus in dubio, quia tunc regulæ permiſſiuæ appellationis ſtādum eſt, dum de exceptione, & limitatione non apparet, pluribus relatis tenet Petr. Surd. *conſil.* 180. *num.*9. Aloyſ. Ricc. *practt. deciſ.* 2. *p. deciſ.*107. *num.*2. *&* 3.

43 Pro quibus etiam facit, quod eleganter dicit Philipp. Franc. *in c. interpoſita, colu.*3. *poſt med. verſ. quintò limita. de appella.* vbi dicit, quòd omni caſu, quo conſtat ex iuris diſpoſitione appellationem fore legitimam, puta; ſi eſt appellatum à diffinitiua, & quia illa non fuerit admiſſa, iterum appellatur, cenſetur iuſtificata talis appellatio eo ipſo, quòd appellatio à diffinitiua non admittitur, *c.* 1. §. *his qui. & c. cum appella. de appella. lib.*6. ſecundùm Hoſtienſ. & Io. And. pro quo etiam allegat text. *in l. ſi cuius ff. de appella. recip.* hoc tamen intelligendū eſſe declarat ipſe Franc.

44 *ibi* non procedere quando appellatur in caſibus à iure prohibitis, ſecundùm ea, quæ habentur *in c. Roma.* § *quod ſi obyciatur, de appell. lib.*6.

45 Itaque ex ſupradictis rectè deducitur duplex concluſio: Prima quòd appellationi interpoſitæ à iudice repellente, ſeu non deferente appellationi emiſſę in caſu aliàs prohibito, & inappellabili, ſeu priuilegiato, non deferens vim non facit. Secunda poterit eſſe concluſio, quòd appellationi interpoſitæ à iudice repellente, ſeu nolente deferre appellationi interiectæ in cauſa, qua appellare, ius permittit, ſi iudex Eccleſiaſticus non detulerit, vim facere, declarabitur ex ſuperiùs dictis. prout etiam in caſu violentiæ, ſeu noſtri recurſus loquitur Cened. *vbi ſuprà.*

46 Inſuper hæc ſecunda concluſio confirmatur, vt huiuſmodi appellatio à denegata appellatione (vbi ius permittit) ſit iuſta, & legitima ex eo, nam quando reijcitur beneficium conceſſum per ius commune, licita eſt appellatio, vbi ſiquidem denegatur obſeruantia iuris communis, ibi infertur grauamen, ac propterea valet appellari, text. eſt *in l.* 1. §. *ſi quis tutor. ff quando appellandum ſit,* ibi, & ſi fuerit repulſa, *&c.*) *l. excuſationes C. de excuſatio. tuto. l. ſi quis prouocatione. C. de appella.* Speculat. *tit. de appella.* §. *in quibus num.* 30. *verſ. cæterum ſi iudex.* & ibi Additionat. Bald. *conſ.*378. *num.*2. *lib.*3. Cardi Tuſc. *concl.*359. *tom.*1. plures citaui c. ſeq. à num.35. & 4. p. c. 7. à num. 10. Ergo beneficium appellationis iure communi ad præſidium oppreſſorum inſtitutum, ſi auferatur, legitima erit cauſa appellandi.

Pro quo facit adhuc, quod dicit Paul. 47
Caſtr. *in l.*3. *C. de appellat.* quem refert, & ſequitur Iſſ. *conſ.*187. *circa primum colu.*6. *verſ. quartò accedat lib.*2. & Roland. à Valle *conſ.* 77. *num.*3. *lib.*2. Lancelo. Robert. *de attent.*2. *p. c.*12. *amplia.*5. *num.*3. *&* 4. quòd ſi iudex à quo noluerit deferre, & recipere appellationem, dicens, quod non poteſt interponi, quia cauſa erat inappellabilis, vel bis iam appellauerat, vt in caſu *d. l. vni. C. ne lice.* 3. *pron.* ſi tamen reuera appellatio iure tenet, ac minus iuſtè repellitur, tunc iudex nihil debet innouare; quod ſi fecerit, indiſtinctè reuocabitur. quia cùm appellatio de iure 48
teneat, licèt non ſit recepta, cauſat attentata miniſterio iuris, & potentia, text. expreſſus *in l.* 1. & ibi Doctores *toto tit ff. nihil nouari appellatione pendente.* Pro qua doctrina eſt etiam text. expreſſus *in l. ei cuius, & in l. ſciendum ff de appella. recip.* Specula. *tit. de appellatio.* §. *nunc dicamus num.*8. *verſ. item appellatione, lib.*2. *fol.* 194. Gregor. Tholoſ *tract. de appellat. lib.*6. *c.*12. *num.*2. Franc. *in c. ſæpe n.*14 *& in c. vt debitus, ſub num.*42. *de appellat.* Angel. Areti. *in l.* 5. *ſi cuius num.* 1. *de appell. recip.* Roland. à Valle *conſ.*77. *viſo, & benc ſub num.*4. *& num.* 5. *& ſeqq. lib.*2. Eſcacia *de appella. q.*11. *num.* 10. Lancelo. *de attenta.*2. *p. cap.*12. *in præfatione num.*110. quamuis quando non recipiantur à iudice appellationes, quas de iure recipere, & deferre tenebatur, tamen cauſant attentata, & deuoluunt ad ſuperiorem, & conquieſcit iudicis officium, quia inhibetur à iure.

Nec iis obſtant fundamenta in prin. pro contraria parte adducta, quæ parum vrgent facta ſupradictorum reflexione. Non primum, cui dupliciter reſpondetur, nam licèt vim habeat diffinitiuę interlocutoria ſuper impotentia appellandi, tamen ab ea non 49
permittitur appellatio, quando iudex iuſtè, & iure eam tulit, puta quia cauſa reuera non patitur appellationem, ex rationibus ſpecialitatis ſuperiùs adductis, excludentibus huiuſmodi appellationem, prout videmus in ſententia ſuper defectione cap. ſeq. & ſic fallit in hoc caſu. Et ſecundò reſpondetur, vt procedat, & locum habeat in ſecunda concluſione ſuperiùs poſita, nempe, quando emittitur appellatio à reiectione appellationis à iure admiſſæ.

Nec

50 Nec obſtat ſecundum,cui pariter reſpon-
detur,vt procedat prout ferè omnes Docto-
res in eo citati loquuntur, ſcilicet : vt appel-
latio à reiectione appellationis ſit legitima,
quoties appellatio reiecta iure non prohibi-
ta, ſed permiſſa eſt , quorum ſuperiùs men-
tionem fecimus , & ad idem citauimus : ſe-
cus autem vbi appellatio à reiectione hoc
iuſto fundamento caret. Illud autem, quod
51 ibi diximus , neceſſe eſſe , appellari iterum
à reiectione appellationis:intelligendum, &
declarandum cenſeo , quando iudex parte
opponente , & per cauſæ cognitionem , ſci-
licet ex inſpectione actorum , interlocuto-
riam tulerit ; repellendam appellationem,
ſeu non deferendum.

52 Pro quo ſuppono , quòd cognitio, an ap-
pellatio ſit iuſta , & legitima necne , poteſt
fieri duobus modis:vno modo ad ſciendum,
an ſit deferendum necne , appellationi in-
terpoſitæ. alio modo an appellatio ſit legiti-
ma , & admittenda necne? Primo caſu talis
cognitio ſpectat ad iudicem à quo , an de-
beat deferre , vel non , appellationi ad effe-
ctum exequendi , vel ne , ſuam ſententiam.
53 Secundo autem caſu ſpectat cognitio ad iu-
dicem ad quē, iudicaturus, an appellatio ſit
legitima, & prohibita , nunc ad effectum il-
lam admittendi,vel non,*l.Chirograph*.1.§. vbi
B *in* 1.*notab.ff.de admini. tuto. c. dilectus filius
de reſcript*.Specula.*in tit.de appella.* §. *nunc di-
camus num*.2.*&* 3.*& num*.9.Bal.*in.l.appellatio-
ne num*.8.*C.de appellatio. & in cap. paſtoralis* §.
præterea num.5.*de offi.deleg*. Fran.*c.conſtitutus*,
num.19.*& in c.de priore num*. 1.*de appella*.& eſt
communis,vt per Iſerniam teſtatur Contar.
in l.vni C. ſi de mom.poſſ fuer.appell. quæſt.19.
num.9.& latiùs *quæſt. à num*.16. *cum ſeqq*. vbi
multa notabilia ponit in materia ; inter quæ,
& illud,quòd quando appellatio euidenter
54 eſt calumnioſa , tunc ſine dubio talis cogni-
tio ſpectat ad iudicem à quó, non autem ad
iudicem ad quem, vt per Ioan. Andr. Butri.
& Bella. *in locis ab eo citatis num*.19. ſupradi-
cta ſequitur Farinac *in prax.crim* 2. *tom.q*.38.
num.29. nec diſſentit Lancelo.*de attenta*.2 *p*.
c.12 *ampliatio*. 5 *num* 2. & de praxi teſtatur
Iul.Clar.*quæſt*.64 *verſ.ſed quid agēdum*. com-
probat Cyri.*in ſumma crimi.rub*.31. *de appella*.
§*fi.num*.1.*fol*.170.

55 Tunc igitur ſi à parte opponatur de im-
potentia appellandi,vel deferendi iuxta ter-
minos text.*in d.c. ſua nobis, de appella* quæ ibi
Bal. & Ioan.Anton. de Sancto Georgio *n*.8.
Franc.*in colu*.3. *verſ. ſed quæritur* , & idem *in
cap. directè concl*.8. *eodem tit*. debet adhibere
cauſæ cognitionem , ſcilicet ex inſpectione
actorum. tenet Philip. Franc. *in c.cum ſpeciali*
§. *porrò* , *colu*.4. *de appella*. Lanclo. *de atten-
ta*.2.*p.cap*.12.*ampli*.5.*num*.13.vltra quos pro-
bat Bar.poſt gloſſam *in l*. 1.*in fi C. quorum ap-
pel.non recip*. Capic. *deciſ*.34. *ſub num*.11. &
Bartol. etiam ſequitur Bertachi. *in reper-
to. verb. appellatio admittitur*. etiam citatio
& præſentia partium debet adeſſe , vt In-
nocent.*in c.paſtor.*§.*præterea,colu* 2.*de off deleg*.
adductus ſuprà in d.2. argum. per quem ita
eleganter aduertit Capic.*vbi proximè num*.8.
& ſuprà, vbi optimè diſcutit. Pro quo etiam
facit,quod dicit Bertachi.*in reperto. verb. ap-
pellatio admittitur* , *verſ*.36. per Cardina. *in
clem*.2. §.1. *quæſt*.2. *de appella*. vt appellationi
an deferat iudex, debet appellanti notifica- 56
ri , ac tandem ſuam interlocutoriam iudex
profert. text. *in d. c. ſua nobis de appellatio. c.
cum ſuper Abbat.de off.deleg*.

Vnum tamen neceſſarium eſt aduertere; 57
quòd hæc interlocutoria iudicis à qua de-
negat appellationem; nihil rei veritati offi-
cit , nec impedit , ac eneruat vires appella-
tionis , nec etiam hæc cognitio impedit co-
gnitionem iudicis ad quem , ad cognoſcen-
dum , an de iure ſit vt legitima admittenda,
necne,& poterit eam reuocare, text.eſt ele-
gans *in d. c.ſuper Abbat*. Speculat. *in tit.de ap-
pella*. §. *nunc dicamus* , *poſt med*. Philip.Franc.
in c.vt debitus honor.colu.19. *in princ.de appella.
ſub verſ. in glo. in verb. ex rationabili cauſa*.Ca-
pic. *vbi proximè d. num*. 11. idem Franc. *in c.
cum appella.de appell. num*.2. idem facit quod
Foller. *in practi.crim.verbo, & ſi confitebuntur*.
in 3. *p*.3.*p*. *poſt nu*.5. Carauit. *ſuper ritu magnæ
Curiæ* 259.*num*.10. Fari. *in practi.crimi*.2.*tom.
quæſt*.38 *num*.8. facit inſuper doctrina Pauli
Caſtr. *in l*. 3. *C. de appella* & ſequentium ſu-
prà relat. & optimè text. *in l. ei cuius* , *& l.
ſciendum ff.de appella.recip* & ſic quando par-
te opponente , & cum cauſæ cognitione ac
interlocutoria appellatio reijcitur , tunc ne- 58
ceſſaria eſt dicta appellatio à reiectione,
quod declata,vt etiam ſufficiet,vt appellans
inſiſtat in appellatione reiecta , licèt iterum
à reiectione non appellet,vt dicit Cardin. *in
d*. §. *præterea*.per quem etiam Capic. *ſuprà à
num*.12.

Secus autem eſt dicendum , quando iu- 59
dex ſimpliciter & abſque oppoſitione par-
tis,cauſæ cognitione,& ſimiliter,appellatio-
nem reiecit , vt puta quando ſimpliciter di-
cit,repellatur appellatio , aut non admitta-
tur , aut non eſt locus delationi , aut dicat,
audiatur, ſeu adiiciatur proceſſui , ſeu actis,
ſeu intimetur parti , & ſimiliter , nam tunc
non eſt neceſſaria appellatio alia , ſed ius
operatur. Quod fallit , quando iudex ita
ſimpliciter , & abſque cauſæ cognitione re-
iecit appellationem,tanquam friuolam,quia
tunc requiritur appellatio alia , cùm aliter 60
videtur

videtur aſſentire, appellationem eſſe friuolam, vt ex Zabarel. & Tuſc. ſuprà dixi ad finem ſecundi argumenti contrariæ partis, & idem ego admitterem, quando iudex ſimilem cauſam in reiectione adiecerit, puta, quia eſt tertia appellatio, & ſimiliter ex identitate rationis c. vltra hos caſus autem appellatio à reiectione neceſſaria non eſt. Philip. Franc. *in c. conſtitutis, colu. vlt. de appella.* ſequitur Capi. *d. deciſ. 34. num. 12.* & eſt text. *in c. ſuper Abbat. de offic. delegati.*

CAPVT XVIII.

A iudice deferente appellationi minimè deferendæ, ſeu etiam ab eo reuocante delationem, procedentéque ad ſuæ ſententiæ executionem, ſeu ad vlteriora: appellationi interiectæ non deferens, vim an faciat. & quid à declarante appellationem à diffinitiua deſertam.

SVMMARIVM.

Per delationem appellationis iudex abdicat à ſe omnimodam iuriſdictionem, & in ſuperiorem transfert. n. 1.

Siue appellatio ſit interpoſita ab interlocutoria ſiue à diffinitiua. ibid.

Siue delatio fiat in caſu appellabili, ſiue etiam vbi erat prohibita appellatio, quia iudex non poterat ad executionem vlteriùs procedere impediente delatione. n. 2.

Delatio appellationis cum clauſula (ſi & in quantum) pendet à iuris diſpoſitione, quia non intelligitur delatum, vbi ius prohibitionem prohibet. n. 3.

Delatio appellationis & inhibitio pariter procedunt in tollenda iuriſdictione, etiam ijs caſibus quibus iudex à quo poterat appellatione non abſtante exequi. n. 4.

Inhibitio ſuſpendit iuriſdictionem iudicis à quo, etiam vbi aliàs poterat exequi, quia ſententia erat priuilegiata. num. 5. vt in exemplis, ibid.

Iudex poteſt pendente appellatione ab interlocutoria merè procedere ante inhibitionem. n. 6.

Iudex appellatione pendente ab interlocutoria habente damnum irreparabile, vel praiudicium, cauſa principali ſuperſedere tenetur. n. 7.

Inhibitio emanata vigore appellationis à merè interlocutoria intimata iudici à quo, impedit proceſſum ad vlteriora, & debet ſuperſedere. num. 8.

Appellationi à delatione appellationis interpoſita à ſententia & iudicio priuilegiato, an ſit deferendum. n. 9.

Delationem appellationis non deferendæ iudex an poßit reuocare. n. 10.

Iudex non poteſt ſemel ad ſe abdicatam iuriſdictionem per delationem reaſſumere. n. 11.

Iudex non poteſt ſemel à ſe abdicatam iuriſdictionem per delationem reaſſumere, etiam de conſenſu partium. n. 12. contrarium n. 57.

Etiam ſi iudex detulerit ſiue expreßè, ſiue tacitè. n. 13.

Deferre appellationi tacitè cenſetur iudex, quando concedit apoſtolos reuerentiales, ſeu remiſſoriales. num. 14.

Delatio tacita inducitur quando iudex dederit ipſa acta pro apoſtolis. n. 15.

Delationis vim habet denegatio apoſtolorum, vel quando iudex requiſitus non tradat illos intra tempus. n. 16.

Delatio appellationis an probetur per verba notarij dicentis, quia iudex benignè recepit appellationem. n. 17. remißiuè.

Delatio an inducatur ex aßignatione termini ad proſequendam appellationem. n. 18.

Iudex à quo etiam poſt delationem poteſt præfigere terminum appellanti ad proſequendum ſiue incontinenti, ſiue ex interuallo. n. 19.

Deferre appellationi & terminum præfigere ad proſequendum non eſt idem. n. 20.

Delatione appellationis minimè deferendæ praecedente, etiam ſine reuocatione poſſe iudicem exequi ſententiam priuilegiatam, qui teneant. num. 21.

Non quod fit, ſed quid fieri debet, eſt attendendum. n. 22.

Delationem reuocare, & iuriſdictionem reaſſumere, atque vlteriùs procedere poteſt iudex, ſi ſententia ſit priuilegiata, ſeu aliàs inappellabilis, contradicente ſcilicet, & appellante appellato, in cuius fauorem eſt denegata appellatio. num. 23.

Rotæ Romanæ determinatio in hoc articulo refertur. num. 24.

Cauſa mercedis non recipit appellationem ſuſpenſiuam. n. 25.

Pars cuius intereſt appellationi non deferendæ ne deferatur, ſi non contradicat, aut appellet à delatione, ipſam iudex proprio motu non poteſt reuocare. n. 26.

Non contradicente appellato cui delatio officit appellationis friuolæ, poteſt iudex à quo ſuper iuſtitia cauſæ validè procedere. n. 27.

Delatio appellationis non deferendæ operatur ſuos effectus non contradicente appellato, cui delatio nocet. n. 28.

Probatio quæ non debuit admitti, admiſſa tamen valet. n. 29.

Delationem iniuſtam poteſt iudex reuocare, & ſententiam priuilegiatam exequi, ſecuta contradictione partis appellatæ, cui delatio officiebat. n. 30.

Delatio appellationis deferenda nullum cauſat grauamen. num. 31.

A delatione appellationis minimè deferenda appellatio licita eſt. num. 32.

Contradictio nulla maior appellatione, quia actui opponitur. num. 33.

In appellatione ab iniuſta delatione appellationis debet inſeri cauſa grauaminis, ſcilicet, appellationem eſſe illo caſu prohibitam. num. 34.

Appellationis denegatio in cauſa eſt magnum priuilegium, vtilitas, & fauor; & iudicium executionem merens longè vberius eſt aliis. num. 35.

A iudice priuante beneficio iuris communis appellatio legitima iudicatur. num. 36.

Appellatio eo ipſo cenſetur iuſtificata, cuius grauamen apparet per ſolas allegationes iuris, vt à ſequeſtro, quod à iure regulariter eſt prohibitum. num. 37.

A reiectione appellationis à iure prohibita interpoſita appellatio non admittitur. n. 38.

Secus ſi ſit in caſu permiſſo interpoſita, quia tunc à delatione non admittitur appellatio. ibid.

Oppoſitum in oppoſito idem operatur, quod propoſitum in propoſito. n. 39.

Iudex non poteſt reuocare interloquutoriam qua eius finitur iuriſdictio, nec illam vlterius poteſt reaſſumere. num. 40.

Quod procedit in iudice delegato declarante ſe iudicem incompetentem. n. 41.

Iudex ordinarius poteſt reuocare interlocutoriam, per quam eius finitur iuriſdictio, & de ratione. num. 42.

Inhibitus iudex poteſt ea facere, quæ tendunt in faciliorem exitum appellationis. n. 43.

Delegatus non poteſt poſt delationem vlterius in cauſa ſe intromittere ante remiſſionem. num. 44.

Executor datus aceeſſoriè puta ad gratiam, poteſt interloquutoriam, qua ſe non iudicem declarauit, reuocare. n. 45.

Principalis cùm durat gratia, per iudicis acceſſoriam pronuntiationem non tollitur ius partis. num. 46.

Matrimonij quæſtio ſi incidat, & remittat laicus iudici Eccleſiaſtico, poterit hanc remiſſionem iterum reuocare. num. 47.

Delegatus non poteſt reuocare interlocutoriam, qua ſe incompetentem declarauit, quod intellige ſuo motu proprio. n. 48.

Appellatione mediante ab interloquutoria qua iuriſdictio eſt finita, poteſt illam delegatus reuocare, & reaſſumere. num 49.

Inhibitionem ſuam ſi iudex reuocat, & à reuocatione appellatur, poterit reuocationem iterum reuocare. n. 50.

Per delationem non expirat radicitus delegati iuriſdictio, ſed eius exercitium tantùm retenta potentia & habitu. n. 51.

Violentiam adeſſe decernet Senatus, ſi iudex non deferat appellationi ab iniuſta delatione appellationis prohibita, & minimè deferendæ. num. 53.

Sed hoc caſu potiùs cadit tertium genus decretorum, ſcilicet, que reaſſumiendo la iuriſdicion y reponiendo lo hecho no haze fuerça, &c.

Conſtante contradictione partis appellatæ poteſt iudex delationem reuocare, & reaſſumere. ibidem.

Delationem iniuſtam non poteſt iudex reuocare, non interueniente contradictione aut appellatione partis appellatæ, cui nocet delatio, nec tunc poteſt reaſſumere iuriſdictionem. n. 54. & 56.

A reuocatione iniuſtæ delationis non præcedente contradictione partis appellatæ, poterit idem appellans iterum appellare. n. 55.

Iudex qui detulit appellationi ab interlocutoria, poterit de conſenſu partium delationem reuocare. n. 57.

Et etiam de ſolo conſenſu partis appellantis à delatione. n. 58.

Boſſius, dum dicit, iudicem deferentem appellationi prohibita & non deferendæ poſſe delationem reuocare, & exequi ſententiam, loquitur contra communem opinionem, ſi non præcedat contradictio delationis. n. 59.

Menochius non firmat pedes in ſua aſſertione contra communem. n. 60.

Delationem appellationis factam per vicarium de cauſa cognoſcentem, non poteſt Epiſcopus reuocare. & de ratione. n. 61.

Duobus iudicibus procedentibus alio non deferente, alio deferente, poterit iſte, anteaquam ille deferat, iterum ſuam delationem reuocare. num. 62.

Vno iudice delegato deferente, altero non, an ille poſſit pœnitere. num. 63.

Et an vno iudice delegato perſiſtente in ſua voluntate delationis, poſſit non deferens in cauſa procedere. n. 64 remiſſiuè.

Et quid quando vnus ſine altero iuxta formam reſcripti procedere poteſt. ibid.

Delatio non legitimè facta non abdicat à deferente iuriſdictionem, imò vnus iudex poteſt pœnitere ante delationem alterius. n. 65.

Iudices ordinarij pares aut diſpares vno deferente an alter poſſit procedere. n. 66.

Cognitio an ſit appellationi deferendum nécne, vel an appellatio ſit nulla, vel an ſit interpoſita, intra terminum, vel an ſit deſerta, ad quem iudicem ſpectet, remiſſiuè. n. 67.

A ſententia ſuper deſertione appellationis interiecta appellationi an ſit deferendum. n. 68.

Appellans ſi nunquam iudicem ad quem adiuit, iudex à quo poteſt de deſertione cognoſcere. num. 69.

Appel

Appellatione introducta coram iudice ad quem, de quo per appellantem docetur, non iudex à quo, ſed ad quem de deſertione pronuntiabit. num.70.

Actorum tranſportatio niſi aduerſarius intra legitimum tempus citetur, non excuſat à deſertione. num.71.

Sufficit tamen vt de tali deſertione ſuperior cognoſcat.num.72.

Deſerta vt declaretur appellatio, debet pracedere cauſa cognitio. num.73.

Sententia per deſertionem tranſit in rem iudicatam. num.74.

Appellans debet citari ſuper articulo deſertionis, cùm poßit de legitimo impedimento docere, atque executio impediatur. num.75.

Citationem non eſſe neceſſariam in declaratione deſertionis, qui teneant. num.76.

Sententia executio ob deſertionem quomodo ſit petenda, & de eius praxi. num.77.

Terminis tranſactis, appellanti aßignatis ad docendum de diligentiis circa appellationem factis (& qua ſint remißiuè) expediuntur executoriales.num.78.

Executoriales expediuntur etiam non facta declaratione expreſſa ſuper deſertione num.79.

Deſertio cauſſata ex non interpoſita appellatione, non eget declaratione expreſſa.num.80.

Iudex delegatus tenetur expreſſè declarare ſuper deſertione ante executionem.num.81.

Iudex poteſt cauſatiuè declarare ſuper deſertione, cùm declarat expediendo executoriales. num.82.

Aloyſius Riccius reprobatur, qui declarationem ſuper deſertione eſſe neceſſariam affirmat. num.83.

Pronuntiationem ſiue tacitam, ſiue expreſſam, ſuper deſertione pracedit citatio partis, & eius exceptionum examinatio. num.84.

Appellationi à deſertionis ſententia deferendum eſſe, qui teneant. num.85.

A deſertionis ſententia appellationi non eſſe deferendum, qui teneant.num.86.

l. quoniam nonnulli. C.de appella. ponderatur & interpretatur. num.87.

Dictio (mox, illico, ſtatim,) & ſimiles excludit appellationem, quia requirit celeritatem. num.88.

l. ſi contra. C.de appella. & l.ſi.§.illud C.de tempor. appella. interpretantur. num.89.

Per verba hac (ſententia firma remaneat, & executioni mittatur) ſublatam appellationem ſuſpenſiuam intelligi. num.90.

Verba hac (ſententia ſortiatur effectum ſuum) tollunt appellationem ſuſpenſiuam.num.91.

Sententia per deſertionem tranſit in rem iudicatam, qua executionem deſiderat. num.92.

A re iudicata non appellari iura clamant. num.93.

Sententia quando per deſertionem tranſiuit in rem iudicatam, fingit lex ab initio non fuiſſe appellatum. num.94.

Contradictio, ſi per diſpoſitionem remouetur, intelligitur etiam appellatio remota. num.95.

Deſertor appellationis non auditur ampliùs appellans. num.96.

Terminum alicui prefixum ad aliquid faciendum labi permittens, illi cenſetur renuntiare. num.97.

Audientia vbi alicui denegatur, cenſetur etiam denegata appellatio. num.98.

Amador Rodrig. fundamentum ſubuertitur. num.99.

Tridenti. permittit appellationem ab interlocutoria habente vim diffinitiua. n.100.

Sententia ſuper deſertione habet vim diffinitiua. num.101.

Sententia ſuper deſertione continet damnum irreparabile.num.102.

De pluribus difficultatibus materiam deſertionis concernentibus, vide num. 103. vbi remißiuè.

Iudici à quo, an iudici ad quem pertineat rem iudicatam exequi, & executoriales expedire. n.104. remißiuè.

FORTIS eſt vt mors delatio, cuius
ſiquidem potentia illius eſt effica-
ciſſimi effectus, vt ſi appellationi
per aliquem interiectæ à ſentētia, ſiue inter-
loquutoria ſiue diffinitiua detulerit iudex,
abdicat à ſe omnimodam iuriſdictionem in
illa cauſa, eámque ſtatim in ſuperiorem de 1
appellatione cogniturum transfundit, non
ſolùm in iis cauſis, articulis, & negotiis, in
quibus à iure appellatio admittitur, deferré-
que iubetur, verùm generaliter in cunctis
aliis omnibus iudiciis priuilegiatis, in qui-
bus appellatio vel prohibita eſt, vel aliàs non
admittitur quoad ſuſpenſionem, quorúm-
que appellationi nec ius defert, nec ſit à iu-
dice deferendum (quæ nos à principio hu-
ius tract. vſque in finē tractauimus) quoniam
etſi iudex de iure deferre, non teneatur; ta-
mē de facto, ſi voluerit, deferre appellationi
ſiue iuris ignorantia, ſiue voluntate propria,
abſque iuriſdictione penitus remanet, eaque
caret omnino, eùm ad ſuperiorem deuolui-
tur, ſúntque ei ligatæ manus in tantum, vt
ampliùs ſententiam ſuam exequi nequit, 2
quantumuis eadem appellatione non obſtan-
te priùs exequutioni mandare poterat, eſt
text. elegans & expreſſus *in c. cum appellationibus friuolis, de appellatio. lib.6.* vbi hanc
concluſionem ita notant, & commendant
Ioan. Andr. Domi. & Ancara. & per illum
text. ita eum tenent Bar. *in l. conſtitutiones. num. 3. in fin. verſic. quaro quod ſi ius, ff. de*

appellatio. & ibi etiam Angel.n.3.Immol.n.1.
verſ. & adde ſecundùm Ang. Immol. colu. ſi in
ſi. verſ. & ideo index. Salicet.in l. addictos n.4.
in ſi. C. de appellatio. Philip. Franc. in c.Roma.
§. ſi autem num. 5. verſ. quando tamen index à
quo, de appella. in 6.Roman in l. Pantoninus §.
rei perduellionis n. 1. in ſi. ff. de acquir. heredit.
verſ. & poſito pro conſtanti. Auguſt.ad Angel.
de maleſic. in verbo, præſente dicto Caio, &c.
poſt num.21. ad medium verſ. & de materia.vbi
dicit hoc dictum fuiſſe originale Bald.in l.1.
C. de confeſſ. Carrer. in practi. crimi. in prin.
tract. de appella. §. vltimus eſt num. 2. Follet.
in pract.crimi. 1.p.2.p. verbo, & ſi confitebuntur
num. 66. verſ. item procedunt el 2. Lancelo,
Robert. de atten. 2.p. cap.12. limi. 1. num.66.
& num.80. Aufret.in additio.ad Capell.Tholoſ.
deciſ. 176. ad medium verſ. & de materia. Roland.
à Valle conſ.77. viſo à num.1. cum ſeqq.
lib.2. Anto. Gom. variar. reſolu. lib.3. cap.13.
num.32. Ozaſc. Pedemon. deciſ. 131. num. 10.
Pariſius conſ.106. incipit Boniſac. à num.5. &
à num.24. lib.4.Proſper Farin.in practic.crimi.
q.101. num.106. tom.3. Sigiſmund. Eſcac. de
iudic. cauſ. ciuil. & crimi.&c. lib.1.c.97.n.124.
& loquendo in delatione appellationis interpoſitæ
à ſententia lata ſuper poſſeſſorio
adipiſcen. ex l. ſi. C. de edicto diui Adri. & in
remedio recuperandæ idem affirmat Bal. in
l. poſt ſententiam num. 4. verſ. pone ergo, C. de
ſent. & interloquutio. omni iudi.quem ſequuntur
Alexan. num.2.in ſi. lib.3. Iſſ. in l.3.colu.2.
C. de bonorum poſſ. ſecundùm tabul.& idem Iſſ.
in conſ. 187. colu. 2. verſ. quintò facit. & colu.
antepenul. verſ. ſextò fallit, lib. 2. Socin. iun.
conſ.18. num. 8. lib. 1. Natt. conſ. 566. num. 5.
lib.3. Menoch. de adipiſcen. poſſ.rem.4.n.868.
& idem de recuper. poſſ. rem. 9. à num 331.
Roland. à Valle d. conſ.77.num.1.lib.2. Anto.
Gom.in l.45.Tauri num. ſi. in limitatione 5.

3 Hæc tamen notabilis concluſio procedit,
quando iudex ſimpliciter appellationi
detulit, ſecus autem quando cum clauſula
(ſi, & in quantum de iure admitti poteſt)
qua quidem clauſula frequenter vti iudices
aſſolent, quæ operatur, vt ſi de iure admittenda
ſit, & deferendum, delatum cenſeatur,
ſecus autem ſi deferri de iure non
debeat, quia non intelligitur ei delatum, ſed
omnino à iure delatio pendet. Bat.in l.edicta
colu.17. C. de edendo. Angel. conſ. 207. colu.3.
verſ. non obſtat.Roma. conſ.501.colu.2. Peruſ.
in c. ſæpe colu. 2. de appellatio. Feli. in c.cum contingat
colu. 3. de off. deleg. Soci. conſ. 18. colu.
penult. lib.1. Alciat. conſ.409. num.3. Modet.
in adnotatio. ad Aeguid num.168. Alciat. conſ.
48. in hac attentatorum cauſa num.4 lib.6.Plot.
in l. ſi quando num. 159. C. vnde vi. Socin.
conſ. 47. num.6. lib.4. Lancelot. de attenta. 2.
p. cap.12. limi. 1. num.83. Rui. conſ. 61. in lite
num.27. lib.5. Marant. in Specul. in q.2.3. p.6.
par. prin. num. 200. Roland. à Valle vbi proximè
num. 18. Meno. vbi ſuprà de adipiſ. poſſ.
rem.4. num.868. & de recuper. d.rem.9.n.331.
Natt. conſ. 566. num. 5. lib. 3. Octaui. deciſ.
Pedemo. 5. num.9. verſ.nec obſtat clauſula.Grat.
conſ. 26. num. 211. Pet. Calephati. inter conſilia
matrimon. lib. 1. conſ.76. in cauſa num. 17.
Lancelot. Conrad. de prætore §. 2. de offic.
præto. in cauſ. ciui. in cauſſa de appella.n.10.

In delatione autem ſimpliciter facta, cùm
iudex iuriſdictione careat, nimirum, vt nequeat
ſententiam à ſe latam, aliàs priuilegiatam,
ſeu inappellabilem, executioni de- 4
mandare, quemadmodum accidit inhibitione
emanata vigore appellationum ab iis
caſibus emiſſarum, nam quoad effectum
ſuſpendendi iuriſdictionem iudicis æquiparari
videtur, appellationis delatio, & inhibitio,
vt poſt Bart. in l. eius qui num. 5. de
appella. recip. tradit Petr. Anto. Auguſt. in
conſ. 47. gerens ſub num. 2. lib. 3. Lancelot.
de attenta. 2. p. cap. 12. limi. 1. num.78. quia
delatio abſque inhibitione aliqua ſibi manus
dicitur ligaſſe iudicem, Roland. à Vall.
d. conſ. 77. ſub num. 2. quoad huiuſmodi ſiquidem
ſuſpenſionis effectum idem operatur
delatio, quod inhibitio, & econtrà. nam
quemadmodum per delationem iudex non
poteſt exequi ſententiam, etiam in cauſis
priuilegiatis, ita pariter licèt iudex minimè
detulerit appellationi à iure prohibitæ minùs
legitimæ, aut friuolæ, & ſimilibus, &
licèt poſſit iis caſibus ad vlteriora procedere,
& ſententiam exequi abſque attentatorum
periculo, ex his quæ nos ſuprà hac 3.
p.cap.13. ante ſi. tamen ſi huiuſmodi appel- 5
lationis virtute ſuperior expediat inhibitionem
in iudicem à quo, non poterit vlteriùs
in cauſa procedere, nec exequi, quia caret
iuriſdictione, facit text. in c. Romana. §. ſin
autem de appella. lib. 6. notatur in c. non ſolùm
eodem tit. Innocent. Immol. & Franc. in c.
paſtoralis §. præterea num. 5. de appellat. verſ.
quartò operatur. & verſ. 5. operatur. Lanfr.
in c. quoniam contra. verſ.interloquutoria.fol.31.
Minſing. cent. 1. deciſ. 3. incipit quando commiſſa.
Cardi. in clem. 1. de iur. patro. q. 16. ad
med. ſequutus Laurent. ibi, Philip. Franc. in
c. vt debitus honor num.47. verſ. quid autem de
appella. Stephan. Aufr. in additio. ad Capell.
Tholoſ. deciſ. 50. ad med. Guid.Papæ conſ. 69.
in prin. num.12. quem ſequitur Additio. ad
eum in deciſ. 113. verb. dic, quod non. Acorambo.
deciſ. 53. incipit Rota. Franc. in c.bona
num. 40. verſ. ſeptima conclu. de appellat. qui
omnes loquuntur vel de appellatione friuola,
aut à poſſeſſorio, aut in notoriis, aut vbi
eſt

eſt onerata conſcientia, aut in actibus extra-
iudicialibus, & aliis iudiciis priuilegiatis, in
quibus exequutionem impedit inhibitio,
cauſæ tamen cognitione præcedente expe-
dita, vt probant infiniti à nobis ſuprà citati
hac 3. p. c. 14. ad finem à num. 68. & alibi
paſſim.

6 Et facit inſuper, quia licèt aliàs per ap-
pellationem à ſimplici, & non qualificata in-
terloquutoria non ſint ligatæ manus iudi-
cis, quin poſſit ante inhibitionem ſuam exe-
qui ſententiam, & in cauſa procedere, *c. non*
ſolùm, de appella. in 6. Guido Papæ *deciſ.* 436.
num. 9. *verſ. ſecundo quaro.* Philip. Franc. *poſt*
alios in c. ſuper eo num. 6. *& ſeqq. de appella.*
Neuizan. *conſ.* 6. *num.* 15. Beroius *conſ.* 106.
num. 8. *& ſeqq. lib.* 3. Conrad. *in pract. de offic.*
prat. in cauſſ. ciui. in c. de appella. num. 21. *verſ.*
20. Lancelo. *de attent.* 2. *p. c.* 12. *limi.* ... *n.* 1.
& ſeqq. Farina. *in practi. crimi. tom.* 2. *q.* 38.
7 *n.* 11. niſi ſit in interloquutoria habente vim
diffinitiuæ, vel damnum irreparabile, in gra-
uamine aliàs qualificato, quia appellatio
tanquam legitima ſuſpendit iuriſdictionem,
vt nullo modo procedatur, & iudex renetur
ſtatim in cauſa ſuperſedere ex iis, quæ nos
exactè ſuprà 2. p. c. 1. à prin. tamen inhibi-
tione emanata præſentata, & intimata iudi-
ci à quo, etiam in merè interloquutoria pro-
8 cedere non poteſt, ſed in cauſa tenetur ſu-
perſedere, notat poſt Franc. Lancelo. *d. limi.*
1. *num.* 104 *& n.* 60. Baiar. *in additio. ad Cla-*
rum in pract. cri. §. *ſi q.* 64. *num.* 85. Bal. *in*
rubr. commi. vel epiſt & in l. generaliter §. *ſed*
iuramento colu 2. *verſ. ſed quid ſi eſt talis, C. de*
rebus credi. Angel. *de maleſi. in verb. quod fa-*
ma publica. num. 100. *verſ. aduertas tamen.* Iſſ.
in l. 1. *num.* 73. *ff. de offic. eius.* Carrer. *in pract.*
crimi. 2. *tract. de indic. & tortu.* §. *circa quintum*
num. 21. Brun. *de indic. & tortu.* 2. *p. q.* 5. *n.* 14.
Carelianus Cotta *in ſuis memoralibus, ſuper*
verb. appellatione interpoſita, nihil ſit nouan-
dum. Guid. Papæ *deciſ.* 74. latè proſequitur
Farina. *vbi proximè num.* 12.

Quibus præmiſſis faciliùs patebit reſolu-
9 tio noſtra ad illam celebrem, & difficilem
(licèt frequentem) quæſtionem: an appel-
lationi per appellatum interpoſitæ à iudice
deferente appellationi per aduerſariũ emiſ-
ſæ in caſu, ſeu iudicio priuilegiato, puta ſu-
per alimentis, poſſeſſorio, congrua, vel aliàs
inappellabili, non deferens vim faciat, & an
poſſit reaſſumendo iuriſdictionem, ad ſen-
tentiæ exequutionem deuenire. In quo ar-
ticulo quòd non poſſit appellari, nec iudex
exequi, facit proximè relata doctrina, quòd
per delationem iudex adeò omnem iuriſdi-
ctionem à ſe abdicat, vt tenearur ſuperſede-
re in cauſa; & exequutione ſuæ ſententiæ,
cui aliàs non deferens, poſſet exequi licitè
ex authoritatibus tot dictis.

Quod quidem adhuc, & maximè proce- 10
dit, etiam ſi iudex delationem appellationis
reuocauerit, quoniam illam nullo modo re-
uocare poterit, poſtquam ſemel detulerit, vt
poſt Geminianum *in c. cum appellationibus*
friuolis, §. *ſi verò iudex colu* 1. *de appella. in* 6.
tradit Petr. Anton. Auguſ. *in conſ.* 47. *num.* 3.
lib. 3. Lancelo. Robert. *de attenta.* 2. *p. c.* 12.
limi. 1. *num.* 80. *in ſi.* vbi dicunt, quòd ſi in-
dex appellationi etiam friuolæ detulerit,
non poterit delationem reuocare, tenent
etiam Ioan. Andr. *in d c. cum appella.* & idem
Ioan. Andr. *in c. conſtitutis* 2. *in verbo confirma-*
uit, de appella. Immol. *in c. cum ceſſante colu.* 4.
in ſi. Philip. Franc. *ibi colu.* 3. *in ſi. verſ. quintò*
limita. de appellat.

Nec huiuſmodi iuriſdictionem abdica- 11
tam à ſe, poteſt iudex iterum reaſſumere,
cùm ſit in ſuperiorem tranſlata. Archidia. &
Ioan. Andr. *in c.* 1. *colu.* 4. *de appell. lib.* 6. Ioan.
Faber, & alij *in l.* 1. *C. ſententiam reſcindi non*
poſſe. Henric. Bohic *in c. in literis colu.* 1. *de*
offic. delegati. & c. ex literis, de matrimo contra.
inter ecclеſ. Henric. Bouer. *in ſingulari* inci-
piente *ſententia q.* 17. Roma. *conſ.* 501. *vt de-*
clarationem in ſi. primi dubij, Syluester *in ſum-*
ma, in verbo ſententia q. 3. Rebuf. *in l. quod iuſ-*
ſit, num. 81. *de re iudi.* nec etiam eam poteſt 12
reaſſumere etiam de conſenſu partium, niſi
cauſa ſibi per iudicem ſuperiorem iterum
remiſſa ſit. Rot. *deciſ.* 70. *aliàs* 8. quæ incipit,
item ſi iudex de appella. in nouis. & facit *c. ſi-*
gnificantibus de offic. delegati, & deciſ 49. *aliàs*
363. *ex hoc, de appella. in nouis.* vide infrà 13
num. 57. quod etiam procedit, quando iu-
dex detulerit ſiue expreſsè, ſiue tacitè. Bal.
& Decius *in d. c. cùm ceſſante*, & alij ci-
tandi.

Et tunc iudex cenſetur, tacitè appella- 14
tioni detuliſſe, quando dediſſet apoſtolos
reuerentiales, ſiue dimiſſoriales, ſecundùm
Archidiaconum *in conſ.* 1. §. *in quibus, de ap-*
pella. lib. 6. Domi. *in c. vt ſuper. illo tit.* Cardi.
in clem. 1. §. *verum q.* 4. *de appella.* Bohic *in d.*
c. in literis, colu. 1. Rebuf. *in l. quod iuſſit n.* 82.
ante ſi. de re iudi. item etiam quando iudex 15
ipſa acta proceſſus dederit pro Apoſtolis.
Rot. *d. deciſ.* 8. *aliàs* 70. *de appell. in nouis.*
Lancelo. *de attent.* 2. *p. c.* 12. *limi.* 1. *num.* 76.
vbi *num.* 77. dicit idem eſſe nihil reſponden-
do de apoſtolis, vt in caſu quem vocat pul-
chrum, traditum à Lapo *allegatio.* 124. *fa-*
ctum, verſ. ſed contrarium. item denegatio 16
apoſtolorum, vel quando iudex requiſi-
tus non tradiderit intra tempus, habet vim
delationis appellationis, text. eſt *in cap. vt*
ſuper, & cap. ab eo. de appellationibus, lib. 6.

renet

tenet Ioan. Andr. latè *in c. cùm ceſſante, de appella.* idem ipſe & Petr. de Ancara & Domini *in d. c. vt ſuper.* quos ibi refert Philip. Fran. *num.* 5. & idem *in c. cum appellationi.* §. *ſi verò ſub num.* 5. *de appella. lib.* 6. item quando quis à iudice vel ab aliquo appellare fuit prohibitus ſubſtitit, per eum habetur appellatio per admiſſa, Petr. de Sur. *in l.* 5. *C. de relatio.* & per eum Bertachi. *in reperto. verbo appella-*
17 *tio admittitur, in prin. verſ.* 7. & an delatio probetur per verba notarij dicentis, quia iudex benignè recepit appellationem, *&c.*) vide eundem *ibi in fi. verſ. penult.* Speeul. *in tit. de appella. friuol.* §. *ſi verò n.* 10. *& ſuprà de appella.*
18 Nec per aſſignationem termini appellanti ad proſequendum appellationem, videtur iudex deferre appellationi, quia ſunt diuerſa, ſiquidem iudex etiam poſt delationem appellationis, licèt non poſſit ad vlteriores
19 actus procedere, poteſt tamen tunc terminum præfigere, ſiue incontinenti, ſiue ex interuallo. Rota *deciſ.* 50. *aliàs* 356. *ſi appell. de appella. in nouis.* Mill. *in reperto. verb. iudex qui detulit. fol.* 175. Lancelo. *vbi proximè n.* 86. *& ſeq* & dicit Cardi. *in clem.* 1. *quæſt.* 2. *de del. & contuma.* Bertachi. *in reperto. verbo, appellatio admittitur. verſ.* 19. *abſque additioni.* vbi dicunt, quòd appellationi deferre, & aſſignare terminum ad proſequendam appellationem non ſunt idem. facit etiam Franc. *in c. cum appellatio.* §. *ſi verò. num* 8. *de appella. in* 6. vbi reſpondetur ad illam difficultatem,
20 quòd cùm iudex defert appellationi, caret iuriſdictione ad præfigendum terminum. Ex quibus igitur probatur, quòd iudex poſtquam detulit, non poterit reuocare delationem, nec ad executionem procedere, nec iuriſdictionem reaſſumere. ergo fruſtra appellari poterit.

Pro contrario autem, ſaltim quando iudex appellationi non deferendæ, & à iure
21 prohibitæ detulit, quòd poterit etiam alia non præcedente reuocatione delationis procedere ad vlteriora in cauſa, & exequi ſententiam, aliàs priuilegiatam, & appellationem non permittentem, tenet Æguid. Boſſ. *in practi. cri. tit. de appella. num.* 26. loquens in criminalibus, in quibus iure prohibita reperitur appellatio, nam ſi ei detulerit iudex, poterit nihilominùs executionem ſententiæ facere, cùm delatio non poſſit contra ius operari. idem opinatur Meno. *de adipiſ. poſſ. rem.* 4. *num.* 808. *in fi.* loquendo in poſſeſſorio, *ex l. fi. C. de adicto diui Adr.* quod ſi iudex detulerit appellationi, debet hæc delatio ad ius referri, vt intelligatur quoad deuolutionem, non quoad ſuſpenſionem, & ſic poterit ſententiam exequi. quia vt ipſe dicit, ſi expreſſim iudex (qui legis eſt miniſter) non poteſt expreſsè hanc executionem impedire, minùs poteſt eam impedire tacitè, deferendo appellationi. Facit inſuper Rotæ *deciſio* 58. *aliàs* 412. incipit *ſi appelletur num.* 3. *de appella. in nouis.* dum dicit, quòd ſi appel-
latio friuola per iudicem fuerit de facto ad- 22
miſſa, illud non ſit curãdum, quia non quid fit, ſed quid fieri debet; eſt attendendum. cuius deciſionis verba refert Vital. *in tract. de clauſul. in clauſul. nihil nouari appell. penden. num* 25.

Quid autem in tanto conflictu ſit dicen- 23
dum, adnectam libenter, mediam viam eligens, vt ſcilicet tunc poterit iudex, qui appellationi à iure prohibitæ, & non deferendæ detulit, delationem reuocare, reaſſumere iuriſdictionem, ad vlteriora procedere. & ſententiam à ſe latam exequi; quando pars appellata (illa ſcilicet quæ ex prohibitione appellationis intereſſe habet) conqueſtus contradixerit, & delationem impugnauerit, appellando ab ea, aut aliàs. iſta eſt elegans doctrina Afflict. *ſuper conſtitutionibus Regni tit. de defenſis impoſit. n.* 8. *fol* 63. *& in vſibus feudorũ tit. quæ ſint regalia. in verb. & bona committentium crimẽ, n.* 125. *& fol.* 125 & optimè proſequitur Cæſar Contar. *in repeti. l. vni. C. ſi de momen. poſſ. fuer. appell. limi.* 13. *num.* 4. idem affirmant Hiero. Gabr. *conſ.* 35. *volu.* 5. Barti *deciſ.* 41. *n* 12. Hondedeus *conſ.* 22. *num* 48. *lib.* 2. & per Afflict. & Cæſ. Contar. *vbi proximè*, ita eleganter decidit, eóſque ſequuta eſt Rota in vna Maceraten. mercedis Lunæ 6 Februarij 1584. quæ eſt *deciſio*
774. *p.* 1. *diuerſo. in ſeqq. verbu*: Domini ſtante 24
reſolutione in hac cauſa facta, quòd cauſa mercedis, de qua agitur, non ſit appellabilis; tenuerunt, appellationem ex eo, quòd index à quo illam admiſit, & Apoſtolos reuerentiales dedit; non fuiſſe validam. concluſerunt etiam, decretũ relaxationis mandati non fuiſſe nullum eo eo, quòd idem iudex deferendo appellationi, & dando reuerentiales, abdicauit à ſe omnem iuriſdictionem, eámque transfudit in iudicem ad quem, quia huiuſmodi admiſſio, delatio, & datio reuerentialium non poſſunt operari validitatem appellationis, & nullitatem decreti relaxationis mandati, ſtante oppoſitione partis, reſultante ex memoriali porrecto Sanctiſſimo D. N. vbi ſupplicat, ordinati iudici à quo, vt faciat, ſibi ſolui mercedem, & expenſas. Tunc enim appellatio admiſſa per iudicem à quo, eſt valida, & tunc eius delatio appellationis operatur abdicationem iuriſdictionis; quando pars non opponit, & ſecus ea opponente, vt per Afflict. *&c.*) quæ deciſio elegantiſſima eſt, caſu per illam ſuppoſito, ſcilicet quãdo fuit delatum

appellationi

appellationi. quam non admittit cauſa de
25 qua ibi, quoniam cauſam mercedis appellationem non recipere quoad ſuſpenſionẽ, diximus latè ſuprà hac 3. p.c.2. ad fi. vbi ad idẽ adduximus Rotã *deciſ.764. eadem p.1. diverſ.*

26 Ex quibus quidem ſequitur, quòd ad hoc vt iudex poſſit iuriſdictionem reaſſumere, queat, & executionem ſuæ ſententiæ facere, pendente appellatione à iure prohibita, cui detulerat; neceſſariò requiritur partis appellatæ appellatio, ſeu alia quævis contradictio, reſiſtentia, & repugnatio, ſecus ſi non contradicat appellans, nec repugnet, quia tunc iudex ex proprio motu aſſumere, non queit iuriſdictionem, quam à ſe per delationem etiam iniuſtam abdicauit ex ſupradictis, pro quibus & pro deciſione Rotæ facit, quòd ſi appellatio, quæ de iure tanquam friuola non fuiſſet admittenda, fuiſſet de facto admiſſa, non contradicente ta-
27 men appellato, cui admiſſio officit. nam ſi fuiſſet coram iudice ad quem in cauſa proceſſum per partes, poterit iudex cognoſcere, & pronuntiare ſuper iniuſtitia, vel iuſtitia ſententiæ vigore appellationis, tradit Innocent. *in c. cùm dilecta de reſcript. & in c. cum Bertol. de re iudic.* quem ſequuntur Immol. & Butriga *in d. c. cùm dilecta.* & poſt Bal. Roman. Feli. & alios, de quibus per eum tradit eleganter Lanfran. *deciſ. 244.* incipit, *& ſi appellatio admitti non debuit*, Lancelo. Robert. *de attenta. 2. p. c. 12. limi 6. à num. 27.* qui mirabiliter ad propoſitum *in num. 36.* dicit, quòd poſtquam appellatus ille comparuit coram iudice ad quem, & abſq; reclamatione ipſius fuit in cauſa proceſſum, illa appellatio, quæ de iure non ſubſiſtebat, videtur per eum approbata, & ob eius approbationem videtur,
28 quòd debeat producere ſuos effectus, ſicut aliæ appellationes, & conſequenter in validitatem eorum, quæ ea pendente fuerint facta. Pro quo etiam eſt deciſio Biſig 71. *aliàs 30. an ſub exequutore, de appellatio. n 5*, ibi, præſertim propter conſenſum partis appellatæ.) vbi loquitur in appellatione friuola admiſſa non reſiſtente parte appellata. faciunt quæ Innocent. & Philip. Franc. *in c. ſæpè* per illum *tex. in 2. nota. n. 3. de appella.* & Lanfr. *vbi proximè d. deciſ. 244.* adducit illud ſimile probationis, quæ licèt non debuit admitti, ad-
29 miſſa tamen valet, poſt Bal. Alexan & alios ab eo citatos, ex quibus quidem non parum fulcitur, comprobatúrque deciſionis Rotæ, Afflict. & ſequacium doctrina, vt data partis contradictione, aut appellatione à delatione appellationis iure reprobatæ, poſſit idem iudex reuocando delationem, reaſſumere iu-
30 riſdictionem, & ad executionem ſententiæ priuilegiatæ procedere.

Quare cùm ad hoc neceſſaria ſit contra- 31
dictio (imò ſufficiat) vt non obſtante delatione appellationis de iure non deferendæ (quoniam ſi ſimus in actibus, in quibus iudex deferre tenetur; nullum cadit dubium, nec noſtra difficultas, quia cùm ob delationem nullum poſſit conſiderari grauamen, data iuris permiſſione, nulla etiam poteſt admitti appellatio) iudex qui detulit reaſſumendo queat, priuilegiatam ſententiam exequi, ex hactenus dictis, multò magis ad- 32
mittetur appellatio ab huiuſmodi delatione ex Afflicto, Cæſare Contar. *vbi ſuprà*, & ex deciſione aliorũq;, cùm appellatio ſpecies ſit contradictionis, imò nulla maior appellatione contradictio, quia grauamini, & ſenten- 33
tiæ, à qua emittitur, directè opponitur, & reſiſtit, ex titulis de appellationibus, in iure ciuili & canonico, optimè poſt alios plures Roland. à Valle *conſ. 22. num. 32. volu. 2.* quod ampliùs probatur ex Bartholomæo Socino *in regul. 39. fall. 4.* qui poſt Bald. *in l. vni. C. ne liceat in vna eadémque cauſa tert. prouo. num 6. & 7* & Ioan. Monach. *in c. cupientes, de electione lib. 6.* dicit, quòd ab interlocutoria, qua iudex pronuntiat, deferendum eſſe appellationi, poteſt appellari, intelligendus quando defertur appellationi, cui ius nõ defert, quia quando ius defert, & permittit appellare, nullum eſt grauamen, & ſic iniuſta appellatio à delatione, ſecundùm quæ dicta ſunt, & ita etiam omnium intelligẽdi ſunt Ruginel. *tract. de appella. §. 2. c. 3. num. 74.* Eſcacia *de appella. quæſt. 17. limi. 47. memb. 1. num. 106. & ſequenti.* Aſin. *in praxi §. 31. c. 18. limi. 4.* dum ſimpliciter & indiſtinctè aſſerunt, quòd quando iudex pronuntiat deferendum eſſe appellationi, poſſe à tali interlocutoria appellari; procedunt tamen, quando defertur appellationi iure reprobatæ, & minimè deferendæ, ſecus autem è conuerſo, vbi appellatio permittitur, cui etiam ipſo iudice tenuente ius tacitè defert, text. expreſſus *in l. 1. ff. nihil nouari.* & latiùs *c. præcedenti ante ſi* prout etiam loquuntur Bal. Ioan. Monach. dum dicunt, quòd in hac appellatione à de- 34
latione, debet inſeri cauſa grauaminis, vt appellatio admittatur, quia ab huiuſmodi interlocutoria non appellatur niſi ratione grauaminis, ac ideo non grauatus à iudice, non appellat, quaſi dixerint, quòd iuſtitia appellationis à delatione, pendet à ſuo primo mobili, ſcilicet an delatum ſit appellationi, de iure non deferendæ, vel an ei iudex deferre tenebatur, vt in hoc vltimo caſu tanquam non grauatus non appellet appellatus.

Et inſuper quoniam hoc priuilegium, hęc vtilitas, hic fauor à iure conceſſus exequendi ſententiam, pro me latam non obſtante

35 appellatione, imò ea pendente ex aduerſo
interiecta non expectatis tribus conformi-
bus, vt minimè deferatur, atque eius exe-
cutio maximi quidem momenti eſt, & non
modicæ, ſed ſummæ vtilitatis, & iudicia
hanc prærogatiuam habentia, longè vbe-
riora commodioráque, conſiderabtur, aliis
illa carentibus; vt firmant Cæpol. cautel.81.
quando quis. Neguſant. in tract.de pignorib. p.
vlt memb.vlt.n.26. Gomez in §.item Seruiana.
num.36. institu.de actio. Roland. à Valle conſ.
34.num.2.lib.1. Meno.de adipiſcen.poſſ rem.3.
num.7. Natt.conſ.532.à num.2. & ſuprà, dici-
túrque appellatio beneficium iuris, ſecun-
dùm Andr. Gaill. tract.arreſ.cap.11.num.19.
fol.mihi 388. & ſic hac ſumma vtilitate, hóc-
que beneficio, & priuilegio iure communi
inducto, priuando iudex per delationem
appellationis, iniuſtum eſt grauamen, iu-
36 ſtáque appellatio, quia à priuante beneficio
iuris communis legitima iudicatur, l.1. §.ſi
quis tutor ff. quando appellandum ſit, l. excuſa-
tiones, C..de excuſ.tutorum.l ſi quis pronocatione,
C. de appella. diximus ſuprà c. præcedenti. à
n.46. comprobant etiam quæ infrà 4. p. c.7.
à num.10. & ſequentibus.

37 Et quia eo ipſo iuſtificata cenſetur appel-
latio, quando grauamen verificatur, con-
ſtátque per ſolas allegationes iuris, puta,ap-
pellatio à ſequeſtratione fienda,quę eſt pro-
hibità, conſtat ſiquidem de veritate graua-
minis iuris diſpoſitione,& eius præſumptio-
ne, & ideo ſtatim dicitur iuſtificata appel-
latio, niſi per aduerſarium contrarium pro-
betur, ita Bal.in l.in maioribus.C. de his quibus
vt indig.Innocent in c.2.in fi.de oper.noui nun-
tia. Immol. in c.interpoſita colu.2. de appella. &
ibi latè proſequitur hunc articulum Philip.
Franc.colu.3. per totam, & faciunt à contra-
rio ſenſu omnia, quæ ſuprà c. præcedenti
38 adduximus, vt à reiectione appellationis
emiſſæ in caſu à iure prohibito, appellatio-
ni, tanquam minùs iuſtæ, minúſque legiti-
mæ, deferendum non eſſet, ſecus quando
reiicitur in caſu appellabili, & à iure per-
miſſo, & ſic ſimiliter idem venit dicendum
in noſtro caſu, vt ab admiſſione, & delatio-
ne appellationis interpoſitæ, à ſententia in-
appellabili ſui natura,in qua iure prohiben-
te, appellationi ſit tanquam legitimæ defe-
rendum, ſecus quando defertur appellatio-
39 ni iure deferendæ, ſiquidem idem operatur
oppoſitum in oppoſito, quod propoſitum
in propoſito. & in hoc conſiſtit differentia
inter hoc caput, & caput ſuperius, quia in
illo tantùm agitur de appellatione interpo-
ſita à denegata delatione in caſibus vel pro-
hibitis,vel permiſſis à iure, hìc autem è con-
uerſo, nempe, de appellatione à delatione
in caſibus prohibitis, vel permiſſis, pro quo
omnino vide plurimas doctrinas, & autho-
ritates, quas appoſuimus c.præcedenti, quæ
quidem mirabiliter conducunt præſentis
quæſtionis reſolutioni.

Vltimò (& quod hunc articulum decla- 40
rare & comprobare videtur) facit, quoniam
etſi ſententia interlocutoria, per quam fini-
tur iudicis officium, ac iuriſdictio, vt puta,
ſi iudex ſe incompetentem declarauit, aut
non eſſe procedendum ad vlteriora,obſtan-
tibus exceptionibus, vel quia abſoluit par-
tem ab obſeruatione iudicij, vel appellatio-
nem eſſe deſertam: his enim caſibus, cùm
per huiuſmodi interlocutoriam deſinat eſſe
iudex, & finiatur eius iuriſdictio, nec pote-
rit reaſſumere, nec ampliùs poterit ſenten-
tiam reuocare, text. eſt elegans in c. ſigni-
ficantibus,de off.delegati.c.iudex eodem tit.lib.6.
l.dicere ff. de arbitris. Petrus de Bellaperti. in
repetitione l.2.circa med. fol.115.verſ. extra hoc
quæro nunquid iudex.§.ſi quis in ius vocatus non
ierit. B. & cæteri. in l. quod iuſſit. ff. de re iudi.
idem in d.l. dicere. Bal. in l eleganter. §. ſi quis
poſt. colu.penult. ff. de condictio. indebiti.l. arbi-
tro colu. fi. qui ſatiſd. cogan. & in l. ſi vt propo-
nis.1. & in l.ſi præſes C. quomodo & quando iu-
dex. & in l.penult. ff.de pact.& in c.noſti colu.1.
de electione recen.in Alphabeto, in verbo inter-
locutoria. Angel. in l.1. C. ſententiam reſcind.
non poſſ. Immol. in l. quidam conſulebant ff. de
re iudi.Angel. conſ.220.in ciuitate colu.2.Cor-
ſet.in ſingulari, incipit ſententia in 5.Rota de-
ciſ.86. ſi à pronũtiatione.in nouis.Aufte.q.184.
in deciſ.Tholoſ. Henri.Bohic in c.in literis colu.
2.de off.delegati Lanfr.in repeti. c. quoniam con-
tra. in verbo, interlocutiones colu.10.de probatio.
Alexan. conſ.71. videtur colu.penult. in 5. vo-
lum. Paul. Caſtr. conſ.281. in cauſa iſta colu.2.
in 1.volu. Salicet.in l. poſt ſententiam colu.3.C.
de ſenten.& interlocu. Socin. in l.arbitro colu.1.
ff. qui ſatiſd. cog. Domini. in c. iudex colu.1. de
off deleg.lib.6. ſequitur latè Philip. Fran. in c.
cùm ceſſante. colu.4. in fi. cum duabus ſeqq. verſ.
ſecundò limita.de appella.

Quod omnino eſſe intelligendum in iu- 41
dice delegato, & in arbitro, non autem in
ordinario, qui quidem licèt pronuntiauerit
ſe iudicem incompetentem, adhuc poterit
reuocare, quia ad eum non ſpectat (ſolo
verbo) radicatam à ſe abdicare iuriſdictio- 42
nem ordinariam, l. legatus ff.de off. præſidis.B.
Paul. & communiter Doctores in l.2. ff. ſi
quis in ius vocatus non ierit. per text. in d. l. ſi
vt proponis la 1.& in l. ſi præſes, C. quomodo &
quando iudex. Rot. deciſ.363.in fi.Bal. in d.l.ſi
præſes. vbi declarat, Salicet. Bar. Paul. & Iſſ.
in l.quod iuſſit ff.de re iudi.idem Paul.in l.iudex
eodem tit.Roma.conſ.358.in præſenti.Feli.in d.
e.ſigni

c.ſignificantibus, de off. delegati Philip. Franc.
*in d.c.cùm ceſſante.colu.6.in prin.verſ.ſed aduer-
te.* Ioan. Baptiſ. *in additio. ad Roma. ſing.129.*
& hanc opinionẽ contra Alexandrum (con-
trarium tenentem) vt communem, & verio-
rem tenendam eſſe, affirmat poſt longam di-
ſputationem Rebuf. *in repeti.l. quod iuſſit n.
108.de re iudi.*

43 Quò pertinet, quòd licèt iudex inhibi-
tus poſſit poſt inhibitionem facere ea, quæ
tendunt in faciliorem exitum appellationis,
iuxta c. cùm teneamur de appella. quod ſecus
eſt in iudice delegato, qui appellationi de-
tuliſſet, quia cùm per delationem à ſe om-
nem iuriſdictionem abdicauit, non poterit
44 vlteriùs, in negotio ſe intromittere ante re-
miſſionem, Veſtr. *in praxi Romana.Curia lib.8.
cap.4.num.7.* Franc. *in d.c.cum teneamur colu.4.
verſ.ſecundus intellectus.* Lancelo *de attenta. 2.
p.cap.20.limi.4.num.5.*

45 Et iſthæc de delegato declaratio eſt in-
telligenda in delegato, dato principaliter ad
aliquam cauſam, ſeu appellationem, ſecus
ſi acceſſoriè datus fuerit, vt puta exequutor
gratiæ, quoniam iſte etiamſi pronuntiaret ſe
non exequutorem, non per hoc finietur ſua
iuriſdictio, imò poſſet interlocutoriam hanc
reuocare, iuxta text. *in c.dilectus el 3.de præ-
bend.* Domini. *in c. ſi ſuper gratia de off. deleg.
46 lib.6.* gl. *in c. ſi tolli, de conceſſ. præben.* quia ex
quo principalis durat gratia, per illum ac-
ceſſorium pronunciationis non potuit au-
ferri ius partis. Feli. *in c.qualiter, colu.6. de ac-
cuſatio.* Salicet. *in l.poſt ſententiam.C. de ſenten.
colu.3. verſ. quæro de quodam tertio.* Alexan. *in
l.quod iuſſit num.28.* Rebuf. *ibi num.107.* vbi
ex hoc infert, quòd ſi incidat in aliqua cau-
ſa articulus filiationis, in quo cauſa matri-
47 monij diſcutienda ſit, & laicus iudex ob
hoc cauſam iudici Eccleſiaſtico remittat,
iuxta *c.tuam. de ord. iudi.* poterit iudex laicus
illam interlocutoriam reuocare, cùm hæc
pronuntiatio ſit ſuper incidenti, non ſuper
cauſa principali.

48 Hæc tamen concluſio vt huiuſmodi in-
terlocutoria, per quam finitur iuriſdictio
iudicis delegati; non poſſit reuocari, eſt in-
telligenda ſuo motu proprio; at verò quan-
do pars per appellationẽ ab ea interiectam
contradicat, tunc poteſt reaſſumendo iuriſ-
49 dictionem, reuocare ſententiam. nam cùm
ſententia per appellationem ſubſequutam
ſuſpendatur, *l. cauſa cognita C.de tranſactio. l.
ſi quis iuſiurandum circa fin.ff.de iur.iur.* vel ex-
tinguitur, *l. 1. §.1. ff. ad Turpillia.* & fingitur
de præſenti non lata; ideo poteſtas iudicis
remanet integra per euocationem prohibi-
tionis, & impedimenti ad reuocandum ean-
dem, ita tenet Rot. *deciſ. 64. ſi auditor. & in
deciſ.86. ſi à pronunciatione.* Roman. *ſing. 129.
ſi iudex.* per text. *in c. dilectus 3. de præbend.*
Aufr. *in deciſ.Capellæ Tholoſ. q.185.* Panormi.
in c. peruenit. el 2. de appella. facit *c. ſuper eo. in
princ. de appella.* Præpoſ. & Peruſ. *in d. c. cum
ceſſant.* Corſet. *in ſingul.* incipit *ſententia in 5.*
Rebuff. *in d.l.quod iuſſit, num.106.* Deci. *in d.
cap. cùm ceſſante colu.3.* vbi Panormita. *colu.3.*
Imol. *colu.4.* Philip. Franc. *colu.5. in prin. verſ.
ſed aduerte 1.* qui dicit ad propoſitum, vni-
cum & ſingularem in iure text. *in d. c. dile-
ctus.* Felin. & cæteri *in d.c.ſignificantibus.*

Cui conuenit, quòd ſi iudex, qui inhi- 50
buit, inhibitionem reuocauerit, ſi ab huiuſ-
modi reuocationis ſententia fuerit appella-
tio interpoſita, poterit ſuam reuocationem
inhibitionis iterum reuocare, tenet Philip.
Franc. *in d.c.cùm teneamur. num.24. de appella.*
Lancelo. *de attenta. 2. p.c.10. limi.2. num.18.*
Federic. de Senis *conſ. 93. per totum.* cuius
doctrinæ reddunt omnes elegans viden-
dum exemplum.

Et nota, quòd delegatus per huiuſmodi 51
appellationis delationem non amittit radi-
citus iuriſdictionem, nec penitus expirat,
ſed dumtaxat eius actus, & exercitium; ha-
bitum tamen, & potentiam retinet, quod
probatur, nam ſi iudex ſuperior reperit in-
iuſtam, aut friuolam appellationem, ad eun-
dem iterum remittit, iuxta *c. cum appella.fri-
uol.de appella.lib.6.* quod remiſſionem facere
non potuiſſet iudici à quo, ſi non haberet 52
habitu iuriſdictionem, niſi de nouo aliam
illi concederet, quod eſt falſum, quia alia
non conceditur, vt dicit notabiliter, & plenè
Socin. *conſil.20.abundè in 4.volu.* Roman. *conſ.
501.vt declarationem.* Rebuff. *in l. quod iuſſit,
num. 83. ad fin.* latè optiméque poſt plures
alios ab eo citatos, proſequitur Philip. Fran.
*in c.cùm ceſſante colu 6.verſ.ſecundò aduerte, vſ-
que ad finem. & in c.cum appella.friuolis, de ap-
pella.lib.6.*

Ex quibus, & illa elici poteſt in hoc arti- 53
culo concluſio, vt iudex qui detulit appella-
tioni à iure prohibitæ, minùs licitæ, aut ali-
ter non deferendæ, cùm à ſe omnem quoad
exercitium datũ abdicauit iuriſdictionem:
non poterit motu ſeu facto proprio delatio-
nem reuocãdo, & reaſſumendo iuriſdictio-
nem, ad executionem, & vlteriora procede-
re, ſed dumtaxat mediante contradictione,
& appellatione partis appellatæ, cui intereſt
non deferri, cui vt iuſtæ, & legitimæ ab hu-
iuſmodi iniuſta delatione interiectæ ſi non
detulerit iudex, vim facere declarabitur, vel
propriè tertium genus dandum, nempe, *que
reaſumiendo la iuriſdicion, y reponiendo lo hecho
no hace fuerça, y no lo hauendo la hace,* &c.

Secunda deducitur inſuper ex ſupradi- 54
ctis

ctis concluſio, vt cùm deficiente contradictione, & appellatione partis appellatæ, per delationem etiam iniuſtam appellationis, omnem à ſe iudex abdicauerit iuriſdictionem, non poteſt reuocando delationem, ad executionẽ vlteriùs procedere, nec iterum reaſſumere iuriſdictionem, poterit pars, cuius appellationi eſt delatum, iterum appellare ab huiuſmodi delationis reuocatione, ſcilicet, & reaſſumptione iuriſdictionis, eiuſ-
55 que proceſſu (nempe deficiente contradictione partis appellatæ à delatione, vt dictum eſt) quia cùm hoc caſu careat penitus iuriſdictione iudex, omnia ab eo geſta ſunt nulla ipſo iure, innouata, & attentata, ex Afflict. Contar. Rotæ deciſ. & cæteris ſuperiùs citatis, ac per conſequens non ſunt executioni mandanda, nec permittenda, & appellatio iuſta & valida, & vt tali deferendum ex iis, quæ nos latè ſuprà hac 3. p. c. 9. & l. 4. §. condemnatum. ff. de re iud. quia tunc ratio appellandi in promptu eſſe cenſetur.

56 Quibus ſic ſuppoſitis facilis patet exitus ad ea, quæ ſurſum in cõtrarium adduximus, & non primum, cui reſpondetur, verum eſſe omnino motu & facto proprio iudicem, qui detulit etiam iniuſtè, non poſſe delationem reuocare, nec reaſſumere iuriſdictionem, nec ad vlteriora procedere, cùm ſibi obſtet penitus iuriſdictionis defectus, ſecus autem data contradictione, & appellatione partis appellatæ, in cuius præiudicium appellationi detulerit, ex Afflict. Cæſ. Contar. & ex d. Rot. deciſ. & aliis doctrinis hucuſque relatis, quas non repeto. Alterum autem quod ibi diximus, ad finem, vt etiam de conſenſu partium non poſſit facere hanc reuocationem, ſcias: quòd ad aliud tendit, ſci-
57 licet, quia diſputant Doctores, an iudex, qui detulit appellationi ab aliqua interlocutoria, poterit illam reuocare re integra, etiam de cõſenſu partium, in quo hinc inde multa variè deducuntur. Sed veritas eſt, hoc caſu, vt de partium cõſenſu rectè poſſit tam ordinarius, quàm delegatus reuocare grauamen, & interlocutoriam, vt exactè diſputãs reſoluit poſt alios Rebuff. *in l. quod iuſſit num.* 81. *vſque ad num.* 84. vel etiam de permiſſu ac
58 conſenſu partis, qui à grauamine appellauit, latè Philip. Franc. *in d. c. cum ceſſante, colu. 6. in prin. verſ. ſecundò aduerte.* & idem *in c. cum appellationibus* §. *ſi verò, à num.* 5. *cùm ſeqq. de appell. lib. 6.*

Nec obſtat alterum fundamentum contrarium, quo dicebatur, vt quando iudex appellationi minùs iuſtæ, minùs legitimæ, & iure prohibitæ detulit, poterit nihilominus ad executionem deuenire ex Doctoribus ibi citatis, quibus quidem poteſt pariter reſponderi, vt procedant; quando pars, cuius intereſt, appellauit à delatione hac iniu- 59
ſta ex iam dictis. Secus autem, ſi non appellauit, cùm careat omnino iuriſdictione, nec poterit actum iuriſdictionalem exercere, & vt ſigillatim reſpondeamus, dico; quòd Boſſio rectè reſpondet Proſper. Fari. *in pract. cri. quaſt.* 101. *num.* 107. *tom.* 3. quem refert Baiar. ad Garum *quaſt.* 94. *n* 4. dicens, quod Boſſ. loquitur contra communem Doctorum (de qua nos in prin. huius cap.) affirmantem oppoſitum, imò iudicem poſtquam detulerit appellationi non deferendæ non poſſe ſuam ſententiam exequi, à qua non eſſe recedendum.

Minùs obſtat Menoch. *d. num.* 868. quia 60
nihil in comprobationem adducit, nec firmat in ea doctrina pedes ſuos, dum dicit, opinor, ex ſola delatione nihil effici poſſet: quia ſi expreſſim executionem iudex iſte, qui legis miniſter, non autem ſupra legem eſt, impedire non poteſt, minùs tacitè deferendo appellationi, erit tamen (inquit ille) cogitandum, ne nouam nimirum opinionem afferre videar, *&c.*) & quando reſolutiuè dixiſſet, obſtaret ei communis Doctorum reſolutio, de qua in prin. huius cap.

Et minùs obſtat dicta Rotæ deciſio 58. *aliàs* 412. *ſi appellatur, in nouis.* ibi adducta, quia ei eleganter, & ad propoſitum reſpondet Lancelot. Robert. *de atteut.* 2. *p. cap.* 12. *limi.* 6. *num.* 41. vt procedat, quando cum admiſſione iudicis de facto concurrit etiam tacitus conſenſus, & non contradictio ipſius appellati, quæ contradictio non erat in d. deciſ. à qua iterum Rota Moderna recedit, vt patet ex recollectis Acoramb. *deciſ.* 53. incipit *licèt Rot.* vt notat ibi Lancelo. *à num.* 18. quibus remanet ſatisfacta contraria.

Pro huius articuli perfectione illud eſt 61
notandum, quòd ſi vicarius Epiſcopi de cauſa cognoſcẽtis detulit appellationi, non poteſt per Epiſcopum reuocare delationem, quoniam cùm ex ſupradictis ipſemet iudex non poſſit, etiam re integra delationem à ſe factam reuocare, ergo nec poterit Epiſcopus, cùm ſit idem tribunal, & idem conſiſtorium cum Vicario, *c. Roman. in prin. de appella. lib.* 6. optimè probat Philip. Franc. *in d. c. cum appellatio.* §. *ſi verò ſub num.* 6. *eodem tit.* Bettachi. *in reperto. in verb. Epiſcopus, circa medium verſ.* 94. ad quem locum ſe refert etiam in verbo, appellatio admittitur, *verſ. duodecimo.*

Quid autem ſit dicendum, quando ap- 62
pellatur à ſententia lata à duobus iudicibus, quorum vnus detulit appellationi, alter non. dic quòd ſi iſte anteaquam alius iudex deferat, voluerit ſuam delationem reuocare, poterit,

poterit,& non obſtante ab illo facta delatione, reuocationis actus valet, & tenet, vt eſt dictum notabile Angeli & Bal.*in l.ſi cum dotem §.eo tempor.ff.ſolut.matr.* quos ibi refert & ſequitur Alex. *n.3.* alios allegans, vbi etiam Roman.Lancelo. *de attent.2.p. cap.12.limi.1. num.*88.

63 Quid autem ſit dicendum in duobus iudicibus delegatis, quorum alter defert, alter non, quòd poſſit deferens pœnitere, nemo dubitat. ſed manente in ſua voluntate, an alter poſſit procedere ad vlteriora, & an

64 cum deferens deferendo impediat, plures caſus diſtinguit, & optimè poſt plures alios quos citat Philip. Franc.*in d.c. cum appella. d. §. ſi verò num.5. verſ. quid autem ſi ſunt plures iudices, & num.6.per totum,* vbi quid quando vnus ſine altero iuxta clauſulam reſcripti procedere poſſit, vel quando alter, vel non-lit, vel non poſſit, vel quando ſimul procedere debent, de quibus poſt Franch. *ibi* vide etiam Lapum *in eodem tit.* adducens notata *in c.cum ſuper. de off. delega. lib.6.* nota. *in clem.1. de appella.* vbi per Immol. & Flori. & per Bal. *in auth. hodie, circa fi. C. de appell.* & Angel.*in d.l.ſi cum dotem. §. eo autem tempore,*

65 omnes tamen conueniunt, vt non cenſeatur delatum, cùm delatio non ſit legitima, non abdicat iuriſdictionem ab ipſo deferente, nec transfert in ſuperiorem eandem,imò quicumque poteſt pœnitere ante delationem alterius, & ſimul dare apoſtolos refutatorios.

66 Difficultas autem, an alter, qui non detulit, poſſit ſolus procedere, quam vt diſſoluas,conſule ſupradictos Doctores. quid autem quando ſunt iudices ordinarij pares, vel etiam diſpares numero, Cardi.*in clem.1. q.25.26.& 27. de dolo & contuma.* Butriga.& Immol. *in c. quoad conſultationem, de re iudi.* Bertachi. *verb. appellatio admittitur verſ.*18. *demptis additionibus.*

67 Ad quem iudicem ſpectet cognitio, an appellationi ſit deferendum, vel non, latiſſimè multa elegantia congeſſit Eſcacia *de appella. quaſt.1.art.1. per totum fol* 116.Cognitio autem an appellatio ſit admittenda, vel an fuerit appellatum intra terminum, vel an appellatio ſit legitima,an ſit nulla,an deſerta, & ſimilia, ad quem ſpectet cognitio, an ad iudicem à quo, an potiùs ad iudicem ad quem, multa ſcitu digniſſima, poſt alios congeſſit Eſcacia videndus *vbi proximè, & quaſt.11. art.2. per totum fol.* 118. quibus locis multa alia videre poteris, quæ materiam delationis attingunt, ad quem te libenter remitto ſcriptis contentus.

68 Circa inſpectionem autem illius, quod vltimo loco noſtri capituli appoſuimus, an à ſententia lata pro deſertione appellationis appellationi interiectæ non deferens iudex Eccleſiaſticus vim faciat, & priùs vt de ſententia tractemus, quis eam ſit laturus, cognoſcamus, an ſcilicet iudex à quo,an iudex ad quem, in qua ſolent à Doctoribus duo caſus conſtitui, an appellans nunquam adiuit iudicem ad quem, & ſic quando deſertio cauſata eſt ex non eius proſecutione, 69 ſiquidem nunquã aditus eſt iudex ad quem, nec vllus eſt actus coram eo factus,cùm quidem ad id teneatur intra terminum à iure, vel iudice ſibi ad proſequendum præfinitum, de quo fide dignas, ſolemnéſque literas, iuſſus à iudice, à quo appellans tenetur exhibere,quemadmodum ſuperiorem adierit, aut de legitimo impedimento docere, quod ſi non fecerit, tunc iudex à quo pronuntiat appellationem eſſe deſertam.

Aut verò conſtitit, & docuit appellans 70 adiiſſe ſuperiorem, & ſic quando iudex ad quem fuit aditus, cùm appellatio fuit coram eo introducta, tunc ipſe, non iudex à quo, ſuper deſertione pronuntiabit, ita notabiliter diſtinguit Philipp.Franc. *in c.ex ratione num.* 19. *verſ. circa ſeptimum de appellat.* Felin. *in c.ex parte el 2. colu. penult. de reſcript.* Iſſ. *in l.tale pactum.§. qui pronocauit ff. de pact. num.* 11. Marant. *in ſpecul. 6.p. tit. de appella. num.* 189. Didac.Perez *in l.2. tit.16. lib.3. ordina. glo.verbo, ſin que firme.* Azeued. *in l.*11. *tit.*18. *lib.4. recopil.* & idem Azeued. *in l. 16. tit.17.num.4.ad fi.eodem lib.*4.Paz *in prax.6.p. cap.1.n.7.* optimè Parlado. *lib.2. rerum quoti. c.fin. 1.p. §.1. n.11.* ſequitur Amad.Rodrig. *in tractatu de executio.c.1.n.*10.Et hinc eſt,quòd 71 licèt appellans transferat acta ad ſuperiorem iudicem, & niſi intra legitima tempora à iure præſtituta, citari fecerit aduerſarium, non excuſetur à deſertione, vt per Bald. *in l.fin.§.illud num.*11.*C.de tempor.appella.* Felin. *in c.illud,de præſcript. num.*10. Parlado. notat *vbi proximè num.*8. tamen bene ſufficit ad hoc, vt de tali deſertione ſuperiùs cognoſcat,cùm iam ſit aditus ex ſupradictis,quod 72 ſequitur poſt alios nouiſſimè Eſcacia *vbi proximè d.art.2.per totum.* & latiùs *q.11.art.5. à num.*151.*cum ſeqq.& ſuprà à principio.*

Et ad huiuſmodi pronunciationem, & 73 declarationem fiendam, appellationem deſertam eſſe, debet quilibet iudex cauſæ cognitionem ſaltim ſummariiſſimam adhibere, & per conſequens præcedente partis appellantis citatione. nam poſtquã pars appellata comparuerit coram iudice, petendo 74 ſententiæ executionem, cùm per deſertionem ſit tranſlata in rem iudicatam, *l. quoniam nonnulli, l.ſi contra.C.de appella.clem ſicut. de appella.* iudex anteaquam exequatur, debet

bet citate partem ad dicendum , quare exe-
cutioni ſententia mandanda non ſit , quæ
75 cauſæ cognitio & citatio neceſſariò requi-
ritur,cùm poſſet pars , de legitimo impedi-
mento docere , vt ſibi ſecuodus annus con-
cedatur , & impediatur executio , iuxta *d.
elem.ſicut.* & iura vulgaria huius doctrinæ &
opinionis ſunt Authores, Marant. *de ord. iu-
di 6.p.tit.de appella.à num.23.& ſuprà,*qui pro
ſe allegat B.*in l.1.in fi. ff. nihil noua. appella.
penden.* Alexan.*in l. præſes colu. fi. ff.de re iudi.*
Ab.*in c.ex ratione colu. fi. de appellati.* quos ita
tenere affirmat , & quòd debeat pars citari,
idem tenuiſſe (teſtatur) Bal. *in d.l. ſi contra.*
idem Bal.*in l.2. in fi. C. de tempor. appella.* vbi
dicit, eſſe ibi text. ad hoc meliorem de iure,
Philip.Franc.*in c.ex ratione colu.* 14 *verſ.quar-
tò quæritur,* quos omnes ad hoc ipſe Marant.
citat , idem etiam tenet latè probaos ele-
ganter Didac.Perez *in l.3.tit.16.lib.3.ordina.
verb.facta.* Feli. *in c. ex ratione num.9.* Lan-
franc. *deciſ.465.* incipit *index.* Paz *in prax.6.
p.1.tom.c.1. num.7.* & hanc opinionem com-
munem eſſe , teſtatur D. Padill. *in l.1. C. de
iuris & facti ignoran num.16.* quem ſequitur,
& de recepta praxi affirmat Parlad. *lib. 2.
rerum quoti. c.fin.1.p.§.1. ſub num.8. & num.9.*
veriorem & receptiorem dicit Arnad. Ro-
dri. *de execu.c.1.nu.7.* vt ſcilicet, aliter quàm
parte citata,& cauſa cognita facta ſuper de-
76 ſertione appellationis à iudice declaratio-
ne, non ſit ſententia exequenda, licèt pluri-
mos contrariam opinionem tenētes refert,
& ſequitur Lancel. *de attenta.2.p.cap.12.am-
plia.1. num.34.* licèt aliqui ibi per eum citati
noſtram probant ſententiam.

77 Et hanc praxim probant Gondizalu. de
Paz *in prax. 1.p.10.tempore num.2. & 3.* Di-
dacus Perez *in d.l.2.tit.16.in glo verb. ſin que
firme el juiçio. lib.3.ordina.* Amad Rodrig. *vbi
proximè num. 9.* quòd poſtquam appellatio
ex cauſis à iure inductis efficitur deſerta,
pars appellata compareat coram iudice, cui
executionem ſententiæ petat,quam petitio-
nem parti intimandam aduerſæ , mandabit
iudex, & quòd intra aliquem breuem (ſcili-
cet trium dierum)terminum diligentias,à ſe
factas oſtendat , quo tranſacto incuſſatur ei
78 contumacia,dato alio,& ſecundo, & iterum
contumacia incuſſatur,& deniq; dato tertio
termino , quo ſi nō docuerit de diligētiis fa-
ctis in proſequutione appellationis ſuę(quas
diligentias congeſſit Didacus Perez *vbi pro-
ximè, d. verb. ſin que firme.verſ. dubitatur præ-
terea,*& Auend. *lib.1.reſponſ.1.*& Paz *d.1 tom.
6.p.c.1.num.1. cum ſeqq.*) expediuntur execu-
toriales ſecundùm formā traditam à Mōte-
roſo , *in ſua prax.3 tract. de mod. proced.in via
executi. fol.35.* Paz *vbi ſuprà 4. p.cap.1.num.9.*
Villadieg. *in politi.& practi.iudi.cap.4. num.4.*
Amad.Rodrig. *vbi proximè num.9.*

Poſt huiuſmodi autem cauſæ cognitio- 79
nem ſententia interlocutoria , quo declare-
tur deſertio, oeceſſaria non eſt. Sed poterit
iudex executoriales expedire, & concedere
ſuæ ſententiæ executioni mandandæ,iſta eſt
deciſ. Guid. Pap. 213. *ſtatut.n.1. & deciſ 436.
à num.23.& in tract.de appella.quæſt.18.* Boër.
deciſ.206.num.11. Ludoui. Gozadi. *conſ.85.
videtur.num.26.* Marant. *in ſpecul. 6. p. tit. de
appella. num.188.*& quòd iudex à quo poſſit
ſuam ſententiam exequi , abſque eo , quòd
ſuper deſertione ſit pronuntiatum , tenet
Rot.apud Moheda. *deciſ.36. auditor Rot. ſub
rub.de re iudi* communem dicit Cardi. Alex.
*in c.ex ration.8. ſub num.44.verſ.in contrarium.
de appella.* Sequitur poſt hæc Eſcaci. *de ap-
pella.quæſt.11.art.5. num.149.* vbi idem affir- 80
mat poſt alios, quando deſertio cauſata fuit,
quia nulla fuit appellatio interpoſita , idem
repetit in aliis pluribus caſibus,quos illatiuè
refert *ibi à num.148. cum pluribus ſeqq.* Eam
tenent opinionem Corta *in memora.in verbo,
appellatio deſerta* , latè Petr. Surd. *conſ.139.
num.14. lib.1.* quod procedit io iudice ordi- 81
nario , non autem in delegato , qui tenetur
pronuutiare ante executionem ſeotentiæ,
ſecundùm eādem deciſionem Rotæ & Lan-
celo. *de attent.2.p.c.12. ampliatio.1. à num.35.
& 36.* Poterit etiam iudex declarando per
interlocutoriam dandos executoriales,cau- 82
ſatiuè declarare etiam ſuper deſertione , vt
notant ſecundùm ſtylum Didac.Perez, Par-
lad. & Amador. & Marant. & alij ſtatim
citandi.

Hinc corripiendus eſt Aloyſ. Ricci. qui 83
cum Angelo, Fraoc.& Bald. contrarium ſe-
quutus fuit,declarationem nempe deſertio-
nis eſſe neceſſariam , ex quibuſdam rationi-
bus motus , quibus omnibus ſatisfit , quòd
cùm pronuntiationem , ſiue tacitam per ex-
peditionem executorialium,ſiue expreſſam, 84
debeat præcedere partis citatio , & eius ex-
ceptionum examinatio (vt ſuprà diximus)
omnia per eundem Riccium conſiderata
euacuantur. Riccius ſuam igitur tenuit opi-
nionem *in practi.deciſ.2.p. deciſ.506. ſub tit.de
appella fol.537.*

Igitur à ſententia interlocutoria, qua de 85
per ſe & dumtaxat declarat iudex , deſer-
tam appellationem,vel in ea ſimul executo-
riales victori dari , decernit , an niſi appella-
tioni interpoſitæ deferat iudex , violentiam
facere dicatur , reſtat videre. In quo arti-
culo reperio Philipp.Franc. *in c.ex ratione de
appella.* Marant. *in ſpecul.tit.de appellatio n.190.*
Lanfr. *in c. quoniam contra num. 114. de probа-
tio.* dicentes à ſententia interlocutoria , qua
pronuntiatur

pronuntiatur appellatiooem à diffinitiua, ſeu interlocutoria,eſſe deſertam,appellationi interiectæ eſſe,vt licita,deferẽdum, quorum potiſſima eſt ratio,vt quamuis ſit interlocutoria,tamen habet vim diffinitiuæ.

86 Sed contrariam ſententiam, imò ab hac pronuntiatione appellationi deferendum non eſſe,longè veriorem probauit cõtra eos Parlado. *lib.2 rerum quoti.c.fi.1.p.§.1.num.*11. & ante eum Didac.Perez *in l.3.tit.16.lib.3. ordinament. glo. verbo facta à num. ... verſ. alij tamen.* ſequitur Amad. Rodrig. *vbi ſuprà d.c. 1.num.*12.

87 Pro quibus faciunt plura iura.Primò text. *in l.quoniam nonnulli*, ibi, placuit, vt ſi intra dies ſolemnitatibus præſtitutos ad facienda hæc appellatoris cura defuerit, deſerta ab eo prouocatio exiſtimetur, móxque debitum exigatur,*&c.*) *C.de appellatio.* ex cuius text. verbis *ibi*,mox debitum exigatur, *&c*)

88 clarè apparet ſublatam eſſe,& excluſam appellationem. Iſtæ namque dictiones (mox, ſtatim, protinus, incontinenti, illico, confeſtim) ſine illa ludificatione, & ſine vlla procraſtinatione, & quælibet harum excludit appellationem, quia ſunt verba, quæ deſiderant celeritatem, Ruginel. *in tractatu de appella.* §.9. *glo.2. quæſt.*18. *num.*49. *per totum.* quem ſequitur Sigiſmund.Eſcacia *de appella. quæſt.* 16. *limi.*1. *num.*59. de quo dixi latè 2. p.c.8.à num. 124.cum ſeqq. *l.ſi contra, eodem*

89 *tit.* ibi, rector prouinciæ animaduerterit, res iudicatas exequi curabit.)*& l.fin.§ illud.* ibi, & ſententiam contra eum latam in ſuo robore durare, & ad effectum perduci, tanquam ſi ab initio minimè fuerit prouocatum,*&c.*)*C.de tempor.appella.*

90 Quæ quidem verba pariter appellationem excludunt ſi credimus Ruginello *in tractatu de appella.*§.2 *glo.*2.*num.*2. *verſ.*1.*igitur.* Sigiſm.Eſcacia *in eodem tractatu de appella quæſt.*16.*limi.*1.*ſub num* 28. *&* 29.& idem Ruginel.§ 9.*glo.*2.*num.*4. Contar. *in l. vnica, in notab...num.*18.*cum ſeqq. vſque ad num.*25. *C. ſi de momen.* Aguiſ. *conſ.*76. *de tribus num. 7.lib.*1.Iſſ.*in conſil.*187. *circa primum num* 23. *lib.*2. dum affirmant, quòd per hæc verba in diſpoſitione prolata (ſententia firma maneat, & executiooi innitatur) vel etiam per

91 hæc altera (ſententia ſortiatur effectum ſuum) cenſeri, appellationem ſublatam, quoad ſuſpenſiuum,videndus etiam Ioſeph. Ludoui.*deciſ. Peruſ.*20.*num.*18. *& num.*20.& eſt text.*in l. vnica C. ſi de momen. poſſ.*de quibus latiùs diximus ſuprà 2.p. cap.8.à num.104.cum multis ſeqq.

92 Maximéque ex dictis videtur ſublata appellario, cùm per deſertionem ſententia tranſit in rem iudicatam, quæ executionem dumtaxat expectat, *l. poſt rem iudica. ff. de re iudi.*à qua non appellari, iura clamant, *l.ab* 93 *executi.C.quorum appell. non recip.l. ab executore ff.de appella.* diximus infrà latè 4. p. maximè cùm fingat lex ab initio non fuiſſe ap- 94 pellatum, text. *in c. dilectus in fin.* ibi, cuius ſententia tranſit in rem iudicatam, cùm intra decem dies non fuerit legitima prouocatione ſuſpenſa.)*de electione*, text.*in c. quoad conſultationem,de ſenten.& de re iudi.*ibi,quod cùm poſt decem dierum ſpatium in authoritate rei tranſierit iudicatæ,*&c.*) facit etiam text.*in d.clem. ſicut,de appella.* probatur etiam in text. elegaori *in c. perſonas*, 4.*in ordi.de appella.* ibi, ex tunc iudicio ſuo ſuper iis, quæ in quæſtione vertuntur, ſine contradictio- 95 ne aliqua ſtare, compellas, *&c.*) & quando in aliquo caſu à iure remouetur contradictio,appellatio etiam remota cenſetur,Gonzal.*de alternat. glo.* 9. *in annota. ſub num.* 218. Decius *in d. c. perſonas, in* 4. *notab.* Lancelot. Robert.*de attent.*2.*p.cap.*12.*limi.*8.*n.*4.& nos ſuprà hac 3.p.c.11.n.39.& 2.p.c.8.à n.107.

Quod probant Doctores, & ego ex hoc text. qui ponit duos caſus diuerſos. Primo caſu dicit; ſine contradictione aliqua ſtare compellas, *&c.*) & in ſecundo autem dicit: ex tunc ſententiæ ſuæ (ſicut de alio caſu diximus)appellatione remota parere conſtringas,*&c.*)cùm nihil in alio caſu de appellationis remotione dixerit, ſed de contradictione dumtaxat, & tamen ſe ipſum Pontifex declarat, vt illa verba contradictione remota, intelligantur, idémque operentur, quod & appellatione remota, cùm nulla ſit maior contradictio quàm appellatio, ſuprà dixi num.33.

Denique probatur hæc pars ex text. *in c.* 96 *cùm ſit Romana* 5.*de appella.* ibi, intra quod ſi is, qui appellauerit, cauſam appellationis non fuerit proſequutus, tenebit ſententia, ſi poſt ſeoteotiam appellauerit, & cauſa ſua cecidiſſe videtur, nec ampliùs ſuper eodem negotio audietur appellans, *&c.*) nam regulariter vèrum eſt, vt qui terminum ſibi ad 97 aliquid faciendum præfixum,labi permittit, cenſetur renuntiare, & nõ poteſt, nec agendo, nec excipiendo audiri, tradit Ioan. Cephal. *conſil.*201.*num.*4.*lib.*2.*& conſ.*202 *num.* 18.*eod.lib.*2.Caſſiador. *deciſ.*4.*in attenta num.* 3.*de dilatio.* Veſtr. *in prax. Romanæ Curiæ lib.*8. *cap* 4.*num.*21. Annotat.ad Æguid *num.*108. ſed vbi à iure ſuper aliqua cauſa denegatur audientia, appellatio etiam denegata cenſe- 98 tur,latiſſimè diximus & poſt plurimos probauimus ſuprà 2.p c.8. à princ. vſque ad fin. ergo euidenter ſequitur in noſtro caſu, cùm ſuper deſertione, & cauſa princ. denegetur audientia,appellatio remota intelligatur.

99 Vno fundamento voluit, hanc noſtram
opinionem comprobare Amad. Rodrig. *in d.c.*1. nempe, quòd cùm hodie ex Concilio
Trident. *ſeſſ.*24.*de reform.c.*20.*& concl.*13.*c.*1.
ſit prohibita appellatio ab interlocutoria
ſententia, niſi ab ea, quæ contineat damnum
irreparabile, & ſic arguit ille, cùm ſententia
ſuper deſertione ſit interlocutoria, ergo non
poteſt appellari. Sed miror tanti viri non
attendens, quòd Trid. in d. locis permiſerit
100 appellationem ab interlocutoria, vim diffi-
101 nitiuæ habente, prout iſta lata ſuper deſer-
tione, eſt, vt probant Philip. Franc. *in c. ex ratione, de appella.* Lanfran. *in c. quoniam contra num.* 114. *de probatio.* & plurimos citauimus
ſuo loco. & quòd habeat etiam damnum ir-
reparabile, dubitauit nemo, ſicuti aliam ſen-
102 tentiam diffinitiuam poſt ſe non expectet,
per cuius appellationem poſſit reparari. &
ita defende hanc opinionem noſtram ex ſupradictis fundamentis, à nobis conſideratis,
quibus ſpeciales rationes excludendæ appellationis hoc conſiderauimus caſu.
103 Circa materiam autẽ deſertionis, quemadmodum ſententia, cuius ſit appellatio deſerta, executioni ſit mandanda. quid ab interlocutoria. & quid à diffinitiua. quid in iudice delegato. quid in ordinario. quid vbi adeſt impedimentum, & quemadmodum id conſtare debeat. & quemadmodum deſertio debeat apparere. & quid quando eſt lapſus terminus iuris, ſiue iudicis. & quid ſi commiſſio fuit expedita, licèt non præſentata. & de pluribus difficultatibus materiam deſertionis ſpectantibus (quas nos omittimus, quia non pertinet) vide latè, & affatim per Lancelot. Rober. *de attenta.* 2. *p. cap.* 12. *ampliati.* 1. *per totam.* & quis iudicum, an ſuperior, an inferior teneatur ſuper deſertione cognoſcere, & de ea, ſiue tacitè, ſiue expreſsè pronunciare, diſtinctè, & ſigillatim, illatiuè varios caſus congeſſit poſt Lancelo. & alios, Eſcacia *de appella. quæſt.* 11. *art.* 5. *per totum à num.* 148. *cum pluribus ſeqq. fol.* 141.
& an iudici à quo, an iudici ad quem perti- 104
neat, rem iudicatam exequi, & executoriales expedire, vide eundem poſt alios plures caſus diſtinguentem, *in eadem q.* 11. *art.* 7. *per totum à num.* 162. *vſque ad num.* 183.

TRACTA

TRACTATVS

DE REGIA PROTECTIONE

vi oppreſſorum appellantium.

PARS QVARTA:

Qua continentur capita circa violentias attingentes executoriales, executores, & eorum exceſſus.

CAPVT I.

A præcepto, & expeditione executorialium; quídve in ea potiſſimum ſit ſeruandum. ſeu etiam ab earum commiſſione facta executori; an, & quando non deferens appellationi emiſſæ vim commiſiſſe dicetur.

SVMMARIVM.

Autor nõ tractat materiam executionis, ſed dumtaxat appellationis ab ea, nempe quando adeſt exceſſus. n.1.

Exceſſus executionis materia ſubtilis, difficillima, & indigeſta eſt, & vtriuſque fori tribunalibus frequens. n.2.

Executionis tractatus qui edidere. n.3.

Deus optimus maximus cõtra Adam ſtatim executoriam ſententiam miſit. n.4.

Sententia tranſlata in rem iudicatam, vel alijs duobus conformibus mittitur executioni. n.5.

Sententia in rem iudicatam tranſit ob non emiſſam appellationem intra terminum, vel ob eam deſertam. n.6.

In executione eius ſententiæ priuilegiatæ, cuius appellatio caret ſuſpenſiuo effectu, cadere ſolet exceſſus, & per conſequens appellatio. n.7.

Nihil prodeſſent ſententiæ & iudicia, ſi non eſſet qui ea executioni mandet. num 8.

Appellationi ab expeditione executorialium virtute rei iudicatæ an ſit deferendum. n.9.

Opinionem affirmatiuam ſcilicet, eſſe deferendum, qui tenuerint. ibidem.

A præcepto de exequendo tam ſententiam quàm inſtrumenta guarentigiata, eſſe licitam appellationem, qui affirmant. n.10.

Ab expeditione executorialium & præcepto de exequendo tam rem iudicatam, quàm inſtrumenta, &c. non eſſe licitam appellationem, vt verior opinio reſoluitur. n.11.

Executio rei iudicatæ & inſtrumenti guarentigiati æquiparantur à iure. n.12.

De executione ſententiæ, ad executionem inſtrumenti guarentigiati, licitum eſt arguere. n.13.

Ab executorialium expeditione, & præcepto de exequendo vigore rei iudicatæ appellationi non eſſe deferendum, omnium ferè concors eſt ſententia. n.14.

Ab expeditione executorialium vigore trium conformium non eſſe licitam appellationem, citra dubium eſt. n.15.

Ab executione appellationi emiſſæ iudex non deferens, vim non faciet. n.16.

Executorialium expeditio plus non grauat, & ideo non appellatur. n.17.

Executio dicitur de appendicibus. n.18.

Executorialium expeditio eſt pars executionis, & ipſius atque ſententiæ declaratio. n.19.

Pronuntiatio de exequendo dicitur executio, licèt non mera. n 20.

Executiua ſi ſit vna ſententia alterius, ſi non poteſt appellari à prima, pariter nec à ſecunda illius executiua. n.21.

Executorialium expeditio, & decretum de exequendo ſit in executione rei iudicatæ. n.22.

Ab executione non appellatur, quia plus quàm ſententia non grauat, ita nec ab expeditione executorialium, quia plus quàm ipſa executio non grauat. n.23.

Ab interlocutoria de admittendis articulis ſi non eſt appellatum, nec poterit poſtea appellari ab ipſa actuali admiſſione. & de ratione. n.24.

Executor mandatum implens non eſt qui grauat, ſed mandans. n.25.

A ſententia, qua quis non grauatur, non appellat. num.26.

Appellans ab executione rei iudicatæ præſupponit antecedens validum, & negat conſequens, ſcilicet, executionem, & ideo nihil agit. numero 27.

Executio inducta eſt, vt lites conſequãtur finem, nec immortales reddantur. n.28.

Finem nunquam aſſequerentur lites, ſi ab executorialiũ expeditione daretur appellatio. n.29.

Prohibito vna prahibetur omne, per quod peruenitur ad illud. n.30.

Ab expeditione executorialium appellatio admittitur, ſi rationabilem cauſam habeat expreſſam. n.31.

Executorialium expeditio ante rem indicatam, & intra terminum ad appellandum, appellationem ſuſpenſiuam recipit. n.32.

Sententia de exequendo eſt executio, & ſic non facienda ante rem indicatam, & intra terminum ad licitè appellandum, n.33.

Executari dato ad exequendam ſententiam legitima appellatione ſuſpenſam, non eſt permittenda executio. n.34.

Executorialium expeditio continens nouum aliud grauamen vltra rem indicatam, admittit appellationem ſuſpenſiuam. n.35.

Executorialium expeditio decreta, contra alium in re iudicata non comprehenſum, recipit appellationem. n.36.

Executorialium expeditio facta parte non citata admittit appellationem ſuſpenſiuam. n.37. & num.42.

Executorialium expeditio, vt per appellationem ſuſpendatur, debet rationabilis cauſa in ſcriptis exprimi. n.38.

Executoriales ſunt, quoddam inſtrumentum à notario confectum, ſummam actorum continens, victori ad exequendũ tradendum. n.39.

Executorialis moribus inducta, idem eſt in effectu quoad mandatum executiuum n.40.

Executoriales expediuntur ſtante re indicata, non tamen mandatum executiuum, quod ſi ſecus fiat, Rota ſuſtinet dũ ritè ſit expeditum. num.41.

Executarialium expeditionem debet pracedere citatio ad videndum illas relaxari. num.42.

Executariales expediuntur etiam in domo auditoris Rota. num.43.

Executoriales expedita abſque citatione recipiunt appellationem ſuſpenſiuam. num.44.

Cui ſex ampliationes adijciuntur. num.45.

Citatio an ſit neceſſaria in relaxatione mandati vigore ſententia, varia fuere opiniones remiſſiuè, vbi reſolutio. n.46.

Executorialium expeditianem requirere citationem, vbi datur iudicis, rei, aut litigantis mutatio, ſine controuerſia eſt. n.47.

Executorialium expeditio requirit proceſſus reproductionem, aliàs ſi negetur, negatur executio. n.48. & ſeqq.

Sententia valde antiqua praſumitur, ritè & rectè latam fuiſſe. n.49.

Sententia valde antiqua qua dicatur, vt ſine proceſſu poſſint executoriales expediri. n.50. remiſſiuè.

Executoriales in primis debent continere ſententias, ſeu ſententiam. n.51.

Sententia inſerta in executorialibus facit fidem, quia ſunt acta iudicialia. n.52.

Executor ſententia non eſt antea ad eius executionem deuenturus, quàm ſibi de ſententia legitimè conſtet. n.53.

Sententia non dicitur conſtare, etiam ſi eius tenor referatur in executorialibus Papa per relatianem partis, quia ipſa ſententia adhuc debet doceri. n.54.

Dictiones (iuxta, ſecundùm,) & ſimiles, in gratia, ſeu priuilegio ſtant cauſatiuè, in iuſtitia reſcripto autem conditionaliter. n.55.

Executoriales vt per ſe fidem faciant de ſentẽtia, debet in illis inſeri de verbo ad verbum. n.56.

In executione ſententia ſemper eius verba ponderanda ſunt. n.57.

Executoriales vt probent mandatum procuratorium, totus eius tenor de verbo ad verbum eſt inſerendus. n.58.

Mandatum inſertum de verbo ad verbum in ſententia aliiſve actibus iudicialibus, fidem facit, ſicut ipſum originale. n.59.

Mandatum inſertum per relationem & enuntiationem notarij non de verbo ad verbum, non probat, ſi negetur. n.60.

Etiam ſi Notarius atteſtetur, ſe vidiſſe, & legiſſe. num.61.

Et etiam ſi dicat, vt conſtat ex inſtrumento per me fieri rogatum confecto. ibidem.

Executorialibus inſcribi ſolent libelli actionum & exceptionum, & alia munimenta qua ad executionem magis congruant. n.62.

Executorialibus inſerendus de verbo ad verbum libellus Actaris, cum eius probatio requirat ſcripturam. num.63.

Executorialibus inſeri libellum rei, vt conſtet de litis conteſtatione, non requiritur, cum ſufficiat enuntiatio litis conteſtationis. n.64.

Executorialibus libellus exceptionum erit inſerendus, vt appareat an oppoſita executioni ſint admittenda, vel non, vel iam ſuper illis iudicatum. n.65.

Executorialibus citatio inſerenda eſt, vt appareat tertius poſſeſſor, & oppoſitor fuerit citatus, & quibus officiant executoriales. n.66.

Executorialibus ſunt inſerenda omnia, qua excludant exceptianes appoſitas ad impediẽdam executionem, vt extrinſeca alia excuſetur probatio nempe actorum exhibitio. n.67.

Acta proceſſus etiam litè finita probant, & vim retinent. n.68.

Cauſa, qua ſit actum in iudicio, & iudicis intentia vt conſtet, interrogatoria & alia acta inſeruentur in executorialibus. n.69.

Executorialibus inſeri ſolent teſtes meliùs probantes rei aſtimationem, valorem & bonorum liquidationem reſeruatam executiõni, vt alia excuſetur. n.70.

Executio ſi ab eodem iudice ſit facienda, parui refert executoriales conficere, cùm ſufficiat ſola ſententia à Notario ſignata publica forma. num.71.

Executoriales Romana in Curia expeditæ, ante executionem earum requiritur citatio partis de inuiolabili Rotæ ſtylo. n.72.

Executio vigore executorialium non intimatarum capitula, ſed quibuſdam canonicis non congregatis, capitulariter eſt attentata. n.73. & quando tunc valeat. ibidem.

Executorialium cum intimatione fit in Rota reproductio, vbi ante actualem executionem & declarationem incurſus cenſurarum quatuor termini ſeruantur. n.74.

Executio & poſſeſſio capta vigore executorialium ante intimationem, & eius reproductionem eſt attentata, & nulla. n.75.

Executio eſt nulla niſi intimentur executoriales lata contra vnum alteri poſſeſſori reſignatario, vigore clauſulæ reſignationis gratioſæ, etiam quoad poſſeſſionem, qua actualiter reperitur. n.76.

Diſpoſitio de intruſo loquens procedit in accipiente poſſeſſionem ex executorialibus non ſeruatis ſeruandis. n.77.

Executoriales obtinens vigore trium conformium contra intruſum, ſi reperiatur in poſſeſſione per viginti annos, etiamſi non appareat de intimatione & terminis ſeruatis, non dicitur attentata poſſeſſio. n.78.

Ratio eſt, quia præſumuntur omnia ſolemniter acta per ſpatium viginti annorum, & condemnatum intruſum poſt ſententias dimiſiſſe poſſeſſionem. n.79.

Collatio facta per Epiſcopum excommunicatum vigore executorialium, tamen nondum declaratum valet. n.80.

Condemnatus anteaquam declaretur vigore executorialium, præmittit Rota quatuor citationes, vt doceat cur illis non paruerit. numero 81.

Auditor Cameræ licèt ſit executor ſententiarum, tamen executoriales à Rota intimatæ non poſſunt reproduci coram Auditore ad declaratoriam, niſi ipſe expediat monitorium. numero 82.

Et de ratione. n 83.

Executorialium executio eſt attentata, quia cùm deberent reproduci coram Auditore Rotæ, reproducuntur coram ſubexecutore in partibus. num.84.

Ab executore exequente executoriales Romanæ Curiæ in partibus poſt intimationem, & ante earum reproductionem in Rota appellationi deferendum eſſe, declarat Regius Senatus. num.85.

Romanæ Curiæ ſtylus in expeditione executorialium ac reproductione intimationis non ſeruatur in partibus Hiſpaniæ, ſed ius commune. n.86.

Et quis Hiſpaniæ ſtylus ſit. n.87.

Poſſeſſionem captam vigore executorialium expeditarum in partibus, & non reproductarum attentatam non eſſe, determinauit Rota. num.88.

Stylus Rotæ extrà Curiam non eſt attendendus, nec ad partes extendendus. n 89.

A commiſſione executorialium facta executori, vt illam ad effectum perducat, appellationi non eſt deferendum. n.90.

Iudex cautus ſit, non pronuntiare ſuper ſententia exequenda, ſed directò committat executionem executori, vt appellato euitetur. n.91.

Executionis commiſſio, executionis dicitur pars realis. n.92.

Executionis extrema à parte ante & parte poſt, appellationem excludunt. n.93.

Medium participat à iuribus extremorum, & probatis extremis medium probatum remanet. num 94.

Quod procedit, quando medium habet coniunctionem cum extremis, n.95.

Medium eiuſdem præſumitur naturæ & conditionis, cuius ſunt extrema. n.96.

Medium declaratur ex præcedentibus, & ſubſequentibus. n.97.

Executorialibus non indiget ſententia abſolutoria. n.98.

Abſolutoria ſententia ſeipſam exequitur, nec indiget facto iudicis. n.99.

Abſolutus ſtatim exceptione rei iudicatæ tutus eſt. n.100.

Executoriales imperiti iudices concedunt indiſtinctè. n.101.

Executoriales relaxari ex qualibet ſententia etiã negatiua, ſeu abſolutoria vbique indiſtinctè practicatur. n.102.

Executoriales non expediuntur vigore ſententiæ notoriè nullæ. n.103.

Executoriales expedire quis iudex poſſit, à quo, an ad quem, qui vltimam tranſlatam in rem iudicatam tulit ſententiam, & quid in delegato, & de alijs pluribus ſimilibus difficultatibus. n.104. remiſſiuè.

EXECVTIONIS materiam 1
non tracto, ſed executorum
executorialium dumtaxar.
nec illorũ amplam; ſed quatenus
noſtrum principalem
tractatum, & inſtitutum attingere, conſter,
ac concernit, quod tunc accidit; cum ſcilicet,
vim faciant, non deferentes appellationi
interiectæ ab eorum actibus, & proceſſu, &
per conſequens, ſubtilem ancipitem, & in
ſupremis, inferioribúſque (tam ſecularibus,
quàm eccleſiaſticis) tribunalibus frequen-

tem, nimiſque, & indigeſtam materiam ex-
2 ceſſus aggredior. Quam vix hactenus ade-
ptus eſt nemo, eius laborem cùm omnes,
ſumma eius difficultate conuicti, perhor-
ruerint, aufugientes, licèt executionis in-
ſtrumentorum, & aliarum rerum eam me-
3 rentium plurimi ſunt editi, & infiniti tra-
ctatus, vt eſt videre per Bernardi. Pandum
in tract. de executione inſtrum. Benedictum de
Bat. *in tract. guarentigia.* Frecciam *in tract. de
præſentatione inſtrum.* Antonium de Carra-
tio *in tract. de executione inſtrum.* Antonium
Maſſam Galleſium *in tract. de executione in-
ſtru. in forma Cameræ.* Matthiam Colletium
in tract. de proceſſibus executiuis. Rodericum
Xuarez *in repetitione l. poſt rem. iudi. ff. de re
iudi.* & eius additionaror Valdes. Paz *in pra-
xi 4. p. tom.* 1. Parlador. *lib. 2. rerum quoti. c.
fi.* Amad. Rodri. *in tract. de execut.* & alios ab
eiſdem relatos, ad quos omnes te lectorem
pro materia remitto in nudis, meriſque tra-
ctationis noſtræ limitibus contentus, cuius
principium me iam conuocat.

4 Geneſis cap. 3. legimus, vt poſt culpam
Adam condemnatum Deus Optimus Ma-
ximus eiecit è paradiſo, ſuam ſententiam
itaque mittens executioni ſtatim, *c. Adam
de pænit. d.* 1. ad cuius imitationem ſententiæ
in quibuſuis iudiciis, tam ordinariis, quàm
extraordinariis, ſummariis, aut ſummariiſ-
ſimis, latæ debitum vt conſequantur exi-
tum; neceſſarium vt ſortiantur effectum, &
5 vt ad finem ſuum, tanquam obiectum, lites
protrahantur: executioni quotidie mittun-
tur, non omnes; ſed illæ dumtaxat, quæ
vel aliis duobus conformes ſunt, *clem.* 1.
de ſent. & re iudi. l. 1. *& toto tit. C. ne liceat ter-
tiò prouocare.* vbi Doctores, & quæ nos latè
ſuprà lib. 3. cap. 16. à prin. vel ea quæ tran-
ſierit in rem iudicatam, *l. poſt rem iudicatam.
ff. de re iudi. l. cùm quadam puella. ff. de iuriſd.
omni. iudi. l. mino. 25. annis. cui fideicommiſſum,
6 ff. de minoribus.* & hoc ſiue quia intra præfi-
nitum ad appellandum iuris terminum ap-
pellatio non fuerit interpoſita, *c. cum dilectus
in fi. de electio. c. quoad conſultationem, de ſen-
tentia & de re iudic. clem. ſicut, de appella.* vel
ſi interiecta, quia ob nō proſecutionem de-
ſerta remanſit, *l. fi. §. illud. C. de tempori. appella.*
text. *in c. perſonas. & in c. cum ſit Romana. de
appellationibus, l. quoniam nonnulli. l. ſi contra.
C. de appella.* & nos latè ſuprà 3. p. c. fi. ad fi.

7 Quod extende etiam ad eam ſentētiam,
à qua licet permiſſa ſit appellatio quoad de-
uolutiuum, ſuſpenſiuus tamen tāquam pro-
hibitus eius executionem non impedit, ſe-
cundùm varietatem caſuum à prin. huius
tractatus vſque nunc in finémque relato-
rum. quoniam quantum ad nos attinet,
executor talis ſententiæ poteſt in executio-
ne excedere, ac propterea appellari. & tan-
dem cùm præfatarum ſententiarum execu-
tio neceſſaria ſit, iuxta illud Philoſophi Po- 8
liticorum 6. c. nihil prodeſſe rebus iuſtis iu-
dicia, & ſententias dare; niſi eſſent, qui eas
executioni mandarent, cui conuenit *l. 2. §.
poſt originem ff. de origine iuris. c. vbi periculum.
§. præterea de electione in 6. & in c. vnico, § &
quoniam, de ſtatu regula. eodem lib.* text. *in c.
ſuſcitata de in integ. reſtitut.* quia fruſtra fer-
rentur ſententiæ, niſi debitæ executioni
mandentur, *c. quoad conſultationem, de re iudi.*
gl. *in rub. C. de executione rei iudi.* iuſtè iudex
pro ea peragenda executoriales decernit.

Quo ſuppoſito in illam incidimus ſol- 9
uendam altercatam quæſtionem: an iudex
Eccleſiaſticus, vim faciat non deferens ap-
pellationi interpoſitæ à præcepto de exe-
quendo, ſeu expeditione executorialium
virtute rei iudicatæ, & affirmatiuam ſcili-
cet appellationi deferendum eſſe, omnino,
tenent gl. *in l. 4. ab executione ff. de appella. &
in l. ab execu.* vbi B. *ſub num.* 1. & Salicet. *ſub
num. 2. & 3. C. quorum appella. non recip.* Spe-
culator *in tit. de appella. §. in quibus. num. 6.
verſ. & ſcias.* Socin. *regul. 26. appellare ab exe-
cutio. num. 5. & regul. 24 fall. 2.* quam ipſe vbi
ſuprà communem opinionem eſſe, teſtatur
& Alexand. *conſ. 113. viſo themate num. 9. in fi.*
quam videtur ſequi Roman. *conſ. 41. in præ-
ſenti, conſultatione num.* 1. *& in l. 5. in prin. &
in 4. colu. ff. de verbor. obli.* ſequitur additio. ad
Abbatem *in c. quoad conſultationem, ſub n. 30.
verbo, appellatione, in fi.* & præfatas gloſſas ad
hoc allegauit Bart. *in l. ſi cum exceptione. §. hac
autem. ad fi. ff quod metus cauſa.*

Et generaliter ſeu indiſtinctè, quòd à præ- 10
cepto, ſeu decreto de exequendo appella-
tioni ſit tanquam licitæ deferendum, te-
nent Angel. *in d. l. ab executore.* Roman. *conſ.
41. ſub num.* 1. Angel. *conſ. 112. quidam petijt.*
ſequitur Feli. *in c. quoad conſultationem n. 13.
in fi & num. 14 & 15. verſ. limita* 1. *de ſententia
& re iudi.* Salicet. *in d. l. ab executio. C. quorum
appella. verſ. oppono contra primum.* vbi dicit
Doctores ita cōmuniter tenere, & ibi Ioan.
Faber *in prin.* Bal. *in additio. 2. ad Specul. in tit.
de appella. verſ. aliud eſt.* Abb. *in c. quoad conſul-
tationem. verſ. concludo ergo. de re iudi.* Alexan.
conſ. 97. volu. 6. Socin. *conſ. 300. verſ. nam licet.*
Socin *in regul. 26. limi. 5.* Ioan. de Ana. *conſ.
26. in prin.* Rodericus Xuarez *in l. poſt rem, in
declara. l. Regn. quæſt. 6. num.* 1. *&* 2. & præfata-
rum gloſſarum opinionem *d. l. ab executione.
& in d. l. ab executore.* communiter approbari
per Doctores, dicit Decius *in c. nouit. num. 4.
de appella.* & etiam de communi teſtatur
Æmilia. *conſ. 148. magnifice num.* 2. Minſinger.
conſ.

Digitized by Google

*conſ.46.ſactum tale num.*18. quotum plutimi
generalirer loquuntur tam in decteto, &
mandato de exequendo tem iudicatam,
quàm inſtrumentis, & aliis diſpoſitionibus
executionem inerentibus: alij verò indi-
ſtinctè de præcepto de exequendo, alij, &
maior pars in execurione inſtrumenti gua-
rentigiati; dicentes, quòd licèt non poſſit
appellari ab ipſa executione; poterit tamen
appellari à mandato de exequendo, & ſic di-
cendum videtur; appellationi huiuſmodi ab
expeditione executorialium ſi iudex non
deferat; vim faciat omnino.

11 Sed contrariam ſententiam, & opinio-
nem; imò appellationi non deferentem, vim
nullam facere interpoſitæ ab expeditione
executotialium, & præcepto de exequendo,
tam vigore rei iudicatæ quàm inſtrumenti
guarentigiati, alteriúſve diſpoſitionis: lon-
gè veriorem, & probabiliorem, communio-
rémque, teſtantut citandi: quam tenent gl.
in l.ſi cum exceptione §.hac autem.verbo, datam
verſ.ſed tamen dic.ff.de eo quod metus cauſa. Al-
bericus *in l.ab executione.C. quorum appella. in*
prin. verſ. item tenet. & Odofred.*verſ. ſi iudex*
pronunciat, verſ.queritur circa legem iſtã. Bald.
in d. l. ab executione. verſ. tamen modò, quaro,
vbi Paul.Caſtren.*in prin.verſ.& aduertendum*
Fulgoſ *in gl.*1. Ioan Andr. *in additio. ad Spe-*
cul.tit. de appella.§.in quibus verſ. & ſcias. Ale-
xan. *conſ.*181. *verſ.fortius dico. volum.*6. Spe-
cula. *in tit. de executione ſententiæ. §.breuiter.*
verſ. ſed ſecundum eum. Angel. Areti. & Im-
mol *in l.ab executore.ff.de appella.verſ.in glo.*1.
*deciſ.Neapoli.*1.*in noniſſ.num.*17. Communem
dicit Decius *in c.nouit.nota.*4 *de appella.* Gra-
tus, qui de eadem communi teſtatur *in conſ.*
109. *volu.*2. communem dicit etiam Ruin.
*conſil.*78.*volu.*5. communem etiam dicit Pe-
trus Philip. Corneus *conſil.*71. *colu.*4. *volu.*1.
quem ſequitur refetens Maran. *de ordi. iudi.*
6.*p.tit. de appella. num.*249. *fol.* 612. *in paruis.*
de communi, & magis cõmuni dicit etiam
Lancelo.Robert. *de attenta.*2.*p.c.*12. *limi.*53.
*à num.*14. Antonius Gabriel *lib.*2.*concluſ. tit.*
de appellat. concl. 4. communem etiam dicit
plures allegans Bernard. Diaz de Lugo *in*
regul. 43. veriorem dicit eam ſequutus Di-
dac. Perez *in l.*5. *tit.* 8. *lib.* 3. *ordinamen. colu.*
1113. & vt talem plutes allegans, benéque
comprobans contra primam per eum rela-
tam, refert Mencha. *lib.* 2. *controuer. vſu freq.*
c. 38. *num.*6.*&* 7. quos etiam ſequitur Ioan.
Gutierr. *in repetitione l.nemo poteſt.de legatis* 1.
*num.*446.*& num.ſeq.* Vald.*in additioni.ad Ro-*
*deri. Xuarez. in l.poſt rem in declara.l.Regn.q.*6.
ad num. 1. Rebuff. *de litera obliga.art.*1.*gl.*10.
Menoch. *de adipiſ.poſſ. rem.*4. *num.*828. Aze-
ued. *in l.*3.*tit.*21.*num.*4.*&* 5. *lib.*4. *recopi.* An-
ton.de Canar. *in tract.de execu.inſtrum. q.*46.
*num.*83.*tomo* 5. *diuerſa fol.*44. Rota *deciſ.*100.
*ex nocum. num.*13.*p.*1. *diuerſor.* qui omnes lo-
quuntur in appellatione interpoſita à præ-
cepto de exequendo tam vittute rei iudica- 12
tæ, quàm inſtrumenti guarentigij propter
vtriuſque æquiparationem à iure conſidera-
tam, ſecundùm Benedi. de Paz *in tractatu de*
*guarenti.p.*2.*quaſt.*13.*fol.*346. Anton. de Ca-
na. *in tract. de executione inſtru. quaſt.*41.*ſub*
*n.*79. *fol.*44. Eſcacia *in tract. de appella. q.*17.
*limi.*10.*num.*8.*ad ſi.*Ioan. Garcia *de nobilitate.*
*gl.*6. §.2. *num.*25. alios vltra iſtos Doctores
multos pro hac opinione magis commu-
nem affirmans congerit Ceuall. *in contra*
*commu.quæſt.*190.*per totam,* Ioan. Gutierr. *in*
*repetitione l. nemo poteſt. de lega.*1. *à num.*447.
& de communi opinione plures refetens te-
ſtatur Carocius *exceptione* 44. *à num.*70. *&*
ſequent. Rota Lucana *deciſ* 72.*num.*7. Amatis
*deciſ.*29. *num.*48. quaproptet de executione
ſententiæ, ad executionem inſtrumenti gua-
rentigiati licitum eſt arguere, ſecundùm B.
in l. cùm vnus.in fi. ff. de bonis authori. iud. poſſ.
& Bal.*in l.ſi.colu.*2. *eodem.tit.* Rom. *conſ.*76.
*num.*4. Angel. *in l.*1. *C. quando prouoc. non eſt*
neceſſe. Quintilia. Mando. *in tract.de inhibit.*
*quaſt.*49.*num.*2. Paz *in praxi.*4.*p.tom.*1. *cap.*1.
*num.*3.

13 At in ſpecie noſtra, vt appellationi ab ex-
peditione executorialium, ſeu decreto de
exequendo virtute rei iudicatæ, non ſit de-
ferendum (negant pauci) ſed omnium ferè
concors eſt receptiſſima ſententia, Cynus
in d.l.ab executione. Raphaël Cuma. *in d. l. ab*
executore. vbi Bart. Maria. de Senis *conſ.*48.
incipit *in ciuitate Lucana.* ſentit gl.*in l. ſi cum*
exceptione. § hac autem ff. quod metus cauſa. vbi
Angel. Ioan. Andr. *in addi. ad Specula. tit. de*
appella.§.in quibus verſ.quoniam. Areti. latè *in*
d.l.ab executore. poſt Angel. & Immol. (dicit
ſic ſe vidiſſe ſetuari in praxi) Bal. *in d.§. hac*
autem. Flotianus *in d.l.ab executione,* pro quo
etiam conſuluit Alexan. *conſ.*236. *viſis pro-*
*ceſſibus. colu.*2. dicens eſſe communem opi-
nionem, Alexan. de Immol. *conſ.*95. *lib.*2.
*colu.*2. qui de communi teſtatur, quem ſe-
quitur referens Philip. Corneus *conſ.*71.*colu.*
*penult. volu*1. dicens, ab hac opinione in iu-
dicando, & conſulendo non eſſe receden-
dum. Bartholo.Soci.*in tract. fallen.regula* 33.
appellare ab executione. communem etiam di-
cit Felin. poſt alios *in c. quoad conſultationem*
*num.*14. *de re iudi.* ſequitur Rodeti. Xuarez
*in repe l.poſt rem. in declara. l. Reg. quaſt.*6.*n.*3.
(quia licèt contrarium teneat in appellatio-
ne à mandato de exequendo inſtrumẽtum;
tamen in appellatione ab expeditione exe-
cutorialium, ſeu mandato de exequendo

vigore ſententiæ hanc partem vt æquiſſi-
mam, & fundatam ſequitur) Specula. *in tit.
de executione ſententia, §.penult.verſ.ſed ſecun-
dùm eum quæritur num.5.in fi.& num.6. lib.2.
fol.*181. Rebuf. *tract. de ſententiarum execu-
tione, art.7.gl.13.n.16.fall.vlt. tom.1.fol.*376.
Capicius *deciſ.1.num.*17. de communi teſta-
tur item Mandel.de Alba *conſ.14. præſuppoſi-
ta lib.*1. & magis communem poſt alios vo-
cat Petrus Cephalus *conſ.76. num.*16. prout
de eadem magis communi teſtatur Beroius
*in conſ.32. in cauſa executionis num.5. & 17.
lib.*3. vbi quòd ab hac opinione in iudican-
do non eſt recedendum. & quòd qui alteri
opinioni velit inhærere, id ex imperitia fa-
cere, præſupponeretur. & de eadem com-
muni teſtatur Gratiat.*in aditio.ad Veſtrium in
praxi Roma.Cur.lib.7.c. vl. num.*43. etiámque
communem dicit Caputaq. *deciſ.427. lib.*1.
communem dicit Apoſtil.ad Roma.*conſ....in
præſenti,in verbo, vidẽdum.* communem dicit
Socin. *in regul.24.fall.2.& in regul.*26. pluri-
mos de communi & magis communi te-
ſtantes refert & ſequitur Cardi. Tuſc. *practi.
conclu.tom.1.concl.*410. *litera E.num.14.& n.*17.
veriorem communium, & ſeruatam affir-
mat Additio. ad practi. Papien. *in forma ap-
pella.à ſenten.diffinit. in gl. coram vobis. in ver-
bo, in executione.fol.*407. de magis communi
etiam teſtatur Rolan.à Valle *conſ.43. à n.3.
volu.*1.eſſéque receptam in Palatio,poſt alios
teſtatur Rota *deciſ.100.p.1.diuerſo.* quam do-
15 ctrinam procedere citra dubium in execu-
torialibus decretis vigore trium ſententia-
rum conformium, affirmant Mandoſ. *in
tract.de commiſſione 23.executoriali.in verbo ci-
tatione præcedente q. 4. verſus finem fol.* 130.
Scacia Sigiſmund.*in tract.de appella.quæſt.*17.
*limi.*10. *num.*17. quia tunc nulla cadit di-
ſputatio.

16 Quæ quidem opinio non inualidis fun-
damentis, rationibúſque fulcitur, etenim
ab executione ipſa appellationi interpoſitæ
iudex deferre non tenetur, ac vim non fa-
ciat, cùm careat ſuſpenſiuo appellatio, *l.ab
executione. C. quorum appella. non recip.c. nouit.
43.de appella.* Bal.*in d.l.ab executione, in prin.*
Roman. *conſ.41. in præſenti conſultatione, n.*1.
Anton.Gabriel.*commu. conclu. lib.2. tit. de ap-
pella.concl.4.in prin.* Aſini.*in praxi iudici.* §.31.
*cap.18.num̃ 1.fol.*187.Lancelo. *de attenta.2.p.
cap.16. num.*38. & idem *2. p. cap.12. limi.*53.
num 10. *& ſeqq.* de communi teſtatur Alcia-
tus *in l.1. §. ſi quis ita. ff. de verbor. obliga.* Ba-
ptiſta Villalo. *in volu. cõmunium opinio.verbo,
appella. n.*113. Auguſtinus Beroius *conſ.*106.
*quatuor n.10.lib.*3.Mandel.de Alba.*conſ.14.in
prin.lib.*1. Grat.*conſ.16.viſis.lib.*2. Petrus Ca-
lefat. *inter conſilia matrimonialia,lib.1.conſ.*76.
*in cauſa executionis num.*16.Benedict.de Barz.
*in tract.guarenti.p.2.quæſt.13.fol.*346 Veſtrius
*in praxi lib.7.cap.3.num.*9. Caputaq *deciſ.*40.
*appellatio non admittitur p.*1. Rota *deciſ* 45.
aliàs 346. *ſi appelletur, de appella. in nouis.* Re-
buf.1.*tom.tit.de ſententiarum executione.gl.*12.
*& 13.& 14. art.7. & de literarum obliga. art.1.
gl.*10. Bernar. Diaz *regul* 46. Didac. Perez *in
l.4. tit.8. lib.3. ordin. colu.*1113. Menoch. *de
adipiſ. poſſ. rem.4. num.*228. Roland. à Valle
*conſ.*43. Azeucd. *in l.3.tit.21.lib.4. recopi.n.4.
& 5.* Valdez *in addi. ad Roderi. Xua. in l. poſt
rem 21.declaratione l. Reg. quæſt.6.n.*1. Couar.
in pract.quæſtio.cap.23.ad fi. Parlador.*lib.2.re-
rum quoti.c.fi.5.p.§.15.num.*1.

Ergo nec poterit appellari ab expeditio- 17
ne executorialium, ſeu à præcepto rem iu-
dicatam, ſeu aliam diſpoſitionem executio-
ni mandandam,quia plus non grauat. ita ar-
gumentantur Geminia. *conſ.*99. Guido Pa-
pæ *conſ.*574. Corneus *conſ.71. num.20. lib.1.
& in conſ 221. in fi. lib.*4. Areti.*in l.5.in prin.
num. 3. circa medium; de verbor.obliga.* Ale-
xan.*conſ.95.lib.*2.Socin. *in regul.26. appellare.*
Feli.*in c.quoad conſultationem, num.14. & 15.
de re iudi.*Ruin. *conſ.78. num.*1. Socin. Iunior
*conſ.138.n.6. lib.*3. Gratus *reſponſo 16. colu.1.
num.*2.Roland.à Valle *conſ.43.num 5. in prin.*
Rota *deciſ.100.1.p.diuerſ.*& ferè omnes Do-
ctores citati ſuperiùs *verſ.at in ſpecie noſtra.&
verſ.ſed contrariam ſententiam.*

Nam executio dicitur de appendicibus. 18
Puteus *deciſ.376. in fi lib.*1. & executoria-
lium expeditio, & præceptum eius pars, ſeu 19
declaratio ipſius executionis, & ſententiæ,
Cynus *in l. ab executione C. quorum appella.*
vbi Raphaëlis Cuma. Bald. etiam *ibi num* 4.
Felin. *in d.c. quoad conſultationem. ſub num.*14.
de re iudi. imò executio & præceptum de
exequẽdo, vnum & idem eſſe,firmant Cyn.
in d.l. ab executione, Raphaëlis Cuma. *in l. ab
executore.* & ibi Bart & Maria. de Senis *conſ.*
48. *in ciuitate Lucana.* Rodericus Xuarez *in
repet.l. poſt rem. in declaratione l. Reg. quæſt.6.
num.3. in prin.* & Bal. *in additio. ad Specul. de
ſententijs.verſ.an pronuntiatio,*dicit,quòd pro-
nuntiatio de exequendo ſit executio, licèt 20
non mera, ergo nec ab iſta expeditione, &
decreto poterit appellari.

Inſuper facit elegans ratio, nam quoties 21
duæ ſententiæ ita ſe habeant, vt vna veniat
in executionem, ſeu executiua ſit alterius,
tunc ſicut non poteſt appellari à prima, pa-
riter nec poterit appellari à ſecunda. ita ele-
ganter Bal. *in l. ſi cum exceptione §. hac autem
actio.ff.de eo quod metus cauſa.* Felin.*in d.c. quo-
ad conſultationem. num.14. ante fin.* Eſcacia *in
tractatu de appella. quæſt. 17. limi.10. num.*11.
Capici. *deciſ.1.num.17. & num.*23.Lancelot.

Robert.

Robert. de attenta. 2. p. cap. 12. limi. 53. num. 36.
Cæſar Contard. in repetitio l. vnica C. ſi de mo-
men poſſ. limi. 19. num. 16. ſed expeditio exe-
22 curorialium, & decretum de exequendo eſt
executio rei iudicatæ, ergo quemadmodum
ab iſta non appellatur ex ſuperiùs dictis, ita
nec ab illa expeditione.

23 Cæterum & facit, quòd executorialium
expeditio, & decretũ non plus grauat, quàm
ipſa res iudicata (prout dicimus in executio-
ne) quoniam ideo ab ea non appellatur, quia
ampliùs quàm ſententia ipſa principalis, non
grauat, ſed ab ipſa ſententia, & re iudicata
• non licet appellari. ergo nec licere debet ab
expeditione executorialium, quemadmo-
dum nec ab ipſa actuali executione. ita hàc
rationem eleganter adducit Angel. in d. l. ſi
cum exceptione. §. hac autem actio. Ioan. Andr.
in addit. ad Specul. tit. de appell. §. in quibus. verſ.
5. Eſcacia de appell. quaſt. 17. limi. 10. num. 12.
& num. 6. Felin. in c. quoad conſultationem, de
ſententia & de re iudi. num. 14. poſt medium.
Rebuff. in tractatu de appella. artic. 9. glo. vni. à
num. 8. & ſeqq. fol. 507. Roland. à Valle conſil.
43. num. 3. lib. 1. & ex plurimis quos citat, te-
• net Rota deciſ. 100. 1. p. diuerſo: (ſecus ſi gra-
uaret ampliùs vt ſtatim.)

24 Quibus & illud rectè cõuenit, quod dicit
Paul. Caſtrenſis in l. ab executore 4. ff. de ap-
pella. num. 2. quòd ſi iudex pronunciat, arti-
culos eſſe admittendos, & poſtea admittit,
ſi non fuit (inquit) appellatum à pronuncia-
tione de admittendo, non poterit appellari
poſtea ab ipſa admiſſione, cùm admiſſio ſit
executio interlocutoriæ, & ſecunda execu-
tio primæ, & prima eſt, quæ grauat, non au-
tem ſecunda. ſequitur Ruginel. in tractatu
de appell. §. 2. c. 3. num. 85. & 167. & idem me-
liùs poſt alios quos citat ibi num. 168. Eſcacia
de appella. quaſt. 17 limi. 10. num. 12. videndus
eſt limi. 47. à num. 137. & per eundem Pau-
lum Caſtren. & notata in c. dilecti. de renun-
ciatione. tenet Ioan. Ferrarien. in tractatu de
appella. cap. 5. num. 50. quemadmodum etiam
25 dicimus de executore, vt ipſe iudicis man-
data implens non grauat, ſed mandans. Ay-
mon Crauera conſil. 273. nobilis Domine. colu.
3. num. 1. verſ. ſecundò quia. & verſ. nec obſtat.
Rebuff. tractatu de appella. art. 7. glo. 2. num. 15.
tomo 3. fol. 503. Scacia vbi proximè d. limi. 19.
num. 3.

26 Ideo ſuccedit regula, quòd à ſententia,
qua quis non grauatur, non poteſt appellare.
Bald. in l. vni. num. 7 C. ne liceat vna eadémque
cauſa. Franc. in c. ſi duobus. num. 1. de appella.
Nicel. in tractatu de concord gloſſ. concord. 6. fall.
43. ſub n. 84. tom. 18. diuerſor. fol. 194. Ozaſcus
deciſ. 6 num 3. Gregos. Tholoſan. tit. de appell.
lib. 5. cap. 1. num. 1. fol. 461. Cæſar Barz. Bonon.
deciſ. 52. num. 10. quia appellatio reſpicit gra-
uamen, quod eſt cauſa finalis & obiectum
appellationis; c. vt debitus honor. de appella. vbi
Doctores, Abb. in c. interpoſita, ſub num. 3. de
appella. c. cum ceſſante, eodem tit. ergo debet
ceſſare appellatio ab hac ſententia alterius
executoria.

Quibus etiam accedunt, quod dicit Ge-
minianus in conſil. 99. num. 3. allegans ad hoc
Ioan. Monach. ſequitur Galle. in tractatu de
Camerali 3. p. in c. de quaſtion. varijs, poſt pracep.
in add. num. 10. & cum tribus ſeqq. Marqueſ.
de commiſſ. 1. p. c. 16. num. 34. Hierony. Gonza.
in regul. de men. & alterna. gloſſ. 9. in annota. à
num. 221. & nos ſuprà lib. 2. c. de penſionibus.
fol. 1. quòd appellans ab executione facta vi- 27
gore rei iudicatæ, & ſimilium, præſupponit
antecedens validum, à quo executio depen-
det, & negat conſequens, ſcilicet illius exe-
cutionem, & ſic nihil agit, quia opponitur
rei naturæ, & eius impedit naturalem ef-
fectum.

Et tandem pro hac parte illa mouet ratio, 28
ne in infinitum lites protrahantur, nec im-
mortales reddantur, & vt debitum conſe-
quantur finem, l. fratris. C. de tranſactio. c. finem
de dolo & contuma. lib. 6. quam reddunt Odo-
fred. & Cyn. in d. l. ab executione. Bart. in l. ab
executore. col. 2. in prin. ff. de appella. Ioan. And.
in addi. ad Specula. tit. de appell. §. in quibus verſ.
5. Raphaël Cuma. in d. l. ab executore. idẽ Ioan.
Andr. in addit. ad Specul. tit. de executione ſen-
tentiæ §. penult, verſ. ſed ſecundùm eum cùm quæ-
ritur. Felin. in c. quoad conſultationem ſub n. 14.
poſt princ. de re iudi. alios recenſet Roderic.
Xuarez in l. poſt rem in declaratione l. Regni q.
6. num. 3. in princ. Roland. à Valle conſil. 43.
num. 5. vol. 1. Gratia. in diſceptatio. foren. c. 333.
num. 1. tom. 2. quæ nunquam daretur, ſi ab
huiuſmodi expeditione executorialium da- 29
retur appellatio, & admitteretur vna via,
quod alia prohibitum ſtat, cùm vno prohi-
bito, prohibetur omne, per quod peruenitur 30
ad illud, vt dicit in propoſito Corneus conſ.
71. colu. 4. in litera V. in volum. 1. quem refe-
rens ſequitur Maran. de ordi. iudicio. 6. p. tit. de
appella. num. 249. in fi. fol. 612. in paruis, & ſic
regula ſubſequitur, quòd appellationi inter-
poſitæ ab expeditione, & decreto executo-
rialium vigore rei iudicatæ, violentiam nul-
lam faciat non deferens, ſicut etiam gene-
raliter nec à quolibet præcepto de exequen-
do actum aliquem exequibilem, vt ex magis
communi ſuprà probauimus.

Quam regulam, & reſolutionem decla- 31
res, ſeu limites, velim, vt nõ procedat, quan-
do in appellatione huiuſmodi aliqua ratio-
nabilis cauſa exprimatur (quas modò dice-
mus) quia tunc ab huiuſmodi expeditione
executo

executorialium appellationi, vt licitæ, niſi iudex detulerit, vim facere declarabitur, imò eandem executorialium ſuſpendere tenetur, ita obſeruat Rota *in nouiſſ. deciſ.* 218. *num.* 5. *p.* 3. *lib.* 3. *diuerſorum*, quam ad id referens ſequitur Cardinal. Tuſcus 1. *tom. practi. concluſ. littera A, conſil.* 359. *num.* 49. *& nos ſuprà lib.* 2. *cap.* 1. *de interlo num.* 11. idem affirmat Paul. Caſtrenſ. *conſ.* 289. *ad primum reſpondet, lib.* 1. *in prin.* ſequitur idem Tuſcus *tom.* 1. *littera A. concl* 4010. *num.* 18. Romanus *conſ.* 41. *in prin.* & Apoſtilla ad eum, *verbo, videndum.* communem dicens, & plurimos citat.

Et prima rationabilis cauſſa fit, quando
32 huiuſmodi executorialium expeditio fieret ante rem iudicatam, & ſic intra terminum datum ad appellandum à ſententia condemnato. quoniam hac de cauſa ab huiuſmodi expeditione appellationi deferre, tenetur iudex, ſicut enim poteſt appellari à prima, ita & ab hac ſecunda pariter licebit, probant Angel. *in l. ab executore ff. de appella.* & ibi etiam Immola & Clarius, Angel. de Aretin. argumento gloſſæ *in d. §. hac autem.* implicat enim contradictionem, quia ſi ſententia de exequendo eſt executio (ex ſupra-
33 dictis) non debet fieri ante rem iudicatam, & (vt optimè Alexan. *conſ.* 113. *num.* 10. *&* 11. *lib.* 5.) infra terminum ad appellandum, ex iuribus vulgatis. ita pungit, & argumentatur Bal. *in d. l ſi cum exceptione. §. hac autem actio ff. quod metus cauſa.* quos ſequitur Feli. *in c. quoad conſultationem num.* 17. *de ſententia & re iudi.* Benedictus Vand. *in repertor.* Feli. *verbo appellatio. fol.* 9. *colu.* 1. *in prin.* facit text. argumentum *in l. nimis properè* 1. *C. de executione rei iudicatæ.* & quod executori dato ad exequendam huiuſmodi ſententiam, à
34 qua eſt appellatum, non ſit permittendum exequi, etiam ſi merus ſit, & nudus executor, probant Abb. *in cap.* 1. *colu. penul. & fi. de offic. ordi.* Bart. *in l. diuus. ff. de iudiciis.* Oldral. *conſ.* 89. Gramari. *conſ. ciui.* 109. *num.* 5. Feli. *in c. ſi quando de offic. delega.* Marta *de iuriſd.* 1. *p. cap.* 51. *à num.* 34. vide in terminis quæ infrà cap. 6. num. 50. cum Vincentio Caroc. *exceptione* 44. *ſub num.* 74.

Secunda rationabilis cauſa fit, quando
35 expeditio executorialium, ſeu decretum de exequendo aliud, & nouum contineret grauamen extra rem iudicatam, cùm continere debet illud dumtaxat grauamen, quod continebat ſententia, & res iudicata exequenda, & quod ex ea tantùm infertur, tunc nanque ab hac expeditione ſi iudex tanquam licitæ non detulerit, vim facit manifeſtam. ita pulcherrimè Angel. *in d. §. hac autem actio.* dicens, ita practicari de mente Innocentij *in c. ſuper eo quod metus cauſa.* ſequitur Feli. *in d. c. quoad conſultationem. num.* 16. *de re iudi.* ſequitur etiam Benedictus Vand. *vbi proximè.* Ruinus *conſ.* 78. *num.* 1. *&* 2. *lib.* 5. & poſt Bal. & Feli. Capici. *deciſ.* 1. *n.* 23. *& deciſ.* 24. Lancelo. *de attenta.* 2 *p. cap.* 12. *limit.* 53. *num.* 36. Roland. à Valle *conſ.* 43. *n.* 3. *&* 4. vbi dicit, ita omnes tenere. *volum.* 1. Anton. Gabriel. *communi. concluſio. lib.* 2. *tit. de appella. concl.* 4. *num.* 2. Gratia. *in diſceptatio. foren. cap.* 333. *num.* 2. *tom* 2. Caroc. *exceptione* 44. *à num.* 75. faciunt etiam omnes Doctores ſuprà citati num. 23. verſ. cæterum & facit, dicentes, quòd ab expeditione huiuſmodi non appellatur, quoniam non plus grauat quàm ſententia, ergo à ratione ceſſante, ſi plus grauat, appellatio permittitur.

Et quòd à decreto & expeditione executorialium, continente nouum grauamen, appellationi vt licitæ deferendum ſit, in ſpecie tradit Rota Roma. *deciſ.* 208. *num.* 2. *p.* 3. *& deciſ.* 197. *lib.* 2. *num.* 1. *& deciſ.* 218. *lib.* 3. *num.* 5. *& deciſ.* 204. *eodem lib.* 3. *num.* 2. Anto. Cuchan. *lib.* 2. *inſtitut maior. tit* 4. *num.* 103. Hinc fit, vt quando ſententia (de cuius executione agitur) eſſet allata contra vnum, expeditio, aut pronuntiario de exequendo 36
fieret contra alium, quia tunc ab ea appellationi interpoſitæ deferendum eſſe, docet Angel *in l. ſi cum exceptione §. hac autem actio. ff. de eo quod metus cauſa*, Immola *in l. ab executione. C. quorum appel. non recip.* Capicius *deciſ.* 1. *in cauſa Domini Comit. num.* 17. *verſ. ſed quoad caſum noſtrum* Lancelot. *vbi proximè d. limi.* 53. *num* 21. Tertia erit appellandi in hoc caſu iuſta ratio, quando huiuſmodi expedi- 37
tio fuiſſet facta parte non citata, quoniam tunc pariter ſi non deferatur appellationi, vim fieri, declarabitur (vt ſtatim dicemus.)

Supradicta declara, vt huiuſmodi cauſas legitimas appellandi, debet appellans eas 38
proponendo in ſcriptis expreſſare, Caſtrenſ. *d. conſ.* 289. *ad primum reſpondet. in prin. lib.* 1. Roman. *conſ.* 41. *in prin.* & Apoſtilla ad eum *verſ. videndum.* Cardinal. Tuſcus *d. tom.* 1. *littera A. conſ.* 4010. *num.* 2. *& num.* 18. & latiùs nos dicemus infrà cap. 3. à num. 144. Gutierr. *in repeti. l. nemo poteſt. ff. de lega.* 1. *num.* 447. *circa fi.*

Hæ autem executoriales, (quas vulgò dicimus *carta executoria*) poſt rem iudicatam 39
conficiendæ, eſt quoddam publicum inſtrumentum à notario confectum, ſummam actorum & proceſſus continens, victori patri tradendum, vt exequantur. ita dicit eleganter Paclador. *lib.* 2. *rerum quotidi. c fi.* 1. *p.* §. 1. *ſub num.* 2. Practicus Monteroſus *in pract. tract. de modo procedendi in vna executoria fol.* 35. Paz *in proxi.* 4 *p. c.* 1. *num.* 9. Amad. Rodri.

Rodri. *de execut. cap.* 1. *ſub num.* 9. Villadiego
in ſua polit. & pract. iudic. c. 4. *num.* 4. Ioannes
Garcia *in tract. de nobilitate gl.* 6. *num.* 49. &
40 hæc executorialis idem eſt, quod manda-
rum executiuum, ſed moribus vſitatum eſt,
vt ſententiæ in rem iudicatam tranſactæ hoc
inſtrumentum conficiatur, vt aduertit Par-
lador. *vbi ſuprà*, ſed in effectu, & eſſentia ni-
hil aliud eſt, & ideo docuit Rota ex recol-
lectis per Seraphinum *in deciſ.* 879. *tom.* 1.
quòd ſtante re iudicata per ſententias expe-
41 diuntur executoriales, non autem manda-
tum executiuum loco earum, ſi tamen per
errorem ſecus fiat, & ſic non rectè, ſi tamen
rectè concedatur, & cum iuſtitia, reuocari
non debeat, ſed exequi, attendente Rota
ſtylum vniuerſalem, vt non peruertatur,
eius omiſſionem patiente.

Quam executorialium expeditionem
debet præcedere omnino citatio partis vi-
42 ctæ, & condemnatæ, tanquam penitus ne-
ceſſaria, ad videndum decerni, & relaxari
literas executoriales, Rota *in d. deciſ.* 879.
Seraphini. Puteus *deciſ.* 73. *lib.* 1. (vbi etiam de-
43 ciditur, quòd in domo etiam auditoris exe-
cutoriales expediuntur.) Alexan. *in l. à diuo
Pio. §. in venditione. n.* 30. *& ſeq. ff. de re iudic.*
Caſſiador. *deciſ.* 6. *num.* 2. *de cauſa poſſ. & pro-
priet.* Philip. Franc. *in c. ex parte num* 90. *de
appella.* Cyn. *in l. ab executione*, ibi, *nam ſi eli-
gitur. C. quorum appella*, Duenas *in regul.* 92.
in 2. *ampliatione*, quæ omiſſa iuſtam præbet
44 cauſam appellationi, cui vt licitæ iudex de-
ferre tenetur omnino, ita poſt Henric. Boic
in c. de cætero de re iudic. Anton. de Butr. &
Panormi. *in c. ſi de præſumptioni.* tradit ex-
preſsè Guido Papæ *deciſ.* 436. incipit *cum
materia. & quæſt.* 87. *num.* 95. Lancelo. *de at-
tenta* 2. *p. cap.* 12. *limi.* 53. *num.* 31.

Et hoc eſt quod voluit dicere Rebuf. *in
tract. de ſentent. executione num.* 10. *& ſeqq.*
45 *fol.* 223. amplians ſex modis, ſcilicet etiam ſi
agatur actione perſonali, etiam ſi fiat in ea-
dem re, vel iudex idem qui tulit ſentẽtiam,
aut contra eundem condemnatum. & etiam
ſi conſtaret defenſionem non competere.
ſextò & vltimò etiam ſi poſt deſertam ap-
pellationem. de quo vltimo Mareſcot. *va-
riar. reſolutio. lib.* 1. *cap.* 31. *num.* 2. diximus latè
ſuprà lib. 3. cap. 18. à num. 73. cum ſequent.
Et eundem Rebuffum ſequitur Cardinalis
Tuſcus *practicar. conclu. tom.* 3. *litera E. concl.*
484. *num.* 1. & eaſdem ampliationes latè
etiam comprobat Mareſcot. *variar. reſolutio.*
46 *lib.* 1. *cap.* 31. *à prin.* vbi diſputat, an in rela-
xatione mandati vigore ſententiæ citatio re-
quiratur. quod latè diſputat & varias opi-
niones refert, Anton. Gabr. *communi concluſ.
tit. de citat. concl.* 1. *à num.* 129. *cum ſeqq.* tamen
poſt alios vt humaniorem, æquiorémque
opinionem hanc affirmatiuam reſoluit Ma-
reſco. *ibi.* firmátque *ſub num.* 1. eam ample-
xam fuiſſe à Rota in vna Taurin. Capell. 24.
Februarij 1579. & in alia Barchinonen. bo-
norum corã Seraphino 16. Februarij 1587.
Et licèt ex Maran. Veſtrio, & Aſinio (quos
ſic intelligit) contrarium ſequatur contra
Rebuf. Eſcacia *de appella. q.* 11. *art.* 8. *à n.* 186.
pluribus adhibitis limitationibus; nihilomi-
nus *num.* 188. vt tutior ſit, citare ad tollen-
das lites, affirmat per Veſtrium, & Cardinal.
Alexandri. Quæ inſuper ampliatur, vt ſine
controuerſia procedat, quando non ipſe iu-
dex, qui ſententiam tulit, ſed alius ſucceſ- 47
ſor, aut ſubrogatus expedit executoriales. vt
tunc ſit citatio facienda, quoties ſcilicet da-
tur rei, aut perſonæ, etiam litigantis muta-
tio, pront latiùs comprobat ipſe Mareſcot.
d. cap. 31. *à num.* 5. *&* 6. & nos alibi diluci-
dè explicuimus 3. p. cap. 9. à num. 207. cum
ſequentibus.

Debet etiam fieri actorum, & proceſſus 48
reproductio. Bald. *in l. ſi. in ſi. verſ. & nota
quod quando petitur. C. de ord cognitionum. l. il-
lud*, & ibi Bar. *ff. de acquir. hæreditate.* Paul.
Caſtren. *conſ.* 3. Angel. *conſ.* 178. Bertachi.
in reperto. verbo, acta. ſub num. 50. *ad ſi.* & quia
ſi non conſtat, & apparet de proceſſu, íſque
negetur, executio ſententiæ pariter negan-
da eſt, Bal. *conſ.* 399. *nec præſumitur lib.* 4. Car-
dinal. Tuſcus *practi. concluſio.* 3. *tomo litera E.
concl.* 492. *num.* 25. latè Riccius *in prax. deciſ.*
215. Quod verum eſt, niſi ſententia, de 49
cuius executione tractatur, ſit valdè anti-
qua, quia pro ea præſumitur rectè, & ritè
latam fuiſſe, vt ipſe Bertachi. *verbo, ſententia
præſumitur. verſ.* 1. vbi plenè Bart. *in l. admo-
nendi colu.* 12. *verſ. quæro quid ſi reperiuntur. ff.
de iureiur.* allegat Innocen. *in c. cum in iure. de
off. delega. & in c. cum inter. de re iudi.* Bal. *in l.
emancipatione. verſ. vlteriùs quæro. C. de fide in-
ſtrum.* Quæ autem dicatur ad propoſitum 50
ſententia antiqua, vide eundem Bertachi.
ibi, Hoſtien. *in d. c. cum inter.* Alexand. *in l. ſi.
ff. quando appellandum ſit.* latè Menoch. *conſ.*
100. *à num.* 236. *& de arbitra. caſu* 53 *num.* 5.
& optimè *in caſu* 4. *per totum. & caſu* 3. &
pro hac limitatione plures citat Riccius *vbi
proximè n.* 297.

Hæ igitur executoriales debent in primis 51
continere ſententias, ſeu ſententiam, ita ad-
uertit Parladot. *lib.* 2. *rerum quoti. c. ſi.* 1. *p.* §. 1.
ſub num. 2. facit text. *in l. vt reſponſum con-
gruum accipere poſſis, inſere pacti exemplum, ita
enim intelligimus an*, &c. *C. de tranſactio.* & in
terminis etiam tenuit Rota teſte Puteo *deciſ.*
334. *p.* 1. *à prin.* vbi *num.* 1. dicitur, quòd
ſententia inſerta in executorialibus, facit
fidem,

fidem, iuxta Rotæ deciſionem 31. *in antiquis ibi* citatam.

52 Et quòd ſententiæ inſertæ in literis exe-
cutorialibus creditur, ex quo inſerta eſt in
actis iudicialibus, dicit Rot. *in deciſ. 57. aliàs
732. nota quòd executoria, de reſcrip. in antiq.*
Maſcard. *de probatio. conſ.* 915. *num. 2. & 3.*
vbi plurima in comprobationem adducit
tom. 2. quia executor ſententiæ datus ad eius
53 executionem, non antea eſt ad eam deuen-
turus, quàm legitimè ſibi conſtet dè ſenten-
tia, aliàs executio eſſet nulla, ita docet Ro-
manus *conſ. 336. circa propoſitam in prin.* ſe-
quitur Cardinalis Tuſcus *tom. 3. pract. concl.
concl.* 485. *num. 1. & ſeqq.* vbi ampliant, vt
procedat etiam ſi in executorialibus Papæ
54 narraretur tenor ſententiæ per partem, quia
adhuc non dicitur de ſententia conſtare,
cùm non ſufficiat narratiua partis, nec etiam
Principis, nec alterius notarij, niſi conſtet de
relato, ſeu narrato, & maximè quando man-
datur executio fieri iuxta tenorem ſenten-
tiæ (prout fieri aſſolet) quia tunc neceſſariò
requiritur exhibitio ſententiæ, vt appareat
55 tenor. quia licèt verba iuxta ſecundum,
prout & ſimilia, quando ſunt in gratia ſeu
priuilegio, ſtent cauſatiuè, tamen in reſcri-
ptis iuſtitiæ ſtant conditionaliter, Tuſcus
& Roman. *num. 2. in fi. vbi ſuprà.* vbi additio.
ad eum *verbo, conditionaliter*, plures addu-
cit concordantes, & ſic vt deperſe fidem
56 faciat, debet in executorialibus eius tenor
inſeri de verbo ad verbum, vt per eundem
Romanum *d. conſ.* 336. *num. 2.* & ibi addi-
tio. adducit alias authoritates. ſequitur Car-
57 dinal. Tuſcus *d. concl.* 485. *num. 5.* & Pureus
ſuprà. Semper ſiquidem in executione ſen-
tentiæ verba eius ponderanda ſunt, docet
Bald. *in l. ab executione num.* 20. *ad fi. C. quo-
rum appell. non recip.* idem Bald. *in l. 1. C. de
ſenten. & interlocutoriis omni. iudic.* per text. *in
d. l. fideiuſſores magiſtratuum. §. Aurelio ff. de
fideiuſſori.*

Item etiam vt de mandato procuratorio
58 conſtet, & in poſterum fidem faciat, debet
neceſſariò de verbo ad verbum in executo-
rialibus literis inſeri totus eius tenor. & eſſet
tunc ac ſi eſſet originale ipſum. Palador. *vbi
proximè*, & eſt ſententia B. Bal. Angel. &
aliorum *in authent. ſi quis in aliquo documento.
C. de edendo.* idem ſcripſit Innocent. Immol.
Zabarella, & Feli. *in c. cum in iure peritus, de
off. delega.* Bart. *in l. vlt. C. de fide inſtru.* Ia-
cobi. de ſancto Georgio *in l. 2. in 2. fallen. C.
de eden.* Barba. *conſil* 38. *colu. 2. ante fi. verſ. &
59 non eſt veriſimile, volu. 4.* quod idem eſt, ſi in-
ſeratur de verbo ad verbum in ſententia,
aliiſve actibus iudicialibus. Boërius *deciſ.*
281. qui dicit communem opinionem *n. 6.*
& 8. p. 2. de qua etiam teſtatur Abb. *in cap.
Abbatiſſam de verbor. ſigni.* aliàs autem ſi totus
eius tenor non fuerit inſertus, ſed dumtaxat 60
enuntiatiuè, vel narratiuè mentio facta à
tabellione, & notario, nullo modo probat,
nec de eo diceretur conſtare, ſi negetur à Do-
mino, vt declarat Caſtren. *in d. authent. ſi quis
in aliquo docum.* Feli. *in d. c. cùm in iure. n. 14.*
Decius *num. 31.* & cæteri Doctores *in d. au-
thent. ſi quis.* Bald. *in rubr. C. de fide inſtrum.*
Lanfran. de Orian. & ibi addi. *in praxi de pro-
ductionibus ſub n. 34.* Cardin *in c. vlt. de fide
inſtrum.* Alexand. *conſ. 71. lecto & diſcuſſo, colu.
5. lib. 4. & in conſ. 70. in cauſa vertente colu.
penul. lib. 2.* Bellamera *concl. 125. ſi appelletur.*
Maſcard. *de probatio. 2. tom. concl.* 1008. *à n. 3.*
vbi ampliat, etiam ſi teſtaretur notarius, vi- 61
diſſe, & legiſſe, vel etiam ſi diceret, vt con-
ſtat ex inſtrumento per me notarium rece-
pto, & fieri rogato, vbi alias ampliationes &
limitationes apponit.

Iſthæc inſuper executoriales continere, &
tranſcribi de verbo ad verbum ſolitum eſt 62
libellos actionis, & exceptionum, & alia mu-
nimenta, quæ ad executionem expedien-
dam, magis attingere videntur, notat Parla-
dor. *lib. 2. rerum quoti. lib. 2. c. fi. §. 1. p. 1. ſub n 2.*
iuxta notata per Innocen. *in d. c. cùm in iure
peritus num. 4. de off. delega.* & alios *in c. quo-
niam contra de probationi* Et puto neceſſarium
libellum actoris inſeri de verbo ad verbum,
cùm probatio eius requirat ſcripturam ex 63
his, quæ Roman. *in repe. rubr. ff. de arbi. n. 37.*
Specul. *in tit. de libelli oblatione*, Rofred. *in ſua
ſumma in prin.* & Cardin. *in clem. ſæpe q. 18.
de verborum ſigni.* Maſcar. *de proba. 3. tom. concl.
979. in prin.* vbi tractat quomodo probetur
libellus deperditus.

Libellum autem rei, quantum ad verifi-
candam litis conteſtationem, non eſt neceſ- 64
ſarium inſerere de verbo ad verbum, cùm
ſufficiat in actis reperiri ſcriptũ, litem fuiſſe
conteſtatam. Bart *in l. ſciendum n. 19. de ver-
borum obliga. & in l. quod ſi dubitetur ff. de ac-
qui. her.* vbi etiam Immol. Rom. & Areti.
Hoſtien. Ioan. And. & Anto. de Butr. *in c. 1.
de litis conteſt.* communem dicit Alex. *in d. l.
ſciendum. num. 48. de verborum obliga.* Brun. *in
tract. de forma ſolemni. tit. de probatio. & præ-
ſumptio. colu. 17. verſ. item qui erit.* B. allegat
text. quem dicit rotundum *in c. cum cauſam.
de iuram. calum.* Maſcar. *de prob. 3. tom. concl.*
986. tamen quantum ad hoc vt conſtet, quæ
exceptiones fuerint in iudicium deductæ,
quæ modificant, ſeu impugnant ſententiam, 65
vt ſint vel non admittendæ, in executione,
(iuxta ea, quæ (Deo dante) latè dicturus
infrà in cap. 7. de exceſſu, exceptionum re-
ſpectu) neceſſarium erit, vt inſeratur, &

vt

vt appareat, an ſit iam ſuper illis iudi-
catum.
66 De citatione autem non eſt dubium,
vt debeat conſtare, an contra tertium poſ-
ſeſſorem executorialibus ſit procedendum,
cùm contra non citatum executio non pro-
cedat regulariter, ex his, quæ latè infrà
de exceſſu de perſona ad perſonam cap. 8.
& generaliter ea omnia inſerantur in exe-
cutorialibus, quæ excludant exceptiones,
quæ de iure contra ſententiam, ſeu eius
67 proceſſum oppoſitæ, executionem impe-
dirent, ſecundùm quæ nos latè infrà in d.
cap. 7. de exceptio. vt alia extrinſecus pro-
batio neceſſaria non ſit, ſcilicet actorum
68 proceſſus exhibitio. Quæ quidem abſque
dubio, etiam ſi lis finita ſit, rectè probant,
& vim retinent, *cap. quoniam contra. de pro-
bationibus. l. is apud quem. C. de edendo.* Bald.
in l. fi. C. de edic. diui Adri. tol. quæſtione 7. Et
comprobatur ex his, quæ notat Innocent.
in d. cap. cùm in iure. Parlador. *vbi proximè
num.* 3. & probat *l. hac ſententia. C. de ſen-
tentiis, quæ ſine certa quanti. proferunt.* & vt
conſtet qua de cauſa actum ſit, & vt aliis
dubiis abſque proceſſu ſatisfiat, inſeri ſo-
69 lent in inſtrumento hoc rei iudicatæ inter-
rogatoria, & proceſſus, vt affirmat noſtras
Ioan. Garcia *in tractatu de nobi. gloſſ. 6. num.*
49. & vt ex eis intentio iudicis detegatur,
& inſuper dicta omnium teſtium, qui in
cauſa principali meliùs depoſuerunt aut ex-
penſarum & ſimilium æſtimationem, vel
in iudiciis vniuerſalibus, qui probant de re-
bus in particulari, quorum omnium liqui-
70 datio, & taxatio ad executionem reſerua-
tur, atque remittitur (prout aſſolet fieri)
pars ſit cauta, vt illos in exequutorialibus
literis faciat inſeri, ne aperiatur porta te-
ſtium ſubornationi, & tandem vt expen-
ſis exeuſetur, ita conſuluit Matthæus de
Afflict. *deciſione* 35. *numer.* 3. Ioannes Gu-
tierrez *de iur. confirm. 1. part. cap. 1. num.* 31.
Eſcobar. *de ratiocini. cap.* 33. *num.* 26. quod
nota.
Animaduertens Parlado. *ibi d. numer.* 3.
71 quòd ſi exequutio ſententiæ apud eundem
Iudicem, qui eam tulit, ſit facienda, par-
ui referre, vtrùm ex eiſdem actis abſque
huiuſmodi ſummaria actorum tranſcriptio-
ne, exequutio fiat, ſufficit enim ad exe-
quendum ſola ipſa ſententia publica for-
ma ſignata à notario de mandato iudicis,
cùm ipſa ſola exequutionem mereatur, ex
ſupradictis, vt ex Monterro. & Villadiego
refert Amador. Rodrig. *de execut. cap. 1. ſub
num.* 9. & conſtat ex his, quæ à princip. huius
c. dicta ſunt. Si autem contra ſententiam ali-
quæ exceptiones opponantur, ex proceſſu
excludentur, aut probabuntur, cùm illa
ſummaria actorum tranſcriptio & inſtru-
mentum, & ſic exequutoriales, ita fiunt ad
effectum euitandi huiuſmodi proceſſus ex-
hibitionem, ſi de aliquo dubitetur, cùm per
illas comprobetur, ac iuris ſui conſeruan-
di cauſa.
Hæ autem exequutoriales ſi in Romana
Curia expediantur, eius eſt neceſſarius, & 72
inuiolabilis ſtylus, vt ante earum execu-
tionem intimentur parti. Rota *deciſione pri-
ma de ſententia excommun. in antiquis.* Rota
deciſione prima de dolo & contuma. in antiqu.
eadem Rota Romana *in deciſionib. recollect.
per Seraphin.* 10116. *tomo* 2. quibus reſolu-
tum eſt, conſtare de attentatis, cùm pro-
ceſſus, de quo agitur, fuerit factus à iudi- 73
ce laico, vigore exequutorialium non in-
timatarum capitulo, ſed tantùm quibuſ-
dam canonicis, non capitulariter congre-
gatis, &c. *ex Rota deciſione* teſte Puteo *deciſ.*
44. *lib.* 3. & quomodo ſit facienda hæc ci-
tatio capitulo, ſeu vniuerſitati, plures Ro-
tæ deciſiones adducit Rota per Ludouicum
deciſ. 584. *num. 2. & 6. & 5.* vbi per Rotam,
quòd valet hæc citatio facta priuatim capi-
tularibus, quando facta inſtantia cum eo qui
tenetur congregare, & nolit, aut recuſat,
plures allegat.
Quorum quidem inſuper exequutoria- 74
lium, vnà cum intimatione huiuſmodi in
Rota, debet fieri reproductio, ac repræ-
ſentatio, vbi ante earum actualem exe-
quutionem, & ante declarationem incur-
ſus cenſurarum, in eis contentarum, qua-
tuor termini ſeruantur, de ſtylo Rotæ ſer-
uari ſoliti, vt declarat Caſſiadorus *deciſione
6. gratia ſubrogationis numero* 11. *de cauſa poſ-
ſeſſionis & proprietatis.* Feli. *in capite ad pro-
bandum numero* 6. *de ſententia & re indicata.*
Ioannes Paul. *deciſione* 3. incipit *Bellicen.* Sar-
nerius *de anna. quæſtione* 44. *ad medium.* Mo-
hedanus *deciſione* 182. Lancelotus Rober-
tus *de attentatis 2. part. cap. 4. in præfatione à
num.* 304. *&* 306. Puteus *dicta deciſione* 44.
lib. 3. Seraphin. *deciſ.* 878. *tom.* 1. *& deciſ.* 10116.
tomo 2.
Qui omnes affirmant, exequutionem, 75
& poſſeſſionem beneficij, alterius verò rei
in exequutorialibus contentæ, captam an-
te huiuſmodi intimationem exequutoria-
lium, & reproductionem earumdem eſſe
attentatam, nullam, & vt talem reuocan-
dam, tãquam minùs canonicè factam, quod
etiam probat Creſcentius *deciſione* 16. in-
cipit *ſtylus ſub rubrica de attenta.* vbi inquit,
quòd ſtylus Rotæ eſt, vt ſi quis vigore exe-
cutorialium capiat poſſeſſionem, dicatur
attentaſſe, quia debent ſeruari quatuor

termini, vt latiùs ibi per eum, & ita etiam fuiſſe deciſum in Rota in vna Abulenſ. parochia. de Roba. coram Mohedano anno milleſimo quingenteſimo quadrageſimoſecundo, vt poſſeſſionis adeptio vigore literarum executorialium ante reproductionem dicatur attentata, quam referens ſequitur idem Mohedan. *in recollec. per eum deciſione* 180. *vacante ſub rubric. vt lite pendente.* poſt Sarnerinm, & Feli. ab eo citatos. Hinc etiam reſolutum fuiſſe in Rota 27. Octobris anno 1553. in vna Gebennenſi ſpoli. coram auditore Auguſtino, quòd poſſeſſio attentata dicatur, & nulla, ſi fuit capta vigore ſententiarum rei iudicatæ, & literarum executorialium relaxatarum contra vnum, ſi illæ non fuerunt iuxta ſtylum Romanæ Curiæ intimatæ alteri poſſeſſori.
76 qui vigore reſignationis condemnati cum clauſula reſignationis gratioſæ, etiam quoad poſſeſſionem, in qua actualiter reperiebatur, teſtatur Lancelo. Robert. *de attent.* 2. *p. in c.* 4. *in præfatione n.* 310. *& ſeqq.* vbi tenet etiam cum Gigan. *in tractatu ſeu Epitome de intruſ. num.* 17. *verſiculo quinimo.* & Mandoſ. *ſuper regul. de ſubrogan. collect. quæſt.* 4. *num.* 4. *& ſeq.* & idem *in tractatu commiſſion. in* 14. *formula commiſſionis attenta. in verbo reuocandi quæſt.* 1. *in fin.* quod diſpoſitiones de intruſo loquentes comprehendunt, & proce-
77 dunt in eo, qui non ſeruatis debitis terminis poſſeſſionem vigore executorialium accepit.

Quod quidem fallit in eo, qui obtinuiſſet tres ſententias, & illarum vigore exe-
78 cutoriales, & abſque eo, quòd appareat factam fuiſſe intimationem executorialium, vel ſeruatos fuiſſe huiuſmodi terminos, de ſtylo ſeruari ſolitos, contra intruſum reperiretur, fuiſſe in poſſeſſione beneficij per viginti annos, & tertius contra eum daret de attentatis, quaſi ille lite adhuc pendente ingreſſus ſit poſſeſſionem, non eſſe attentatam hoc caſu decreuit Rota teſte Aquile *deciſ.* 33. *attentata dixerunt. ſub rubrica de attenta.* Guidobonus *deciſione* 156. *Calagurritana, titulo de attenta.* Lancelo. *d. præfatione cap.* 4. *num.* 336. dicens notabilem, reddentes rationem, quia veriſimile eſt, primum intruſum receſſiſſe poſt ſententias, & poſſeſſionem dimiſiſſe. Et quia per ſpatium vi-
79 ginti annorum præſumebantur omnia ſolemniter acta, & conſequenter executoriales fuiſſe intimatas, & cum eiſdem deciſionibus concordat alia Peregr. 93. aliàs 51. incipit *in cauſa*, vbi idem fuiſſe tẽtum in vna Pampilonenſi coram eo, ſub die 14. Maij anno milleſimo quingenteſimo quadrageſimoſeptimo, vbi quoque aliam rationem aſſignat, quia per lapſum tanti temporis poſſeſſio præſumebatur capta volente, & non contradicente poſſeſſore.

Quare dicit Feli. *in c. ad probandum num.* 6. *verſiculo & adde, quod collatio, de ſententia & re iudicata:* quòd collatio beneficij facta per Epiſcopum excommunicatum vi- 80
gore literarum executorialium à Rota emanatarum valida eſt, ſi nondum Epiſcopus declaratus erat, & ita teſtatur, ſuo tempore iudicatum fuiſſe in Rota Romana, rationem reddens, quia licèt executoriales excommunicent vt ex tunc, & etiam mandent, denuntiari excommunicatum, tamen in omnibus intelligatur conditio, ſi non paruerit. Hoc autem quòd non paruerit ſine iuſta cauſa, non priùs conſtat, quàm fuerit lata declaratoria incurſus cen- 81
ſurarum, ad quam declaratoriam ſententiam Rota præmittit quatuor citationes monentes eum condemnatum, vt doceat, cur non paruerit, quo non comparente, illum incurriſſe cenſuras, declarat, vbi hoc latius explicat, & proſequitur ibi, quem vide.

Quibus adde, quod deciſum fuit in Rota teſte Iacobo Puteo, *deciſione* 44 *lib.* 3. quòd licèt auditor cameræ ſit executor li- 82
terarum Apoſtolicarum, & omnium ſententiarum latarum in Curia; tamen ſi executoriales ſint decretæ in Rota, & executæ, ſeu intimatæ, non poſſunt poſtea reproduci coram Auditore Cameræ, & coram eo procedi ad declaratoriam ſententiam, niſi cum intimatione executorialium fieret monitorium ab ipſo Auditore Cameræ, vt comparere deberet coram eo, ad videndum ſe declarari, aliàs autem non tenetur, quia cùm executoriales eſſent decretæ per Auditorem Rotæ, non 83
tenetur citatus, diuinare, quòd executoriales coram Auditore Cameræ reproducerentur, & ſic propter mutationem tribunalis, & ſententiam declaratoriam eſſe nullam deficiente citatione, & monitione, & ita paulo antea dicitur ibi, fuiſſe iterum deciſum. pariter notandum eſſe, quod fuiſſe determinatum in Rota in vna Toletan. matrimonij coram Oradino 31. Ianuarij anno 1556. & antea etiam determinatum 10. Nouembris 1555. teſte Lanceloto *de attenta.* 2. *p. cap.* 4. *in præfatione numer.* 309. vt executio executorialium ſit attentata, quia cùm literæ executoriales deberent reproduci coram Auditore Rotæ, 84
fuerunt reproductæ coram ſubexecutore earum in partibus, quod fieri non debet. Cui rectè conducunt quæ diximus ſuprà 3. p. c. 9. à num. 239.

Ex

Ex quibus omnibus ita claré conſtat, quòd
85 ſi in executorialibus in Romana Curia expeditis & relaxatis hic ſtylus fuerit omiſſus à ſubexecutore in partibus (cui ad exequendùm commiſſæ ſunt) exequente, nihilominus appellationi interpoſitæ non deferente vim facere, in ſupremis prætoriis declarabitur, cùm omnia ab eo tunc geſta ſint nulla, & attentata ex ſupradictis. Et ita etiam in Pintiana Cancellaria declaratum fuiſſe, vim nempe feciſſe executore executorialium è Romana Curia emanatarum, quas poſt earum intimationem factam condemnato, exequi volebat, ante earum reproductionem in Romana Curia, teſtatur Gutierrez *canoni. quæſt. cap.4. num.28. & 29.* & multo poſt hæc ſcripta Ceuallos *in contra commu. lib.4. quæſt.1. num.415.* & iterum *lib.5.1.p.gl.9.num.15.* licèt ſic non probent, nec examinent.

At verò notandum eſt, quod in parti-
86 bus (Hiſpaniæ ſaltim) hîc Romanæ Curiæ ſtylus in expediendis executorialibus à iudicibus eccleſiaſticis non ſeruatur, nec attenditur, nec fiunt poſt earum relaxationem, & expeditionem prædictæ intimationes, reproductiones, & repræſentationes earum, ſed dumtaxat ſeruatur ius commune, de quo per nos ſuprà à prin. huius capitis, vt poſt rem iudicatam fiat reproductio proceſſus, petendo executoriales, quæ petitio intimati parti condemnatæ mandatur, quaſi nihil releuans ad earum impedien-
87 dam relaxationem (ex his rationabilibus cauſſis, quæ ſuprà poſitæ ſunt nominatim) tabellioni iudex iubet, vt illas literas executoriales parti tradat confectas modo ſuperiùs dicto, & an in earum executione requiratur citatio, & quando, videbimus latiùs, Deo dante, infrà cap. 5. à num.6.& c.2. à num.2. qui ſtylus iuris communis ſeruatur in partibus Hiſpaniæ, non ille Romanæ Curiæ, qui ſeruari non tenetur, vt in terminis dixit Rota in vna Pampilonen. parochialis coram Reibeis 14. Aprilis 1567. vbi ad literam dixiſſe, quòd illud de poſſeſſione
88 capta poſt executoriales non reproductas, vt ſit attentata, ſeruatur in Curia; ſed in partibus aliud fortè eſt, teſtatur Lancelo. Robert. *de attenta. 2. p.d.cap.4. in præfatione num.* 312. cùm generaliter & regulariter verum
89 ſit, vt ſtylus Rotæ extra Curiam non ſit attendendus, nec extendendus ad partes, ſecundùm Alciatum *in conſil. 25. non videtur num.* 5. *lib.* 5. Lancelo. *de attenta. 2. p. cap. 6. num.* 3. de quo articulo videre poteris quæ nos latè deduximus ſuprà 3. p. cap.9. prope finem à num. 233. verſ. illud tamen valde vtiliſſimum, *&c.* vſque ad fi. cap. & vide alia quæ diximus p.1. cap.2. §. 3. à num. 20. cum ſeqq.

Executoriales hæ mittuntur cuidam executori, vt illas ad effectum perducat, atque 90
actuali executioni tradat, quare quæri poteſt: an ab huiuſmodi executorialium commiſſione facta executori appellationi interpoſitæ non deferens vim faciat iudex eccleſiaſticus. in quo negatiuè reſoluo, vim non fieri, cùm appellatio hoc caſu licita non ſit. ita dicunt Specul. *in tit. de appella. §. in quibus. verſ.* 5. Ioannes de Anania *conſ.* 26. *in cauſa colu.* 1. Beroi. *in l. ab executione C. quorum appella. ſub num.* 9. poſt Immol. *ibi*, Lancelo. *de attenta. 2. p. cap. 12. limi. 53. num. 18. & ſeqq.* Rebuf. *tractatu de ſententia. executio. artic.7. gl. 12. num.17.* & optimè etiam poſt Romanum *conſ.* 41. *in prin.* & per Apoſtill. ad eum *verbo, videndum.* Alexand. *conſ.* 95. *num.3. lib.2.* atteſtantem de communi. & poſt Ioan. de Ana. *d. conſ.26.* Rolan. à Valle *conſ.* 43. *in prin. lib.* 1. Corneum *conſ.* 71. *ſuper primo, num.* 20. & 21. quos citat ad id, tenet Cardinal. Tuſcus *practi. conclu. tom.* 1. *litera A. concl.*4010. *n.*6. & *n.*17.

Et faciunt etiam omnes illi Doctores qui ex doctrina Beroij *vbi proximè* tradunt pro cautela, ad euitandam appellationem à ſententia de exequendo, vt iudex non pronunciet exequendum, ſed directò committat executionem ſententiæ, aut inſtrumenti guarentigiati executori, quia tunc appel- 91
lari, nullatenus poterit, meminit Lancel. *vbi proximè num.* 20. Roderic. Xuarez *in l. poſt rem. in declaratione Regni. quæſt.6. ſub n.2.* & multi ſuperiùs à nobis citati, tenentes, vt à præcepto de exequendo appellationi deferendum ſit, ita ſuam opinionem temperantes, & hanc pro omnimoda ſecuritate cautelam tradentes. & probatur, quia hu- 92
iuſmodi commiſſio dicitur pars realis executionis, ſecundùm Lancelo. *ibi*, & ſic idem ius eſt de parte quoad partem, quod de toto quoad totum. *l. quæ de toto. ff. de rei vendi.*

Et eo inſuper fundamento, nam cùm huiuſmodi commiſſionis extrema appellatio- 93
nem excludant, nempe ipſa ſententia tranſlata in rem iudicatam, imò & executorialium expeditio ac relaxatio, quod eſt extremum à parte antè, ac ipſa actualis executio, & ipſe executor non admittunt appellationem, quod eſt extremum à parte pòſt, ergo medium connexum, & coniunctum, quod eſt ipſa commiſſio, debet pariter appellationem excludere, nam medium par- 94
ticipat à iuribus extremorum, adeò vt probatis extremis medium probatum remanet, Calcaneus *in conſ.32. num.* 3. Bald. *in edicto*

C. de edicto diui Adri. & in l. indicia C. de rei
vindi. Angel. *in l. qui ſella. §. in ruſticis ff. de*
ſeruit. prædio. Innocen. *in cap. licet cauſam de*
reſcrip. Bald. *in l. 2. C. quando prouo. non eſt*
neceſ. Hieron. Cagno. *in l. vni. §. 1. c. ſi quis*
ius dicen. Barba. *conſil. 12. num. 18. volum. 3.*
Bellamer. *deciſ. 421. probatis extremis.* & ele-
ganter Tiraque. *tractatu de reſcript. §. 1. gl.*
95 *5. verſic. idque regulare eſt*, quod procedit
quando medium habet coniunctionem cum
extremis, *cap. maiores. de Baptiſ.* ſecundùm
gl. *in cap. volumus 6. q. 4.* citata à Bellamer.
vbi proximè. & tradit Bart. *in l. Celſus. ff. de*
vſucapio. Maſcar. *de probatio. 2. tom. concl. 730.*
num. 6. & ſurſum prout in noſtro caſu, quia
ſtat neceſſaria connexitas, & coniunctio,
tum quia (vt diximus) iſta commiſſio eſt
pars realis executionis, tum quia fruſtra
ſententiæ ferrentur, niſi executioni man-
darentur, vt diximus ſuprà ad prin: huius
capitis.
96 Medium enim eiuſdem præſumitur na-
turæ, & conditionis, cuius ſunt extrema, *l.*
ſi ſeruus plurium. §. ſi ff. de legat. 1. l. 3. §. 1. ff.
de liber. & poſthum. vbi media iudicantur
ſecundùm præcedentia & ſequentia. Petrus
Surd. *in conſil. 151. num. 29. tom. 2.* Iſernia *in*
cap. 1. verſic. quidam tamen, in additio. de con-
tentio. inter maſcul. & fœmi. Brun. *conſ. 127.*
colu. 7. verſic. quod ſi aliam, & tertiam, facit
97 quod dicimus, media declarari ex præce-
dentibus, & ſequentibus *l. hæredes palàm. §.*
ſi quis poſt. ff. de teſtam. Feli. *in rubr. de re iudi.*
colu. 5. verſ. intellige. Neuiza. *conſ. 29. num. 4.*
cum ſimilibus.
Vnum tamen elegans notandum eſt in
98 hac materia, quòd abſolutoria ſententia
non indiget executorialibus, ita eleganter
aduertit Andr. Gail. *practi. obſeruat. lib. 1. ob-*
ſeruatione 114. fol. mihi 88. *num.* 28. Ioan.
Garcia *de nobilitat. gl. 8. §. 1. num. 6.* redden-
99 tes rationem, cùm abſolutoria ſententia ſta-
tim ſecum abſolutionem, & executionem
trahit abſque aliquo nouo facto iudicis, quia
ſeipſam exequitur, nihílque ex ea ſit tra-
dendum, nihil enim præſtat, nec addit, nec
adimit, & ſic nullo facto hominis eget, quia
nulla eget traditione, nulla cautione, nul-
la citatione, nulla particula, ſed ita remanet
ſicuti erat tempore litis motæ, *l. ſi inter me*
ff. de re iud. ibi, nihil de iure tuo iudicatum
intelligitur.) *& l. ex ſextante §. Latinus. ff.*
eodem. ibi, nihil enim de iure tuo iudicatum
intelligitur.) & iterum *ibi*, nihil enim in tuo
iudicio de iure rei abſoluti ſtatutum intel-
ligitur.) ſecundùm gl. *verbo, eorum.* quam
ibi poſt Bart. reliqui probant. Bart. *in l. ex-*
ceptio. ff. de exceptio. rei iudi. idem Bart. *in l. ſi*
quis rem, ff. eodem. pro quo eſt egregius text.
in l. ſi ſuperatus ff. de pigno. vbi Bart. *num 3.*
latè & optimè proſequitur Ioan. Garçia *vbi*
proximè à num. 6. cum ſeqq. quare ſeipſam 100
exequitur, ſtatímque abſolutus exceptio-
ne rei iudicatæ (quam illa præſtat) tutus ſit,
toto tit. ff. de exceptione rei iud. Innocent. *in*
cap. cum noſtris. num. 3. verſic. ex his, de con-
ceſſione præbendæ. gl. *in c. paſtoralis. verbo, cum*
executionem. de appella. & Doctores *ibi.* An-
gel. *in repet. l. tale pactum num. 17 ff. de pactis.*
Natta *conſil. 524. num. 25. volum. 3.* incipit *in*
cauſa. Bart. *in l. metum §. ſed quod prætor. num.*
12. ff. de re iud. vbi optimè Zaſius *num. 2.*
per text. *in l. 1. §. debitor. ff. vt in poſſeſſionem*
legato. quem ad hoc ſingulariter inducit ipſe
Zaſius. Sequitur Andr. Gaill. *vbi ſuprà*, di-
cens quod ab eruditis iudicibus ita diligen-
ter obſeruandum eſt, ſententiam imperiti
iudices indiſtinctè executoriales petenti vi- 101
ctori decernunt, ſéque meminiſſe hac ra-
tione victori executoriales in Camera de-
negatas fuiſſe, quòd quidem ex identitate
rationis obſeruandum eſt, & intelligendum
in quolibet actu, & ſententia negatiua, quæ
ſecum executionem trahit. Contrarium ta- 102
men ſolet vbique practicari, vt his caſibus
ſupradictis executoriales relaxentur victri-
ce petente, non ad effectum exequendi, ſed
iuris ſui, & exceptionis conſeruandi cauſa
ac comprobandi.
Pariter etiam executoriales non expe- 103
diuntur vigore ſententiæ nullæ, cuius nul-
litas per inſpectionem actorum apparet, quia
ſententia nulla notoriè nullam executio-
nem meretur. ita in terminis dicit Andreas
Gaill. *lib. 1. practi. obſeruatio. d. obſeruat. 113. à*
num. 2. fol. 87. Marant. *de ordine iudiciorum. 6.*
p. tit. de executione ſententiæ num. 3. fol. mihi
651. in paruis.
Sed quis iudicum, an iudex à quo, an
iudex ad quem, qui confirmauit, vel infir- 104
mauit ſententias, tulítque vltimam, vel
aliam, quæ tamen tranſiuit in rem iudica-
tam: poſſit executoriales expedire, & exe-
cutionem facere; quid in delegato & quid
in Ordinario, mirabiles multáſque per am-
pliationes & limitationes magnam caſuum
diuerſitatem, & differentiam congeſſit no-
uiſſimè Sigiſmundus Eſcacia *tract. de*
appellationib. quæſt. 11. artic. 7. per
totum à num. 162. vſque ad
num. 183. quem vide
omnino.

CAPVT II.

Quanto temporis ſpatio ſilétium executorialium vires ſeu minuat, ſeu penitus eneruet. vbi inter vtrũque ius, & Regium redditur diſcrimen.

SVMMARIVM.

Executorialium vires ex quibus vel extinguantur, vel eneruentur. n. 1.

Si in executione conquieuit pars, & iudex per vnum annum puta, nona debet fieri citatio cum relatione ſtatus executionis, & de ratione. num. 2.

Ab executore omittente citationem requiſitam appellationi interiecta deferendum eſt. n. 3.

Executoriales & ſententia poſt triginta annos non exequuntur. n. 4.

Appellationi emiſſæ ab executione executorialium præſcriptarum, niſi deferat executor vim faciet. n. 5.

Executorialium præſcriptarum exceptio eſt legitima, cùm oriatur ex inſpectione ſententiæ. num 6.

Ab executore reijciente legitimas exceptiones appellationi deferendum. n. 7.

Exceptionem præſcriptæ executionis non eſt neceſſe opponere, ſed iudex ex officio id tenetur, cùm appareat ex inſpectione ſententia. n. 8.

Exequendi ius ex obligatione perſonali decem annis iure regio præſcribitur n. 9.

Executiuum ius ex re iudicata ſuper actione perſonali ſimul cum ipſa actione præſcribitur ſpatio viginti annorum iure Regio n. 10.

Exequendi ius ex inſtrumento guarentigiato ſi præſcribatur per decennium, non impeditur via ordinaria ex inſtrumento agi intra aliud decennium, n. 11.

Ius exequendi ex actione reali etiam hodie iure Regio non præſcribitur, niſi ſpatio triginta annorum. n. 12.

Executorialium ius iure ciuili perſcriptum per triginta annos, à minori tempore iure canonico amittitur. num. 13.

Executorialium vires amittuntur per longum tempus concurrente non bono iure victoris. n. 14. & à n. 21.

Inſtantia iure canonico non perit, ſed eſt perpetua. num. 15.

Inſtantia iure canonico perit per decennium concurrente negligentis non bono iure, quia tunc lis præſumitur habita pro derelicto. n. 16.

Lis cenſetur derelicta per ſilentium decennij concurrente non bono iure negligentis, non in omnibus cauſis, ſed in beneficialibus tantùm, & qua ratione. n. 17.

Defectu iuris concurrente cum ſilentio decennij honeſtum non eſt, vt beneficium tanto ſit tempore litigioſum. n. 18.

Inſtantia & lis in Romana Curia non finitur niſi per ſententiam in omnibus cauſis præter beneficiales. n. 19.

Executoriales in beneficialibus extinguuntur per non vſum earum, & per ceſſationem minori tempore triginta annorum, & quomodo intelligatur. n. 20.

Ius exequendi ex executorialibus etiam iure canonico non niſi ſpatio triginta annorum extingui, defenditur. n. 21.

Lanceloti Roberti aſſertio reprobatur. n. 22.

Silentium longi temporis in executorialibus licèt poſſit concurrere; non tamen iniuſtitia calumnioſa ſicut in lite. n. 23.

In executorialibus omnis ceſſat calumnioſa præſumptio, & pro eis præſumitur ritè & rectè latas ſententias. n. 24.

Executorialium ius vt extinguatur, triginta annorum lapſus requiritur iuxta Rotam. n. 25.

Silentium per longum tempus non præſumit derelictas executoriales, cùm adſit in illis præſumptio boni iuris. n. 26.

Silentium longi temporis perimit inſtantiam litis, ergo perimit ius exequendi ex executorialibus; non eſt bonum argumentum. n. 27.

Lis perit triennio iure ciuili, & tamen non ius exequendi, cùm triginta annorum lapſum deſideret. n. 28.

Exequendi ius ex executorialibus non habet inſtantiam regulariter. n. 29.

Inſtantia in executorialibus non incipit currere, anteaquam in iudicio cœpta ſit executio. n. 30.

Executoriales valde antiquæ non mittuntur executioni. n. 31.

Executoriales ſimpliciter antiquæ, ſcilicet, quæ nondum compleuere triginta annos, mittuntur executioni, cùm exhibentur proceſſus & ſententia ex quibus emanarunt. n. 32.

Secus ſi ſolæ executoriales exhibeantur poſt longum tempus, quia tunc illis denegatur executio. ibidem.

Executionis cœpta inſtantia an per triennium pereat, tres reperiuntur opiniones. n. 33. & de reſolutione. n. 46.

Ius exequendi tam ex executorialibus, quàm inſtrumento guarentigiato habere inſtantiam triennio perituram, qui teneant. n 34.

Quæ opinio tanquam abſoluta & ſine diſtinctione ſequenda non eſt. n. 35.

Executiuam viam ex inſtrumento guarentigio non habere inſtantiam, nec triennio perire, qui teneant. n. 36.

Quam opinionem veram eſſe, reſoluitur in caſu de quo loquitur. ibidem, & n. 38.

Sententia diffinitiua eſt eſſentialis, vt iudicium inſtantiam habere dicatur. n. 37.

Executiuum ius intentatum per actionem in

factum ex re indicata, habet inſtantiam perituram. n. 39.

Executiuum ius ex executorialibus intentatum per iudicis officium mercenarium, non datur peritura inſtantia. n. 40.

Executio ſi eſt petita actione in factum, ordo iuris ſeruari debet. n. 41.

Executiuum iudicium intentatum per iudicis officium, celerem expeditionem requirit. n. 42.

Ex actione iudicati agitur ordinaria via. n. 43.

Executio ex executorialibus per officium iudicis petita non requirit libellum, nec figuram aut ordinem iudicij, & ideo vberius eſt ex eo agere, quàm actione in factum. n. 44.

Executio ſiue petatur iudicis officio, ſiue actione in factum ex executorialibus appellationem ſuſpenſiuam non recipit. n. 45.

Executiuo iudicio actione in factum intentato, licèt detur peritura inſtantia, procedit iure ciuili, non iure canonico. n. 46.

Executio cœpta per litis conteſtationem perpetuatur in quadraginta annos ius exequendi. numero 47.

Lite cœpta per citationem aut executoris miſſionem, incepta præſcriptio interrumpitur, non tamen perpetuatur actio, quæ de nouo initianda eſt. n. 48.

Lite cœpta per litis conteſtationem, non ſolùm interrumpitur præſcriptio, ſed perpetuatur actio in 40. annos, etiam ſi decem tantùm ſufficiant ad actionis præſcriptionem. n. 49.

Exequendi ius etiam ex actione perſonali, & re iudicata, ſuper ea poſt litis conteſtationem petita executione, interrupta perpetuatur in 40. annos. n. 50.

Iuris exequendi per citationem & executoris miſſionem interrumpitur præſcriptio, per litis autem conteſtationem perpetuatur ius ipſum in alios 40. annos n. 51.

Et quid in hoc Rota Romana cenſuerit. n. 52.

Executiuum ius & interruptum per citationem aut executoris miſsionem, denuo initiatur eius præſcriptio. n. 53.

Ficta conteſtatio perpetuat ius executiuum in 40. annos. n. 54.

Litis conteſtatio vbi non requiritur, primus actus ſubſecutus habet vim litis conteſtationis. n. 55.

Quod procedit in via executiua n. 56.

Per quaſi conteſtationem & actum, qui illius loco habetur, perpetuatur actio in 40. annos. num. 57.

Inſtantia perempta per trionnium non perit ius agentis, quominus denuo aliam fabricet inſtantiam. n. 58.

Acta iudicij licèt pereant perempta inſtantia, non tamen acta cauſæ. n. 59.

Acta iudicij dicuntur, quæ tendunt ad litis ordinationem, vt in exemplis. ibi n. 60.

Acta cauſæ dicuntur tendentes ad litis deciſionem prout inſtrumenta, confeſſiones, teſtes; & ſimilia. n. 61.

Acta probatoria non pereunt perempta inſtantia. n. 62.

Inſtantia de nouo cœpta reproducuntur acta probatoria primæ inſtantiæ peremptæ, quæ fidem faciunt. n. 63.

Perempta inſtantia in via executiua intentata actione in factum, poteſt de nouo inchoari, per aliud triennium n. 64.

Conc. Tri. ſeſſ. 24. de reform. c. 20. diſponens, in prima inſtantia poſt lapſum biennij liberum eſſe parti adire ſuperiorem, explanatur. n. 65.

Falluntur intelligentes ex d. Triden. perire inſtantiam biennio iure canonico. ibidem.

Trident. apponit biennium inferiori ad finiendam cauſam, non tamen irritat acta proceſſus, ſed per ea ſuperior cauſam decidit. n. 66.

Inſtantia ſi periret biennio ex d. Tri. acta omnia ordinatoria iudicij perirent, vt citationes, libelli, termini, concluſiones, & ſimilia. n. 67.

PLERVMQVE victrices immemores 1 executorialium diu negligunt, vel impediti tardiùs, effectualem executionem poſtulare, aut etiam eamdem proſequi, quod quidem in cauſa eſt, vt executoriales ipſæ, vel diminutionem patiantur, vel penitus eneruentur, idque contingere aſſolet, vel quando inter commiſſionem executorialium, & ipſam executionem tranſiuit longum tempus, vel quando earum executio poſt longiſſimum deſideratur, vel poſtquam ipſa executio cœpta fuit, per triennium conquieuit.

Quantum ad primum, illud elegans eſt notandum, quòd licèt regulariter in executione executorialium, & aliorum citatio neceſſaria non ſit, niſi in aliquibus caſibus diſtinctè proſequendis infrà c. 5. à num. 6. tamen ſi à die commiſſionis executionis vſque ad executionem factam, ſeu etiam fa- 2
ciendam tranſierit longum tempus, puta, vnius anni, vel plurium annorum, debet fieri citatio, etiã iis caſibus indiſtinctè, in quibus aliàs neceſſaria non erat, vel in quibus requiritur præcisè, nam alia iterum facienda eſt cum relatione ſtatus negotij, ſeu executionis. Ratio eſt, quia illo medio tempore potuit condemnatus, & executatus ſoluiſſe totum, vel partem, vel aliter ſatisfeciſſe, ſeu aliquid aliud adducere releuans ab executione, & eius moleſtia, ſiue ſit finitum officium iudicis executionem relaxantis, ſiue non. quia poſt tranſitum dicti anni noua debet fieri citatio, ſecus ſi lapſum eſſet modicum tempus. ita eleganter docet Guido Papæ *deciſ. 329. de iure ſub num. 2. verſ. & ſuper in fine.* & ante eum docuit Bal. *conſ. 35. lib. 5.*

ſequitur

ſequitur Cardinal. Tuſcus *practi. concluſio. tom.3. litera E. conſ.293. num.3.* idem firmat Rebuf. *in tract. de ſententia. exequut. artic.7. gl.11. limi.2. ſub num.19. tomo 1. fol.*370. per quos ita ſemel conſultus reſpondi in quadam ardua executione, quæ in hoc Gallogræeo ſupremo tribunali reuocata fuit, & ad nullitas, eo, quòd poſtquam executio commiſſa fuit, & incepta, ceſſauit miniſter per aliquot annos, poſt quos illam proſecutus fuit abſque noua citatione, & intimatione ſtatus proceſſus executionis, quare meritò fuit reuocata.

3 Sed non quidem ex hac noſtra eleganti doctrina, quare moderamen hoc, ac quidem diminutionem patiuntur executoriales. ex quo ſequitur neceſſariò, quòd cùm requiratur citatio, ea omiſſa corruit executio, à qua emiſſæ appellationi, vt legitimæ niſi deferat executor, vim faciet euidentem. ita Abb. *conſ.30. prædicta, lib.1.* Rebuf. *in tract. de ſententiarum executio num.1. & ſeqq. fol.*223. Tuſc. *practicar. concluſ. tomo 3. litera E. concl.* 484. *num.*1. idem 1. *tom. litera A. concl.* 4010. *num.3. & num.*21. vltra alios plures quos citaui ſuprà c.1. hac 4.p. à num.42. verſ. quam executorialium expeditionem *&c.*

4 Cæterùm poſt triginta annos nec ſententiæ, nec earũ executoriales executioni mitti poſſunt, quia per illud temporis ſpatium ius exequendi (hoc eſt, actionem in factũ, & officium iudicis quæ illis præſtantur) legitimè præſcribi, non eſt dubium. ita Innocent. *in c.fi. de exceptio.* quod Bal. *ibi* notabili dignum reputat, gl fi. *in l fi. C. de præſ.30. vel 40. annor.* idem Bal. *in rub. de præſcrip. & in l. debitori q.3. C. de pactis.* Marant. *in Specul. aureo vlt. p. tit. de executione ſententiæ num.*54. Balb. *de præſcriptio. 4.p 4. par prin. quæſt.*31. Roderi. Xuarez *in repet. l. poſt rem in prin. nota.1. num.*3. vbi reputans famoſum expendit ad id text. *in l. ſicut C. de præſcriptio. 30. anno.* ibi *perſecutione.* iuncta ibi gl. & ibi etiam eius additionator Bald. Gregor. Lopez *in l.5. tit.27. p.*3. Parlador. *lib.1. rerum quoti. cap.1. §.11. n.*12. Anto. Gomez *in l.63. Tauri num.*1. Olanus *in concord. iur. litera I. num.*57. Azeued. *in l.6. tit.15. lib.4. recopi. num.*1. & probatur *in l.22. tit.29. p.*3. Gratian. *in diſceptatio. foren. c.66. num.21. tom.*1. pro quo allegat *l. actori C. de iureiuran.* Afflict. *deciſ.*345. Marant. *tit. de execut. ſent. num.*54. Surdus *conſ.186. num.*3. Mareſcot. *lib.2. reſolu.121. num.*10. Cumia. *ritu 19. num.103. ritu 76. num.*158. Marius Giuiba *deciſ.96. num.*1. charus mihi Carol. de Tapia. *in compila. iur. Reg. Neapol. rubrica 41. ritu 262. num.5. fol.*226. poſt Carpan. *ad ſtatut. Mediolan. cap.158. n.*271. & alios.

5 Et ſic ſequitur, quòd appellatio ab huiuſmodi executorialium præſcriptarum executione appellationi emiſſæ non deferens, vim faciat manifeſtam, quia cùm earum ius exequendi perierit per lapſum temporis, & non vſum, executionem non merentur. *l.4. §. condemnatum de re iudi.* & ea quæ in eius comprobationẽ latiſſimè adduximus, quòd
iſthæc exceptio ſit legitima, & inducat nul- 6
litatem, cùm ex inſpectione ſententiæ oriatur, tenet Ancara. *conſ.259. num.3. & 4.* Padilla *in l. vbi pactum C. de tranſactio. num.*10. Cardi. Tuſc *practi. concluſ. tom.3. litera E. concl.* 381. *num.*16. & quòd ſit legitima exceptio. Auenda. *de exeq. manda. 2.p. cap.30. num.*11.
ergo ſuccedit regula, quòd exequutor ex- 7
cedit non admittens legitimas exceptiones, & ab earum reiectione appellationi deferendum, latè infrà hac 4.p.c. ſeptimo per totum. imò dicunt ipſi Doctores expreſsè, vt
neceſſarium non ſit opponere, ſed iudex ex 8
officio facere tenetur, quia conſtat ex inſpectione ſententiæ, & quòd impediat executionem, tenet vltra relatos Gondizal. de Paz *in praxi 4.p. tom.1. cap.3. num.*11. Caſtellus *in l.63. Tauri, verbo, diez annos.* & ibi Palacius Rub. *num.*16.

Quod noſtro Hiſpano iure non ita indi- 9
ſtinctè procedit, ſiquidem *l.36. Tauri,* quæ eſt *l.6. tit.15. lib.4. recopi.* diſpoſitum ſtat, vt ius exequendi ex obligatione perſonali decem annis præſcribatur, ac pariter ius executiuum, quod prouenit à re iudicata ſuper
actione perſonali, ſimul iunctum, cùm ipſa 10
præſcribatur viginti annorum ſpatio, Caſtellus *in d. l.63. Tauri.* ita tradidere Roderi. Xuarez *in declar. l. Regni limi.6. in prin.* Palacius Rubeus *in l.63.* vbi Anton. Gomezius. Couar. *in regul. poſſeſſor 2.p. §.11. num.*2. Gregor. Lopez *in l.22. tit.29. p.3. in gl. verbo 30. annos.* Auilles *in c. prato. cap.*10. Auenda. *de exequen. manda. 2. p. cap.30. num.*11. Didac. Perez *in l.4. tit.8. lib.3. ordina. gl.1. verſ. dubitatur præterea. fol.*677. Ioan. Gutier. *in repeti. l. nemo poteſt ex num.*480. Paz *in praxi 4.p. to.1. c.3. à num.11. & ſeqq* Amador Rodri. *in tract. de executione cap.6. num.*59. Curia Philippica *2.p §.1. num.*75. qui omnes dictæ l.63. materiam latiſſimè exornant, vltra quos & copioſè Parla. *lib.1. rerum quotid. lib.1. cap.1 §.11. cum ſeqq.* quem vide ad hunc articulum particularem §.14. *num.*10. Didac. Perez *in d. l.4. gl.1. verſ. dubitatur præterea.* Did. *in l.3. tit.13. lib.4 ordin gl.*1. Couar. *ſuprà regul. poſſeſſor. 2.p. §.11. per totum cum ſeqq.* Azeued. *in l.6. tit.15. lib.4. recopi. ex num.1. cum ſeqq.* quam quidem pluribus ampliationibus, & limitationibus elegantibus & practicalibus valdè exornãt.

Illud non omittens, quòd licèt ius exe- 11
quendi ex inſtrumento guarentigiato competens

petens per decennium præſcribatur, minimè impediatur, vt eiuſdem inſtrumenti virture agi poſſit via ordinaria intra alios decem annos pro in illo contentis, & quòd inſtrumentum producatur ad debiti probationem, ita ex Baldi eleganti doctrina *in l. planè ff. quod cum falſo tutore.* explicant Roderic. Xuarez *in declarator legis Regni limi.6. num.3.* dicens notabilem eſſe determinationem, tenent Ciſueutes, Caſtellus & Anto. Gomez *in d. l.63. Tauri.* Couar. *vbi proximè n.4.* Didacus Perez, Paz, & Curia Philippica *locis proximè citatis.* idem etiam tenet doctiſſimus Carolus de Tapia. *in compila. iur. Reg. Neapolit.lib.3.de inſtrum. liquida. ritu 167.* incipit, *nota quod.fol 242.verbo nota quod.*

12 At verò reſpectu iuris exequẽdi ex actione reali deſcendentis, nihil alterauit d.l 63. diſpoſitio, cùm loquatur dumtaxat in iure exequendi ex actione perſonali competente, ſicque lex corrigens, proinde nec ampliãda, nec trahenda eſt ad caſus non expreſſos, & ſic ius exequendi ex actione reali remanet intactum, & ſub iuris communis diſpoſitione, vt non minus triginta annis amittatur, & eneruetur, quod alios referens aduertit, & benè, Dueñas *in regul 6. limi.1.* & Auenda. *in c. prato.2.p. cap.30. n.12.* Parladot *lib.1.rerum quoti.cap.1.§.13.ſub n.9. & per d. l.63.* alios allegans dicit Valdes *in additio.ad Roderi.Xuar.ad l.poſt rem.nota.1.n.3.*

13 Similiter etiam ius commune (quod iure canonico attendimus, non regium) alteratum videtur, & illud 30. annorum ſpatium, ad minus redactum, ſiquidem Rota Romana in vna Barchinonen. canonicatus coram Guicciardino 7. Iunij anno 1567. vt reſtatur Lancelo. *de attentatis 2. p. cap.4. in præfatione num.283.* reſoluit, cùm dubitaretur, an vires executorialium eſſent extinctæ ex eo, quòd qui eas obtinuerat, ſiluit per 18. annos, nec fuit exequutus; Domini tenuerunt, non eſſe extinctas, & ea ratione, ita fuiſſe determinatum, (dicit Lancelo.) quia licèt conſtabat de tempore legitimo ad inducendam

14 obliuionem ex parte tacentis; ad inducendam extinctionem, tamen non conſtabat de alio requiſito, ſcilicet de malo iure eius, quia ſi de eo conſtaret, vtique extinctas eſſe executoriales, declararent. & idem apparet tenuiſſe eandem Rotam in vna Lengonenſi. 27 Nouemb. anno 1592. inferiùs alleganda, *verſ. & in terminis à num 25* in qua cùm opponeretur executorialibus de ſilentio plurium annorum, reſponſum fuit; non obſtare; quia non conſtabat ſimul de euidenti iuris defectu tacentis.

15 Illam quidem deciſionem Barchino. trahit ipſe Lancelo. in comprobationem illius mirabilis doctrinæ, quæ habet, quòd licèt de iure canonico non pereat inſtantia, imò ſit perpetua, *c penult.* & ibi Canoniſtæ *de iudicijs.* & ibi Marian. Soci. *ſub num.13. verſ. vlterius quæro. & ſub n.14. inter tract. diuerſorum de iudicijs 3.tom.1.p.fol 97.* Iſſ. *in l.11 properandum num.27.C.de iudicijs.* Caſſiado. *deciſ. 5. erat in vna. num.4. vt lite penden.* Marant. *in Specul. 5 p. verbo, & omnia fiunt durante inſtantia. limi.1. num.14. fol.240.* Vantius *de nulli ex defectu iuriſd. & inde.* &c. *num.126.* Gambar *de authoritate legati lib.3. num.469. tomo 13.p.2.fol.172* Hierony Zanch. *tract.de differ inter ius ciui.& cano. differ.30.n.43.tom.1. fol.201.* Mandoſ. *tract. de anna.caſ. num.133. tom.17.fol.214.* Aſini. *in praxi in prin. cap.3. num 22.* Anto.de Butrio *in d.c.penul. de iudic. ſub num.9.* Rota *deciſ10. aliàs 411. ſi lite penden. num.5. vt lite pen.* & an nouiori diſpoſitione Concilij Trid. *ſeſſ.24.de reformatio.c.20.* hoc ius antiquatum ſit, ad fi. huius cap. apparebit à num.65.& ſuperiùs.

Tamen vnus modus, quo lis extinguitur, 16
ſeu inſtantia, perit eo iure; nempe: quando à proſecutione eius fuit ceſſatum per longum tempus, ſcilicet 10.annos, concurrente cum eiſdem, non bono penitus iure negligentis, de quo conſtat. quia tunc præſumitur lis habita pro derelicto. ita aduertit Caſſiador. *deciſ.5. vt lite pendente*, in qua deciſione licèt ſuffecerũt 8.anni dumtaxat, & videatur ſimpliciter relata, & retenta à Menochio *in tract.de arbitr. iudi.lib.2.cent.3. caſu 202. n.14.* tamen poſtmodum pluries eam declarauit Rota requiri ſaltem decem annos cum qualitate defectus iuris negligẽtis, Puteus *deciſ.14. vt lis cenſeatur derelicta, ſub rubr. vt lite pendente. & deciſ. fi. lib.2.* & idem Puteus *deciſ.245.lib.2* Simonetta *deciſ.35.an lis, ſub rub.vt lite pendente.* Puteus *deciſ.7. eodem tit.* Petegri. *deciſ95. aliàs 109 incipit, dubitani*, & pluries ita determinaſſe Rotam, affirmat Lancelo. Robert. *de attenta 2.p.cap 4. in præfatione à num.275.* quod ego libentiſſimè verum intelligerem in beneficialibus cau- 17
ſis, non in aliis, tum quia omnes prædictæ deciſiones loquuntur in beneficialibus, & cùm ſit iuris correctio, eius terminos egredi non debemus (vt paulo antè notaui) tum quia ius beneficiorum non eſt perpetuum, ſed temporale ad vitam, & ſic iure cenſetur, derelinqui litem calumnioſam, & iniuſtam per tot temporis ſilentium, poſt quod vita vix, aut parum poteſt, beneficio potiri. tum etiam quia dato defectu iuris, non eſt honeſtum, vt beneficium tanto ſit tempore litigioſum, quod in his terminis conſidera- 18
uit Rota in vna Compoſtellana canonicatus, vt teſtatur Puteus *deciſ.245.lib.2.num.5.*
quod

quod ſic debet intelligi, vt etiam verificetur, quod dicunt Gomez *de trienna poſſ. q.* 68. *ad fi. & q* 56. & Zerol. *in praxi Epiſcopa.* 1. *p. verbo, inſtantia, verſ.* 6. quòd in Curia Ro-
19 mana lis, ſeu inſtantia nunquam extinguitur, niſi per ſententiam, vt procedant in omnibus cauſis, præter beneficiales tantùm, iuxta *d. deciſ. Rota.* ex quo comprobari vide-
20 tur, quod dicit Lancelo. *vbi ſuprà*, executoriales extingui per non vſum earum, & ceſſationem per minus tempus 30. annorum.
21 Hac ego difficultate aliquando summopere preſſus, valdè in vincenda meditans inſudaui. quare non recedas à iuris communis regula dictante, ius exequendi ex re iudicata, eius executorialibus, aut alia re, non niſi 30. annorum ſilentio ſubmoueri: ad quod moneo primò ex ea deciſ. Rotæ ſuperius adducta, *verſ. ſimiliter etiam à num.* 13. qua declaratum fuit, ſilentium longi temporis, etiam 18. annorum non ſufficere, ad eneruandum vires executorialium, & nimirum cùm 30. ſit præciſè neceſſarium. Nec obſtat quod dicit Lancelo. *in d. c.* 4. *in præfatione d num.* 283. 2. *p.* id fuiſſe ita determinatum, quia non apparebat de euidenti, & calumnioſo de fectu iuris, quaſi ſecus foret, ſi
22 appareret. quia hæc ratio non ſolùm falſa, verùm & falſiſſima eſt: ſiquidem impoſſibile ſit, vt executorialibus, aut ſententiis tranſactis in rem iudicatam poſſimus adaptare illam doctrinam, quòd ſilentium longi temporis decennij puta, cum ſuo altero adminiculo, nempe defectu boni iuris, extinguat litem cœptam, nam licèt in ſilentio executorialium poſſit concurrere temporis neceſſarij longinquitas; tamen non poteſt concurrere illa alia qualitas, & præciſum requi-
23 ſitum, ſcilicet euidens calumnioſa iniuſtitia, & defectus iuris. quoniam licèt poſſunt dari in lite à principio, dum pédet, cœpta: tamen ceſſat, & excluditur poſtquam aliquis obtinuit pro ſe ſententiam, aut ſententias tranſlatas in rem iudicatam, aut tres conformes, aut per conſequẽs executoriales. quia eis ex-
24 tantibus omnis ceſſat calumnioſa præſumptio, imò pro eis præſumitur, ritè & rectè latas, & expeditas. ita per Sarnerium *in regul. de ſubrog. col. quæſt* 1. *num.* 3. Ruin. *conſ.* 79. *num.* 3. *lib.* 5. Æguid. *deciſ.* 89. *ad Bald. conſ.* 492. *n.* 2. *lib.* 3. Socinum *conſil.* 158. *num.* 9. *lib.* 2. ergo ſilentium per longum tempus hac præciſa qualitate deficiente, nõ poteſt operari eneruationem, & extinctionem in executorialibus, ſicut in lite.
25 Et in terminis ita reſpondet Rota in vna Legionen. præſtiminiorum 27. Nouemb. anno 1592. coram Pamphilo, quam in alio propoſito ad literam refert Nicolaus Garcia *in tractatu de beneſ.* 6. *p. cap.* 4. *num.* 42. *tom.* 1. vbi ad extinguendam litem, & eneruandas vires executorialium, inter alias hæc difficultas poſt medium fuit oppoſita, quòd obtinens executoriales tacuit per triginta annos. Cui ſatisfit ibi dupliciter, primò, quòd nondum erant lapſi dicti triginta anni, quaſi dixerit, quòd præciſè requiritur lapſus triginta annorum, vt ius exequendi, & executorialis extinguatur, quod conuenit iuri cõmuni ſuperiùs relato. Secundum reſpon- 26
ſum fuit, quòd licèt ad inducendam litem derelictam per ſilentium, & taciturnitatem temporis debet concurrere ius calumnioſum tacentis, ex Achille *deciſ.* 185. quod in executorialibus eſt impoſſibile dare, ſed potiùs iuſti iuris præſumptio; euenit per taciturnitatem alterius temporis, quòd non aſcendat ad triginta annos completos, minimè extingui ius exequendi, vt in prima reſponſione ſupponebatur.

Nec enim eſt bonum argumentum, ſilen- 27
tium perimit inſtantiam litis, ergo debet perimere ius exequẽdi ex ea deductum. nec ſequitur, decennij taciturnitas perimit inſtantiam iu lite pendente, ergo debet perimere executoriales. quoniã videmus triennio perire litem iure ciuili. *l. properandum. C. de iudicijs*, vbi Doctores *in c. penult. eodem tit.* 28
& tamẽ non triennio, nec longo tẽpore, ſed longiſſimo 30. annorum ius exequẽdi eneruatur ex ſuperiùs adductis. maximè Doctores ſuprà citati omnes *in verſ. tamen vnus eſt modus, n.* 16. dicunt, quòd per longi temporis ſilentium, & defectum iuris perimit inſtantia litis. ſed in iure exequendi, & executorialibus non datur inſtantia regulariter 29
(vt inferiùs apparebit) ergo huiuſmodi ſilentium illas eneruare non poteſt. quia quod non eſt, rumpi non queit; & priuatio præſupponit habitum; qualitaſque non poteſt eſſe ſine ſubiecto, ex vulgatis iuris regulis. & in caſu, quo detur inſtantia, tunc incipit currere à tempore litis conteſtationis, non antea, text. *in d. l. properandum C. de iudicijs.* vbi Doctores, *& in c. penul. eodem tit.* ſed non 30
anteaquam in iudicium cœpta ſit executio, ſecundùm terminos infrà n. 3. opinione adductos, quod in d. deciſ. ceſſabat.

Et ſic ſequitur, quòd nihil innouatum eſt in iure canonico, ſed ſemper 30. annorum ſpatium ſit neceſſarium, ad præſcribendum ius exequendi. Et hinc eſt quod dicit aliàs Rota apud Seraphinum *deciſ.* 138. *num.* 6. *tomo* 1. quòd executoriales valde antiquæ non 31
mittuntur executioni, ſed abſolutè illis negatur, maximè ſi ſint obtentæ per audientiam contradictarum, vt ſcilicet quando excedunt dictos 30 annos, vt aliter fiat, quãdo ſimpliciter

ſimpliciter ſint antiquæ executoriales; puta:
32 quando nondum compleuere dictos 30. an-
nos, tune non mittuntur executioni, quan-
do exhibentur, & præſentantur ſolæ execu-
toriales nudæ, & ſine proceſſu, & ſenten-
tiis, à quibus emanarunt. ita Anto. Auguſt.
in Epitome de executorialibus num. 13. ſecus
autẽ quando exhibentur executoriales cum
proceſſu, & ſententiis ſimul. quia tunc nul-
latenus illis executio denegatur, ita deter-
minauit Rota in dicta deciſ. Lengionen. de
anno 1592. 27. Nouemb. *in fine*, quam ad li-
teram aliud agens refert Nicolaus Garcia
*de beneſi.6. p.c.4. num.*42. qua quidem deciſ.
refert ita de anno 1567. in vna Tudertina
bonorum fuiſſe reſolutum per Rotam co-
ram D. de Rubeis, quod quidem & iuri con-
ſonum eſt.
33 Circa vltimum autem, quando executo-
rialium executio cœpta eſt, in eáque per
triennium à proſecutione fuerit ceſſatum,
an eius inſtantia periſſe dicatur, ita vt de
cætero in eadem proſequi nequeat; ingens
quidem ſtat difficultas. ſiquidem à Docto-
ribus in varias itum eſt ſententias, & opiniõ-
nes. in quo quidem tres inuenio (prout vi-
debis) componendas, primam, quæ habet
abſolutè, quòd ius exequendi promiſcuè,
tam ex ſententiis, & executorialibus, quàm
34 ex inſtrumento guarentigiato, habeat in-
ſtantiam, & per triennium perituram, tenent
Bal. *in l 1. nota.3. num.3. verſ. & hoc facit in ſi.*
C. de iure patro. propt. calum. vbi Paul. de Ca-
ſtro *ſub num.5 & 6. & in l.2. §. obſeruari C. eo-*
dem. tit. Alexan. *in l. properandum C. de iudi. ſub*
*num.3. & 4. ſſ ſub num.*8. Alexan. *conſ.*50. *vi-*
ſis actis. num 7. & 8. lib.2. Socin. *conſ.95. n.2.*
*lib.*1. Marant. *in Specul.5. p. prin. num 4. & 8.*
fol. mihi 264. & in hanc videtur ſe ſentẽtiam
licèt breuiter, inclinare Beñedi. de Barri. *in*
tit. guarenti.2. p quaſt.5. tomo 6. diuer. p.2. fol.
345. & vt communem defendit eam ſſ. Cu-
mia. *ſuper ritibus Sicil. cap.4. n.19. cum ſeqq. verſ.*
35 *quaro circa hoc*, hæc quatenus abſoluta eſt,
& ſine diſtinctione, minimè eſt ſequenda.
36 Secunda opinio eſt huic contraria, quæ
abſolutè habet: in executiuis ex inſtrumen-
to guarentigiato non dari inſtantiam, & ſic
nec perire triennio, hanc tenet Bart. *in l. liti-*
*bus 19. ſub num.7. C. de agri. & cenſi. lib.*11. quem
referens ſequitur Bal. ſibi inconſtans *in l.*
tale pactum 41. §. qui prouocauit ſub num.11.
quaſt.10 ff. de pactis. Angel. Areti. *in l. ab exe-*
cutore num.11. ff. de appella. & relat. hanc vt
veram ſequitur Antonius de Cana. *in tract.*
de executione inſtrumen. quaſt.37. ſub num.71.
*verſus ſi. tom.5. fol.*44. Franciſcus Areti. *in c.*
penul. in ſi. de iudi. dicens, quòd cùm in iudi-
cio executiuo non expectetur ſententia dif-
finitiua, quod eſt pars eſſentialis, nimirum 37
vt in eo non detur inſtantia, eandem ſequi-
tur, idem dicens Bal. *in l. conſentaneum.8. ſub*
num.49. verſ. vltra quaro C. quomo. & quando
iud. alios plures citat Aſin. *in prax. iudicia. in*
*prin. c.3. ſub num.*37. ſequitur Curtius Senior
in l.1. n.23. & ſeqq. C. de iureiur. propter calum.
& hanc vt veriorem in iudicio executiuo
ſequitur Sigiſmun. Eſcacia *tract. de appella.*
*quaſt.15. ſub num.*248. quæ quidem in ſe ve-
ra eſt, & indiſtinctè tenenda omnino, reſpe- 38
ctu executionis ex inſtrumento, vel ſtatuto,
ita vt prima opinio reſpectu huius partis nõ
admittatur, nec locum habeat.
Tertia eſt opinio diſtinguentium inter 39
iudicium executiuum intentatum ex actio-
ne in factum ex iudicato, ex executoriali-
bus proueniente. & inter intentatum iudi-
cis officium mercenarium. vt primo caſu
procedat prima opinio attribuens peritu-
ram inſtantiam iudicio executiuo, quate- 40
nus loquitur reſpectu executionis ex exe-
cutorialibus, & re iudicata. Secundo autem
caſu quando per officium iudicis mercena-
rium petitur, procedat opinio ſecunda con-
traria negatiua, vt pariter locum habeat in
huiuſmodi executione ex executorialibus,
ac ex inſtrumento guarentigiato, hanc de-
ducunt ex Bal. *in l.1. §. is videtur. verſus*
finem. ff. ſi quis ius dic. non obtemper. Curtius
Senior *in d.l.1. ſub num.13. & 16.* Anton. de
Cana. *in d. tract. de executio. d. quaſt.33. ſub*
*num.*71. Afflict. *deciſ.*346. vbi ita determi-
naſſe ſenatum teſtatur Aſin. *in pract. iudi. in*
prin. cap.3. ſub num.46. & 48. cum quo &
Afflic. Franciſco Curtio, Beroio, & aliis cita-
tis ab Aſinio, idem tenet Lancelo. *tract. de*
*attent.3. p. cap.23. à num.*115. Sigiſmund. Eſca-
cia *de appella. d. queſt.15. ſub num.*249. ſequi-
tur Cardina. Tuſcus poſt Afflict.3. *tom. pra-*
*cticar. concluſ. concl.473. litera E. num.*7. Qui
omnes ea moti ſunt ratione, quia quando 41
agitur actione in factum ex executoriali-
bus, libellus offerri debet, & lis conteſtari
præciſè, ac denique ordo iudicialis omnino
requiritur, *l. miles §. iudicatum. ff. de iudicata*
re. ſecus autem quando executio petitur iu- 42
dicis officio, quia tunc celerrimum deſide-
rat iudicium & acceleratum effectũ, *l. à diuo*
Pio. §. ſi ſuper rebus. ff. de re iud l. item veniunt
§. idem rectè. ff. de petitione bar. & quod vltra
præfatos Doctores hoc in particulari pro-
bant Cyn. *in l. ab executio.5. ſub num 2.* ibi, (ſi
eligitur actio iudicati.) *C. quorum appella. non*
*recip fol.*474. Afflictus *deciſ.346. ſub n.9. &* 10.
Veſtrius *in praxi lib.8. c. vlt. ſub n.*2. ſequuntur
Speculatorem, Mandoſ. *in tract. de cõmiſſione*
in commiſ.23. executoria. in verbo, in rem tran-
*ſiuit iudicatam fol.*126. idem tenent Barr. &
Alexan.

Digitized by Google

Alexand. *in l.intra dies. ff. de re indi.* Angel.
de Peruſ.*in l.2. ff.de iureiura.*ſequentes Spe-
culatorem *in tit.de executione ſenten. §. quali-
ter.in prin.* Angel.*in l.4.§.ſi ex conuentione ff.
de re indi.*plures antiquos pro hac diſtinctio-
ne, quam magis communem dicit, & ſe-
quitur Ceuall. *in commun. contra commun. q.
631.tomo* 1. Gratian. *in diſcepta. foren. cap.66.
n.21.tom.*1. latè Marta *de iuriſdi. 1.p.cap.51.
à num.21. cum ſeqq.* qui vltra dictos optimè
quidem probat: ex actione iudicati agi via
43 ordinaria, éſtque iudicium eius ordinariè
peragendum, vbi iuribus, & rationibus va-
lidiſſimis affirmat. optimè etiam hoc idem
probat, multa iura ad id expendens Padilla
de Meneſes *in l.1.à num.21. C. de iur. & facti
ignor.*plurimi Doctores pro hac diſtinctione
accumulant,de magis communi teſtantes.

44 Et quod multò melius,& commodius ſit
petere executionem executorialium officio
iudicis, quia in eo non requiritur libellus,
litis conteſtatio, nec figura, nec ordo iudi-
cij requiritur,ſed executiuè celeriter proce-
datur; quàm actione in factum ex indicato,
in qua neceſſariò ea omiſſa requiruntur,ad-
monent vltra dictos Andreas de Iſernia,
quem referunt, & ſequuntur Mandoſ. *vbi
proximè*, & Grauarius *in annota. ad Veſtrium
in praxi lib.*8. *c.vlt.num.*24. Et hæc opinio &
probabilior eſt de iure, magíſque commu-
niter recepta, quidquid æquitate motus di-
xerit ex aliis, quos allegat,Rodericus Xua-
rez *in repetitione l. poſt rem iudica. ff. de re indi.
nota.2.à n.9.& ſuprà*, ſequitur Gregor.Lopez
*in l.1.tit.27.p.3.gl.*5. affirmantes, vt nulla ſit
differentia inter actionem in factum, & of-
ficium iudicis, contra quos pariter reſoluit
Ceuallos *vbi proximè*, qui licèt ponat quæ-
ſtionem in libello tantùm, tamen omnes
Doctores pro vtraque parte ab eo citati, lo-
quuntur etiam in litis conteſtatione, & or-
dine iudiciali,quibus ſupradictos adde.

45 Illud tamen, vt verum, eſt uotandum:
quòd in vtroq; caſu ſiue executio è re iudi-
cata, & executorialibus poſtuletur, appella-
tioni emiſſæ ab ea deferendum non eſt, vt
in terminis dicunt Anto. de Canar. *in tract.
de exequutione inſtru.q.46. n.84. fol.*44. quem
ſequitur Eſcacia *de appella. q.17. limi.*10. *ſub
n.*15.Guido Papę *q.*573.Rota *deciſ.*100.*n.* 13.
p.1.diuerſorum,plurimos citat Roland.à Val-
le *conſ.43.n.5.volum.*1.Gratian. *in diſceptatio.
foren.c.*333.*n.1.tom.2.* & ſic infertur, vt cùm
detur litis conteſtatio, inſtantia, quæ incipit
à litis conteſtatione; debeat per ſilentium
triennij perire.*l.properandum. C. de iudiciis*, &
quos adducit Aſin.*in praxi in prin. cap.3. ſub
num.*37.

Et ſic concludo in hoc tam difficili arti-
culo, primò vt in executione ex inſtrumen-
to non detur inſtantia, & ſic nec pereāt eius
acta,ſecundùm Doctores ſecūdæ opinionis.
2.vt in executione per officium iudicis, im-
plorata ex executorialibus, & ſentētiis in rē
iudicatam tranſactis, pariter nec detur in-
ſtantia. ſimpliciter & abſolutè hoc intelli-
gendo,& admittendo,prout admittunt om-
nes Doctores in tertia opinione, neque ad-
hibitis adminiculis, per Afflict.*d. deciſ.*346.
*ſub n.*12.Secundò quòd in executione petita
virtute executorialium per actionem in fa-
ctum ex iudicato; datur inſtantia peritura
per triennij ſilentium, ſecundùm Doctores
in tertia opinione citatos, & adductos,etiam
& in priori, quatenus loquūtur de executo-
rialibus,vt ita ſecundùm hoc membrum in-
tellecti, vera ſit eorum opinio.quatenus ve-
rò abſolutè, genericè & indiſtinctè loquun-
tur,& hos omnes articulos, & mēbra com-
prehendunt vna determinatione; reproban-
da eſt & non ſequenda.

Vnum tamen libenter aduertam, quòd 46
articulus, quo diximus, in executorialium
executione dari perituram inſtantiam; pro-
cedat de iure ciuili; non tamen de iure ca-
nonico, cùm eo iure eſſe perpetuam ſupe-
riùs dixi. nec etiam ille,alter modus nouiter
à Rota introductus finiendi inſtantiam, &
litem extinguendi in beneficialibus cauſis,
de quo à num.16. latè ſurſum non habet lo-
cum in executorialibus ex ratione ibi addu-
cta, à num.21.quia licèt adſit ſilentium lon-
gi temporis in eis, non poteſt adeſſe defe-
ctus iuris euidens; quem ibi videas. an au-
tem Concilium Trident. aliquid innouauit
ius canonicum & appoſuit terminum in-
ſtantiæ, ita vt poſt illum illa pereat, inferiùs
ad finem apparebit.

Circa autem illud membrum, quo dixi- 47
mus in tertia opinione, dari in executoriali-
bus periturā inſtantiam per ſilentium trien-
nij,videtur oriri difficultas, & non parua, ex
ea alia & elegantiſſima concluſione, quam
aliàs firmant Doctores, ſcilicet cœpta exe-
cutione per conteſtationem, perpetuari ius
exequendi in alios 40. annos, ſi per id tem-
pus à progreſſu fuerit ceſſatum, quod vide-
detur concurrere cum præfata opinione,
quia ſi poſt litem conteſtatam incipit perire
inſtantia litis, quomodo perpetuatur, & ſi
perpetuatur,quomodo perit inſtantia.quam
quidem difficultatem facilè ſubuertes, ſi
conſideres,præmittendo:

Quòd quando lis cœpta eſt per citatio- 48
nem, & executoris miſſionem, præſcriptio
cœpta interumpitur, non tamen perpetua-
tur actio. quapropter ex integro præſcriptio
debet incipere, & perfici tempus appoſitum
præſcriptioni

49 præſcriptioni actionis, de qua agitur, & vt in
vnum plures taceã Balb, *de præſcriptio.* 3.*p.*6.
p.prin. §.4. *num.* 10. ſi autem lis cœpta iam ſit
per litis conteſtationem, non ſolùm inter-
rumpitur præſcriptio, ſed perpetuatur actio
in 40. annos, etiam ſi decem tantùm, vel mi-
nùs aliàs ad eius præſcriptionem ſufficerent.
l. ſi. C. de præſ. 30. *vel* 40. *annor.* tradit latè &
eleganter Xuarez *in repet. l. poſt rem.* §. *conſide-
ra vlt. à num.*4. Dueñas *in regul.*6. Parlador.
rerum quoti. lib. 1.*c.* 1. §. 14.

Quo breuiter ſupppoſito dicit Valdes *in
additio. ad Roder. Xuarez in l. poſt rem.* §. *conſi-*
50 *dera vlt. nota.*2 *.ad num* 3. *litera C,* quòd ſi ius
exequendi ex actione perſonali, & ex ſen-
tentia ſuper ea (quod durat decem annis
ſecundùm *l.*63. *Tauri, & nos ſuprà*) interrum-
pitur per litis conteſtationem, aut petita
executione, tunc perpetuatur ius exequen-
di in alios quadraginta annos, allegat Auiles
*in cap.*10. *prato. num.*63. Auenda *in* 2.*p. cap.* 30.
*num.*14. *de exequen. man.* Didacus Perez *in
l.*39. *tit.* 13. *lib.* 3. *ordinamen.* hoc magis cla-
rius, & iuri conformius explicuit Parlador.
lib. 1. *rerum quoti. cap.* 1. §. 13. *num.* 19. per Ro-
dericum Xuarez *in repet. l. poſt rem. d.* §. *conſi-
dera vlt. nota.*2. *num.*4. loquendo in iure exe-
51 quendi decennali *ex d. l.* 63. *Tauri*, vt ſi hoc
ius exequendi fuerit in iudicium deductum
per citationem, vel executoris miſſionem in
alios decem annos, ſi verò per litis conteſta-
tionem, in quadraginta perpetuari.

His conuenit, quod elegãter dicit Achil.
de Graſſ. *in deciſ. vnica de execut. ſentent.* ſe-
quutus à Rota Romana in vna Lengionen.
præſtimo. 27. Nouembr. anno 1592. *ad fin.*
quam ad literã in aliud propoſitum, addu-
cit Nicol. Garcia *de beneſ.*6. *p. cap.*4 *num.*42.
52 qua deciſ. mentio fit, ita pariter declaraſſe
Rotam in alia Tudertina bonorum coram
D. de Rubeis, quòd licèt aliàs iure canonico
executoriales præſcribantur triginta anno-
rum ſpatio; non procedere, quando earum
fuit cœpta, vel petita executio, quia tunc
per triginta annos non præſcribuntur, vt in-
telligantur ſecundùm noſtros terminos, vt
vel interrumpatur præſcriptio, vel perpetue-
tur ius exequendi in alios 40. annos.

53 Illud autem, quod dicunt præcitati Do-
ctores, Valdes ſcilicet, & Parlador. quòd
ius exequendi cœptum per citationem, aut
executoris miſſionem interrumpatur præ-
ſcriptio ipſius iuris, & faciat, vt de nouo ex
tunc incipiat; veriſſimum eſt. at quòd per
conteſtationem ius exequendi perpetuetur,
declara; vt non intelligatur per veram con-
teſtationem, quoniam ipſa nõ habet locum
in via executiua, maximè ex inſtrumento,
54 prout loquuntur Doctores ipſi ex his, quæ
dicta ſunt in ſecunda opinione ſuprà addu-
cta, iuncta tertia opinione, à ratione ceſſan-
te. Et ſic neceſſarium eſt, intelligendum in
ficta conteſtatione, & in eo actu, qui pro lo-
co conteſtationis habetur. nam certum eſt,
quòd cauſæ, quæ carent litis conteſtatione,
ille actus qui aliàs ſequitur poſt conteſtatio-
nem in cauſis, quæ illam requirunt, aut à die
oppoſitionis, & contradictionis rei ſuper ne-
gotio, & quando incipit tractari de meritis 55
cauſæ, habet vim litis cõteſtationis, probant
Cyn. *in l. properandum num.* 5. Bart. *in* §. *& ſi-
quidem. n.* 1. Bald. *n.* 1. *verſ. nota hic quòd tẽpus.*
Salicet. *n.* 1. Alexand. *n.*2. *verſ. in cauſis C. de
iudicijs.* Maria. Socin. *in c. venerabilis art.*8. *ſub
n.*24. *versùs fin. de iudic. inter tract. Doctor. diuer.
tom.* 3. *p.* 1. *fol.* 98. Curt. Senior *in l.* 1. *ſub n.* 14.
C. de iureiur. per calu. inter tract. diuer. tom. 3. *p.*2.
fol. 131. & ex Bart. Paul. de Caſt. Iſſ. & Ma-
rant. refert & ſequitur Eſcacia *in lib.* 1. *cauſar.
ciuilium c. vlt. n.* 12. *& de appella. q.* 15. *n.*245.
Bald. *in l. edita* 1. *repet. num.*48. *C. de edendo.* Et
loquendo in executiuis, etiam plurimos re- 56
fert vltra citatos, & ſequitur Maranta *de ord.
iudi.* 5. *p. prin. in prin. num.*4. & ſic dicendum
venit, vt ad perpetuandum ius exequendi,
debeat præcedere actus, qui loco conteſta-
tionis in iure habetur. maximè quoniam per 57
quaſi conteſtationem, & per actum, qui loco
conteſtationis habetur, actionem perpetua-
ri in quadraginta annos, non eſt dubium,
probat text. *in l. nam & poſtea.* §. *ſi is qui tem-
poralem. ff. de iureiuran.* text. *in l.*2. *C. vbi in rem
actio*, latè poſt alios Balbus *in tract. de præſcrip.*
4. *p.* 6 *part. prin. n.*2. *in fi. & n.* 3. & ſic debeant
intelligi, & declarari præfati DD. quæ om-
nia, quia quotidiana ſunt & neceſſaria, nota.

Hoc ſuppoſito, & dato, quòd in execu-
tiuis perpetuetur ius exequendi in 40. an-
nos, ſi forſan per tot id iudicium finem non
accipiat; videtur iuſtificata difficultas n. 47.
ſuperiùs propoſita, in eo caſu, quo diximus,
viam executiuam habere perituram inſtan-
tiam, per ſilentium triennij, quoniam ſi da-
mus extinctionem inſtantiæ, cur perpetua-
tionem executionis permittimus. Cui fa- 58
cilè reſpondetur, quòd vtrumque poteſt
adeſſe, & ſimul ſtare, quoniam peremptа in-
ſtantia per lapſum triennij non perüt cauſa,
nec ius partis, imò eius virtute poteſt de no-
uo actor cauſam incipere, & nouam inſtan-
tiam fabricare. *l. properandum* §. *ſi.* & ibi gl. *in
verſ. vigorem.* & communiter Doctores, *C. de
iudicijs.* & Bart. *in l. petenda C. de tempor. in in-
tegr. reſti.* Marant. *de ord. iudi.* 5. *p. prin. in prin.
num.*47. *fol.*273. *in fi.* quoniam licèt tunc pe- 59
reant acta iudicij, non autem acta cauſæ, ſeu
litis, ita Ab. *in c. venerabilis colu.*6. *verſ. quæro
quæ acta, de iudicijs*, acta autem iudicij illa di-

cuntur

60 cuntur, quæ tendunt ad litis ordinationem,
prout libellus, litis conteſtatio, terminus
probatorius, ſatiſdationes, concluſiones, &
alij ſimiles actus. acta verò cauſæ dicuntur
61 ea, quæ tendunt ad litis deciſionem, prout
ſunt depoſitiones teſtium, inſtrumenta, con-
feſſiones, & alia ſimilia acta probatoria, vt
declarat gl. *in clem. ſæpe, in verbo, defenſiones
de verbor. ſigni.* Marant. *vbi proximè num.* 55.
& ſic acta omnia pertinentia ad litis ordina-
62 tionem pereunt cum inſtãtia, acta verò pro-
batoria non pereunt. Specul. *in tit. de iud. de-
lega §. reſta. verſ. ſed nunquid omnia.* & Bal. *in
l. cum antea circa fi. C. de arbi.* Bart. plenè *in l.
cum lite mortua. ff. iudi. ſolu.* latè Alexan. *in l. is
apud quem. colu. antepenul. & penul. C. de eden.*
& Ab. *in c. cauſam quæ. de teſti. & vbi proximè.*
Maran. *d. num.* 55. *fol.* 277. vbi facit conclu-
ſionem ex dictis, quòd quando inſtantia in-
63 cipitur de nouo, poſſunt in vim probatio-
nis, reproduci attentationes, & probationes
receptæ in prima inſtantia perempta, & fa-
ciunt plenam fidem ex ſuprà citatis Docto-
ribus, & Alexan. *in conſ.* 61. *colu.* 3. *in fi. in* 2.
volu. Solùm ergo requiritur, quòd lis de no-
uo ordinetur, incipiendo à libelli porrectio-
ne, & ad alios actus ſecundùm naturam iu-
64 dicij, & ſic in executiuis, caſu quo perit in-
ſtantia; poteſt iterum de nouo actio in fa-
ctum ex iudicato intentari, de triennio in
triennium, vſque ad quadraginta annos,
quia ea per triennium non peribit, ſed acta
ordinatoria dũtaxat, quare ſequitur vt vtrũ-
que, & inſtantia perempta, & perpetuatio
poſſit, ſimul concurrere, & ſtare.
65 Ex his infertur vltimo loco ad intelligen-
tiam ſacri Concilij Trid *ſeſſ.* 24. *de reformatio-
ne cap.* 20. quo in prima inſtantia per lapſum
biennij datur libera facultas partibus, vt
poſſint adire, ſuperiorem competentem,
quando per dictum biennium inferior ne-
glexit, cauſam decidere, & terminare, ex
quo Triden. loco plures aduocati quotidie
intendunt, ius canonicum (quo non peri-
bat inſtantia) eſſe antiquatum per dictum
cap. 20. & inſtantiam finiri biennio. Sed fal-
luntur, quia Concilium tantùm imponit
66 illum terminum inferiori ad cauſam finien-
dam, non tamen irritat acta proceſſus, vt
bene aduertit Zerola *in praxi Epiſ.* 1. *p. verbo
inſtantia.* §. 4. imò potiùs per eandemmet
acta, in ſuo ſtatu permanentia, ſuperior adi-
tus terminare debet, vt *in d. cap.* 20. proba-
tur, *ibi*, alioquin poſt id ſpatium liberum ſit
partibus, vel alteri illarum, ſuperiores, aliàs
tamen competentes, adire, qui cauſam in
eodem ſtatu, quo fuerit, aſſumant, & quam-
67 primùm terminari, curent, *&c.*) quo ſi in-
ſtantia periret, ſimul & omnia acta iudicij

ordinatoria, citationes, libelli, termini, con-
cluſiones, & ſimilia, (vt dictum eſt,) quibus
aut eorum ſingulis deficientibus, ſuperior
terminare non poterat, quia deficit ſubſtan-
tia & lis. & ſic eo decreto ſolùm punitur
negligentia inferioris, & in eius pœnam hæc
datur facultas recurſus, & priuilegium par-
tibus.

CAPVT III.

Executorum differentia quotuplex, & de ſingulorum lata demonſtratione; & quando ab eis emiſſæ appellationi denegata delatio vim detegat. vbi quid ſit exceſſus, quotuplex, quomodo, quandóve proponatur, aut etiam probetur, aut ab eo quoties appellati licebit.

SVMMARIVM.

Executores ſiue executorialium ſiue gratiarum aut meri ſunt, aut mixti. n. 1.

Merus executor in quibus à mixto diſtinguatur, & cognoſcatur. n. 2.

Executor merus dicitur, quoties omni liquidata materia, & præcedente cauſæ cognitione ſuper exceptionibus, & liquidationibus nudi facti executio eſt commiſſa n. 3.

Exceptio, quæ omiſſa fuit à parte citata per iudicem ſuper cauſæ cognitione adhibita in executione, non poteſt poſtea executor, cui executio committitur de ea cognoſcere. n. 4.

Executor mixtus dicitur, cui executorialium executio committitur nulla præcedente cauſæ cognitione ſuper exceptionibus, & liquidationibus, quæ incidere ſolent in ea. n. 5.

Executori commiſſa cenſetur cauſæ cognitio, & terminatio eorum, quæ incidunt, & admitti ſolent in via executiua, vbi talis cognitio non præceſſit. n. 6.

Executor mixtus eſt iudex, & habet iuriſdictionem ad exequendum. n. 7.

Executor mixtus cognoſcit de cõcernentibus executionem ſententiæ n. 8.

Executor mixtus poteſt cognoſcere, & terminare omnes exceptiones, quæ opponi poſſunt executioni executorialium, non tamen reſpicientes merita cauſæ. n. 9.

Executor datus ad rerum & fructuum reſtitutionem, eſt omnino mixtus, cùm illi commiſſa intelligatur fructuum liquidatio n. 10.

Executor merus nullam cauſæ cognitionem habet, ſed purum factum committitur, & ideo caret iuriſdictione. n. 11.

Executor vterque quas exceptiones admittere,

vel reijcere teneatur, & quando ob id poterit ab eo appellari. n. 12. remiſſiuè.

Executor ſiue merus ſiue mixtus eſt delegatus, & vices gerit mandantis. n. 13.

Lex ſeu Canon debet intelligi ſecundum rubricam, ſub qua ſituatum eſt. n. 14.

Ab executore ſiue mero ſiue mixto, appellationi emiſſa non deferens, vim nullam facit. n. 15. niſi modum excedendo. ibidem.

Exceſſui conſentire non videtur, qui conſentit ſententia. ibidem.

A qualibet cauſa mundi licèt aliàs negetur appellatio, tamen admittitur ab exceſſu. n. 16.

A viſitatione licèt non appelletur, tamen à viſitatione excedente admittenda eſt. n. 17.

A correctione fraterna licèt negetur appellatio, tamen admittitur corrigente modum excedente. num. 18.

Ab executore neutro appellatur, niſi modum excedat. n. 19. & n. 20.

L. ab executione, C. quorum appellatio. non recip. intelligitur in executore, cui iuriſdictio ineſt. num. 21.

Executor ſiue ſit facti, ſiue ſit iuris, admittit appellationem ab exceſſu. n. 22.

Butri. & Ruginell. conuincuntur dicentes, à mixto executore poſſe appellari. n. 23. & ſeqq.

Executor qui mandatum exequitur, non eſt qui grauat, ſed ſententia, & iudex, qui eam tulit. num. 24.

Appellatio cùm eſt denegata à re iudicata & iudice, debet denegari ab eius executore n. 25.

Actus non attribuitur exequenti, ſed mandanti & ordinanti. n. 26.

Illud quod venit in executionem actus inappellabilis, pariter inappellabile eſt. n. 27.

Liquidatio incidens in executionem eſt pars ipſius, cuius ſubſtantiam & naturam non mutat. n. 28.

Liquidatio in executionem incidens non inducit nouum grauamen, ſed continet declarationem interpretatiuam (ceſſante exceſſu.) n. 29.

A liquidationibus incidentibus in executorialium executione nõ appellatur. n. 30. remiſſiuè.

Ab executione non appellatur. n. 31.

Idem eſt appellare ab aliquo facto iudicis, quod à iudice aliquid faciente. n. 32.

Ab vtroque executore negatur appellatio, niſi exceſſus adſit, quia aliàs fieret de via executiua ordinaria. n. 33.

Ab executore mixto, cui virtualiter intelligitur commiſſa negotij principalis cognitio; licet appellare, & de exemplo. n. 34.

Etiam ſi non excedat. ibidem.

Gratianus reprobatur, dicens ab executore excedente appellari quoad deuolutiuum, non tamen ſuſpenſiuum. n. 35.

Exceſſus eſt poteſtatis mandata limitum tranſgreſſio. n. 36.

Exceſſus eſt nouum quoddam grauamen extra limites poteſtatis mandata per executorem illatum, & hac deſcriptio magis conſonat n. 37.

Executor recipit poteſtatem à commiſſione ſtrictè, cuius limites non tranſgreditur, ſed pra oculis habere debet. n. 38.

Executor tenorem commiſſionis pra oculis habere debet. n. 39.

Iudices non debent recedere à verbis reſcriptorum. n 40.

Iudex delegatus non poteſt interpretari reſcriptum, niſi quatenus eius verba patiuntur. num 41.

Commiſſionis verba vbi non conueniunt, nec ipſa conuenit commiſſio. n. 42.

Plura loca ſacra Scriptura ponderantur vetantis exceſſum mandati. n. 43.

Deuteronomij c. 12. in fi.

Apocalypſis c. vltim.

Exodi c. 25.

Actuum Apoſtolorum c. 7.

Paul. ad Hebraos. c. 8.

Iob c. 14.

Deuteronomij c. 19.

Paul. ad Timotheum. c. 6.

Dauid Pſalm. 118. & Pſalm. 2. & 3. ad 6.

Geneſis c. 24.

Diui Pauli Philippen. 3.

Idem Theſſaloni. 1. c. 4.

Ioan. 1. c. 2. c. 5. & c. 15.

Diui Bernardi lib. 1. de conſiderat. c. 3.

Diui Pauli 1. Corinth. c. 5.

Luca c. 12.

Ioannis c. 6. & c 4.

Diui Ambroſ. lib. de Paradiſo. ibidem ſub d. n. 43.

Tenorem ſententia, & commiſſionis pra oculis habere debet executor. n. 44.

Tenor ſententia eſt forma ipſius. n. 45.

Verba ſententia ponderanda ſunt, ſicut verba contractus. n. 46.

Verba cõtractus ſunt forma ipſius, qua dat eſſe rei, cui aliquid nec addi, nec detrahi poteſt. n. 47.

Prouiſio omnis facta determinato modo ſuos terminos egredi non debet. ibidem.

Diſpoſitionem nullam vltrà egredi, quàm quòd tenor patiatur. n. 48.

Tenori diſpoſitionis ſemper inhærendum, numquam tamen recedendum. n. 49.

Plurium iurium verba recenſentur in varijs diſpoſitionibus earum tenorem attendendum, mandantium. ibidem.

A verbis cuiuſlibet diſpoſitionis non eſt recedendum, etiam ſi natura rei aliud ſuadeat, cùm verba ſint clara. n. 50.

Tenor ſcriptura attendendus in ſententia, commiſſione, reſcripto, legibus, ſtatutis, priuilegijs, teſtamentis, feudorum conceſſionibus, compromiſſis, libellis, inſtrumentis. n. 51.

Vbi verborum ordo, ibi myſterium eſt. n. 52.

Tenor

Tenor mãdati via eſt & lucerna executoris. n.53.

Munera, & maliguantium perſuaſio executorem diuertere, & declinare faciunt à tenore mandati. n.54.

Plura ad id ſacræ Scripturæ loca adducuntur in comprobationem. ibidem.

Creaturæ omnes (dempto homine) ſui creatoris præcepta adimplent in nihil tranſgredientes. n.55.

Executor ſi executorialium fines egrediatur, deſinit eſſe iudex, & poteſtate carere tunc incipit. n.56.

Execu. r executorialium ad inſtar eſt iudicis habent. iuriſdictionem territorio limitatam, vt ſi illua rediatur, efficitur priuatus. n.57.

Extra terri ium ius dicenti impunè non paretur. n.58.

Executoris poteſtas coarctata eſt ad limites commiſſionis, ſententiæ tenori inhærens. n.59.

Limites territorij egredi, & terminos iuriſdictionis ampliare, idem eſt. n.60.

Poteſtas ſententiæ finibus concluditur. n.61.

Executor in eo quod excedit, deſinit eſſe executor. num.62.

Executor in exceſſu caret iuriſdictione, & deſinit eſſe iudex. n.63.

Et caret poteſtate. n.64.

Executor excedens executoriales aliud ſeparatum & diuerſum ab eis facit. n.65.

Grauamen illatum vltra ſententiæ tenorẽ nouum eſt, & exceſſus minimè admittendus. n.66.

Nouum grauamen illatum per executorem nondum in iudicio fuit cognitum, nec grauatus ſuper illo condemnatus. n.67.

Lis eſt initianda cum eo, cui ſententia non officit. n.68.

Executor exequens nouum grauamen in ſententia non comprehenſum, dicitur excedere, quia incipit ab executione. n.69.

Exceſſus executionis dicitur caſus non deciſus in ſententia, quæ exequitur. n.70.

In exceſſu ceſſat omnis res iudicata, & omnis obligatio executiua. n.71.

Executor excedit pluribus modis. n.72. nempe

De re ad rem, & de quantitate ad quantitatem.

De perſona ad perſonam.

De tempore ad tempus.

Reijciendo legitimas exceptiones ſententiæ licitè opponendas, aut admittendo reijciendas.

Præpoſterando ordinem ſibi in commiſſione traditum.

Et ſemper quando caret poteſtate & iuriſdictione. num.73.

Ab exceſſu appellationi emiſſæ niſi executor deferat vim facere, decernet ſenatus aditus per viam violentiæ. n.74.

Exceſſus poteſt dici & committi tot modis, quot poteſt aliquid dici plus. n.75.

Exceſſus omnis grauamen eſt. n.76. non econuerſo. ibidem.

Exceſſus grauamen eſt qualificatum plura ſpecialiſſima continens. n.77.

A ſimplici grauamine per executorem illato appellationi non defertur. n.78.

Ratio differentiæ inter ſimplex grauamen, & grauamen qualificatum ſcilicet, exceſſum redditur. n.79.

Executor infert ſimplex grauamen intra limites ſuæ commiſſionis, non tamen in exceſſu. n.80. vbi redditur exemplum.

Executor ſi præſtet minus, quàm in ſententia ſit comprehenſum, grauat ſimpliciter, non excedit, & quare. n.81.

Exceſſus dicitur quando aliquid additur ſententiæ quæ exequitur, non tamen quando aliquid detrahitur. n.82.

Exceſſus & defectus inter ſe contraria ſunt, & repugnantia. n.83.

Exceſſui executoris tria reperiuntur in iure deſcripta remedia. n.84.

Appellatio ſcilicet, querela, & nullitas. ibidem.

Exceſſus tendunt in noxam reipublicæ ac regulariter in malam partem ſumitur. n.85.

Executor excedẽs tenetur parti de dolo, vel actione iniuriæ. n.86. & facit litem ſuam. ibi.

Excedere dicitur executor, ſi aliquid doloſè vel lata culpa faciat. n.87.

Contra exceſſum executoris poteſt grauatus implorare officium iudicis ſuperioris. n.88.

Querela aduerſus executores excedentes quotidie vtuntur aduocati in ſupremis tribunalibus. ibidem.

Immunis à collectis ſi deſcribatur in libro contribuentium, debet infra decem dies appellare. num.89.

Non immunis autem ab exceſſu poterit querelam ſemper proponere. ibidem.

Per viam appellationis licèt poſſit quis conqueri de iniquitate executoris, tamen etiam poteſt quandocumque ſuperioris implorare officium. num.90.

Ad exceſſus reuocationem nullitatis remedium iure introductum eſt. n.91.

Ab exceſſu ſimul cum querela appellare valde vtiliſſimum eſt, ne executor exceſſum exequatur. n.92.

Ab executore excedente appellatio emiſſa vtrumque habet effectum deuolutiuum & ſuſpenſiuum, cui niſi deferat executor, vim facit. numero 93.

Querela ab exceſſu non operatur effectum ſuſpenſiuum. n.94.

Ab exceſſu executoris vtilius eſt appellare, vt euitetur actualis executio grauaminis. n.95.

Appellationis & querelæ remedio ab exceſſu executoris vti ſimul non poteſt, ad effectum recurrendi ad regem per viam violentiæ. & quare. n.96.

Deficiente appellatione (quæ coram ipſo executore neceſſariò eſt proponenda) non poteſt haberi recurſus per viam violentiæ. n.97.

Querela ſupponit ſuperiorem, coram quo proponenda eſt. n.98.

Appellatio & querela vbi ſimul competunt, qui appellationis via vtitur, debet intra decem dies interponere, ſecus in querela, quia & poſt illos poteſt proponi. n.99.

Ab exceſſu vtens appellationis remedio non auditur poſt decem dies. n.100.

Exceſſus intra quod tempus ſit proponendus diſceptatur. n.101.

Exceſſus executoris vt non ſit nullitas, ſed iniuſtitia tantùm, egeátque appellatione qui teneant. n.102.

Ordo l. à Diuo Pio. §. in venditio. ff. de re iudic. an detur pro forma ſubſtantiali, ita vt eius peruerſio non egeat appellatione. n.103.

Ordinem aſsignatum per d. §. in venditione eſſe inductum pro forma, & eius omiſsionem cauſare nullitatẽ & exceſſum, qui teneant n.104.

Ordo executionis de quo in §. in venditione omiſſus per iudicem ordinarium non cauſat exceſſum & nullitatem, ſed iniuſtitiam. n.105.

Ordinis peruerſio de quo in d. §. in venditione facta per executorem cauſat nullitatem, & exceſſum. n.106.

Iuriſdictio ordinarij an ſit per commiſsionem executionis ſuperiùs noniter delegata, aut excitata, multum intereſt, quoad exceſſum. n.107.

Exceſſus quilibet executionis eſt nullus, quia in exceſſu executor caret poteſtate, mandato & iuriſdictione. n.108. & tempera, vt n.248.

Ab exceſſu quantumuis nullo vtile eſt appellare vt cauſet ſuſpenſionem. n.109.

Exceſſus per viam appellationis & nullitatis poteſt in iudicium proponi. n.110.

Exceſſus omnis mandata commiſsionis eſt nullitas. n.111.

Nullum eſt omne geſtum præter mãdati formam, nec valet, vt valere poteſt. n.112.

Exceſſus executoris non tranſit in rem iudicatam, quominus quocumque tempore poſsit in iudicium allegari. n.113.

Exceſſus an vltra triginta annos poſsit proponi. num.114.

Nullitas ſententiæ triginta annis durat. n.115.

De nullitate perpetuò agi poteſt in cauſis, quibus vertitur animæ periculum. n.116.

De exceſſu executoris etiam poſt triginta annos & perpetuò agi poſſe, defendit Author. n.117.

Executor in exceſſu mandata poteſtatis caret mandato. n.118.

Executoris mandatum & procuratoris eiſdem legibus regulantur quoad exceſſum. n.119.

Mandatum iuriſdictionis & mandatum ad lites æquiparantur, & de vno ad aliud arguitur. num.120.

Mandatum vtrumque litis, & iuriſdictionis eſt ſtricti iuris, in quo non veniunt niſi expreſſa. n.121.

Nullitas ex defectu mandati quandocũque etiam poſt mille annos poteſt proponi. n.122.

Et idem de nullitate proueniente ex defectu iuriſdictionis. n.123.

Exceptio nullitatis ex defectu mandati & iuriſdictionis non cenſetur excluſa ab ſtatuto excludente omnes exceptiones. n.124.

l. Regia tit. 15. lib. 3. ordina. limitans terminum proponendæ nullitatis intra 60. dies non procedit in nullitate iuriſdictionis & mandati. n.125.

Exceſſus executoris excedentis limites ſententiæ poteſt quando quandocumque proponi. n.126.

Executor quando exceſsit non currunt fatalia, quominus omni tempore de huius nullitate dici poſsit, n.127.

Attentati ſimplicis reuocationem nullo tempore præſcribi poſſe, qui dixerint. n.128.

Attentati ſimplicis reuocatio quanto tempore præſcribatur, & quando perpetuò peti poſsit. n.129. remiſsiuè.

Exceſſus cauſa pendente an currat tempus ad appellandum à ſimplici grauamine, caſu quo declaretur non exceſsiſſe executorem. n.130.

Agenti de nullitate ſententiæ etiam ſuccumbenti non currit terminus ad appellandum ab ea propter iniuſtitiam. n.131.

Dummodo nullitas calumnioſè non ſit propoſita, aut ex cauſa euidenter improbabili. ibidem.

Quæ doctrina procedit in attentatis abſque diſtinctione, an appellatio ſit compatibilis vel incompatibilis. n.132.

Exceſſus executoris eſt attentatum. n.133.

Exceſſus executoris eſt incompatibilis cum ſimplici grauamine, & iniuſtitia. n.134.

Super exceſſu iudex dumtaxat aditus non potest ſe intromittere & cognoſcere de ſimplicò grauamine, & iniuſtitia executoris. n.135.

Dilationes duæ quando procedunt non ex eodem fonte, ſed diuerſis reſpectibus, vna alteram non confundit, ſed vtraque ſucceſsiuè operatur. num.136.

Quæ origine & reſpectibus ſunt diuerſa, eadem ſunt proſecutione & effectu. n.137.

Exceſſus cauſa, & ſimplicis grauaminis ſunt inter ſe diuerſa. n.138.

Exceſſus articulo pendente non currit terminus ad appellandum à ſimplici grauamine executoris. n.139.

Ab exceſſu qui appellauit etiam ſi ſuccumbat, prodeſt illa appellatio, vt poſsit proſequi ſuper ſimplici grauamine, quia ſemel à facto executoris appellauit, licèt ſub falſa cauſa. n.140.

Ab exceſſu appellationi emiſſa per procuratorem carentem ſpeciali mandato ad idem deferendum non eſt. n.141.

Executionem

Digitized by Google

Executionem ex re iudicata emanatã à lite qua procurator quis fuit petere non poteſt, niſi cum ſpeciali mandato. n. 142.

Si ope exceptionis repellatur, aliàs bene poterit actionem iudicati procurator intentare. n. 143. & de alijs limitationibus ibi remiſſiuè.

Ab exceſſu ſi appelletur, debet exceſſus nominatim exprimi, aliàs appellationi deferendum non eſt. n. 144.

Ab exceſſu contra appellantem eſt iuris præſumptio, cùm ab executore regulariter ſit prohibitum, niſi ſpecialiter ab exceſſu, & ideo is debet exprimi, vt executor cognoſcat an ſit deferendum. n. 145.

Appellatio vbi regulariter eſt prohibita, permiſſa tamen ex ſpeciali ratione in aliquo caſu, ratio debet exprimi, vt illi deferatur, & quare. ibi. num. 146.

Exceſſus cauſa ſi non ſit in appellatione expreſſa, executor non tenetur ſuperſedere, ſed exequi. num. 147.

Exceſſus cauſam exprimere nullam tamen; non prodeſt. n. 148.

Exceſſus cauſa eſt exprimenda, vt diſcernatur, an ſit appellatio deneganda, vel concedenda audientia. n. 149.

Ab exceſſu appellationi reſiſtit ius non facta cauſa expreſſione. n. 150.

Exceſſus cauſa omiſſio non vitiat appellationem, nec ea non eſt de ſubſtantia niſi quoad effectum deferendi. n. 151.

Exceſſus ſpecialis expreſſio requiritur, ita vt non ſufficiat appellatio, quia exceſſiſti à tua commiſſione. n. 152.

Nec ſufficit expreſſio in genere per relationem ad acta. n. 153.

Ab exceſſu appellatio an totam executionem ſuſpendat, an ſolùm exceſſum expreſſum. n. 154.

Exceſſus cauſa expreſſa ſi non concernat totam executionem, illam non ſuſpendit appellatio, ſed exceſſum expreſſum. n. 155.

Exceſſus in vno caſu allegatus ſupponitur in alijs non adeſſe. n. 156.

Appellatio non cadit ſuper exceſſu non expreſſo. num. 157.

Appellatio ab vno articulo non ſuſpendit totam cauſam non connexam. n. 158.

Regius ſenatus aditus per viam violentiæ ob denegatam appellationem ab exceſſu, quo decreti genere vti ſoleat, & quomodo concipiendum. n. 159.

Cautela Veſtrij ad ſuſpendendam totam executionem vigore appellationis ab exceſſu refertur. num. 160.

Veſtrij cautela manifeſtè vt falſa conuincitur. num. 161.

Ab exceſſiua expenſarum & fructuum taxatione appellatio an totam cauſam ſuſpendat. n. 162.

Exceſſus executoris quomodo ſit probandus. n. 163.

Exceſſus non præſumitur niſi per appellantem probetur. n. 164.

Exceſſus debet conſtare euidenter veriſimiliter & probabiliter. n. 165.

Signatura iuſtitiæ anteaquam committat cauſam appellationis ſuſpenſiuæ ab exceſſu, non facilè credit partis aſſertioni, niſi priùs de illo guſtaret. n. 166.

Exceſſus executoris probatur ex inſpectione actorum quæ geſſit & commiſſionis. n. 167.

Iniquitas iudicis inter procedendum quando arguitur ex inſpectione proceſſus detegitur. num. 168.

Executoris mandati defectus probatur ex actorum inſpectione. n. 169.

Negatiua coarctata ad certam ſcripturam per illius inſpectionem probatur, quia quod ibi non reperitur expreſſum, præſumitur non factum. n. 170.

Legatum non fuiſſe mandatum, nec relictum probatur ex inſpectione teſtamenti. n. 171.

Negatiua, aliquem non eſſe talem prout aſſeritur, probatur per inſpectionem actorum. n. 172.

In iudicijs priuilegijs, & ſimilibus quod non reperitur expreſsè conceſſum, cenſetur prohibitum. n. 173.

Commiſſio non præſumitur niſi quatenus de ea conſtet. n. 174.

Mãdatum quem non habere, ſeu poteſtatem indicãdi, ſeu ordinem non fuiſſe ſeruatum, & ſimilia, probatur per actorum inſpectionem. n. 175.

Quod in eiſdem actis non apparet, dicitur non adeſſe. n. 176.

Pro mandato non præſumitur niſi quatenus ex eius inſpectione appareat. n. 177.

Mandatum regulariter debet exhiberi. n. 178.

Exceſſus directò opponitur commiſſioni mandatæ, iuxta quam appoſitus clariùs patet. n. 179.

Exceſſus executoris per commiſſionem detegitur, ſicut macula faciei per ſpeculum. n. 180.

Commiſſio ſpeculum executoris eſt. ibidem.

Diui Gregorij authoritas mirabilis adducitur in propoſito. n. 181.

Executoris poteſtas vt quanta ſit, appareat, commiſſio legitimè exhibenda eſt. n. 182.

Executoris poteſtas pendet à deputatione, ſicut procuratoris à mandato, & ſic à deputationis verbis non eſt recedendum. n. 183.

Commiſſionis forma debet attẽdi ſpecificè, vt executoris poteſtas cognoſcatur. n. 184.

Suprema prætoria ad detegendum executoris exceſſum faciunt trahere commiſſionem & proceſſum originalem. n. 185.

Quæ de facto fiunt, de facto & omiſſo ordine iudiciario reponenda, ius eſt. n. 186.

Appellatio ab executore Apoſtolico excedente an legitima ſit, detegit ſenatus Regius ad quem recurritur per viam violentiæ per inſpectionem proceſſus originalis. n. 187.

Exceſſus ſeparati ab executione poſſunt probari per teſtes, vt Varatari, vel illi qui ex actis non apparent, tangunt tamen negotium principale. num.188.

Exceſſus executoris tangens executionē ex actis non apparens per viam querelæ, proponi poteſt coram ſuperiori, licèt interim non ſuſpendat. n.189. & ibi declaratur.

Ab exceſſu executoris non niſi ſemel appellari poteſt, nec ſecundæ appellationi deferēdum. n.190.

Ab exceſſu appellans iuris præſumptionem contra ſe habet, quod ideo reſtringit poteſtatem appellandi. n.191.

Exceſſum non adeſſe declarans ſuperior non cauſat perpetuum præiudicium, ſed reparabile per viam ſimplicis grauaminis proſequendum poſt executionem. n.192.

Exceſſum non fuiſſe licèt declaretur, non tamen negatur adeſſe grauamen ſimplex. n.193.

Super qualitate grauaminis executoris cognoſcitur, quando appellatur ab exceſſu, ſuper qua tantùm cadit appellatio, cognitio, & determinatio. num.194.

A ſimplici executoris grauamine pendente executione appellans non auditur, ſed in finem peractæ executionis reſeruatur grauaminis cognitio. n.195.

In exceſſus cauſa ſuccumbenti non obſtat exceptio rei iudicatæ, quo minus per viam ſimplicis grauaminis vlteriùs grauamen in iudicium deducatur, quia eſt cauſa diuerſa & ſeparata. num.196.

Super aliqua qualitate formata inquiſitio quæ non probatur, & ſequitur abſolutio, poteſt de ſimplici delicto denuò inquiri. n.197.

De exceſſu propoſito & ſic de qualitate grauaminis ſi non conſtat, grauamen ſimplex reſeruatum remanet ſuo loco & tempore deducendum. n.198. vbi de exemplo.

Agens priùs de ſimplici executoris grauamine & ſuccumbens, an poſſit poſtea idem grauamen qualificatum, & ſic per viam exceſſus in iudicium deducere. n.199.

Abſolutus ex vna cauſa poteſt ex alia conuentus condemnari. n.200.

Repulſo ob ineptam actionem propoſitam non obſtat exceptio rei iudicatæ aptam vlteriùs proponenti. n.201.

Grauamen ſimplex executoris vt exceſſum proponens ineptè, & ante tempus agit, quapropter ſuccumbens peracta executione illud aptè proponet. n.202.

Cauſa eadem agendi, vt obſtet exceptio rei iudicatæ, debet eſſe immediata non mediante aliquo. n.203.

Rei iudicatæ exceptio vt obſtet, debet euidenter conſtare. n.204.

Sententia lata ſuper vna actione non nocet eidem agenti ex alia actione ſibi competenti ex eodem fonte. n.205. declara, vt n. ſeq.

Etiam ſi adſit conformitas aliqua cum alia actione diuerſa. n.206.

Pluribus actionibus competentibus ex eodem facto, diuerſa tamen cauſa & reſpectu, ſententia ſuper vna, non nocet ex altera agenti, ſecus quando ex eadem cauſa. n.207.

Exceſſus ſupponit defectum poteſtatis, & iuriſdictionis, ac nullitatem, grauamen ſimplex, aut etiam poteſtatem & actus varietatem ſupponit. n.208.

Iudex ad quem ab exceſſu eſt appellatum, non poteſt ſe intromittere ſuper cauſa principali executionis, ſed an ſit exceſſus, vel non. n.209.

Ab exceſſus cauſa an vtraque pars poſſit appellare ſemel. n.210.

Titulus C. ne liceat in vna eadémque cauſa tertiò prouocare, intelligitur, vt qualibet pars poſſit bis appellare, non ampliùs. n.211.

Statuto diſponente vt ſemel tantùm in cauſa appelletur, poſſunt dari duæ appellationes à qualibet parte vnica. n.212.

Supplicatio bina vbi eſt prohibita, intelligitur ab eadem parte, quia vtraque poteſt ſemel ſupplicare. n.213.

Duæ ſententiæ conformes faciunt rem iudicatam in articulo exceſſus à liquidatione fructuum & expenſarum. n.214.

Duæ conformes vt dentur in articulo exceſſus, debet præciſè concurrere bina appellatio in vna parte, & tres ſententiæ. n.215.

A ſententia Epiſcopi ſi ſemel tantùm poſſit appellari, intelligitur ſi à ſuperiori prima ſententia confirmetur. n.216.

Secus ſi prima infirmetur, quia tunc ab alia parte poterit prouocari. n.217.

Appellatio prima ab exceſſu executoris ſuſpendit ſecum, appellatio autem ab eius reuocatione ſuſpenſiuo effectu caret. & de ratione differentiæ. n.218.

Fauor ſuſpendendæ executionis concurrens in appellatione ab exceſſu durát in repoſitione exequenda appellatione non obſtante. n.219.

Quod de facili fuit conceſſum, de facili eſt reuocandum. n.220.

Appellationis priuilegiata ratio quandoque claudicat, vt à prima ſententia non ſuſpendat, à reuocatoria autem ſic, & è conuerſo. n.221.

Exceſſus ad reuocationem an præciſa & neceſſaria ſit appellatio. n.222.

Exceſſus reuocationi tria remedia ſunt à iure aſſignata, appellatio, nullitas, & querela. n.223.

De eſſentia appellationis eſt illam proponere de minori ad maiorem. n.224.

Conſuetudine induci non poteſt, vt appellatio proponatur à maiori ad minorem, ſed ſic propoſita vitiatur ipſo iure. n.225.

Ordinarius in cauſa delegata minor eſt iudice delegato à Principe. num.226.

Exceſſum

Exceſſum factum per delegatum Principis poteſt ordinarius reponere. n.227.

Exceſſus executoris vt reponatur, non eſt neceſſaria appellatio, ſed querela ſufficit, n.228.

Ab exceſſu appellare, licèt non ſit neceſſe: tamen valde eſt vtile, vt executor ſuperſedeat in executione eiuſdem exceſſus. n.229.

Nullitas deperſe propoſita ſiue principaliter aut incidenter, non ſuſpendit executionem ſententiæ. n.230.

Et idem de nullitate per viam querelæ propoſita. num.231.

Nullitas deducta per viam exceptionis non ſuſpendit excutionem. n.232.

Limitatur in nullitate euidenti ex actis ex defectu iuriſdictionis, necnon ſententia irretractabilis. n.233.

Exceſſus nullitas per querelam deducta non ſuſpendit executionem. n.234.

De nullitate dicere, & adire per viam querelæ, paria ſunt. n.235.

Supplicatio, cui adaptatur querela, non ſuſpendit executionem. n.236.

Exceſſus & nullitas deducta per viam appellationis impedit executionem. n.237.

Executio facta pẽdente exceſſu deducto per viam appellationis, eſt attẽtata & reuocatur. n.238.

Exceſſus per viam appellationis, huius natura veſtitur & aſſumit vires. n.239.

A ſententia nulla licet appellari, quia non eſt ſublata facultas, ſed neceſſitas appellandi. num.240.

Effectus nullitatis deductæ per viam appellationis. n.241.

Ab exceſſu appellatio omnino neceſſaria eſt, vt recurri poſſit ad Regium ſenatum pro tollenda violentia. n.242.

Exceſſus ratione cauſæ ille dicitur, qui concurrit circa exceptionem iniuſtè admittendam, vel reijciendam. n.243.

Exceſſus ob non admiſſam legitimam exceptionem executioni appoſitam præcisè requirit appellationem, aliàs tranſit in rem iudicatam. num 244.

A reiectione exceptionis oppoſita nullitatis euidentis ex actis, ſi non appelletur, iterum poſtea opponi non poteſt. n.245.

Ordinis omiſſio reſpicientis vtilitatem partis tantùm, non vitiat executionem, ſed permittit appellationem. n.246.

Exceptionem contradicere non ſufficit, niſi etiam à receptione opponens appellet. n.247.

Exceſſus ratione cauſæ (hoc eſt) ob exceptionem reiectam non eſt nullitas. n.248.

EXECVTORVM, ſiue gratiarum ſiue executorialium, ex re iudicata emanatarum, hoc eſt, ad mittendum ſententias debitæ executioni (quorum naturam & materiam pro nunc nos dumtaxat inſequimur, 1
in duplici eſt à iure differentia. nam aut meri ſunt, aut mixti executores, quibus iudex, qui ſententiam tulit, & executoriales decreuit, earum executionem faciendam committit, vt in effectum perducant, hanc iure differentiam conſtituere. glo. ſingularis *in c paſtoralis. §. quia verò. de officio delegati. & in c. de cætero. de re iudi.* Cardinalis *conſ. 64. & 94. glo. verbo, cognoſcatur, in c. dicenti. §. & ſi non cognitio 25. q. 2. & in c. et qui. de appellat. §. ab executione. verbo, non poteſt. 2. q. 6.* & ex mox citandis latiùs apparebit.

Et à mixtis executores tunc diſtingues, & 2
cognoſces; quando meri dantur præcedente neceſſaria cauſæ cognitione in negotio ipſo principali, ac poſt rem iudicatam, ſimul ipſe iudex eandem cauſæ cognitionem adhibuit ſuper exceptionibus, quæ obijci, & opponi poſſunt executorialium executioni, & admitti debent de iure, ac ſuper liquidationibus faciẽdis, ac denique omni liquidata materia, ac diſcuſſa via executiua, & executionis proceſſu fulminato, & diſcuſſis his omnibus, quæ in quamlibet executionẽ incidere aſſolent, præcedẽtibus terminis, dilationibus, ac citationibus faciẽdis, ſecundùm cuiuſcũque executionis naturã. & ſic quãdo nihil executionis remanet faciẽdũ, niſi mittere executorialas executioni, ſecũdùm formam commiſſionis ſuæ, quia nõ aliud tunc eis committitur, quàm illa facti executio, & nudum miniſterium, veluti condemnatur quis ad reſtitutionem prædij cum fructibus, damnis, intereſſe, *&c.* & liquidata quantitate 3
fructuum, *&c.* præmiſſa citatione condemnari, committitur rei poſſeſſionis traditio. ac iterum quando condẽnatur quis ad centum ſibi ex cauſa mutui petita, cognito per eundem iudicem de omnibus exceptionibus, quæ executioni opponi poſſunt, quando addictio bonorum, & actualis ſatisfactio alicui committitur, quod eſt purum factum, ac ideo iſti quidem ſunt meri executores, text. eſt *in l. ſi vt proponis. & in l. executorem. C. de executione rei iudicatæ*, quæ iura ſecundùm hanc doctrinam interpretantur Doctores Bart. *in l. à diuo Pio in prin. n.10.* & ibi Iaſ. *n.12. & ſeqq.* & alij Doctores *ff. de re iudi.* Bal. *in l. ſi non cognitio verſ. nota. C. ſi contra ius vel vtilitatem publicam.* Innocent. & Butri. *in c. de cætero de re iudi.* & ibi Abb. *in 5. col. verſ. 3. memb.* vt poſt alios Feli. idem Abb. *in c. paſtoralis §. quia verò n.3. verſ. de quinto. de offi. delegati.* plures allegat & ſequitur Bernar. Diaz *in regul. 270.* Gregor. Lopez *in glo. verbo Señalado in l. 57. tit. 18. p. 3.* deciſio Tholoſana 344. & additio ſingularis ad eam. Parlador. *lib. 2. rerum quoti. c. ſi. 2. p. §. 3. n. 1. & ſeq.* Amador Rodri. *de exe-*

cutione c.2. n.38. Couarr. *in pract. q. c.16.n.5.*
quam dicit communem Menoch. *de arbitra.*
iudi. lib.1. caſu 38. num 20. Bobadilla *in poli.*
lib.2.c.20.nu.45. larè etiã proſequitur multis
citatis Doctoribus Petrus Surdus, *conſ.405.à*
n.15.cum ſeqq. vbi etiam declarat, vt hoc pro-
4 cedat, etiã ſi poſtquam legitima partis præ-
ceſſit citatio ad huius cauſæ cognitionẽ ſu-
per executione, quòd ſi ipſa nõ opponat, ſed
omittat exceptionem, ſibi imputet, nam poſt
ea huiuſmodi executor, cui ſit eius commiſ-
ſio, (qui non eſt mixtus) non poterit de illa
cognoſcere. vide ibi per eum.

5 E conuerſo autem mixti executores ij di-
cuntur, quibus executio rei iudicatæ ſuper
negotio principali, & executorialium ab eo
emanatarum, cõmittitur, nulla præcedente,
nec facta cauſæ cognitione ſuper ea, nec di-
ſcuſſis exceptionibus, aliiſve, quæ in execu-
tionis diſcurſu incidere aſſolẽt, quæ ab eiuſ-
dem executionis natura proueniunt. ac ſint
in ea omnimodo admittenda in proceſſu, ac
via executiua. Bart. *in l.à diuo Pio. in princ.n.6.*
ff.de re iudi. Abb. *in c.de cætero. de re iudi. in 4.*
colu. verſ.ſecundo membro. eodem tit. glo. *verbo,*
cognoſcatur in d. c. dicenti. & §. & ſi non cogni-
tio.25.q.2. Benedict.de Vandi. *in reperto.* Feli.
verbo, executor mixtus eſt ille. Parlador. Ama-
dor Rodrig. *vbi proximè.* Greg. Lopez *in glo.*
verbo Señalado in d. l. 57. tit.18. p. 3. latè Me-
noch. *de arbitra. iudi. lib.1. quæſt.38. num.3.*
Caſtellus à Bobadilla *in politica d. lib.2. c.20.*
num.48.

6 Qui omnes ex hoc rectè inferunt, quòd
cùm iſtis ſit executio executorialium com-
miſſa, nulla præcedente cognitione eorum,
quæ incidunt in eam, quæque poſſunt alle-
gari, & opponi in actu executionis, ac via
executiua, quæ quidem præcisè præcedere
debent, ideò iſtis executoribus pariter cen-
ſetur committi eorum cognitio, & liquida-
7 tio, & terminatio, factúſque eſt iudex, ha-
bétque iuriſdictionem, vltra quos idem pro-
bant Ab. *in c.de cætero.de re iudi.in 4. colu.verſ.*
ſecundo membro. idem Ab. *in c pastoralis §. quia*
verò. de off.delega. in prin. verſ.de ſecundo ſcili-
cet executore, colu.1. dicens quòd executor
8 mixtus cognoſcit de concernentibus exe-
cutionem ſententiæ, idem dicit gl. *in §. ſunt*
quorum. verſ.ab executore.2.quæſt.1. & ibi Do-
mini.de ſancto Gemini. gl. *in d.§. & ſi non co-*
gnitio. Feli. *in d.c.paſtoralis §.quia verò. verſ. gl.*
in verbo, & ſi ſcias. num.16. l. & ſi non cogni-
tio. vbi Doctores *C. ſi contra ius vel vti. publi.*
l.à diuo Pio. & ibi Bart. *num.4.* idem Bart. *in l.*
præſcriptione num.2 quem ſequitur Decius *in*
cap.2.num.3.verſ & ad hoc.de reſcrip. Innocen.
in c. de cætero.de re iudi. deciſio Tholo.344. &
eius addition. dicentes cum cæteris citatis;
quòd hic mixtus executor poteſt cognoſce- 9
re, & terminare omnes exceptiones, quæ
executioni ſententiæ, & executorialium
poſſunt obijci, & opponi; non tamen eas,
quæ reſpiciunt merita cauſæ, à quo nos latè
infrà *in c.7. de exceſſu ab exceptionibus.* iuxta
text. (ſic intelligendum) *in l. Neſenius §. vl-*
tim. ff. de re iudic. C. ſi fideiuſſores §. idem re-
ſpondit. ff. de fideiuſſor. l. ex diuerſo. §. fin. ff. ſo-
luto matrimo. l. etſi non cognitio. C. ſi contra ius
veluti publ.

Iis conuenit, quod poſt alios Doctores 10
ab eo citatos, animaduertit eleganter Pe-
trus Surd. *in conſ.515. tomo 4.* quòd execu-
tor datus ad rei reſtitutionem, & fructus à
condemnato perceptos, quòd executor, qui
huiuſmodi fructuum liquidationem facere
tenetur, non eſt merus, ſed omnimodo mix-
tus, quod ſic nos videmus quotidie practi-
cari. cui adiunge doctrinas hactenus alle-
gatas. idem etiam dicit Eſcobar *de ratiocin.c.*
31. à num.16.

E conuerſo autem merus executor, cùm 11
ſibi ſit dumtaxat purum factum, ac nudum
miniſterium commiſſum, nec habeat cauſæ
vllæ cognitionem, pariter & iuriſdictione
omnimodo caret, Geminia. *conſ.109. in princ.*
Bald. *conſil. 36. factum quod proponitur in fin.*
lib.4. idem *conſil.98 caſus in princ.verſ.ſecundo*
caſu lib.3. Calderin. *conſ.28. ſi legatus, aliàs 5.*
de reſcriptis. Anton. de Butrio 74. *num.3. per*
totum. Caual. *in addi.ad Butrium.* vbi allegat
Bald. *in c.cum ſuper. colu.3. de re iudi.* latè pro-
ſequitur Cardin. Tuſcus *conſil. 499. in princ.*
litera E, tomo 3. Abb. *in c. ex literis de off. dele-*
gati. in verſ. glo. in verbo, ſubdelegatus. & ibi
etiam cum Immola Feli. *ſuper eadem glom.3.*
ad fin.& num.4. Benedict.Bado. *in reperto. ad*
Feli.verbo, executor nudi miniſterij. non habet
iuriſdictionem, & idem firmat Rebuff. *in tra-*
ctatu de ſententiarum executione gl.12.num.19.
verſ.quæro ſi mandetur num.1. Feli. 376. Ioan.
Gratian. *in regul.178.n.2.* poſt alios, & quòd
ea careat, text.eſt *in c.fin.§.ſi.de offic.delegati.*
& quod nõ habeat cognitionẽ, probat text.
in c. paſtoralis §. quia verò. de off. delegati. & l.
executorem.C.de executione rei iudi. & vltra di-
ctos affirmant Amador Rodrig. *in tract. de*
executione c.2.n.39. Bobadill. *in politi.lib.2.c.*
20.ſub num.47. Marqueſa. *in tract. de commi.*
Alex.poſt Bart. *in l.à diuo Pio.in prin.n.12.* Iſſ.
13. Felin. *in d.c.paſtoralis.§.quia verò.de off. de-*
legati. verſ. executor merus. Zuchard. *in l.fi.n.*
281.C.de edicto diui Adri. Beroius *in c. ſignifi-*
caſti n.1.de off.delega.& in c.quoniam Ab.n.112.
eodem tit. Menoch. *de arbi.iudi. lib.5. quæſt.38.*
n.20. & quas exceptiones vterque executor 12
poſſit, vel teneatur admittere, & quando
à reiectione admittendarum, vel admiſſione
reiicienda

teiiciendarum appellationi emiſſæ vim faciat, exequutor non deferens latiùs infrà *e. de exceptio.* videbimus 7.

13 Vterque tamen executor, & mixtus, & merus, ſunt delegati, & vices gerunt mandantis, docet Speculator *tit. de iudice delegato §. ſecundo.* & per eum Parla. *lib. 2. rerum quoti. 2. p. §* 3. *ſub num.* 1. tenet gl. *in c. ſi ſuper. verbo, principalis. de off. delega. in 6.* Feli. *in cap. ſuper quaeſt. de off. delega. verſ. capio gloſſam. in verbo, executorem. num.* 5. Benedict. de Bado. *in reperto. ad illum. verbo, executor dicitur etiam allegatus,* &c. Abb. *in cap. ſi quis contra clericum colu.* 3. *de foro compet. & in cap. 2. nota.* 3. *de off. delega.* Innocentius *in cap. ſuſcitatus in* 1. *colu. de reſcrip.* per illum text. Petrus Surd. *conſil.* 163. *num.* 12. *tom.* 2. & probatur text. argum. *in d. cap. ſuper quaeſt. & d. cap. paſtoralis. §. quia verò.* & text. *in d. c. ſi. §. ſi. de off. delegati.* iuncta rubrica *ibi.* quæ iura (cùm loquantur, & diſponant de executoribus,) ſedent ſub tit. *de offic. delegati.* & ſic delegati
14 cenſentur, quia lex, ſeu Canon debet intelligi ſecundùm rubricam, & eius naturam, ſub qua ſituatum eſt, exactiſſimè Euerard *in locis legalibus in loco* 45. *de Rubro ad nigrum* & Surdus *ibi*, faciens hoc idem argumentum in terminis noſtris.

Et hinc eſt quòd neuter exequutor à quo
15 appellationi emiſſę ab eo, negat delationem, vim facit, quoniam vulgare eſt, vt ab exequutore non ſit licita, niſi modum excedat: ita probat text. *in l. ab exequutore. ff. de appellatio.* text. *in l. ab exequutione. C. quorum appella. non recipi.* text. *in c. nouit* 42. *de appellat. cap. quoad conſultationem. de re iud. l.* 52. *tit.* 18. *p* 3. *cap. ei qui appellat. §. ab executore.* 2. *quaeſt.* 6. Speculator *in tit. de executione ſenten. § nunc videndum num.* 7. *verſic. quid ſi ab executore. & §. breuiter. verſus finem princ. ibi, hinc eſt.* Batt. & alij *in d. l. ab exequutore. & in d. l. ab executione.* Philip. Franc. Butrius, & Abb. *in cap. quoad conſultationem nnmer.* 10. *nota. vlt. & num.* 24. *de ſenten. & re iudi.* Ioan. Andreas, Anton. de Butri. & Abb. *in d. c. nouit.* Alexand. *conſ.* 95. *viſis proceſſibus. ſub num.* 4. *lib.* 2. *& conſ.* 113. *viſo themate num.* 10. *lib.* 5. Rota *deciſ.* 45. *aliàs* 346. *ſi appelletur de appella. in nouis.* Lanftan. *deciſ.* 341. incipit *ſi executor.* qui de communi teſtatur. Franc. Marc. *deciſ. Delphi. q.* 100. incipit *quaeritur. n.* 1. Marant. *de ord. iudicio.* 6. *p actu* 2. *n.* 259. *limi.* 7. *fol.* 497. Guido Papæ *tract. de appella. q* 92. *n.* 59. *fol* 60. Rebuf. *in tract. de appell. art* 7. *gl.* 2. *n.* 15. *verſ. quintus. tom.* 3. *fol.* 503. Aſin. *in praxi iudi. §.* 31. *&* 18. *num.* 1. *fol.* 187. Ruginel. *in tract. de appella §* 2. *cap.* 2. *n.* 58. Rolan. à Valle *conſ.* 43. *n.* 6. *lib.* 1. Thomas Decius *conſ.* 71. *num.* 19. Simon de Prætis *conſ.* 116. *n.* 3. Capicius *deciſione* 34. *n.* 1. Paul. Caſtrenſ. *conſ.* 288. *volu.* 1. *n.* 1. Ioan. de Amicis *conſ.* 26. Alciatus *in l.* 1. *§. ſi quis ita ff. de verbor. oblig.* Anton. de Canar. *in tract. de executione inſtrumento. quaeſt.* 46. *ſub n.* 85. *tom.* 5. *fol* 44. Nicell. *in concor. gloſſ. concor.* 6. *fall.* 8. *num.* 37. *fol.* 192. Veſtrius *in praxi lib.* 7. *c.* 3. *ſub n.* 9. *verſ. ſed & inter alios. fol.* 196. Cæſar Contar. *in repet. l. vnica q.* 24. *n.* 8. *& n.* 36. & latè *limi.* 19. *ratione exceſſus n.* 1. *& ſeqq. C. ſi de momen. poſſ.* Galleſ. *formam Camer. obli. e. de quaeſt poſt proceſſ. inciden. ſub num.* 11. *tom.* 6. *diuerſ. fol.* 364. qui probant ab executore non appellari, niſi modum excedente. Bott. *conſ.* 4. *n.* 5. Cephal. *conſ.* 205. *num.* 12. Surdus *conſ.* 102. *num.* 3. Turr. *conſ.* 45. *num.* 15. *volum.* 2. Marius Giurba *deciſ.* 101. *n.* 6. qui *n.* 7. dicit, quòd conſentiens ſententiæ, non cenſetur conſentire exceſſui. Bal. *in c. quoad conſultationem. n.* 7. *de re iudi.* Coſta *de port. rat quaeſt.* 138. *in fine.* Vincent. Caroc. *exceptione* 441. *à n.* 81. *cum ſeqq.* Carolus de Tapia *in compila. iur. Reg. Neapo. de execut. ſent. rubr.* 41. *ritu* 262. *num.* 3. ex Capicio *deciſ.* 34. *n.* 4.

Hinc eſt etiam, quod eleganter & notabiliter dicunt Doctores, quòd à qualibet 16
cauſa mundi, in qua datur exceſſus, appellatio vt licita admittatur, Patiſ. poſt alios *in conſ.* 28. *ad reſolutionem num.* 12. *lib.* 4. ſequitur Lancelo. Rober. *de attenta.* 2. *p. cap.* 12. *limi.* 53 *num.* 23. Rebuf. *in tract. de ſententiar. execution. art.* 7. *gl.* 12. *ſub num.* 4. *fall.* 1. *tom.* 1. *fol.* 373. & quòd in nullo caſu, in quo prohibetur appellatio, negetur ab exceſſu. Cæſar Bartius *in deciſ. Bono.* 55. *num.* 6. *cap. adde.* Bald. *in conſ.* 319. *ad euidentiam, poſt medium. verſ. porrò nunquam reperitur. lib.* 3. Catdin. Tuſc. *practicarum conclnſionum lib.* 1. *litera A.* 1. *tom, concl.* 4010. *n.* 23. Vincent. Caroc. *except.* 44. *n.* 82. quò pertinet, quòd licèt à viſitatione non appelletur, ex Conc. Trid & nos 17
latiùs ſuo loco diximus: tamen ſi viſitator excedit modum, appellatio licita eſt, non friuola. Nauat. *conſ.* 2. *tit. de appell.* Acoſta *de iudiciis in cap.* 1. *n.* 211. qui loquuntur in terminis Concilij. Pariter à correctione fraterna non 18
appellatur, quando tamen corrigens modum exceſſit, liberè permittitur ab exceſſu. *cap. reprehenſibilis. de appella.* Philip. Franc. *in cap. de priore ſub num.* 2. *eodem tit.* Catdin. Alexand. *in cap. ad noſtram* 3. Decius *à n.* 1. *de appellat.* latè proſequitur Gregor. Thol. *de appell. cap.* 10. *num.* 1. *& n.* 8. Ruginel. *eodem tract. §.* 2. *c.* 3. *n* 229. Paui. *deciſ.* 1 *p. q.* 10. *per totam.* qui plures allegant.

Qui doctrina æqualiter accipi debet in executore mixto, ac in mero, vt à neutro ap- 19
pelletur, niſi modum excedente, quoniam ita abſolutè, generaliter, & ſine diſtinctione loquuntur iura, & Doctores citati, & in ſpecie

ſpecie eleganter aduertit Parlador. *lib. 2. rerum quoti. 2. p. §. 3.* quia aliter intelligere, fo-
20 tet facere de via exequutiua ordinariam. Parladorium ſequitur Amador Rodriguez *in tractatu de exequutione inter. cap. 2. ſub num.*
21 *43.* & quòd d. lex *ab exequutione*, loquatur in mixto exequutore, cui iuriſdictio ineſt, in ſpecie dicit Bald. *ibi ſub num. 4. ad fi.* & idem dixit Marqueſ. *de commiſſ. 1. p. cap. 23. num. 14.* dum ait, quòd ſiue exequutor facti
22 ſit, ſiue iuris, ab exceſſu ſemper admittere teneatur appellationem, iuta, & Doctores allegans, ſic eos intelligens, quidquid dixerunt Anto. de Butri. *in c. nouit. n. 6. de appella.*
23 & Ruginell. *tract. de appell §. 2. c. 2. n. 60.* quòd à mixto executore poſſit appellari, ſed euidenter falluntur, ſi id abſolutè intelligunt.

Tum ex rationibus, quæ à Doctoribus reddi ſolent, propter quas ab exequutore non appellatur, quarum potiſſimum attendenda illa eſt, quia ſi grauamen adeſt, iudex eiúſque ſententia illud inferunt, qui eam
24 tulit, non verò is, qui eam effectui tradit, quique iudicis mandatum fideliter exequitur. ita conſiderat Craueta *conſ. 273. nobilis Domine colu. 2. num. 10. verſ. ſecundò quia. & verſ. nec obſtat.* vbi explicat & bene Rebuf. *in tract. de appella artic. 7. gl. 2. num. 15. verſ. quintus. tom. 3 fol. 503.* Ab. *in cap. de cætero n. 10. de re iudic.* Sigiſm. Eſcacia *de appella. quaſt. 17.*
25 *limi. 10. num....* ergo quemadmodum denegatur appellatio ab ipſo iudice, & ſententia tranſacta in rem iudica. debet meritò denegati ab eius executore, cùm in hoc ceſſet grauamen. Quibus adde omnia fundamenta, quæ adduximus ſuprà hoc lib. 4. c. 1. n. 16. verſ. quæ quidem opinio, & num. ſeqq. nam actus non attribuitur exequenti, ſed man-
26 danti, & ordinanti. *l. item eorum §. ſi decuriones ff. quod cuiuſque vniuerſ. nomi. c. cum aliquibus, de reſcriptis lib. 6.* & quos in propoſito citat Aymon Craueta *conſ. 144. num. 5.* Tiraquell. *in tit. connubiali. gl. 8. num. 184. & 194.* Petrus Surdus latè *conſ. 29. num. 3. tom. 1. & deciſ. 8. num. 23. & deciſ. 292. num. 9.* & ab illo, quod
27 venit in executionem. alicuius actus inappellabilis, pariter appellationi delatio deneganda eſt, ita Bald. *in l. ſi cum exceptione. §. hac autem actio. ff. de eo quod metus cauſa.* Feli. *in c. quoad conſultationem. num. 14. ante fi. de re iudi.* Cæſar Contar. *in l. vnica C. ſi de mom. poſſ limi. 19. n. 16.* & alios quos citaui ſuprà hoc lib. 4. d. cap. 1. à num. 16. à princ. Sed hæc ratio & conueniens eſt, & communis vtrique executori, tam mixto quàm mero, ergo vna debet determinatione comprehendi.

Nec obſtat, quòd mixtus executor poteſt liquidare ea, quæ incidunt in executionem, & ſuper iis habet cauſæ cognitionem, & ſic quòd ipſe poteſt grauare, vt dicebant prætitati Doctores, Butrius, ſcilicet, & Ruginel. quia reſpondetur. omne quod venit liqui- 28
dandum in executione, eſt pars ipſius, & executorialium, quod quidem non mutat ſubſtantiam rei iudicatæ (ceſſante exceſſu) ſed continet declarationem, interpretatiuam ipſius ſententiæ, non augentem, nec mi- 29
nuentem, nec inducit nouum grauamen, ac propterea ceſſat appellatio. ita eleganter conſiderauit Rota Romana *in mirabile deciſione 100. num. 14. & 28. p. 1. diuerſo.* Eſcacia *de appella. quaſt. 17. limi. 10. num. 55.* Roman. *conſ. 45. num. 20.* vbi bona additio. Rota *deciſ. 271. num. 2. p. 1.* Ceuallos *in contra commu. quaſt. 897. ſub num. 936. p. 2.* optimè quidem declarat Gratian. *in diſceptatio. forenſi c. 333. à num 2. tom. 2.* vbi allegat d Rotæ deciſionem, ac propterea totum attribuitur mandanti, cuius præceptum exequitur, quod & eo minùs dubitabile redditur, quia nec à 30
liquidationibus huiuſmodi in execurione incidentibus appellatio emiſſa ſuſpendit executionem earum, vt dicemus infrà in c. de liquidatione. nempe cap. 10. à principio vbi plurima congeſſimus.

Inſuper & eo probatur, quoniam communis & indubitata concluſio eſt, quòd ab 31
executione non appellatur, vt ſuprà nos latè cap. 1. hoc lib. 4. à qua nullus eſt qui declaret, an à mixto an à mero fiat, quoniam ſi non poteſt appellari ab executione, non poterit etiam ab executore, cùm executio, & exequutor idem eſt inſeparabile & indiuiſibile, idémque eſt, appellare ab aliquo facto iudicis, quod appellare à iudice ali- 32
quid faciente. non enim appellamus ab executore, quia eſt exequutor, ſed quatenus exequitur, & ab eius facto. & ideo interdum dicimus, non appellatur ab exequutione, niſi modus excedatur, interdum verò, non appellatur ab executore niſi modum excedat, vt eſt videre ex ſupracitatis Doctoribus, & præcipuè Lancelo. *de attenta. 2. p. cap. 12. limi. 53. num. 22. & ſeqq.* & ab eo citaris. & interdum etiam, ab executione non appellatur, niſi exequutor in ea excedat, quo modo loquendi vtitur *l. ab executione C. quorum appella. non recipi. in prin.* quod quidem ex eo prouenit certum eſt, quia executor, & executio, idem eſt inſeparabile, & ideo ſi via executiua non admittit appellationem, & illam facit tam, mixtus, quàm merus, ergo à facto vtriuſque pariter exclu- 33
denda eſt, niſi modum excedant, quia fieret de via exequutiua ordinaria, vt rectè conſiderant Parlador. & Rodrig. *locis ſuperius citatis.*

Illorum

Illorum autem Butrij, & Ruginelli opi-
nionem libenter admitterem in illo altero
genere exequutoris mixti, cuius mentio-
nem faciunt citati Doctores ſuprà ad princi.
buius capi. & eſt videre per Menoch. *de arbi.
lib. 1. cap. 38. à num. 2.* & ex iis, quos ibi latè
34 congerit cum Innocentio, & Abb. quando
ſcilicet, aliquis conqueſtus eſt ſe prædio
fuiſſe ſpoliatum videnter, & Pontifex dat
executorem, vt ſi ita eſt, illum reſtituat, &
mittat in poſſeſſionem alicuius beneficij ſi
eſt vacans, quia hoc genus commiſſionis ha-
bet tacitam conditionem, ſi eſt ſpoliatus, ſi
vacat, *&c.* in quo habet executor cauſæ prin-
cipalis cognitionem, & debet neceſſariò
procedere, quia nihil de ea cognitum fuit,
vt latè eſt videre per eundem Meno. *vbi ſu-
prà*, ac propterea hoc caſu ab hoc mixto
executore nihil mirum, ſi ſit licita appella-
tio, etiam ſi non excedat, quia intelligitur
datus etiam ad cauſam principalem. de quo
nos 5. p. cap. 7. vbi de appellationib. ab exe-
cutoribus gratiarum. Hoc igitur caſu bene
procedet dictorum aſſertio. at in executo-
ribus executorialium falſa eſt, vt probaui-
mus, à quibus induſtinctè appellationi emiſ-
ſæ vim non faciet, haud deferens, niſi mo-
dus excedatur, ita vt ab eorum exceſſu in-
teriectæ erit euidens violentia, ſi delatio
negetur.

Hinc euenit, reprobandum, miniméque
35 audiendum Gratia. *in diſcepta. foren. tom. 1.
c. 146. num. 36.* dum dixit ab executore mo-
dum excedente appellari, ſed quoad effe-
ctum deuolutiuum tantùm, non autem ſu-
ſpenſiuum, allegans ad id Ceuallos *in contra
commu. opin. quæſt. 190 num. 6.* & Ioan. Gutier.
in l. repetitione l. nemo poteſt. de lega. 1. n. 447.
ſed euidenter, vt vides ex iuribus, Docto-
ribus, & Authoritatibus hactenus adductis,
fallitur, & multis rationibus, quas adducere
poſſumus, vt conuictum eum redderemus,
omitto, illud annotans, quod Doctores ſci-
licet Ceua. & Guti. ab eo citati id nullo mo-
do aſſeuerant, ſed loquuntur dumtaxat in
appellatione ab executore, & executione,
vt non admittatur ſecundùm communem
receptam opinionem, quoad effectum ſu-
ſpenſiuum. quoad deuolutiuum tamen ad-
mittatur, quod ſuprà cap. 1. ſcripſi, non ta-
men loquuntur in exceſſus appellatione.

Quare quid in re hac exceſſus ſit incon-
36 ueniens, deſcribere non videtur. exceſſus
autem eſt, poteſtatis mandatæ limitũ tranſ-
greſſio. ſed in propoſito deſcriptio illa ma-
gis quidem conſonat, vt exceſſus ſit, nouum
quoddam grauamen, extra limites mandatæ
37 poteſtatis, per executorem illatum. Et licèt
vtraque ſuſtineri valeat, hæc tamen vltima
magis copioſa, ſuíſque integralibus partibus
conſtare magis videtur. ſiquidem exequu-
tor recipit poteſtatem, & iuriſdictionem
ſtrictiſſimè à commiſſione, cuius fines præ 38
oculis habere debet, nec eius limites tranſ-
gredi, ſed ſub ſuæ limitibus commiſſionit
contineri. *l. diligenter fines mandati cuſtodien-
di ſunt, ff. mandati l. non diſtinguemus. §. de
off. §. fi. ff. de receptis arbitris. c. cum dilecta. de
reſcriptis. c. cùm in veteri. de accuſationibus. cap.
bonæ memoriæ. 2. de poſtulatione prælatorum,* &
vbiliber Doctores. & iterum loquendo in
executoribus, eſt text. elegans *in l. quicunque.*
ibi, hoc tantùm poteſtatis arripiat, quod
mandatum curæ ſuæ ſpecialiter approbe-
tur, *&c.*) *C. de executoribus, & exactoribus lib.
12. cap. P. & G. & cap. cum olim. de off. delegati.
l. 20. tit. 4. & l. 47. tit. 18. p. 3.* Commiſſarius 39
ſiquidem præ oculis habere debet tenorem,
& verba commiſſionis, ſeu reſcripti. docet
gl. *in l. Pedius. §. in ſeruum ff. de arbitris.* & poſt
eam Bald. *in l. cum magiſtratu in princ. C. quan-
do prouocare non eſt neceſſe*, dicens, quòd iudi-
ces non debent diſcedere à verbis reſcri- 40
ptorum. & idem Bald. *in rubr extr. de off. de-
legati, colu. penul.* poſt Innocen. quòd iudex
delegatus nõ poteſt interpretari reſcriptum, 41
niſi quatenus verba ipſius reſcripti patiun-
tur. idem Bald. *in cap. ſignificante de reſcrip.*
tradit, quòd vbi non conueniunt verba re-
ſcripti, & commiſſionis, nec reſcriptum 42
quoque conuenit. Baldum his locis ſequitur
Tiraquellus *in l. ſi vnquam. verbo, libertis. ſub
num. 10. C. de reuocandis donatio.* Innocent. *in
cap. ſuper quæſtionum numer. 2. de off. delegati.*
Marqueſa. *de commiſ. 1. p. cap. 24. n. 4.*

Et probatur authoritate Deuteronomij
cap. 12. in fi. ibi, non facientes ſinguli, quod 43
vobis rectum videtur, ſed quod præcipio ti-
bi, hoc tantùm facito Domino, nec addas
quicquam, *&c.* & facit illud Apocalypſis *c.
vlt. ibi*, ſi quis appoſuerit aliquid ſuper hoc,
apponet Deus ſuper ipſum plagas.) facit
etiam illud Exod. *c. 25. ibi*, vide, omnia faci-
to ſecundùm exemplar, quod tibi oſtenſum
eſt in monte, *&c.*) & idipſum probatur
Actuum Apoſtolorum *cap. 7.* & Pauli ad He-
bræos *cap. 8.* & illud Iob *cap. 14. ibi*, conſti-
tuiſti terminos eius, qui præteriri non poſ-
ſunt, *&c.*) cui conuenit Deuteronomij *19. c.*
& iterum Paul. ad Timotheum 6. *cap.* quo
dicitur: Præcipio tibi coram Deo, vt ſerues
mandatum ſine macula.) & illud Dauid Pſ.
118. Tu mandaſti mandata tua cuſtodiri
nimis) & iterum: Tunc non confundar, cùm
perſpexero in omnibus mandatis tuis.) &
conuenit illud eiuſdem Dauid, Pſalm. 2. ad
ſextam. Super ſenes intellexi, quia mandata
tua quæſiui.) & iterum: A iudiciis tuis non
decli

declinaui, quia tu legem poſuiſti mihi.) &
Pſalm. 3. ad ſextam. Da mihi intellectum, &
diſcam mandata tua.) Et probatur Geneſis
c. 24. ibi, A Domino egreſſus eſt ſermo, non
poſſumus extra placitum eius quidquam
aliud loqui tecum, *&c.)* Facit & illud Diui
Pauli Philipp. 3. Imitatores mei eſtote, &
obſeruate eos, qui ambulant ſicut habetis
formam noſtram, *&c.)* & idem 1. Theſſalon.
4. *ibi*, Et ne quis ſupergrediatur, *&c.* quia
vindex eſt Dominus.) & illud Ioan. 1. *cap. 2.*
Qui dicit ſe noſſe Deum, & maodata eius
non cuſtodit, mendax eſt, & in eo veritas
non eſt, *&c.)* & iterum *c. 5. in prin.* & illud
Ioann. *c. 14. ibi*, & ſicut mandatum dedit mi-
hi Pater, ſic facio, *&c.)* & illud Bernardi *lib. 1.
de conſidera. c. 3. ibi*, Poſſeſſiooē, & dominium
cede huic, tu curam illius habe, pars tua
hæc, vltrà nec extendas manum, *&c.)* & illud
Pauli 1. Corinthiorum 5. Quid mihi de iis,
qui foris ſunt, iudicare.) cui conſonat illud
Lucæ 12. (O homo, quis me conſtituit iu-
dicem, aut diuiſorem inter vos?) & illud
Ioan. *cap. 6. ibi*, quia deſcendi de cœlo, non
vt faciam voluntatem meam, ſed volunta-
tem eius, qui miſit me, *&c.)* & vlteriùs *cap. 4.
ibi*, vt faciam voluotatem, qui miſit me, vt
perficiam eius opera, *&c.)* Quibus conuenit
illud Diui Ambroſij *in lib. de Paradiſo:* Si quid
addas, vel detrahas, præuaticatio videtur
eſſe quædam mandati, ſimpliciter enim, &
pura mandati forma tenenda eſt, vel teſti-
monij ſeries iotimanda.*)* Hæc ille.

44 Et ideo tenor ſententiæ, & commiſſionis
debet per executorē præ oculis haberi ſem-
per, Roman. *conſ. 336. circa propoſitum in prin.
& num. 2. in fi.* Cardinal. Tuſcus *practicor. con-
cluſ. tom 3 litera E. concl. 485. num. 1. & num. 3.
& concl. 483. num. 1.* Ioao. de Ana. *conſ. 5. viſa
narratione in princ.* vbi etiam Ludoui. Bolo-
guinus *in apoſtil.* & idem repetit *in conſ. 9. in
prin.* Abb. *conſ. 3. Nitar. colu. 11. verſ. decimò
quaro, lib. 2.* facit *l. prohibitum.* ibi, cum literis
noſtris cognouerit, non ex arbitrio ſuo.) *C.
de iure fiſci lib. 10. l. 1. C. de exacto. tri. eodem lib.
l. 1. C. de mandatis Principum.* cum aliis, quo-
45 niam tenor ſententiæ eſt forma ipſius, do-
cet optimè Bart. *in c. cùm in veteri. poſt prin.
de electione.* per text. *in l. cum eorum. C. de ſen-
tentijs, & inter. omnium iudi.* Sequitur Tira-
que. *in reperto. l. ſi vnquam. verbo libertis. ſub
num. 9. ad medium. C. de reuo.* vbi pariter refert
dictum eiuſdem Bal *in l. ab executio. colu. vlt.*
46 *C. quorum appella. non recip.* dicentis, verba ſen-
tentiæ ponderanda eſſe, ſicuti & contra-
ctus. arg *per l. fideiuſſores magiſtratuum, & pro
Aurelio, ff. de fideiuſſori.* conuenit, quod di-
cit idem Bal. *in l. quoties. colu. 1. verſ. ex hoc eli-
citur C. de ſuis & legitim.* relatus à Tiraq. *vbi
proximè ſub num. 6.* quòd verba contractus 47
ſunt forma ipſius, quæ dat eſſe rei, nec ei
aliquid addi poteſt, vel detrahi. quare ſucce-
dit regula vt formæ omiſſio vitiet actum iu-
ribus, & authoritatibus vulgaribus. nam
prouiſio ſiue iuris, ſiue hominis, facta deter-
mioato modo, ſuos terminos excedere non
debet, Bald. *conſ. 51. lib. 5. per l. 1. §. ſi plures ff.
de exercitoria. l. qui aliena §. libertos de negot.
geſt.* latè proſequitur Iuli. Cæſar Ruginel. *pra-
cti. q. c. 42. à num. 9. & ſeqq.*

Vera enim eſt generalis iuris determina- 48
tio; nullam diſpoſitionem vltrà egredi, quàm
verba, & tenor patiantur, vt per *l. quidquid
aſtringendæ. ff. de verbor. obligatio.* aſſerit Si-
gnorolus *conſ. 61. quæſtio talis eſt, poteſtas, colu.
3. verſ. 3.* Tiraq. *in d. verbo libertis, num. 6. in fi.*
Maria. *conſ. 18. proſequendo ordinem in princi.*
& eius filius Socin. *conſ. 64. in præſenti. colu. 3.
lib. 1. & conſ. 88. conſiderata. in prin. eodem lib. 1.*
Bal. *conſ. 266. proponitur, quod quidam Anton.
colu. 2. lib. 3.* Raphaël Cuma. *conſ. 164. colu. fi.*
quam doctrinam probant infinita iura *in l.
actorum verba*, ibi, tenore ſententiæ perſeue-
rante.) *ff. de re iudi.* & alia determinantia hoc
idem in variis caſibus, & diſpoſitionibus, vt
ſit ſemper verbis, & tenori diſpoſitionis eu- 49
iuſuis inhærendum, recedi autem ab eiſdem
nullo modo. probat text. *in l. ſancimus.* ibi,
niſi pacti tenor ad hoc reclamauerit.) *C. de
fideiuſſoribus l. fi.* ibi, ſtipulationis paternæ te-
nor.) *C. communia vtriuſque iudicij. l. vt inter.*
ibi, iuxta pacti tenorem.) *C. de inutilibus ſti-
pula. l. ſi operas in fi.* cùm dicitur: pacti tenor
ſeruabitur.) *C. de ſolutio. & l. vlt.* ibi, pro teno-
re communis militantium placiti.) *C. de pi-
gnorib. l. ad probationem.* ibi, quem tenor ſcri-
pturæ deſignat.) *C. de probatio. l. ſi quis ſtipula-
tus ſit Stichum. in prin. ff. de verbo. obliga.* qua iu-
betur ſermooem ſtipularioois inſpici. *l. ſi ita
ſtipulatus. §. Chryſogonus. eodem tit. ad fi.* ibi, ple-
rumque enim ſtipulationis verba, ex quibus
oritur obligatio, inſpicienda ſunt.) *l. ſtipula-
tus es.* ibi, ſecundùm ea verba ſtipulationis.)
ff. de fideiuſſo. text. *in c. 1.* ibi, præter tenorem
inueſtituræ.) *tit. de duobus fratribus, in vſibus
feudorum.* & text. *in c. ſi cui.* ibi, tenorem in-
ueſtituræ ſequendum.) *tit. de extraordi. capit.*
Corrad. text. eſt *in c. porrò, de priuileg.* ibi, quod
totum ex inſpectione priuilegiorum pleniùs
animaduertere potes.) & iterum *ibi*, volu-
mus priuilegiorum ſuorum ſeruare teno-
rem.) *c. recepimus, de priuilegijs.* ibi, inſpicien-
da ſunt ergo Eccleſiarum priuilegia, & ipſo-
rum tenor diligentiùs attendendus eſt.) text.
in c. conſiderauimus. ibi, contra tenorem pri-
uilegiorum.) *de electione c. fi.* ibi, teoor indul-
gentiæ.) *de tranſlatione prælatorum. c. cùm in
iure*, ibi, iuxta compromiſſi tenorem.) *de ele-*

ctione

ctione.c.examinatur. ibi,contra formam com-
promiſſi.) *de confirmatione vtili vel inutili, &*
in c.cum olim in fi. ibi, iuxta tenorem arbi-
trij.) *de præſcriptio.& in c. Raynald.* ibi, prout
forma compromiſſi.) *de teſtam.c. cum dilecti.*
ibi, ex tenore inſtrumenti.) *de donatio.*

50 Et quòd generaliter non ſit recedendum
à verbis, & tenore cuiuſuis diſpoſitionis,
cùm eius tenor ſit forma ipſius, etiã ſi aliud
ſuadeat natura rei, cùm verba ſint clara,non
ſolùm in ſententiis, commiſſionibus, & re-
51 ſcriptis, ſeu contractibus(vt diximus)locum
habet, ſed in cũctis diſpoſitionibus,& actis,
ſcilicet legibus, ſtatutis, priuilegiis, feudo-
rum conceſſionibus, teſtamentis, compro-
miſſis, libellis, inſtrumentis, & aliis, vt ad
longum de ſingulis proſequitur, plura in
comprobationem adducẽs Andr. Tiraquel.
52 *in l.ſi vnquam.verbo, libertis. à num.*4. quia vt
inquit D.Epiphanius Panar.tomo 2.*Vbi ver-*
borum ordo,ibi myſterium eſt.

53 Tenor enim mandati via eſt recta,& exe-
cutori lucerna, vt docet Dauid in Pſalm.2.
ad ſextam *ibi.* Lucerna pedibus meis ver-
bum tuum, & lumen ſemitis meis.) & vlte-
riùs: A mandatis tuis intellexi, propterea
odiui omnem viam iniquitatis.) & iterum
in Pſalm.1. nonæ, quod incipit, mirabilia
teſtimonia tua, *&c. ibi*, Greſſus meos diri-
ge ſecundùm eloquium tuum, & non do-
minetur mei omnis iniuſtitia.) Munera ta-
54 men, & malignantium perſuaſio executo-
rem ab hac recta via, & mandati tenore di-
uertere, ac declinare, faciunt, & interdum
perperam interpretari, aut intelligere man-
datum. ita clamans ſentit propheta Rex
Pſalm.3. ad ſextam, *ibi*, Declinate à me ma-
ligni, & ſcrutabor mandata Dei mei.) *& in*
fi. ibi, Præterea ad omnia mandata tua diri-
gebar, omnem viam iniquam odio habui.)
& Pſalmo 2.*ibi*, Ab omni via mala prohibui
pedes meos, vt cuſtodiam verba tua.) &
Pſalm. 3. ad tertiam, Confundantur ſu-
perbi, quia iniuſtè iniquitatem fecerunt
in me.) & Pſalm.118. *ibi*, Increpaſti ſuper-
bos, maledicti qui declinant à mandatis
tuis.) & Pſalm. 1. ad nonam *ibi*, (Redime
me à calumniis hominum, vt cuſtodiam
mandata tua.)

55 Omnes denique creaturas (dempto ho-
mine) ſui creatoris præcepta vnicuique im-
poſita, accuratè & ad vnguem adimplere,
videmus, nec in minimo limites, ac manda-
tum tranſgrediuntur, iuxta illud Dauid
Pſalm.103. Terminum poſuiſti, quem non
tranſgredientur, *&c.*) & ampliùs Pſalm.148.
Statuit ea in æternum, & in ſeculum ſeculi,
præceptum poſuit,& non præteribit.

56 Nam ſi tenorem ſententiæ, executoria-
liúmque fines executor egrediatur, deſinit
eſſe iudex, & executor, ac inde poteſtate,
& iuriſdictione carere incipit, hos ſiquidem
executores ſemper ego conſideraui ad in-
ſtar habentis iuriſdictionem territorio cir-
cumdatam, & limitatam, quia in eo, quod
fines egreditur, eius ceſſat poteſtas ſtatim,
ſéque inuenit vt priuatus ſub iuriſdictione 57
alterius, *l.fi.* ibi, cùm terminos vrbis exierit,
poteſtatem non habet, *&c.*) *ff. de off. præfe-*
cti vrbis. l. extra territorium ius dicenti impune
non paretur. ff. de iuriſd. omni. iud. executor 58
autem ſuam poteſtatem, & iuriſdictionem
coarctatam habet, circundatámque ſub li-
mitibus ſuæ commiſſionis, tenori ſententiæ 59
& executorialium inhærentem ex iuribus
ſuprà allegatis. idem namque eſt, limites
territorij egredi, ac terminos iuriſdictionis
ampliare, text. qui hanc comparationem 60
facit *in d. l. extra territorium.* ibi, extra terri-
torium ius dicenti impunè non paretur
idem & ſi ſuprà iuriſdictionem ſuam velit
ius dicere, *&c.*) *l.in hoc iudicio ff. famil. hercíſ.*
facit text. *in l. ex ſtipulatione.* ibi, cùm pote- 61
ſtatem ſententiæ certis finibus concludi,ſæ-
pe conſtitutum ſit, *&c.*) *l. poſt ſententiam. C.*
de ſententijs & interlo.omni. iudi. de quo infrà
cap.4 à num.11.

Qui quidem executor ſi ſe ſub ſuæ com- 62
miſſionis, & executorialium limitibus non
contineat, earum imò fines, tenorem, &
terminos exceſſerit, in eo quod excedit,de-
ſinit eſſe executor. ita eleganter Gregor.
Tholoſa. *in tract. de appella. lib.2. cap.*11.*n.*2.
verſ.quod maximè. ſequitur Sigiſmund. Eſca-
cia *in tract.de appell. quæſt.*17. *limi.*11. *ſub n.*6.
elegans Rotæ *deciſ.*45.*aliàs* 346. *ſi appelletur.*
de appellatio. in nouis. & in exceſſu caret iu- 63
riſdictione, ac deſinit eſſe iudex. Rotæ Ro-
manæ mirabilis *deciſ.*100.*num.* 17.*p.*1. *diuerſo.*
Ceuallos *in contra commu.q.*897.*ſub num.*931.
*p.*4. caréteque per conſequens poteſtate, *d. l.* 64
quicumque. iuncta *l.contra noſtra. C.de executo-*
*ribus, & exactoribus lib.*12. vt per Menoch.
*de recuper. poſſ. rem.*8.*num.*13.*&* 17. *& conſ.*69.
*n.*75.*& ſeqq. volu.*1. reddit rationem Thom.
Sanch. *de matri.lib.*2. *diſputatione* 40. *num.*17.
quia cum poteſtas ſit limitata, in quo exe-
cutor excedit, poteſtate caret. nulla enim
maior eſt nullitas quàm geſtum extra pote-
ſtatem, Boër. *deciſ.*299. Oliua. *de iureiur.*
*cap.*15.*num.*39. Rimin. Iun. *conſ.*281.*num.*70.
Rota *diuerſo. deciſ.*666. *num.*4. *p.*1. Bertazol.
*conſ.*465. *num.*24. Nizol. *allegat.* 20. *num.*21.
Calualca. *deciſ.*19. *num.*1. *p.*3. Vantius *tit. de*
*defect. iuriſd. n.*1. Pariſ. *de gabell. p.*3. *num.*37.
Giurba *deciſ.*96. *ſub n.*10. & nos infrà c.6.n.3.

Ac inſuper executor, qui executoriales 65
excedit; aliud quidem ſeparatum ab eis, &

65 diuerſum facere dicitur, text.eſt *in l.diligen-*
ter. ibi, nam qui exceſſit, aliud quid facere
videtur,*&c.*)*ff.mandati.* text. *in l.ſi itaq. man-*
datum, ibi, aliud fecit, quàm quod manda-
tum eſt.)*ff.de iureiur. l.ſed ſi ante ff.ad Trebelli.*
66 *l.parui.in fi. ff. de recep. arbi.* grauamen autem
illatum vltra ſententiæ tenorem, & quod
in ea minimè continetur, nouum quidem
grauamen eſt, & exceſſus non admitten-
dus. Innocen. *in c. ſuper eo quod metus cauſa.*
Feli. *in c. quoad conſultationem. num.* 16. *de re*
iudi. Ruinus *conſ.*78. *num.*1. *&* 2. *lib.*5. Ca-
picius *deciſ.*1. *num.*23. Roland. à Valle *conſ.*
43. *num.*3. *lib.*1. Anto. Gabriel *commun. con-*
*cluſio.lib.*2. *tit. de appella. concl.*4. *num.*2. Gra-
tia. *in diſceptatio. foren. cap.*333. *to.*2. *num.*2.
& faciunt quæ diximus ſuprà hoc lib. 4. c.1.
à num.23. & magis in ſpecie, & in indiui-
duo per Feli. *vbi proximè* tenet, per quem
& per Ruinum idem notat Marqueſ. *in*
*tract. de commi.l.*1. *cap.*24. *num.*72. *& ſeq.* di-
cit etiam Bobadil. *in polit. lib.*2. *cap.*21. *ſub*
*num.*69. quod executor attentare non de-
bet, nam cùm ille, cui hoc nouum graua-
67 men infert, nondum ſit (vt requiritur) con-
demnatus, nec in ſententia comprehenſus;
nouo iudicio aduerſus eum eſt agendum,
ſiue actione perſonali, ſiue reali, ſiue inter-
dicto aliquo poſſeſſorio, vt alibi diximus in-
frà, conuictus exequatur. *l. à Diuo Pio. §. ſi*
ſuper rebus. ibi, ſi fortè iure ordinario cœpe-
68 rit ab eo repeti, *&c.*) *ff. de re iudi.* & quòd ſic
cum hoc, cui ſententia non officit, lis ini-
tianda. Eſcacia *de appella. quæſt.* 17. *limi.*6.
*memb.*4.*n.*50.*&* 72. per Couar. *& ſub n.*124.
Veſtrius *in praxi Roma.Cur. lib.*8.*c.fi. poſt prin.*
ex l. cum quæritur.ff. de executione rei iudi. l. fi.
C.ſi per vim vel alio modo. optimè Paul.Caſtr.
*conſ.*67. *viſo quodam lib.*1. per totum. quem
ſequitur Cardi. Tuſcus *practi. conclu. tom.*3.
*litera E. concl.*472. *num.* 38. ſi autem in illum
69 executor exequitur exceſſum, ſeu nouum
hoc grauamen (non expectata condemna-
tione) incipit ab executione, quod eſt à iure
valdè reprobatum, text. famoſus ad propoſi-
tum *in l.*1. cuius verba ſunt: nimis properè
iudex pignora Marcellæ capi, ac diſtrahi,
iuſſit ante rem iudicatam, prius eſt ergo, vt
ſeruato ordine actionem aduerſus eam diri-
gas, & cauſa cognita ſentẽtiam accipias, *&c.*)
C. de executione rei iudi. l. ſi vim nulla ſententia
præceſſiſſet, ff.de re iud. hanc ita elegantem con-
ſiderationem allucinauit Cardinalis Tuſcus
practic.conclu 3.*tom.concl.*483. *n.*4. & eandem
etiam conſiderationem fecit in terminis Al-
uat. Vallaſ. *conſult.*55. *num.*10. *ad fi. tom.*1.
quam rationem etiam allucinauit Mateſc.
*variar. reſolutio. lib.*1.*cap.*86.*num.*43. allegans
*d.l.*1.

Facit etiam mirabilis Baldi doctrina *in l.*
ſancimus ad ti. C. de iudicijs. Aſinius in praxi
*cap.*21. §.32. *num.* 2. quòd exceſſus execu- 70
tionis dicitur caſus non decíſus in ſenten-
tia, quæ exequitur, ſequitur Ceuallos *de*
cognit. per viam viol. 2. *p. quæſt.*159. *num.* 3.
pulchrè etiam facit quod inquit Eſcacia
*tract.de appella.quæſt.*17.*limi.*10.*nu.*28 *in final.*
verbis. quòd in exceſſu & omnis res iudicata, 71
& omnis obligatio executiua ceſſat, & vide
infrà c.4. à n.38.

Quot autem modis exceſſus iſte com- 72
mittatur, annectere, vtiliſſimũ eſt. nam mo-
dum excedit executor de re ad rem, & de
quantitate ad quantitatem, puta, quando
mandatur executori, vt reſtituat vnam rem,
& reſtituit aliam, aut vt exequatur Pe-
trum pro decem, & exequitur pro maiori
ſumma. item etiam de perſona ad perſo-
nam. item de tempore ad tempus. vel quan-
do reiicit exceptiones ſententiæ licitæ op-
ponendas, aut admittit reiiciendas. item
in præpoſterando ordinem ſibi traditum
in commiſſione, ac in perperam interpre-
tante ſententiam, & denique quando ca- 73
reat poteſtate, ſeu iuriſdictione, quæ om-
nia per ſingula capitula in diſcurſu huius
operis diſtinctè, & latè proſequemur. in-
terdum autem eos modos promiſcuè col-
liges ex gl. *in l. ab executione. verbo, exce-*
dat. C. quorum appellat. non recip. gloſ. *in cap.*
quoad conſultationem. de ſententia, & re iudi.
Bart. *in d. l. ab executio. num* 4. & ibi cæteri.
Speculator *in tit. de executione ſententiæ §.*
nunc dicendum. numer. 7. *verſ. quid ſi ab exe-*
cutore. Ruin. *conſ.* 8. *numer.*2. *colu.* 5. Augu-
ſtin. Bero. *conſ.* 32. *in cauſa num.*7. 15. Lan-
celot. Robert. *de attenta.* 2. *p. cap.*12. *limi.*53.
*num.*28. Veſtrius *in praxi Roma. Cur. lib.*7.
*cap.*5. *num.* 9. *& cap.* 3. *ſub numer.* 9. Mar-
queſ. *de commi.*1.*p.cap.*24. *à princ.* Cæſar Con-
tat. *in repeti.l.vnica.C.ſi de momen. poſſ.limi.*19.
*num.*3. *& per totam.* Rebuff. *in tract. de ſen-*
*tentiarum executione art.*7. *gl.* 14. *tom.*1. *ſub*
*num.*3. *& num* 4. *& per totam gloſſam.* & gl.12.
num 7. & gl.14. *num.*9. Gregor. Tholoſa. *in*
*tract. de appellat.lib.*2.*cap.*11. *à num.*1. Roland.
à Valle *conſ.*43. *num.*6. *&* 8. Vincentius Ca-
roc. *in tracta. de exceptioni. excep.*44. *num.*90.
A quolibet igitur prædictorum exceſſuum, 74
appellationi emiſſæ ſi executor non detu-
lerit, tanquam legitimæ vim fieri, decla-
rabitur in Senatu, dicunt ij omnes Docto-
res aliique, quos in idem adduximus ſuprà
ad princ.

Denique exceſſus poteſt committi, dici- 75
que tot modis, quot poteſt aliquid dici plus.
iuxta Bal. doctrinam *in l. ſi cum exceptione* 14.
§. *hac autem actio.ibi*, & tot modis dicitur.)*ff.*
quod

quod metus cauſa. Sigiſmund. Eſcacia *de appellat. quæſt.* 17. *limi.* 10. *num.* 30. Vincent. Caroc. *exceptione* 44. *num.* 90. qui colligunt *ex §.plus autem.inſtitut.de actio.*& apertè eiuſdem verbi (exceſſus)ſignificatio,iura,& Doctores hactenus adducti clariſſimè demon-
76 ſtrant. Hinc fit, quòd licèt omnis exceſſus ſit grauamen,& contineat iniuſtitiam,prout ſic intelligendus eſt Innocen.*in c.ad noſtram. num.*10.*de appella.*quem ſequitur Marqueſa. *de commiſſ.*1.*p.cap.*14.*ſub num.*4.dicens, quòd in materia exceſſus, excedere, & grauare paria ſunt: tamen non omne grauamen erit exceſſus.nam exceſſus plus eſt ſimplici gra-
77 uamine, quia eſt grauamen qualificatum, plura continens ſpecialiſſima dicta,& dicenda; & ad differentiam hac terminatione exceſſus demonſtratur, faciunt quæ infrà à
78 num.192. & ſic licèt executor ſimpliciter grauet in exequendo, ab eo grauamine appellationi emiſſæ denegans delationem non vim faciet,quia ab exequutore, & executione licitam non eſſe, exactè probauimus, licèt à grauamine hoc qualificato contrarium ſeruemus, diſpar enim ratio militat in vtro-
79 que,ſiquidem in exceſſu adeſt nullitas (vt ſtatim) quæ permittit appellationem, etiam in omnibus,vbi aliàs eſt prohibita. *l.*4.*§.condemnatum ff. de re iudi.* & deficit in executore poteſtas,& iuriſdictio (quod idmetipſum operatur.)at in ſimplici grauamine,ſeu iniuſtitia horum nihil concurrit, illud executor
80 infert intra limites ſuæ poteſtatis, & commiſſionis,vt puta,condemnatur quis ad rem cum fructibus, & intereſſe, quos percipere potuit, ſeu eorum ad valorem abſque certa quantitate, ſed ita in genere & ſine liquidatione;taxauit,liquidauit, & moderauit executor fructus, & valorem, ſecundùm quod ſibi iure viſum fuit, conqueritur altera pars appellans, dicens ſe grauatam, non ſuſpendit,quia cùm ſit ſibi commiſſa incerta quantitas, granat intra limites ſuæ poteſtatis, & non adeſt nullitas,vt ſecus ſit, ſi certa quantitas exequenda ſibi fuiſſet commiſſa, quia tunc ſi adderet, exceſſiſſet, & valeret appellatio. Et idem erit, quando certa quantitas eſſet commiſſa, ſi ipſe minùs præſtaret, grauat ſimpliciter propter defectum illum, ſed
81 non excedit. Ratio eſt, quia non excedit (quod non aliter meliùs ſignificari poteſt) ſed licèt faciat iniuſtitiam, continet ſe intra fines poteſtatis mandatæ, & ita quotidie videmus in ſupremis tribunalibus ſeruari, habita præ oculis hac eadem diſtinctione, & differentia, quam nos probauimus infrà hoc lib.4.c.10.per totum.

Et interim tamen hoc in terminis tenet Marqueſa.*in tract.de commiſ.*1.*p.cap.*14.*n.*72.
& 73. quòd exceſſus committitur, quando 82
aliquid additur ſententiæ, quæ exequenda mandatur, per Feli. *in cap. quoad conſultationem nu.* 16.*de ſententia & re iudi.* Rui. *conſ.*78. *num.* 1.*volu.* 5. ſecus autem ſi fuit mandatum relaxatum, puta, pro ſcutis mille, & executor id pro minori ſumma exequatur, quia tunc nullum exceſſus poteſt grauamen conſiderari, ſicuti quando ſummam mille executor excedat, quod ita cenſuiſſe Rotam coram D.Orano, in vna Formana bonorum 8. Nouemb. anno 1585. teſtatur idem Marqueſa.*ibi.d. num.*73. hoc etiam dicit Auenda.*de exeq. manda.* 1. *p. c.* 14. *num.* 13. dicens, quod eſt vltra debitum, id dicitur exceſſiuum,vt *in c.ſi.de ſepultu.& in c.olim,de reſcript. & in c.*2.*de calumniat.& in c.hoc ideo, de pœnit. d.*1.*& in cap. illud.de clerico excommunic.*in defectu etenim non verificatur exceſſus, ſunt 83
namque inter ſe pugnantia,& contraria duo hæc nomina, exceſſus, & defectus, illud enim ſcilicet,exceſſus, dicitur pertranſire modum, ſeu medium; hoc autem, ſcilicet defectus, non peruenire ad modum ſeu medium.ita eleganter explicat Magiſter Theolo. Rodericus de Sancta Ella in vocabulario eccleſiaſt.in explicatione nominis huius(exceſſus.)

Quomodo, quandóve iſte exceſſus proponatur,ſeu in iudicium deducatur, hic erit ſermo noſter, & huic vetito, & temerario 84
auſui (vt dicit *l.ſi contra.C.de executoribus, & exactori.lib.*12.)tria eſſe repetio à iure deſcripta remedia, quia vbi maius periculum, ibi cautiùs agitur, ac magno ſemper impetu lex reſiſtit audaciæ.*l.ſi quis in tantum. C. vnde vi.* Primum igitur eſt remedium appellationis, ſecundum querelæ, tertium nullitatis. De primo multi ſunt text. *l.ab executione. C. quorum appell. non recip. l. ab executore.ff. de appellatio.* text. *in cap. nouit.* 32. *de appellatio.* cum aliis Doctoribus ſuprà adductis. De querela eleganter dicit Bald. *in l. ſi vt proponis.ſub num.*2.*C.de exec.rei iudi.*exceſſus namque tendunt in noxam rei publicæ, nam 85
iſtud nomen exceſſus quid iniuſtum ſignificat, regularitérque in malam partem ſumitur, optimè latéque comprobat Auendan. *de exequen. manda.* 1. *p. cap.* 14. *num.* 3. & per varia exempla comprobat à prin.illius cap.vbi ampliſſimè de ſignificatione huius terminationis, exceſſus, quem vide.

Et quòd executor, qui excedit, teneatur 86
parti de dolo, vel actione iniuriæ, videndus Dyn. quem allegat Guido Papæ *tract. de appellat.q.*92.*num.*59.*fol.*6.Afin. *in praxi iudi.* §.31.*c.*18. *limi.*7. & quòd faciat litem ſuam ſcribit Decius *in c.nouit.*43.*de appellat. n.*10.&

87 quòd executor excedit, ſi aliquid dolosè, vel
lata culpa faciat, docet Bald. *in l. ab executio-*
ne num.9. C. quorum appell. l. ſi pignora ff. de eui-
ctio. quia tunc dolosè ſe gerit executor, & de
dolo conuenitur. *l. ait prætor. §. ſi executor.* vbi
gl. *ff. de negotiis geſtis.* melior & elegantior
in l. ſi pignora ff. de euictionibus. & ex transgreſ-
ſione præcepti principis, & iudicis, mandan-
tis audacia, & temeritas arguitur. *d. l. contra*
noſtra præcepta. l. prohibitum C. de iur. fiſci. &
hoc idem voluit dicere Abb. *in cap. de cætero*
num. 28. ante fi. de re iudi. dum loquendo in
exceſſu executoris, inquit, quòd poterit
88 grauatus etiam ſine appellatione implorare
officium iudicis ſuperioris contra exceſſum
nuntij, per argumentum *l. à diuo Pio §. ſi ſu-*
per rebus. de re iud. cuius recurſus meminit
etiam Rebuf. *tractatu de ſententiarum execu-*
tione artic.7. gl.12. ſub num.1. tom.1. fol.374.
qua de cauſa rectè poteſt proponi præfata
querela.

Qua quidem vtuntur aduocati quotidie
in ſupremis tribunalibus aduerſus executo-
res excedentes, & facit etiam quod dicunt
Anto. Gabri. *commu. concluſ. lib. 6. tit. de iure*
immuni. concl. 1. num.1. & 3. fol. 389. quòd
immunis à ſolutione collectarum ſi deſcri-
89 batur in libro contribuentium debitorum,
debeat appellare infra 10. dies, non immu-
nis autem, & non priuilegiatus ſi exceſſiuè
grauetur, & ab eo vltra debitum modum
exigatur collecta, poterit querelam ſemper
ab exceſſu proponere, tenet Balb. *in tract. de*
præſcripti. in 4. p. 4. part. prin. q.30. à num.106.
cum ſeqq. Bertran. *conſ. 181. num.16. verſ. præ-*
terea ex diſcurſu. volu.3. in nouis. optimè etiam
dicit Bart. *in l. ab executore. num.4 ff. de appell.*
dum docet, quòd licèt per modum appella-
90 tionis poſſit quis conqueri de iniquitate
executoris; tamen poteſt etiam abſque ap-
pellatione quandoque iudicis exequentis,
ſcilicet ſuperioris, implorare officium, quæ
ſunt verba aurea. De nullitate autem ob
exceſſum intentanda, Abb. *in conſ. 3. Nitar.*
colum. 11. verſ. decimò quaro lib. 2. ſequitur
Cardinalis Tuſcus *practicar. conclu.3. tom. con-*
91 *cluſ. 483. num.2. litera A.* & nos latiùs ſtatim
videbimus de huiuſmodi nullitatis reme-
dio iure inducto pro exceſſus reuocatione
à num.101.

Et inter alia vnum te vtiliſſimum admo-
92 neo, quòd quando vtaris querelæ reme-
dio, ſimul iniungas appellationem ab ex-
ceſſu, & ab omni proceſſu facto ab execu-
tore excedente, vt ſuſpendas poteſtatem,
ſeu iuriſdictionem executoris, neque de
cætero procedere queat in executione ex-
ceſſus, quia appellationi ab eo, cùm ſit le-
gitima, ac permiſſa, omnino deferre te-
netur executor, quod ſi neglexerit, vim 93
fieri declarabitur, ſuáque propria attributa
ſuſpendendi, & deuoluendi habet appel-
latio, iurium & Doctorum caterua ſupe-
riùs adducta probat à num. 15. & in ſpecie
quòd ſuſpendat, meminit Lancelo. *de at-*
tenta. 2. p. cap.12. limi. 53. num.24. Rota *de-*
ciſione 100. ſub num.19. Abb. *in cap. quoad con-*
ſultationem. colu. fi. n. 31, de ſenten. & re iudi.
Rugi. *in tract. de appella. §.2. cap.3. num. 181.*
Sigiſmun. Eſcacia *de appellat. quæſt. 17. limi.*
10. num.63. Parlador. *lib. 2. rerum quoti. cap.*
fi. 2. p. §. 3. num.4. idem monſtrat, & eſt text.
expreſſus *in l. ab executione.* ibi, à quo, ſi fue-
rit appellatum executione ſuſpenſa (putamus,
&c.) *C. quorum appella. non recip.* & in-
feriùs dicemus à num. 222. cum ſequenti-
bus. & à num. 144. & à num. 154. At que- 94
rela non hunc operatur effectum ſuſpen-
ſiuum, gl. *in c. ad reprimendam. verſic. ſuſpen-*
datur. de offic. ordina. quam valdè ibi excla-
mat Abb. & idem Abb. *in cap. conſanguinei.*
colu. penul. in fi. de re iud. Philip. Franc. *in c.*
directè. colu. penul. de appella. Feli. *in cap. lator.*
colu. 4. de re iudi. Marant. *in Specul. de ordin.*
iudi. 6. p. 2. actu prin. de appella. ſub num. 103.
Lancelo. *de attenta. 2. p. cap. 19. à prin.* & nos
infrà à num. 34. & ita vt hoc beneficio po-
tiuntur, hoc ſimul vtuntur remedio aduo-
cati cauti, præcipuè in ſupremis tribunali-
bus, vbi iura bene reperiuntur digeſta, &
difficultates meliùs appuratæ. Et poſt hæc
in terminis reperio in vtroque Abbatem *in*
cap. de cætero. de re iudi. numer. 26. dum cum
Hoſtienſi, quem allegat; probat vtilius eſ-
ſe appellare ab exceſſu executoris, vt eui- 95
tetur actualis executio grauaminis de facto,
& vt executor ſuperſedeat, & effectus ex-
ceſſus ſuſpendatur virtute appellationis, vt
facere ſolent. & idem dicit Anton. de Bu-
trio *ibi numer. 15.* poſt gl. *ibi in c. quoad con-*
ſultationem. de quo latiùs videndum eſt ad
finem huius capituli à n.222.

Et illud vlteriùs aduerto, quòd quan-
do appellamus ab exceſſu executoris Apo- 96
ſtolici, ſiue ordinarij, ad effectum adeun-
di ſuprema tribunalia pro tollenda violen-
tia, ſi non deſerat, non poſſumus tunc vti
ambobus illis remediis ſimul. quoniam ap-
pellatio (qua mediante, non aliter recur-
rimus ad Curiam Regiam, vt reponatur
exceſſus.) proponi debet coram executore 97
ipſo, vt ipſe reponat, at querela nullo mo-
do, quia ipſe de ſeipſo cognoſcere, & pu-
niri, non poteſt; ſed neceſſariò eius ſupe- 98
rior adiri debet, ſecundùm propriam na-
turam querelæ, textus & ibi gloſſa *in ver-*
bo, querelam. in l. ab eo. C. quomodo & quan-
do iudex. Abbas *in cap. querelam. columna 2.*

in gl. r. *de procura.* Feli. *in cap. querelam col.pe.*
de iureiur. infinitos congerit Marant. *vbi ſu-*
prà num. 102. & ſic ſola appellatio, & nulli-
tas proponitur facta (ſi velit) querelæ pro-
teſtatione coram ſuperiore.

99 Er hoc ampliùs, quòd quando compe-
tunt in aliquo caſu appellatio, & querela,
cùm eligitur via appellationis, debet illam
præcisè proponere intra deam dies, & non
alterare eius naturam.quod eſt ſecus in que-
rela, quæ ad dictos 10. dies non adſtringi-
tur, ſed poſt illos poteſt etiam proponi, iſte
eſt rext. elegans *in cap.concertationi.de appella.*
lib.6. tenet gl. *in d.c.ad reprimendum.* vbi Ab.
& idem *in d.cap.conſanguinei. colu. penul. in fi.*
Philip. Franc. *in d. cap. directè d. colu. penul.*
Feli. *in d. c. lator.d.col.*4. Maran. *d. num.* 103.
ita etiam quando eligitur via appellandi ab
exceſſu, & in indiuiduo, quòd ſi appellatio
ab exceſſu executoris interponatur poſt de-
100 cem dies datos ad appellandum, non au-
diatur appellans, ſaltim per viam, & reme-
dium appellationis. tenent Abb. *in c. quoad*
conſultationem. num. 10. *de ſententia, & de re*
iud. not. vlt. & Bald. *in Margarit. ad Innocent.*
in verbo, appellari poteſt à iuramento, ſequi-
tur Sigiſmun. Eſcacia *de appell.quæſt.* 17.*limi.*
10. *num. 66.* quare ei emiſſæ, ſed vltra ter-
minum, non deferens executor vim nullam
faciet, cùm ritè non propoſita ſit, vt notiſſi-
mum eſt typis.

101 Intra quod autem tempus exceſſus per
viam nullitatis in iudicium deducatur, non
eſt modica difficultas, ſiquidem ingens ver-
ſatur inter noſtros, an exceſſus ſit nullitas,
ſeu actus nullus. cuius partem negatiuam,
imò quòd non ſit nullitas, ſed iniuſtitia tan-
102 tùm, egeátque propterea appellatione, lo-
quendo in exceſſu ex peruerſione ordinis
dati ad exequendum, per text. *in l. à diuo*
Pio. §. *ſi ſuper rebus. ff. de re iudi.* tenent B. *in d.*
§. *ſi ſuper rebus.* ſequitur Ab. *in c quoad conſul-*
tationem n. 27. *de re iudi.* Bald. *in auth. ſed ho-*
die. verſ. nunquam in diſcuſſionem. C. de actioni.
& oblig. Anto.de Butri. *in c quoniam frequenti.*
in fi. vt lite non conteſtata. Socin. *conſ.* 158. *verſ.*
non obſtat. dicens ab hac non eſſe receden-
dum in iudicando. Ioan. And. *in c. quoniam*
frequenter. Raphaël Cuma. *in d.* §. *in vendit.*
magis communem dicit Iſſ. *in d.* §. *in vendi-*
tione. num. 19. licèt contrariam teneat Ber-
tran. *conſ.* 12. *volu.* 1. *in antiquis.* ſequitur Lu-
cas Pæt. *in pract. capitol. lib.*8.*cap.*2. *num.* 11.
quam etiam ſequitur Rota, vt teſtatur Pu-
teus *deciſ.* 318. *in vna Tiburtina lib.*1.*fol.*410.
& Mohedan. *deciſ.* 7. *aliàs* 185. *Caſtri Tibur-*
tini. de ſentent. & re iudic. eſſéque magis com-
munem reſtantur Gregor. Lopez *in l.* 3. *tit.*
27. *p.* 3. *verbo, primeramente.* & Anton. Ga-
briel. *in volu. commun. opi. lib.*2. *tit. de execu-*
*tione ſententiæ concl.*2. & ex eo quòd ius non
induxit illius text. ordinem pro forma ſub- 103
ſtantiali, ſed pro minori præiudicio, & vt
citiùs fuit executio, quo non impleto pars
appellare teneatur. Cæſar Contard. *in d. l.*
vnica, limi. 18. *num.* 16. *C. ſi de momen. poſſ.*
fuer. Carocius *exceptione* 61. *à num.*3.

Contrariam tamen ſententiam, & opi-
nionem, imò quòd peruerſio ordinis tra- 104
diti per *d.* §. *in venditione.* tanquam aſſigna-
tus de forma ſubſtantiali executionis, indu-
cat nullitatem, & exceſſum, probant mul-
ti, non contemnendæ authoritatis, Ioan.
de Immol. & Alexand. *in d.* §. *in vendi. co-*
lum. 5. & Feli. *in d. c. quoad conſultationem co-*
lum. 9. Alexand. *in d.* §. *in venditione.* & ibi
Iſſ. *verſicul.* 1. dum dicit Abb. Afflict. *deciſ.*
Neapolt. 358. *in antiquis* Maranta *de ordine*
iudi. 6. *p. actu ſi. de executione ſentent. num.*9.
fol. 652. & hanc opinionem veriorem ad-
uerſus Bart. dicunt Auendanus *in capit. præ-*
to. 1. *p. cap.* 17. *numer.* 4. Molin. *de primoge-*
neis lib. 4. *cap* 7. *numero* 24. Parlador. *lib.* 2.
rerum quoti. cap. fin. 5. *p.* §. 3. *numero* 4. *&* 5.
dicens, quòd ſi antea locus aliquis fuit du-
bitandi, nullus tamen hodie, ſtante lege
regia.

Quid dicendum in tanto conflictu; ego
vtranque opinionem cum fœdere diſtin- 105
ctionis (non aliter) admittam libenter, & in
caſu, de quo loquuntur vtriuſque partis Do-
ctores, retento Prima opinio quę habet, per-
uerſionem ordinis *d.* §. *in vendit.* eſſe iniu-
ſtam, non nullam: procedat in iudice ordi-
nario, qui proprio munere exequitur ſine
alterius mandato, quia tunc non poteſt dici
exceſſus, cùm commiſſionem nullam egre-
diatur. Secunda verò opinio, quæ contra-
rium habet, nempe nullam eſſe talem ordi-
nis peruerſionem: procedat in executore,
ad mandatum alterius ſententiam exequen-
te, cuius commiſſione vel vt exequeretur
ſecundùm ius, vel expreſsè, quòd capiat 106
primò mobilia, ſecundò immobilia, vel
etiam ſi nihil dicatur, quia tacitè ineſt, quia
tunc ex peruerſione ordinis ſibi dati à iure,
vel iudice, & non ſeruati, oritur exceſſus,
& per conſequens nullitas. ita hanc diſtin-
ctionem tradunt Alexand. *conſ.* 5. *verſiculo*
poſito autem. volum. 2. Afflict. *d. deciſ.* 358. *in*
cauſa inter. ſub numer. 1. *&* 2. Anto. Gabriel
*commun. conclu. lib.*2. *tit. de executione rei iudi.*
*concl.*3. *num.*3. Sigiſmun. Eſcacia *in tract. de*
appell. quæſt 17. *limi.*10.*num.*26. Cardin. Tuſc.
practicarum conclu. tom. 3. *litera A. concl.* 483.
num 11. & Ioan. Andr *ſuprà* pro contra. cita-
tus illam tenuit in ordinario, non tamen au-
ſus eſt firmare in delegato executore, vt

aduertit Anton.Gabriel *ibi,ſub n.2.1.* Affict.
tenet Rolan. à Valle *conſ.33. n.32. lib.1.* quia
prouiſio ſiue iuris ſiue hominis facta deter-
minato modo,ſuos terminos egredi non de-
bet,ex iis quæ ſuprà ſub num.47.
107 Et hanc differentiam inter exceſſum iu-
dicis ordinarij, & exceſſum executoris ex-
cedentis mãdatum,conſtituit Bald. *in l. ſicut
proponis num. 2. C. de execut. rei iudi.* quibus
quidem rectè cõuenit, quod eleganter Par-
lad. *lib.2.rerum quoti c fin.2.p.§.3 num.9.* circa
illam quæſtionem, quãdo commiſſa execu-
tione ordinario per ſuperiorẽ cenſeatur ex-
citata eius iuriſdictio, aut nouiter delegatã,
inquit in hæc: Permultum intereſſe, ſiqui-
dem cùm iuriſdictio delegatur,poteſt iudex
delegatæ iuriſdictionis terminos excedere.
Porrò cùm ordinaria tantùm excitatur iu-
riſdictio,non poteſt. quod non obſcurè hoc
dicere, affirmat text. *in c. graui de off. ordin.
& l.4.tit.6, lib.2. recopilatio.* quæ doctrina re-
ſpectu iuriſdictionis rectè procedit,at reſpe-
ctu ſententiæ, quam ipſemet iudex ordina-
rius exequitur,bene dicitur, & poteſt exce-
dere,cùm ſententia certis limitibus ac fini-
bus concludatur, iuxta quæ latè dixi ſuprà
à num.56.& ſurſum.& c 4. à num.11. cuius
reſpectu pariter hæc reſolutio erit adaptan-
da,vt in eius exceſſu adſit nullitas ex dicen-
dis. Et hanc noſtram eandem differentiam
conſtituère eleganter citati per Puteum *in
deciſ.318. per totam* omnino videndam *lib.2.
fol. mihi 233.* vide nos infrà c.13. hac 4. p.à
princ. & per totum.ſequitur etiam Viucen-
tius Caroci. *tractatu de exceptio.exceptione 61.
ſub num.4.*
108 Et quòd exceſſus quilibet mandatæ exe-
cutionis ſit nullus,nulli, vel paucis dubium
eſſe poteſt. executor enim in exceſſu caret
poteſtate, caret mandato, & caret iuriſdi-
ctione; ſingulorum ſiquidem defectus eui-
denter reddunt actum nullum,& quòd exe-
cutore excedente limites commiſſionis ex-
ceſſus nullus ſit, pro notoria, & conſtanti
doctrina firmauit ipſe Abb.Panormit.*in d.c.
quoad conſultationem. num.26. ibi*, quem pro
contra opinione, nempe pro prima, citaui-
mus,vbi debet intelligi,vt loquatur in ordi-
nario exequente, non in executore delega-
to, vt *in d. n.26.* ſecutus Hoſtienſ. *ibi.* Idem
dicit Burri. ibi poſt gloſſam *à n.15.* facientes
argumentum, quòd quando executor exce-
109 dit, non eſt neceſſe appellare, quia actus eſt
nullus. ſi non excedit, non poteſt ex iuribus
vulgatis. cui reſpondetur prout nos ſurſum,
quod appellant ab exceſſu etiam ſi ſit nul-
lus,quia eſt vtile reſpectu ſuſpẽſionis, quam
appellatio cauſat. Idem affirmat Sigiſmund.
Eſcacia *de appell.quæſt.17.limi.11. ſub num.6.*
& executore excedẽte limites ſuæ commiſ-
ſionis,faciat illam nullam ipſo iure, & quòd
poſſit per viam tam appellationis, quàm per
viam nullitatis in iudicium proponi:iterum 110
tenet ipſe Ab.*conſ.3 Nitar colu.11. verſ. decimò
quæro lib.2.* eundem citans communem dicit
Cardi. Tuſcus *practi. conclu. tom.3. litera A.
concl.483.num.2.* & quòd ſit nullus executo- 111
ris exceſſus, Ozaſ *deciſ.Pedemon.34.num.6.*&
quòd omnis exceſſus mandatæ commiſſio-
nis ſit nullus, firmat eleganter Caſtellus à
Bobadilla, *in ſua politi.lib.2. cap.21. num.65.*
allegat ad id *c. venerabilis.de off. delega. c.cum
dilecta 22.de reſcript.* Pariſium *conſil.51. n.53.
& ſeqq.volu.4.* Tiberi. Decia.*in 1.tomo crimi.
lib.4.c.25.nu.3.* & quòd omne, quod ſit præ-
ter mandati formam,ſit nullum,adeò vt nec 112
valeat,vt valere poteſt;probat poſt alios Ant.
Grauat.*in addit ad praxim Veſtrij lib.5.cap.13.
ſub n.10.litera E* & eſt communis opinio, vt
ipſe affirmat poſt Curtium Iuniorem *conſil.
79.num.2.* & plus dicit eleganter Eſcobar *de
ratiocin.c.38. num. 8.* quòd executore exce-
dente modum ſuæ commiſſionis, cùm ex-
ceſſus ſit nullus, non tranſit in rem iudica- 113
tam,imò quocunque tempore poteſt exceſ-
ſus grauamen in iudicium deduci, & alle-
gati quod eſt originale mirabile dictum Bal.
*in l.ſicut proponis,ſub num.2.C.de executione rei
iudi.* & ſic formanda eſt vniuerſalis conclu-
ſio in hac materia: quòd exceſſus factus per
executorem, egredientem limites ſuæ com-
miſſionis,ſit ipſo iure nullus,quidquid dicat
Puteus *deciſ.318.in fin. lib 2.fol.410. ſuprà al-
legata.* quòd ſiue ordinarius, ſiue executor
ſit, qui excedat ordinem in exequendo, *d.§.
in venditione.* non adſit nullitas, ſed iniuſti-
tia, cùm geſta vltra poteſtatem, & iuriſdi-
ctionem ſint nulla ipſo iure, vt vltra citatos
probat poſt alios Iulius Cæſar Ruginel. *pra-
ctica quæſt.c.42 num.9.*
Suppoſito hoc, pro conſtanti dicendum 114
videbatur, quòd facultas agendi de nullita-
te exceſſus contra executionem, non duret
niſi vſque ad triginta annos, quia nullitas 115
ſententiæ eo tempore durat. Bart. *in l. data
opera. colu.14.n.9. C qui accuſa. non poſſ.* Salice.
in l. ſi præſes num. 6. C. quomo. & quando iud.
Cardin. Alexand. *in c.dilecto 63. q.15. princ.
ſub num.96.*& Fran. *quæſt.5.num.10.de appell.*
Rebuff.*tractatu de appella.art.1.glo.2.num.19.
tom.3.fol 485.* Vantius *in tractatu de nulli. ru-
bri quoties & intra quod tempus,&c.ſub num.8.
verſ.ſi verò nullitas.fol.383.* Marant.*de ordine
iudicio.6. p.actu 1.prin.num.154.fol.449.* Pa-
pienſ. *in forma appella. à ſententia differend. in
glo. fuiſſe & eſſe nullam. num. 5.fol.409.* Bart.
*in l.vnica num.1. in fin. concluſit vna eadémque
cauſa,* &c. quæ concluſio fallit in cauſis, in
quibus

116 quibus vertitur animæ periculum, quia in eis perpetuò agi de nullitate poteſt. Vantius, *vbi proximè ſub num.* 8. *verſ. quod remedium. fol.* 383. & Marant. *vbi ſurſum numer.* 154. ac propterea ſaltem & ad minus nullitatem exceſſus durare per 30. annos, dubium non eſt.

117 Sed quòd etiam perpetuò,& ſine præfinitione temporis, vltra dictos triginta annos nullitas hæc poſſit in iudicium quandocumque deduci, euidenter probatur. nam eo ipſo quòd executor excedit modum, ac fines mandatæ commiſſionis ſuæ; dicitur carere poteſtate, & in eo, in quo excedit,
118 mandatum (quod eſt ſtricti iuris) non habere, text. optimus *in d. l. quicunque C. de executoribus & exactoribus trib. lib.* 12. *c. cum dilecta de reſcrip. cap. P. & G. de off. delega.* cum aliis iuribus,& Doctoribus hactenus à num. 104. allegatis, qui promiſcuè loquuntur de procuratore excedente, mandatum, & de
119 executore ſeu commiſſario illud pariter excedente, vtrumque comprehendit ſub legibus mandati quoad exceſſum exequenris, cùm illius commiſſio verè mandatum ſit, *toto tit. ff. de off. eius cui mandata eſt iur.* cum infinitis aliis; & quòd mandatum ad litem, & mandatum iuriſdictiouis æquiparentur
120 & ſint ſimilia, & valeat propterea de vno ad alterum argumentum, probat text. *in l. & quia.* ibi, ſicut in reliquis cauſis.) *ff. de iuris. omni. iudi.* vbi Bald. Angel. & Paul. Caſtren. *cap. gratum. cap. relatum. de off. delegat. c. cum olim.* Abb. vbi Innocent. *de off. delegati.* latè proſequitur comprobans Euerard. *in locis legalibus, de mandato ad lites, ad mandatum*
121 *iuriſdictionis*, vbi quòd vtrunque mandatum eſt ſtricti iuris,& in eo non veniunt,niſi quæ ſint expreſſa.ac pariter mixtus executor,qui limites ſuæ commiſſionis mandatæ excedit in exceſſu, caret omnino iuriſdictione, & non eſt iudex, ſuperiùs latè probauimus à n. 56. cum pluribus ſequentibus.

Hinc ſuccedit regula, quòd nullitas pro-
122 ueniens ex defectu mandati (quia de eo non conſtat) quandocumque etiam poſt mille annos proponi poteſt voluit Bald. *in l.* 1. *C. de rebus alien. non alien. & l.* 2. *C. ſi ex falſis inſtru.* Curtius iunior *conſ.* 77. quem ſequitur Rot. vbi per Caſſiado. *deciſ.* 3. *de procurato.* & Sarner. *ſuper regul. de non indic. in compend. n.* 73. *fol.* 85. Vantius *de nullit. ſentent. tit. quoties*
123 *& inter quod tempus*, &c. *ſub num.* 8. ac pariter etiam idem dicitur de nullitate, prouenientte ex defectu iuriſdictionis. Angel. *in l.* 1. *C. quando prouo. non eſt neceſ.* Sigiſmun. Eſcacia *de appell. q.* 19. *rem.* 1. *concl.* 7. *ſub n* 3. Vantius *vbi proximè ſub d. n.* 8. & quòd huiuſmodi ex-
124 ceptiones non cenſeantur ab ſtatuto excluſæ, etiam ſi omnes exceptiones excludat, latè Vantius *de nullit. ex defectu iuriſd. & vnde*, &c. *num.* 4 vbi plures Marant. *de ord. iudi.* 6. *p. prin.* 17. *d. n.* 7. infinitos congerit videndus Padilla Meneſes *in l.* 1. *C. de iuris & facti ignor. num.* 31. & Couarr. *in practi. quaſt. c.* 25. *num.* 4. inde inferentes ad ius regium *ex l.* 2. *tit.* 15. *lib.* 3. *ordi.* qua diſponitur, vt de nullitate ſententiæ agi non poſſit vltra 60. dies, 125
vt ſi nullitas allegetur ex defectu iuriſdictionis, poſt illum terminum agi poſſe, & de mandato poſt plurimos videndus Vantius *de nulli. ex defectu manda.* &c. *num.* 2. Et ſic ſequitur euidenter, quòd huiuſmodi nullitas, ex exceſſu commiſſionis proueniens, cùm in ſe contineat defectum mandati, & poteſtatis,& defectum iuriſdictionis in mixto (quod eſt idem) ſaltim poſt dictos triginta annos etiam quandocumque, & omni tempore allegari, & proponi poſſit in iudicio.

His conuenit, quod dicit Abb. Panormi. 126
in conſ. 3. *Nitar. colum.* 11. *verſ. decimò quæro. lib.* 2. quem ad id referens ſequitur Cardin. Tuſcus *practi. conclu. tom.* 3. *concl.* 483. *num.* 2. quòd forma ſententiæ debet obſeruari per executorem, aliàs ſi à ſententia recedat, executio eſt nulla, & quòd nullitas hæc intentari poteſt quandocunque. facit etiam, quod eleganter dicit Eſcobar *tractatu de ratiociniis cap.* 38. *num.* 7. *&* 8. quòd quando iudex executor in commiſſione exceſſit, non currunt fatalia, quominus omni tempore 127
poſſit grauamen, & exceſſus allegari. quia huiuſmodi exceſſus numquam tranſit in rem iudicatam, quod eſt mirabile dictum, quod fuit originale Baldi *in l. ſi vt proponis. ſub numer.* 2. *C. de executione rei iudica.* quem etiam allegat Eſcobar *ibi.* quæ quidem opinio veriſſima mihi videtur,& tenenda.

Imò & in ſimplicibus attentatis, nonnulli affirmauerunt, nullo tempore ipſorum reuocationem præſcribi. Minſinge. *ſingula. obſer. cent.* 3. *deciſione* 66. Rota *deciſione* 2. *&* 5. *de reſtitu. ſpoli. in nouis*, & poſt Franchum dicit Marqueſ. *de commiſſ.* 1. *p. cap.* 29. *num.* 61. licèt *numer.* 62. poſt Tiraquell. *de vtroque retra.* §. 36. *gl.* 2. *num.* 3. *& ſeqq.* triginta annor. ſpatio præſcribi, licèt in multis caſibus ſit perpetua. vide multa, quæ 129
ad propoſitum conducunt, per Lancelot. *de attenta.* 3. *p. cap.* 23. *à num.* 61. *cum pluribus ſequentibus.* & ſi in ſimpliciter attentatis hoc voluêre Doctores prædicti, quid mirum, vt verum id firmemus in attentatis, prout eſt exceſſus executorum, vt alibi diximus, & vide num. 133.

128 Nunc quæri poteſt, an agenti de exceſſu, 130
& per conſequês de nullitate actus geſti per

executorem, pendente dicta exceſſus cauſa,
currat tempus ad appellandum à ſimplici
grauamine,caſu quo ipſe ſuccumbat,& non
adeſſe exceſſum,fuiſſet declararum. Pro cu-
ius reſolutione multa hinc inde poſſem in
medium protumpere, ſed breuiter arbitror,
interim terminum ad appellandum à ſim-
plici grauamine, non currere,ſed potiùs ſu-
131 ſpendi. Moueor eo validiſſimo fundamen-
to.etenim generaliter verum eſt, quòd agēti
de nullitate ſententiæ, non currit tempus
decem dierum ad appellandum ab eius in-
iuſtitia, quamuis agens ſuccumbat, dum-
modo calumniosè nullitas non intentetur,
aut ex cauſa euidenter improbabili. Cyn. *in
l.contra maiores* 16. *num.*7. *C. de inofficioſo teſt.*
Franch.*in c.dilecto* 63.*quæſt.*6. *num.*11. *de ap-
pellat.* Hippolyt. de Marſi.*ſingulari* 152. *ſuc-
cumbens* quem refert, & ſequitur The. Foſ-
ſan.*deciſ.*10.*inſtantis verſ.*8.*num.*10.& aduer-
ſus Guido. Papam & Lancelotum hanc ſe-
quitur opinionem Eſcacia *de appel. quæſt.*12.
*num.*169. & iterum *quæſt.*15. *ſub n.*91. *&* 98.
vbi *num.*95. poſt Ioann.de Amicis *conſ.*6. *ſa-
cro Regio à num.*29. *cum ſeqq. & ſub num.*35.
vbi de communi dicit, hanc doctrinam pro-
132 cedere in remedio nullitatis ex attentato
abſq; illa diſtinctione, an appellatio ſit com-
patibilis,vel incompatibilis.

133 Quæ omnia concurrunt in exceſſu,vt de
nullitate hactenus latè probauimus, de at-
tentatis; ſcilicet, vt exceſſus ſit attentatum;
de ſe patet, & tenet in terminis Rota teſte
Seraphino 10168. *tom.*2. & ex Felino, Ma-
ſcardo,Gratian. & Lanceloto diximus infrà
cap.14.verſ.quę conſideratio non extra rem.
num.157. & ſeqq. & de incompatibilitate
134 cum grauamine ſimplici, & iniuſtitia, eſt
text. *in l.ab executore.* vbi Doctores, *ff. de ap-
pellatio. l.*15. *tit.*23. *p.*3. & inferiùs hoc capite
latiùs apparebit, vt iudex ſuper exceſſu dū-
135 taxat aditus, non poteſt ſe intromittere,nec
cognoſcere de iniuſtitia, & ſimplici graua-
mine, à num.192 & c.4.num.38. & ſequen-
tibus. alias etiam elegantes doctrinas addu-
xi infrà cap.14 à num.207.cum ſequentibus.
ergo manifeſtè patet, vt pendente cauſa ex-
ceſſus, non currat terminus ad appellan-
dum à ſimplici grauamine, & executionis
iniuſtitia.

136 Quæ doctrina & ex eo comprobatur,
nam quando duæ dilationes ad aliquem
actum aſſignatæ, procedunt non ex eodem
fonte: ſed diuerſis reſpectibus; vna alteram
non confundit, ſed ſucceſſiuè proſunt, vna
poſt alteram finitam,hæc eſt mirabilis Baldi
doctrina *in l.ſi paulò ante ſi. C.de executione rei
iudi.*facit *l.*1.*§ largius tempus. & § ſed viden-
dum ff.de ſucceſſorio edicto* gl. & Doctores *in l.
emancipata C.de iuris & facti ignoran.* Oldral.
*conſ.*203.*factum tale eſt, collata fuit Eccleſia.
in* 2.*dubio.* & Ioan. And. *in additio.ad Specul.
in rub. de conceſſione preb. colu.*2. *verſ. item licèt
annus.*Bal.Angel.Paul.Caſtren. Alexan. (qui
id dicit ſingulare.)Corneus & Iſſ. *in l.licèt. C.
de iure delib.*& *ibi* Salicet. idem Bal.*in rub. C.
qui admitti. colu.*4. *verſ. ſextò quæritur.* Raph.
Cuma.Paul.Caſtren.qui dicit mirabile. Ale-
xan.& Franc. Areti. *in l. quamdiu prior. ff. de
acquir. heredita.* Paul. Caſtren. & Areti. *in l.
Panton.ille colu.*2. *verſ. in gl.*1. *hic colu.*3. *verſ.
extra gloſſ. eodem tit.* Raphaël Fulgo. *in l. vlt.
C.qui admitti.*Cepola *cautela* 167. ſecundùm
poſtremam computationem, incipit, *nota
auream cautelam,* vbi dicit ſingulare, & Ale-
xan.*conſ.* 89.*viſo puncto & inſtrumentis.colu.*2.
*verſ. nec obſtabit lib.*2. *& conſ. ſeq. colu* 2. *verſ.
nec ad hoc obſtat,* vbi dicit ſingulare,Corneus
*conſ.*70. *duo veniunt. colu.*3. *verſ. tamen licèt
filia. lib.*4. Iſſ. (qui & hoc quoque dicit ſin-
gulare) *in d.l.emancipata. ante ſi.& in l.*1.*colu.
penul.verſ. & pro iſta. C.qui admitti.*optimè &
latiſſimè proſequitur, plura exempla huius
doctrinæ, & mirabilia accumulans Tira-
quell. *de retractu conuentionali* §.1. *gl.*1. *&
vnica à num.*18. *cum ſeqq.* & iterum *à n.*61.
cum pluribus ſeqq. nam quæ origine, & reſpe- 137
ctibus ſunt diuerſa, eadem quoque ſunt &
proſecutione, & effectu, *l.nunquam ff. de pri-
uatis delict. l. ſi mater.* §.11. *&* §. *eadem. ff. de
exceptione rei iudi.* & quòd cauſa exceſſus, 138
& cauſa grauaminis ſint inter ſe diuerſę, latè
comprobatur infrà cap.4.ad fi.verſ. illud ta-
men ſingulare meminiſſe. à num.33. Itaque
opinor,vt pendente cauſa exceſſus per viam
querelæ, & nullitatis (quod idem eſt, quia
vtroque de nullitate agitur) non currat ter- 139
minus decem dierum ad appellādum à ſim-
plici grauamine. nam ſi pars grauata vſus
eſt appellatione ad reponendum exceſſus, 140
nullum dubium eſt, vt illam ſuo tempore
poſſit proſequi pro ſimplici grauamine,caſu
quo ſuccumbat in exceſſu, cùm iam à facto
per executorem appellauit, licèt ſub de-
monſtratione falſa.

Inſuper eſt aduertendum, quòd appella- 141
tioni interpoſitæ ab executore excedente,
per procuratorem non habentem ad idem
ſpeciale mandatum, deferendum non eſt,
tanquam minùs legitimè, minùs rectéque
propoſitæ;nec vim facere declarabitur, cùm
requiratur mandatū ſpecialiter indiuiduum
ad exceſſum executionis proponendū. quo-
niam appellans ab executore excedēte ſuc-
cumbens condemnatur in quinquaginta li-
bras. *l.ab executione C. quorum appell. non recip.*
cùm procurator non poteſt deteriorem con-
ditionem domini facere, propterea ſpeciale
requiritur,

requiritur, ita Bart. *in l.ſi procurator. ff. de or-*
dine indebiti.in 2.colu.verſ.per iſtum text. Feli.
in c.quoad conſultationem num.21. verſ.nota in-
ſuper perpetuò. de ſententia & re iudi. &Bene-
dic. de Vando *in eius reper. verſ. appellans ab*
executione exceſſiua ſi eſt procurator, &c. *fol.7.*
à tergo colu.3. Angel.Areti.*colu.4. in l. ab exe-*
cutore ff. de appella. Angel. *in §. præterea 2.*
colu.17. Et idem *in cauſa matri. inſti. de excep.*
Iſſ. *in l. procurator ff. de condictione indebiti.*
*colu.2.*Socin.*conſ.120.colu.3.& conſ.231.* De-
cius *in c.nouit. de appell.* proſequitur latè poſt
alios Roland. à Valle, qui dicit perpetuò in
praxi menti commendandum, tanquam ſin-
gulare *conſ.43. num.11. volu.1.* maximè cùm
142 generale verum ſit, quod etiam executio-
nem è re iudicata procurator ad litẽ (etiam
à qua emanauit) poſtulare non poteſt, niſi
ad id habeat ſpeciale mandatum. *l.procurator*
§.1.ff de procuratoribus.l. hoc iure.ff. de executio.
143 *l. vero procuratori ff. eodem.* ſi ope exceptionis
repellatur, aliàs bene poteſt intentare actio-
nem iudicati. *d. l.ſi procurator*, ibi, exceptio-
ne repelli debet, *&c.*) quod exactiſſimè opti-
miéque proſequitur poſt alios Roderi. Xuar.
in lec. l. poſt rem indicatam. verſ. quia ſuprà vi-
ſum eſt, per totum.fol.mihi 161.& eius additio-
nator Valdez *fol.135.* plures 5. ſcilicet, &
practicabiles limitationes ad id latè proſe-
quitur Xuarez *ibi*, quas per te vide. Puteus
deciſ.61.per totam.lib.1.

144 Vnum porrò neceſſarium eſt in hac ma-
teria, quòd in huiuſmodi appellatione ab
executore excedente, ſeu executione exceſ-
ſiua, debeat præcisè, exprimi, inſerique no-
minatim, & in ſpecie cauſa grauaminis, &
quantitas, nempe; quemadmodum excedit,
& in quo ſtet exceſſus, adeò vt aliàs appel-
latio non teneat, nec executor vim vllam
faciet, ſi huiuſmodi appellationi interiectæ
abſque expreſſione exceſſus, delationem
denegauerit. ita tenent Bart. *in l.ab executore*
ff. de appell.colu.2. Bal. *in l.ab executione 2. colu.*
C.quorum appell. Innocen. *in c ſuper eo. vlt. n.4.*
in verbo, taxatione, de ijs quæ vi metúſve cauſa
*fi.*idem Bal. *in l. terminatio.colu.4.num.17.verſ.*
pone quod.C.de fruct.& lit.expen. Ab. *in c.quoad*
conſultationem.num.33. & Feli.etiam *ibi n.19.*
& 18.de ſententia & re iudi. Philip. Fran. *in c.*
ſæpe 44.quæſt.12. num.59. de appell. Decius *in*
c. nouit.43. eodem tit. num.3. & 14. Nicel. *in*
tract.de concord.gloſſ. concor.6. fall.32. num.74.
*fol.194.*Ludoui.Roma.*conſ.41.* Auguſt. Bero.
*conſ.32.in cauſa.num.7.lib.3.*Lancelo.Robert.
de attenta 2. p. cap.12. limi.53. num.27. quòd
ad hoc vt hæc appellatio ratione exceſſus
valeat, debet cauſa exceſſus, & in quo con-
ſiſtat, exprimi, Rebuff. *in tract. de ſententia-*
rum executione art.7.gl.12. verſ. non valet
1.fol.357. optimè Roland. à Valle *conſ.43.*
*num.6.volu.1.*Socin. *conſ.54.n.9. volu.1.* Bel-
lamera *in c. conſtitutus num.31. & ſeq. de ap-*
pella. Cardin. *in c. quoad conſultationem. in fi.*
Immol. *in c. bonæ num.15.* vbi etiam Decius
*n.23.& 24.de appella.*Marqueſa. *de commi.1.p.*
cap.24.n.5. & ſeqq. qui omnes rationem red-
dunt elegantem, quòd cum contra appel- 145
lantem ab executore ſit præſumptio iuris,
cùm ſit regulariter prohibita appellatio, &
in vno ſit dumtaxat caſu ſpecialiter per-
miſſa, ſcilicet quando adeſt exceſſus, ideo
neceſſe eſt, vt appellans exprimat nomina-
tim cauſam in ſua appellatione, tanquam
eius intentionis præciſum fundamentum,
vt inde executor deducat, an iuſta ſit, &
an ſit deferendum ei necne, vt regulare eſt
in omnibus caſibus, in quibus appellatio
prohibita eſt, ſed permiſſa ex aliqua cauſa, 146
ſeu ratione dumtaxat, quia ea debet expri-
mi nominatim; quod validis fundamentis
probant ipſi Doctores, & ſic exprimenda eſt
de neceſſiate, ad hoc vt iudex ſciat an ap-
pellationi ſit deferendum, cui deferre non
debet, niſi cauſa exprimatur. quia cùm iu-
dex videt appellationem proponi cõtra for-
mam iuris communis, hoc eſt in caſu pro-
hibito, poteſt, & debet in dubio præſume-
re, eam non eſſe admittendam, cùm non vi-
deat eam interponi in caſu ſpecialiter per-
miſſo, & ideo quod eam vt friuolam debeat
reiicere. & præ cæteris Feli. *colu.10.verſ.opor-*
tet exprimi cauſam. in d.c.quoad conſultationem.
vbi etiam Ab. *num.31.* dicens, quòd ſi non 147
exprimatur cauſa, non debet executor ſu-
perſedere, ſed ad executionem procedere.
Sequitur Sigiſmund. Eſcacia *de appella.quæſt.*
17. limi.10.n.63. Roland. à Valle *d. conſ.43.*
volu.1.num.6. Marqueſ. *de commi. d.1.p.c.23.*
num.11. dicens quòd cauſa non expreſſa, vel
expreſſa, & narrata, tamen nulla exiſtente, 148
nec ſuſpenditur, nec retardatur executio,
& iterum *ibi num.975.ad fi.* dicit quòd cauſa
exceſſus erit exprimenda, vt ſecernatur, an 149
appellanti deneganda ſit appellatio, vel con-
cedenda audientia, ita Innocen. *in c. ad no-*
ſtram.per totum de appell. & in c. dilectus filius
cl.1.num.1.de reſcrip.& in c.ſuper eo, per totum,
de cohabitatione cler.& mul. Capella Tholoſa.
441. quia ius huic appellationi reſiſtit, *c. Ro-* 150
mana.& c.cùm ſit.de appel.in 6.& c. quoad con-
ſultationem, & cætera iura, vt notat Mar-
queſa. *vbi proximè*: non tamen hæc, ſcilicet,
cauſæ expreſſio eſt de ſubſtantia *eſſentiali* 151
appellationis, ita vt nulla ſit per *eius omiſ-*
ſionem, ſed dumtaxat ad hunc *effectum, vt*
iudex deliberet, an ſit *deferendum ei, cui*
ius reſiſ[illegible] Feli. & Roland. *vbi proximè,*
[illegible] ex a[illegible] *fo[illegible] d.c.333.* [illegible] *ſub*

Digitized by Google

*ſub num.*13. latè Vincent. Caroc. *in tract. de exceptionibus. exceptione* 44. *à numero* 88. *&* *num.*101.

Et adeò in ſpecie & nominatim, non in
genere requiritur expreſſa quãtitas, & qua-
litas grauaminis, ſeu exceſſus: vt minimè
ſufficiat, dicere appello, quia exceſſiſti à
152 commiſſione tua, ratione incertitudinis,
quod non ſufficit, quia expreſſio ſpecialis
requiritur. Ab. *in d. c. quoad conſultationem*
*num.*23. Marqueſa. *vbi proximè num.*12. Ro-
land. à Valle *d. conſ.*43. *ſub num.*6. & bene
etiam per Cardin. Tuſ. *practi. conclu. tom.*1.
153 *litera A. concl.*4010. *num.*24. nec etiam ſufficit
expreſſio in genere per relationem ad acta,
ſed nominatim. ita Eſcacia *vbi proximè d.*
*limi.*10. *num.* 60. Sequitur poſt alios Mar-
queſa. *d. c.*23. *num.*13. & eſt elegans Rotæ
deciſio 100. ex nouem. *num.* 18 *p.*1. *diuerſor.*
Carocius *vbi proximè.*

154 Illud tamen valde vtile; ſicut notabile,
inquirendum eſt: an huiuſmodi appellatio
ab executore excedente potens ſit, ad ſu-
ſpendendam, & retardandam executionem
in totum, an verò dumtaxat ſuſpendat ex-
ceſſum illum in hac parte dumtaxat, quem
nominatim expreſſit appellans, in quo Spe-
culator *in tit. de ſenten. executione* §. *nunc vi-*
*dendum. colu.*3. *verſ. ſed nunquid dicendum in*
totum. inquit, quòd ſi in appellatione ab exe-
cutore excedẽte exprimitur in quo modum
excedit, ita quòd cauſa expreſſa non con-
cernit totam executionem, ſed partem, in
155 illa dumtaxat ſuſpenditur executio, & in ea
tantùm ſuperſedere tenetur exequutor. ſe-
quitur Butrius *in c. quoad conſultationem. n.*17.
Immol. *num.*14. *verſ. numquid autem. de reiu-*
dic. Ab. eleganter *ibi num.*32. *&* 33. ſequutus
Anto. ſequitur Veſtrius *in praxi Roman. Cur.*
*lib.*7. *c.*3. *num.*12. *verſ. imò non defuerunt. fol.*
197. & idem *lib.*8. *c. vlt. ſub num.*17. *verſ. &*
licet. Marqueſa *in tract. de commi.* 1. *p. d. c.*23.
*ſub num.*73. & ſuperiùs *à n.*16. Cæſar Contat.
in repet. l. vni. C. ſi de momen. poſſ. fuer. appell. verſ.
*limita ratione exceſſus num.*19. *& num.*32. ea
nempe ratione (inquit ipſe Veſtrius *d. n.* 12.)
156 quia ſi in vno allegatur exceſſus, in cætero
ſupponitur non adeſſe, imò vnum repro-
bando cenſetur fateri & ratificari. *c. nonne de*
præſumptio. cum vulgatis, & ſic in non ex-
preſſo non cadit appellatio, quia non eſt ex-
ceſſus, nec conqueritur pars, nec exprimi-
157 tur cauſa eius nominatim, ac per cõſequens
nec appellatio poteſt ſuſpẽdere totam exe-
cutionẽ, ſed exceſſum tantùm, quibus poteſt
adaptari illa doctrina; quòd appellatio ab
158 vno articulo, non ſuſpendit iuriſdictionem
in tota cauſa non connexa, de qua & appel-
lans ab vna parte ſententiæ, quatenus contra
ſe facit, non impeditur iudex; quominus
alteram non appellatam poſſit executioni
committere, de quibus nos alibi latè 3. p.
c.15. ac propterea certum eſt, executorem
vim non facere ad vlteriorem executionem
procedentem ſuſpenſa parte exceſſus ex-
preſſi, & appellati, & ideo ſuprema tribu-
nalia, quando adita per viam violentiæ in
his caſibus, cùm de exceſſu ſibi conſtat per 159
inſpectionem proceſſus, ſolent ita concipere
decreta violentiæ, & declarare etiam nomi-
natim; nempe; executorem hoc illúdve fa-
cientem, ſeu non admittentem legitimam
talem exceptionem; excedere, deferat ap-
pellationi, & reponat, *&c.* & hoc iure vti-
mur. Pro quibus bene faciunt quæ diximus
ex Marqueſ. infrà cap.4. ad fi. quæ hîc repe-
te, ſcilicet à num.32. & ſeqq.

Quare pro hoc euitando, & ad effectum 160
ſuſpendendi totam executionem mediante
huiuſmodi appellatione, tradit pro cautela
Veſtrius *in praxi Romanæ Curiæ d. l.*7. *cap.*3.
*num.*12. *& d. l.*8. *cap fi. ſub num.*16. admonens
procuratores, ne ſe ad præfatas cauſas expri-
mendas in ſpecie attẽdent, ſed vtile eſſe, illas
in genere narrare, vt ſuperſedeatur in tota
executione, quia ratione incertitudinis ex
generica expreſſione orta, eſt ſuperſeden-
dum in totum; donec quãtum exceſſum ſit,
ex euentu futuro liqueat. hæc fuit opinio
Anton. de Butrio *in d. c. quoad conſultationem,*
& originalis Vberti, vt recitat Specula. *in*
tit. de executione ſent. §. *nunc videndum verſ. ſed*
nunquid.

Sed hæc cautela fraudulẽta eſt, cùm om- 161
ni iuris ratione, ac fundamento deſtituta ſit.
imò omnibus iuris regulis contraria, qua
quidem deſtruerentur ea omnia, quæ hacte-
nus dicta ſunt, nam ſi tãta iuris caterua huc-
vſque relata, à num. 144. vnanimiter com-
probante, appellationem ab executore ex-
cedente, vt queat ſuſtineri, & deferri; requi-
rere præcisè cauſam exceſſus exprimere,
nominatim in qualitate, & quantitate eius,
non in genere, ſed in ſpecie, nec per relatio-
nem ad acta, quod & ipſe pariter fatetur;
quomodo poterit proponi appellatio cum
expreſſione cauſæ in genere, & incertæ? imò
ſi tunc ipſa appellatio non admittitur, nec
defertur, quomodo poteſt ſuſpendere exe-
cutionem, non ſolùm in totum, ſed nec ad-
huc in parte? hanc eandem conſiderationem
contra Vbert. reperio apud Speculatorem
vbi ſuprà, vbi reſoluens quæſtionem hanc,
dicit, quòd cùm cauſa ſit in appellatione ex-
primenda, hæc quæſtio non habet dubium.
Sequitur & declarat Ab. *in d. c. quoad conſulta-*
*tionem num.*32. Feli. *ibi num.*19. *in fin.* & con-
tra Veſtriũ dicit Sigiſmund. Eſcacia *in tract.*
de

de appellat.q.17.limit.10.num.62.hoc idem te-
net Hier.Manſred.in tract de attent.p.8.n.32.
tom.5.fol.238. dicit erraſſe Veſtrium id di-
centem, & ex eod. Hiero.Manfred.reſert &
ſequitur Cæſar Barz. in deciſione Bononi.35.
Dominus num.10.Veſtrium etiam non ſequi-
tur Marqueſa.vbi proximè num.28.dum dicit
ibi, Veſtrij opinionem non procedere ita de
plano & abſolutè, ſed in vno tantùm caſu,
nempe quando appellatur ab exceſſiua ex-
penſarum taxatione, fructuum,damnorum,
&c. qui audiendus non eſt, tanquam ſine
162 fundamento, & ratione differentiæ, quæ
eſt ſalſa opinio ex ſupradictis, imo ipſe ſe
corrigere videtur inferiùs ſub numero 73.
abſolutè dicens, quòd non ſuſpendatur
executio in totum, ſed pro parte expreſſi
exceſſus tantùm, & ita tenendum eſt contra
Veſtrium.
163 Quemadmodum autem hic exceſſus ſit
probandus, diſpiciamus. in quo dicendum
venit, quòd cùm appellans ab exceſſu exe-
cutoris habeat contra ſe iuris præſumptio-
164 nem, non præſumatur exceſſus, niſi probe-
tur per appellantem, vt Rota Roma. rectè
animaduertit in deciſ.45. aliàs 346.num.10.ſi
appelletur.de appellatio. in nouis. Lancelo. Ro-
bert.de attenta.2.p.cap.12.limi.53.n.25.Roma.
conſ.41.n.1. poſt medium. alios citat Gratia. in
diſcepta.forenſ. c.333.ſub num.13.tom.2. Vin-
cent.Caroc.in tracta.de exceptio.exceptione 44.
num.87. & ideo debet conſtare euidenter
165 de huiuſmodi grauamine, & exceſſu, &
probabiliter, & veriſimiliter, vt aduertit
mirabiliter Rota Romana in deciſ. 100.
num.17.p.1. diuerſor. tradit Inno. in cap. in no-
ſtra. num.5. & ibi, de procurator. Bellamera
in cap. conſtitutis el 1. num.31. de appella.lib.6.
Immol.in cap. bona num.15. Decius à num.9.
& 24.de appell.Ruginel.in tract.de appella.§.2.
c.3.à num.180. Ceuall.in contracommu. opinio.
q.897.n.932.tom.4.Gratia.in diſceptatio.foren.
c.333.n.13.ad fi.tom.2. Marqueſa. de commiſſ.
1.p.c.24.n.5. qui quidem n.9. bene aduertit,
quòd ſignatura iuſtitiæ,ad obuiandum frau-
166 dibus, quæ fierent in expreſſione cauſarum,
fingendo exceſſus, vt executio ſuſpendatur,
& ſubterfugiendæ eius cauſa, non ſolet ſta-
re aſſertioni partis, nec de facile illi credere,
de exceſſu executionis, ſed vult aliquid gu-
ſtare de grauamine, anteaquam committat
cauſam appellationis ſuſpenſiuæ, nec ex ſola
ſuſpicione illa reſcribere, aſſolet alteri iu-
dici cum facultate inhibendi executori, Fe-
lin. in c. dilectus filius num.14. de reſcrip. &
Rota in d.deciſ.45.aliàs 50.num.2.in nouis. ita
pariter cenſuit eadem Rota. Roma. coram
Domino Robuſterio in vna Reginen. Sanct.
Tho.Lunæ 10.Decemb.1576.quæ eſt deciſ.
100.n.17.& ſeq.1.p. diuerſor. Doctorum, notat
etiam Ruginel.vbi proximè n.181. Gratianus
vbi ſuprà n.16.
Exceſſus igitur executoris probatur ex 167
eiſdem actibus, & proceſſu ab eo geſto, ac
ſimul per inſpectionem commiſſionis ſuæ.
nam ex quo conqueritur pars, ipſum ex-
ceſſiſſe eius limites ad aliud procedentem
in commiſſione minimè contentum, dire-
ctus eſt iſte probationis modus, vt doloſa
executoris iniquitas appareat, quoniã quan-
do iudicis dolus inter procedendum, & ini- 168
quitas arguitur, idem proceſſus, eadémque
acta ab eo geſta, inſpicienda ſunt, vt is,atque
iniuria detegatur concludenter, iſta eſt Bar.
doctrina in l. ſocietatem.§. arbitrorum. n.26. ff.
pro ſocio. Ab.conſ.2.lib.1. Butriga. conſ.24.colu.
5.Salicet.in l.cum antea.colu. penult.verſ quæro
8.C.de arbitris.Alex.conſ.101.in fi.lib.2. Orian.
in tract. de arbitr. colu.4. Men.in tract. de arbi.
iudi.lib.1.q.72.vbi adducit fundamẽta,& fa-
ciunt,quæ nos diximus p.1.c.2.verſ. nullum
igitur humana. à n.100. quòd violentia iu-
dicis Eccleſiaſtici in deneganda appellatio-
nis delatione, ex eiſdem actis detegenda ſit,
nõ aliter, cùm huiuſmodi probatio ex actis,
ſit euidens, & notoria. & in hunc ſenſum
intelligo text.& gl.in l.ſi contra C.de executor.
& exactor. lib. 12. ibi, ſi probetur obnoxius
executor.)inquit gl.verbo,ſi probetur ipſo facto.
quaſi dicat, id eſt,ex ipſis actis, quorum pro-
ceſſu exceſſit, vt ex eiſdem actis obnoxius
probetur. Et in noſtris terminis alia adduxi
infrà,cap.12. à n.58. vbi tractaui de proban-
do exceſſu reſultante ex mala ſententiæ in-
terpretatione facta per executorem.
Inſuper euidentiùs probatur, quoniam 169
quando executor excedit limites, & fines
mandati (quod eſt ſtricti iuris) in eo quod
exceſſit, dicimus; non habere mandatum,
non habere poteſtatem, non eſſe iudicem,
nec executorem (vt latè ſuperiùs probaui-
mus à num.56.) quæ negatiua probanda eſt
ex ipſius commiſſionis,& mandati, ac acto-
rum inſpectione, nam negatiua coarctata
ad certam ſcripturam, eſt probabilis per in-
ſpectionem oculorum. nam id, quod non 170
reperitur in ea, & in actis, nec in proceſſu,
præſumitur, ac fingitur non factum, nec
adeſſe. bonus text. in cap. cum ad ſedem.de re-
ſtitutione ſpolia. c.1. de litis conteſtatione. l. fi.C.
de rebus creditis. vbi quòd legata non fuerunt 171
mandata, & relicta,probatur ex facie, & in-
ſpectione teſtamenti, vbi Doctores, Decius
conſ. 426. proponitur. colu. fin. lib.3. & meliùs
conſ. 483. pro reſolutione. colu. 2. in prin. lib.4.
Alexan.conſ.120. ſcripſit colu.9. verſ. præterea.
lib.4. Felin. in cap.illud. in fi. de præſumptio. &
in cap. ſicuti colu.15. verſ. & ita putaui.de re iu-
dica.

dica. Caſſiador. *deciſ.* 8. *n.* 2. *ſuper regulis.* Opti-
mè Vantius *in tract. de nulli. ſententi. tit. à quo,*
& quibus modis, &c. *à num.* 12. *cum ſeq.* & ite-
rum *de inhabili. ſeu defectu mandati,* &c. *n.* 62.
& ſuprà, vbi poſt alios, quod hæc negatiua,
172 aliquem non eſſe talem, prout aſſeritur; pro-
batur per inſpectionem actorum, & eo ipſo
quòd ibi non apparet eum eſſe talem. & in
terminis, quòd in iudiciis, priuilegiis, & ſi-
173 milibus non reperitur expreſsè conceſſum,
prohibitum cenſeatur, tenet Petrus de An-
cara *in conſ.* 207. *in q. colu.* 2. Angel. *conſ.* 138.
viſis colu. 2. Angel. *conſ.* 138. Vantius *de nulli.*
174 *ex defectu iuris delega. n* 91. nec commiſſio
præſumitur, niſi quatenus de ea conſtet. gl.
penult. *in clem. ſi. de off. ordina.* Lapus *alleg.* 55.
in 2. *colu. circa ſi.*

175 Et hinc etiam eſt ad noſtrum propoſi-
tum, quòd hoc, ſcilicet, quem non habere
mandatum, vel non fuiſſe datam poteſta-
tem iudicandi, vel non fuiſſe ordinem iuris
ſeruatum, & non fuiſſe quemque citatum;
probari omnia per inſpectionem actorum,
& proceſſus eiuſdem cauſæ, & ad eam per-
tinentium, ita docuit Bart. *in l.* 2. *C. de errore*
aduocatorum, & in l. ij qui ad ciuilia. C. de appell.
& in l. 1. *ff ſi tutor vel curator appellauerit.* Bald.
in l. ſi contra C. de appellatio. Iſſ. *in l.* 4. §. *con-*
demnatum. colu. 2. *ff. de re iudi.* Ab. poſt Ioan.
Andreã. *circa ſi. in d. c. ad ſedem, & in c. quoniam*
contra. ſuper vlt. gl. vbi Feli. *colu.* 15. *verſ. li-*
mita vno modo. & Ioan. Andr. poſt Speculat.
in tit. de ſent. § *vt autem. in verbo, & quoſdam.*
Vantius *de nulli. ſententiarum. tit. à quo & qui-*
176 *bus modis*, &c. *num.* 18. quia quod non ap-
paret in eis, dicitur non adeſſe. Afflict. *deciſ.*
43. *num.* 5. & præmiſſa tenet Alexa. *conſ.* 59.
viſo tit. colu. 5. *num.* 17. *lib.* 4. *& conſ.* 55. *quoniam.*
colu. 2. *& conſ.* 105. *ponderatis colu.* 2. *lib.* 5. Ab.
conſ. 92. *Chriſti nomine volu.* 1. cum aliis. de
quibus per Decium *conſ.* 438. *pro reſolutione*
num. 6. & Bart. *in conſ.* 98. *apparet, in ſi.* & Mar.
de Fano *in tract. de probanda negatiua tom.* 3.
Corneus *conſ penult. lib.* 1.

177 Nec ideo pro mandato præſumitur, niſi
quatenus ex eius inſpectione apparet. Bal.
in c. ex parte. num. 13. *de reſcrip.* optimè Alex.
conſ. 6. *num.* 4. *lib.* 4. cum aliis adductis per
Cephal. *conſ.* 338. *num.* 14. *cum ſeqq.* quamob-
178 rem mandatum regulariter debet exhiberi.
Innocent. *in c. cùm in iure. de off. de lega.* Guido
Papæ *conſ.* 84. *num.* 1. Franciſcus Manti. *in*
tract. de contractis. lib. 7. *tit.* 4 *à num.* 2. *tom.* 1. vl-
tra modò citandos. ergo ſequitur euidenter,
quòd exceſſus commiſſionis, & mandati,
debeat probari per inſpectionem ipſius mã-
dati, & commiſſionis, an habeat exequutor
poteſtatem ad id, quod exceſſus dicitur,
quia cùm hic exceſſus, hæc vetita temeraria
audacia, hic dolus, & iniquitas executoris
excedentis, opponatur directò eius manda-
tæ commiſſioni, iuxta hanc exceſſus appo-
ſitus clariùs apparebit, quia oppoſitum iux- 179
ta ſe poſitum clariùs eluceſcit. & quem-
admodum macula faciei claro ſpeculo, cui
opponitur, monſtratur, ita actus, qui exceſ-
ſus prætenditur, metitus, adæquatus, & com- 180
paratus commiſſioni, meliùs cognoſcetur,
& commodiùs detegetur, quod comprobat
illud Sancti Gregorij Papæ *lib* 2. *moralium*
cap. 1. in hæc; Scriptura ſacramentis, oculis 181
quaſi quoddam ſpeculum opponitur, vt
interna noſtra facies in ipſa videatur, ibi
enim fœda, ibi pulchra noſtra cognoſcimus,
ibi ſentimus, quantum proficimus, ibi à pro-
fectu quàm longè diſtamus. Hæc ille.

Et ad hoc vt quanta ſit poteſtas executo- 182
ris mandata, cõmiſſio legitimè, ac in forma
probanti exhibenda eſt, & de ea executor
docere, probat text. *in c. cum in iure.* vbi gl.
& ſcribentes omnes *de off. delega. l. vni. C. de*
manda. prin. cum aliis, de quibus per Alexan.
conſ. 17. *videretur. lib.* 7. *& conſ.* 211. *in ſi. lib.* 2.
& optimè in propoſito Vantius *de nulli. ex*
defectu iuris, & vnde, &c. *fol.* 232. *num.* 28.
nam quia cùm poteſtas executoris pendeat 183
à deputatione, ſicut poteſtas procuratoris
pendet à mandato, ideo inſpicienda eſſe
verba deputationis, dicit Petrus de Ancara.
conſ. 84. Domi. Azolina *in prin. quaſtionum,*
referens ſequitur Cardinal. Tuſcus *practicar.*
conclu. tom. 3. *litera E. concl.* 500 *num.* 1 facit
optimus text. *in l. vt reſponſum. C. de tranſact.*
text. *in c porrò de priuil.* quòd tenor, & forma
commiſſionis debet in ſpecie obſeruari, vt 184
cognoſcatur poteſtas executoris, per Bart.
in l. 1. *C. locati.* tenent Auenda. *de exec. p.* 1.
cap. 1. *n.* 3. *in ſi.* vide quæ latè ſurſum à n. 36.

Quod quidem ita quotidie practicamus 185
in ſupremis tribunalibus, ad quæ recurritur
per viam exceſſus trahentibus ad ſe proceſ-
ſus, & commiſſiones originales, ex quibus
detegitur, ac declaratur exceſſus, & nihil
mirum; quoniam, quæ de facto fiunt, & fa-
cto, ac de facili, poſito ordine iudiciario 186
reponere, & reſcindere ius eſt, gl. *in l. ſi mi-*
nor. in prin. ff. de euictioni. cũ aliis adductis in-
frà hoc c. ad ſi. quod quidem minúſque du-
bium continet, quando ab executore Eccle-
ſiaſtico ſiue Apoſtolico, ſiue ordinarij exce-
dente appellatio hæc proponitur, ac pro de-
latione eius recurritur ad ſupremum præto- 187
rium Regium pro tollenda violentia, quia
exceſſus ad iuſtificandam appellationem, ex
eiſdem actis coram executore geſtis, ac eius
commiſſione detegendus eſt, quod dubitat
nemo. & hoc iure vtimur. & probaui ſuprà
1. p. c. 2. à n. 95. cum multis ſequentibus.

Alij

Alij autem exceſſus ſeparati ab execu-
188 tione,& negotio ptin.queunt per teſtes probari, vt homicidium, barataria,vel aliud crimen,vel etiam illi, qui ex actis non poſſunt
1 apparere, licèt negotium contingant, per illos probantur.ſed hoc prouenit per viã querelæ adito ſuperiore, & oblata informatione, ſed interim nec ſuſpendit executionem, nec poteſt. tum quia nihil de exceſſu con-
189 ſtat, nec etiam præſumptiuè, cùm debeat euidenter conſtare, tum quia querela non operatur ſuſpẽſionem(vt ſuperiùs diximus.) quòd autem hi exceſſus per teſtes probentur,eſt Bobadilla vidẽdus *in politi.lib.2.c.21.à num.* 109.*& ſequentibus*,vbi paſſim,licèt obiter, de hoc meminit,dummodo in continẽti probetur, iuxta ea, quæ nos latè adduximus lib.3. cap.9. à ptin.ad effectum ſuſpendendi.

Quoties autem ab exceſſu licebit appel-
190 lare; nunc tractemus, in quo omnium eſt ſcribẽtium concors,ac receptiſſima concluſio; vt ab exceſſu non niſi ſemel appellandum ſit, nec ſecundæ appellationi deferendum, Areti.*in l.ab executore ff. de appell.* Feli. *in c. quoad conſultationem n.* 20. *verſ. nihilominus primam opinionem, de ſententia, & re iudi.* Decius *in c.nouit.*43.*n.*15.*de appella.* Auguſti. Beroi.*conſ.*32.*in cauſa n.*7.*lib.*3.Lancelo. Robert.*in tract.de attenta.*2.*p.c.*12.*limi.*53. *n.*26. Niecll.*in tract.de cõcord.gloſſ.concord.*6.*fall.*32. *n.*74.*in fi.fol.*194.Veſtrius *in praxi Roma.curiæ lib.*7.*c.*3. *ſub n.* 12. *verſ. imò ibi admoneo tamen fol.* 192.aliis allegans Marqueſa.*de omiſſio.*1.*p. cap.*24 *ſub n.*5. Rebuf. *in tract.de ſenten.execu. art.*17.*gl.*12 *n.*20.*tom.*1.*fol.*377.Vincent.Caroc. *in tract.de excepti. exceptione* 44 *num.*89. & pro quo etiam bene facit Bulla Pij IV. reformationis ſignaturæ edita anno 1562. Kal. Ianuarij in illis verbis: quódque ab exceſſiua taxatione expenſatum ſemel tantùm appellatio committatur, & duæ ſententiæ habeant vim trium, *&c.*) cuius meminit Sigiſmund.Eſcac.*in tract.de appell.q.*17.*limi.*10. *ſub n.*69.eam reddit rationem Marqueſa.*loco*
191 *citato*, quia appellãs ab exceſſu præſumptionem habet iuris contra ſe, quòd illi penitus reſiſtit, cùm illi opponatur, & ſic reſtringit poteſtatem appellandi, ne fructum conſequatur ex eo,quod nixus ſtitit impugnare.

Sed melior ac probabilior mihi ratio vi-
192 detur illa,quoniã confirmatio ſuperioris declarantis nõ adeſſe exceſſum, non eſt præiudiciũ perpetuum, ſed reparabile per iudiciũ aliud, ſcilicet per viam grauaminis ſimplicis, inter cætera grauamina ſimplicia, & iniuſtitias factas ab executore in exequendo poſt perfectam executionem deducendas, & à quibus appellatur, ad defectum reuocandi executionem proſequendas, quia licèt declaretur non fuiſſe exceſſum, non tamen negatur,eſſe grauamen, & iniuſtitiam, 193
cùm non valeat;ſiquidem argumentum,non eſt exceſſus,ergo non eſt grauamen ſimplex, & iniuſtitia (vt ſuprà latè à n. 76. dixi) quia exceſſus eſt grauamen qualificatum, & ſuper qualitate cognitio, & appellatio, & declaratio, facta fuit, de qua tantùm interim, 194
pendente executione,diſceptari, & appellari, poteſt, non de ſimplicibus aliis grauaminibus, à quibus appellans nondum perfecta executione, nec auditur, nec de eius appellatione cognoſcitur, ſed reſeruatur in tempus perfectæ,& finitæ executionis,quæ tunc non antea examinantur, ad reuocandam 195
executionem factam,vel confirmandam,ſed de exceſſu tantùm. text.eſt expreſſus *in l. ab execut.*vbi Doctores *ff.de appell.*ibi,ita tamen, vt in cauſa appellationis reddẽdæ hoc ſolùm quæratur, an iure intetpretatũ ſit,*&c.*) concordat *l.*15.*tit.*23.*p.*3.& vtrobique Doctores, de quo nos latiùs infrà c. ſeq. prope finem à n.38.& c.14.à n.207.cum ſequentibus. quibus locis plura adduximus ad propoſitum.

Et ſic ſuccumbenti non præcluditur via, quominus poſſit alio remedio ſimplicis gra- 196
uaminis, & iniuſtitiæ ius ſuum deducere. nec ei obſtabit rei iudicatæ exceptio, quia non eſt eadem cauſa,ſed omnino diuerſa, & aliud tunc petitur, aliud nunc,*l.ſi mater.* §. *ſi quis autem l.& an eadem.& l.ſi. cum aliis.ff. de except.rei iudi.*bonus text.ad propoſitum *in l. ſi mater.*§.*ſi quis iter.*iuncta gl.magna *ff.eod.*ac propterea ab exceſſu vnica tantùm permittitur appellatio. quare ſi ſecundæ emiſſæ ab exceſſu iudex non detulerit,vim nullam facere declarabitur in ſenatu,quia illi non parat rei iudicatæ præiudicium.

Quod ex eo etiam bene probatur: quoniam quãdo formatur inquiſitio cum aliqua 197
qualitate,quæ non probatur,puta: ſit inquiſitio de vulnere cum cicatrice,probatur vulnus, ſed non cicatrix, cùm tunc non poſſit ſequi condemnatio pro vulnere tantùm, ſed abſolutio ab obſeruatione iudicij, & poteſt iterum de ſimplici delicto inquiri denuo;ita probat text. *in l. in delictis.* §. *ſi detracta ff. de noxali.* vbi Bart.& Doctores,pro qua doctrina, & in eius cõfirmationem congeſſit. Proſper.Fari.*in pract.cri.tom.*1.*q.*1.*à n.*23 *cum multis ſequentibus*, plus quinquaginta Doctores antiquos, & modernos, dicens,ſe non audere recedere ab hac concluſione, quæ non ſolùm communis eſt: ſed magis communis, teſtantibus pluribus ab eo citatis. Et ſic ſi non conſtat de exceſſu, ſeu qualitate grauaminis,grauamen ſimplex reſeruatum remanet,ſuo loco & tempore deducendum.

Exemplo res fiet manifeſta,commiſſa fuit 198
execu-

executio ſentétię cum fructibus liquidandis ſecundùm ſuum valorem. ego conqueſtus ſum de executore minùs liquidaſſe fructus, quàm erat vetus eorũ valor, dixi ipſum exceſſiſſe, & ab hoc grauamine, tanquam ab exceſſu appellaui, iudex cognoſcens hoc caſu nullum eſſe exceſſum, ita declarauit, eùm intra limites commiſſionis cognouiſſet executor: quis me prohibet, poſtmodum in cauſa executionis hoc grauamen deducere in vim ſimplicis grauaminis, & ſi me grauatum in æſtimatione cenſeo, inter cæteras iniuſtitias executionis peracta executione, hanc perſequi? nullus certè. & comprobatur num.200.& ſeqq.

199 (Quid autem è contrario, quando priùs ſimpliciter appellans egit de ſimplici grauamine,& iniuſtitia,& ſic omiſſa qualitate exceſſus, ſuccũbens; an poterit poſtea iterum ſuper exceſſu agere,& in iudicium deducere aliquo ex iis remediis, qua contra exceſſum ſuperiùs aſcripſimus, videbimus in fine huius capituli.) in noſtro autẽ ſuperiori caſu, de quo loquimur, exceptio rei iudicatæ non poteſt obſtare ſemel in exceſſu ſuccumbẽti, vlteriùs de ſimplici grauamine executoris agere volenti, prout vlteriùs comprobatur.

200 Pro quo etiam facit, quòd abſolutus ex vna cauſa, poteſt ex alia conuẽtus condemnari. *l.2.& l. ſi mater §. eandem. ff. de excep. rei iudi.* vbi qui egit non impleta conditione, poteſt iterum agere poſt implementum, nec obſtabit ſibi exceptio rei iudi. & qui fuit per
201 iudicem repulſus, quia ineptam propoſuerat actionem, iterum agens apta actione non remouetur exceptione rei iudi. quia ceſſat cauſa repulſæ. optimè Petrus Surd. *conſ.268. n.29.tom.2.* multa cumulat Tiraq. *de retract. lign.§.8.gl.7.n.3.& 4. & in tract. ceſſante cauſa 1.p.n.21.& n.232.* igitur ſi iſte poſuit ſimplex
202 grauamen ineptè, dicens illud exceſſum, & ante tempus, ſcilicet durante ſententiæ executione, & propterea fuerit repulſus, non impedietur poſtmodum veniente tempore peractæ nempe executionis, vt ſimplex grauamen iterum deducere,& proponere.

203 Et quia ad hoc vt obſtet rei iudicatæ exceptio, debet concurrere immediata eadem cauſa agendi, nec ſufficit, quòd eadem ſit, ſed mediante aliquo, vt per text. *in l. an eadem. § qui cum partem de exceptione rei iud.* vbi gl. *in 1.ſolut.* & Raphaël Cuma. *ibi*, tenet Petrus Surd. *deciſ.106.n.ſi.* fuit enim actum de grauamine, quatenus excedebat commiſſionem,& ſic exceſſu mediatè, ſicque agens de ſimplici grauamine non immediatè ean-
204 dem cauſam proponit. & quia exceptio rei iudicatę debet euidenter conſtare, ad hoc vt obſtet *l. ſi inter me ff. de re iudi. l. quod in diem §.ſi rationem ff. de compenſatio.* per quę iura voluit Paul. de Caſtro *in conſ.62.colu.2.lib.4.* Petrus Surdus *deciſ.260.n.3.* Mieres *de maiorat. 4.p q.14.n.88.in nouiori impreſſione.*

Quod cõprobatur, etenim ſententia lata 205
in iudicio, in quo duæ actiones competunt actori ex eodem facto, ſi contra eum fertur ſententia in vna actione, non nocet in alia. Areti. *conſ.137. in ſi.* Cardinal. Tuſc. *practi.*
tom.7. litera S. concl.126. n.100. etiamſi adſit 206
cõformitas aliqua cum alia actione diuerſa, latiſſimè Socin. *conſ.18.num.44.lib.1.* Decius *conſ.96.* plenè Caſtren. *conſ.305. lib.1.* pleniùs Æguid. Bellamet. *conſ.18.n.5.& 7.* Tuſcus *vbi proximè*, & iterum exactè idem Tuſ. *litera R.*
concl.268.n.12.& 43.tom.6. quam doctrinam 207
intellige, quãdo plures actiones competunt ex eodem facto, ex diuerſa tamẽ cauſa,& reſpectibus. quia tunc vna electa non tollitur altera: ſecus quando ex eadem cauſa, latè Petrus Surd. *conſ.139.à n.6.tom.1.* Anto. Gabriel *commu. opinio. lib.2. tit. de actionibus concl. 2. limi.3.n.17.* prout accidit in exceſſu, qui eſt diuerſus ab executione, & eius iniuſtitia. Vnum ſiquidẽ ſupponit defectum poteſta-
tis & iuriſdictionis,& concludit nullitatem; 208
aliud verò poteſtatem,& iuriſdictionem, ſeu cõmiſſionem ſupponit,& validitatem actus, ſeu executionis. concludit tamen in grauamine, & iniuſtitia, de qua interim pendente executione non poteſt agi, nec iudex de exceſſu cognoſcens, de iniuſtitia poteſt ſe intromittere (vt n.192. & ſeqq. ſæpe dictum eſt, præcipuè quæ dicta ſunt c. ſequen. ad ſi. vbi multa coniecimus quòd cauſa exceſſus eſt diſtincta, & ſeparata à cauſa executionis)
ideo iudex ad quem eſt appellatum à graua- 209
mine exceſſiuo, non poteſt ſe intromittere in executione, & cauſa principali, ſed an exceſſus adeſt, vel non, prout latè ibi videre poteris à n.38.& ſeqq. ſed an pendente iudicio ſuper exceſſu currat tempus ad appellandum à ſimplici grauamine, dixi ſuprà, à num.130.& ſeqq.

Sed ſtat difficultas an hæc cõcluſio, quòd 210
ſemel tantùm, non ſecundò liceat ab exceſſu appellari, intelligatur reſpectu vnius partis dumtaxat, an etiam reſpectu vtriuſque, ita vt ſi vna appellauit ſemel ab exceſſu, altera pars non queat, nec ſemel etiam appellare à ſententia ſecunda contra ſe lata, reuocatoria prioris executoris. in quo iure illud verum eſſe arbitror, vt hæc prohibitio ſecundò appellandi, intelligatur reſpectu vnius partis: ita vt quælibet ſemel appellare poſſit, non ampliùs, & vnicuique earum ſemel appellare, permiſſum ſit. ſicque duæ poſſunt interuenire appellationes, à quali-
bet parte vnica, quod probatur. quia titulus, 211

ne

ne liceat in vna eadémque cauſa tertiò prouocare, intelligitur ab vna parte, nam quælibet poteſt interponere duas appellationes, ita quòd aliquando quatuor dentur in cauſa, declarat Bart. *in l. vni. in fi. C. ne li. ter. prouo.* Cardin. *in cle. fi. de appella.* Abb. *in cap. ſua nobis de appella.* & nos exactè ſuprà lib. 3. cap. 17. de tribus conformibus. ergo pariter in noſtrò caſu, vt prohibitio ſecundæ appellationis intelligatur reſpectu vnius partis, ita vt altera poſſit, etiam ſemel appellare à ſecunda reuocatoria contra ſe lata.

212 Et ex hoc fundamento magis in noſtris terminis infert Decius *in d.c. ſua nobis num. 7. de appellatio.* quòd quando ſtatuto prohibetur, ne liceat ſecundò, ſed ſemel dumtaxat appellari, poteſt hoc modo, dari duas appellationes, ſcilicet, à qualibet parte vnica. idem etiam affirmat *in verſ. 49. colu. 1.* Socin. *in conſ. 39. numer. 16. volum. 4.* & idem dicit Guido Papæ *in ſupplicatione in quæſt. 345.* aſſerens, quòd vbi interdicta eſt bina ſuppli-
213 catio, intelligitur ſtatutum, quando interponitur ab eadem parte, at ſecus ſi quando à diuerſis, quia vtraque poteſt ſemel ſupplicare, quos omnes ſequitur referens Petrus Surd. *conſ. 163. num. 1. 2. & 3. tomo 2.* ergo euidenter probatur in noſtro caſu eadem determinatio, vt vtrique parti ſemel appellare liceat ab exceſſu, & non ampliùs.

Et probatur etiam ex eo, quod dicit Ve-
214 ſtrius *in praxi Roma. Curiæ lib. 7. c. 3. ſub n. 12.* quòd duæ conformes faciunt rem iudicatam in exceſſu à liquidatione, quod probatur in d. Bulla Pij IV. ſuprà adducta, quæ diſponit *ibi*, ab exceſſiua expenſarum taxatione ſemel tantùm appellatio committatur, duæ ſententiæ habeant vim trium, *&c.*) ergo ſi permittuntur duæ conformes, neceſſariò ſequi debet, vt permittatur alteri parti alia, & vnica appellatio. nam poteſt eſſe, quòd appellans ab exceſſiuo grauamine, in gradu appellationis exceſſus reponi, mandetur, & ſic quælibet pars habet pro ſe vnicam ſententiam dumtaxat. ſi autem duæ faciunt hoc caſu rem iudicatam, præciſè altera pars
215 in cuius fauorem exceſſerat executor, appellet ab hac ſecunda reuocatoria exceſſus, vt tertia ſiue confirmet primam, ſiue ſecundam, duas conformes faciat, & ſic in duabus ſententiis conformibus poſſunt dati duæ appellationes, & tres ſententiæ, quemadmodum in caſu *l. vni. & rubr. C. ne liceat tertiò prouocare. & clem. 1. de ſententia & re iud.* quia poſſunt dari quatuor appellationes & quinque ſententiæ, vt latè nos diximus ſuprà lib. 3. c. de appella. à tribus conformibus cap. 16.

Pro quo facit etiam, quod dicit Speculator *in tit. de appella. §. quoties. in fi. num. 6. verſ. item licet regulariter. lib. 2. fol. 193.* quòd cùm à ſententia Epiſcopi ſemel tantùm liceat appellare, & non bis, ſi huiuſmodi ſen- 216
tentia fuit confirmata à iudice appellationis, non licebit tunc, vlteriùs appellare. ergo requiritur quòd confirmetur prima. & ſic quòd appellans habeat contra ſe duas conformes, vt vlteriùs in cauſa non appelletur. vt ſecus ſit, quando non confirmatur prima; quia tunc requiritur, vt ab ea appellet pars altera, vt adeſſe poſſint duæ conformes.

Pro quo bene facit adducta à Petro Surdo doctrina *vbi proximè d. conſ. 163. n. 12.* facit etiã eleganter, quod dixit Soci. *in d. conſ. 39. n. 14. lib. 4.* quòd ſtatutum diſponens non poſſe, in aliqua cauſa niſi ſemel appellari; debeat intelligi, vt ab eadem parte non poſſit bis appellari, ſed ſolùm ſemel. ſecus eſt quoad vtramque partem, quia poterit bis appellari, cùm vtrique ſemel liceat, quod per diuerſum modum *d. num. 14.* declarauit, nempe præfatum ſtatutum intelligi debere; quando ſententia lata in cauſſa appellationis fuerit 217
confirmatoria primæ, non autem quando fuit diuerſa, aut contraria, quod eſt mirabilis doctrina ad noſtrum propoſitum. Soci. ad idem referens ſequitur Eſcacia *de appella. q. 17. limi. 1. num. 43. ad fi.*

Sed inter has duas appellationes differentiam conſtituendam arbitror, vt prior appel- 218
latio, ſcilicet, ab executore excedente, habeat effectum ſuſpenſiuum ex ſuprà probatis à num. 92. & à num. 122. 144 & 154. at verò ſecunda interpoſita per alteram partem, ſi fortè ſuperior exceſſum adfuiſſe reponendum, declararet, licèt ſit permiſſa (vt probauimus) non tamen quoad vtrunque effectum, quia ea non obſtante exequenda eſt ſententia repoſitionis tanquam reuocatoria attentati. & iſte fauor, qui concurrit in permittenda vnica appellatione ſuſpenſiua ab exceſſu, iſdem concurrit in eius repoſitione. Et ratio quæ permittit appellationem in caſu aliàs prohibito, veriſimile eſt, ipſam 219
non permiſiſſe ratione ceſſante. & quia prior appellatio interponitur ab exceſſu, ſecunda, à repoſitione eius, & ſic cum ſimus in executiuis, non poteſt ſuſpendere à nullo grauamine emiſſa, quod non ſit exceſſus probabiliter. & ſic ſecunda reuocatoria exceſſus exequetur non obſtante appellatione, quoniam certi iuris eſt, vt quod de facili 220
fuit conceſſum, ita de facili eſt reuocandum. gl. *in l. minor. in prin. ff. de euiction.* Alexand. *conſ. 5. lib. 2.* Iſſ. *in l. pacto quo pœnam. C. de pactis.* Cuman. *conſ. 146, colu. 2.* Roman. *conſ. 120. & conſ. 158. in verbo, reuocari* citat infinitos, & dicit communem Bald. *conſil. 193. lib. 3.* Roman. *conſilio 69. viſo quæſtionis numero 12.*

Æguid.Bellame.*deciſ.*664. latè Ant. Gabriel *lib.2. communium concluſ. tit. de citatio. concl. 1. à numer.* 430. latè Peregri. *de fideicommiſſ. art.*48.& poſt plurimos Caſtillo *controuerſiar.*
221 *iur. lib.5. cap.*24. *à num.*65.& non eſt nouum, vt in noſtro iure effectus appellationis claudicet, vt per vnam partem ab aliquo grauamine emiſſa appellatio habeat vtrunque effectum, & à ſecunda reuocatoria per alteram partem interpoſita, vnum tantùm, vel è conuerſo. quoniam ſpecialitas rationis, fauoris, & priuilegij, & interdum odij, quæ perſæpe variatur, diuerſimodè operatur. vt latius eſt videre ex iis, quæ ſuprà adduximus lib. 3. num. 11. 26. 49. & 75. cum ſeqq. cap.4. per totum, de appellatione à ſecunda reuocatoria. & ſic concludere poteris, appellationi interiectæ à reuocatoria, & declaratoria exceſſus commiſſionis lata in fauorem prioris appellantis ab illu, ſi non deferatur, vim nullam fieri, declarabitur in ſenatu, causámque iterum ſibi remittendam, vt ad executionem eius queat deuenire. quoniam etiam iſti aduerſus quem fertur reuocatoria, ſemel appellare, pariter permittatur, vt dictum eſt, quoad deuolutiuum intelligi, non etiam quoad ſuſpenſiuum. quod verum arbitror, ex diſparitate rationis.

222 Ex hactenus adductis in diſcurſu huius c. in illam incidimus difficultatem, in qua nonnullos doctos viros lapſos vidi: an ad reuocationem ſeu repoſitionem exceſſus ſit neceſſaria appellatio. in quo regulariter neceſſariam non eſſe, affirmandum eſt, ſiqui-
223 dem latè diſſoluimus, tria eſſe deſcripta remedia pro exceſſus repoſitione, nullitas, querela, & appellatio, ſicut in cæteris actibus iudicialibus, & extraiudicialibus, qui poſſunt reuocari per viam iuris, ſeu iuſtitiæ, aut iniuſtitiæ, ſcilicet, per remedia ordinaria actione contractus, ſeu appellationis (ſingula ſingulis applicata) adeò vt interim, dum diſceptatur ſuper vno remedio, ſcilicet, nullitatis propoſitæ contra ſententiam, non currunt tempora ad appellandum, vt latiùs ſuprà diximus hoc capite à num. 130. itaque vtro velit pars remedio vti, liberè poterit. vberius tamen in hoc caſu erit appellationis, vt ſtatim probabimus.

224 Et quòd ad repoſitionem exceſſus, appellatio regulariter nō ſit de neceſſitate proponenda, indiſſolubili probatur fundamento, de neceſſitate etenim, & eſſentia appellationis eſt, de minore ad maiorem prouocare. c. anteriorum 2. q. 6. l. 1. §. ſi quis in appell. ff. de appella. adeò vt appellatio interpoſita à maiori iudice ad minorem, vitiatur ipſo iure.
225 adeò vt conſuetudine non id introduci poteſt, vt ex Nicell. Cardin. Iacob. Feli. Marant. Rebuf. Decio, Mandoſ, Marcheſ. & aliis pluribus reſoluit & proſequitur latè Eſcacia *tract. de appella. quaſt. 2. num. 5. cum ſeqq. & ſuprà à num.* 1. ſed iudex ordinarius, 226
qui in cauſa delegata minor eſt Principis delegato, *c. ſanè* 11. *de off. deleg. c. paſtoral. de off.* at ordinarius poteſt omni iure reponere, & reuocare exceſſum geſtum per eundem 227
delegatum Principis, prout latiùs infrà probabimus hàc 4. p. cap. 4. per totum, ergo de primo ad vltimum fatendum eſt, vt ad repoſitionem exceſſus non ſit neceſſaria ap- 228
pellatio, ſed aliter per viam querelæ & nullitatis poſſit reponi, vt dictum eſt.

Vnum tamen erit animaduertendum, 229
quòd licèt non ſit neceſſe, appellare ab exceſſu, quia eſt nullitas; tamen vtilius erit, in hoc articulo appellationem ab eo interponere ad hunc effectum, vt executor vlteriùs de facto nō procedat ad exceſſus actualem executionem; quam doctrinam mirabilem tradidere Hoſtienſ. quem referens ſequitur Abbas Panorm. *in cap. quoad conſultationem, num.*26. quem vide, quia mirabiliter loquitur. & Anton. de Butr. *ibi num.* 15. *de re iudicata*, ſequitur Cæſar Contar. *in l. vnica, limit.* 19. *ratione exceſſus, num.* 38. 39. *&* 40. *C. ſi de momen. poſſ.* & per Abbat. idem firmat Vincentius Caroc. *in tracta. de exceptio. exceptione* 44. *num.* 93. *prope fi.*

Et ratio eſt euidens, etenim nullitas de 230
per ſe, & ſimpliciter propoſita, ſiue principaliter, ſiue incidenter, & per viam exceptionis; non operatur ſententiæ ſuſpenſionem, nec impedit eius executionem, Rot. *deciſ.*30. *aliàs* 280. *licèt per viam. de exceptio. in nouis*, & poſt alios Franch. *in c. dilecto* 63. *num.* 32. *quaſt.* 10. Cardin. Alexand. *num.*66. & in ſpecie *num.*72. *&* 73. *&* 74. *de appell.* Vant. *tract. de null. rubr. quot & quibus mod. null.*&c. *ſub num.*29. *fol.* 180. Vitalli. *tract. de clauſ. in clauſ. nihil nouari appell. pende. in prin. & num.*1. Cæſar Contar. *in l. vni. limi.*7. *ſub num.*17. *&* 19. *C. ſi de momen. poſſ* Rebuf. *tract. de ſent. prouiſ. artic.* 1. *gloſ.*9. *num.*7. *tom.* 1. hàncque communem latè proſequitur, & defendit Lancelotus Robert. *de attent.* 2. *p. cap.*17. *num.* 17. 18. 19. *& ſeqq.* & eſſe veriorem, & communiorem teſtatur *ibi num.* 32. Eſcacia *de appella. quaſt.* 19. *rem.* 1. *concl.* 4. *à num.* 1. *cum ſeqq.* vbi ampliat, & limitat, qui 231
loquuntur in nullitate, & querela principaliter, & per viam actionis in iudicium deducta.

Et quòd idem ſit, quando proponatur 232
per viam exceptionis, & incidenter, probant Cardin. Alex. *in c. dilect.* 63. *num.* 71. *verſ. facite ergo regulam negatiuam. de appella.* Corneus *conſ.*

*conſ.*208. *in hac conſultatione num.*2. *verſ. ſed*
*his non obſtantibus.& num.*3 *.lib.*3. Soci.*regul.*
122.*exceptio nullitatis.* Rip.*in l.*4.§.*condemna-*
*tum n.*15.*fall.*2.*ff.de re iudi.fol.*36. & Couarr.
*practi.quaſt.cap.*25. *num.*1. & 2. latè per am-
pliationes,& limitationes proſequitur Eſca-
cia *de appella quaſt.*19. *rem.*1.*concl.*5. *à num.*1.
233 qui *num.*23. *& ſeqq.* limitat in nullitate no-
totia, & euidenti ex actis,& in nullitate ſen-
rentiæ irretractabilis, & in nullitate ex defe-
ctu iuriſdictionis.
234 Eiuſdem etiam naturę & effectus eſt nul-
litas & exceſſus per querelam deductus , vt
non ſuſpendat , quia idem , quod de nulli-
rate diximus , locum haber in querela , ita
probat Eſcacia *tract.de appella. quaſt.*19. *rem.*
3.*ſub num.*3.vbi etiam reddit rationem, quia
235 paria ſunt dicere de nullitate , & adire per
viam querelæ, ſecundùm Feli. *in c. liieris* 9.
*ſub num.*5.*declar.*4 *verſ.& nota de off. & poteſt.*
iud.deleg. ita etiam querela eũdem effectum
operatur, quod ſupplicatio , & quemadmo-
236 dum iſta non ſuſpendit effectum executio-
nis, ita nec querela , latiùs poſt alios proſe-
quitur ipſe Eſcacia *ibi num.*30.*cum num.*27.
237 At quando exceſſus , & nullitas deduci-
tur ſimul cum appellatione , ſeu per viam
appellationis , tunc indubiè impedit execu-
tionem ſententiæ. Vantius *in tract. de nulli.*
rub. quot & quibus mod.nullitas , &c. *num.*34.
*verſ. prout etiam. num.*380. Lancelo. *tract. de*
*attenta.*2.*p. cap.*17. *ſub limit.*2. *num.*68. Cæſ.
Contard. *in l.vni.limi.*7 *num.*53. *verſ. cautiùs*
*& num.*54.*C. ſi de mom. poſſ.* Eſcacia *de appell.*
238 *quaſt* 19. *rem* 1. *concl* 4. *num.*92. qui probant
runc dici attentata , & vt talia eſſe omnia
reuocanda. Couarr. *in pract. quaſt. q.*24. *ſub*
*num.*7.*verſ.ſed & verum.* Philip. Franch. *in c.*
*dilecto. ſub num.*32. *quaſt.* 10. *de appella.* qui
reddunt rationem, præcipuè Vanti. Eſcacia,
239 Contar. & Lancelo. quia nullitas ſic propo-
ſita aſſumit vires, & naturam appellationis,
eiúſque natura veſtitur. & quòd per viam
appellationis deductus exceſſus ſuſpendar
executionem : eſt text.expreſſus *in l. ab exe-*
cutione. ibi , à quo ſi fuerit appellatum exe-
cutione ſuſpenſa , putamus , *&c.*) *C. quorum*
appell. non recip. & ex nonnullis Doctoribus
prohauimus ſuprà hoc eodem c.3.
240 Maximè , quia à ſententia nulla poteſt
appellari, ſecundùm magis communem, re-
ceptiorem , & magis practicabilem opinio-
nem,vt tenent Innocent.& Ioan.Andr.quos
refert & ſequitur Philip. Franc. *in c. dilecto*
63. *quaſt.*7. *ſub num.*15. *de appella.* commu-
nem dicit Raph. Cuman. *in l. ſi expreſſim.*
*num.*19. *ff. de appell.* Alexan. *conſ.*59. *viſo tit.*
*ſub num.*16. *lib.*4. de communi reſtatur Bre-
dedo. *tract.de appell.p*1.*tit.*12.*colu.*38.*liter. D.*

verſ. contrarium. latè proſequitur elegantér-
que Eſcacia *de appella.quaſt.*17.*limi.*19.*per to-*
*tam. fol.*455.& eſt text. *in d. c. ſi expreſſim. &*
d.l.ab executio. & d.l. ab executore. ff. de appell.
recip. quia non eſt ſublata facultas appellan-
di , ſed neceſſitas , & de pluribus mirabili- 241
bus effectibus huius appellationis videndus
Eſcacia , poſt multos Doctores *vbi proximè*
à num. 8.
Ex quibus quidem euidẽter apparet præ-
ciſam non eſſe appellationem ad reuocan-
dum exceſſum , tamen vtilius eſſe , præſtan-
tiúſque remedium , vti appellatione ab eo,
ad effectũ ſuſpendendi. maximè cùm omni- 242
no neceſſaria ſit, ad hoc vt poſſit oppreſſus,
per viam violentiæ recurrere ad Senatum
Regium pro delatione, & repoſitione , cùm
aliter non poſſit deficiente præciſo , & legi-
timo fundamento, vt nos latiùs ſæpe dixi-
mus , & ſuperiùs hoc capite. & quòd à ſen-
tentia ſeu actu nullo liceat appellati , vide
quæ nos latiùs ſuprà 3.p.c.9.à n 223.
Prædicta tamen noſtra reſolutio , vt ap- 243
pellatio ab exceſſu non ſit neceſſaria (cùm
ſit nullitas) fallit in exceſſu executionis ra-
tione cauſæ qui talis eſt quando excluditur
exceptio admittenda , vel admittitur reii-
cienda (iuxta ea , quæ latiùs nos diximus
hac 4.p.cap.7. à prin.) vt probat Cæſ. Con-
tar. *in repet. l. vni. limi.* 19. *ratione exceſſus ſub*
*num.*5.*C.ſi de momen.poſſ.*) quia, ſi executioni
legitimam exceptionem oppoſitam execu- 244
tor reiiciat , pars omnino debet ab hoc ex-
ceſſu appellare, aliàs tranſitet in rem iudi-
catam. quia huiuſmodi exceſſus & reiectio
ſit contra ius litigatoris,non contra ius con-
ſtitutionis,& ius publicum.ita eleganter do-
cet, & diſtinguit Ab.Panormit. *in d. c. quoad*
*conſultationem , num.*24. *ad fi. & num.*25. *de*
ſent.& re iudi Paul.Caſtren. *conſ.*288. *in prin.*
*lib.*1. quos referens ſequitur Cæſ. Contar. *in*
*d.l.vni.d. limi.*19. *ſub num.*6. Abb. autem *vbi*
ſuprà, bene loquitur videndus.
Hinc etiam eſt, quod pulchrè dicunt Fe-
lin. *in c.paſtoral.*§ *quia verò num.*17. *verſ. exe-*
cutor meritò , de off. delega. poſt Abb. *in c. de*
*catero colu.*4. *in fi. num.*5. *verſ. poſſet tamen ſic*
*diſtingui,de re iudi.*quòd ſi fuiſſet oppoſitum
executioni de nullitate ſententiæ patente 245
ex actis, & à reiectione non appellauerit op-
ponens , non poterit poſtmodum illam ite-
rum opponere, & ſibi imputet,qui tunc non
appellauir. ſequitur Afflict. *in conſtitut. Regni*
*in proœmio poſt pralud. n.*52. Gratian. *diſcepta.*
*foren.c.*146.*n.*8.
Pro qua facit ratio , quam reddunt Do- 246
ctores firmantes ordinis omiſſionem reſpi-
cientis vtilitatem partis dumtaxat: non red-
dere nullam executionem , ſed permittere

parti appellationem, vt poſt alios latè Gratia. *diſcepta.foren. c.353.n.13.* & nos alibi diximus ſuo loco.

Faciunt etiam plurimæ doctrinæ adducta per Hierony.Gonz. *in regul.de alter gl.56. à n.48. vſque ad* 109. & Gratia. *c.301.à n.40.* qui *n.44.* poſt Aymo.*conſ.248.n.2.3.& 4.*di-
247 cens, quòd non ſufficit opponere, ſeu contradicere exceptionem oppoſitam, niſi etiam à receptione per iudicem opponens appellet. pulchrè & latiùs Fels. *in c.inter monaſteriũ ſub n.23.colu.14.verſ.tẽpera tamen.vſque ad fi.de re iud.*Areti. *in l. naturaliter.* §. *nihil commune.de acquir.poſſ.*ac ideo per doctrinã huius limita-
248 tionis temperanda eſt omnino regula, à nobis ſuprà poſita hoc capite, vt exceſſus executionis ſit nullitas, vt non procedat in hoc genere exceſſus ratione cauſæ, hoc eſt, exceptionis non admiſſæ, quia tunc excipiens omnimodo tenetur appellare.

CAPVT IV.

Pro executoris exceſſus repoſitione, & appellationis cognitione, iudex quis competens adeundus. & an ab ordinario Eccleſiaſtico reponere volente exceſſum, factum ab executore Apoſtolico, ſeu alterius iudicis ſuperioris; appellationi interiectæ haud deferens, an vim faciat.

SVMMARIVM.

Ab executore non appellatur niſi clauſtra & limitee commiſſionis excedat, & tunc niſi ſemel.num.1.

Ab exceſſu appellatio ad ſuperiorem mandantem proponenda eſt.n.2.

Cognitio an ſit exceſſum à commiſſione, ſpectat iudici à quo emanauit commiſſio.n.3.

Executorialium executor Papæ ſi nudi facti executionem alicui committat, & is excedat, poteſt de exceſſu cognoſcere.n.4.

Sententiam à ſe latam ſi idem iudex exequatur nuntio miſſo ab eo excedente mandatum, ad iudicem mandatem pro repoſitione recurrendum eſt.n.5.

Nuntio exequente prout in mandato, erit recurrendum ad mandantis ſuperiorem, & de ratione.n.6.

A iudice requiſito excedente in executione ad quem ſit recurrendum & appellandum. nu.7. remiſſiuè.

Appellationi à ſuperiore mandante cognoſcente de exceſſu executoris ſui non eſſe deferendum. num.8.

Ab ordinario reponere volente exceſſum executoris Romana Curia appellationi emiſſa an ſit deferendum.n.9.

Executoris poteſtas commiſſionis tenore eſt circumducta, quæ tantum valet quantum ſonat. num.10.

Executori intelligitur prohibitum omne illud quod clauſtra commiſſionis excedit.n.11.

Poteſtas ſententia executori commiſſa certis finibus concluditur.n.12.

Executor Superioris in exceſſum remanet priuatus & ſubiectus correctioni iuriſdictionis ordinariæ.n.13.

Executor Superioris quantum commiſſionis limites egreditur, tantum alienos ſcilicet Ordinary intrat.n.14.

Iudices ordinarij non debent permittere executoribus Principis extra modum exequi & Vaſſallos cedere.n.15.

Executoribus excedentibus modum executionis reſiſtere licet cuilibet priuato.n.16.

Excedentes clauſtra & limites virtutis intrant poteſtatem Dæmonis.n.17.

Executor Principis licèt ſit maior ordinario, in cauſa commiſſa tamen excedens, priuatus reputatur & ordinario inferior, cui reſiſtere poteſt & exceſſum reponere.n.18.

Executori Papæ etiam mero excedenti poteſt Ordinarius reſiſtere & quilibet alius.n.19.

Executori procedenti in negotio ſibi ſpecialiter non commiſſo, poteſt iudex ordinarius & quilibet alius reſiſtere.n.20.

Subexecutori Auditoris Cameræ dato ad exequendum penſionem in partibus, poteſt Ordinarius reſiſtere & oppreſſum defendere. n 21.

Executor inordinatè procedens & excedendo dicitur ſpoliare, cui vt priuato licet reſiſtere. num.22.

Iudex inordinatè procedens & extraiudicialiter, facit iniuriam, & vt priuatus conuenitur. num 23.

Quod obtinet in iudice incompetente procedente etiam ſeruato iuris ordine.n.24.

Et etiam ſi competens nulliter non procedat. num.25.

Executorem excedentem mandatum tanquam ſuperiori inobedientem poſſe punire ordinarium.n.26.

Contra executoris miniſtros & tabelliones excedentes ſalarium in commiſſione vel lege taxatum, poſſe ordinarium procedere vt exceſſum reſtituant.n.27.

Executorem delinquentem extra commiſſionem indubiè poteſt ordinarius incarcerare & punire.n.28.

Suprema Regia tribunalia vix permittunt ſuos miniſtros etiam excedentes ab ordinarijs corripi.num.29.

In iudicijs Eccleſiaſticis ordinarius reponit exceſſum

ceſſum executoris ob maximam difficultatem adeundi ſuperiorem.n.30.

Propter difficultatem recurrendi ad Superiorem, libet iuris rigorem tranſgredi.n.31.

Ab ordinario volente reponere exceſſum executoris etiam Apoſtolicæ appellationi emiſſa non eſſe deferendum.n.32.

Iudex ſuperior de exceſſu executionis cognoſcens ſiue per viam querelæ, ſiue appellationis, non poteſt ſe intromittere in negotio principali, ſed an ſit exceſſus, vel non, dumtaxat.n.33.

Superior cogniturus de executore excedente ob non admiſſas legitimas exceptiones, non poteſt cognoſcere de cauſa principali, ſed dumtaxat an iure ſint reiectæ, vel non.n.34.

Iudex ſuperior cogniturus de appellatione à nullitate ſententiæ, non poteſt cognoſcere de iuſtitia aut iniuſtitia ipſius ſententiæ.n.35.

Superior cùm non poſſit niſi ſuper nullitate ſententiæ in rem iudicatam tranſactæ adiri, non poteſt de iniuſtitia cognoſcere, quia nullam acquirit iuriſdictionem.n.36.

Super exceſſu ſuperior aditus non ſuper ſimplici iniuſtitia, non poterit de ea cognoſcere, cùm in libello contenta non ſit.n.37.

Exceſſus eſt articulus ſeparatus ab executione & executorialibus.n.38.

Commiſſio ſuper appellatione ab exceſſu ad illum dumtaxat reſtringitur, ac etiam omnes eius clauſulæ ſuſpenſiuæ & inhibitio.n.39.

Exceſſus contractuum guarentigium non tangit, & ideo ſimplex commiſſio datur ſuper appellatione ab eo.n.40.

A cuius iudicis facto appelletur eſt attendendum, vt ſciatur quis iudex pro repoſitione exceſſus & grauaminis ſit adeundus.n.41.

A iudice qui ſententiam tulit exequente ſi appellatur, erit recurrendum ad ipſius ſuperiorem.n.42.

A nuntio iudicis exequentis adimplente tamen mandatum limitatum, non ad mandantem ſed ad eius ſuperiorem appellatur.n.43.

Nuntius qui exequitur prout in mandato, non eſt qui grauat, ſed mandans cui exceſſus & grauamen attribuitur.n.44.

Quod procedit quando appellatur ſpecificè à facto iudicis committentis, non ſimpliciter à facto executoris & nuntij.n.45.

Si appellatur à iudice requiſito exequente pro grauamine exceſſus requirentis, non ad iſtum ſed eius ſuperiorem erit recurrendum.n.46.

Iudex requiſitus præſtando auxilium facti petiti pro executione, non eſt qui grauat, & ſic ad ſuperiorem requirentis erit appellandum. n.47. redditur exemplum.

Ab executore ſeu nuntio excedente limites mandatæ executionis, appellatur ad iudicem mandantem.n.48.

A iudice requiſito pro executione ſententiæ excedente mandatum, an ad requirentem vel ſuperiorem requiſiti ſit ab exceſſu appellandum. num.49.

A iudice requiſito exequente iure proprio grauante appellatur ad illius ſuperiorem n 50.

Iudex requiſitus pro executione ſententiæ à iudice alterius territorij lata dicitur delegatus & executor, & ad requirentem appellatur ab eius exceſſu.n.51.

A iudice Eccleſiaſtico cuius officium imploratur pro executione lata à ſeculari, ad quem appellandum.n.52.

CVM ab executore non aliter appella- 1
ri poſſe niſi clauſtra, ac limites ſuæ commiſſionis excedente, & tunc niſi ſemel vnicuique parti permitti; ſatis vſque ad refectionem proximo præcedenti capitulo diximus, quis pro exceſſus repoſitione appellationis virtute ſit adeundus: nunc tractemus. Quod & breuibus abſoluendum, cùm apud omnes hoc ſaltim receptiſſimum ſit, quòd ab executore excedẽte fines mandatæ commiſſionis ſuæ ad ſuperiorem man-
dantem appellatio interponenda ſit, cogni- 2
turum de exceſſu (ex actorum inſpectione vt ibi dixi) ad effectum reponendi ante omnia, probant optimè Ab.*in c. quoad conſultationem num.28.verſ.ſed quæro ad quem appellabitur.de ſententia & de re iudi.* Rebuf.*in tract. de ſententiar. execu.art.7.gl.13. num.1.tom.1. fol.377.* Feli.*in c. paſtoralis §. præterea in prin. de off.& poteſt.iud.deleg.* Alexan.*conſ.95. lib.2.* Beroi. *conſ.32.num.18.lib.3.* Lancelo.Robert. *de attent.a.2.p.cap.12. limi 53. num.29.* dicen-
tes, quòd cognitio, an modus in exequen- 3
do fuerit exceſſus, ſpectat ad iudicem, à quo, ſcilicet, emanauit commiſſio, Eſcacia *in tract.de appella quæſt.17.limi.10.à num.67.* vbi infert, ex hoc, quòd ſi iudex datus à Papa
ad exequendam rem iudicatam, & is com- 4
mittat nuntiis, ſeu ſubexecutoribus executionem meri, nudíque facti, ſi iſti excedant, erit recurrendum ad ipſum iudicem delegatum, qui etiam Ab. & Rebuf. idem eſſe aſſirmant in nuntiis, & aguacellis miſſis ab
eodemmet iudice, qui tulit ſententiam, il- 5
lam exequente. quoniam ſi ipſi excedant modum mandati, ad ipſum iudicem mandantem erit tecurrendum, vt ſecus ſit, quando nuntij exequuntur prout habẽt in man-
datis, non grauando, nec excedendo fines
eius, quia tunc reputatur factum iudicis 6
mandantis, ideo non ad ipſum, ſed ad ſuperiorem mandantis appellandum erit.

Quando autem ipſe iudex ordinarius qui ſententiam tulit, exequitur eam, vel quando iudex alterius territorij cuius officium pro executione imploratur, ſeu in auxilium

7 defectus iuriſdictionis, ſeu ad literas requi-
ſitorias, ad quem ſit recurrendum & appel-
landum, ab eorum exceſſibus, & grauami-
nibus, an ad eorum ſuperiores, vel ad re-
quirentes, videre potes apud eoſdem, latè
tractautes per diſtinctiones, & conſule in-
ſuper Bar. & reliquos *in l. ab executore ff. de
appella. & in l. à diuo Pio. in prin. ff. de re iudi.*
ad quos ſe remittit etiam Parla. *lib.2. rerum
quoti.c.fi.2.p.§.3. num.6.* & nos latiùs inferiùs
*à num.*41.

8 Ex quo infero, quòd ſi appelletur à ſupe-
riore executoris excedentis cognoſcente de
exceſſu ex capite incompetentiæ & defe-
ctus iuriſdictionis, non eſſe deferendum, &
vim non fieri, erit declarãdum, cùm ipſe de
eo cognoſcete rectè poſſit regulariter (vt
nos infrà à num.41.)

9 Quid autem ſit dicendum, quando ab
ordinario reponente exceſſum executoris
Romanæ Curiæ, Nuntij Apoſtolici, aut alte-
rius Eccleſiaſtici ſuperioris iudicis, appella-
tio interponatur, an vim facere dicetur, ſi
ei minimè detulerit, tanquam nulliter pro-
cedens ex defectu poteſtatis, & iuriſdictio-
nis. in quo vim nullam feciſſe, declarandum
cenſeo, cùm ad hoc ſibi ſit à iure attributa
poteſtas, nec ſit ſua ſuſpenſa iuriſdictio, eo
quòd ſit ordinaria & minor. quæ per exceſ-
ſum iam ſuſpenſionem euaſit. enimuerò
executor adeò limitatam & circumductam
10 habet ſuam poteſtatem, ac iuriſdictionem
commiſſionis tenore, cùm tantum valeat,
quantum ſonet: vt omne illud quod eius
11 clauſtra, fines, limites, & regulam egredi-
tur, ſibi ſtat prohibitum omnino, Petrus de
Ancara. *conſ.207. in quæſtione. colu.2.* Angel.
conſ. 138. *viſis colu.2.* Vantius poſt alios *in
tract. de nulli. ſententi. ex defectu iuris delega.
num.*91. optimè Bobadilla *in polit. lib.2. c.*21.
*num.*98. maximè cum poteſtas ſententiæ,
quæ executori exequenda committitur, cer-
tis finibus, & limitibus concludatur. text.
12 *in l. ex ſtipulatione.* ibi, cùm poteſtatem ſen-
tentiæ certis finibus concludi, ſæpe conſti-
tutum ſit.) text. *in l. poſt ſententiam.* ibi, poſt
ſententiam, quæ finibus certis concluditur.)
C. de ſenten. & interlo. omni. iudi. ergo ſub illis
executor debet contineri, & concludi, cùm
eius tenorem cogatur præcisè ſeruare. text.
in l. actorum verba, ibi, tenore ſententiæ per-
ſeuerante.) *ff. de re iudica.* & alia iura adducta
c. præcedenti à num. 44. remanétque ſine
poteſtate, non executor, non iudex, (vt di-
13 ximus c. præcedente à n.56.) ſed priuatus,
ſub iuriſdictione ordinarij, eius cenſuræ, &
coërtioni remiſſus. Quantum enim execu-
tor proprios commiſſionis limites egredi-
14 tur, tantum alienos, ordinarij nempe, inci-
pit intrare, & illius iuriſdictioni eodem paſ-
ſu ſubiectus remanere. iſte eſt text. elegans,
& expreſſus *in l. ſi contra.* ibi, contra noſtra
præcepta ſi quiſquam vetito, ac temeratio
auſu exercere audebit, licebit prouinciæ
moderatori, eundem correptum ad ſubli-
mitatis tuæ iudicium ſub proſcriptione di-
rigere, & licebit prouinciali, ſi probetur ob-
noxius executor, contra vetitam exactio-
nem ſibi vendicans temeritatem, legitimè
repellere, *&c.*) *C. de executor. & exactor. lib.* 12.
aut. de mandatis Principũ. § inde competens, vbi
dicitur, vt ordinarij iudices non permittant 15
executoribus à curia imperiali miſſis iniu-
ſtè, & vltra modum aliquid exequi, nec in
aliquo ſuos ſubditos lædere, *auth. vt iudices
ſine quoquo ſuffrag. §. volumus.* conducunt plu-
res doctrinæ adductæ hac 4.p. c 3. à d. n.56.
imò cuilibet priuato permittitur talibus
executoribus, vltra modum exequentibus,
ac formam mandati excedentibus, de facto 16
reſiſtere. *l. prohibitum & l. defenſionis facultas
C. de iure fiſci. lib.* 10. *l. omnes. la* 1. *C. de decurio-
nibus, eodem lib. l. his quidem. C. qui militare non
poſſunt. l.* 12. *& l. deuotum C. de metatis lib.* 12.
l. quoniam iudices. & ibi Bal. *C. de appella.* text.
in c. iudic. 3. *quæſt.* 1. *c. priuſquam* 28. *d.* ergo
multo magis iudex ordinarius executores
quos excedentes reperit in ſuo diſtrictu, &
iuriſdictione. Pro quo facit illud diui Gre-
gorij *lib.6. moralium:* Fiunt (inquit) enim ſu-
bitò & improuisò fulgura, quos autem ex-
tra domos pœnitentiæ reperiunt vagantes 17
per agros vanitatis vitæ præſentis, putreſcen-
tes, deſcendit ſuper eos repentinæ mortis
tempeſtas, & ſubitò extinguuntur, & à dæ-
monibus eis inſidiantibus rapiuntur in hora
mortis, *&c.*) quaſi dicat, excedentes & egre-
dientes limites, clauſtraque virtutis, inſtant
poteſtatem dæmonis ſtatim.

Et inſuper quòd iudex ordinarius poſſit 18
coërcere, & reponere exceſſum factum ab
executore miſſo à Principe, ſeu alio quo-
uis ſuperiori, quia licèt executor ipſe, qua-
tenus attinet ad ſuam commiſſionem, &
intra eius limites, ſit ordinario maior, ac ſu-
perior: attamen conſtito de exceſſu, cùm
eius reſpectu nec reputatur iuſtitiæ miniſter
ſuperior, nec executor, ſed priuata quæ-
dam perſona ordinario inferior, poteſt illi
ordinarius inhibere, & reſiſtere, & exceſ-
ſum reponere. gl. B. & Doctores *in d. l. qui
contra. & in d. l. prohibitum. C. nobiliſſimus* 97.
d. gl. *in c. fi. verbo, expenſis, de reſcript. lib.*6.
Ioan. And. *in c. fi. de reſcrip. in nouel.* Archidi.
in c. ſi eo tempore. de reſcrip. in 6. Ab. & alij, quos
referens ſequitur Auiles *in c.* 1. *præto. gl. man-
dando num.* 32. *& ſeqq.* Cardina. Zaba *in clem.*
1. *num.*16. *verſ. item non debet de off. ordina. &
in*

in clem. 2. *ſuper verbo notarij nu.* 2. *de hæreticis.* Alexand. ad Bart. *in d. l. prohibitum.* Puteus *de Syndica. verbo reſiſtentia. cap.* 1. *num.* 3. *ad fi.* deciſio Capell. Tholoſa. 423. & ibi ſingularis additio Aufrerij. Boërius *quæſt.* 9. *num.* 5. Marant. *de ord. iudicio. diſput.* 1. *per totam.* Auenda. *in cap.* 2. *prato. num.* 12. *& in cap.* 11. *num.* 9. Dueñas *in regul.* 190. *amplia.* 8. *&* 11. *reg.* 191. *ampliatione* 4. Auffer. *in clem.* 1. *n.* 107. *&* 109. *de off. ordina.* Soci. *conſ.* 83. *pro clariori num.* 19. *volu.* 4. Placa *de delictis lib.* 1. *cap.* 28. *num.* 9. Mexia *ſuper legi. Toleti.* 2. *fuu.* 11. *p. n.* 39. *& ſeq. fol.* 106. Azeu. *in l.* 31. *tit.* 6. *lib.* 3. *recopila.*

19 Et hinc eſt, quòd executor etiam merus à Pontifice miſſus, ſi excedat; poteſt ei iudex, & quilibet alius reſiſtere, tenet in ſpecie Alexan. ad Bart. *in d. l. prohibitum. C. de iure fiſci lib.* 10. Bobadill. *in polit. lib.* 2. *cap.* 21. *num.* 109. *ſub litera C.* quibus etiam & non parum pertinet, quòd executori procedenti in negotio ſibi minimè ſpecialiter commiſ-
20 ſo, cum reſpectu illius negotij, non habeat iuriſdictionem, poteſt de facto iudex, vel priuatus reſiſtere, ita dicit Ab. *in c. ſi quando in* 2. *nota.* referens Innocen. *de reſcrip.* Batt. *in extrauagan. qui ſint rebelles.* ſuper gl. *verbo, rebellando, in prin.* Marant. *in diſputatione* 1. *n.* 35. & in terminus etiam, quòd quando ſubexecutor auditoris Cameræ datus in partibus, ad exequendam gratiam penſionis, exce-
21 dit, fines ſuæ commiſſionis, poſſit pars grauata recurrere ad ordinarium, vt cum ab iniuſta ſubexecutoris vexatione defendat, protegátque, teſtantur Guigas *de penſio. q.* 70. Hierony. Grarus *conſ.* 36. *per totum lib.* 2. quos ſequitur Flores de Mena. *in practi. quæſti. q.* 12. *n.* 45.

Et inſuper etiam probatur, quoniam executor, qui ſub ſuæ commiſſionis limitibus, clauſtróque non continetur, ſed eius limites excedit, in exceſſu definit eſſe iudex, executor, ac inordinatè procedit neglecta forma tradita; & efficitur priuata quædam
22 perſona abſque iuriſdictione, poteſtate, & extraiudicialiter procedit, cui liberè impunéque reſiſti poteſt, cùm tunc ſpoliare dicitur, vt priuatus quilibet, probant Cynus & Alberi. *in l.* 2. *C. ſi per vim vel alio modo.* Ab. *in c. dilectus filius, vltimo nota.* & ibi Feli. *num.* 1. *verſ. fallit* 1. *de reſcrip.* Cardi. Zaba. *conſ.* 132. *colu. vlt. verſ. ad ſecundum,* &c. Brun. *conſ.* 22. *num.* 2. Ripa *in l. naturaliter.* §. *nihil commune num.* 50. *de acquir. poſſ.* Betoi. *in c. conquerente num.* 5. *&* 6. *de reſtitutione ſpolia.* Ioan. Baptiſ. Ferr. *conſ.* 22. *num.* 4. *&* 5. *& conſ.* 30. *num.* 1. Franciſ. Marc. *quæſt.* 219. *num.* 2. Bernar. Diaz *in tract. falleutia. verbo ſpoliatus.* Bertran. *conſ.* 114. *n.* 4. *lib.* 4. *& conſ.* 130. *num.* 4. *lib.* 6. Iacob. à S. Georgio *in l. ſi de vi. in fi. de iudicijs.* Cepola *conſ.* 19. *num.* 4. Anto. Malt. *in l. naturaliter.* §. *nihil commune. ampliatione* 16. *de acquir. poſſ.* Alciat. *de præſumptio. regul.* 3. *præſumptio.* 9. *in fi.* Decius *in l. vt vim. num.* 24. *ff. de iuſt. & iur.* Socin. *in tract. fallentia. regul.* 442. *fall.* 2. Menoch. *de recuper poſſ. rem.* 8. *à n.* 8.

Et quoniam quando iudex ſic procedit extraiudicialiter, & vt priuatus committit ſpolium, & inferre dicitur iniuriam, & vt 23
alius quilibet priuatus poteſt conueniri, *l. qui iniuriarum* §. *qui iure.* iuncta *l. nec Magiſtratus. ff. de iniurÿs.* Beroi. *in d. c. conquerente.* Placa *d. cap.* 28. *num.* 9. Ruin. *conſ.* 153. *in fi. lib.* 5. Craueta *de antiquit. tempor.* 4. *p. prin. pri.* 1. *num.* 1. *&* 2. Afflic. *in conſtitu. Neapoli. lib.* 1. *rubr.* 25. *num.* 36. Menoch. *vbi proximè.* vbi *à num.* 13. poſt plures probat, hoc idem locum habere in iudice incompetente, pro- 24
cedente etiam ſeruato iuris ordine, quia is vt priuatus procedere dicitur, ex Craueta *conſ.* 302. *n.* 4. *verſ. poſſet etiam.* procedit enim iſthæc doctrina, etiam quando iudex vt 25
competens procedit, ſed nulliter, vt poſt infinitos ab eodem Mono. citatos probat *num.* 19. *& ſeq.*

Imò tenuerunt plures; poſſe ordinarium punire hunc executorem, excedentem formam mandati, non vt delegatum, ſed tan- 26
quam inobedientem mandato ſuperioris ſui, & immemorem ordinis ſibi impoſiti, Innocen. *in c. prudentiam* §. *adiecimus. colu. fi. ad fi. de off. delegati.* vbi Ab. *in c. fi. de reſcrip.* Gregor. Lopez *in* 47. *gloſſa otro ninguno tit.* 18. *p.* 3. *& gl. in d.* §. *adiecimus.* Boba. *in politi. lib.* 2. *cap.* 21. *num.* 111. qui *num. ſeq.* probat idem in miniſtris, & tabellionibus executorum, excedentibus taxam ſalarij impoſiti, & ſibi aſſignati in commiſſione, aut vltrà à lege permiſſum, & contra eos ordinarium pro- 27
cedere, vt illa reſtituant, probat text. *in autheu. vt iudices ſine quoquo ſuffragio.* §. *volumus.* Ripa poſt alios *in c. ſi quando. de reſcrip.* Auenda. *in cap.* 2. 1. *p.* vbi dicit eſſe vnicas ad hoc *l.* 31. *tit.* 6. *lib.* 3. *& l.* 11. *tit.* 21. *lib* 4. *recopi.* Azeued. *in d. l.* 31. *n.* 1. *&* 2.

Quæ quidem minùs dubitationem continent in exceſſibus, & delictis factis ab executore, omnino ſeparatis à ſua commiſſio- 28
ne, prout homicidium, ſtuprum, adulterium, iniuria facta eidem ordinario, & ſimilib. quia tunc ordinarius poteſt talem executorem incarcerare, & adhibita cauſæ cognitione, illum coërcere, quemadmodum quemlibet alium inferiorem ſubditum. *d. aut. de manda. Principum.* §. *deinde competens. & auth. vt iudices ſine quoquo ſuffr.* §. *volumus.* Petrus Cyn. & Bal. *num.* 10. *in auth. qua in prouincia. C. vbi de crimi. agi oport.* Aufret. *in d. deciſ.* 423. Boërius *deciſ.* 9. *num.* 5. Platea *in l. ſine*

ſiue ex prætoriano n 2.*C.de executor. lib*.12. Bellenci.*de charit. ſubſ.q*.91.*verſ*.5. Ioan. de Immol. *in clem*.1. *de off. ordi*. Belluga *in ſpeculo Principum rubr*. 36. §. *conqueruntur à num*.3. Gregor. Lopez *in l*.15.*tit*.1.*p*.7. *gl*. 1. *in medio*.Mexia *ſuper d. l. Toleti*.2. *funda*.11.*p.n*.47. Ab. *in c.ſanè in* 2. *num*.3. Decius 16. Anchara.1.Barba.2.& alij Doctores, per text. *ibi de off. delega*. Henricus *in c. ſignificauit.num*.3.*de off.delegati*.

Et quamuis ſuprema tribunalia Regia
29 vix permittant ſuos miniſtros delegatos, &
executores, etiam excedentes cognoſci, puniti, ac incarcerari ab ordinariis, ne hac ſumpta occaſione vilipendantur miniſtri, & inde executiones impediantur, & iuſtitiæ miniſtratio minuatur, vt etiam aduertit Bobadil.*in polit.lib*.2.*cap*.21. *à num*.25. vbi etiam quid facere poteſt ordinarius, adnotat hoc caſu: tamen in iudiciis Eccleſiaſticis à iuris regula, tot iuribus, fundamentis, & autho-
30 ritatibus fulcita, non eſt recedendum. tum
etiam propter difficultatem adeundi ſuperiorem executoris excedentis, qui vt plurimum è longè mittitur, vt ſic cùm non de facili poteſt ad eum recurri, ſed cum difficultate interdum magna, ordinarius reponat exceſſum informatus, maximè, quia propter difficultatem recurrendi ad ſupe-
31 riorem, licitum eſt, etiam legis rigorem
tranſgredi, multaque permittuntur, quæ aliàs non permitterentur. Redin. *de maieſt. Princip. fol*.77. *num*.41. *verbo,ſed etiam per legitimos trami*. Innocen. *in c. olim. de reſt. ſpoli*. Cardi. *in clem*.1.*num*.16.*de off.ordi.l ſi quis filio*. §. *hi autem.ff. de inte. rup*. B. & Doctores *in l*.1.§.*ſi plures.ff. de exercit*. Ab. Feli. & Doctores *in c.ex parte.de conſtitu*. Auiles *in c. prato*.1. *gl.derechamente num*.22. Iſſ. *in l. fi. num* 71.*ff. de off.eius cui man*. Bal. *in cap*. 1. *qualit. vaſſal. iura. deb. fidel. in feu*. Anto.de Trigon.*ſingula*. 13. *num*. 5. *&* 6. quos conſule pro caſibus ſpecialibus.

Et ſic concludo in hoc articulo, quòd ab ordinario iudice procedente ad cognitionem, & repoſitionem exceſſus illati ab executore, etiam Apoſtolico, appellationi
32 emiſſæ per eundem, (eo quòd careat in hoc
articulo poteſtate, & iuriſdictione) non deferente vim nullam feciſſe, declarabit Senatus, eíque cauſam remittendam iterum proceſſuro, ex hucuſque probatis.

33 Illud tamen ſingulare meminiſſe oportebit: vt ſuperior, ad quem pro exceſſus executoris repoſitione recurritur per viam appellationis, querelæ, aut nullitatis, minimè ſe poteſt intromittere in negotium principale, & executionem; ſed illum dumtaxat exceſſum indagare, atque cognoſcere. iſte eſt text. mirabilis *in l.ab executore.ff.de appella*. qui dum loquitur de appellatione ab exceſſu, commiſſo per executorem ſententiæ perperam illam interpretando, inquit: ita tamen vt in cauſa appellationis reddenda, hoc ſolum quæratur, an iure interpretatum ſit, id quod etiam Diuus Antoni. reſcripſit, *&c*.)& ibi etiam gl.*verbo,an iure*.Bart. *in ſummario*, & omnes. hoc idem dixit & optimè Specula.*in tit.de appella*.§.*in quibus.ſub num*.7. citans Alber. Gal. quem refert Bal. *in additione* dicens, hoc tenuiſſe Alber. Gal. ipſe *in tit. de appell. verſ. vlt*. confirmantes quòd quando appellatur ab executore excedente,
eo quòd reiecit admittendas, & legitimas 34
exceptiones in via executiua, ſuperior iudex de huiuſmodi appellatione cogniturus, non poteſt cognoſcere de meritis principalis cauſæ, ſed cognoſcet de exceptione tantùm, an iure vel iniuria fuerit reiecta. & in terminis noſtris vt à iudice requiſito, à cuius exceſſu appellatur, vt ſuperior non poſſit cognoſcere, niſi articulum exceſſus, nec poſſit appellans aliam cauſam addere, tenent Guido Papæ *quæſt*. 574 *num*.2. Vincent.Caro.*exceptio*.65.*n* 4.

Quòd comprobatur ex eo, quòd de cęte- 35
ris appellationibus ſimpliciter interpoſitis ſuper cauſa nullitatis ſententię dumtaxat, vt iudex ſuperior non poterit in iſta appellatione cognoſcere de iniuſtitia ſententiæ, de cuius nullitate tantùm agitur, ſed ſolùm ſuper ea. ita tenet Philip. Francli. *in c.directè num*.11. *de appella*. referens ſequitur Eſcacia *de appella. quæſt*.17. *limi*. 1. *num*. 56. qui reddunt rationem, quia cùm iſte iudex poſſit aditi dumtaxat ſuper nullitate ſententiæ,
ita nec poterit niſi de ea cognoſcere, quia 36
nõ eſt ſuper iniuſtitia ſimplici aditus, nec eſt hoc petitum, & ſic iudex appellationis ſuper ea non acquirit iuriſdictionem, optimè Bal.*in l. ſi vt proponis*.4. *C. quomodo & quando iudex*.Franc. *in c.dilecto* 63.*q*.10.*ſub num*.24. *verſ ſed aduerte quia*. Bal.*de appella*. Eſcacia *de*
appella. *q*.11.*num*.129. ergo idem dicendum 37
erit in hoc caſu, quòd tum ſuper nullitate & exceſſu, non de ſimplici grauamine, & iniuſtitia ſit dumtaxat aditus ſuperior, minimè poterit ſe intromittere vltra contentum in libello, non conſentiente parte.

Ex eo etiam fulcitur, quoniam exceſſus 38
eſt articulus ſeparatus ab executione, & executorialibus. Bal. *in d. l. ab executore. n*.2. Galleſ. *in tract.de obli. camer. tit. de liquid.c.ex dictis nu*.11.Marqueſa. *in tract. de commiſſ*.1.*p. cap*.24.*num*.28.*in fi.& num.ſeq*.vbi dicit, quòd huiuſmodi commiſſio ſuper appellatione ab executionis exceſſu conceditur in Curia ſpecialiter de exceſſu; quare omnes aliæ

clauſulæ

clauſulæ ex quibus turbari, impediri, ſu-
ſpendi, aut retardari poſſet in aliquo exe-
cutio negotij principalis commiſſa, delen-
39 dæ ſunt, prout delentur; nam cùm iſte
prætenſus exceſſus commiſſionis non re-
pugnet, nec contradicat ſententiæ, & exe-
cutorialibus, commiſſio hæc, ac per conſe-
quens inhibitio eius vigore emananda, &
decernenda per ſecundum executorem, cui
dirigitur, venit reſtringenda,& arctanda ad
præfatum exceſſum dumtaxat. citat ad id
doctrinam Saliceti *in l. ab executione num.13.*
& Bart. *in l.ab executore num.* 14. quibus ad-
iunge quæ diximus ſuprà cap.3.3.p.in prin.à
num.15.cum ſeqq. & ſurſum. facit quod la-
tè ſuprà hac 4.p. c.3. verſ. ac inſuper execu-
tor, qui executoriales excedit à num. 65.
cum ſeqq.

40 Facit etiam doctrina ipſius Marqueſani
tract.de commiſſio.1.p.c.16.à num.59.fol.173.
vbi dicit, quòd quamuis adſit Cameralis
obligationis executio, ſi tamen ab exceſſu
appellari contigerit, datur commiſſio ſim-
plex, quia eſt exceſſus contractum non tan-
gens, nec obligationem prædictam, ſecun-
dùm Bal. *in l.2. in fi.ff. de executione rei iudi.*
Plotus *in l.fi. colu.fi.verſ. nota. C. de bonis va-
cant.* Bart. *in l. ab executore num.13.ff. de ap-
pellatio.* Iſſ. *in l.properandum.* §. *ſin autem.n.25.
C. de iudicijs.* & quòd exceſſus executoris
quid diuerſum, diſtinctum ſit, & ſeparatum
à commiſſione, & iuriſdictione mandata,
probat Caſtell.à Bobadi. *in polit.lib.2.cap.21.
ſub num.69.* De quo etiam vide infrà cap.14.
à num.204.cum ſeqq.

41 Vltimò pro neceſſario complemento
huius materiæ illud vtiliſſimum non erit
omittendum, ad quem namque iudicem
erit appellandum ab exceſſu executionis,
vt ei tanquam legitimæ propoſitæ ſit vndi-
que deferendum. & licèt ad princ. huius c.
aliqua obiter tetigimus; tamen in hac dif-
ficultate duæ concluſiones cum ſuis illa-
tionibus, ſeu exemplificationibus propo-
nendæ ſunt, quæ fundantur in illa doctrina,
præ oculis habenda, à cuius iudicis facto, &
grauamine appellatio prorumpatur: vt ad
illius ſuperiorem ſit recurrendum pro illius
proſecutione,& grauaminis repoſitione.

42 Quo ſuppoſito prima erit cōcluſio,quòd
ſi ipſemet executor, qui tulit ſententiam,
exequatur, ab eiúſque exceſſu, & grauami-
ne contingat appellari, abſque dubio erit
apppellandum ad eiuſdem iudicis ſuperio-
rem, ita poſt Bat.*in l.à diuo Pio.§.ſentent. Ro-
mæ ff. de re iud.& in l. ab executore ff.de appell.*
probant Ab.*in c.quoad conſultationem num.28.
in prin.ff. de ſent.& re iudi.*Rebuf. *in tract. de
ſent.execut. art.7.gl.13.num.3.verſ.fallit.tom.1.
fol.*378. Eſcacia *tract. de appella. quæſt.17. li-
mi.10.n.67.*

Ex hac veriſſima concluſione primò in- 43
fertur, quòd ſi ipſe iudex non per ſe ipſum
exequatur, ſed per ſuũ nuntium, & nudum
miniſtrum, cui dedit certum, & limitatum
mandatum, quod nuntius ipſe non exce-
dit, ſed ad vnguem adimpletur. tunc ſi con-
demnatus ex mandato ſenſerit ſe graua-
tum, à tali grauamine, & exceſſu erit ap-
pellandum, non ad iudicem, qui commiſit
executionem, ſed ad eius ſuperiorem, quia
factum per hunc nuntium executorem, tan-
git iudicem committentem, illíque attri- 44
buitur, non gerenti, quia iſte non eſt qui
grauat, ſed iudex qui commiſit. ita docet
Bart. *in l.ab execut.colu.1.ff.de appella.* pulchrè
Rebuf. *vbi proximè, ſub numer. 3. verſ. fallit
quando.* bene etiam probat Ab.Panor. *in d. c.
quoad conſultatio. ſub num.28. verſ. primo caſu,
aut nuncius exequitur.* Eſcacia *vbi proximè ſub
d. n.67.* quam doctrinam pulchrè temperat
Rebuf. *vbi proximè d. num.3. ad fi.* vt proce- 45
dat, quando appellatur à commiſſione, &
ſpecificè à facto ipſius iudicis committentis,
ſecus autem quando ſimpliciter appellatur
ab executore, & nuntio, ideóque debere
appellari à commiſſione, & ab inde ſequu-
tis, ſi rectè ſit appellandum, aduertit Rebuf.
ibi, atque etiam teſtatur, ita cenſuiſſe Se-
natum anno 1540.die Nouembris, quæ do-
ctrina vera eſt.

Ex eadem concluſione ſecundò infero,
quòd ſi iudex qui tulit ſententiam, requirit
iudicem alterius territorij, in quo ſita eſt
res(iuxta ea quæ nos infrà c.6.) tunc ipſe re- 46
quirens ſuo mãdato grauet,puta;quia requi-
rit eũ,& mandat, vt priùs exequatur ſenten-
tiam in immobilibus, aut iuribus, & actio-
nibus:& tunc ſi ab hoc grauamine appelle-
tur, debet appellari non ad ipſum remitten-
tem, ſed ad eius ſuperiorem, quia remittens
grauat,& ab eius facto appellatur, tenet Ab.
*in d.c. quoad conſult. verſ. aut alienus iudex non
exequitur*, tenet etiam poſt alios Rebuf. *vbi
proximè num.4.* & Eſcacia *num. 68. verſ. aut
grauat iudex requirens.* quia tunc dicitur
imploratum auxilium facti, ſicque præſtan- 47
do illud non excedit fines auxilij periti,
quare ad ſuperiorem iudicis requirentis erit
appellandum. qui Doctores illud reddunt
exemplum, quòd ſi iudex ſecularis præſtat
in executione familiam Epiſcopo modum
excedenti in eadem executione, appellabi-
tur ad Archiepiſcopum, vel ad Papam, non
autem ad ſuperiorem ſecularis, quia ipſe
non grauat, nec à grauamine illato appella-
tur, tanquam geſto à requiſito iudice, ſed
tanquam à geſto per requirentem, cuius
imaginem

imaginem repræſentat, & licèt Ab. *vbi proximè* dixerit, appellari etiam poſſe ad ſuperiorem iudicis laici, tamen mihi non placet, nec Eſcaciæ nuper citato *num.68.in fi.*

Secunda concluſio ſit, quòd quando appellatur à grauamine facto ab executore delegato, ſeu nuntio, cui commiſſa eſt executio
48 ſententiæ; puta quia ipſe executor excedit fines mandati, tunc ad ipſum iudicem delegantem, ſeu committentem executionem appellandum eſt, ita Ab. *vbi ſuprà.* tradit B. *in l. à diuo Pio.* §. 1. *in fi. ff. de re iud.* per quem & per *l. arbitro.* ſecundùm vnam lecturam *ff. qui ſatiſd. cog.* tenet Rebuf. *in tract. de ſent. execu. art. 7. gl. 13. num.* 1. vbi ita deciſum fuiſſe in facti contingentia, teſtatur, ſequitur Eſcacia *de appella. q. 17. limi. 10. ſub n. 67. verſ. ſecus ſi nuntius ſeu executor.* Felin. *in c. paſtoral.* §. *præterea in princ. de off. & poteſt. iud. deleg.* Alex. *conſ. 95. lib. 2.* Beroi. *conſ. 32. n. 18. lib. 3.* Lanc. Robert. *de atten. 2. p. cap. 12. limi. 53. à num. 29.* & diximus ad prin. huius c. vbi alia adduximus in comprobationem huius concluſionis.

49 Hæc tamen concluſio fallit in iudice requiſito pro executione alicuius ſententiæ, quia ſi ipſe exceſſerit fines mandati, & executionis, non ad iudicem requirentem, ſed ad ſuperiorem iudicis requiſiti grauantis erit appellandum, quia appellatur à grauamine, & facto huius iudicis exequentis iure proprio, non vt delegatus alterius iudicis, ita ſic loquuntur Rebuf. *d. tract. de ſent. execut. art. 7. gl. 13. ſub n. 14. fol. 378.* ſequitur Eſcacia *de appellat. q 17. limi. 10. n. 68.* Rebuf. allegat ad id Iſſ. & alios.

50 Sed horum Doctorum aſſertio ex ratione regulanda erit, ita vt ſit amplectenda in caſu, in quo militat dumtaxat, nempe, quando iudex exequitur iure proprio iuxta terminos tex. *in c. Rom.* §. *contrahentes, de for. comp. lib. 6.* ſcilicet quando ad illum iudicem ſit contractus executio remiſſa, quia ad illum ſpectat, quia tunc iure proprio exequitur, quo caſu nihil mirum, vt ad eius ſuperiorem appelletur, at verò quando iudex, qui tulit ſententiam, committit executionem facti iudici alterius territorij, vbi res
51 exiſtit, ſuper qua executio, ſeu miſſio facienda eſt, tunc iſte iudex ſic requiſitus dicitur iudex delegatus, & executor ſententiæ, & mandati iudicis requirentis, ita expreſsè probant Ioan. Ferrat. *in pract. in for. execut. ſent. diffin. ſub num. 14. fol. 277.* Gratia. *diſcepta. for. cap. 146. num. 7.* Paz *in prax. 5. p. tom. 1. cap. 2. num. 10. fol. 101.* Couar. *in pract. quaſt. c. 10. ſub n. 7. ad med. c. 16. ſub n. 5.* & probat text. *in l. à Diuo Pio.* §. *ſent. Romæ. &* §. *ſi ſuper rebus,* (qui ab illo dependet iuxta mirabilem intellectum traditum à Couartuuia *ſub d. n. 5.* quem vide) *ff. de re iud.* & ſic in hoc caſu à ratione ceſſante, dicendum eſt, vt ab huiuſmodi executoris exceſſu, cùm procedat vt delegatus; debeat appellari ad iudicem requirentem, iuxta quæ dicunt Doctores in concluſione ſecunda citati. Et hanc interpretationem clarè ſentit Ab. Panor. *in d. c. quoad conſultationem n. 28. in fi. & n. 29.* eámque videtur etiam tenere Parlad. *lib. 2. rer. quoti. c. fi. 2. p. §. 3. num. 6.* dum pro reſolutione huius doctrinæ, ſe remittat ad d. Ab. *ibi*, & ſatis probatur ex his, quæ ſuprà in 2. illatione primæ concluſionis. maximè cùm pro hac doctrina iuris vrget principium, dictans, vt à delegato, ſiue à Principe, ſiue ab ordinario inferiori, appelletur ad delegantem, latè proſequitur Eſcac. *de appell. q. 8. à n. 14. cum pluribus ſeq.* cuius articuli reſolutio difficilis eſt.

Hæc tamen noſtra reſolutio vno modo 52
fallit, quando Iudex ſæcularis petens auxiliū ab Eccleſiaſtico pro executione ſuæ ſententiæ, & ipſe excedendo interponit auxiliū iuris, puta, excommunicando, quia tunc appellandum eſt ad ſuperiorem iudicis excommunicantis, vt tenent Ab. Rebuf. & Eſcac. locis proximè citatis, quia tunc ex ea ratione puto procedere, quia iudex ſæcularis non poteſt de grauamine excommunicationis cognoſcere, nec illud reuocare.

CAPVT V.

Quid inter ſe diſtent, quoad procedendi modum, executor ſpeciei certæ, & executor quantitatis, iuríſve incorporalis, & executor facti, hoc eſt, compulſor ad factum præciſum. & an, & quando ab eis abſque citatione procedentibus, ſeu excedentibus; emiſſæ appellationi minimè deferentibus, vis fiat.

SVMMARIVM.

Executorialium iudicium ab ordine iudiciario etiam ſummario multùm diſtat. n. 1.

Via executiua eſt ſummaria, tamen magis accelerata quàm ſimplex ſummarium iudicium. n. 2.

In iudicio ſummario agitur an debeatur, in executiuo quomodo ſoluatur. n. 3.

Cauſa eſt ſummaria, ergo executiua; non valet argumentum. cauſa eſt executiua, ergo ſummaria; valet. n. 4.

Iudicium cuius ſententia exequitur non obſtante appellatione, non dicitur executiuum. n. 5.

Citatio

Citationem in via executiua non requiri qui teneant. n 6.

Citationem in executorialium executione requiri qui teneant. n 7.

Executio quando ſit ab eo iudice vel eius executore ſuper eadem re ſuper qua lata eſt ſententia, citationem non requirit. n.8.

Executio vbi eſt facta rei, iudicis aut litigantis condemnati perſona requirit citationem precisè. n.9.

In quolibet iudicio vbi rei aut perſonæ datur mutatio, noua citatio præciſa eſt, etiam ſi omnes neceſſariæ præceſſerint. n.10.

Executio vbi eſt facienda in perſona ſpecialiter non nominata, in executorialibus citatio an neceſſaria ſit. n.11.

Bona debitoris vbi capienda ſunt ſubhaſtanda pro executione quantitatis contentæ in ſententia, requiritur citatio. n.12.

Et quo executionis ſtatu citatio hæc ſit facienda. ibidem. declara vt n.13.

In executorialium executione pro quantitate debet intimari debitori vt ſoluat. n.14.

Secus ſi inſtrumentum contineat tempus determinatum, quia tunc ipſe interpellat. n.15.

Executio & eius acta corruunt ſi omittatur neceſſaria citatio. n.16.

Ab executore omittente neceſſariam citationem appellationi emiſſæ eſſe deferendum decernit Senatus Regius. n.17.

Executor merus is eſt cui nudum factum committitur, & executio, diſcuſſis omnibus quæ opponi poterant executioni ſententiæ. numero 18.

Executor merus ſi citauerit, non tenetur citatum expectare, quia non poteſt aſſumere partes iudicis, & iuriſdictionem non commiſſam vſurpare. n.19.

Appellationi emiſſæ à citato per merum executorem executorialium quem non tenetur expectare, non erit deferendum. n.20.

Executorialium executores non eodem modo ſed diuerſimodè omnes ſententias effectui tradunt. n.21.

Executor pro ſumma pecuniaria procedit captis pignoribus ſubhaſtandis ex quibus ſatisfit creditori, vel illi dantur in ſolutum. numero 22.

In executione inſtrumenti guarẽtigiati pro quantitate, eodem modo proceditur quo in executorialibus. n.23.

Ab executore pro quantitate incipiente à captura perſonæ ante diſcuſſionem bonorum tanquam ab excedente licita eſt appellatio. n.24.

Executor executorialium pro certa ſpecie cogit præcisè condemnatum tradere, etiam vi & manu militari de poſſeſſione deyicit. n.25.

Sententia rei tradendæ obligat præcisè ad factum, nec ſoluendo intereſſe condemnatus liberatur ſi habeat facultatem rei tradendæ. num.26.

In venditione alicuius ſpeciei ſi ſit factum inſtrumentum guarentigiatum venditor præcisè compellitur ad tradendum. n.27.

Debitor licèt poſſit ſoluendo intereſſe liberari, non tamen poſt ſententiam diffinitiuam quæ obligat præcisè ad tradendum. n.28.

Res vbi in ſpecie præſtanda erit, executor facit præceptum reo vt intra triduum reſtituat, qua non reſtituta cogitur manu militari. num.29.

In executione pro ſpecie certa, ciuiliùs faciet iudex; ſi priùs moneat condemnatum aut obligatum. n.30.

Citationem præcedere executionem etiam vbi non ſit neceſſaria, tutius erit. n.31.

Poſſidente debitore ſpeciei ex guarentigia clauſula abſque citatione, auocatur poſſeſſio, ſecùs ſi alius poſſidet. n.32.

Condemnatus ad rem tradendam non cogitur præcisè, ſi non habet facultatem rei tradendæ, puta, quia obyt, abijt, vel aliter perijt, quia tunc in æſtimatione ſit executio. num.33. & ſequentibus.

Quod procedit etiam in depoſitario, mandatario, & venditore. n.34.

Verba adaptantur implicitè ſaltim, quia quantitas æſtimationis ſemper ineſt rei petitæ æſtimabili. n.35.

Res ad quam quis eſt condemnatus ſi longè abſit, quomodo ſit facienda executio. n.36.

Executio cœpta pro re, an ea perempta ſit proſequenda, & in quo. n.37.

Sententia pro Barone lata vt pro ſingulis centum ouibus ratione paſcuorum Baro vnam habeat, etiam contra minus centum paſcentem, fiat executio habito reſpectu ad numerum, & facta computatione grata. n.38.

Si autem quinquaginta quis depaſcit, fiet executio pro æſtimatione dimidiæ partis vnius ouis. num.39.

l. ſi longius C. de executione rei iudicatæ verba mirabilia conducuntur. n.40.

Executorialium executor ad actum conſiſtentem in animo condemnati, puta præſtare patientiam aut conſenſum, renuntiare officium aut beneficium, & ſimilia, quomodo ſe habere debeat. n.41.

Executor ad factum dependens ab animo condemnati, non excedit non admittendo intereſſe, ſed ad factum præcisè compellens. num.42.

Obligatus ad factum licèt ante ſententiam liberetur præſtando intereſſe, non tamen poſt illam, quia obligat præcisè. n.43.

Executor ad factum dependens ex animo condemnati, an excedat illum contumacem per carcerem cogere. n.44.

Verba (compelli & cogi) pertinent ad meram executionem & factum præciſum. n. 45.

Mentio ſemper debet præcedere compulſionem. num. 46.

Monitus intra quod tempus tenetur adimplere. n. 47. remiſſiuè.

Voluntas & animus condemnati ex quo pendet executio vt ſubiiciatur, corpus detrudendum eſt. n. 48.

Voluntas condemnati à qua executio dependet, cauſatiuè eſt reducenda, cùm directò non poſſit ob eius proteruiam. n. 49.

Promittens ſcribere poteſt compelli per carcerem ad ſcribendum. n. 50.

Depoſitarius cogitur captis pignoribus & per carcerem depoſitum reddere. n 51.

Ab executore factis & carceratione pro eius executione non datur appellatio. n. 52.

Adminiſtrator aut tutor ſi nolit exhibere rem Domini in qua ſit facienda ſententia executio, incarceratur quouſque exhibeat. numero 53.

Promittens contrahere matrimonium compellitur per carcerem & cenſuras. n. 54.

Poſſeſſor violentus condemnatus vt deſiſtat à poſſeſſione, ſi nolit, cogitur per carcerem. num. 55.

Executor pro quantitate poteſt per carcerem compellere condemnatum, vt indicet bona in quibus facienda ſit executio. n. 56.

Executio fit per manum militarem & violenter, ſi aliter perfici non poteſt. n. 57.

A compulſione per carcerem nullus etiam priuilegiatus qui tenetur ad factum perſonale ex ſententia, poteſt ſe excuſare. numera 58.

Quia tunc non capitur pro debito, ſed pro contumacia, & quaſi delicto, prout tribunalium praxis obſeruat. ibid.

Executor non excedit compellendo per carcerem condemnatum ad factum dependens ab eius animo & voluntate, nec vim faciet. num. 59.

Compulſio poteſt fieri per cenſuras. n. 60.

Excommunicatio eſt actus executiuus. num. 61. & ſeqq.

Excommunicatio ab homine non fertur niſi pro contumacia. n. 62.

Concilium Tridentinum ſeſſione 25. de reformatione cap. 3. explanatur, loquens de executione per cenſuras, quando ſit facienda tam in criminalibus cauſis quàm in iudiciis. numero 63.

Executio facti dependentis à voluntate condemnati, fit per carcerem poſtea creſcente contumacia per cenſuras iuxta Concilium. numero 64.

Condemnatus ad recipiendam aliquam in vxorem, cogendus eſt per cenſuras n. 65.

Condemnatus recipere aliquam in vxorem quibus ex cauſis cogendus non ſit, ſed in executione executorialium ſuperſedendum. n. 66. remiſſiuè.

Appellationi à declaratoria ſententia pro rei iudicatæ executione, executor non deferens an vim faciat. n. 67.

Declaratoria incurſus cenſurarum pro executione executorialium dicitur pars rei iudicatæ. num. 68.

Appellare omittens ab actu appellabili, non poterit poſtea appellare à citatione ad videndum ſe declarari. n. 69.

Declaratoria cenſurarum ſuper via executiua non admittit appellationem. n. 70.

Declaratoria incurſus cenſurarum pro executione rei iudicatæ non admittit appellationem. num. 71.

Declaratoria incurſus cenſurarum pro executione obligationis in forma Cameræ eſt inappellabilis, quia executionis natura veſtitur. num. 72.

Declaratoria incurſus cenſurarum pro executione literarum Apoſtolicarum, non admittit appellationem ſuſpenſiuam. n. 73.

Commiſſio ſuper appellatione à declaratoria lata pro executione literarum Apoſtolicarum, non datur niſi cum clauſula (parito breui.) numero 74.

A carceratione licèt poſſit appellari, tamen à carceratione pro executione rei iudicatæ aut inſtrumenti guarentigiati non poteſt. numero 75.

Appellatio ſuſpendit à declaratoria ſuper executione rei iudicatæ ſi executor modum in ca ferenda excedat. n. 76.

Executor merus poteſt deputari etiam non conſtitutus in dignitate. n. 77.

Executores dicti compulſores ſunt meri, & non debent eſſe in dignitate conſtituti, ſed ſimplices clerici ſufficiunt. n. 78.

Executor executorialium ſuper iure incorporali quomodo procedat ad executionem. numero 79.

Sententia ſola in iuribus incorporalibus an transferat poſſeſſionem ciuilem & naturalem. numero 60.

Victor in iure incorporali ſi vti non poſſit reluctante condemnato, compellitur ad patientiam præſtandam. n. 81.

Condemnatus in conceſſoria, compellitur præſtare patientiam ſeruitutis. n. 82.

Condemnatus in iuribus incorporalibus compellitur pro patientia, ſicut in corporalibus pro actuali traditione. n. 83.

Sententia ſola non transfert dominium in iuribus corporalibus. n. 84.

Pro executione iuris incorporalis requiritur actus apprehenſiuus. n. 85.

Actus

Actus apprehenſiuus ſi non poteſt conſequi ob reſiſtentiam condemnati, compellitur per carcerem ad præſtandam patientiam. n.86.

Condemnatus ad cedendum vel renuntiandum officium aut beneficium, ſi monitus nolit renuntiare, iuris interpretatione habetur pro renuntiante. n.87.

Abdicare à ſe qui tenetur aliquod ius, ſi monitus abdicare nolit, habetur pro abdicante, & proceditur ac ſi abdicaſſet. n.88.

Hæreditatem qui tenetur reſtituere, & monitus recuſet, habetur pro reſtituente legis interpretatione. n.89.

Procuratore acquirente actionem ex re Domini, & eius nomine, ſi monitus recuſet cedere, habetur pro cedente. n.90.

Executio ſi fiat in officiis publicis vendibilibus, debitor compellendus eſt renuntiare, & titulum officij exhibere. n.91.

Executio vbi ſit facienda in officio vendibili, & ſit adeundus Rex, quomodo debitor eſt compellendus. n.92.

Et hoc compulſionis genere ad præſtandum conſenſum, vtitur vt meliori conſilium Neapolitanum. n.93.

Dominus feudi nolens ſub feudatione præſtare conſenſum, iuxta pactum cogitur intra terminum præſtare, & ſi non præſtet, habetur pro præſtito. n.94.

Actor ſi dolo & potentia aduerſarij non poſſit mitti in poſſeſſionem rei poſt annum, habetur pro vero poſſeſſore, ac ſi miſſus fuerit. num 95.

In poſſeſſionem ſi quem mittere actualiter non queat iudex ob aliquod impedimentum, habetur pro poſſeſſore miniſteria legis. numero 96.

Condemnatus ad tradendum inſtrumentum debiti, ſi id non reperiatur, compellitur ad conficiendum inſtrumentum liberationis. numero 97.

Condemnatus ad id quod eſt impoſſibile facere, ſed honeſtum, compellitur eo modo quo poteſt. num.98.

Condemnatus aliquem facere indemnem ab obligatione, ſi hac ſit extincta, eo modo quo poteſt debet indemnem ſeruare. n.99.

Idem modus & forma ſeruatur in executione inſtrumenti Cameralis continentis quantitatem, ſpeciem certam, factum, aut ius incorporale, quæ ſeruatur in executorialibus, quia à iure æquiparantur. n.100.

1 EXECVTORVM executorialium proceſſus iudiciúmque quantum ab ordine iudiciario ſit alienum, cùm id cognitio, & condemnatio præcedat, nemo eſt, qui ignoret. adeò vt licèt ſit ſummarium, & in eo ſummariè procedatur, Bart. *in l. Titius. colum. penult. C. de agricol. & cenſi. lib.* 11. Lanfran. *in clem. ſæpe. colum.* 2. *in* 13. *concluſione de verborum ſignificatione.* Bald. *in l. prima § is videtur. in colum. fin. ff. ſi quis ius dicen. non obtemper.* Bart. *in l. creditores. colum.* 6. *in fin. verſiculo aduerte tamen. C. de pignoribus.* Ioan. Immol. *conſilio* 130. *in caſu præmiſſo à num.* 2. Roma. *conſilio* 323. & ideo dicit Marant. *de ord. iudicio.* 4. *p.* 9. *deciſ. numer.* 60. quòd cauſa ex inſtrumen. guaren. eſt ſummaria, ex quo eſt executiua, in qua nullus obſeruatur ordo iuris, ſed deuenitur ad capturam perſonæ,
& vide *num.* 50. vbi quòd cauſa executiua 2
eſt ſummaria, tamen magis acceleratum iudicium eſt executiuum, quàm ſimplex
ſummarium, quia in hoc agitur an debeatur, 3
in illo autem quomodo ſoluatur, & ſic licèt valeat argumentum, omnis cauſa executiua eſt ſummaria, & ſummariè tra-
ctatur: non tamen valet è conuerſo, omnis 4
cauſa ſummaria eſt executiua. ita eleganter argumentatur Paul. Caſtrenſ. *conſilio* 62. *numer.* 2. *verſic. item non obſtat ſtatutum lib.* 1. idem Caſtrenſ. *conſil.* 319. *conſiderandum eſt. colum.* 2. *verſiculo hoc ideo. lib.* 1. referens ſequitur Cardinal. Tuſcus *practicar. concluſio. tom.* 3. *litera E. concluſione* 472. *num.* 36. & *concluſ.* 373. *num.* 9. & iterum *num.* 10. quæ doctrina eſt menti commendanda, quoniam multos viros doctiſſimos deceptos vidi, & confundentes hos terminos, vocantes cauſam, & iudicium executiuum illud, ſiue ſummarium, ſiue ordinarium ſit, cu-
ius ſententia lata non admittit appellatio- 5
nem ſuſpenſiuam, quoniam licèt ſententia lata in aliquo iudicio ſummario ex aliqua iuris ſpeciali ratione, ſeu priuilegio exequatur, non obſtante appellatione; non ideo ſequitur, quòd iudicium in quo lata fuit, eſt executiuum, quia eſt diuerſum ex dictis.

Et adeò in iudicio executiuo omittitur
iuris ordo, vt non parua ſit inter vtriuſque 6
iuris Doctores controuerſia, an in executione ſententiæ citatio neceſſaria ſit, vel non. in quo partem negatiuam, citationem non requiri, amplectuntur Innocent. *in c. ex ratione. de appella.* Rota *deciſ.* 355. *in nouis.* & *deciſ.* 183. *in nouis.* Bald. *in cap.* 1. *de feud. ſine culpa non amit.* & idem *in l. terminato. C. de fruct. & litium expen.* Domini. *in cap. licet. de preben. in* 6. & *in c. ordinarij.* poſt Innocent. & Hoſtien. *de off. ordi. lib.* 6. Angel. Areti. *in §. curare, inſtitut. de actio.* Anto. de But. & Immol. *in d. c. ex ratione.* & eſt bona gl. *in c. cum cauſa gloſſ.* 1. *de re iud.* vbi Abb. Ioan. And. *in c. eum qui. de dolo & contuma. in* 6. Abb. *in cap. directè de appella.* Philip. Franc. *in cap. perſonas*

eodem tit. Calcaneus in conſ. 80. Guido Papæ
quæſt. 329. Marant. de ord. iudicio. 6. p. actu 3.
prin. numer. 17. Veſtrius in praxi Roma. Cur.
lib. 8. c. vlt. num. 3. verſ. quamobrem. fol. 264. &
Aſin. in praxi iudi. §. 7. c. 5. limi. 9. n. 1. dicen-
tes, quòd in executione executorialium non
ſit neceſſaria citatio.

7 Contrariam tamen ſententiam, citatio-
nem hoc caſu requiri, qui teneant, plures
non deficiunt, Petrus & Cyn. in l. ab execu-
tore C. quorum appella. non recip. & in l. 1. C. de
iuris & facti ignorantia. & Iacob. Butr. vt re-
fert Angel. in l. 1. C. de iudiciis non repet. Ro-
fred. in l. meminerint. C. vnde vi. Angel. in l. 1.
§. ſi ex conuentione ff. de re iudi. Bald. in l. ſi
filio. la 2. in fi. ff. ſoluto matr. & in l. 2. in fi. C.
de tempor. appellat. Anton. de Butr. in clem.
ſicut 2. quæſt. de appella. Immol. in l. à diuo
Pio §. in venditione. ff. de re iudic. vbi Alexan.
Philip. Franc. in cap. ex ratione. de appellat.
Brun. conſil. 87. Nicell. de concord. gloſſ. 52.
fall. 60. Rebuf. in tract. de ſententiarum execu-
tione. art. 7. gl. 9. num. 7. & ſeqq. tom. 1. fol. 365.
& in tract. de ſenten. prouiſion. art. 2. gl. vlt. verſ.
quomodo, eodem tom. fol. 269.

Sed in hac contrarietate communis om-
nium ferè Doctorum diſtinguentium præ-
ualuit opinio, ac magis communiter rece-
pta, obtinuit apud omnes: vt ſcilicet quan-
8 do fit executio executorialium ſuper ea-
dem re, ſuper qua fuit pronuntiatum,
ſententiáque lata, & ex ea executoriales, &
per eundem iudicem, ſiue eius executorem
facta executio. vt tunc nec requiratur, nec
neceſſaria ſit alia citatio, ſed directa execu-
tio facienda eſt, eiecto condemnato de poſ-
ſeſſione, etiam violenter, & in ea mitten-
dus victor. At verò quando in executione
adeſt mutatio perſonæ, aut rei, vt puta
quando eam facit non idem iudex, qui ſen-
9 tentiam tulit per ſe, nec ſuos miniſtros, ſed
alius, ſucceſſor puta, vel quilibet alius, vel
quando non fit executio contra eandem
perſonam condemnatam, ſed contra aliam,
vt puta hæredem, ſucceſſorem, vel tertium,
vel quando condemnatur ad quantitatem,
pro qua capiuntur pignora, & vendenda
ſubhaſtantur ad faciẽdam ſolutionem, quia
tunc vbi hæc mutatio reperitur, citatio
tunc præcisè neceſſaria eſt, quam quidem
diſtinctionem tradit Bart. in l. à diuo Pio, §.
in venditione. ff. de re iudi. & in extrauaganti
ad reprimendum. in verbo, executionem. in fi.
& in l. meminerint. C. vnde vi. Bald. in l. ta-
le pactum. §. qui prouocauit ff. de pactis. Angel.
in l. habere licere. ff. de euictionibus. & in l. 1.
C. de iudiciis. & in l. qui reſtituere. ff. de rei vin-
di. Bald. in l. ab executio. C. quorum appellat.
non recip. idem Bald. in l. ordo. C. de executio-
ne rei iudic. & in l. 1. in fin. C. de iuris & fac.
ignor. & in l. ſi prætor ff. de iudiciis. & iterum
in l. ſi quis curialis. in princ. C. de epiſcop. &
cleri. Salicet. in d. l. ab executione. Immol. in
l. ab executore. ff. de appella & in l. ſi filio. la 2.
ff. ſolut. matrimon. Anton. de Butr. & Abb.
in cap. ex ratione. de appella. Alexand. qui di-
cit iſtam magis communem in l. à diuo Pio
§. in venditione num. 32. ff. de re iud. Fulgo-
ſius conſ. 183. Ioan. de Anania conſ. 34. Abb.
conſ. 3. dub 8. volum. 2. Socin. conſil. 158. Paul.
Caſtrenſ. conſ. 472. vol. 1. Alex. conſ. 30. vol. 5.
& in conſ. 72. in fi. vol. 7. Decius in d. c. ex ratio-
ne. Rot. deciſ. 73. in antiq. Bald. in l. 1. verſ. quæro
lata eſt ſententia. C. de executione rei iudi. Cal-
caneus in conſil. 16. Bouet. in verb. executio
ſingul. 4. Caſſiador. in deciſ. 7. de cauſa poſſ. &
propriet. dicit iſtam partem communem.
idem affirmat Nicell. de concord. gloſſ. concor.
52. fall. 60. Domini. in cap. 2. in fi. de dolo &
contum. in 6. Feli. in cap. quia V. de iudiciis
Ruin. conſilio 102. volum. 3. & per Afflict.
Maria. Socin. in tractatu de citat. & aliis, ma-
gis communem tenet Anton. Gabriel. com-
mun. concluſ. lib. 2. tit. de citationibus. conclu-
ſione 1. à num. 121. cum ſeqq. latè proſequitur
membra huius diſtinctionis Marant. de ord.
indi. 6. p. prin. 3. & vlt. actu de executione ſen-
tentiæ à numer. 16. cum ſeqq. latè etiam Me-
noch. de recuper. poſſeſſione rem. 8. numer. 77.
cum ſeqq. vbi ponit etiam practicam huiuſ-
modi faciendi citationem, Dueñas in regul.
94. Ioſeph. Ludoui. deciſione 6. & erudi-
tè hoc etiam examinat Padilla de Meneſes
in l. 1. C. de iur. & fact. ignor. à numero 14.
cum ſeqq.

Pro qua diſtinctione facit vna mirabilis 10
concluſio, quòd vbicunque in quolibet iu-
dicio mutatur perſona, ſiue iudicis, ſiue
partis, etiam ſi præceſſerint neceſſariæ ci-
tationes, tamen noua alia præcisè facienda
eſt. gloſſ. in l. conſentaneum. in verbo, à quo.
C. quomodo & quando iudex. & per Bart. Bal.
Feli. & alios plures tenet Anton. Gabriel
communium conclu. lib. 2. tit. de citat. num. 114.
fol. 91. Hierony. Gonzal. in regul. de menſi.
& alter. gloſſ. 9. in annota. num. 134. & ſeqq.
Peregri. in tractatu de fideic. artic. 53. Mat-
ta in tractatu de iuriſd. 4. p. cent. 1. caſu 33.
num. 11. Vallaſc. conſult. 38. per totam tom. 1.
Puteus deciſione 348. numero 1. & 2. lib. 1. &
nos latè ſuprà lib. 3. cap. 9. à numero 207.
cum ſeqq.

Et in ſpecie, quòd quando erit facienda 11
executio in perſona, in executorialibus non
nominata, citatio requiratur, vltra relatos
Doctores probant Veſtrius in praxi Roma.
Cur. lib. 8. cap. fi. ſub num. 4. verſic. quæ tamen.
Aſi. in practi. indi. §. 7. cap. 5. limi. 9. num. 6.

Hierony.

Hierony. Gabriel *conſil. 52. num. 9. tom. 1.* & alibi paſſim diximus.

Et quando fit executio in alia re, quàm in
12 condemnata, puta; quãdo quis eſt condẽnatus pro certa quantitate, pro cuius ſolutione capiuntur bona debitoris, quòd requiratur tunc citatio, ſiue à principio, ſiue poſtmodum, ſaltim in ſententia aditionis, puta de remate, quando traduntur plus offerenti. Roderi. Xuarez *in repet. l. poſt rem. limi. 11. & 12. n. 2.* Padilla *in l. quanuis. 1. C. de iur. & fac. ignor n. 20.* Paz *in praxi 4. p. cap. 2. n. 25.* Auenda. *in l. 4. & 5. n. 26. tit. 8. lib. 3. ordina.* Azeued. *in l. 19. n. 28. tit. 21. lib. 4. recopil. & n. 30.* niſi in-
13 ſtrumentum exequendum non contineat certam diem ſolutionis, quia tunc ſiue iudicialiter, ſiue extraiudicialiter interpellatur debitor, vt ſoluat, vt ex ſingulari doctrina Rebuf. *tit. de litera obliga. art. 2. gl. 1. num. 67. tom. 1.* Ioan. Gutier. *de iura. confirma. 1. p. c. 56. num. 2.* Azeued. *in d. l. 19. num. 29.* Didacus Perez *in l. 4. tit. 8. lib. 3. ordina.* Meneſes *in l. 1. n. 20. C. de iur. & fact. igno.* ſic pariter in exe-
14 cutorialium executione pro quantitate, in qua reus condemnatur, deberet ei per iudicem intimari vt parti ſoluat, aliàs malam executionem declaratutum Senatum, aduertit Azeued. *in l. fi. tit. 21. lib. 4. recop.* Valdes *in additio. ad Roderi. Xuar. in repeti. l. poſt rem. in declarat. l. regni 11. limi. n. 1.* Rebuf. *tit. de ſenten. exeq. 1. tom. artic. 7. gloſſ. 9. numer. 12.* Dueñas *in regul. 94.* Menoch. *de arbitr. lib. 1. quaeſt. 17. num. 9.* ſecus dicunt ipſi, quando ſen-
15 tentia, aut inſtrumentum continent tempus determinatum, certúmque terminum, quia cùm debitorem interpellet, eo tranſacto facienda executio, iuxta *l. à diuo Pio, cum ſuis §§. ff. de re iudi.*

Ex quibus omnibus & illud deducitur,
16 quòd quoties in executione citatio neceſſaria eſt, ſi executor eam omiſerit, nulla erit executio, actáque ab eo geſta corruunt. ita tenent Alexand. *conſ. 218. viſis in prin. lib. 2.* Rota *deciſ. 184. dic quòd ſi in aliqua. cum deciſione ſequenti.* Afflict. *deciſ. 355.* Guido Papæ *quaeſt. 70. in commiſſionibus.* cum aliis, de quibus per Feli. *in c. ſi conſtiterit. de accuſa.* Decius *conſ. 281. viſo. colu. fi. lib. 5.* Lapus *alleg. 28. delegata quae allegatur 61. viſis,* &c. Ancara. *conſ. 297. efficaciter. colu. 1.* Æguid. *deciſ. 68. alias 85. ſi executor. & deciſ. 175. auditor.* Gozadi. *conſ. 2. num. 9. & 16.* Vantius *de nullitat. ſenten. ex defectu iuriſdict. delega.* &c. *num. 92.* ergo ſuccedit vulgata regula *l. 4. §. condemnatum ff. de re iudi.* cum alis, quæ exactiſſimè deduximus in eius comprobationem ſuprà lib. 3. cap. 9. per totum, vt appellationi emiſſæ
17 ab huiuſmodi executione, ſi executor non detulerit, vim fieri, declarabit Senatus adi-

tus per hanc viam violentiæ, reponeréque mandabit.

Et in ſpecie ſeu indiuiduo, quòd huiuſmodi appellationi ab executione, deficiente citatione, vbi eſt neceſſaria; ſit deferendum præcisè, probant poſt Henricum Boic. *in cap. de caetero de re iud.* Anto. de Butri. & Abb. Panormi. *in cap. fi. de praeſumptio.* tradit optimè Guido Papæ *deciſione 436.* incipit *cum materia.* & iterum *in quaeſtio. 87. num. 95.* Lancelo. Rober. *de attent. 2. p. cap. 12. limi. 53. num. 31.* Abb. *conſil. 30. lib. 1.* Rebuf. *de ſentent. execut. num. 10. & ſeqq. fol. 223.* Cardinal. Tuſcus *practi. concluſ. tom. 3. litera E. concl. 484. numer. 1.* & idem Tuſcus *1. tom. litera A. concluſione 4010. numer. 3. & num. 21.*

Vnum tamen notabile notã; quòd ſi exe- 18
cutor merus datus pro executione executorialium, cùm nullam habeat cauſæ cognitionem, ſed datus eſt ad executionem nudi facti ac puri miniſterij, facta iam diſcuſſione eorum omnium, quæ incidere, & opponi poterant ſententiæ ipſius executioni, qui nec eſt iudex, nec iuriſdictionem habet, de quo latiſſimè diximus ſuprà hac 4. parte cap. 3. à prin. ſi iſte talis merus executor citauerit partem ex abundanti, & non ex neceſſitate, cùm ad id non teneatur, ac 19
aliqua facit, quæ tendunt ad executionis maiorem iuſtificationem; tunc ſi iſte talis citauit, non tenetur expectare citatum, quia non poteſt aſſumere partes iudicis, nec vſurpare, nec arripere maiorem poteſtatem, quàm ſibi mandata eſt, iuxta text. elegantem *in l. quicunque & l. contra C. de executor. & exacto. lib. 12.* prout nos latiſſimè ſuprà diximus duobus capitibus, proximè præcedentibus, & in terminis ita probant Feli. *in cap. cum ordinem de reſcript. & in cap. dudum num. 22. verſ. ſecunda concluſio. de praeſumptio.* Bald. *in l. nec natales. ad fi. C. de probatio.* Rota *deciſione 15. de dolo & contuma.* Benedict. Vant. *in reperto. ad Feli. verbo, executor merus ſi citauit.* Ruginel. *in tract. de appella. §. 2. c. 2. ſub num. 59. verſ. ſed iſtud.* Cæſar Contar. *in repet. l. vnic. limi. 2. §. 1. in fi. num. 44. C. ſi de momenta. poſſ. fuer. appella.* quod verum eſt in caſu de quo loquimur, ſcilicet in executore mero executorialium, ex rationibus dictis. Quid autem ſit dicendum in executore gratiarum mero, quando poteſt aſſumere partes iudicis, & procedere vt mixtus, vide ſuprà lib. 2. cap. 13. à num. 83. & ſequentibus. Et ita in prædicto caſu appel- 20
lationi emiſſæ per ſic citatum à mero executore, deneganda delatio, ac vim non fieri, declarandum, cùm à mero non ſit licita, niſi ab eius exceſſu.

21 Executorialium autem hi executores non
vno, eodémque modo omnes, ſenrentias
ſibi commiſſas exequendas, ſunt effectui
perducturi, ſed alitet atqne aliter diuerſo
modo, ac variato, ptout conditio qualitáſ-
que negotij poſtularit. ſiquidem aut execu-
toriales continent quantitatem, ſeu genus,
& ſummam pecuniatiam, qua debitot quis
eſt declaratus, & condemnatus, & tunc ad
executionem procedendum eſt capris bonis
22 condemnati in pignus, quod ſolemnibus
ſubhaſtationibus diſtrahitur, & proinde ſa-
tisfacere creditori, aut in ſolutum illa ei da-
re, iuxta formam text. *in l. à diuo Pio ff. de re
iud. l. ordo. C. de executio. rei iud.* quod omni-
bus notiſſimum eſt etiam tabellionibus, vi-
de Parlad. *rerum quoti. lib. 2. c. fi. 5. p. §. 2. num.* 8.
Amador Rodrig. *in tract. de executione cap.* 5.
à num. 22. *&* 25. *ad fi* Paz *in praxi* 4 *p. tom.* 1.
cap. 2. *num.* 26. *&* 27. Marant. *de ord. iudic.* 6.
p. act. in fi. tit. de executione ſenten. à num. 8. *cum
ſeqq. & à numer.* 19. vbi poſt alios valdè ele-
ganter declarat praxim. optima videnda *lex
3. tit. 29. p 3.* & ibi Gregot. Lopez. & quod
dicimus de ſententia pro quantitate, idem
23 intellige de inſtrumento guarentigiato, quo
pecunia etiam promittitur, quod eodem
modo exequitur ex eiſdē Doctoribus etiam.
Et quia generaliter procedit identitas modi
exequendi in vtroque, quia parificantur à
iure, vt ſtatim dicemus ad fi. cap. num. 100.
& tunc non poteſt executor incipere à ca-
ptura perſonæ ante diſcuſſionem bonorum,
quando ſcilicet ea facta, bona ſufficientia
24 non reperiuntur. quod ſi aliter fieret execu-
tio, non tenet, vt poſt Bart. Bald. Alexand.
Pari. de Puteo & alios probat Marant. *vbi
proximè num.* 9. Et quòd huius ordinis per-
uerſio ſit exceſſus & nullitas in executore
ſaltem, latè probauimus ſuprà hoc lib. 4. c. 3.
à num. 101. & nominatim, quòd executor
incipiens à captura ante diſcuſſionem bo-
norū pro ſoluendo debito pecuniario, com-
mittat exceſſum appellabilem, tenet Abb.
Panormi. *in cap. quoad conſultationem. de ſen-
ten. & re iud. num.* 27. *poſt med.* & ſic ſequitur,
quòd appellationi ab hoc exceſſu interie-
ctæ non deferens executor, vim faciet re-
ponendam.

Aut enim ſententiæ, & eius executoriales
25 cōtinent præſtandam certam, & determina-
tam rem, & ſpeciem, ita quòd ſpeciei ſit fa-
cienda traditio, & executio, vt domus, vi-
nea, veſtis, & ſimiliter; & tunc executor
compellere debet ipſum condemnatum ad
tradendam rem ipſam, in qua condemnatus
fuit, quia ad id præcisè tenetur. adeò quòd
executor (ipſo renuente tradere) eum à poſ-
26 ſeſſione deiicere, etiam vi, & manu militari
poteſt, & eandem poſſeſſionem tradere, &
reſtituere victori, pro quo lata fuit ſenten-
tia, quæ quidem obligat præcisè ad factum
traditionis, nec ſoluendo intereſſe liberatur
damnatus, ſi habet facultatem rei reſtituen-
dæ. ita probat text. *in l. qui reſtituere. ff. de rei
vindi.* & ad hoc notat *ibi* Odofred. Alberi.
Angel. & communiter omnes Doctores, §.
& ſi in rem. inſtitu. de off. iudicis. Bart. *in l. ſti-
pulationes non diuiduntur. colum.* 14. *num.* 37.
Immol. *colum. fi.* Roman. *num.* 72. Alexand.
colu. antepenul. ff. de verbor. obliga. Vincentius
in l. in executione. colu. 50. *eodem tit.* Iſſ. *in l. na-
turaliter §. nihil commune. ff. de acquir. poſſeſſ.
num.* 9. *colu.* 19. & ibi Salicet. *num.* 38. Bal. *in
d. l. qui reſtituere.* 1. *lectura & colum.* 1. Anto.
Gomez optimè *variar. reſolutio. lib.* 2. *cap.* 10.
ſub num. 22. *verſ. quintus caſus eſt.* Bal. *in l. vni.
colu. penul. C. de ſenten. quæ pro eo quod inter.*
idem Bald. & Barto. *in l. properandum. §. ſin
autem reus C. de iudiciis,* & ibi gl. *verbo, audia-
tur.* Speculator *in tit. de executione ſententiæ
§. ſequitur, in princ.* Gregor. Lopez *in l.* 3. *tit.*
27. *p.* 3. *gloſſ.* 12. *verbo, en aquella coſſa miſma,*
per eandem legem *ad fi.* ibi, *mas quando el
juicio fueſſe dado ſobre coſſa cierta, que fueſſe
mueble, o raiz, que ome demandaſſe por ſuya,
entonces debe cumplir el juicio en aquella coſſa
miſma de qualquier natura que ſea.* & per Bald.
& Gregor. tenet Parlador. *lib.* 1. *rerum quoti.
cap.* 6. *à numer.* 4. *& ſeqq.* probat etiam text.
in cap. cum Bertold. de ſentent. & re iud. pro-
bant etiam Doctores ſtatim allegandi.

Et ex hoc eleganter argumentatur Bal. *in
l. vnica colu. penul. C. de ſententiis quæ pro eo
quod inter.* vbi dicit, quòd ſi in venditione 27
alicuius ſpeciei, & alicuius rei, fundi puta,
eſt factum inſtrumentum, quod habeat pa-
ratam executionem, quòd venditor præcisè
compellitur ad tradendum. mouetur, quia
tale inſtrumentū habet vim ſententiæ tranſ-
actæ in rem iudicatam, & ex ſententia ven-
ditor damnatus præcisè cogitur ad traden-
dum rem ipſam, iuxta *d. l. qui reſtituere,* quam
ibi mirabilem vocat Bal. ad hoc, quòd licèt
debitor liberetur præſtando intereſſe, ſit ve- 28
rum, niſi lata ſit ſententia diffinitiua ſuper
traditione, quia tunc præcisè tenetur, cùm
omnis ſententia præcisè obliget. Hoc Baldi
dictum ad ſidera exclamat doctiſſimus Ro-
deri. Xuares *in repet. l. poſt rem. ff. de re iud. in
declaratione l. Regni extenſio.* 3. *verſ. tertia &
famoſa extenſio ſit,* & ibi idem tenet eius ad-
ditionator Baldez *fol. mihi* 122. *in prin.* ſe-
quitur Gondizal. de Paz *in praxi* 4. *p.* 1. *tom.
cap.* 1. *num.* 51. Parlador. *lib.* 2. *rerum quoti. c. fi.
5. p. §.* 2. *num.* 4. quem ſequitur Amador. Ro-
drig. *de executio. cap.* 5. *num.* 21. *ad fi. & n.* 22. &
per Bal. *vbi ſuprà,* & Petrum de Sur. *in l.* 1. *ff.*
de

de actioni.empti. & Fran.de Pa. *in l.certi condi.*
§.1.*ff.ſi cert.pet.* idem affirmat Caſtellus *in*
*l.63. Tauri.fol.*179.*colu.*4. *in fi.& ſeqq.* & ita
legem 5. *tit.* 27.*p.*3. intelligit ibi Gregor.
Lopez.

29 Vnum tamen dicit Parla. *ibi d. n.*4. quòd
quando res in ſpecie præſtanda erit, pro qua
executio petitur, executorem facere præ-
ceptum reo, vt intra certum tempus, puta
triduum, rem reſtituat, eámque illo non re-
ſtituente, aut mittitur actor in illius rei poſ-
ſeſſionem, aut reus cogendus etiam manu
militari rem reſtituere, iuxta *d.l.qui reſtituere.*
quoniam (inquit ipſe) licèt hoc caſu cita-
tionem neceſſariam non eſſe (vt & nos de
ſententia exequenda in eadem re condem-
30 nata ſuperiùs diximus) putat tamen ciuiliùs
facturum iudicem, ſi priùs reum interpel-
lari faciat, quem videtur ſequi Amador
Rodriguez vbi proximè. Pro quo facit, quod
dicunt Veſtrius *in praxi Roma. Cur.lib.*8.*c.vlt.*
*ſub num.*3.*verſ. quamobrem.* Cardina. Alexan.
in c. ex ratione 8. *ſub num.*61. *verſ. ſecundum*
caput eſt. de appella. Rebuf. *in tract. de ſentent.*
*executione art.*7.*gl.*11.*n.*16.*verſ.quartò amplia.*
*tom.*1.*fol* 371. vt in executione tutius erit
facere interpellationem. & quòd fieri poſſit
citatio ex ſuperabundanti (non tamen etiam
in hoc caſu neceſſaria eſt ex his, quæ ſuprà
31 diximus in tertia opinione) & dixerat etiam
ipſe Parlador. antea *in lib.*1.*rerum quoti. c.*10.
*ſub num.*1.*&* 2. quòd quando inſtrumentum
guarentigiatum in iudicium editur, pro quo
eſt promiſſa alicuius rei traditio ex empto,
puta, aut donato, & ſimilibus, ſtatim em-
ptorem in poſſeſſionem rei mitti, à iudice
iubetur, cum vulgari clauſula, ſaluo iure
melioris poſſeſſoris, *&c.* (de cuius clauſulæ
effectu vide remiſſiuè per nos 2.p.c.15.n.43.)
32 quam quidem poſſeſſionem, poſſidēte ven-
ditore, huius inſtrumenti virtute, etiam non
citato poſſeſſore, propter clauſulas guaren-
tigiatas dari poſſe (inquit ille) ex Par. de Pu-
teo *de ſyndica.*§.*index cap.*2.*num.*36.Iſſ.*in l.ne-*
quicquam §. *vbi decretum num.*7.*ff. de off. pro-*
conſulis. Bal. *in l.fi.C.de edic. diui Adri.* Bart. &
cæteri *in l. à diuo Pio.* §. *in venditione. ff. de re*
iudi. (ſecus alio poſſidente, à quo abſque
cauſæ cognitione præcedente poſſeſſio auo-
canda non eſt, vt ibi probat, & nos latiùs
Deo dante infrà in c.8. de exceſſu de perſo-
na ad perſonam.) Itaque iſthæc citatio, præ-
ceptum, ſeu interpellatio etiam hoc caſu
neceſſaria non eſt, nec etiam ſi omittatur,
iudex Eccleſiaſticus vim faciet, denegando
delationem appellationi, ab eo hac de cauſa
interiectæ, cùm non requiratur aliter, quàm
ex vrbanitate, & ſimus in executiuis.

33 Inſuper ſuperiùs propoſitam à nobis do-
ctrinam, qua diximus condemnatum ad rem
reſtituendam teneri, poſséque ad eam tra-
dendam cogi etiam manu militari, ſi opus
ſit: intellige, ſi condemnatus habeat facul-
tatem illam reſtituendi, ſecus ſi non habeat,
puta, quia periit, vel eſt amiſſa, mortua, ra-
pta, vel abſens, vel quid ſimile, quia tunc
non compellitur præcisè ad eius traditio-
nem, ſed ſolutione intereſſe, ſeu æſtimatio-
nis liberatur, text. elegans *in d.l.qui reſtitue-*
re.ff.de rei vindi.l.Iulianus ff. de confeſſis. gl. ſin-
gularis *in* § *pretium.inſt. de emptione & vendi-*
tione, in verbo tradatur, & ibi notat & cōmen-
dat Faber, Angel. & communiter Doctores.
tenet etiam Bart. *in l.*1. *ff. de actio. empti.*3.
*colu. num.*12. vbi communiter cæteri. idem
Bart. *in l. ſtipulationes non diuiduntur. colu. an-*
tepenul. ff. de verbor. obli. Fabia. de Monte *in*
*tract. de emptio.& ven.*6.*q.princ.* & illam gloſ-
ſam ad hoc reputat ſingularem Angel. *in* §.
*actio.inſtit.de actio.col.*8.*num.*14. qui loquun-
tur in contractu venditionis. tenent etiam
Bart. *in d.l.ſtipulationes,* 4.*col.*8. *oppoſ.* Ioannes
de Immol. *in l.*4.§.*caro ff.de verbor.oblig.col.*6.
& ibi Doctores, qui loquuntur in depoſita- 34
rio, mandatario, & ſimilibus, & in vtroque
caſu optimè Anton. Gomez *variar.reſolut.*2.
*tom. cap.*10. *ſub num.*22. *circa fin. verſ. ſeptimus*
caſus. & verſ. octauus caſus. probat expreſsè
etiam *l.* 3.*tit.*14.*p.*5. vbi latè videndus Gre-
gor. Lopez.

Et in genere, quòd quando res ſeu ſpecies
certa in ſententia, vel inſtrumento conten-
ta, pro qua erat facienda executio, perempta
ſit, pro illius æſtimatione facienda ſit exe-
cutio, per Bart. *in l. Iulia. ff.de confeſſis.* tenet
Parlador. *lib.*2. *rerum quoti.c.fi.*5.*p.*§.2. *num.*9.
& idem affirmat *in lib.*1.*c.*6.*num.*13. Palacius
Rubeus *in l.*63. *Tauri n.*32. vltra quos etiam
Romanus *conſ.*270.*num.*4. vbi de communi,
& plura adducit Angel. Areti. *conſ.*136. *à*
*num.*13.*&* 18.*cum ſeqq.* Caſtren. *in l.*1.*num.*4.
C.ſi aduer.vſucap. Viui. *commu. opini.*341. *n.*2.
Aſini. *de executione* §. *datio in ſolu. c.*258. *n.*7.
Afflic. *deciſ.*347.*num.*4. *& deciſ.*369.*num* 4.
&c. quem ſic declarat Bologner. *in l. vinum*
*num.*84. *ff.ſi cert.petat.* Riminal Iuni.§.1.*n.*68.
inſtitu.de teſtament. Roderic. Xuarez *in l poſt*
*rem iudicatam nota.*3.*num.*3. *amplia.*2. *ff. de re*
iudi. Marcus Giurba *deciſ.*115.*num.*6. Bor-
gninus Caualcanus *deciſione* 27. *num* 2. *cum*
ſequentibus. latè Cardinal. Tuſ *practicar.concl.*
*tom.*7.*litera S.concl.*126.*num.*102.*& num.*127.
pro quo facit *l.*42. *tit.*5.*p.*5. rationem reddit
optimam Bertach. *in tract. de gabellis* 2.*memb.*
8.*p.prin. de gabellis rerum inanimatarum.* quia 35
verba adaptantur ſaltem implicitè, cùm
quantitas æſtimationis ſemper inſit rei pe-
titæ æſtimabili, ſecundùm gl. quam dicit

notabilem *in auth.generaliter*, & ibi Bal.*C. de Epiſcop. & cleri.* allegat *l. ſi ita fideiuſſorem accepero. ff. de fideiuſſo.* facit etiam in ſpecie de condemnato, qui non habet facultatem rei reſtituendæ, ad quam condemnatus eſt propter eius abſentiam. *l.5. ante medium tit.27.*
36 *p.3.*ibi, *e ſi el condemnado dixeſſe, que non podia fazer luego entrega della, porque es en otra parte, ſi eſto non dixeſſe maliciosamente debe dar buenos fiadores, que aquel plaço que el iuzgador tuuiere por guiſſado, que de aquella coſſa, o aquello en que fuere apreciada ſi non la pudieſſe haber,* &c. quæ eſt elegans, vbi Gregor. Lopez *gl.2. verbo e ſi el condemnado* adducit pro concordanti §.1. *& gl. ibi inſtitu. de off. iudi.* & inſuper quòd quando condemnatus non habet facultatem rei reſtituendæ ad quam condemnatus ſit, quòd fiat executio in æſtimatione eius, & vero valore, probat text. *in l. Iulianus. ff. de confeſſis.* optimè Caſtillo *in l.63. Tauri fol.129. colu.2. ad fi. & colu.4.* vbi dicit,
37 quòd ſi poſtquam petita eſt executio in re, ipſa perierit, iterum proſequenda eſt executio in alia re debitoris, loco rei peremptæ, allegat ad hoc *l. ſi ſeruo §. fi. ff. de verbor. obli. & in l. Iulianus ff. de confeſſis.* qui Caſtellus videtur intelligendus in alia re, id eſt, æſtimatione. de quo vide etiam quæ infrà, cap.9. à num.206. hac 4.p. & c.10. à n.136.
38 His conuenit, quod dicit Vincentius de Franch. *deciſ.228.p.2.* quòd quando fuit declaratum per ſententiam, cuidam Baroni ratione paſcuorum debere pro ſingulis centum ouibus, ſeu capris, vnam ouem, ſeu capram. vt nihilominus aduerſus habentem minorem ſummam ouium, eſſe executioni mandandam ſententiam, attento numero gregis, & pro rata faciendam computationem. & inſuper in noſtro propoſito, quando Baroni pertinet dimidia pars ouis, quia quis non depaſcit niſi quinquaginta, tunc
39 cùm animal non recipiat diuiſionem, eſt facienda executio in valore, & æſtimatione dimidiæ ouis, ne ſententia aliàs ſibi redderetur fruſtratoria, contra *l. ſi prætor ff. de iudicijs.* vbi alias executionis ſpecies circa hũc caſum annectit ibidem per totam deciſionem, quem vide.
40 Pro quo eſt text. expreſſus *in l. ſi longis C. de executione rei iudica.* cuius verba ſunt: Si longis apertíſque fruſtrationibus partis aduerſæ, reſtitutio remorata eſt, etiam ſeruis rebus humanis exemptis, à fruſtratore æſtimatio eorum reſtituenda eſt, animalia quoque cum fœtibus tibi interceſſu præſidis repræſentabuntur, *&c.*) & ibi notat expreſsè in ſummario Bal. Bart. Salicet. & Paul. Caſtrenſ. vt ſecus ſit, quando facultatem habet rei reſtituendæ, cogitur præcisè ad factum traditionis. Bart. *in l. ſtipulationes non diuiduntur. la 2. ff. de verb.* Socin. *conſ.228. colu. vlt. in fi. num.9. verſ. ſed contrarium. lib.2.* Gratian. latè *in diſceptatio. foren. cap.160. à prin.* Petrus Surdus *deciſ. 304. per totam.* vltrà ſuperiùs relatos.

Tertia ſpecies executorum eſt, quando 41
in executorialibus continetur merũ factum,
pro quo præſtando aliquis condemnatus
eſt, quando ſcilicet hoc factum conſiſtit in
animo, facultate, & voluntate ipſius con-
demnati, & per illum expediundum eſt, vt
puta domum facere, ſcribere librum, renun-
tiare officium, vel beneficium, exhibere
mandatum, præſtare patientiam, vel con-
ſenſum in aliqua re, præſtare cautionem,
aut fideiuſſores, facere inſtrumentum, &
ſimilia, ad quæ quis erat obligatus. in qui-
bus peragendis eorúmque effectu, & exe-
cutione, condemnati perſona, & operatio
requiritur. Harum igitur executorialium 42
executores (qui verè compulſores dicuntur)
vim non faciunt, ſi compellant condemna-
tum ad illud factum peragendum, non ad-
miſſo oblato per eum intereſſe, nam ſen-
tentia præcisè obligat ad factum. Et licèt
aliàs qui tenetur ad factum, præſtando in-
tereſſe liberetur, non tamen procedit, ſi per
ſententiam fuerit iam ad factum condem- 43
natus, nam tunc ad faciendum compellitur, & præcisè cogitur. Bal. *in l. qui reſtituere. poſt gl. ibi ff. de rei vindi.* idem Bal. *in l. vnica. colu. penul. C. de ſenten. quæ pro eo quod inter.* Roderi. Xuar. *in repeti. l. poſt rem. in declaratione l. regni extenſ. 3. §. tertia famoſa extenſio ſit.* optimè Gregor. Lopez *in l.5. tit.27. p.3. gl.3. verbo, que debieſſe fazer*, per eandem l. quæ id probat, ibi, *e ſi la ſententia fueſſe dada contra algun demandada en razon de alguna coſſa, que debieſſe fazer, debelo apremiar que la faga, aſi como fue pueſto, o lo prometio,* &c. idem probat poſt alios Caſtell. *in l.63. Tauri fol.29. colu.4.* vbi latè, & probant etiam Doctores ſuperiùs allegati à num.25. & ſeqq.

Nunc vtiliter quæri poteſt; an huiuſino- 44
di executores excedant ob contumaciam condemnati illum incarcerantes, ſeu per capturam compellentes. In quo breuiter dicendum eſt, quòd non, cùm huiuſmodi executionis generis propria executio, & compulſio, ſit carcer. tum quoniam hæc
verba (compelli, & cogi) pertinent ad me- 45
ram executionem, & præciſum factum, ſignificántque executionem, text. eſt optimus *in l. fi. C. de litigioſis*, vbi communiter Doctores. eleganter Bal. *in l.1. num.8. & 9. C. de executione rei iudicatæ.* B. *in l.1. C. eodem tit.* Panormi. *olim num.23. de litis conteſtatione.* Parla. *lib.2. rerum quoti. c. fi. 5. p. §.1. n.18.*
quem

,quem ſequitur Amador. Rodrig. *de executione c.15. ſub n. 5. ad fi.* optimè poſt alios Rod. Xuar. *in repeti.l.poſt rem.in declaratione l.regni. §.circa iudicem videndum.num.8.fol.166.col.4.* & probat text. *in l. Epiſcopale.in auth ſi quis litigantium. C. de Epiſcopali audi.* text. & ibi gl. *in l argentarium.§.1.ff. de iudicijs.* vbi Doctores *l. cùm vnus §. penul. ff. de bon. autho. iudi. poſſid.* text. *in l. penul.C.depoſit.* ex quo enim executor moneat condemnatum, vt adim-
46 pleat faciendum, cùm ſemper compulſionem debeat præcedere monitio, vt eleganter poſt alios docet Feli. *in c.præterea, de ſponſal.* text. optimus *in c. ex literis el 2. de ſponſa.* ibi, mandamus, vt eum moneas, & ſi monitus non acquieuerit, cenſura compellas, vt in vxorē recipiat, *&c.*) c.2. *eodem tit.* ibi, commonendi ſunt, & omnibus modis inducendi.) text. *in c. requiſiuit. eodem tit.* ibi, monenda eſt potiùs quàm cogenda.) & verbum illud, potiùs, id eſt, priùs, vt declarat gl. *in d c. ex literis, verbo compellas,* &c. & ibi Innocen. *in fi.* Alex. de Neuo *num.18.* Gofred. *in ſumma tit.de ſponſa.n.10.* Thoma Sanch. *de matr. lib.1. diſput.29. n.1 & ſub n.4.* quæ nos c. ad fi. verſ. circa hæc autem. à n.87. & 65. &
47 intra quantum tempus debeat adimplere, & tenebitur facere monitus, vide Bal. *in l. fi. colu.fi. C. de executione rei iudi.* Gregor Lopez *in l.5. tit.27. p.3. gl.4. verbo, debelo apremiar.* igitur ſi monitus non ſubiicit animum, & voluntatem condemnatus, ex qua executionis perfectio omnimodo dependet, cùm in ſua facultate effectualis facti executio conſtet, quomodò poterit habere effectum
48 ſententia? ſi ad vincendam ſubiiciendámque eius voluntatem, & animum, non detrudatur corpus, vt tædio affectus deſiſtat à contumacia, & inobedientia, cùm directò exequi ſententia nullo modo poſſit, & fruſtratoriæ manerent executoriales, iudicia,
49 ac iudices, ſi aliter expectaretur eius libera, ſeu gratioſa voluntas. & ſic per indirectum, & cauſatiuè reducenda eſt, vt factum adimpleatur. facit doctrina Auenda. *de exec. cap. 10. ſub num.6.* optimè *l.19. tit.4. p.3.* vbi Grego. Quare ob hanc nimiam contumaciam, & inobedientiam, ac iuriſdictionis contemptum, delinquens detrudatur, carceréque prematur, ne iuſtitia & iudicia, iúſque partis, ob defectum executionis efficiantur deteriora, neque ex ſua doloſa malitia fructum conſequatur. Et in terminis ita inuenio gloſſam celebrem *in l.ſtipulatio.§.fine.in verb. fine.ff. de oper. nou. nuntiatio.* vbi dicit ex hac
50 litera colligi argumentum, quòd ſcriptor poteſt præcisè cogi ad ſcribendum, & poni in compedibus, *&c.* quæ eſt mirabilis. Facit etiam text. *in l. penult. C. depoſiti.* ibi, ei, qui depoſuit, reddere illico modis omnibus compellatur. *&c.*) text *in §.ſciendum.verſ. quibus. inſtitu. de ſatiſdat. tuto.* ibi, vt niſi caueant tutores, & curatores, pignoribus captis coërceantur, *&c.*) quæ iura ita ponderant, & intelligunt Bal. *in l. hi qui C. locati.* Auenda. *in tit.in declaratione l.& 5.de las exceptiones ordin.n.14.* Amador. Rodri. *in tract. de executione c.5.num.23.* Montal. *in l.2.tit.8. lib.3.fori.gl. verbo por deuda.* optimè Parla. *lib.2.rerum quoti.c.fi. 5.p.§.2. n.6.* qui dicunt,
quòd cùm depoſitum factum petatur ad 51
factum quod præſtandum præcisè compellitur, ſed eo facere recuſante, tunc vel captis pignoribus, vel carceris coërtione cogitur reus ad factum, vel depoſitum exhibendum. quod quidem pariter & eleganter affirmat Rebuf. *tract.de literarum obligat. art.6. gl. 3. num. 16. tom.1.* hoc idem demonſtrat Baldeſ. in additio. ad Roderi. Xuar. *in repeti. l.poſt rem.notab.5.§. adde quintum. num.1. fol. mihi 106.* & quòd ad hoc factum exhibendi depoſitum præcisè compellatur, vide vltra eos Anto. Gomez *lib.2.varia. cap.10. ſub n.22. ad fin.*

Et ita intelligo Cardinalem Tuſcum *practi.concluſ.tom.1.litera A. concl.101.num.11.* poſt 52
Iul. Clar. *in pra. cri.§.fi.quæſt.46.n.2.* & Gemi. *conſ.99.* dum dicit, vt appellatio ab executione facti non admittatur, & ſic nec datur à carceratione facti, vt loquatur prout in terminis, de quibus nos, vt à carcerato compulſo pro facto condemnato, non admittatur emiſſa appellatio. Hinc etiam eſt vt ſi tutor, curator, ſeu adminiſtrator proteruus 53
ſit, in non exhibendò bona Domini ad faciendam ſententiæ executionem in ea; poteſt in carcerem detrudi, quouſque illa exhibeat, & à contumacia deſiſtat, ita docet Bal. *in l. prima. C. quando fiſcus vel priua.* alios referens ſequitur Parla. *lib.2. rerum quoti.2.p.c.fi.4.p. §.3. in prin.* Amador. Rodr. *de execut. cap.4. ſub n.30. ad medium* & probatur inſuper, quia promittens contrahere matri- 54
monium, compellendus eſt non ſolùm per cenſuram (vt infrà diximus) ſed etiam per carcerem. Henriq. *lib.11.de matri.cap.13.n.4.* Thomas Sanch. *de matri. lib.1. diſput.29. ſub n.4. in prin.*

Pro quibus etiam facit, quòd quando 55
violentus poſſeſſor condemnatur, vt deſiſtat à poſſeſſione (quæ ex animo pendet) ſi nolit deſiſtere ab ea, & à violentia incarceratur, vt videre eſt per Palado. *lib.1. rerum quoti. cap.10. num.7.* & probatur inſuper, quoniam quando executio executorialium pro debito pecuniario executori committitur, licèt iſte non debeat incipere à captura perſonæ, ſed demum facta excuſſione bo-
norum

norum debitoris condemnati; quibus non repertis ſufficientibus, vltimò deuenit ad capturam perſonæ, exactiſſimè poſt plures Matant. *de ord. iudi. 6. p. prin. actu 3. & ſi. de*
56 *execut ſentent. ſub num. 8. & 9. fol. 6 52.* tamen executor poteſt debitorem compellere, vt ſibi indicet ſua bona ſecura, & ſufficientia, in quibus excuſſio, & executio erit facienda, quam quidem compulſionem, per capturam & carcerationem perſonæ fieri, dicit per gl. *in l. penul. ff. de ceſſio. bonor.* Paris de Puteo relatus ac ſequutus à Marant. *vbi proximè n. 25.* Matta *de iuriſd. in 4. p. cent. 2. caſu 151. num 9. fol. 256.*

57 Et tandem iſthæc doctrina noſtra probatur, quia compulſio fit per manum militarem, & violentiam, vbi aliter executio fieri, nec perfici, poteſt. *d. l. qui recti. ff. de rei vin.* vt in noſtro caſu, quando pendet à voluntate, & animo condemnati, & eius mera per-
58 ſonalitate, idque eſt præciſè faciendum. & ab huiuſmodi compulſione nullus, qui ad factum perſonale teneatur ex ſententia, ſe poteſt monitus excuſare, quantumuis aliàs priuilegiatus ſit, vt pro delicto ciuili capi non queat. ſiquidem in hoc caſu non capitur ex debito, ſed ex delicto, ſeu quaſi, ſcilicet ex inobedientia, & mera contumacia.

Et iſtam noſtram opinionem communis & vniuerſalis praxis tribunalium, ac iudiciorum obſeruat, vt quando quis compelli mandatur ad aliquid exhibendum, vel ad faciendam ceſſionem, vel ſcripturam publicam, ſeu inſtrumentum, & ſimilia, vt adimpleant executionem, condemnatum executores in carcerem detrudunt, & ibi illum detinent, quouſque à contumacia deſiſtat, & executorialibus obediat. Quare cùm iſthæc carceratio ſit propria executio compul-
59 ſionis, & id eſſentialiter comprehendant executoriales, quarum executio executori committitur, ſi ea vtatur, exceſſum aliquem non facere, declarandum eſt, & per conſequens appellationi hac de cauſa interiectæ, ſi non deferat, vim nullam faciat executor, & cauſam iterum ſibi à tribunali remittendam, quod comprobatur ex iis, quæ infrà à num. 66.

60 Circa quod notabiliter aduerte, vt iſthæc cõpulſio non ſolùm poteſt fieri per executionem perſonalem, hoc eſt capturam perſonæ; verùm etiam per excommunicatio-
61 nem, & cenſuras Eccleſiaſticas, tum quia excommunicatio pertinet ad executionem, & eſt actus executiuus, optimè Matta *de iuris. 3. p. cap. 4. num. 21.* tum etiam quia excom-
62 municatio ab homine non fertur niſi per contumaciam, latè Philip. Fran. *in c. cùm ſit Romæ. §. præterea. num. 3. de appella.* Sigiſmun. Eſcacia *de appella. quæſt. 47. limi. 32. num. 18.* pront eſt in noſtro caſu. tum etiam ex Conc. Trid. vbi expreſsè probatur *ſeſſ. 23. de reforma. cap. 1. ante ſi.* vbi loquendo de clericis nolentibus reſidere, in hæc inquit: Quòd ſi per edictum citati etiam non perſonaliter, contumaces fuerint, liberum eſſe vult ordinatiis, per cenſuras Eccleſiaſticas, & ſequeſtrationem, & ſubtractionem fructuum, aliáque iuris remedia, etiam vſque ad priuationem compellere, nec executionem hanc quolibet priuilegio, *&c.*) Facit inſuper præ oculis ſemper habendum Tridentini decretum *de reformatione ſeſſ. 25. cap. 3.* dum ita diſponit, poſt prin. *ibi*, In cauſis verò iudicialibus, mandatur omnibus iudicibus Eccle- 63
ſiaſticis, cuiuſcumque dignitatis exiſtant, vt quandocumque executio realis, vel perſonalis in qualibet parte iudicij propria authoritate ab ipſis fieri poterit, abſtineant ſe, tam in procedendo, quàm diffiniendo, à cenſuris Eccleſiaſticis, ſeu interdictis; ſed liceat eis, (ſi expedire videbitur) in cauſis ciuilibus ad forum Eccleſiaſticum quomodolibet pertinentibus, contra quoſcumque, etiam laicos per mulctas pecuniarias, quæ locis piis ibi exiſtentibus, eo ipſo quòd exactæ fuerint, aſſignentur, ſeu per captionem pignorum, perſonarúmque diſtrictionem, per ſuos proprios, aut alienos executores faciendam, *&c.*) ſequitur & facit Quod ſi executio realis, vel perſonalis aduerſus reos hac ratione fieri non poterit, ſitque erga iudicem contumacia, tunc eos etiam anathematis mucrone arbitrio ſuo præter alias pœnas ferire poterit. In cauſis quoque criminalibus, vbi executio realis, vel perſonalis (vt ſuprà) fieri poterit, erit à cenſuris abſtinẽdum; ſed ſi dictæ executioni facilè locus eſſe non poſſit, licebit iudici hoc ſpirituali gladio in delinquentes vti, *&c.*) At in noſtro caſu quando condemnatur etiam quis ad factum præciſum, cùm aliter fieri non poſſit executio, nec parti ſatisfieri, niſi per obedientiam, & implementum executorialium, compellendus eſt per 64
capturam, ſeu executionem perſonalem, & demum per cenſuras, contumacia creſcente, ex dicto Concilio, & ex ſupradictis, quemadmodum etiam & pro qualibet executione cenſura fieri poteſt & expediri, ſeruato huius decreti Tridentini ordine, & apparebit ex Doctoribus mox citandis, & ex declaratione Cardinalium ſuper eodem decreto, & ex Marta *d. c. 14. n. 15. & ſequentibus.*

Hinc etiam eſt, quòd condemnatus ad 65
recipiendam aliquam in vxorem vigore alicuius obligationis, vel etiam priuatæ, & cõprobatæ ſchedulæ, quam fecit mulieri, promittens

mittens illam in vxorem habiturum; eogendus, & compellendus eſt per Eccleſiaſticas cenſuras, promiſſionem adimplere, pro executione ſententiarum, ita *per cap. 1. & 2. de adulter. c. ex literis. c. ſicut. & c. requiſiuit. de ſponſal. c. de illis. c. ex literis.* & Feli. *in c. 1. n. 12. de pace.* & alios tenet eleganter Rota in terminis, *in vna deciſ. nouiſſi.* ex recollectis per Fari. 25. *per totam fol.* 10. videnda omnino, qua harum ſententiarum executionem ita eſſe faciendam, latè comprobat. ita tamen vt debeat præcedere monitio, poſtmodum autem compulſio per cenſuras Eccleſiaſticas, vt veriorem opinionem (aliis ab eo relatis reiectis) reſoluit cum Thom. Sanch. *de matri. lib. 1. diſput. 29. per totam*, vbi eleganter de hoc articulo, & alios plurimos Ioan. Gutierr. *de matri. 1. p. c. 15. à prin.* proſequitur etiam latè Fran. Cardin. Manti. *in tract. de*
66 *contract. tom. 1. lib. 3. tit. 18.* vbi refert etiam cauſas, propter quas huiuſmodi compulſio, & executio ceſſare debeat. inter quas quando ex executione, & matrimonio timetur aliquod periculum, vel ſcandalum, & quando id contingat, vidè latè per eos DD.

67 Hinc non inutiliter quæri poteſt, à declaratoria ſententia incurſus cenſurarum, lata pro cuiuſcumque rei iudicatæ executione, appellationi interiectæ non deferens, executor an vim facere, declarabitur. Et vim fieri hanc licitam reputans appellationem, firmat Camil. Plautius *in tract. de pen. Epiſcop. à num. 27. fol.* 534. *tom. 5. tract. nouor.* & facit pro eo quod latè ſuprà dixi lib. 2. cap. 5. n. 33. quòd licèt ab excommunicatione non liceat appellare; tamen à declaratoria, aliquem in eam incidiſſe, permittitur quoad vtrumque effectum.

68 Sed contrariam ſententiam, & opinionem, veram, & indubitatam reputo, quia talis declaratoria ſententia eſt pars executionis rei iudicatæ, & quemadmodum non poteſt appellari à tota executione, minus à parte. Et quia cùm à principali executionis iudicio non ſuſpendat appellatio, pariter nec ab incidentibus interiecta, vt ſuprà lib. 2. dixi cap. 6. à num. 1. & ſeq. Vnde cùm is, qui non appellauit infra decem dies à ſententia
69 ſui natura appellabili, non poterit deinde appellare à citatione, qua iudex eum monet, ad videndum ſe declarari, & denuntiari, quia illa citatio eſt actus executionis, Lancelot. *de attent. 2. p. cap. 12. limi. 50. num. 118. & 119.* & faciunt quæ nos ſuprà hoc lib. 4. c. 1. à prin. diximus, & latiſſimè ſuprà 2. p. c. 3. à n. 12. cum ſeqq. & à prin.

70 Et hanc noſtram ſententiam, & opinionem contra Camillum Plautium *vbi proximè*, tenet Nicol. Gar. *de benef. 1. p. c. 5. n. 586.* loquendo in ſubexecutore literatum penſionis, dicit, quòd cùm cauſa ſit executiua, declaratio non eſt appellabilis, licèt nullam rationem nec authoritatem pro ſe adducat. Sed idem tenent loquentes in executione 71 rei iudicatæ, *de attenta.* Lancelo. *2. p. cap. 12. limi. 21. num. 27.* Eſcacia *de appella. q. 17. limi. 22. num. 43. & ſeqq.* Cæſar Contar. *in l. vni. limi. 19. in fi. & num. 20. C. ſi de momenta. poſſ.* & loquendo in declaratoria incurſus cenſurarum pro executione obligationis in forma 72 Cameræ, vt non ſuſpendat appellatio, ſed veſtiatur executionis natura, probat Galleſ. *ad for. cam. oblig. in 2. p. 3. princ. in c. reliqua de proceſſu. num. 43.* iunctis iis quæ ſcribit *n. 38. & ſeqq. fol.* 363. quem referens ſequitur Lancelo. *vbi proximè num. 26.* & loquendo in 73 executione literarum Apoſtolicarum, dicit optimè Marqueſa. *de commiſſ. 1. p. cap. 13. n. 1.* vt huiuſmodi appellationis, cùm non ſuſpendat, non datur commiſſio, niſi enim 74 clauſula (pariro breui) allegat Caſſiado. *deci. 10. de reſcrip.* Staphi. *de literis iuſti. c. prædicta n. 13.* Puteus *deciſ. 41. p. 1.* Cardinal. Tuſc. *practicar. concl. tom. 1. litera A. concl. 4010. n. 9.* & vide quæ nos ſuprà lib. 3. cap. 3. verſ. ſis & illius ſententiæ, à num. 84. & latiùs lib. 2. cap. 3. per totum & ante ſi. Et hæc nota, quia vtiliſſima valdè ſunt, & quilibet etiam doctus contrarium reſponderet motus regula generali.

Deinde probatur, quia licèt poſſit appel- 75 lari à captura & carceratione, eo modo, quo diximus ſuprà ſuo loco: tamen à decreto capturæ pro executione rei iudicatæ, aut inſtrumenti guarentigiati, habentis executionem realem, & perſonalem paratam, non datur appellatio, ita Eſcacia *de appella. q. 17. limi. 47. memb. 1. n. 160.*

Et quòd appellatio à carceratione iniuſta permittatur, niſi quando carceratio fit pro cauſa inappellabili, probat Ruin. *in l. de appellatio. cap. 3. num. 178.* Eſcacia *de appellationi. q. 12. n. 148.*

Ex quo ſequitur etiam, quòd cùm hæc 76 declaratoria ſententia pro executione rei iudicatæ, ſiue obligationis cameralis, ſeu literarum Apoſtolicarum lata, regolariter veſtiatur, & aſſumat naturam iudicij executiui, cui incidit, vt appellatio careat ſuſpenſiuo, quemadmodum ab ipſa executione dicendum venit, vt quemadmodum ab hac appellationi defertur, quando in ea modus exceditur, pariter eſt permittenda ab huiuſmodi declaratoria pro executione lata, quando in ea exceditur modus, & limites excommunicationis præcedentis, quia tunc ab exceſſu hoc vt licitæ, niſi deferat executor, vim faciet, & in terminis ita dicit Eſcacia

cia *de appella.q.17 limi.22. ſub num.7. verſ. intellige hanc extenſionem.* & exemplificat *n.12.* per Immol. & Franc. quos referens ſequitur Lancelo.Robert. *de attenta.2.p.c.12. limi.21. à num.14.15.& 16.*

77 Et ad prædicta vnum eſt notabile, quòd
executor merus, hoc eſt, ad nudum factum, & purum miniſterium datus, cùm non habear iuriſdictionem, nec cauſæ cognitionem aliquam, niſi exequi factum; poteſt deputari etiam oon conſtitutus in Eccleſiaſtica dignitate, nec in illis obſeruatur conſtitutio texr. *in c. ſtatutum, de reſcriptis lib. 6.* Zabarella *conſ.103. circa fi.num.10. verſ. ad vltimum.& n 3.& per totum.* & Federicus de Senis *conſ.115. caſus talis eſt. num.2. verſ. ſed an executor.* Cardi.Tuſc. *practi. conclu. tom.3. lit. E. conſ.497. n. 1. 2. & 3.* & alibi paſſim per Doctores. ideo iſti executores dati ad compellendum ad aliquod factum ſunt meri executores, non mixti, quia nihil aliud teneatur expediti niſi compellere ad ipſum
78 factum, & ideo non requiritur, vt ſint in dignitate conſtituti. Pro quo nota vnam elegantem deciſionem apud Puteum, 192. in ordine *lib.3.fol.365.*in hæc:Iudices in compulſorialibus literis dati, non debent eſſe in dignitate Eccleſiaſtica conſtituti, nec in ipſis ſeruandum eſt *c.ſtatutum.de reſcript.in 6.*quia non ſunt dati iudices, ſed executores ad compellendum, & tales non includuntur ſub diſpoſitione *d. c. ſtatutum*, ita colliges ex his, quę dicit Staphileus *in tract.de literis gratia & iuſtitia. fol.41.* hioc videmus, quòd in literis compulſorialibus, talis compulſio committitur clericis, & tabellionibus. ita dixi in Rota die 19.Decembris 1548. & placuit Dominis.)Hactenus de dicta deciſione.

79 Quarta & vltima ſpecies executorialium
executoris eſt, quando ei committitur executio executorialium pro iuribus incorporalibus, puta iure eligendi, præſentandi, & ſimilibus, & tunc executor in procedendo nullatenus ſe habere debet, quàm vt is ſecundùm quem pronuntiatum eſt, ſuapte queat authoritate, iure ſuo vti, prout eſt pronuntiatum, cùm reali executione opus non ſit, docent Innoceo. *in c. cum noſtris.de conceſſ.prabenda.*& Bal. *in l. iubere cauere. ff. de iuriſd.omnium iudi.*Parlador.*lib.2.rerum quoti. c. fi.5.p. §.2. num.7.* quibus conuenit, quod dicunt Thom. Grama. *deciſ.59. n.43. & 45.* Ariſmi. Tepatus *tom.2. tit. de acquir. fol.288.*
80 *colu.3. in prin.* quòd ex ſola ſententia iudicis
in rebus & iuribus incorporalibus, transfertur ciuilis & naturalis poſſeſſio. & ſic alia actuali executione opus non eſt. quod ego intelligo, quando condemnatus obtinenti executoriales patitur iure ſuo vti, at ſecus ſi non patiatur, & aliter non poſſit ſuo iure vti victor, quia tuoc præciſè tenetur patien-
tiam præſtare, & ad id compelli poteſt, pro- 81
bant gl. iuncto text. *in l. harum ff. ſi ſeruitus vindicetur*, tenet Bart. *in l. ſtipulationes non diuiduntur. colu.14. num.37. ff. de verb.obliga.* Salicet *in l. vni. C. de ſenten. qua pro eo quod int.colu.11.num.38.* Anto. Gomez *tom.2. variar.reſolu.cap.10.ſub num.22.ante fi.verſ. ſecun-*
dò infero, vbi dicunt, quòd ſententia lata 82
in confeſſoria, qua declaratur ius actoris, & condemnatur reus ad patientiam ſeruitutis, quòd præciſè tenetur, & compellitur, illam patientiam præſtare. pro qoibus facit elegans Rotæ deciſ.quam citaui infrà hac 4. p.cap.14.ſub num.243. & 244. Et quia ideo operatur patientia in iuribus incorporalibus, vt iuriſdictio, immunitas, ſeruitus, & id genus, quod traditio io corporalibus, ac ideo quemadmodum in iſtis actualis traditio pro executione ſententiæ requiritur,
ita in illis ad ſententiæ executionem victus 83
compellendus eſt pro patientia, exactiſſimè comprobat & examioat ooſtras Ioan. Garcia *de nobilit.gl.8.§.1.à princ. vſque ad 6.* vbi latè, quòd ſola ſententia in incorporalibus non
transferat dominium, ſed requiritur exe- 84
cutio & compulſio pro patientia. & ſic falsò loquuntur Gram.& Ariſmi. pro quo facit & determinauit Rota Romao.in vna Calagurritana penſionis 2.Martij anno 1598. coram Corduba, & in alia Netitonen. penſionis 5. Nouembris anno 1601. coram Litta, & in alia Brixienſi 23.Maij 1594.coram Cardina. Mili. prout teſtatur referens Gratia. *in diſceptatio.foren. 1.tom.cap.113.num.75.& 76.* quibus firmat, fuiſſe dictum: in apprehenſione quaſi poſſeſſionis iuris incorporalis requiri
executionem, eſſéque neceſſarium actum 85
apprehenſiuum, vt per Alexan. *in l. cum hæredis. in princ. n.9. in gl. ſuper verbo non pertinent.ff de acquir. poſſ. & in l. in ſuis num.8.ff.de liber. & poſthu.* Caputaquen. *deciſ. 135. 152. & 420. lib.2.* quam ſi noo præſtiterit monitus, compelletur carceris coërtione ex ſupradictis, qnia pendet executio ex ſuo animo, & perſona, & faciunt quæ poſt alios Parla. *lib. 1. rerum quoti. cap.10. à num.7. cum ſe-*
quentibus, & ſic hæc executorum ſpecies vna 86
poteſt eſſe cum præcedente, & eiuſdem farinæ. Quod intellige, quando actus apprehenſiuus non poteſt conſequi propter repugnantiam condemoati, ſi autem conſequatur, ſolos actus apprehenſiuus ſufficier pro executione ſententiæ, etiam renuente condemnato.

Circa hæc autem vnum mirabile adno- 87
tabo verbum Ludouici Roman. *in conſ. fi. num. 17.* quòd quando quis condemnatus

eſt

eſt ad reſtituendum, cedendum, aut renun-
tiandum aliquod officium, ſeu beneficium,
& is monitus, & compulſus, nolit cedere,
ac renuntiationem facere actualiter, habe-
tur procedente iuris interpretatione, & mi-
niſterio, per text. *in c.bona. de poſtulatio. præ-
lator.* vbi quòd ſi monitus Papa, & iure per
eccleſiam compulſus ſit, vt cedat, de facto
cedere nolit, habetur pro cedente. quo de-
clarato ad electionem alterius procedi po-
teſt, quod luce clariùs probandum dicit ipſe
Roma. *ibi*, ea nempe ratione, quoniam qui
88 tenetur ex debito, ad abdicandum à ſe ius
aliquod, quod eſt penes eum, ſi monitus ab-
dicare non vult, habetur pro abdicante, &
perinde proceditur, ac ſi abdicaſſet, dicit
notabilem determinationem, & expreſſam
text. *in l.ſancimus §. cum autem C. ad Trebellia.*
89 vbi qui hæreditatem tenetur reſtituere, &
monitus recuſauerit haberi legis interpreta-
tione pro cedente, & reſtituente, ac perinde
procedit, ac ſi reſtituta foret, inſuper ex ca-
ſu, quem vocat notabilem ſecundùm lectu-
ram gl. & communem, *in l. in omnibus, la pri-
mera, ff. de prætoriis ſtipula. in l. damnum la* 1.
*§. fi. ff de damno infecto, & in l.1. in fi. & l.2.
ff. de inſtitu. & in l.2. C. de actionibus & obli-
gatio.* quibus cauetur expreſsè, procurato-
90 rem, qui nomine Domini, & ex re illius
actionem & ius acquiſiuit, à ſe abdicare, &
cedere, monitum recuſantem, iuris inter-
pretatione reputari cedentem, & perinde
haberi, ac ſi ceſſiſſet. Romanum ſequitur ibi
Additionator & adducit cõcordantes. quod
dictum priùs fuit Decij *in cap. porrecta colu.3.
verſ. & confirmatur, de confirmatione vtili, vel
inutili.* huius etiam farinæ eſt, quod dicunt
Amador Rodri. *de execut. cap.5. n.69. ad fi.*
& Autor Curiæ Philippicæ 2. *p. cap. 16. n.3.*
91 quòd ſi in officiis publicis vendibilibus ſua-
pre natura, executio fiat, compellendum
eſſe debitorem, vt officij titulum exhibeat,
& renuntiet in emptorem, quibus adde ce-
lebrem & mirabilem determinationem Lu-
douici Romani relatam.

Et ita ſupremæ Normanorum Curiæ pla-
92 cuiſſe, ſcribit Rupelan. *lib. 1. inſtitu. forenſ.
c. 59.* quem ſequitur Felician. de Solis *tract.
de cenſibus. lib.2. cap 3. n.30. & 31.* qui quidem
optimè docent, quòd quando in huiuſmodi
officiis publicis fit executio, & neceſſariò
requiritur aditus Regis, tunc creditor poſtu-
lare debet, vt debitor officio renuntiare
compellatur, idque mox diſtrahatur, ac in-
de ſibi ſatisfiet, & iudex debitorem compel-
let, vt renuntiet, nec debitor reſiſtere pote-
rit, quin cogatur, etiam mandatum ſcripto
dare, (per carceris coërtionem puta, vt dixi-
mus) quòd apud Principem munus hoc per
procuratorem deponat, in gratiam nouiſſimi
licitatoris, quod nota, ad officia, & munera
renuntiabilia, prout quotidie fit.

Et hoc executionis genere ad compellen- 93
dum condemnatum, ad præſtandum con-
ſenſum venditioni, ſeu rei alienationi, vti-
tur vt meliori, faciliori, & magis proprio
conſilium Neapolitanum, vt teſtatur Vin-
centius de Franch. *deciſ. 310. per totam 3. p.* al-
legat ad id text. *in l. ſi cum dotem. §. eo autem
tẽpore.* & Cameta *in repet. c. Imperialem. fol. 30.
colu.2. litera N. verſ. quoad tertium, de prohibita
feudi alie. per Federicum.* & ſic prædictum cõſi-
lium Neapolitanũ protulit decretum, quòd
quædam illuſtris principiſſa condemnata, ad
præſtandum conſenſum cuidam ſubfeuda- 94
tioni factæ à vaſſallo ſuo iuxta pacti conuen-
tionem, infra tres menſes præſtet aſſenſum
prædictum, aliàs haberetur pro præſtito, re-
iecta compulſione poſita à iure, captis ſcili-
cet pignoribus, & venditis iuxta text. *in l.1. §.
ex hoc reſcripto ff. de ventre inſpiciendo. l. ſi quis à
liberis §. ſi vel parens. ff. de liberis agnoſcen.* vbi
per Cordubam *ibi in prin.* dicitur, hanc exe-
cutionis formam peruetuſtam eſſe, & ſic al-
tera electa fuit per conſilium vt propria.

Et pro huius doctrinæ comprobatione ad-
duco text. *in c. contingit. de dolo & contum.* vbi 95
habetur, quòd ſi actor dolo, vel potentia ad-
uerſarij non poteſt à iudice mitti in veram, &
actualem poſſeſſionem rei, poſt annum ha-
beatur pro vero poſſeſſore, efficitúrq; vetus
poſſeſſor, miniſterio iuris, quem text. ſingul.
& meliorem de iure dicit Anto. Go. *in l.45.
Tauri ſub n.111. verſ.3. pro iſta parte*, & ab eo ci-
tati. expendo etiam text. *in l. quamuis. ff. de bo-
nis autho. iud. poſſi. iuncto §. ſuperiori.* vbi habe-
tur, quòd ſi propter aliquod impedimẽtum, 96
quis non poſſit mitti per iudicẽ in poſſeſſio-
nem actualiter, habeatur pro poſſeſſore di-
ſpoſitione, & miniſterio illius legis, quam di-
cũt notabilem, vnicam, & ſingularem, citati
ab Anto. Gomez. *ibi, verſ. quintò pro iſta parte.*

Cuius etiam farinæ eſt, quòd ſi quis fuerit
condemnatus ad tradendum inſtrumentum 97
alicuius debiti, puta, alicui tanquam ab eius
obligatione liberato, ſi non reperitur inſtru-
mentum, cogitur condemnatus ei facere
aliud inſtrumentum liberationis, Angel.
Areti. *in conſ. 136. in themate à num.* 13. qui
n.17. verſ. ſecundo. quando dicit, quòd con-
demnatus in eo, quod de iure eſt impoſſi- 98
bile, ſed honeſtum, compellitur de facto, eo
modo, quo poteſt. quem referens in vtroque
caſu ſequitur Cardi. Tuſc. *practi. concl. tom.7.
litera S. concluſ.126. num.128.* qui quidem *ibi
n.125.* dicit, quòd licèt ſententia ſit ſtricti
iuris, tamen ſententia condemnans Titium
ad conſeruandum indemnem Gaium ab

obligatione facta per ipſum Gaium, ſi huiuſmodi Gaij obligatio eſt iam extincta, quia fuit compulſus, ſoluere. debet conſeruari, & relaxari indemnis, eo modo, quo poteſt, vt ſcilicet ſolutum eidem reſtituatur, licèt ſententia dicat, releuari ab obligatione, comprehendit etiam releuari à ſolutione facta vigore obligationis, allegat ad hoc Angel. Aretin. hoc plenè tractantem *in d.conſ.* 136. *num*.4. *cum ſeqq.* qui contrariis ſatisfacit.

100 Et denique pro intelligentia eorum, quæ dicta ſunt hactenus, aduerte 1 quod illi quatuor procedendi diuerſi modi, præmiſſi pro executione executorialium; pariter ſint eligendi, & eodem modo repetendi in exequente inſtrumentum guarentigiatum, ſeu in forma cameræ Apoſtolicæ, vt etiam notant præcitati Doctores, & clarè deprehenditur, ita vt & in executione inſtrumenti continentis quantitatem pecuniæ; ſeruetur forma poſita pro executione executorialium ſuper quantitate pecuniaria. Inſtrumento verò continente ſpeciem certam, puta domum, *&c.* ſeruetur ordo traditus in executione executorialium, quibus certa res, & ſpecies continetur. & de ſingulis nempe, quando inſtrumentum continet promiſſionem facti, aut iuris incorporalis, vt pariter iſdem modus repetatur, quoniam inſtrumentum Camerale habet vim ſententiæ tranſactæ in rem iudic. & obligatus ex eo habetur pro condemnato iam, & ſic quoad executionis procedendi modum æquiparantur executoriales, & inſtrumenta guarentigiata, Benedicti de Bar. *in tract. de guar. p.*2.*quæſt.*13. *fol* 346. Anto. de Canat *in tract. de executione inſtru. quæſt.* 41. *ſub num.* 79. *fol.* 44. Eſcacia *de appella. quæſt.*19 *limi.*10. *num.*8. *ad fi.* Ioan. Garcia *de nobilit. gl.*6. §.2. *num.*25. & ideo de executione ſententiæ ad executionem inſtru. guaren. licitum eſt arguere ſecundùm Bart. *in l. cùm vnus in fi. ff. de bonis autho. iudi. poſſi.* Bal. *l. fi. in colu.*2. *ff. eodem tit.* Roman. *conſ*76. *num.*4. Angel. *in l.*1. *C. quando prouo. non eſt neceſſe.* Quinti. Man. *in tract. de inhibi. quæſt.*49 *num.*2. Paz *in praxi* 4. *p. tom.* 1. *cap.* 1. *num.*3. & ita pariter variantur exequendi modi vniuſcuiuſque inſtrumenti qualitas expoſcat. vide quæ nos inferiùs *c.*8.*n.*363.

CAPVT VI.

Ab executore, ſiue ſuæ perſonæ, aut commiſſionis, ſiue ſuperioris mandantis defectu, iuriſdictione, & poteſtate carente, & ad vlteriora procedente, appellationi non deferente: an & quando vis fiat, & an is de huiuſmodi incompetentia cognoſcere queat.

SVMMARIVM.

*Exceſſus ex defectu poteſtatis à cæteris exceſſus ſpeciebus ſubſtantiam rapit, & de omnibus componitur. n.*1.

Cùm de defectu poteſtatis executoris quærimus, neceſſariò inferimus ad exceſſum. n 2.

*Executor aliquam partem poteſtatis vſurpans excedit multo fortiùs qui totam arripit. n.*3.

Nullitas nulla maior, quàm quod fit extra poteſtatem. ibid.

*De executoris poteſtate quando diſputatur, locum habet appellatio ſuſpenſiua. n.*4.

*Excedere dicitur executor eo ipſo quòd abſque iuriſdictione procedit. n.*5.

*Exceptiones incompetentiæ ſui aut mandantis, ſi ſubexecutor reijciens procedat executione, excedit, & datur appellatio ſuſpenſiua. n.*6.

Executor beneficiatus etiam ſi aſſumat viam meri, ſi non admittat exceptionem ſurreptionis aut nullitatis ſuæ poteſtatis, poteſt appellari. num 7.

*Exceptio releuans & legitima dicitur quæ prouenit à cauſali, quæ iuſtam cauſam præſtat appellandi. n.*8.

*Exceptio ſi non poteſt executioni opponi, non poteſt appellari ob reiectionem. n.*9.

*Ab Executore vigore breuis Cameralis habentis executionem paratam poteſt appellari, quando verificetur ſubreptio commiſſionis. n.*10.

*Plus influit cauſa in ſe ipſa, quàm in cauſato. num.*11.

*Omne ius potentiùs operatur in cauſa quàm in cauſato. n.*12.

*Exceſſus nullus alius maior quàm defectus poteſtatis mandata, quia immediatè & naturaliter eſt exceſſus. n.*13.

*Executor merus ſaltim de exceptione infringente ſuam poteſtatem, cognoſcit ad effectum remittendi tantùm. n.*14. *&* 15.

*Executor mixtus poteſt cognoſcere de poteſtate ſua an reſcriptum ſit falſum vel ſurreptitium, & ſe pronuntiare iudicem vel non. n.*16.

*Executor merus poteſt de exceptione defectus ſuæ poteſtatis cognoſcere extraiudicialiter ad effectum ſuperſedendi in executione. n.*17.

*Executoris meri poteſtas ob falſitatem commiſſionis nulla redditur. n.*18.

Executor

Executor merus licèt non admittat exceptiones contra ſententiam, tamen defectus poteſtatis ſuæ admittit. n. 19.

Executor merus quantumuis præciſam habeat facultatem, poteſt cognoſcere de falſitate narratorum ad effectum ſuperſedendi. n. 20.

Executor merus tenetur admittere exceptionem nouiter ortam, quam ſi ſciret mandans in executione ſuperſederet. n. 21.

Exceptio falſa & ſurreptitia commiſſionis oritur poſt ſententiam, & eſt incognita ſuperiori. num. 22.

Executor merus de exceptione releuante, puta ſurreptionis coram eo oppoſita cognoſcit, vt remittat & ſuperſedeat ſi verum inueniat. num. 23.

Executor merus admittens exceptionem ad reſcribendum & ſuperſedendum, remanet nihilominus merus num. 24.

Exceptione impugnante poteſtatem delegantis poteſt delegatus cognoſcere. n. 25.

Exceptiones infringentes iuriſdictionem delegantis, admittit & cognoſcit delegatus. n. 26.

Iudex quilibet ſiue ordinarius, ſiue delegatus, cognoſcit an ſua ſit iuriſdictio. n. 27.

Executor admittit exceptiones concludentes defectum tam ſuæ quàm mandantis poteſtatem. num. 28.

Declara, vt num. 29.

Executoris poteſtas pendet à poteſtate mandantis. n. 30.

Exceſſus executoris vt detegatur inquirimus poteſtatem mandantis. n. 31.

Delegata cauſa quæ ad iuriſdictionem mandantis non ſpectat, omnia ſunt irrita & appellatione non egent. n. 32.

Executoris poteſtas debet à poteſtate mandantis regulari. n. 33.

Infecta primitiua infecta cenſentur deriuatiua. num. 34.

Arboris rami maiores vires non habent quàm à radice ſuſceperint. n. 35.

Radice infecta rami exiccantur, & palmites inficiuntur. n. 36.

Radice infecta & extincta rami pullulare non poſſunt. n. 37.

Nemo plus iuris in alium transfert, quàm ipſi competat. n. 38.

Auocata iuriſdictione à delegante, intelligitur ſublata ab eius delegato compulſorio in partibus n. 39.

Appellationi ab executore mixto aut mero reijciente legitimam exceptionem defectus ſuæ poteſtatis aut mandantis, non deferente, vim fieri declarauit Senatus. n. 40.

Suprema tribunalia hac vtuntur praxi, ſiue in cauſis eccleſiaſticis per viam violentiæ, ſiue in profanis executoribus excedentibus. n. 41.

Executor ante commiſſionis executorialium præſentationem & intimationem ſibi factam, caret poteſtate & iuriſdictione, nec ea vti poteſt. num. 42.

Iuriſdictionem ac poteſtatem nullus delegatus recipit ante literarum præſentationem & intimationem. n. 43.

Commiſſionem eſſe præſentatam non ſufficit, ſed requiritur vt ſequatur appellatio. n. 44.

Executor etiam ſi ſciat facultatem ſibi competere, tamen ante præſentationem non recipit poteſtatem. n. 45.

Per executorem geſta poſt terminum limitatum in commiſſione, ſunt nulla ipſo iure, atque vim facit procedens. n. 46.

Executor ad exactionem poſt terminum exigens, vinculis ligatus ad ſuperiorem remittitur. num. 47.

Executor ignorans prorogationem de tempore ad tempus, ſi procedat poſt terminum, irritè & nulliter facit. num. 48.

Commiſſio collata in tempus quo committens cariturus eſt iuriſdictione, eſt nulla. num. 49. remiſſiuè.

Iudex ſicut appellatione pendente & eius termino non poteſt exequi, ita nec executionem committere; cuius defectus eſt particeps executor. num. 50.

Non poteſt quis per alium facere, quod non poteſt facere per ſeipſum. n. 51.

Executor non dicitur executionem facere ſed mandans. n. 52.

Executor eſt velut cauſa inſtrumentalis quæ nihil diſponit. n. 53.

Actus non attribuitur exequenti ſed mandanti. num. 54.

Iudex vim facit non deferens appellationi à commiſſione executionis ſententiæ ſuſpenſæ per legitimam appellationem. n. 55.

Executor procedens ad executionem ſententiæ ſuſpenſa per appellationem, poteſt de facto impediri & reſiſti. n. 56.

Et ab eius proceſſu appellationi niſi deferat, vim fieri declarabitur. n. 57.

Mandatum Papæ iniuſtum poteſt executor non exequi, ſed reſcribere, & ſecundam iuſſionem expectare. num. 58.

Etiam ſi mandatum contineat excommunicationem. ibid.

Condemnatus curet appellare coram executore à ſententia, quam exequi vult intra terminum ad appellandum, cùm antea ſibi non fuerit intimata, & cum proteſtatione adeundi ſuperiorem qui eam tulit. n. 59.

Executor gratiæ licèt acquirat iuriſdictionem à tempore datæ, eam tamen non exercet ante præſentationem literarum. num. 60.

Præſentatio literarum originalium an ſit neceſſaria, vel an tranſumptum ſufficiat. num. 61. remiſſiuè.

Executor gratiæ etiam ſi ſciat ſibi facultatem competere, non poteſt procedere ante literarum præſentationem. n.62.

Sententiæ executio facienda eſt ab eo iudice ſub cuius diſtricto res ſita eſt, ad requiſitionem tamen iudicis ferentis ſententiam. n.63.

Et idem in contractu paratam executionem habente. n.64.

Iudex requiſitus an excedat non exequendo iuxta ſtatutum iudicis requirentis. num. 65. remiſſiuè.

Iudex requiſitus re integra mortuo vel aliter finito officio requirentis, an poſſit nihilominus executionem facere. n.66.

Nuntius vt mittat aliquem in poſſeſſionem, iudice mandante mortuo poteſt mandatum exequi. n.67.

Executio mandata etiam morte mandantis re integra non expirat mandatum. n.68.

Iudex ſucceſſor tenetur adimplere & exequi mandatum directum ſuo prædeceſſori. n.69.

Mandatum ex cauſa neceſſaria (prout eſt executio commiſſa) non expirat morte mandantis. num.70.

Mandatum quibus caſibus non expiret morte mandantis re integra. num.71. remiſſiuè.

Executor ad exequendum morte mandantis procedens non excedit. num.72.

Iudex requiſitus an poſſit cognoſcere de dominio aut poſſeſſione rei ſuper qua exceptio eſt facienda. n.73.

Iudex requiſitus ad exequendum, dicitur nudus & merus executor. n.74.

Exceptio dominij aut poſſeſſionis poteſt tertius oppoſitor proponere coram iudice requiſito pro executione ſententiæ, quia vt plurimum longè diſtat ſuperior. n.75.

Opinio Ceuall. reprobatur, putantis omnes meros executores poſſe admittere exceptionem ſuper dominio aut poſſeſſione rei, ſuper qua fit executio. num.76.

1 ISTA HÆC præſens exceſſus ſpecies, à cæteris omnibus exceſſus ſpeciebus virtutem, & ſubſtãtiam rapit, ſiquidem cùm de omnibus participet, nec non à cunctis aliis ſola componatur iſta, verùm etenim verum eſt, vt cùm de executoris poteſtate, ac iuriſdictione dubitari contingit, neceſſariò de exceſſu dubitatio infertur. eo namque ipſo quòd executor ſine iuriſdictione, & poteſtate procedit, dicitur excedere, & ex ipſa tranſgreſſione poteſtatis mandatæ, eodémque
2 que momento oriri, atque exceſſum ſimul generari, conſtat. quoniam executor in eo quod excedit, deſinit eſſe executor, & iudex incipit iuriſdictione, & poteſtate carere, ac efficitur priuata perſona, ordinariæ poteſtati ſubiecta, vt ſatis abundè diximus & comprobauimus ſuprà hoc lib.4, c.3. per totum, & c.4. poſt principium vſque ad finem, quas omnes ibi adductas conſiderationes hîc applica, non repetam. Apparet etiam ex ipſa exceſſus deſcriptione, quam appoſui ibi in d.c.3. n.36. & n.37. vt nouum ſit quoddam grauamen extra limites poteſtatis mandatæ 3
per executorem illatum, & ſi arripiens partem iuriſdictionis & poteſtatis excedit, iuxta *l. quicunque. & l. contra noſtra. C. de executoribus & exactoribus tributorum lib.* 12. multò magis excedet executor, qui, cùm nõ ſit executor, omnem poteſtatem integraliter vſurpat, cui conuenit vnicum verbum Bal. *in l. ab executione C. quorum appell. non recip. ſub n.3. verſ. ego dico dum certis.* quòd executor, ſiue exequatur in toto, quando nihil erat exequendum, ſiue in parte, dicitur modum executionis excedere, & ſic ſequitur euidenter regula trita in hac materia, vt ab executore ſiue mero, ſiue mixto, excedẽte limites ſuæ commiſſionis, interiectæ appellationi eſſe deferendum, & vim fieri declarandum in curia ſuprema, de violentia cognoſcente. nulla enim maior nullitas, quàm cùm quid fit extra poteſtatem. Boeri. *deciſ.* 299. Oliuanus *de iure fiſci. c.15. n.39.* Riminal. *iunior. conſ.* 281. *n.70.* Rota *diuerſo. deciſ. 666. n.4. p.1.* Bertazol. *conſ. 465. n.24.* Pari. *de gabellis p.3. n.73.* Nizol. *allega. 2. n.21.* Vantius *de nullit. ex defectu iuris. n.1.* Giurba *deciſ. 96. ſub n.10.* & nos hac 4. p. ſub n.64. c.3. & ſurſum à num.36.

Hanc doctrinam in terminis reperio apud Ruginellum *in tract. de appella. §.2. c.2. ſub n. 64. verſ. quartò ſi diſputatur.* dicẽs, quòd quan- 4
do diſputatur de poteſtate executoris ad exequendum, poterit & licitè appellari ab eo, & habere locum limitationem *l. ab executione.* cum concordantibus. *C. quorum appella. non recip.* id etiam clariùs dixit Sigiſmund. Eſcacia *in tract. de appella. q.17. limi.11. n.10.* quòd eo ipſo quòd executor procedit ſine 5
iuriſdictione, dicitur excedere. dicit probari in terminis per Rotam *deciſ. 45. aliàs 346. ſi appelletur. de appella. in nouis.* Cæſar. Contard. *in repe. l. vnic. C. ſi de mom. poſſ. limi. 19. fol.* 437. plurimas & elegantes doctrinas in comprobationem congerit Vincent. Caroc. *excep. 22. quæſt.* 10. vbi plures citat Doctores, & facit illud Chriſti Domini, non haberet poteſtatem aduerſus me vllam, niſi tibi datum eſſet deſuper Ioan. cap. 19.

Pro quo mirificè facit, quod affirmat ex Feli. Æmil. Beral. *deciſ. 333. p.1.* & Gigas *de* 6
penſio. q.45. Flores de Men. *in pract. quæſt. lib. 1. quæſt. 12. n.44.* quòd ſi ſubexecutor auditoris Cameræ datus ad exequendas via executiua literas penſionis, non admittat exceptionem oppoſitam, puta ſubreptionis, aut incom

incompetentiæ ipſius auditoris, ac perinde
eius executoris, cuius vices gerit, vel alia
quæuis allegatur exceptio cõtra iuriſdictio-
nem executoris, aut ſubexecutoris, de qua
ſaltim ſummariè incontinenti apparet, ita
quòd non videatur per calumniam opponi:
excedit reiiciens, & ad vlteriorem execu-
tionem procedens, ab eóque poſſe appellari
quoad vtrunque effectum, ſuſpenſiuum, &
deuolutiuum, pro cuius delatione adita ſu-
prema prætoria deferri, ac reponi acta om-
nia,& attentata, declarabunt, cùm iſtæ ex-
ceptiones penitus infringant viam executi-
uam, omnémque proceſſum.

Hinc eleganter dixit Ioan. Anton. de S.
7 Georgio, Cardin. Alex. *in c. dilecto filio*. per
text. *ibi n. 13. de appella*. quòd ſi executor be-
neficialis,etiam ſi eligat viam meri executo-
ris, tenetur admittere exceptionem ſubre-
ptionis,& nullitatis poteſtatis ſuæ, quod pa-
tet (inquit ille) quòd ſi non admittit, poteſt
appellari, ex eodem text. *ibi*, nec admiſſas,
8 *&c.*) & facit ipſe Cardinal. Alexand. bonum
argumentum, quoniam exceptio releuans,
& legitima dicitur, quæ prouenit à cauſa,
quæ iuſtam cauſam præbet appellandi, pro-
bat eleganter Oldral. *conſ. 323. circa primum,
in prin.* Cardin. Tuſc. *practi. conclu. tom. 3. lite-
ra E. concl.* 378. *n.* 1. Bald. optimè *in l. ab exe-
cutione C. quorum appell. n.* 13. dum dicit, ap-
9 paret ex prædictis,quòd quædam ſunt exce-
ptiones, quæ poſſunt opponi in executione,
nam ſi non poſſunt opponi, non appellare-
tur, *&c.* facit etiam,quod dicit Hieron. Gon-
zal. *de menſi. & alter. gl. 9. in annota. num.* 235.
quòd licèt ab executore vigore breuis Ca-
meralis habentis executionem paratam,non
licèt appellari,fallit quando verificetur ſub-
10 reptio,vel obreptio literarum,& commiſſio-
nis, quia tunc appellationi quoad vtrunque
effectum, & ſuſpenſiuum, & deuolutiuum,
deferendum eſſe,per text. *in cap. poſtulaſtis de
reſcrip.* Aimon Crauet. *conſ.* 68. *num.* 10. plenè
Lancelo. Rober. *de attenta. 2. p. cap. 4. in præ-
fatione num.* 478.

Quod & eo validiſſimo fundamento ful-
11 citur, nam ſi exceſſus commiſſionis appella-
tionem ſuſpenſiuam in executione operatur
propter defectum poteſtatis, & iuriſdictio-
nis,(qui maximus eſt,vt ſuprà diximus) mul-
tò fortiùs ipſemet defectus potentiæ,vbi di-
rectò & immediatè concurrit, eoſdem &
maiores effectus debebit operari,plus ſiqui-
dem influit cauſa in ſe ipſa,quàm in cauſato.
Feli. *in c. audltis num. 20. de præſcrip.* deciſ. Ge-
nuen. 128. *num.* 2. text. *in l. nauis onuſtæ. in t.
reſponſ. ff. ad l. Rhodiam de iactu.* meus Perez de
Lara *de anniuer. & capella lib. 1. c. 24. n. 4.* omne
12 enim ius potentiùs operatur in cauſa, quàm
in cauſato. Paul. Caſtren. *conſ. 129. volu. 1.* alle-
gans *l. digna vox. C. de legibus*, nam quando
quid eſt propter aliud potentius,fortiúſque,
conſideratur illud, propter quod eſt. *l. & ſi
non ſunt claui. 21. §. perueniamus. ff. de auro &
argento legato. l. tempus. 29. ff. de re iudi.* opti-
mus text. *in clem. 1. de reliquiis & veneratione
Sanctorum*, vbi ſi veneramur Sanctos pro-
pter Deum, multò magis ipſum Deum. *au-
thent. multo magis. C. de Sacroſanctis eccleſ.* ex
quibus deducimus vulgare illud axioma,
*Propter quod vnumquodque tale, & illud ma-
gis.* Ex quibus manifeſtè cognoſcitur, vt
nullus alius maior exceſſus ſit, quàm man- 13
datæ poteſtatis defectus, iſte autem propriè
naturaliter, & immediatè abſque alterius
dependentia exceſſus eſt, alij verò mediatè
& cauſatiuè exceſſus ſunt, ob defectum po-
teſtatis ex actu inſurgentem.

Et inſuper ex eo etiam, nam licèt merus
executor, cùm non habeat iuriſdictionem, 14
de nullis exceptionibus cognoſcere queat
regulariter; tamen de hac, qua infringitur
ſua poteſtas, & iuriſdictio, vt de exceptione
falſi, aut ſubreptitij reſcripti, & commiſſio-
nis, rectè quidem & licitè valet cognoſcere,
non ad effectum determinandi ſuper illa,
ſed ſuperſedendi in executione, & inſtru-
ctum reddendi ſuperiorem, ac illum infor-
mandi. text. eſt *in l. & ſi non cognitio.* ibi, &
ſi non cognitio, ſed executio mandatur, de
veritate precum inquiri oportet, vt ſi totus
interuenerit, *&c.*) *C. ſi contra ius vel vtilit. pu-
bli.* vbi gloſſ. & Bald. not. & cæteri omnes
Doctores, *cap. puniri. §. & ſi non cognitio. 25.
quæſt. 2. d. l. à diuo Pio*, & ibi Bart. *num. 7. &
ſeqq. de re iudi.* text. optimus *in c. de cætero, de
ſentent. & re iudi. l. ſi prætor §. Marcellus ff. de
iudiciis.* Innocent. & Hoſtienſ. *in d. c. de cæte-
ro*, docétque clarè Specul. *in tit. de executio-
ne ſententiæ. l. nunc dicendum num.* 6. optimè
explicat ibi Abb. *numer. 3. per totum, & ſub
num. 4. ante fi.* Bald. *in d. l. à diuo Pio.* idem
Abb. *in cap. paſtoralis. §. quia verò. num. 3.
verſicul. de ſecundo ſcilicet, de off. delega.* Rota
deciſ. 3. de exceptio. in nouis, per quam opti-
mè dixit Feli. *in d. cap. de cætero num. 7. verſ.
quintus caſus eſt*, quòd quando opponitur 15
coram executore mero, quòd reſcriptum
eſt falſum, debet executor admittere talem
exceptionem, quem ſequitur Benedi. Band.
*in repertorio ad illum, verbo, executor merus eſt
ille*, &c. *circa prin. verſic. iſta fallit concluſio,
quando opponitur.* Bobadi. *in poli. lib. 2. cap. 20.
ſub num 47. circa prin.* bene etiam dixit Abb.
Panor. *in d. c. de cætero n. 9 verſ. quæro an is.* vbi
poſtquam reſoluit latè, quòd mixtus execu-
tor,cùm iudex ſit in executionis actu, meri-
tò poteſt cognoſcere de poteſtate ſua, an

reſcriptum, & commiſſio ſit falſa, aut ſub-
reptiria, & etiam ſe pronuntiare iudicem,
aut non iudicem, iuxta *c. ſignificantibus. de*
off. delega. & clem. 1. de reſcrip. dixit *in fi.* quòd
ſi coram executore mero opponatur exce-
ptio falſi, vel ſubreptitij reſcripti, vt non per
17 viam iudicij, (cùm nullam iuriſdictionem
habeat talis executor, iuxta *l. ſi vt proponis.*
& l. executorem. C. de executione rei indi.) ſed
extraiudicialiter poterit de ea cognoſcere,
& inquirere ad ſui inſtructionem, ad effe-
ctum exequendi, vel ſuſpendendi execu-
tionem, per argumentum *c. cum contingat. &*
c. ſi quando. de reſcrip. idem Ab. *in c. ſuper eo. de*
crimine falſi idem tenet Geminia. *in c. ſicut 2.*
q. 1 colu. penul. Ioan. And. *in c. ſuper eo. de cri-*
mine fal. in 1. colu. Hoſtienſ. & Immol. *in c.*
cùm contingat. colu. vlt. de reſcrip. Capella Tho-
loſa. *deciſ.* 344. & ibi eius additio. Feli. *in c.*
paſtoralis § quia verò. num. 17. verſ. quintò fallit.
de off. delega. & in ſpecie etiam optimè con-
ſuluit Soci. Senior *conſ.* 83. *num.* 29. *lib.* 4. di-
cens, quòd cùm ob falſitatem nullum red-
18 datur reſcriptum, & executoris poteſtas,
ſuper hac exceptione poterit merus execu-
tor cognoſcere, iuxta text. *in c. ſi eo tempore,*
de reſcrip. lib. 6. eum referens ſequitur Me-
noch. *de arbitr. iudi. lib. 1. q. 38. n. fi.*

19 Et dicit mirabiliter Lapus *allegatione* 2.
incipit *diſputatio. colu. fi. num.* 12. *verſ. ad*
hoc. quòd licèt executor exceptiones con-
tra ſententias non admittat; exceptiones
tamen defectus poteſtatis ſuæ, aut commit-
tentis concludentes admittere debet, an
literæ ſuæ ſint falſæ, obreptitiæ, aut ſub-
reptitiæ, hoc idem & latiùs per Guido. Pa-
pæ *q.* 574. *an index*, quem vide poſt Inno-
cen. *in c. dudum. colu. 2. in prin. de præſumptio.*
optimè Vautius *in tract. de nulli. ſenten. tit.*
coram quo nullitas, &c. *n. fi. ad finem.* quibus
quidem rectè conuenit, quòd ait Cardin.
Tuſc. *practi. conclu. 3. tom. litera E. concl.* 500.
num. 3. poſt Anchara. *conſ.* 240 *n.* 2. 3. *& ſeqq.*
merum executorem poſſe cognoſcere de
veritate, & falſitate narratorum, non vt iu-
20 dicet, ſed vt referat, quantumcumque præ-
ciſam habeat commiſſionem, quia ſicuti
Princeps reſcribens ſi ſciret, vera non eſſe
narrata, ſuper quibus ſe fundat; non reſcri-
pſiſſet, ita & eodem modo poſſe executo-
rem ſuperſedere, & reſcribere.

21 Quò pertinet, quòd executor, etiam
merus, tenetur admittere exceptionem no-
uam, & nouiter ortam, quæ ſi à iudice man-
dante cognita fuiſſet, ab executione ſuper-
ſederet, ac pariter executor eius cognoſce-
re, & ſuperſedere, debebit. Feli. *in c. paſtora-*
lis §. quia verò n. 7. verſ. quartò fallit. de off. de-
legati & in c. de cætero n. 6. de re indica. per *l. ſi*
hominem. ff. mandati. Rober. Marant. *diſput.* 1.
num. 33. *verſ. fallit quartò.* Benedi. Band. *in*
repert. ad Feli. verbo, executor, ſub verſ. ſecundo,
& ſub verſ. quarto. prope finem. Menoch. *de*
arbitr. lib. 1. q. 38. num. 24. & ita cùm hæc ex-
ceptio falſæ, ſeu ſubreptitiæ commiſſionis 22
ſit noua, orta poſt ſententiam, & in ipſa
commiſſione, ignota ſuperiori, de ea exe-
cutor cognoſcat, quia licèt talis merus exe-
cutor non queat regulariter exceptiones
admittere ex ſupracitatis DD. & Andrea
Gaill. *lib. 1. obſerua.* 123. *num.* 7. Ludoui-
co Peguera *in deci. ciuil.* 206. *numer.* 2. *in fi.*
tamen de hac exceptione bene poterit co-
gnoſcere.

Facit etiam, quæ dicunt Zabarel. *conſ.* 103.
Federi. de Senis *conſ.* 157. *circa fi. verſ. nam*
executor. Anchara. *conſ.* 240 *n.* 2. *&* 3. Ægidi.
Bellam. *conſ.* 40. *num.* 10. Cardinal. Tuſc.
practi. conclu tom. 3. litera E. concl. 500 *à num.* 1.
vſque ad num 4. affirmantes, quòd licèt exe- 23
cutor merus nullam habeat iuriſdictionem,
nec exceptionum cognitionem, cùm ad
nudum factum deputatus ſit: tamen ſi co-
ram eo aliquam releuantem exceptionem;
puta, ſubreptionis reſcripti; opponatur, de
ea cognoſcit, non vt iudicet, ſed vt referat,
& reſcribat ſuperiori, & interim ſuperſe-
deat in executione, ſi veram illam reperiat,
aliter atque non ſuſpendat; & quòd nihilo- 24
minus merus manet executor. Et facit, quod
ſolemus dicere de exceptione nullitatis op-
poſita coram executore, vt ipſe de ea co-
gnoſcat, non ad effectum pronunciandi ſu-
per illa, ſed vt illam incidentem ad ſupe-
riorem remittat executor, ſi de exceptione
conſtabit, in executione ſuperſedeat, An-
cara. *in clem. 1. colu. fi. de re indi.* Innocen. *in c.*
cùm in iur. de off. delega. Batt. *in l. ſi prætor ff. de*
iudic. & in l. à Diuo Pio in prin. in 3. colu. & in
l. 4. §. condemnatum ff. de re iud & in l. fi. C. ſi ex
fal. inſtr. Bald. *in additio. ad Specul. tit. de ſen-*
ten. colu 6. verſ an coram iudice & executore. La-
pus *allegatione* 2. nos latiùs dicemus Deo
dante *in c. de exceptionibus.*

Quæ quidem & illo fortiùs redditur, 25
quoniam vulgare eſt, vt etiam exceptio im-
pugnans poteſtatem delegantis, & mandan-
tis commiſſionem coram ipſo delegato pro-
poni, & probari, & ad ipſum tales exceptio-
nes admittere, & repellere, ſpectare. *c. ſi à*
ſubdelegato. & ibi gl. Archidia. & alij *de off.*
delega. in 6. Speculator, & ibi Ioan. Andr.
verb. cognoſcit. §. excipitur. verſ. ſed quis cogno-
ſcet. de off. delegati. vt ſi diceretur, delegatio-
nem non valuiſſe ex eo, quòd cauſa dele-
gata ad forum delegantis non ſpectabat,
iuxta text. *in l. 1. C. qui pro ſua iuriſdictione,*
quia hæc exceptio ſpectat ad cognitionem 26
delegati,

Digitized by Google

delegati, ad quem pertinet exceptiones, per
quas negatur delegantem habuiſſe iuriſdi-
ctionem; admittere, vel repellere non pro-
batas. gl. *verbo alijs caſibus. in d. c. ſi à ſubdele-
gato de off. deleg. lib.* 6. & ibi Ioan. Andr. *in eius
addit. in verbo cognoſcet. in §. fi. verb. ſed quis
cognoſcet. colu.* 5. *de iudice delega.* Ab. *in c. cùm te
conſulente. in fi. de off. delegati.* & Felin. *in c. ſu-
per literis. colu. fi. de reſcript.* Angel. *in §. præterea
colu.* 10. *verſ. quæro opponitur, quòd eſt iudex
competens, &c. inſtit. de except.* Anto. Corſe-
tus *in lib. ſingula. in verbo, iuriſdictio.* Van-
tius *de nulli. ſenten. ex defectu iuris ordinarij.
num.* 37. & iterum *in tit. quibus mod. ſententia
nulla defend. poſſ. n.* 51. *&* 52. ſitque generali-
ter veriſſima reſolutio: quemlibet iudicem
27 ſiue delegatum, ſiue ordinarium cognoſce-
re; an ſua ſit iuriſdictio, vt in vnum plures
referam, videndus Marta *in tract. de iuriſdi-
ctione* 2. *p. c.* 4. *à prin. & à num.* 17. Et quòd
executor admittit exceptiones, concluden-
28 tes defectum poteſtatis, tam ſuæ quàm man-
dantis, probant Lapus *d. alleg.* 2. *colu. fi. n.* 12.
Guido Papæ *d. q.* 574. *an iudex.* Vantius *in
tract. de nullit. ſenten. d. tit. coram quo nullitas*
&c. *n. fi. ad fi.* & per Lapum *ibi*, & Innocen-
tium, *in c. de cætero, de re iudicata*, idem affir-
mat Cardinal. Tuſcus *practi. conclu. tom.* 3. *li-
tera E. concl* 485. *num.* 9. *& concl.* 486. *num.* 40.
per Ioannem de Immol. *in conſ.* 127. *num.* 3.
verſ. reſpectu autem. Bal. *conſ.* 399. *verſ. nam qua-
dam. lib.* 4. Tuſcus *vbi proximè concl.* 489. *n.* 23.
& concl. 492. *n.* 26.

29 Quam doctrinam accipere debes ſecun-
dùm hactenus comprobatam diſtinctio-
nem, vt executor merus admittit huiuſmo-
di exceptiones defectus potentiæ, ad finem
ſuperſedendi, & reſcribendi, non autem ad
finem determinandi. executor verò mixtus,
cùm iudex ſit, & iuriſdictionem habeat, de
huiuſmodi exceptionibus cognoſcet, ad de-
clarandum, an ſua ſit iuriſdictio, ſiue ex ſua
perſona, ſiue mandantis, defectus poteſtatis
proueniat.

30 Quoniam poteſtas executoris pendet to-
taliter à poteſtate mandantis ſuperioris, ita
vt ſi iſte ea caruerit, pariter & totaliter exe-
cutor eſt particeps, & vt exceſſum, & po-
teſtatis defectum in executore detegamus,
31 inquirimus poteſtatem eius, cuius vices
gerit. iſte eſt elegans text. *in l. vnica. C. qui
pro ſua iuriſd. indic. dare, daríve poſſ.* quæ ſic
loquitur: In cauſſarum delegationibus il-
lud & conſultiſſimè præcipimus obſeruari;
vt ita valeant, ſi ad iuriſdictionem perti-
neant delegantis, quòd ſi quid alienæ iuriſ-
dictionis cauſam crediderit delegandam,
32 nec præcepto cognitorem datum, patientia
accommodare, cenſemus, & ſi contra leges
obtemperauit deleganti, omnia, quæ ab ea
delegatione geruntur, ita pro infectis habe-
ri præcipimus; vt nec appellandi quidem ne-
ceſſitas victis aduerſus eas ſententias, im-
ponatur, *&c.*) & de executoribus etiam eſt
text. *in l.* 1. *&* 2. *C. de apparitoribus præfecti an-
nonæ lib.* 12. quia à poteſtate delegantis de- 33
bet executoris poteſtas regulari. gl. *in c. iu-
dex de off. delegati. lib.* 6. *verbo proponatur. l. ſolet
prætor. ff. de iuriſdic. omnium iudi. l. nemo plus
iuris. de regul. iur. l. traditio ff. de acquir. rerum
domi.*

Quare delegante carente poteſtate, aut 34
iuriſdictione ex aliquo iuris defectu, aut
diſpoſitione, eum executorem, cuius vices
gerit, pariter pati defectum, non eſt du-
bium, quoniam infecta primitiua, infecta
cenſentur etiam deriuatiua, vt per *c. cùm quid
prohibetur., de regul. iur.* dicit Tiberi. Salu-
ſtius *in praxi audito. Cameræ. lib.* 2. *cap.* 18. *n.* 8.
arboris enim rami maiores vires non ha- 35
bent, quàm à radice ſuſceperint, Bal. *in l.* 1.
ff. de Senatori. vbi dicit, quòd extincta radice
ramos exiccari oportere, & infecta radice, 36
inficiuntur & palmites, text. arg. *l. vina ma-
tre, & in l.* 3. *C. de bonis mater. l. Diuo Marco. C.
de quæſtionibus.* quomodo enim poſſunt rami
pullulare, ſi radix infecta, ſeu extincta eſſet. 37
*l. maximum vitium. C. de liber. præter. l. fi. C. de
nuptijs. auth. de heredib. ab inteſt. venien. §. ſi
igitur defunctus. el* 2. *verſ. ex diuerſo. collatione*
9. Ceruant. *in l.* 8. *Tauri. num.* 8. *& in l.* 9. *n.* 75.
& iterum *num.* 107. nemo enim plus iuris
in alium transferre poteſt, quàm ſibi compe- 38
tere dignoſcatur. *d. l. nemo plus. ff. de regul. iuris
concordantiis.* & hoc facit argumentum Rota
reſte Puteo *deciſ.* 240. *lib.* 3. vbi dicitur, quòd
facta cauſæ auocatione à mandante, ita vt
vlteriùs non queat procedere, à fortiori in- 39
telligitur auocata ab eius delegato compul-
ſore in partibus, ita vt inſuper procedere non
poteſt, quam vide omnino.

Ex quibus omnibus vna erit facienda in 40
hac materia iuridica, ſeu probabilis con-
cluſio; vt appellationi ab executore, ſiue
mixto, ſiue mero, non admittente exceptio-
nem defectus poteſtatis ſuæ, ſiue ſuperioris
mandantis, non deferente interiectæ, vim
facere declarari in tribunalibus, tum quia
procedit nulliter executor carens poteſtate
(vt latè probauimus ſuprà cap. 3.) tum etiam,
quia non admittit exceptionem admitten-
dam, quod eſt exceſſus vt c. ſequenti latè
apparebit.

Quam concluſionem communiter pra- 41
cticatam videmus quotidie in ſupremis tri-
bunalibus, non ſolùm quando acta adeun-
tur per viam violentiæ, ſed etiam quando
per viam querelæ alicuius iudicis com-

 miſſionis

miſſionis ſeu executoris, ſiue à Curia Re-
gia,ſiue aliunde miſſi,excedentis à ſua com-
miſſione. quia in omnibus cauſis inſpicitur
ſtatim ſua poteſtas ex delegatione, & pote-
ſtas eius, à quo miſſus eſt, an caſum illum
poſſint demandare,& ad ſe pertineat,& hoc
iure vtimur.

42 Ex qua cõcluſione, & ex hactenus in eius
comprobarionem cumulatis illud primo lo-
co infero, quòd cùm executor ante præſen-
tationem, & intimationem literarum exe-
cutorialium ſibi factam, vti non poſſit ea-
rum facultate, ac careat poteſtate, ac iuriſ-
dictione ex mox citandis, appellationi ab
eo interiectæ non deferens vim facere, de-
clarabitur, & quòd ante literarum præſen-
tationem, & intimationem non poſſit exe-
cutor vti facultate, nec procedere ad exe-
cutionem earundem, tener Rota deciſ.793.
in antiq. & deciſ.242. & deciſ.458. in nouis.
Dominicus in c.eam te. in fi. de reſcriptis. Feli.
in c.ſciſcitatus verſ.limita hanc partem de reſcrip.
Roma.conſ.353.verſ.quoad tertium. Bal.in rub.
qui ſucceſſio. feud. verſ. executores verò. Philip.
Fran. in c. ſuper eo.el 2. verſ. & ita etiam tenet
Rota. de appella. Feli. in c. eam te. de reſcrip. &
idem in c.fi.verſ.quaero 3. de præſumptio. Aimo.
conſ.134.num.22.verſ.ſeptimò dico. Staphileus
in tract. de literis gratia & iuſtitia. verſ. noua
forma eſt. Nicolaus Millis in reper. verbo, gra-
tia Apoſtolica. Bellame. deciſ.110.verſ. circa ter-
tium dubium vſque ad fi. Gomez. in tract.man-
dati. de prouidendo num.138. Caſſan. conſ.10.
verſ. item hinc tenent Canoniſtæ, & in verſ. ex
quibus. Caſſiador. deciſ.8.de reſtitu. ſpolia.n.12.
aliàs de cauſa poſſ. & proprie.fol.mihi 137. Pu-
teus deciſ.275. num.3.lib.3. quod in vtroque
executore tam mero quàm mixto procedit.
& de hoc etiam in ſpecie probant Gomez
in d.tract.mandati, de prouiden.num.138. Sta-
phileus de literis gratia & iuſtitia. verſ. noua
forma eſt. Anto. Gabriel. communi. concluſio.
lib.2.tit.de executione rei indi.concl.3.n.2.

43 Quæ quidẽ doctrina vniuerſaliter etiam
vera eſt in quolibet alio delegato iudice,qui
non recipit poteſtatem, exercitium, nec iu-
riſdictionem ante commiſſionis præſenta-
tionem, ita docet gl.in cle.1.in verbo,receptis.
de procurato. Ioan.Andr. in c.eam te, in fi. verſ.
item quod à tempore. de reſcrip. Bart. in l. mul-
tum. verſ. & hæc ſunt vtilia ad quæſtionem ff.de
conditio.& demonſtra. Rota in nouis,deciſ.242.
verſ. delegatus enim.& deciſ.145.verſ.ſed illud
quod facit. in nouis. Marian. Socin. in tract. de
citatio.art.20.in 6.quæſt.prin. Caſſiado. deciſ.8.
num.12. de reſtitutione ſpoli. Archidi. in c. ſi is
cui. in prin. ibi, ſumpto argumento & à con-
trario ſenſu.) de off. delega.in 6.& in c.is cui.in
prin. de procurato. lib.6. Hoſtienſ. in c. ex con-
queſtione, verſ. quiſque à iudicibus de reſtitutio-
ne ſpolia. & ibi Ancara. verſ. venio ad quæſtio-
nem.& ibi Card.in fi.verſ.in gl.fi.vbi Ab.n.10.
& Antoni.de Butrio verſ. Hoſtienſis ſic conclu-
dit. Bal. in l.falſus. verſ. ſed pone quòd cauſa C.
de furtis. idem Bal. in l. eius qui in prouincia.
verſ. ſed dubitatur. de procuratore. ff. ſi certum
petatur. Roma.in conſ.353.verſ.quoad tertium.
Dominicus in c.1.§.1. verſ.nota quod iudex, de
off. delega. in 6. Philip.Franc. in c.ſuper eo.el 2.
verſ. vltimò tenementi. de appellatio. & ibi De-
cius num.12. verſ. vltimò nota. Bal. in l. man-
datum. verſ. & nota quod Petrus. C. mandati.&
in l.ea quæ. verſ. eſt etiam notandum. C. de tem-
pori.in integ.reſti.idem Bal. in l.3.§. ſi quis im-
petrauerit,verſ.ſed contrarium eſt verum. ff.quod
quiſque iur. & in l. ſed & ſi de ſua. §.1. verſ. &
hæc determinantur. ff. de acquir. hære. Roma.
in l. abſenti. num.5. & ſeqq. ff. de donatio. Feli.
in c.ſciſcitatus verſ.limita hanc partem de reſcrip.
& in c. cæterum. verſ. adde pro Regul. eodem tit.
Nicol. Milis in reperto. verbo, iudex delegatus
ignorat. Caſſan. conſ.10. num.18. Angel. in l.
cum furioſus. verſ. & eſt argumentum, ff de iu-
dicijs. Areti. in d. l. ſed & ſi de ſua. verſ ex his
inferunt. ff. de acquir. hæred. vbi dicit, quòd 44
non ſufficit, commiſſionem eſſe præſenta-
tam, niſi etiam ſit à commiſſatio acceptata,
vt etiam tenet Guido Papæ quæſt.286. Feli.
in c. cùm ex officij. verſ.pro quo vide. de præſcrip.
Bal. in l. eum qui. in verſ. quartò quæro.ff.de iu-
riſd.omni.iudi. Paul. de Caſtro in l. cùm furio-
ſus. verſ. quod nota, quia per hoc. ff. de iudicijs.
Anto. Gabriel lib.2. commu. conclu.tit. de exe-
cutione rei indicatæ. concl.3. num.4. quem n.6.
vide poſt Feli. in d. cap. ſciſcitatus. verſ. limita
hanc partem. de reſcript. & Papazo, dicentem,
hoc procedere etiam ſi executor ſciat fa- 45
cultatem ſibi competere, ſed nondum ſint
literæ ſibi præſentatæ, ad quem circa hunc
articulum confuge quoties neceſſitas im-
pulerit.

Pariter & ſecundò ex ſupradicta conclu- 46
ſione, & reſolutione fundata infero, vt ap-
pellationi interpoſitæ ab executore, dato
cum termino limitato, & aſſignato in ſua
commiſſione,& poſt terminum finitum pro-
cedente ad vlteriora vt licitæ, ſi non defe-
rat; vim feciſſe manifeſtam, Senatus decla-
rabit, cùm poſt illud tempus deſinat eſſe
executor,& iudex caret mandato,& iuriſdi-
ctione; omniaque quæ ab illo geſta ſint acta,
irrita ſunt, nulla, & à priuata quadam per-
ſona confecta, text.eſt in c.de cauſis. de off.de-
lega.lib.2.§.ſi iudex ff.de iudiciis.optimus text.
in l.ſi ex prætoriano 3. C. de executori. & exacto-
rib.lib.12. vbi executor datus ad exigendum 47
debitum cum termino limitato, poſt illum
in executione, & exactione repertus, vin-
culis

culis ferreis ligatus ad ſuperiorem mittendus, vt eius exceſſus coërceat, iuncta etiam *l.contra noſtra C. eodem tit. & lib.* Sebaſtianus Vantius *in tract. de nullita. ſenten. ex defectu iur. delega. num.*99. *&* 100. & facit pro hoc, quod dicunt Socin. *in l.multum intereſt, verſ. ſecunda concluſio. ff. de conditioni. & demonſtra.* Alexan. *in l.ſed & ſi de ſua. ff. de acquir. heredi.* Anto.Gabriel. *commu.concluſ.lib.2. tit. de executione rei indica. concl.3.num.*18. quod etiam ſi protogata ſit eius iuriſdictio de tempore
48 ad tempus, ſi tamen ignoret executor, actus ab eo geſti, anteaquam ſibi de prorogatione conſtet, irriti ſunt, & nulli, vbi etiam Vantius affirmat, quando commiſſio fit à
49 delegante collata in tempus, quo ipſe delegans non eſſet futurus iudex, & quo carebit poteſtate, iuxta text. *in l.eum qui. ff.de iuriſd. omni. iud.* cui aliæ poſſunt etiam leges applicari.

50 Tertiò & vltimò ex ſupradicta reſolutione deducitur, quòd cùm iudex ſuperior, qui ſententiam tulit, non poteſt eam exequi, pendente legitima appellatione ab illa interpoſita, nec intra terminum datum ad interponendam quia per eam ſuſpenſa eſt eius poteſtas, & iuriſdictio, *c. non ſolum, de appell. in 6. toto tit. ff. nihil nouari appellatione pendente,* Vincentius Caroc. *in tracta. de exceptio. exceptione* 44. *num.*74 *prope finem.* & vide ſuprà c.1.à n.32.

Pariter eſt dicendum, vt executor, cui executionem eius commiſit faciẽdam, eiuſdem defectus potentiæ particeps intelligatur, ex iuribus, & authoribus ſuperiùs adductis, verſ. quoniam poteſtas à num.30.
51 & ſurſum, & non poteſt quis per alium facere, quod non poteſt per ſeipſum ex iuris
52 regula, *poteſt quis, de Reg. iur. lib.6.* imò non executor, ſeu mandans ipſe exequitur, Boroi. *in cap.quoniam Ab.num.*112. *de off. delega.* Menoch. *de arbitr.lib.1.quæſt.*38. *num.2. in fi.* Rebuf. *de ſenten. executio. art.7. gl.3. num.4. verſ. idem dico fol.*378. Bal. *in addition. ad Specul.tit. de executione rei indi. verſ. ſententia lata ab vno.* Guillelmus de Cunis *in l. ſi pater. ff. de manumiſ. vindic.* Bertachi. *in reperto. verbo, executio. num.*51. Cardin. Tuſc. *practi. conclu.*
53 *tom.3. litera E. concl.*478. *num.*1. quia executor eſt veluti cauſa inſtrumentalis, quæ nihil diſponit. Areti. *in §. cum autem impubes. num.6. in fi. inſtitu.de adoptio.* & qui per alium facit, eſt perinde ac ſi faciat per ſe ipſum, ex regula iuris. actus ſiquidem non attribuitur
54 exequenti, ſed mandanti. Rota *deciſ.*167. *num.2.p.2. diuerſo.* Petrus Surd. *deciſ.*8. *n.*23. *&* 24. *& deciſ.*292. *num.9. & in tract. de alimen.tit.7.q.38.n.*52.

55 Et ideo quemadmodum iudex mandans vim facit, non deferens appellationi interiectæ ab huiuſmodi executionis commiſſione, iuxta ea quæ exactè dixi ſuprà hoc lib.4. cap. 1. à num.32. verſ. & prima rationabilis, *&c.* quia vim vi addit; ita etiam huiuſmodi executor hoc caſu, etiam de facto poteſt im- 56
pediri, ne exequatur, bonus text. *in l.defenſionis facultas. C. de iure fiſci. lib.*10. Ab. *in cap.1. colu.penult. & fi. de off. ordi.* Bart. *in l.diuus. ff. de iudiciis.* Oldraldus *conſ.*89. Gramati. *conſiliorum ciuilium* 109. *num.*5. Feli. *in c. ſi quando. de off. delega.* Matta. *de iuriſdictio. 1.p.c.*51. *à num.*34. faciunt quæ exactiſſimè Marant. *in diſputatione* 1. *à num.*18. *cum pluribus ſeqq.* ac ideo multo magis per remedium iuris, ſcilicet appellationis, & nullitatis. quare ſi ab executore non admittente huiuſmodi 57
poteſtatis ſuæ defectus exceptionem, nec ſuperſedente appellationi interpoſitæ, vim fieri manifeſtam, declarabitur.

Pro quo facit inſuper quod dicit text. *in* 58
c.ſi quando, de reſcrip. quòd quando Papa reſcribit alicui, vt aliquid iniuſtum exequatur, poteſt ille, non exequi, & contrauenire literis Apoſtolicis, ſi illud, quod iubetur, apparet iniuſtum, & debet reſcribere Papæ, & ſpectare ſecundam iuſſionem, vbi dicit Ab. procedere, etiam ſi in mandato Papæ ſit pœna excommunicarionis, & dicit not. gl. *in l. puniri C. ſi contra ius, vel vti.* quod non debent timere miſeri prælati veritatem ſectari, & literis Principis non obedire. idem dicit gl. *in verſ. nuntians in §. deinde in auth. de manda. Princip.* ex quo infert & argumentatur, & bene, Maran. *diſput.1.num.16.in fi.* Si ergo ipſi Principi iniuſta iubẽti, non eſt obediendum, quanto minus eius delegato; aliter ergo maiorem poteſtatem haberet executor, quàm mandans, à qua ſua defluit, & foret monſtruoſum, ramos pullulare radice infecta, iuxta quæ latè dixi ſuperiùs. forétque hac via aperta porta fraudibus, ſi permitteretur executori eius exequi ſentẽtiam
cui perſonaliter executio facienda, prohi- 59
betur. quod nullo iure permittendum eſt, & ſic attendat is, contra quem exequitur, vt ſi nondum appellauerit à ſententia, quia nondum ſibi fuit intimata, interponat appellationem ſimul coram executore, cum proteſtatione illam præſentandi coram ſuperiore, cùm adeundi deſit nunc ſibi facultas, dummodo venit ad notitiam ſuam ſententia lata contra ſe, petẽnſque ab executore, vt ſuperſedeat interim, dum de hoc cognoſcit, ad effectum reſcribendi & ſuperſedendi interim.

Diximus ſuperiùs executorem executo- 60
rialium carere poteſtate ante commiſſionis præſentationem, illis etiam potes addere

quòd

quòd licèt executor gratiæ acquirat iuriſdi-
ctionem à tempore datæ, illam tamen exer-
cere non poteſt ante præſentationem, & re-
ceptionem literarum, *c. ſuper eo. 2. de appella-
tioni.* latiſſimè & accuratè cum magna Do-
ctorum caterua, ampliationibus, & limita-
tionibus, necnon concordia Doctorum &
opinionum, videre poteris Antoni. Gabriel.
*lib. 2. commu opini tit. de executione rei iudicata,
concluſ. 3. per totam.* Molin. *de iuſtitia & iure. 3.
tomo diſputat. 599. num. 2.* plenè etiam per
Nicolaum Garciam *tract. de beneficijs 6. p̃x. 2.
à num 7. cum pluribus ſequentibus tomo* 1. Mar-
queſ. *tract. de commiſſio. 1. p. cap. 3. num. 42. ſolio*
61 *mihi* 31. & quod debeat fieri præſentatio li-
terarum originalium, vel aliàs authentica-
tum, nec ſufficit tranſumptum factum à
notario, ſeu ſubſcripta, vide Garciam ibi
num. 16. cum ſequentibus. vbi bene explicat.

.Et quòd procedat generaliter in quoli-
bet iudice delegato, vt pariter ante præſen-
tatas literas delegatorias non habeat exerci-
tium iuriſdictionis, tenet glo. *in clem.* 1. *in
verb. receptis. de proc.* Ioan. Andr. *in ca. eam te.
in fi. verſ. itom quod à tempore. de reſcript.* idem
voluit Bart. *in l. multum. verſ. & hac ſunt uti-
lia ad quaſtionem. ff. de cond. & demonſt.* Rota
*in nouis deciſ. 242. verſ. delegat. enim. & deciſ.
145. verſ. ſed illud, quod facit in nouis.* Maria.
*in tract. cita. verſ. & ſi delegatus. aliàs art. 20.
in 6. q. prin.* Caſſad. *deciſ.* 8. *num. 12. de reſt.
ſpol.* Arch. *in c. ſi is, cui. in prin. ibi, ſumpto
arg. à contrario de off. dele. in 6. & in c. is cui in
prin. de procu. in 6.* Ho. *in c. ex conqueſt. verſ.
quiſquam à iudicibus de re. ſpo.* & ibi Anch.
ver. venio ad quaſtionem. & ibi Card. *in fi. verſ.
in gl. fin.* & ibi Ab. *num. 10. verſ. & hinc ſumpta
occaſione.* & ibi Anton. de Butr. *ver. Hoſtien.
ſic concludit.* Bal. *in l. falſus. ver. ſed pone quod
cauſa. C. de furt.* Bal. *in l. eius qui in prouinciam.
verſ ſed dubitatur. de procurat. ff ſi cert. pet.* Rot.
conſ. 353. verſ. quoad tertium. Domini. *in c. 1. §. 7.
verſ. nota quòd iudex. de off. deleg. in 6.* Fran.
in c. ſuper eo. el 2. verſ. vlt. tenementi, de appell.
& ibi De. *nu. 12. verſ. vltimò nota.* Bal. *in l. 1.
C. vt lit. penden. verſ. adde, id quod. & in l man-
datum verſ. & nota quod Petr. C. mand. & in l.
ea qua. verſ. eſt etiam notandum. C. de temp. in
integrum reſt.* Bal. *in l. 3. §. ſi quis impetrauerit.
verſ. ſed contrarium eſt verum. ff. quod quiſque
iur. & in l. ſed & ſi de ſua §. 1. verſ. & hac de-
terminantur ff. de acquir. hæred.* Roman. *in l.
abſent. num. 5. & ſeq. verſ. & determinatur
queſtio ff. de donat.* Fel. *in c. ſciſcitatus. verſ.
limita hanc partem. de reſcript. & in c. caterum.
verſ. adde pro regula. eod. tit.* Mill. *in verb. index
delegatus ignorat.* Caſſan. *conſ. 10. num. 18.*
Angel. *in l. cùm furioſus. verſ. & eſt argumen-
tum. ff. de iudic.* Aret. *in l. ſed & ſi de ſua. verſ.
ex his inferunt. ff. de acquir. hæred.* latè cum
ampliationibus & limitationibus proſequi-
tur Anto. Gabr. *commu. concluſ. lib. 2. concl. 3. à
num. 3. cum ſeqq tit. de execu. rei iud.* vbi *num. 4.*
poſt Areti. *vbi ſuprà*, dicit communem, ſub-
dentes, quòd non ſufficit literas eſſe præ-
ſentatas, niſi etiam ſint acceptatæ, Guid.
Pap. *quaeſt.* 286. Feli. *in c. cum ex offi. ver. pro
quo vide. de præſcript.* Bald. *in l. eum qui. in verſ.
quartò quaro. ff. de iuriſd. omni. iud.* Paul. de
Caſtr. *in l. cum furioſ. ver. quod nota quia per
hoc. ff. de iud.*

Quod procedit, etiam ſi ſciat, facultatem 62
ſibi competere, ſed nondum ſint literæ præ-
ſentatæ. Feli. *in c. ſciſcitatus. ver. limita hanc
partem. de reſcrip.* & poſt Papaz. tenet Gabr.
vbi proximè num. 6. vbi alias ampliationes,
& limitationes ponit, & latè proſequitur
videndus.

Vlteriùs notanda ſunt pauca, ea tamen 63
vtilia ad executionem iudicis requiſiti ſpe-
ctantia, illo priùs obiter ſuppoſito, quòd ſi
res, ſuper qua facienda eſt actualis execu-
tio, vigore rei iudicatæ ab vno iudice latæ,
ſit ſub alterius iudicis territorio, diſtrictu,
& iuriſdictione, ab iſto facienda eſt, ad re-
quiſitorias tamen literas illius iudicis, qui
ſententiam tulit, text. eſt expreſſus *auth. de
exhib. rei. §. ſi verò. & in auth. vt different. iudi.
l. 1. tit. 7. p. 3. l. properand. §. ſin autem reus. C. de
iud. in l à diuo Pio. §. ſent. Roma dictam ff. de re
iud.* quam latè exornant, & eius materiam
tractant Couar. *practi. quaſt. cap. 10. num. 7.* per
totum, vbi idem tenet, per identitalem ra- 64
tionem in contractu paratam executionem
habente, quando fieri debet coram iudice
contractus, vt in vtroque probat, & ampli-
cat Paz *in prax. 5. p. tom. 1. cap. 2. à num. 5. cum
ſeqq. ſol.* 101. per notata *in c. Roman. §. contra-
hentes. de for. compet. lib. 6.* tenent plures re-
lati ab Aſin. *in prax. §. 31. cap. 9. num. 2.* Auend.
tit. de las excepciones. n. 9. & reſponſ. 22. Oroſci.
in l. ſi conuenerit num. 9. ff. de iur. omn. iud. gl.
l. 23. tit. 11. p. 5. Azeued. *in l. 1. tit. 21. lib. 4. re-
copi. num.* 54. Antoni. Maſſ. Gall. *in forma obli-
gat. Camer. parti. 3. quaeſt. 2.* latè etiam & bene
in vtroque caſu Roder. Xuar. *in lect. l. poſt
rem. in declar. l. Reg. q. 5.* incipit *circa iudicem
videndum fol. mihi* 349. poſt Bar. Bal. Salicet.
Paul. & alios *in d. §. ſenten. Romæ.* & poſt plu-
res alios, eius additionator Valdez. pulchrè
etiam per Ioan. Fertar. *in pra. in form. execut.
ſent. diffini. à num. 13. ſol. 277.* vbi poſt Cy-
num & alios, & ſimiliter Roderi. Suar. di-
ſtinguunt, vt hoc procedat, quando petitur
executio iudicis officio, ſecus autem quan-
do petitur actione in factum, quia actio
vbique exerceri poteſt, quos vide, & om-
nes pro materia executionis factæ per lite-

ras

ras requiſitorias, latè etiam Gratia. *diſcepta.*
foren cap 146.*per totum*, vbi latè, an iudex re-
65 quiſitus excedat, non exequendo ſecundum
ſtaturum iudicis requirentis. Rebuf *in tract.*
de liter. requiſito à num 15. *& ſuprà per totum.*
*incommenta.tom.*2. Latè hûc articulum exa-
minat poſt plurimos quos citat Vincent. Ca-
toeius *tractatu de exceptio exc.*22.*q* 30. *à n.*7.
cum ſeqq. Caro de Tapia *in compila.iur. Regn.*
*Neapol.tit.de executi.ſenten. rubri.*41. *ritu* 262.
*num.*4 *fol* 226. *lib.*3. ex Catpan. *ad ſtatu.Me-*
*diola.c.*8. *& aliis.*

66 Circa quod nunc primò quæto, an lite-
ris requiſitoriis ad huiuſmodi executionem
faciendam ſolemniter expediris, iudici, vbi
res ſita eſt, deſtinatis, & anteaquam iſte iu-
dex requiſitus inceperit, iudex requirens
obiit, vel officio publico functus, vel priua-
tus eſt, an poterit iudex requiſitus dictas li-
teras exequi, & effectui mancipare. In qua
difficultate, & controuerſia affirmatiuè re-
ſpondendum erit, vt etiam poſt mortem re-
quirentis defectum, aut priuationem officij
teneatur requiſirus, exequi. per text. *in l.*
fundi venditor §.*vlt.ff de acquir. poſſ. c. ſi ſuper*
gratia. de reſcript. exactè, & dilucidè exami-
minat, & comprobat Couarr. *practi. quæſt.*
*cap.*11.*à num.*1. quem omnino vide.

67 Proquo communis ſtat ſententia, quòd
ſi nuntio fuerit à iudice demandatum, vt
aliquem inducat in poſſeſſionem, mortuo
etiam iudice, nuncius poſſit mandatum exe-
qui, docent B. *in l. more. num.*6. *ff. de iuriſd.*
omni.iud. ſequitur Roman. *conſ.* 202. *num.*3.
Immol. Areti. *in d.l fundi venditor.* §. *fi. ff. de*
acquir poſſ. & ibidem Alexand. *num.*5. Feli.
*in c. relatum num.*8. *& ſeq. de off. deleg.* quam
opinionem communem etiam profitentur
Iſſ *in d. l. more num.*62. *ff. de iur. omni. iud.* &
Couarr. *d cap.*11.*num.*2.*verſ ſecundò hoc ipſum*
probatur. Gratia *in diſceptat foren.tom.*4. *c.*783.
*num.*19. Cardina. Manti. *in tract. de tacit. &*
*ambig.conuentio.lib.*7.*tit.*23 *n.*49.*&* 50.

68 Quod comprobatur authoritate Pauli,
Angeli, Aretini, & aliorum *in d l. fundi ven-*
ditor. §. *fi.* qui expreſſim aſſerunt, non ex-
tingui morte mandantis etiam re integra,
mandatum, quo iudex, qui ſententiam tu-
lerit, eius executionem alteri commiſerit,
ſequitur Couarr. *vbi ſuprà ſub num.*2. *ante fi.*
verſ quarto eadem ſententia. Pro qua opinio-
69 ne eſt text. optimus *in auth. vt nulli iudicum.*
§. *hoc verò iubemus verſ. ſi verò.* quo dicitur,
vt iudex, qui eſt ſucceſſor alterius iudicis,
debeat adimplere mandatum factum eius
prædeceſſori, prout ſuus prædeceſſor te-
nebatur.

70 Et quia cùm iudex, qui tulit ſententiam,
ex debito & neceſſitate officij teneatur, il-
lam exequi, ſequitur, vt mandatum ſit ex
cauſa neceſſaria, quod quidem morte man-
dantis non expirat, vt per *d. l fundi vendi-*
tor. §. *fi* tenent communiter omnes citati
Doctores, & latiùs Mantica *à num* 45. *cum*
ſeqq. qui *à num* 16. congerit plures, & diuer-
ſos caſus, quibus mandatum morte man- 71
dantis non extinguitur, vide etiam Gratian.
vbi proximè d. c 783. *à num.*9. *& ſuprà.* quare
iudex requiſitus, nec alius miniſter hoc ca-
ſu exequentes morte, vel remotione man- 72
dantis ſubſequuta re integra, nec exceſſum,
nec vim commiſiſſe, dicentur.

Secũdò quæro, an iudex requiſitus poſſit 73
cognoſcere de dominio, & poſſeſſione rei,
ſuper qua executio facienda eſt. Et videtur
quòd non, ex ſupradictis à prin. huius capi-
tis, quòd executor merus non poteſt de ali-
qua exceptione pertinente ad executionem
ſẽtẽtiæ, cognoſcere regulariter diximus plu-
ra infrà c. ſeq. ſed iudex requiſitus dicitur 74
merus executor, & nudus miniſter, vt pro-
bat Ioan. Ferrar. *in practi. in for. executio ſent.*
*diffi. ſub num.*14. *fol.*277. tenet etiam Gratia.
*in diſceptat. foren. cap.*146. *num.*7. & ita intel-
ligendi ſunt Paz *in prax* 5.*p.tom.*1.*cap.*2.*n.*10.
*fol.*101. Couarr. *in pract quæſt.cap.*10.*ſub n.*7.
ad med. dum ſimpliciter dicunt, hunc iudi-
cem requiſitum eſſe executorem ſenten-
tiæ, & decreti iudicis requirentis, ſicuti in
executione latæ ſententiæ fieri debet, & ex-
preſsè tenet ipſe Couarr. *in pract. quæſt. c.*16.
*num.*5.

Quod quidem licèt de iuris rigore ve- 75
rum ſit, tamen ex æquitate concors eſt om-
nium opinio, in re hac ſufficere tertio op-
poſitori, coram executore iudice requiſito
proponere, & allegare, res, & bona, quibus
fit executio, propria eſſe, nec debere in il-
lis fieri executionem, cùm aliàs poſſet exe-
cutor cuilibet tertio oppoſitorio, & contra-
dictori iniuriam facere, qui non ita facilè
poſſet ad iudicem requirentem accedere,
cùm fortè is longè abſit à loco executionis,
prout contingit frequentiùs in his execu-
tionibus, quæ fiunt per requiſitorias literas;
ſemper enim fit extra proprium territorium,
ita conſiderat ex hac ratione Couarr. *practi.*
*quæſt. cap.*16. *num.*5. & poſt Bart. & Salicet.
tenet Meno. *de arbitr. iud. quæſt.*38.*num.*8.*&*
*num.*16. *lib.*1. Octauia. Cachet. *in deciſ. Pede-*
*mont.*38.*num.*14. Ludoui. à Peguer. *in deciſ.ci-*
*uil.*138.*per totam.* Azeued. *in l.*6.*tit.*17.*lib.*4.
recopil.num 7 *&* 8. Cancet. *variar. reſolu.cap.*2.
*de iur.omni.iudi. n.*247. Audiẽdus tamen non
eſt Ceuall. (quem poſt hæc vidi) *in tract. de*
*cogni. per viam viol.*2.*p. quæſt.*16. *num.*46. qui 76
hãc doctrinam voluerit extendere ad quoſ-
libet executores meros, etiam nõ ordinarios
requiſitos

requiſitos. Sed fallitur, quia repugnant omnia iuris principia, quæ docent, meros executores nullo modo poſſe admittere, nec cognoſcere de qualibet exceptione, vt hactenus hoc c. & c.ſeq. diximus. Et quia omnes hi Doctores loquuntur limitatè in iudice requiſito de æquitate, & ſpeciali ratione, ſcilicet, quia frequentiùs iudex requirens longè degit, vbi non ita facilè adiri poteſt abſque magna iniuria oppoſitoris. Quæ ratio non militat in nuntio, qui intra territorium iudicis, ſententiam ferentis, exequitur, quia facilis patet aditus; & ita tenendum eſt conſtanter ex hucuſque dictis in hoc cap.& ſequenti.circa quæ vide etiam infrà c.7.à n.41.cum ſeqq. & ibi dicta limita, vt in hoc caſu ſpeciali.

CAPVT VII.

Ab executore reiiciente legitimas exceptiones executorialium executioni oppoſitas, & admittendas, ſeu etiam admittente reiiciendas; an, & quando appellationi interiectę vim faciat non deferens, vt qualiter excedat, cognoſcatur.

SVMMARIVM.

Exceptiones executorialium executioni conuenientes legitimæ dicuntur, & vt ſolutæ admittendæ.n.1.

Legitimum dicitur, quod à lege recipitur, & approbatur.n.2.

Exceptiones dicuntur non legitimæ, quæ à lege reprobantur.n.3.

Executor excedit, non admittens legitimas exceptiones executionis naturæ congruas. n.4.

Ab executore non admittente legitimas exceptiones tanquam excedente, appellatio habet vtrumque effectum.n.5.

Quod idem locum habet in executione inſtrumenti guarentigiati, quia parificantur à iure. num.6.

A reiectione exceptionis in executione incidentis appellatio eſt neceſſaria, aliàs tranſiuit in rem iudicatam num.7.

Executor literarum penſionis reijciens exceptiones legitimas incompetentiæ, ſurreptionis, aut ortas ex ventre gratiæ, excedit, & ex hoc capite appellatio vtrumque habet effectum. num.8.

Exceptiones minùs legitimas & reijciendas admittens executor excedit, ex hoc capite appellationi vt licita deferendum eſt.n.9.

Executor admittens exceptiones non admittendas, detrahit iuri priuilegiato partis, hoc eſt, iuris exequendi, eamq́; priuat beneficio iuris communis, ob quod datur appellatio.n.10.

Grauamen ſat præiudiciale dicitur, quo impeditur via executiua competens.n.11.

Executiua via maximum affert commodum. num.12.

A grauamine illato agenti via priuilegiata faciliùs admittitur appellatio, quàm aduerſario. num.13.

Exceptiones legitimæ quæ executioni ſententiæ opponi poſſunt, in duplici ſunt differentia. num.14.

Aliæ infringunt ſententiam, illiq́; ex diametro repugnant, aliæ non repugnant directè, ſed tantùm modificant, & quales ſint in vtroque caſu.ibidem.

Exceptiones omnes indiſtinctè omnes executores an admittere, & terminare queant.n.15.

Executor merus cùm ſibi committatur nudi facti executio, & omni liquidato materia, non poteſt regulariter cognoſcere de exceptionibus appoſitis.n.16.

Executor merus non poteſt cognoſcere de exceptionibus appoſitis labefactantibus ſententiam, ſed mandatum ad vnguem ſeruare tenetur. num.17.

Exceptiones infringentes & annullantes ſententias licèt executor non teneatur admittere, poteſt tamen, ſi vult, ad effectum ſuperſedendi, & reſcribendi dumtaxat.n.18.

Primò quando exceptio eſſet notoria, & nondum fuiſſet in iudicium deducta.n.19.

Secunda exceptio excommunicationis oppoſita petenti executionem.n.20.

Tertia exceptio & cauſa nouiter orta, quam ſi cognoſceret iudex ſuperſederet.n.21.

Quarta exceptio falſi reſcripti.n.22.

Quinta exceptio nullitatis notoriæ, vbi executio eſt irretractabilis.n 23.

Executor has exceptiones infringentes ſententiam poteſt admittere, ſi vult, non tamen tenetur, & ideo à reiectione appellationi interiectæ non deferendum.n.24.25.& 26.

Executor mixtus ſicut merus, non tenetur admittere exceptiones labefactantes ſententias, ſi non vult.n.26.

Executor præcisè tenetur admittere exceptionem infringentem eius poteſtatem, & vbi datur executio irretractabilis, aut excommunicationis exceptio, quas ſi reijciat executor, libet appellare n.27.

Executor mixtus is dicitur, cui executio committitur, non præcedente cauſæ cognitione ſuper ijs, quæ incidere ſolent in viam executiuam. num.28.

Executor mixtus non tenetur admittere exceptiones labefactantes ſententias, nec reſpicientes merita cauſæ. n.29.

Executori non quomodo ſit lata ſententia, ſed quomodo

quomodo ſit exequenda, pertinet, non quid ſit pronuntiandum, ſed quid ſit pronuntiatum. num. 30.

Executor non poteſt factum ſuperioris labefactare. n. 31.

Executor non poteſt admittere exceptiones reſpicientes iuſtitiam, & cauſam principalem, ſed ſtatim remittit ſuperiori non ſuperſedens in executione. n. 32.

Executor poteſt, ſi vult, admittere exceptiones reſpicientes nullitatem ſententiæ vt remittat & ſuperſedeat. n. 33.

Executio ſententiæ ſummariè tractatur, & ita nihil admittitur requirens altiorem indaginem ad illam impediendam. n. 34.

Exceptio nullitatis incontinenti probata, ex inſpectione actorum, eſt legitima, & impedit etiam trium conformium executionem. n. 35.

Exceptio nullitatis ex defectu iuriſdictionis etiam trium cõformium executionem impedit. n. 36.

Exceptio nullitatis notoriè impedit executionem oppoſita coram iudice ſententiam ferente, executor autem non tenetur terminare, ſed interim ſuperſedere. n. 37.

Reſtitutio in integrum quando poteſt opponi rei iudicatæ, & ſuſpendit executionem, procedit ſi opponatur coram iudice, non autem coram executore. n. 38.

Exceptiones modificatiuas quæ directò non infringunt ſententiam, ſed reſpiciunt executionem ſententiæ tantùm, executor mixtus admittere tenetur. n. 39.

Executor Romanæ Curiæ in partibus cognoſcit ſuper rebus in quibus eſt facienda executio pro quantitate debita, & de aliis exceptionibus modificatiuis. n. 40.

Iudex requiſitus pro executione ſententiæ quas exceptiones admittat. n. 41.

Iudex requiſitus pro executione executorialium dicitur merus executor. n. 42.

Iudex requiſitus pro executione cognoſcit de omnibus exceptionibus modificatiuis, ſi coram iudice cognitæ non ſint. n. 43.

Iudex requiſitus poteſt de dominio rei ſuper qua eſt facienda executio, cognoſcere etiam ſi ſit merus. n. 44.

Iudex ordinarius qui in defectum iuriſdictionis arbitri ferentis ſententiam exequitur, dicitur mixtus executor, quia omnes exceptiones admittit & cognoſcit. n. 45.

Exceptiones modificatiuæ natura executionis conueniunt, & ideo admittendæ per executorem. num. 46.

L. cum fideicommiſſ. ff. de confeſſ. expenditur mirabilis ad admittendum exceptiones modificatiuas. n. 47.

Exceptiones quæ coram ipſo executore proponi poſſunt, & quæ non, ſub coram ſuperiori mandante. n. 48.

Executor ſi nolit admittere exceptiones infringentes ſententiam ad effectum ſuperſedendi, non excuſatur pars illas proponere iterum coram ſuperiore. num. 49.

Exceptiones legitimæ à reiectione vt poſſit appellari, & excedat executor, debet illius probatio incontinenti offerri, non aliàs. n. 50.

Executiua & ſummaria iudicia non admittunt exceptiones requirentes altiorem indaginem. num. 51.

Exceptio legitima vt per executorem admittatur, debet vel ex eiſdem actis probari, vel conferre incontinenti probationem. n. 52.

Tertius comparens & appellans ab executione, debet de ſuo intereſſe incontinenti docere. n. 53.

Ab executione appellatio vt operetur effectum ſuſpenſiuum exceptionis, probatio debet incontinenti conferri. n. 54.

Appellatio à reiectione exceptionis ante eius iuſtificationem, non deuoluit, nec ex ſola reiectione iuſtificatur in quibuſlibet iudiciis, & de ratione. n. 55.

Appellatio à reiectione exceptionis ſimul oblata probatione, incontinenti ſtatim dicitur iuſtificata. n. 56.

Iudex reiiciens probationem incontinenti oblatam, oſtendit ſuam iniquitatem contra opponentem exceptionem, cuius malitia præſumptio purgatur ex eo. n. 57.

Tam in exceptionibus dilatoriis, quàm in peremptoriis. n. 58.

Et hoc caſu appellatio ſtatim operatur effectum ſuſpenſiuum & attentata. n. 59.

Probationem incontinenti offerens, debet petere terminum breuiſſimum. n. 60.

In remed. l. fi. C. de edicto diui Adr. proceditur ſummariè & executiuè, & exceptio requirens altiorem indaginem reſeruatur petitorio. n. 61.

Quod per interpretationem verborum teſtamenti probari deſideratur, requirit altiorem indaginem, quæ reſeruatur in remed. l. fi. n. 62.

Exceptio quæ continet aliquam dubitationem iuris vel facti non promptè, liquidabilem reſpicit proprietatem. n. 63.

In executiuo iudicio ex l. fi. C. de edicto diui Adr. non admittuntur exceptiones requirentes altiorem indaginem. num. 64.

Exceptiones peremptoriæ quæ non infringunt, nec directò impugnant, ſed modificant ſententiam, poſſunt vt legitimæ opponi in eius executione. n. 65.

Exceptio modificatiua cùm non impugnat ſententiam, dicitur quid ſeparatum ab appellatione principali. n. 66.

Exceptiones modificatiuæ & legitimæ quæ ſint. n. 67. *remiſſiuè.*

Exceptio collationis bonorum poteſt vt modificatiua opponi executioni ſententiæ. n. 68.

Exceptio peremptoria modificatiua ſemel iudicio

principali & ante ſententiam oppoſita, & à iudice reiecta, in executione opponi non poteſt. n.69.

Exceptio modificatiua ſemel oppoſita, & terminata in principali, non poteſt executioni ſententiæ opponi. n.70.

Exceptio modificatiua ſemel oppoſita in proceſſu ad vnum finem, poteſt ad aliud diuerſum in executione ſententiæ opponi. n.71.

Exceptio peremptoria modificatiua ſemel proceſſui oppoſita, non tamen per iudicem ſuper ea pronuntiatū, an executioni opponi poſſit. n.72.

Exceptio ſumptuum eſt modificatiua, & admittenda per executorem executioni ſententiæ, quam directò non impugnat. n.73.

L. peremptorias C. ſententiam reſcindi non poſſe, an loquatur in perēptoriis modificatiuis. n.74.

Exceptio retentionis adeò fauorabilis eſt, vt etiam poſt ſententiam competat. n.75.

Retentionis exceptio admittitur in executione, etiam ſi ea ſit proceſſui oppoſita, non tamen per iudicem terminata. n.76.

Retentionis exceptio non deciſa, etiam in iudiciis priuilegiatis opponitur poſt ſententiam, & à reiectione appellatio admittitur. n.77.

Exceptio impenſarum per viam actionis, & exceptionis, in iudicium principale deduci poteſt. num 78.

Impenſarum exceptionem per viam actionis propoſitam debet iudex expreſſè pronuntiare, aliàs habetur pro omiſſa. n.79.

Impenſæ petita in prima inſtantia, in ea tamen omiſſa condemnatio, ſi in ſecunda ſuper illis declaretur, erit prima ſententia illarum reſpectu. n.80.

Et tunc in executione ſententiæ hæc exceptio admittenda eſt. ibid.

Impenſarum exceptio modificatiua in iudicio principali deducta per viam exceptionis, poteſt iterum in executione opponi. n.81.

Succumbens in exceptione compatibili cum actione, non prohibetur in aliud iudicium deducere, ſi de ea non fuerit iudicatum. n.82.

Abſolutio in incidenti quando deducatur per condemnationem in principali. n.83.

Text. in l. quod in diem. §. citationem. ff. de compenſatio. expenditur. n.84.

Exceptio modificatiua oppoſita, & non determinata, cenſetur reſeruata executioni ſententiæ, quàndo eſt compatibilis cum ſententia. n.85.

Exceptio oppoſita & non terminata, cenſetur reiecta, & non admittenda in executione, quando eſt incompatibilis cum ſententia. n.86.

Sententia lata ſuper principali, intelligitur reprobare incidens, ſi aliter cum illo non poteſt ſubſiſtere. num.87.

Exceptio competens obligato ad alimenta, ne conueniatur vltrà quàm facere poſſit, eſt modificatiua. n.88.

Exceptio augmenti, aut diminutionis bonorum alimentarij, & alimentantis, eſt legitima, & variatur iuxta augmentum & diminutionem. n.89.

Quod intellige ſi incontinenti hæc augmenti, aut diminutionis exceptio probetur. n.90.

Sententia cauſa ceſſante ceſſat & ipſa ſententia. num.91.

Cauſa ſententiæ quando redit ad non cauſam ſententia retractatur. n 92.

Executor ex noua cauſa poteſt in ſententiæ executione ſuperſedere. n.93.

Rei iudicatæ ceſſante cauſa ex noua cauſa ſuperueniente, ceſſat res iudicata. n.94.

Res iudicata non facit ius in ijs quæ tempore mutantur. n.95.

Pro intellectu c. cum ex literis. de in integ. reſtit. qui videndi. n.96.

Alimenta creſcunt & decreſcunt creſcente, vel decreſcente patrimonio alimentati, vel alimentantis, etiam poſt ſententiam & iudicis taxationem. n.97.

Etiam ſi taxationi conſenſerit. n.98.

Exceptio orta ex ventre ſententiæ, eſt legitima, quam ſi executor reiiciat, excedet. n.99.

Actio & exceptio ſi oriatur ex eodem actu, à pari procedunt. ibid.

Exceptionibus omnibus ſublatis per ſtatutum non tollitur orta ex eodem ſtatuto. n. 100.

Exceptio ex ventre ſententiæ aut inſtrumenti, obſtat etiam non oppoſita, quia ſemper loquitur, & ſimul cum actione præſentatur & deducitur. n.101.

Exceptio orta ex inſtrumento prodeſt ſi ex eo agatur, ſecus ſi ex re iudicata ſuper inſtrumento, niſi & in illa ſit incluſa. n.102.

Executioni ſententiæ poteſt opponi & oriri exceptio proueniens ex mente pronuntiantis. num.103.

Reſeruatio iuris facta in ſententia, conſeruat ius condemnato competens. n.104.

Ius reſeruatum eſt excluſum à ſententia & condemnatione. n.105.

Reſeruatio iuris eſt exceptio quæ modificat actum, atque omnino admittenda eſt. n.106.

Reſeruatio iuris confirmat non reſeruatum, & conſeruat reſeruatum, ac ſi nulla ſtaret condemnatio. n.107.

Exceptio (non impleuiſti ex latere tuo) vt legitima apponitur executioni. n.108.

Exceptio (tu non impleuiſti ex parte tua) oritur ex ventre ſententiæ, & quandocunque opponi poteſt executioni. n.109.

Exceptione (tu non impleuiſti) ſtante, inhibitio expeditur contra executionem. n.110.

Exceptionibus omnibus excluſis non intelligitur excluſa exceptio (tu non impleuiſti.) n. 111.

Ad effectus plures exceptionis (tu non impleuiſti) qui videndi. n.112.

Exceptio

Exceptio (*rei non traditæ, & pretij non ſoluti*) *eius eſt naturæ cuius exceptio* (*tu non impleuiſti*) *& opponi poteſt executioni ſententiæ. n.*113.

*Exceptio etiam dilatoria quæ oritur poſt ſententiam, poteſt licitè eius executioni opponi. n.*114.

Et quomodo intelligatur. ibidem remiſſiuè.

*Exceptio dilatoria orta poſt litem conteſtatam, poteſt opponi. n.*115.

*Res iudicata licèt perpetua ſit, tamen non obſtat agenti ex noua cauſa ſuperuenienti de nouo. num.*116.

*Condemnatus ad rei commodatæ, aut depoſitæ, aut perditæ reſtitutionem, & eius veram æſtimationem, ſi res deueniat in poteſtatem Domini, poteſt de hac legitima exceptione opponere executioni, & admittenda. n.*117.

*Aequitas noui caſus nouum inducit remedium. num.*118.

Exceptio (*quod petis intus habes*) *opponi poteſt ſententiæ. n.*119.

*Sententia pro aliquo vti hærede ab inteſtato, reſcinditur poſtea apparente teſtamento nouiter reperto. n.*120.

*Abſolutus ex vna cauſa poteſt ex alia nouiter conuentus condemnari. n.*121.

*Sententiæ cauſa ceſſante, ceſſat ipſa ſententia. num.*122.

Bona alienata in tertium per illum poſſeſſorem, cuius ſententia ex noua cauſa fuit reſciſſa. n. 123. *remiſſiuè.*

Rei iudicatæ exceptio quando prodeſt abſolutio ob non probationem actoris in realibus aut perſonalibus. n. 124. *remiſſiuè.*

Exceptio defectus mandati aut iuriſdictionis, eſt perpetua, & nunquam cenſetur excluſa, & obſtat etiam tribus conformibus. n. 125.

*Sententia ſuſtinetur ſi reuera adfuerat mandatum procuratoris, licèt non præſentatum in actis, de quo etiam poſt ſententiam conſtet. n.*126.

Sententia erit nulla, etiam ſi verè adſit mandatum, non tamen productum in actis, poſtquam fuit de eius defectu oppoſitum. n. 127.

Acta non valent poſt oppoſitionem defectus mandati, niſi in actis exhibeatur. n. 128.

Secus ſi non opponatur, quia ſufficit quandocunque de eius vera exiſtentia docere. ibid.

Sententia & acta vt nulla dicantur, non ſufficit ſemel à principio de defectu mandati opponere, ſed in quolibet actu proteſtari, & repeti, aliàs ſufficit quandocunque de eius vera exiſtentia docere. n. 129. *& ſeqq.*

Iudicium agitatum cum Monacho conſtituto procuratore ſine licentia ſuperioris, non oppoſita exceptione an ſit nullum n. 130.

Proteſtatio vt nihil fiat niſi docta de legitimo mandato, debet repeti non à quolibet actu. n. 131. *& ſeq.*

Interlocutoria iudicis declarans falſum & aſſertum procuratorem legitimè comparere, non præiudicat Domino inſcio, & poteſt quandocunque de nullitate dicere. n. 133.

*Quid ſi Dominus huius interlocutoriæ habuiſſet notitiam. n.*134. *remiſſiuè.*

Exceptio oppoſita primæ ſolutioni annui redditus, & reiecta, an opponi queat in executionibus ſequentium annuorum. n. 135.

*Obligatio redditus annui ſi eſt vnica, pro omnibus præſtationibus futuris, vnica præſcriptio ſufficit pro tota obligatione. n.*136.

Singulæ obligationes ſi oriantur pro ſingulis præſtationibus annuis, tot præſcriptiones ſunt neceſſariæ, ita vt vnica pro omnibus non ſufficiat. num. 137.

Annuus redditus debitus ex contractu, regulariter vna eſt obligatio, & actio, & ad hæredes tranſit. n. 138.

Redditus annuus debitus ex contractu cum conditione ſingulis annis adimplenda, tunc quot ſunt anni, tot ſunt obligationes. n. 139.

Redditus ad vitam tot còntinet obligationes, quot præſtationes annuæ. n. 140.

Tot ſunt legata quot annuæ præſtationes. n. 141.

Obligatio ſi eſt vnica pro omnibus annuis præſtationibus, exceptio ſemel oppoſita & reiecta in executione vnius præſtationis, non obſtabit creditori in aliis. n. 142.

Sententia lata in fauorem debitoris ſuper vno annuo redditu, obſtabit agenti pro ſeqq. debitis vnica obligatione. n. 143.

*Obligationes ſi tot ſint quot annuæ præſtationes, ſententia pro prima pagha non parat plenum præiudicium in ſequentibus. n.*144.

*Cauſa ex qua ſit actum ſpecialiter non expreſſa, omnes cauſæ petitione cõprehenduntur. n.*145.

*Debitor annui redditus, ſi in executione vnius paghæ omiſit opponere exceptionem illam, poteſt opponere in executione aliarum præſtationum futurarum. n.*146.

Solutiones decurſæ nihil inferunt in futurum, quo minus opponatur exceptio contra inſtrumentum aut tabellionem, omiſſa in prima pagha. num. 147.

Quod procedit ſiue vnica ſit obligatio, ſiue plures pro ſingulis annis, quando exceptio omiſſa fuit in prioribus paghis. n. 148.

Text. in l. 1. *C. de fideicommiſſ. interpretatur. num.*149.

*Sententia lata ſuper prima na actione, & obligatione annui redditus, vt in poſterum præſtetur, vnica ſufficit pro ſingulis annis condemnatio. n.*150.

Exceptio ſequeſtri authoritate iudicis præcipientis debitori ne ſoluat ſuo creditori, an impediat executionem pro ipſo debito ſequeſtrato. n. 151. *& quid ſi debitor ſequeſtrum procurauit. n. ſequenti. & quid aduerſus fideiuſſorem. ſub num.* 52.

Debitor interdictus ne ſoluat ſuo creditori, ſi compellatur à iudice cum cautionē indemnitatis, an ſoluere debeat decimam executionis. num.152.

Depoſitarius de mandato iudicis, reddens depoſitum an liberetur, & quid ſi alteri etiam non citato cuius intereſt, quas diligentias tenetur facere depoſitarius, & an teneatur appellare. num.153.

Debitor interdictus per iudicem ne ſoluat ſuo debitori, vel quòd ſoluat alteri, an & quando teneatur appellare. num.154.

Et an debeat contradicere, & omni vti diligentia, ne debitum ab eo exigatur. ibid.

Debitor compulſus alteri ſoluere quàm vero Domino, anteaquam ſoluat, tenetur denuntiare creditori ſuo. num.155.

Debitor iuſſu iudicis ſoluens alteri quàm ſuo creditori, non liberatur ſi præceſſit mora ſoluendi, illi etiam contradicens ſequeſtro debito. n.156.

Debitor etiam ante moram debet modis omnibus reſiſtere, ne fiat ſequeſtrum, & factum tollatur, aliàs ſi ſponte ſoluit & agnouit, non liberatur. num.157.

Debitor ſoluens iudici aut apparitori exequenti liberatur. n.158.

Executor datus ad vendendum & pretium recipiendum, emptor ei legitimè ſoluit, ſed executor Domino rei tenetur. n.159.

Re euicta in ſolutum pro debito data à iudice vel à parte, non agitur ex actione primæua, quia eſt extincta, ſed vtili ex empto. n.160.

Re euicta in ſolutum data, an & quando liberentur priores fideiuſſores & pignora. n.161.

Creditor rem in ſolutum accipiens, ſit cautus proteſtari, vt re euicta, illæſa ſibi ſit actio primæua, quia fideiuſſores & pignora non liberantur. num.162.

Creditor euictionem pignoris debiti non debet, concurrentibus iuris requiſitis, & quæ illa ſint. num.163.

Pignoris venditio legitimè facta non impeditur per appellationem debitoris. n.164.

Intellectus ad tit. C. creditorem euictionem pignoris non debere. n.165.

Pignore vendito authoritate iudicis inſtante creditore, indiſtinctè debitor tenetur de euictione eius. n.166.

Factum iudicis eſt factum partis. n 167.

Sequeſtrata mula debitoris forenſis, ſi probet non eſſe ſuam, ſed conductam, reſtituitur. n.168.

Sequeſtris pluribus appoſitis ſuper eadem re, an prius præferendum. n.169.

Sequeſtratæ rei ſeu pro executione captæ an venditio ſit nulla. num.170.

Exceptio litis pendentiæ in executiuis non admittitur. n.171.

Executiuam ad viam redire non poteſt, qui ordinariè cœpit agere. n.172.

Niſi proteſtetur quòd viæ executiuæ præiudicare noluit. n.173.

Rei iudicatæ exceptio obtentæ contra receptores redituum, an præiudicet domino principali. num.174.

Exceptio eadem obſtat ceſſionario quæ cedenti, & etiam intruſo, lite pendente, & eadem competit exceptio, quæ condemnato per ſententiam. n.175.

IN executorialiū executionē multę in- 1
cidere aſſolent excepriones, quæ cùm
iudicij naturæ rectè conueniant, cunctis aliis
excluſis, à iure approbantur ſelectę, legitimę
inde dictæ, & ab executoribus omnimodo
admittendæ. ita tenent Bal. *in l. ita nobis. C.*
ad l. Iul. de adulteriis. Bart. *in l.1.§. parui refert*
ff. quod vi, aut clam. Anto. de Butr & Decius
in c. ex parte. 2. de off. delega. Ab. *in c. item*
cum quis. de reſtitutione ſpolia. Angel. de Areti.
& Immol. *in l. fi. ff. à quibus appellare non licet.*
Guido *in tract. compulſorialium.* Anto. de
Cana. *in tract. de executio. inſtru. quæſt.3.* Iſſ.
in l ſi conſtante num.85. ff. ſolu. matri. Socin. *in*
regul.130. gl. Ab. & reliqui omnes claſſici
in d. c. ex parte. 2. Auenda. *in c. correct. 1. p.*
cap.16. optimè latéque Parlado. *lib.2. rerum*
quoti. c. fi. 5. p. §. 11. ſub num.2. verſ. alij verò
bene etiam noſtras Ioan. Garcia *de expenſ.*
& meliora. 6. c. num.16. ad finem. iure ſiqui-
dem legitimum dicitur, quod à lege reci- 2
pitur atque approbatur. *l. legitima. ff. de pa-*
ctis l.3. § fi. ff pro ſocio. Decius *conſ.258. num.4.*
volu.2. Parlado. *vbi proximè n.4.* qui propterea
dicit econuerſo, legitimas exceptiones non 3
dici, quas lex reprobat, & refellit, & Ioa.
Garcia *d. n.16. ad fi.*

Has igitur excepriones, quas executoria- 4
lium executioni legitimas iura reputant,
iudiciiique natura appetit, ſi executor non
admittat, excedit, ab huiuſmodique reie-
ctione admittendatum, veluti ab exceſſu
appellationi (quæ legitima eſt) nec detu-
lerit, violentiam feciſſe, declarabit, prout 5
aſſiduè declarat Regium tribunal, iſta eſt
gl. celebris *in l. ab executione C. quorum appell.*
non recip. verbo, excedat. ibi, Item idem eſt,
ſi executor prætermiſſa cognitione exce-
ptionis, quæ datur alicui in quibuſdam
caſibus, etiam poſt ſententiam, & poſt qua-
drimeſtre tempus, velit ſententiam exe-
cutioni mandare, *&c.*) optimè Speculat.
tit. de appellat §. in quibus. ſub num. 5. verſ.
vel niſi admittat aliquam. de exceptio. quæ
poſt ſententiam obijci poſſ. &c. Bal. *in c. quoad*
conſultationem. ſuper gl. verbo, excedat. de
ſenten. & re iud. Alexan. *conſ.99. aliàs conſ.92.*
num.6. verſ nec indicta pronuntia. num.6. lib.2.
Caſtrenſ. *conſ.289. lib.1. ad primum reſpondetur*

tur in prin. Bald. *in l. ab executione. num.* 13.
C. quorum appel. non recipi. vbi Bat. *num.* 4. *&*
*in l ab executore. num.*2. *ff. de appellat.* Ruinus
*conſil.*80. *num.*2. *colum.*5. Anto. de Butr. *in c.*
*quoad conſultationem. num.*16. *verſ. quandoque*
executor. de ſenten. & re iudic. ibidem etiam
Abb. *ſub numer.*24. *verſus finem & num.* 25.
Cardinal. Tuſc. *pract. conclu.* 1. *tom. concl.* 4010.
num. 5. *& num.* 18. *litera A.* & iterum *ſub con-*
cluſ. 101. Veſtrius *in praxi Roma. Cur. lib.* 7.
*cap.*3. *ſub num.*9. *verſ. ſed & inter alios. fol.* 196.
*& eodem lib. cap.*5. *num.* 9. Rebuf. *in tractatu*
*de ſentent. execut. art.*7. *gl.* 12. *num.*2. *verſ. po-*
teſt tamen. & idem Rebuf. *gl.* 14. *num.*9. *fol.*
373. *&* 380. dicentes, quòd ſi pars opponat
contra executionem aliquam legitimam ex-
ceptionem, & executor illam non admittat,
poterit ab huiuſmodi exceſſu appellatio-
nem mittere. idem tenent Cæſar Contar. *in*
repett. l. vni. C. ſi de mom. poſſ. limi. 19. *n.*6. &
iterum *q.*24. *n.* 10. *&* 11. Gregor. Tholoſa. *in*
*tract. de appell. lib.*2. *c.*11. *n.*14. *& ſequētibus.* opti-
mè Cepola *in cautela* 44. *per totam.* Philipp.
Franc. *in c. nouit.* 43. *in prin. n.*1. *de appell.* Cor-
neus *conſ* 71. *colu. penult. in prin. n.* 5. *lib.* 1. Due-
ñas *in regul.* 41. *limi.* 1. Franciſc. Ripa *in l. qui*
pro tribunali ſub n. 10. *de re iudic.* Ioan. Ferra.
in tract. de appella. c. 5. *n.* 51. & per Alex. *conſ.*
85. *num.*6. *verſ præterea etiam. lib.* 5. tenuiſſe
Rotam in vna Salui. interd. 19. Nouem. 1593.
coram Penia teſtatur Mareſco. *variar. reſolu.*
*lib.*2. *cap.* 112. *ſub n.* 18. qui aliam Rotæ deci-
ſionem allegat. & iterum *c.* 120. *n.* 48. Petrus
Surd. *conſ.* 27. *n.* 19. quem in id citat Marque-
ſan. *in tract. de cōmiſſ.* 1. *p. c.* 24. *n.* 85. tenet etiam
Cæſar Barz. *in deciſ. Bono.* 55. *Dominus. n.* 11.
Beroius *conſ.* 32. *in cauſa num.* 15. *lib.* 3. & per
eundem Lancelo. Robert. *de attenta.* 2. *p. c.* 12.
limi. 53. *n.* 28. Bart. *in d. l. ab executore. ff. de ap-*
*pella. ſub n.*2. *verſ. vel non admittendo legitimas*
exceptiones impedientes executionem, &c. & ad
eundem remiſſiuè Roland. à Valle *conſ.* 43.
num. 6. *volu.* 1. Vincent. Caroc. *exceptio.* 44.
n. 90. qui omnes illam conſtantem conclu-
ſionem in hac materia affirmant: poſſe ap-
pellari ab executore ex capite exceſſus, à re-
iectione exceptionis, aptæ ad impediendam
6 executionem ſententiæ. quod idem eſſe in-
telligendum, in executione inſtrumenti Ca-
meralis, ſeu guarentigiati, cùm pari paſſu
ambulerit, & de vno ad aliud argumentari,
alibi dixi latè, & in ſpecie probat Cæſar
7 Contar. *vbi proximè d. num.*6. quod adeò ve-
rum eſt, vt appellatio ſit omnino neceſſaria,
aliàs reiectio tranſibit in rem iudicatam, vt
latiùs probaui ſuprà cap. 3. ad finem, vbi
videre poteris, à n. 243. & ſuprà.

Quibus non inutiliter adde Gigant. *in*
tract. de penſio. quæſt. 95. *& quæſt.* 70. & poſt
Feli. Æmili. Veral. *deciſ.* 333. *p.* 1. Hierony.
Gratia. *conſ.* 38. *per totum lib.*2. Flores de Me-
na *in pract. quæſt. quæſtione* 12. *num.* 44. aſſe-
rentes quòd ſi in executione penſionis vi-
gore literarum apoſtolicarum executor, ſeu 8
ſubexecutor, legitimam aliquam exceptio-
nem obſtantem executioni, orram puta, ex
ventre, ſeu natura gratiæ, incompetentiæ,
vel ſubreptionis, & ſimiles reiiciat, excedit,
ab huiuſmodique exceſſu appellari licere,
quoad vtrunque effectum, cui ſi executor,
ſeu ſubexecutor non detulerit, ſupremū tri-
bunal, ad quod pro delatione recurritur, vio-
lentiam facere, deferēdum, ac reponendum
declaraturū, aduertit in indiuiduo Flores de
Mena *ibi n.*46. & nos diximus ſuprà lib. 3. c. 3.

Hæc concluſio pariter trahenda, & repe-
tenda eſt in executore admittente non ad- 9
mittendas, & minùs legitimas exceptiones,
minúſque executionis iudicio conuenien-
tes. nam tunc ſimiliter excedit executor, &
ſi ab huiuſmodi admiſſione reiiciendarum
exceptionum emiſſæ appellationi (cùm le-
gitima ſit) non detulerit, committet leuan-
dam violentiam. tenent Antoni. de Butr. *in*
cap. quoad conſultationem. 15. *de ſententia & de*
re iudic. ſub num. 16. *verſ. quandoque executor.*
Paul. Caſtrenſ. *conſil.* 289. *ad primum reſpon-*
detur. lib. 1. *in prin.* & per eum etiam bene
Cardinal. Tuſc. *practi. conclu. tom.* 1. *litera A.*
concl. 4010. *num.* 18. & per Anto. de Butri.
duntaxat. idem affirmat Sigiſmun. Scacia *in*
tractatu de appella. quæſt. 17. *limi.* 11. *num.* 13.
quod inſuper docuit elegans Rotæ deciſio
ſub Robuſterio 100. *p.* 1. *diuerſo. n.* 17. detra-
hitur ſiquidem iuri partis priuilegiato, & 10
priuatur iuris communis beneficio, hoc eſt,
iure exequendi retenta ſua natura, & qua-
litate propter quod appellatio eſt admitten-
da. Speculator *in tit. de appellatio.* § *in quibus*
*ſub num.*7. & facit *l.*2. *C. ſi ſæpius in integ. reſti.*
poſtu. vide quæ latiùs dixi lib. 3. c. 17. à n. 46.
& cap. 18. à num. 35. & ſequenti. Sat enim
præiudiciale, & qualificatum grauamen di- 11
citur, quo impeditur via executiua compe-
tens, vt dixit Rota coram Cardin. Pamphi.
in vna Romana depoſiti 5. Iunij 1594. prout
teſtatur Gratian. *in diſceptatio. forenſ. cap.* 262.
num 58. *tom.*2. cùm maximo commodo pri- 12
uari dicatur, quod affert via executiua, vt di-
cit Alexan. *conſ.* 101. *n.*4. *verſ. eſt & magnum.*
lib. 5. Cardinal. Tuſc. *tom.* 3. *litera E. concluſ.*
472. *num.* 1. à grauamine enim illato exe-
cutionem petenti faciliùs appellatio permit-
titur quoad vtrunque effectum, quàm ad- 13
uerſario, vt videre eſt ex his quæ ſcripſimus
ſuprà lib. 3. cap. 4. à num. 1. cum multis ſe-
quentibus, & ſupradictis adde plures, cita-
tos à Carocio, *in tract. de excep. exceptione* 44.

ſub num. 33. verſ. declaratur ſecundò.

Iſtæ igitur exceptiones legitimæ, quæ
14 executoribus ſententiæ & rei iudicatæ, vt
à iure approbatæ, obiici, & opponi poſſunt,
in duplici eſſe differentia, reperio. nam aut
ſunt exceptiones, quæ reſpiciunt cauſam,
& negotium principale, ſententiámque impugnant,
directò detrahunt, & infringunt,
illique ex diametro ſunt contrariæ, prout
exceptio falſitatis, nullitatis, iniuſtitiæ notoriæ,
& ſimiles. aut etenim ſunt exceptiones,
quæ rem iudicatam non impugnant
directò, nec ſunt ex diametro repugnantes,
ſed duntaxat modificatiuæ, moderantes,
limitantes, & temperantes in aliquo
ſententiam, eius tantùm executionem reſpicientes,
& attendentes, aptæ naturæ iudicij,
ac viæ executiuæ, aut illæ etiam, quæ
aut ex eadem ſententia, aut poſt ſententiam
denuò oriuntur, de quibus omnibus latiùs
impoſterum eſt agendum.

Sed an omnis, & quilibet executor exe-
15 cutoriales exequens, de omnibus his exceptionibus
agnoſcere, admittere, & terminare
queat indiſtinctè, res in ſtatera eſt,
ad cuius ſiquidem cognitionem plures executorum
ſpecies conſtituendæ erunt, ad
duas reducendæ tantùm, nam aut ſunt qui
executoriales exequuntur, executores meri,
& cùm iſti dati ſunt ad nudum factum,
16 nudúmque miniſterium, diſcuſſáque omni
iam via executiua, cauſæ cognitione adhibita
ſuper exceptionibus, quæ executioni
obiici poſſunt, omníque iam eius liquidata
materia, nudo facto commiſſo: nullam
exceptionem admittere poteſt, etiam
concernentem executionem, exactiſſimè
ſuprà probaui lib. 4. cap. 3. à prin. à num. 2.
& 11. meritò multo minus admittere, &
cognoſcere poterit eas exceptiones, quæ
directò infringunt ſententiam, ac iudicium
ſuperioris labefactant, quod nec inferior,
17 nec par facere queit, ſed duntaxat ad vnguem
adimplere mandatum. ita tenent gl.
*in cap. paſtoralis §. quia verò. verbo, & ſi ſciat.
de offic. delegati.* text. *in l. executorem. & in l.
ſi vt proponis. C. de execut. rei indic.* Bart. *in l.
à diuo Pio, in prin. num.* 10. & ibi Iaſ. *num.* 12.
cum ſeqq. aliique Doctores *ff. de re indic.* Bal.
*in l. & ſi non cognitio. verſic. nota. C. ſi contra
ius vel vti. pub.* Innocent. Abb. & Butr. *in
cap. de cætero de re iudic.* idem Abb. *in d. §.
quia verò num. 3. verſ. de quinto.* deciſ. Tholoſa.
344. & ibi additio ad eam, & eſt communis
opinio ſecundùm Couarr. *in pract.
quæſtio. cap. 16. num.* 5. Gregor. Lop. *in l. 52.
tit. 18. p. 3. verbo Señalado.* Menoch. *de arbitr.
lib. 1. quæſt.* 38. optimè Boba. *in polit. lib. 2.
c. 20. num.* 46.

Has autem exceptiones (non quæ reſpi- 18
ciunt iuſtitiam partis tantùm, quia hæ tranſiuêre
in rem iudicatam iam) ſed eas quæ
reſpiciunt ſententiam, eámque nullam reddunt,
licèt non teneatur executor admittere;
poteſt tamen, ſi vult, non ad effectum
terminandi ſuper illis, ſed ſuperſedendi
in executione, conſtito de earum veritate, &
inſtructum reddendi ſuperiorem, ad quem
earum cognitio, & terminatio per illum remittenda
eſt, prout eſt, quando exceptio 19
eſt notoria, & nondum fuiſſet in iudicium
deducta, præſentibus partibus. Secunda, 20
quando executionem petenti opponitur
excommunicationis exceptio. Tertia, ſi ſuperuenit
cauſa, ratióque aliqua vrgens, vt
nouiter orta, quæ iudicem, ſi cognouiſſet, 21
moueret vel ad ſuperſedendum in executione,
vel ita non determinaſſe cauſam.
Quarta, exceptio falſi reſcripti. Quinta, 22
quando ſententia pœnam corporalem continens
exequenda committitur, & obiicitur
nullitas, vel notoria iniuſtitia, quia cùm 23
ſit corporalis pœna irretractabilis, debet, &
tenetur ſuperſedere, & interim reſcribere
ſuperiori. quas omnes limitationes per te
pedetentim poteris exactiſſimè videre, plures
referentes per Feli. *in c. paſtoralis. §. quia
verò num. 17. de off. delega.* Bobadi. *vbi proximè
num.* 47. pleniùs etiam Menoch. *de arbitr. iudi.
lib. 1. q. 38. à num. 21. cum ſequentibus vſque ad
fi.* Ioan. Gratian. *in regul.* 348. *à prin.* & de
exceptione nullitatis notoriæ dixit poſt Romanum
conſ. 51. *attentis ijs num.* 1. & alios
Scacia *de appella. q. 17. limi. 10. num. 38. & ſequenti.*
& circa alias remittit ſe ad Feli.
vbi nos.

Ex hoc igitur infero, quòd cùm executor 24
poſſit, ſi vult, non tamen præcisè de iure
teneatur huiuſmodi exceptiones admittere,
ab earum reiectione appellationi emiſſæ
vim non faciet non deferens, quia non
quidquid iudicis poteſtati relinquitur, id
ſubiicitur iuris neceſſitati, nec tunc appellatio
admittitur, vt latiùs ſuprà dixi lib. 3. c. 13.
à n. 48. & ſeqq.

Et in terminis quòd ab executore nolen- 25
te admittere exceptiones nullitatis infringentes
ſententiam quæ ſibi exequenda eſt
commiſſa, appellationi emiſſæ non ſit deferendum,
tanquam minùs legitimæ, cùm
ſolùm ſit per modum meri arbitrij, & conſilij,
vt executor videns ſententiam notoriè
nullam poſſit recuſare executionem, &
partes remittere ad ſuperiorem iudicem
mandantem, vnde cùm non adſit grauamen
de eo, quod eſt in ſuo arbitrio exequi,
& per conſequens nõ debet dari appellatio.
ita in terminis concludit Anto. de Butr. *in*

c. quoad

e.quoad conſultatiönem.colu.3.poſt medium n.16. verſ.quas autem exceptiones : de re iud. & in c. paſtoralis.§. quia verò colu.3. poſt prin. num. 11. verſ.vbi autem admittere poſſ.de off. delega. vbi quod eſt in facultate executoris,hoc facere, ideo non datur appellatio ad effectum retardandæ executionis, optimè latiſſiméque & eleganter per valida fundamenta, hanc doctrinam comprobat Gratia. *in diſceptatio. foren.1.tom.c.146.à n.3.cum plurimis ſeqq.*

26 Quam quidem doctrinam pariter intellige in mixto executore, qui eodem modo ac merus, non tenetur admittere huiuſmodi exceptiones nullitatis labefactantes ſententiam,niſi ſi vult ad effectum remittendi tantùm, vt ſtatim dicemus in verſ. qui quidem. à num.32.& ſeqq. quod ſi non fecerint, non poterit ab eo appellari. Et loquendo in mero executore, latè poſt alios comprobat Petrus Surd. *conſ.405. à n.27.& ſeqq.tom.3.*

27 Ab hoc excipiuntur duo caſus; primus, quando exceptio concernit poteſtatem executoris,quam,cùm præciſè teneatur admittere ad effectum ſuperſedendi; vt ſuprà c.6. hoc lib. 4. dixi latiſſimè à princ. item etiam & in executore ſententiæ pœnæ corporalis, cùm ſit irretractabilis (vt modò dixi) in quibus cùm teneatur admittere exceptiones has præciſè, ab earum reiectione appellationi negans delationem, violentiam facit executor: ſucceditque regula ſuperiùs ad princ. adſcripta. quibus ego libenter addiderim tertium, ſcilicet, in exceptione excommunicationis cùm agere prohibeatur à iure, iuxta Felini doctrinam de qua ſurſum à n.20.& aliorum ibi.

28 Alij verò ſunt mixti executores, quando
ſcilicet dantur præcedente cauſæ cognitione in negotio, & cauſa principali, ex qua
fertur ſententia, non tamen præceſſit eadem cauſæ cognitio in actu executionis, ſed
delegatę ſibi ſunt executoriales exequendæ,
nondum liquidata materia executionis, &
eorum, quæ in eius diſcurſum incidunt,
cuius exactè ſpecialem mentionem fecimus
ſuprà hoc lib. cap. 3. poſt princ. à num.2.
iſte igitur non poteſt, nec tenetur admitte-
29 re, & terminare eas exceptiones, quæ reſpi-
ciunt merita cauſæ principalis, nec eas, quæ
infringunt directò, & repugnant ex diametro ſententiam, & executoriales commiſſas,
30 quia executori huiuſmodi non quomodo
lata ſit ſententia, ſed quomodo exequenda
eſt, cognitio pertinet, non quid ſit pronuntiandum,ſed quid ſit pronuntiatum.non autem ſcire, an iuſta, an iniqua ſit, ſed obtemperare, & obedire cōniuentibus oculis effe-
31 ctui mandatum tradendo, cùm non poſſit
factum ſuperioris labefactare. *l. & ſi non cognitio.* & ibi Doctores *C. ſi contra ius vel vtil. pub.c.puniri.§.ſi non cognitio 25.q.2.* Bart. *in l. à Diuo Pio in prin.num.7.ff.de re iud.c.de cætero.* vbi Ab. *num.3.l.ſi prætor in prin. & in §. Marcell.ff.de re iud.* Ab. *in d.c.paſtoralis §. quia verò num.3.de off. delega. verſ.ſecundò ſcilicet.* Butr. *in d.c.de cætero.* deciſ. Tholo.444. & eius additionator Bal. *in l. 1. C. qui accuſ. non poſſ.* Iſſ. *conſ.9. lib.3.* Anchara. *conſ.224.* Ludoui. Roma. *conſ.336.* Amador.Rodrig. *de execut. cap.2.ſub num.40.* Anchara. *in clem.1.de re iud.* Zaſius *in d.l. à diuo Pio.§.in venditione num.5. verſ. ſi non autem ſententia.* gl. *in clem. vnica. de ſequeſtr.poſſ.& fruct.* loquens de nullitate, ex incompetentia, quàm ſequutus & generaliter etiam noſtram doctrinam Bobadi. *in poli. lib.2.cap.20.num.48.*& de falſitate eſt text. *in l.diuus ff. de re iud. lib.33. in medio, & in fi.tit.14.p.3.l.13. tit.22.p.3.* & ibi Gregor. Lopez *verbo, otroſi.* Mench. *lib.2. vſufrequen. cap.36.num.16.fol.124.*

Hinc cautè lege Ioan. Gratia. *in regul.178.* dum firmat executorem mixtum ſuper exceptionibus non iudicare. & quòd quando coram eo opponitur exceptio, quæ quidem poſt ſententiam poterat opponi, ea non obſtante, ſententiam exequitur. quem vel intellige ſecundùm hanc doctrinam communem, vel abſolutè intellectum omninò reproba, ex mox dicendis.

Qui quidem mixti executores licèt ex- 32
ceptionęs quæ reſpiciunt merita cauſæ principalis, ac iuſtitiam partis, nec admittere debent, nec poſſunt ſed eas remittere ſtatim ad ſuperiorem,ad vlteriora interim procedentes in executione, vt præfati probant
Doctores, tamen eas, quæ attingunt nulli- 33
tatem ſententiæ, & illam labefactant, poſſunt illas admittere, non ad effectum determinandi, & pronunciandi ſuper illis, ſed remittendi ſuperiori, vt pronuntiet, & eundem inſtructum reddendi, interímque ſuperſedendi in executione, ſi iuſtas eſſe, non calumnioſas repererint, optimè Feli. *in c. de cætero in prin.num.2. & 3. de re iud.* vbi etiam Ab.gl. *in c.paſtoralis. §. quia verò de off. delega.* quam eſſe communiter receptam, teſtatur Alexan. *in d. l. à Diuo Pio. in prin. num.9.* cui omnes aſſentiunt, vt eſt videre per Alexan. *ibi num.11.* Iſſ. *num.16.* Feli. *in d. c. paſtoralis. §. quia verò. num.16.* Socin. ſenior *conſ. 83. num.20.lib.4.* Zaſius *in d.l.à Diuo Pio.§.in venditione.num.5.verſ.porrò ſunt.* Zuchar. *in l.vlt. num.280.C.de edicto diui Adri.* pro qua doctrina expendunt text. famoſum *in l. ſi prætor in prin. & §. Marcellus ff. de iudicijs*, cuius interpretationem latè, & mirabiliter proſequitur Menoch. *de arbitr. d. lib.1.quæſt.38.à num.14. cum ſeqq.* & noſtram doctrinam latè com-

probat *à num. 9.* vltra quos etiam Immol. *in l. qui Roma. §. duo fratres. ff. de verbo. obli.* Roma. *in l. ſi is ad quem. ff. de acquir. hæredit.* & Rebuf. *in tract. de ſenten. executione artic. 7. gl. 12. ſub num. 19. verſ. ſi autem tom. 1. ſol. 377.* Marqueſa. *de commiſſ. 1. p. c. 23. num. 11. & 13.* prout diximus in limitationibus ſuprà in executore mero, hic repete à num. 18. quæ de appellatione non admittenda ab executore non admittente has exceptiones dixi ibi, vt non ſit licita, ſcilicet à n. 24. & ſequentibus. quibus cõuenit, quòd intruſo, lite pendente, competunt ex exceptiones, quæ principali condemnato in ſententia, dummodo non impugnent ſententiam, ita ex aliis Hieron. Gabr. *conſ. 52. num. 13. tomo 1.*

Ex qua doctrina vtiliter inferas, quòd licèt exceptio nullitatis in continenti probata ex eiſdem actis puta; quæque ſummariè expediti poteſt intra breuiſſimum tem-
34 pus (quia cùm ſententiæ executio ſummariè tractetur, nihil eſt admittendum requirens altiorem indaginem, ad impediendam executionem. *l. à Diuo Pio. §. ſi ſuper rebus. ff.*
35 *de re iud.*) ſit legitima ad eam impediendam, etiam trium conformium, ſitque omnino admittenda Rotæ deciſ. 280. *in nouis.* Bart. & omnes *in l. 4. § condemnatum. ff. de re iud.* Afflict. *deciſ. 283.* text. optim. vbi Doctores. *C. ſi ex falſ. inſtrum.* Alexan. *conſ. 33. num. 9. lib. 1.* Vantius *in tract. de nulli. c. quot & qui. mo. null. propo. poſſ. num. 32.* & omnes Doctores *in d. §. condemnatum.* Rebuf *in comment. ad l. Reg. tit. de ſenten. executione art. 7. gl. 10. num. 4. & n. 8.* & contra tres conformes Oldrad. *d. conſ. 106.* Bal. *in l. 1. C. ne lic. 3. prouo.* Card. & Bonif. *in clem. 1. de re iud.* Franc. *in c. dilecto. de appella. quaſt. 52.* Corneus *conſ. 204 lib. 2.* Immol. *in l. de pupillo. §. qui opus. ff. de oper. noui.* Domi. *conſ. 24.* Iſſ. *conſ. 44. colu. 1. lib. 3.* Gratus *conſ. 72. & conſ. 80. & 85. colu. 1.* text. optimus, & illic Feliu. *in c. inter cætera de re iud.* Iſſ. *in l. 1. num. 8. ff. de noui oper. nun.* Curtius Senior *conſ. 59. colu. 6.* Curtius Iunior *in l. ſub prætextu. C. de tranſact.* Alciat. *lib. 1. de verbo ſigni. colu. 21.* Aymon. *conſ. 3. colu. 1.* Ioan. de Ami. *conſ. 128.* quibus conuenit *l. veteris. ff. de itine. actuq. priua.* latè Couarru. *in pract. quaſt. cap. 25. à prin.* qui *num. 4.* infinitos congerit circa exceptionem nullitatis ex defectu iuriſdictio-
36 nis, vt ſit licita, & impediat executionem, non ſolùm vnius ſententiæ tranſlatæ in rem iudicatam; ſed etiam trium conformium, quibus adde Gutier. *in practicis quaſt. ciuil. lib. 1. q. 96. num. 4.* Lancelo. *de attenta 2. p. c. 17. num. 103.* Anto. Gabri. *tract. commun. opinio. lib. 6. tit. de ſtatutis. conſ. 3. num. 11.* quæ ita intelligas ſecundùm noſtram doctrinam, vt
37 tunc impediant, & obſtent executioni, ſi opponantur coram ipſo iudice principali, qui ſententiam tulit, ſecundùm præfatos Doctores, & quæ nos latè lib. 3. cap. 9. à principio. at oppoſitæ coram executore non poſſunt impedire, quia cùm infringant ſententiam, & directò repugnent, executor cognoſcere de eis non poteſt, nec tenetur admittere ad effectum terminandi (vt dictum eſt) & idem ius & ex eadem ratione intelligat in exceptione reſtitutionis petitę contra 38
ſententiam, vt in caſu, quo contra vnam duáſve tranſactas in rem iudicatam, vel contra tres conformes obiici, & opponi poſſit, (de quo latè examinatur per Couar. *in pract. cap. 25. num. 7.* & exactiſſimè per Ioan. Garciam *de nobilit. gl. 6. §. 2. à num. 17. cum ſeqq. fol. 183.* quos vide per te)tum locum habeat, quando coram iudice opponitur talis exceptio, non autem coram eius executore, quia non eſt modificatiua, ſed directò & ex diametro contraria ſententiæ, quia agitur de ea reſcindenda omnino.

At eas omnes exceptiones, quæ non im- 39
pugnant directò ſententiam, nec principaliter eam labefactant, ſed illam in parte temperant, aut modificant, quæque rectè naturæ iudicij cõueniunt, & executionem dumtaxat reſpiciunt, opponuntúrque ad conſequendum id, quod expreſsè nec tacitè in ſententia denegatum non eſt, quæque poſſunt obiici, debéntque admitti, & per executorem cognoſci contra ſententiæ, & executorialium executionem; executor mixtus præciſè, admittere tenetur. optimè Felin. *in c. de cætero in prin. de re iud. & in d. c. paſtoralis. §. quia verò num 16. verſ. gl. in verbo, & ſi ſciat.* Benedict. Bandi. *in reperto. ad eum. verbo, executor mixtus eſt ille qui datus eſt poſt ſententiam exequendam. & verſ. ſequenti.* Bart. *in d. l. à diuo Pio num. 8.* Sal. *in d. l. & ſi non cogni. colu. penult. verſ. aut quæritur.* Amador Rodrig. *in tract. de executione cap 2. ſub num. 40. ante fi.* Bobadi. *in polit. lib. 2. cap. 20. num. 48.* Menoch. *in tract. de arbitr. lib. 2. d. quæſt. 38. n. 8. & n. 10.* Rebuf. *in tract. de ſententiar. executione art. 7. gl. 12. ſub num. 19. verſ. ſi verò tom.... fol. 376.* Marqueſa. *de commiſſ. 1. p. cap 23. n. 12.*

Quibus quidem cõuenit quod dixit Scacia *in tract. de appella. quæſt. 17. limi. 10. ſub n. 50. verſ. extende hæc,* &c. vt iſta noſtra doctrina locum habeat, & procedat in iudicibus executoribus de partibus, quibus pars præſentat mandatum executiuum relaxatum per Auditorem Cameræ Apoſtolicæ, ſeu ab alio Papæ delegato in Romana Curia, quoniam 40
ſi actor coram eo citet aduerſarium ad videndum ſubhaſtari, & deliberari, vendíque pignora ad ſatisfaciendum eidem creditori in quantitate pecuniæ, ad quam debitor eſt condem

condemnatus, poterit iſte iudex executor, cognoſcere de rebus, in quibus fit executio, ad quem pertineant, iuxta *l. à diuo Pio. §. ſuper rebus. de re iud.* & exceptionibus modificatiuis, non autem quæ reſpiciunt merita negotij principalis, nec ſententiam impugnantes.

41 Ad hanc eandem diſtinctam doctrinam reducendos eſſe executores, cui committitur executorialium executio in auxilium iuriſdictionis, vt puta quando vnus iudex vnius territorij requirit per ſuas literas requiſitorias iudicem alterius, ſub quo bona condemnati, vel ad quæ damnantur ſituata ſunt, vel quando per ſtatutum alicui committuntur executoriales exequendæ, vt eſt videre per Scaciam *vbi proximè à num.*47. Rebuſ. *in tract. de ſententiar. execu. art.*7. *gl.*12. *ſub num.*19. *tom.*1. *fol.*376. exactiſſimè per Menoch. *d. quæſt.*38. *à num.*8. *cum pluribus ſe-*
42 *quentibus*, qui licèt ſit merus executor ſecundùm Boba. *in politi. lib.*2. *cap.*20. *ſub num.*47. *ad medium.* Rebuſ. *in commentarijs* 2. *p. tit. de literis requiſitorijs. gl.*3. *num.*10. idem etiam affirmat Gratian. *in diſceptatio. forenſ. cap.*146. *num.*7. *& ſub num.*5. *tom.*1. *fol.*358. vide Couarru. *in pract. quæſt. c.*16 *à num.*4. tamen cognoſcit de huiuſmodi modificatiuis exce-
43 ptionibus, quia exequitur iure proprio, & ex iuriſdictione radicata, ex his quæ latè Meno. *vbi proximè à n.*14. *cum ſequentibus*, & æquitate ſuadente, ne partes dilationibus, & expenſis vexentur, neque cogantur ire coram iudice committente, ſuas exceptiones, & allegationes proponere, allegare, teſtéſque, & probationes vehere, quod maximum inconueniens eſt, ex iis, quæ in propoſito con-
44 ſiderat vbi ſuprà Bobadi. & vide ſuprà c.6. à num.73. & ſeqq. quod intellige ſi nondum liquidata materia ſibi eſt executio commiſſa, reſpectu autem cognitionis ſuper dominio rei, vide vt d. c.6. à n.73.

45 Illud autem, quod modò diximus: executorem, qui per requiſitorias iudicis exequitur; eſſe merum, contrarium videtur tenere Ab. *in c. de cætero num.*4. *verſ. ſecundo membro*, quem referens ſequitur Benedict. Band. *in reperto. ad Feli. verſ. executor mixtus non merus, qui cognoſcit de omnibus exceptionibus, quæ incidunt in cauſam ſibi commiſſam.* quibus reſpondere poteris, procedere in illis iudicibus, quibus committitur executio poſt latam ſententiam ob defectum iuriſdictionis in eam ferenre, qui eam exequi non poteſt, vt ſententia lata ab arbitro, quam exequitur iudex, qui de omnibus exceptionibus indiſtinctè cognoſcere poteſt, prout expreſsè loquitur Ab. *vbi ſuprà*, & de aliis, variiſque exemplis huius doctrinæ, videre poteris per Meno. *de arbit. quæſt.*38. *num.*67. *&* 68. & iterum *num.*19. Scacia *de appellat. quæſt.*17. *limitat.* 10. *à numero* 42. *cum pluribus ſequent.* Marqueſa. *in tract. de commiſſio.*1. *p. c.*23. *num.*10. quos per te videre poteris, quia noſtri non eſt inſtituti breuitatem amantis.

Huiuſcemodi ſiquidèm exceptiones mo- 46
dificatiuas, cùm propriè & directò conueniant naturæ executionis, admittere executor tenetur, prout ſunt exceptio, ne quis conueniatur vltrà quàm facere poſſit, compenſationis, & ſimiles, quæ à condemnato obiici, & opponi poſſunt poſt ſententiam in executione *l. Neſennius §. vlti. ff. de re iud. l. ſi fideiuſſores. §. idem reſpondit. ff. de fideiuſſo. l. ex diuerſo. §. fi. ff. ſolu. mat.* Bart. per text. *ibi, in l.*1. *C. de iur. & fac. igno.* vbi Iſſ. *num.*15. Meneſ. de Padill. *num.*36 Bar. *in l. à diuo Pio. in prin. num.*8. *ff. de re ind.* Boër. *quæſt.*33. *num.*18. Ioan. Garcia *de expenſ. & meliora. cap.*6. *n.*15. *l.*2. *C. de compenſatio. l. ſi cum militi. ff. eodem tit.* gl. vlti. *in c. Ioannes de fide inſtru.* quam probat Ab. *in c. exceptiones num.*18. *de exceptio.* Afflict. *deciſ.*121. *num.*3. Medicis *de compenſatio.* 2. *p. quæſt.*25. *num.*10. Alexan. *conſ.*12. *num* 13. *volu.*2. Rebuf. 1. *tom. ad leges Gallicas, tit. de liter. obligatorys, gl.*9. *num.*39. Gregor. Lopez *in l.*20. *tit.*14. *p.*5. Ciſuentes *in l.*64. *Tauri quæſt.*10. Auiles *in c.*10. *prato. gl. verbo, execution num.*7. Didacus Perez *in l.*4. *tit.*8. *lib.*3. *ordi verſ. quæro vtrùm exceptio. fol.*632. Ioan. Gutierr. *de iur. confir.*3. *p. cap.*6. *num* 2. *& ſeqq.* Corneus *conſ.*147. *colu.*4. *volu.*2. Iſſ. *in l. ſi in area. in prin ff. de condict. indeb.* Bertran. *conſ.*15. *colu. penul. in prin. volu.*1. Afflict. *in c.*1. *§. ſi vaſſallus hi fin. lex.* Car. & Gozadi. *in conſ.*86. *in prin.* latè proſequitur Roland. à Valle *conſ.*28 *n.*3 *& ſeqq. volu.*1. Aymon. *conſ.*148. *num.*2. Tiraquel. *de retr. conuentio. §.*7. *gl.*1. *num.*14. Beneinten. *deciſ.*77. *num.*1. Alexand. *conſ.*85. *n.*6 *lib.*5. Pertanus *de ſpolio lib.*4. *n.*63. Galleſ. *de obliga. camer.* 4. *p. quæſt.*2. *num.*12. Burſatus *conſ.*66. *num.*3. *lib.*1. facit Lancelot. *de attenta. p.*3. *cap.*25. *quæſt.*29. *num.*10. latiſſimè, & eleganter proſequitur Mareſcot. *variar. reſol. lib.*2. *cap.*112. *à num.*18. *cum pluribus ſeqq. & cap.*121. *à num.*46. quibus in locis plures adducit deciſiones Rotæ in hoc propoſito.

Et pro hactenus dictis non omittam ex- 47
pendere rotundum textum in propoſito famoſum, *in l. cùm fideicommiſſum. ff. de confeſſis*; vbi in hæc eleganter Iurec. loquitur: Cùm fideicommiſſum peteretur, hæres confeſſus eſt, debere, arbiter ad reſtituendum datus, comperit, nihil deberi. quæſitum eſt; an poſſit abſoluere: reſpondi, poſſe. intereſt enim, qua ex cauſa nihil debeatur; nam ſi

ob

ob id, quòd nullum fideicommiſſum reli-
ctum fuerit, non debere eum abſoluere. ſi
verò, quia teſtator forte ſoluendo non erat,
aut quòd hæres æs omne ſolutum eſſe, apud
prætorem dixerat, & cùm controuerſia, &
computatio difficilior eſſet, arbiter datus
fuerit ſaluo officio, eum abſoluturum. has
enim partes eius eſſe, vt ſi in computatione
nihil inueniatur, poſſet abſoluere; ſed ex
ſuperiori caſu ad prætorem remittere de-
beat, vt abſoluatur.) Hactenus de aurea, &
mirabili diſpoſitione, quam exclamant ibi
gl. Paul. de Caſ. & cæteri Doctores, eius me-
minit Bart. *in d. l. à diuo Pio. in prin. num.*8.
Feli. *in d. c. de cætero. num.*3. Iſſ. *ſuper eadem
num.*12. *in fi.* Menoch. *de arbitr. d. lib.*1. *q.*38.
*num.*9. *in fin. & num.*10. *in finalibus verbis.* ex
qua deducunt, & apparet; executorem da-
tum ad executionem ſententiæ, non poſſe
terminare exceptiones infringentes merita
cauſæ principalis, ſed debeat eaſdem remit-
tere iudici ſuperiori, vt iudicet, & determi-
net, licèt bene poſſit exceptiones, quæ re-
ſpiciunt executionem dumtaxat, modifica-
tiuas ſcilicet, computatorias, ac liquidato-
rias, ſecundùm quod ſurſum latè probaui.
quas quidem omnes exceptiones modifica-
tiuas, ſi executor mixtus reiiciat, exceder,
& à reiectione appellationi non deferens
vim facere manifeſtam, declarabitur, ex iam
dictis à prin. huius capitis.
48 Ex quibus primò deducitur, vt ad hanc
doctrinam ſit reducendus Cæſar Contardus
in repeti. l. vni. C. ſi de mom poſſ. fuer. appella. limi.
19. *num* 24 *in fi & num* 25. & Decius *in c. in-
terpoſita. num.*7. *de appella.* dicentes vt harum
exceptionum oblatio, & oppoſitio debeat
fieri coram iudice ſuperiore mandante, non
coram executore. reddentes rationem; quia
ipſe non tenetur recipere informationes, vt
intelligantur non de exceptionibus modifi-
catiuis, quia coram ipſo executore ſunt pro-
ponendæ, probandæ, & determinandæ tan-
quam nō informantes; ſed de aliis exceptio-
nibus vel reſpicientibus merita, & iuſtitiam
negotij principalis, vel directò repugnanti-
bus ſententiam, licèt quæ reſpiciunt nulli-
tates ad effectum ſuperſedendi, ſi fortè vult
executor ad effectum remittendi ſuperiori,
bene poſſunt coram ipſo proponi, quia va-
let (ſi vult) de eis cognoſcere ad prædictum
effectum ex ſupradictis. ſi tamen eas execu-
tor admittere non vult, cùm non teneatur,
49 non excuſatur pars iterum eas coram ſupe-
riore proponere, & hæc voluit dicere Scacia
de appella. quæſt. 17. *limi.* 10. *num* 37. prout
ex eius mente colligitur, & clariùs cogno-
ſcitur, quia Decius ibi expreſsè loquitur
in mero executore, prout etiam Philip.
Franc. *in eodem c. interpoſita ſub num.*4. *limi.*5.
in fi.
Secundò deducitur, quòd huiuſmodi 50
exceptiones legitimas, quæ opponi poſſunt
executioni executorialium, de quibus &
cognoſcere, & terminare, queit executor,
& à reiectione earum appellatio admitta-
tur ex iis, quæ diximus ad princ. huius cap.
eſt intelligendum, quando excipiens offert
ſe velle incontinenti probare eandem ex-
ceptionem, vt ſecus ſit ſi non offert incon-
tinenti ſe probaturum, à reiectione, appel-
lationi tunc executor deferre, non tenetur,
ita docet Contard. *in l. vni. C. ſi de momen.
poſſ. limi.*19. *num.*23. & iſto intellige modo
Scaciā *in tract. de appella. limi.* 17. *limi.*10. *n.*35.
rationem reddentes, quia cùm ſimus in iu- 51
diciis ſummariis, & executiuis, non ad-
mittuntur exceptiones requirentes altio-
rem indaginem, vt & iterum probat Con-
tar. *ibi. d. limi.*19. *num.*24. ac ita debent vel
ex eiſdem actis, vel incontinenti probatio- 52
nem offerre, vt admittantur. Alexand.
*conſ.*95. *colu.*3. *verſ. hodie tamen,* &c. *colum.*2.
optimè Marant. *de ord iudi.*6. *p.*3. *& vlt. actu.
tit. de executione ſententiæ num.*36. *fol.*661. &
loquens in executoribus Apoſtolicis, bene
aduertit Flores de Mena *in practi. quæſtio.
q.*12. *ſub n.*44.
His rectè conuenit, quòd quando ter- 53
tius comparet, & appellat ab executione,
tenetur non ſolùm docere de iuſta, & legi-
tima cauſa, puta, propter ſuum intereſſe,
ſed debet etiam, de eo docere ſtatim, & in-
continenti, ſcribunt Angel. Areti. *in l. à ſen-
tentia. ſub num.*1. *ff. de appellatio.* & Couuarru.
*in pract. quæſt. cap.*16. *ſub num.*1. Contard. *in
d. l. vnica quæſt* 24. *num.*11. *verſ. intellige.* quæ
oblatio probationis incontinenti neceſſa-
riò requiritur, vt appellatio emiſſa opere- 54
tur effectum ſuſpenſiuum, & vt executor
in executione ſuperſedeat, ne vlteriùs pro-
cedatur, docet Couarr. *loco proximè citato
num.*1. *in fi.* & in his terminis etiam loquun-
tur gl. *in c. veniens.* 38. *verbo, incontinenti.* &
Innocen. *ibi num.*1. *de teſtibus.* Boerius *deciſ.*
79. *breuiter, num.* 1. Achilles Perſonalis *in
tract. de adipiſ. poſſ. ſub num.*34. *verſ. vel & quo-
que tom.*3. *p* 2. *fol.*269. Sigiſmund. Scacia *de
appella. quæſt.*17. *limi.*6. *memb.*4. *ſub num.*108.
verſ. declara hanc ampliationem. & diximus
poſt alios infrà cap. 8. à num. 99. & ſequen-
tibus.
Cuius eſt farinæ, quòd opponens (gene- 55
raliter loquendo) aliquam exceptionem,
non dicitur quis grauatus, eo ipſo quòd iu-
dex illam reiicit, nec appellatio ab huiuſ-
modi reiectione iuſtificatur, nec dicitur
propoſita ex legitima cauſa, niſi aliàs coram
ſuperio

ſuperiore excipiens, probet legitimam, & veram exceptionem, aliter atque non denoluit appellatio, etiam ſi prima fronte appareat, eſſe vera, quia poteſt eſſe apparenter vera, & in ſe legitima, ſed tamen ficta. & non exiſtens in caſu ſuo, & ſic eſſet oppoſitio, & exceptio calumnioſa, quam iudex reiiciendo, non ſolùm non grauat, ſed prudenter facit, cùm ſuſpicatus ſit, malitioſam eſſe, (pro quo in dubio præſumitur) text. eſt *in c interpoſita 70. de appellat.* vbi optimè Anton. de Butr. *num.* 1. *& ſub num.* 5. *&* 10. Ab. *nota* 1. *num.* 2. *& n.* 1. Philip. Franc. *num.* 1. *verſ. tenementi.* 1. *& verſ. tenementi aliam.* Decius *num.* 1. Cardinal. Alexandri. *nota* 1. *num.* 1. per quos latè proſequitur Scacia *in tract. de appella. q.* 11. *n.* 61. *& ſeqq.* quos pro limitationibus conſulito.

56 Tamen quando quis opponit exceptionem, & ſimul ſe offert incontinenti probaturum, quam iudex non admittit, & ab huiuſmodi exceptione, & probatione reiecta, appellatio emiſſa dicitur ſtatim iuſtificata abſque alia probatione, quia non admittendo probationem legitimæ exceptionis incontinenti oblatam, non poteſt iudex excuſare, quòd non grauauerit, quia præſumpta malitia contra opponentem purgatur ex eius oblata probatione incontinenti, vnde reiiciendo illam ipſo facto oſtendit
57 iniquitatem ſuam contra excipientem, & ideo non eſt neceſſe aliter probare veritatem exceptionis, quæ ſiue vera ſit, ſiue appareus, & falſa, ficta, aut calumnioſa, non attenditur, quia iam iudex grauamen intulit, ita probat *d. c. interpoſita in ſi. prin. de appell.* vbi Ab. *nota. vlt. num.* 3. *& nu.* 4. & Franc. *ſub num.* 1. *colu.* 1. *verſ.* 4. *& vltim. verſ. verùm quando excipiens obtulit. colu.* 2. & cæteri Canoniſtæ *ibi*, Lancelo. Robert. *de attenta.* 2. *p. cap.* 12. *limi.* 1. *n* 38. *&* 39. 40. *&* 41. & tam in
58 exceptionibus dilatoriis, quàm in peremptoriis. Anto. de Butr. *in d. c. interpoſita ſub num.* 10. *ibi, ſecundo quod exceptio.* & Philip. Franc. *num.* 4. *verſ. in gl. in verbo ſi offerens de appella.* Sigiſmun. Scacia *vbi proximè num.* 69. qui *num* 70. hoc caſu dicit, ſtatim huiuſmo-
59 di appellationem cauſare ſuſpenſiuum effectum, & per conſequens attentata, Anto. de Butr. *vbi proximè num.* 7. *verſ. verſus finem colu.* 3. *& ſub num.* 10. *fall.* 3. Philip. Franch. *ſub n.* 4. *colu.* 4. *limi.* 7. Feli. *in cap.* 1. *ſub num.* 2. *de appellatio.* Ab. *in d. c. interpoſita ſub num.* 6. *verſ. vnum tamen tenementi.* Decius *num.* 1. & de communi opinione teſtantur Ab. *in d. c. interpoſita d num.* 6. & ibi Cardina. Alexan. *ſub num.* 4. *fall.* 8. Lancelot. *de attenta.* 2. *p. c.* 12. *d. limi.* 1. *à num.* 36. *cum ſeqq. vſque ad num.* 44. ſed offerens hanc probationem incontinenti, debet petere terminum breuiſſimum, 60
vt inquit Ab. *in d. c. interpoſita num.* 7. quem ſequitur Scacia *vbi proximè ſub num.* 79. *d. quaſt.* 11.

Quò pertinet, quòd cùm remedio *l. fi. C.* 61
de edic. Diui. Adria. procedatur ſummariè, & executiuè per inſpectionem Scripturæ teſtamenti non cancellati, non admittuntur exceptiones, aut probationes altiorem indaginem requirentes, ſed reſeruantur petitorio, quod multis comprobat Rolan. à Valle *conſ.* 10. *num.* 71. *& tribus ſeqq. lib.* 1. allegans *d. l. fi. & Decij conſilium* 424. *colu. fi. &* 467. *colu. penul.* vbi inquit Decius, quòd ſi fideicommiſſarius, qui offert incontinenti, probare fideicommiſſum per inſpectionem teſtamẽti, cùm non ſit in eo nominatus, ſi per interpretationem verborum, quæ in teſtamento 62
habentur, vellet eius intentionem probare, talis probatio non eſt admittenda in hoc remedio executiuo, ſed reſeruari debet in alio iudicio, cùm requirat altiorem indaginem. Petr. Surd. *conſ.* 263. *tom.* 2. quod ſummè eſſe notandum, dixit Domin. Ioan. del Caſtillo *quotidia. contro. lib.* 3. *cap.* 24. *num.* 93. qui *num. ſequenti* dixit, quòd exceptiones ad effectum proprietatis & dominij reſpiciunt, ſi ob aliquam dubietatem iuris, vel facti, 63
non facilè, & promptè ſint liquidabiles, ſed cauſæ cognitionem requirant, relinquuntur alteri iudicio, & interim, remoto contradictore, non ſuſpenditur executio ſententiæ in illo remedio, & reus conſtituitur, dicit eſſe caſum *in d. l. fi.* ipſe ſequutus eſt illum referens in hoc idem Peregrin. *de fidei. artic.* 48. *num.* 29. & quòd in hoc iudicio executiuo *ex l. fi.* non admittantur exceptiones, 64
& probationes, quæ requirant altiorem indaginem, teſtantur Alciat. *conſ.* 389. *quaſt.* 1. *num.* 4. Pariſius *conſ.* 10 *num.* 30. *lib.* 2. Decius *conſ.* 3. *num.* 12. Ioa. Fla. de Ponte *conſ.* 20. *num.* 23. Ioannes Philip. *ad tit. C. de edic. diui Adri. in verſ. putat tamen B.* Parlado. *rerum quoti. lib.* 2. *cap.* 5. *num.* 25. Achilles Perſonal. *de adipiſ. num.* 409. Menoch. *de adipiſ. rem.* 4. *num.* 689. *& à num.* 753. *cum ſeqq.* Beroi. *conſ.* 46. *&* 57. *lib.* 2. Bertaz. *conſ.* 52. *colu. vlt.* Ozaſc. *deciſ. Pedemon.* 23. Cardin. Tuſc. *practic. conclu. tom.* 3 *litera E. concl.* 409. *fol.* 345.

Tertiò & inſuper ex ſupradictis infero, 65
quòd cùm exceptiones peremptoriæ, quæ non infringunt, nec impugnant directò ſententiam, ſed limitant, reſtringunt, & modificant duntaxat, etiam poſt ſententiam opponi rectè poſſint in eius executione, præciſè admittendæ ſint, vltra allegatos ſuperiùs, verſ. huiuſmodi ſiquidem, *&c.* num. 46. probat Iſſ. *in l.* 1. *C. de iur. & fac. ignor.* Feli. *in c. ſuborta. in princ. de re iudi. & in c.*

cum

cum Ioannes. ad fi.de fide inſtrum. vbi tradit,
quando exceptio peremptoria poſſit poſt
ſenrentiam opponi, & quando non, & n.2.
Pettus Paul. Pariſ. in c. exceptionem, de ex-
ceptio.num.33. Fran.Neco. in repet.c.quoniam
contra.3.nota. num.102. de prob. & in gl. verbo
dilationem. num. 183. Maria. Socin. conſ.45.
num.8. & 17. lib.1. Hieto. Zanchi. in tract.
differentiarum iuris canon.& ciuil.differen.185.
n.262. Odofred.in tract. iudi. num. 52. Spe-
cula. tit. de excep. §. dicto num.13. Balb. deciſ.
13.Iſſ. in l.quamuis.C.de iur.& fact. igno. n.15.
& 27.Boër. deciſ.19.num 9.& deciſ.43 num.9.
& deciſ. 53. num. 3. quia iſtæ exceptiones,
quæ non impugnant, ſed modificant ſen-
66 tentiam, & executionem, dicuntur quid
ſeparatum à petitione principali, Alexand.
optimè in conſ.89. diligenter conſideratis, in fi.
num.7.verſ. quæ autem dicatur lib.1. & pleniùs
conſ.85.viſo themate per totum.lib.5. Cardinal.
Tuſc. practi. conclu. tom.3. litera E. concl.381.
num.91.Signorolus conſ.146.n.2.
67 Quales iſtæ ſint exceptiones, quæ ita le-
gitimæ reputantur, enumerant Padilla in
l.1.C.de iur.& fact.igno.à num. 36. Ioan. Gra-
tian. in regul.348. & Ioannes Gatci. de ex-
penſ.& melior.cap.6. à num.14. Marant. de ord.
iudicio.6.p. prin. memb.9.iudicij. fol.418.n.17.
tit.de exceptionibus. & videndus etiam 6. p.
actu vlt. tit. de executione ſententiæ à prin. qui-
bus adde, quòd exceptio collationis bono-
68 rum, quæ quis renetur conferre, in execu-
tione ſentenriæ poteſt opponi, ex quo non
impugnat, ſed modificat ſentenriam, vt per
Rolandum à Valle conſ.28. num.6. lib.3. te-
net Tuſc. Cardina. vbi proximè num.86. pro
quo facit l. cum fideicommiſſum.ff.de confeſſis.
69 Inde non inutiliter quæri poteſt; an hu-
iuſmodi exceptiones peremptorias modifi-
catiuas, ſemel oppoſitas, & deductas in iu-
dicium principale, & ante ſententiam, &
per iudicem reprobatas, ita vt illis reiectis,
& non obſtantibus lata fuit ſententia: an
iterum opponere pars poſſit in executione,
teſpondetur negatiuè. tenet gl. fi. in l. Ne-
ſennius. ff. de re iudi. Bart. in l. ex diuerſo. §. fi.
& ibi Alexan.colu.2. ff. ſolut. matri. Ludouic.
Roman. conſ.412. Panormi. in c. fi. num.24.
cum ſeqq.de iur.calu.Bernar.Diaz in regul.250.
limi.2. Iſſ.in l.ait prætor la 2 ff.de iureiur.Boër.
deciſ.16.num.2.& 3.Ioan.Gratia.in regul.348.
70 num. 12. & quòd hæc quæſtio ſine difficul-
tate ſit, licèt quando per iudicem,& partem
de huiuſmodi exceptionibus actum, & de-
terminatum fuit in negotio principali, vt
nec executioni obiici queant, per Iſſ. dixit
Ioan.Gar.d.cap.6.num.17. in prin.tenet etiam
Amador Rodrig. de executione cap.2. num.41.
ad fi. & num.42. in fi. dicens, quòd ſi exce-
ptio directò impugnat ſententiam, vel de
ea fuerit coghitum, & pronuntiatum, non
poſſit obiici executioni, pro quo eſt text.
in l. ſin autem. §. fi. de negotijs geſt. vbi exce-
ptio appoſita cognita,& determinata in pro-
ceſſu, non poteſt opponi in executione ſen-
tentiæ, vbi notat Bal. & Alberi. & exornat
latè Auendan. in commentarijs ad l.4. tit.8.
num.49.lib.3.ordin. l. duobus diuerſis. ff. de ex-
ceptione rei iud. quem text. ſic interpretantur
Paul. Caſtrenſ. ibi, & Ripa in l. qui Romæ. §.
duo fratres. ff. de verborum. & quòd hæ exce-
ptiones modificatiuæ, ante ſententiam ſe-
mel oppoſitæ, & per iudicem reprobatæ,
non pnſſint poſt ſententiam in executione
iterum opponi; affirmat poſt Iſſ. in l.1. C. de
iur. & fac. ignor. num.19. Alexan. in l.rei iud.
§. fi. n.4. ff. ſolu. matri. & Caſtrenſ. conſ.100.
num.4. & 5. lib.1. Cardin. Tuſ. practi. conclu.
tom.3.litera E. concl.381.num.85. latè Barbo-
ſa in l. maritum 13. cum l. ſeq. à num.48. cum
ſeqq.ff. ſoluto matri. tomo 2. Cancer. var. reſo-
lutio.2.p. cap.16. ſub num.81. quod tamen ve-
rum eſſe, docet Boërius in d.deciſ.16. num.2.
& 3. quando exceptio fuit oppoſita in pro-
ceſſu ad vnum finem, & ad vnum effectum,
& ad illum iterum poſt ſententiam in exe-
cutione opponi vult; vt ſecus ſit ſi primò ad 71
vnum finem, poſtmodum verò ad alium
effectum diuerſum opponatur, qnia tunc
etiam poſt ſententiam eſt admittenda, Boë-
rium referens ſequitur Ioan.Gratia. in regul.
348. num.12. poſt medium, pro quo eſt text.
in d.l. duobus 19. & ibi Paul. Caſtrenſ. opti-
mè declarat.

Sed maior extat difficultas; an ſi ante ſen- 72
tentiam de huiuſmodi exceprionibus per-
emptoriis modificatiuis in iudicium dedu-
ctis actum fuerit, & nondum de illis ſit per
iudicem pronuntiarum, an in executionem
iterum opponantur, prout in ſumptibus fa-
ctis in re, ad cuius reſtitutionem quis eſt
condemnatus, iuxta l.domum C. de rei vindic.
hæc ſiquidem de ſumptibus exceprio per- 73
emptoria eſt modificatiua, non impugnans
nec infringens directò ſententiam, ſed ipſius
executionem reſpicit. nam cundemnatus,
qui rem retinet pro ſumptibus, non dicit,
non mandandam executioni ſcutẽtiam, nec
negat conſequendum, quod re iudicata con-
tinetur, ſed illud agit, ſcilicet; rem illam
penes ſeſe habere, donec meliorationibus
ſatisfiat, loco pignoris puta; quo potiùs ſup-
ponit,& fatetur victorem Dominum,& cõ-
uenir diſpoſitioni rei iudicatæ, ac ideo in
executione executnr eam præciſè teneatur
admittere, vt legitimam, renent Iſſ. in l.1.
num.16.C. de iur.& fac. ignor. Bart.in l. in fun-
do num.16. ff. de rei vin.& in l. Paul. ff. de doli
exceptione.

exceptione. ita poſt eum declatat Boërius *de-*
ciſ.43. num.9. Meneſes de Padilla *in d. l. 1.*
num.36.& ſeqq. C. de iur. & fa. Alexan. *in d. l.*
in fundo. Paul. *conſ.17. & conſ.326.* quem alle-
gat Anto. de Fano *de pigno. 5. p. memb.4.* cum
74 ſtatim citandis, nec ex hoc locum habet
diſpoſitio *l. peremptorias C. ſententiam reſcin.*
non poſſe. quæ non in iis peremptoriis modi-
ficatiuis loquitur.
75 Et iſthæc exceptio retẽtionis adeo fauo-
rabilis eſt, vt etiam poſt ſententiam compe-
tat, vt dicit Caſtro *conſ.166. viſis actis colu.3.*
latè Capicius *deciſ. 119. colu. 1.* Cardi. Tuſcus
practicar. conclu. tom.3. litera E. concl.381. n.37.
etiam ſi in iudicio principali fuerit oppoſi-
76 ta, non tamen ſuper ea pronuntiatum, latè
plurimos allegans Doctores & Rotæ deciſ.
ſequitur Mareſc. *variar. reſolutio. lib.2. c.112.*
à num.18. cum ſeqq. vbi etiam idem affirmat
latè comprobans in quibuſuis iudiciis pri-
uilegiatis, prout in reſtitutoriis, & attenta-
77 tis, & ſimilibus, & à non admiſſione eſſe li-
citam appellationem, vide quæ nos infrà
cap.13. verſ. ſed ille caſus. à num.57. & ſe-
quentibus.
78 Quando igitur de huiuſmodi impenſa-
rum exceptione modificatiua in iudicium
principale deducta non fuerit à iudice de-
claratum, determinatum, aut pronũtiatum,
latè hunc articulum rectéque examinat no-
ſtras Ioan. Garcia *in tract. de expen. & meliora.*
cap.6. num.17. duos caſus diſtinctos ſuppo-
nens; dicens, quòd aut de iis ſumptibus
actum fuit in iudicio per viam actionis, iux-
ta text. *in l. domum. C. de rei vin. l. qui exceptio-*
nem §.1. ff. de condictione indeb. l. domus § 1.
ff. locati. aut excipiendo *l. Paul. ff. de exceptio.*
l. ſi in area ff. de condictione indeb. ſi per viam
actionis, de illis debet iudex expreſsè deter-
79 minare, & pronuntiare, aliàs omiſſio eſt,
Immol. Anton. de Bu. Felin. *in c. exceptio.* de
quo gl. *in l.1. C. ſi aduerſus rem iud.* & ibi Al-
beri. contra Ab. *in c. ſignificauerunt.* qui ſen-
tiebat ex illa omiſſione induci abſolutio-
nem, de quo vide per Couar. *practic. quæſtio.*
cap.25. num.6. verſ. nam vbi petita ſunt. vide
quæ nos latiùs de hoc infrà c. ſequenti, de
perſo. ad perſon. à num.42. cum multis ſe-
quentibus.
80 Hinc idem Ioan. Garcia inferens ex do-
ctrina Cornei *conſ.49. lib.2. litera E.* & Ay-
mon. *conſ.320.* quòd in hoc caſu licèt petan-
tur meliorationes, ſeu impenſæ in prima in-
ſtantia, ſi tamen de illis nihil ſit iudicatum,
ſed omiſſæ, ſi in ſecunda declaratum ſit,
deberi, aut non deberi, erit prima ſententia
earum reſpectu, & ſic cùm debeant eſſe tres
cõformes, aut in tribunalibus Regiis duæ, &
ſic vel appellabitur, vel ſupplicabitur, & in
executione huiuſmodi exceptio admitten-
da eſt; cùm nondum iudicatum ſit. ſi autem
per viam exceptionis hæc modificatiua ex-
ceptio ſit oppoſita in iudicium; adhuc poſſe 81
(inquit) in executione ſententiæ opponi, &
iterum deduci ex eo fundamento, quòd qui
in exceptione ſuccumbit, non prohibetur
illud idem in alio iudicio per viam exce-
ptionis, aut actionis proponere, quando ſu-
per illa exceptione non fuit iudicatum. & 82
talis erat exceptio; quæ non erat ex diame-
tro contraria, nec incompatibilis cum actio-
ne, ſed ſimul poteſt ſtare, prout iſta eſt Bar.
in l. fundum. ff. de excep. n.1. & in l. qui Romæ §.
duo fratres ff. de verb. oblig. l. ſi autem. §. fi. ff. de
nego. geſt. vbi Paul. de Caſtro, *& in l. quod in*
diem. §. ſi rationem. num.3. ff. de compenſatio.
reſpondétque *ad. l.1. C. de ordin. cognitio.* ſe-
cundùm Paul. de Caſtr. & Bart. *vbi ſuprà.* &
Felin. *& c. ſuborta num.3. & 4. de ſententia &*
re iud. & eundem Felin. *in c. aduerſario, de*
exceptioni. vt ſit dicendum, ex condemna- 83
tione in principali deduci abſolutionem
in incidenti, quando incidens, & principa-
lis cauſa non ſe cõpatiuntur. ita quòd vnum
neceſſariò tollendum ſit per alterum. Ioan.
Garcia. ſequitur Amador. Rodri. *in tract. de*
executione cap.2. ſub num.41. pro quibus facit
text. *in l. duobus diuer. ff de exceptione rei iud.*
quem ſic ibi interpretantur Paul. Caſtrenſ.
& Ripa *in l. qui Romæ. §. duo fratres. ff. de verb.*
obligationibus. quem articulum latè etiam
examinat Barboſa *in l. maritum 13. cum l. ſeq.*
à num.53. & ſequentibus ff. ſoluto matri. tomo 2.
fol.127. vbi multa confert.
Pro quibus expendo ego textum expreſ- 84
ſum *in l. quod in diem §. ſi rationem. ff. de com-*
penſationibus, cuius verba ſunt: Si rationem
compenſationis iudex non habuerit, ſalua
manet petitio, nec enim rei iudicatæ exce-
ptio obiici poteſt; aliud dicam, ſi reprobarit
compenſationem, quaſi non exiſtente de-
bito, tunc enim rei iudicatæ mihi nocebit
exceptio.) Vides quàm clarè loquutus fuit
conſultus, quod not. etiam Bart. *ibi in ſum-*
mario. quoniam cùm ſit exceptio modifica-
tiua, ſi de illa iudicatum non fuit, reſeruata
cenſetur ad executionem ſententiæ cõdem- 85
nato, à qua nunquam intelligitur reproba-
ta, quando eſt compatibilis, cum ſententia,
& ipſa ſententia ſubſiſtere poteſt abſque re-
probatione exceptionis, vt vltra citatos fa-
cit text. arg. *in l. ſancimus C. de teſtam. c. cum*
renunciatur 32. quæſt.1. Bart. *in d. l. quod in*
diem. §.1. num.2. Ab. *in c. ſuborta.* & vtrobique
Doctores. Accur. *in l. penul. ff. de iis qui ſunt*
ſui vel alie. iur. latè Roman. *conſ.412.* Angel.
conſ.200. & conſ.217. per totum. Alberic. *in l.*
ſin autem §. ſi quocunque ff. de nego geſt. &

in d. §. ſi rationem. ad fi. ſignanter Innocent.
in c. vlt. n.2. verſ. ſed contra ponamus. vt ſecus
86 ſit, quando (vt dixi) exceptio incomparibilis
ſit cum ipſa ſententia, quia tunc cenſetur re-
iecta, & non admittenda in eius executione,
Rota Genuenſ. deciſ. 103. n.2. Catheria deciſ.
Pedemon. 64. n.3. Ruin. conſ. 71. ex n.4. lib. 5.
Magon. deciſ. 3. Florent. n.26. Paz in tract. de
tenuta c. 32. à n. 45. & faciunt notata à Ioan.
Garc. in tract. de nobil. gl. 1. in exordio, ex n.19.
Parlador. lib.2. rerum quoti. c. vlt. §. 11. amplia.
4. num. 18. aliter atque contrarium dicen-
dum ſit, quando exceptio non compatiatur
cum ſententia, & ſic quando ſententia lata
ſuper principali non poteſt ſubſiſtere, niſi
intelligatur, eſſe pronuntiatum etiam ſuper
87 incidenti, tunc ſententia videtur elidere,
& reprobare illud incidens ex d. l. 1. C. de
ord. cognit. & notant communiter Doctores
in d. cap. ſuborta. de ſententia & re iudic. & eſt
mirabilis doctrina Antonij de Butrio ibi n.
12. Abb. num. 12. Alexander. de Neuo ex
num. 16. Paz de tenuta d. cap. 32. num. 49. &
faciunt, quæ annotauit Montal. in l.4. tit.2.
lib. 4. for. & in l.2. tit. 3. lib.4. verb. tornadizo.
Gregor. Lopez in l 3. tit. 13. p.6. verbo, muge-
res. Ortalora de nobili. 2. p. 3. p. ex num. 16. & 4.
p. princ. c.9. Cantera quæſt. crimi. c. 11. num. 11.
Pelaes de Mieres de maiora. 1. p. quæſt. 51. n. 30.
Gutierr. lib.3. practicar. quæſt. q. 14. n. 99. vide
etiam Barboſam vbi ſuprà, in d. l. maritum.
à num. 53.

Ex quo fonte illud fluit, quòd licèt pa-
88 ter, vel alius obligatus alicui ad alimenta,
non teneatur, niſi in quantum facere po-
teſt, & poſſit hanc legitimam exceptionem
opponere poſt ſententiam, quia non impu-
gnat, ſed modificat, vt iura & doctrinæ vul-
89 gares probant, ſi tamen perueniat excipiens
ad pinguiorem fortunam, variantur, & au-
gentur alimenta, exceptióque variatur ſe-
cundùm augmentum, & diminutionem bo-
norum, ita pet text. in l. ius alimentorum §. fi.
ff. vbi pupill. educar. deb. tenet eleganter Card.
Tuſc. practi. conclu. tom. 3. litera E. concl. 382.
num.9. & idem etiam poſt alios tenet Marta
90 de iuriſd. 2. p. cap. 43. num 77. ac ideo iſthæc
exceptio ſub regula legitimarum exceptio-
num comprehendenda eſt (& intellige, ſi
incontinenti hæc probetur exceptio, prout
requiritur in qualiber exceptione executio-
nis.) & huic doctrinæ adde appoſitam in-
frà num.97.

91 Quia ſententiæ cauſa ceſſante ceſſat ipſa
ſententia, probat Tiraquell. tract. cauſa ceſ-
ſante. in prin. num. 240. quia quando cauſa
92 ſententiæ redit ad non cauſam, ſententia re-
tractatur, ſecundùm Paul. de Caſtro in l. Im-
peratoris ff. de re indic. Sfortia Oddi. tractatu
de in integ. reſt. 1. p. quæſt. 14. art.8. num. 67.
pag. 389. Mieres de maiorat. 4. p. quæſt. 1. limi.
1. n.72. qui num. 73. dicit, quòd merus exe-
cutor ex noua cauſa poteſt in executione
ſuperſedere, ſecundùm Feli. in cap. paſtoralis. 93
§. quod verò. num. 7. de re iudic. Menoch. de
arbit lib.1. quæſt. 38. n.14. Petr. Surd. deciſ. 289.
n. 18. & tradit Rolan. à Valle conſ. 13.

Hinc eſt, quòd ceſſante cauſa ſententiæ,
ſcilicet, quia ſuperuenit noua cauſa, ceſſat 94
ſententia, etiam in rem iudicatam tranſlata,
l. 3. C. ad exhibendum. l. ſi fullo. vbi notat Bal.
ff. de condictione ſine cauſa. l. mater. §. eandem,
& l. ſi is qui hæres, in prin. ff. de exceptione rei
iudi. notant Bart. Socin. conſ. 80. colu. fi. lib. 1.
Maranta in praxi, verſ. expedita. 2. p. n. 148.
fol. 245. Alciat. in tractatu præſumpt. regul. 4.
præſump. 16. numer. 5. & 6. Burgos de Paz
concl. 36. num. 18. Tiraquell. lib. 1. de retract.
§. 8. gl. 7. num. 4. pag. 446. & eſt legenda l. 25.
tit. 2. p. 3. Mexia in lect. l. Tolet. vltima partis
concluſione 24. fol. 197. numer. 150. Armetr.
lib. 2. selectar. in ter. cap 12. num. 3. fol. 88. per
quem Mier. vbi ſuprà n. 74. ponit regulam, 95
quòd res iudicata non facit ius in iis, quæ
tempore mutantur, per l. arbitrio ff. qui ſatiſ-
dare cogan. & l. ſi rem meam. & l. ſeq. ff. de ex-
ceptione rei iudic. & tradit Tiraquell. ibidem
in tractatu de cauſa ceſſante p. 1. num. 232. fol.
87. & pro hoc dicit meliorem text. de iure
Mieres vbi ſuprà num. 76. in cap. tunc ex lite-
ris. de in integ. reſti. vbi Abb. num. 4. pro cu-
ius intellectu lege Aluar. Valaſ. conſult. 51. 96
num. 42. Æguidium Boſſ. in practi. crimi. tit.
de remediis iuſti. à num. 1. cum ſeqq. text. in
l. diui fratres. ff. de iure patro. & vide quæ in-
frà à num. 114. & ſeqq.

Et quòd alimenta creſcant, & decreſcant
creſcente, vel decreſcente patrimonio ali- 97
mentati, vel alimentantis, etiam poſt ſen-
tentiam, & taxationem iudicis, tenet Al-
bert. Brun. in tractatu de augmento concl. 12.
num. 5. Gozadi. concl. 95. num. 4. Floria. de
ſancto Petro in l. ſed & ſi quis. §. mancipio-
rum. ff. de vſufruct. Doctores in l. ſi cum do-
tem. §. leniſſimo. ff. ſolut. matri. latè & optimè
Marqueſ. tractatu de commiſſ. 1. p. cap. 18. à
num. 48. Palacius Rubeus in rubr. de donat.
inter. not. 3. §. 23. numer. 7. fol. 354. Surd. de
alimen. tit. 5. quæſt. 7. num. 58. poſt Caſil.
in l. ſi qua illuſtris num. 93. C. ad Orphic. opti-
mè Gratian. in diſcepta. for. tom. 2. cap. 232.
numero 5. optima Rotæ deciſio 431. per Fa- 98
rin. vbi, etiam ſi taxationi conſenſiſſet. qui-
bus adde, quos congeſſimus ſuperiùs à nu-
mero 88.

Hinc etiam pariter excedet executor, ſi
exceptionem, quæ oritur ex ventre ipſius 99
ſententiæ, non admiſerit, iſta ſiquidem legi-
tima

rima eſt, & valde à iure approbata, nullate-
nus reiicienda, quia quando ex eodem actu
oritur actio, & exceptio, à pari vtraque pro-
cedit. Anto. de Cana. in tract. de executione
inter. quæſt. 26. à num. 57. Decianus conſ. 1.
num. 68. lib. 3. Roma. conſ. 42. viſis num. 3. vbi
additio. verbo, inſpectione congerit concor-
dantes. Alexan. conſ. 95. n. 2. pleniùs conſ. 119.
num. 2. lib. 1. & conſ. 20. lib. 6. Feli. in c. ex par-
te de off. delega. Caſſiado. deciſ. 10. de reſcript.
Marſi. ſingulari 7. communiter per Italum. An-
gel. Caſtr. Ioan. de Immol. in l. ſi fideiuſſo-
res. §. idem reſpondit. ff. de fideiuſſor. Roman.
conſil. 472. colum. 2. numero 2. Anto. Maſſa
Galleſ. in tract. de obliga. Camer. in 4. p. quæſt.
1. à num. 8. & ſuprà. Flores de Mena in pract.
quæſt. lib. 1. cap. 12. num. 44. optimè Cardinal.
Tuſcus practicar. concluſ. tom. 3. litera E. concl.
381. num. 14. qui n. 17. dicit, quòd etſi ſta-
100 tutum tollat omnes exceptiones, non tollit
illam, quæ oritur ex eodem ſtatuto, quia di-
citur ex eodem ventre oriri, additio ad Ro-
man. conſ. 244. n. 5. in verſ. contractus. vbi plu-
rimos citat Feli. plenè in c. ex parte de off. de-
lega. Alex. conſ. 123. n. 12. in fi. & n. 13. lib. 4. &
poſt Barba. Galleſ. vbi proximè. Roma. conſ.
42. n. 4. verſ. 4. vbi additio. verbo offic. alios al-
legat. idem Roma. conſ. 51. per totum, etiam ſi
101 non opponatur, quia tunc ſententia, ſeu in-
ſtrumentum loquitur & producitur, præſen-
ratúrque cum ſua exceptione, ſempérque
actioni principali obſtat, cùm ei ſimul iuncta
ſit, vt probant expreſsè præfati Doctores ſu-
periùs citati, cùm ſit, & dicatur exceptio no-
toria, quia conſtat ex eiſdem actis, vt dicit
Tuſc. vbi proximè. n. 25. poſt Abb. conſ. 44. in
præſenti colu. 2. verſ. ſed his non obſtantibus lib. 1.
quam doctrinam mirabiliter declarat Tuſc.
Cardi. d. concl. 381. n. 8. ſequutus Alex. conſ. 94.
cariſſime in prin. verſ. non obſtat, quæ ponit Ro-
ma, &c. lib. 4. optimè etiam poſt plures alios
Mareſcot. variar. reſolutio. lib. 2. cap. 121. à n. 33.
& nos in ſimili propoſito infrà c. 12. à n. 114.
videlicet quòd exceptio ex ventre inſtru-
102 menti reſultans admittitur, ſi agitur ex illo
inſtrumento; ſed ſi agatur ex iudicato ſuper
eodem inſtrumento, ſecus eſt, niſi pariter ex-
ceptio oriatur ex ſententia, quod nota. igi-
tur ab huiuſmodi legitimæ exceptionis re-
iectionis exceſſu appellationi interiectæ non
deferens executor, violentiam facit manife-
ſtum. Quò pertinet quod dicit Seraphin. de
iura. priuilegio 77. ſub num. 31. quòd exceptio
competens debitori, executionem paratam
habet, ſicut actio, ſequitur Giurba deciſ. 113.
n. 7. & 8. Gratian. diſceptatio. 175. n. 25. & 26.
& faciunt quæ nos infrà cap. 13. à num. 46.
& ſeqq.
103 Quibus accedit Baldi doctrina in l. ab exe-
cutio. num. 20. verſ. item in execut. per gl. l. C. de
execut. rei iud. quòd in executione ſententiæ
poteſt opponi & oriri omnis exceptio, quæ
prouenit, & oritur ex mēte pronuntiantis. Et
hinc eſt, quòd cùm iuris reſeruatio facta in 104
ſententia, conſeruat ius grabato competens.
Bart. in l. penult. C. depoſiti. Oldrald. concl. 237.
in fi. Beccius alios citās concl. 74. n. 17. Craueta
conſ. 974. n. 17. cùm & ius reſeruatum, ſit ex- 105
cluſum à condemnatione, & ſententia. ideo
eſt legitima exceptio admittenda, quia re- 106
ſeruatio eſt quædam exceptio, quæ modifi-
cat actum, gl. in l. item Labeo. §. ſed ſi iure. ff. fa-
mil. erciſ. Decius d. conſ. 4. n. 14. Matth. Brunus
conſ. 19. Petr. Surd. deciſ. 163. à n. 16. & iterum
in conſ. 152. n. 30. quia ſicut confirmat non re-
ſeruatum, ita conſeruat intactum, quod eſt
reſeruatum, ac ſi nulla ſtaret condemnatio,
Purpurat. conſ. 42. num. 14. Surd. in d. deciſ. 163. 107
n. 18. & faciunt quæ de exceptionibus modi-
ficatiuis in executione admittendis inferiùs
latè diximus.

Ex hoc eodem fonte emanat illa exce-
ptio, (non impleuiſti ex latere) & (ex parte 108
tua,) quæ quidem adeò legitima eſt, vt etiam
in executione opponi poſſit. ita reſpondit
Craueta conſ. 79. n. 5. lib. 1. & conſ. 7. n. 7. lib. 3.
Menoch. conſ. 55. n. 4. idem Menoch. conſ. 1.
n. 367. & verſ. 65. n. 4. lib. 1. Mareſcotus variar.
reſolutio. lib. 1. c. 88. n. 13. vbi teſtatur, ita fuiſſe
dictum in vna Romana pretij dari 1. Iunij
1607. coram Mancanedo, quia cùm oritur
ex ventre ipſius ſententiæ, poteſt quando- 109
cunque executioni opponi. Roma. conſ. 244.
Cardin. Tuſcus practi. conclu. tom. 3. litera E.
concl. 381. n. 21. cum ſeqq. Corneus conſ. 297.
& 291. num. 7. & 8. lib. 3. Galleſius de obliga-
tione Camera. quæſt. 1. num. 1. & 7. inhibitio-
nem tunc expediendam, & concedendam 110
eſſe, firmat Mandoſ. de inhibitio. quæſt. 49. n. 5.
& ita determinaſſe Rotam, teſtatur Gratia.
diſcepta. foren. cap. 273. à num. 19. & ſeqq. quæ
quidem exceptio adeò legitima dicitur, vt 111
etiam ab ſtatuto reiiciente, excludentéque
omnes exceptiones, non intelligatur ſubla-
ta, ſed quandocunque de ea opponi poteſt,
ita eleganter Corneus conſ. 279. lib. 3. & conſ.
121. lib. 1. Aimon. Cravet. conſ. 246. n. 2. De-
cius conſ. 463. n. 1. & 2. multos refert Roland.
à Valle conſ. 53. n. 52. volu. 1. & idem Roland.
conſ. 69. n. 13. volu. 4. meus Dominus Ioan. de
Caſtill. quotidiana. controuerſia. lib. 3. cap. 3.
n. 15. apud quos multos elegantes effectus 112
huiuſmodi exceptionis (non implementi)
perlegere, & reperire poteris. quam ſi exe-
cutor non admittat (vt vides) excedit. vide
exactiſſimè de natura huius exceptionis,
quæ Mareſcot. variar. reſolu. lib. 1. cap. 88. per
totum, quibus adde Gratia. in diſcepta. foren.

c.325.tom.2.per totum, vbi exactè explicat
113 huius exceptionis naturam,apud quem latè
etiam de exceptione rei non traditæ, & pre-
tij non ſoluti, vt eiuſdem ſint naturæ, cuius
hæc, non implementi, & quòd opponi poſ-
ſunt poſt ſententiam.

114 Quò pertinet,quòd exceptio,quę oritur,
etiam dilatoria,poſt ſententiam legitima eſt,
opponíque licitè poteſt poſt eam in execu-
tionem, & per executorē admittenda,vt te-
net Bar. *in l.1. C. de iur. & fact. igno. num.5.
& deinceps.* Feli. *in c. inſinuante. de off. delega.
n.9.fall.5.* quod qualiter intelligatur,.decla-
115 rat, ſequitur Ioan. Gratianus *in regul.* 136.
n.3. vbi *à princ.* latè probat, hanc exceptio-
nem dilatoriam poſt litem conteſtatam ſu-
peruenientem, opponi poſſe, iuxta *l. ita de-
mum. C. de procurato. l. 2. C. de conſorti. eiuſd.
litis.* plures allegat in comprobationem. &
facit quod dixit Roma. *in repet. l. ſi verò §. de
viro. ff. ſolut. matri. num.* 270. quod exceptio
rei iudicatæ, licèt perpetua ſit,tamen ei non
116 obſtat, qui agit ex noua cauſa, & quæ ſuper-
uenit, vbi plura congerit ſimilia à iure in-
ducta ex noua cauſa ſuperueniente, & hoc
idem voluit Tiraquell. *de retractu conſang.
§.8.gl.7.num.* 4. Caſtren. & Iſſ. *in l. ſi fullo.
ff. de condictione ſine cauſa. & in l. Iuli. ff. de
condictione indeb.* Petrus Surd. *conſilio* 268.
tom. 2. pro quo eſt text. *in l. ſi mater. §. eun-
dem. in prin. & in l. ſi is qui hæres. in prin. ff.
de exceptione rei iudi. l. hæreditas C. de petitio-
ne hæreditatis.* vide quæ ſuprà à numer. 88.
& ſeqq.

117 Cuius etiam farinæ eſt determinatio text.
in l. ſi fullo. in prin. ff. de condictione ſine cauſa.
text. *in l. in commodato §. fi. ff. commodati.* text.
in l. 2. §. fi. ff. ad leg. Rhodi. dē iactu. text. *in l.
eleganter. §. ſi quis poſt. ff. de condictione indeb.*
text. *in l. Iulian. eodem tit.* quibus quidem
eleganter probatur, quòd quando quis per
ſententiam condemnatus eſt ad rei cōmo-
datæ,depoſitæ,vel precariæ, deperditæ reſti-
tutionem, eiúſque verum valorem, & æſti-
mationem,ſi perueniat ad poteſtatē domini;
poteſt de hac noua & legitima exceptione
opponere,& obſtabit,adeò vt ſi iam æſtima-
tio ſoluta ſit, per condictionem indebiti, &
ſine cauſa repetitur, reſtituitúrque, iſta ſi-
quidem legitima eſt, & admittenda præcisè
in executorialium executione exceptio. ita
probat inſuper text. expreſſus, *in l. 1. C. de re
iudi.* ibi,rebus quidem iudicatis ſtandum eſt,
ſed ſi probare poteris, eum, qui condemna-
tus eſt, id quod furto amiſiſſe videbatur, re-
cepiſſe; aduerſus iudicati agentem, doli ex-
ceptione oppoſita, tueri te poteris, *&c.*) vbi
118 Bar. Bal. Butr. & Salicet. dicunt communi-
ter, quòd æquitas noui caſus nouum indu-
cit remedium, & quòd aduerſus ſenten-
tiam poteſt opponi exceptio (quod peris,
intus habès) in quorum iurium comproba- 119
tionem multa poſt alios congerit Petr. Surd.
conſ.168. à num.14. lib.4. dicens, hanc exce-
ptionem non impugnare directò ſenten-
tiam, ſed illam modificare, agit enim Surd.
ibi, quando quis per ſententiam admiſſus
fuit ad hæreditatem, vbi hæres ab inteſtato,
quando poſtmodum apparuit alium hære-
dem ſcriptum adeſſe, per teſtamentum no-
uiter repertum, reſcindendam omnino ſen- 120
tentiam, quia deficit eius cauſa, & lata fal-
ſo ſuppoſito, *l. ſi à te. ff. de exceptione rei iudi.*
vbi Soci. 1. *nota. l. 2. & l. ſi mater. §. eadem. ff.
de exceptione rei iudic.* vbi abſolutus ex vna 121
cauſa, poterit ex alia nouiter conuentus
condemnari.multa cumulat Tiraquell. *d. gl.
7. num.3. & 4. & in tract. cauſa ceſſante. in 1.
p. num.21. & num.232.* vbi ait ſententiæ cau- 122
ſa ceſſante, ipſam quoque ſententiam ceſ-
ſare, & quemadmodum tecuperentur bo- 123
na alienata in tertium pet hunc obtinentem
ex ſententia eius cauſa ceſſante, vide latiùs
eundem Surdum *vbi proximè* per longum
diſcurſum.

Quando autem rei iudicatæ exceptio ob- 124
ſtet in abſolutoria ſententia lata in actioni-
bus realibus, ſeu perſonalibus, puta, quan-
do quis abſolutus fuit, quia actor defecit in
probatione intentionis,aut in probatione iu-
ris & iuſtitiæ negotij principalis, an & quan-
do actor his caſibus poſſit iterum actionem
eaſdem, vel aliam ad eandem rem in iudi-
cium iterum deducere abſque eo, quod ei
obſtet rei iudicatæ exceptio, vide per duo
membra exactè & eleganter poſt alios ab eo
citatos Doctores, noſtratem Ioan. Garci. *in
tract. de nobilitate. gl.8* §.1. & aliqua etiam per
Petr. Surd. *conſ.268. n.299. & ſeqq. tom.2.*

Vnum non omittamus,quod de exceptio- 125
ne defectus mandati, iuriſdictionis, aut vt
ad id diximus ſuprà hoc lib.4.cap.3.à n.122.
in prin. vbi infinitos citauimus dicentes eſſe
legitimam exceptionem admittēdam,etiam
poſt tres conformes, & etiam poſt mille an-
nos,& in iſta tuto omnes exceptiones exclu-
dente, non comprehendi. circa quod vnum
eſt notabile inferendum, quod ſi actum fuit
cum aſſerto procuratore,& ſententia ſit lata,
non conſtito de mandato, & expeditæ exe-
cutoriales, tamen ſi reuera illo tempore, &
in rerum natura ſtabat ſufficiens manda- 126
tum,licèt non productum,& de illo conſtet,
etiam poſt dictam ſententiam, ſuſtinetur
ſententia,Rot. *deciſ.19. aliàs 248. de procurato.
in antiq.* Vantius *de nulli. tit. de nulli. ex de-
fect. mand.* &c. *numero 116. & 117.* Mohe-
danus *deciſione 7. aliàs 204. coram procurato.*

Rora

Rota *diuerſor. deciſ.* 271. *Vrbetana in fi. & deciſ.* 1503. *idem in Gerundenſi p. 3. lib. 3.* Creſcen. *deciſ.* 1. *aliàs* 18. *tres. num.* 4. *de ſententia & re iud.* Marqueſa. *de commiſſio. p.* 2. *cap.* 2. *numer.* 8. *&* 9. *fol.* 340. *in ſecunda impreſſione*, & quòd ita ſcribat Rota, teſtatur additio ad Rotam *deciſ.* 7. *aliàs* 143. *ſi procurator, de procurato. in nouis.*

127 Quod intellige verum, niſi antea fuiſſet
oppoſitum de defectu mandati, & nemi-
nem audiri niſi docto de legitimo manda-
to, quia tunc etiam ſi verè ſtet manda-
tum, minimè validaret iudicium, & ſenten-
tia erit nulla, quamuis poſtea appareat de
mandato, probat Marqueſ. *vbi proximè d.
num.* 9. & ita tenuiſſe Rotam coram D. Litta
die 13. Maij 1594. in vna Imuolen. bono-
rum teſtatur Scacia *de appella. q.* 6. *ſub nu.* 34.
verſ. oppoſitioni, & verſ. hæc. & tract. de iudicijs
128 *cap.* 2. *num* 406. & quòd poſt dictam oppoſi-
tionem acta non valeant, niſi mandatum
in actis exhibeatur, oppoſitione tamen
non facta, vt quandocunque de eo doce-
re, ſufficiat. tenent Bal. *in l.* 1. *in* 2. *lectura
num.* 3. *ff. de procurat. & in conſ.* 122. *num.* 1.
lib. 3. Alexan. *conſ.* 146. *circa fi. lib.* 5. Ay-
mon. *conſ.* 108. Guidobonus *conſ.* 129. quam
diſtinctionem etiam tenuit Rota in vna
Romana cenſus 4. Decemb. 1595. coram
Pamph. vt teſtatur Mateſcot. *variar. reſolu.
lib.* 1. *cap.* 92. *num.* 1. hoc addito, vt iſthæc
129 oppoſitio; & proteſtatio, vt nihil fiat, niſi
docto de legitimo mandato, debet repeti in
quolibet actu, adeò vt non ſufficiat, ſemel
à principio opponere. alioquin autem cen-
ſetur ab ea receſſum, & ſufficiet quando-
cunque de eo docere, ſecundùm ſupradicta,
ita aduertit Moheda. *deciſ.* 44. & ita obſer-
uare Rotam, vt non obſtante dicta proteſta-
tione valeant acta per procuratorem, de
cuius mandato non conſtat, niſi in quoli-
bet actu proteſtatio repetatur. fuit tentum
in vna Soracuſana Quartæ 20. Iunij 1586.
coram Cardin. Plato. teſtatur & ſequitur
Mareſcot. *vbi proximè num.* 2. vbi exactiſſi-
130 mè poſt alios, an iudicium agitatum cum
Monacho conſtituto procuratore ſine li-
centia ſuperioris ſuſtineatur, quandò non
fuit oppoſitum, in quo duas communes con-
trarias refert, & affirmatiuam vt magis com-
munem amplectitur.

131 Et quòd ad hoc vt acta fiat nulla à prin. etiam ſi reuera ſtaret mandatum, licèt non exhibitum, debet fieri proteſtatio in quolibet actu, poſt multos Doctores, & Rotæ deciſiones, optimè latéque proſequitur & declarat Gratian. *diſceptatio. forenſ. tom.* 1. *cap* 77. *à num.* 19. *cum pluribus ſeqq. vſque ad fi.*

Et quòd hæc proteſtatio ſit neceſſaria in 132
quolibet actu ad hunc effectum, poſt Pu-
teum, Mohedanum, & alios, latè Tuſc. *pra-
cticar. concl. litera M. concl.* 62. *n.* 3. & ibi de ma-
teria per totam concluſionem.

Dominus autem quandocunque compa- 133
reat, allegans procuratorem comparentem
pro eo non habere mandatum, erit omnino
audiendus, ad annullandum proceſſum,
etiamſi aliàs iudex inter aduerſarium & pro-
curatorem aſſertum, ſeu falſum, declarauerit
habere legitimam perſonam, procurato-
rem comparentem, quia Domino abſenti
non præiudicat, latè proſequitur Maſcard.
de proba. 2. *tom. concl.* 1007. *verbo, mandatum
à num.* 12. *cum ſeqq.* vbi quòd ſi Dominus ſci- 134
uiſſet hanc declarationem, latè proſequitur
diſtinguendo.

Quid autem ſit dicendum de illa inſigni, 135
& mirabili difficultate, quando in obliga-
tionibus, & præſtationibus annuis, & ha-
bentibus tractum ſucceſſiuum, quando ſci-
licet aliqua exceptio in præſtatione & exe-
cutione prioris paghe, vel alicuius annui de-
biti oppoſita fuit, & per iudicem reiecta, &
non admiſſa, an poſſit opponi iterum in cæ-
teris executionibus ſequentium annuarum
præſtationum, ita vt tanquam legitimæ non
obſtet ei rei iudicatæ exceptio, de qua om-
nimodo vide Ripam *in l. ſi ita ſtipulatus.* 115.
num. 93. *colu. penul. in prin. verſ. ſed quid ſi cre-
ditor. ff. de verbor. obligatio.* Immol. *conſ.* 130.
in caſu præmiſſo. colu. fi. num. 7. Simo. de Præ-
tis. *interpreta.* 2. *vlt. colu. lib.* 5. *num.* 95. *dub.*
3. *fol.* 532. Gratianum *diſcepta. foren. tom.* 1.
cap. 151. *num.* 39. *fol.* 367. *colu.* 1. quod menti
tene, quia quotidie accidit, & ad multa
deſeruiunt.

Pro cuius rei veritate, ac clariori reſolu- 136
tione illud breuibus ſupponendum, quòd
obligatio redditus annui, aut eſt vna, aut
multiplex. Si eſt vna pro omnibus penſio-
nibus decurrendis, vnica, & eadem cenſe-
tur pro omnibus præſtationibus obligatio,
ita vt vna præſcriptio pro tota obligatione,
& per conſequens pro futuris redditibus
annuis ſufficiet, & extinguet. aut eſt mul-
tiplex, ita vt tot ſint obligationes, quot ſint
annuæ præſtationes, & quolibet anno inci- 137
piat deberi, & oriatur noua obligatio pro
penſione illius anni, ita vt tot requirantur
præſcriptiones, quot ſint annuæ præſtatio-
nes, pro qualibétque ſingulæ præſcriptio-
nes requirantur, iuxta doctrinam gl. *in l.
cùm notiſſimi. verbo, cuiuſcumque anni. C. de
præſcrip. trig. vel* 40. *an.* vbi Bat. & alij. Ale-
xand. *in l. de pupillo* §. *ſi in pluribus. ff. de no-
ni operis nunti.* Iſſ. *in l. ſi Stichum.* §. *ſtipula-
tio. ff. de verbo.* Guido Papæ *quæſtione* 406.

Anto Gomez *de contract. cap.* 11. *num.* 45. vn-
de ſi annuus redditus debetur ex contractu,
138 regularitet obligatio eſt vna perpetua, &
nun finitur motte creditoris, ſed ad hære-
des tranſit, & pro toto vnica actio compe-
tit. *l. Stichum. §. ſtipulatio. de verborum. l. Sena-
tus §. fi. ff. de donat. cauſa mor.* Vallaſcus *conſ.* 49.
num 6. Caſtro *de annuis in princ. num.* 41.
Crauet. *de anti. tempor. 4. p. verſ. materia ſingu-*
139 *laritatis num.* 36. ſi autem teditus annuus
debetur ex contractu conditionali, cuius
conditiu debet adimpleri ſingulis annis,
tuuc quot ſunt anni, tot ſunr obligationes,
text. *in l. ſi ſeruius communis. §. fi. de ſtipul. ſer-
uorum.* vbi Bart. notat. *num.* 2. *&* 3. docens
quòd ſi ſtipulatio annua ſit per eum, qui de-
bet aliquid implere ſingulis annis, quod
ipſius perſonæ cohæret, tunc quot ſint an-
ni, rot ſunt obligationes.
140 Exemplum in medico, ſeu aduocato, cui
redditus promiſſus eſt pro ſalario ſingulis
annis, item ſi redditus annuus fuit pro-
miſſus ad vitam alicuius, tunc tot ſint pro-
miſſiones, & obligationes, quot annis vi-
xerit ſtipulator, *l. ſancimus §. ſi quis autem el 2.
C. de donatio.* Cotneus *conſ.* 44. *colu.* 2. *&* 3. *lib.* 2.
Balb. *de præſcrip.* 4. *p. quæſt.* 4. *num.* 5. Anto.
Gomez *vbi ſuprà.* alia plura exempla ponit
Gaſpar Rodrig. *de annuis reddi. lib.* 1. *q.* 17.
num. 101. qui *num.* 102. idem firmat, & latè
141 explicat in annuis legatis, vt tunc tot ſunt
legata, quot annuæ præſtationes. Balb. *vbi
proximè.* Vallaſcus & Caſtro locis ſuprà cira-
tis facit *l in ſingulos ff de annu. lega. l. ſi Stichum
§. ſtipulatio ff. de verbor. l. cum in annos, cum dua-
bus ſeqq. ff. quando dies legat. cedit. l.* 1. *§. ſin an-
nos ff. ad l falcidiam.*

Hoc igitur neceſſario ſuppoſito, ita re-
ſpondet ad præfatam difficultatem Ripa *vbi
ſuprà in d. l. ſi ita ſtipulatus.* 115. *num.* 93. *colu.
penul. verſ. ſed quid ſi creditor ff. de verborum*
142 *obligatio.* vt eius deciſio & reſolutio pendet,
an vna ſit ſtipulatio pro annuis præſtatio-
nibus, an plures, vt ſi vnica ſit pru omnibus
annis, nulla agenti creditori obſtabit ex-
ceptio, quia ſenrentia lata ſuper vna parte,
hoc eſt, vno annuo redditu, (cùm ſine ea
alia pars deberi non poteſt) parit plenum
præiudicium, & excipienti ſemel iam ex-
ceptione reiecta per iudicem in vno reddi-
tu, in executione alterius obſtabit rei iu-
dicatæ, & minus legitimæ, ac reprobatæ
exceptionis exceptio. ac ita plenum parat
præiudicium debitori, iuxta *l. egi.* 2. *reſponſo*
143 *ff. de exceptione rei iudi.* & ideo ſi eſſet lata ſen-
tentia abſolutoria in fauorem debitoris in
vno annuo reddiru, agenti iterum pro ſe-
quentibus annis, obſtabir exceptio rei iu-
dicatæ, dicit ipſe Ripa *ibi*, ſequutus Aretin.
ſuper eadem l. hoc idem tenentem, & citan-
tem text. *in l. ſi ex falſis. C. de tranſactionibus.*
ſed pro meliori allegat Ripa text. *in l. ſi pe-
tiero. ff. de exceptione rei iud.*

Si verò tot ſint obligationes quot ſint 144
anni, ſententia lara pro prima pagha, &
præſtatione, non pareret plenum præiudi-
cium pro ſequentibus. propterea dicit Ri-
pa vtiliſſimum eſſe ſcire; an in annuis præ-
ſtationibus vnica ſit obligatio, an tot quot
præſtationes. Ripæ autem omnes præcitati
Doctores, ſcilicet Simon de Prætis, & Gra-
tian. aſſentiunt, & cum ſua determinatione
tranſeunt omnes. Pro quo allegat ſamo-
ſum text. *in l. & an eadem. §. actiones ff. de ex-
ception. rei iudi.* cuius ſunt hæc verba: Actio-
nes in perſonam, ab actionibus in rem hoc
differunt, quòd cùm eadem res ab eodem
mihi debeatur, ſingulas obligationes, ſin-
gulæ cauſæ ſequuntur, nec vlla earum alte- 145
rius petitione vitiatur, at cùm in rem ago nō
expreſſa cauſa, ex qua rem meam eſſe dico,
omnes cauſæ vna petitione apprehendun-
tur, nec enim ampliùs, quàm ſemel, res mea
eſſe poteſt, ſæpius autem deberi poteſt,
&c.) & ſic ſequitur, quòd quando plures
ſint obligationes, quot præſtationes, ſem-
per exceptio etiam iam oppoſita in aliqui-
bus, in aliis decurrendis iterum opponi po-
teſt, ſi ſui natura legitima ſit, non tamen ta-
lis eſſe deſiit, ex hoc capite.

Econuerſo autem, quando ad præſtatio- 146
nem vnius, vel ſecundi anni debiror per
ſententiam condemnatus, & executus ſol-
uit, ſi non oppoſuit tunc legitimam exce-
ptionem, ſed opponere omiſit, poſſit iu qua-
libet ex præſtationibus ſequentibus oppo-
nere, abſque eo quòd ſibi aliqua rei iudi-
catæ poſſit exceptio obſtare, nemini du-
bium eſt, pro quo eſt doctrina gloſſæ ſin-
gularis *in auth. de inſtrum. cautela & fide §. in
his. verbo, inſinuent.* vbi Angel. eleganret *ibi
num.* 15. quem teferens ſequitur Gregor.
Lopez *in l.* 115. *gl.* 1. *tit.* 18 *p.* 3. *in prin. gl.* Ga-
ſpar Rodrig. *de annuis reds. lib.* 1. *quæſt.* 15. *ſub
num.* 28. dicens, quòd huiuſmodi ſolutio-
nes nihil inferunt in futurum. Pro qua ra- 147
tione aliqua adducit ibi, & ſurſum, qui lo-
quuntur in exceptione opponenda contra
inſtrumentum, aut tabellionem, quorum
doctrina procedit, dum loquuntur, quan-
do exceptio non oppoſira, ſed omiſſa fuit
indiſtinctè, ſiue ſint plures, ſiue vnica pro 148
annuis præſtationibus obligatio, prout ipſi
Doctores loquuntur, etiam abſolutè. prior
tamen diſtinctio ex Ripa, Immol. Simono
de Prætis, & Gratiano procedit, & locum
obtiner, quando oppoſita fuit exceptio in
aliquibus annorum præſtationibus, & per
iudicem

iudicem non admiſſa, vt in cæteris ſemper
poſſit obiici iterum, noo obſtaote rei iud.
exceptione, prout expreſsè ipſi Doctores
loquuntur, & eſt text. *in l. ſi in iudicio. ff. de
excep. rei iudicata*, & optimè noſtras Gaſpar
Rodrig. *de annuis reddi. lib. 1. q. 16. num. 28.*
quem vide ad propoſitum.

149 Sed idem Ripa ibidem *in d. l. ita ſtipula-
tus d. num. 93. in finalibus verbis*, contra ſuam
diſtinctionem, & opinionem opponit d.
text. *in l. 1. C. de fideicommiſſ.* qui dicit, ob-
ſtare, dum in eo actum fuit annuo legato,
quod (vt ſuprà vidimus) tot contioer obli-
gationes, & legata, quot præſtationes an-
nuæ; & tamen debitor ſemel condemna-
tus cogitur præſtare præſtationes ſucceſſiuè
decurrendas illius primæ coudemnatio-
nis, & rei iudicatæ virtute, ita vt ſemper
hæredi eius obſtet exceptio. cui textui ipſe
Ripa non reſpondet, ſed relinquit cogitan-
dum. Sed tu haoc difficultatem facilè eui-
tabis, ſi conſideres, in caſu illius text. non
agi de vna, alteráve annua præſtatione, ſed
ius ipſum principale, & ipſa cauſa primæua,
à qua proueniuot præſtationes, deducta
fuit in iudicium pro tempore decurſo, &
150 præſenti, & futuro, vt durante legati tem-
pore ſucceſſiuis annis legatum ipſum ſol-
uatur, & præſtetur legatario, quod quidem
obtinet in quibuſcunque annuis redditi-
bus, ex quauis cauſa prouenientibus, io
quibus pariter licitum eſt, agere contra
debitorem, vt condemnetur, ad præſtan-
dum fructus pro omnibus annis futuris,
debitis terminis, & temporibus; nec tunc
erit (ſequuta huiuſmodi condemoatione)
neceſſe, litem inſtituere adueniente anno,
vt *ex d. l. 1. C. de fideicommi. & l. malè agitur.
C. de præſ. 30. vel 40. annor.* deducuot omnes
Doctores, prout eſt videre ex B. *in l. liber-
tis. §. manumiſſis. in fi. de alim. & cibar. legat.*
idem *in l. de pupillo. §. ſi in pluribus. ff. de noui
oper. nun.* Bal. *in l. 1. C. de ſen. quæ ſine certa
quant.* Simon de Prætis *de inter. vlti. volun.
lib. 5. dub. 3. num. 95. fol. 532.* Gratian. *in diſce-
pta. foren. cap. 151. num. 34. & ſeqq. tom. 1.* Ale-
xan. *conſ. 95. in cauſa & lite. colu. 1. in fi. verſ.
ſed reſpondeo. lib. 1.* Petrus Surd. *de alimen.
tit. 3. quæſt. 9. in fi. & tit. 8. priuilegio 25. num. 7.*
& ſic cùm vniuerſum ius principale, & vni-
uerſale, ipſaque primæua, & originalis
cauſa in totum ſit in iudicium deducta, ac
ſuper toto cadat vniuerſaliter iſta res iu-
dicata, nihil mirum, vt pariter ſemper ob-
ſtet eius exceptio, iuxta *d. l. & an eadem.
in prin. & in d. §. actiones. cum alijs pluribus. ff. de
exceptione rei iud.* nos autē loquimur, quando
eſt actum ad vnam, alterámve annuam præ-
ſtationem dumtaxat, noo ad ius principale.

Sed quid de exceptione ſequeſtri, an ſe- 151
queſtrum factum debitori aliqua ex cauſa,
authoritate iudicis, debitori ipſi præcipien-
tis, ne ſoluat ſuo creditori, an impediat
executionem factam in ipſo debito, & ta-
lem exceptionem legitimam eſſe, ad im-
pediendam huiuſmodi executionem, te-
net Flor. de Men. *in addit. ad Gam. deciſ. 285.*
exactiſſimè probat Ioan. Gutier. *practi. quæſt.
ciuil. quæſt. 113. à prin.* diligentiſſimus & do-
ctus D. Ioan. del Caſtill. *quotid. controuer. lib. 4.
cap. 59. ſub num. 40. verſ. Ioan. Petr. Fontanel. ad
fi. & verſ. denique & vltimo loco. fol. 595.* qui
cum Flor. de Mena *vbi proximè*, quòd ea
exceptio iuſſu iudicis debet impedire viam
executiuam, ſed quòd iudices ſolent non
obſtante interdictione, ne creditori ſolua- 152
tur, reum debitorem condemnare (oblata
illi cautione indemnitatis) & quòd tunc
non debent decima, aut expenſæ ab ipſo
debitore exigi, cùm ipſe non fuerit io culpa
non ſoluendi, puta, quia imò tenetur reſi-
ſtere ex iis, quæ ſtatim ſuot dicenda. Vltra
quos quòd debitor, in quem debitum eſt
ſequeſtratum, non poſſit exequi à ſuo credi-
tore, niſi ſemoto ſequeſtro, probant B. *in l.
mulus. ff. de leg. commiſſ.* Ioan. Andr. *in addit. ad
Specul. de ſeq. poſſ. & fruc.* Guido Papæ *deciſ.
340. num. 3.* Pract. Ferrar. *in forma ſequ. num. 2.
verſ. audeat.* Maſuer. *in pract. rubri. de ſequeſ. §.
item creditor*, Rebuf. *de lit. oblig. art. 6. gl. 3.
num. 64.* Galleſ. *ad for. Came. p. 2. q. 3. ad 4. p.
Cam. obli. num. 3. & 4.* Guido Papæ *deciſ 210.*
Ciofu. *conſ. 62. num. 2. volu. 2.* Cancer. *var.
reſol. 2 c. 4. à n. 19.*

Quod limita, ſi debitoris opera & fraude
dictum ſequeſtrum ſit appoſitum. Cancer.
ibi num. 23. poſt alios addit. ad Guíd. Pap.
deciſ. 210. ſecundum B. Natta *conſ. 233.* Ca-
roc. *de ſequeſ. p. 3. quæſt. 10. num. 4.* Roma. *in
l. fi. ff. qui ſatiſ. cogan.* & an creditor debito
ſequeſtrato poſſit agere contra fideiuſſo-
rem, pulchrè per Hierony. Gratum *conſ. 28.
per totum volu. 1.* Cancer. *ſuprà num. 46.*

Hinc etiam quæritur, an depoſitarius 153
reddens depoſitum, de mandato iudicis li-
beretur, licèt pars cuius eſt, non vocetur, iu-
déxque iubeat reddi alteri, an, & quas di-
ligentias facere teneatur, & an debeat ap-
pellare, vide Gregor. Lopez *in l. 3. tit. 3. p. 5.
gl. 1.* vbi latè poſt Bal. *in l. fi. C. de bon. auth.
iud. poſſide.* per text. illum. idem Gregor. *in
l. 4. tit. 14. p. 5. verb. mandamiento.* vbi agit
etiam an debeat appellare. & poſt eundem
Gregor. idem tractat Azebed. *in l. 13. tit. 9.
lib. 3. noue recop. fol. 357.* Doo Ioan. del Ca-
ſtillo *quotid. controuerſ. lib. 4. cap. 59. ſub n. 40.
verſ. Gregor. Lop. & verſ. Alphonſ. Azebe. fol.
594.* à tergo, & ſaltem hoc caſu requiri ap-

pellationem interponendam ab ipſo depo-
ſitario, ſi alteri quàm ei, qui depoſuit, depo-
ſitum reddi, iudex decernat, tenet Azebe.
in rub.tit.12.lib.4.num.11.fol.376.

154 Et an debitor, cui iuſſus eſt à iudiee, ne
ſoluat ſuo credirori, vel quando per iuſſum
iudicis iubentis, vt alteri, quàm ſuo credi-
tori, ſoluat; debeat appellare, & contradi-
cere, & an debeat vti omni diligentia, ne
debitum exigatur ab eo, vide latiſſimè Af-
flict. *deciſ.328. per totam.* & vtiliùs *deciſ.150.*
ex num.8.& ſeq.& num.17.& ſeq. vſque ad fi.
deciſ. B & Castr. *in l.creditor ff.de ſolutio.* Rom.
conſ.287. Alexan. *conſ.15. in fi. lib.2.* Bal. *in l.*
falſus. C.de furt & in conſ.485.viſo inſtru. lib.4.
Iſſ. *in conſ.26.lib.3.* Areti. *in conſ.35.* Raphaël
Cuma. *conſ.185.* Carol. Ruin. *conſ.147.n.19.*
lib.1.& in conſ.167.num.7.& in conſ.171.lib.4.
Auend. *in dictiona. verb.fuerça.* Mat. Anton.
de Mot. *1.p. num.27.* Grat. *conſ.127. lib.1.*
Guid.Pap. *deciſ.340.non debet.* Marſil. *in rubr.*
de fideiuſſ. num.186. Dida.Perez *in l.3.tit.10.*
lib.3.ordi.quæſt.15. colu.1144 Meno. *de arbit.*
lib.2. caſ.137. qui multa in propoſito tradit.
& ipſe Meno. *in conſ.68 per tot.lib.1.* Vrſill. *in*
addit.ad Afflict.d.deciſ.150.num.6.& d. deciſ.
328. num.1. Anto.Gabr. *commu. concluſ. lib.3.*
tit.de ſolutio. concl.11. Rebuf. *in tract. de liter.*
obliga.tom.1.art.6.gl.3.num.64. Rot.Genuenſ.
deciſ.33. num.6. per tot. Hippolyt. Rimi. *conſ.*
506.num.29.& 30.lib.5. latiſſimè Carol. de
Graſſ. *in tract. de exceptionib. exceptio.25. ex*
num 49. cum multis ſeqq. Anto. Theſaur. *fo-*
renſ. lib.2. quaſt.54. per tot. Borgni. Caualca.
deciſ.20. num.21. p.2. Iacob. Cancer. *variar.*
reſolu.p.2.c.4.de ſequeſt.& emp. num.19.& ſeq.
Anto.Fab. *ad tit.C.de ſolu.diffinit.9. fol.1057.*
Seraphi. *de priuil.iur.priuil.47.ex num.10.cum*
ſeqq. Parla. *lib.2. rerum quotidia.c.fi.5.p.§.17.*
num.8.& 9. Ioan.Petr.Fontanel. *in commenta.*
de pactis nuptialib. clauſ.3. gl.2. ex n.42. vſque
ad num.49. fol.15. Anton. Gama *deciſ.285.*
Gutierr. *practi.quæſtio.lib.1. quæſt.113. per to-*
tam. vbi allegat ad hanc quæſtio. text. *in l.*
ait Prætor. §.permitti. ff. de quæſt. & aliorum
Doctorum dicta referens, nihil tamen re-
ſoluens, latè proſequitur Domi. Ioan. del
Caſtillo, *quotid. controuer. iuris, lib.4. cap.59.*
à num.39.

155 Et quòd teneatur anteaquam ſoluat, om-
nem adhibere diligentiam ne ſoluat alteri
quàm creditori, & quòd illi teneatur denun-
tiare debitor, probant poſt Crauet. Meno.
vbi proximè lib.2.caſ.137.num.16. Petr.Surd.
conſ.345. num.5. & 6. lib.3. vbi alios allegat,
latè Ioan.Gutierr. *practi. lib.1. d. quæſtio.113.*
à num.4. & num.15. & eodem lib.1. quæſt.81.
ex n.10. vſque ad 17. Caſtill. *vbi proximè ſub*
d.n.40.in pluribus verſiculis. Parla. *vbi ſuprà.*

Et quòd quando debitor fuit in mora, 156
ſoluendi ſuo creditori, vt non liberetur per
reſiſtentiam & contradictionem ſequeſtri,
quia tunc illa mora præponderat, tenet Me-
noch. *de arbit.lib.2.caſ.137.à num.24.* Caſtell.
ſub d. num. 40. verſ. Iacob.. Menoch. tenet
etiam Fontanell. *de pactis nuptial.clauſ.3.gl 2.*
ex num.42. fol.15. vſque ad num.49. Afflict.
deciſ.150. Rota Genuenſ. *deciſ.61. num.6. &*
9. Borgni. Caual. *deciſ.25.num.1.p.2.* Cancer.
variar.reſolu.2.p. cap.4. num.24. Gutierr. *in d.*
quæſt.113. num.3. vbi ſcribit debitorem, cui
ante motam ſit ſequeſtrum, teneri reſiſtere, 157
& facere, quidquid ei ſit poſſibile, ne fieret
dictum ſequeſtrum, & factum reuocaretur,
quia aliàs, ſi ſponte ſoluit, cui iudex iuſſit,
vel agnouit dictum ſequeſtrum, non libera-
tur, *per d.l.ait Prætor. §.permittitur ff.de minor.*
ſequitur D. Ioan. de Caſtill. *ſuprà verſ. deni-*
que & vltimo loco.

Et quòd debitor liberetur ſi ſoluat iudi- 158
ci, aut apparitori exequenti, factam ſolutio-
nem legitimam reputari, & debitorem li-
beratu, tenet Parlador. *lib.2. rer. quotid. c. fi.*
5.p.§.17.num.10. quem ſequitur Caſtell. *vbi*
proximè d.c.59.ſub num.40.verſ.Ioan.Parlador.
in fi.fol.595. circa quod dicit Rebuf. *in tract.*
de ſent.execut.art.7.gl.13.num.7. quòd ſi exe-
cutor fuerit datus ad vendendum & pre- 159
tium recipiendum (quod tamen eſt pericu-
loſum, dicit ille) ſi is vendiderit, & pretium
receperit, liberabitur emptor, quia legiti-
mè ſoluit, parendo mandato iudicis, ſed exe-
cutor tenebitur Domino, cuius bona ſunt
vendita, allegat Bal. *in l.3. §.ſi executor ff. de*
negotijs geſtis. argum.text. *in l. ſi ſtipulat. ſum*
mihi §.1. ff. de ſolut. meliùs facit *l.ſi ob cau-*
ſam. C.de euictionib. qui Rebuf. in apparitore
videtur ex iis requirere mandatum iudicis
ad recipiendum pretium, quod pro nunc
non examino.

Circa hanc materiam notandum erit, 160
quòd euicta re in ſolutum data pro debito
pecuniario, ſiue per adiudicationem iudi-
cis, ſiue partis, non agitur ex actione pri-
mæua competenti ex primo contractu, quia
ipſa extincta fuit, & ſublata, ſed tantùm ex
actione vtili ex empto. Petr.Surd. *deciſ.266.*
num.1.cum ſeqq.& deciſ.113.n.3.& conſ.145.
num.20.& 21.cum ſeqq.& ſuprà lib.1. poſt Ti-
raquel. & plures quos allegat Gratia. *diſce-*
pta. foren. cap.3. ex num.14. vſque ad num.23.
latè Fabius de Anna *in conſ.35.& in conſ.90.*
Maſtrill. *deciſ.120.* Doctor Felicia. de Solis
in appendice ad commenta.de cenſib.2.tom cap.5.
num.16.fol.201. D. Ioan. de Caſtill. *quotid.*
controuer.iur.lib.4. cap.59. à num.51. cum ſeqq.
qui etiam probant, vtile eſſe, quia hoc caſu 161
priores fideiuſſores, & pignora liberantur,
qui

quì latè de materia tractant, quando euicta
re,& ſemel extincta actione liberentur prio-
res fideiuſſores,de quo plurimi citati ab eo-
dem Caſtell.*ibi.*

162 Tamen cautela erit, vt creditor pericu-
lum hoc effugiat, vt ſibi proſpiciat proteſta-
tione, quòd re euicta ſibi remaneat integra,
& illæſa actio primæua, quia tunc ex ea pro-
teſtatione conſeruat illam, & re euicta po-
terit experiri aduerſus fideiuſſores, & ter-
tios pignorum, & hypothecarum poſſeſſo-
res, probant Solis, Grati.& alij citati per Ca-
ſtell. *n.*54.ex Cepola *cautel.*123. qui latè hãc
materiam poſt alios proſequitur videndus.

163 Vlteriùs animaduertendum erit, quòd
creditor euictionem pigootis vendiri non
debet regulariter, probant *l.*1.*&* 2. *C.credito-
rem euictionem pignoris non debere. l. fi. tit.*13.
*p.*5. dummodo concurrant requiſira ab eiſ-
dem iuribus, & Doctoribus deſiderata, quæ
tradit Gregor. Lopez *in l. fi. tit.*13.*p.*5.*gl.*1.
deduxerunt quoque,atque exornarunt Do-
ctores communiter *ad d.tit. C. creditorem eui-
ctionem pignoris non debere*, vbi elegantet Ia-
cob. Cuiacius, & Hug.Donel. videodi om-
nino, Signorol. *in conſ.*90.*num.*26. Siluan. *in
conſ.*101.Dueñ. *regul.*169.Plot. *in l.ſi quando
num.*478. *C.vnde vi*. Decius *in conſ.*449.*n.*37.
& 38. Frao.Mar. *quæſt.*926.*p.*2. Vinceot. de
Franch. *deciſ.*239.*p.*2. Franciſc. Viuius *deciſ.*
24.*&* 152. 1.*p.* Fabius de Anoa *in conſ.*37.*&
in conſ* 90. *num.*12. *& ſeqq.* Pereg. *de fideicom-
miſſ. art.*35. *num.*19. *& deciſ.*31. *num.*3. Ste-
phan.Grat. *deciſ.*175.*ex num.*1. Ozaſ.*in conſ.*
33. Atiſmin.Tepat. *variar.lib.*2.*tit.creditorem
euictionem pignoris nõ debere.fol.*139. Magon.
deciſ. 32. Rotæ Flotentinæ Pater Ludoui.
Molin. *tom.*2.*de iuſt.& iur.tract.*2.*diſput.*538.
*ex verſ.ſupereſt explicemus. fol.*1825.*in fi. &*
1826. & vide etiam *fol.*1827. Fului. Paci. *in
tract. de emptio. & vendi. num.* 254. *fol. mihi*
244. Ioan. Baptiſt. *de ratione Rata quæſt.*14 *n.*
6. Alex. Trentacinq. *variar. lib.* 3. *tit. de em-
ptio. & vendit.reſolu.*17.*fol.*278.Catdi.Domi.
Tuſc. *practicar.concluſ. iur.tom.*2.*litera E.concl.*
359.*fol.*286. Anto. Fabet *de error.pragma.de-
cad.*1.*error.*5.& melius *error.* 10.vbi vide om-
nino, *& ad d. tit. C. creditorem euictionem pi-
gnoris non debere. defini.*1.*& tribus ſeqq.ex fol.*
1085. D. Ioan. del Caſtillo *quotid. controuer.*
164 *lib.*4.*cap.*42. *à num.*68.*cum ſeqq.* pignoris veo-
ditionem legitimè factam per creditorẽ non
impediti per appellationem debitoris, dixi
ſuprà 3.p.c.6.n.33.

165 Vnum tamen aduertit Anto. Fabet *de er-
ror.pragm. decad.*1.*lib.*1.*error.*10.*fol.*26. vbi di-
cit, titulum *C. creditorem euictionem pignoris*,
non pertinere ad hunc caſum, quo venditio
fier per iudicem vrgente creditore, ſed ad
eum potiùs, quo venditio facta ſit per cre-
ditorem ipſum iure creditoris, & ſic quòd
pragmatici paſſim abutuntur eo titulo, vt
probent diſtractis pigooribus authoritate
iudiciali, poſtulante creditore, ſi ea pignora
poſtea euincantur, creditorem de euictio-
oe oon teneti, ſi oon fuerit in dolo, inter-
uenieote autem dolo teneri, ſed decipi ma-
nifeſtè, ea ratione, quòd cùm veoditio ſit
authoritate iudicis, quaſi nomine debitoris, 166
vt creditori ſolutionem vrgenti ſatisfiat, ab
ipſo debitore facta intelligatur, quandoqui-
dem factum iudicis eſt factum partis. *l.* 1. 167
& 2.C. ſi in cauſ.iud.pig.capt.ſit. apparet alium
quàm debitorem, de euictione teneri non
poſſe, *l. ſi ob cauſam.* 13. *C. de euictio.* quod la-
tiſſimè examinat Caſtell. *vbi proximè d.c.*42.
*ſub num.*71.*& num.*110.

Quæri etiam poteſt, ad mei ioſtaotiam 168
iudex arreſtauit, ſeu ſequeſtrauit mulam,
quam quidam debitor forenſis in hoſpitio
habebat, probat ille debitor, præfatam mu-
lam ſuam non eſſe, ſed ſe conductam habe-
re, an ſequeſtrum ſit relaxandum & reuo-
candum? Reſpondetur, quòd ſic, Rebuffus
in conſtitu.Regijs tit.de lite.obligato. art.6. gloſſa
3. *num.*51. Iacobus Cancerius *vari. reſolut.*
2. *p.cap.*4. *num.*28. Et eſt ratio, quia ſeque-
ſtrum in re alieoa factũ non valet, ſed deber
fieri in propriis bonis, vt affitmat Alexand.
*conſ.*6.*num.*1.*volu.*4.Cancer.*loco citato*,Catoc.
*de ſequeſtro. p.*3. *quæſt.*8. *num.*1. & Borgnin.
Caualca. *deciſ.*3.*num.*35.*p.*1. tamen in dubio
eius præſumitur, apud quem reperitur, vt
poſt alios Cancer. *vbi proximè num.*29. *&
num. ſequen.* quòd qui iniuſtè hoc ſeque-
ſtrum petit, tenetur parti ad intereſſe, quem
vide poſt alios.

Quid ſi pluta ſequeſtra fuerint appoſita 169
in aliquibus bonis, ao prius aliis præferatur?
Et dicendum eſt, quòd non, quia ſequeſtra-
tio ſecundi creditoris oullum præiudicium
poteſt generare priori creditori habẽri priùs
rem hypothecatam, iuxta *l.creditor ff. qui po-
tior. in pigno. habeant.* & in terminis ita pul-
chrè dicit Ioan.Bologne. *conſ.*30. *num.*7. Ia-
cob.Cancer.*vari.reſolu.*2.*p.c.*4.*n.*36.

Notandum eſt ioſuper, vt res per iudi- 170
dicem ſequeſtrata, ſeu de eius mandato in
cauſa executionis capta non poſſit à debi-
tore vendi, ac ideo venditionem eſſe oul-
lam. Guido Papæ *deciſ.*210. & B. *de aliment.
num.* 44. Cancer. *vbi proximè num.*43. vbi
poſt Rebuffum,& Guido. Pap.quòd pro ali-
mentis poterit alienari iudicis permiſſione.

Et pro huius capit. materiæ complemen- 171
to illud annotare poteris, quòd exceptio li-
tis pendentiæ in executiuis locum non ha-
beat, Geminia. *in rubrica de eo qui mittit. in
poſſ.*

poſſ.cauſa rei ſeru.in 6.Iſſ.*in conſ.9.num.2.vol.2.* Gargiar *patroc.* 100.*n.* 14 Caualcanus *deciſ.* 1. *num.* 15. *p* 1. Beccius *conſ.17. num.*3. Beroi. *conſ.*85.*volu.*1. Neuiſa. *conſ.*4. *in fi.* Gratian. *diſceptatio.* 118. *num.*44. Lancelot. Robert. *de attenta.* 2. *p. cap.* 4. *limit.* 2. *num.* 50. *&* 76. Capicius *deciſ.* 33 .*num.*3. Flami.Cartar. *deciſ.* 2.*num.*9. *&* 14. Antoni.Gabriel *tit. de iudicijs, concluſ.*1.*num.*31. Anguiſ. *conſ.*251.*n.*4. Marius Giurba *deciſ.* 100. *n.* 16.

172 Ac inſuper ſi via ordinaria actor cœpit agere, viam illam relinquere nõ poteſt agendo executiuè, ex gloſſa *in l.proinde.* §. *notandum. ff.ad legem Aquili.* Gutierrez *lib.*3.*practi. q* 39. Sigiſmundus Eſcacia *de iudicijs lib.* 1. *c.*62.*num.*33.*& de appellatio.q.*17.*limi.*9.*n.*45. Gratian.*diſceptatio.* 118.*à n.*43.*cum ſeqq.* Azeued. *in l.* 1. *n.* 144.*tit.*21.*lib.*4. *recopil.* Doctor Felicia. *de cenſibus lib.*3.*c.*2.*num.*9. Burgos de Paz *conſ.*39. *num* .24. Molina *de primogen. in additionibus ad finem operis poſitis ad c.* 13.*n.*31. *lib.*3. Giurba.*deciſ.*100.*n.* 53.*& deciſ.*74 *n.*11.

173 niſi cùm viam ordinariam intentauerit, proteſtetur creditor, quòd viæ executiuæ præiudicare nolit, Giurba, Molina, Paz, Azeued. & alij citati probant.

174 Et an exceptio rei iudicatæ obtentæ contra receptores reddituum, dictos, *recaudadores derentas*, quibus principaliter res non intereſt, obſtet domino cuius ſunt redditus, vide poſt Plotum *conſ.*21. & Mandelum de Alba. *conſ.*249.*n.*15.*&* 17.*volu.* 2. Baptiſtam Coſta. *de facti ſcientia & ignoran. inſpectione* 50.*num.*6. qui negatiuè reſoluit.

175 Et inſuper, exceptiones eædem obſtant ceſſionario, quæ obſtant cedenti. Hieronym. Gabriel *conſ.*20.*n.*7.*tomo* 1. quod & idem dicimus de inrruſo lite pendente, qui eaſdem habet exceptiones, quæ etiam principali nominato in ſententia concedũtur à iure contra executionem, quando ſcilicet ſententiam non impugnant. Hieronymus Gabriel poſt alios *conſ.*52.*n.*13.*tomo* 1.

CAPVT VIII.

An, & quibus caſibus ab executore excedente, dum exequitur perſonas in executorialibus minimè nominatas, nec virtualiter comprehẽſas; appellationi interpoſitæ non deferens, vim faciat. & quales ij ſint caſus, ſpecificè monſtrantur.

SVMMARIVM.

Excedit executor exequendo perſonas non nominatas in executorialibus, nec virtualiter aut viſibiliter expreſſas. num. 1. *&* 4.

*Ab executore excedente de perſona ad perſonam, appellationi vt legitima deferendum decreuit ſenatus, aditus per viam recurſus. n.*2.

*Sententia cum ſit ſtricti iuris, non extenditur de perſona expreſſa ad non expreſſam. n.*3.

*Exceſſus de perſona ad perſonam nullitas eſt.n.*4.

*Exceſſus adeſt in executore, ſeu quolibet alio delegato, ergo licita eſt appellatio, valet argumentatio. n.*5.

*Ab exceſſu de perſona ad perſonam appellationi vt legitima & ſuſpenſiuæ deferendum eſt.n.*6.

*Exceſſus de perſona ad perſonam eſt cauſa legitima appellandi ab executore. n.*7.

*Tertius comparens coram executore docens, & allegans ſe non comprehendi in executorialibus, ſi non admittatur ab eo, licitè appellat. n.*8.

*Tertius executorialibus non comprehenſus earum executionem impedit & appellat. n.*9.

*Executor ad vlteriorem executionem procedens, non obſtante tertij legitima oppoſitione excedit, & licitè appellatur. n.*10.

*Ab executore reijciente legitimas exceptiones licet appellare.n.*11.

*In tertij oppoſitione duo concurrunt, exceptio legitima reiecta, & executio contra non nominatum, quæ præbent cauſam appellandi. n.*12.

*Ab executore citante non citandum, nec comprehenſum in commiſſione, licita eſt appellatio.n.*13.

*Tertij comparentis appellatio impedit executionem ſententia contra alium lata n.*14.

*Tertius legitimè comparens impedit executionem etiam trium conformium.n.*15.

*Tertius non citatus nolens proceſſui comparere, & ſe opponere, poteſt executionem impedire, ne contra illum fiat.n.*16.

*Tertij oppoſitores multis de cauſis poſſunt comparere ad executorialium executionem impediendam.n.*17.

*Res iudicata non præiudicat non citatum ad actum, quo lædi poteſt.n.*18.

*Res iudicata inter alios lata, alijs non præiudicat. num.*19.

*Non citatus non eſt iudicio ſubiectus, nec tanquam pars, nec tanquam adhærens, & ita non videtur ratificare cauſam.n.*20.

*Vigor pronuntiationis naſcitur ex iudicio, quo quis eſt incluſus.n.*21.

*Geſta ad ſuos Authores reſtringuntur.n.*22.

Sententia lata contra vnum non præiudicat alijs ius habentibus pro portionibus ex eadem cauſa. n 23.

*Et multò fortiùs ſi illi non habeant ius ex eadem cauſa.n.*24.

*Res iudicata vt obſtet, debet adeſſe identitas, cauſæ, rei, & perſonæ.n.*25.

*Sententia lata ſpecialiter contra vnum ex ſocijs non præiudicat.n.*26.

Sententia

Sententia lata contra vnum alteri non præiudicat quando vterque prætendit ius æquè principale.n.27.

Sententia ſuper nobilitate lata contra fratrem non nocet alteri fratri litiganti ſuper nobilitate, nec econtra.n.28.& ſeqq.

Sententia quando facit ius quoad alios, non nocet habenti æquè ius principale.num.29.

Frater declaratus plebeius non nocet alteri fratri, etiam ſuper nobilitate litiganti.n.30.

Sententia lata contra præſentem valet, contra abſentes autem nec legitimè citatos nulla eſt. num.31.

Sententia non nocet tertio poſſeſſori rei, ad cuius reſtitutionem alius eſt condemnatus, & de poſſeſſione docens, impedit executionem.n.32.

Quod procedit ſiue ius executiuum proueniat ab actione reali & hypothecaria, ſiue ab actione perſonali.n.33.

Tertius non citatus ratione ſuæ poſſeſſionis etiam trium conformium impedit executionem. numer.34.

Tertius ſolius poſſeſſionis ratione impedit executionem ſententiæ alteri adiudicatæ.n.35.

Secus ſi non poſſideat, quia tunc nec impedit executionem, nec dicitur legitimus oppoſitor.n.36. & tertio ſufficit poſſeſſionem dumtaxat probare ad impediendam executionem ſententiæ. ibidem.

Obligatio guarentigia rem tradere mittitur executioni, & ſtatim mittitur in poſſeſſionem donatarius obligato poſſidente etiam non citato. num.37.& de effectibus clauſulæ iuſtificatiuæ in poſſeſſionis traditione appoſitæ. ibidem remiſſiuè.

A tertio poſſidente non nominato in inſtrumento, poſſeſſio non auocatur abſque cauſæ cognitione. n.38.

Tertium poſſeſſorem à iudice ſpoliatum poteſt ſuperior ſummatim de poſſeſſione cognoſcens etiam non citato aduerſario reſtituere.n.39.

Facta de facto, de facto reſcindi ius eſt.n.40.

Tertius non citatus poteſt impedire ſententiam de immittendo hæredem in poſſeſſionem, ex l. fi. de edicto diui Adri. & eius executionem impedire.n.41.

Executio locum non habet aduerſus non nominatum in ſententia, licèt lis cum eo ſit acta. num.42.

In ſententia non nominatus intelligitur omiſſus, & ideo non condemnatus.n.43.

Sententia contra non nominatum nec actiuè nec paſſiuè locum habet.n.44.

Non nominatus in ſententia poteſt ab eius executione appellare, licèt expreſsè nominati non poſſint.n.45.

Prohibitio appellationis in commiſſione non ſe extendit ad tertios non nominatos in ea.n.46.

Sententia eſt ſtricti iuris & tantum diſponit quantum loquitur. num.47.

Sententia vltrà non extenditur quàm importet verborum ſonus.n.48.

Nec ex ea plus probatur quàm ex ea neceſſariò infertur.n.49.

Nec aliud continere dicitur quàm quod ex ea neceſſariò infertur.num.50.

Condemnatio requirit ſcripturam per ſententiam, & in ea non expreſſa non veniunt.n.51.

Lite mota contra plures pro portione ſententia lata contra vnum non nocet alijs non nominatis qui intelliguntur omiſſi.n.52.

Sententia lata ſuper vna re ex pluribus petitis cæterarum non infertur abſolutio nec condemnatio, ſed omiſſio.n.53.

Omiſſum intelligitur quidquid in condemnatione non ſit expreſſum.n.54.

Exceptio iudicio oppoſita, de qua eſt actum, non tamen eius ſit mentio in ſententia, quando cenſeatur omiſſa.n.55.

Quatuor proponuntur concluſiones ad quas tertij oppoſitoris iura reducuntur, quibus cognoſcitur quando poſſit impedire executionem vel non. n.56.& ſeqq.

Tertius impedit executionem pro quantitate factam in alia re quàm debitor eſt condemnatus, quando docet de ſuo intereſſe ex poſſeſſione. num.60.

Poſſeſſio à tertio non eſt auocanda niſi ſuper dicta poſſeſſione ſit legitimè conuictus.n.61.

Etiam ſi ille tertius de nuda poſſeſſione opponat, etiam non allegans iuſtam eſſe, quia præſumitur.n.62.

Tertius impugnans executionem rei quæ pro quantitate debita ſit executio, opponens de ſolo dominio incontinenti probando, admittendus eſt n.63.

Tertio opponenti de ſuo dominio rei ſuper qua ſit executio pro quantitate, an incumbat onus probandi, & quid quando de poſſeſſione tantùm, vel de dominio & poſſeſſione ſimul. num.64.

Executioni pro quantitate facta in re qua tertius dicit potius ius habere, puta, anterius ius pignoris, an ſit admittendus ad illam impediendam.n.65.

Creditor qui obtinuit ſententiam pro ſuo debito, euitabit ſuſpenſionem ſuæ executionis, ſi offerat cautionem in forma depoſiti aliis creditoribus executioni oppoſitis antorioritatem prætendentibus.n.66.

Condemnato ad rei reſtitutionem quam poſſidet, danda eſt cautio, ſi tertius de dominio opponat, qua præſtita non ſuſpenditur executio. num.67.

Cautio tunc tertio oppoſitori de dominio rei præſtanda eſt, ſi ante rem iudicatam lis pendebat ſuper ea contra condemnatum, ſecus ſi poſt rem iudicatam.n.68.

L. is à quo, ff. de rei vindicatio. interpretatur. num. 69.

Cautio præſtanda poſſeſſori condemnato per vincentem, nec alter qui ante rem iudicatam poſſeſſorem conueniat pro eadem re, & de ratione. num. 70.

Agenti ad eandem rem ſuper qua poſſeſſor alteri condemnatus eſt reſtituere, non præſtatur cautio, quia illius non intereſt ab vno vel ab alio poſſeſſore vindicare. n. 71.

Sententia pro vna lata ſemper intelligitur exceptus tertius & ſine eius præiudicio. n. 72.

Appellationi à tertio non poßidente & oppoſitore deferre non tenetur executor, quominus ad vlteriora procedat. n. 73.

Agenti contra poſſeſſorem ad rem quæ alteri iam eſt per ſententiam adiudicata, allegante poſſeßionem transferri in duriorem aduerſarium, an ſit cautio præſtanda. n. 74.

Tertius non poßidens opponens ſe executioni factæ in alia re quàm ſit in iudicium deducta, quantum diſtet à tertio oppoſitore, & non poſſeſſore rei ſuper qua lis vertitur. n. 75.

Poſſeßio rei ſi ſit vacans, tertius comparens pro ſuo iure de quo docet, impedit executionem. num. 76.

Tertius comparens executioni rei vacantis ante illius omißionem, & docens de ſuo intereſſe ſi non audiatur ab executore, poterit licitè appellare. n. 77.

Tertij comparentis intereſt ne repleatur vacans poſſeßio, quia faciliùs conſequi poteſt rem vacantem, quàm ab alio occupatam. n. 78.

Interpretatur & ponderatur l. fi. C. de edicto Diui Adri. tollen. n. 79.

Tertius ſi ſciat litem pendere ſuper re vacante, non poteſt impedire executionem. n. 80.

Executio ſententiæ ſuper aliqua re reſtituenda impeditur à tertio docenti incontinenti de ſua poſſeßione, quouſque in contradictorio vincatur. n. 81.

Quod extende. n. 82. & 83.

Res à poſſeſſore non citato auocanda non eſt, niſi legitima cauſa cognitione præcedente etiam remedio aliquo poſſeſſorio. n. 84.

Poſſeßio ſi auocaretur à tertio non citato, ſed abſente, non fieret executio contra condemnatum, ſed contra non condemnatum. n. 85.

Res inter alios iudicata alijs non poteſt præiudicium generare. n. 86.

Poſſeßio ſola ſufficit ad implendam executionem rei dum de ea docetur incontinenti cum ſola articuli iuſti allegatione. n. 87.

Tertius non poßidens non impedit rei executionem. n. 88.

Ab executione incipere dicitur ſi contra tertium non victum iudicio petitorio aut poſſeſſorio executor exequatur. n. 89.

Executionem ex l. fi. C. de edicto Diui Adria. impedit tertius docens de ſua poſſeßione, quouſque iudicio ordinario vincatur. n. 90.

Executoriales obtinens curet intentare remedium poſſeſſorium contra tertium oppoſitorem, & quando prima lata ſententia auocetur poſſeßio, poßitque ſuas executoriales exequi. n. 91. & 96.

Ius habens ad poſſeßionem rei per executoriales alteri reſtituta, poteſt contra hanc eo remedio agere. n. 92.

Poſſeßio tertij oppoſitoris comparentis patitur controuerſiam. n. 93.

Tertius violentæ ſeu fraudulentæ poſſeßionis cauſa quando poßit rei executionem impedire. num. 94.

Tertius ſi lite pendente violenter adeptus eſt, vel cum fraude de qua docetur, non impedit executionem eius. n. 95.

Tertius oppoſitor poßidens iniuſtè quoad alios, iuſtè tamen quoad condemnatum, eſt legitimus contradictor. n. 97.

Poſſeßione auocata à tertio oppoſitore poſſeſſorio remedio, cuius prima ſententia exequitur, ſi executoriales priores in ea exequitur, an ſit tertio præſtanda cautio. n. 98.

Tertius vt executionem impediat, debet incontinenti de iure ſuo docere, aliàs eius appellationi non defertur. n. 99.

Tertius ratione poſſeßionis ciuilis dumtaxat (naturali ab alio occupata) an ſit legitimus contradictor executionis eiuſdem rei. numer. 100.

Tertius aliàs ſpoliatus nulliter per executorem aliquem cùm ciuilem poſſeßionem animo retineat, poteſt eſſe legitimus contradictor ad impediendam executionem in eadem re. numer. 101.

Tertius à poſſeßione beneficij nulliter per iudicem eiectus, poteſt executionem breuis Cameralis ab alio obtenti impedire, cui datur manutentio. n. 102.

Poſſeßio nulliter per executorem aut iudicem ab vno oblata, & alteri tradita, nec iſti acquiritur, nec ab illo confertur ciuilis. numer. 103.

Fructus non lucratur is cui iudex aut executor non ſeruato iuris ordine poſeßionem tradidit, ſed vero poſſeſſori tenetur reſtituere. num. 104

Authoritas iudicis inordinatè procedentis non excuſat à fructibus. n. 105.

Ex actu nullo amittitur & acquiritur poſſeßio. n. 106.

L. 1. §. ſi vir vxori. ff. de acquir. poſſ. cum concordantibus interpretatur. n. 106.

Iudex cùm non poßideat per actum nullum, non transfert poſſeßionem, licèt habeat animum transferendi. n. 107.

Executor cùm non poßideat, non poteſt tradere

poſſeßio

poſſeſſionem vigore executorialium per aſpectum, nec cui tradiderit acquiritur.n.108.

Iudicis factum dicitur factum partis & quando. n.109.

Factum iudicis ritè & rectè procedentis dicitur factum partis.n.110.

Tertius docens ſeuerum poſſeſſorem,condemnatum autem habere ſuo nomine nudam detentionem tantùm,impedit rei executionem.n.111.

Domino rei condemnato poterit fieri executio executorialium contra depoſitarium commodatarium, & ſimilem eius nomine detinentem.n.112.

Poſſeſſio miniſterio legis fictè tranſlata abſque naturali apprehenſione in aliquem concurrendo cum detentatore, impedit executionem rei, & dicitur legitimus contradictor.n.113.

Poſſeſſor virtute clauſulæ conſtituti an impediat rei executionem, & ſit legitimus contradictor. num.114.

Res cùm reperitur penes condemnatum,alius non impedit executionem, nec illi præſtatur cautio. num.115.

Poſſeſſio per clauſulam conſtituti vera eſt ciuilis & naturalis,licèt modus acquirendus ſit fictus à iure.n.116.

Poſsidenti miniſterio legis abſque facto corporeo competunt remedia poſſeſſoria omnia.n.117.

Poſſeſſor per clauſulam conſtituti legitimus eſt contradictor ad impediendam executionem rei, cuius iudicio non fuit citatus. num. 118. & 121.

Clauſula conſtituti ſi iuris effectus non habet,poſſeſſor non impedit executionem rei.n.119.

Clauſula conſtituti quando non transferat poſſeſſionem,remiſsiuè.n.120.

Defectus tituli tertij oppoſitoris reſpicit iudicium plenarium non executiuum.n.122.

Poſſeſſor per clauſulam conſtituti impedit executionem ſententiæ latæ in remedio l.fi.C.de edicto diui Adri.n.123.

Remedium l.fi. C. de edicto diui Adri.eſt executiuum.n.124.

Executor exequendo rem ab alio poſſeſſam per clauſulam conſtituti illo reiecto,excedit de perſona ad perſonam.n.125.

Obtinens executoriales pro re locata an teneatur ſtare locationi factæ per condemnatum.n.126.

Quid in ſimplici colono vel in colono partiario, qui ſeminauerunt, an pro illo anno ſint legitimi contradictores. ibid.

Succeſſor beneficij an teneatur ſtare locationi ſui prædeceſſoris pro illo anno iam ſeminato. numero 127.

Executoriales obtinens pro re non tenetur ſtare locationi factæ per condemnatum cœpta iam lite ſuper re. n.128.

Executoriales obtinens Dominus, qui & eius colonus fuerant ſpoliati, an domino mortuo poſſit colonus ſuo iure earum petere executionem. num.129.

Et quid ſi colonus ſit nominatus in ſententia,cum eo tamen nulla acta facta fuère, nec etiam citatus, nec conſtituit procuratorem. ibidem, remiſsiuè.

Dominus directus an ſit legitimus contradictor ſententiæ latæ contra emphyteutam vel eius vaſallum.n.130.

Sententia lata ſuper dominio vtili, aut eo quod ius vtile tangit duntaxat, nihil detrahit, aut officit Domino directo,nec eius iuri.n.131.

Vſufructuarius, emphyteuta, & alij ius habentes in re petita, non poſſunt conuenti Dominum laudare,ſed coguntur defendere ſui iuris reſpectu.n.132.

Emphyteuta, vſufructuarij, & ſimiles, poſsident naturaliter, quia ſubire tenentur iudicium, ſi agatur ſuper iure ad illos ſpectante. n.133.

Lite mota contra emphyteutam de iure ſpectante iuri domini, in illum laudatum & comparentem iudicium transfertur.n.134.

Executionem iudicij poſſeſſorij pendentis inter vaſallos, directus Dominus non impedit, maximè præſtita ſibi cautione.n.135.

Cautio hoc caſu quare præſtari iubetur. n.136.

Executioni ſententiæ latæ ſuper ſeruitute domus emphyteuticæ an dominus directus poſsit comparens impedire, & quando ſecus.n.137.

Miſsio in poſſeſſionem vtilis dominij duntaxat fit ob contumaciam emphyteutæ.n.138.

Seruitus poteſt conſtitui in re emphyteutica reſoluenda, tamen reſoluto iure emphyteuſis. num.139.

Sententia lata ſuper poſseſſione emphyteuticæ rei & reſpectu ſuæ poſſeſſionis naturalis,non nocet Domino directo etiam ſcienti.n.140.

Sententia lata contra naturaliter poſsidentem non nocet poſsidenti ciuiliter.n.141.

Sententia lata contra naturaliter poſsidentes ſuper dominio rei cuius probationem & defenſionem aſſumunt, non nocet domino ignoranti cauſam agitari.n.142.

Sententia contra vſufructuarium non nocet proprietario ignoranti.n.143.& n.ſeq.

Sententia lata contra emphyteutam, & vſufructuarium ſuper proprietate rei, an noceat domino directo ſcienti.n.145.

Clericus poſſeſſor rei non citatus poteſt ſe opponere, & impedire executionem ſuper ea factam per executorem laicum, & eius iuriſdictionem declinare. 146. 148. & 149.

Executionem ſententiæ contra colonum ſeu inquilinum clerici latæ, poteſt ipſe clericus impedire cuius nomine poſsidetur.n.147.

Clericus vbi ſuſtinet actoris vices, non poteſt executoris exequentis iudicium declinare.numero 150.

Oppoſitor ſi ſit clericus, & altera pars petens ſententia

tentiæ executionem ſimiliter, remittenda eſt executio eccleſiaſtico. n. 151.

Appellationi à legitimo oppoſitore executionis non admiſſo per executorem, vt licitæ deferre mandabit Senatus. n. 152.

Ab executore admittente non legitimum oppoſitorem, & nemine offerente ſui iuris probationem incontinenti, appellationi emiſſæ non deferens vim facit. n. 153.

Articulus an tertius habeat legitimum intereſſe ad impediendam executionem, eſt præiudicialis ante admiſſionem examinandus. n. 154.

A præpoſteratione ordinis iudicialis eſt licita appellatio, vbi aliàs regulariter eſt prohibita. n. 155.

Ab executore admittente minus legitimas exceptiones & non admittendas appellatur. n. 156.

Tertius contradictor non admittitur appellans niſi de legitima exceptione doceat expreſſè. n. 157.

A ſententia inter alios lata, non appellatur ſine legitima cauſa, quæ eſt fundamentum vt admittatur. n. 158.

Executoriales expedita contra confraternitatem aut locum pium, ſuper re aut debito ipſius loci pÿ, an excedet executor illas dirigens in adminiſtratorem. n. 159.

Sententia lata contra minorem non exequitur contra curatorem vel tutorem. n. 160.

Sententia lata contra tutorem vel curatorem non mandatur executioni contra tutorem, ſed contra minorem. n. 161.

Iudicati actio denegatur contra tutorem aut curatorem. n. 162.

Decuriones ciuitatis cuius intuitu contraxêre, & eius bona obligauerunt, non patiuntur executionem in propriis bonis. num. 163.

Bona ciuitatis quando poſſint decuriones obligare, & qualia & quando ipſi teneantur. n 164. remiſſiuè.

Adminiſtratores ſi ſint contumaces exhibere rem loci pÿ, quòd ſit facienda ſententiæ executio, poteſt executor compellere. n. 165.

Curatores ſi iam bona minoris non habeant, quia finitum eſt officium, poſſunt hac exceptione euitare compulſionem executionis. n. 166.

Cogi poſſunt decuriones ciuitatis per capturam, vt exhibeant bona ciuitatis ad faciendam executionem. n 167.

Tertius rei litigioſæ poſſeſſor non eſt legitimus contradictor, ſed in eum poteſt ſententia inter alios lata directò exequi. n. 168.

Sententia inter alios lata officit rem obtinenti lite pendente, ſiue ſciat ſiue ignoret. n. 169.

Litigioſa res non poteſt per alienationem mutare ſtatum & ordinem iudicÿ, nec poteſt litis curſus impediri. n. 170.

Contra occupantem rem lite pendente quando non poſſit fieri executio, remiſſiuè. num. 171. & an conuentus iure proprio poſſit rem alienare ex alio nouiter acquiſito puta hæreditatis. ibid.

Lite pendente inter creditorem & debitorem, ſi iſte rem in ſolutum dederit alteri tertio creditori, ſententia inter illos lata in hunc an poſſit exequi contra tertium creditorem pro auocandare. num. 172.

Res petita actione perſonali, puta ex vendito, donato, & ſimilibus, alienata, lite pendente efficitur litigioſa, & in emptorem ſcientem diriguntur executoriales. n. 173.

Debitor competẽs actione perſonali pro qualitate debita, & lite pendente alienans rem, an ſententia poſſit dirigi directò in emptorem. n. 174.

Rei alienatione facta in fraudem paratæ executionis pro quantitate pecuniæ, ſit executio in tertium emptorem. n. 175.

Quia iſte ſingularis ſucceſſus non dicitur alius, ſed iſdem cum eo qui alienauit n. 176.

Couarr. & Parlador. capiuntur. n. 177.

Executio vt locum habeat contra tertium emptorem in quem res alienata eſt pendente lite inter creditorem & debitorem, pro quantitate, neceſſe eſt vt alienatio fiat ſententia & re iudicata, & ſic in fraudem paratæ iam executionis. n. 178.

Executio non poteſt dici parata ante rem iudicatam & cauſæ cognitionem. n. 179.

Poſſeſſor beneficÿ accuſatus de crimine eius inferente priuationem ipſo iure, poteſt renuntiare illud etiam ſi ſit lata ſententia priuationis à qua tamen appellauit. n. 180.

Poſſeſſor beneficÿ condemnatus ob delictum ad priuationem per tres conformes, reſignare non poteſt tanquam in fraudem paratæ executionis. n. 181.

Executio vigore inſtrumenti guarentigiati pro quantitate, an & quando directò fiat cõtra tertium, in quem debitor alienauit rem. n. 182.

Executor ſententia contra beneficÿ poſſeſſorem latæ an excedat exequẽdo tertium illius beneficÿ poſſeſſionem occupantẽ lite pendente. n. 183.

Litigÿ vitium in beneficiis contrahitur. n. 184.

Reſignatio beneficÿ facta lite pendente afficitur vitio litigÿ. n. 185.

In ſucceſſorem ſingularem habentem cauſam à litigante, locum habet executio etiam ſine nouo iudicio. 186. & 187.

Singularis ſucceſſor dicitur habere cauſam à condemnato, non ſolùm ſi titulum habeat immediatè, ſed etiam mediatè per longam ſucceſſionem n 188.

Executor non excedit exequendo executoriales contra condemnatum ad dimittendum beneficium, ſed nec contra intruſum in illud lite pendente. n. 189.

Executoriales obtentæ contra ſuperſtitem collitigantem, exequuntur contra intruſum lite pendente. n. 190.

Intruſi

Intruſi in beneficium litigioſum coguntur literis intimatis parere, ſiue habeat titulum, ſiue non. n. 191.

Executione ſacta in tertium intruſum ſine nouo proceſſu non poteſt agere de ſpolio. n. 192.

Executoriales capiunt intruſos & intrudendos lite pendente. n. 193.

Executoriales expedita contra capitulum afficiunt tertium etiam non citatum, cui lite pendente capitulum tradiderat poſſeſſionem præbendæ. n. 194.

Beneficij capta poſſeſſio lite pendente pluribus iuribus eſt prohibita habentibus decretum irritans. n. 195.

Intruſi titulus & poſſeſſio eſt infecta inanis nec reſtituibilis, quia caret iuris fomento. n. 196.

Intruſus lite pendente non admittitur ad appellandum ab intimatione executorialium inter alios expeditarum, & quare. n. 197.

Poſſeſſio non transfertur per alienationem rei lite pendente, nec etiam per precarium in ea appoſitum. n. 198.

Executoriales poſſunt exequi in tertium poſſeſſorem rei, quam alteri Dominus hypothecauit, cum pacto de non alienandò. n. 199.

Pactum de non alienando poteſt apponi in annui cenſus conſtitutione, quod ſolùm reſpicit ſeueritatem creditoris. n. 200.

Tertius poſſeſſor vigore ſimulati contractus non impedit executionem ſententiæ, quæ inter alios lata illum directò afficit. n. 201.

Nullitas quæ inficit poſſeſſionem cuius virtute quis non vult impedire executionem, attenditur ne ſuſpendatur. n. 202.

Nullitas reſpiciens titulum, & iuſtitiam principalis oppoſitoris, reſpicit petitorium cui reſeruatur. n. 203.

Poſſeſſio transfertur ex actu nullo. n. 204.

Executio an locum habeat aduerſus tertium in quem res emphyteutica eſt alienata inſcio Domino. n. 205.

Exceptiones attingentes proprietatem non admittuntur in iudiciis poſſeſſoriis. n. 206.

Exceptiones proprietatis tendentes ad deſtruendam poſſeſſionem admittuntur in iudicio poſſeſſorio. n. 207.

Exceptiones excludentes qualitatem requiſitam à iure ad obtinendum in iudiciò poſſeſſorio, admittuntur omnes. 208.

Quæſtio intrinſeca de tituli inualiditate non admittitur in adipiſcendæ poſſeſſorio, tam in profanis quàm beneficialibus. n. 209.

Executionem non impedit tertius ratione nullæ poſſeſſionis traditæ per iudicem inordinatè procedentem. n. 210.

Confeſſio validat defectus ordinis iudicialis proceſſus. n. 211.

Proceſſus non ſanatur per confeſſionem, quando nullitas inficit non ſolùm proceſſum, ſed eandem confeſſionem. num. 212.

Nullitas quæ inficit titulum & poſſeſſionem, obſtat tertio ſe opponenti executioni ratione ſuæ poſſeſſionis. n. 213. & ſeqq.

Tertij oppoſitoris nullitas tituli quando non opponenda, & quando ſic. ibid.

Executoriales expedita contra emphyteutam pro canonis ſolutione an exequantur contra tertium cui rem alienauit. n. 215.

Canon eſt onus reale quod comitatur rem, & ſequitur poſſeſſionem. n. 216.

Emphyteuticæ rei tertius poſſeſſor directò conueniri poteſt pro canonis præſtatione. n. 217.

Via executiua non agitur aduerſus tertium poſſeſſorem rei emphyteuticæ, ſed via ordinaria ratione hypothecariæ actionis. n. 218.

Hypothecaria ex inſtrumento guarentigio executiuè experitur contra omnes hæredes & ſucceſſores vniuerſales, ſed non contra particulares. n. 219.

Niſi tertius faceret cenſus, & canonis recognitionem in forma publica. n. 220.

Res emphyteutica alienata lite pendente, aut præſentato inſtrumento guarentigiato in iudicio contra emphyteutam, executio dirigitur in tertium. n. 221.

Executio quando inter alios non citatos locum habet ſine noua cauſæ cognitione, tamen noua citatio eorum omninò pro executione requiritur. n. 222.

Citatio noua requiritur in quolibet iudicio, quo detur perſonæ mutatio. n. 223.

Executio quando in tertios non citatos locum habet, adhibetur ſummatim & incontinenti cognitio ſuper illa qualitate, quæ cauſam præſtat executioni in illos: n. 224.

Executio vt in tertium locum habeat, non ſufficit vt nunc rem poſſideat, ſed quòd illam ſit adeptus lite pendente, & affectam vitio litigij, verificandum eſt. n. 225.

Ad verificandam qualitatem qua fundatur executio contra tertium, citatio neceſſaria eſt. numero 226.

Executor an excedat exequi ſequeſtrarium, aut depoſitarium, in quos res lite pendente depoſita fuit. n. 227.

Executor an excedat exequendo fideiuſſorem de iudicio ſiſti in cauſa principali. num. 228. remiſſiuè.

Executionem contra principalem an poſſit impedire fideiuſſor iudicatum ſolui. num. 229. remiſſiuè.

Soluens alicui de mandato iudicis an ſit legitimus contradictor executionis. num. 230. remiſſiuè.

Executoriales expeditæ contra vxorem pro debito ante matrimonium contracto, an dirigantur in virum ſuper bonis poſtea in dotem datis. n. 231.

Executoriales expeditæ contra procuratorem in rem ſuam, ſi ſoluendo non ſit, an dirigantur in bonis principalis non citati.n.232.

Sententia lata contra emptorem, an poſſit exequi in bonis venditoris aſſiſtentis defenſioni litis. num.233.

Sententia lata contra filiumfamilias efficaciter obligatum, an exequatur in bonis aduentitiis quorum vſusfructus patri pertinet.n.234.

Filiusfamilias poteſt efficaciter ex contractu & quaſi, ſeu ex iudicio, præterquam ex mutuo, obligari.n.235.

Sententia lata contra filiumfamilias exequitur in eius bonis caſtrenſibus ſeu quaſi, vel in aduentitiis, in quibus pater non habet vſumfructum.n.236.

Et quid in bonis profectitiis quorum ius adquiritur patri.n.237.remiſſiuè.

Sententia lata contra filiumfamilias non poteſt exequi etiam in ſola proprietate rei, cuius vſusfructus pertinet patri.n.238.

Filiusfamilias nullatenus poteſt alienare proprietatem rei in qua pater habet vſumfructum. num.239.

Alienatione prohibita cenſetur prohibitus omnis actus per quem peruenitur ad eam.n.240.

Filiusfamilias ſi non habeat bona, poteſt pro debito incarcerari.n.241.

Proprietas bonorum in quibus pater habet vſumfructum, an poſſit confiſcari pro delicto filijfamilias.n.242.remiſſiuè.

Sententia lata in fauorem Actoris ſuper interdicto retinendæ prodeſt eius hæredibus vt in poſſeſſione defendantur.n.243.

Res iudicata cohæret rei, & Anthoris acceſſione vtitur ſucceſſor.n.244.

Executoriales expeditæ cõtra defunctum in interdicto retinendæ, an poſſint exequi contra eius hæredes.n.245.

Executorialium latarum in Saluiano interdicto quando poſſit impediri executio. n. 246. remiſſiuè.

Executoriales expeditæ contra debitorem, an exequi poſſint abſque exceſſu in eius condemnati debitorem non citatum. num.247. latè diſcutitur.

Debitor debitoris condemnati vt exequi poſſit, an & quando prius eſt conueniendus, & condemnatus coram ſuo iudice ordinario. n.248. & n.ſeq.

Petri Surdi opinio reprobatur, tenentis ſufficere probare debitum per inſtrumentum authenticum, vt executio locum habeat contra debitorem debitoris condemnati.n.250.

Debitũ vt capi poſſit pro executione facta in eius creditorem, debet prius ſummatim conſtare executorem illud ius habere.n.251.

Creditor cui actio ſuo debitori competens datur in ſolutum, quemadmodum poteſt illam in iudicium deducere.num.252.& 254.

Baldi mirabilia verba recenſentur.n.253.

Executio aduerſus debitorem poteſt directò fieri aduerſus eius debitorem penſionis indiſtinctè. num.255.

Executio in pecunia debitoris condemnati quæ ſit apud argentarium ſeu depoſitarium, directò fit.n.256.

Regulæ aſſignantur quibus cognoſcitur quando executoriales inter alios expeditæ poſſint exequi inter alios non citatos, vt exceſſus detegatur vel non.n.257.

Sententiæ latæ contra adminiſtratores prælatos, ſeu tutores, executionem an poſſint impedire ratione iuris ſui ſpecialis.n.258.

Executoriales & acta aduerſus prælatos & adminiſtratores vt poſſint nocere Eccleſiis, & præbendis, debet in libello inſeri nomen adminiſtrationis legitimæ.n.259.

Pater eſt legitimus filij adminiſtrator in aduentitiis, tam in agendo quàm defendendo. num.260.

Qualitatem legitimi adminiſtratoris tenetur pater in libello inſerere.n.261.

Et verba libelli referenda ſunt ad perſonam filij. num.262.

Qualitate adminiſtratoris legitimi omiſſa, in dubio cenſetur cauſam tractare nomine proprio, non alieno.n.263.

Actum gerens ſi adiungat qualitatem, puta, filius, maritus, Rector, Epiſcopus, tutor, pater, &c. intelligitur illam facere nomine alieno, non proprio.n.264.

Prælatus agens vel defendens in iudicio rem Eccleſiæ tenetur proponere nomine Eccleſiæ, non ſuo.n.265.

Et idem in cæteris procuratoribus Eccleſiæ. numer.266.

Sententia & acta geſta per tutorem nomine pupilli, non nocet iuri competenti ipſi pupillo, quod in iudicium non deduxit. numer.267.

Procuratorem quo iure conſtituerim inſpicitur, quod ſi vt Rector, ille non poteſt tractare negotia mei patrimonij.n.268.

Procuratorem conſtituendo ſimpliciter videtur conſtituere eo modo quo poteſt.n.269.

Maritus qui vt legitimus vxoris adminiſtrator potuit comparere, ſi vt procurator agit abſque mandato, corruunt acta, nec ſuſtinentur illa via qua potuit agere.n.270.

Quod procedit etiam in coniuncta perſona.n.271.

Maritus poteſt pro vxore agere ſine mandato; & cautione de rato in bonis paraphernalibus, in cæteris cum cautione, in dotalibus liberè. numer.272.

Maritus cenſetur habere mandatum ad adminiſtranda bona paraphernalia.n.273. & de alio ſimili caſu.ibidem.

Condem

Condemnatus reſpectu officij poteſt executionem impedire iuris proprij ratione. n. 274.

Rei iudicatæ exceptio non intrat vbi non adeſt identitas rei, cauſæ & perſonarum. n. 275.

Adminiſtrator condemnatus nomine officij, ſi non eſt vitioſus poſſeſſor, lite pendente poteſt reſpectu ſuæ perſonæ executionem impedire, quia comparet tunc vt alius extraneus. numero 276.

In ſeparabilibus poteſt quis repræſentare duplicem perſonam, & conſiderari tanquam alius & tanquam ipſe. n. 277.

Qualitas attendi debet ſub qua actus & diſpoſitio geritur. n. 278.

Sententia condemnatoria licèt ſit lata contra aliquem tanquam adminiſtratorem alterius, ſi probat incontinenti de poſſeſſione ſua, iure proprio admittendus eſt. n. 279.

Tutor vel adminiſtrator pupilli rem vendens, poteſt iure proprio vt conſanguineus rem retrahere. n. 280.

Executoriales expeditæ contra defunctum in interdicto retinendæ, an exequi poſſint contra hæredes ſi poſſident iure proprio. n. 281.

Sententia lata contra agentem tanquam ex alia perſona, illi non præiudicat in iudicio, quod venit ex noua perſona. n. 282.

Sententia lata contra comparentem vti adminiſtratorem, nocet illi, etiam ſi dixit comparere nomine ſuo proprio. n. 283.

Sententia lata contra adminiſtratorem ratione & contemplatione officij, illi etiam vt priuato nocet, ſi lite pendente falſus eſt poſſidere nomine adminiſtrationis. n. 284.

Libellus quo pater agit abſque qualitate expreſſa legitimi adminiſtratoris, ſuſtinetur ſi ex litis diſcurſu appareat quo iure ſit actum. n. 285.

Maximè vbi proceditur attentata veritate & ſublatis formulis. n. 286.

Adminiſtrator licèt non exprimat actum facere nomine adminiſtratorio, tamen ſi exprimat cauſam tangentem adminiſtrationem, videtur nomine alieno facere. n. 287.

A cauſa expreſſione præſumitur actus geri eius contemplatione cui cauſa pertinet. n. 288.

Contemplatione alterius videtur fieri actus, cùm dicitur, ego vendo rem Titij, vel nuntio, ne ædifices in domo Titij. n. 289.

Tutor contrahens ſuper re ſpectante ad pupillum, præſumitur nomine pupilli. n. 290.

Sententia quæ ſimpliciter loquitur de nomine proprio patris, ſi tamen ex actis appareat egiſſe vti legitimus adminiſtrator, non iure proprio intelligenda eſt, ſed adminiſtratorio nomine. n. 291.

Sententiæ dubietas declaratur ex actis & proceſſu. n. 292.

Sententiæ dubietas recipit declarationem à libello. n. 293.

Sententiæ intelligitur lata ex qualitate in libello deducta, etiam ſi in ſententia non exprimatur. n. 294.

Procurator qui à ſententia geſſit cauſam procuratorio nomine, ſi faciat aliquem actum ſimpliciter, intelligitur & in illo qualitas repetita. num. 295.

Contractus plura continens capitula, ſi in aliquo fiat mentio officij, & in aliis ſimpliciter loquatur, intelligitur qualitas repetita quæ informat omnem obligationem. n. 296.

Contractus vna pars ab alia poteſt declarari. num. 297.

Qualitas adminiſtrationis ſi à principio non exprimatur, colligitur ex diſcurſu cauſæ. n. 298.

Coniecturis poteſt conſtare quem agere vel contrahere nomine adminiſtrationis. n. 299.

Libellus generalis licèt non admittatur, poteſt tamen ex diſcurſu conſtare qua actione ſit expertum. n. 300.

Sententia cui nocet, nocent etiam omnia acta iudicij n. 301.

Sententia lata contra prædeceſſorem quando præiudicat ſucceſſoribus, nocent etiam acta, & inſtantia cœpta in eodem ſtatu tranſit. n. 302.

Nec eſt neceſſe vt lis ſit conteſtata cum prædeceſſore, ſed ſufficit ſola citatio, & etiam libelli oblatio, vt ſucceſſor ſubire teneatur eandem inſtantiam. n. 303.

Vxor an poſſit exigere dotem promiſſam viro eo mortuo ex eiſdem actis inchoatis cum viro, & etiam intentare viam executiuam. n. 304.

Sententia lata contra virum in rebus dotalibus, nocet vxori etiam ſoluto matrimonio. num. 305.

Niſi adſit colluſio vel minùs legitima defenſio. num. 306.

Vxor an poſſit ſoluto matrimonio petere executionem pro redditibus emptis à viro conſtante matrimonio abſque ceſſione hæredum. numero 307.

Cœpta inſtantia cum poſſeſſore beneficij mortuo, tranſit in ſucceſſorem in eodem ſtatu. n. 308.

Inſtantia inchoata ſub nomine dignitatis, tranſit ad ſucceſſorem in dignitate actiuè & paſſiuè. n. 309.

Sententia lata contra illos quos negotium principaliter tangit, & primum locum defenſionis habentes, præiudicat ius habentibus in conſequentiam & acceſſoriè, ſiue ſcientibus, ſiue ignorantibus. n. 310.

Lis agitur cum legitimo contradictore, ſi tractatur cum eo, qui primum locum obtinet defenſionis à quo cæterorum ius deriuatur ſecundariò. n. 311.

Quod procedit in ſententia lata contra poſſeſſorem maioratus, feudi, fideicommiſſi, & nobilitatis, vt lata contra primum vocatum cæteris ſucceſſoribus noceat. n. 312.

Vbi delictum eſt commiſſum ab vno, & pœna inficit alium, in conſequentia ſententia lata ſuper delicto contra principalem nocet alteri. n. 313.

Sententia lata contra principalem alienantem poſt commiſſum delictum inferentem prohibitionem, ipſo iure nocet poſſeſſori bonorũ. n. 314.

Sententia lata contra Prælatum ſeu rectorem beneficij præiudicat ſucceſſori. n. 315.

Sententia lata contra adminiſtratorem Eccleſiaſticum vel temporalem, prodeſt & nocet ſucceſſori in adminiſtratione, quamuis ab illo cauſam non habeat n. 316.

Obtinens executoriales non cogitur nouum ſubire iudicium contra nouum ſucceſſorem. n. 317.

Singulis controuerſiis vnum iudicati finem ſufficere. ibidem.

Prælatus Eccleſiæ tenetur ex contractu prædeceſſorio nomine Eccleſiæ facto. n. 318.

Cuilibet ſucceſſori in vniuerſali regimine & adminiſtratione, nocet ſententia lata contra prædeceſſorem, vt Epiſcopo, œconomo, fiſco, & alijs. n. 319.

Sententia ſemper præiudicat ei, qui verè vel repræſentatiuè eſt eadem perſona. n. 320. & 326.

Sententia lata contra Prælatum intruſum an præiudicet Eccleſiæ. n. 321.

Sententia lata pro vel contra aliquos alicuius artis vel officij, prodeſt & nocet ſucceſſoribus & poſtea venientibus. n. 322.

Sententia contra mercatores aut datarios gabellæ ſeu pedagij nocet ſucceſſoribus etiam non citatis, quia dicitur actio popularis n. 323.

Sententia contra plures ſub nomine collectiuo, puta familia, agnatio, præiudicat omnibus. n. 324.

Sententia ſuper vna ciuitate vel vico, contra alium ſuper apponendis limitibus, exequitur contra vicinos poſtea natos in vico condemnato. n. 325.

Sententia lata contra ciues alicuius loci præiudicat ſequentibus etiam non hæredibus. nu. 326.

Exceptio rei iudicatæ nocet eadem, vbi eſt res vel perſona verè vel interpretatiuè. ibi.

Si is cui primus locus defenſionis competit, patiatur vt alius cui negotium ſecundariò tangit, agat, ſententia lata illi præiudicat etiam non citato. num. 327.

Plura redduntur exempla. n. 328.

Sententia lata contra poſſeſſorem beneficij ex eo quòd conferens iure caruerit, an præiudicet conferenti, vt ſciatur litem agi quid quoad poſſeſſionem, quid quoad proprietatem. n. 329.

Sententia lata contra præſentatum aut electum an præiudicet Patronis, aut electoribus. n. 330.

Sententia contra præſentatum aut electum ex defectu iuris præſentandi aut eligendi an noceat Patrono aut electori. n. 331.

Sententia contra Patronos electores aut collatorem ex defectu iuris eorum an præiudicet præſentato aut electo, &c. n. 332.

Sententia contra creditorem ſuper proprietate rei pignoratæ, nocet Domino debitori ſcienti litem agi & quare. num. 333.

Sententia lata contra fiſcum, nocet habenti ius ab illo deriuatum. ibidem.

Sententia contra eos qui primum locum obtinent in rei defenſione, tunc ſucceſſori nocet, & ei qui ius habet ſecundariò quòd illi fideliter litem tractauere. n. 334.

Quando in dubio præſumitur reſpectu proprij intereſſe. ibidem.

Sententia contra eum qui primum defenſionis locum habet obtenta, illo colludente, negligente, aut contumace, non præiudicat ſucceſſoribus. n. 335.

Colluſio hæc probabitur eo ipſo quòd primus maioratus poſſeſſor, puta victus non curauit deducere iura ſua. n. 336.

Colluſio hæc etiam probatur eo ipſo quòd victus omiſit appellare, vel deſeruit appellationem. num. 337.

Sententia lata per actum dependens à voluntate adminiſtratoris, vt puta per renuntiationem eius, non præiudicat ſucceſſoribus. num. 338.

Sententia lata ex conſenſu litigantium & eorum conuentione non præiudicat ſucceſſoribus. num. 339.

Sententia lata cum procuratore mortuo iam Domino maioratus poſſeſſore, an præiudicet ſucceſſoribus. n. 340. remiſſiuè.

Sententia lata contra poſſeſſorem maioratus à iudice qui reuera iudex non erat, an præiudicet ſucceſſoribus. n. 341. remiſſiuè.

Et quid quando fuit lata à iudice recuſato poſſeſſore maioratus à recuſatione deſiſtente. ibidem remiſſiuè.

Sententia lata per iuramentum delatum poſſeſſori maioratus non præiudicat ſucceſſoribus. numer. 342.

Etiam ſi iuramentum ſit litis deciſiuum. n. 343.

Probatio quæ per iuramentum fit, non dicitur legitima. n. 344.

Sententia lata per confeſſionem legitimi adminiſtratoris, non præiudicat Eccleſiæ prebendæ, aut ſucceſſoribus. n. 345.

Poſſeſſor maioratus qui fatetur ſe iniuſtè à vaſſallis iura quædam percepiſſe, & iubet ſuos ſucceſſores ampliùs non percipere, an obligent ſucceſſores non hæredes. n. 346. remiſſiuè.

Sententia ſi ex ſola confeſſione poſſeſſoris maioratus lata eſt, non nocet ſucceſſoribus, ſecus ſi aliæ concurrant veriſimiles probationes. n. 347.

Sententia lata ex confeſſione litigantis ſuper nobilitate, non præiudicat filiis & ſucceſſoribus. num. 348.

Executor non excedit dirigens executoriales in eos, quibus tacitè & ex propria vi & natura ſententiæ nocent. n. 349.

Sententia lata in indiuiduis, alijs etiam non vocatis nocet. n. 350.

Sententia lata pro condominis, conſeudatariis, cohæredibus, aut confideicommiſſariis, prodeſt & nocet condominis, &c. n. 351.

Sententia lata ſuper ſeruitute conſtituta, prodeſt & nocet conſortibus, ſecus ſuper conſtituenda. num. 352.

Pluribus habentibus ius in ſolidum ſi ex his vnus agat, ſententia contra eum lata conſumit ius cæterorum. 353.

Exemplum redditur in popularibus actionibus. num. 354.

Oppoſito defectu ad infringendam electionem, lata ſententia pro electo, alterius præcluditur via vlteriùs opponendi. n. 355.

Et idem eſt in publicis iudicijs. n. 356.

Sententia aduerſus vnum ex duobus reis credendi, nocet alteri, qui ex eadem cauſa ius habet. num. 357.

Vno ex correis agendo per litis conteſtationem, ſibi præoccupat ius actionis. n. 358.

Vno ex duobus collegatariis aut fideicommiſſariis re coniunctis agente in iudicio, iure præoccupationis alium excludit, ita vt ſententia lata ei non agenti præiudicet. n. 359.

Tertius vt executionem impediat, debet docere de ſua poſſeſſione vera, & fraudulenta, nec doloſa, quia iſta nō impedit executionem. n. 360.

Poſſeſſio doloſa & in fraudem tertij non transfertur, etiam ſi Dominus à re exeat. n. 361.

Tertio ſi aliàs non præiudicet ſententia, ſi tamen ad iudicium citetur, etiam non comparenti, ſententia nocet. n. 362.

Oppoſitiones per tertium executioni ſententiæ, ſeu in inſtrumenti guarentigiati pariſicantur à iure. n. 363.

Tertius ſi ſuccumbat, poterit ſuam exceptionem deducere in via ordinaria, & quando ſecus. n. 364. & ſeqq.

1 FRequenter contingit, vt executores, inter exequendum executoriales ſibi commiſſas, tertios, qui nec expreſsè, nec tacitè, principaliter, nec incidenter, viſibiliter, aut virtualiter, in executorialibus, & ſententiis comprehenduntur, nec etiam nominantur; afficere conentur; notiſſimos iuris, & commiſſionis ſuæ terminos excedentes. quare ita oppreſſi curant, coram illis comparere de ſuo iure, intereſſe, præſeruatíſque legitimis exceptionibus opponentes, repoſitionem petere, oblata priùs probatione incontinenti. quos, quámque executores reiiciunt, & ad vlteriorem actualem executionem procedunt proterui, à quibus propterea appellationi interiectæ, & inter-
2 poſitæ, imò vim vi addentes, abnegant inſuper delationem, pro qua, & repoſitione obtinenda, oppreſſi ad charitatiuum hoc violentiæ auxilium (neceſſitate impellente) confugiunt, vbi per ſupremos Senatores, actis, & proceſſu viſis, informatos de manifeſta vi, adeſſe, reponendam iuſtiſſiméque declarant. Enimuerò ab hoc tertio, cui executoriales non obſunt, interpoſita appellatio, & iuſta, & legitima eſt, vtrumque effectum operans, tanquam ab exceſſu interiecta, cùm clarè hoc caſu excedat executor, text. eſt *in c. P. & G. de off. delega.* ibi, cùm huiuſmodi delegata iuriſdictio ad alias perſonas nequeat prorogari, *&c.*) text. *in c. cum olim Ab. eodem tit.* ibi, nequaquam ad dictos iudices cognitio pertinebat, cùm in reſcripto nulla de illis mentio haberetur, nec ad ipſos potuerit iuriſdictio prorogari, cùm procurator ad illa ſolummodo intelligatur conſtitutus, quæ in commiſſionis literis inueniuntur expreſſa.) & de iure Regio facit text. *in l. 20. tit. 4. p. 3.* ibi, *mas decimos, que portal carta como eſta no puede iuzgar a quel a quien fueſſe inuiada mas homes, ni mas coſſas de quanto dixere,* &c. *& l. 47. tit. 18. eadem p. 3.* facit text. *in l. quicunque C. de executorib. & exacto. lib. 12. ibi,* hoc tantum poteſtatis arripiat, quod mandatum curæ ſuæ ſpecialiter approbetur, *&c.*) facit illud Chriſti Domini, Ioan. 19. c. Non haberes poteſtatem aduerſum me vllam, niſi tibi datum eſſet deſuper, *&c.*

Quia ſententia cum ſtricti iuris ſit (vt 3
inferiùs diximus) non extenditur de perſona ad perſonam; ſcilicet, de expreſſis in ea, ad non expreſſas, eleganter Menoch. *conſ.* 110. *à num.* 20. Roman. *conſ.* 403. *à num.* 4. Alexan. *conſ.* 208. *lib.* 6. *num.* 4. Roland. à Valle *conſ.* 34. *num.* 76. *lib.* 4. Cardinal. Tuſc. *practicar. conclu. tom. 3. litera S. concl.* 126. *num.* 93. quòd hic ſit exceſſus, quem diximus, de perſona, ad perſonam, poſt vtrobique Doctores tenent, Vantius *de nulli. ſentent. ex defectu iuris ord.* &c. *ſub num.* 93. latiùs proſequitur poſt alios per eum citatos Auiles *in c. 1. præto. gl. mandado,* &c. *à num.* 30. *& ſeqq.* Caſtellus à Bobadil. *in politi. lib. 2. cap. 21. num.* 64. probantes inſuper nullum eſſe, quidquid ita executor fecerit, de quo nos latiùs hoc lib. 3. c. 3. à n. 101. & per totum, & capitib. ſequẽtibus, & quod eo caſu appellatio legitima ſit ſuſpenſiua, non eget probatione, cùm valida ſit conſequentia, adeſt in executore, ſeu alio etiam delegato exceſſus, ergo libet appellate, ex his quæ exactiſſimè à nobis dicta ſunt, & congeſta in d. cap. 3. à num. 15. & capitibus etiam omnibus ſequentibus, quæ regula, & ex ea deductum argumentum, adeò conſtans eſt, & perpetuum; vt

nullam vnquam ei quod meminerim (ſi
mens mea me non fallit) ſallentiam, ac li-
mitationem potui reponere.

6 Et in ſpecie quòd ab hoc executorialium
executoris exceſſu(de perſona ad perſonam)
appellationi emiſſæ vt legitimæ,& tanquam
ſuſpenſiuę,ſit omnino deferendum,probant
expreſsè Alexan.*conſ.92.n.6. verſ. nec indicta*
pronuntiata lib.2. per quem referens etiam
ſequitur, idem affirmans Cardinal. Tuſc.
*practicar.conclu.tom.1.litera A. concl.*4010.*n.*5.
videndus *à n.2.* docentes, quòd licèt ab exe-
cutore non appelletur, quando rationabilis
iuſtáque cauſa ſpecialiter exprimitur, ad-
7 mittenda erit vtique appellatio, cauſam le-
gitimam dicentes inter alias, quando exe-
cutor excedit de perſona, ad perſonam.
idem etiam probat Rebuf. *in tract. de ſenten.*
executione.art.7.gl.12.n.2.verſ.poteſt tamen. &
*gl 14.num.9.fol.*373.*& fol.*380. dicens,quòd
ſi quis compareat coram executore ſe con-
tra executionem opponens, quia eum ſen-
tentia, & executoriales non tangunt, alle-
gans legitimam aliquam exceptionem, ſi
8 executor illam oppoſitionem non admittat,
tunc pars comparens poterit legitimè ap-
pellare, quia limites commiſſionis in hoc
excedit executor,Rebuffum referens ſequi-
tur Sigiſmund. Scacia *in tract.de appella.q.*17.
*limi.*10. *ſub num.*34.*ad medium*, quibus rectè
conuenit quod animaduertunt Angel. *in l.*
ſi cum exceptione §.hac autem actio.ff.de eo quod
metus cauſa.

Et probant etiam hanc cõcluſionem Cæ-
ſar Contar.*in repeti.l. vni. C. ſi de momen. poſſ.*
q.24.tertius appellat.ſub num.1.& ſub n.5.verſ.
quibus tamen. & n.6. vbi latè diſputat, reſol-
uit etiam Achil. Perſonal. *in tract. de adipiſ.*
*poſſ.ſub num.*340. *verſ. bene autem & verſ. vel*
*& quoque.tom.3.p.2.fol.*269. dicentes, quòd
9 in tantum tertius impedit executionem ſen-
tentiæ, qua comprehenſus non eſt, quòd ſi
executor, non obſtante ſua oppoſitione le-
gitimè interpoſita, pronuntiet, executio-
nem nihilominus faciendam eſſe; poſſe ter-
tium legitimè appellare ab hac reiectione,
& non admiſſione, ſeu executione, quòd
bene procedat appellatio, quia hîc adeſt ex-
ceſſus, probat Scacia *de appella. q.17. limi.6.*
*memb.4.num.*55.

10 Pro quibus facit ineuitabile fundamen-
tum, nam tertius non poteſt comparere,
nec impedire executionem, niſi opponens
legitimam exceptionem ſimul, ſcilicet; ex
aliqua ratione ſibi non præiudicare ſenten-
tiam, vt in diſcurſu huius capitis apparebit;
11 ſed quando executor non admittit legiti-
mam exceptionem, ab eodem etiam nomi-
natim condemnatu oppoſitam, euidenter
excedit, & licet à non admiſſione appellare
(vt c. præced. dixi) ergo multo fortiùs in
oppoſitionis reiectione tertij, quia concur-
runt duæ cauſæ, reiecta exceptio legitima,
& executio facta contra non comprehen- 12
ſum in executorialibus. Immol. *in l. ab exe-*
cutione. C. quorum appell. non recip. Lancelot.
*de attenta.2. p.cap.12. limi.*53. *num.*21. Capi-
cius *deciſ.1. in cauſa Domini Comitis num.*17.
verſ. ſed quoad caſum noſtrum, docentes; ap-
pellationi eſſe deferendum,quando ſenten-
tia lata contra vnum vult exequi, executo-
rialéſque decernuntur contra alium, quia
tunc adeſt exceſſus, & iuſtum grauamen.

Hinc etiã eſt quòd delegatus cognoſcen- 13
do de expreſſo in commiſſione ſua, velit ci-
tare non expreſſum, licita erit appellatio ab
hoc citato non citando,tenet Scacia *in tract.*
*de appella. quæſt.*17. *limi.*47. *num.*24. *fol.*476.
Gregor. Tholoſ. *in tract. de appella lib.*1. *c.*11.
*ſub num.2. verſ.quis vocetur,fol.*86. facit quod
Guido Papæ *in eodem tract. de appella. q.*49.
*ſub num.*39.*tom.*5.*fol.*59. faciunt pro eis iura
ſuperiùs allegata.

Et inſuper quòd tertij comparentis ap- 14
pellatio impediat, & ſuſpendat executio-
nem ſententiæ latæ contra condemnatum;
tenet Anto.de Butr. *in c. veniens* 38.*num.*10.
verſ oppono quòd non impediat. & Franciſ. de
Areti. *colu.3.num.15.de teſti.* Ab. *in c. cum ſu-*
per 17.num.5. in fi. de ſententia & re iudi. Re-
buſ. *in tract.de liter.obliga.art.1.gl.16. num.*11.
*tom.1.fol.*78. Couar. *in pract. quæſt. c.16. in fi.*
*prin.& ſub num.*1. Menoch.*de adipiſ. poſſ. rem.*
4 *quæſt.*100.*num* 847. Cæſar Contar. *in repet.*
*l. vnica C. ſi de momen. poſſ. limi.*23. *num.*17.
Lancelo. Robertus *de attenta.2.p.cap.12. am-*
plia.14.num.2. qui *num.4.&* 5.dicit,vt appel-
latio tertij impediat executionem,quia ope-
ratur effectum ſuſpẽſiuum. & probari vide-
tur *in c ſuper eo.de off.& poteſt.iudicis delegati.*

Quod quidem procedit, etiam ſi contra 15
condemnatum latæ eſſent tres ſententiæ
conformes, quia tertius legitimè compa-
rens allegando, ſibi non præiudicare; impe-
dit earum executionem ratione ſui iuris, &
intereſſe præſeruari. tenet Rota *deciſ.* 13.
aliàs 441. *nota vtrum lat. de ſententia & re*
iudi.in antiq. Feli. *in d.c. veniens.el 2. num.*17.
not.3.de teſtibus & in c.cum ſuper.17 colu penult.
*num.*18. *verſ. item nota. de ſentent. & re iudi.*
Vantius *in tract. de null. tit. quis poſſ. dic. de*
null. num. 19. *verſ. quinimo fol.*376. Gabriel
conſ. 28. *quando num.*42. *lib.*2. de communi
opinione teſtatur Couar. *in practi. quæſtio.*
cap.15.num.9. verſ. hinc apertiſſimè. Rota Ro-
ma. *deciſ.* 320.*fuit. ſub num.1. p.1. diuerſ.* quia
contra tertium non citatum exequi ſenten-
tia non poteſt. Dueñas *regula* 277. *limi.*4.

Aſini.

Aſini. in praxi §.3 1. limi.5. Craueta conſ.592.
num.128. Carrar. deciſ.55. num.8. Coſta de re-
integ. diſtinct.95. num.15. Rota Genuenſ. de-
ciſ.111. num.2. Tiraquell. tract. res inter alios
acta. Maſull. ad Capic. deciſ.20. num.5. Rota
conſ.37. num.4. Rolan conſ.5. per to. volu.2. Co-
uar. pract. cap.16. num.4. Mareſcot. lib.2. re-
ſolu.121. num.2. & 5. Canal. deciſ.5. num.7.15.
p.1. Menoch. de adipiſ. remed.5. num.142. Viui.
deciſ.327. num.2. & 3. Gaill. lib.1. obſer.118.
num.1. Trentacinq. vari. reſol. lib.3. de empt.
& vend. reſolu.10 ſub n.22. Monald. conſ.49.
Honded. conſ.20. volu.1. Marius Giurba latè
deciſ.93. num.3. vbi quo reſpectu tertij non
citati ſententia eſt nulla. & ideo debeat au-
diri ante executionem, ſiue actum fuerit
actione reali, ſiue perſonali. poſt Bar. Ceual-
los commu. cont. commu. quæſt.820. num.24 Ru-
ginell. in tract. de appella. §.2. cap.1. num.49.
16 loquendo in tertio, non citato, qui noluit
comparere ſe opponeos in proceſſu, vt poſt-
modum in executionem comparens, quia
res iudicata ſibi non præiudicat, vt impediat
executionem, vide infrà num.362. & do-
cent Roma. conſ.69. viſo quæſtionis themate,
in fi. Alexan. conſ.15. viſo & conſiderato tom.5.
lib.6. Boerius deciſ.79. breuiter num.1. dicens,
ſi comparens docet de iure & intereſſe ſuo,
ſuáque legitima exceptione incontinenti,
ſequitur Scacia de appella. quæſt.17. limi.6.
memb.4. num.51. fol.352.
17 Iſti autem tertij oppoſitores executoria-
lium executionibus multis de cauſis, ac ra-
tionibus comparent, docentes ſibi non præ-
iudicare ſententias; aut quia à principio in
cauſa (cùm principaliter & deperſe nego-
tium tangit) non fuerunt citati. Siquidem ad
18 eum actum, ex quo quis lædi poteſt, ſi non
vocetur, nullum illi præiudicium affert res
iudicata. text. eſt in l. de vnoquoque. ff. de re
iudi. l. nam ita Diuus. ff. de adoptionibus. lib.2.
& l. fi. C. ſi per vim, vel alio modo. c. latet qua-
tuor, de maiori. & obedien. c. cùm ex literis. de
in integ. reſti. Clemen. paſtoralis. de re iud. Hinc
19 eſt, vt res inter alios acta aliis non præiudi-
cet, nec res iudicata obſtat. text. in l. fi. ff. de
re iudi. l.1. ff. de excep. rei iud. l.2. §. iiſdem ff. de
accuſ. l. Modeſtinus. ff. de exceptionibus. l.2. C. de
fide inſtrum. rationem reddit Bal. in d. l.2. per
text. ibi num.3. C. de fide inſtrum. & in l. inge-
20 nuum. ff. de ſtatu homi. quoniam ſi is non fuit
vocatus, non erat iudicio ſubiectus, nec
tanquam pars, nec tanquam adhærens, vel
21 inſtruens cauſam, & ideo non videtur rati-
ficare cauſam, quoniam vigor pronuntiatio-
nis naſcitur ex iudicio, in quo erat incluſus,
ſequitur Rebuf. in tract. res inter alios acta
22 n.4. vbi ex Alex. & Ab. aliam reddit, vt geſta
ad ſuos authores reſtringantur.

Hinc eſt, vt vbi duo, aut plures ex eadem 23
cauſa pro portionib. ius habent, ſententia ad-
uerſus vnum lata cæteris non præiudicat, ve-
luti in duobus cohæredibus, & in duobus
collegatariis, l. ſæpe ff. de re iud. text. in l.1.
& in l. ſi cum vno. ff. de exceptione rei iudi. l.2.
C. de fide inſtru. l. cum duobus C. de inofficioſo
teſtam. notarunt Bal. in l.2. C. quibus res iudic.
non nocet. Ab. in c. quamuis colu.6. de re iud.
Alexan. in d. l. ſæpe num.15. & clariùs n.26.
& 58. Sigiſmun. Gofred. conſ.10. n.4. Octa-
uia. in deciſ. Pedemon. deciſ.157. num.16 & 17.
Tiraq. de nobilitate c.37. n.7. & idem multò
fortiùs, ſi duo haberent ius non ex eadem 24
cauſa, iuxta text. in l. ſi de certa. C. ſi propter
publ. penſi. gl. in l. cum miles §.1. ff. ex quibus
cauſis maiores. Antoni. Peregr. in tract. de fidei-
commiſ. art.53. num.4. rectam reddens ratio-
nē, quia vt obſtet exceptio rei iudicatæ, tria
neceſſariò requiruntur, identitas perſona- 25
rum, identitas cauſæ, & identitas rei, l. cùm
quæſitum, §. ſi cum legibus ſequentibus. ff. de exce-
ptione rei iudi. & ſententia contra vnum ex 26
ſociis ſpecialiter lata, non comprehendit
alterum ex eiſdem ſociis. Corneus conſ.7.
num.8. fol.66. volu.1.

Hinc eſt, quòd quando duo prætendunt 27
ius æquè principale, ſententia pro vno, vel
aduerſus illum lata, non prodeſt, nec no-
cet alteri. Iſſ. in § præiudiciales. inſtitu. de actio.
num.27. latè Otalora tract. de nobili. 2. p.5. p.
prin. cap.8 num.1. cum ſeqq. fol.207. Couarr. in
pract. quæſt. cap.13. num.5. & facit l.19. tit.22.
p.3. Tiraquel. in tract. res inter alios acta. limi.
18. Ioan. Faber in d. §. præiudiciales num.41.
Petrus Surd. deciſ.289. num.12. Mieres tract.
de maiora. 2. p quæſt.4. illatione 2. num.31. in no-
uiori impreſſione, qui ex hoc num.32. infert 28
ad communem, dicens, quòd quando duo
fratres litigant ſuper nobilitate, & vnus pro-
nuntiatur plebeius, hæc ſententia alteri fra-
tri non nocet, nec econtra, pro quo citat l.
ad probationem C. de probationi. & de hoc vide
etiam latè, & optimè proſequentem Tiraq. in
tract. de nobi. cap 37. num.7. qui poſt multos
allegat ad id l. cum duobus C. de inofficioſo te-
ſtamen. iuncta l. Papinia. §. ſi ex cauſa ff. eodem,
ad hoc, quòd vbi ſententia facit ius quoad 29
alios, non nocet tamen habenti ius æquè
principale, & an proſit ſententia cæteris
fratribus ex eodem patre, vide eundem ibi
num.14. poſt alios. & quòd quando fratres
duo litigant ſuper nobilitate, & vnus pro-
nuntiatur plebeius, quòd hæc ſententia al- 30
teri fratri non nocet, cùm prætendat ius
æquè principale, nec econuerſo, poſt alios
probat Mieres de maiora. 2. p. quæſt.4. illatio-
ne 2. num.10. & dicit communem praxim
fundandam in l. ad probationem. C. de proba.
quam

qnam dicit egregiam, & ad propoſitum à
rſemine ponderatam. quemadmodum ſen-
31 tentia lata contra plures, quæ valet contra
præſentes, & legitimè citatos, contra abſen-
tes autem, nec legitimè vocatos, nulla eſt,
prout ita obtinuiſſe in Rota dicit Mandoſ.
ad Lapum allegatione 80. *in verb. lib.* 6 in cauſa
Romana bonorum de Zambeſſariis coram
Ordinario. Gratian. *in diſceptatio. foren. c.* 162.
num. 12. *tom.* 1.

32 Hinc etiam eſt, vt tertio poſſeſſori rei non
citato, ad cuius reſtitutionem alius con-
demnatus eſt, rei iudicata non nocet, ſed
poteſt opponens de ſua exceptione, & poſ-
ſeſſionis iure docere, & executorialium exe-
cutionem impedire, ipſa ſiquidem aduerſus
illum, locum habere nullo modo poteſt.
Rebuf. *in comment. ad leges Gallic. tit.* 2. *de liter.
obliga. art.* 2. *gl.* 1. *num.* 63. *&* 64. Neguzan. de
pigno. 1. *memb. p.* 8. *n.* 10. *&* 11. Petrus Dueñas
in reg 279. *num.* 2. *&* 3. *cum ſequentibus.* Ma-
rant. *de ordine iudicio.* 6. *p actu* 3. *princ. num.* 32.
& 33. Roderi. Xuarez *in repet. l. poſtrem. in
declaratione l. reg. limi.* 1. *num.* 1. 2. *&* 4. *cum alijs
ſequentibus.* Azebed *in l. fi. tit.* 21. *lib.* 4. *recopila.*
Gondizal. de Paz *in praxi* 4. *p.* 1. *tom. cap.* 1.
num. 49. Parla. *lib.* 2. *rerum quoti. c. fi.* 4. *p.* §. 5.
num. 1. *&* 2. Felicianus *de cenſibus lib.* 3. *cap.* 4.
33 *num.* 6. qui declarant, ſiue ius executiuum
proueniat ab actione reali, & hypothecaria;
ſiue ab actione perſonali, per text. *in l. debi-
tori. C. ſi aduerſus creditorem per ſcript. oppona.*
vbi B. *& ex l.* 1. § *ſi hæres percepto fundo. ff. ad
ſe. con. Treb l.* 1. *&* 2. *C. quibus res iudic. non noce.
l. nam poſtea.* §. *fi. ff. de iur. iur. cum aliis* ab eiſ-
dem citatis. Giurba *deciſ.* 93. *num.* 3. *ad fi. &
per l. à Diuo Pio* §. *ſuper rebus. & gl. ibi verb.
controuerſia ff. de re iud.* tenet Aloy. Ricci.
in collect. deciſ. 12 57. 4. *p.* dicens, quòd execu-
34 tio etſi trium conformium impeditur, ſi
tertius de cuius intereſſe agitur, ratione ſuæ
poſſeſſionis, non fuerit citatus ſuper re, per
ſententiam alteri adiudicatam, tenet Rota
deciſ. 13. *de re iud. in antiq.* & fuiſſe tentum in
vna Burg. de Elin. 26. Nouemb. 1588. co-
35 ram Orano, teſtatur Ricci. *ibi*, vbi etiam,
quòd tertius ſolius poſſeſſionis ratione, po-
terit impedire executionem ſententiæ latæ
36 ſuper re, alteri adiudicatæ, ſecus autem,
quando ipſe tertius rem non poſſidet, quia
tunc nec eſt legitimus contradictor, nec
executionem impedit. Biſignet. *deciſ.* 4. *de
iudi.* & fuiſſe dictum in vna Bono. poſſeſ-
ſionis 10. Nouembr. 1596. corã Corduba te-
ſtatur Ricc. *vbi proximè d. collect.* 12 57. *à prin.*
vbi per totam tractat de limitationibus, &
magis nos in ſpecie dicemus inferiùs. Et huic
tertio poſſeſſori ſufficit ſuam poſſeſſionem
probare ad impediendam executionem, non
tamen tenetur titulo iuſtificare, vt poſt alios
latiùs comprobat Giurba *deciſ.* 93. *num.* 3. *&*
4. Socin. *conſ.* 158. *colu.* 6. Gozàd. *conſ.* 103.
colu. 3. Roland. *conſ.* 5. *num.* 15. *lib.* 2. Perſo-
nalis, *de adipiſcenda. num.* 340. Vincent. Ca-
roc. *in tract. de exceptio. exceptione* 69. *num.* 30.
& poſt alios diximus infrà num. 87. & vide
à num. 81.

Quò quidem eleganter pertinet vt edito 37
in iudicio inſtrumento emptionis & vendi-
tionis, donationis, aut promiſſionis, puta;
alicuius fundi, vel ſpeciei certæ, ſi iudex
mandauerit ſtatim tradi poſſeſſionem ipſius,
vel in eam mitti actorem cum clauſula (ſal-
uo iure melioris poſſeſſoris) quod quidem
hoc caſu rectè facere poteſt virtute clauſu-
larum guarentigiarum, ipſo tamen vendi-
tore ſeu promiſſore poſſidente eandem rem,
etiam ipſo non citato, iuxta ea quæ notat
Paris de Puteo *de ſyndi.* §. *iudex cap.* 2. *num.* 36.
Iſſ. *in l. ne quidquam.* §. *vbi decretum. num* 7. *ff.
de off. proconſulis.* Bal. *in l. fi. C. de edicto diui
Adri.* Bart. & cæteri *in l. à diuo Pio.* § *in ven-
ditione. ff. de re iud.* & faciunt quæ nos latiùs
diximus ſuprà c. 5. à num. 27. verſ. & ex hoc
eleganter infert, *&c.* vbi multa in propoſi-
tum congeſſimus, poſt alios & de effectibus
huius clauſulæ iuſtificatiuæ (ſaluo, *&c.*) la-
tiſſimè poſt plures Pelaes. à Mieres de ma-
ioratu. 3. p. q. 16. num. 40. fol. 74. in nouiori
impreſſione. nos obiter 2. p. c. 15. n. 43.

Tamen alio extraneo, ſeu tertio non no- 38
minato, nec obligato in dicto inſtrumento
poſſidente, poſſeſſio ita ſine cauſæ cognitio-
ne data, nulla erit, ſed debet comparens
audiri, & miſſionem, ſeu executionem im-
pedire. Bal. *in l. ob maritorum C. ne vxor pro
marito ad fi & in l. obſeruare.* §. *proficiſci q.* 24.
ff de off. proconſulis. Iſſ. *in l. fi. in prin. num.* 3. *C.
de iure deliberan.* Parlado. *lib.* 1. *rerum quoti.
cap.* 10. *à prin.* faciunt *l. meminerim. C. vnde
vi.* & B. poſt gl. *in l. iuſtè poſſidet. ff. de acquir.
poſſ.* Iſſ. *in l. iubere cauere. num.* 5. *ff. de iuriſd.
omnium iud.* faciunt expreſsè in terminis ea
omnia, quæ infrà hoc capite diximus in 4.
concl. per totam, quæ omnino hîc applica.
Mieres *d. num.* 49. aduertit inſuper Parla.
vbi proximè, vt iudex ſuperior, ad quem per
appellationem aut querelam ierit iſte ter-
tius poſſeſſor ſpoliatus; iniuſtè non agit ſi 39
poſſeſſorem vel ſummatim de ſua poſſeſ-
ſione docentem, etiam aduerſario non ci-
tato, ſtatim in poſſeſſionem reſtituerit, ſe-
cundùm Bal. *in l. tale pactum.* §. *qui prouoca-
uit. quæſt.* 10. *ff. de pactis.* Panormi. *in c. quia
clerici. num.* 4. *de iure patro.* Paris *de ſyndicatu.*
§. *de captura. cap.* 3. & latiùs Hippolytus *conſ.*
37. *num.* 11. *& ſingulari* 195. quia quæ de
facto fiunt, de facto, & ſine cauſæ cogni- 40
tione

tione reſcindere ius eſt. *l. minor ff. de euictionibus.*

41 Hinc etiam fluit, vt tertius non citatus poteſt appellare à ſententia, ſeu decreto de immittendo hæredem in poſſeſſionem bonorum, *ex l. fi.* & eius executionem propterea impedire, vt probant Zuchar. *in eadem l. fi. C. de edicto diui Adri. num.* 446. quem referens ſequitur Menoch. *tract. de adipiſ. poſſ. rem. 4. quæſt.* 100. *num.* 845. *verſ. declaratur* 1. *fol.* 55. & poſt eum Lancelo. *de attenta. 2. p. cap. 12. amplia. 14. ſub num. 3. & 4.* Cæſ. Contar. *in repeti. l. vni. limi.* 23. *num.* 1. *C. ſi de momen. poſſ. fuerit.* Achilles Perſo. *in tract. de adipiſcen. poſſ. num.* 339. *verſ. vel & quoque tom. 3. p. 2. fol.* 269.

42 Alia etiam ratione, & legitima exceptione, poteſt iſte tertius comparere coram executore executorialiũ, & impedire executionem earundem, quam contra ſe vult facere, nempe quia licèt citatus fuiſſet ad cauſam, & negotium principale, & cum eo actum; tamen in ſententia, cuius executoriales exequi mandantur; non fuit nominatus, nec de eo in ſententia mentio fit, qua quidem de cauſa legitimè impedit executionẽ, quæ quidem contra eum locum non habet, nec

43 officit ſententia. nam ſi non ſit nominatus, omiſſus intelligitur, & ſic nondum condemnatus, ac ideo non procedit executio aduerſus non nominatum in ſententia, licèt benè contra alios expreſſim condemnatos, & nominatos in ea, quóſque tenor ſcripturæ demonſtrat, ita docent Bal. *in conſ.* 149. *in 3. volu.* Bald. & Immol. *in l. ſi bina ff. de iniuſto rup. teſt.* & Bal. *in l. ſi pro te. in fi. C. de dotis promiſſione* Alex. *conſ.* 83. *viſo themate ſupraſcripto. num.* 11. *colu. vlt. lib.* 3. Ruin. *conſ.* 209. *num.* 21. *lib.* 1. Bart. *in l.* 1. *§. interdum. n.* 4. *ff. à quibus appellare non licet.* Bal. *in l.* 1. *num.* 6. *verſ. & facit. ad fi. C. communia de legat.* Alexan. *in l.* 1. *§. ſi heres in prin. ad Trebellia.* Gozadi. *conſ.* 28. *num.* 27. *colu.* 4. *in fi. verſ.* 13. *renuntiatio.* Marant. *de ord. iudicio.* 6. *p. actu* 3, *tit. de execut. ſententiæ num.* 32. Menoch. *de adipiſ. poſſ. rem.* 4. *num.* 848. Afin. *in praxi iudi. §.* 31. *cap.* 2. *limi.* 25. *num.* 3. Gratian. *in diſce-*

44 *ptatio. foren. cap.* 150. *à prin. tom.* 1. qui idem intelligunt in non nominato, vt nec paſſiuè, nec actiuè habeat locum executio ſentẽtiæ,

45 & quòd tertius non nominatus in ſententia poſſit licitè ab eius executione appellare, licèt nominatis ſpecialiter in ea appellatio prohibita ſit quacunque cauſa, probant Philip. Franc. *in c. paſtoralis.* 33. *num.* 26. *de appella.* Rebuf. *in tract. de literis obligato. art.* 1. *gl.* 10. *num.* 1. & 11. *fol.* 77. & 78. Cæſar Contar. *in repeti. l. vnic. C. ſide momen. poſſ. fuer. appella. limi* 23. *num.* 4. Rota Romana tenuit, vt teſtatur Caputaquenſ. *deciſ.* 4. *appellatio non admittitur* 1. *p.*

Quibus pertinet, quòd quando in aliqua cauſa prohibetur appellatio, non ſe extendit prohibitio ad tertium non nominatum in ſententia, & commiſſione, ſed habet locum inter perſonas ſpecificatas, docent B. *in l.* 1. *§. interdum num.* 4. *ff. à quibus appella. non licet.* Fran. Areti. *in c. veniens* 38. *num.* 15. Feli. *ibi ſub num.* 5. *de teſti.* idem Feli. *in c. qualiter & quando. ſub num.* 13. *de accuſa.* Philipp. Fran. *in c. paſtoralis num.* 25. *& ſub num.* 26. *de appella.* Marant. *de ord. iudicio.* 6. *p. actu* 2 *princip. limi.* 28. *num.* 339. *fol.* 508. Lancelo. *de attenta.* 2. *p. cap.* 12. *ampliatione* 14. *prin. num.* 6. & 7. & *limi.* 8. *num.* 46. & 47. Brededor. *in tract. de appella. p.* 1. *tit.* 11. *in verbo, Principes. colu.* 27. *ſub litera B.* Couart. *in pract. quæſt. cap.* 15. *num* 4. *in fi. verſ. quartò ſi addamus ſim. & num.* 5. Menoch. *in tract. de adipiſ. poſſ. rem.* 4. *quæſt.* 100. *num.* 847. 46

Quæ quidem omnia & eo fundamento fulciuntur, quia ſententia eſt ſtricti iuris, & tantum diſponit, quantum loquitur. Decius *in l. ius noſtrum num.* 1. *de regul. iuris.* Caſtren. *conſ.* 188. *num.* 6. Gozadinus *conſ.* 50. *num.* 12. Socin. iunior *conſ.* 181. *num.* 67. *lib.* 2. Crauet. *conſ.* 188. *num.* 6. Menoch. *conſ.* 80. *num.* 39. Ioan. de Anan. *conſ.* 18. *viſa ſententia in prin.* Cæpola *conſ.* 57. nec vltrà extenditur, quàm importet verborum ſonus. B. *in l. Iulianus. num.* 5. *de condictione indeb.* Alexan. *conſ.* 108. *num.* 2. *volu.* 5. & ex Decio, vtroque Curtio, Iſſ. Ripa, & aliis probat Surd. *deciſ.* 201. *n.* 13. nec ex ea plus probatur, quàm ex ea neceſſariò infertur. Alexander *conſ.* 84. *in cauſa num.* 13. *lib.* 3. Ancara. *conſ.* 437. *iſta ſententia. in fi.* nec aliud continere dicitur, quàm quod neceſſariò infertur ex ea. Alexan. *conſ.* 123. *diſcuſſis num.* 7. *lib.* 4. Decius *conſ.* 248. *de duobus colu. fi.* Fulgoſ. *conſ.* 140 *præſupponitur. colu. penul. verſ. ad ſecundum.* Decius *in l.* 1. *ff. de off. eius.* Caſtrenſ. *conſ.* 441. *num.* 5. *in fi. lib.* 2. vbi eleganter dicit, quòd cùm condemnatio requirat ſcripturam per ſententiam, non expreſſa in ea non veniunt, quem ſequitur Cardinal. Tuſ. *practicar. conclu. tomo* 7. *litera S. concl.* 126. *num.* 66. & additionat. ad Caſtren. adducit plures concordantes. 47 48 49 50 51

Et hinc eſt, quòd quando contra plures conuentos, & citatos, cùm quibus lis agitata eſt, à ſingulis aliquid petitur pro portione, ſi iudex contra aliquos pronuntiauit, & contra aliquos non, minimè intelliguntur non expreſsè nominati abſoluti, nec etiam condemnati, ſed omiſſi tantùm, & ideo iterum poterit iudex pronuntiare ſuper illorum cauſis, eos abſoluendo, vel condemnando, interim autem ſententia illis non 52

officit,

officit, nec valet contra illos tanquam non condemnatos, nec comprehenſos exequi, ita probant Bar. & alij *in l. 1. C. ſi aduerſus iudicatam rem.* Ab. & Feli. *in c. cum inter. de re iud.* Cardin. Tuſc. *d tom. 7. litera S. concl.* 126. *num.* 86. qui etiam ibidem *num.* 85. pariter ad propoſitum dixit, vt ſententia condem-
53 natoria lata ſuper vna re ex pluribus petitis, non infertur cæterarum abſolutio, nec condemnatio, ſed omiſſio. idem etiam probat Menoch. *conſ.* 110. *num.* 62. B. *in l.* 4 *C. depoſiti.* idem dicunt Immol. Anto. de Butr. & Feli. *in c. exceptionem. de exceptio.* gl. *in d. l.* 1. *C. ſi aduerſus rem iud.* Ioan. Garcia *de expen. & me-*
54 *liora. c.* 6. *ſub num.* 17. quidquid enim in condemnatione non eſt expreſſum, cenſetur omiſſum, vt dixit Decius *conſ.* 442. *num.* 8. *& conſ.* 607. *num.* 7. Ozaſc. *deciſ. Pedemon.* 64. *n.* 2. Eſcobar *in tract. de ratiocinijs cap.* 23. *ſub n.* 19. & de exceptione oppoſita, ſuper qua eſt actum, ſed non condemnatum, nec mentio fit eius in ſententia, vt cenſeatur omiſſa
55 quando cum ea compatitur, eſt text. *in l. quod in diem. §. ſi rationem. ff. de compenſationibus.* circa quæ vide etiam quæ latiùs diximus ſuprà cap. 7. de excep. à num. 81. maximè cùm ſententiam non extendi de perſona ad perſonam, de expreſſis ad non expreſſa, diximus, ex Rolando à Valle, Menochio, Tuſco, & alijs ſuprà ad ptin.

56 Iis ſic generaliter cognitis, vt ad ſpeciales, & practicabiles caſus deueniamus, cùm altiùs requiratur examen, vt clariùs eluceſcant, quæ apud Doctores ſatis confuſa reperiuntur, in quatuor examinandas diſtinctas reſolutiones diuidam.

Et prima illa erit, quando quis condemnatus eſt per ſententiam actione perſonali ad certam pecuniæ quantitatem, præſtandam Petro, & quia non ſoluit, executio eſt facienda captis pignoribus ſcilicet in alia re, debitoris condemnati, & tunc cæpta executione tertius comparet, certans eam impedire, ſiue ratione poſſeſſionis, ſiue ratione proprietatis, ſiue alterius cuiuſlibet legitimi iuris & intereſſe allegati.

57 Secunda ſit reſolutio, quando condemnatur poſſeſſor rei ad illam præſtandam, & reſtituendam Titio, & in huiuſmodi ſententiæ executione comparet tertius eius impediendi cauſa, allegans ad ſe illam pertinere iuſto tit. & ratione, non tamen allegat poſſeſſionem habere, ſed illam habet condemnatus, vt diximus.

58 Tertia ſit reſolutio, quando nec condemnatus, nec tertius poſſident, nec alius quilibet; ſed res eſt vacãs, & tertius cõparet executorialiũ executioni, docens de iure & intereſſe ſuo, & vult illã eius virtute impedire.

Quarta & vltima reſolutio erit in hac 59 materia, quando quis condemnatus eſt per ſententiam ad rei reſtitutionem Franciſco, & tertius comparet in eius executione allegans, ſe poſſidere illam, de ſua poſſeſſione docens.

Quibus quidem quatuor Regulis reſoluendis, rectè cognoſces, quando tertius opponens ſe executorialium executioni, illam poterit impedire, & vt legitimus contradictor queit, non admiſſus per executorem appellationem prorumpere ſuſpenſiuam, ſecundùm quæ dicta ſunt à prin. huius cap. ad quas quidem reſolutiones reducere poteris varias, & diſperſas Doctorum doctrinas, quę nimiam aliter confuſionem patiunt, & etiam doctos ſolent confuſos reddere, & intricate.

De prima inprimis inueſtigandum erit, 60 ſcilicet; quando quis condemnatus eſt actione perſonali ad certam pecuniæ quantitatem, ita vt eius executio ſit facienda in alia te, quàm debitor condemnatus eſt, tunc ſiquidem comparet coram executore contradicere executionem, vel quia rem illam, quæ ad executionem faciendam capta eſt, poſſidet, & tunc docendo de ſua poſſeſſione incontinenti, vt legitimus contradictor executionem impedit omnino, in quo nullibi dubium eſt. *l. à Diuo Pio §. ſuper rebus. ff. de re iud.* vbi Bar. *num.* 3. *in fi.* Rebuf. *in commentarijs ad leges Galli. tom.* 2. *de liter. obliga. art.* 2. *gl.* 1. *num.* 63. *&* 64. Petrus Dueñas *in regul* 277. *à num.* 1. *cum ſeqq.* Roland. à Valle *conſ* 5. *videtur num.* 8. *& ſeqq. lib.* 2. Angel. Areti *in l. à ſententia ſub num.* 7. *verſ. aduertas tamen ff. de appellatio.* Auiles *in cap.* 10. *prato. in gl. verbo execution. num.* 56. optimè & acutè Parlador. *lib.* 2. *rerum quoti. c. fi.* 4. *p. §.* 5. *num.* 1. *&* 2. Azeued. *in l. fi. tit.* 21. *lib.* 4 *recopi. num.* 12. Gondizal. de Paz *in praxi* 4 *p. tom.* 1. *c.* 1. *n.* 49. Roderi. Xuarez *in repet. l. poſt rem. in declaratione l. Regni limi.* 1. *à num.* 1. *cum ſeqq.* Felician. *de cenſibus, lib.* 3. *c.* 4. *num.* 6. Amador Rodrig. *de executione l.* 4. *ſub num.* 43. tum quia iſte 61 tertius poſſeſſor nondum litigauit, nec victus eſt de ſua poſſeſſione, vt ab eo poſſit auocari, vt etiam aduertit Eſcacia *de appella. quæſt.* 17. *limi.* 6. *memb.* 6. *num.* 53. vbi *num.* 54. dicit procedere etiamſi tertius de nuda poſ- 62 ſeſſione opponat, & probat, etiam ſi non alleget, iuſtam eſſe, cùm præſumatur, & quia res inter alios acta, aliis non obſtet, nec noceat. aut iſte tertius hoc caſu comparens ad executionem condemnati actione perſonali ad quantitatem, ſententiáque tradenda eſt executioni in re, quam condemnatus ſuam eſſe aſſerit, & vt talem nominauit, vt in ea ſubhaſtanda ſatisfiat ſuo creditori

pro

pro quantitate debita; tertius autem com-
63 parens (cùm in hac ſpecie facillimè execu-
tio impediatur) opponit de dominin ſun
duntaxat, & illud probare, ſe offert inconti-
nenti, & ſtatim, ſcilicet eandem rem, in qua
ſit executio, ſuam eſſe, ſirque Dominus
eius, legitimus eſt admittendus contradi-
ctor, text *in l. à diuo Pio. §. ſi ſuper rebus.* vbi gl.
verbo, fiat. B & omnes. Innoc. & alij *in cap, ve-
niens de teſtib.* Ripa *l. 5. tit. 27. p. 3.* docet ele-
ganter Couarr. *in pract. quaſt. cap.* 16. *num.* 4.
verſic quartus caſus ſapiſſimè, &c. *& in verſ.
decimo ex iis*, &c. qui per totum numerum 4.
agit, altiúſque explicat hoc caſu, cui in-
cumbat onus probandi dnminium nppoſi-
64 tum à tertio ſine poſſeſſione. & quid quan-
do allegat poſſeſſionem tantùm ſine domi-
nio. Quid autem quando opponit tertius
de vtroque, dominio, ſcilicet, & poſſeſſio-
ne, vbi quidem eleganter, ad quem te re-
mittn libenter, & in hac ſpecie ſequutus
Couar. *in d. num.* 4. dicit Scacia *in tractatu
de appella. quaſtione* 17. *limi.* 6. *memb.* 4. *num.*
85. *in fi.* quòd ſi ſententia lata ſuper actio-
ne perſonali ad quantitatem pecuniæ, fiat
executio eius in rebus, quas victor aſſerat,
eſſe ipſius condemnati debitoris, tertiúſ-
que alleget ſtatim docens eſſe dominium
earum rerum, cùm faciliùs hoc caſu impe-
diatur executio, ipſi tertio oppoſitori incum-
bit onus probandi, ſi autem ſit ipſe tertius
etiam in poſſeſſione dictæ rei, victori obti-
nenti ſententiam, & executionem petenti,
incumbat eius probationis onus.

Aut igitur hic tertius huiuſmodi execu-
65 tioni ſententiæ pro quantitate certa contra
debitorem factæ, ſe opponens comparet co-
ram executore, ipſam impediendi cauſa, al-
legans non dominium rei, nec poſſeſſionem;
ſed aliud ius, puta; quia dicit, ſe eſſe potio-
rem, & anteriorem creditorem, & anterius
ius, & hypothecam habere in illa re, ſuppo-
nens, non habere debitorem condemnatum
ſufficientia bona, ad ſatisfaciendos credito-
res, & tunc hoc caſu (cùm, vt diximus, hac
in ſpecie facillimè impediri executionem)
iſte tertius admittendus eſt, & ſuperſeden-
dum in executione, quouſque de iure ſuo
cognoſcatur. Innocent. *in c. veniens* 36. *el* 2.
verſic. ſed contra. de teſti. num. 2. B. *in l. à diuo
Pio, §. ſi ſuper rebus. num.* 3. *verſ. oppono extra.*
ibi, ſi verò ſit miſſio.) *ff. de re iud.* Feli. *in d. c.
veniens. num.* 5. *ſub num.* 9. communem dixit
Alexand. *conſ.* 15. *viſo & conſiderato. colum* 2.
num. 5. *lib.* 6. Alex. idem *in conſ* 17. *Requiſit.
lib.* 1. quem refert & ſequitur Feli. *in cap cum
ſuper* 17. *colu. penult. numer.* 17. *de ſententia &
re iudic.* Scacia *vbi proximè num.* 85. exactius
eſt videre poſt plures ab eo citatos per Gun-

dizal. de Paz *in praxi* 4. *p. tom.* 1. *cap.* 3. *per to-
tum*, vbi de creditore opponente ſe execu-
tioni factæ in bonis debitoris, prætendente
potentius ius, cæteriſque creditoribus præ-
ferendum. Illud animaduertens, quòd ſi
prior creditor, in cuius fauorem pro certa
quantitate lata fuit ſententia, cuius execu- 66
tioni factæ contra bona debitoris condem-
nati impediendæ, alius, aliíve creditores
comparent, allegantes ſua anterioritatis, &
prioritatis iura, eſſéque proprerea præferen-
do. Euitabit igitur prior hic creditor ſuæ
executionis ſuſpenſionem, & impedimen-
tum, ſi offerat, & det cautionem in forma
depoſiti in euentum ſuccumbentiæ, qua da-
ta proceder executio ſua ad vltimum finem;
ita dicit Scacia *vbi proximè ſub num.* 78. idem
tenet Creſcent. *deciſione* 11 *aliàs* 14. *Beatr. de
reſcrip.* quod dignum, & iuſtum eſt.

Ad ſecundam iam reſolutionem deuen- 67
turus, nempe; quando quis poſſeſſor alicu-
ius rei actione reali conuentus, vel etiam
perſonali, puta, quia ipſam rem vendiderat,
donauerat, vel promiſerat, tradere, quia tunc
ſi is eam poſſideat, in eiúſque poſſeſſione ſit;
& condemnatus fuerit per ſententiam, ad
illam reſtituendam, aut tradendam Petro,
qui in contradictorio iudicio vicit, & obti-
nuit, quíque executorialium huiuſmodi vir-
tute executionem in condemnatum petit, ſi
tertius compareat coram executore, & ſe
eſſe dominum illius rei, vel aliud alleget, ius
legitimum habere, ex quo non ipſe poſſidet,
ſed tantùm condemnatus, nullu modo im-
pedier executionem ſententiæ, ſed vlteriùs
proceder, & rectè, executor. præſtita tamen
priùs cautione ab ipſo creditore vincente, in
cuius fauorem executio ſit, pro indemnita-
te poſſeſſoris condemnati, & tertij oppoſi-
toris (de reſtituendo rem ipſam) poſſeſſori
eidem condemnato, ſuper qua nunc execu-
tio ſit, in caſu ſuccumbentiæ, & quòd ipſe
tertius illam euincat, ita docent Innocent.
in cap. veniens 38. *ſub num.* 1. Abb. & Car-
din. Anton. de Butr. *ſub num.* 10. *verſic. op-
pono quod non impediat.* ibi, ſi res eſt ab illn
poſſeſſa, contra quem agitur.) Franc. de
Areti. *numera* 19. *verſic.* 4 *adde.* Felinus *ſub
numero* 7. *verſic. tertia concluſio*, & apertiùs
num 9. *declaratione* 2. *de teſtib.* Bart. *in l. à di-
uo Pio* 15. § *ſi ſuper rebus. num.* 3. *verſic. oppo-
no, de re iudic.* vbi Alexand. & Iſſ. *colum. pe-
nult. & fi.* Bal. *in marg. ad Innocent. in ver-
bo, ſententia debet mandari executioni.* Angel.
Areti. *in l. à ſententia* 5. *ſub numero* 7. *verſic.
aduertas tamen. ff de appella* Lanceln. Robert.
de attenta. 2. *p. cap.* 12. *limi.* 14. *num.* 9. *in fi.
verſicul. limita.* Marqueſa *in tractatu de com-
miſſion.* 2. *p. in commiſſione de appella. cap.* 6,

*num.*32. *cum ſeqq. fol.* 119. Couar. *in practi.*
quæſt. cap. 16. *num.* 2. *in fi. verſic. his tandem.*
Ozaſcus *deciſ.* 8. *obtenta. ſub num* 3. *verſiculo*
contraria, de qua caurione præſtanda vide
etiam Iacob. Cancer. *vari.reſolut.*2.*p.cap* 16.*à*
*num.*70. *& ſeqq. fol.* 140.

Sed hoc, quod dicimus de huiuſmodi
68 præſtanda cautione per actorem vincenrem,
quando victus rem, ad quam tradendam
condemnatus eſt, poſſidet; tunc locum ha-
bet, & procedit, quando hic tertius, qui
ſe executioni opponit, priùs egiſſet, & pen-
debat iudicium, liſque inter ipſum, & reum
condemnatum. ſi autem antea non egiſſet,
& nec dum lis inter ipſos pendebat, ſed
vel poſt ſententiam tranſactam in rem iu-
dicatam, aut cœpit iudicium ſuper ipſa re
contra condemnatum mouere, aut io eiuſ-
dem rei iudicatæ executionem ſupponere,
caurio præſtanda non eſt, ſed abſque illa
victori tradetur poſſeſſio per ipſum execu-
torem, & aget tertius contra victorem rei
venditione, vel alia actione ſibi compe-
tente, ita docent Abb. *in cap. cum ſuper* 17.
ſub num. 15. *verſic. tunc quæro. de ſententia &*
de re iudic. Creſcent. *deciſione* 20. *altàs* 136.
*cautio ſub num.*1. *de ſententia & re ind.* Fran-
ciſ. de Areti. *in d. veniens ſub num.*18.*verſ.*4.
adde. Felin. *num.* 8. *verſ. declara* 1. *de teſtibus.*
de communi teſtatur Areti. *modò citato loco,*
quem referens ſequitur Couat. *practi. quæſt.*
cap. 16. *numer.* 3. *ſub verſic. his tandem.* quod
etiam fatetur Felin. *vbi proximè. numero* 9.
& eandem probant Immol. & Angel. Areti.
in l. à ſententia 5. *ff. de appella.* Alexand. &
Iſſ. *colum. vlt. in d.* §. *ſuper rebus.* ſentit gloſ.
in d. cap. cùm ſuper. verb. interpoſitam in fi. ad
cuius declarationis terminos intellige Boë-
rium *deciſione* 79. *breuiter num.* 2. idem af-
firmant Immol. Anton. de Butr. & Felin.
in cap. cum ſuper. colum. 4. *de re iudic.* pro quo
texr. eſt celebris, quem ſic præfati Docto-
69 res interpretantur, & intelligunt, *in l. is à*
quo. ff. de rei vindi. in hæc verba: Is à quo
fundus petitus erat, ab alio eiuſdem fundi
nomine conuenrus eſt; quærebatur, ſi al-
terutri eorum iuſſu iudicis fundum reſti-
tuiſſet, & poſtea ſecundùm alterum peti-
rorem res iudicaretur, quemadmodum non
duplex damnum rraheret? reſpondi, vt
priori iudex adiudicaret, eum oportere, ita
fundum petitori reſtitui iubere, vt poſſeſ-
ſori caueret, vel ſatiſdaret, ſi alter fundum
euiciſſet, eum præſtare.) Hactenus de tam
celebri determinatione, quod & idem pro-
bat text. *in l. is à quo. ſequent. eodem tit.* de
cuius etiam interpretatione vide Cancer.
variar. reſolution. 2. *p. capite* 16. *à numero* 70.
fol. 140.

Et huius differentiæ ratio illa redditur
à Doctoribus, nam quando tertius anre 70
rem iudicatam iudicium mouerat cum con-
demoaro, ſi traditur, ac transfertur rei poſ-
ſeſſio in alium, ſcilicet vincentem, abſque
illa caurione, oportebit, vt inchoet nouum
iudicium, & fabricet nouam inſtantiam
contra hunc victorem, ac nouum poſſeſ-
ſorem, & quia ſi victus poſſeſſor non fa-
ceret, ſibi præſtari dictam cautionem, poſ-
ſet conueniri nihilominus à ſecundo agen-
te, quaſi dolo deſiiſſet poſſidere, vt ex Bart.
refert, & ſequirur Franciſ. de Aretio. *in d.*
cap. veniens ſub num. 18. *verſiculo quartò ad-*
de. Felin. *num.* 3. *verſic. declara primò, de te-*
ſtibus. Si autem ante rem iudicatam non cœ- 71
piſſet agere, nec mouiſſet iam iudicium,
ceſſat hæc ratio, hic timórque, quoniam
omnino ſi ipſe voluerit agere, & rem pe-
tere, tenetur inſtituere iudicium contra poſ-
ſeſſorem, qui talem nouum victorem in-
uenit, & ſic non tenetur ſibi cautio præ-
ſtari, nec poterit impedire executionem,
quia ſua non intereſt, nec eius tertij præ-
iudicium conſiderabile eſt, quia cum à quo-
libet poſſeſſore tenetur rem petere, & rei
vindicare, eodem modo poterit illam ab
vno conſequi, & obtinere, ſicut ab alio,
& ſit à primo poſſeſſore, ſicut à ſecundo,
vt eleganter conſiderauit B. *in d. l. à diuo*
Pio. §. *ſi ſuper rebus num.* 3. *ff de re iudic.* Abb.
conſilio 3. *Nitar. num.*2. *in fi. lib.*3. Felin. *in d.*
cap. veniens. ſub numer. 9. & Achil. Perſonal.
in tractatu de adipiſcen. poſſeſſ num. 341. *verſic.*
*ſi hæreditas. tom.*3. *p.*2. *fol* 269. vbi dicir quòd
ſi hæreditas poſſideatur ab aliquo, qui poſ-
ſeſſor citatus ab hærede, & condemnatus
fuiſſet, & tertius non poſſeſſor, nec pari-
ter citatus, volens impedire executionem
huiuſmodi, non auditur, quia ſua non in-
tereſt, ex quo eodem modo, quo potuiſſet
poſſeſſionem auocare, à primo poſſeſſore,
poterit, etiam illam ab hærede vincenre 72
auocare, quia ſemper inrelligitur facta exe-
cutio abſque præiudicio iuris tertij huius.
ita Boërius *deciſ.* 79. *breuiter. num.*1. But. *in*
c. veniens. n. 1. *in fi. de teſtibus.*

Et hinc eſt, vr cùm hic tertius, qui non
poſſidet, non poſſit vllo modo impedire 73
executionem rei, quia ſua non intereſt (li-
cèt caurio poſſeſſori condemnata in illo ca-
ſu præſtetur) pariter ſi propter hoc appella-
tionem interponat ab executore, nec eſt au-
diendus, nec deferendum, nec cauſat atten-
tara, ſed ea ſpreta iuſtè poteſt executor, ad
vlteriora procedere, vt poſt alios reſoluit
Robert. *de attenta.* 2. *p. cap.* 12. *ampliatione*
14. *n.* 10. *fol.*354. Sigiſmund. Scacia *in tract.*
de appellatio. quæſt. 17. *limi.*6. *memb.*4. *num.*81.

Qui

74 Qui Scacia *n.83.* affirmat, quòd licèt iſte tertius, etiam ſi ſibi non præſtetur cautio, quia nullum ei facit conſiderabile præiudicium executio, & poſſeſſionis tranſlatio, tamen ſi alleget poſſeſſionem transferri in duriorem aduerſarium, quòd ita etiam iudici videatur, poſſe cogere victorem ad præſtandam prædictam cautionem. tu tamen circa huius rei examen vide, quæ latiùs determinat Couarru. *in pract. quaſtion. cap. 16. ſub numero 3. verſ. quòd ſi tertius hic executionem velit impedi:e aſſerens*, &c. per Baldum & Abbatem, vbi etiam in fine ſequutus Caſſaneum *in conſuetu. Burg. rub. 5. §. 3. columna 7.* ait quòd ſi tertius poſt latam ſententiam, ante tamen executionem agat contra victum poſſeſſorem, & poſtea opponens ſe executioni ſententiæ, cautio præſtabitur à victore.

75 Et huius reſolutionis materia tantum diſtat à priori, quia licèt in vtraque fiat executio in rebus à condemnato poſſeſſis; tamen in prima reſolutione fit executio in alia re, quàm victus condemnatus eſt, ſiquidem conuentus eſt actione perſonali ad certam pecuniæ quantitatem debitam præſtandam, & ad eam condemnatus fuit, & quia in executione non ſoluit, fit executio captis pignoribus, & ſic in alia re; quæ nullo modo fuit deducta in iudicium, quare quilibet prætendens ius ex aliqua cauſa, ſiue poſſideat, ſiue non; eſt legitimus contradictor, quia hoc caſu facillimè impeditur executio (vt ibi diximus.) at verò in noſtra concluſione longè diuerſum contingit, ſiquidem executio fit in illa eadem re, quæ à principio petita fuit à poſſeſſore, ſiue actione reali, ſiue quia ipſe promiſerat illam, vel vendidit, vel donauit actione perſonali; & ſic cùm ius tertij, qui non poſſidet, pariter illæſum remaneat, non ſuſpenditur executio virtute rei indicatæ iuſtè & legitimè obtentæ.

76 Tertia hinc ſubſequitur explananda propoſita reſolutio, quando ſcilicet ipſa res, (in qua aliquis obtinuit executoriales) in nullius ſit poteſtate, nec tertius, qui ſe executioni eius opponit, eam poſſidet, nec etiam alius, imò ipſa rei poſſeſſio vacans eſt. quo namque caſu tertius comparens coram executionis executore, opponendo, & docendo de ſuo iure, ſcilicet quòd cuius interſit, ipſius rei poſſeſſionem victori non tradi, omnino impedit executionem ſententiæ, text. eſt optimus *in c. veniens. de teſtibus.* iſta fuit originalis doctrina Innocentij *in eodem c. veniens 38. ſub n. 1. de teſtib.* valde commendata à cæteris Doctoribus, & ſequuta ab Anton. de Butr. *ibi num. 10. verſ. oppono, qui non impediat.* Angel. Aretin. *in l. à ſententia 5. num. 7. verſ. aduertas tamen ff. de appella.* Couarru. *in practi. quaeſt. cap. 16. ſub num. 3. verſ. ſecundus caſus.* Lancelo. Robert. *in tract. de attenta. 2. p. cap. 12. amplia. 14. num. 14. & 15. & 56.* & eundem Innocentium vti aſſeuerantem celebrem doctrinam, ſequitur B. *in l. à Diuo Pio. §. ſi ſuper rebus. num. 3. verſ. oppono extra, de re ind.* & quòd Innocentium *loco citato* ſequantur omnes, affirmat Feli. *in eodem c. veniens coln. 3. num. 5.* ibi, *tractat hic ſolemniter*, &c. *& ſub num. 9.* ibi, *declara ſecundò.* Cæſar Contar. *in repet. l. vni. limi. 1. num. 93. verſ. proximum C. ſi de momen. poſſ.* Ab. Panormita. *in cap. cum ſuper 17. num. 16. de ſententia & re ind.* & hinc etiam dicit Achil. Perſonal. *in tract. de adipiſ. poſſ. ſub num. 340. verſ. vel & quodque tom. 3. p. 2. fol. 269.* quòd quando bona ſunt vacantia, pro quorum poſſeſſione obtinen- 77
da, quis ſententiam obtinuit, *ex l. fi. C. de edict. Diui Adria.* executioni ſi tertius, qui non fuit citatus, compareat ante miſſionem in poſſeſſionem, & ſic ante executionem ſententiæ, allegans docendo incontinenti de ſuo iure, & intereſſe, debet audiri, ad impediendam hanc executionem, dummodo doceat de iure ſuo incontinenti, ſaltem apparenter, qui ſi non admittatur, nec audiatur, poterit licitè appellare, quod & idem dicit Zuchar. *in repetitio. l. ſi C. de edic. diui Adrian. à numero 378.* quòd licèt regula ſit negatiua, vt is, qui non poſſidet, nec detinet, veniens ante licentiam, aut iuſſum de ingrediendo, & immittendo aliquem in bonorum poſſeſſionem, non ſit legitimus contradictor, & ſic non impediat executionem; tamen fallit quando poſſeſſio eſſet vacans, & à nemine occupata, quia etſi aliquis non debeat citari (ex iis, quæ ipſe ibi *num. 311.*) tamen ſi non poſſidens comparet allegans de iure ſuo, debet ſuſpendi executio, quouſque de iuribus ſuis diſcutiatur, intelligendo ſemper (dicit ille) ſi ſit paratus docere ſtatim de ſuo iure. probant latiùs Ioann. Ludouic. *deciſione Peruſ. 26. num. 14. p. 1.* Iacob. Cancer. *variar. reſolu. 2. p. cap. 16. à num. 71.*

Et huius concluſionis ea eſt ratio eui- 78
dens, & ſufficiens, quia intereſt comparentis, quòd non repleatur vacans poſſeſſio, nec in alium transferatur, cuius tertij cauſa redditur difficilior, ſiquidem faciliùs quis conſequi poteſt poſſeſſionem vacantem, quàm non vacantem, ſed per alium occupatam. ita hanc reddunt rationem Innocentius, Butrigarius, & Felinus *ſuperiùs citatis locis.* Bartolus *in l. à diuo Pio. §. ſi ſuper rebus. columna 2. ff. de re iudicata.* & ibi etiam

Iſſ. *num.* 8. eandem reddunt Achil. Perſona.
de adipiſ poſſ. d. num. 340. Zuchard. *in d. l. ſi.*
num. 378. Pro quo ponderant & interpre-
tantur omnes *d. l. ſi. C. de edicto diui Adri,*
79 dum innuit, quòd miſſio non impeditur, ſi
nullus poſſidet, vt intelligatur, niſi compa-
reat quis allegans titulum, quia donec de
eius iuribus diſcutiatur, ſuſpenditur execu-
tio; eandem etiam legem ad propoſitum
pro hac ratione ponderat Couar. *pract. quæſ.*
d cap. 16. *ſub num.* 3. *verſ. ſecundus caſus.* Ioan.
Ludoui. & Cancer. *vbi proximè citati.*

80 Hanc tamen concluſionem declara, ſi
ipſe tertius ignorabat, cauſam agi, vt de com-
muni teſtatur Ab. Panor. *in c. cum ſuper. nu.* 16.
verſ. aduerte quia, de ſententia & de re iudi. vt
ſecus ſit, quando ſciuit cauſam ipſam pen-
dere, & agitari, quia tunc non admittitur
ad impediendam ſententiæ executionem,
ita tenet Cardi. quem refert & ſequitur Ab.
ibi num. 17. *verſus finem.* Feli. *in c. veniens.*
36. *num.* 10. *poſt tertiam concluſionem, fallen.* 2.
de teſtib. Scacia *de appella. quæſt.* 17. *limi.* 6.
memb. 4. *num.* 76. qui ad hos terminos redu-
cendos eſſe Boëti. *deciſ.* 79. *breuiter num.* 3.
fall. 2. & Lancelo. *de attenta.* 2. *p. c.* 12. *amplia-*
tio. 14. *num.* 13. *verſ. tertiò quando.* Ricci. *collect.*
1257. *p.* 4. *poſt prin.* dum ſcribunt ſimpliciter,
quòd ſi tertius ſciuit cauſam agitari, & non
comparuit, ſed ſolùm appellauit à ſententia,
præſertim contra præſentem lata, non im-
pedit executionem, quos non ſolùm reducas
ad terminos huius declarationis noſtræ,
cùm plures alij ſint in iure caſus, in quibus
ſcientia tertij cauſam agitari, ſibi præiudicat,
& ſententia, vt forſan uos infrà obiter mon-
ſtrabimus.

81 Ad quartam iam, & vltimam reſolutio-
nem accedamus, nempe; quando lata fuit
ſententia contra aliquem, ad reſtituendam
rem aliquam in ſpecie, & in eius executio-
ne coram executore tertius comparens
vult eam impedire, allegans ſe in illius rei
poſſeſſione eſſe, & illam habere, docénſque
ſtatim, & incontinenti de illa, & huiuſmodi
poſſeſſionis intereſſe; hoc quidem caſu hic
tertius dicitur legitimus contradictor, im-
pedítque omnimodo ſententiæ executio-
nem, nec tradenda eſt proculdubio rei poſ-
ſeſſio vincenti, quouſque iſte tertius con-
uincatur in contradictorio iudicio, eo re-
medio, & actione, quæ aduerſus illum in-
tentari poteſt, ad auocandam ab eo poſſeſ-
ſionem rei illius. quæ concluſio probatur
in c. cum ſuper. de ſententia & re iudi. l. à diuo
Pio. §. *ſi ſuper rebus. ff. de re iud.* Angel. Areti.
in l. à ſententia n. 7. *verſ. aduertas autem. ff. de*
appellatio. Couar. *in practi. quæſt. cap.* 16. *ſub*
num. 3. *verſ. tertia ſolet tradi.* alios citat Vallaſ.
conſul. 55. *n.* 1. *p.* 1. quæ concluſio non ſolùm
procedit, quando ſententia, & res iudicata, 82
fuit lata ſuper actione reali, ſcilicet; rei
vindicatione, ad auocandam poſſeſſionem
rei illius, ſed etiam quando actum fuit
actione perſonali nominatim, ad petendam,
& auocandam rem ipſam, ſiue titulo dona-
tionis, ſiue venditionis, aut alterius etiam
ſimplicis promiſſionis, & ſuper ea lata fuiſ-
ſet contra promittentem conuentum ſen-
tentia, vt reſtituat, & tradat rem præcisè,
vel etiam quando promiſit, ſéque obliga-
uit tradere, cum clauſula guarentigia, cùm 83
eius vigore habeatur pro condemnato. quia
actio perſonalis non tranſit contra ſingula-
rem poſſeſſorem, & ex ratione mox dicen-
da, vtrumque tam de ſententia lata ſuper
actione reali, quàm perſonali, quòd tertius
poſſeſſor omnino impediat executionem,
probat Roland. à Valle *conſ.* 5. *videtur num.* 8.
& ſeqq. lib. 2. & ex Rebuffo, Neguſan. Ro-
deri. Xuar Paz, Azebe. Parlado. Dueñas, &
aliis pluribus diximus nominatim ſuprà
hoc capite à num. 32. verſ. hinc etiam eſt,
vt tertio poſſeſſori, *&c.* in prima reſolutio-
ne. quos vide. probat etiam Ab. Ioan. And.
& Feli. *in c. veniens el* 2. *de teſtibus.* & ex his
quæ Flor. de Mena *in practic. quæſt. lib.* 1. *q.* 4.
num. 22. *& num.* 41. vide omnino quæ ſuprà
à num. 37. verſ. quod quidem eleganter per-
tinet; dicta reliquimus, quia huic etiam con-
cluſioni ſpectant.

Cuius rei ratio eſt ea, cùm apud hunc 84
tertium rei peritæ poſſeſſio reperiatur, à quo
nullo modo auocari poteſt abſque citatio-
ne, intentata actione reali, vel perſonali
aduerſus illum, vel etiam remedio poſſeſ-
ſorio, & præuia cauſæ legitima cognitione,
ab eo res auocanda eſt. *l. officium. l. is qui de-*
ſtinauit. ff. de rei vindic. & quæ legitur & no-
tatur *in c. licèt Epiſcopus. de prabend. lib.* 6.
Couar. *in practi. quæſ. quæſt.* 16 *ſub num.* 4. *verſ.*
ſed huic diſtinctioni. vbi multa applicat, Sca-
cia etiam *de appella. quæſt.* 17. *limi.* 6. *memb.* 4.
num. 59. optimè etiam Alua. Vallaſ. *in conſult.*
55. *ſub num.* 1. *p.* 1. eſſet aliter non auditum
expellere à ſua poſſeſſione *l. meminerim. C.*
vnde vi. & l. ſi. C. ſi per vim vel alio modo.
& exactiſſimè per Menoch. *de recuper. poſſ.*
rem. 8. *&* 9. & Peregri. *de fideicom. art.* 47. *n.* 56.
Cattar. *deciſ.* 55. *num.* 19. Craueta *conſ.* 592.
num. 128. *& conſ.* 978. *n* 18. Aldoui. *conſ.* 48.
num. 2. Marcer. *lib.* 1. *reſolut.* 58. *num.* 8. Ma-
rius Giurba *deciſ.* 93. *à num.* 2. vbi plura iura
adducit in propoſito.

Faciunt quæ Flamin. Pariſ. *de reſignatione* 85
beneſ. lib. 11. *quæſt.* 10. *per totam.* & ideò cùm
iſte tertius nondum fuit victus ab eo, exe-
cutionem impedit; cùm nondum fuit in
lite

85 lite citatus, nec conuentus, non eſt in eum
faciendа executio, uec auocanda poſſeſ-
ſio, quouſque legitimè vincatur, alioquin
non fieret executio contra victum, & con-
demnatum, ſed contra ipſum tertium ab-
ſentem, & non citatum, qui nuſquam liti-
86 gauit, nec victus fuit, contta notiſſimam
iuris regulam, quæ dictat, rem inter alios
latam, & iudicaram, aliis non nocere, nec
præiudicium generare. Quæ ratio deduci-
tur *ex d. l. à Diuo Pio.§.ſi ſuper rebus. c. cum ſu-
per. & c. penult. de re iudi. l. ſæpe ff. eodem tit.* fa-
ciunt quæ diximus à prin. huius cap. quam
rationem reddit eleganter B. *in d. §. ſi ſuper
rebus. num. 6. verſ. oppono. extra, in fi.* Couar.
*in pract. quæſ. d. cap. 16. ſub num. 3. verſ. tertia
ſolut.* & etiam ſupracitati Doctores reddunt,
Sigiſmund. Scacia *in tract. de appella. quæſt. 17.
limi. 6. memb. 4. ſub num. 57.* qui *num. 54.* dixit
87 nunc oppoſitori ſufficere, ad impediendam
huiuſmodi executionem, ſolam poſſeſſio-
nem allegare, & incontinenti docere, non
etiam titulo iuſtificare, ſed ſufficiet, illum
dumtaxat allegare, idem dicit Parlador.
lib. 2. rerum quoti. c. fi. 4. p. §. 5. num. 3. per B.
Paul. Alex. & Iſſ. *in d. § ſi ſuper rebus.* plures ci-
taui ſuprà num. 36. latè Aloyſ. Riccius *in
collect. deciſ. 1257. 4. p.* Rota *deciſ. 13. de re iudi.
in antiq.* Biſignet. *deciſ. 4. de iudi.* dicentes
etiam, hunc tertium non poſſidentem non
88 impedire rei executionem, & fuiſſe tentum
in vna Bononi. poſſeſſionis, 10. Nouemb.
1596. coram Cardin teſtatur Riccius *vbi
proximè*, & cùm iſte debeat conueniri, &
vinci iudicio ordinario, vel poſſeſſorio; ſi
contra eum nondum condemnatum execu-
89 tor exequitur ſententiam, incipit ab execu-
tione, quod valde à iure reprobatum eſt,
*l. nimis properè. C. de executione rei iudi. l. ſi cum
nulla ſententia præceſſiſſet. ff. de rei iudi.* & latiùs
ex aliis explicuimus ſuprà hoc lib. 4. cap. 3.
num. 65. & ſeqq. verſ. ac inſuper executor,
&c. vbi vide, & inſuper eleganter conſide-
rauit Aluarus Vallaſ. *conſult. 55. ſub num. 1.
tom. 1.* quod foret hoc caſu incipere ab exe-
cutione contra notiſſimas iuris regulas,
quod latiùs explicuimus. d. cap. 3. à num. 65.
90 Hinc etiam eſt, quòd in remedio poſſeſ-
ſarij ſummarij, & executiui, ex rem. *l. fi. C. de
edicto Diui. Adri.* tertius poſſeſſor comparens
pro iure ſuo, allegans & docens de poſſeſ-
ſione in continenti, adeò eſt legitimus con-
tradictor, vt faciat executionem ceſſare, &
ſuperſedere, debétque neceſſariò audiri in
iudicio plenario, & quouſque id finiatur,
executio eius reſpectu eſt ſuſpenſa, multos
allegat Caſtell. *quotidianar. controuerſiar. lib. 3.
c. 24. à n. 153. & ſeqq.*

Vnum tamen elegans in hoc articulo
animaduertendum cenſeo, ad quod non
attendunt noſtri, quòd ſi is victor, qui obti-
nuit huiuſmodi rem iudicatam, & executo-
riales contra aliquem, vt ſibi rem reſtituat,
& tradat, deſtinauerit agere contra tertium
eius poſſeſſorem comparentem via ordina-
ria reali aut perſonali, prout requiritur, (vt
dictum eſt) ad hoc, vt poſſit re euicta, exe- 91
cutoriales exequi; animaduertere debet, an
aliquo interdicto, aut poſſeſſorio remedio
poſſit nanciſci poſſeſſionem, quia longè
commodius eſt, ſiquidem illam ſemel auo-
cauerit ad ſe, vel ad victum condemnatum,
deſinit iam poſſidere tertius, & cùm non
habeat poſſeſſionem, non erit legitimus
contradictor, licèt etiam dicat, & opponat
de dominio tantùm, non oberit, nec vlte-
riùs impediet executionem, cùm deficiat
poſſeſſio, & rem, an ſit hic tertius proculdu-
bio in terminis ſecundæ concluſionis ſupe-
riùs adductæ. Et ſi fortè fuerit intentatum
aliquod ex remediis poſſeſſoriis, quod in
noſtro iure canonico non ſuſpendat ap-
pellatio, prout latè ſuprà dixi lib. 3. cap.
12. à prin. cùm per primam ſententiam ab
eo euocetur poſſeſſio, ſtatim fiet executio
executorialium priorum, cùm appellatio à
dicto poſſeſſorio remedio non admittatur
ſuſpenſiua, nam cùm eiuſdem ſententiæ
virtute ab eo ſemel poſſeſſio auocetur, fu-
mus in ratione adducta in d. 2. concluſio-
ne, ſcilicet; nullum adeſſe conſiderabile
præiudicium, cùm eodem modo, quo po-
teſt tertius ab vno auocare poſſeſſionem, pa-
riter & ab alio.

Pro quo facit bene, quod dicit Ioan. Fa- 92
ber *in l. 1. ad fi. C. de priuileg. fiſci*, cuius opinio-
nem ſequitur Lambertus Rupella *lib. 1 foren-
ſium inſtitutionum c. 55.* quos refert, & ſequi-
tur Couar. *in practi. quæſ. c. 16. ſub num. 4. verſ.
final.* idem dicunt, quòd quando tertius al-
legat non poſſeſſionem, ſed habere ius ad
poſſeſſionem, & in ipſa poſſeſſione, quam
apud ſe habet ille, qui condemnatus eſt al-
teri reſtituere, & tradere per executoriales,
& ſic quando non allegat ſe poſſidere, ſed
habere ius auocandam poſſeſſionem à con-
demnatq aliquo remedio poſſeſſorio, au-
diendus iſte talis tertius nullo modo ſit,
inquiunt ipſi Doctores, quia pariter poterit
ſuo loco, & tempore intentare interdictum
poſſeſſorium contra vnum, ſicut contra
alium, in quem per executoriales nouiter
poſſeſſio transfertur.

Et quòd poſſint contra hunc tertium rei 93
poſſeſſorem intentari interdicta, & remedia
poſſeſſoria, moueor ex eo, primò per gl. *in
l. à Diuo Pio. §. ſi ſuper rebus. verbo, controuerſia
fiat.* quòd poſſeſſio tertij comparentis pati-

tur controuerſiam. quam declarat Scacia *de appella.quaeſt.17.limi.6.memb.4.ſub num.86. ibi, quia reſpondeo.* d.gl.ſequuntur ibi B.*n.4.&* 5. Paul. Angel. Alexan. & Immol. Secundò ex eo quod dicit Cæſar Contar. *in repetitione l.vnica.C.ſi de momen.poſſ.fuer.appell. quaeſt.24. num.12. & 14.* quem ſequitur Scacia *de appell. vbi proxi. num.92.* quòd tertius comparens executorialium executioni, quam vult
94 impedire ratione poſſeſſionis rei, quam habet, violenter, vel clam, vel aliter per fraudem eam obtinuit, ad eúmque deuenerit, non impediet eandem executionem. quos omnino ſecundùm noſtros terminos intellige, ſcilicet auocata priùs ab eo, qui violenter rem poſsidet, poſſeſſione, aliquo remedio poſſeſſorio, quia eadem remedia ad id adinuenta ſunt, ad iniuſtam, & violentam poſſeſsionem auocandam, vt ea ſemel auocata, ipſe tertius non audiatur, eùm ea careat. vt ſecus ſit, quando eam tertius
95 violenter nactus fuiſſet lite pendente, aut in beneficialibus ſit notoriè intruſus, qui caret poſſeſsione, aut poſſeſsionem occupauit litigioſam, quia tunc directò aduerſus iſtos ſit executio, de quibus ſtatim dicemus, ac etiam quando tertij poſſeſsio ſit fraudulenta & doloſa, iuxta ea quæ poſt alios dixi inferiùs à num.360. quia ſi adſit fraus ad euitandam executionem, de qua doceatur, hinc in eum ſit executio ſtatim, ſecundùm Eſcaciam ſuprà *d.n.92.* ſic intelligendum.

96 Et hoc apertiùs magiſque clarè dixit ipſe Eſcacia *vbi proximè num. 72. ibi,* & ideo hæc praxis non eſt bona, ſi poſſet agi aliquo iudicio poſſeſſorio contra tertium poſſeſſorem, puta Saluiano interdicto, quod ideo frequentatur in curiis,& palatiis,*&c.*)& huius quidem noſtræ opinionis reſolutio tutiſsima videtur de iure, ac probabilis, iuxta *l. is qui* in hæc: Is qui deſtinauit rem petere, animaduertere debet, an aliquo interdicto poſsit nanciſci poſſeſsionem, quia longè commodius eſt, *&c.*) *ff. de rei vendicatione.*

97 Quam quidem inſuper probo ex iis, quæ affirmant Natta *conſ. 535. quoniam num. 1.* Contard.*in l.vnic.C.ſi de mom.poſſ.fuer.appella. quaeſt.24. num.15.* quod ſi tertius rei poſſeſſor poſsideat iniuſtè quoad alios, ſed iuſtè quoad victum condemnatum, legitimus erit contradictor, & impediet executionem. quaſi ſecus ſit, quando ipſe poſsideat iniuſtè quoad condemnatum,vide quę nos infrà n.360. Opinor tamen, quòd ſi ſumus in iis poſſeſſoriis,in quibus prima ſententia exequitur, cùm executio executorialium primitus obtentorum cōtra alterum condemnatum,
98 ſit faciēda in re ab huiuſmodi tertio (poſſeſſione nunc auocata) illi ſit præſtanda cautio de reſtituenda in caſu ſuccumbentiæ, in eodem remedio poſſeſſorio, puta, in aliis inſtantiis, per ea, quæ dicta ſunt in d.2. reſolutione ſuperiùs à n.67.cum ſeqq.

Vnum tamen in hac tertij poſſeſſoris 99
materia erit animaduertendum, vt ita demum tertius admittendus erit, ad impediendam executionem, ſi ſuam legitimam exceptionem, ſuúmque ius, & intereſſe opponens docuerit, probaueritque, incontinenti non aliter, tamen ſummariè, & intra breue tempus, & vt appellatio eius à non admiſſione ſuſpenſionem operetur,probat text. elegans *in c. veniens. el 2. de teſtib.* & ibi Panor. & Fel. idem Feli. *in c. praeterea. colu. penult. de teſt. cogen.* idem probat text. *in l. à diuo Pio. §. ſi ſuper reb. ff. de re iud.* communem opinionem dicit Couar. *in pract. quaeſt. cap.16. ſub num. 10.* latiùs etiam per Gundizal. de Paz *in praxi 4.p. tom.1. cap.3. à prin.* vbi plures citat Angel. Areti. *in l. à ſententia. ſub num.1. ff. de appell.* Cæſar Contar. *in l.vni.q.24. num.11. verſ. intellige. C.ſi de momen.poſſ* & etiam in iis terminis eſt gl. *in d. c. veniens.verbo, incontinenti.* vbi Innocen. *n.1.* Boerius *deciſ.79. breuiter num.1.* Achil. Perſonal. *in tract.de adipiſ.poſſ.ſub n.340. verſ.vel quoque. tom.3. p.2.fol.269.* & altiùs explicuimus nos ſuprà cap.7.à num.50. & ſeqq. & poſt nonnullos Menoch. *de arbitr. iudi. caſu* 18.latiùs Iacob. Cancer. *vari. reſolut.2 p c.16. à num 29.* vbi quando dicetur incontinenti probatum. poſt Menoch. Molinam, Rolan. & alios.

Nunc tractandum, an habens poſſeſsio- 100
nem rei ciuilem dumtaxat, (naturali & corporali apud alium exiſtente) an ſit legitimus contradictor executionis, quam de ea te, executorialium virtute, executor vult facere, & an iſte ciuilis poſſeſsionis oppoſitor poſsit executionem impedire, & licèt negatiuè quis reſponderet fortaſſe; tamen hunc talem legitimum eſſe contradictorem, tenet Rota in vna Burgen. canonicatus 30.Martij 1607 coram D.Ludouiſ.quam ad literam adducit Nicol. Gar. *de benef.6: p. tom.1. cap.4. in additione ad num 20.* qua fuit reſolutum, eum, qui gratioſè ſubrogatus fuit in ius, & poſſeſsionem defuncti, eſt 101
mittendus in beneficij poſſeſsionem vigore literarum ſubrogatarum, nec obſtare defunctum eam non habuiſſe, ex quo quidam executor illum expoliauerat, & alteri tradiderat, quia reſpondetur, quia cùm fuiſſet per eum nulliter proceſſum, & ſine cauſæ cognitione, defunctus, qui non ſe habuit pro ſpoliato, non amiſit poſſeſsionem, ſed ciuilem animo retinuit, ſecundùm Puteum *deciſ.419.*

deciſ. 419. *lib.* 2. & clariùs atque expreſſiùs
probarur per alias plures Rotæ decisiones
adductas ad literam per Nicolaum Garcia
in tract. de bene. 6 *p. cap.* 2. *ſub num.* 73 & aliam
num. 124. & alia *num.* 123. & alia *num.* 119. *&*
num. 121. quibus omnibus expreſsè caue-
tur, poſſeſſorem beneficij eiectum de poſ-
ſeſſione per iudicem, aut executorem, nul-
102 liter non ritè, nec rectè procedentem, &
alteri tradiderit, non amiſiſſe poſſeſſionem,
ſed animo ciuilem retinere, quando non
dedit ſe pro ſpoliato, & ideo huius ciuilis
retentæ poſſeſſionis virtute, poteſt ſe oppo-
nere executioni breuis cameralis coram
executore, & illius omnino executionem
impedit, & competit, conceditúrque illi
manutentio, quas quidem omnes deciſio-
nes omnimodo vide, quia multa adducunt,
quæ ad noſtrum conferunt propoſitum.

103 Certi namque iuris eſt, quòd poſſeſſionis
traditio facta alicui per iudicem nulliter nec
ritè nec rectè procedentem, nulla eſt, ita vt
nec ablata cenſeatur, quia retinet animo ci-
uilem, nec aliqua acquiritur, nec transfer-
tur alteri, quia facta per executorem nulli-
ter, quem non priuat ſua poſſeſſione, ita
vltra dictas Rotæ deciſiones tenet Socin. *in*
c. quoniam §. *ſi ſuper. num.* 152. *verſ. ſecus au-*
tem in iudice. &c. *vt lite non contesta.* Sarne-
rius *in regul. de annali quæſt.* 45. *num.* 3. Pureus
d. deciſ. 419. *lib.* 2. Guido Papæ *ſingulari* 851.
Ariſmi. Tepatus *tom.* 2. *tit. de acquir. poſſ. fol.*
288. *colu.* 1. *ad fi.* Farinacius *deciſ.* 555. *num.* 2.
p. 1. *tomo* 1. poſt Abba. Rota *deciſ.* 802. *num.* 7.
p. 1. *diuerſorum.* & alibi paſſim, & ideo nec il-
104 le, cui huiuſmodi poſſeſſio tradita eſt, non
ſeruato iuris ordine per executorem; rei fru-
ctus lucratur, ſed tenetur reſtituere vero
poſſeſſori, ſecundùm Innocentium *in c. con-*
ſultationibus, poſt prin. de iure patro. Bald. *in l.*
ſi quam num. 79. *C. de ſeruit. & aqua.* Iſſ. *in l. in-*
105 *ſtè poſſidet num.* 27. *de acquir. poſſeſſione.* vbi di-
cit, anthoritas iudicis inordinatè proceden-
tis, non excuſat à fructibus. Afflict. *deciſ.* 218.
num. 4. Cephal. *conſ.* 198. *num.* 2. Petrus Surd.
deciſ. 45. *num.* 12.

106 Sed contra hoc oritur difficultas, quia
ex actu nullo amittitur, & transfertur poſ-
ſeſſio, ex text. *in l.* 1. §. *ſi vir vxori ff. de acquir.*
poſſ. ibi, ſi vir vxori cedat poſſeſſionem cauſa
donationis, plerique putant, poſſidere eam,
quoniam res facti infirmari, iure ciuili non
poteſt, *&c.*) vbi communiter, & alibi paſ-
ſim Doctores. *l. quod vxor eodem tit. l.* 1. §. *de-*
ijcit. verſ. denique ff. de vi, & vi arm. l. ſi dona-
re. in prin. ff. de dona. inter virum & vxorem. l.
nec vllam. §. *omnibus. ff. de peti. hæredi. cum alijs.*
ergo videtur dicendum in noſtro caſu, etiam
per iudicem nulliter procedentem, non ritè
nec rectè transferendam eſſe poſſeſſionem,
cui tradit, illámque amittente poſſeſſore.
cui difficultati breuiter ſatisfacio, quia in
caſu illorum iurium, ideo amittitur poſſeſ-
ſio, quia ille, qui eam tenet, habuit animum
transferendi, quia animo poſſidentis amitti-
tur poſſeſſio, ex iuribus vulgaribus. ita pro-
bant expreſsè verba *dicti* §. *ſi vir vxori.* ibi,
& quid attinet dicere, non poſſidere mulie-
rem, cùm maritus, vbi noluit poſſidere, pro-
tinus amiſerit poſſeſſionem, *&c.*) & ita illum
text. interpretantur infiniti penè Doctores
citati, & adducti per Antoni. Gomez *in l.* 45.
Tauri num. 24. *&* 24. at in noſtro caſu ſecus
eſt dicendum, nam cùm ipſe iudex, & exe-
cutor non poſſideat, nec habeat poſſeſſio-
nem, ſed eſt penes eum, à quo aufert; ſe- 107
quitur, vt licèt habeat animum transferen-
di, nihil tradat, quia nihil habet, nec eam
habens, habet animum amittendi, nec trans-
ferendi illam.

Ex qua ratione infero, quod cùm iudex 108
executor, vel nuntius pro executione ſen-
tentiæ, & executorialiũ datus, nec poſſideat,
nec habeat poſſeſſionem rei, ad quam tra-
dendam deputatur, non poterit per aſpe-
ctum rei poſſeſſionem tradere, nec illa cui
traditur, acquiritur, ſed requiritur, quòd
mittat partem in actualem poſſeſſionẽ eius,
ita expreſsè *in l.* 1. *num.* 23. Angel. *colu.* 2. *pro-*
pe finem. Immol. *penult. colu. in fi.* Areti. *n* 31.
Cumanus *colu. penult.* Alexan. *num.* 85. Vin-
cen. 95. Iſſ. *num.* 96. Ripa *num.* 60. *in d. l.* 1. *ff.*
de acquir. poſſeſ. & alij plures relati ab Anto.
Gomez *in d. l.* 45. *Tauri num.* 54. Rebuf. *in*
tract. de materijs poſſeſſor. in præfatione num. 52.
cum ſeqq tom. 3.

Sed contra hanc reſponſionem facit, nam 109
factum iudicis dicitur factum partis. *l. ob cau-*
ſam C. de victori. l. ſi pign ff. familiæ erciſcund.
Cui reſpondetur, quòd factum iudicis dici-
tur factum illius partis, qui illud fieri petit,
& fit in illius fauorem, ita Decius *conſ.* 125.
Zuchard. *in repeti. l. fi. C. de edict. diui Adria.*
num. 128. ſed iſte qui petit à iudice, vt ſibi
tradat poſſeſſionem alterius, nec iudex, nec
ipſe poſſeſſionem habet, ſed alius, & ideo
per nullitatem proceſſus, nec acquiritur par-
ti, nec admittitur à poſſidente.

Secundò reſpondetur, quia factum iudicis 110
dicitur factum partis ritè, & rectè proceden-
te iudice, vt reſpondet Menoch. *de recuper.*
poſſ. rem. 8. *num.* 44. & alibi paſſim per Do-
ctores. & hæc reſponſio magis quadrat.

Et ſic licèt iſte tertius tẽpore executionis 111
nõ reperiatur in actuali, & corporali poſſeſ-
ſione, ſed penes alium ſit detentatio, cùm
tamen ſit verus poſſeſſor ciuiliter, legitimus
erit contradictor, docto incontinenti de ſua

poſſeſſione (vt diximus) quod vlterius probo nam ſi lata ſententia, & executorialibus expeditis contra aliquem, vt reſtituat, tradàtque talem rem, quam penes ſe habet, alicui victori, ſi tertius in earum executionem compareat allegans, & dicens, quòd licèt condemnatus penes ſe rem habeat, tamen ſub nomine tertij habet, in depoſitum, puta; ſeu locationem, ab ipſo tertio, & ſic hunc habere poſſeſsionem, non tamen condemnatum, ſi doceat incontinenti de huiuſmodi iure, & intereſſe, vtique impedit executionem tanquam legitimus contradictor, quia poſsidet, licèt non detineat. ita hanc doctrinam elegãter affirmat Couarr *in pract. quaſti. cap.* 16. *ſub num.* 4. *verſ. octauò ſequitur.* Sigiſmund. Eſcacia *in tract. de appell. quæſt.* 17. *limi.* 6. *memb.* 4. *num.* 80.

112 Quemadmodum & cõuerſo verum eſt, vt ille qui rem depoſito, aut commodato ab ipſo condemnato haberet, non poteſt, vt legitimus contradictor executionem contra Dominum condemnatum intentatam, impedire, ſed aduerſus illum tertium, ac ſi res penes condemnatum eſſet; executor poterit executoriales exequi, quia nec depoſitarius, nec commodatarius, ſed Dominus tantùm poſsidet, gl. celebris *in auth. de fideiuſſo.* §. *ſed nec debitorem collatione* 1. Parla. *lib.* 2. *rerum quoti. c. fi.* 4. *p.* §. 5. *num.* 12. & quòd ille ciuilis poſſeſſor in quem legis fictione, & miniſterio tranſlata eſt poſſeſsio, abſque actua-
113 li apprehenſione, concurrendo cum detentatore præferatur, adeò vt iſte detentator non ſit legitimus contradictor rei miſsioni, tradunt poſt alios Tiraq. *in tract. le mort ſaiſit. p.* 5. *declaratione* 1. *& p.* 6. *declaratione* 2. Alexan. *conſ.* 82. *colu* 3. *lib.* 2. Iſſ. *conſ.* 146. *colu.* 1. *in* 4. bene Peregri. *in tract. de feud. art.* 47. *n.* 18. plures alios citaui inferiùs à n. 123.

114 Nunc ſe ſucceſsiuè offert indaganda quæſtio, quæ vti mirabilis, practicabilis eſt, & contingens, ſed incognitum ius eius, an poſſeſſor rei per clauſulam conſtituti legitimus ſit contradictor, ad impediendam executionem ſententiæ, & executorialium expeditarum, contra quem rem illam corporaliter & actualiter tenet, ad illius reſtitutionem condemnatus, non citato, nec vocato ſcilicet, tertio habente dictam poſſeſsionẽ per clauſulam conſtituti. Et facit difficultas, vt negatiuè reſpondeamus, quia hæc res in poteſtate eiuſdem condemnati reperitur, non in poteſtate tertij oppoſitoris, & ſic ſucce-
115 dit concluſio à nobis ſuprà poſita, vt nec impediatur poſſeſsionis traditio, cum res reperitur penes condemnatum, nec adhuc ſit cautio præſtanda, iuxta text. *in l. is à quo* 1. *&* 2. *ff. de rei vindi.* & quæ in eius interpretationem adduximus in d. 2. reſolutione ſurſum à num. 67.

Sed contrarium de iure ſemper verius eſſe, reſpondi. nam qui poſſidet per clauſulam conſtituti, ciuilem, veram & naturalem poſſeſſionem habet. quia licèt modus transferendi ſit fictus à iure inuentus & introductus: poſſeſſio tamen ciuilis, & naturalis vera eſt, tum ex miniſterio iuris, tum ex animo conſtituentis ſe alterius nomine poſſidere, plures citant Oldraldus *conſ.* 278. *licèt quantum colu.* 2. Ripa *conſ.* 173. *Galba. colu.* 2. Raphaël Fulgoſ. *conſ.* 191. *in cauſa Iacobi, ad fi.* Corneus *conſ.* 151. *ex quo ductus, colu.* 3. *lib.* 1. Socin. *conſ.* 252. *in cauſa magnifici. colu.* 5. *lib.* 2. Maſuerius *tit. de poſſeſſorijs* §. *item eſt differentia.* Cæpola *conſ. crimi.* 4. *viſa querela colu.* 2. Petrus Ferrarienſ. *in tit. forma poſſeſsionum actoris, in verbo, item quod præſcriptus colu.* 2. *& in tit. forma libelli in cauſa venditionis, in verb. conſtituens.* Stephanus Bertran. *conſ.* 238. *contra donationem. num.* 2. *& conſ.* 73. *viſo caſu lib.* 3. Thomas Ferta. *cautela* 48. *ſi quis vendidit colu.* 3. *verſ. ſecundo verò caſu.* infinitos congerit Tiraquel. *in tract. de iure conſtituti num.* 2. *&* 4. ergo ſi verè poſſeſſor eſt ciuiliter, & naturaliter, debet omnino legitimus contradictor iudicari; & licèt condemnatus habeat corporalem detentationem rei, nihil obſtat, vt in caſu ſuperiori probauimus à num. 100. cum ſeqq. 116

Quod & in tantum verum eſt, vt huiuſmodi poſſeſſori, cui legis miniſterio aliquo actu ficto poſſeſſio ciuilis, & naturalis eſt trãſlata (etiam abſque facto corporeo) competunt omnia remedia, & interdicta poſſeſſoria, tam recuperandæ, quàm retinendæ, & adipiſcendæ, etiam pro conſequenda nuda illa detentatione, quæ penes conſtituentem remanſit. ita eleganter & poſt Tiraq. & plures alios ab eis citatos, tenent & latè proſequuntur Molina *de primog. lib.* 3. *cap.* 13. *à prin.* & præcipuè *à num.* 4. & etiam *cap.* 12. *per totum,* optimè explicat Marc. Anto. Peregri. *in tract. de fideicommiſ. art.* 47. *à num.* 23. *cum ſeqq.* & ſuperiùs *à num.* 16. ergo ſimiliter & à fortiori ſibi eſt non citato concedenda ſuſpenſio executionis ratione ſuæ veræ poſſeſſionis, cùm hoc dictet poſſeſſionis commodum, qua quoque priuandus non eſt, anteaquam auditus conuincatur, iuxta *l. officium ff. de rei vindicatione.* 117

Et in terminis noſtris hanc ſententiam, & opinionem tenet doctiſsimus vir Aluar. Valaſcus *in conſul.* 55. *per totam p.* 1. qua quidem ego quondam cuidã peritiſsimo aduocato informaturo ſuper hoc caſu pro quodam clientulo ſuo in ardua lite fatigato ſuccurri, quæ per ſenatores, & cæteros aduocatos 118

catos poſtmodum exaltata fuit admodum, & exclamata meritò. Dixit igitur ille vir, vt perita executione in certis domibus, oppoſuit ſe quidem tertius executioni, allegans illius domus ſibi factam donationem pro benemeritis cum clauſula conſtituti, & reſeruatione vſusfructus, & conſequenrer ſe eſſe tertium poſſeſſorem virtute dictæ clauſulæ, & ita illam executionem non poſſe fieri, eo priùs non audito, eo quòd non fuerat citatus, neč auditus in ſententia, & iudicio principali, quòd latiſſimè comprobat, qui quidem licèt opponat aliquas obiectiones, illæ non tendunt aduerſus hanc doctrinam ab eo tentam, ſed tentat ex aliquibus rationibus illum tertium, de quo ibi, non
119 habuiſſe poſſeſſionem, ſcilicet; quia fuit facta illa donatio abſenti, qua de cauſa non operatur clauſula conſtituti, & quia erat conditionalis, & excedebat quantitatem lege taxatam. quibus caſibus conſtitutum non transferebat poſſeſſionem, & ſic in illius ſcripturæ ſpecie non impediri executionem, ſed noſtram doctrinam, quando adeſt clauſula conſtituti, quæ operatur ſuos effectus, traditionem, ſcilicet poſſeſſionis, eam ſequitur, & omnino amplectitur, & ideo neceſſariò præ oculis habere debent iudices, & aduocati, an clauſula conſtituti tertij oppoſitoris, ita legitimè ſit appoſita, vt ſuos effectus ciuiles operetur, & quan-
120 do illos non operetur, poteris recurrere ad Tiraq. *in d. tract. de iure conſtituto.* vbi longa manu proſequitur.

121 Hanc eandem opinionem in terminis, tenent Iſſ. *in l. à Diuo Pio §. ſi ſuper rebus num. 9. ff. de re iudi.* & allegans etiam Vallaſ. *d. conſ.* 55. eandem tenet Marius Giurba *deciſ.* 112. *num.* 14. *fol.* 550. dicens, quòd qui poſſidet per clauſulam conſtituti eſt legitimus contradictor ad impediendam rei executionem, idem etiam tenet Vincent. Caroc *in tracta. de exceptio exceptione* 69. *num* 64. Imò ipſe doctus Vallaſ. in eadem conſultatione ad finem, poſtquam oppoſuerat difficultates dictas contra dictam clauſulam conſtituti, illius donationis, in hæc ſubdit: Cæterum licèt hæc omnia vera ſint, non ſeruiunt ad propoſitam quæſtionem, in qua non agimus de validitate tituli illius tertij, qui vult impedire executionem, ſed an ſit poſſeſſor, & non fuerit citatus, nec auditus in proceſſu, nec in eum lite pendente translata poſſeſſio, ad fraudandam executionem.) Quæ verba aurea ſunt, mirabilia & annota-
122 tione digniſſima, quaſi dicat, vt tituli defectus quæſtio in iudicium plenarium, quo pertinet, reſeruanda, cùm hic in via executiua ſimus, vbi incontinenti exceptio proponitur, & ſummarim, intra breue tempus probatur, prout ſuprà diximus à n. 99. & hac 4. p. c. 7. à n. 50. cum ſeqq.

Iſta hæc noſtra doctrina & eo fortiſſima, 123
& indubitabilior redditur; nam tertius poſſeſſor per clauſulam conſtituti admittitur proculdubio tanquam legitimus contradictor ad impediendam ſententiæ latæ in remedio *l. fi. C. de edicto Diui Adria.* executionem, & illam omnimodo ſuſpendi per huiuſmodi poſſeſſionis (quæ vera eſt, non ficta, vt diximus) allegationem, & probationem incontinenti. ita eleganter probant Sfortia Odi. *in conſ.* 22. *lib.* 1. *num.* 3. Burgos Salon de Paz *in conſ.* 39. *num* 8. videndus Borgni. Caualca. *deciſ.* 45. *in additione* 1. *p. num.* 7. 8. *&* 9. *& deciſ.* 5. *num.* 29. 4. *p.* Spino *in ſpeculo teſta. gl.* 34. *prin num.* 30. *in prin. in verſ. quo fit.* quod etiam optimè Dominus Ioann. del Caſtillo *quotidia. controuerſia. iuris lib.* 3. *cap.* 24. *ſub num.* 151. *ad fi.* qui quidem optimè circa articulum hunc loquuntur, maximè cùm illius l. fi. remedium ſit executiuum, vt per 124
eundem Caſtellum *ibi num.* 98. & meliùs *num.* 88. *&* 92. tenent communiter Doctores ibi, Simo. de Præt. *de inter. vlti. volun. lib.* 5. *interpretatione* 2. *dubitatione* 3. *n.* 85. *fol.* 516. Boërius *conſ* 60 *colu.* 2. Rolan. à Valle *conſ.* 78. *num.* 13. *lib.* 3. Beccius *conſ.* 3. *num.* 1. Ioan. Franc. de Ponte *in conſ.* 20. *num.* 51. *&* 52. Peregri. *de fideicommiſ. art.* 48. Cæſar Barz. *deciſ. Bononica* 46. *num* 43. & ſic ſequitur euidenter, vt poſſeſſor rei ex clauſulæ conſtituti virtute, cùm verè poſſeſſor ſit, dicatur legitimus contradictor executionis executorialium, expeditarum ſuper illa, quam ſi 125
fecerit inſuper executor, & non admiſerit, excedet de perſona ad perſonam, vide quæ in terminis ſuprà num. 113. vbi alios plures Doctores citaui.

Quid autem dicendum ſit de colono ſim- 126
plici, aut partiario rei, ad cuius reſtitutionem Dominus, à quo conduxere, condemnatus eſt per executoriales; an iſti tales dicentur legitimi oppoſitores reſpectu ſui iuris, talis qualis, ſaltim vt pro illo anno fructus conductæ rei colligant, & percipiant, in quorum cultura expenderunt, ita vt obtinens executoriales teneatur ſtare locationi factæ à condemnato pro illo anno, vt illos fructus percipiat, iuxta determinationem Bal. *in l. emptorem num* 7. *verſ. ſed pone colonus C. locati* vbi ait, quòd ſi emptor non teneatur ſtare colono, qui nimis colit; tamen ſi ille fecit impenſas, vt quia ſeminauit, poterit retinere, vel partietur fructus cum emptore, ex quadam incidente ſocietate. & idem dicit de colono partiario pro eo an- 127
no, quo laborauit, & fecit ſumptus neceſſarios,

ſarios, hoc idem voluit in ſucceſſore bene-
ficij Franciſ. Marc. *deciſ. 196. in fi. p. 2.* (quam-
uis non fecit mentionem Baldi) & dicit ibi,
hoc procedere ex quadam æquitate, & Ca-
ualcan. *deciſ. 44. num. 16 & 23.* docens, quòd
talis conductor de æquitate & conſcientia
debet percipere fructus, quos ſeminauit.

Et in noſtris terminis hęc dixêre Ozaſcus
in deciſ. Pedemon. 82. per totam. & pro reſolu-
tione ad finem, vbi latè diſputat noſtrum
articulum pro vtraque parte, plures addu-
cens doctrinas. eruditè etiam Petrus Surd.
deciſ. 40. per totam, apud quos videbis altiùs
examinatum; an obtinens rem per ſenten-
tiam teneatur ſtare locationi eius factæ per
condemnatum, tanquam facta alienatione
ex cauſa neceſſaria, & pręcipuè per Surdum,
vbi acutè diſtinguit. Hanc eandem noſtram
reſolutionem inuenio tenuiſſe Parladot. *lib.
2. rerum quoti. c. fi. 4. p. §. 5. num.* 13. per Bal. *in l.*
128 *emptorem C. locati* hãc autem doctrinam non
procedere, nec habere locum, quando facta
eſt conductio, cœpto iam iudicio, & lite ſu-
per illa re, tanquam nulliter facta. optimè
& vt aſſolet ipſe Petrus Surd. *ibidem*, cui ap-
plicat valida fundamenta.

129 Quid autem econuerſo ſit dicendum,
quando, ſcilicet; dominus rei conductæ, &
colonus ſpoliati fuere, & dominus execu-
toriales obtinuit pro ſe, an eo mortuo do-
mino; poterit ſuo iure earum executionem
petere colonus, etiam ſi ipſe colonus nomi-
natus fuiſſet in ſententia, non tamen in lite
comparuit, nec nominauit procuratorem,
nec cum eo facta fuere acta aliqua, vide,
quæ poſt longam diſputationem reſoluit
Rota Romana in vna Aurienſi, teſte Puteo
deciſ. 12. per totam lib. 1. fol. 6.

130 Sed nunc iam quæri poteſt: an dominus
directus dicitur legitimus contradictor, ita
vt poſſit impedire executionem executoria-
lium expeditarum contra ſuum emphyteu-
tam, ſeu vaſallos ſuper re emphyteutica, ſu-
per qua conuictus eſt, & in contradictorio
iudicio, vel aliter legitimè condemnatus.
In quo articulo adeò variè, & confusè lo-
quuti fuêre Doctores, vt vix quid verum
dixerint, colligatur. Ego autem ex mente
omnium illud diſtinctum tenendum dedu-
xi, quòd aut emphyteuta condemnatus fuit
131 ſuper iure emphyteutico, vel in aliquo, quod
ad illius ius vtile, & poſſeſſionem tantùm
pertinet, & tunc ſententiæ latæ aduerſus il-
lum executionem impedire non poterit do-
minus directus, quia eius directo dominio,
eius iuri, & poſſeſſioni ciuili nihil officit, ſed
illud incolume remanet.

Et in tantum hoc quidem colligo primò
ex gloſſa celebri *in l. 2. C. vbi in rẽ actio, verbo,
quolibet modo,* dum dicit, quòd ille qui habet
ius in re petita, vt feudatarius, emphyteuta,
fructuarius, ſuperficiarius, & ſimiles, non
poſſunt conueniri, dominum laudare, & no- 132
minare in iudicio, nec liberantur, hoc fa-
cientes, ſed defendere cogũtur reſpectu ſui
iuris, quod habent, *per l. ſæpe ff. de re iudi.* gl.
ſequuntur ibi communiter Doctores, & cla-
riùs hoc dicunt Modernus Pariſ. *in tit. 1.
§. 31. num. 27.* Aluar. Vaez *de iure emphyteutico,
quæſt. 38. num. 32. ad fi. per d. gloſſ.* affirmant,
quod emphyteotæ, vel vaſalli conuenti ſu-
per ſuo vtili dominio tantùm, non tenen-
tur dominum nominare, quia ſunt legitimi
contradictores, & defenſores, ſecus ſi con-
ueniantur ſuper dominio directo, dicunt, ita
communiter teneri per Doctores *in d. l. 2.*

Nam cùm hi ſuo nomine poſſideant na- 133
turaliter, ſcilicet *l. naturaliter in princ. de ac-
quiren. poſſe.* litem contra eos motam accipe-
re tenentur, & tantùm poſſunt nominare
dominum, vt eis aſſiſtat, niſi forſitan agatur
de pertinentibus ad directum dominum, &
ſic cõpatente domino directo, in eum tranſ- 134
ferendum eſt iudicium ſuum, ita vltra cita-
tos reſoluit B. *in d. l. 2. num. 6. C. vbi in rem
actio.* & ibi Salicet. *num. 5.* Paul. *num. 12.* quos
ſequitur Rebuf. *3. tom. ad ll. Galli. tit. de dilatio.
art. 2. gl. 1. num. 10.* Vallaſ. *de iure emphyteu.
quæſt. 18. num. 24. ad fi.* & hanc eſſe veram
reſolutionem in hoc tam vario articulo, te-
neri per Doctores (quidquid aliter reſoluat
Gama *deciſ. 332.*) affirmat Barboſ. *in l. vendi-
tor 49. num. 129 cum tribus ſeqq. ff de iudi.* iux-
ta quam B. determinationem declarandos
eſſe, ait Cagnol. *in d. l. venditor num. 19.* &
Nata *conſ. 324. num. 4. lib. 2.* & Anto. de Bur-
goſ. *in c. fi. num. 16. de emptione & venditione*
poſt Panormita. *ibi num. 8.*

Moueor ſecundò ex Rotæ determinatio- 135
ne in vna Placentina bonorum 2. Decemb.
anno 1587. vbi dominus directus non impe-
dit executionem iudicij poſſeſſorij, penden-
tis inter vaſallos, quia eius poſſeſſioni ciuili
non officit ſententia, maximè præſtita ſibi
cautione indemnitatis. ita teſtatur Seraphin.
deciſ. 804. per totam, vbi *ſub num. 1. & ſeqq.* di-
citur, nec iudicium illud, quomodocum-
que cadat, poteſt præiudicare iuri Domini
Epiſcopi, nam ſi in eo obtinebunt Domini
venientes, Epiſcopus habebit id, quod præ-
tendit. ſi verò Maluſcinij obtinuerint, non
ideo ſpoliabitur ſua poſſeſſione ciuili, quia
iudicium illud pendet ſuper naturali, quæ
ſola eſt penes dominos venientes, non au-
tem ſuper ciuili, & hoc potiſſimũ ſine diffi-
cultate procedit, data cautione, iuxta text. *in
l. is à quo ff. de rei vind.* Et multo magis admit- 136
tenda eſt cautio propter quam ius Epi-

ſcopi

ſcopi conſeruatur, cùm non tractetur de auocanda ab eo poſſeſſione, quam prætendit Epiſcopus. Hæc igitur determinauit Rota ibi.

Et clariùs hoc redditur, ſi aduertas dictam deciſionem, dum mandat, cautionem præſtari Domino directo, nam tunc cautio præſtatur ſecundùm *d.l.is à quo*, quando condemnatus poſſeſſionem habet rei, ſuper qua quæſtio eſt, tertio comparente pro iure ſuo, non habente poſſeſsionem, quia tunc non impeditur executio ſententiæ, quia tertij remanet ius illæſum, licèt poſſeſſio, quam non habet, in alium transferatur, iuxta ea, quæ lariùs diximus ſuprà in ſecunda concluſione, à num. 67. & ſic caſu d. deciſionis quia fit executio in poſſeſsione naturali tantùm, quam habet penes ſe emphyteuta, vel vaſallus, non tamen Dominus directus; ideo comparens pro ſuo iure, & ciuili poſſeſsione, de qua non tractatur, nec fuit actum, cautio præſtari mandatur.

137 Quibus rectè conuenit, quod dicit Afflict. *deciſ.* 380. vbi emphyteuta cuiuſdam monaſterij fuit condemnatus per executoriales ſuper claudendis, & aperiendis certis feneſtris domus emphyteuticæ, Dominus directus, qui erat quidem Prior Eccleſiaſticus, comparuit, & opponens de ſuo iure, & intereſſe, voluit impedire executionem executorialium, & dicitur *in d. deciſ. ſub num. 6.* quòd ſi monaſterium egiſſet ſolùm ratione poſſeſſionis, & iuris ipſius emphyteutæ, tunc Dominus directus non potuiſset impedire executorialium executionem, per id, quod dicunt Doctores *in l. ſæpe ff. de re iudi. & in c. veniens. 2. de teſtibus, & in l. à Diuo Pio §. ſi ſuper rebus. ff. de re iud.* pro quo eſt text. elegans *in l. ſi finita §. ſi de vectigalibus. ff. de damno infecto.* quo dicitur quòd ob contumaciam emphyteutæ ſecundi decreti virtute, fit miſſio in

138 poſſeſſionem vtilis dominij duntaxat, abſque præiudicio dominij directi, *ibi*, ſed decernendum eſt, à prætore, vt eodem iure ſit, quo foret is, qui non cauerat, poſt quod decretum vectigali actione vti poterit, *&c.*) vbi notat B. Immol. & cæteri communiter Doctores, animaduertendo, quòd emphyteuta & feudatarius, & ſimiles poſſunt al-

139 teri conſtituere, & promittere ſeruitutem in re emphyteutica reſpectu ſui iuris, quod in ea habent, & vtilis dominij durantis, vt finita emphyteuſi reſoluatur ſeruitus, iuxta *l. vectigali. fundo ff. de pignoribus*, quæ exactiſſimè adducit Afflict. *ibi num.* 2. etiam domino directo irrequiſito.

140 Et in terminis hanc noſtram doctrinam tenent B art. *in d. l. ſæpe num.* 6. quem ita intelligit, ibi Alexan. *num.* 106. *verſ. ſed Angel. hic.* quos ſequitur Aluar. Vaez *de iure emphyte. quæſt.* 38. *num.* 33. *verſ. ſi verò emphyteota*, dicentes, quòd ſi emphyteuta, vel feudatarius conueniantur ſuper poſseſsorio emphyteuſis, & eius iuris reſpectu lis eis mota ſit, ſententia lata contra illas reſpectu ſuæ poſſeſſionis naturalis, non nocebit Dominis, etiam ſcientibus, quia Domini poſſident ciuiliter; at emphyteuta, ſeu feudatarius naturaliter tantùm. *l. naturaliter ff. de acquir. poſſ.* & ideo ſententia lata contra naturaliter 141 poſſidentem, non nocet poſſidenti ciuiliter, iuxta *l. magnam in l. Pomponius §. ſi is, qui precariò ff. de acquir. poſſ.* & verba B. *in d. l. ſæpe* ſonant, vt quando agitur contra iſtos tales poſseſſores, naturaliter videtur actum ratione naturalis poſseſsoris dumtaxat, non verò aliud, quam doctrinam pulchram eſse, ſi eſt vera, dicit Aluar. Vaez *vbi proximè ſub num.* 33. *ad medium.*

At verò ſi iſti naturaliter poſseſsores con- 142 uenti ſint (ſuper Domino puta) emphyteutæ, vaſalli, ſuperficiarij, & vſufructuarij, & in ſe aſsumant defenſionem, & probationem condemnentur, ſententia lata aduerſus illos, non nocet Dominis directis ignorantibus cauſam agitari. B. *in d. l. ſæpe* per tex. *ibi q.* 4. *num.* 6. *ff. de re ind.* iuncto *num.* 3. quem ſequuntur communiter Doctores *ibi*, ſecundùm Alexan *num.* 106. Paul. *in d.l. ſæpe colu. fi. num.* 6. Angel. Raphael. Modern. Pari. *lib.* 1. §. 31. qui *ex num.* 34. bene explicat tamen Innocen. *in c. cum ſuper. de re iud.* Couar. *in practi. quæſtio. cap.* 13. *num.* 9. Afflic. *deciſ.* 345. Aluar. Vaez *de iur. emphyteu. q.* 83 *n.* 33.

Et quòd Domino proprietatis, & ciuilis 143 poſseſsionis ignoranti litem agi, non noceat res iudicata, obtenta contra vſufructuarium, probant Maria. Socin. & Ioan. de Immol. *in l. ſæpe.* Afflic. *deciſ.* 496. *num.* 4. & Rota teſte Puteo *deciſ.* 336 *lib.* 3. *per totam.* & idem Put. *deciſ.* 349. *eodem lib.* 3. vbi quando ſcientia Domini in hoc caſu probetur. & in hunc ſenſum, terminóſque admittenda eſt Rota per Caputaq. *deciſ.* 331. *p.* 1. qua fuit reſolutum, fiſcum poſſe vti tertium impedire executionem ſententiæ latę contra feudatarium ſuper caſtro, cò quia habet intereſſe, & tunc quia tenetur de euictione: vt intelligatur quando fuit actum de dominio, & proprietate cum ipſo feudatario ignorante fiſco.

Et in hoc caſu determinatum fuiſſe in 144 ſenatu Neapolitano, Dominum directum, qui non fuit citatus, nec vocatus ad litem agitatam contra ſuum emphyteutam ſuper iure,

iure, & iudicio directi dominij, quia agebatur de conſtituenda ſeruitute perpetua in domo emphyteutica, eodem Domino ignorante litem agi ſuper illo iure ſuo eſſe legitimum oppoſitorem, & contradictorem executioni executorialium contra ſuum emphyteotam, & illam omnino ſuſpendere debere, teſtatur poſt longam diſputationem Matthæus de Afflict. cum aliis *in d. deciſ.* 380. *per totam* quam vide omnino.

145 Sed an idem ſit dicendum, quando actum fuit contra vaſallum, emphyteutam, vſufructuatium, & ſimiles habentes naturalem poſſeſsionem ſuper dominio, & proprietate rei, ſciente, & non contradicente domino proprietatis, vt aduerſus ipſos res iudicata lata noceat Domino directo; maxima eſt inter Doctores ipſos controuerſia, & repugnantia. Et licèt Alexan. Angel. Pariſ. Couar. Aluar. Vaez *vbi ſuprà* magis communem dicant negatiuam ſententiam, ſcilicet etiam ipſis Dominis directi dominij, & ciuilis poſſeſsionis, ſcientibus, litem agi; non noſcere rem iudicatam; tamen vide quos adducit in contrarium Couar. & Puteus *in locis proximè citatis*, & Afflict. *d. deciſ.* 380.

146 Sed illud vtiliſſimum valdè minimè omittendum; an clericus opponens ſe executioni, virtute ſententiæ, & inde executorialium inter quoſdam latæ, & expeditæ, quam contra ſe poſſidentem rem, ſuper qua condemnatio facta eſt, non citatum, nec vocatum, executor laicus vult exequi, poſſit docto incontinenti & ſummariè (prout requiritur, & diximus ſurſum) de ſua poſſeſsione, declinare iuriſdictionem eiuſdem iudicis, ſeu eius executoris laici, allegando incompetentiam eius: affirmatiuè omnino reſoluendum eſt, nam cùm ipſe Clericus poſſideat, ab eo debet res peti. *l. officium ff. de rei vindi. l.* 1. *&* 2. *C. vbi in rem actio* text. *in l. is qui deſtinauit.* ibi, quia longè commodius eſt ipſum poſſidere, quàm alio poſſidente petere, *&c.*) *ff. de rei vind. cum vulgari.* & ſuprà ad rationem quartæ concluſionis diximus.

147 Etiam ſi ſententia lata ſit aduerſus colnnum, ſeu inquilinum clerici rem ipſam detinentem, cùm hoc caſu conuentus non poſſideat, ſed potiùs clericus, cuius nomine poſſidetur. *l. quod meo. in prin. de acquir. poſſ. c. eum veniſſent. de reſtit. ſpoli.* cum quo quidem debebat lis agitari, & non cum eo, qui eius nomine detinet, ex de iuribus, & ex tex. *in c. quoniam frequenter* § *in alys, vt lite nō conteſta.* Panormi. *in c. fi. n.* 8. *de emptione & venditione.* Platea *in l.* 2. *colu.* 2. *C. de iure fiſci lib.* 1. Angel. Areti. *in l. à ſententia. num.* 10. *ff. de appellatio.* Socin. Iunior *conſ.* 46. *num.* 5. *lib.* 1. Anto. Gama *deciſ.* 332. *num.* 1. quo caſu eſt remittenda ad Eccleſiaſticum, cùm clericus reuera ſit poſſeſſor illius, & contra quem directò lis debet moueri. Angel. & Immol. *in l. non ſolùm.* §. *quod vulgò, de vſucapionibus.* Angel. Areti. *in rubr. inſtitu. de exceptio. num.* 17 Decius *conſ. fi. num.* 7. & notat Ripa *in cap.* 2. *numer.* 24. *de iudicys.* Anto. Nat. *conſ.* 324. *ad fi lib.* 2. Grama. *deciſ.* 21. *n.* 3. *& deciſ.* 61. *num* 6. Ioſeph. Ludo. *deciſ. Luca.* 34. *ad fi.* Barboſ. *in l. venditor* 49. *à num.* 126. *cum ſeqq. ff. de iudiciis.* vide etiam in terminis, Petrum de Anchara *conſ.* 394. Aufreri. *in clement.* 1. *de offic. ordina. reg.* 2. *fallen.* 10. Guillel. Benedict. *in c. Raynutius. verbo & vxorem.* F Iord. & Carolus de Tapia *in compila. iur. Reg. Neap. rub.* 42. *in c. regni conuentus. verbo conuentus ſub tit. de alienati. iudi. fol.* 228. *lib.* 3.

Ac propterea ſuſtinet partes rei, & ideo 148
qui ab illo voluerit poſſeſſionem auocare, eius forum ſequi debet, quia actor rei forum ſequitur, ex iuribus vulgaribus, quare conſtito de ſua poſſeſſione ſummatim, locum obtinet declinatoria, iuxta terminos deciſionis Afflict. 380. *à num.* 7. *cum ſeqq.* vbi ad hoc, an clericus tertius comparens coram executore laico, ad impediendam executionem inter aliquos, ratione ſui iuris, & poſſit declinatoriam, & incompetentiam opponere, ac in ea obtinere, fuit indagatum, an rei, vel actoris vices ſuſtineat ſuper iure, pro quo ſe opponit executioni. Et in 149
terminis quòd Clericus ſeu perſona Eccleſiaſtica comparens, & ſe opponens executioni, quam contra ſe poſſidentem, & non citatum, nec vocatum ad cauſam principalem, vult facere iudex ſecularis, poteſt declinare forum, allegando incompetentiam, tenuit Purpurat. *conſ.* 26. quem in propoſito ſequuta eſt Rota Romana *in d deciſ. Placentina nu* 4. teſte Seraphino *deciſ.* 804. & remiſſiuè ad Purpura. idem dicit Iacob. Caneer. *cap.* 2. *num.* 248. *& cap.* 16. *num.* 83. vbi etiam an hoc caſu clericus debeat comparere coram iudice Eccleſiaſtico, vt inhibeat executori ſeculari. vide Purpur & Doctores ſuprà citatos num. 147 Pro quo aduerte, quòd in d deciſ Neapoli. Matthæi de Afflict. dum lis vertebatur ſuper ſeruitute, reſponſum fuit, quòd cùm in confeſſoria, & negatoria prior monaſterij tertius oppoſitor, & dominus directus compareret, vt actor, & vti actoris partes ſuſtinere debeat in iudicio proprietaris & negatoriæ, iuxta text. mirabilem *in l. penult* §. *ſicut ff. ſi vſusfruct. pet.* text. etiam *in l. etſi forte* §. *ſciendum ff. ſi ſeruitus vindicatur.* text. *in l. ſicuti* §. *ſed ſi quæratur ff. eodem tit.* ex quibus & ex *l.* 1. *&* 2. ex eodem poteris colligere, quis in actione confeſſoria,

ria, & in actione negatoria partes rei, aut
actoris ſuſtineat.
150 Quòd nō potuit propterea declinare forū
ſeculare, cuius principali, & genericę doctri-
nę bene aſſentit ibi Afflict. prout aſsērire de-
bet, ſecundùm doctrinam Purpurati & Rotę
Romanæ, & regulas iuris notiſſimas addu-
ctas, ſed reſpectu illius caſus particularis diſ-
ſentit, & bene, nam ibi lis illa ſuper ſeruitute
veniebat agitatura inter duos Eccleſiaſti-
cos, ſiquidem tertius oppoſitor, licèt in con-
feſſoria ſuſtineat partes actoris, erat clericus,
151 & alter, qui prætendebat ius ſeruitutis, erat
pariter monaſterium, vnde licèt ille tertius
oppoſitor ſuper iure ſeruitutis ordinario agi-
tādo partes actoris ſuſtineat (vt dicitur in illa
deciſione Neapolit.) tamen altera pars quæ
rei vices occupat, aduerſus quā lis mouenda
eſt, ſimiliter eſt Eccleſiaſtica, & ſic cùm actor
eius forum ſequi teneatur, iudicem Eccle-
ſiaſticum, qui rei eſt, adire debebit, & non
ſecularem. quod non attendēre Senatores,
ſeu auditores, & ſic inaduertenter fuerunt
ſequuti regulam generalem, vt aduertit
Afflict. *ibidem in fine*.
152 In omnibus igitur ſupradictis caſibus, & in
diſcurſu interdum etiam aliquibus anno-
tandis, & ſi qui ſunt alij, in quibus diximus
tertium oppoſitorē executioni executoria-
lium, inter aliquos expeditarum, comparen-
tem coram executore, quia ſibi non citato,
nec vocato, non nocent, ſuam exceptionem
allegans, & de iure ſuo docens incontinenti
ſummariè, eſſe legitimū oppoſitorem, & de-
bere impedire, atque ſuſpendere executio-
nem earundem, ſi executor eum non admi-
ſerit excedere manifeſtè, & ab huiuſmodi
non admiſſione appellationi interiectæ per
eum, non detulerit, vim fieri, & reponendū
per ſuprema tribunalia, fore declarandum,
prout declaratur quotidie, diximus, & pro-
bauimus latè ſurſum à prin. huius capituli,
quæ doctrina in ſingulis dictis caſibus legi-
timi oppoſitoris repetenda eſt.
153 Econuerſo igitur videamus, an ab execu-
tore admittente aliquem tertiū oppoſitorem
ad impediendam executorialium executio-
nem, qui nullum allegat intereſſe, nec illud
probat (prout requiritur incontinenti) appel-
lationi per partem interpoſitæ ab eo, ita ad-
mittere tertium, & remittente probationem
ſui iuris, proculdubio deferendum eſſe vt li-
citæ, & legitimæ, & aliter atque vim fieri de-
clarandum, conſtat, & probat Cæſar Contat.
*in repetitione l. vnica. C. ſi de momen. poſſ. fuer. ap-
pell. q. 24. n. 36. verſ. ſed quid ſi index.* Achill.
Perſonal. *in tract. de adipiſ. poſſ. ſub n. 340. verſ.
vel & quoque tomo 3. p. 2. fol. 269.* Sigiſmund.
Scacia *de appell. q. 17. limi. 6. memb. 4. n. 107.* ra-
tionē reddens, quia iſte articulus, an tertius
habeat intereſſe, & legitimam cauſam, vt ad-
mittatur, ad impediendam executionem, eſt 154
præiudicialis, ac ideo priùs examinandus an-
te admiſſionem, Angel. Areti. *in l. à ſententia.
ff. de appella. ſub n. 1.* Rolan. à Valle *conſ. 15.
videtur. ſub num. 3. lib. 2.* & Contard. *in l. vni.
q. 24. n. 36. C. ſi de momen. poſſ.* ſed à peruer- 155
ſione ordinis admittitur appellatio, vbi aliàs
prohibita eſt, ex eodem Contar. Imò exce-
dere tunc executorem dicemus Deo dante
infrà cap. de præpoſteratione ordi. & c. 13. er-
go pariter hîc admitti debet.
Pro qua opinione, & reſolutione rectè fa- 156
ciunt Doctores, & fundamenta, quæ ſuprà
c. 7. n. 9. ad principium, adduximus latè, quo
verificauimus, ab executore admittente ex-
ceptiones non admittendas, pariter appella-
tioni interiectæ deferendum, vt legitimæ, ac
ſi reiiceret admittendas, quas omnes hîc ap-
plica, maximè quia legitimus oppoſitor, &
legitima exceptio, idem eſt, prout ad propo-
ſitum appellationis, ibi conſiderauimus in
principio eiuſdem capituli 7. quia tertius
oppoſitor ſine legitima exceptione, & cauſa
expreſſa ſui iuris, & intereſſe nullo modo 157
admittitur, nec appellans auditur, *l. à ſenten-
tia 5.* & ibi B. *in fi. prin. ſub n. 9. ff. de appellatio. &
rela.* Ab. *in c. cum ſuper n. 5.* vbi dicit quòd de-
beat exprimere iuſtam, & legitimam cau-
ſam ad iuſtificandam appellationem, *de ſen-
tentia & re iudi.* Cardina. Alexan. *in c. cum
ſpeciali §. porro. n. 8. in fi. de appell.* Angel. Areti.
in d. l. à ſententia ſub num. 1. Veſtrius *in praxi
Roman. Curi. lib. 7. cap. 3. num. 10.* Contar. *in l.
vnica limi. 13. num. 12. & 13. C. ſi de momen.
poſſ.* quia cùm appellatur à ſententia inter
alios lata (quod regulariter non permitti-
tur ſine legitima cauſa, & intereſſe) & ideo 158
appellans debet illam exprimere, vt admit-
tatur, tanquam fundamentum permiſſio-
nis, & exceptionis, quam reddunt Ab. Car-
di. Alexan. Angel. Areti. *vbi proximè*, &
optimè per Couar. *in practi. queſ. c. 13. in ini-
tio*, & debet de caſu permiſſo docere, cùm
ſimus in prohibitis regulariter, latè poſt
alios in iſtis terminis Vincenti. Caroc. *in
tract. de exceptio. exceptio. 44. n. 101. & à n. 88.*
Iuxta quam concluſionem operępretium
mihi viſum fuit, aliquos hîc inſerere practi-
cabiles, & frequentes caſus, in quibus dubiū
reſidet, an oppoſitores legitimi ſint ad impe-
diendam executionem, in eos executoria-
lium per executorem directam, certantes
ſibi rem iudicatam, non obeſſe, ita vt eorum
appellationi an ſit deferēdum, cognoſcatur.
Ex illis erit prior, an executor executoria-
lium expeditarum aduerſus confraterni-
tatem, aut locum pium ſuper debito, ab

159 eis contracto, vel ſuper re à coofraterni-
tate, aut loco pio poſſeſſa, an excedat, ſi illas
exequarur aduerſus pij loci, aut confrater-
nitatis adminiſtratorem (quem diximus ma-
tor domo.) In quo breuiter reſolueudum eſſe,
excedete. Primò moueor, quia ſententia
160 lata contra mioorem, cootra eum, non con-
tra tutotem, aut curatorem exequendam,
probant iura expreſſa, text. in l. 1. C. quando
fiſcus vel priuatus, vbi pupillo condemnato
ad quantiratem res curatoris vel rutoris pi-
gnori capi oon debere, ſancitum eſt. Idem
probat text. in l. 1. C. quando ex facto tutor, vel
161 cura. vbi ſenrenria lata contra tutorem, vel
curatorem, noo mandatur executioni in eos,
ſed io dominum principalem. Et generaliter
162 denegandam actiooem iudicati cootra ruto-
rem, aut curatorem, diſponit text. in l ſi ſen.
obtulit. §. tutor quoque ff. de re iudi. & l. 2. in prin.
ff. de adminiſ. tuto. & ibi communiter ſcriben-
tes. & coocordat l. 17. tit. 16. p. 6 & ibi Greg.
Lopez gl. verb. ſuſuenes. Reb. in commenta. ad
l. Galli. tit. de literis obligatorijs art. 2. gl. 1. n. 18. &
poſt alios eruditè Boba. in poli. lib. 3. c. 8 n. 72.
litera S. Parlado. lib. 2. rerum quoti. c. fi. 4 p. §. 3.
n. 1. Ioan. Gutier. in tract. de tut. & cur. 2. p. c. 23.
per totum. Mathias Coller. in tract. de proceſſ.
executi. 2. p. c. 3. ex n. 244. ergo pariter dicen-
dum eſt in adminiſtratione loci pij, vel con-
fraternitatis.
163 Secundò probatur, quia licèt decuriones,
aur adminiſtratores ciuitatis pto eius debitis
obligauere bona ciuitatis, non poterit fieri in
illos executio, ſed in bona propria ciuitatis,
cuius nomine, & tatione officij publici, non
contemplatione propriæ perſonæ, & vrilira-
tis, contraxere, ita poſt Bal. in l. etiam C. de exe-
cutione rei iudica. n. 12. nota Greg. Lopez in l. 3.
tit. 27. p. 3. verbo, fallando vienes. ex Ioa. An. ad
Specul. in tit. de executione ſententia. §. ſi quia.
verſ. quod ſi vniuerſitatis. Montal. in l. 17. tit.
20. lib. 3. fori gl. verbo, la ley. verſ. ſed notandum
eſt. Auil. in c. 20. prato. in gl. verb gracias. verſ. &
an executio. Bobadilla in politi. lib. 3. c 8 n. 79.
Padil. in l. praeſes à n. 27. vſque ad fi. & ſuprà C.
de tranſact. Parla. lib. 2. rerum quoti. c. fi. §. 3. prin.
p. à n. 5. & ſuprà. Curia Philip. 2. p §. 9. à nu. 10.
Amadot Rodri. de executione c. 4. à n. 31. quos
omnes conſulito pto exactiſſima huius arti-
164 culi materia, quando Decuriones poſſiot
bona ciuitatis obligate, & quando non, & in
quibus caſibus teneantur, & quæ ciuitatis
bona ſint obliganda, & alia iis ſimilia igitur
dum venit dicendum in noſtra principali
quæſtione, vt in adminiſtratotem loci pij, ſeu
confraternitatis executio facienda non ſit,
nec ad id per executores compellendos, ſed
in bona ipſius confraternitatis condemnatę.
165 Quod verũ eſſe affirma, niſi quando ipſa
confratetnitas ſit in mora, quia tũc cùm ipſi
adminiſtratores bona eius detineant, com-
pelleodi ſunt exhibere, non eoim quia ſint
obligati, nec executio in eos locum habeat,
tanquam condemnatos; ſed quia quadam fi-
ctione iuris ſint ipſa confraternitas, cùm eius
adminiſtrationem habeant, & noo tanquam
debitores. ſed quia habent facultatẽ ſoluen-
di debitum, aut rem tradendi; poteſt, ſi recu-
ſent, & ſint contumaces, executor illos com-
pellere per excommunicationem, aut captu-
tã perſonę cogi, omníque iuris rigore, (prout
alibi diximus,) ad exhibenda bona confra-
ternitatis (ſi quæ ſint) vt executoriales ſuum
ſortiri queãt effectum, ita in tutore, & cura-
tore dixete Bal. in l. 1. C. quando fiſcus vel pri-
uatus, & alij Doctores, quos referens ſequi-
tur Parlado. lib. 2. rerum quoti. c. fi. 4. p. §. 3. in
prin. Amador. Rodrig. de executione d. c. 4. ſub
n. 30. ad medium, & probant omnes ſuprà ci-
tati Doctores in fundamẽto primo n. 160. &
leges ibi omnes allegatæ, quatenus probant
non teneri curatores, ſi bona pupillorum nõ 166
habent, vt ſit eius officium finitum, & iam
bona tradiderint, quam exceptionem legiti-
mam, & annotandam dicunt, ad impedien-
dam contra ſe compulſionem. Hæc eadem
doctrina admittitur pariter in decurionibus
ciuitatis, vt poſſint hoc caſu, & ad hunc effe- 167
ctum contumaces compelli, cogíque omni
iuris rigore, per capturam perſonarum, non
vt de ſuo ſoluant, ſed vt bona vniuerſitatis
exhibeant, in quibus facta eſt condemnatio,
vel ſit creditori ſatisfaciendum, ita probat
Azebed. in l. 16. tit. 21. lib. 4. recopil. n 5. Boba-
di. in polit. lib. 3. cap. 8. n. 78. Amador Rodri. d.
c. 4 n. 34. verſ. & prior ſit caſus.
Supradictis conuenit, quòd tertius obti- 168
nens poſſeſſionem rei lite pendente inter
alios, in quem alienata eſt, non ſit legitimus
oppoſitor executionis executorialium inter
alios expeditarum, quoniam eæ illi etiam
non citato, nec vocato, proculdubio præiu-
dicant, & fit directò in eum executio, abſque
nouo proceſſu, nec ooua cauſæ cognitione
ſuper re, quam probant concluſionem ex
ratione l. vlt. C. de litig. Bart. in l. 1. §. vlti. ff de
litigio. idem Bart. & Salicet. in eadem l. vlti.
Paul. Caſtrenſ. in l. quanquam §. 1. ff. de aqua
plu. arcend. Bal. in l. 1. C. communi diuid. Bar. in
l. 3. C. de pigno n. 23. Roderi. Xuarez in repet. l.
poſt rem. ff. de re iud. in declaratione l. Regni poſt
8. ampliatio. colu. 5. Matthæus de Afflict. in
conſtitu. Neapoli. lib. 2. rubr. 41. n. 10 Ruin. conſ.
34. viſis n. 12. lib. 5. Rotæ deciſ. in recollect.
per Moheda. deciſ. 12. in eadem. ſub tit. de re
iudi. Iſſ. in l. à Diuo Pio §. 11. ſi ſuper rebus. nu-
mer. 10. de re iudi. Alexand. in additio. ad Bar.
in l. ſi quis miſſum §. fi. de damno infecto.
Guido

Digitized by Google

Guido Papæ *deciſ.8 1.colu.2.verſ. & corroboratur.* & ibi latè addentes Caquerianus *deciſ. 38 num.7. in fi. & deciſ.65. num.4.* Antonius Gama *deciſ.Luſit.56.* Caualcan. *deciſ.16. n.8. p.1.& deciſ.23. num.115.p.4.* eum aliis ab eo citatis Marta *in tract. de iuriſd.4.p. cent.1.caſu 35.num.2.& 3.* plures citat Mateſeot. *variar.reſolutio.lib.1.cap.86. à num.59.cum ſeqq.* Lancelo. Robert. *de attenta.2 p.cap.4. in præfatione num.459.* vbi ita fuiſſe reſolutum per Rotam in vna Romana Vincæ.20. Decemb. 1537.Couarr. *in practi. quæſtio.cap.15.num.7. ad prin.* vbi optimè contra Angel. contrarium ſentientem, declarat, ſiue tertius li-
569 tis pendentiam, & rei litigium ſciuerit, ſiue ignorauerit, tum quia ea diſtinctio procedit reſpectu pœnæ appoſitæ alienantibus rem litigioſam, iuxta text. *in l.fi.C.de litigioſis.* non tamen vt deſinat in re litigioſa alienata contrahi huiuſmodi vitium litigij, & eum eo tranſeat quocunque vadat, & quia vbi res efficitur litigioſa, non poteſt eius ſtatus mutari in præiudicium agentis
570 quoad iudicij ordinem, & examinationem cauſæ, nec poteſt litis curſus impediri, duriórve actoris fieri conditio. *l. vlti. ff. de litigioſis.l.2.C.eodem tit. l. quanquã. §.1.ff. de aqua pluuia arcen.* & quòd in hunc rei litigioſæ fiat executio etiam ignorantem, tenent inſuper Cancer.*variar.reſolu.2.p.cap.12.num.14.* Caualcan. *deciſ.16. num.7. p.1.* etiam in beneficialibus. latè poſt plures Graſſis *de effec. cler.effect.2 à num.256.*

571 Et de aliquibus limitationibus, quando in huiuſmodi rei alienatione lite ſuper ea pendente res ipſa non efficiatur litigioſa, ad hoc vt contra eam occupantem fiat executio, vide Lancelo. *vbi proximè.* quo etiam loco *& 2.p.cap.4.limi.4. limita.8 per totam,fol. mihi* 13. optimè tractat, quòd non procedat vitium litigij in alienatione neceſſaria, præſertim quando habet cauſam de præterito,
172 & ſic contra tertium creditorem, cui res litigioſa, ſuper qua inter debitorem, & alium lis vertebatur; data fuit in ſolutum pro debito de præterito, non poterit fieri executio ſententiæ latæ contra debitorem illum pro reſtituenda, plurimos allegat Doctores, & latè proſequitur, & magiſtraliter quidem Lancelo. *d. limi.8.per totam,* nec res dicitur litigioſa empta ab eo, cum quo lis erat iure & nomine proprio mota, ſi lite pendente rem conſecutus eſt vti hæres alterius, & illam vendit eo iure, ita tenet poſt alios Hierony Gabriel *conſ.52.num.9.tomo 1.* quem ad id vide, cui doctrinæ rectè conueniunt dicta infrà à n.274.

173 Quod indubitanter procedit, vbi lis pendet ſuper actione reali, & ſic ſuper dominio ipſius rei, ſed vbi lis vertitur actione perſonali, res eſt ſatis controuerſa, in cuius reſolutione diſtinctè dico, quòd aut agitur actione perſonali, & petitur in effectu dominiu vtile, vel directum, puta, ex vendito, vel donato, ſeu alia rei promiſſione, & ſic quando agitur actione perſonali ad rem aliquam petendam, & ad ipſam eandem tradendam, ita vt in ea ſit executio neceſſariò facienda, tunc licèt plures contradicant ratione generali; tamen receptior ac tutior ſententia eſt opinio, vt data ſcientia litis in emptore, res efficiatur litigioſa, & executoriales, ſententiæque inter alios latæ ipſi præiudicent emptori, & aduerſus eum directè poſſit, abſque nouo proceſſu, nouóque iudicio, executor executoriales, & executionem dirigere, & ad reſtitutionem compellere, quia tunc per litis conteſtationem res ita petita efficitur litigioſa, iuxta *l.2.C.de litigioſis.* probat gl. *in l. quanquam, §.1.verb.iudicium ff.de aqua plu. arcen.* & ibi B.Cuma. Immola, Roma.& Barba.*in additio.ad eundem B.* B.& Alexan *in ſcholis in l.. in §.vlt.ff.de litigioſ.* Angel. *auth.de litigioſ.colu.2.* Immol. Decius & Ripa *ſuper gl.vlt.in c.cum M. de conſtitutionibus.* Salicet.*in l.2. C. de litigioſ.* Rauena. *in tit.vt lite penden. nihil innoue.* Petr Iacob. *in practi tit. de litigioſ.* idem altius probat Iſſ. *conſ.43. lib.1.* Immol. & Feli. *colu. vlt. in c. dilecta. de exceptioni.* & rurſus ipſe Immol. *in c. Eccleſia, in prin. vt lite pendent. colu 2.* Carolus de Tapia *in compila.iur. reg. Neapoli. lib.3. tit. de aliena. iudi. rubri.42. num.3. fol.227.* & vltra hos plurimos citaui infrà hac 4.p.c...à n.112. & ſeqq. quorum quidem ſententia potiùs applaudit Couarr. *in practi. q.cap.15. ſub n.6.* vbi ad finem dicit, hanc opinionem veriorem, vtiliorem ac conducibiliorem praxi, & iudiciorum authoritati, propter effugiendas, ac vitandas litigantium calumnias, motus ex eo, quod dicit Iſſ. *in d.conſ.43.colu.vlt.* ab hac recedere temerarium fore in iudiciis, & latè ipſe Couar. contrariæ partis Doctores perpendit, & latè pertractat, quem referens ſequitur Lanéclo.Robert.*de attenta. 2.p.c.4. in præfatione à num.483.* & ſurſum.ſequitur Aleiat. *conſ.11.pro morte num.84.lib.1.* Eam etiam ſequitur Socin.*conſ.13 n.1.volu.4.* Alexan. & Immol. *in l. ſi quis miſſum. § iudicis.in prin. ff. de damno infecto.* & poſt alios ab eo relatos eandem vt veriorem ſequitur Ozaſc. *in deciſ. Pedemont. deciſ.65. num.13.* (apud quos reperies etiam, qui contrariam defendunt)tenẽt poſt aliquos Parla. *lib.2.rerum quoti.c.fi.4 p.6.5.n.7.* Ab.*in c.fi.de alie.iud. mut. cauſa facti.* Tiraq. *de retract. conuentio. ad finem tit.n.171.* & indiſtinctè ſine ſcientia emptoris, tenẽt Peregri.*de iure fiſci lib.4.tit.de*

litigioſis. num. 9. Belluga *in ſpeculo Principum*
rubri. 41. §. *leges Regni. n.* 45. plurimos citat
Marta *de iuriſd.* 4. *p. cent.* 1. *caſu* 25. *num.* 10.
& 122. Carolus de Tapia *vbi proximè.*

Sed quando actione perſonali non ad
174 ipſam rem alienatam lis pendet, ſed ad
quantitatem pecuniæ debitæ, & debitor
fortè timore executionis interim lite pen-
dente alienat aliquam rem ſuam, an tunc
executor directò pro illa quantitate debita
poſſit exequi poſſeſſorem, etiam non præ-
cedente à citatione in via ordinaria, & an
ipſe ſua ſe poſſit tueri poſſeſſione, quæſtio
multum eſt anceps, & inter vtriuſque iu-
ris Doctores valde altercata, diuerſimodè
ſentientes, ſiquidem Cyn. *in l.* 1. *C. de alie-*
natione iudicij mutan. cauſa fact. quæſtione 9.
docet in re hac, vt quando tertius rei poſ-
ſeſſor dolo ſit poſſeſſionem adeptus, ad-
uerſus eum ſententiæ inter alios latæ exe-
cutio directè porrigetur, nulla facta prius
reſciſſione. Sed directò contrariam opinio-
nem aduerſus illum tenet B. *in l.* 3. *tit.* 23.
C. de pignoribus. dicens, opinionem Cyni eſſe
contra titulum *de iis quæ in fraudem credito-*
rum. Sed Bald. inter illos medius diſtinctè
procedit in re hac, quòd aut ſit alienatio,
dolúſque committitur fraudandi creditoris
cauſa duntaxat, & tunc executio aduer-
175 ſus emptorem tertium poſſeſſorem fieri nul-
lo modo poſſit, niſi præcedente reſciſſione,
iudicio, & via ordinaria, ex tit. *de iis quæ in*
fraudem creditorum, & ex doctrina B. aut
enim committitur dolus cauſa ſubterfu-
giendæ, & defraudandæ executionis pa-
ratæ ſententiæ, & tunc directò executio
aduerſus tertium, qui dolo cœpit poſſide-
re, locum habebit, non ex capite (inquit
Bal.) vitij litigij (cùm in actione perſonali
pro quantitate litigium nullum cadat) ſed ex
capite contempti iudicis, ac poteſtatis iudi-
cialis, ne iudicia illuſoria ſint, & in vanum
laborem incidant, & executoriales, quæ vix
effectum poterunt ſortiri, ſi aduerſus quem-
libet ſucceſſorem, & emptorem rei, nouo
proceſſu, & iudicio cogeretur creditor ex-
periri, imò in longum protraheretur, cùm
pendente lite cum tertio, ipſe iterum in
alium alienaret, quod quidem foret infini-
tum. Hanc Baldus diſtinctionem conſtituit
in l. ob maritorum. C. ne vxor pro marito. & in l.
executorem. C. de executione rei iud. quem qui-
dem ſequuntur Paul. de Caſtro, Iſſ. Zazius
& Hercula. *in l. à diuo Pio. §. ſi ſuper rebus. ff. de*
re iud. Couar. *in practi. quæſt. cap.* 15. *n.* 7. Vil-
lalobos *in Aerario communi. opinio. litera A.*
n. 132. Gregor. Lopez *in l.* 13. *tit.* 7. *p.* 3. hanc
Baldi opinionem æquiſſimam magiſque iuri
conformem dicit Parlado. *lib.* 2. *rerum quotid.*
cap. fi. 4. *p.* §. 5. *num.* 14. *&* 15. & ſequutus
Bal. *in l. creditores in quæſt.* 4. *verſic. videamus*
C. de pigno. Iſſ. *conſ.* 88. *pro veritatis. colum.* 3.
& ſeq. lib. 3. Alexan. *in l. ſæpe num.* 69. *verſic.*
vna. ff. de re iudic. aſſignantem rationem, quia
hic ſingularis ſucceſſor, non dicitur alius, 176
ſed iſdem cum eo, qui fuit condemnatus.
idem affirmat Cardin. Tuſc. *practicar. conclu-*
ſio tom. 3. *litera E. concluſ* 488. *num.* 5. *& n.* 19.
Ozaſcus *in deciſ. Pedemon. deciſ.* 65. *num.* 4. *&*
5. Ripa *in l.* 1. §. *ſi hæres n.* 21. *&* 22. *ff. ad Tre-*
bellia. Petrus Surd. *conſ.* 533. *numero* 4. *&* 5.
tom. 4. Carol. de Tapia *in compila. iur. reg.*
Neapo. lib. 3. *tit. de executio. ſenten. rubr.* 41. *ri-*
tu 262. *num.* 6. poſt Ioan. Vincen. Anna. *ſin-*
gula. 29. plurimos citaui hac 4. p. cap. 14. à
num. 112. cum ſeqq.

Et licèt Couar. & Parlador. ſuprà ſequuti
diſtinctionē Bald. ſurſum relatam minùs ad- 177
uertenter percepere eius verba, & ſenſum,
ſiquidem aſſeuerant ex Bald. quòd ſi alie-
natio fiat lite pendente ob æs alienum ſu-
per actione perſonali, tunc alienatio facta
rei alicuius per debitorem conuentum, tan-
quam facta in fraudem executionis, indi-
geat actione reſciſſoria ordinaria, & ſic quā-
do alienatio fiat poſt cœptum iam iudi-
cium. at ſi fiat ante litem conteſtatam, &
ante litem motam, tunc requiritur, vt re-
ſcindatur ordinaria via, iuxta §. *item ſi in*
fraudem, inſtitu. de actio. l 1. §. *neceſſariò ff. ſi*
ventris nomi. mul. in poſſeſſionem. longè nan-
que aberrant ab intentione Bald. ſiquidem 178
Bal. loquitur, quando erat lata ſententia,
& in fraudem executionis iam paratæ, ſiue
miſſionis, puta quia res erat pro pigno-
re capta, & ſola ſupererat miſſio, debitor
tunc in fraudem, & contemptum iudicialis
poteſtatis, & ſubterfugiendæ executionis
cauſa, rem alienauit, & ſic ſequitur, vt non
ſufficiat, quòd alienatio hoc caſu fiat lite
cœpta, & pendente, vt directò executor
dirigat executoriales, inter alios expeditas,
in tertium hunc poſſeſſorem emptorem,
non præcedente via ordinaria actionis re-
ceſſoriæ, ſed neceſſe eſt, vt ad hoc facta fue-
rit alienatio, re iam iudicata, & ſic quando
eſt in via paratæ executionis, prout Bal. &
cæteri Doctores dicunt. Et in terminis con-
tra Iaſonem eodem modo, quo Couar intel-
ligentem Bal. meritò inſurgunt Ozaſc. *in d.*
deciſ. Pedemon. 65. *ſub num.* 4. *prope finem.* poſt
Ripam *in l.* 1. §. *ſi hæres num.* 21. *&* 22. *ff. ad*
Trebelli. idem etiam aduertit Petrus Surd.
conſ. 133. *ſub num.* 5. *tom.* 4. & nominatim refe-
rens Pedemon. *in d. n.* 4. *in fi.* affirmat Cardin.
Tuſc. *pract. conclu. tom.* 3 *litera E. concl.* 488 *n.* 5.
dicens, declara quòd ſi res ematur poſt ſen-
tentiam latā in actione perſonali, tunc datur

executio

executio contra emptorem tertium poſſeſſorem, quaſi emerit in præiudicium executionis ſententiæ. communem dicit Pedemon. *&c.* Eodèm loquendi modo, hanc noſtram vti æquiorem, & iuridicam opinionem probans vtitur *deciſ.* 128. *num.* 12. & Modern. Gall. *in conſ.* 25. *n.* 7. citatus à Surdo *vbi proximè*, & ita etiam dicunt Tapia & Ioan. Vincen Anna, ſuprà adducti num. 176. Et ita etiam loquuntur omnes Doctores ferè ſupra citati in verſ. ſed quando actione perſonali, *&c* à num. 174. quando debitor alienauit in fraudem executionis paratæ, non enim poteſt dici executio parata ante
179 rem iudicatam, & ante cauſæ cognitionem, *l. poſt rem iudicatam. ff. de re iud. l. nimis propere* 2 *in ordine C. de executione rei iud. l. defenſionis facultas C. de iure fiſci lib.* 10. & exiſtente re dubia, an ſit dubium, vel ne, quia in diſcurſu proceſſus multa poſſunt accedere, per quæ non capiat; quam opinionem contra Iſſ. Couarr. & Parla. veriſſimam exiſtimo, & ex mente neceſſariò Bal. à quo originem trahit, & ſic intelligunt cæteri Doctores omnes de hac re tractantes.

180 Quæ doctrina & ex eo comprobatur, quòd licèt quis poſſeſſor beneficij accuſatus de crimine, etiam merente eius priuationem ipſo iure; poſſit renuntiare illud, & etiam lata contra illum priuationis ſententia, ſi ab ea fuerit appellatum, quia eius effectus ſuſpenditur, vt poſt Rebuffum, Corraſ. Flami. Pari. Ioan. Gutier. & alios reſoluit Necolaus Garcia *de benef.* 11. *p. cap.* 3. *de renunciatio. à num.* 91. (apud quem & Flami. Pari. exactiſſimè videbis, quando beneficium dicatur litigioſum, quando aliquis eſt accuſatus de crimine, eius priuationem merente.) at verò reſignatio, & alienatio facta poſt priuationem per tres ſententias con-
181 formes; eſt nulla ipſo iure, tanquam facta iam in fraudem paratæ executionis, Hiero. Gonzal. *in regul. de men. & alter. gl.* 15. *à n.* 147. ſequitur Nicol. Garcia *de benef. d.* 11. *p. cap.* 3. *de renuntiatione* §. 1. *n.* 93. *in fi.*

182 Quam quidem doctrinam declara, vt pariter procedat in inſtrumento guarentigiato ad aliquam quantitatem, quòd cùm habeat executionem paratam ſicut res iudicata, & de vno ad alteram valeat argumentum (vt alibi ſæpius diximus ſuprà hac 4. p. cap. 5. num. 100. & infrà hoc c. num. 363.) ſequitur vt poſt illud celebratum alienatione rei facta, locum habeat executio directò aduerſus tertium emptorem, ita per hoc argumentum, & poſt alios dicit Tuſ. *vbi proximè num.* 19. quod ego intelligerem ſi petita ſit iam executio eius virtute, & expeditum mandatum executiuum, ſecundùm ter-

minos concilij Petri Surdi ſupra citato loco à prin. & per totum, vt clariùs cognoſcatur fraus alienationis ex ea cauſa; ſcilicet: fraudandæ executionis, quaſi dum quieſcit creditor, ipſe debitor ſit inanimaduerſus, ad differentiam alienationis poſt rem iudicatam, cùm ex lite, & controuerſia iam ſic præcedente præuentus præparet debitor machinationem hanc. nihilominus cogita an hoc requiſitum à me conſideratum, ſit neceſſarium.

An autem executor executorialium expeditarum contra aliquem beneficij poſſeſſorem, excedat illas exequendo in ſucceſſorem illius condemnati, & eius poſſeſſionem ocupantem lite pendente. In quo negatiuè reſpondeo, vt ſcilicet executor non excedat ex hactenus formatis doctrinis; & quia in beneficiis vitium litigij contrahitur, eòque afficiuntur, adeò quòd titulus de litigioſis locum habeat etiam in beneficialibus ſecundùm Philipp. Fran. *in cap.* 1. *in gloſ. litigantibus, vt lite penden. lib.* 6. Lancelo. Rober. *de attenta.* 2. *p. cap.* 4. *in præfatione num.* 463. inferens ex hoc per Sarner. *in regul. de triennali.* quòd ſi beneficium, ſuper quo litigatur, alteri reſignetur, tranſeat in reſignatarium nouum poſſeſſorem vitium litigij, habentem cauſam à litigante, Biſſg. *deciſ.* 1. *vt lit. penden.* Caſſiado. *deciſ.* 8. *ſuper regul.* Moheda. *deciſ.* 207. licèt alias deciſiones contrarium tenentes referat Paleot. *deciſ.* 218. *dubitani.* dicens, quòd Rota ſuper hoc ſemper variauit, & miror, tum, quia iſte habet cauſam à condemnato, & ſic executio etiam poteſt contra ſingularem ſucceſſorem habentem cauſam à litigante locum habere, etiam abſque nouo alio iudicio, ita reſolutum fuiſſe in vna Romana Vincæ 10. Decemb. 1537. teſtatur Lancelor. *vbi proximè. num.* 466. tenet latiùs Ioan Baptiſta, & Aſi. *in prax. iudic.* §. 31. c. 2. *in* 24. *ampliatione per totam.* vbi poſt B. & Paul. de Caſtro. Ioan. de Neuiſ. *in conſ.* 20. *clementiſſime num.* 13. *cum multis ſequentibus.* Petrus Anton. Neguſ. *conſ.* 49. *an fiſcus in princ. & per totum, lib.* 1. generale eſt enim in omnibus caſibus, in quibus executio ſententiæ inter alios latæ poteſt directò exequi aduerſus poſſeſſorem rei tertium ſingularem. Hæc concluſio, & doctrina procedit, & intelligitur, quando tertius poſſeſſor cauſam ſeu titulum habeat ab illo condemnato, aduerſus quem principaliter ius exequendi competit, non verò quando ab alio titulum habuerit, *l. ſæpe ad finem. ff. de re iud.* Bar. *in l.* 3. *C. de pigno n.* 23. Roderi Xuarez *in repet. l. poſt rem. in declara l. Regni. limi.* 1. *ad legem Toleti.* Parlado. *lib.* 2. *rerum quoti. c. fi.* 4. *p.* §. 5. *num.* 20. Alexan &

Margin numbers (right column): 183 (beside "An autem executor… ex-"), 184 (beside "…litigij contrahitur, eòque afficiuntur… liti-"), 185 (beside "…ſuper quo litiga-"), 186 (beside "…iſte habet cau-"), 187 (beside "…Hæc concluſio, &").

Angel. *in l. 1. §. ſi hæres percepto fundo. in 1. nota.*
ff. ad Trebel. Iſt. *conſ.* 88. Specul. *tit. de ſententiis*
§. nunc de effectu. verſ. item pone. Roma. *in c. 311.*
in caſu propoſito in tertia colu. verſ. quoad ſecundum. Cardina. Tuſc. *in practi. conclu. tom. 3.*
litera E. concl. 488. *num.* 19. cauſam autem ha-
188 bere, non ſolùm accipere debemus, quan-
do iſte tertius poſſeſſor ab ipſomet princi-
pali debitore rem nactus eſt immediatè, ſed
etiam ſi alioquin mediatè, & per longam
ſucceſſionem; puta, aliis perſonis interpoſi-
tis, cauſam, ſeu titulum ab illo traxerit, *l.*
hæredis. ff. de verbor. ſignif. l. qui per ſucceſſionem
ff. de regul. iur. l. ſicut. § ſupervacuum ff. quibus
modis pignus vel hypotheca ſoluntur. & bene ad-
uertit Parlador. *ubi proximè n. 20.*

189 Et inſuper certiſſimi iuris eſt quòd intru-
ſus in beneficium lite pendente, nedum
poteſt impedire executionem ſententiæ,
& executorialium emanatarum contra pri-
mum rectorem ſeu poſſeſſorem beneficij;
ſed etiam non excedet executor, directò
exequendo hunc poſſeſſorem intruſum,
quia aduerſus eū procedit executio, ita do-
cet Creſcen. *deciſ.* 217. *&* 238. *in fi.* Aquil.
deciſ. 2. de tertio. Caputaq. *deciſ.* 287. *lib. 1.* &
per doctrinam Couart. *in practi. quaſ. cap. 15.*
nu. 7. idem dicit Tiberius Saluſtius *in praxi*
190 *Auditor. Cameræ lib. 1. cap. 7. num.* 51. qui qui-
dem intruſi lite pendente, adeò odio in iure
ſunt affecti, vt executoriales obtentæ con-
tra ſuperſtitem collitigantem, poſſunt con-
tra huiuſmodi intruſos exequi, abſque
vitio attentatorum, & exceſſu, ita determi-
naſſe Rotam in vna Senogalienſ. parochialis
de Mondulfo coram Oriano 9. Iunij 1559.
teſtatur Lancelo. *de attenta. 2. p. cap. 3. à n. 99.*
qui per 73. & 74. determinationem Rotæ in
vna Floren. 6. Iulij 1558. dicit, quòd regu-
lariter intimatis ſibi literis executorialibus
191 intruſi coguntur parere, ſiue intruſus ſine ti-
tulo aliquo & propria authoritate intrude-
ret ſe in beneficio, ſiue titulum habeat, ſed
ab eo, qui illum dare non poteſt, Rota
deciſ. 5. *aliàs* 433. *& deciſ.* 13. *aliàs* 415. *nota*
quòd intruſus, de cauſa poſſ. & proprie. in anti-
192 *quis.* nec in talem intruſum facta executio
ſine nouo proceſſu, poteſt agere de ſpolio,
vt fuit tentum in Rota teſte Ægidio *deciſ.*
709. & Felin. *in c. cum olim. num. 11. de re iud.*
Caputaq. *deciſ.* 282. *in prin. 1. p.* contra intru-
ſum. Creſcentius *deciſ.* 142. incipit *executo-*
riales. ſi quidem capiunt, ac comprehen-
dunt intruſos, & intrudendos lite pendente,
193 Puteus *deciſ.* 323. *lib. 1.* & ideo ſententia lata
contra capitulum, & executoriales decretæ
in fauorem alicuius afficiunt illum tertium,
etiam non citatum, in quem capitulum
tradiderat præbendæ poſſeſſionem lite pen-
dente, decidit Rota in vna Placēti præbend. 194
teſte Puteo *deciſ.* 62. *per totam.* vbi dicitur,
non habito reſpectu, an eſſet ſententia lata,
ſed ex quo lis erat, quòd ille tertius, cui erat
tradita poſſeſſio, diceretur intruſus, & tene-
retur parere executorialibus; poſtea contra
capitulum decretis per doctri. Bal. *in l. 1. d.*
colu. 2. in fin. C. comm. diuidundo.

Et ratio quare contra iſtos intruſos lite
pendente executoriales inter alios obtentas
poteſt executor, directò abſque nouo iudi-
cio, & proceſſu exequi, & dirigere; ea eſt
vltra alias, quia cùm tot iurium diſpoſitio-
nibus ſit huius intruſio, & beneficij litigioſi 195
tranſlatio prohibita propter decretum irri-
tans, quod iura habent, vt *in c. ſi hi contra*
quos, vt lite pendente, lib. 6. & l. fi. & toto tit. C.
& ff. de litigioſis. intruſi non ſolùm titulus,
ſed & poſſeſſio eſt infecta inanis, non con-
ſiderabilis, nec reſtituibilis, careat ſiquidem 196
omni iuris fomento, & adminiculo, ita di-
cit eleganter Rota *deciſ. 3. aliàs 16. num. 3. de*
reſtitutione ſpolia. in nouis. Creſcen *deciſ.* 217.
aliàs 216. *de re iud.* Lancelo. Rober. *de atten-*
ta. 2. p. cap. 20. num. 3. idem repetit *in 2. p. c. 12.*
amplia. 14. à num. 17. vbi dicit, quòd intru-
ſus lite pendente, non admittitur ad appel-
landum ab intimatione executorialium in-
ter alios expeditarum, quoniam eius appel- 197
latio non retardat executionem ex eo, quia
executoriales capiunt intruſos, & eius poſ-
ſeſſio dicitur vitioſa, & attentata, & non ha-
betur in conſideratione, & quod per aliena-
tionem rei litigioſæ lite pendente non tranſ-
feratur poſſeſſio, nec etiam per precarium 198
in ea appoſitum, tenet Affl. *deciſ.* 331.
quædam Diana. num. 2. quem ſequitur Me-
noch. *in 2. reſponſo cauſæ Finarienſis in 4. arti-*
culo num. 56. & iterum replicauit *in conſ. 2.*
magni ponderis num. 291. *lib. 1.* Lancelo. Ro-
ber. *de attenta. 2. p. cap 4. num* 452. vbi *num. 2.*
reddit aliam rationem, & quòd clauſula
ſeu decretum irritans non ſolùm afficiat
titulum, ſed & poſſeſſionem, & ipſam red-
dat inanem & inutilem, altiùs explicuimus
ſuprà lib. 3. c. de patro. Regio cap. 10. à n. 261.
cum ſeqq.

Pro quo facit inſuper, quoniam execu- 199
toriales decretæ inter aliquos ſuper contra-
ctu, quo quis promiſit rem, vel illam hypo-
thecauit generaliter, aut ſpecialiter pro de-
bito, cum pacto tamen de non alienando
(quod vocant) idest promittendo, ſe pignus,
vel hypothecam, aut rem ſibi venditam, aut
aliter promiſſa inuito creditore non aliena-
turum; poſſunt in tertium talis rei poſſeſſo-
rem directò exequi abſque nouo proceſſu,
quia alienatio poſtea contra hanc clauſu-
lam irritantem facta, nulla eſt. *l. ſi creditor §.*
fi. ff.

*ſi. ff. de diſtractione pignorum.l.ea lege.C.de con-
dictione ob cauſam.l. ſi. tit. 5.p.5.* & in terminis
præclarè tradit B. *in l.3. C. de pigno. num.25.*
ſequuntur Salice. *ibi*, & Anto. de Butr. *in c.
quia G.num.13.de iudicijs.* Ripa *in l.1. §. ſi hæ-
res ff. ad Trebellia. num.21.* Meno. plures re-
ferens *de adipiſcen poſſ. rem.6. num.133.* Ro-
deri. Xuar. *ad l. Toleti limit.1.* Ioannes Gutierr.
in l. nemo poteſt num.38. & 39. ff. de legat.1.
Villalo. *in ærario communium opinio. litera A.
n.139.* Franciſ. Turza *in volum.commu. opini.
lib.14. verbo, pactum de ingrediendo.* Immol.
& Iſſ. *in l. ſi quis ita §. ea lege ff. de verbor. obli.*
Parlador. *lib.2. rerum quoti.c.ſi.4.p.§.5.num.16.
& 17.* Couartu. *lib.2. variar. c.15.* Dueñas *re-
gul.240.limi.1.* Anto.Gabriel *in volu. commu-
ni.opini.lib.3.tit. de pignoribus, concl.1.* Gregor.
Lopez *in l.73. tit.18.p.3. verb. milas enagena-
rias.* Emanuel Xuarez *in theſauro receptarum
ſententi. verbo, alienatio. & verb. prohibitio.* Ma-
thias Collet. *in tract. de proceſ. executi. cap.3.
num.434* Paz *in praxi 4.p.tom.1. c.10.num.49.*
& quotidiano rerum vſu receptiſſimam eſſe
hanc doctrinam, affirmat Felicia. *in tract.
de cenſibus lib.1.cap.4.num.6.* Matienſus *in l.1.
tit.17. lib.5. recopi. gl.3. num.6.* & hanc etiam
doctrinam probat in annui cenſus, & reddi-
tus conſtitutione, vt poſt alios latè proſe-
quitur, noſtras Gaſpar Rodrig. *de an. reddi.*
200 *lib.2. quæſt.9. à num.54.* quia hoc pactum de
non alienando res cenſui ſuppoſitas, & hy-
pothecatas fore admittẽdum in inſtrumen-
tis annui cenſus, ea ratione, quia ſolùm re-
ſpicit ſecuritatem creditoris, non tamen au-
get redditum, nec pretium diminuit, ex plu-
ribus ab eo poſt alios adductis.

201 Prout etiam ille qui rem nactus eſt vigo-
re contractus ſimulati, cùm non poſſideat,
& nullitas contractus etiam poſſeſſionem
inficiat, quæ remanet penes dominum, *l.2.
C. plus val. quod agitur. l. nuda ff. de contrahen.
emptione*; non poterit talis poſſeſſionis vir-
tute ſe executioni ſententiæ inter alios latæ,
opponere, nec impedire, ſed aduerſus illum
poterit executor executoriales exequi, ita
eleganter dicit Bal. *in l. executorem colu.3. C.
de executio.rei iud.* Parlador. *lib.2.rerum quoti.
c. ſi.4.p. §.5. num.10.* Giurba *deciſ.22. num.8.*
vbi & per totam deciſ. de inſecta & nulla
poſſeſſione ex contractu ſimulato. qui *n.10.*
ampliat, maximè ſi fiat in fraudem & præ-
iudicium tertij, quia non transfertur poſſeſ-
ſio, nec à transferente auocatur, etiam ſi ab
illa diſcedat. Maſcar. *de proba. concl.1196.n.8.*
Farinac. *quæſt.262. num.28. & 29.* Caſanate
conſ.25.num.6. Menoch. *conſ.1095.num.7.* Ti-
raquell. *de conſtitu.p.3.limi.8. num.1.* infinitos
penè congerit Giurba *d. num.10.*

202 Ex quibus omnibus, præſertim ex dictis
decisionibus, & authoritatibus adductis à
num.195.& ſeqq. ſuprà in verſ. & ratio qua-
re. hactenus deducitur, nullitatem tituli,
quæ non ſolùm illum inficit, ſed etiam poſ-
ſeſſionem eius virtute apprehenſam; obſtare
tertio oppoſitori executionis; quia cùm poſ-
ſeſſio ſit cauſa immediata, ad impediendum
iudicium executiuum, ideo talis nullitas re-
ctè attenditur, & admittitur. idem probat
latè Aluarus Vallaſcus *in conſultatione 55.
per totam p.1.*

Econuerſo autem ea nullitas, quæ tan- 203
tùm reſpicit titulum, ius, & iuſtitiam prin-
cipalem opponentis, in hoc iudicio execu-
tiuo non admittitur, quia reſpicit petito-
rium, & ordinarium iudicium, cui reſeruari
debet, quia requirit altiorem indaginem
(iuxta ea quæ ſuperiùs hoc cap. latè dixi) &
probat etiam Vallaſ. *vbi proximè ad ſi.* qui
poſtquam ad principium appoſuit nonnul-
las exceptiones, quæ inficiebant poſſeſſio-
nem allegatam per tertium oppoſitorem,
quibúſque conſtabat per clauſulam conſti-
tuti in illo caſu non tranſtuliſſe poſſeſſio-
nem; alias poſtmodum appoſuit obiectio-
nes, & argumenta contra inſtrumentum il-
lud, quæ reſpiciebant titulum, non autem
poſſeſſionem, vt puta; defectus inſinuatio-
nis, non acceptationis, & ſimiles, quas qui-
dem dixit ipſe Vallaſcus *in ſi. d. deciſ.* non ob-
ſtare, nec admitti in hoc iudicio executiuo,
ſed in plenarium reſeruandas, & inſuper, 204
quia ex actu nullo transfertur poſſeſſio, *l.1.
§. ſi vir vxori. ff. de acquir poſſ cum concordan.* &
ſic de ſola poſſeſſione docere ſufficit in hoc
iudicio executiuo, ad impediendam execu-
tionem, nec teneatur tertius, eam iuſtifica-
re cum titulo, vt ex B. Paul. Iſſ. Alexan Cou.
Eſcacia, & Parlador. dixi ſuprà num.87. ſub
verſ. cuius rei ratio eſt Et probatur etiam
ex Rodrig. & Amador. de quibus in verſ.
proximè ſequenti à num 215. dicentibus, &
bene, aduerſus eum tertium, in quem res 205
emphyteutica alienata eſt, inſcio domino,
non habere locum viam executiuam, contra
Parlador. contrarium dicentem, motum,
quia alienatio fuit nulla, quod ita vidi iam
practicari à viris doctiſſimis, & terminari
etiam. Faciunt etiam quæ ex pluribus DD.
dixi ſuprà à n.93. quòd poſſeſſio tertij com-
patentis executioni patitur controuerſiam,
vbi alia ad propoſitum.

Quod quidem & fortius redditur ex eo, 206
nam licèt quando agitur aliquo remedio
poſſeſſorio exceptionis, quæ attingunt pro-
prietatem; non admittuntur, ſed iudicio
plenario reſeruentur (vt eſt notum) quia de
ſola poſſeſſione tractatur; tamen illæ exce-
ptiones proprietatis, quæ tendunt ad de- 207

ſtruendam, & inficiendam poſſeſſionem,
omnino admittendæ ſunt. ita docet elegan-
ter Bal. in l. naturaliter §. nihil communi. ff. de
acquir poſſ quem ſequitur Alexa. ibi num. 24.
& Ripa num. 81. Molin. de Hiſpan. primogen.
lib. 3. cap. 13. num. 13. facit etiam quod mira-
biliter dixit B. in l. 1. §. & parui refert. ff. quod
vi aut clam. num. 3. quem ſequitur Ab. in c.
208 item cum quis num. 9. de reſtit. ſpol. quòd in
remediis poſſeſſoriis admittuntur omnes
exceptiones excludentes qualitatem à iure,
vel ſtatuto requiſitam, ad hoc vt competere
poſſit. idem ſequitur Gregor. Lopez in l. 7.
tit. 4. p. 5. in gl. verbo, poſſeſſion. & in l. 2. tit. 14.
p. 6. verbo. luego. Moli. vbi proximè n. 14.
209 Et hæc omnia confirmantur, quoniam
generale eſt in omni poſſeſſorio adipiſcen-
dæ, tam in profanis, quàm in beneficialibus,
vt ad obtinendum in poſſeſſione ſufficiat ti-
tulus coloratus (& coloratus dicitur, quan-
do proceſſit ab habente poteſtatem) nec exi-
gitur, quòd alia oſtendatur validitas tituli,
niſi quoad formam extrinſecam, nec reci-
pitur quæſtio de tituli inualiditate, ſic pul-
chrè ſcripſit Guido Papæ quæſt. 85. in curia
ſequitur Decius conſ. 220. in cauſa colu. 2. ſed
ante eos Paul. Caſtren. conſ. 253. num. 4. in 1.
Ferret. conſ. 1. num. 4. & 5. & conſ. 27. num. 4.
Natta conſ 411. num. 9. Menoch. qui alios re-
fert conſ. 199. num. 42. & apud Pureum deciſ.
99. num. 9. lib. 1. Ozaſc. deciſ. 116. num. 7. latiſ-
ſimè idem Menoch. de reci. poſſ. rem. 3. n. 334.
& num. 588. & infrà in tract. de recuper. ar. 15.
num. 463. & ſeq. Mandoſ. in commenta. regul.
Cancel. regul. 16 quæſt. 27. num. 6. & 7. Rebuf.
in tract. de concord. Galli. in tract. de pacifi poſ-
ſeſſo. num. 32. Peregrin. in tract. de fide art. 48.
num. 31. & rectè faciunt quæ ipſe ibidem à
num. 29.
Pro quibus quidem fortiùs etiam faciunt,
quæ ſuperiùs reſoluimus hoc capite ſub 4.
concl. verſ. nunc tractandum, an habens poſ-
ſeſſionem rei à num. 100. quibus reſolui-
210 mus, ideo ei, cui iudex nulliter, non ritè
nec rectè procedens tradidit poſſeſſionem,
ſibique executioni opponenti, huius poſſeſ-
ſionis virtute, obſtare nullitatem, cùm hæc
nullitas inficiat titulum & poſſeſſionem. vbi
plurimas adduximus Rotæ deciſ. & doctri-
nas, quæ rem hanc veriſſimam reddunt, &
rectè comprobant, quas vide omnino.
211 Pro quibus etiam & illud ſimile facit, quo-
niam licèt confeſſio partis validet nullita-
tem, & defectus ordinis iudicialis proceſ-
ſus, vt latè per Maſcar. de proba. lib. 1. concl.
244. num. 4. & concl. 357. num. 3. vbi de com-
muni. Rolan. conſ. 31. num. 4. lib. 1. infinitos
congeſſit Farina. in practi. crimi. tom. 3. quæſt.
81. cap. 2. à num. 66. cum pluribus ſeqq. vbi mul-
tis modis ampliat, & itidem limitat; tamen 212
quando nullitas non ſolùm proceſſum, ve-
rùm & ipſammet confeſſionem inficit, tunc
confeſſio nihil operatur, nec validat pro-
ceſſum. ita poſt multos tradidere Vantius de
nulli. in rub. quibus mod. ſent. nulli. repar. n. 126.
Alexand. Stiar. in pract. iud. cap. 19. num. 50.
Flami. Carta. de execu. ſenten. c. fi. num. 217.
Bruno à Sole in ſuo compendio verſ. confeſſio
inualida verſ. ſequen. fol. 46. à tergo. Roma. conſ.
167. num. 3. in fi. & num. 4. Marſi. conſ. 14. n. 3.
& num. 17. & conſ. 29. num. 9. & num. 49. in fi.
& conſ. 46. num. 19. Bertaz. conſ. 341. num. 17.
lib. 2. Rolan. conſ. 31. num. 8. lib. 1. & conſ. 17.
num. 23. & ſeqq. lib. 3. Farina. vbi proximè n. 87.
igitur idem dicendum in noſtro caſu, quòd 213
vbi agitur de ſola poſſeſſione diſceptanda,
nullitas contractus, & tituli non obſtat, ta-
men quando nullitas etiam poſſeſſionem
ipſam inficit, obſtare debet.
Et circa hanc quæſtionem, an nullitatis 214
tituli exceptio admittenda ſit, ad impedien-
dum executionem iuxta doctrinam Aluari
Vallaſ. loco ſuprà citato in terminis Gemini.
conſi. cap. 16 in fi. Decius conſ. 439. num. 4 Go-
zadi. conſ 7. num. 7. & conſ. 103 num. 10. Marſi.
ſingula. 274. Gozadi. conſ. 103. num. 10. idem
Gemini. conſ 57. colu 3. poſt num. 3. & optimè,
& latè videndum eſt per Felin. poſt alios ab
eo citatos in c. cùm ſuper num. 16. vbi Ab de re
iudi. & in c. veniens. el 2. num. 13. de teſtib. vbi
plura adducit, & quod nullitas tituli tertij
oppoſitoris comparentis ad impediendam
executionem non ſit replicanda, nec oppo-
nenda, nec admittenda, tradit Corſet. lib. 2.
forenſ. quæſt. 4. verſ. præmiſſis. Inſtrigl. deciſ 46.
num. 58. Apoſtill. ad Petr. de Greg. de cenſib.
quæſt. 6. num. 95. quod fuit originale Zabare.
in c. cum ſuper. vbi Felin. num. 6. de re iud. & in
d. c. veniens columna 2. verſ quinta concluſio &
alij relati à Marſil. ſingul. 274. & in tit. de Ban-
nit. verbo, nullitas num. 72. Bal. in l. fi. C. de edi-
cto diui. Gozadi. conſ. 103. num. 20. Roland.
conſ. 5. num. 2. volu. 2. Montier. deciſ. 42. n. 96.
Cartarius deciſ 47. num. 4. Alban. conſ. 92. n. 5.
& 6. Giurba. deciſ. 22. num. 7. Caroc. exceptio.
69. ſub num. 29. vbi plures. quæ doctrina fal-
lit, quando nullitas eſt euidens & notoria,
quia tunc admittitur contra tertij oppoſito-
ris titulum. Giurba ibi. num. 18. Calderin.
conſ. 161. aliàs 6. tit. de proba. Menoch. de adi-
piſcen. rem. 4. num. 624. Tuſcus tomo 8. litera T.
conclu. 82. n. 2. & 3. & nos ſuprà à num. 100.
Fallit etiam, quando nullitas inficit etiam
poſſeſſionem tertij, quia admittitur ex ha-
ctenus dictis à num. 202 & ita loquitur
Giurba d. deciſ. 22. per totam; dummodo pro-
betur incontinenti ex iis quæ nos infrà c. 13.
à num. 49. & ſeqq. vbi aliqua adduxi in com-
probationem,

comprobationem, quæ hic inſerenda ſunt, & ſuprà à num.99. faciunt etiam ad noſtrum propoſitum, quæ ibi à n.93.

215 Sed quid erit dicendum de executorialibus expeditis contra emphyteutam, quoad canonis rei, quam in emphyteuſim habet, ſolutionem, an exequantur directò aduerſus tertium rei poſſeſſorem, in quem emphyteuta alienauit; & videtur quod ſic, nam canon pro re emphyteutica poteſt per per Dominum exigi ab eo tertio poſſeſſore

216 directè, quia eſt onus reale, & ſuper ipſa impoſitum, & ius quoddam prædio inhærens, quod rem ſequitur, & comitatur quocunque vadat, ſicut vmbra corpus, & tributum rem tributariam, & ita prædia ipſa conueniri deberi, dicitur. text. *in l.2.& l.fi.C. ſine cenſu vel reliq. & cum poſſeſſor §. fi. de cenſibus. Imperatores. ff. de publica. & vectiga.* & in terminis quòd executio pro canone directò poſſit intentari aduerſus hunc tertium rei emphyteuticæ poſſeſſorem, tenet Parlado. *lib.2. rerum quoti. c. fi. 4 p.§.5.num.5.* dicens, quòd alienatio rei emphy. inſcio Domino eſt nulla.

217 Sed contrariam ſententiam, & opinionem rectè defendit aduerſus eundem Parla. Caſpar Rodrig. *d.lib.2.q...num.6* 1. quem ſequitur Amador Rodrig. *de executione cap.4. num.48.* motus nam licèt hic tertius rei emphyteu. poſſeſſor directò conueniri poſſit, tanquam poſſeſſor rei, qua ius eſt, & onus reale inhærens, *ex d. iuribus*, & latè Cuia. *lib.3.variar.cap.7.num.6.* Aluar. Vallaſ. *de iure emphyteu.1.p.quæſt.32.num.13.verſ.ſed & illud* Ioan. Gutier. *lib.2. practicar.quæſtio. quæſt.167. num.4.* Azebe. *in l.1.tit.5.lib.5.recopil.num* 8. & plures alij ab eiſdem citati: tamen verum eſſe exiſtimat Rodrig. *ibi num.53.& 61.*

218 Amador Rodrig. *d.n.48.* quando tertius hic rei poſſeſſor conuenitur via ordinaria ratione ſpecialis hypothecæ, quam Dominus in re habet, non tamen aduerſus eum via executiua agi poteſt, tanquam ſingularem rei poſſeſſorem, in quem locum non habet,

219 niſi priùs conuictus condemnetur. nam licèt hypothecaria contra nominatum in inſtrumento redditus, & eius vniuerſales ſucceſſores, & hæredes ſit executiua: tamen con-

220 tra tertium ſingularem poſſeſſorem, quia via ordinaria, non eſt executiua, experiundum, niſi ipſe fecerit inſtrumentum recognitionis cenſus, aut canonis in forma publica, vt latiùs per eoſdem ibi. Quod velim, declares iuxta terminos à nobis hactenus traditæ doctrinæ circa res litigioſas alienatas, vt ſcilicet: quando ante litem motam ſententia in rem iudicatam tranſactam, vel anteaquam inſtrumentum guarentigium habens executionem paratam, in iudicium proponatur aduerſus emphyteutam pro canone res emphyteutica alienata fuerit, nam tunc procedit doctri. Rodrig. at lite 221
pendente ſuper d. canone, aut rem emphyteuta alienauerit, aut poſt præſentatum in iudicium contra illum inſtrumentum guarentigiatum, tunc cùm afficiatur vitio litigij contra illum, directò executoriales dirigi poſſunt ex ſupradictis.

Vnum in hac materia vtile non omittam 222
aduertere; quòd in omnibus iis caſibus, in quibus diximus, executorem executorialium inter alios expeditarum, poſſe directò exequi tertios poſſeſſores, ſeu alios, quibus afficit res iudicata, etiam ſi citati, nec vocari fuiſſent ad proceſſum. Licèt igitur poſſit aduerſus eos executio directò dirigi ſine nouo proceſſu, & noua cauſæ cognitione ſui iuris: tamen non eſt facienda executio abſque noua citatione huius tertij. ita eleganter declarat Natta *conſ.350.* Auguſtin. *num.4 lib.2.* Lancelo. *de attenta.2.p.c.4.in præfatione n.462.* qui loquuntur in tertio poſſeſſore rei adeptæ, & alienatæ lite pendente. Afflict. *deciſ. 369.num.9.* Capicius *deciſ.128.* Petrus Surd. *conſ.533.ſub num.4.* Hieron. Gabriel. *conſ.52. num.9. tomo 1* poſt alios. Cuius ea eſt potiſſima ratio, quam non reddunt prædicti, quoniam licèt in executione, & in iis caſibus, in quibus aliàs citatio non requiratur, vel vbi requiritur præceſſit iam: tamen vbi da- 223
tur in quolibet iudicio ordinario, aut executiuo, rei aut perſonæ mutatio, tunc noua citatione, nouàque interpellatione opus eſt, vt ſuprà hoc. lib. cap.5. poſt prin. verſ. ſed in hac contrarietate, *&c.* latè diximus à n.8. cum ſeqq.

Et quia licèt nouus proceſſus, & iudi- 224
cium neceſſarium non ſit cauſæ principalis, & ſuper iure poſſeſſoris: tamen neceſſarium, vt adhibeatur aliqua cauſæ cognitio ſummaria, & incontinenti (prout iudicij executiui natura poſtulat) vt ſuperiùs ſuper illa qualitate, & adminiculo, quod cauſa eſt, vt aduerſus illum tertium, & non citatum executio locum habeat. ita dixit eleganter Rota, teſte Pureo *deciſ.223. lib.1. num.5.* dicens, quòd licèt executoriales comprehendunt intruſos, & intrudendos, & tamen non ſufficit probare quòd ille de præſente poſſideat, ſed neceſſarium eſt, probare, quòd lite pendente inceperit poſſidere, & in facta alienatione rei litigioſæ, vt debeat liquidari, & verificari, iam alie- 225
natio fuerit facta lite pendente, & an ex cauſa neceſſaria, aut voluntaria, tenent Bal. *in l. vnica. in fi. C. de alienatione iudicij mutan. cauſa fact.* Paul. de Caſtro *in l. à Diuo Pio. §. ſi ſuper*

ſuper rebus ff.de re indi. Lancelo.*de attenta.1.p.*
*cap 3.ſub num.*81. Hieronym.Gabri. *conſ.*52.
à n.9.tomo 1. Et hoc licèt obiter, dicit etiam
Couarru.*in pract.quæſt.cap.*15.*num.*7.*ſub verſ.*
226 *imò ex hac opinione, poſt medium*, idem affir-
mant etiam Afflict & Capicius *vbi proximè*,
dicẽtes omnes vt pro huius articuli & ſum-
mariæ cauſæ cognitione, citatio ſit facien-
da. quod veriſſimum puto, & tenẽt vltra re-
latos Menoch.*conſ.*319.*num.*12.Cancer.*in* 3.
*reſolu.cap.*17. *n.*463. Carpan. *ad ſtat. Mediola.*
560. *num.*35. Giurba *deciſ.*62. *num.*17. Can-
cer. *cap.*12.*num.*17.2.*p.*

227 An autem executor excedat, ſi virtute
executorialium expeditarum inter alios, di-
rectò exequatur cõtra ſequeſtrum, ſeu eum,
in quem lite pendente res fuit depoſita, ſu-
per quá litigatur, tradenda, & reddenda vin-
centi, vide quæ in huius quæſtionis reſolu-
tione diximus ſuprà 2. p. cap.16. à num.84.
228 & ſeqq. Et quid aduerſus fideiuſſorem in
cauſa prine. de iudicio ſiſti, vide Bernar.
Diaz *in regul.*67. vbi latè per regulam, & li-
229 mitationes. Et an fideiuſſor, iudicatum ſol-
ui, poſſit impedire executionem ſententiæ
latæ contra principalem, pro quo fideiuſſit,
& an legitimus ſit contradictor, vide quæ
latè per Martam *in tract. de iuriſdictione. cen-
turia* 2.*cap.*178. per totum. Et an ſoluens ali-
230 cui de mandato iudicis poſſit ſe executioni
factæ opponere, & an dicatur legitimus con-
tradictor, vide duas Rotæ deciſiones apud
Proſperum Farinacium 448.*&* 849.*in nouiſ-
ſimis* 2.*p.* & vide quæ nos latè ſuprà cap.7. à
n.151.cum ſeqq.hac 4 p.

231 Et vnum eſt notabile, & vt executor non
excedet, ſi executoriales expeditas contra
vxorem virtute debiti contracti ante matri-
monium, exequatur aduerſus mariti (illo
denuo tamen citato, vt ſuperiùs aduerti-
mus à num.222. ex mutatione perſonæ) ſu-
per bonis datis in dotem, quando alia pro-
pria bona mulier non habuerit, ita Capicius
*deciſ.*128. Ariſmi. Teparus *tom.1.tit.de execu-
toribus ſententiarum colu.*4 *ad finem.fol.*349.

232 Executoriales itidem expeditæ contra
procuratorem in rem ſuam condemnatum
nomine proprio, qui tamen ſoluendo non
eſt, tunc dirigere eas poteſt executor in bo-
nis principalis abſentis, & non citari, vt pro-
bat text. *in l.auth.qua in prouincia.C.vbi de cri-
mine agi oportet.* quam allegat gl. *in l. vendi-
tor verb. ſoluere in fi.* & per eam id tradit Bal.
in auth. ſi captini.n.6. C. de Epiſ. & cleri. Bar-
boſ. *in d.l.venditor n.*201.*&* 202.

233 Sed quid dicendum, an ſententia lata
contra emptorem, poſſit fieri executio in
bonis venditoris, aſſiſtentis defenſioni litis,
iuxta text. *in l.venditor. ff. de re indi.* & quòd
poſſit, firmat gl. *verb. ſoluere, in fi.in d. l. ven-
ditor*, quam ſequuntur B. Angel. & Paul.
Caſt. & alij communiter *ibi*, vt teſtatur Ca-
gnol *ibi num* 25. qui omnes, & Iacobi. *ibi
num.*7. reſpondent ad illam difficultatem,
quæ in contrarium vrget; nempe; quòd cùm
petitur res certa, in ea debet fieri executio
præcisè. *l. qui reſtituere. ff. de rei vind.* & ſic
impoſſibile eſſe poſſe fieri executionem in
bonis venditoris aſſiſtentis, qui rem peti-
tam minimè poſſidet. cui igitur ipſi reſpon-
dent, gloſſam intelligendam eſſe, quando
emptor vltra rei reſtitutionem fuit condem-
natus in fructibus, & expenſis, quorum re-
ſpectu fieri poteſt executio in bonis vendi-
toris aſſiſtentis. ſequitur Xuares *in tit. de los
emplacamientos.*§.5.*num.*18.quam gloſſæ opi-
nionem magis communiter receptam eſſe,
teſtatur Barboſ. *in d.l.venditor.num.*198. qui
*à n.*193.plura adducit iura & fundamenta.

Sed ab hac gloſſæ opinione recedunt Lan-
celo.Decius *ibi in fi.* & probat Cagnol. *n.*25.
Barboſ. *à n.*197. *cum ſeqq.* qui quidem com-
muniter reſpondent iuribus, & fundamen-
tis cõtrariæ partis. ſed reuera eorum reſpon-
ſio mihi non applaudit. quam quæſtionem
pro nunc ampliùs non examino.

Sed quid dicendum in filiofamilias effi- 234
caciter obligato ex contractu, vel quaſi, cu-
ius eſt virtute condematus: an fieri poſſit
executio in bonis aduentitiis, in quibus ſibi
pertinet ſola proprietas, vſusfructus autem
patri, & an executor in prædicta proprie-
tate poſſit, executoriales exequi. Suppoſito,
quòd filiusfamilias exiſtens in poteſtate pa- 235
tris, poteſt efficaciter obligari ex contractu,
vel quaſi, & ex iudicio, præterquam ex mu-
tuo, iuxta text. *in l. tam ex contractibus. ff. de
indi.* & ibi Paul. & communiter Doctores, *l.
qui Romæ.§. Angerius.ff. de vſufruct.* text. *in l. fi.
§ pupillus. eodem tit.l. prætor ait. §. ſed & filius-
famil. ff. de edendo. l. ſi quis cum filiof. ff. de pe-
culio. l.*1.*per tot ff. ad Macedonianum.* per ar-
gumentum ab ſpeciali. *l.*1. *& per totum. ff. eo.
tit.* bonus text. *in l.filiusfamil. la* 2. *ff. de actio.
& obligationibus.* & ibi gl.ordinaria.B.Alberi.
Angel. & communiter Doctores. de quo arr.
doctè tractat Ant. Gomez *tom.*2.*variar.c.*15.
*à num.*11. igitur reſoluendum eſt, quod ſi 236
talis filius condemnatus habeat bona ca-
ſtrenſia, vel quaſi, in eis fiet executio, quia
reſpectu eorum reputatur Paterfamil. &
idem eſt ſi habet bona aduentitia, quorum
vſusfructus non quæritur Patri: quia ſunt
propria ipſius filij, & pleno iure ſibi perti-
nent, & in eis reputatur ſui iuris, iuxta text.
in l.fi §. filiis autem. C. de bonis quæ liberis
text. in auth. excipitur. eodem tit. de quo vi-
dendus latè comprobans Anto. Gomez vbi
proximè,

137 proximè, vbi etiam quando filiusfami-
lias habet bona profectitia, vt in eis non fiet
executio, cùm pleno iure ſint patris, cui
non poteſt per filium, præiudicium fieri,
tex. eſt *in l. cum oportet C. de bonis quæ liberis.*
& ibi communiter Doctores.

138 Si verò filiusfamilias habeat bona aduen-
titia, quorum vſusfructus pertinet patri,
tunc affirmandum eſt, quòd etiam in ſola
proprietate non poſſit fieri ſolutio, & exe-
cutio; primò per text. expreſſum *in l. fi. §.
filijs autem. C. de bonis quæ liberis*, vbi diſponi-
139 tur, quòd filius nullo modo poſſit proprie-
tatem ſuam alienare per contractum, vel vl-
timam voluntatem, ſine conſenſu, & vo-
luntate patris, ergo efficaciter cenſetur pro-
hibita executio in eis, cùm ſit perfecta alie-
natio, & alienationis effectus, perfectio, &
140 conſummatio. Secundò, quia prohibita alie-
natione, cenſetur prohibitus omnis actus,
per quem peruenitur ad eam, arg. text. *in l.
oratio. ff. de ſponſalibus.* text. *in l. quod dictum.
ff. de pactis.* text. *in l. cùm lex. ff. de fideiuſſo.*
text *in l. fi. C. de rebus alienis non alienandis.*
text *in l. fi. §. ſed quia. C. communi. de leg.* text. *in
l. 1. verſ. fi. C. de fundo dotali.* & in terminis ita
tenet Albericus *ibi in l. & ſi condemnatus. ff.
de noxalibus*, & idem videtur tenere Bart. *in
l. ſi finita. §. ſi de vectigal. ff. de damno infecto.
colu. fi. verſ. vel melius.* optimè & latè Anton.
Gom. *lib. 2. variar. cap. 15. num. 12.* vbi poſt plu-
141 res alios, quod ſi filius nulla habeat bona,
poteſt pro debito incarcerari, ſicut ſi eſſet
ſui iuris, iuxta text. *in l. penul. C. qui bonis ce-
dere poſſ.* qui quidem Anto. Gomez *num. 13.*
142 videndus eſt, vbi copioſè tractat: an pro-
prietas bonorum aduentitiorum, quibus pa-
ter habet vſumfructum, poſſint confiſcari
pro delicto commiſſo à filio.

143 Sed ſucceſſiuè quæro: an quemadmo-
dum lata ſententia, & decretæ executoria-
les in fauorem actoris poſſidentis ſuper in-
terdicto retinendæ poſſeſſionis prodeſt eius
hæredibus, & ſucceſſoribus, vt ſcilicet, ipſi
in ſua poſſeſſione defendantur, & tueantur,
iuxta text. *in l. ſi Titius §. Celſus. ff. de aqua plu-
uia arcenda. l. qui aliter. §. hac verba. ff. quod vi
144 aut clam.* nam ſucceſſor vtitur ſui autoris ac-
ceſſione, cùm res iudicata rei cohæreat. *l.
exceptiones. §. rei ff. de exceptionibus. l. ſi ante.
§. vlt. ff. de exceptione rei iudi.* Ioan. Fab. *in §.
retinendæ. num. 30. verſ. ſed quid contra. inſtitu.
de interdict.* quia iſta hæredis & ſucceſſoris
poſſeſſio non eſt noua, ſed antiqua illa an-
teceſſoris, ſuper qua retinenda obtinuit, &c.
poſt alios Menoc. *de retinen. poſſ. rem. 3. à num.
823.* & quod de nouo beneficij poſſeſſore
dixi 3. p. cap. 3. n. 42. vt competant remedia
poſſeſſoria pro re beneficij, quam non ille,
ſed prædeceſſores poſſederunt.

An autem eodem modo ſit dicendum e- 145
conuerſo; an ſententia lata in iudicio reti-
nendæ poſſeſſionis contra defunctum poſſit
exequi contra hæredes, & ſucceſſores con-
demnati, ad non perturbandum: & an exe-
cutor excedet: ſi in illos exequatur execu-
toriales huiuſmodi; & quòd excedat, pro-
batur. quia aduerſus illos executio hæc lo-
cum non habet ex eo, quia hoc factum hæ-
redis nouum factum dicitur, & noua turba-
tio, cùm vna ſit defuncti poſſeſſio, altera
huius hæredis. iuxta *l. cùm hæredes. ff. de ac-
quir. poſſ.* fieri ſiquidem poteſt, quòd hæres
iuſtè, cùm tamen defunctus iniuſtè pertur-
baret, quippe non vi, non clam, non preca-
riò ab aduerſario poſſidet, iuxta *l. adeò. §. hæ-
res ff. ad exhibendum*, quia ex propria perſo-
na, & ex noua cauſa quæſtionem meritur
hæres, & per hanc rationem hanc ſenten-
tiam probant, & defendunt Innocen. *in c.
Abbate colu. 2. de verbor. ſignifi.* quem ſequun-
tur ibi Butri. Ioan. And. Bal. *in d. l. de eo §. hæ-
res ff. ad exhibendum.* idem docuit Ioan. Fa-
ber *in §. æquè. num. 31. verſ. interdicto nihil. in-
ſtitu. de actio.* quam opinionem pluries pro-
bauit Concilium Neapolita. teſtatur Afflic.
deciſ. 145. Capicius *deciſ. 1. num. 11.* Rebuf. *in
commenta. ad regias conſtitu. Galli. tom. 3. tit. de
cauſ. benefi. poſſeſſ. art. 11. gl. 1.* qui eiuſdem ſen-
tentiæ recenſet Pariſ. *in c. veniens. de exceptio.*
Menoch. *in tract. de retinend. poſſ. rem. 3. n. 828.
cum ſeqq.* vbi latiùs ſatisfacit ad aliquas obie-
ctiones, quas contra hanc opinionem, & do-
ctrinam inſurgit, & conſiderat Faber *vbi pro-
ximè*, quibus omnibus ſatisfacit ex eo, quòd
hæc non eſt illa poſſeſſio, ob quam lata fuit
ſententia, exequenda contra defunctum il-
lum. Et quia nec dici poteſt hæc noua poſ-
ſeſſio vitioſa, cùm non perſona defuncti, ſed
hæredis conſideretur. & ita ſumus extra ca-
ſum *l. an vitium. & l. cum hæres. ff. de diuerſis
& temporalibus præſcrip. l. vitia. C. de acquir. poſſ.*

Hanc eandem opinionem ſequitur Ga-
ſpar Rodrig. *de annu. reddi. lib. 1. cap. 17. n. 44.
ad finem.* per Vincentium de Francis *deciſ.
Neapolitan. 199. p. 1. per totam.* Sed circa hanc
doctrinam aduerte, quòd *in d. ſeſſione Neapo-
litana* omnes tenuere ſenatores, attenden-
dam eſſe cauſam poſſeſſionis hæredis, an
poſſidere appareat iure hæreditario, &
ex perſona defuncti, an iure proprio, & ex
alia cauſa diuerſa, vt in priori caſu non pro-
cedat iſthæc noſtra doctrina, quia tunc fa-
cienda ſit executio aduerſus hæredem, ne
eius malitiis indulgeatur. Secundo autem
caſu, habere locum noſtram opinionem, hęc
eſt doctrina Zabarellæ *in d. c. Abbate colu. pe-
nul. verſ. oppono ad hoc*, qui intelligit docti-
nam

nam Innocent. vbicumque hæres non poſſideret ex perſona defuncti, ſed aliunde poſſeſſionem quæſiuiſſet. Capicius *in d. deciſ.* 1. ſentiens difficultatem, dicit, quòd licèt Zabarel. ſentiat eſſe onus de neceſſitate probandū per hæredem de noua eius, & aliunde quæſita ſua poſſeſſione: tamen Immol. & Ioan. Andr. & Anto. de But. ponunt hoc in poſſibilitate probandi, non in neceſſitate. Dicitur inſuper *in d. deciſ.* 199. *ſub n.* 6. quòd licèt factum Concilium pluries ſuiſſet ſequutum opinionem Innocentij, vt per Capi. & Alciat. reſpondetur, quòd in iis deciſionibus, per Afflict. relatis, non ſit mentio, & quòd ſuper ea non fuit facta diſcuſſio, quæ omnia nota, quia multum temperat opinionem Innocentij. ſed ſuper illius reſolutione cogita. Menoch. tamen *ibi num.* 832. poſt Rebuffum *vbi ſuprà num.* 2. & Capicium *in d. deciſ.* 1. opinionem Fabri defendi poſſe, videri; ſi agatur ex actione iudicati (de cuius actionis tamen natura vide, quæ latiùs diximus ſuprà cap. 2. à num. 39. ad differentiam
246 iudicis officij.) Et an & quando in Saluiano interdicto executorialium expeditarū poſſit executio impediri, vide Rotæ deciſionem apud Fatina. 1. *p. nouiſſ. deciſ.* 280. *per totam.*

247 Rurſus quæri poteſt, an executor datus pro executione executorialium, & ſententiæ latæ contra debitorem alicuius quantitatis; excedat, ſi illam exequatur in alium debitorem condemnati, cum quo lis agitata non fuit. In quo eſt breuibus reſoluendum, quòd ad hoc vt executor hic poſſit, abſque exceſſus reatu executoriales exequi in condemnati debitorem, neceſſariò, & præcisè requiritur, vt debitum in eo ſit ſtatu, vt debitum ab illo poſſit exigi via executiua, vt puta: vel quia ipſe debitor condemnati confiteatur debitum, (quia confeſſio executionem paratam habet, *l. poſt rem. ff. de re iudi.*) aut contra ipſum rem iam iudicatam nactus fuerat condemnatus. vel quia ſit ei obligatus obligatione guarentigiata. igitur vt executor poſſit executoriales exequi contra eū, præcisè & neceſſariò requiritur, vt aliter aduerſus illum debitorem locum habeat via executiua. ſi autem ab eo via executiua debitum exigere non poterat ſuus creditor, & ipſe non confiteatur, ſed negauerit potiùs debitum, præcisè eſt neceſſarium, vt coram ſuo iudice ordinario, aliàs competēte, actio-
248 ne perſonali conueniatur, & via ordinaria probetur debitum, & de eo conuictus condemnetur, & demum obtenta re iudicata contra illum, poterit tunc executor executoriales, aduerſus eius creditorē condemnatum expeditas, exequi, & tunc non excedet.

Hanc doctrinam mihi probat in terminis text. elegans *in auth. de collatori. §. eas autem, verſ. ſi autem aliquis. collatione* 9. cuius ſunt verba mirabilia (loquendo de executoribus.) Si autem aliquis pro veritate publica debēs tributa, dicat executori, eſſe ſibi alium debitorem, non licere executori moleſtiam aliquam denominato inferre, niſi priùs debitor probetur. hoc tamē priùs requiri apud iudicem prouinciæ, ſi pro veritate debitor eſt is, qui denominatus eſt, & ita fiat executio.) text. eſt etiam expreſſus *in l. à diuo Pio. §. ſi quo. ff. de re iud.* ibi, Poſſe enim nomen iure pignoris capi, Imperator noſter reſcripſit, ſed verùm confeſſi nomen tantùm capi poſſit; an etiam ſi neget quis ſe debere; videamus. Et magis eſt, vt id dumtaxat pignori capiatur, quod confitetur, cæterùm ſi negetur, æquiſſimum erit diſcedi à nomine; niſi fortè quis exemplum ſequutus corporalium pignorum, vltrà proceſſerit, dixeritque, ipſos debere iudices de nomine cognoſcere, vt cognoſcunt de proprietate, ſed contrà reſcriptū eſt.) idem etiam probat bonus text. *in l. ſi in cauſa iudicati.* ibi, debitoris eius cōuenti ad ſolutionē authoritate præſidis prouinciæ compelluntur.) *C. quando fiſcus, vel priuatus debitoris ſui debitores conuenire poſſit, vel debeat.* optimus etiam ad idem text. *in l.* 3. *C. eodem tit.* ibi, Si debitum nō inficiantur ij, quos obnoxios debitoribus fiſci eſſe, proponis: poteſt videri non eſſe iniquum, quod deſideras, vt ad ſolutionem per officium procuratoris compellantur. nam ſi quæſtio aliqua refertur, id cōcedi non oportere, etiam ipſe perſpicis, *&c.*) probat *l. etiam.* iuncta *l. eos.* ibi, apud Rectorem conueni prouinciæ, qui ſiue debitum confeſſi, ſiue negantes, & conuicti fuerint, condemnati, *&c.* eùm latæ ſententiæ captis pignoribus, ac diſtractis, ſecundùm ea, quæ ſæpe conſtituta ſunt, meruerint executionem, iuris formam tibi cuſtodiet.) Ex quibus qui- 249
dem omnibus iuribus duo colliguntur, valde in praxi vtiliſſima, vt executor non poſſit exigere debitum à debitore condemnati, nec virtute executorialium ſibi commiſſarum, ab illo via executiua debitum exigere, niſi aduerſus illum aliter etiam viam executiuam creditor condemnatus habuerit, vel fuerit confeſſus. Secundum, quòd ſi hac via executiua aliter ab illo exigi non poſſit, vel non confiteatur debitum, ſed negauerit: tunc in illum via ordinaria actione perſonali conuentum, conuictum, & condemnatum, coram ſuo iudice competenti, poterit ita demum executoriales aduerſus ſuum creditorem expeditas executor exequi, interim conquieſcens.

Hanc eandem concluſionem probat Bal. *in*

in l. etiam in prin. C. de execut.rei ind. gl.Cyn.
Bar.& alij communiter Doctores *in d. l.2. C.*
quando fiſcus vel priuatus. Salicet.*in d.l.etiam.*
Specul.*in tit.de 1.decret.§.reſtat.n.4.& 6.*Cyn.
in d l.2. Angel. *in l. à diuo Pio §.ſic quoque. in*
prin. vbi etiam Immol.*col.1.verſ.& hac vera ff.*
de re iudi. Petr.Surd.*conſ.4.1.tom.à prin. & per*
totũ,qui *ſub n.2.* poſt Bal.& Salic. *in d.l.etiam.*
dicit, quia talis executor excedit terminos
executionis, quia fit in re aliena,non autem
in re debitoris,vel per ipſum poſſeſſa,& ideo
in ſubſidium capiuutur nomina eius, aliis
deficientibus,& ideo requiritur,vt confitea-
tur debitor, vt in executionem iudicati capi
poſſit. Nam quemadmodum creditor con-
demnatus non poterat exequi ſuum debito-
rem abſque confeſſione,re iudicata, aut in-
ſtrumento guarentigio,ſed debebat eum via
ordinaria cõuenire,ita ſeruari debet in obti-
nente contra cõdemnatum creditorem exe-
cutoriales, ex cuius iure, & perſona agit, ne
fiat per alium deterior eius cõditio. Et hanc
diſtinctionem latè proſequitur comprobans
Guid.de Zuſa *in tract. de inſtru.guaren.à n.25.*
vſque ad n.32. cui plura applicat fundamẽta.
250 Hæc adduxi,vt clariùs conuincatur Petr.
Surd.*d.conſ.4.* dum *num.27.* dicit,quòd ſi iſte
debitor condemnati negauerit debitum, &
probetur per authenticum inſtrumentum,
etiam nõ habens executionem paratam, vel
aliter,quòd tunc poterit in eum fieri execu-
tio propter mendacium,& calumniam con-
uictam, per Specul.*in tit.de 1. decret.§ reſtat.*
n 4 & 6.& per Cyn.*vbi ſuprà*, & Bal.*in l.1.n.*
20.C.de conuenien.fiſci debito. ſed conuincitur
euidenter ex tot iuribus, & authoritatibus,
notiſſimiſque iuris principiis comprobatis,
quia confeſſio non requiritur hoc caſu ad
probationẽ debiti, quia foret anguſtare pro-
bandi facultatem; ſed quia executio aduer-
ſus illum locum habeat, quia cõfeſſio habet
executionem paratam *d. l. poſt rem iudic. ff.de*
re iudi. & facilis ſit exactio non expectara re
iudicata,coram iudice competente obtenta
contra illum negãtem,ſuſpenſa interim exe-
cutione executorialium, ex dictis iuribus.
Speculator autem & cæteri loquũtur,quan-
do debitor negat debitum, vt de eo conſtet
251 (prout requiritur)ſummariè debet conſtare,
creditorem condemnatum habere hoc ius,
ſecundum Angel.*in l.à diuo Pio §.ſi quoque in*
prin.de re iudi. vbi Immol.*col.1.verſ.& hac ve-*
ra. Alex.*n.2.* Iſſ.*n.1.* & Salicet.*in d.l.2.quando*
fiſcus vel Prælatus. & idem Salicet. *in l. etiam.*
n.2. C. de executio.rei iudi. qui dicunt, quòd ſi
negetur debitum,tunc ſummariè probãdum
eſt, quia de eo debet conſtare; & ad hunc
effectum dũtaxat, vt nomen illud debitoris,
& ius crediroris condemnati tale, quale ſit,
detur in ſolutum ipſi creditori obtinẽti exe-
cutoriales, prout in ſimili dicimus, quando
quis eſt condemnatus pro quantitate,& fieri
vult executionem in re debitoris, & alius
tertius compareat, & alleget poſſeſſionem
eius,non tamen dominium,tunc ſi pro parte
condẽnati doceatur ſummatim de dominio
ipſius,& ad ſe ſpectare,tunc victor, qui exe-
cutoriales obtinuit, mittitur in poſſeſſionem
ſeu quaſi,illius iuris,dominij,& actionis,quæ 252
poteſt,vel poterat competere condemnato,
vt via ordinaria ea actione poſſit conuenire
poſſeſſorem oppoſitorem,abſque cuius præ-
iudicio, hæc miſſio fit, & ſine ſui iuris detri-
mento aliquo ita per Bal.*in l.etiam.col. 3.n.15.*
C.de executio.rei iudi. & in l.ob maritorum.C.ne
vxor pro marito.colu.2. Paul.Caſtr. Alex.*n.12.*
Vinc Hercul.*colu fi.* Iſſ.*n.12.in d.§.ſi ſuper re-*
bus. poſt Cuma.*ibi.* Couar. *in pract quæſt.c.16.*
ſub n.4. verſ.quartum tribus iis concluſionibus.
Et eodem modo procedunt in noſtro caſu
ſuprà citati Doctores,Cyn. Specul.& Bal. vt
dato in ſolutũ hoc iure, & actione, quam in
nomine debitoris ſui habet, vel prætendit
condemnatus, cõſtiro de eo iure,ſummatim
priùs poterit eam actionem perſonalem in-
tentare,contra debitorem negantem,via or-
dinaria,& coram ſuo iudice competenti, ex
Couar.& cæteris allegatis modò,prout con-
tra illum ſuus credíror cõdemnatus poterat
experiri,non aliter. iſte eſt rex.expreſſus *in l.*
final. ibi, In ſolutum nomine debitoris dato,
non aliter, niſi mandati actione, ex perſona
ſui debitoris,aduerſus eius debitores experi-
ri poteſt:ſuo aurem nomine vtili actione re-
ctè vtetur.) *C. quando fiſcus, vel priuatus.l.ne-*
gantes debitores. ibi, conuictos autẽ condem-
nari, ac iuris remediis ad ſolutionem vrgeri
conuenit, *&c.) C. de actio. & obligatio. & l.*
etiam. iuncta *l.eos. C. de executione rei iudi.*
Et ideo nota,quòd in propoſitũ dicit idem
Bal.*d.l.etiam.n.3.* ibi,Sed ſi debitor negat,ſed 253
ſtatim conuincitur de mendacio per publi-
cum inſtrumentũ,reſpondetur,nec tunc fiet
executio ſecundùm gl. Alij dicũt, quòd imò
tunc dicas,quòd aut poteſt conuinci per in-
ſtrumentum, quod habet executionem pa-
ratam,vt per inſtrumentũ ſententiæ,vel iuris
iurandi,vel more Tuſcorum per inſtrumen-
tum guarentigiæ,vel more Peruſinorum per
inſtrumentum confeſſionatum, & tunc fit
executio,negatione non obſtante, quia non
requiritur ſtrepitus iudiciorũ in inſtrumen-
tis exequibilibus,vel poſt rem iudicatam:aut
tale inſtrumentum non habet paratã execu-
tionem,& tũc quia lis ſub iudice eſſe poteſt,
negatio rem dubiam facit,ac ideo inexequi-
bilem.ita debet intelligi quod notatur *in l.2.*
ſuprà quando fiſcus vel priuatus. Hæc ille, quo

quidem inſuper cõuincitur euidẽter Surd. & ita etiã loquuntur cæteri Doctores ad princ. huius art. citati n. 249. quod eſt indubitabile.

Et poſtquam hæc ita ſcripta habui, inueni Parlad. *lib. 2. rerum quoti. c. fi. 5. p. §. 3. n. 45.* tangentem noſtram quæſtionem, reſoluẽnſque *ex l. à diuo Pio § ſic quoque. ff. de re iud.* per quam ita ait (nomen debitoris in cauſam iudicati capi non poſſe niſi quando alia bona defuerint, ſed & tunc tantũmodo capi poſſe, quando debitor confiteatur debitũ, non ſi negct.) ſequitur, & facit (quid ergo ſi debitor malitiosè neget, & intereſt, an negatio euidenter malitioſa ſit, an ſecus, nam ſi manifeſtò malitioſa ſit, vt puta quia conſtat de debito, aut per rem iudicatam, aut per contractum guarentigium, executioni locus erit, nõ ita ſi de debito manifeſtò non conſtet, ita diſtinguũt Immol. Alexand. Paul. & Iſſ. *in d. §. ſic quoque.*) Hæc ille, qui quidem iterum ibid. ſequitur, & facit ad propoſitum illius, quod vltimo loco noſtræ difficultatis à n. 251. diximus, vt ſcilicet (quod ſi nomen creditori detur inſo-
254 lutum, tenebitur ille hunc alium debitorem nouiter conueniri ex vtili actione, ſibi ex adiudicatione nominis acquiſita, iuxta *d. §. ſic quoque.* vbi B. & gl. *in l. 1. C. de prætor. pignore.* in quo debebit iuris ordo ſeruari. *l. 1. C. de iur. haſtæ fiſca. lib.* 10. & Suarez *in l. poſt rem q. 2.*)
255 Quæ regula primò fallit in annuis penſionibus, ſiquidem in illis ac immobilibus directò & indiſtinctè executio locum habebit, ſecundùm Bal *in l. etiam. C. de executio. rei iud.* Alex. & Iſſ. *in d. §. ſic quoque.* Parlad. *vbi proximè n* 44. Secundò fallit in pecunia debitoris,
256 quæ apud argentarium, vel depoſitarium ſit, quia pariter executio locum habet, probat text. *in d. l. à diuo Pio. ff. de re iudi.* Parlador. *vbi proximè n. 45.*

Ad præſentis capituli materiam aliquæ ſunt conſtituendæ regulæ, quibus executoriales inter alios expeditæ, aliis, etiam minimè ad earum proceſſum vocaris, præiudi-
257 cent, vel non, vt faciliùs detegatur, an executores exceſsũ hunc de perſona, ad perſonam commiſerint, vel non, & vt per conſequens, an ab eo appellationi emiſſæ, quando deferendum, in ſupremis prætoriis declarabitur, iuxta quæ à prin. huius capitis dicta remanent, & ad cognoſcendum, an executoriales
258 expeditæ contra patrem in aduentitiis filij, prælatum in bonis eccleſiæ, tutorem, aut alios legitimos adminiſtratores, poſſint exequi aduerſus filium, eccleſiam, minores, & ſimiles abſque metu exceſſus. & an poſſit impedire executionem huiuſmodi ratione ſui iuris contra ſe factam.
259 Et prima regula conſtituenda eſt, vt ſit animaduertendum, quo iure ipſi adminiſtratores legitimi & comparuerint in iudicium, & in progreſſu cauſæ agendo, vel deferendo, nam ad hoc vt acta, & proceſſus, & inde executoriales contra ſe latæ poſſint nocere præbendis, filiis, & ſimilibus, debet in libello inſeri nomen adminiſtrationis legitimæ, ita docent B. *in l. 1.* vbi Angel. *n. 7. ad fi. C. de bonis maternis*, vbi dicunt, quòd pater, qui eſt à lege legitimus adminiſtrator bonorum aduenti- 260
tiorum, tam in agendo, quàm defendendo, filij, iuxta *l. 1. C. de bon. mat. & l. cũ oportet, §. non autem. C. de bon. quæ liberis.* tenetur hanc qualitatem legitimi adminiſtratoris inſerere in li- 261
bello, idem B. *in l. patr. qui caſtrenſe n. 2. ff. de caſtr. peculio. & in l. ſi infanti n. 2. C. de iure liber.* Petr. de Ancar. *in c. acceſſorium. col. 14. verſ. quid ſi excommunic. de regul. iur. lib. 6.* Tiraq. *de retra. lignagi. §. 10. gl. 1. à n. 3.* per text. *in l. 3. §. ſed ſi fortè*, ibi, vel vir, vxoris nom.) & iterum *§. ad quod, de tutore* ibi, non tamen quaſi tutor.) *ff. iudi. ſolut.* Bar. *in l. ſi verò. in prin. ff. de ſolu l. exigendi. C. de procurato.* ibi, actionem Patris nomine dirigat, *&c*) Maria Soci. *in c. 1. colu. 37. verſ. 15. quæro de libelli oblatione.* Feli. *in c. cùm olim. col. 4. ſub n. 4. verſ. quo autem nomine, de teſtib.* Fulg. *in d. l. 1. n. 7.* & cum eo Corneus *n. 3.* & Faber ibi, dicẽtes, quòd verba libelli referenda ſunt ad perſonã filij, Matth. de Afflict. 262
lib. 2. conſtit. rub. 9. n. 12. ad fi. gl. quæ idẽ voluiſſe videtur *in l. cũ dos 7. verbo producit. ff. de pactis dotalibus.* & dicit Bar. *in d. l. 1.* ex communi practica nominari ſolere patrem, & filium.

Nam ſi hæc qualitas adminiſtratoris omittatur, in dubio videtur actum facere, & cau- 263
ſam proponere nomine proprio, non alieno, *l. & magis. ff. de ſolutio. & l. Papinia.* & ibi gl. & Alberic. *ff. mandati. l. pro heredi. ff. de acquir. hæredi. l. ſi ita ſtipulatus fuero. §. Chryſogonus.* & ibi B. *ff. de verb. oblig.* quod pulchrè, & ſcienter declarat Marian. Soci. *in c. 1. in 7. art. prin. q. 6. de libelli oblatione*, facit etiam text. *in l. 1. §. vlt. ff. de noui oper. nuntia. l. 1. ff. de off. procura.* Cæſar. & quod tradit gl. *in l. ſciendum. §. tutores, in verbo habentur. ff. qui ſatiſd. cogan.* & quod ſcribit Ioan. Andr. poſt Guid. Tuſc. *in addi. ad Specula. tit. de coniuncta perſona. §. 1. colum. 1.* Tiraquel. *de retract. lignagi. §. 10. gl. vni. n. 3. fol. 173.* quod tempera prout infrà à num. 285. Sicut è conuerſo, quando quis di- 264
cit actum agens, Titius pater, ſeu procurator, negotiorum geſtor, Rector, vel adminiſtrator, tutórve Titij duntaxat, abſque alia expreſſione, ſed hac adhibita ſolummodo qualitate, intelligitur agere nomine alieno, non ſuo, text. (qui loquitur in inſtitore.) *in l. vlt.* & ibi B. (qui etiam trahit ad procuratorem) *ff. de inſti. actio.* & voluit gl. *in l. quacũque. in verbo, procurator. ff. de procurato* & B. *in l. 3. §. ſed & ſi cum tutor. ff. iudi. ſolu. & in l. 1. §. nuntia. ſolutio.*

*ſolutio.2.verſ.aut apponitur nomen.ff.de oper.no-
ui.nuntia.* Alberi. *in rubr.C.de procurato.n.4.&
in l.1.§.1.ad fi ff.de admi.tuto.*(vbi loquitur de
tutore.) Bal. *in l.1.in fi.C.de ſenten. & interlo.*
Maria. Soci.*in d.c.t. in 7.art.prin q.6.de libelli
obla.*& in eo qui tanquam maritus agit,idem
voluit Bal. *in cap. conſtitutis.verſ quæro cum gl.
de procurator.* quos, & alios nuncupatim ſe-
quitur Tiraq. *vbi ſuprà num.*4.

Et ex hac doctrina per Bart. *vbi proximè,*
265 idem deducit, & probat Feli.*in d.c.cùm olim.
de teſtib. ſub n.4.d.verſ quo autem nomine,* &c.
quòd Prælatus eccleſiaſticus agens, vel de-
fendens in iudicio eccleſiam ſuper eius bo-
nis, tenetur agere, & cauſam proponere no-
mine eccleſiæ, non autem nomine ſuo pro-
prio. ita dicunt ibi Innoc. & cæteri,& Lapus
*allegatio.*52. Speculator *in tit.de procurat.§ ra-
tione quoque conſtituentis. verſ.quid ſi aliquis.*&
Archid. *in c.non liceat* 12.q.2. Immol.*in clem.
t.n 7.colum... de reſcript.* & communiter tradi
ſolet *in c.fi.de dilatio.* qui omnes idem intel-
266 ligunt in procuratoribus, & aliis, qui agunt,
& defendunt eccleſiam,vel in defectum,vel
negligentiam Prælati, pro quibus etiam fa-
cit tex.cum materia *in c.quoniam Ab.de of.de-
legati.& in l.2.ff.quod cuiuſque vniuerſit.nomi.*

Pro iis etiam eſt text. elegans *in l. tutorem
267 ff.de his,quibus vt indignis.* quo expreſsè pro-
batur,vt proceſſus,& ſententia,& acta cæte-
ra geſta per tutorem nomine pupilli,nõ præ-
iudicant, nec obſunt iuri competenti ipſi
tutori, quod ſuo proprio nomine in iudiciũ
non deduxit,& ſic ſolùm obſtat pupillo,red-
dens tex.rationem *ibi*,diſcreta enim ſunt iu-
ra, quamuis plura in eadem perſona deuene-
rint,aliud tutoris,aliud legatarij,& cùm non
ſuæ perſonæ iure, ſed pupilli accuſauerit,
propriam pœnam mereri non debet,*&c.*)fa-
cit *c. frequens. in fi.* cum ibi notatis per Ioan.
And.Ex quibus dicit poſt alios Vant.*in tract.
de nulli.ſenten ex defectu mand.*quòd ſi aliquis
cõſtituerit procuratorem dicens,ego Titius
Rector talis eccleſiæ cõſtituo procuratorem
Semptonium,ad agendum aduerſus P.ſuper
cauſa domus ſuæ eccleſiæ, quam mouere
contra illum intendo, *&c.* & ad alias omnes
268 cauſas ad Roma.Cur.legitimè deuolutas, &
ad omnes, *&c.* vt procurator iſtius mandati
vigore non poterit pro me agere(dẽpta cau-
ſa in qua ſpecialiter conſtituitur) nec com-
parere, niſi duntaxat in cauſis quarum exer-
citium competit mihi conſtituenti vti illius
eccleſiæ rectori,nõ tamen in cauſis patrimo-
nij mei, & mihi tantùm reſpectu meæ perſo-
næ,vel reſpectu alterius officij,aut dignitatis
competẽtibus, quia inſpicitur quo iure con-
ſtituerim procuratorem, & ſic vt Rector ec-
cleſiæ. Æguid. *concl.* 5. incipit *generale, circa
medium.&* 548.*concl.quod ſi,*&c.*& concl.*423.*ſi
monachus.*Decius *conſ.77.col.2.verſ.ſed tamẽ iis
lib.*1.& clariùs per Rom.*conſ.*88.*tribus in prin.*
quibus quidem etiam dicunt,quòd ſi conſti- 269
tuens non poteſt, niſi vno iure conſtituere,
ſimpliciter conſtituendo, videtur eo nomi-
ne conſtituere,quo poteſt, videlicet nomine
officij ſeu adminiſtrationis, quam habet.

Quibus rectè conuenit,quod ſingulariter 270
tenuit Ludo.Rom.*conſ.446.& conſ 496.in 1.
dub.*quem exaggerãs ſequitur Maran.*de ord.
iudic.4.p.16.d.n.17.fol mihi* 242. Tiraq. *de re-
tract.lignagier.§.10.gl.vnica n.6.& 7. fol.*173.
& in nouiori impreſſione fol 347. vbi multa ac-
cumulat,quòd quãdo maritus,qui vt talis,&
legitimus adminiſtrator potuit comparere
in iudicio, & eo iure omiſſo comparuit tan-
quam procurator vxoris, cùm in rei veritate
non haberet mandatum, proceſſus, & iudi-
cium nullum erit, neo ſaluabitur illa alia via
legitimi adminiſtratoris, eique imputatur,
quare talem viam elegit,agendo vt procura-
tor,& loquendo in coniuncta perſona.idem 271
etiam tradũt Bal.& Salic.*in l.1.*ille *col.1.verſ.
vlteriùs oppono.*iſte *colu.2.verſ.oppono quod etiã.*
& ibi quoque Anto. ab Alex *C. de procurato.*
per ea quę notat gl.*l.filius.in gl.vlt.*ibi,vel hic
prætor.)*ff.qui ſatiſdare cogantur.*ipſe Bald.*in c.
nonnulls.colu.2. verſ.nota ſi quis impetrat.* & ibi
Barba.*in §.ſunt & alij.*Feli.*colu.14.verſ. limita
2.de reſcrip.* Bal.*in c ex part. decani.colu.3. verſ.
ſed quid ſi coniuncta* Alex.& Iſſ. *in l.exigendi.*
ille *col.2. in vlt.fallen* hic *col.3.in 6. fallen C.de
procurat.* & ibi Iſſ. & ad id facit optimè text.
in l. 3. §. ſed & ſi fortè. ff. iudicatum ſolui.

Obiter adnotandum, quòd maritus pro 272
vxore poteſt agere ſine mãdato, & ſine cau-
tione de rato in rebus paraphernalibus, vel
cum cautione in cæteris rebus.(de dotalibus
nõ loquor,in quibus maritus ius haber vbe-
rius, *l.doce ancillam. C. de rei vind.cum ſimili.*)
ſed quæ de aliis dixi,notantur *in l.3.§.ſed &
ſi.ff.iudicatum ſolui.& in l.2.l.maritus.C.de pro-
curat. & in c.conſtitutis.eod.tit.* & vbique gl. &
Doctores,& latè Alex.*conſ.42.ſuper præmiſſo.
colu.6.verſ.nec obſtat quòd dicta bona.lib.*1.Cor-
neus *conſ.*190. *ad euidentiam.colu.3. lib.3.* Ti-
raquel.*de retract.lignagier.§.10.gl.vnica & 1.
n.1.* qui ſequutus Corneum,plus dicit,quòd
maritus cenſetur habere mandatum, ad ad-
miniſtranda bona paraphernalia, per text.
(quem dicunt ad hoc ſingularem) *in l.ſi ego
§.penult. & vlt. ff. de iure dotium.*

Hinc eſt,quòd licèt is qui primum locum 273
obtinet defenſionis, quando patiatur, vt
alius quem negotium tangit, ſecundariò &
in conſequentiam agat, & litem tractet, ſibi
ſcienti pręiudicet ſententia lata.*l.ſæpe.ff.de re
iudi.*text.*in c.pen.eod.tit.* Iacob. Cancer. *vari.*

reſolu.2.p.c.16.n.52. hoc tamen intellige, ſi ille ageret nomine proprio, ſecus ſi nomine tertij, cuius ipſe nullum mandatum haberet, quia tunc non fit præiudicium tertio, etiam ſcienti id, vt notant B, & omnes *in d.l. ſæpe* Cancer. *vbi proximè n.* 51. niſi ille, tertio in iudicio præſente, nomine eius comparuiſſet, vti egregiè innumeris relatis tradit Alex. *in d.l. ſæpe n.87. & 93.* Pinell. *in l.2.p.2.c.1.n.18. C de reſcindend. vendi.* Iacob. Cancer. *vari. reſolu. d.2.p.c.16.n.51.* vide infrà à n. 327. quæ omnes doctrinæ temperantur, & declarantur, prout declaramus eaſdem infrà à n. 285. cum ſequentibus, vbi mirabiliter exponũtur omnes quas adduximus à n 257. hucuſque.

274 Quare meritò ſequitur, vt condemnatus
reſpectu officij, cuius nomine comparuit, & condemnatus fuit, poterit ratione ſui iuris comparere, & impedire executionem ex ſuptadictis. & quia vbi non concurrit identi-
275 tas perſonarum, rei, & cauſæ, non intrat exceptio rei iudicatæ, iuxta *l. cùm quæritur. cum ſeqq. de except. rei iudi.* & ibi per Doctores Ab. *in conſ.50.n.2. cum ſeqq.* Decius *conſ.96. col.1. verſ.445.n.45.* ſed ſi quis egit nomine adminiſtrationis, & officij, quod gerit, condemnatus vti adminiſtrator, vt in hoſpitalario dixit Rota *deciſ.1. poſt prin. de reſtitut. ſpoli in nouis,* Æguid *deciſ.5. ante medium. & deciſ.584.* &
276 ideo ſi ipſe non eſt vitioſus poſſeſſor rei lite pendente, ſed antè eam poſſidebat, poterit tarione ſui iuris impedire executionem, quia poſſidet, & comparet vti alius quilibet extraneus priuatus, & ſic tũc repræſentat aliam nouam perſonam, hoc eſt, ſe ipſum vti extraneum, & particularem, licèt antea fuerit condemnatus vti adminiſtrator, & hoſpitalarius. ita eleganter valde dixit Rota Roma. *in deciſ.100. ex nouem. n.4. & 5.p.1. nouiſſim. diuerſor.* reddens inſuper rationem, quia in ſe-
277 parabilibus poteſt quis repræſentare duplicem perſonam, & cõſiderari tanquam alius, & non tanquam ipſe. *l. ſi pater. § ſi duo.* vbi gl. & Bal *ff. de adoptio* cum aliis adductis per Aymon. *de antiquit. tempor. 4.p n.142.* & regulariter (inquit Rota eadẽ ibi) attendi debet qua-
278 litas, ſub qua fit diſpoſitio, vel actus, & à nomine dignitatis ex argumento, & à præſuppoſito, & à nomine dignitatis, officij, & appellatione, iuxta *c. quoniam Ab.* & ibi notata, *de off. delega.* gl. B. & alij *in l. mancipia C. de ſeruis fugiti.* Signo. *conſ. 37. dub. 3.* Alciat. *tom. 1. lib. 2. conſ 3. n.2.* Euerard. *in deciſ.36.79. & 81.* ac ideo ſequitur manifeſtè, vt licèt ſententiæ condemnatoriæ ſint latæ contra aliquẽ tanquam adminiſtratorem alicuius perſonæ, ſeu eccleſiæ, tamen quando ipſe prætendit rem
279 poſſidere iure proprio, vti res patrimoniales, & vti ſuas proprias, & particulares, & probat incontinenti, admittendus eſt omnino, vt dicit Rotæ dicta elegans deciſio *ibi ſub n. 5.* quæ omnino eſt videnda *n.21. & ſeqq.*

Et faciunt ad propoſitum multæ congeſtæ doctrinæ per Tiraq. *de retract. lignagier. §.1. gl. 9. à n.266. cum ſeqq.* & ſuprà *à n.263. fol.70. & in nouiori impreſſione fol* 154. & meliùs *n.271. fol.155. in nouiori impreſſione,* vbi quòd tutor, 280
curator, vel adminiſtrator, qui vendidit rem pupilli, vel adminiſtrationis, poteſt vt conſanguineus iure proprio retrahere poſtmodum, nec ſibi venditio, à ſe facta, præiudicat, vbi multis doctrinis, iuribus & authoritatibus comprobat, quæ noſtræ conducunt.

Et in corroborationem illud rectè facit,
quod ſuperiùs diximus ſub n. 245. ex Vinc. 281
de Frane. *in deciſ. Neapol. 199.p.1 per totam,* poſt alios tenente, quòd licèt executoriales expeditæ contra defunctũ in interdicto retinendæ, non poſſint exequi cõtra eius hæredem, quia alia eſt poſſeſſio iſtius, alia defuncti, hoc procedere (dixit) quando hæres poſſidet ex perſona, & iure ſuo, aliũdéque poſſeſſionem quæſiuit; ſecus tamen quando poſſidet ex perſona, & iure defuncti, vt tunc executio locum habet contra illum. Facit etiam in auxilium dictæ Rotæ deciſionis doctrina Alex. *concl.4. verſ. inſpectis. n.7. in fi. verſ. nec agenti. lib.2.* dum dicit, quòd ſententia lata contra vnum agentem, tanquã ex alia perſona, puta, adminiſtratore, Prælato, *&c.* illi non præ- 282
iudicat in iudicio, quo venit ex noua perſona. Alex. ſequitur Cardi. Tuſc. *pract. concl. litera R. concl.268. n.21. tom 6.* rectè etiam conuenit, quod ex Hieron Gabriel. *conſ.52. num.9. tom.1.* diximus ſuperiùs ſub num. 172.

Præfatæ tamen Rotæ deciſionis doctrina,
vt comparens nomine, & intereſſe proprio, 283
ad impediendam executionẽ ſententię, contra eum latæ, vti adminiſtratorẽ, & nomine, ſeu reſpectu dignitatis, fallit, vt nõ procedat, quando cõparens nomine alieno dicit, comparere etiam pro intereſſe ſuo, quia tunc ſententia lata contra principalem, etiam ipſi adminiſtratori, etiam vti priuato nocet, ita Alex. *conſ.36. dicis quæ. lib.1. in fi.* Cardi. Tuſc. *pract. concluſ. tom.7. litera S. concl.174. num.43.* quam limitationem vt elegantem nota.

Fallit etiam & ſecundò; quando admini-
ſtrator confitetur lite pendẽte poſſidere no- 284
mine eccleſiæ, vt adminiſtrator; quia tunc poſtmodum ad executionem impediendam ſui iuris, & poſſeſſionis intuitu, audiendus non eſt, prout eleganter limitat dicta Rotæ *deciſ.100. ex nouem. à n.21. & ſeqq.p.1. diuerſo.*

Vnum porrò eſt neceſſarium, quod aduer-
tit doctiſſimus Pinel. *in l.1. C. de bonis mater.* 285
2.p.n 63. & præcipuè *64. fol.54. colum.3.* quòd licèt Doctores videantur innuere, neceſ-

ſarium

ſarium requiri pro forma libelli,& iudicij,vt
pater agat,vel conueniatnr expreſsè ea qua-
litate legitimi adminiſtratoris, ipſe tamen
putat veriſſimum; libellum,& iudicium ſu-
ſtineri, licèt ea clauſula deficiat, ſi in proſe-
cutione cauſæ deducuntur, & explicantur
iura litigantium, ex qua cauſa ſeu titulo, vel
petuntur,vel poſſidentur. Ex quo conſtabit,
agens, vel defendens,an iure ſuo,an iure ad-
miniſtrationis, & officij agit, litémque pro-
ſequitur, quam probationem aptam eſſe,
etiam ad ſuſtinendum libellum ineptum,di-
cit vir ipſe ex gl. (quam vocat celebrem) *in
l.1.§.ſi quis argentum. verbo, iuranti. ff. de poſ.*
ibi, niſi poſtea probetur.)quam etiam extol-
lunt Doctores ſecundùm Feli. *in c.2. num.4.
volu.2.de libel. oblatio.* notabiliter Iſſ.*in l.1.ex*
286 *n.6. de off. acceſſoris.* & præcipuè inquit (vltra
alias rationes) locum habere,vbi proceditur
attenta veritate,& veritate facti,ſublatis for-
mulis.

Quod vlteriùs probatur ex celebri Barto-
287 li doctrina *in l.ſi pupillus* §.1.*col.2. verſ.ſi verò
non dicit. ff. de negot.geſt.*vbi docet,quòd licèt
adminiſtrator non dicat expreſſim,ſe nego-
tium facere adminiſtratorio nomine, ſi ta-
men expreſſit cauſam tangentem admini-
ſtrationem, videtur expreſſiſſe alterius no-
mine agere,per text.*ibi*,vt creditorem tuum,
vel pignus tuum liberet, *&c.)* quod nota,in-
288 quit B. quia ob expreſſionem cauſæ præſu-
mitur actus fieri contemplatione,ſiue nomi-
ne eius,ad quem ea ſpectat B.referens ſequi-
tur etiam Tiraq.*in propoſ de retract.lignagier.*
§.10.*gl.1. & vnica num.5.fol.*347.in nouiore
impreſſione, adducens ratione legis *in agris.
ff.de adquiren.rerum dominio,cum concordantib.*
Et ideo dicit Bart.*in l.ſi fundum per fideicom-*
289 *miſſum.in princip.ff.de legatis* 1. per illum text.
quòd ſi procurator dicit, ego Titius nuntio
tibi,ne ædifices in tali re Sempronij,vel ven-
do tibi talem rem Sempronij, videtur actum
facere nomine Sempronij,ad quem res per-
tinet, non nomine ſuo, ſequitur ibi Immol.
Bart.*in l.mater.ad fi.*& ibi Bal.*C.de rei vindic.*
Feli. *in c. cum M. Ferrarienſ. ſub n. 2. de conſti-
tutio.* Tiraq. *vbi ſuprà*, dicentes, ſufficere
quamlibet demonſtrationem.

290 Hinc tutor contrahendo de re ſpectante
ad pupillum,præſumitur nomine pupilli age-
re, *l.ad negotiationem. ff. de adminiſtratione tu-
tor.*Bald.*in l.ſi patruus.col.2.C.communia vtriuſ-
que iudicij.*Corneus *conſ.27.n.7. lib.2.* Alciat.
præſumpt.14.n.2.& in ſpecie procuratoris idē
reſpondit Decius *conſ.77.n.13.in fi.*Menoch.
tract.de præſumptio.præſumptione 49.n.5.lib.3.

291 Prout etiam ſi ipſa ſententia ſimpliciter lo-
quatur de perſona Patris, ſeu nomine pro-
prio adminiſtratoris,ſi tamen ex actis,& pro-
ceſſu cōſtet egiſſe vti legitimus adminiſtra-
tor, prout rector, aut Prælatus eccleſiæ, non
proprio ſui ipſius (ſecundùm ea, quæ hacte-
nus dicta ſunt) ita pariter ſententia admini-
ſtratorio nomine, ſcilicet, intelligenda eſt.
Enimuerò ſentētiæ dubietas declarationem,
& interpretationem recipit ab ipſis actis, & 292
proceſſu, è quibus emanauit, Corneus *conſ.
10.n.2.vol.4.*Alex.*conſ.49.n.8.lib.7.*idem Gra-
ueta *conſ.186.n.5.* Soci.Iun.*conſ.181.n.70 lib.
2.*Menoch.*conſ.80.à n.39.* Serapbi.*deciſ.354.
n.18.tom.1.& deciſ.279.eodem tom.*vbi inquit,
quòd ambiguitas ſententiæ recipit declara-
tionem ex actis, imò etiam eam recipit à li- 293
bello, vt probat Serapbi. *in deciſ.640. n.2. &
n.18. tom.1.* & nos pluries paſſim alibi altiùs
tractauimus, nempe infrà c.12.à n. 62. cum
pluribus ſequentibus, vbi quamplura vide-
bis ad propoſitum noſtrum.

Et tum etiam, quia ſententia intelligitur
lata ex qualitate,& cauſa in libello deducta, 294
quanuis in eadem ſententia nō exprimatur,
gl. *in l. hæ enim cauſæ de ſuſpect. tuto.l.ſi quis ad
exhibendum.ff.de executione rei iudi.* gl.nota.*in
l.& puto.§.1.ff famil. erciſ.*Bar.*in l.1.C.de errore
calculi.* Bal.Nouell. *in tract.de dote n.2.* Phan.
*tract.de lucro dotis in rubr.n.39.fol. mihi 26. in
paruis*,& comprobatur ex doctrina à Bart. *in
l.ita ſtipulatus. §. Chryſogonus.ff.de verb.obligat.
in penul.colum.*dum dicit,quòd ſi aliquis pro-
curator alterius ab initio cœpit agere cau-
ſam procuratorio nomine, licèt poſtea in 295
proſecutione fiat etiā à ſe aliquis actus ſim-
pliciter:tamen intelligitur repetita illa qua-
litas,ſcilicet procuratorio nomine, per text.
ibi cum gl.& notat idem B.*in l.qui ſeruum.*per
illum text.*ff.de interrogat.actio.* Bar.*in l.procu-
rator, qui pro euictione. ff. de procurato.* optimè
Feli.*in c.cum M. Ferrarienſ.de conſtitutio.n.2.*

Hinc eſt, quòd ſi contractus plura habeat
capitula,& in vno fiat mentio officij, in aliis 296
autem contrahentes ſimpliciter loquantur,
totus contractus eodem modo debet intelli-
gi, ſcilicet repetita qualitate officij. quia illa
qualitas informat omnē obligationem. Bald.
in l.procurator ad fi. ff. de procurato. Mantica *in
tract. de contractibus. lib.2 tit.1. n.3.* quoniam
vna pars contractus, ab alia poteſt declinari.
arg.*l.vtrùm* & ibi Bal.& Angel.*ff de peti.here- 297
di.& l.qui filiabus.de lega.*1. Decius *in conſ.48.
col.vlt.verſ.5.*Purpura.*conſ.473.n.20.* Crauet.
*conſ.428.n.13.in fi.*Mantica *vbi proximè n.2.*

Quò pertinet, quod dicit Crauet. *conſ.
231. num. 14.* quòd petens reddi rationem 298
adminiſtrationis, res & quantitates admini-
ſtratas, debet ſpecificare, quas quidem ſi à
principio non exprimit, ſed in proſecutio-
ne cauſæ, & hoc ſimpliciter abſque eo,quòd
eſſe adminiſtrationis, dicat, intelligitur, id

feciſſe ex cauſa adminiſtrationis, ſequitur
Meno. *de præſumptio. lib. 3. cap. 49. num.* 10.
Et generaliter eſt aduertendum, quòd po-
299 teſt coniecturis conſtare, quem agere, vel
contrahere nomine alieno, & adminiſtratio-
nis, ita docet Bal. *in l.1 ſi patruus.n.4.C.commu-
nia vtriuſque iudi.* ſequitur Meno. *vbi proximè
præſump.46.num.fi.*

His conueniens eſt, quòd licèt aliàs libel-
300 lus generalis, & incertus non admittatur, ta-
men ſi ex proſecutione cauſæ, prout ex pro-
bationibus, & aliis actibus declaretur, & quæ
actio fuerit intentata, conſtiterit, rectè pro-
cedit. iuxta gl. *in l. 1. §. ſi quis argentum. ff. de-
poſiti.* Panormi. & alij declarant *in c.ſignifican-
tibus. de libelli oblatione.* Franciſ. Ripa *in c.cum
eccleſia ſutrina. n. 19. de cauſa poſſ. & propriet.*

Secunda regula ſit, vt iis omnibus, quibus
301 ſententia, & res iudicata præiudicat, pariter
omnia acta proceſſus, & iudicij nocent, &
præiudicant. mirabiliter text. eam ita probat
*in c. inter dilectos. verſ. nec atteſtationes. de fide
inſtrum. l. ſed & ſi poſſeſſor. § ſi ff. de iureiur.* me-
lior text. *in l. Iulia. C. de manumiſſioni.* ſingu-
laris ad hoc ſecundùm Iſſ. *in l. dedic. in prin.
n. 3. ff. qui ſatiſdare cogan.* Innocent. *in c.cau-
ſam quæ 1. n. 3. de teſtib.* vbi Ioan. And. *colum. 2.*
Hoſtienſ. *colum. 2.* Butr. *n.6.* Bal. *n. 2.* Ancara.
n. 3 Immol. *colum. 3. in prin.* Areti. *n. 10.* Abb.
n. 3. Feli *n. 26.* Decius *num. 5.* Bart. *in l. ſi ſupe-
ratus num. 4 ff. de pignori.* idem Bart. *in l. ſæpè
n. 12. de re iudi.* & ibi Alexand *num.* 125. idem
Bart. & cæteri communiter Doctores *in l. ſi
mater. §. item ſi rem. ff. de exceptione rei iudi. &
in l. 2. n. 12. verſ. ſed an porrigatur. C. de edendo.*
vbi poſt cæteros ſcribentes adnotauit Pur-
pura. *n.* 127. atque Decius poſt Alexan. quem
refert in pluribus conſiliis *num.* 66. idem B.
& Doctores *in l. qui repudiantis §. 1. n. 4. verſ.
nam & regula eſt. ff. de inofficioſo teſtam.* vbi per
Doctores ſcribentes Matthæus Afflict. *deciſ.
Neapoli. 396. in cauſa comitis n. 3. & 7.*

Hinc etiam eſt, vt in ſucceſſoribus, qui-
302 bus præiudicat ſententia, & iudicij acta, pa-
riter inſtantiam cœptam, & in eodem ſtatu,
mortuo primo agente, ſeu defendente trãſi-
re, certiſſimum eſt, ac ſequens ſucceſſor in
eo ſtatu ſubire tenetur iudicium, quo à præ-
deceſſore fuerit relictum, vt in ſucceſſore in
beneficio, præbenda, eccleſia, aut admini-
ſtratione, fideicommiſſo, maioratu, & ſimili-
bus, probat text. *in l. in iudicio. ff. familiæ ercìſ.*
B. *in l. ſi cum hominem. num. 4. verſ. reſpondeo.
ff. de fideiuſſo.* Angel. & Paul. *ibi n. 2.* Bart. *in
l. 1. num. 4. ff. ad Trebell.* Angel. *colum. 1. verſ.
ſequitur in text.* Iſſ. *ibi num.* 10. idem B. *in l.
Lucius §. rogatus. ff. eodem titulo.* Angel. *in l.
tam ex contractib. numero 4. ff. de iudiciis.* vbi
Paul. *num. 5.* & cæteri Doctores. B. *in c. quia
V. numero 3. de iudi.* & ibidem Butr. *num.* 11.
Ancara. *num. 5.* Socin. Iun. *conſ. 34. n. 3. lib. 3.*
Marcarius *in Epitome de fideicommiſſis q. 72.
verſic. & de inſtantia.* Xuarez *allegatione 27.
n. 1.* Marant. *de ord. iudi. p. 5. fol. 275. colum. 2.*
Rebuf. *3. p. conſtitutio. rubr. de appella. gl. vni.
num.* 8. latè Anto. Natta *conſ. 383. lib. 2. per
totum,* & nec eſt neceſſe, vt lis ſit conteſtata
cum prædeceſſore, ſed ſufficit ſola citatio, & 303
etiam libelli oblatio. Bal. *in l. 1. num. 2. C. ſi
penden. appellatione mors interceſſerit.* Angel.
*in l. ſeruus verſ. in aliis autem. ff. de his qui not.
infam. & in l. ſi defunctus colum. 1. verſic. ſe-
quitur text. ff. de procurato.* & idem (loquendo
in ſucceſſoribus maioratus) Molina *de Hi-
ſpano. primog. lib. 4. cap. 8. num. 6.* & loquendo
in fideicommiſſariis, latè proſequitur per
multas diſtinctiones circa hanc materiam
videndus in occaſionibus Marc. Anto. Pe-
regri. *de fideicommiſſ. artic. 53. à num. 17. cum
pluribus ſeqq.*

Et ex eadem doctrina fluit, vt vxor poſſit
exigere dotem (etiam promiſſam viro dun- 304
taxat) poſt eiuſdem viri mortem ratione ſui
intereſſe ex eiſdem actibus inchoatis cum
marito, & à marito defuncto, intentando
etiam ius executiuum. Alberi. *in l. manife-
ſtiſſimi num. 10. C. de furtis.* Bal. Nouel. *in tract.
de dote priuile. 9. & 10. p. 9.* Gratia. *in diſcepta-
tio foren. c. 49. à num. 24.* quod quanuis con-
trouerſum ſit, an vxori ſoluto matrimonio
competat actio ad exigendam dotem pro-
miſſam ſoli viro, receptius eſt, ex æquitate
competere, vt eſt videre ex Gratia. *ibi*, &
Gaſpar Rodrig. *de an. reddi. lib 3. quæſt. 7. n. 58.*
vbi latè, & Parlado. *lib. 2. rerum quoti c. fi. 3. p. §.
1. num 3.* maximè cùm ſententia lata contra 305
maritum in bonis dotalibus, noceat mulieri
etiam ſoluto matrimonio, nec aliquem re-
curſum vxor habere poteſt. ita poſt plurimos
latè Anto. Gom *in l 50. Tauri n. 32. per totum.*
vbi limitat, ſi adſit colluſio, vel minus legiti- 306
ma defenſio (vt inſuper probatur ex iis, quæ
latè inferiùs à n. 334. dicuntur) & an ſoluto
matrimonio vidua, cuius maritus in vita
redditus emit, quæ lucra ſunt, & communi-
canda inter ipſos, an poſſit illa petere exe- 307
cutionem inſtrumenti, quanuis de ea men-
tionem non faciat, vel an ſit neceſſarium, vt
ſibi ab hæredibus cedantur actiones, aut lu-
crorum ſit facta diuiſio, vide latiſſimè per
Gaſparem Rodri. *de an. reddi. lib. 2. quæſt. 9.
num. 67.*

Et in beneficialibus, vt per obitum Recto-
ris præbendati, aut Prælati, lis non finiatur, 308
ſed cœpta inſtantia in eodem ſtatu tranſeat
in ſucceſſorem, determinauit Rota *deciſ. 10.
vt lite pendente. in nouis.* ſequitur Gomez *in
regul. de annali. quæſtione 62. numero* 4. Paul.

Caſtrenſ.

Digitized by Google

Caſtrenſ. conſ.329. num.2.lib.2. & eſt text. in
c.ſi.vt lite penden in 6. & in clem.1. eodem tit.
quemadmodum etiam quãdo inſtantia fuit
inchoata ſub nomine dignitatis, vel admini-
ſtrationis, non pro particulari iure illius ad-
309 miniſtratoris, & prælati, ad ſucceſſorem in
dignitate, & adminiſtratione, tunc actiuè &
paſſiuè tranſit. c dilecti. de foro competen. Ab. in
c. quia V. de iudiciis. vbi Decius n.8. plures ad-
duxit concordantes Marcus Anto. Pere-
gri. de fideicommiſ art.53. ſub n.25 & n.28.
310 Tertia ſit concluſio, vt plerunque ſen-
tentia inter alios lata ius inter alios faciat,
aliis prodeſſe, ac nocere contingit ex pro-
pria vi, & natura eiuſdem abſque aliqua
ſcientia accedente, prout executoriales ex-
peditæ contra illos, quos negotium princi-
paliter tangit, aut principaliter intereſt, quí-
que primum locum obtinent, & ad quos
actio, vel defenſio principaliter ſpectat;
præiudicium ſucceſſoribus, quos nego-
tium, vel ſecundariò, acceſſoriè, incidenter
aut in conſequentiam tangit, etiam non vo-
catis, nec citatis, inuitis, ſcientibus, aut
ignorantibus præiudicare, damnúmque ge-
311 nerare, certi eſt iuris, tunc ſiquidem lis tra-
ctatur cum legitimo contradictore, à quo
aliorum ius in eadem re deriuatur, aut oti-
tur, quique primas obtinet in eadem con-
trouerſia partes, text. eſt in l. 1. §. quamuis.
verſ denuntiare & verſ. denuntiari ff. de ventre
inſpici. l. ex cõtractu ff de re iudi. l. ſi Patroni. §. ſi.
ff. ad Trebell. l ſi ſuperatus. verſ. atqui ff. de pigno-
ribus. l. Papinianus §. ſi & in l qui repudiantis ff.
ad Trebellia. l. ſi ſui putaui in prin ff. de inoffi-
cioſo teſtam l. de vnoquoque iudicio ff. de re iudi-
cata. vbi mirabilis gl. & ibi Angel Immol. &
Alexan. Bart. in l. diem ff. de aqua pluuia arcen.
num.1. Bald. in l. nam ita diuus. in prin. de
adoptionib. & in l ſi curatoris ff. de iure deliber.
Angel. Immol. & recentiores in l. filiusfamil.
§ diui ff. de legat. 1. gl. ſingular Domini. in c. ſi.
de electione lib.6. latè Alexan. num. 66. viſis
dubitationibus colu. 1. & 2. lib. 2. & conſ.85.
ponderatis his. colu. vlt. lib.6. vocans illam gl.
mirabilem, Barba. conſ.1. colu. 3. lib.2. Felin.
in c. de cauſis colu.4. de off. delega. & in c. illa de
accuſa. Iſſ. in l. reſcriptum colu.2. verſ.2. moneor.
ff. de pactis. & latiùs in l. ſi quis nec cauſam co-
lu 2. ff. ſi cert. peta. Philipp. Decius conſ.367.
viſo puncto, colu. vlt. Roma. in l. in concedendo
num.6. vbi Paul. num.2. ff. de aqua pluuia ar-
cen. Raphael Cuma. in l. filiusfamil. §. diui
colu. 1. verſ nota quod. ff. de lega. 1. vbi Iſſ. n.47.
lectura 1. & n.61 lect.2. Ripa n 61. Loazes nu.
126. Crotus nu.38. Immol. in l decem. n 6. &
ibi Iſſ 38. ff. de verbor. oblig. Alberi. in l. penul.
colu.4. de dona inter vir. & vxo. Oldrald. conſ.
94. n.18. Tiraquel. de primogeneis q.35. n.17.
Beroius deciſ.255. colu. penult. ad med. Anchar.
in c. licet de voto. Alexan. in l. ſæpe num.10. ff.
de re iudi. Iacob à Sancto Georgio de feudis
verb. & dicti vaſſalli num.33. Curtius Iunior
conſ.23. num.8. Felin. plures referens in c. ex-
hibita num.1. de iudiciis Alciat. reſponſo 473.
num.33. Marzar. in Epitome de fideicom. q.72.
verſ. ſed aduertendum erit. Auguſtin. Beroi.
conſ.102. num.46. & 47. volu.2. Ozaſcus deciſ.
Pedemont. 157. num.1. vſque ad num.6. Cephal.
conſ 228. num.22. lib.2. Xuarez allegatione 27.
n.3. Moli. de primogeneis lib.4. cap.8. n.3. (vbi
loquitur de ſententia lata contra poſſeſ- 312
ſorem maioratus vt præiudicet ſucceſſori-
bus) Anton. Gomez in l.40. Tauri num 73.
Couarr in practi. quæſtio cap. 13. num.6. Men-
cha de ſucceſſ. creatione lib.1. § 6. num.28. Ca-
picius deciſ.107. & loquendo etiam in feu-
dalibus, maioratibus, & fideicommiſſis, exa-
ctiſſimè optiméque doctiſſi. Pinell. in l. 1.
p.3. C. de bon. ma. à num.48. Padilla in l. vnum
ex familia. §. ſi de falcidia. numero 14. Gregor.
Lopez in l.20. tit.22. p.3. verbo pero cauſas colu.
2. & in ſententia nobilitatis firmat Otalora
de nobilitate 2. p.3 p. princ. cap.8. num.7. latiùs
Tiraquel. in tract. de nobilit. quæſt.37. à n.2.
cum ſeqq. & etiam in fideicommiſſariis, vt
ſententia lata contra primum vocatum, cæ-
teris ſucceſſoribus noceat, & lata contra hæ-
redem officiat ſubſtitutis, & legatariis, vide
exactiſſimè per Anto. Peregri. de fideic. art 53.
à num 40. cum ſeqq. Tiraquell. in tract. res in-
ter alios lata in prin. n 5. latiſſimè rem hanc
(plurimos referẽs) proſequitur Mieres tract.
de maioratu 4. p quæſt. 14. à num.1. cum pluribus
ſeqq. in nouiori impreſſione, pro quibus elegan-
tiſſima ſunt verba d. l. 1. §. denunciari. ff de
ventre inſpiciendo. ibi, denuntiari autem opor-
tet iis, quos proxima ſpes ſucceſſionis cõtin-
git) & ibi, hæredi inſtituto, non etiam ſub-
ſtituto.) & ibi, qui primum locum tenent,
&c.) alios citaui infrà hac 4. p. cap. 14 à n. 12.
& ſeqq.
Ex qua concluſione vnam notabilem do- 313
ctrinam ac theoricam ponit B. in l cùm filius-
familias. ff. de verbor. obligatio colu 2. & ibi An-
gel. de Peruſio. Immol. Alexan. Socin. Iſſ. &
communiter Doctores. Anton. Gom. tom.3.
variar. cap. 1. num.90. quòd quando delictum
eſt principaliter commiſſum ab vno, & pœ-
na bonorum peruenit, & inficit alium, in
conſequentiam, ſententia, & condemnatio
principalis nocet alteri, qui tenetur in con-
ſequentia, ita probat text. in l. 1. C. vbi cauſæ
fiſcales. text. in l. quiſquis §. filij verò. C. ad leg.
Iuli maieſta.
Cuius erit exemplum, quando delictum 314
eſt tale, ex quo prohibetur alienatio bono-
rum à die commiſſi criminis, quia ſententia

lata contra principalem delinquentem, præ-
iudicat poſſeſſoribus, in quibus bona repe-
riuntur alienata, ita probat text. *in d. l. quiſ-
quis §. filij verò.* text. *in c. cùm ſecundùm leges
de hæreticis lib. 6.* & ita tenet B. *in d. l. cum fi-
liusfamilias 2. colu.* & ibi communiter Do-
ctores. Sequitur Anto. Gomez *vbi proximè*,
qui alia exempla conſtituit, vt puta de
ſeruo condemnato pro delicto capitali, vt
ſententia præiudicet Domino etiam non ci-
tato, poſsítque in ſeruum mandari execu-
tioni. Et de patre, qui ex forma ſtatuti tene-
tur ſoluere pœnam pecuniariam filij, quate-
nus tangit legitimam ſuam, vt ſententia lata
contra filium, noceat, & præiudicet patri
etiam non citato, nonnullos Doctores trahit
in comprobationem Gomez videndus *vbi
proximè*.

315 Ex qua etiam concluſione vlteriùs pro-
uenit, quòd ſententia lata contra prælatum,
ſeu rectorem beneficij, nocet, & præiudi-
cat ſucceſſori, & per conſequens non ex-
cedet executor executoriales in eum exe-
quendo, ita docet optimè Panormit. *in
conſ. 92. lib.* 1. quem ſequitur Aymon. Crauet.
conſ. 10. *num.* 8. Pinel. *in l. 1. p. 3. ſub num.* 48.
ante fi. C. de bonis mater. Iacob. Cancer. *vari.
reſolutio. 2. p. c. 16. num.* 100. Panormi. *conſ.* 62.
illud de iure. lib. 1. & Pinellus *loco citato.* idem
dixit loquendo in ſententia lata aduerſus
adminiſtratorem, qui vniuerſitati, & rebus
præeſt, vel adminiſtratorem tam ſpiritua-
lem, quàm temporalem, vt ſententia aduer-
316 sùs illos lata, ius faciat aduerſus ſucceſſores
in adminiſtratione, quibus nocet, & pro-
deſt, quamuis ab illis cauſam non habeant
ſucceſſores, plenè conſuluit Oldrald. *conſ.*
94. per text. *in c. cùm inter. de re iudi. & in c.
cum olim de præſcriptio.* & poſt plures alios
tenet Peregri. *de fideicommi. d. art* 53. *num.* 48.
per totum, nec iterum ſucceſſor tanquam
317 obtinens executoriales, aliud de eadem re
iudicium ſubire cogitur, ſingulis ſiquidem
controuerſiis vnum iudicati finem ſuffice-
re, conſtitutum eſt, *in l. ſingul. ff. de exceptio-
nib. rei iudicat.*

318 Et loquendo in prælato ſuccedente in re-
gimine, & adminiſtratione beneficij, vt
quemadmodum teneátur ex contractu ſui
prædeceſſoris facto nomine adminiſtratio-
nis, *cap. 1. de ſolutio.* ita ſi ſit aduerſus præde-
ceſſorem lata ſententia, illi nocet, tenet
poſt alios Tiraq. *in tract. de iure primogenit.*
319 *q.* 35. *num.* 17. *&* 18. vbi etiam loquitur idem
de Epiſcopo, œconomo, & in fiſco, & aliis
ſuccedentibus in vniuerſali regimine, & ad-
miniſtratione bonorum, ſeu iurium, ſiue
etiam in certa parte per modum quotæ,
quamuis ipſe non ſit hæres reuera, nec cau-
ſam habeat à prædeceſſore, cùm in eum
transferantur omnes actiones actiuè & paſſi-
uè, nimirum vt illi obſtet ſententia contra
prædeceſſorem lata, pro quo facit commu-
nis Doctorum ſententia relata per Ruinum
conſ. 71. *num.* 5. *lib.* 5. quam ſequitur Cardin.
Tuſc. *practicar. conclu. tom. 7. litera S. concl.* 174.
num. 67. quæ dictat, quòd ſententia ſemper 320
præiudicat ei, qui verè, vel repræſentatiuè
eſt eadem perſona. plures citaui infrà ſub
num. 326. & quòd ſententia lata contra præ-
latum Eccleſiæ præiudicet ſucceſſoribus,
probat poſt Oldraldum, & alios quos citat,
Aymon. *conſ.* 10. *n.* 8. Mieres *de maioratu* 4 *p.
c. 14. n. 5. in nouiori impreſſione.*

Quod quidem fallit niſi Prælatus fuiſſet 321
intruſus, quia ſententia lata aduerſus præla-
tum intruſum, nullo modo præiudicat Ec-
cleſiæ. ita docent B. *ad fi.* & Bal. *in l. ſi tutor.
in 2. colu. in verſ. quæro erat prælatus. C. in quibus
cauſis in integr. reſtit. non eſt neceſſaria.* gloſſa
in c. nihil. in fi. de electione. in verſ. adminiſtrent.
Berrachi. *in reperto. 4. p. litera S. verbo, ſententiæ
effectus. ſub n. 4. verſ. ſententia contra Prælatum
intruſum fol. mihi* 63. quod ego intelligerem
de intruſo notorio, conſidera.

Ex cuius regulæ doctrina fluit, vt ſen- 322
tentia lata in fauorem, vel contra aliquos
alicuius artis, vel officij proſit, & noceat
poſtea venientibus, & ſuccedentibus, licèt
in ſententia comprehenſi expreſsè, & nomi-
nati nõ ſint, cùm legitimè ſit lis agitata cum
omnibus, qui tunc aderant, & contradixe-
runt, & ſic eis obſtat exceptio rei iudica-
tæ, meritóque contra illos procedit execu-
tio (facta priùs citatione, cùm detur perſo-
narum mutatio) ita latè affirmat Fontanel.
in tract. de pactis nuptialib. clauſula 4. gl. 17.
num. 87. 88. *&* 89. *fol.* 255. vbi ad id allegat
deciſionem Senatus Cataloniæ. idem pro-
bat Cancer. *lib. 3. variar. cap. 17. de ſententi. &
earum executione num.* 190. qui confirmatio-
nem allegat Guid. Papæ *deciſ.* 549. idem pro-
bat Menoch. bene loquens *in conſ.* 390. *nu-
mer.* 37. *&* 38.

Et per eundem Guidonem Papæ *d. conſ.* 323
549. loquens in ſententia lata contra merca-
tores & datarios gabellæ, ſeu pedagij, no-
ceat ſucceſſoribus, etiam non citatis, nec in
cauſa intercedentibus, quia dicitur actio
popularis, ſequitur Cardina. Tuſc. *practicar.
concluſio. tom. 7. litera S. concl.* 174 *nu* 18. *&* 33.
vide infrà num. 353. & ſeqq. & quia ſenten-
tia lata contra plures ſub nomine collecti-
uo, prout familia, agnatio, vel quid ſimile, 324
præiudicat omnibus, Petrus Anchara. *conſ.*
92. *num.* 2. *&* 3. *verſ. ijs præmiſſis.* Tuſcus *vbi
proximè num.* 46. prout etiam contra homi-
nes caſtri vel villæ, quia nocet ſucceſſori-
bus,

bus, Guid. Papæ *deciſ.* 179. Tuſcus *d. num* 46. Facit etiam quod dicit Ant. Capicius *deciſ.* 1. videndus. Auenda. *de exequen manda.* 1. *p. c.* 4. *num.* 49. *verſ. imò ſi poſitis.* ex doctrina Innocentij *in c. Abbate Sancti Sylua. de verbor. ſigni-*
325 *fica.* quòd ſi virtute ſententiæ poſiti ſint limites inter duos vicos, villas, ſeu ciuitates, & iterum amoueantur, quòd iterum poteſt peti executio ſententiæ contra turbantes, & amouentes, etiam ſi ſint vicini poſtea nati in populo condemnato, nam idem eſt conſilium, vide Capicium elegantiſſimè tractantem.

326 Et generaliter quòd ſententia lata contra ciues, vel homines alicuius loci præiudicet omnibus ſequentibus, etiam ſi non ſint hæredes condemnatorum, quod ſatis eſt, quòd videantur ijdem ciues; iuxta *l. proponebatur de iudicijs.* & ita tenet Nata *conſ.* 589. *à n.* 16. *lib.* 3. Barboſ. interpretans *ad l. cum proponebatur num* 28. *probat l.* 5. *tit.* 15. *p.* 2. & ibi notat Gregor. Lopez *verbo, ſonuillos.* & Guido Papæ *deciſ.* 279. quod & tractat Menoch. *conſ.* 390. *à num* 10. *& ſeqq. lib.* 4. ad quem ſe refert Mierez *tract. de maioratu quaſt.* 11. *num.* 67. in nouiori impreſſione. Peregri. *de fideicommiſſ. arti.* 53. *num.* 48. Iacob. Cancer. *variar. reſolutio.* 2. *p. cap.* 16. *num.* 101. quia eadem vbi eſt res aut perſona verè, vel interpretatiuè, ſententia obſtat, & rei iudicatæ exceptio. gl. *in l. & an eadem. verbo, concurrunt*, vbi B. §. 1. *ff. de exceptio rei iudi.* Angel. *in l. cùm quærebatur ff. eodem.* Lanat. *conſ.* 34. *num.* 15. Ponte *conſ.* 49. *num.* 4. *conſ.* 62. *num.* 36. Petrus Surd. *conſ.* 312, *num.* 26. Ann. *conſ.* 53. *num.* 27 *& conſ.* 99. *ſub num.* 1. Soci. *conſ* 18. *n.* 44. *volu.* 1. Cornaz. *deciſ.* 70. *num* 8. Giurba *deciſ.* 20. *ſub num.* 1. alios citaui ſuprà num. 319.

327 Hanc tamen noſtram principalem regulam ſuprà poſitam, vt limites, velim; quando quis de ea re, cuius actio, vel defenſio ſibi principaliter competit, eum quem negotium incidenter, aut in conſequentiam, ſecundarióque contingit, & ſequentem agere de ea re, patiatur, nam hoc quidem caſu ratione tanti conſenſus eius, qui poterat defenſionem aſſumere, & alium à priori ſaltim defenſionis loco repellere; ſententiam ei etiam non vocato æquè præiudicat, ac ſi ipſe egiſſet, vel defendiſſet; docuit text. elegans *in l. ſæpe. ff. de re iudi. & in c. penult. de ſenten. & de re iudi. l. Regia* 19. *tit.* 22. *p.* 3.

328 Exemplum de creditore, aut etiam debitore patiente de iure, & proprietate rei pignoratæ agere, aut maritus ſocerum, vel vxorem de proprietate rei dotalis, aut emptor venditorem de proprietate rei emptæ experiri paſſus ſit, quæ exempla in dictis iuribus expreſsè redduntur, pariter atque inuenies plurima alia per ſcribētes vbilibet, & præcipuè per Alexandrum, qui copioſiſſimè omniū eam rem aſſequutus fuit, quam concluſionem probant, & exempla Tiraquell. *in tract. res inter alios lata num.* 56. latiſſimè poſt alios per Couarr. *in practi. quæſtio. cap.* 13. præcipuè *à num.* 7. *cum ſeqq.* vbi latè exempla dictorum iurium pedetentim examinat. & vide ſuprà ſub num. 273. vbi de limitatione.

Iis pertinet ſcire, an ſententia lata aduer- 329
ſus beneficij Eccleſiaſtici poſſeſſorem ſuper eodem beneficio, ex ea cauſa, quòd conferens illi non habuerit ius conferendi; præiudicet illi, qui contulit ſuper iure conferendi. In qua quæſtione illud ab omnibus communiter receptum eſſe reperio, vt conferenti ſcientiam litis habenti cauſam hanc ſuper eo iure tractari, quoad poſſeſſionem conferendi tantùm, non verò quoad proprietatem præiudicium ſententiam generare, ita probant Cardinal. per text. *ibi in c. cum olim. de cauſa poſſ. & propriet.* Immol. & Panormi. *num* 23. Feli. *num.* 11. *in c. penult. de re iudi.* idem Feli. *in c. ad petitionem num.* 18. *de accuſatio.* Angel. & Alexander *in d. l. ſæpe n.* 54. *de re iudi.* Lamberti. *in tract. de iure Patro. lib.* 2. *p.* 2. *quæſt.* 11. *art.* 9. Bal. *in l. ſi ſine C. ad Velleianum. colu. fi.*

Horum inſuper Doctorum illa eſt om- 330
nium concors, & receptiſſima ſententia, vt idem ſit dicendum, & prædicandum de ſententia lata contra electum, vel contra præſentatum, ob defectum ſcilicet iuris præſentandi, aut eligendi, vt præiudicet ſimiliter præſentantibus, aut eligētibus ex identitate rationis, & præ cæteris ita in terminis adnotarunt Immol. Panormi. Feli. & Cæſar, Lamberti. Innocent. *in c. quamuis* 2. *colu. ad fi. in gl. in verbo à quo cauſam. de re iudi.* Bertachi. *in repert.* 4. *p. litera S. verbo, ſententia effectus ſub num.* 150. *poſt medium.* Petr. de Sur. *in l.* 1. *ff. quibus res iudi. non nocet.* ex ratione ſtatim tradenda.

Quod intellige quando ſententia lata 331
contra electum, & præſentatum præiudicet eligenti, aut præſentanti, ſcienti ſcilicet, in quaſi poſſeſſione tantùm, vt *ex c. cum olim*, vbi Cardinal. *de cauſa poſſ. & proprie.* Immol. & Ab. *in c. penult. de re iudi.* & alij per Lamberti. *de iure Patro. lib.* 2. *p.* 2. *quæſt.* 11. *art.* 9. *fol.* 203. Cou. *practi. quæſt. cap.* 14. *num.* 1. Mieres *tract. de maiorat.* 3. *p. quæſt.* 15. *num.* 11. *in nouiori impreſſione.*

Ecõuerſo autem receptiſſima eſt & apud 332
eoſdem Doctores ſententia: vt ſententia lata ſuper iure eligendi, conferendi, vel præſentandi aduerſus eoſdemmet collatores, aut præſentantes Patronos, præiudicet omnino

mino præſentato, electo, vel ei cui beneficium fuerat collatum, quam quidem definiere quæſtionem authoritate gloſſæ *in c. cupientes §. cæterum verbo, nullum præiudicium de electione lib 6. & in cap. hoc quippe 3. q. 6. verb. his amotis.* priorem autem concluſionem probarunt præfati Doctores inter alia fundamenta, ex determinatione text. *in d. l. ſæpe ff. de re iudicat.* præcipuè per exemplum ibidem appoſitum à Iureconſ. de ſententia lata contra creditorem ſuper proprietate
333 rei pignoratæ, noceat debitori ſcienti de iure ſuo tractari, quaſi viſus ſit debitor permittere, quòd creditor ſuper pignoris proprietate cauſam tractet, vt pariter ſit in eo, qui contulit beneficium, ſciens, videatur permittere illi cui confert, cauſam agere, vel defendere ſuper iure conferendi, & licèt ſolus Couarr. latè inſurgat contra iſtam rationem, & communem receptiſſimam ſententiam, ab ea tamen recedas.

Ex hac etiam regula oritur, quòd ſententia & res iudicata obtenta contra fiſcum, producit rem iudicatam contra eos, quorum ius deriuatur ab illo fiſci, & ab illo principio Afflictis *deciſ. 396. num. 4.* Menochius *conſ. 421. n 60.* Franciſcus Claperius *cauſa 66. q. 2. per totam.*

334 Quarta regula erit in hac materia, vt tunc ſententia lata aduerſus legitimos adminiſtratores (qui primas partes obtinent in tei defenſione, vel actione) ſucceſſoribus, & aliis quibus per conſequentiam tangit negotium; nocebit, quando ipſi fideliter litem tractauere, ſtat enim pro illis iuris præſumptio, vt ob intereſſe proprium fideliter, & attentè litigabunt, vt notat Socin. *in l. Gallus. § & quid ſi tantum colu. ſi. verſ. conſidera ff. de liber. & poſthu.* & poſt alios Pinell. *in l. 1. p. 3.*
335 *num. 50. in prin. C. de bon. mater.* At ſi ſucceſſor velit probare ſententiam, quæ ſibi obiicitur, latam fuiſſe ob culpam, dolum, vel negligentiam eius, contra quem lata eſt, ita quòd vel cum aduerſario colludat, ſeu in lite ipſa negligenter ſe geſſerit, vel lis ob eius contumaciam, eo abſente tractaretur, competitiſſimum eſt, prout & receptiſſimum; litem his caſibus proſequutam, ſequentibus ſucceſſoribus præiudicium non afferre, text. eſt elegans *in l. ex contractu.* ibi, niſi culpa tutoris.) *ff. de re iudica.* text. *in l. à ſententia. & l. ſi perluſorio. ff. de appellatio. l. ſi ſeruus plurium. §. 1. & § ſi quis ante.* ibi, vel minus plenè) *ff. de legatis 1.* optimus etiam text. *in l. ſi ſponſus §. ſi vxor. 2. verſ. ſi modò cum animum ff. de donatio. inter virum & vxorem.* notant B & communiter Doctores *in d. l. ſi ſeruus plurium §. 1. colu. 2.* & poſt Immol. & Cuma. Iſſ. *ibi num. 1.* Matthæus de Afflict. poſt alios feudiſtas *in cap. 1. §. ſi vaſſallus 3. num. 8. ad finem verſ. niſi talis alienatio & num. 9. prope finem. verſ. niſi ſententia lata eſſet. ſi de ſeu. fuerit contentio inter Dominum & agna. vaſſall.* Bart. *in l. filiusfami. §. diui. num. 9. ff. de legatis 1.* Bal. *in l. 2. num. 5. C. quibus res iudi. non nocet.* Socin. *in d. l. Gallus. §. & quid ſi tantum n. 30. colu. ſi.* [redacted] *tit. 1. §. 22. q 5. num. 34. & quæſt. 21. num. 68.* Feli. poſt alios *in c. cum Bertol. num. 20. de re iudi.* Hippolytus *in l. infans num. 23. circa tertium dubium ff. ad Cornel. de ſi. arys.* Celſus *in conſ. 120. num. 71.* Feli. *in c. lator num. 17. verſ. ſcias etiam. de re iudi.* Decius *conſ. 306. in caſu propoſito num. 6. verſ. verum quia iſta reſponſio 492. num. 34. & reſponſo 617. num. 4.* & Marcatius *in Epitome de fideicommiſ. quæſt. 72 in prin.* Couarr. *in practi. quæſtio. cap. 13. colu. ſi. in ſi.* Anton. Gomez *in l. 40. Tauri num. 73.* Otalora *de nobilit. 3. p. 3. p prin. cap. 8. num. 7. cum ſeqq.* Padil. *in l. vnum ex fami. § ſi de falcidia n. 5. verſ. ſed contraria opinio.* Molin. *de Hiſpanor. primogeniis lib. 4. cap. 8. num. 7.* elegantiſſimè etiam Pinel. *in l. 1. 3. p. num. 50. C. de bon. mater.* Alnarus Vallaſ. *de iure emphyteu. quæſt. 10. num. 3.* exactiſſimè etiam Anto. Peregri. *in tract. de fideicommiſ. art. 53. à num. 57. cum multis ſeqq.* vide etiam ſuprà n. 306.

Hæc igitur colluſio ſeu negligentia probabitur eo ipſo, quòd principalis victus iura ſua non curauit deducere, & exhibere, ita ſingulariter Decius *conſ. 306. num. 6. verſ. & cùm de facili probari poſſit.* Alciat. *d. reſponſ. 492. num. 34. verſ. & dicitur colluſiſſe.* & eſt text. *in d. l. ſi ſeruum plurium. § ſi quis ante ff. de legat. 1.* ibi, vel minus plenè defendit cauſam, *&c.*) Molin. *vbi proximè num. 9.* & à conſequente quando fuit contumax, *l. quæ repudiantes § ſi ff de inoffcioſo teſtamen. l. ſi perluſorio § quoties ff de appellatio. & l. ideo. ff. de euictionib. l. præſes. C. de tranſactionibus.* vltra ſupradictos in ſpecie Peregri. *de fideicommiſ. d. art. 53. n. 57.* 336

Idem etiam & idem erit, vbi appellationem omiſit in caſu, qui illam permittebat, vel etiam interpoſitam deſeruit, Alexan. *in d. §. diui. num. 9. ad ſi. verſ. non obſtat quòd ſententia* Ripa *num. 62.* Loaz *num. 113. verſ. 9. & vlt.* Crotus *num. 39. verſ. ſecundò fallit.* Moli. *vbi proximè num. 10.* declarat optimè Pinel. *ſuprà ſub num. 5. limi. 3. verſ. & hac eorum declaratio.* vbi latè comprobat. Anto. Gomez *in l. 50. Tauri n. 32.* 337

Ac pariter quando ſententia fuit lata aduerſus adminiſtratores huiuſmodi, primum locum habentes; ob aliquod particulare factum proprium ipſorum, & dependens à voluntate propria, tunc ſententia aduerſus eos lata non præiudicabit ſucceſſoribus, vel 338
iis,

iis, quibus aliàs ſi recta lata fuiſſet, præiudicium generaſſet ex propria vi, & natura ipſius. Exemplum in renuntiatione ſuper qua fundatur ſententia, non in alio iure litigantis, nam tunc non parit exceptionem rei iudicatæ alteri agenti ex diuerſa cauſa, à qua ius ſuum prouenit, iuxta *l. cum quæritur* 21. *& ſeqq. ff. de exceptione rei iud.* Pariſ. *conſ.* 5. *num.* 37. *lib.* 1. probatur ex verbis Bal. *in l.* 2. *num.* 5. *C. quibus res iudi. non nocet num.* 8. Pinellus *vbi ſuprà ſub num.* 50. *poſt prin. limi.* 2. *verſic. limito* 2. *vt hæc concluſio.* allegat text. quem dicit notabilem *in l.* 1. §. *ſi quis ſub conditione ff. vt legatorum ſeu fideicommiſſ. nomi. cauea.* Peregri *de fide d. art.* 53. *num.* 6. faciunt quæ Alexan. *in l. ſæpe num... cum præcedentibus & ſequentibus. ff. de re iud.* Feli. *in c. penul. de re iud. num.* 14. *verſ. vbi ſententia*, dum dicunt, in hoc requiri, vt nihil omittatur in cauſa, nec ſuccumbens aliquid voluntariè conceſſerit victori, vt cæteris præiudicium generetur.

339 Et loquendo de ſententia lata ex conſenſu partium, aut conuentione litigantium, aut vbi iura producenda, & alleganda non fuerint producta, vt non præiudicet ſucceſſoribus, & quomodo, & ex quibus etiam præſumptiuè, & ex fama probetur colluſio, latiſſimè proſequitur Mieres *de maioratu* 4. *p. quæſt.* 15. *à prin. quæ incipit à num.* 91. qui quidem poſt plurimos alios *num.* 102. *&* 103.

340 tractat, quando ſententia lata fuit cum procuratore, mortuo iam domino, & poſſeſſore maioratus, qui mandatum dederat, an præiudicet ſucceſſori, & numeris ſeqq. quando

341 lata fuit contra poſſeſſorem maioratus à iudice, qui in veritate iudex non erat, & quid quando à iudice recuſato per poſſeſſorem poſtquam ipſe à recuſatione deſtitit.

342 Et inde æquè ſubſequitur, ac eſt dicendum, quòd ſententia lata & obtenta, eáque deciſa per iuramentum delatum victo condemnato, non præiudicat cæteris. ita Innocen. Anto. de Bu. Panormi. quos citat Felin. *in d. c. penult. de re iudi. d. num.* 14. *& num.* 15. Peregri. *de fide d. art.* 53. *num.* 62. exactiſſimè plura hinc inde adducens Pinell. *in d. l.* 1. *p.* 3. *ſub num.* 5. *verſ. vnde videtur dicendum, quòd*

343 *ſententia.* vbi extendit etiam ſi iuramentum ſit litis deciſiuum, ex Feli. *vbi ſuprà.* allegat in contrarium gloſſam *in l. ingenium ff. de ſtatu hominum.* Et tandem cum ſupradictis veriorem ſententiam & opinionem hanc dicit, aliis contrarium tenentibus relatis, ſuam

344 fundamentis latè comprobans ex eo, quòd hæc non eſt legitima probatio, quæ fit per iuramentum, quem omnino vide.

345 Et tandem dicendum eſt, quod ſi executoriales fuerint obtentæ virtute confeſſionis factæ in cauſa ab adminiſtratore legitimo, & eo, qui de ea re primùm partes occupat, vt quia confeſſus ſit, aliquam qualitatem præiudicialem, vel ad Eccleſiam, ſeu dignitatem, aut vniuerſitatem, non pertinere, tunc aduerſus Eccleſiam, & ſucceſſores exequi non poterunt, quia non præiudicant, quia confeſſio hæc non egreditur perſonam confitentis, in tertij præiudicium. Bart. & Immol. *in l. facta* §. *ſi hæres. ff. ad Trebelli.* Alex. *in l. ſæpe num.* 126. *&* 127. Anto. de Butr. *in c. cum ſuper.* & Ab. *in c. penult. de re ind.* vbi Feli. *num.* 16. ſequitur Peregrin. *de fideicomm. art.* 53. *num.* 61. & optimè plura applicans fundamenta, & authoritates doctiſſimus Pinell. *in l.* 1. *p.* 3. *ſub num.* 5. *ante finem. C. de bonis maternis.* Tu tamen per diſtinctos confeſſionis voluntariæ, aut neceſſariæ caſus, vide eoſdem, Feli. Alex. Pereg. omninò, & hunc articulum latiſſimè proſequitur, optimè declarans Mierez, poſt plurimos alios, *in tract. de maioratu* 4. *p. quæſt.* 14. *à num.* 35. *cum multis ſeqq. in nouiori impreſſione*, vbi *à num.* 36. *& ſeqq.* quòd quando anteceſſor in maioratu 346
confitetur, ſe non iuſtè percipere à vaſallis aliqua iura, & mandat ſucceſſori, vt ea non exigat à vaſſallis, an teneatur tali præcepto, & declarationi ſtare ſucceſſor ſi non eſt eius hæres, qui quidem *n.* 52. *cum ſeqq.* hoc quod de ſententia lata ſuper confeſſione poſſeſſoris maioratus, vt non præiudicet, diximus, 347
mirabiliter declarat, vt procedat quando ex ſola confeſſione ſequuta eſt ſententia, ſecus autem ſi cum confeſſione concurrerent aliæ veriſimiles probationes, ex quibus iudices moueri poſſent ad ſic ſententiandum, & dicit ad propoſitum notabile conſilium Bal. *inter virum & vxorem lib.* 1. & aliis applicatis doctrinis; & hanc opinionem ex multis corroborat Tiraq. *in l. ſi vnquam. verbo, donatione largitus num.* 100. *cum ſeqq. C. de reuocan. donationib.* & infinitos penè Doctores congeſſit in propoſito Mierez *ibi*, qui quidem *d. quæſt.* 14. *num.* 55. tractat poſt alios, quòd 348
ſententia lata ex confeſſione litigantis ſuper nobilitate, non præiudicet filiis, & ſucceſſoribus.

Ex quibus omnibus rectè deduces, executorem non excedere, dirigens executoriales aduerſus eos, quibus vel tacitè, & ex propria vi & natura ſententiæ, vel expreſsè nocent etiam nondum vocatis, cùm non ſint legitimi contradictores, nec poſſint executionem executorialium, etiam inter alios obtentarum, impedire & iis, quæ latè dicta ſunt. 349

Quinta & vltima regula ſit in hac materia, vt ſententia lata in indiuiduis, aliis etiam 350
non vocatis præiudicet, vt loquendo in ſeruitute,

uitute, quæ eſt indiuidua, iuxta text. *in l. 2. ff. de verbor. obliga. in* §. 1. *cum ſimilibus.* voluit gl. per text. *ibi in l. qui aliena* §. *vlt. verb. prædio. ff. de negotiis geſtis.* gl. & B. *in l. de communi in prin.* & ibi B. *ff. eodem tit.* Angel. *in d. l. 2.* §. *ſi tamen hominem.* & ibi Imnol. & Roma. *in verſ. ex iis.* Anton. *in c. cauſam. el 2. qui filij ſint legiti.* Immol. *in l. vlti.* & ibi Alexan. *colu.* 13. *verſ. aduertendum eſt in hoc. ff. de re iudi.* idem Alexan. *in l. ſæpe num.* 48. *ff. eodem tit.* Panormita. *in c. penult. colu.* 4. *de re iudi.* Tiraquell. *in tract. res inter alios acta num.* 59. Marc. Anto. Pereg. *in tract. de fideicommi. art.* 53. *nu.* 43. prout etiam econuerſo in re indiuidua ſententia lata pro vno ex conſortibus prodeſt aliis, ita quòd res iudicata pro vno ex con-
351 dominis, confeudatariis, cohæredibus, aut confideicommiſſariis, aliis etiam proderit, & oberit, quemadmodum & à conuerſo, *l. loci corpus* §. *ſi fundus. ff. ſi ſeruitus vendicetur.* Pereg. *vbi proximè, d. n.* 43. *in prin.*

Quam eſſe tenendam regulam, dicit Rebuf. *vbi proximè* notans, ſibi ipſis in hoc fuiſſe contrarios Bar. & Innocen. eam tamen limitat, vt procedat in ſeruitute iam conſtituta, prout loquitur *d.* §. *ſi fundus. & d. l. ſi de communi.* ſecus in conſtituenda, quia ſuper hac lata ſententia inter aliquos aliis
352 nec prodeſt, nec nocet, cùm in ea non reperiatur terminata regula noſtra. & faciliùs retineatur ius iam conſtitutum, quàm de nouo inducendum. *l. Patre furioſo ff. de eis qui ſunt ſui, vel alie. iur.* & ita etiam reſoluit Bart. quem ſequuntur recentiores *in d. l. 2. verſ. ex his ff. de verbor. oblig.* & Alexan. qui hoc multum commendat *in d. l. ſæpe.*

353 Cui alia & ſexta finitima eſt regula, vt ſcilicet vbi duo, aut plures ſunt habentes quilibet eorum ius inſolidum, ſi aliter eorum agat, & rem in iudicium deducat, ſententia aduerſus eum lata, quæ in iudicatum tranſierit, conſumit, & perimit ius aliorum. Et ea eſt ratio, quia de eademmet re, & cauſa non niſi ſemel, non autem pluries quæri oportet. *l. licet* §. *fi. ff nautæ, caupo. ſtabu. l. ſi cui.*
354 §. *iiſdem ff. de accuſatio.* Exemplum ſit in popularibus actionibus, in quibus de iure publico agitur, & quæ cuilibet de populo competunt. *l.* 3. *ff. de popularibus actio l. eum qui* §. *in popularibus ff. de iureiur.* per quæ quidem iura hanc doctrinam notauit gl. *in l. 2. C. quibus res iud.* & ſequitur Alexan. *in d. l. ſæpe num.* 33. Peregri. *d. art.* 53. *num.* 41. quod idem eſſe dicunt ipſi, & Alexan. eſſe in quaſi popularibus, veluti cùm opponitur
355 aliquis defectus, ad infringendam electionem, nam lata ſemel ſententia pro electo, quæ in iudicatum tranſierit, vlteriùs quærendum non eſt, gl. *in c. cum dilecti. in verbo, iudicatum. de electione.* cum plutibus aliis, adductis ab Alexan. & idem eſt in publicis iudiciis, iuxta text. *in d. l. ſi cui.* §. *iiſdem.* gl. *ſcri-* 356
bentes gl. *in d. l.* 2. Alex. *in d. l. ſæpe num.* 34. & Peregri. *vbi proximè num.* 41. *ad fi.* circa quæ videndus Auendan. *de exequut.* 1. *p. c.* 4. *n.* 31. Matthęus de Afflict. *in conſtit. Sicil. rubrica* 37. *lib.* 3. *num.* 12. Gregori. Lopez *in l.* 10. *verbo, aſi como de helas tit.* 11. *p.* 3. qui plures recenſet opiniones, quos vide, & quos ſuprà adduxi à n. 322.

Hinc idem eſſe, dicendum eſt in duobus 357
reis credendi, qui ex eadem cauſa ius habent, nam res aduerſus vnum ex eis iudicata, alteri quoque obeſt, quod probat text. iuxta ſecundum intellectum gloſſæ *in l. ex duobus reis.* & ſequitur B. *in* 4. *q.* Angel. & latiùs Franc. Areti. *ſub num.* 9. Alexan. *in d. l. ſæpe num* 42. Peregri. *in d. art.* 53. *num.* 42. qui omnes rationem reddunt, & validiſſimam quidem, quia alter ex conreis agendo, litem conteſtando ſibi præoccupat ius 358
actionis, ad text. *in l. fideicommiſſa* §. *plerumque. ff. de lega.* 3. & ex hoc inferunt Alexan. *in d. l. ſæpe n.* 15. & per eum Peregri. *d. n.* 42. quòd vbi eſſent duo collegatarij, aut fidei- 359
commiſſarij re coniuncti, ſententia aduerſus primò agentem lata, iure præoccupationis per litis conteſtationem alium fideicommiſſarium excluderet.

Et vlteriùs hactenus dictis à principio 360
circa tertios oppoſitores executorialium executioni, reſpectu, & ratione ſuæ poſſeſſionis; vnum non omittam addendum, quòd iſte talis tertius debet docere de poſſeſſione vera, & iuſta, aliàs ſi ſit fraudulenta, & doloſa, illi non prodeſt, nec impedit executionem rei, quæ abſque dubio ab eo eſt auferenda, probat Couarr. *cap.* 16. *num.* 4. *verſ. ſextum.* Marius Giurba *deciſ.* 62. *num.* 3. & vlteriùs *in deciſ.* 22. *num.* 18. *prope finem.* Cephal *conſ.* 225. & conducunt quæ nos ſurſum *à num.* 94. quæ poſſeſſio fraudulenta 361
& doloſa præſertim in præiudicium tertij non transfertur in accipientem, nec exit à poteſtate domini, etiam ſi rem dimiſerit, latè Giurba, poſt magnam cateruam Doctorum *d. deciſ.* 22. *num.* 10. *& per totam*, & nos obiter ſuprà n. 201. & quòd tertij poſſeſſio iniuſta non impediat executionem ſententiæ, latè poſt Caſtrenſ. *in l. vi.* per illum text. *C. de proba.* Carocius *de exceptio. exceptio.* 69 *à n.* 31. *cum ſeqq.*

Ampliùs etiam erit notandum, vt iis ca- 362
ſibus quibus diximus, tertio non officere ſententiam inter alios latam, fallit, (& datur pro cautela,) quando fuerit citatus, etiam ſi non compareat, quia tunc ſententia illi præiudicat. Aymon *conſil.* 12. *numero* 8. Boëri. *deciſ.* 182.

deciſ. 182. *à n.* 49. *cum ſeqq.* Gozadin. *conſ.* 103. *n.* 12. plures citat pro hac cautela Iacobus Cancer. 2. *p. varia. reſolu. c.* 16. *à n.* 59. Giurba, *deciſ.* 1. *n.* 31. Decian. *conſ.* 54. *num.* 5. poſt Iſſ. Crauet. & alios, faciunt benè quæ poſt alios dixi ſuprà n. 15. & 16.

363 Et inſuper ea quæ diximus de oppoſitionibus, quæ fiunt per tertium executioni ſententiæ, applicare poteris ad executiones, quæ fiunt vigore inſtrumenti guarentigij, quia parificantur, tradit Roma. *conſ.* 77. *n.* 4. *&* 7. Couar. *in practi. cap.* 16. *in fi.* Menoch. *de præſumptio. lib.* 3. *præſu.* 13. *num.* 10. Viuius *deciſ.* 304. *ad finem.* & bene in terminis aduertit Iacobus Cancer. *vari. reſolutionum* 2. *p. cap.* 16. *num.* 95. & nos ex aliis doctoribus alibi etiam diximus, præcipuè cap. 5. n. 100. hac 4. p.

364 Illud inſuper non diſſimulabo, tertium, qui comparuit, ad impediendam executionem, non prohiberi, ſi ſuccumbat, ordinariè denuo agere, vt ex pluribus reſoluit Vinc. de Franch. *deciſ.* 289. *n.* 2. *p.* 2. Iacob. Cancer.

365 *variar. reſolut.* 2. *p. cap.* 16. *ſub num.* 81. quod fallit niſi de iure huius tertij oppoſitoris plenè cognitum fuerit in iudicio executio. Cancer. *vbi proximè.* vbi etiam quòd ſi de exceptione oppoſita plenè fuerit cognitum, ſi nihilominus fuiſſet expreſsè reprobata, amplius opponi non poterit, ex Paulo de Caſtro *in l. qui Romæ. §. duo fratres. ff. de verbo. obli. num.* 7. de quo nos ſuo loco fuſiùs.

CAPVT IX.

Ab executore, executionem faciente in quantitate, ſeu rebus minimè in executorialibus nominatis, aut aliter comprehenſis; an, & quando appellationi denegans delationem, vim commiſiſſe dicetur. vbi plurimi caſus adnotatione digniſſimi inſeruntur.

SVMMARIVM.

Executor ſententiæ naturam & tenorem imitatur. num. 1.

Sententia ius eſt ſtrictum. n. 2.

Sententia ſuper vna re vel rei parte lata, non continet aliam, nec etiam aliam partem. n 3.

Sententia de vna re in ipſa expreſſa, ad aliam non expreſſam extenditur. n. 4.

Sententia ſuper certis bonis cum dictione (maximè) alia non expreſſa non includit. n. 5.

Dictio (maximè) nihil operatur circa non expreſſa in ſententia. ibid.

Condemnatio requirit ſcripturam, & non ſcripta in ſententia non veniunt. n 6.

Sententia non extenditur ad argumentum rei limitata. n 7.

Sententia nũquam continet ea de quibus in iudicio nõ fuit actum, nec in iudicio cognitum. n. 8.

Sententia lata ſuper vna re ex pluribus petitis, non extenditur ad alias. n. 9.

Pluribus rebus in iudicio generaliter deductis, ſententia lata non omnibus præiudicat, ſed tantùm in proſequutis, & in quibus lis fuit conteſtata. n. 10.

Niſi pars malitioſè diſtulerit alias res proſequi. num. 11.

Excedit executor ſe extendens ad aliam rem, ſeu quantitatem non expreſſam. n. 12.

Excedit executor ſe extendens ad aliam rem extra expreſſam. n. 13.

Ab executore excedente de re ad rem, vel de quantitate ad quantitatem, appellationi deferendum declarabitur. n. 14.

Excedit nuntius qui habet in mandatis vt me ponat in poſſeſſione vnius rei, & ipſe me ponat in poſſeſſione alterius. n. 15.

Excedit executor exequendo in alia re quæ non fuerit indicata. n. 16.

Mandatum vbi eſt certum & limitatum, quia probabiliter excedit executor, eſt nullum ab eo geſtum. n. 17.

Mandatum vt ſit limitatum ad incertum liquidandum, propter probabilem dubitationem exceſſus liquidationis, tangit iniuſtitiam non exceſſum, vt in exemplis. n. 18.

Executor an excedat ſi executoriales latas pro præbendato, vt in anteriori loco ſedeat, illas exequatur in aliis præeminentiis, puta oſculo pacis, incenſatione ante alios quibus præferri mandatur. n. 19.

Sententia declarans caſtrum eſſe ciuitati ſubiectum, cenſetur declarare teneri ad onera ciuitatis. n. 20.

Sententia vbi quid neceſſariò ſupponit, ad illud ſe extendit, quia in ea dicitur expreſſum. n 21.

Pronuntians ſuper principali, cenſetur pronuntiare ſuper incidenti neceſſario. n. 22.

Sententia cenſetur continere illud ſine quo principale non poteſt ſtare. n 23.

Sententia lata ſuper vno, extenditur ad aliud, ſine quo illud vnum effectum ſortiri non poteſt. n. 24.

Sententia ſupponens aliquid neceſſariò, videtur illud exprimere. n. 25.

Expreſſum, vel neceſſariò ſuppoſitum, ad paria iudicantur. n. 26.

Expreſſum dicitur quod virtualiter ineſt orationi prolata. n. 27.

Condemnatio ſuper principali, inducit abſolutionem ſuper incidenti, quod ſubſiſtere non poteſt ſubſiſtente principali. n. 28.

Pronuntiatio ſuper principali, inducit pronuntiationem

tionem ſuper incidenti, quando hoc ſubordinatur cauſæ principali contrariæ n.29.

Sententia lata ſuper præeminentia ſedis intelligitur lata ſuper aliis præeminẽtiis quæ ſunt acceſſoria ſedis.n.30.& 31.vbi limitatur. & n.32.

Sententia non ſubintelligitur in neceſſario antecedenti aut conſequenti, quando id in iudicium deductum non fuit.n.33.

Sententia qua aliquid exprimitur per modum cauſæ, non parit exceptionem rei iudicatæ, in cauſa ſuper qua non fuit actum cognitum, nec lis conteſtata. n.34.

Secus ſi partes illam cauſam per modum cauſæ deduxerint in iudicium. n.35.

Annuntiatum in ſententia per modum cauſæ ſi plenè cognitum ſit, præiudicat ſententia in annuntiato, non aliàs. n.36.

Sententia extenditur ad id quod ex ea infertur neceſſariò, quando ſuper illatione plenè fuit cognitum, non aliter.n.37.

Fructus in ſententia vbi tacitè ſunt ſubintellecti, locum habent quando fuiſſent in iudicium deducti.n.38.

Sententia qua pronuntiatur fideicommiſſarium mittendum in poſſeſſionem, intelligitur reſtituendam fore hæredi quando ſuper eo actum fuit.n.39.

Venditor condemnatus ad reſtitutionem pretij ob læſionem, ex l.2. C. de reſcinden. ven. compellitur rem tradere, etiam ſi ſententia non exprimat.n.40.

Clericus per ſententiam condemnatus ad inhabilitationem & priuationem beneficij, an extendatur ad penſionem. n.41.

Verba iudicis debent intelligi ſecundùm mentem iuris.n.42.

Sententiæ verba ad intellectum iuris ſunt reducenda.n 43.

Penſio aſſignata laico aut pro ſeruitio temporali, non eſt beneficium, ſecus aſſignata pro clerici ſuſtentatione aut cauſa reſignationis.n.44.

Penſio extinguitur per profeſſionem expreſſam aut tacitam religionis ſicut beneficium.n.45.

Penſiones vacant per contractum matrimonij, ſicut beneficia.n.46.

Penſionum ſunt incapaces illegitimi, ſicut beneficiorum.n.47.

Penſionem pro ſtipendiis cuius eſt capax laicus, poteſt habere illegitimus.n.48.

Excedit executor, ſi ſententiam qua quis eſt priuatus & inhabilitatus ad beneficium, extendat ad penſionem etiam quæ loco beneficij habetur.n.49.

Suſpenſio à beneficio non comprehendit penſionem. n.50.

Pœna non extenditur vltra proprietatem vocis, niſi cogente fundamento.n.51.

Inhabilitatus ad beneficium per conſtitutionem pœnalem non cenſetur inhabilitatus ad penſionem. num. 52. & num. ſeq.

Pœnalis diſpoſitio ſicut ſententia eſt odioſa, ſtricti iuris, & non extendenda.n.53.

Diſpoſitio ſimplex inducens vacationem & incapacitatem beneficij non ob pœnam, extenditur ad penſionem quæ loco beneficij habeatur.n.54.

Excedit an executor ſi ſententiam qua clericus eſt ſuſpenſus ab officio, illam extendat ad beneficium. n.55.

Suſpenſo clerico perpetuò ab officio per ſententiam non excedet executor ſi illam extendat ad beneficium. n.56.

Beneficium cenſetur vacare per ſuſpenſionem perpetuam ab officio. n.57.

Beneficium datur propter officium.n.58.

Suſpenſus per ſententiam ab officio ob delictum graue ſimpliciter, non perpetuò, nec cum præfinitione temporis, etiam cenſetur priuatus diſtributionibus quotidianis. n.59.

Suſpenſus ſimpliciter ab officio abſque tamen præfinitione temporis, ſuſpenſus intelligitur à beneficio.n.60.

Beneficium eſt acceſſorium ad officium.n.61.

Suſpenſus à beneficio non intelligitur ſuſpenſus ab officio. n.62.

Suſpenſus ab officio ob delictum leue aut contumaciam, non intelligitur ſuſpenſus à beneficio. n 63.

Collatio beneficij facta ſuſpenſo ab officio vel beneficio, non valet.n.64.

Suſpenſio ab officio ex quibus cauſis ſit infligenda. n.65. remiſſiuè.

Et quando incurratur irregularitas, & quid Prælatis cenſeantur interdicta. ibid.

Sententia qua clericus eſt declaratus perpetraſſe delictum, quod tamen ſit priuatione beneficij dignum, an poſſit ad beneficium extendi ſi in ſententia non ſit expreſſum. n 66.

Doctores negatiuam opinionem tenentes recenſentur.n.67. vide n.70.

Clericus condemnatus ad perpetuum carcerem an poſſit beneficium reſignare.n.68.

Clericus declaratus commiſiſſe delictum ipſo iure priuatione beneficij dignum, intelligitur condemnatus ad illius priuationem. n.69.

Notarius cõdemnatus crimine falſi, duntaxat intelligitur priuatus officij vſu & exercitio.n.71.

Notario delinquente extra officium, requiritur expreſſa priuatio officij, quia non ſubintelligitur. n.72.

Officij priuationis pœna ſi incurratur ipſo iure, ſufficit delicti declaratio, vt priuato ſubintelligatur.n.73.

Executor non excedet ſi ſententiam qua clericus declaratur commiſiſſe delictum dignum priuatione beneficij, ipſo iure exequatur in illius priuatione. n.74.

Sententia qua clericus condemnatur ad reſtitutionẽ beneficij cum fructibus perceptis, an exequatur

quatur in diſtrictibus quotidianis, oblationibus funerariis, & eleemoſynis incertis. n.75.

Fructuum beneficij eccleſiaſtici appellatione diſtributiones quotidianæ non comprehenduntur. n.76.

Priuilegium habens à Pontifice integrè percipiendi fructus etiam abſens ac ſi fuiſſet præſens, non intelligitur in diſtributionibus quotidianis.n.77.

Diſtributiones quotidianæ perſonaliter intereſſentibus duntaxat præſtantur.n.78.

Fructuum & prouentuum beneficij appellatione non comprehenduntur oblationes, mortualia, & anniuerſaria.n.79.

Anniuerſaria & funeraria incerta non conſiderantur ad volorem fructuum beneficij n.80.

Niſi hæc emolumenta incerta ſint ſolita locari ſingulis annis.n 81.

Condemnatus ad reſtitutionem beneficij & eius fructus perceptos, non tenetur reſtituere diſtributiones quotidianas.n.82.

Condemnatus ad reſtitutionem beneficij & fructuum perceptorum non reſtituit eleemoſynas, funeraria, & oblationes, aliáque incerta.n.83.

Fructuum condemnatio etiam parochialis non fit niſi prouenientium ex decimis, primitiis, &c. *num.84.*

Electione parochialis facta per Epiſcopum non ſeruata forma Concilij, condemnatio fit fructuum.n.85.

Prouiſus per ordinarium de beneficio, non ſeruato ordine iuris, non facit fructus ſuos.n.86.

Condemnatus ad reſtitutionem fructuum beneficij, intelligitur in diſtributionibus quotidianis, ſi beneficium non habeat groſſam, nec verba ſententiæ inania reddantur.n.87.

Diſtributiones quando condemnatus tenetur reſtituere, intelligitur illas tantùm quas ob reſidentiam ſuas fecit, non tamen quæ ob eius abſentiam aliis accreuere.n.88.

Niſi per collitigantem ſibi fuiſſet facta proteſtatio vt reſideat, vel dimittat, quia tunc ad omnes tenebitur. n.89.

Et quæ requiſita ſint neceſſaria ad hanc proteſtationem. n.90.

Diſtributiones quotidianas tenetur poſſeſſor reſtituere, quando agitur ex breui Camerali, quia beneficium eſt reſeruatum.n.91.

Diſtributiones quotidianas tenetur præſtare attentans lite pendente condemnatus ad fructuum reſtitutionem.n.92.

Executor ad rei reſtitutionē vigore executorialiū datus, an excedat eas exequendo in fructibus non expreſſis nominatim in ſententia. n.93.

Sententia eſt ſtricti iuris, & tantum diſponit quantum loquitur. n.94.

Sententia plus non probat quàm ex ea neceſſariò infertur.n.95.

Sententia aliud non continet quàm in ea reperitur expreſſum. num. 96.

Sententia ſtrictam interpretationē recipit. n.97.

Fructuum perceptorum reſtitutionis condemnatio non capit illos qui percipi potuerunt.n.99.

Omiſſum cenſetur quidquid in condemnatione non reperitur expreſſum. n.100.

Fructus longè diſtant à re & diuerſo iure cenſentur.n.101.

Reſtitutionis rei facta condemnatio intelligitur & de fructibus quos de iure condemnatus tenebatur reſtituere.n.102.

Res non intelligitur reſtituta, dum etiam fructus non reſtituuntur. n.103.

Fructus ſemper veniūt in reſtitutione rei quātum attinet ad propriam naturā reſtitutionis.n.104.

Fructus ſub reſtitutione rei comprehenduntur ſi aliàs ex natura actionis & de iure veniebant & debebantur, non aliàs.n.105.& 113.

Reſtituere verbum in ſententia appoſitum fructus quoque comprehendit ex propria vi & virtute. num.106.

Reſtituere verbum plenam habet ſignificationem vt etiam fructus comprehendat.n.107.

Reſtitutio eſt in priſtinum ſtatum repoſitio ſeu redintegratio.n.108.

Reſtituit non ſolùm qui corpus, ſed etiam qui omnem rem, conditionémque rèddita cauſa præſtat.n.109.

Verba ſententiæ ad iuris intellectum ſunt reducenda. n.110.

Verba iudicis debent intelligi ſecundùm mentem iuris. n.111.

Iudicis menti magis quàm cortici verborum eſt inhærendum.n.112.

Executor ad rei reſtitutionem datus excedet ſi præſtet fructus non expreſſos in ſententia, ſi aliàs ex natura iudicij & actionis præſtari non debebantur, ſecus è conuerſo. n.113.

Fructuum poſt litem conteſtatam expreſſa petitio non requiritur, ſed cum ipſa re tales reſtituuntur.n.114.

Quòd ſcilicet res mandatur reſtitui. ibid.

Fructus ante litem conteſtatam in ſententia vt ſubintelligantur, per verbum (reſtituas) debent expreſſè peti.n.115.

Sententia qua declaratur rei dominus aliquis, non includuntur fructus niſi exprimantur.n.116.

Expreſſum in ſententia, & neceſſariò tacitè ſupponi, idem eſt.n:117.

Couar. declaratur. n.118. & 114.

A ſignificatione verborum non aliter recedendum eſt, quàm cùm manifeſtum ſit aliud ſenſiſſe diſponentem. n.119.

Strictam quæ habent interpretationem, non excludunt propriam verborum ſignificationem. n.120.& n.149.

Sententia licèt ſit ſtricti iuris, non excludit quæ veniunt ex propria verbi ſignificatione.n.121.

Verba non amittunt ſuam propriam ſignificationem,

nem, etiam quantumcunque materia ſit odioſa.n.122.

Verba vniuerſalia & non reſtricta ad aliquid limitatum etiam in materia odioſa, retinent propriam ſignificationem. n.123.

Ex verbis ſententia nihil infertur niſi quatenus verborum ſignificatio ſubintelligitur.n.124.

Sententia eſt ſtricti iuris, & vltra non extenditur quàm importet verborum ſonus. n.125.

Verba ſemper recipiunt interpretationem ſecundùm naturam rei.n.126.

Quamuis actus periret. ibid.

Verba debent interpretari ſecundùm naturam rei, & iuris diſpoſitionem.n.127.

Verba impropriantur, ſupplentur, aut alterantur ob ſubiectam materiam, etiam ſi ſint prægnantia, & in materia ſtricta.n.128.

Verba etiam in ſtatutis recipiunt interpretationem legalem.n.129.

Expreſſum ſatis dicitur quod virtualiter ex verborum propria ſignificatione continetur in ſententia.n.130.

Text. in l. ex diuerſ. 36. §. vbi ff. de rei vindicatio. pulchrè interpretatur. n.131. & ſeqq.

In actionibus realibus ſatis eſt iudicem actorem rei dominium declarare.n.132.

Sententia qua declaratur quem eſſe dominum rei, habet tacitam condemnationem ad illam dimittendam & reſtituendam.n.133.

Sententia qua declaratur bona eſſe actori hypothecata, cenſetur condemnari reum ad illam relaxandam.n.134.

Sententia qua quis declaratur debitor alicuius ex cauſa mutui, virtualiter intelligitur condemnatus ad reſtituendum debitum.n.135.

Sententia declarans in aliquem fuiſſe tranſlatam poſſeſſionem ex tali tempore, ab illo videtur ad fructus condemnare. n.136.

Sententia declarans aliquid deberi, includit tacitam debiti condemnationem n.137.

Iudex declarans actorem verum rei dominum, neceſſariò ſupponit à reo reſtituendam. n.138.

Sententia qua quis condemnatur ad reſtitutionem bonorum refuſis expenſis, licèt non dicat per quem, tamen ſubintelligitur per eum cui bona reſtituuntur.n.139.

Executor executorialium quibus quis condemnatur rationem reddere adminiſtrationis, an excedat ſi facta calculatione exequatur reliquatum.n.140.

Rationem reddendi actus duo continet ſeparata, rationem reddere & reliqua ſoluere.n.141.

Condemnatus rationem reddere virtualiter cenſetur condemnatus ad reliquorum ſolutionem nouo non expectato proceſſu.n.142.

Executor ad reddendam rationem datus dicitur mixtus reſpectu calculationis & liquidationis. num.143.

Executor mixtus datus ad rationem reddendam tenetur ante executionem reliquatum & calculationem confirmare. n.144.

Licèt ſuprema tribunalia nihil curent de confirmationis omiſſione facienda per executorem, contra Gutierrez. ibid.

Sententia reddendæ rationis qua exprimitur vt facta liquidatione executor exequatur, non indiget alia confirmatione n.145.

Merus executor an poſſit confirmare calculationem.n.146.

Executor ad reddendam rationem non poteſt eſſe merus, cùm detur ante liquidatam materiam. num.147.

Condemnatus per ſententiam ad id quod per calculatores liquidabitur, facta liquidatione alia non requiritur condemnatio. n.148.

Liquidationis iudicium habet ſe vt incidens ad ſententiam, & eius naturam aſſumit, ac pariter executioni mandatur.ibid.

Rationem reddere propriam habet ſignificationem reliqua ſoluere.n.149.

Ea quæ virtualiter in ſententia comprehenduntur, habentur pro ſcriptis in ea. n.150.

Quæ virtualiter ſubintelliguntur, habentur pro expreſſis, etiam ſi expreſſio requiratur pro forma, & pro eis pariter præſtatur executio.n.151.

Statutum attribuens executionem inſtrumento, intelligitur etiam reſpectu hypothecæ tam tacitæ quàm expreſſæ.n.152.

Præſumptio ex inſtrumento elicita dicitur tenor illius.n.153.

Condemnatus ad reddendum triticum in ſpecie, & qualitas non ſit expreſſa in ſententia, an excedat executor ſi compellat ad præſtandum optimum triticum.n.154.

Et quid in condẽnato ex cauſa legati tritici.n.155.

Et quid de aliis rebus quæ terminos habent à natura, ſeu quæ facto hominis finem habent vt veſtis, cuius qualitatis ſint præſtanda vt iudicatis ſatisfiat. ibid. remiſſiuè.

Condemnatus ad reſtitutionem rerum ex iudicio particulari, ſeu vniuerſali quas tempore litis motæ non poſſidebat, ſi tamen re iam iudicata cœperit poſſidere, an compelli poſſit per executorem ad illarum reſtitutionem abſque reatu exceſſus. n.156.

Excedere executorem hoc caſu qui teneant.n.157.

Reus conuentus ſi non poſſideat, & de iure agentis conſtet, iudex declarat rem pertinere ad actorem abſoluto reo. n.158.

Et tunc ſi reus poſt rem iudicatam, cœperit poſſidere, in illum ſit executio abſque nouo proceſſu. n.159.

Quod idem procedit in bonorũ poſſeſſione. n.160.

Reum conuentum & non inuentum poſſidere tempore latæ ſententiæ, iudex poterit condemnare, vt quandocunque bona habeat, reſtituat actori rectè ſuum dominium probanti. n.161. declara vt ibid.

Reus

Reus inuentus non poſſidere, non eſt abſoluendus ab obſeruatione iudicij, ſed actor probans de ſuo iure declarandus Dominus, & quæ ſit huius declarationis vtilitas.n.162.

Actor tamen hoc caſu erit in expenſis condemnandus.n.163.

Et quid ſi reus diſtulit opponere ſe non poſſidere. num.164.

Reus ob non poſſeſſionem tempore latæ ſententiæ tandiu durat abſolutus quandiu non poſſideat, ſecus ceſſante cauſa & cœperit poſſidere. num.165.

Conuentus pro vna repetitione hæreditatis, & tempore ſententiæ plures cœperit poſſidere, an in petitione & ſententia comprehenſa intelligantur.n.166.

Et quid in iudicio vniuerſali petitionis bonorum poſſeſſionis.n.167.& 168.

Verbum præteriti temporis imperfecti in ſubiunctiuo etiam ad futurum reſpicit.n.169.

Hæres intentans bonorum poſſeſſionem vniuerſalem, aut petitionem hæreditatis contra poſſidentem vnam rem tantùm, ſententia comprehendit omnia bona quæ poſt ſententiam cœperit poſſidere.n.170.

Hæres intentans iudicium vniuerſale bonorum poſſeſſionis, aduerſus nullam rem hæreditatis poſſidentem, ſi poſt condemnationem cœperit poſſidere non officit ſententia.n.171.

Secus ſi vnicam rem poſſideat, quia tunc cætera iudicium fundatum reperiunt.n.172.

Executor ad reſtitutionem bonorum confiſcatorum faciendam ei cui Princeps reſtituit an excedat, ſi exequatur tertios poſſeſſores in quos res fuere à fiſco alienatæ.n.173.

Executor ad reſtitutionem bonorum confiſcatorum per Principem factam, datus an excedat ſi fructus etiam ſoluere cogat.n.174.

Reſtitutio gratioſa non præſtat fructus, ſecus rigoroſa.n.175.

Emptor Authore prætore poſſidet bona fide & dominium habet.n.176.

Verbum (reſtitutio) importat fructus reſtitutionem, vbi aliàs ex vi iudicij ſolent venire, non aliter.n.177.

Reſtitutio Principis ad quæ bona & fructus extendatur.n 178.remiſſiuè.

Condemnatus Clericus ad priuationem beneficij ſi à Papa reſtituatur an recuperet beneficium, & quid ſi ſit alteri iam collatum. n.179. remiſſiuè.

Clerico capitaliter condemnato penſio extinguitur & conſolidatur cum beneficio.n.180.

Clericus capitaliter condemnatus & à Papa reſtitutus, an recuperet penſionem iam conſolidatam cum beneficijs.n.181.

Executor ad rei reſtitutionem an excedat compellendo præſtare æſtimationem damni & deteriorationis, quæ in illa reperitur, ſi id omiſerit in ſententia. num.182.

Res reddita reſtituta aut ſoluta propriè dicitur, quæ non deteriorata redditur aut ſoluitur.numer.183.

Depoſita res non dicitur reddita ſi deteriorata reddatur.n.184.

Res abeſſe dicitur cuius corpus manet, ſed forma mutata eſt.n.185.

Veſtimentum ſi ſciſſum redditur, videtur abeſſe. num.186.

Reſtitutio tota iuris interpretatio eſt.n.187.

Damni ſatisfactio, & æſtimatio comprehenditur ſub verbo (reſtituere) cuius hæc propria ſignificatio eſt.n.188.

Verborum propria ſignificatio etiam in materia quantumcunque odioſa ſemper retinetur. num.189.

Damni ſatisfactionem verbum (reddere) ex propria ſignificatione comprehendit.n.190.

Verbum (reddere) iuris interpretatione etiam reſtitutionem ſignificat.n.191.

Reſtitutio eſt in priſtinum ſtatum redintegratio. num.192.

Redintegratio dicitur à re & integer.n.193.

Damnum dicitur omnis rei diminutio ſeu læſio. num.194.

Executor datus ad tradendum fundum, non ſatisfacit dimidium tradens.n.195.

Reſtitutio tantum reſtituit, quantum abſtulit id aduerſus quod reſtitutio datur.n.196.

Reſtitutionis gratia tantum attribuit, quantum condemnationis ſententia ademit.n.197.

Reſtitutus quis non dicitur, niſi plenariam conſequatur reſtitutionem.n.198.

Reſtitutio facit renaſci quod extinctum fuit.ibid.

Rei appellatione tota continetur.n.199.

Condemnatus recuperat melioramenta rei etiam ſi in ſententia nihil ſit dictum, ſed in eius fauorem priſtinus rei ſtatus attenditur ad hunc effectum.n.200.

Illud quod rei additum eſt in executione, ſi condemnatus recuperat, pariformiter debet ſoluere quod ipſi rei detrahitur.n.201.

Fructus ſunt ſeparati ab ipſa re.n.202.

Fructus quia cauſantur ab ipſa re, reſtituit executor datus dumtaxat ad rei reſtitutionem. num.203.

Damnum & deterioratio rei ipſam intus tangit, & pars eſt illius.n.204.

Cauſa plus influit in re ipſa quàm in cauſato. num.205.

Ob damnum tangens rem ipſam Emphyteuta illam amittit, ſecus ſi tangat fructus.n.206.

Deſtinatio non eſt quid diuerſum ab ipſa re. ibid.

Damnum contingens in re eſt perpetuum, quia reſpicit dominium: contingens autem in fructibus eſt temporale, quia reſpicit commoditatem vtentis dumtaxat.n.207.

Executor non excedit compellendo ad æſtimatio-

nem rei perempta, ad cuius reſtitutionem datus eſt.n.208.

Aeſtimatio ſuccedit loco rei,& ipſam repræſentat. ibidem.

Executor poterit compellere ad æſtimationem partis perempta rei, ſicut & totius n 209.

Fideiuſſor obligatus ſolutione certa penſionis domus, tenetur pro deterioratione, licèt fideiuſſio ſit ſtricti iuris.n.210.

Ad damna & deteriorationes rei cenſetur virtualiter condemnatus, qui ad eam reſtituendam ſimpliciter eſt condemnatus.n.211.

Executor ad rei reſtitutionem datus non excedit, ſi compellat condemnatum, liquidatam æſtimationem damni & deteriorationis rei præſtare.n.212.

Damnum illatum in re poſt ſententiam vſque ad realem reſtitutionem eius, executor poteſt per eius æſtimationem ſoluere n.213.

Damna rei illata qua & ad qualia teneantur. num.214.

Damna qualia dicantur, & cuius culpa accidiſſe præſumatur.n.215.remiſſiuè.

Damna an compenſentur cum melioramentis, factis in ipſa re.n.216.remiſſiuè.

1 EXECVTOR, qui ſemper ſententiæ
naturam, & tenorem imitatur; vltra
quantitatem, & rem in ea tacitè, aut ex-
preſsè contentam, executoriales minimè
2 exequatur, quippe enim adeò eſt ſententiæ
ius ſtrictum (prout ſuprà cap.8. num.47. &
ſeqq. verſ. quæ quidem omnia & eo, *&c.*
ſcriptum reliquimus, & infrà hoc c. à n.97.)
3 vt lata ſuper vna re, vel ſuper rei parte, nec
contineat aliam rem, nec etiam aliam par-
tem. Alexan. *conſ.*123. *diſcuſſis.num.7. lib.*4.
Decius *conſ.*248. *de duobus. colu ſi.* Fulgoſ.
*conſ.*140. *præſupponitur. colu. penul. verſ.ad ſecundum.* Decius *in l.1. ff. de off. eius.* Caſtrenſ.
4 *conſ.*441. *n.5. in ſi. lib.*2. nec de vna re in ea
expreſſa, ad aliam extenditur, Roma. *conſ.*
403.*à num.*4.Alex. *conſ*208.*lib.2.num.*4.Me-
noch. *conſ.*110. *à num.*17. *vſque ad* 26. Ro-
land. à Valle *conſ.34.num.76.lib.*4.Cardinal.
Tuſc. *practicar.conclu.tom.7.litera S.concl.*126.
*à num.*65. qui etiam *num.* 66. dicit in pro-
poſito, quòd ſententia lata ſuper certis bo-
5 nis cum dictione (maximè) videlicet con-
demnamus, maximè ad reſtituendum bo-
na ſpecificata, nempe domum, vineam, *&c.*
non includit alia, non ſpecificata, quia di-
6 ctio (maximè) nihil operatur circa non ex-
preſſa in ſententia, ex quo continet ſolùm
ea, quæ neceſſariò veniunt, quia requirit
ſcripturam, & non ſcripta non veniunt.
Paul.Caſtren. *conſ.*441. *viſo num.5. lib.*2. vbi
7 apoſtilla dat plurimos concordantes. nun-
quam ſiquidem extenditur ſentẽtia ad aug-
mentum rei limitatæ, Decian. *conſ.*51. *n.*44.
*lib.*1. & tandem ſententia nunquam com-
prehendit ea,de quibus nondum fuit actum, 8
ac in iudicio cognitum, tenet Angel. *conſ.*
235.Albert Cuman. *conſ.*19. *quidam nobilis.*
Paulus Caſtren. *conſ.*262. *in facto illorum, in*
antiquis. Cardin. Tuſc. *vbi proximè num.*59.
adeò vt nec etiam lata ſententia condem- 9
natoria ſuper vna re ex pluribus petitis, ex-
tenditur ad alias. Menoch.*conſ.*110.*num.*62.
Bart. *in l.4. C. depoſiti.* & faciunt, quæ nos
diximus ſuprà cap 8. à num.47. verſ quæ
quidem, & verſ. ſequenti,in numeris ſeqq.

Et imò agendo generaliter ſuper pluri- 10
bus rebus, ſententia lata non præiudicat in
omnibus ſic deductis in iudicio, ſed illis
tantùm, quæ proſequutæ fuere, & ſuper
quibus lis fuerit conteſtata. ita latiſſimè So-
cin. plura reddens exempla, *in conſ.*18. pro-
ſequendo ordinem, *à num.* 42. *cum pluribus*
*ſeqq lib.*1. quem ſequitur apoſtilla ad Felin.
in c.aduerſario n.4. verſ.rei iudi.de exceptio. vbi
plures allegat.Tuſc. *pract. concluſ.tom.6.litera*
*R.concl.*268 *num.*9. *& à num.* 11. qui *num.* 11.
cum Feli. *vbi proximè in d.c.aduerſario, n.*12.
hoc limitat, vt non procedat, quando pars 11
malitioſè, & dolo diſtulerit alias perſe-
qui res.

Quare ad illas res, ſeu quantitates ſe ex- 12
tendens exequutor meritò excedere dici-
tur. text.eſt *in auth.de collatoribus.§.eos autem.*
verſ ſi autem aliquis.collatione 9.l.contra noſtra
C. de executorib. & exactori. tribu. lib. 12. quæ
loquuntur in exceſſu de quãtitate ad quan-
titatem. text. *in l. prohibitum C. de iure fiſci.*
*lib.*1.text. *in c. ſuper olim.* Ab. *de off. delegati.*
& l. Regia 20. *tit.4. p.3. & l.47. tit.18. eadem*
*p.*3. Vantius *de nulli.ſenten ex defectu iur.ordi.*
&c.*num* 93 plures refert Auileſius *in c.1 præ-*
tor gl.mandando,&c. *n.*30. *& ſeqq.* Caſtellus 13
à Bobadill *in polit.lib.2.c.20. num.*64. qui lo-
quuntur de exceſſu de re ad rem.

Et de vtroque ab executorialium execu- 14
tore, excedente de re ad rem, & quantitate
ad quantitatem, hoc eſt, quando facit exe-
cutionem in alia re, de qua nec actũ eſt, nec
facta condemnatio, nec tacitè, nec expreſsè
in ſententia comprehenditur, vt puta; lata
eſt pro dimidia domo, & exequitur pro to-
ta, vel pro centum, & exequitur pro cen-
tum, & 20. appellationi interpoſitæ per gra-
uatum ſit omni modo, tanquam ab exceſſu
manifeſto, vt licitæ, ac legitimæ deferen-
dũ,probat gl.*in l.ab executione. verbo, excedat.*
C.quorum appell. non recipi. Speculat. *in tit. de*
executio. ſentent. §. nunc dicendum. verſ. quid
*ſi ab executore num.7.ad princ.*B. *in l. ab execu-*
tore ſub num.2.ff.de appella. cum quo tranſit
remiſſiuè Roland à Valle *conſ.*43. *numer.* 6.
*volu.*1.

volu. 1. Bart. *in d.l.ab executore num* 4. Salicet.
num. 5. vbi etiam communiter cæteri Do-
ctores, Alexan. *conſ.* 92. *num.* 6. *verſ. nec in di-
cta prouincia. lib.* 2. Cardinal. Tuſc. *practicar.
concluſio. tom.* 1. *litera A. concl.* 4010. *n.* 5. Ruin.
conſ. 8. *num* 2. *colu.* 5. Auguſtin. Beroi. *conſ.* 32.
in cauſa num. 15. Lancelo. Robert. *de attenta.*
2. *p. cap.* 12. *limi.* 53. *num.* 28. Veſtrius *in praxi
Romana Curiæ lib* 7. *cap.* 5. *num.* 9. *& c.* 3. *ſub n.* 9.
Marqueſ. *in tract. de commiſſio.* 1. *p. cap.* 24.
num. 6. Cæſar Barzi. *deciſ. Bonon.* 55. *num.* 11.
Rota Romana *deciſ.* 100. *p.* 1. *diuerſo. ſub n.* 17.
Cæſar Contard. *in repetitione l. vni. C. ſi de mo-
men. poſſ. fuer. appell. limi.* 19. *num.* 21. vbi exem-
plificat in nuntio, qui habet in mandatis: vt
ponat me in poſſeſſionem vnius rei, & ipſe
15 me ponit in poſſeſſionem alterius. Rebuf.
in tract. de ſenten execut. art. 7. *gl.* 14. *num.* 3.
verſ. 2 *tom.* 1. *fol* 379. exemplificans in execu-
tore, qui executoriales exequitur in alia re,
quàm fuerit iudicata, idem Rebuf. *ibi d. art.* 7.
16 *gl.* 14. *ſub num.* 4. loquitur, quando executor
excedit exequendo executoriales pro ma-
iori quantitate, quàm in ſententia contine-
tur, & probatur *in § plus autem petere. inſtitu.*
vbi dicitur is, plus petere, qui pro decem
ſibi debitis, petit 20. ac propterea ſi execu-
tor ab huiuſmodi exceſſu de re ad rem, ſeu
quantitate ad quantitatem minimè appella-
tioni interiectæ detulerit, vim facere defe-
rendum, & reponendum ſenatus hanc per
viam violentiæ aditus, declarabit.

17 Pro cuius doctrinę maiori perfectione ſeu
claritate vnum eſt notabile, & ſtupendum
verbum Ioannis Andreæ *in c. quoad conſulta-
tionem ſuper gl. fi. de ſenten. & re iudic* quem ibi
referens, & exaggerans ſequitur eleganter
Ab. Panor. *ſub num.* 24. *verſ. ſed contra præce-
dens dictum*, dicentes, quòd quando manda-
tum eſt limitatum in certa re, vel quantita-
te; puta; quando ſententia continet expreſ-
sè talem fundum, vel talem domum, talem
agrum ſub talibus cõfinibus limitatum, tra-
dendum, & reſtituendum Franciſco; aut
quando ſententia cõtinet certam ſummam,
& quantitatem: puta; centum, vel mille:
tunc ideo id, in quo excedit executor, cùm
ſit exceſſus, nullum eſt. quia probabiliter
excedit limites commiſſionis, & ideo appel-
18 latio admittenda. Quandoque mandatum
eſt limitatum in incerto, &. non liquidato;
vt quando ſententia mandat, quòd mitta-
tur quis in poſſeſſionem bonorum, valen-
tium centum, vel hæreditariorum, vel quæ
poſſidebat teſtator tẽpore mortis, vel quan-
do condemnat in valore, & æſtimatione ta-
lis rei, vel in fructibus, damnis, ſeu inter-
eſſe, quos percepit condemnatus, & ſimili-
bus; tunc propter probabilem dubitationem
tangit iuſtitiam partis, non tamen exceſſum,
quia cùm ſit liquidandum, non ſit limita-
tum, hoc eſt, quantitas non ſit ſpecificata
in ſententia, ſiue nullum, ſiue paucum liqui-
dauerit valorem, ſeu bona: non poteſt co-
gnoſci, an excedat. quia ſententia non ha-
bet limitem. imò ſemper remanet executor
intra terminos poteſtatis mandatæ huius li-
quidationis reſpectu, & illa liquidatio eſt in-
terpretatio ſententiæ, non augens, nec mu-
tans eius formam, ſeu tenorem. at ſi pars
ſe grauatam putarit, cogitans plus, vel mi-
nus rem valere, tunc ius ſuum perſequatur
per viam appellationis non ſuſpẽſiuæ à gra-
uamine ſimplici, perfecta executione. & cir-
ca hanc elegantem doctrinam Ioan. And. &
Abbat. vide quæ dixi ſuprà c. 3. num. 75. &
ſeqq. verſ. denique exceſſus, *&c.* quibus &
hæc iunge, & faciunt quæ latiùs infrà c. 10.
à prin.

Hinc ad particulares quæſtiones, ab hac
dependentes doctrina deſcendamus. & ad
illam primitus; an executor datus, ad exe-
quendam ſententiam, & executoriales ob-
tentas per aliquem præbendatum, vt in ho-
norabiliori, & anteriori loco ſedeat; exce-
dat, ſi eas exequatur, extendat, & intelli- 19
gat, etiam in præeminentiis, puta; oſculo
pacis, & incenſatione ante cęteros, quibus in
ſede præferri mandatur victor præbendatus.

Et quòd non excedat, fortiſſima probant
fundamenta; primò, quia ſi ſententia de-
clarat, caſtrum ciuitati eſſe ſubiectum, &
eſſe de aliquo comitatu, cenſetur decla- 20
rare, quòd teneatur contribuere ad onera
ciuitatis, quia venit in neceſſariam conſe-
quentiam. Ab. *in conſ.* 89. *in q. colu.* 2. *in prin.
verſ. nec obſtat ſi dicatur. lib.* 1. ſequitur Cardi.
Tuſcus *practi. concluſ. lib.* 7. *litera S. concl.* 126.
num. 111. Paul. Caſtren. *conſ.* 275. *ad primum
in prin. lib.* 2.

Secundò, quia quando ſententia aliquid 21
neceſſariò ſupponit, ad illud ſe extendit,
quia dicitur in ea expreſſum. Alex. *conſ.* 123.
diſcuſſis num. 8. *lib.* 1. Fulgoſ. *conſ.* 140. *præſup-
poſitis*. Decius *conſ.* 348. *de duobus. colu. fi.* Cra-
uet. *conſ.* 174. *nobilis Guido. numero* 2. plura
exempla ponit ad hoc Feli. *in c. ſuborta n.* 4.
de re iudi. vbi ſi iudex qui non poteſt pro-
nuntiare ſuper negotio principali appella-
tionis, niſi priùs pronuntiet ſuper grauami-
ne, ſi tamen pronuntiat in negotio princi- 22
pali, neceſſariò cenſetur etiam pronuntiare
ſuper articulo, quia vbi ex actu, qui ſequi-
tur, neceſſariò infertur ad præcedentem
actum, cenſetur illum facere, & approbare.

Nam regula eſt, quòd ſententia, & om- 23
nis diſpoſitio cenſetur continere illud, ſine
quo principale non poteſt ſtare, quia qui

vult conſequens, videtur velle ſuum neceſſarium antecedens, Signorolus *conſ.* 107. *quidam num.* 27. Caſtrenſ. *d. conſ.* 275. *ad primum. in prin. lib.* 2. & propterea, ſi ſententia continens vnum, extenditur ad aliud, ſine quo
24 illud vnum, ſuper quo lata eſt, effectum ſortiri non poteſt. Angel. *conſ.* 257. *ſub num.* 6. Ozaſcus *deciſ. Pedemont.* 64. *num.* 2. Cardinal. Tuſ. *vbi proximè d. concl.* 126. *n.* 111. *& n.* 105. *& num.* 106. Rota *deciſ.* 450. *p.* 1. *diuerſo.* & per Pedemon. idem repetit Cardin. Tuſc. *practicar. conclu lib.* 7. *litera S. concl.* 122. *num.* 4. quòd
25 ſententia ſupponens aliquid neceſſarium,
26 videtur illud exprimere. ad paria ſiquidem iudicantur, aliquid eſſe expreſſum, vel neceſſariò præſupponi, vel ſubintelligi. Paul. de Caſtro *in l.* 1. *num.* 1. *C. quando prouocare non eſt neceſſe.* de quibus vide infrà à num. 150. cum multis ſeqq.

27 Et ſatis enim expreſſum dicitur, quod venit in neceſſarium antecedens, atque expreſſum dicitur, quod virtualiter ineſt orationi prolatæ, *l. prætor ait* §. *interdictum.* vbi gl. *in verbo, expreſſum.* & Barr. hoc notat *in prin. ff. de oper. noui nuntia. l. cum quid.* vbi gl. *in verbo, pro tacito. ff. ſi certum peta.* cum aliis, per Titaquel. *in tract. de leg. connubia. gl.* 7. §. 7. *num.* 179. & per Gaill. *practi. obſer. lib.* 1. *obſernatio.* 2. *num.* 2. *&* 4. Mareſcot. *variar. reſolu. lib.* 2. *c.* 117. *n.* 17.

28 Et hinc illam aliam intelliges doctrinam, quòd quando cauſa principalis, & incidens habent ſe ita incidenter, vt impoſſibile ſit, vt incidens ſubſiſtat, ſubſiſtente principali, nec ambo in ea compatiantur, tunc condemnatio in principali inducit abſolutionem in incidenti. text. *in l.* 1. *in l.* 2. *& in l.* 3. *C. de ordine iudicior.* & ibi not. B. vbi B. latè etiam explicat poſt alios noſtras Ioannes Garcia *in tract. de nobilit. gl.* 1. *in prin. à num.* 18. dicens, quòd quando incidens eſt ſubordinatum cauſæ principali ex diametro contrariæ, ita vt principalis omnino non poſſit tra-
29 ctari, quin agatur de incidenti, tunc pronuntiatio in cauſa principali, inducit pronuntiationem in incidenti. text. *in d. l.* 1. *l. ſin autem* §. *ſi. ff. de negotijs geſtis.* Paul. Caſtren. *in l. quod in diem* §. 1. *ff. de compenſatio.* vide latiſſimè, meliùs quàm alibi, vbi habes plures caſus diſtinctos, & exempla, plura iura, & plures Doctores per Felinum *in c. ſuborta. n.* 4. *de ſententia & de re indi.*

30 Et ita fuit in noſtro caſu reſolutum per Rotam Romanam in vna Aſtenſienſ. ſedis 29. Febru. 1597. teſte Proſpero Farina in nouiſſi. per eum recollectis DCCCLXVI. vbi dicitur, quòd ſententia lata in fauorem cuiuſdam præpoſiti lata, quia declaratur, eius ſedem eſſe cæteris digniorem, & primam poſt pontificalem, & per conſequens cùm eidem primo loco debeantur prærogatiuæ, videlicet, oſculum pacis, incenſatio, & aliæ ſimiles, tam ex iure communi, quàm probatione partis; de eiſdem præeminentiis intelligitur loqui etiam ſententia, tanquam acceſſoriis ad ſedem, quam occupat Præpoſitus, etiam ſi in ſententia expreſsè dictum non ſit, iuxta Concilium Alexan. 23. *num* 6 *lib.* 5. & attende, quòd circa hunc articulum, & cauſam aliæ etiam tres Rotæ deciſiones factæ ſunt, vt conſtat ex eodem Fari. ibi, quas conſecutiuè appoſuit.

Et quæ eſt DCCCLXIV. *fol.* 478. egit Præpoſitus iudicio poſſeſſorio ad ſedem duntaxat, à qua illum ſpoliauerat quidam Archidiaconus; obtinuit præpoſitus in ſede, & dubitatum fuit; an executio ſententiarum ad fauorē præpoſiti latarum, ſit reſtricta, vel reſtringi debeat ad ſedem, de qua agitur, vel potiùs huiuſmodi executio iuris interpretatione fieri debeat, etiam in præeminentiis ſedis: reſolutum fuit per Rotam pro tunc reſtringendam eſſe exaltationem ad ſolam ſedem, quam ſolùm in iudicium deduxit Præpoſitus. & quia Archidiaconus erat in quaſi poſſeſſione illarum præeminentiarum, Præpoſitus autem nihil probauit in contrarium, maximè quia dubium erat, & nondum conſtabat; qualis dignitas eſſet dignior, an præpoſitura, an archidiaconatus, prout etiam dictum fuit in alia deciſione ſequēti apud ipſum Farina. quæ eſt DCCCLXV. 31

Sed quia latè diſcuſſo negotio, & ventilato conſtitit, dictam præpoſituram eſſe digniorem dignitatem, & primam ſedem habere poſt pontificalem, ita determinatum fuit per aliam, quæ eſt in ordine DCCCLXVII. *fol.* 479. tandem declaratum fuit per Rotam in ſuperiùs adducta deciſ. DCCCLXVI. in his verbis *ibi*, nec dicatur, ſententias, ad fauorem præpoſiti latas, non loqui de iſtis præeminentiis; quia contrarium eſt verius, & vti acceſſoriæ ipſi debentur ſupradictæ. Alexan. *conſ.* 23. *num.* 6. *lib.* 5. & quòd dictæ ſententiæ ſint intelligendæ de iſtis præeminentiis, ſuadetur ex eo, quòd mandat Præpoſitum reſtitui ad poſſeſſionem iuxta petitionem, in eius libro contentam, in quo huiuſmodi præeminentiæ notantur, *&c.*) & ſic quando non eſt dubium, dignitatem, pro qua lata eſt ſententia, eſſe digniorem, & vt tali deferendæ prærogatiuæ, illi omnino deferuntur, etiam ſi in ſententia expreſſum non ſit, & executor pro eis executoriales poterit exequi, nec excedere dicetur, ex iam dictis. 32

Et ex iis deciſionibus Rotæ vnica eſt attribuenda declaratio, ad ſupradictas doctrinas appoſitas ad principium huius difficul- 33

tatis,

tatis, quibus diximus, in ſententia intelligi
expreſſam, id quod venit in neceſſarium an-
tecedens, & illud ſine quo diſpoſitum in
ipſa ſententia ſtare non poteſt, nec effectum
ſortiri, & ſimiles, vt intelligendæ ſint, quan-
do de ipſo actum fuit etiam, & deductum
in iudicio principali, quia tunc etiam ſi in
ſententia expreſſa mentio non fiat, tamen
ſubintelligitur ex eiſdem Doctoribus, at ſi
de eo actum non fuit per partes, nec in iudi-
cium deductum, tunc ad illud non poteſt
ſententia extendi. ita docent Calderin. *conſ.*
198. *alias* 2. *de re iud. in prin.* Ioan. And. *in c.*
cum Eccleſia ſutrina de cauſa poſſ. & propri.
quem ſequitur Ancara. *conſ.* 417. de quibus
prædictæ ſententiæ, & iterum *conſ.* 155. *n.* 4.
Cardinal. Tuſ. *practicar. conclu. lib.* 7. *litera S.*
concl. 131. *num.* 1. *num* 5. *&* 6. dicentes, quòd
ſi in ſententia dictum ſit; talem teneri ad
34 onera, & grauedines, quia eſt vſufructua-
rius, vt hoc dictum per modum cauſæ ne-
ceſſariæ non excludit partem, quominus
poſſit principaliter deducere in iudicium, &
cognoſci de vſufructu, quia iudex non po-
teſt pronuntiare diffinitiuè per modum cau-
ſæ, quando partes non ſunt principaliter
proſequutæ illud deductum, nec litem ſunt
conteſtatæ ſuper eo. quia eſſet pronuntiare
ſuper eo, quod non eſt petitum. ideo non
obſtat iterum de nouo agenti exceptio rei
iudicatæ, quia etiam deducta in ſententia
per modum cauſæ neceſſariæ, de qua non
eſt actum, non parit eandem rei iudicatæ ex-
35 ceptionem, ſecus quando partes proſequu-
tę fuere illud deductum per modum cauſæ,
& rectè faciunt, quæ ſuprà diximus in prin-
cipio num. 8. verſ. & tandem poſt Angel. Ab.
cum Pal. Car. Cat. Tuſ. quòd ſententia non
comprehendit ea, de quibus in iudicio non-
dum fuit actum nec cognitum.

Quare etiam dicunt Cæſar Contar. *in l.*
vnic. limi. 24. *num.* 45. 46. *&* 47. *C. ſi de momen.*
poſſ. Sigiſmun. Scacia *de appella. quæſt.* 17. *limi.*
6. *memb.* 9. *num.* 10. per Bal. *in l. emptor* 65. §.
ancilla in prin. ff. de rei vind. in 2. *lectura,* quòd
quando verba enuntiatiua ſint prolata in
ſententia per modum cauſæ de præſenti, &
enuntiatum fuit plenè cognitum vt puta ſi
36 iudex pronuntiat ſpoliatum eſſe reſtituen-
dum, quia ſententia, virtute cuius ſpoliatus
fuit, eſt nulla. nam ſi de nullitate fuit plenè
cognitum, dicetur ſententia lata ſuper nul-
litate, & per conſequens appellari ab eo tan-
quam mixturam continente.

37 Hinc dicit etiam idem Scacia, *vbi proximè*
num. 11. *in fi.* quòd illa doctrina, qua dicitur,
in ſententia ſubintelligi, id omne, quod ex
eo neceſſariò infertur, procedat, quando
de ea neceſſaria illatione plenè fuerit co-
gnitum, non aliàs, & facit inſuper, quod di-
ximus infrà hoc c. num. 113. verſ. & licet in
noſtra principali reſolutione, *&c.* per Couar.
lib. 1. *variar cap.* 3. *ſub num.* 1. quòd ad hoc, vt 38
fructus tacitè intelligatur in ſententia, quan-
do vtitur verbo reſtituere, requiritur, vt pars
illos deduxerit in iudicium. & quòd ſuper
non proſequutis, & ſuper quibus lis conte-
ſtata non ſuit, licèt ſit deducta in iudicio,
non cadat res iudicata, nec hæc noceat, plu-
res Doctores citaui ſuprà in prin. huius c.
verſi. & tandem num 8.

Et ita etiam loquuntur præfati Docto- 39
res citati ſuperiùs pro hac opinionis com-
probatione, vt conſtat *ex d. deciſ. Rotæ* 450. *p.* 1.
diuerſor. per totam, qua petitum eſt à fidei-
commiſſario, ſibi reſtituendam hæreditatem
per hæredem, & in poſſeſſionem mitti, &
ideo dictum fuit, quòd ſi iudex pronun-
tians fideicommiſſarium immittendum eſſe
in poſſeſſionem bonorum, cenſetur pronun-
tiaſſe, in neceſſarium antecedens, hæredita-
tem debere reſtitui, litium dirimendarum
gratia. quia ſententia continens vnum, ex-
tenditur ad aliud, ſine quo illud vnum, ſu-
per quo lata eſt, non poteſt ſortiri effectum.
Idem etiam pariter apparet *ex d. deciſ. Pede-*
mon. Ozaſci 64. vbi emptor cuiuſdam rei pu-
tans ſe in ea vltra dimidium iuſti pretij fuiſ-
ſe læſum; egit *ex l.* 2. *C. de reſcinden. venditio.*
vt ſibi pretium reſtituatur, & ipſe rem tra-
det, conſtito de læſione, lata fuit ſententia,
qua ſuit condemnatus reus venditor ad pre- 40
tium hoc reſtituendum, & nihil dictum ſuit
in ſentẽtia de reddenda re, nec ad illud em-
ptor condemnatus fuit, tamen concluſum
fuit, nihilominus ipſum emptorem reſtituto
ſibi pretio, compellendum ſententiæ virtu-
te, ad reſtituendum rem pariter, & ex eo
potiſſimum id probat Ozaſcus *ibi n.* 3. quod
dicit Bal. *in l. penult. ff. de ijs qui ſunt ſui vel*
alieni iur. quòd ſententia includit id, quod
neceſſariò eſt præſupponendum, & ſumitur
ex mente actorum, reſertúrque ad cauſam,
quæ ſumitur ex actis, ſecundùm Bar. *in l. Iu-*
lianus. colu. 2. *verſ. prædicta verò ff. de condictio.*
indeb. declarat Decius *in c. cùm venerabilis in*
prin. de exceptioni. Feli. *in c. ſignificauerunt n.* 7.
de exceptio. poſt gloſſam. & Bart. *in l. ſi quis ad*
exhibendum. ff. de exceptione rei iudi. & ita pro-
cedunt etiam Felin. *in d. c. ſuborta.* & Ioan.
Garcia. *d. gl.* 1. *num.* 18. *& ſeqq.* quia illi arti-
culi incidunt, & in propoſito, actum fuit de
illis in iudicio, vt expreſsè conſtat, de quo
etiam per nos latè ſuprà c. 7. n....

Nunc alia ſe offert tractanda quæſtio, an 41
executor datus ad exequendum executo-
riales, quorum ſententia, ſeu ſententiis cle-
ricus eſt priuatus, ſeu inhabilitatus benefi-
cio

Digitized by Google

cio,excedat illas exequẽdo,ſeu extendendo
ad penſiones,quas ipſe habet condemnatus,
in cuius reſolutione ſũma eſt difficultas, &
pattem negatiuam, ſcilicet, quòd non ex-
cedet hoc caſu exequuror,forte facit funda-
42 mentum, nam verba iudicis debent intelli-
gi ſecundùm menrem iuris.c.cauſam.de reſcri-
ptis.l.ſi ſtipulatus.in prin.ff. de vſuris l. Gallus §.
quidam rectè ff. de libe. & poſthum. Alexan.
conſ.2. num.2.lib.3. Craueta cõnſ.202. à n.18.
43 Corneus conſ.126. colu.3. lib. 4. & verba ſen-
tentiæ ad intellectum iuris ſunt reducenda.
l.miles.§.iudicati.ff de re iudi.vbi Caſ.Bal. in l.
fundus §. in venditione. verſ. nota. ff. de pigno.
Cæpol. conſ.57. duo fratres num.5. in ciuilibus
conſilijs. Alexan. conſ.46. circa primum num.2.
lib.5.Caſtr.conſ.270. num.2. lib.2. Socin. conſ.
134.colu.3.in prin.lib.1. Iuris autem in noſtro
44 caſu mens illa eſt (vt quidquid ſit in penſio-
ne aſſignata pro ſeruitio temporali, ſeu aliàs
quæ præſtatur vti laico, & eius ſit capax)ta-
men penſio aſſignata clerico, vt commo-
diùs ſuſtentari valeat, vel ex eauſa reſigna-
tionis, loco habetur beneficij (vt perſona-
litas communiter diſtinguitur) & loco be-
neficij cedit,quoad amiſſionem, hæc penſio
regulanda eſt tanquam beneficium, quia
eiſdem modis amirtitur,quibus beneficium,
tradit Hier.Gabri.conſ.187.n.11.& conſ.200.
lib.2.qui ita quotidie practicari & conſuetu-
dine, & ſtylo receptum, atteſtatur. Flami.
Patiſ.de reſignatio.beneſi.lib.3.q.1.n.13.
45 Et hine eſt, vt ſicut per profeſſionem ex-
preſſam, vel tacitam religionis vacant be-
neficia, c. beneficium de regul. lib.6. ita per il-
lam huiuſmodi penſio extinguitur, Gigas
de penſionib.quaſt.57. Guidobonus deciſ.138.
Caputaq deciſ.223. p.2. ita ſicut per contra-
46 ctum matrimonij vacant beneficia, huiuſ-
modi etiam penſiones vacate, teſtantur Gi-
gas q.54.& in conſ.132.Caual. q.30. Duare-
nus de benef. lib.6. c.4. verſ. annua huiuſmodi.
Flami. Pariſ.poſt alios de reſign.lib.1.q.1. n.15.
& lib.6.q.2.n.115.Quintana Dueñ.Eccleſiaſt.
lib.1.c.6.n.9. Ceuallos qua.147. n.3. Viuald.
in appendice ad candelabrum cap.1.n.33.Greg.
Lopez in l.41.tit.6.p.1. gloſ.2. Couarr. in 4.
2.p.cap.6. §.3. num.6. Puteus deciſ.459. lib.2.
Natta deciſ.1079.lib.3 p.3. diuerſor. Cæſar de
Graſſ. deciſ.114. num.9. Azor inſtitu. mora.
lib.13.cap.13. quaſt.8. & Thomas Sanch. de
47 matri.lib.7.diſputatio.55.ita pariter huiuſmo-
di penſionum illegitimi ſunt incapaces,
quemadmodum beneficiorum etiam ſunt,
ſecundùm Gigan. de penſio. quaſt.16. Rebuf.
in praxi benef.tit. de diſpenſatione ſuper defectu
natalium.num.48.& tit.de diſpenſatione ad plu-
ra.num.65. Nauarr. conſ. 5. de filijs presbyter.
conſ.61.num.3.& conſ.63.num.5. de Simonia.
& Cuch inſtitu. canon.in paruis lib.2.tit.8 §.in
primis. Quinta. Dueñas lib.1 cap 6. num.6.
Zerola in praxi Epiſcopa. 2. p. verbo, penſiona-
rius §.1. & Zechus de benef.& penſioni.cap.11.
num.7. Nicolaus Garcia de beneſi.1. p. cap.5.
à num.115. qui dicit, contrarium tenentes, 48
intelligendos eſſe in illa penſione, quæ da-
tur in ſtipendiis, iam iſtius laicus etiam ca-
pax ſit. Ex ſupradictis igitur dicit Nauart.
conſ.11. num 2. de tempori. ordinat quòd cùm
penſio, de qua loquimur, cedat loco bene-
ficij, etiam quoad habilitates regulanda eſt
tanquam beneficium, ita vt qui non eſt ca-
pax beneficij, non erit etiam capax penſio-
nis, igitur cùm ius dictet de primo ad vlti-
mum, ſequi videtur, vt executor datus ad
exequendas executoriales, quarum ſenten-
tiis clericus eſt priuatus, aut inhabilitatus
ad beneficia, non excedat illas, ſi exten-
dens, exequatur etiam in penſione, quæ lo-
eo beneficij habetur, cùm verba iudicis de-
beant intelligi ſecundùm mentem iuris.
Sed contrariam opinionem in noſtro ca- 49
ſu veriorem de iure exiſtimo, vt exequuror
excedat, ſi extendat executoriales, quibus
quis priuatus,& inhabilitatus eſt ad benefi-
cia; ad huiuſmodi penſiones, cùm ſimus in
odioſis, & ſententia ſit ſtricti iuris. ita te-
nent Sarnerius de annali. q.2. Gigas conſ.
142. num.9. Creſcentius deciſ.14. de re iudi.
Flamin Pariſ. in tract. de confidentia quaſt.58.
num.58.Nicol.Garcia de benef.1.p.c.5. n.123.
& ſequen. facit deciſ. Farinacij 51. num 2.
affirmanres, quòd penſio non venit ſub pri-
uatione beneficij per ſententiam, dicit Gar-
cia ibi num.126. & ad hanc doctrinam re-
ducendum, & intelligendum eſſe Suarez 5.
tom.de cenſur. diſputatione 27. ſeſſ.1. n.15. dum 50
ait, quòd ſuſpenſio à beneficio non com-
prehendit penſiones, quia pœna non eſt ex-
tendenda vltra proprietatem vocis ſine co-
gente fundamẽto,cùm penſio nõ ſit propriè 51
beneficium, nec eſt ius, vel ratio quæ cogat
ad hanc extenſionem, &c. Pro quo etiam
facit, quod dicir Nauar. conſ.12. num.15. de
reſcript. vt inhabilitatus ad beneficia per 52
conſtiturionem pœnalem, non videri inha-
bilitatum ad penſiones, quem ſequirur Hie-
rony. Gonzal. gl.5.§.5. num.26. licèt contra
eos in hoc reſoluat Garcia vbi proximè n.123.
& ſeqq. dicens, vt ſuſpenſus quis, ſeu inha-
bilitatus generalirer, & ſimplicitet à bene-
ficio per conſtitutionem, erir eriam ſuſpen-
ſus à penſione, licèt ſecus ſit in ſupenſo pet
ſententiam hominis, nam idem in effectu
eſt, & eadem milirar ratio in vtroque, ſi- 53
quidem diſpoſitio pœnalis pariter ſit ſtricti
iuris, odioſa, & non extendenda, c. odia. de
regul.iur.cum vulgatis, ſicut ſententia.

Quate

54 Quare non obſtant in contrarium adducta fundamenta, quibus reſpondetur, procedere, & locum habere in ſimplici iuris diſpoſitione, in ducente vacationem, & incapacitatem non ob pœnam, at nos loquimur, quando quis in pœnam delicti condemnatus eſt ad priuationem, & ſuſpenſionem beneficij, quia tunc ſtricta fieri debet interpretatio, & ad alia, quàm importet verborum ſonus, non eſt ſententia trahenda, nec extendenda, cùm penſio impropriè dicatur beneficium, & ſic ex ſupradictis ius aliud dictat iſto caſu; quòd ſi ſecus fiat, exequutor excedet, & vim faciet, ſi appellationi emiſſæ ab huiuſmodi exceſſu non deferuerit, declarabit Senatus.

55 Inſuper inquirendum venit, an exequutor datus ad executionem executorialium, quarum ſententiis clericus eſt ſuſpenſus ab officio; an excedat, ſi illas exequatur in beneficio; In cuius inueſtigatione licèt hinc inde plura potuiſſem in medium proferre, & applicare fundamenta, varias ac quidem contrarias opiniones, quæ à Doctoribus tenentur in re hac, vt eſt videre per gl. notab. *in clemen. ſi. in verbo, ſuſpenſi.* & ibi Cardi. *de pœnis.* & idem *in clemen. 1. de priuilegiis in verſ. cæterum in 7. q. cum duabus ſeqq.* Immol. *in c. cùm dilectus. de conſuetud. colu.* 8. Præpoſ. *in c. presbyterum.* 28. *d. in* 2. *&* 3. *colum.* optimè Syluestrum *in ſumma, verbo, ſuſpenſio.* §. 5. *verſ. ſi quis eſt ſuſpenſus.* cuius diſtinctionem bonam dicit Bernard. Diaz *in practi. crimi. canon. verb. ſuſpendi. c.* 130. *num.* 3. *per totum.* Bonifac. de Vitali. *in clem cupientes. de pœnis.* Nicolaus Boërius *conſ.* 21. Gregorius Lopez *in l.* 17. *tit.* 9 *p.* 1. *verbo, el derecho.* per text. qui etiam alios referunt, & omiſſa ſuſpenſione, quæ à iure fit, illam inſequantur, quæ à iudice per ſententiam clerico imponitur, qua interdicitur ſui officij exercitium, ſeu exequutio, in quo ex mente omnium has magis communes opiniones & concluſiones admittam.

56 Prima, vt quando clericus condemnatus, ſuſpenſus eſt ab officio perpetuo, & abſque temporis limitatione, tunc exequutor non excedet, ſi pariter exequatur in beneficio, quoniam ſuſpenſus perpetuò ab officio cenſetur ſuſpenſus etiam à beneficio, nam talis ſuſpenſio perpetuò habet vim priuationis, & eſt idem quod depoſitio. Archidiaconus *in cap.* 2. incipit *ſi quis* 83. *d.* & ibi Dominicus, quem ad hoc refert Decius *in c. Apoſtolica. colu. penul. verſ.* 2. & ibi Ab. *de exceptio.* Immol. *d. c. cùm dilectus. de conſuetu.* 8. *colu.* vbi citat Gaſparem Calderi. Gregor. Lopez *vbi proximè gl.* 5. poſt Præpoſit. Alex. *in c. prat.* 32. & Hoſtien. *in ſumma de ſenten. excommuni.* §. *quis ſit eius effectus. in prin.* Bernar. Diaz. *vbi proximè num.* 5. vbi dicit etiam, 57 quòd per talem ſuſpenſionem perpetuam, videtur beneficium vacare, vt de eodem poſſit fieri prouiſio. ratio eſt, quia cùm be- 58 neficium detur propter officium, quod clericus miniſtrat in Eccleſia, *c. ſi. de reſcrip. lib.* 6. *cùm ſecundùm Apoſtolum. de præben. & dignita.* & dicit Cardi. Tolet. *in ſumma lib.* 5. *cap.* 76. quòd officium conſiſtit in laudibus diuinis in ſacrificio Miſſæ, & ſacrorum adminiſtratione, non quòd propter hoc redditus dentur in pretium, ſed in ſuſtentationem talium perſonarum, vt à cura ſibi prouidendi liberi, Deo meliùs vacare poſſint, in populi vtilitatem, ideò cùm hoc officio ſit perpetuò clericus ſuſpenſus, per conſequens eſt ſuſpenſus à beneficio, quia infecta primitiua, infecta intelliguntur deriuatiua, ac ceſſante cauſa ceſſat effectus.

Altera concluſio erit, quando per ſen- 59 tentiam quis eſt ſuſpenſus ab officio, non perpetuò, ſed ad tempus, vel etiam ſimpliciter, nec addita perpetuitate, nec etiam præfinitione temporis, ſed ſimpliciter ſuſpenditur ab officio, & tunc concors eſt ſententia, vt ita ſuſpenſus cenſeatur etiam ſuſpenſus à diſtributionibus quotidianis, nec exequutor ad illas extendens executoriales, excedere dicetur, quia diſtributiones non dantur niſi intereſſentibus perſonaliter in diuinis officiis. *cap.* 1. *de cleri. non reſiden. lib.* 6. quorum exercitio, & executione, ſeu vſu ſuſpenſus eſt, ac propterea reſidere, ſeu intereſſe non poteſt, ac ideo ſuſpenſus meritò ab iſtis diſtributionibus quotidianis intelligitur. ex Gregor. Lop. Præpoſit. Alex. & Hoſtien. *ſuprà.*

Si autem quæramus de ipſa præbenda ſeu groſſa, aut de alio beneficio, tunc maior ſtat difficultas, & in varias itum eſt ſententias per Doctores, magis autem communis ſententia, & opinio eſt, quæ diſtinguit inter ſic ſuſpenſum ab officio per ſententiam propter crimen graue, ſeu atrox, & inter ſuſpen- 60 ſum propter crimen leue, aut etiam infamiam, aut contumaciam. Primo caſu ſcilicet, quando à iudice quis ſuſpenditur ab officio propter crimen graue, intelligitur etiam ſuſpenſus à beneficio, & ſubtrahuntur ei fructus ex identitate rationis ſuprà poſitæ, quia beneficium datur propter officium, hoc eſt ſuſpenſus, ergo & beneficio, quia ceſſante cauſa ceſſat effectus, ſiquidem qui altari non ſeruit, de altari viuere non debet, arg. text. *in d. c. cùm ſecundùm Apoſtolum. de prebend. & dignitati.* quod non prouenit ex ſignificatione, natura, & vi verbi (ſuſpenſio) poſiti in ſententia, vt aliqui dicebant,

bant, ſed cauſatiuè, & in neceſſariam con-
ſequentiam, ex us, quæ ſuprà diximus in
verſ. hinc ad particulares quæſtiones, *&c.*
per rotum à num. 19. & latiſſimè infrà c. 10.
61 à num. 89. cum pluribus ſeqq. & quia bene-
ficium eſt acceſſorium ad officium, & ideo
dicuut omnes præcitati Doctores, propterea
ſuſpenſum à beneficio non intelligi ſuſpen-
62 ſum ab officio, quia officium non eſt acceſ-
ſorium ad beueficium, ſicut econuerſo, vt
beneficium ſit acceſſorium ad officium, quo
ſublato, & illud tolli neceſſe eſt, ſecundùm
ea, quæ de ſententia ad acceſſoria trahenda
inferiùs ſunt dicenda, & d. cap. 10. à num. 89.
Imò hoc caſu ſi aliter diceremus ipſa delicti
pœna potiùs impoſita diceretur Eccleſiæ,
quàm clerico, ſi perciperet fructus non ſer-
uiens, nec recidens, quia non poteſt, & Ec-
63 cleſia debito ſeruitio fraudaretur. In ſecun-
do autem diſtinctionis membro, ſcilicet in
ſuſpenſo ob delictum leue, & ob contuma-
ciam, tunc non intelligirur ſuſpenſus à be-
neficio, quia pœna non egreditur delictum,
ſed commenſuratur, & hanc diſtinctionem
probat text. *in c. ſi quis ſacerdotum, & c. eos* 81.
d. c. presbyter ſi à plebe 2. *quæſt.* 4. & in caſu *c.* 1.
de re iudi. lib. 6. Petrus de An. poſt Gaſparem
Calderin. *in clem. cupientes de pœnis*, optimè
Sylueſt. *in d. ſumma, verbo, ſuſpenſio.* §. 5. *verſ. ſi
quis eſt ſuſpenſus*, ad quem ſe refert appro-
bans diſtinctionem eius. Bernard. Diaz *in d.
practi. crimi. can. d. cap.* 130. *num.* 3. Gregor. Lo-
pez *in d. l.* 17. *tit.* 9. *p.* 1. *gl. verb. mui des aguiſſa-
do*, vbi dicit ita communiter per Doctores
teneri. Tolet. *in ſumma, lib.* 1. *cap.* 47. Corrati.
3. *p. c. vl. à num.* 28. Ab. *in c. veſtra de cohab. cle.
& mul num.* 8. Couar. *in* 4. 2. *p. in prin. num.* 14.
Armilla *verbo, ſuſpenſio, num.* 11. Valentia 4.
tom diſputatione 7. *quæſt.* 18. *puncto* 1. Cechus
de caſibus reſeruatis de ſuſpenſione num. 14. Lu-
doui. Lopez *inſtructor. conſcientiæ* 2. *tom.* 2. *p.
cap* 31. *&* 39. Vega *in ſumma* 2. *p. cap.* 108. *caſu*
13. & in Eſpeio de Curas *cap* 12. *num.* 104.
& 105. & faciunt infiniti penè Doctores ci-
tati à Nicolao Garcia *de benefi.* 7. *p. cap.* 14. *à
num.* 7. *cum pluribus ſeqq.* probantibus, quòd
clerici concubinarij, ſeu fornicarij notoriè
ſunt ſuſpenſi ab officio, & per conſequens
à beneficio, licèt ipſe in hoc contrarium de-
fendat, negando antecedens, ſcilicet; quòd
ſint ſuſpenſi ab officio, & ſic quòd nec à be-
neficio. Et hęc noſtra opinio magis mihi pla-
cet, vt ſuſpenſus per ſententiam ob graue
crimen ab officio, intelligatur etiam ſuſpen-
ſus à beneficio (licèt Garcia poſt alios *ibi
num.* 58. contrarium rentet, nempe ſuſpen-
ſum ab officio ſiue à iure, ſiue à iudice, non
eſſe ſuſpenſum à beneficio, quoad ea, quæ
competunt non intereſſentibus diuerſis, niſi
aliud conſtet ex mente diſponentis) & vltra
ſuperiora iura ſuperius allegata probāt text.
in c. qui ſunt. c. nullus 32. *d. c. ſi quis amodo* 81.
d. c. prætor 32. *d.* ibi, nec partem ab Eccleſia
ſuſcipiat, *&c*) vbi gl. & tacit, quòd ſuſpenſis 64
ab officio, vel beneficio (quia ſunt incapa-
ces) non valet collatio facta beneficij, *c. cum
dilectus* §. *quia nobis. de conſuet.* plures citat
Nicol. Gar. *d. tract. de benef.* 7 *p. cap.* 14. *à n.* 1.
quam tamen reſolutionem omnino intelli-
gere debes; quando ſuſpenſio ab officio fa-
cta eſt perpetua, non autem ad tempus,
quod & ex mente eſt omnium citatorum
Doctorum, atque iuri conſonum, iuxta ſu-
periùs dicta.

Apud quos omnes, & apud Zerolam *in* 65
praxi Epiſcopali 1 *p. verbo, ſuſpenſio.* P. Borga.
de irregularitate 6. *p. cap. de ſenten. ſuſp.* Simo.
Maio. *eodem tit. lib.* 3. *cap.* 19. Marti. Nauar. *in
Manual. confeſ. cap* 17 *num.* 151. *cum multis ſeqq.*
Couarr. *in clem. ſi furioſ.* 1. *p* §. 1. *à prin.* & Ni-
col. Garcia *vbi proximè* apud quos inuenies
quando, & propter quas cauſas huiuſmodi
ſuſpenſionis ſententia infligēda ſit, & quan-
do incurratur irregularitas, & de eius effe-
ctibus, & quid Prælatis, ſeu Epiſcopis cen-
ſeantur interdicta, quando iuriſdictio, quan-
do collatio, & ordines, ſeu iuriſdictionalium
exercitium, & alia plura.

Quibus & alia ſuccedit indifficilis diſcu- 66
tienda difficultas: an executor datus ad exe-
quendas executoriales, quarum ſententiis
clericus declaratus fuit tantum commiſiſſe,
& perpetraſſe delictum, dignum ſui natura
priuatione beneficij (eo tamen tacito in ſen-
tentiis) excedat illas exequendo, & exten-
dendo ad priuationem præfati beneficij.

Et partem affirmatiuam, ſcilicet excedere
manifeſtè, videtur probari. quoniam cleri-
cus condemnatus per ſententiam latam ſu-
per homicidio, pura; vel alio crimine priua-
tione digno, non eſt priuatus beneficijs, niſi 67
exprimatur, & expreſsè dicatur in ſenten-
tiis, per Innocent. *in c. qualiter el* 2. *de accuſa-
tioni. num.* 10. Feli. *in c. inquiſitionis eodem tit.
n.* 7. *& in c. cæterùm n.* 24. & iterum idem Feli.
in c. ſciſcitatus num. 2. *de reſcript.* Hippolyt. *ſin-
gulari* 200. Rebuf. qui plures refert *de pacifi.
poſſeſſo. num.* 315. *aliàs* 261. & iterum *in tit.
de modis amitten. benef. num* 64. Simouet. *de
reſeruatione quæſt.* 24. & ibi Granutius *litera
B.* Lamber. *de iure patr.* 1. *p.* 2. *lib. quæſt.* 6.
art. 9. *num.* 1. Bernar. Diaz *in praxi crimi. can.
cap.* 131. *num.* 3. Mandoſ. *de ſignatura tit. de
priuatione verſ. condemnatus. de homicidio.* Pe-
trus Gregor. *Syntagma. iur. cap.* 26. *num.* 9. &
iterum *cap.* 33. *num.* 3. Flami. Pariſ. *de reſigna.
benefi. lib.* 3. *quæſt.* 16. *num.* 29. *& ſeqq.* Ioann.
Gutierr. *canoni. quæſ. lib.* 2. *cap.* 5. *num.* 7. Zerola
in

in praxi epiſcop. 1. *p. verb. priuatio.* §. 1. & deter-
minauit Rota teſte Puteo *deciſ.* 233. *lib.* 2. &
nouiſſimè in alia teſte Farinac. *deciſ.* 134. *n.* 3.
68 Quæ opinio & eo iuuari videtur, quo-
niam & ſi pro homicidio quis ſit condem-
natus pœna perpetui carceris, vel aliàs, ſi per
ſententiam latam, & tranſactam in rem iu-
dicatam ſuper crimine, non eſt priuatus ex-
preſsè clericus beneficio; nihilominus po-
terit tenunciare, & collatio inde ſequuta,
erit valida. Rot. *deciſ.* 5. *de re iudi. Viſig. in anti-
quis.* Sarnerius *de annali. q.* 42. Rebuf. *d. tit. de
modis amittendi beneficium n.* 64. Flami. Pariſ.
n. 28. & Ioan. Gutier. *n.* 38. *vbi proximè.*
69 Sed contrariam ſententiam & opinionem,
imò, quando ſententia lata eſt ſuper delicto
digno priuatione beneficij ipſo facto, etiam-
ſi id in ſententia de beneficij priuatione non
exprimatur, tacitè inducta intelligatur à iu-
re, & in ea poſſe pariter executionem fieri;
probat text. expreſſus, qui nullo modo ca-
uillari poteſt, *in l.* 1. *ff. ad ſenat. conſult. Turpillia.*
ibi, Si autem pronũtiauerit, calumniatus eſt,
condemnauit eum, & quanuis nihil de pœ-
na ſubiecerit, tamen legis poteſtas aduerſus
eum exercebitur, *&c.*) & ibi gl. hoc idem
tenet *verb. facti.* & B. per quem text. (qui
reuera loquitur in dãnato de crimine quod
de iure meretur priuationem eo ipſo bene-
ficio, licèt id in ſententia non exprimatur)
& ita per hunc text. defendi non poſſe opi-
nionem Innocent. *in d. cap. qualiter.* tradit
doctiſſimus Sarmien. *lib.* 1. *ſelectorum cap.* 13.
num. 3. falſam eſſe affirmans, quando à iure
pœna eſt certa, & illi delicto, de quo eſt cle-
ricus declaratus, non eſt arbitraria, ſed à iu-
re determinata, prout etiam ſentit ipſemet
Innocen. *in cap. inter dilectos. de exceſſibus præ-
latorum*, & eum ſequuntur Abb. Panormi.
ibi num. 11. & Bernar. Diaz. *vbi proximè d.
num.* 3. Rebuf. *d. tit. de modis amit. benefi. n.* 65.
dicentes, quòd quando delictum erat tale,
quod ipſo facto inducebat pœnam priuatio-
nis beneficij, tunc ſufficiat delicti declara-
tio, vt priuatio etiam non expreſſa intelliga-
tur, Feli. *in c. Rodulfus de reſcript. num.* 35. *&
num.* 37. Zerola *ſuprà*, Alexand. de Neuo. *in
additione magna ad Abb. in d. c. inter dilectos.*
& idem Ab. *in c. poſtulaſti de foro competen.* &
ita etiam has opiniones contrarias conciliat,
& bene, Nicol. Garcia *de benef.* 11. *p. c.* 3. *de re-
nuntiatione n.* 105. *& ſuprà à n.* 97. quòd quan-
do iudex ita pronuntiat ſecundùm Innocen-
70 tium, (condemno te de tali crimine) vel ita
(declaro te commiſiſſe tale crimen) vt tunc
locum habeat diſpoſitio *d. l.* 1. *ff. ad Turpil.*
& tacitè intelligatur, & inducatur priuatio
beneficij, at contraria opinio, & Doctores
eam tenentes procedant, quando facta fuit
condemnatio, ſeu potiùs declaratio delicti
etiam condigni pœna priuationis, ſed non
ipſo facto, ſeu ipſo iure, ſed demum ſpecta-
ta ſententia, vt tunc id non inductum cen-
ſeatur, de quo etiam latè Bernar. Diaz *d. cap.*
131. *à n.* 3. *cum ſeqq.*
Et ego vlteriùs in comprobationem iſtius 71
diſtinctionis, & reſolutionis (quæ veritas eſt)
allego famoſam Rotæ Romanæ nouiſſi. de-
ciſionem 769. *per totam* 1. *p. diuerſorum.* qua
validiſſimis hinc inde adductis fundamen-
tis reſolutum fuit; ſufficere tabellionem,
ſeu notarium condemnare in ſententia de
crimine falſi, vt inde cenſeatur tacitè indu-
cta officij in poſterum priuatio, etiam ſi id
non ſit in ſententia expreſſum, ſed ſtatim
deinceps non poterit tanquam inhabilis, &
incapax declaratus, conficere inſtrumenta,
& vti officio, prout magis communem con-
tra alios Doctores ab ea relatos, reſoluit ea-
dem Rota *ibi à num.* 8. *verſ. his tamen non ob-
ſtantibus*, quam ſequuntur B. Angel. Ioan. de
Platea, & Iacob. Rebuf. *in l. ſi aliquid. C. de
ſuſceptorib. lib.* 10. per text. *ibi*, & idem voluere
in l. ſi quis ex argentariis. §. *cogentur. ff. de eden-
do.* Angel. *n.* 2. Paul. de Caſtr. *n.* 3. dicens re-
quiri ſententiam priuationis officij, quando 72
notarius deliquit extra officium, & ibi Alex.
n. 6. Iacob. de ſancto Georgio *n.* 12. Iſſ. *n.* 17.
Paul. de Caſtr. *in l. quanuis* §. *fi. n.* 2. *ff. de ſolutio.
& bene, conſ.* 203. *ſecundùm veterem impreſſio-
nem.* Bal. *in l. & militibus n.* 3. *verſ. & ideo no-
tarius.* & ibi Paul. de Caſtr. *num.* 4. *&* 5. & De-
cius *num.* 16. *verſ. & nota C. de milit. teſtam.*
Afflict. *in conſtitu. Regni.* incipit *iudices tit. de
electione officiorum. num.* 8. Tiraquell. *de pœnis
temp. cauſa* 58. *num.* 7. *in fi. & num.* 8. Alua-
rot. *conſ.* 67. *num.* 10. *inter conſilia crimi. diuer-
ſo. lib.* 1. Iulius Clar. *in pract. crim.* §. *fi. q.* 73.
verſic. notarius condemnatus. Franciſc. Marc.
deciſ. 299. *lib.* 2. hanc eſſe communem teſtan-
tur Alexand. Decius, Clar. & Franc. Marc.
ſuis locis modo citatis. & inſuper facit quod
poſt alios dicit Tiraquel. *in l. ſi vnquam. ver-
bo, reuertatur. C. de reuocan. donatio. num.* 400.
quod ſi pœna priuationis officij incurreretur 73
ipſo iure, non requireretur condemnatoria,
ſed declaratoria duntaxat.
Quare rectè ſequitur, vt hoc caſu execu-
tor non excedat extendens executoriales, 74
quibus clericus eſt condemnatus, ſeu decla-
ratus, commiſiſſe delictum dignum benefi-
cij priuatione ipſo facto, ad ipſam priuatio-
nem, etiam ſi in illis hoc non ſit expreſſum,
ſed tacitè intelligitur iuris diſpoſitione, & ex
eodem facto hæc oritur priuatio ſtatim, vt
dicit Ab. *in d. c. poſtulaſti n.* 7. *de for. compet.* ſe-
quens Innocen. quòd lata ſententia tantùm
ſuper crimine priuatione digno immediatè

& incontinenti ſequitur iuris pœna, & iuris
effectus priuationem operantis, *vt in d. l. 1.
ff. ad Turpil. & in cap. ſi quem. §. notandum 2.
quaeſt. 3.*

Et quòd nec requiritur noua ſententia
priuationis, ſed de facto priuabitur impo-
nendo pœnam iuris, & meliùs dixit Innoc.
in d. cap. poſtulaſti. in prin. quòd lata ſententia
ſuper crimine ita, (condemno te de tali
crimine) poſtmodum executio pœnæ fiet
ſecundùm canones, qui præcipiunt crimi-
noſos, & damnatos deponendos *c. 1. deciſ. 25.*
& ita Innocent. declarat. Anto. de Neuo *in
additio. mag. ad Abb. in d. c. inter dilectos*, quòd
in executione ſententiæ latæ debebit iſte ta-
lis clericus, deponi à beneficio, etiam ſi in ea
non ſit expreſſum, ſed iuris intellectu impo-
ſita pœna priuationem eius inducente ipſo
facto, & ita tenendum eſt.

Alia ſe offert practicabilis inſerenda du-
75 bitatio, an executor nominatus ad executio-
nem executorialium, quibus beneficij poſ-
ſeſſor venit in fructibus eiuſdem beneficij
perceptis, ſeu percipiendis condemnatus;
an excedat illas exequendo in diſtributioni-
bus quotidianis, oblationibus, funerariis, ſeu
incertis aliis eleemoſynis, & ad horum ſo-
lutionem, & ſatisfactionem condemnatum
compellendo. In qua breuibus me gerens
dico, regulariter executorem hoc caſu ex-
cedere. moueor; quia appellatione fructus
beneficij eccleſiaſtici diſtributionis quoti-
76 dianæ non comprehenduntur, Selua *de be-
nefi. 3. p. quaeſt. 12. ex num. 33.* Couarr. *lib. 3.
var. cap. 13. num. 1.* Caſſiador. *deciſ. 6. ſub n. 8.
de praeben.* latè Prob. ad Ioan. Menoch. *in cap.
vnico ſub num. 52. verſ. pro complemento. & ſub
num. 57.* Lancelo. *de attent. 3. p. cap. 31. n. 24.*
Andr. Gambar. *de off. & poteſta. lega. delati.
lib. 6. ex num. 18.* Oieda *de beneficiis incompa.
1. p. cap. 12. num. 8.* Flami. Pariſ. *de reſignatio.
benefi. lib. 6. quaeſt. 2. num. 30.* plures referens
ſequitur Monet. *2. p. quaeſt. 14. num. 22.* quod
adeò verum eſt ex hac ratione, vt licèt quis
77 habeat priuilegium à ſummo Ponti. vt fru-
ctus beneficij etiam abſens integrè recipiat,
ac ſi eſſet præſens, non tamen conſequitur
diſtributiones quotidianas. gl. communiter
recepta *in verbo, adfuerint. in c. vnico. de cler.
non reſid. in 6.* tradit Rebuf. *in praxi 3. p. tit.
de breui apoſtolico. n. 45.* Dueñas *regul. 206. in
prin.* Monet. *1. p. q. 6. num. 12.* & poſt alios
latè Couar. *vbi proximè n. 2.* Calderi. *conſ. 1.
tit. de cleri. non reſid.* Ioan. de Ocon. *in repeti.
d. c. vni. num. 10.* Caſſiado. *deciſ. vni. per to-
tam. de cleri. non reſid.* Gigas *conſilio 144. ex
numero 25.* Graff. *2. p. deciſio. lib. 3. cap. 15.
numero 9.* Ioan. Gutier. *lib. 2. canoni. quaeſtio.
cap. 15. ex num. 12.* Flami. Pariſ. *vbi proximè
num. 30.* Franciſc. Viuius *in communi. opinio.
verſic. diſtributiones quotid. fol. 46.* Manu. Ro-
drig. *quaeſt. regul. tom. 3. quaeſtione 74. artic. 4.
verſiculo ſecunda ratio.* dicentes, quòd ſolum- 78
modo percipit fructus diſtinctos, & ſepa-
ratos à diſtributionibus quotidianis, quæ
tantùm perſonaliter intereſſenti præſtantur.

Et ex eademmet ratione, & eius identi-
tate locum habet in mortualiis, ſeu fune- 79
rariis oblationibus, & aliis emolumentis,
quia non veniunt appellatione fructuum,
redditũum, prouentuum beneficij, latè alias
rationes adducens probat Moneta *de diſtrib.
quoti. 2. p. quaeſt. 14. num. 22.* Zerola *in praxi
epiſcopali 2. p. verbo, diſtributiones. ad fi.* Cæ-
nedus *in canon. quaeſtio. q. 1. num. 5.* dicentes,
quod etiam ſi quis habeat priuilegium à
ſummo Pontifice, vt poſſit in abſentia per-
cipere fructus, redditus, prouentus, obuen-
tiones, & emolumenta ſui canonicatus, ſeu
etiam diſtributiones quotidianas, adhuc
non comprehendit mortualia, ſiue anni-
uerſaria.

Quod inſuper & ex eo fulcitur, quoniam
etiam ad valorem beneficij, vt nuntius poſ- 80
ſit prouidere, conſiderentur, & computen-
tur fructus rationalis reſidentiæ percipi ſoli-
ti, & diſtributiones quotidianæ; tamen an-
niuerſaria, & funeraria incerta, non compu-
tantur, nec conſiderantur, quia non connu-
merantur in fructibus ad valorem. Abb. *in
rub. de parochiis n. 3.* plures in id allegat Rotæ
deciſiones Nicol. Garc. *de benef. 5. p. cap. 3.
à n. 153. & iterum n. 157.* dicunt etiam Feli.
in c. ad aures n. 14. & Ripa *num. 29. de reſcript.*
Selua *de benefi. 3. p. quaeſt. 9. num. 12.* Rebuſ. *in
praxi benefi. tit. de congrua portione n. 83. & 85.
& de nominatione quaeſt. 9. n. 43. aliàs 46.* Rota
deciſ. 5. à numero 7. p. 2. diuerſor. & Cæſar de
Graſſ. *deciſ. 117. n. 12.* Anchar. *in clem. vni. de
conceſ. praeben. ſub n. 62. verſ. ſed aduerte.* qui di-
cunt, quòd licèt ab huiuſmodi valorem hæ
incertæ eleemoſynæ, funerariæ, & emolu-
menta non computentur in fructus, nec
eorum appellatione veniant, ratione incer-
titudinis; tamen hoc limitari; quando in-
certa iſta ſint ſolita locari ſingulis annis pro 81
certa quantitate, vel aliàs communiter re-
digantur, ſeu redigi poſſint ad certam ſum-
mam. nam tunc incerta iſta redduntur cer-
ta, & computantur in valorem facultatis
Nuntij, ſaltim vt fructus, ſeu diſtributio-
nes ratione perſonalis reſidentiæ percipi
ſoliti.

Et in terminis quòd poſſeſſor beneficij 82
per ſententiam condemnatus ad reſtitutio-
nem fructuum perceptorum, & percipiẽdo-
rum, non teneatur reſtituere, ſoluere, nec re-
laxare diſtributiones quotidianas, quas ex

ſua

ſua reſidentia ſuos fecit condemnatus, nul-
lóque modo debentur abſenti, & non reſi-
denti, probant Manuel Rodrig. *quæſtio.regu-
la.quæſt.74. art.4.verſ.vnde condemnatus.* Ro-
manus *in l.ſed & ſi poſſeſſori. n. 5. ff. de iure-
iur.* Gambar. *de offic. & poteſtate lega. lib. 6.
num.* 34. Boërius *deciſ.* 340. *num* 4. Moneta,
de diſtributio. 1. p. quæſt. 6. Cæned. *canoni.
quæſtio. quæſt 1. num.6.* & probant etiam De-
cianus & Petrus Gregor. ſtatim citandi, vl-
tra quos latè eſt videndus plures Rotæ deci-
ſiones allegans Lancel. *de attenta.3.p.cap.31.
à num.25.*

83 Quod idem eſſe dicendum in emolu-
mentis incertis, vt funeralibus, oblationi-
bus, ac eleemoſynis, & ſimilibus, tenet & be-
ne Nicolaus Garcia *in tract. de benef.tom.1.6.
p.c.3.n.121. & n.122.* dicens, quòd etiam in
aliis beneficiis, etiam parochialibus non fit
condemnatio fructuum, niſi prouenientium
84 ex decimis, primitiis, &c. per Rotam in vna
deciſione Dertuſien. parochialis 4. & 10.
Maij 1582. quam etiam adducit ad literam
in aliud propoſitum *in tom. 2. p.9. cap.2.num.*
233. quibus ita dicitur: Retentis aliis deci-
ſionibus in hac cauſa factis, dubitaui; an, &
in quibus fructibus Gaudioſus veniret con-
demnandus; & dubio bis propoſito, Domi-
ni pro maiori parte firmarunt, ipſum teneri
ad illorum fructuum reſtitutionem, quos
ex decimis, & primitiis rectori eiuſdem ec-
cleſiæ debitis, à die motæ litis ipſe percepit,
in hanc enim iuerunt ſententiam eo potiſſi-
85 mum fundamento, quia hæc electio forma
Concilij non ſeruata, vti ſubreptitia, nulla,
& irrita, nullum ius, aut iuſtum poſſiden-
di titulum ipſi Gaudioſo præbere potuit. vt
clarè demonſtrant Concilium Trid. *ſeſſ.24.
cap.* 18. & conſtitutio Pij V. ſuper collatio-
nem parochialium, quapropter fructus abſ-
que dubio reſtituendi ſunt, quòd etiam ſibi
locum vendicaſſet, vbi epiſcopus tantùm
ſine ordine præceſſiſſet. Afflict *deciſione* 218.
à num.5.

86 Quamobrem ceſſare dicebatur obiectum,
quòd licuerit Gaudioſo dictos fructus, velu-
ti bona fide, ac iuſto titulo perceptos, in
proprios vſus conuertere, *ad l. qui authore. ff.
de regul. iur. l.bonæ fidei. ff. de acquir. rerum do-
mini. & in cap. grauis de reſtitutione ſpolia.* cùm
enim ius, hoc pacto, dictæ electioni, ac pro-
uiſioni reſiſtat, viſum fuit, non eſſe hæſi-
tandum, Gaudioſum prædictam reſtitutio-
nem minimè euitare poſſe. Idem voluit Ab.
*in cap. dilecto de præben. n.*12. per doctrinam
B. *in l. ſed & ſi. §. ſcire. de petitione hæredi.*
quam vti pulchram ſequitur Feli. *in cap. de
quarta num. 31. verſ. tertia reſtrictio. de præ-
ſcriptio.* &c.)

Iſthæc tamen noſtræ quæſtionis veriſſima,
vt comprobata, reſolutio nonnullas pati fal-
lentias, inuenio. Et prima, vt tunc condem- 87
natus per ſententiam ad reſtitutionem fru-
ctuum beneficij, non tenetur diſtributio-
nes quotidianas reſtituere; quando vltra di-
ſtributiones adeſt groſſa beneficij, vt ſecus
ſit dicendum, quando omnes beneficij fru-
ctus conſiſtunt in diſtributionibus, ne ver-
ba ſententiæ inania reddantur; ita probant
Decianus *conſ. 43. num. 16. volum.1.* Petrus
Gregor. *in tract. de benef.cap.7. num.12.* Mo-
neta *de diſtributio.1.p.quæſt.6.n.16.* & iterum
2. p. quæſt.10. num.24. Cæne. *in quæſtio. can.
quæſt.1.n.6.*

Et licèt hoc caſu, & aliis dicendis, quibus 88
tenetur condemnatus ad diſtributiones, non
tamen tenetur reſtituere, niſi quas perce-
pit, ſuáſque feciſſe apparet ex reſidentia ſua,
at ea quæ ob eius non reſidentiam, & in-
tereſſentiam, cæteris canonicis accreuerunt,
reſtituere non tenetur, vt per Cænedum ibi,
quod quidem verum eſſe cenſeo, niſi col-
litigans lite pendente legitimam fecerit pro-
teſtationem poſſidenti, nempe, alternati-
uè, vt reſideat, aut dimittat poſſeſſionem
ſecundùm ſtylum Rotæ, quia tunc etiam 89
diſtributiones non perceptas per eum ob
eius non reſidentiam, reſtituere tenetur,
Puteus *deciſione* 383. *numero 7. lib.* 1. Rota
in vna Lacenen. beneficij de Anſo 16. Ia-
nuar. 1577. coram Lanceloto, quæ habetur
*1.p.diuerſo.deciſ.618. & optima etiam deciſ.1170.
lib.3.p.3.diuerſo.* Lancelo. *de attenta.3.p.c.31.à
n 27.* Hieron. Gonzal. *de alter. §.7. proœmiali
n.156.* Nicola. Garc. *de benef.6.p cap.3.n.120.
& 124.* vbi alias deciſiones allegat, & ſic in
caſu, quo ad diſtributiones tenetur, prote-
ſtatio poſſidentem obligat, ad reſtitutionem
etiam non perceptorum, ob non eius inter-
eſſentiam, latè proſequitur, vltra hos Docto- 90
res Lancelo. *de attenta.3 p.c.31.à num.27.* vbi
explicat aliqua neceſſaria requiſita, quæ
præcisè continere debet huiuſmodi prote-
ſtatio, vt aliter facta non proſit.

Secundò fallit noſtra reſolutio, quando 91
agitur ex breui Camerali, de capienda poſ-
ſeſſione beneficij reſeruati, & affecti ſedi
apoſtolicæ, quia tunc poſſeſſor intruſus co-
gitur pro breuis paritione, ad reſtituendas
diſtributiones quotidianas ab eo perceptas,
latiſſimè poſt alios & Rotæ deciſiones Ni-
col. Garc. *vbi proximè à n.112.cum multis ſeqq.*
& Hieron. Gonzal. *§.7. proœmiali à num.161.
cum ſeqq. & ſuperiùs*, apud quos quomodo,
& quando, & de quibus fructibus, ſeu diſtri-
butionibus, pro paritione breuis, poſſeſſor
reſtituere teneatur, reperies.

Et tertiam aliam fallentiam ſcribit Lancel. 92

vbi proximè à num.25. & ſuprà,quam his ad-
dere potes, ſcilicet; quando attentans lite
pendenre condemnatur (prout tenetur) ad
fructuum reſtitutionem, quia intelligitur
de diſtributionibus etiam, vbi teſtatur de
aliquibus Rotæ deciſionibus, tenet etiam
Caſſiador. *deciſ.6.num.3.tit.de præbend.* Tho-
mas de Thanis *deciſ.49.* incipit Capitulum
Forlibienſe Anto. Auguſti. *deciſ.15.* incipit
præſuppoſita lib.2.

93 Hinc & in illam labimur, vt celebrem
ancipitem diſcutiendam quæſtionem; an
exequutor datus ad rei reſtitutionem, vi-
gore executorialium excedere dicatur, fru-
ctus etiam rei parti victrici ſoluere compel-
lens, cùm in ſententia eorum expreſſa men-
tio non fiat. Et quòd excedat, videtur ma-
nifeſtè probari, quoniam ſententia eſt ſtri-
94 cti iuris, & tanrum diſponit, quantum lo-
quitur, vt per Decium *in l. ius noſtrum n.15. de regul.iur.* Gozadi. *conſ.50. num.12.* Socin.
Iunior.*conſ.181.nu.67. lib.2.* Crauet.*conſ.188.*
95 *num.6.* Menoch.*conſ.80. num.39.* nec ex ea
plus probatur, quàm ex ea neceſſariò infer-
tur, Alexander *conſ.84. in cauſa num.3. lib.3.*
Anchara. *conſ.437.* Decianus *conſ.52. nu 44. lib.1.* Cardinal.Tuſc.*practi.conclu tom.7. litera S.concl.121. num.57.& num.65. & ſeqq.* Me-
noch. *conſ.110. num.17. & ſeqq. & num.26.*
Alexan. *conſ.123. diſcuſſis num.7. lib.4.* De-
cius *conſ.248.de duob.colu.fi.* Fulgoſ.*conſ.140. præſupponitur. colu. penult. verſ. ad ſecundum.*
Decius *in l.1.ff.de off.eius.* Caſtrenſ. *conſ.441.*
96 *num.5.in fi. lib.2.* nec continet niſi id, quod
in ea reperitur expreſſum. Roland. à Valle
conſ.79.num.17.lib.3. pleniùs *conſ.17.à num.6. & ſeqq.*

97 Er propterea ſentenriam meritò ſtrictam
interpretationem recipere, probant text. *in l.1. C.ſi plures vna ſententia. & l.ſi iudex. ff. de ijs qui ſunt ſui vel alieni iuris.* notat B. *in l.Iu-
lianus num.5.ff de condictione indebiti.* Decius
in conſ.83. num.4 optimus text. *in l.diui ff. de liberali cauſa.l.ſi aptè ff. de exceptione rei iudi.*
idem Bar. *in l.ſi expreſſim. colu.2 ff. de appella-
tio.* Cæpol. *in 1.ff. de verbor. ſigni. num.155.*
98 Couar.*vari.reſolu. lib.3. cap 5. in fi.*cuius qui-
dem verba ideo ſunt ſtrictè accipienda.
Ioan.de Anania *conſ.18. viſa ſenten. in prin.*
Alexan. *conſ.174. opportunè num. 2. lib.2. & conſ.108. viſo proceſſu num.2. lib.5.* plenè *conſ. 49.in cauſa in prin. lib.7. & conſ.564. viſis n.2.*
vbi additio. *in verbo ſtricta*, plures adducit
concordantes *lib.7.* Roland. à Valle *conſ.79. num.10.& ſeqq.lib.3.* Decia. *conſ.8. num.108. lib.1.* Decius *conſ.107. nu.7.* Cranet.*conſ.188. num.6.* Curtius Iunior *conſ.153. in fi.* plenè
Menoch. *d.conſ.110.lib.2. à nu.13.* Iſſ.*conſ.98. accedo. colu.fi.lib.1.* Alexan. *conſ.174. num.2.*
lib.2. & conſ.46. lib.1. Socin. *conſ.139. lib.1*
Cæpol.*conſ.57.*Decius *in l.1 ff.de off.eius.*Ro-
ta nouiſ. *deciſ.317. n 4.p.2.diuerſo.*

Et hinc eſt vt ſententia qua quis con- 99
demnatus eſt ad fructuum perceptorum
reſtitutionem, non trahitur ad illos, qui
percipi potuerunt. Roland. à Valle *conſ.76. num.23.cum ſeqq.lib.4.* Cardi.Tuſc. *vbi ſuprà num.94.* ergo ſequitur euidenter, quòd cùm
de fructuum reſtitutione ſimul cum ipſa re
tradenda, nihil reperiatur ſcriptum, & ex-
preſſum in ſententia;excedet exequutor, ad
illorum præſtationem condemnatum com-
pellendo, quidquid ſiquidem in condem- 100
natione non reperitur expreſſum, cenſetur
omiſſum, vide quæ latè diximus ſuprà hoc
lib. cap.8. num.51. & ſeqq. & quæ hoc c.
in princ.

Quod & eo corroboratur, namque fru- 101
ctus longè diſtāt ab ipſa re, imò diuerſo iure
cenſentur,probat text. *in l. in ædibus.§.ex re-
bus. ff. de donatio.* ſed cùm ſententia nihil
de fructibus diſponat, ſequitur, vt ad eos
tanquam rem diuerſam non extendatur.
l.fi.ff. de calumniator. l. in agris ff. de acquir. rerum dominio.

Inſuper & pro hac parte expendo text.
(qui in propoſito videtur expreſſus) *in l.ex diuerſo 36.§.vbi.ff. de rei vindicat.* cuius verba
ſunt: Vbi autem alienum fundum petij, &
iudex ſententia declarauit meum eſſe, de-
bet etiam de fructibus poſſeſſorem con-
demnare. eodem enim errore, & de fructi-
bus condemnaturum; non debet enim lu-
cro poſſeſſoris cedere fructus; cùm victus
ſit, alioquin, (vt Martianus ait) nec rem
arbitrabitur iudex, mihi reſtitui, & quare
habeat, quòd non eſſet habiturus poſſeſſor,
ſi ſtatim mihi poſſeſſionem reſtituiſſet, *&c.*)
ex quo quidem text. (vt vides) conſtat con-
demnaſſe iudicem ad rei reſtitutionem, *ibi*,
iudex mihi reſtitui, *&c.*)& tamen dicit text.
quòd debet facere fructuum condemnatio-
nem, *ibi*, & de fructibus condemnaturum,)
& *ibi*, debet etiam de fructibus poſſeſſorem
condemnare, *&c.*) ergo manifeſtè ſequitur,
quòd non intelligitur tacitè de illis con-
demnatus, quantumuis vſus fuerit iudex
verbo, reſtituere, *&c.* & illos ſubintelligens
exequutor videbitur excedere.

Sed nihilominus his nō obſtantibus,con- 102
trarium in re hac eſt defendendum, imò vt
exequutor non excedat huiuſmodi fru-
ctuum compulſionem faciens, etiamſi de
illis in ſententia expreſſa mentio facta non
ſit. quia cùm res iubetur reſtitui, tacitè de
fructibus intelligitur facta condemnatio,
his tamen caſibus, in quibus aliàs ad illo-
rum præſtationem, & reſtitutionem con-

demnatus tenebatur ; quam ſententiam ; &
opinionem à pluribus tentam eſſe, reperio,
ſequutis Bal. authorem illius, qui *in rubr.
C. de fructibus & liti. expenſ.* docet *num.* 1. ſe-
cundùm gl. ibi dicenrem, quòd de fructi-
bus debet fieri in ſententia mentio, quam
intelligit, & declarat, quòd ſufficiat fieri
condemnatio rei, per verbum (reſtituas) quia
tunc tacitè intelligitur fructuum facta con-
demnatio, per quem etiam idem adnotauit
Iſſ. (qui dicit perpetuò ac diligenter notabi-
le) *in §. omnium. inſti. de actio. in fi.* & idem Iſſ.
in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. nu. 67. *ff. de libe.
& poſthu.* & idem voluit ipſe Bald. cuius Iſſ.
non meminit *in conſ.* 504. *arbiter & arbitra-
tor. colu.* 2. *verſ. modo quæritur. lib.* 5. Tiraquell.
in repeti. l. ſi vnquam. verb. reuertatur. ſub n. 224.
C. de reuocan. donatio. Bertach. *in reperto. verbo,
condemnatus. num.* 50. *ad medium*, dicentes ex
eodem Bal. quòd in ſententia, quæ reum
condemnat ad rem actori teſtituendam;
oportere fructuum eiuſdem rei mentionem
fieri, niſi iudex vtatur hoc verbo (reſtitu-
tuere) nam tunc ſatis eſſe dicunt, cum om-
nino fructus in reſtitutionem rei veniant ex
eadem ſententia, licèt aliter id expreſſum
non ſit, ſequitur etiam Couarr. *lib.* 1. *variar.
reſolutio. cap.* 3. *num.* 1. latè Seſe *deciſ.* 126. *à
num.* 3. *cum ſeqq.* Caual. *deciſ.* 14. *num.* 2. *p. t.*
Surd. *deciſ.* 212. *num.* 12. Landerch. *conſ.* 99.
103 *num.* 8. & 9. Giur. *deciſ.* 89. *num.* 8. vbi quòd
res ideo non dicitur reſtituta, dum fructus
etiam non reſtituuntur ſecundùm Deci.
conſ. 52 *num.* 10. plurimos citat Giur. *deciſ.* 65.
per totam, & Mieres *in tract. de maio.* 3 *p. q.* 26.
num. 41. *in nouiori impreſſione.* & conducunt
quæ optimè noſtras Ioan. Gatcia *de expenſ.*
104 *& meliora. cap.* 23. *num.* 55. dum dicit, quòd
de iuris rigote ſemper fructus veniunt in re-
ſtitutione rei, quantum attinet ad propriam,
& genuinam naturam reſtitutionis, alle-
gans ad id Bal. *in d. rub. C. de fruct. & litium ex-*
105 *penſ.* quæ reſolutio omnino admittenda, &
intelligenda eſt (prout diximus) quando
aliàs ex natura actionis, & de iure veniunt,
& debebantur fructus, non aliter, ita vltra
ſupra citatos Doctores tenent Bal. *in rubr.
de fructi. & litium expenſ.* Surd. *conſ.* 293. *n.* 16.
Menoch. *conſ.* 1173. *num.* 14. Landerch. *d.
conſ.* 99. *n.* 9. Giurba *d. deciſ.* 89. *n.* 26. & vide
infrà n. 113.
106 Ratio aurem, quæ mouit Bal. & ſequaces,
elegans quidem eſt, nam verbum (reſtitue-
te,) quo iudex in ſententia vtitur, plenam
habet ſignificationem, fructus quoque com-
prehendens, cuius propria virtus, & genui-
na natura ex vi & potentia illius, fructuum
condemnationem inducit, ac ſi verbaliter
exprimerentur in ea. text. eſt *in l. in condem-
natione* 134. § 1. ibi, cùm verbum (reſtituas) in
lege inuenitur : etſi non ſpecialiter de fru-
ctibus additum eſt, tamen etiam fructus
ſunt reſtituendi, *&c.*) *ff. de regul. iur.* text. *in
l. videamus la* 2. 38. *§. in Fabiana.* ibi, in Fabia-
na quoque actione, & Publiciana, per quam,
quæ in fraudem creditorum alienata ſunt,
reuocantur : fructus reſtituuntur. nam Præ-
tor id agit, vt perinde ſint omnia, atque ſi
nihil alienatum eſſet ; quod non eſt ini-
quum. nam & verbum (reſtituas) quod in
hanc rem Prætor dixit, plenam habet ſigni- 107
ficationem, vt fructus quoque reſtituantur.
& ideo cùm teſtitui Prætor vult, veluti in-
terdicto vnde vi, etiam fructus ſunt reſti-
tuendi; *&c.*) *ff. de vſuris.* & gl. in margine ibi
poſita *verbo, ſignificationem*, addit, plenam,
& perfectam habet ſignificationem, per tex.
in c. nullus poteſt. cum ſeq. 1. *quæſt.* 2. tex. *in c. ac-
cedens, vt lite non conteſtata.* text. *in l. fi. ff. de
verbo. ſigni. l. domum. C. de rei vindicatione.* Ar-
chidia. referens Goſred. *in c ſi exiſtens. in ver-
bo, integerrimo.* 3. *quæſt.* 2. *& in c. quia ſæpe.* & ibi
Ioan. Andr. *colu.* 2. *in verbo, plenè, in nouell.* &
Domini. etiam *colu.* 2. *verſ. quæro an ſi non fuiſ-
ſet, de electione lib.* 6. *cum ſimilibus.* Andreas
Tiraq. *in repeti. l. ſi vnquam. verbo, reuertatur,
num.* 224. *in fine.* Iſſ. *in l. Gallus. §. & quid ſi
tantum num.* 69. *de liber. & poſthu.* Decius *in l.
in condemnatio. §. cum verbum. de regul. iur.*
Couar. *lib.* 1. *variar. reſolutio. cap.* 3. *num.* 1, *&* 2.
Marſil. *ſingula.* 17. & ex propria vi, ſignifica-
tione, & virtute, pariter & damna reſtituun-
tur, vt latè & doctè explicat Lucas de Peña.
in l ſi coloni. quæſt. 90. *C. de agricol. & cenſitis
lib.* 11. Menoch. *de recuper. poſſ. rem.* 1. *ſub num.* 6.
& probat text. *in l.* 1. *§. qui autem vi.* de qua
quæſtione vide latè quæ diximus inferiùs
ad finem huius cap. à n. 181. & ſeqq.
Nam reſtitutio eſt in priſtinum ſtatum 108
repoſitio, ſeu redintegratio. *quod ſi minor. §.
reſtitutio. ff. de minor. l. reſtituere. ff. de verb. ſignif.
l. præterea. ff. de rei vindicatio. l. Iulian. §.* 1. *eodem
tit. l. cum fundus. ff. ſi certum petatur.* gl. *in l. ſed &
ſi. ff. de petit. hæred.* ſimilis gloſ. *ſed & partus ff.
quod metus cauſa.* & ibi Angel. quę ſignificatio
etiã in materia ſtricta operatur, vt ad reſpon-
ſionem argumentorũ inferiùs probabimus.
Iſthæc igitur eſt iuris interpretatio. text. 109
in d. l. fi. §. fi. ibi, reſtituit, non tantùm qui
corpus, ſed etiam quiomnem rem, coudi-
tionémque reddita cauſa præſtat, & tota re-
ſtitutio iuris interpretatio eſt.) *ff. de verbor.
ſignif.* & ſic eadem in ſententia rem reſtitue-
re mandante attendenda eſt, maximè quia
verba ſententiæ ad iuris intellectum ſunt
reducenda. *l. miles. §. qui indicat ff. de re indi.*
& ibi Caſtrenſ. B. *in l. ſi fund. §. in venditione
verſ. nata ff. de pignoribus.* Cæpol. *conſ.* 57. *duo*

fratres num. 5. *in conſiliis.* Alexan. *conſ.* 46. *circa prin. n.* 2. *lib.* 5. Paul. de Caſtro *cõſ.* 270. *n.* 2. *lib.* 2. Socin. *conſ.* 134. *colu.* 2. *in prin. lib.* 1. & verba iudicis debent intelligi ſecundùm mentem iuris. *c. cauſam. de reſcrip. l. ſi ſtipulatus in prin. ff. de vſuris. l. Gallus.* §. *quidam rectè. ff. de lib. & poſth.*

112 Alex. *conſ.* 2. *lib.* 3. *n.* 2. & magis menti iudicis, quàm cortici verborum eſt inhærendum. Bal. *in l.* 1. *in* 1. *oppoſitione. C. de nego. geſt.* Decius *conſ.* 43. *pro tenui. colu. fi. in prin.* Cardi. Tuſ. *practi. concluſio. tom.* 7. *litera S. concl.* 126. *num.* 12.

113 Et hac ſic fulcita opinione retenta, vt exequutor non excedat ſi hoc caſu compellat condemnatum ad fructuum reſtitutionem, ſimul cum ipſa re, ad cuius reſtitutionem eſt condẽnatus, licèt de fructibus nulla in ſententia mentio fiat: eam tamen velim, vt limites ſeu declares, vt procedat & locum habeat in his tantùm caſibus, in quibus aliàs ſecundùm iuris diſpoſitionem fructus veniunt, ac præſtari mandantur, non aliàs, ita in terminis hanc declarationem ſcribunt omnes ferè citati Doctores, prout expreſsè Bal. *in d. rubr. de fructi. & litium expenſis.* Sequitur Bertach. *in reperto. verbo, condemnat. ſub num.* 50. *1ſſ. in d.* §. *omnium. & in d.* §. *& quid ſi tantum & ex fundo.* Menoch. Landerch. Giur. vt dixi à n. 105. ſuperiùs, & faciunt quæ eleganter ſcribit noſtras Ioan. Gar. *vbi ſuprà de expenſ. cap.* 23. *num.* 55. dum dicit, quòd licèt de iuris rigore ſemper fructus veniebant in reſtitutione rei, attenta propria natura reſtitutionis, cùm hic ſit iuris rigor, & reſtitutionis natura, hócque poſſit iuris ratio; tamen æquitate ſuadente conſtitutum eſt, vt bonæ fidei poſſeſſor fructus induſtriales ſuos faceret pro cultura, opera, & diligentia ſua. §. *ſi quis à non domin. inſtitu. de rerum diuiſione.* ibi, naturali ratione placuit, *&c.*) *l. in bona fidei. ff. de acquiren. rerum domin.* vt & ibi latiùs proſequitur, *& per totum cap.* 23.

114 Et licèt in noſtra principali reſolutione Couarr. *vbi ſuprà d. lib.* 1. *cap.* 3. *ſub num.* 1. ponat difficultatem dicens tarò, aut difficillimè in praxi poſſe admitti, cùm iudices ſemper in ſententiis fructuum mentionem faciant, tamen vtilem dicit ex eo, quòd licèt in fructibus, qui proueniunt poſt litem conteſtatam legitimè factam, non eſt neceſſaria petitio eorum expreſſa, quaſi petita re, petiti quoque hi fructus ſatis intelligantur, & ſic res cũ his fructibus eſt reſtituenda actori. *l. ædiles.* §. *ſciendum. ff. de ædilitio edicto l. præterea ff. de rei vindicatione l. qui reſtituere. ff. eodem tit.* §. *etſi in rem. inſtitu. de officio iudicis.* Doctores *in c. grauis. de reſtitu. ſpoliato.* Faber *in d.* §. *& ſi in rem.* gl. magna *in c. cùm Eccleſia. de cauſa poſſ. & propriet.* Ioan. Gar. *de expen. c.* 23. *ſub num.* 55. *poſt prin.* Boerius *deciſ.* 18. inferens ex hoc Couarr. *vbi proximè ſub num.* 1. *verſ. his igitur.* Oportere iudicem horum fructuum perceptorum lite pendente mentionem facere expreſſam, vel tacitam, ſcilicet iubendo ipſi reo, vt actori rem iudicatam reſtituat, cùm idem importet expreſſa fructuum mentio, quòd verbum (reſtituere) in ſententia poſitum ex ſupradictis. vt ſecus ſit (dicit ipſe Couar. ibi) in aliis fructibus perceptis ante litem cõteſtatam, quia requiritur eorum expreſſa petitio, & expreſſa in ſententia actori eorum adiudicatio, iuxta notata *in l. ſi rem. ff. de rei vindi.* Ferrar. *in pract. tit. de actione in rem. verſ. cum ſimul fructibus.* Boeri. *deciſ.* 18. quod ego veriſſimum intelligo, reſpectu expreſſæ petitionis, quia ad hoc, vt intelligantur etiam tacitè deduci, & ſubintelligi in ſententia, requiritur expreſſa petitio eorum, & vt in iudicium deducatur, iuxta ea, quæ exactiſſimè probauimus ſuprà hoc cap. num. 33. & ſeqq. verſ. ex his deciſionibus Rotæ, *&c.* quæ vide omnino. 115

116 At verò quantum attinet, vt in ſententia expreſſa fiat eorum mentio, intellige, quando aliter actor declaratur rei dominus, non verò quando in ea iudex vtitur hoc verbo, (reſtituere) quoniam tunc ſufficiat, eum expreſſum in ſententia intelligatur. Vera ſiquidem iuris eſt regula, quòd quando ſententia ſupponit, & ſubintelligit aliquid neceſſarium, videatur illud exprimere, ad paria namque iudicantur, aliquid eſſe expreſſum, & neceſſarium ſupponi, aut ſubintelligi, vt per Paul. Caſtren. *in l.* 1. *num.* 1. *&. quando prouo. non eſt neceſſe.* optimè loquendo in ſententia, probat poſt alios Ozaſcus *deciſ. Pedemon.* 64. *num.* 2. Cardi. Tuſc. *practicar. conclu. tom.* 7. *litera S. concl.* 122. *num.* 4. 117

118 Et quia nulla datur diuerſitatis ratio inter hunc, & primum caſum, etiam ſi ipſe Couar. dicit, in priori caſu debere fieri expreſſam fructuum mentionem in ſententia, vel iubere reſtitui rem actori, ergo neceſſariò ſupponit, vt verbum (reſtituere) æquipolleat expreſſæ, & ſpecificæ mentioni, & ſic idem eſt ius ſtatuendum in ſecundo caſu ex identitate rationis. Deinde, quia foret ſatis reſtringere, imò violare propriam, veram, & genuinam naturam verbi (reſtituere) quod amplam, imò ampliſſimam habere ſignificationem ſuprà latè probauimus, cùm ea iuris ſit interpretatio, & ſignificatio, ſiquidem non aliter à ſignificatione verborum recedi oportet, quàm cùm manifeſtum ſit, aliud ſenſiſſe diſponentem. *l. non aliter. ff. de legatis* 3. 119

Quibus

Quibus ſic ſuppoſitis, reſtat ſatisfacere
ad ea omnia, quæ pro contraria parte con-
ſiderauimus. Et ad ptimum, vt cùm ſenten-
tia ſit ſtricti iuris, ſtrictam recipit interpreta-
tionem, & tantum diſponit, quantum lo-
quitur, cum ſimilibus: reſpondetur ex pro-
120 pria, & vera ſignificatione huius verbi (re-
ſtituere) quod fructus comprehendit; nam
etiam in iis omnibus, quæ ſtrictam habent
interpretationem, admittenda ſemper eſt
propria verborum ſignificatio, text. eſt ele-
gans, vbi hoc adnotauit per illum Aretin.
in l. cum lege. ff. de teſtamen. Caldet. *conſ.1. de
conſanguinitate & affinitate, & conſ.7. de ver-
borum ſignifi.* Decius *in c. cum ordinem colu.2.
& in c. ſedes. de reſcript.* idem Decius *in l.2.
num.59.& in l. factum §. in pœnali. num.* 10. *&
in l. ſemper in obſcuris num.11. ff. de regul. iur.*
idem Decius optimè *in c. at ſi clerici §.1. colu.
vlt. de iudicijs.* Angel. *in l. vlt. colu.2. ff. de con-
ſtitutio. principum.* Ab. *in c. ex parte. vlt.2. nota.
de decimis.* Areti. *in c. quidquid aſtringendæ. ff.
de verbor.* Angel. *in l. tale pactum. §. fin. colum.
1. circa medi. ff. de pactis.* Couar. *lib.3. variar.
cap.5. in fi.* vbi poſtquam per totum c. diſcu-
tit, quid hæc dictio (maioratus) ex propria
vi, virtute, & ſignificatione, apud Hiſpanos
121 contineat; dixit *vbi proximè*; quòd vbi ex
verbis alicuius ſententię in iudicio latæ con-
ſtatet, & declaratum fuerit patrimonium
aliquod iure maioratus familiæ nomini, aut
alicui deferri, admittenda eſſe omnia dicta
per eum in illo capite, quæ proueniunt à
ſignificatione verbi (maioratus) quia licèt
ſententia ſit ſtricti iuris, non tamen exclu-
ditur propria verborum ſignificatio, non
enim à verborum ſignificatione receden-
dum eſt, iuxta text. *in d. l. non aliter. ff. de le-
gat.3.* facit etiam Rota nouiſ. *deciſ.223. n.28.*
122 dicens, quòd etiam ſi materia ſit odioſa, ver-
ba non propterea amittunt ſuam ſignifica-
tionem, quæ *num.9. & num.15.* dicit, vt ver-
ba vniuerſalia, & non reſtricta ad aliquid
123 limitatum, & certũ, etiam in materia odioſa,
retinent propriam ſignificationem, ex Cal-
deri. *in d. conſ.1. de conſang. & affinit.* & Areti.
in d. l. cum lege. tenẽt etiam Aymon. poſt Cor-
neum, & alios, *conſ.18. num.12. cum ſeqq.* Re-
buf. *in praxi de differen. inter reſcr. & priu. n.8.*
Doctores *in l. ſi deſerta C. de tranſactioni.*
124 Et hinc eſt, vt ex verbis ſententiæ non
poſſumus aliquid inferre, niſi quatenus ex
vi verborum de neceſſitate infertur; & ſub-
intelligitur. Bar. *in l. Iulianus. ff. de condictio-
ne indebiti.* Decius *conſ.322.* incipit *viſis con-
ſilijs. in prin.* Aymon. *de antiquit. tempor.4. p.
§.1.* incipit *tranſeo num.64. & 65.* Rota no-
uiſſi. in vna Arenſien. ſedis 2. Decemb. 1588.
teſte Farina, quæ eſt inter recollectas per
eum 864. *fol. mihi* 478. Ozaſcus *deciſ. Pede-
mon.64. à num.2.* & ita etiam intelligendum,
quod per Alexan. *conſ.108. num.2. volu.5.*
Decium, vtrumque Curtium, Iſſ. Ripam,
& alios, dicit Petr. Surd. *deciſ.2012. num.13.*
quòd ſententia eſt ſtricti iuris, & vltra non 125
extenditur, quàm importet verborum ſo-
nus, Rota *in deciſ. nouiſ.317. p.2. diuerſo.* So-
cin. *conſ.181. num.6. & 97.*
Nam verba ſemper recipiunt interpreta- 126
tionem, ac intelliguntur ſecundùm natu-
ram rei, & ſubiectam materiam. Bal. *conſ.
182. num 6. lib.1.* Rolan. à Valle *conſ.62. n.23.
lib.1.* Cephal. *conſ.138. num.6. lib.1.* vbi am-
pliat, quamuis actus periret, Soci. *in l. vbi eſt
verbor. in 5. notabi. ff. de conditio. & demonſtrat.*
poſt Bar. *in l. cùm ſenatus ff. eodem tit.* Aymon.
*conſ.288. colu. ante fi. verſ. imò quando verba
num.3.* Iſſ. *in l. quoties. ff. de verbor. obliga.* de-
béntque intelligi, & interpretari verba ſe- 127
cundùm naturam rei, & ſecundùm diſpo-
ſitionem iuris. Natta pluribus ſimili. com-
probans, *conſ.416. num.5.* Tiraquel. *in l. ſi vn-
quam. in fi. num.1. vſque ad 10. C. de reuocan.
donatio.* Petrus Surd. *conſ.522. num.12. lib.4.*
imò ob ſubiectam materiam verba impro-
priantur, ſupplentur, & alterantur, etiam ſi 128
ſint prægnantia, & etiam ſi ſimus in materia
ſtrictæ interpretationis, latè idem Tiraquell.
in l. ſi vnquam. verbo, reuertatur. num.37. & 38.
Euerard. *in loco ab ſubiecta materia*, & facit
quod ſcribit Gozadin. *conſ.73. num.13. verſ.
non obſtat. & num.14. & 15.* Rota nouiſ. *deciſ.
39. num.9. p.2. diuerſor.*
Prout etiam in ſtatutis (quæ ſunt ſtricti 129
iuris) etiam verba generaliter prolata reci-
piunt interpretationem legalem. Bal. *conſ.
67. quia ex facto oritur. colu.1. in fi. & verſ. nec
obſtat ſi dicatur lib.3.* Iſſ. *in l. fideiuſſor. §. prætor
ait. in fi. num.7. ff. qui ſatiſda. cogan.* Tiraquel.
*de retract. conuentio. gl.2. §.1. num.9. in fi. verſ.
nam & hac dictio.* Gratia. *in diſceptatio. foren.1.
tom. cap.168. num.14.* Nec obſtat illud aliud,
quod ibi diximus, quòd cùm fructus non
ſint in ſententia expreſſi, cenſeantur omiſſi,
quia reſpondetur, ſatis expreſſum dici, quod 130
virtualiter, & neceſſariò ex verborum pro-
pria ſignificatione in ſententia continetur,
vt dicetur in quæſt. ſeq. ad reſponſionem ar-
gumentorum, à num.150. cum ſequentibus,
vbi plures congeſſimus doctrinas, & ſurſum
à num.21.
Sed vltimum nec obſtat magis difficile, 131
ex l. ex diuerſo 36. §. vbi ff. de rei vindicatione,
quam pro contrario noſtræ doctrinæ & opi-
nionis adduxit Bertach. *vbi ſuprà d. verb.
condemnatus num.50. ad medium*, ſed non illi
ſatisfacit. ego autem reſpondeo, quòd in illo
text. ſententia non fuit lata per verbum (re-

ſtituas,) nec in illa eius mentio à iudice fa-
cta fuit, ſed tantùm declarauit actorem ve-
rum rei petitæ dominum, vt conſtat ex eo-
dem text. *ibi*, & iudex ſententia declarauit
meum eſſe, *&c.*) & nihil mirum, vt addan-
tur alia verba, quæ immediatè ſequuntur,
ibi (debet etiam, de fructibus condemnare
poſſeſſorem, *&c.*) vt ſecus fieret, ſi iudex
verbo (reſtituas) vteretur. nec obſtant alia
verba in fine poſita ibi, alioquin (vt Martia-
nus ait) nec rem arbitrabitur iudex mihi re-
ſtitui, *&c.*) quæ cùm videantur referri ad
principium, ſcilicet; ad ſententiam iudicis;
demonſtrant, verbo (reſtitui) vſum fuiſſe
iudicem in ſententia, cui dupliciter reſpon-
detur, primò vt hæc vltima verba non reſpi-
ciunt ipſam ſententiam, quia clarè ex ea pa-
ret, vt conſultus refert, in ea non fuiſſe ap-
poſita;ſed reſpiciunt eiuſdem ſententiæ exe-
132 cutionem,ſole reddam clarius. eſt enim cer-
ti, & manifeſti iuris; vt in actione reali, &
ſimilibus ſatis eſſe, actorem per ſententiam
iudicis, dominum rei petitæ declarari, *l.
Pomponi.* §. *ſed & hi ff. de procurato.* vbi B. *&
licet l.nec vllam ff.de peti.hæred.l.ſicuti* §. *ſi quæ-
ratur ff ſi ſeruitus vindicetur*, & etiã *ex ead.l.ex
diuerſo. in eodem* §. *vbi*, & ibi etiam notat B.
lata igitur hac ſententia, ad illius executio-
nem iudex iubere debet proprio præcepto
ipſi reo, vt rem actori reſtituat, vt *in l.qui re-
ſtituere. ff. de rei vindicatio.* ipſe Iureconſult.
ſentit, & poſt eum Accurſius, & alij ibi, &
idem probatur *in* §. *etſi in rem inſtitu.de off.iu-
dicis.* eleganter valde Couar. *in lib.2. variar.
reſolutio. cap.3. ſub num.1. poſt medium*, & ſic
ſequitur manifeſtè, quòd illa verba poſita
in fi.d.§.*vbi*, ibi, nec rem arbitrabitur iudex,
mihi reſtitui, *&c.*) reſpiciunt executionem
dumtaxat,& probant ſimilia,quibus in idem
vtitur conſultus *in modò citata l. qui reſtituere*
ibi,ex quibus arbitratu iudicis quid reſtitui-
tur, *&c.*)

133 Secundò etiam & rectè poteſt reſponde-
ri, quia licèt illa verba referantur, ſeu reſpi-
ciant iudicis ſententiam, non referuntur
tanquã in ea appoſita expreſsè,ſed tanquam
neceſſariò ſuppoſita, & tanquam tacitè, ac
virtualiter ſubintellecta in illa, habet enim
annexam condemnationem in ſe ad dimit-
tendam rem, ita vt poſſint poſſeſſores, cum
quibus iſthæc declaratio facta eſt, per viam
brachij militaris expelli, ac ſi eſſent expreſ-
sè, & ſpecificè condemnati, ad illam dimit-
tendam, reſtituendam, & tradendam. opti-
mè, & latè Paul. Caſtr. *conſ.275. à prin. lib.2.*
Corneus *conſ.302. licèt in propoſitione lib.3.*
idem Corneus *conſ.220.lib.2.poſt prin.* & ite-
rum *conſ.262. pro euidentia lib.4.* Cadin. Tuſ.
practicar.conclu. tomo 7.litera S. concl.122.n.5.
idem tenet Aymon. *conſ.79.num.4.*poſt alios
loquens in ſententia declarante dumtaxat
bona eſſe hypothecata actori hypotheca- 134
riam intentanti, quia licèt aliter non ex-
primatur in ea, cenſetur condemnari reum,
ad illam relaxandam, ſequitur Cardi. Tuſc.
vbi proximè num.7. concl.129. num.14. licèt
contrarium teneat Alexan. *conſ.108.viſo pro-
ceſſu colu.1. lib.5.* noſtram etiam concluſio-
nem tenet Paul. Caſtren. *d.conſ.275. ad pri-
mum in prin.* vbi latè proſequitur, & addu-
cit plura exempla, inter quæ, & illud, quòd
ſi quis ſententia declaratur debitor alicuius 135
ex cauſa mutui, virtualiter cenſetur con-
demnatus ad reſtituendam quantitatem de-
bitam. Tuſcus Cardin. *d.concl.122. num.9. &
eadem litera S. concl.126.num.117.*

Hinc ſententia, quæ declarat, in aliquem 136
tranſlatam eſſe poſſeſſionem ex tali tempo-
re, ab illo videtur per neceſſariam conſe-
quentiam ad fructus condemnare, etiam ſi
de illis mentio non fiet. Paz *tra.de tenut.2.p.
cap.73.num.3.*

Hinc ſententia, per quam declaratur, ali- 137
quid deberi ſimpliciter, licèt non contineat
expreſſam condemnationem, tacitè tamen
intelligitur, Corneus *conſ.302. numero 6.
colu.3.fol.265. & conſ.220. num.3. fol.221.
volu.2.*

Nam ex quo iudex declarat actorem ve- 138
rum rei dominum dumtaxat,neceſſariò ſup-
ponit,vt reus illam domino debeat reſtitue-
re, vt probant eadem iura, & authoritates
modò citatæ,quia quando ſententia aliquid
neceſſariò ſupponit, ad illud ſe extendit,
quia dicitur in ea expreſſum. latè diximus
ſuprà hoc c.num.21.& magis in noſtro pro-
poſito. facit elegans Pedemon. deciſ. 64.
Ozaſci *per totam*, vbi læſo emptori rei agenti
ex remedio *l.2.C.de reſci.* mandatum fuit per
ſententiam, vt venditor pretium receptum
reſtituat,non autem fuit condemnatus actor
ad rei reſtitutionem venditori, nihilominus
iure ibi probatur, ac fuit declaratum, id ta-
citè ſupponendum eſſe, & ſubintelligẽdum
in ſententia,de qua deciſ.nos ſuprà num.40.
quod iterum ex eo corroboratur, quoniam
quando ſententia condemnatur quis ad re-
ſtitutionem bonorum,refectis melioramen- 139
tis, licèt ſit incerta, cùm non dicat per quem
ſint reficienda; tamen intelligitur, per eum
cui bona ſunt reſtituenda, quia ita iuris in-
tellectus ſuadet; Paul.Caſtr.*conſ.270.in prin.
lib.2.* Cardi. Tuſ. *practi.conclu.tom.7. litera S.
concl.126.num.15.* & ita interpretor, & intel-
ligo illum text. *in d.*§.*vbi*, quæ interpretatio
eſt menti commendanda,quæ illi rectè qua-
drat, quia illud verbum (reſtitui) non retu-
lit conſultus ibi tanquam expreſſum per iu-
dicem

dicem in ſententia,ſed tanquam tacitè ſub-
intellectum à iudice,& à iure, alia autem &
valde vtilia hāc quæſtionē tangentia videre
poteris infrà c.14. verſ. nunc autē quæri po-
teſt an exceſſus repoſitio,*&c.*n.136.cum plu-
ribus ſeqq. quare concludendum eſt vt exe-
cutor ad rei reſtitutionē datus,non excedat,
ſi rei fructus reſtituere cōpellat,quamuis de
eis in ſentētia expreſſa non ſit facta mentio.

140 Rurſus quæri poteſt, an exequutor exe-
cutorialium, quibus quis condemnatus eſt,
ad reddendum rationem adminiſtrationis
ab eo geſtæ, excedat, ſi facta calculatione
illas extendat ad reliquorum ſolutionem,&
compulſionem, illáſque in eo, quod liqui-
datum deberi, conſtat, exequendo, ſi nihil
de reliquorum ſolutione ſit in executoria-
libus dictum, nec expreſſum, abſque noua
ſententia. In quo quòd excedat, probatur,
quoniam hic actus reddendi rationem duo
141 continet capitula ſeparata, ſcilicet ratio-
nem reddere, & reliqua ſoluere, *l.cum ſeruus
ff.de conditio. & demonſtra.* Afflict. *deciſ.*157.
*num.*4. Aymon.*conſ.*231.*num.*14. ergo ſuc-
cedit regul. *l. Papinianus exuli. ff. de minorib.*
& vt à ſeparatis non fiat illatio, nec fieri
debeat hoc argumentum; quis eſt condem-
natus, ad rationem reddendam, ergo cen-
ſetur condemnatus, nec ſententia debet ex-
tendi cùm ſit ſtricti iuris, ex iis, quæ ſuprà
latiùs diximus.

142 Sed contrarium imò quòd non excedat,
dicendum venit, ex eo namque ſolo, quòd
quis ad reddendum rationem fuit condem-
natus virtualiter, & ex neceſſaria conſe-
quentia, etiam cenſetur condemnatus ad
reliquorum reſtitutionem, & ſolutionem,
nullo alio adminiculo interueniente, nec
alia noua iudicis ſententia expectata, ita
probat tex. elegans *in l.quamuis ff.de conditio.
& demonſtratio.* ibi, itaque cùm ſeruo ſub
hac conditione libertas detur, ſi rationes
reddiderit, non hanc ſolam ſignificationem
habet, ſi cautiones, inſtrumentáque omnia
actus ſui exhibuerit hæredi; ſed & ſi reliqua
ſoluerit, *&c.*) per quem text. ita in ter-
minis deciſum fuiſſe in Senatu Neapoli. te-
ſtatur, & probat Matthæus de Afflict. *in
deciſ.*157. *num.*2. Azebedi.alios referens *in
l.22.tit.6.lib.3.recopila. num.*9. Eſcobar *de ra-
tiocinijs cap.*33. *num.*19. & vt veriſſimam ſen-
tentiam celebrat Damaude. *in tract. de tu-
tore cap.*7.*num.*13.*fol.*57.deciſ. Genuenſ.209.
*num.*2. vbi refert ita etiam in Genuenſi Se-
natu pronunciatum fuiſſe, & cum Afflict.
vbi proximè hanc concluſionem ſequitur
Cardinal.Tuſc. *practicar.conclu. tomo* 7. *litera
S.concl.*129. *num.*16. & iterum *tom.*1. *litera A.
concl.* 210. *à prin.* & iterum ipſe Franciſ. Mu-
ños de Eſcob. *in tract. de ratiocinijs* (qui lo-
quitur in executore cartæ executoriæ) *c.*31.
*à num.*10. vbi etiam latiùs diſputat, an iure
Regio teneatur exequutor, priuſquàm exe-
quatur, hoc reliquatum vulgò (*alcance*) di- 143
ctum, debeat ipſe rationes,& computa con-
firmare; In quo diſtinguit inter executo-
rem mixtum, vt cùm iſte aliqualem ſal-
tim ſummariam cognitionem habeat, ſit
mixtus reſpectu calculationis, & liquida-
tionis ſententiæ, ideo ipſe poterit confir-
mare, & tenebitur, quamuis ſi confirma- 144
tionem omiſerit, nihilominus ſuprema tri-
bunalia de ea non curant, ad effectum an-
nullandi executionem, ſed demum de me-
ritis cuiuſlibet capituli, ac de eius iuſtitia,
vel iniuſtitia tractatur, & confirmando, vel
reuocando grauamina, cauſa terminatur,
prout de quotidiana praxi teſtatur, quid-
quid in contrarium cenſeat Gutier. *in practi.
quæſ.c.*37.*n.fi.*

Si verò in ſententiæ executorialibus hoc 145
ſit etiam additum, vt quidquid liquidaue-
rit exequatur, alia approbatio, ſeu confir-
matio neceſſaria non eſt, ſiquidem poſt fa-
ctam liquidationem exequendo in reliqua-
to adimplet, (prout tenetur) ſuam commiſ-
ſionem. Idem etiam dicit ipſe Eſcobar ſi ſit 146
merus exequutor, cuius commiſſioni hoc
pariter addatur. quod quidem nullo modo
in noſtro caſu verificari poteſt, ſiquidem
exequutor ſententiæ, qui datus ad liquida-
tionem reliquatuum, non poſſit merus eſſe,
quia habet cauſæ cognitionem ſummariam,
cùm datus ſit ante omnem executionis 147
liquidatam materiam, de quo nos latiſſimè
diximus ſuprà hoc lib. 4. cap.3. in prin. ex
n 4.cum ſeqq.

Nôſtra inſuper principalis reſolutio ex 148
eo comprobatur, quoniam condemnatus
per ſententiam ad ſoluendum, quod liqui-
dabitur per calculatores, aut peritum, po-
teſt exequi in illo, quod facto calculo liqui-
dum videbitur calculatori, & executori ex
eo, quia huiuſmodi articulus liquidationis
habet ſe vt incidens in executionem ſen-
tentiæ, cuius quidem naturam aſſumit,
cùm virtualiter in ſententia comprehen-
datur, & ideo liquidatum per calculatorem
mandabitur executioni, non ſecus ac ſi in
ipſa ſententia liquidatio expreſsè contine-
retur, latè comprobant Ozaſcus *in deciſ. Pe-
demon.*129. *per totam.* & de veriori opinione
teſtatur poſt diſputationem Muñoz *de ra-
tiocinijs c.*33.*num.*20. quem referens, etiam
ſequitur Gratianus *in diſceptatio. foren.c.*183.
tom. 1. Ex quibus proculdubio tenendum
cenſeo, quòd hoc caſu noſtræ quæſtionis,
reliqua via executiua virtute ſententiæ,
qua

qua quis ſimpliciter fuit ad reddendam rationem condemnatus, agere, & condemnatum compellere, cùm condemnatio ſolutionis reliquotũ virtualiter, & de natura ipſius condemnationis pariter venire dicatur.

149 Nec his obſtant in contrarium adducta, nempe; cùm ſententia ſit ſtricti iuris, non debeat fieri lata interpretatio, maximè in ſeparatis, cùm non ſit in ſententia hoc expreſſum. quia reſpondetur, hoc eſſe ſatis in ea expreſſum, ſiquidem propria eorum verborum ſignificatio, vis, ac natura hoc idem patiantur, & virtualiter comprehendunt, vt probat text. *in d. l. quamuis*, ibi, ſi rationes reddiderit, non hanc ſolam ſignificationem habet, *&c.*) nam in ſententiis & aliis, quæ ſtrictam interpretationem habent, ſemper eſſe admittendam eam interpretationem, quæ à propria verborum ſignificatione prouenit, ſuperiùs probauimus *hoc cap. proximè præcedenti quæſtione verſ. quibus ſic ſuppoſitis. à num.* 120. quia virtualiter comprehenditur in ſententia.

150 Et inſuper quoniam ea, quæ virtualiter in ſententia comprehenſa ſunt, habentur pro ſcriptis in ea, *l. aſſe tota ff. de hæred. inſtit.* Anton. Gom. *in l.* 45. *Tauri ſub num.* 139. *verſ. item etiam quod virtualiter*, &c. etiam pro expreſſis habentur, quãtumuis ſimus in ma-
151 teria ſtricta, & expreſſio requireretur pro forma, pro quibus pariter ſententia exequenda eſt, ita tenent Bal. *in l. poſt medium verſ. idem facit ad quæſtionem. ff. de his quæ in teſtam delentur.* idem Bal. *in l. ad probationem dominij* 21. *ad fi. verſ. ſed contrarium. C. de prob.* Roderi. Xuarez *in repet. l. poſt rem iudica. extenſ.* 2. *num.* 2. *&* 3. Alexan. *conſ.* 126 *repetitus colu.* 1. *num.* 4. *lib.* 6. Parlador. *lib.* 2 *rerum quoti. c. fi p.* 1. §. 11. *amplia.* 4. *n.* 19. Eſcobar *in tract. de ratiociniijs cap.* 33. *num.* 19. *in fi* Petrus Surd. *deciſ.* 254. *num.* 37. *vſque ad num.* 40. & idem Surd. *conſ.* 143. *num.* 20. *&* 21. *lib.* 1. Corneus *conſ.* 55. *num.* 17. *lib* 2. Gratian. *in diſceptatio. foren. cap.* 323. *à num.* 9. vbi teſtatur ita determinaſſe Rotam Roma. in vna Romana ſub Aſtaſio, 20. Iunij 1597. & iterum in alia Romana dotis, 11. Februarij 1583. vbi num. 10. dicit ex Corneo, quòd ſtatuto tribuẽte exe-
152 cutionem paratam inſtrumento, illam etiam concedere, intelligitur reſpectu hypothecariæ tam tacitæ, quàm expreſsæ, quæ in inſtrumento continetur, voluit etiam Bal. *in l. vbi adhuc. in repeti. num.* 18. *colu.* 4. *in fi. verſ. aduerte C. de iure dotium.* idem Bal. *in d. l. ad probatio. num.* 21. *ad fi.* Barba. *in additio. ad eum in verbo executioni.* latè declarat Alexan. *conſ.* 126. *num.* 7. *&* 8. *lib.* 6. Barba *in l. cum acutiſſim. C. de fideicommiſſ.* Aſin. *in praxi tit. de executi.* §. 9. *cap.* 75. *num.* 4. *fol.* 299. Bal. Nouel. qui de communi teſtatur *in tract. de dote priuil.* 7. *num.* 2. *ad fi. p.* 6. Neguſanti *tract. de pigno. p.* 2. *memb.* 4. *in fi. num.* 167. Xuarez *in repeti. l. poſt rem in declaratio. l. Reg. verſ.* 2. *extende hanc leg. num.* 2. *ff. de re iudi. fol.* 526. quoniam præ- 153
ſumptio ex inſtrumento elicita, dicitur tenor eius. *l. iuris gen.* §. *quod fere ff. de pact. l.* 1. *ff. de vſuris.* Gratian. *vbi proximè ſub num.* 10. Anto. Gom. *in l.* 45. *Tauri ſub num.* 139. dicens communiter hoc à Doctoribus teneri, *in d.* §. *quod fere.* ea namque, quæ iuris intellectu, & præſumptione inſtrumento inſunt, dicuntur eſſe de tenore ipſius, Alexan. *conſ.* 126. *num.* 4. *lib.* 6. *& num.* 5. & ibi additio *verbo, de tenore,* plures adducit concordan. Cardinal. Tuſ. *litera T. concl.* 240. *num.* 20. & ſic licèt ſit ſeparatum rationem reddere, & reliqua ſoluere, tamen ſub verborum (rationem reddere) inuolucro, vtrumque ſignificatur, ac virtualiter comprehenditur.

Ampliùs quæro, an executor executo- 154
rialium, quibus quis venit condemnatus, ad reſtituendos certos modios tritici in ſpecie, cùm tunc præcisè in ſpecie, ſcilicet, in tritico, & non in valore, ſeu æſtimatione eſt facienda executio, vt latiùs deduximus ſuprà cap. 5. & in ſententia, ſeu executorialibus bonitas, ſeu tritici qualitas expreſſa non ſit; an excedet ſi compellat condemnatum, ad præſtandum melius triticum. In quo illud eſt dicendum, quòd victor, cui hæc eſt facienda reſtitutio, tenetur probare bonitatem, & qualitatem tritici mutuati, vel ſibi aliàs debiti, quam ſi ille non probauerit, tunc condemnatus obligationi, & iudicis ſententiæ, & executorialibus ſatisfaciet, etiã ſi viliſſimum triticum obtulerit, vel tradiderit. text. elegans *in l. fideiuſſore. aliàs ſi fideiuſſ.* 52. *ff. manda.* ibi, ſine adiectione bonitatis tritici, *&c.*) & ibi, quodlibet triticum dando liberari poſſe, exiſtimo, *&c.*) optimè Eſcob. *tract. de ratiociniijs cap* 17. *num.* 6. & ſic hoc caſu excedet executor, ſi condemnatum compulerit, aliud, & bonum triticum præſtare.

Quod quidem limitat ibi ipſe Eſcobar 155
per text. iuncta gl. *in l. legato generali ff. de leg.* 1. *& in l.* 23. *tit.* 9. *p.* 6. vbi Greg. *verbo ſemeiantes.* vbi ſcilicet, quis ex legati cauſa eſſet obligatus, & cõdemnatus triticum pręſtare, quia tunc non ſatisfit niſi ſaltim ex mediocri tritico, ſolutionem faceret hęres. & quid etiam de aliis rebus legatis, quæ habent terminos à natura, vt equus, homo, & ſimilia, & ea quæ facto hominis finem habere conſueuere, vt veſtis, vas, & ſimilia, vide apud eoſdem, præcipuè Gregor. Lopez.

Et vlteriùs an executor datus ad execu- 156
tionem executorialium, quibus quis eſt cõdemnatus,

demnatus, vel in iudicio particulari rei vin-
dicatione, vel vniuerſali petitione hæredi-
tatis, aut bonorum poſſeſſione, ad reſtitu-
tionem rei, ſeu rerum, quas condemnatus
tempore litis motæ, & pendentis non poſ-
ſidebat, an excedat; ſi executoriales exe-
qui velit in re, vel rebus, quas poſt rem in-
dicatam cœpit poſſidere condemnatus, &
ad eius poteſtatē nouiter deuenere, & quòd
excedat, videtur probari ex regul. *l. non po-
teſt ff. de iudicijs.* deinde ex eo, quòd in iu-
dicio vniuerſali petitione hæreditatis non
comprehenditur id, quod tempore ſenten-
157 tiæ cœptum eſt poſſideri. Hanc opinionem
defendunt Ab. & Feli. *in c.2. de libel. oblatio.*
ille *num.25.* iſte *num.11. verſ. ſexta concluſio.*
Alex. *in l. edita num.10.* & ibi Iaſ. *num.12. C.
de edendo*, ita declarantes *l.4 ff. de petitione
hæredi.* Inſuper & in iudicio vniuerſali bo-
norum poſſeſſionis idem eſſe dicendum, ex
identitate rationis, tenet Ripa *in l.1. in prin.
num.10. ff. quorum bonorum.*

158 Sed contrariam ſententiam, & opinio-
nem veriorem exiſtimo, imò quòd non ex-
cedat executor exequendo condemnatum
ad rei reſtitutionē, quam cœperit poſſidere
poſt rem iudicatam. ad quod moueor, quòd
quamuis reus conuentus non poſſideat, ta-
men ſi conſtat de iure agentis, iudex debet
declarare, quod res ſpectat ad actorem, ab-
ſoluendo reum, gl. *in l. ſi à te.9.§. ſi quis fun-
dum. in tertia lectura. ff. de exception. rei iudi.*
quo loci inquit Bar. illum text. eſſe aureis li-
teris ſcribendum, indicans huiuſmodi ſen-
tentiæ virtutem hanc eſſe, quòd ſi reus poſt
159 ſententiam, & rem iudicatam, qua declara-
tum fuit ad actorem pertinere, poterit con-
tra illum abſque nouo proceſſu fieri execu-
tio, idem etiam vltra B. affirmant Ab. & Feli.
in c. examinata colu.1. annota.2. de iudicijs, latè
etiam proſequitur Roland. à Valle *in conſ.58.
num.8. lib.2.* Iſſ. *in § omnium. num.23. inſtitu. de
actio.* cum aliis citatis, à Petro Surdo *conſ.
227. num.18. lib.2.* Gratian. *in diſceptatio. foren.*
160 *tom.1. cap.78. à num.9.* quod idem eſſe, probat
in bonorum poſſ. vltra quos etiam hæc do-
ctrina roboratur ex Aymon. Craue. *conſ.60.
num.8.* quem referens ſequitur etiam Car-
dina. Tuſc. *practicar. concluſio. tom.7. litera S.
concl.108. num.66.* & iterum *num.70.* dicen-
tes, quòd agens rei vindicatione, qui tene-
tur probare, ſe dominum eſſe, & reum poſ-
ſidere, ſi probat ſe dominum tantùm, & non
probauerit, reum poſſidere, poteſt à iudice
ferri ſententia ſuper dominio, quæ erit exe-
quenda ſtatim, cùm conſtiterit, illum cōuen-
tum, cœpiſſe poſſidere abſque alia ſententia,
ſeu nouo iudicio, quod & ampliat Bal. *in
rub. de ſenten. & re iudi. in decretali n.6.* quod
etiam poterit reum conuentum, & inuen-
tum non poſſidere tempore ſententiæ, ad
reſtitutionem bonorum, quandocumque il- 161
la recuperauerit, condemnare, ſequuntur
Surd. *vbi proximè d. num.18. verſ. fortiùs, &
in fi.* Gratia. *modò citato loco num.13.* intelli-
gentes hanc Bal. ampliationem, vt proce-
dat, quando actor ignorabat, reum non poſ-
ſidere, quam ignorātiam in dubio præſumi.

Quod tamen mirabiliter declara, quia li- 162
cèt reus, cum quo iudicium actum fuit, non
poſſideat, non erit tamen abſoluendus ab
obſeruatione iudicij, prout nonnulli exiſti-
mauerunt, ſed pronunciandum erit ſuper
iure actoris, vt dictum eſt, quæ pronuntia-
tio, eſt diffinitiua, cùm pronuntiatur illum
eſſe dominum, reus autem abſoluetur, non
ab obſeruatione iudicij, ſeu etiam non con-
demnabitur, quia non poſſidet, ſed vtilis
valde iudicatur huiuſmodi ſententia. quo-
niam quādocumque rei poſſeſſio perueniat
ad manus illius conuenti, cogi poterit ex
vi huius iudicati ad eiuſdem rei reſtitutio-
nem, prout vltra prædictos in ſpecie docent
per gloſſ. *in d.l. ſi à te §. de exceptione rei iudi.
in 3. lectu.* Alberi. Paul. Caſtr. & Socin. ibi
idem notant Bal. & Salice. *in l. cogi. colu. vlt. C.
de petitio. hæred.* idem Paul. *in l. item viden-
dum §.1. ff. de repeti. hæred.* Alexan. *in l. ſi con-
ſtante §. vlt. ff. de peti. hæredi.* ſentit iterum
Bar. *in l. is qui deſtinauit. ff. de rei vind.* optimè
etiam Peregri. *in tract. de fideicommi. art.45.
num.34.* vbi aduertit, quòd hoc caſu tamen
actor in expenſis illius iudicij, vti temerè li- 163
tigans condemnabitur, cùm vſus non fuerit
iuris cautela, in explorando, & interrogan-
do reum, vtrùm poſſideat, ad text. *in l. qui pe-
titorio. ff. de rei vindi.*

Nec reus videbitur liti ſe obtuliſſe, quia 164
in ius vocatus ſe defendit, etiam quòd mali-
tioſè diſtulerit excipere, ſe non poſſidere,
ſicuti in ſpecie tradunt idem Paul. *in d.l. ſi à
te §.1.* Ab. & Feli. *ſuprà citato loco*, & latiſſimè
Rolan. à Valle *conſ.56. colu.1. quod aliàs eſt d.
conſilium 58.* Peregrin. *vbi proximè d. art.45.
ſub num.34.*

Et noſtræ principalis quæſtionis doctrinæ 165
rationem reddunt Iſſ. *in d. §. omni. num.23.
inſti. de actio.* cum aliis adductis à Petro Sur-
do *in d. conſ.127. num.18. d. lib.2.* Gratian. *di-
ſcepta. foren. d. cap.78. num.12. tom.1.* quia illa
ſentētia abſolutoria lata in fauorem rei con-
uenti non poſſidentis (dominio per actorem
legitimè probato) non priuat reum, cùm
tandiu abſolutus cenſeatur, quandiu non
poſſidet, vnde poſſeſſione ſuperueniēte, vir-
tus ſententiæ eum afficit, & ex tunc incipit
effectum ſortiri, quo carebat durante cauſa
abſolutionis, & non ampliùs, quæ elegās eſt.

Quibus

166 Quibus ita teotis non obſtant in coottarium adducta, quibus voo ictu teſpondetur, quòd etiam quando in iudicio peritionis hæreditatis vna tantùm tes ſingularis à reo conuento poſſideatut, fuetit petita, teceptiot eſt, & magit communit opinio, ac veriot ſenteotia, vt cætera bona, quæ cœpta ſunt poſſideri tempore ſententiæ, in ea petitione venite intelligantut, cùm dum petit hæres, ſeu bonorum poſſeſſot rem illam ab alio poſſeſſam, ſibi vt hætedi, aut bonorum poſſeſſori reſtitui in conſequentiam, petit, & omnia quæ ab illo poſſiderentur, ita in petitione hærediratis ptobant, & affitmant Butt. Barb. & Immol. *in cap.2. de libel. oblatione.* Fulgoſ. Riminal. Areti. & Socio. *in l. edita C. de edendo*, & ibi Decius etiam *n.25.* Alciat. & Curtiut Iuniot *num. 64.* Purpura. *num.25.* & hanc eſſe vetiorem & receptiorem teſtatur Couat. *practicar. quaſtio.cap. 12. num.6.* Menoch. *de adipiſ poſſ.rem.1.quaſt.16.*
167 *à num.70.* vbi idem probat, omnino obſeruaodum in bonotum poſſeſſione, ex identitate rationis inter iudicium vniuerſale petitionis hæreditatis, & iudicium pariter vniuerſale bonorum poſſeſſionis, ex Ripa *in l.1. in prin. num.10. ff. quor. bonor.* quem in in hanc partem inclinat, & probant etiam verba *d.l.1.* iuxta expoſitionem Dyni, & Iacob. de Areti. quam ibi receoſet B. *num.3. verſ.hac ſolutio.*

168 Et in vtroque iudicio tam peritionit hæreditatis, quàm bonorum poſſeſſionit per Ripam & Menoch. ptobat etiam, & defendit Petegri.*in tract.de fideicommi.art.46.n.29.* quod in iudicio petitorio hæreditarit probat text. *in l.4. & l. ſi quo tempore. l. idem videndum §.ſi qui ff. de petitio.haredi.* imò etiam in iudicio particulari vindicarorio probat *l.ſi autem. §. poſſidere ff.de rei vind.* & in bonorum poſſ.eſt text. *in d.l.1.* ibi, poſſides, poſſideréſve, *&c.*) nam futuram poſſeſſionem de-
169 ſignat verbum illud (poſſideres) quia eſt verbum præteriti temporis imperfecti in ſubiunctiuo, quod etiam ad futurum reſpiciet, *l.ſi ita quis.§ ſi ita ff.de verbor. obliga.* vbi notatur Bart. *in l.1. in 7.q. ff de iure codicillor.* Decius *conſ.442.num.4.* Iſſ.*in l.placet num.12. ff.de liber. & poſthum.* Pariſ. *conſ. 22. num.13. lib.2.* Peregri. *in tract. de fideicommi. art.46. num.29.*

170 Quam doctrinam fortiorem procedere, quando bonorum poſſeſſot, ſeu hæres intentaos bonorum poſſeſſionem, ſeu petitionem hæreditatis, intentatet iudicium vniuerſale, hoc eſt, vniuerſa bona hæreditaria peteret ab eo, qui tem vnam dumtaxat poſſidet, quia tunc dubium noo eſt, vt vniuerſale illud iudicium amplectatut, & compreheodat omnia bona, quæ poſtmodum teus cœperit poſſidere tempore ſententiæ, *l.4. ff. de peti. hareditatis.* vt aduertit Menoch. *d.tract. de adipiſ.poſſ.rem.1. num.71.* qui 171
etiam ibi, *verſ. ſecundus eſt caſus.* probat aliud eſſe dicendum, quaodo actum fuit, & intentatum hoc iudicium vniuerſale aduerſus aliquem, qui nullo modo ab initio aliquam, etiam ſingularem tem hæreditatis poſſidebat, quia tunc cùm non habuit vbi interdictum bonorum poſſeſſionis potuiſſet à priocipio fundari, poſtmodum poſſeſſa denuo non veniunt io condemnationem, quemadmodum in caſibut ſuperioribus, quando poſſidebat conuentut, etiam vni- 172
cam tem tantùm, ſiue aduerſus poſſeſſorem ad illam dumtaxat actum fuerit, ſiue iudicio vniuerſali omnium poſtmodum poſſeſſa venite dicantut in petitione, quia iudicium fundatum inueniuot, ex Ripæ ſententia *in d.l.1.num.19. verſ.tenendo ff.quorum bonorum.* poſt Paul. Caſtren. *in l. item videndum §.ſi quis cum.ff de peti.haredi.*

Inſuper, & quæro; an exequutot datut, ad 173
exequeodam teſtiturionem bonorum faciendam ei, quem Princept vel Rex reſtituit ad bona confiſcara, an excedat, ſi ei reſtituere velit bona in tertium ttanſlata, & alieoata, vel etiam fructus iorerim à fiſco perceptos. Io quo illud eſt affirmandum, quòd ſi Princeps remiſit ſimpliciter pœnam delicti, non extenditur talis reſtitutio ad bona, etiam ſi reperiantur adhuc penes fiſcum, & in ſuo patrimonio, neque alienata, nec illa tenetur fiſcut tradere reſtituto à Principe, text. eſt qui ſic debet intelligi *in l.1.in fi.& in l.2.& 3.C.de ſent.qua pro.*& ibi gl. ordinaria, & communiter Doctores. At ſi Princept reſtituit quoad pœnam, & quoad bona ſimul, tunc intelligitur facta teſtitutio eotum bonorum, quæ penes fiſcum repetiuntur: Si verò reperiantur alienata, & in poteſtate alicuius tertij, in eius præiudicium ad ea noo extendi, certum eſt, niſi aliter exptesſè io reſtitutione, & commiſſione exprimatur, ſed tuoc tenebitur fiſcus de ſuo proprio patrimonio pretium teſtiruete, ita probant prædicta iura, & tenet gl. ſingula. & vni. *in l. Gallus §. & quid ſi tantum ff. de liber. & poſthum. in verbo emancipatus in fi.* & ibi B.Paul. Immol. & Alex. & commuoiter Doctores, quos ſequitut Anto.Gomez *in l.1. ſub num 11.verſ.ex quibus infertur.*

Reſpectu autem fructuum perceptotum 174
illud eſt indiſtinctè ſeruandum; vt exequutor excedet, ſi illos, etiam à fiſco poſſidente voluerit ſolui, compellete, cùm huiuſmodi reſtitutio, nullo modo ad illot perceptos extendatur, ita ptobat text. *in authentica,*

idem

idem de Neſtorianis. C. de hæreticis. quem ad
hoc reputat ſingularem Angel.Immol Paul.
Alexan. & communiter omnes Doctores *in
d.l.Gallus § quid ſi tantum. ff. de liber. & poſth.*
licèt Iſſ. teneat ibi contrarium *n.*50. *coln.*15.
ſed ſuperiorem certiorem, veriorem,& te-
nendam opinionem communem in iudi-
caudo,& conſulendo affirmat Ant. Gomez
*in d. l.*1. *Tauri ſub d.num.*11.*verſ.vnum tamen
eſt penes finem.*

175 Qui tamen rationem non reddit, ſed ea
eſt, quoniam huiuſmodi reſtitutio, non eſt
rigoroſa, hoc eſt, à iuris neceſſitate, & di-
ſpoſitione inducta, ſed omnino gratioſa, &
ex gratia,ſeu indulgentia principis,quo caſu
cùm interim percepti fructus nullo modo
reſtituentur,notat eleganter Couar. *in lib.*2.
*variar. cap.*11. *num.* 3. Parlador. *lib.*2. *rerum*
176 *quoti.e.ſi.*5.*p.* §.16. *num.*7. cùm per confiſca-
tionem dominium rei adeptus ſit fiſcus, &
eius ſucceſſor, bonæ enim fidei poſſeſſor eſt
(vt Iureconſ. inquit) & dominium habet,
qui authore iudice comparuir, *&c. l. at ſi
quis* §.1. *ff. de religio. & ſumptib. funer. l.*52.
*tit.*5.*p.*5. tradunt gl. B. & Doctores *in l. ſi fi-
nita.& in l. Titia.ff.de ſolutio.* Couar. & Parla.
vbi proximè.

177 Nec obſtat, quod de natura huius verbi
(reſtitutio)ſuperiùs probauimus, hoc capite,
vt ex eius propria vi, & natura etiam ſim-
pliciter prolati, comprehendat fructus: cui
reſpondetur, quoniam (vt ibi à num.105.
& à n.113. diximus) procedit quando pro-
fertur in caſu, in quo aliàs à iure eſt indu-
ctum, vt fructus reſtituantur,quia illud ver-
bum (reſtitutio) refertur ad ius, hoc autem
caſu cùm fiat ex gratia reſtitutio, etſi refera-
tur ad ius, fructus venire non poſſunt.

178 De vera reſolutione huius quæſtionis, &
ampliſſimè de tota materia vide vſque ad
refectionem, per Farina. *in practi. cri. tom.*1.
*q.*6. *à num.*28. *vſque ad fi.* vbi per regulas,
ampliation. & limitat. procedit, *& ſub n.*28.
179 *in prin. verſ.* & in ſpecie tractat, an clericus
condemnatus ad priuationem beneficio-
rum, & poſtea ex gratia reſtitutus, recipe-
ret eadem beneficia, præſertim ſi alteri ſint
collata, qui ſe remittit etiam ad text. & ibi
communiter per Doctores *in c. quamuis. de
reſcript. in* 6. Rolan. *conſ.*45. *num.* 20. *lib.*4.
Peregri. *de iure fiſci lib.*5. *tit.*2. *num.*41. & ad
alios plures, vbi etiam *in verſ. ſequenti* tra-
ctat idem Fari. an Clericus capitaliter con-
180 demnatus ob contumaciam (quo caſu ſi
quam habet penſionem, illam amittit, &
cum beneficio conſolidatur) vel etiam in
priuationem penſionis expreſſæ, pariter
condemnatus, ſi fuerit, vt ſuprà, reſtitutus,
cenſeatur etiam ad penſionem reſtitutus in
præiudicium eius, cui penſio adquiſita fuit, 181
& per extenſionem conſolidata cum be-
neficio, Sfortz. Odd *de reſti integr.p.*2.*quæſt.*
99.*num.*85. *&* 92. ad quam etiam materiam
vide latiſſimè cumulata per Mierem *tract.de
maiora.*4.*p.q.*23. *à num.*66. *cum ſeqq. in nouiori
impreſſione.*

Sed & de alia quæſtione ſemel, & paſſim 182
vidi dubitari, an executor excedat com-
pellendo reum condemnatum ad rem red-
dendam, ſeu reſtituendam, vt pariter ſoluat
reddátque æſtimationem damni, & dete-
riorationis factæ, & liquidatæ in re ipſa, vel
ſatisfaciat condemnatus, & liberetur eam
reddendo eo ſtatu, quo reperitur tempore
condemnationis, & executionis, cùm per
ſententiam expreſsè in damnis condemna-
tus non fuiſſet; in qua varij varia dixere ad-
uocati. Ego autem vt non excedat, defendi
ſemper, motus primò, quia res reddita, ſo- 183
luta, reſtitura non dicitur, quæ deteriorata,
& damnificata redditur, reſtituitur, aut ſol-
uitur, text.optimus,& famoſus *in l.*3. §. *ſi red-
dita.* Si reddita(inquit Conſultus)quidem ſit
res commodata,ſed deterior reddita,non vi-
debitur reddita, quæ deterior facta reddi-
tur: niſi quod intereſt præſtetur, propriè
enim dicitur res non reddita, quæ deterior
redditur.) *ff. commodati.* text. eſt etiam *in l.*1.
§. *ſi res. ff. de poſiti.* cuius ſunt verba: Si res 184
depoſita deterior reddatur, quaſi non red-
datur,agi depoſiti poteſt,cùm enim deterior
redditur, poteſt dici dolo modo redditam
non eſſe.)text.*in l.qui ſibi* 33.§.*qui Stichum &
§.item.* qui hominem dare promiſit, & vul-
neratum à ſe offert, non liberatur) *ff. de ſo-
lutio.* text. *in l. mulieris,*13.§. *res abeſſe.*ibi,Res
abeſſe videntur, vt Sabinus ait, & Pedius
probat, etiam eæ, quarum corpus manet,
ſed forma mutata eſt, & ideo ſi corruptæ 185
redditæ ſint,vel transfiguratæ, videri abeſſe,
quoniam plerumque plus eſt in manus pre-
tio, quàm in re.) *ff. de verbor. & rerum ſignifi.*
text.*in l. Labeo* 14. ibi, Si veſtimentum ſciſ- 186
ſum redditur, vel res corrupta reddita ſit,
veluti ſcyphi colliſi, aut tabula raſa pictu-
ra, videri, rem abeſſe, quoniam earum re-
rum pretium non in ſubſtantia, ſed in arte
ſit poſitum, *&c.*) *ff. eodem tit.de verbor. ſignifi.*
text.etiam elegans *in l.* 1. §. *qui autem.* ibi,
qui autem vi deiectus eſt, quidquid dam-
ni ſenſerit ob hoc, quòd vi deiectus eſt,
recuperare debet. priſtina enim cauſa reſti-
tui ei debet,quã habiturus erat,ſi non fuiſſet
vi deiectus.) *ff. de vi arm.* text. etiam *in l. fi.*
§. *fi.ff. de verbor. ſignifi.* ibi,reſtituit non tan- 187
tùm qui corpus, ſed etiam qui omnem rem
conditionémque reddita cauſa præſtat, &
tota reſtitutio iuris interpretatio eſt.) Ex

quibus quidem iuribus manifeſtè probatur,
non ſoluere, nec rem reddere, aut reſti-
tuere, ſententiæque condemnatoriæ vi-
ctum non parere, nec ſatisfacere, ſi ſimul
damna eius non præſtiterit, quæ dum non
ſoluit, aliter rem tradendo à vinculo execu-
torialium minimè liberatur.

188 Secundò probatur, quia verbum (reſti-
tuere,) hanc habet etiam ſignificationem,
vt emendationem, & ſatisfactionem dam-
ni comprehendat, adeò vt qui non emen-
dat vel ſoluit valorem, & æſtimationem
damni, dicitur non reſtituere, ita elegan-
ter docet Federi. de Senis *conſ.* 18. *in fi.*
ſequitur Cardin. Tuſc. *practi. conclu. litera*
*R. concl.*302. *num.*2. & probat text. *in d. l. fi.*
*§. fi. ff. de verbor. ſigni. d. l.*1. *§. qui autem.*
per quam & per Lucam de Peña, idem di-
cit Menoch. *de recuper. poſſ. rem.*1. *numer.*6.
189 quæ quidem verborum propria ſignifica-
tio etiam in materia quantumcumque ſtri-
cta, & odioſa, omnimodo retinetur, & ab
ea nullo modo recedi oportet, text. eſt
in l. cùm l. vbi Areti. *ff. de teſtam.* plures con-
geſſit Couarru. *lib.*3. *variar. cap.*5. *in fi.* Ro-
ta *in nouiſſima deciſ.*223. *num.* 28. & latiùs
nos egimus ſuprà hoc c. à num. 119. & ſeqq.
circa fructus in reſtitutione, quæ etiam
190 propria eſt ſignificatio huius verbi (redde-
re) vt ſatisfactionem damni virtualiter
comprehendat, text. *in d. l.* 3. *§. reddita. ff.*
commodati. ibi, propriè enim dicitur res
non reddita, quæ deterior redditur, *&c.*
text. *in d. l. mulieris. d. §. res & ſeqq. iuncta*
rubr. de verbor. & rerum ſignifi. ſecundùm
quam omninò debent leges intelligi, imò
191 & verbum (reddere) iuris interpretatione
ſignificat etiam reſtitutionem, gl. *in l. ver-*
bum reddendi ff. de verb. ſigni. Cagnol. *in l. cu-*
*rauit n.*70. *C. de actioni. empti.* ergo executor
non excedet, ſi huiuſmodi damni liquida-
tionem præſtare cogat condemnatum.

192 Tertiò probatur inſuper, nam reſtitutio
eſt redintegratio in priſtinum ſtatum. *l. reſti-*
tuere ff. de verbor. ſigni. l. quod ſi minor. §. reſti-
tutio ff. de minorib. l. videamus §. in Fabiana ff.
de vſuris. ergo nec condemnatus, nec exe-
cutor ad rei reſtitutionem datus ſatisfaciunt
ſententiæ executorialium, ſi illam red-
dant, & reſtituant attento præſenti ſtatu, &
non priſtino, ſuadet etiam etymologia ver-
bi (redintegratio) ſic dicti, à re, & integer,
193 non enim redditur, aut reſtituitur res in-
tegra, quæ deteriorata, aut corrupta reſti-
tuitur; ſunt iura ſuperiùs citata. damnum
enim dicitur omnis rei diminutio, ſeu læſio,
194 Paul. *in l.*3. *in fi. ff. de damno infecto.* Antoni.
Franci. *in tract. de eo quod intereſt numer.* 5.
*volu.*8. *tractatuum Doctorum.* Burg. de Paz
in proœmio ll. Taur. num 148. non ſecus ac ſi 195
executor ad reſtituendum fundum datus,
dimidium tantùm tradat, aut vt ſoluat cen-
tum, & exequatur pro octoginta duntaxat,
contra naturam, & verum, clarúmque ſen-
tentiæ ſenſum *d. l. fi. §. fi. ff. de verbor. ſignifi.*
ibi, omnem rem.) & *ibi,* tota reſtitutio iu-
ris interpretatio eſt.) *& d. l.* 1. *§. qui autem ff. de*
vi & vi armata. ibi, priſtina enim cauſa re-
ſtitui ei debet, *&c.*)

Reſtitutio enim tantum reſtituit, quan- 196
tum id abſtulit, aduerſus quod reſtitutio
conceditur, Bar. *in l. fi. colu.* 3. *C. de ſenten.*
paſſis. vbi per illum text. conſtat, quòd tan-
tum reſtitutionis gratia attribuit, quantum 197
condemnationis ſententia ademit. Optimè
Farina. *practi. crimi. tom.* 1. *q.*6. *ſub n.*32. vbi per
Decium *in l. condemnatione. §. cum verbum*
reſtituas. ff. de regul. iur. dicit, quòd non dica- 198
tur quis reſtitutus, niſi plenariam fuerit
conſequutus reſtitutionem, & quòd reſti-
tutio facit renaſci illud, quod extinctum
fuit penitus, per *l. ſi qui filium §. ſed ſi Pater ff.*
de iniuſto rupto irri. & Caſtren. *in l. Gallus. §.*
& quid ſi tantum. colu. penul. ff. de liber. &
poſth.

Maximè, quia rei appellatione de tota re 199
intelligitur. Ruin. *conſ.* 80. *pro clara num.*4.
*lib.*2. vbi dicit communem. Alexan. *conſ.*195.
*in prin. lib.*6. *l. Titia cum teſt. §.*1. *de leg.*2. quem
ibi ad hoc ponderat Bal. & alij poſt eum
l. ſi defenſor. §. qui interrogatus ff. de interroga.
actio. & in l. de pupillo. §. qui nuntiato. & ibi
not. B. & alij *ff. de noui oper. nun. l. legatis vxori.*
& ibi Dyn. & B *de leg.*2. *l. hoc legatum. de leg.*3.
not. gl. B. & alij poſt eum *in l. ſi in rem in*
prin. de rei vindi. Doctores *in l. Pompo. §.*
*ſed & is ff. de procurato. & in cap.*2. *de libelli*
oblatio. ergo non tota redditur, quæ dete-
riorata traditur, nec adimpletur mandatum.
quare meritò non ſoluere, nec redde-
re, ſoluendo rem deterioratam, dicunt
iura ſuperiùs allegata, cùm integram non
reddant.

Quartò fulcitur, nam actor, & reus de- 200
bent ad paria, nō autem imparia iudicari, ex
iu. vulg. ſed ad fauorem condemnati priſti-
nus rei ſtatus attenditur, an deteriorata res
ad ſe peruenerit, adeò vt melioramenta à ſe
facta & liquidata in executione oppoſita in
vim exceptionis modificatiuę à vincente rei
Domino, recuperat, & ad ea executor præ-
ſtāda compellit abſque reatu exceſſus, etiam
ſi de iis in ſententia ſoluendis nihil dicatur,
vt latè nos ſuprà in c. de exceſſu in exceptio.
c.6. à n.73. ergo pari ratione cōdemnatus rei
deteriorationes pręſtare tenetur, ſi in ſenten-
tia ſit omiſſum, eodem priſtino ſtatu attēto,
vt probat *d. §. reſtitutio.* cum aliis. Si enim
æſtima

æſtimationem eius,quod rei additur,in exe-
201 cutione recuperat, cur ſimiliter quod rei
ipſi detrahit, ſoluere non tenebitur? ſiqui-
dem fauorabilior eſt, certans de damnu vi-
tando,quàm de lucrò captando.

Quintò & eleganter facit, nam ſi fructus
202 percepti à condemnato, aut eorum æſtima-
tio (qui ſunt res omnino ſeparatæ ab ipſa
re principali, *l. in ædibus* §. *ex rebus. ff. de do-
natio.* Marqueſa. *de commiſ. 1. p. in commiſſio.
appell. ſuper diuer. c.28. n.30. fol.3. in 2. impreſ-
ſione.* Eſcac. *de appell. quæſt. 17. limi.6. memb.9.
ſub n. 37. & num. 32. in fi.* Carauita *ſuper ritu
magnæ Curiæ* 259. *n.4. in fi.* Cæſar Barz. *deciſ.
Bononien.* 45. *petitæ n.* 1. & 2.) ſed quia tan-
203 tùm cauſantur ab ipſa re, reſtituuntur cum
re ipſa,ad quam duntaxat reſtituendam exe-
cutor datus eſt, vt latè probauimus ſuprà
hoc cap. à num.93. cum ſeqq.

Ergo multo magis ratio, & conſideratio
204 damnorum, & deteriorationum habenda
eſt, quæ ipſammet rem afficit, intus tangit,
pars eſt eius, & membrum ipſius corporis, &
ſubſtantia illius rei nominatim expreſſæ in
205 ſententia, quia plus influit, & operatur cau-
ſa in ſeipſa, quàm in cauſato, *authent. multo
magis. C. de ſacroſanct. eccleſ. clem. 1. de reliquiis
& veneratio. ſanctor. l. ſi non ſunt claui.* 21. §.
perueniamus ff. de auro & arg. lega. l. tempus
29. *de re iudi.* Caſtren. *conſ.* 129. *tom.1.* Feli.
in c. auditis num.20. de reſcrip. deciſ. Genuenſ.
126. *n.2.* doctiſſi. Perez de Lara *de anniuerſa.
& Capellan. lib.1. c.6. à num.1. l nauis onuſtæ.
1. reſponſ. ff. ad l. Rhodiam de iactu* Quod qui-
dem fundamentum fulcitur mirabili illa
206 doctrina, nempe; quòd licèt emphyteuta de-
teriorando rem, ipſam amittat ſtatim; pro-
cedit, quando deterioratio contingit in re-
ipſa, non autem in fructibus, nam damnum
in ipſa re eſt perpetuum, damnum autem
fructuum temporale, illud reſpiciens domi-
207 nium, iſtud commoditatem vtentis dunta-
xat, docet Bal. *in authent. qui rem n.2. C. de ſa-
croſ. eccleſ.* & ibi eum ſequuntur Raphaël Ful-
goſ. Paul. Caſtren. & alij. Alexan. *conſ.* 118.
num.7. lib.5. Iſſ. *conſ.* 17. *n.11. lib.1. & in l.2.
num.98. de iure emphyt.* Ripa *reſponſ.27. num.7.
de iur. emphyt. volum 2.* Beroi. *conſ.120. n.30.
& ſeq. lib. 1.* Manti. *de contractibus lib.22. tit.
29. n.22.* Roland. à Valle *conſ.49. n.20. & 21.
lib. 2.* Riminal. iunior *conſ.* 355. *n.* 22. fortis
enim ratio vrget, nam ſi ſpoliator condem-
natus ad rei reſtitutionem tenetur etiam
fructus præſtare, tanquam damna. Marius
Giurba *deciſ.39. n.6.* ergo multo magis dam-
num, ſiquidem fortior eſt ratio deteriorario-
nis in re, quàm in fructibus. & quia æſtima-
tio non eſt quid diuerſum ab ipſa re. Carol.
de oblatio. p. 2. quæſt.35. Giurba *deciſione* 114.
ſub num.10. & deciſ.115. num.6. Gratian. *diſcep.
for.243. n.67.*

Maximè cùm deficiente tota re,ad quam 208
tradendam, & reſtituendam executor da-
tur, poteſt licitè in eius valore & æſtimatio-
ne liquidata, executionem facere ſine ex-
ceſſus reatu, *l. qui reſtituere ff. de rei vindi. l.
Iulianus ff. de confeſſ. l. ſi longius C. de execut.
rei iudic. l.3. tit. 14. p.5. l. 42. tit.5. p.* 5. opti-
mè *l. 5. tit. 23. p.* 3. ante medium, pluribus
authoritatibus & doctrinis exactè hæc pro-
poſitio fulcita eſt ſuprà cap. 5. à num.33. &
in ſpecie probatur *in d. l. 3.* §. *reddita.* ibi,
niſi quod intereſt præſtetur, *&c.*) *ff. commo-
dati.* & ſic pariter, & à fortiori, cùm tota rès
reddi, reſtituique iubeatur per ſententiam,
parte eius per deteriorationem perempta,
iam non eſt in condemnati facultate, & po-
teſtate reſtituere, meritò ad eius æſtimatio-
nem executori licet peruenire, idem nam- 209
que iuris eſt de parte quoad partem, ac de
toto quoad totum: nam æſtimatio ſuc-
cedit loco rei, & rem ipſam repræſentat.
Oldral. *conſ.* 114. Caroc. *vbi ſuprà.* Surd. *conſ.*
81. *num.5.* Burſa. *conſ.* 100. *num.39.* Cephal.
conſ.554. num.6. Menoch. *conſ.1166. num.9.*
Socin. *conſ.82. num.26. volu.4.* Pappon. *conſ.*
27. *num.* 50. & 51. plures citat Giurba *deciſ.*
114. *num.* 12. qui *num.* 10. poſt plures fir-
mat, quòd qui tenetur ad damna,ad rei æſti-
mationem obligatur.

Et fulcitur hæc pars ex eo,quia fideiuſſor
obligatus pro ſolutione certæ penſionis do- 210
mus conductæ, tenetur etiam pro deterio-
ratione, licèt fideiuſſio ſit ſtricti iuris, *l.2. ff. in
quibus cauſis pignus vel hypotheca tacitè contra-
hatur. l. admiſſi* §. *fideiuſſores. ff. de fideiuſſori-
bus.* quam reputauit ſingularem ibi Ludoui.
Bolog. *in 2. interpretatio.* facit text. *in l. ſi ab
vno. ff. vt legator. nomi. caueatur.* Cæpol. *cautel.
127. ille qui fideiuſſit.* Roma. *ſingul.152. qua-
ro.* Hippoly. *in rub. de fideiuſſo. q.8.* vbi latè di-
ſputat Rebuf. *in tract. de liter. obligato. artic.4.
gl.2. n.32. in commenta. tom.1.*

Et in terminis quòd condemnatus ad rem 211
reſtituendam, & reddendam, intelligatur
etiam tacitè & virtualiter condemnatus ad
damna illata in ipſa re, tenet Card. Tuſ. *pract.
concluſ. litera S. concl.126. num.107.* & meliùs
concl.128. num.11. vbi ad eius aſſertionis com-
probationem allegat text. optimum *in d. l.3.*
§. *reddita,* dicens quòd in tantum condemna-
tus intelligitur ad damna illata, vt executor 212
in ſententiæ executione, facta damnorum
liquidatione, & æſtimatione poſſit per viam
brachij militaris, ad eam præſtandam con-
demnatum aſtringere, quod etiam procede-
re in damno illato, & deteriotatione poſt
ſententiam vſque ad veram, & realem rei re-

213 ſtitutionem, affirmat ipſe Tuſc. conducunt
etiam Federi.de Senis, Tuſc.& Menoch. ſu-
prà citati in ſecundo fundamento num. 187.
quæ opinio ſatis eſt probabilis, & vera, à qua
nullatenus recedendum eſſe arbitror. & lo-
quendo in ſpoliante condemnato ſimplici-
ter ad rei reſtitutionem, vt etiam teneatur
damna reſtituere, probat Giurba *deciſ.39. à
num.* 2. Putc. *deciſ.* 298. *lib.* 2. Rota *diverſo.
deciſ.*334.*p.*2. Menoch.*conſ*758.*n.*17.*volu.*8.

214 Circa quam an, & quis in re illata ad dam-
na teneatur. vbi de emptore vigore execu-
tionis poſtmodum reuocatæ, de poſſidente
pignus prætorium, de adminiſtratore reipu-
blicæ, tutore, curatore, colono, inquilino,
vſufructuario, emphyteuta ac maioratus
215 poſſeſſore. & qualia dicantur damna, & de-
teriorationes, & ex quibus cauſis deteriora-
tionem rei contingentem præſumatur acci-
diſſe culpa, negligentia, aut dolo poſſeſſo-
ris, ſeu adminiſtratoris, & de pluribus aliis
ſimilibus difficultatibus conſule omnino
Eſcobar *in tract. de ratiociniis c.* 19. *per totum.*
vbi optimè explicat. & latè etiam per Man-
ticam *de contractibus tom.*2. *lib.*22. *tit.* 29. *per
totum.* vbi multa. qui poſt alios *n.*9. optimè
216 tractat, an & quando deterioratio cum me-
lioramentis in ipſa re factis compenſetur,
apponendo regulam negatiuam, & ad illam
nonnullas limitationes, quo loci exactè pro-
ſequitur videndus.

CAPVT X.

Ab exceſſiua fructuum, damnorum, expenſarum, intereſſe, pertinentiarum, ac connexorum liquidatione, & taxatione facta per executorem; appellationi emiſſæ non deferendo, an vis fiat. vbi exactè quomodo hoc caſu ſimplex grauamen ab exceſſu cognoſcatur.

SVMMARIVM.

Sententia generalis condemnatoria fertur in iudiciis vniuerſalibus, in executione poſtea liquidandum quæ ſub generica condemnatione comprehendantur. num. 1.

Idem & in iudiciis generalibus, puta reddendæ rationis adminiſtrationis.n 2.

*In executione ſententiæ vniuerſalis, puta l.fi.C.de edict. diui Adri. tenuta maioratus, petitione hæreditatis, &c. liquidantur res ad illam pertinentes.n.*3.

*Sententia poteſt ferri incerta ſuper acceſſoriis, puta fructibus, pertinentiis, &c. de cuius æſtimatione liquidò in executione apparebit, n.*4.

*Condemnatus vel obligatus per guarentigiam ad fructus, damna, aut intereſſe, in executione facta liquidatione ſoluit.n.*5.

*Executio facti promiſſi in æſtimatione aut intereſſe fit.n.*6.

*Exceſſus circa liquidationem dupliciter conſideratur, propriè, & abuſiuè ſeu impropriè.n.*7.

*Exceſſus impropriè accidit vbi nimis taxatos fuiſſe fructus condemnatos quis aſſerit.n.*8.

*Exceſſus impropriè eſt potiùs iniuſtitia & ſimplex grauamen, quia executor tunc continetur ſub limitibus ſuæ commiſſionis.n.*9.

*Ab exceſſu improprio, puta vbi nimis fructus ſunt taxati, non datur appellatio ſuſpenſiua. n.*10.

*Liquidatio pertinentiarum præcedente condemnatione vniuerſali, dicitur declaratio interpretatiua non augens nec minuens condemnationem.n.*11. 13. *&* 17.

Supplicatio con las mill y quinientas *ſi non admittatur à ſententia tranſacta in rem iudicatam, nec ab eius liquidatione facta in eius executione.n.*12.

*Executio eſt ſequela primi iudicij & eiuſdem naturæ.n.*14.

*Quod in ſententia continetur implicitè, per liquidationem in executione declaratur explicitè. num.*15.

Executio eſt eiuſdem naturæ cuius eſt prima cauſa, & ideo ab iſta ſicut non licet appellare, ita nec à declaratione, & eius liquidatione. numero 16.

Liquidatio quæ non mutat ſubſtantiam rei iudicatæ, non inducit nouum grauamen.n. 17.

*Liquidatio tunc non mutat ſubſtantiam condemnationis, quando continet declarationem interpretatiuam, non augentem nec minuentem, ſeu variantem ſubſtantiam eius. numer.*18.

*Taxatio expenſarum eſt declaratio interpretatiua ſententiæ, à qua non appellatur regulariter. num.*19.

*Taxatio dicitur meri facti præexiſtentis declaratio.n.*20.

*Taxatio & liquidatio præcedentis ſententiæ dicitur executio & declaratio. n.*21.

*Exceptio rem pluris minúſve eſſe liquidatam ſententiæ executionem non ſuſpendit.n.*22.

*Pro taxa in dubio præſumitur.n.*23.

*Exceptio taxæ exceſſus vbi inducit contractum vſurarium, ſi probetur intra decem dies admittitur in executione ob periculum.n.*24.

*Non ſatis eſt aliquid de nouo fieri niſi denuo pars grauetur, & ideo non appellat.n.*25.

*Quod contingit ex cauſa de præterito, ad primam cauſam de præterito referendum eſt.n.*26.

*Mandatum limitatum in incerto non cauſat exceſſum ſed grauamen, vt in exemplo appoſito. num.*27.

A liquidatione fructuum, damnorum, pertinentiarum,

rum, &c. virtute rei iudicatæ, aut inſtrumenti guarentigiati appellationi non eſt deferendum. n.28.

A liquidatione executoris vigore executorialium non admittitur appellatio, ſed iterum executori cauſa remittitur vt illam peragat. n.29.

Aeſtimatio & rei verus valor, vbi euidenter ſit probatum, & ab aduerſario nihil quod eneruet verificetur, executor ſi aliter taxet poterit appellare ex capite iniuſtitiæ notoriæ. n.30.

Exceſſus verè & propriè in liquidatione contingit, quando executor modum condemnationis, ſiue etiam liquidationis eſſentialiter variauerit, aut mutauerit. n.31. redduntur exẽpla. ibid.

Liquidatio quæ ſub generalitate verborum ſententiæ nec virtualiter, nec viſibiliter comprehenditur, rectè conuenit definitioni exceſſus, & ideo à tali exceſſiua liquidatione licet appellare. n.32.

Executor liquidans rem quæ extra condemnationem ſit illius ſubſtantiam augens, nouiter grauat & excedit, & à tali exceſſu licet appellare. num.33.

Appellatio à taxatione & liquidatione quæ non comprehenditur ſub condemnatione generali, cauſat attentatum & nullitatem executionis. num.34.

Ab exceſſiua fructuum, damnorum, &c. liquidatione & taxatione facta per executorem admittitur appellatio ſuſpenſiua. n.35.

Quod declara vt in n.36.

Executor ad reſtitutionem præbendæ cum fructibus liquidandis datus excedit ſi taxet etiam diſtributiones quotidianas. n.37.

Executor ad reſtitutionem beneficij cum fructibus liquidandis, datus, excedit ſi liquidet etiam emolumenta incerta, vt oblationes, & funeraria, &c. n.38.

Diſtributiones quotidianæ veniunt appellatione fructuum beneficij. n.39.

Excedit executor in liquidatione, ſi condemnationem in fructibus perceptis extendat ad eos qui percipi potuerunt. n.40.

Fructuum perceptorum, & qui percipi potuerunt, debet fieri condemnatio in reuocatione attentatorum. n.41.

Fructuum qui percipi potuerunt per attentantem omiſſa condemnatio tacitè in ſententia ſubintelligitur. n.42.

Dummodo percepti fuerint à tertio cauſam ab attentante condemnato habente. ibid.

Excedet executor in liquidatione ſi lata ſententia ſuper fructibus à tempore litis conteſtationis, & liquidet à tempore occupationis. n.43.

Fructus virtualiter ſubintellecti ſub condemnationis verbis, executor non excedit liquidare, & præſtare. n.44.

Fructus ad quos condemnatus quis à die occupationis vel conteſtationis non excedet executor, ſi liquidauerit etiam fructus decurſos poſt ſententiam vſque ad realem reſtitutiorem rei. num.45.

Condemnatus ad reſtitutionem equarum ſeu vaccarum con partos y pos partos an excedet executor, ſi huiuſmodi poſt partus in infinitum vſque ad tempus præſens voluerit liquidare. num.46.

Taxam legis iuſti interuſurij pecuniæ reſtituendæ ſi executor excedat, in liquidatione excedere dicitur. n.47.

Sententia excedens taxam legis in annuis redditibus eſt nulla ipſo iure n.48.

Sententia talis in dubio intelligitur, qualis de iure ferri debuit, quia ad ius refertur. n.49.

Sententia ita debet interpretari ne iniquitatem & iniuſtitiam contineat. n.50.

Executor in liquidatione excedit ſi condemnatum ſimpliciter in expenſis compellat & liquidet ſimul perſonales. n.51.

In liquidatione excedit executor ſi ſub liquidatione expenſarum liquidet etiam damna. n.52.

Iudex reſeruans ſibi taxare expenſas, non poteſt taxare damna. n.53.

Et quid in contractibus an appellatione expenſarum veniant damna. n.54.

Damna tacitè ſubintellecta ſub condemnationis verbis, executor non excedet liquidare in executione. n.55.

Excedit executor quando liquidationem addiderit condemnationi, quia nouam addit condemnationem, & à tali exceſſiua liquidatione licet appellare. n.56.

Exceſſiua dicetur liquidatio ſi executor ordinem omiſerit liquidationis, admittens exceptiones reiiciendas, & reiiciens admittendas. n.57.

Executor anteaquam proueniat ad executionem facti, debet præmittere liquidationem, quæ pertinentia, fructus, ſeu damna comprehendantur ſub generalitate condemnationis. n.58.

Executio ſententiæ facta ante liquidationem pertinentiarum & ſimilium eſt nulla ipſo iure. num.59.

Et à tali exceſſiua liquidatione licita eſt ſuſpenſiua appellatio. n.60.

Præpoſteratio executoris cauſat exceſſum & nullitatem. n.61.

In liquidatione excedet executor ſi ad illam faciendam non citet condemnatum. n.62.

Exceditur modus inter exequendum, ſi pars non citetur in eo quo debet adeſſe. n.63.

Liquidationis in executione per quæ fiat probatio, & ea ſummariè non ſeruato ordine iudicij ordinarij, vbi nec requiritur libellus, nec litis conteſtatio. n.64.

Liquidationis probatio ſuper pertinentiis, damnis, aut fructibus, &c. fit per interrogatorios aduocati. n.65.

Sententiæ generalis ſiue petitionis hæreditatis,

ſiue rei particularis cum pertinentijs, poſtquam fuerit in executione verificatum, quæ bona pertineant ad hæreditatem ſeu pertinentias, ſuper omnibus fit executio. n. 66.

Exceptiones omnes ſpectantes liquidationi, in executione admittere tenetur executor, tam ex parte actoris quàm rei. n. 67.

Ad liquidationem faciendam ſuper pertinentijs, &c. tam actorem quàm reum executor tenetur admittere. n. 68.

Ad liquidationes probandas executor tenetur terminum aſſignare de ſtylo Rotæ, intra quem ſi non fiant poteſt ad executionem procedere. n. 69.

Excedit executor ſi exceptiones admiſſibiles in liquidatione non admittat, vel admittat reijciendas, ob quod licet appellari. n. 70.

Exceptiones releuantes & proportionabiles iudicio executiuo executor tenetur admittere, aliàs Rota admittit appellationem. n. 71.

Adminiſtrator ſeu Caprarius ad reſtitutionem ouium ſeu vaccarum ſi opponat executioni, naturaliter aliquas perijſſe admittendus eſt, & quæ ſufficiat probatio. n. 72.

Et quid in Caprario qui pro cuſtodia mercedem recipit. n. 73.

Condemnatus ad fructus rei reſtitutionem, an poſſit in executoris articulo opponere ſe illos non percepiſſe. n. 74.

Condemnatus in fructibus rei etiam attentans, probans ſe non percepiſſe fructus, euitat executionem ſententiæ. n. 75.

Exequendum non eſt mandatum contra condemnatum in fructibus, ſi nominat alium qui eos perceperit. n. 76.

Clauſula (parito breui) non ſolùm importat dimiſſionem poſſeſſionis, ſed & reſtitutionem fructuum. n. 77.

Contra euincentem rem cum fructibus opponi poteſt exceptio fructuum quos aliquo tempore euincens percepit, aut rem poſſedit. n. 78.

L. Iulianus. 17. §. quod ſi dolo. ff. de rei vindicat. interpretatur. ibidem.

Exceptio, quod petit intus habes, opponitur poſt rem indicatam contra victorem. n. 79.

Condemnatus ad fructus beneficij poteſt executioni opponere ſe illos conuertiſſe in vtilitatem beneficij. n. 80.

Fructus in ſententia intelliguntur deductis expenſis & oneribus illorum occaſione factis. num. 81.

Diſpoſitio qualibet loquendo de fructibus reſtituendis intelligitur deductis expenſis. n. 82.

Quod etiam procedit in poſſeſſore malæ fidei. num. 83.

Fructus ad quos quis eſt condemnatus, an poſſit computare & compenſare cum melioramentis & expenſis in executione. n. 84.

Expenſas coram ſe factas an executor excedat taxando, vel ad mandantem debeat remittere. n. 85.

Exceptio paupertatis an & quando excuſet à ſolutione fructuum. n. 86.

Executor ad rei reſtitutionem virtute rei iudicatæ ſimpliciter datus, an excedat ſi etiam exequatur in pertinentiis & connexis ipſi rei. num. 87.

Pertinentiarum nomine & appellatione quæ veniant tam in ſententiis, legibus, teſtamentis, priuilegiis, aliiſue diſpoſitionibus. n. 88. remiſsiuè.

Pertinentiæ ſunt appendices rei principalis. n. 89.

Pertinentia videntur rei principali deſeruire tanquam quid acceſſorium. n. 90.

Pertinentia illa dicuntur quæ aut lege, ſtatuto, homine, aut conſuetudine, ad vſum alicuius rei ſunt deſtinata, cui vt acceſſoria accedunt. num. 91.

Diſpoſitio quantumcunque ſtricta loquens de re principali, extenditur ad connexa & appendices. n. 92.

Fideiuſſio eſt ſtricti iuris. n. 93.

Fideiuſſio tutelæ extenditur ad geſta extra tutelam, illi tamen connexa. n. 94.

Mandatum ad actum extraiudicialem extenditur ad iudicium occaſione illius actus. n. 95.

Quæ non poſſunt niſi connexè produci, non poſſunt niſi connexè tolli. n. 96.

Diſpenſatio eſt odioſa & reſtringenda. n. 97.

Diſpenſatio extenditur ad connexa non expreſſa. num. 98.

Fideiuſſio licèt ſit ſtricti iuris, extenditur ad acceſſoria, & ad omnia quæ adhærent & accedunt rei principali. n. 99.

Excedere fines mandati non dicitur procurator opponens manum ad connexa mandato. num. 100.

Tranſactio licèt ſit ſtricti iuris facta ſuper vna re, extenditur ad aliam ratione connexitatis. n. 101.

Venditio alicuius rei extenditur ad rem acceſſoriam cohærentem aut pertinentem. n. 102.

Vendita equa, vacca, ancilla, ſeu aſina, quando cenſeatur venditus pullus, vitulus, agnus, &c. etiam ſi non exprimatur. n. 103.

Equo ſeu mula vendita, an veniat ſella, frenum, & alia ornamenta, quibus tempore contractus fuit oſtenſa. n. 104.

Vna res quando alteri accedit & cohæret, non debet ab ea ſeparari, quia vnica iudicatur. num. 105.

Re prohibita è regno extrahi, ſi publicatur, publicatur etiam currus, ſaccus, nauis, &c. quibus exportatur. n. 106.

Sententia lata ſuper re aut bonis quibus adhæret ius patronatus, & eſt annexum, illud etiam comprehendit. n. 107.

Sententia confiſcationis bonorum comprehendit ius

ius patronatus, quod illis eſt annexum. numer. 108.

Annexum ius patronatus quos pariat effectus. num. 109. remiſſiuè.

Sententia nedum parit exceptionem rei iudicatæ in rebus proſecutis, ſed etiam in pertinentijs & appendicibus proſequutorum. n. 110.

Sententia lata ſuper re petita, intelligitur etiam lata ſuper acceſſorijs & dependentibus ab ea, licèt ſpecialiter non exprimantur. n. 111.

Sententia declarans vicum eſſe ſubiectum ciuitati, extenditur ad contributionem onerum ciuitatis, tanquam acceſſoriam ſubiectioni. num. 112.

Sententia lata ſuper re principali, extenditur ad connexa pertinentia & adhærentia. n. 113.

Iudex ſi ponit manus ad connexa mandati, non dicitur excedere eius fines. n. 114.

Sententia licèt ſit ſtricti iuris, extenditur ad augmentum. n. 115.

Sententia extenditur ad connexa. n. 116.

Sententia ſuper dominio caſtri, cenſetur lata ſuper iuriſdictione, cohærente caſtro. n. 117.

Et idem dicendum de re incorporata, quia incorporatio omnia comprehendit. n. 118.

Bona augmentata quæ & qualia dicantur, & quæ tranſeant & incorporentur cum maioratu, & quo iure cenſeantur, & de alijs pluribus, remiſſiuè. n. 119.

Sententia in iudicijs vniuerſalibus facit rem iudicatam in omnibus pertinentijs liquidandis in executione. n. 120.

Clauſula parito iudicato, operatur tam ſuper re principali quàm ſuper pertinentijs in ſententia non expreſſis, ſed tacitè ſubintellectis à iure. 121.

Condemnati ciues alicuius ciuitatis, cenſentur etiam condemnati habitatores caſtri Ciuitati ſubiecti, quia ciues ciuitatis etiam ſunt. numer. 122.

Ciuitatis appellatione veniunt caſtra & villæ. num. 123.

Sententia ſuper re reſtituenda comprehendit pertinentias, appendices, augmenta, connexa, & cohærentia ipſi rei. n. 124.

Dummodo etiam in genere ipſa pertinentiæ fuerint in iudicio petita, licèt ſententia ſuper pertinentijs non petitis ferri poſſit. n. 125.

(Cum pertinentijs) verbum eſt vniuerſale ſui natura comprehendens honores, onera, ſeruitutes, & omnia neceſſaria ad rem ipſam principalem. n. 126.

(Pertinere) verbum latiſſimè patet. n. 127.

Promiſſio rei cum pertinentijs, eſt incerta, & nihil proficit, niſi limitatè quid aut quantum comprehendat probetur. n. 128.

Res iure communi non habet acceſſiones limitatas pertinentiæ, nec appendices, niſi ab homine aut conſuetudine ei attribuantur. n. 129.

De pertinentijs eſſe id de quo contingit dubitari dicenti, incumbit onus probandi. n. 130.

Sententia lata generali ſuper re & pertinentijs ſit executio tam ſuper re principali, quàm ſuper pertinentijs liquidandis & verificandis. num. 131.

Probationes & teſtes ſeu inſtrumenta producta in cauſa principali ſi probant liquidationem, bene proſunt in executione carta executoria ſi ibi reproducantur. n. 132.

Liquidatio in executione facienda eſt per antiqua acta & teſtes, ne detur periculum ſubornationis. n. 133.

Executori ſi ſit commiſſa liquidatio ſententiæ, cautus ſit victor, vt in executoria inſeri faciat dicta teſtium, qui meliùs circa valorem & æſtimationem rerum, fructuum, aut damni depoſuerint, ne ſubornationi locus ſit. numer. 134.

Iudices curent vt ſi certam quantitatem ex proceſſu deduxerint, exprimant in ſententia ne liquidationem committant executoribus, quo euitabitur magnum diſpendium partibus. numer. 135.

Condemnatus ad tot modios tritici, an & quando in ipſa ſpecie, vel in eius valore executor exequi poſſit. n. 136.

Aeſtimatio rei & fructuum in re iudicata quando creſcat. n. 137.

Fructus in ſpecie ad quos quis eſt condemnatus, quando præſtandi ſint, & quando in eius valore ſit facienda executio, & quando eorum æſtimatio quanti plurimi creſcant in executione ſententiæ, à quo tempore, & à quo decreſcat, & de pluribus alijs. num. 138. 139. & 140.

Aeſtimatio non creſcit poſt fructuum conſumptionem, quia tunc debitor non eſt fructuum ſed æſtimationis. n. 141.

Cauſa iuſta excuſat à mora, & ideo etiam à ſolutione valoris & æſtimationis quanti plurimi in executione ſententiæ. n. 142.

Condemnatus ad reſtituendum certos modios tritici nõ expreſſa eius bonitate, eã victor probare tenetur, aliàs ſententiæ debitor ſatisfacit etiam viliſſimum præſtando. n. 143.

Aeſtimatio rei ſi ſit facienda per peritos executor illos quærat, & quæ præ oculis habere debent. num. 144.

Aeſtimatores nominati ſemel ſuſcepto negotio compelluntur per executorem ſi recuſent taxare. n. 145.

Aeſtimatoribus diſcordantibus in æſtimatione, executor compellit partes ad tertium nominandum, vel in defectum ipſe executor nominet. n. 146.

Aeſtimatores aut ob imperitiam, inimicitiam, aliámve iuſtam cauſam poſſunt recuſari. numer. 147.

Aeſtimatoribus recuſatis partes compellit executor de idoneis conueniendis, alias ipſe executor poteſt eligere. n.148.

Aeſtimatorum peritorum declaratione, authore, executore, confirmante, non admittitur appellatio ſuſpenſiua velut ab ipſa executione. numero 149.

Aeſtimatorum de materia (qui Alarifes *dicuntur) à ciuitate electorum, & an recuſari poßint, & ab eorum taxatione & iudicio appelletur. n.150. remiſſiuè.*

Sententia qua res vincenti adiudicatur, ſemper intelligitur cum fructibus pendentibus, quamuis nulla eorum fiat mentio in ſentētia. n.151.

Dominium rei vbi in alium transfertur, ipſo iure intelligitur cum fructibus pendentibus. n.152.

Executio ſententiæ faciēda in re debet fieri etiam in fructibus pendentibus eius per quandam conſequentiam, cum ſint inſeparabiles ab ipſa re & poſſeſſione. n.153.

TANTA fuere noſtri in hoc articulo confuſione loquuti; vt vix ex eis percipiatur, quæ exceſſiua liquidatio dici poſſit, quod quidem in cauſa erit, vt nonnulla, tum nimis vtilia, tum vſu frequentia, & difficillima, nunc diſtinctè diſcutiamus. Pro cuius principio obiter ſupponendum eſt, quòd in iudiciis, & actionibus vniuerſalibus generalis fertur ſententia condemna-
1 toria, & poſtmodum in eius executione, eiúſque progreſſu ſummariè diſcutitur, & liquidatur, quæ ſub illa generali condemnatione ſpecialiter contineantur, comprehendantur, & exequenda veniant. gl. celebris, & communiter recepta *in l.1. ff. de edendo.* quo in loco Bar. *num.*8. Paul. Caſtr. *num.*9. Fulgoſ. *num.6. & num.*4. idem B. *in l.1. ff. iudica. ſolui. colu. fi.* Roman. *conſ.76. colu.2.* & poſt plures alios Couar. *lib.2. vari. c.11. ſub n.1.* pro qua ſententia adducit text. quem dicit optimum *in l.1. C. de ſententiis quæ ſine cer. quantit. & in l. minor 25. annis. per fideicommiſſum. ff.*
2 *de minoribus.* quo etiam loco idem & rectè intelligit in iudiciis generalibus, puta; in ſententia, qua quis cōdemnatur ad reddendam rationem adminiſtratæ tutelę. Cui conuenit, quod de tutore per obligationē guarentigiatam obligato, ad reddendam rationem, dixit poſt alios Parla. *lib.2. rer. quoti. c. fi. 1. p. §.12. n.34.* & loquendo in ſententia lata in iudiciis vniuerſalibus, puta; petitione hæreditatis, familię erciſcundæ, actionis ex em-
3 pto, totius hæreditatis, & ſimilibus, prout in remedio *l. fi. C. de edicto diui Adri.* & in tenuta maioratus, & aliis, optimè & latè poſt Innocent. *in c. conquerente 16. num.5. de off. ordina.* Gratia. *in diſceptatio. foren. tom.1. c.333. à num.9.10.11. & 12.* & poſt B. *in l.2. num.5. verſ. ſed quæro & num.6.* iunctis quæ ſcribit *num.2. C. de ſententiis quæ ſine cert. quant.* loquendo in ſententia ſuper petitione hæredit. tutela, negotiis geſt. & ſimilibus, pro quibus datur actio generalis, idem affirmat Sigiſmun. Eſca. *tract. de appella. quæſt.17. limi. 9. num.24. fol.428.* & plures alij ex citandis. plures ad hoc citat Phanuti. *tract. de lucro dotis in rub. ſub num.28. verſ. nam B. & ſequaces. fol.25. in paruis.*

Item ſententia licitè incerta profertur ſu- 4
per acceſſoriis, puta; fructibus, damnis, intereſſe, pertinentiis, & expenſis, de quorum omnium veru valore, & quantitate in progreſſu executionis liquidò apparebit, & cōſtabit. Iſſ. poſt alios *in l.1. ff. de edendo,* vbi *n.3.* communem dicit Bart. Bal. & alij *in d. l.2. C. de ſenten. quæ ſine certa quanti. §. curare inſtitu. de actio.* Afflict. *deciſ.35.* communem dicit Alex. *conſ.90. in cauſa in fi. lib.2.* clarè Bal. poſt alios, quos citat Decius *conſ.517. in prin.* Bal. *conſ.323. proponitur volu.2.* Rot. *deciſ.74. fuit dubitatum.* Socin. *in cap.2. num.23. de libelli oblat.* Afflict. *deciſ.20. in fi.* Alex. *in l. Paul.1. num.6. de re iudic.* Guid. Papæ *deciſ.405. Semproni. contra Titium.* Cardin. Tuſ. *practi. conclu. tom.7. litera S. concl.108. à num.22. cum ſeqq.* multis etiam comprobat Roderi. Xuar. *in l. poſt rem. de re iud. in declaratio. l. Regni limi.4. num.5.6. & 7.* & puſt Roman. *conſ.211. n.5.* Ruin. *conſ.22. num.2. lib.1.* & alios obſeruat Rota Roma. (loquendo in pertinentiis, & etiam generaliter de aliis acceſſoriis) *deciſ. 100. num.16. p.1. diuerſor.* Gratian. *in diſceptatio. foren tom.1. cap.333. num.12.* (& loquendo in ſententia ſuper intereſſe) latè idem Gratian, *c.183. à n.43. cum ſeqq.*

Et promiſcuè loquendo tam in ſenten- 5
tia, quàm in obligatione Camerali, aut guarentigiata, quibus quis condemnatur, vel obligatur ad damna, intereſſe, fructus, & expenſas, liquidandas in executionis ſententiæ, vel obligationis guarentigiatæ diſcuſſu, Bar. *in l.1. ff. iudi. ſolui. & in l. proinde ff. ad l. Aqui.* Bal. *in l.2. C. de exe. rei iud. & in l. cum teſtam. de manumiſ. teſtam. & conſ.393. volu.2.* Alex. *conſ.188. volu.2. num.2.* Iſſ. *in l.1. C. de edendo num.32.* Socin. *conſ.89. lib.3. & conſ.51. lib.1.* Cuman. & Alexan. *in l.1. ff. de lega.2.* Rebuf. *in conſtitu Galli. tit. de liter. obliga. art.1. gl.9.* Boerius *deciſ.58. num.8.* Capici. *deciſ.17.* Crauet. *conſ.231. Domini. præſul.* Couarru. (qui ſedulò rem explicat) *lib.2. varia. c.11.* & teſtatur communem Zaſius, & Oroſius. *in l.1. ff. de edendo,* & Menoch. *de adipiſ. poſſ. rem.5. quæſt.9. num.59.* & iam vſu præualere, teſtatur Rupel. *inſtitu foren. lib.1. c.4.* & eam amplectuntur contra alios Roderi. Xuarez & Couar. *locis citatis.* Parlador. *lib.2. rerum*

quoti.

quoti.c.ſi. 1.*p.*§.12.*limi.*4.*n.*27. *& ſeqq.* Muños
de Eſcobar *in tract. de ratiocinijs c.*33.*à n.*22.
& ſuprà, magnam cæterùm, præcipuè Re-
gnicolarum, congeſſit Baldez, *in additio. ad*
*Roderi.in d.limi.*4.latè (prolixè tamen) proſe-
quitur Sigiſmund. Eſcacia *tract. de appella.*
*quæſt.*17.*limi.*9.*à num.*24.Paz *in praxi* 4.*p. pri.*
*tom.cap.*1.*num*15.Peralta *in l.*1.*ff. de legatis* 2.
*num.*82. & facit quod de exequendo inſtru-
6 mento guarentigiato in intereſſe, aut facti
promiſſi æſtimatione Didacus Perez *in l.*4.
*tit.*8.*lib.*3.*ordi.pag.*1078. Auileſius *in c.prætor.*
*cap.*10. *verbo execution. num.*53.& poſt alios
de magis communi affirmatiuè Parla. *lib.*1.
rerum quoti. cap 6. § 2. *num.*11. Ceuallos *in*
*contra commu.tom.*1.*quæſt.*662.

7 Quo ita cognito, vt abſoluamus noſtram
quæſtionem, an ab exceſſiua fructuum, dam-
norum liquidatione ſit appellationi defe-
rendum: dicendum eſt, exceſſum circa li-
quidationem dupliciter cõſiderari: vno mo-
do impropriè & abuſiuè; altero modo pro-
priè, verè, & realiter. Exceſſus impropriè
tunc dicetur, quando præcedente ſententia
condemnatoria committitur ſimul execu-
tori fructuum, expenſarum, & pertinentia-
rum liquidatio, poſt hinc inde habitis infor-
8 mationibus executor taxat, & declarat, à
qua taxatione pars appellat, quia dicit, fru-
ctus nimis eſſe taxatos, cùm minoris ſint
valoris; vel quando declarat aliquam rem
pertinere ad hæreditatem, vel maioratum,
ad cuius reſtitutionem quis fuerat condem-
natus. Et in hoc caſu iſte non poteſt, dici ex-
ceſſus propriè, ſed nomine tenus. ſed dum-
taxar iniuſtitia, & ſimplex grauamen intra
limites iuriſdictionis contentum, cùm exe-
9 cutori ſit liquidationis, & cognitionis facul-
tas per ſententiam, & commiſſionem con-
ceſſa, & intra limites iuriſdictionis ſe con-
tinet declaratio. à quo grauamine non ap-
10 pellatur, quoad ſuſpenſiuum effectum, ſed
in tempus peractæ executionis reſeruatur.
Hæc eſt mirabilis & elegans Rotæ deciſio
(aureis literis in corde ſcribenda) 100.*p.*1.
*diuerſo.num.*14. *& à num.*29. *vſque ad* 54. qua
docemur præcipuè *num.*32. quòd in hoc ca-
ſu non poteſt conſiderari nouum grauamen,
cùm præcedit condemnatio in actione vni-
uerſali, & ſequatur poſtmodum liquidatio
executorialis, continens ſolùm declaratio-
nem qualitatis pertinentiarum non alterans
condemnationem, & executionem, eam
augendo, vel minuendo, ſed dumtaxat in-
11 ducens declarationem interpretatiuam ſen-
tentiæ vniuerſalis, & condemnationis præ-
cedentis, & ad conſequentiam petitorum,
tradit Roma. *conſ.*45. *num.*2. vbi bona addi-
tio, & Rotæ Rom. deciſio 271.*num.*2.*p.*1.La-
pus *alleg.*82. *in cauſa colu penult. in prin. verſ.*
*vnde licet de iure. num.*7. Bal. *in l.terminato* 3.
*num.*6. *verſ. modò ego quæro, & num.*8. *in ſi C.*
de fructib. & litium expenſ. Fran. *in c.ſæpe* 44.
*quæſt.*12.*num.*60.*de appella.* Rom.*conſ.*43.*n.*2.
& 3.mirabiliter etiam per Auend. *in tract. de*
ſecunda ſupplicatio. cum pœna M. D. duplarum,
*ſub num.*8. dicens poſt alios, quos citat, quòd
in liquidatione ſententiæ tranſactæ in rem 12
iudicatam ſuper fructibus, & intereſſe facta,
ſit cauſæ cognitio adhibenda; tamen ſup-
plicatio *de las mill y quinientas* non admitti-
tur, quia ſicut à prima executoria, & à ſen-
tentiis latis non licet appellari, nec ſupplica- 13
ri; eodem modo non licebit ab earum liqui-
datione, & declaratione, quia tales liqui-
dationes, & declarationes ſunt eædem ſen-
tentiæ cum primis, quibus in effectu nihil
additur, vel minuitur, & executio eſt ſeque-
la primi iudicij, & inſtantiæ, ſuper qua ema- 14
nauit declaratio. & ſicut à ſententiis non li-
cet appellari, nec ſupplicari, nec licebit à
ſententia declaratoria ſuper ea, nam ſequela
primæ inſtantiæ eſt eiuſdem naturæ, vt de
nouo non poſſit appellari. quia quod in ſen-
tentia erat implicitè, per liquidationem de- 15
claratur explicitè, pro quo citat ipſe Auen-
dan. Bal.*in c.cùm ſuper, de cauſa poſſ. & proprie.*
Lauren. Calcan. *conſ.*16 *num.*34.*in prin.* Lu-
doui. Gomez *in regul. Cancelar.de iure quæſito*
*non tollendo quæſt.*13. & idem Auendan. *ibi*
*d.n.*8.poſt Bal. *in l.ſi in ea. colu. penult. C.quan-*
do fiſcus vel priua. inquit reddens rationem, 16
quia executio eſt eiuſdem naturæ, cuius eſt
prima cauſa, & ideo quemadmodum ab ea
non licebat appellari, nec ab iſta declaratio-
ne, & liquidatione, cùm ſit idem.

Et idem, quod dicta Rotæ deciſio, tenet 17
latè & mirabiliter Gratian. *in diſcepta. foren.*
*tom.*1.*c.*333. *per totum*, & præcipuè *à num.*3.
tenet etiam Sigiſmun. Eſcacia *in tract. de ap-*
*pellatio.quæſt.*17. *limi.*10 *num.*55.dicens, per
dictam Rotæ deciſionem 100. quòd quan-
do liquidatio non mutat ſubſtantiam rei iu-
dicatæ, conſequenter non inducit nouum
grauamen. & ampliùs ex eadem Rotæ deciſ.
*num.*14.quod tunc dicetur, non mutare ſub- 18
ſtantiam condemnationis; quando continet
declarationem interpretatiuam ſententiæ,
non augentem, vel minuentem, & varian-
tem ſubſtantiam eius. facit elegans ratio
text. *in l.adeò §.cum quis ex aliena.ff.de acquir.*
rerum domi. ibi, qui excutit ſpicas, non no-
uam ſpeciem facit, ſed eam, quæ eſt, dete-
git, *&c*) *l.*1.*C. de nego.geſt.* & facit quod dicit
Ioan.de Ferrar.*in tract. de appellatio. c.*5.*n.*57.
dum poſt alios inquit, quòd expenſarum 19
taxatio quædam eſt interpretatio declarati-
ua ſententiæ, à qua non appellatur regula-
riter

20 riter, imò dicitur meri facti præexiſtentis
declaratio, Lapus *alleg.* 83. *n.* 8. Calderi. 215.
circa fi. Cardi. Tuſc. *practi. concluſio. tomo* 7.
litera S concl. 121 *n.* 2.
21 Et præcedentis ſententiæ dicitur exequu-
tio, & declaratio. ita poſt Rotam *deciſ.* 64.
Lapus *alleg.* 82. *in cauſa matrimonij*. Doctores
in clem. ſæpe, de verbor. ſignifi. Bal. *in l. termi-
nato. num.* 8. *C. de fructib. & litium expenſ.* Ripa
in l. quod iuſſit. ff. de re iudi. Decius *in c. verum
num.* 12. *de appellatio.* Marqueſ. *tract. de com-
miſſio.* 1. *p. cap.* 24. *de commiſſ. appellatio. ab ex-
ceſſu & exceſſiua expenſarum taxatione ſub
num.* 24.
22 Et inſuper probatur, quoniam exceptio
rem pluris minúſve taxatam, & liquida-
tam eſſe, in executione ſententiæ appoſita
ipſam non impedit, aut ſuſpendit, bene pro-
bat Parlador. *lib.* 2. *rerum quoti. c. fi.* 5. *p.* §. 11.
num. 44. quia in dubio præſumitur pro taxa.
23 Ioſeph. Ludoui. *concluſ.* 56. Carroc. *tract. de
locato rubr. de vſuris q.* 1. *n.* 3. *& ſeqq.* Gaſpar
Reddi. *de annuis reddit. lib.* 2. *q... ſub n.* 62. *ad fi.*
vbi dicit etiam, huiuſmodi exceptionem
24 non impedire executionem regulariter, at
vbi ex taxæ exceſſu contractus vſurarius in-
duci poteſt, tunc propter tale periculum ad-
mitti exceptionem, ſi intra decem dies pro-
betur ab opponente, ſecundùm quæ Ro-
drig. *d. num.* 62. *ad fi.*
25 Et licèt nunc fiat per executorem taxa-
tio, non ideo dicitur nouum inferre graua-
men, cùm non ſatis ſit, aliquid de nouo fieri,
niſi de nouo pars grauetur, quia illud quod
nunc per executorem geritur, non infert
nouum grauamen, ſed pars eſt executionis,
vt propterea non ſit licita appellatio, latè &
in optimo caſu poſt Contard. Lancelor. &
alios dicit Eſcacia *in tract. de appella. quæſt.* 17.
limi. 1. *num.* 48. prouenit enim ex condemna-
26 tione præcedente, quod enim contingit &
ex cauſa de præterito, ad tempus, & primam
cauſam de præterito referendum, & attri-
buendum eſt, *l. in ratione* §. *Imperator. ff. ad l.
Falcidiam. l. Pomponi.* 2. *de negot. geſt.* Lan-
celo. *de attenta.* 2. *p. cap.* 4 *à num.* 4. Gaſpar Ro-
drig. *de annu. reddit. lib.* 2. *q.* 17. *n.* 75. & ſic ad
præcedentem condemnationem rectè re-
ducitur.
27 His accedat mirabilis doctrina Ioannis
Andreæ *in c. quoad conſultationem, ſuper gl. fi.
de ſentent. & re iudi.* quam ibi referens, &
exaggerans exclamat Ab. Panormi. *ſub n.* 24.
verſ. ſed contra præcedens dictum, &c. Immol.
ſub num. 15. aſſerentes, quando mandatum
eſt limitatum in incerto, & non liquido,
puta; quando ſententia mandat, quem mitti
in poſſeſſionem bonorum valentium cen-
tum, vel hæreditariorum, aut quæ poſſide-
bat teſtator tempore mortis, vel in fructibus,
damnis, ſeu intereſſe, & ſimilibus, tunc
propter probabilem dubitationem, cùm
quid ſit liquidandum, non ſit limitatum in
ſententia, hoc eſt, quantitas non ſit ſpeci-
ficata; ſimplex grauamen iudicatur valor
& pretium liquidarum per executorem,
ſiquidem non poteſt, ita facilè detegi, an
exceſſerit, quia ex tali ſententia, quæ li-
mitem non habet; id probari, & verificari
non valet, prout requiritur, iuxta ea quæ
latè diximus ſuprà hac 4. p. cap. 3. per totum,
& circa doctrinam Ioannis Andreæ vide ſu-
prà cap. 9. poſt principium, verſ. pro cuius
doctrinæ. n. 17.
Et in hoc ſenſu rectè loquuntur Docto- 28
res, qui magis communiter affirmant, à li-
quidatione fructuum, damnorum, perti-
nentiarum, expenſarum & intereſſe, virtu-
te executorialium, aut inſtrumentorum
guarentigiorum, non eſſe admittendam re-
gulariter appellationem quoad effectum
ſuſpenſiuum, vt ex Bal. *in l.* 2. *C. de exec. rei
iudi.* Lanfran. *in c. quoniam contra. de probatio.
tit. de interlocutoria n.* 97. Angel. *in l. ab exe-
cu. C. quorum appell. non recip.* Soci. *in regul.* 24.
fall. 2. & Roderi. Xuarez *in l. poſt rem in de-
claratio. l. Reg. limi.* 4. Couar. *lib.* 2. *variar. c.* 11.
verſ. 1. Parlado *lib.* 2. *rerũ quotidia. c. fi.* 1. *p.* §. 12.
num. 32. faciunt citati à Baldeſ. *in additio. ad
Xuarez vbi proximè limi.* 4. *litera A. & litera C.*
& poſt alios Maran. *in praxi* 6. *p. tit. & poſt
omnia aduertantur circa executionem num.* 22.
fol. mihi 477. in additis. Rota (loquendo in-
diuidualiter in noſtris terminis) *deciſ.* 100.
à num. 28. *p.* 1. *diuerſor.* quam ſequitur Eſcacia
tract. de appella quæſt. 17. *limi.* 10. *num.* 55. *& li-
mi.* 9. *num.* 43. & Gratian. *diſcepta. forenſ tom.* 1.
cap. 333. *à prin.* & poſt plurimos alios ipſe-
met Gratia. *in cap.* 183. *num.* 48. *&* 49. *eodem
tom.* 1. Marq. *in tract. de commiſſio.* 1. *p. c.* 24. *nu.*
24. *&* 29. poſt Galleſ. & poſt nonnullos alios,
quos citat, idem tenet Eſcobar *in tract. de ra-
tiocinijs cap.* 35. *à num.* 22. *& præcedenti*, vbi
etiam dicit *ſub num.* 23. *in fine*, quòd multo- 29
ties vidit, appellatum ab executoribus exe-
cutorialium è Granatenſi Cancelaria ema-
natarum propter liquidationem earundem,
& iterum per eandem Cancelariam fieri
remiſſionem ad executorem, vt executio-
nem perficiat etiam in liquidatis. Et hæc eſt
praxis communiter recepta, præcipuè in
ſupremis tribunalibus, vt pars conquerens
de executore, quia multum taxauit fructus,
damna, intereſſe, ac pertinentias, eorum va-
lorem, & æſtimationem excedendo; non au-
ditur appellans, ſed huiuſmodi grauaminis,
& iniuſtitiæ cognitio reſeruatur in tempus
peractæ executionis, interim minimè ſuſ-
pendendæ,

Digitized by Google

pendendæ, ac deferendæ, & iuſtiſſimè quidem, cùm liquidatio ſit pars executionis, quæ in condemnatione continetur, iuxta præfatos Doctores apud quos latè videre poteris.

30 Fateor tamen tunc poſſe ab huiuſmodi liquidatione,& taxatione rei, aut fructuum, *&c.* appellari, quando ſcilicet, à condemnato probatum eſt iuſtum, & legitimum pretium, rei quantitas, & valor, & per aduerſum aliud in contrarium verificare conantem, nihil tamen probauit, vel ita intricatè, & illegitimè, vt nullo modo eneruetur probatio clara valoris facta per condemnatum, quoniam ſi tunc executor nihilominus notabiliter auget valorem probatum, de quo conſtat manifeſtè, tunc poterit ab hoc grauamine condemnatus appellare, quoad vtrumque effectum,non tanquam ab exceſſu, quia nullus adeſt (vt diximus,) ſed ex capite iniuſtitiæ notoriæ patentis ex eiſdem actis, quæ nullitati in totum æquiparatur,& ſic impedit executionẽ, poſt Rebuf. & alios probat Ozaſ. *deciſ. Pedem.* 142. *n.* 33. *in fi.* Guido Papæ *deciſ.* 50. quem ſequitur Vrſill. ad Afflict. *deciſ.* 283. *n.* 1. Gaſpar Rodri. *de annuis reddi. lib.* 1. *q.* 16. *ſub n.* 6. *poſt prin.*& nos pluries circa appellationem à notoria iniuſt.alibi diximus latè,præcipuè 3.p.c.9 à n.6.cum ſeqq.

31 Exceſſus autẽ in liquidatione verè & propriè ille dicetur, quãdo in liquidatione executor modum excedit, quod tũc fiet,quando per eum modus condemnationis, & rei iudicatæ, ſiue etiam liquidationis variatur, alteratur,aut aliter mutatur,apponendo manum in eo,quod ſub generalitate verborum ſententiæ,& rei iudicatæ minimè cõprehenditur, nec verbaliter,nec virtualiter, nec tacitè, nec expreſsè.vt pura quando quis condemnatur ad expenſas liquidãdas, quæ cùm de iure non veniant perſonales, executor inſuper eas ſimul liquidet. vel cùm in expenſis condemnatio facta ſit, executor de damnis faciat etiam taxationem. vel quando ſententia loquatur de reſtituendo reditu pecuniæ, executor taxet vltra legis permiſſionem, de quorum ſingulis exemplis,& de aliis pluribus ſcitu digniſſimis, inferiùs ſin-
32 gillatim eſt videndum. Iſte igitur cùm ſit verè & viſibiliter exceſſus ex inſpectione ſententiæ probabilis, & apparens, cui omnino conueniunt verba, & effectus definitionis, ſeu deſcriptionis à nobis ſcriptæ ſuprà cap. 3. num. 37. vt exceſſus ſit, nouum quoddam grauamẽ, extra limites poteſtatis mandatæ per executorem illatum, de qua latiſſimè ibi videre poteris; rectè etiam dicetur, vt appellatio à tali exceſſiua liquidatione, ſuos habeat effectus.

Hanc noſtram doctrinam ſic explicatam, 33
clarè demõſtrauit Rot. Romana *in deciſ.* 100. *ex nouem. p.* 1. *diuerſor. Doctorum à num.* 1. 2. 14. *&* 28. *cum ſeqq.* qua docetur, quòd ſi executor liquidet aliquam rem,quæ extra ſententiam generalem eſt, & minimè in condemnatione comprehenſa, quòd iſtud erit nouum grauamen, augens ſubſtantiam condemnationis, & rei iudicatæ, excedens limites declarationis interpretatiuæ, & per conſequens ab hoc nouo grauamine, cùm ſit exceſſus, licita erit appellatio deuolutiua, & ſuſpenſiua,loquendo in ſententia,& condemnatione de pertinentiis, & per eandem deciſionem 100. & poſt Rui. *conſ.* 78. *num.* 1. *&* 2. *lib.* 5. & alios, optimè Gratia. *in diſcepta. forenſ. tom.* 1. *cap.* 333. *à num.* 4. *& ſuperiùs à n.* 2. qui ita in terminis huiuſmodi executionis, teſtatur tenuiſſe Rotam coram R.P.D. Orano in vna Aſculana bonor. 24 Nouemb. 1595. & 13. Maij 1596. vbi etiam poſt alias
deciſiones, & Doctores affirmat, hoc caſu 34
executionem eſſe nullam, & attentatam contempta appellatione. & per dictam Rotæ deciſionem 100. *num.* 1. *&* 2. & Cæſarem Barzi. *deciſ. Bononi.* 55. *Dominus num.* 7. ita dicit & explicat Sigiſmund. Eſcacia *in tract. de appellatio. quæſt.* 17. *limi.* 10. *num.* 54. *&* 55. & exemplificat *num.* 59. *ad fi. verſ. diſtingue concordando.*& ad propoſitum directò faciunt per argumentum à ratione ceſſante,& à contrario ſenſu, quæ poſt alios diximus ſuprà hoc c. circa princi. verſ. quo ita cognito. n. 7. & ſeqq.

Hoc igitur ſaltim tacitè & virtualiter de- 35
prehenditur ex Doctoribus mox citandis, dum communiter tenent, quòd licèt non appelletur ſuſpenſiuè à liquidatione fructuum, damnorum, expenſarum, intereſſe, & ſimilium in executione virtute rei iudicatæ, aut inſtrumenti guarentigiati; tamen quando executor in liquidatione excedit modum,tunc ab huiuſmodi exceſſiua liquidatione appellationi emiſſæ deferẽdum eſſe quoad vtrumque effectum deuolutiuum,& ſuſpenſiuum, quibus quidem iuſtè iuuant iuris principia. B. *in l. ab executore num.* 13. *verſ. ſed iuxta prædicta ff. de appellation.* Salicet. *in l. ſi. num.* 1. *in fi. C. quando prouo. non eſt neceſſ.* Felin. *in c. quoad conſultatio.* 15. *n.* 16. *limi.* 2. *de ſenten. & re iudi.* Iſſ. *in l. properandum.* §. *ſin autem. ſub num.* 25. *verſ. ſed numquid. C. de iudicijs.* Philip. Franc. *in c. ſæpe in quæſt.* 12. *de appellatio* Marant. *in praxi* 6. *p. actu* 3. *prin. in verbo, poſt omnia num.* 22. *fol. mihi* 475. *in additis, & alijs fol.* 252. Guido Papæ *tract. de appellatio. quæſt.* 96. *num* 60. *fol.* 60. Roman. *conſ.* 45.
num. 2. & ibi additio. & Rot. *deciſ.* 271. *num.* 2. 36
p. 1. Saluſti. Tibet. *in praxi lib.* 3. *c.* 6. *num.* 27. *&*

& lib. 1. cap. 27. num. 24. & lib. 2. cap. 2. num. 30.
Veſtrius in praxi Romanæ Curiæ lib. 7. cap. 3.
num. 12. Marqueſa. de commiſſio. 2. p. cap. 3. de
commiſſ. appella. num. 46. & 47. & idem Mar-
queſ. 1. p. cap. 24. de commiſſ. appella. ab exceſſu,
& exceſſiua expenſ. taxatio. num. 24. & num. 28.
Capell. Tholoſ. deciſ. 463. Nicol. Garcia de
benef. 1. tom. 6. p. cap. 3. num. 135. Eſcacia de ap-
pella. quæſt. 17. limi. 10. num. 56. qui quidem
cùm ita ſimpliciter loquantur, omnimodo
declarandi ſunt, & reducendi ad terminos
noſtræ doctrinæ, hactenus deſcriptæ, ſecun-
dùm Rotæ deciſionem ex nouem 100. p. 1. di-
36 uerſ. ſuprà citatam, & Doctores in eius com-
probationem adductos, nempe; quando in
liquidatione variatur modus, & alteratur
ſubſtantia condemnationis, eam augendo,
prout vlteriùs illatiuè ex ſequentibus exem-
plis clariùs apparebit.

37 Et huius doctrinæ primum erit exem-
plum, quo executor in liquidatione ſibi
commiſſa exceſſiſſe dicetur; nempe; quan-
do quis eſt condemnatus ad reſtitutionem
præbendæ cum fructibus liquidandis, nam
ſi executor voluerit, ſimul liquidare diſtri-
butiones quotidianas, quas poſſeſſor con-
demnatus percepit, omnino excedet, quo-
niam in generali condemnatione fructuum
non comprehenduntur diſtributiones quo-
tidianæ, illos namque fructus ex ſua reſiden-
tia ſuos fecit, condemnatus; ita in terminis
probant Manuel Rodrig. quæſtio. regula. q. 74.
art. 4. verſ. vnde condemnatus. Roman. in l. ſed
& ſi poſſeſſores num. 5. ff. de inrem. Gamb. de
off. & poteſt legati. lib. 6 num. 34. Boërius deciſ.
340. num. 4. Moneta in tract. de diſtributio.
quotidia. 1. p. quæſt. 6. Cænedus in canoni. quæ-
ſtio. quæſt. 1. num. 6. Decian. conſ. 43. num. 16.
volu. 1. Petrus Gregor. de benef. cap. 7. num. 12.
Hierony. Campanill. diuerſ. iur. can. rub. 7. ſub
num. 15. licèt aliquatenus confusè, Caputaq.
deciſ. 29. p. 2. latè plures Rotæ deciſiones ad-
ducens Lancelo. Rober. de attenta. 3. p. cap. 31.
à n. 25. Nicol. Gar. in tract. de benef. tom. 1. 6. p.
cap. 3. à num. 121.

38 Item quando facta fructuum beneficij
condemnatione executor velit liquidare
etiam emolumenta incerta, vt funeralia,
oblationes, elemoſynas, & ſimilia, quæ tunc
nullo modo veniunt, vt tenent poſt alios
Nicol. Garc. d. cap. 3. à d. num. 121. cùm fru-
ctuum, reddituum, & prouentuum, bene-
ficij appellatione non contineantur, latè
Moneta in d. tract. de diſtributio. quotidian. 2. p.
quæſt. 14. num. 22. Zerol. in praxi Epiſcopal.
2. p. verb. diſtributiones ad fi. Cæned. in canoni.
quæſtio. q. 1. n. 15.

39 Quemadmodum etiam appellatione fru-
ctuum beneficij Eccleſiaſtici diſtributiones
quotidianæ minimè comprehenduntur, nec
veniunt Selua de benef. 3. p. quæſt. 12. ex n. 33.
Couarru. lib 3. variar. cap. 13. num. 1. Andr.
Gamb. de off. & poteſtate legati de latere lib. 6.
ex num. 18. Oieda de benef. incompati. 1. p.
cap. 12. num. 8 Flami. Pariſ. de reſignatio. lib. 6.
quæſt. 2. num. 30. Moneta vbi proximè plures
referens, nonnullos etiam allegat Campa-
nill. vbi ſuprà rub. 7. cap 6. ſub num. 5. & 347.
& quoniam nos de hac quæſtione multa
per ampliationes & limitationes congeſſi-
mus ſuprà hac 4. p. cap. 9. verſ. alia ſe offert
practicabilis inſerenda dubitatio, & à n. 75.
hîc omitto, cùm pro noſtræ doctrinæ exem-
plo hæc ſufficiant.

Et iterum ex præfata doctrina infero, vt 40
tunc dicetur executor modum condemna-
tionis variare, & excedere; quando facta
condemnatione in fructibus perceptis, ten-
tat etiam taxare fructus, qui percipi potue-
runt, cùm in ſententia nec expreſſum ſit,
nec virtualiter intelligantur iuris interpre-
tatione, ita poſt alios Cardinal. Tuſc. practi.
conclu. tom 7. litera S. concl. 126. num. 24. quod
fallit in attentatis, in quorum reuocatione
debet fieri condemnatio fructum, tam per- 41
ceptorum, quàm qui percipi potuerunt, in
tantum, quòd ſi in ſententia omnium ſit,
quòd percipi potuerũt, tacitè intelliguntur,
dummodo fuerint percepti ab aliquo tertio, 42
qui cauſam habuerit ab ipſo attentante con-
demnato, Aquil. de Graſſ. deciſ. 140. fructus
perceptos ſub rub. de fructib. Mandoſ. (qui ge-
neraliter affirmat) in tract. commiſſio. 14. for-
mul. commiſſionis attentato. in verbo, fructus.
Lancelo. Robert. tract. de attenta. 3. p. cap. 31. de
pœnis attenta. n. 22. & præcedenti.

Inſuper in liquidatione excedet execu- 43
tor, ſi lata ſententia ſuper fructibus à tem-
pore litis conteſtationis, voluerit liquidare,
& exequi in fructibus à tempore occupatio-
nis puta, & hic erit exceſſus de tempore ad
tempus, ſecundùm ea, quæ latè inferiùs in
ſequenti cap. vndecimo dicenda ſunt, quo-
niam cùm prædicta nec exprimantur in ſen-
tentia, nec virtualiter ſubintelligantur aliàs
à iure, nec comprehendantur etiam ſub ge-
neralitate verborum, rectè dicitur executo-
rem condemnationem augere, & alterare.

Sicuti per contrarium fructus veniunt, 44
quando tacitè & virtualiter in ſententia ſub-
intelliguntur, licèt verbaliter non expri-
mantur, vt puta: quando quis in ſententia
condemnatus eſt ad reſtitutionem rei, quia
ſub reſtitutionis verbo in ſententia prolato,
etiam fructus comprehenduntur, ſi tamen
aliàs natura iudicij, & actionis fructus reſti-
tutionem pateretur, autor eſt Bal. in rub. C.
de fruct. & liti. expenſ. num. 1. Iſſ. in §. omnium.
inſtitu.

inſtitu. de actio. idem Iſſ. *in l. Gall.* §. *& quid ſi tantum. num.* 67. *ff. de liber. & poſthum.* idem Bal. *conſ.* 504. *arbiter & arbitrator. colum.* 2. *verſ. modo quæritur. lib.* 5. Bertachi. *in reperto. verbo, condemnatus. numer.* 50. *ad med.* Couarr. *lib.* 1. *vari. cap.* 3. *num.* 1. latè Seſe *deciſ.* 126. *à numer.* 3. *cum ſeqq.* Tiraquell. *in repeti. l. ſi vnquam C. de reuocan. donatio. verbo, reuertatur. ſub num.* 224. de qua difficultate latè ad partes diſputauimus ſuprà hoc lib. 4. cap. 9. verſic. hinc & in illam labimur, *&c.* à num. 93. vbi reſoluimus executorem ad rei reſtitutionem datum vigore executorialium, non excedere fructus etiam liquidare, & ſoluere.

45 Prout etiam nec excedet executor, qui condemnatum in fructibus à tempore occupationis, vel conteſtationis voluerit competere, & liquidare fructus non ſolùm decurſos vſque ad ſententiam, ſed poſtmodum decurrendos vſque ad realem, & actualem rei reſtitutionem, gloſſ. & Iſſ. *num.* 3. *in l. cum fundus ff. ſi certum peta.* Capicius *deciſione* 19. *in fi.* Cardin. Tuſc. qui alios allegat, *practi. concluſ. tom.* 7. *litera S. concluſione* 128. *à prin.* Menoch. *in præludio de recuper. poſſ. num.* 6. Petrus Surd. *deciſ.* 212. *numero* 12. Marta Neapoli. *in compila. totius iur. controuerſ. ex omnibus deciſ. tom.* 4. *titulo de fructi. cap.* 71. & eſt Rotæ deciſ. 14. *de re iudi. in nouis.* de quo nos diximus latiùs cap. ſequenti à num. 8.

46 Supradictis etiam conuenit, quòd tunc dicetur executor in liquidatione modum exceſſiſſe, quando ſententia, quæ ſibi exequenda committitur, condemnat ad reſtitutionem tot vaccarum, ouium, equarum, *&c.* cum fœtibus, ac fœtuum fœtibus, quod vulgariter diximus, *con partos y pos partos.* & ipſe in infinitum voluerit liquidare eos partuum partus. vbi de vera quantitate nullo modo apparet, ſed ſub dubio eſt, de qua re latiſſimè & eruditè valde poſt alios Doctores hanc difficultatem abſoluit Eſcobar *in tractatu de ratiociniis cap.* 18. *per totum*, & in ſpecie *à num* 22. vbi multa hinc inde pro declaratione horum verborum rei iudicatæ (partos y poſt partos) congeſſit, & nonnulla Ioan. Garcia *de expen. & meliora. cap.* 23. *num.* 47.

47 Quò etiam pertinet, quòd quando ſententia quis condemnatur ad aliquam pecuniæ quantitatem cum eius iuſto interuſurio, non debet iudex executor, iuſtam legis excedere taxam pro interuſurio, quoniam omnis ſententia excedens taxam le-
48 gis in annuis redditibus, eſt nulla ipſo iure ob clauem vſurarum, latè noſtras Gaſp. Rodrig. *de annuis redditi. lib.* 1. *quæſtione* 16. *numero* 10. *& ſeqq.* & quoniam ſententia iudicis, quæ exequenda committitur, debet reduci ad ſenſum, & diſpoſitionem iuris, & ſecundùm illud interpretari, ac declarari, 49
quia talis in dubio intelligitur, qualis de iure ferri debuit. latè Borgn. Caual. *deciſione* 37. *num.* 53. *& deciſione* 24. *numer.* 74. *p.* 2. quæ ita debet interpretari, ne iniquitatem, 50
& iniuſtitiam contineat, Caſtrenſ. *conſ.* 3. *lib.* 1. Menoch. *conſ.* 80. *num.* 40. & alibi paſſim per Doctores.

Et vlteriùs in liquidatione dicetur, modus excedi, quando ſimpliciter eſt facta ex- 51
penſarum taxandarum condemnatio, & executor ſimul de perſonalibus liquidare intentauerit, quoniam cùm in dubio expenſarum condemnatio minimè de perſonalibus intelligatur, ſed de proceſſalibus tantùm, alio ſpecialiter in ſententia non expreſſo, vt poſt alios Gondizal. de Paz *in praxi* 1. *p. primi tom.* 11. *temp. num.* 24. Ceual. *communi. opini.* 5. *tom. de cognitione violentiæ gl.* 16. *num.* 12. & alios allegans tenet Villadiego *in polit. c.* 1. *num.* 66. *fol.* 16. meritò limites ſententiæ excedere dicetur executor, ſi ad huiuſmodi perſonales expenſas manus appoſuerit.

Er illud ampliùs poteſt reddi exemplum; 52
vt tunc dicetur limites rei iudicatæ in liquidatione excedere executor; ſi facta expenſarum condemnatione, damna ſimul ſub liquidatione comprehendat, quoniam expenſarum appellatione in ſententiis non veniunt damna. gloſſ. *in l.* 1. *ff. de alienatio. iudicij.* vbi Alexand. *in additio. ad Bart. & l.* 3. *C. de fructib. & liti. expenſ.* Bald. *in l. terminat. numero* 12. *in fi. verſiculo modò quæro. C. de fructi. & liti. expenſ.* Iſſ. *in l.* 1. §. *fin. ff. ſi quis ius dicen. non obtemperauerit.* & condemnatus ad expenſas non intelligitur condemnatus ad damna. Rebuff. *in commenta. ad ll. Galliæ. tom.* 3. *tractatu de expenſ. damn. & intereſſe, articulo* 3. *gloſſ. vni. numero* 6. *&* 7. & eſt gloſſ. *in d. l.* 1. §. *fin. ff. ſi quis ius dicen. non obtemperau.* & ibi Alexand. *numero* 7. *colum.* 2. *verſ. & de materia.* Alexand. *num.* 7. Socin. *num.* 10. & Iſſ. *numero* 17. *in d.* §. *fi.* gl. *in l. ſancimus. & in l. properand.* §. *ſin autem alterutra. C. de iudiciis.* Petrus Surdus *deciſione* 261. *numero primo.* vbi *numero* 2. vnam ponit limitationem, & poſt eum Gratianus *diſcepta. forenſ. tom.* 1. *cap.* 56. *numero* 43. *cum ſeqq.*

Hinc eſt, vt iudex reſeruans ſibi taxare 53
expenſas, non poteſt taxare damna. Bald. *in d. l. terminato.* & Rip. *in l.* 3. *numero* 9. *ff. de damno infecto*, & probare videtur gloſſ. *in cap. dilecti. de foro competenti.* vbi poſt eam notant Abb. & Felin. Boëtius *in deciſ.* 52. *n.* 5.

Aſin. *in praxi iudic.* §. 32. *capit.* 4. *numero* 1. Petrus Surdus *vbi proximè numero* 3. *&* 4. & hoc procedit in ſententia, quæ eſt ſtricti
54 iuris, aliud verò eſt in contractibus, vt diſtinguit Archidiac. *in cap. in primis.* 2. *quaſtione* 1. Roman. *ſingular.* 346. Aſin. *in praxi. d.* §. 32. *cap.* 4. *numero* 3. Gratian. *vbi proximè ſub numero* 44. Cardinal. Tuſc. alios referens *practi. concluſio. tom.* 3. *litera E. concluſione* 637. *num.* 2. *&* 3. & ita intelligendum eſt, quod ipſe Tuſc. dicit *tom.* 2. *litera D. concluſione* 4. *num.* 2. allegans Alexand. *conſ.* 34. *in fi. lib.* 3. Decius *in cap. cum M. num.* 3. *verſ. præterea de conſtitutio. & in cap. in nomine Domini. num.* 15. *de teſtib.* quod expenſæ litis dicuntur damnum, intellige, quando per pactum alicui damnum reſarciri quis promiſit.

Aliud autem eſt dicendum, quando dam-
55 num virtualiter, & ſub verborum inuolucro comprehenditur, ac ſubaudiri intelligitur in ſententia, prout quando res reſtitui iubetur per executoriales, executorémque non excedere, liquidantem damnum ipſius rei, vt integra tradatur victori, fuſiùs diſputando reſoluimus, multa adducentes in comprobationem ſuprà cap. præceden. in vlt. quæſt. vbi commodiùs videre poteris à num. 181.

56 Aliud non omittam exemplum, quod noſtræ doctrinæ tradit Sigiſmund. Eſcacia *tractatu de appella. quæſtione* 17. *limi.* 10. *numero* 54. dum per dictam Rotæ deciſionem 100. *ex nouem p.* 1. *diuerſo.* dicit, executorem excedere, quando liquidationem addiderit ſententiæ, quod *numero* 58. *ad fin.* explicuit, & exemplificauit, quando ſcilicet non ſtat res iudicata, nec condemnatio ſuper fructibus, & expenſis, & executor vult addere fructuum, aut expenſarum liquidationem, & per conſequens nouam condemnationem, vt tunc ab huiuſmodi exceſſiua liquidatione licita ſit appellatio quoad vtrunque effectum.

Et quia per ſæpius repetitam Rotæ Roma-
57 næ deciſionem 100. & Gratian. *diſcepta. foren. d. c.* 333. *n.* 4. & alios Doctores ſuperiùs adductos poſt principium huius capitis, verſic. hanc noſtram doctrinam. numero 33. & verſic. ſequenti. hoc igitur ſaltim num. 55. apertè deciditur, non ſolùm modis prædictis dici exceſſum (qui eſt de re ad rem,) ſed etiam quando in ipſamet liquidatione modum excedit executor, quod multis aliis cauſis contingere poterit, puta: ordinem liquidationis permiſſæ præpoſterans, citationem omittens, legitimas exceptiones liquidationi conuenientes non admittens, aut repellendas admittendo. quibus quidem in caſibus excedere modum executionis mandatæ variis in locis diximus, ſingulorum ſingula capita propria deſcribendo. & nihilominus in præſenti non omittam exempli gratia ea, quæ ſpecialiter liquidationi conducunt, vt quæ exceſſiua dicatur liquidatio, clariùs pateat.

Et in primis licèt ſententia ſuper fructibus, pertinentiis, & ſimilibus primitus exe- 58
cutionem iuris mereatur: tamen ad executionem facti (hoc eſt capere pignora, & ſimilia) non debet deuenire executor, donec liquidauerit, & cognouerit, quid ſpecialiter contineatur ſub generalitate verborum ſententiæ, nec ad hoc exequutoris poteſtas extenditur. B. *in l.* 1. *numero* 17. *ff. de lega.* 2. *& in l.* 2. *numero* 5. *&* 6. iuncto *numero* 2. *C. de ſenten. quæ ſine certa quan. & in l. cum teſtament.* 4. *C. de teſtam. manumiſ. in fin.* Alexand. *conſilio* 188. *viſo proceſſu. numero* 1. *lib.* 2. Benedi. de Paz *tractatu de guarent.* 1. *p. quaſt.* 2. *in pluribus locis.* & præſertim *ibi*, *verſic. ſed non debet index fol.* 340. Gallez *ad form. Came. obli.* 3. *p. cap. de liquidatio. numero* 6. *verſ. tertia quaſt. fol.* 361. *& eadem p.* 3. *cap. de vi inſtrumenti oblig. Came. numero* 2. *&* 4. *fol.* 359. & poſt alios latè proſequitur Sigiſmund. Eſcacia *de appellat. quæſtione* 17. *limi.* 9. *numero* 24. *ad med. & à numero* 25. *cum ſeqq.* latè Hieron. Mago. in Rota Luca. *deciſione* 79. *per totam*, præcipuè *numero* 15. Borgni. Caualcan. *deciſione* 21. *numero* 35. *part.* 1.

Et quòd talis executio ſententiæ facta 59
ante eius liquidationem, ſit nulla ipſo iure, probant vltra relatos Caſtrenſ. *conſilio* 169. *viſo puncto & dubio, in fine. verſiculo, poſtremò videtur poſſe.* poſt Bald. *in l.* 2. *C. de execut. rei indic. & conſilio* 165. *ſtatutum diſponit*, *libr.* 4. Bart. *in l. multum. C. de conditionib. & demonſtrationib.* Couart. *libr.* 2. *variar. cap.* 11. *numero* 1. & per eum Parlador. *lib.* 2. *rerum quotid. cap. final.* 1. *part. cap.* 12. *numero* 29. Aymon Crauet. *conſil.* 13. *verſic. tertiò reſpondeo, num.* 2. Rota *deciſ.* 352. *num.* 3. *lib.* 1. *diuerſor.* Peregrin. *deciſ.* 48. *&* 65. *lib.* 2. Anton. Auguſti. *deciſ.* 712. *lib.* 3. *& in repertorio de attentat. numero* 18. ita etiam terminaſſe Rotam, teſtatur Gratian. *diſcepta. forenſ. tom.* 1. *cap.* 333. *num.* 7. *&* 8. qui omnes pro- 60
fitentur, ab huiuſmodi exceſſiua liquidatione licitam eſſe appellationem ſuſpenſiuam, & per viam attentatorum etiam reuocatur.

Et quidem meritò, cùm ſit executionis 61
præpoſteratio, quæ præſertim in executore cauſat nullitatem, & exceſſum, elegans Rotæ deciſio, vt teſtatur Put. *deciſ.* 318. *per totam lib.* 2. *fol.* 233. Neguſant. *de pigno.* 4. *memb.* 5.

p. à num.

p. à num. 10. *cum ſeqq. verſic. tertia concluſio.* cum aliis citatis à Ioan. Garcia *de expenſ. c.* 6. *num.* 18. *& ſeqq.* Peregri. *de fideicomm. art.* 51. Mareſcotus *variar. reſolutio. lib.* 2. *cap.* 12. *à n.* 27. *cum ſeqq. c.* 121. *à num.* 46. Anto, Gab. *tit. de appella. concl.* 2. *per totam lib.* 2. *fol.* 144. Vantius *in tract. de nulli. ſententia. tit. quib. modis ſententia null. deferri poſſunt n.* 63. Nicol. Garc. *de beneſ. p.* 9. *cap.* 3. *à num.* 5. Gutier. *pract. quaſt. ciui. lib.* 1. *quaſt.* 131. *fol.* 237. & latiùs per nos infrà in cap. de appella. ab executore ordinem præpoſterante, quod eſt cap. 13. à principio.

62 Item in liquidatione excedet executor, ſi ad illam faciendam minimè citauerit aduerſarium condemnatum, prout præcisè, & de neceſſitate requiritur, ſecundùm Bald. *in l.* 2. *C. de executio. rei iudi. & in l. decem. ff. de verbor. obliga.* Benedict. de Barz *tractatu de guarentig.* 1. *p. quaſt.* 2. *verſ. modo hoc. fol.* 341. Galleſ. *ad formam Came. oblig.* 3. *p. cap. de liquidatione num.* 2. *fol.* 361. Roderi. Xuar. *in l. poſt rem in repeti. l. Reg. limi.* 4. Couar. *lib.* 2. *variar. cap.* 11. Parlado. *lib.* 2. *rerum quoti. cap. fi.* 1. *p.* §. 12. *ſub numero* 30. Menoch. *de adipiſcen. poſſ. rem.* 5. *quaſt.* 10. plures ex antiquiorib. refert & ſequitur Marant. *de ordin. iudi.* 6. *p. actu fi. verſ. & poſt omnia aduertatur per executionem, num.* 21. *fol. mihi* 377. *in additis.* Sigiſmund. Eſcacia *tract. de appellatio. q.* 17. *limi.* 9. *num.* 35. *&* 41. & extra hos magnam regnicolarum cateruam congerit Baldez *in addit. ad Roderi. Xuar. & limi.* 4. *num.* 1. *& n.* 2. *litera B.*

Et in ſpecie, quòd executor hoc caſu excedat, probat poſt alios Ioan. de Ferra. *in tract. de appella. c.* 5. *ſub n.* 52. *ad fi. & num.* 52.

63 vbi dicit, quòd modus inter exequendum per executorem exceditur, vbi pars in caſu, quo adeſſe debet, non citatur per executorem, quod contingere dicit, quando in alia re, quàm in qua ſententia lata eſt, facienda ſit executio, vel quando liquidatio neceſſaria eſt, & quòd defectus citationis requiſitæ in executione illam faciat appellabilem quoad vtrunque effectum, plures Doctores teſtantur, quos nos retulimus ſuprà hoc lib. 4. cap. 1. verſic. quam executorialium expeditionem, *&c.* à numer. 42. cum ſeqq. & vide quæ capite 5. à numero 8. & ſuprà.

Et erit notandum, quòd in huiuſmodi

64 liquidatione fiunt probationes per teſtes, chirographa, & inſtrumenta, aut æſtimatores, ſummariè tamen non ſeruato ordine iudicij ordinarij, & ideo nec requiritur libellus, nec litis conteſtatio, cùm ſimus in proceſſu executiuo & executione, cuius pars, & membrum eſt liquidationis articulus in-

cidens, ſed cumprimum petitur ſententiæ generalis executio, faciat aduocatus interrogatorij articulos circa damna, intereſſe, 65 pertinentias, & fructus liquidandos, docet B. *in l.* 2. *numer.* 5. *C. de ſenten. quæ ſine certa quantitate.* ſequitur Roderi. Xuar. *in l. poſt rem. in declara. l. Reg. limi.* 4. *num.* 5. Eſcobar *in tract. de ratiociniis cap.* 33. *num.* 22. poſt alios quos allegat latiùs Eſcacia *tract. de appella. quaſt.* 17. *limi.* 9. *num.* 24. *num.* 28. *num.* 34. *&* 35. vbi loquendo in executione ſententiæ latæ in iudicio vniuerſali, aut generali, vel alio debito velato, in quo quis eſt condemnatus ad reſtituendam hæreditatem ſimpliciter, quia tunc ſummariè admittendus eſt ad probandum, & verificandum, quæ bona pertineant ad hæreditatem, vel de valore, & quantitate fructuum, damnorum, *&c.* aut quæ bona dicantur de pertinentiis, ſecundùm ea, quæ inferiùs inferenda ſunt.

Et loquendo tam in ſententia vniuerſali 66 petitionis hæreditatis, & ſimilium, quàm in ſententia, quæ condemnat ad rem cum pertinentiis, vt poſtquam probatæ fuerint in executione ſummariè, & extraordinario modo, ſine litis conteſtatione, *&c.* res quæ ad rem pertinent principaliter, aut acceſſoriè, ſuper omnibus erit facienda executio ſententiæ generalis, vt poſt Innocent. *in c. cùm ad ſedem* 15. *num.* 1. *&* 2. *de reſti. ſpoliato.* Bald. & alij *in l.* 1. *colum.* 2. *poſt princ. ff. de edendo,* & alios, tenet Gratia. *in diſceptatio. forem. tom.* 1. *cap.* 133. *numero* 9. *cum ſeqq.* dicens *num.* 10. quòd aliàs nihil proficeret in iudiciis vniuerſalibus obtinere huiuſmodi ſententias, ſi non liceret iſto modo extraordinario liquidare, & procedere ad executionem.

Pariformiter atque in huiuſmodi liquidatione executor omnimodo tenetur admittere omnes, & quaſcunque exceptiones admiſſibiles, & liquidationi attinentes, 67 & tam ex parte actoris, quàm ex parte rei, vt puta talis res pertinet ad hæreditatem, vel non pertinet, vel comprehenditur ſub pertinentiarum nomine, vel non comprehenditur, res eſt pluris, aut minoris valoris, plus vel minus fructus percepti fuere, plus damnum factum fuit, vel minus damnum, & ſic de ſingulis, ita ſentit Bald. *in l.* 2. *C. de executio. rei iudic. & in l. decem ff. de verbor. obliga.* Roderi. Xuarez *in l. poſt rem. in declaratione l. Reg. limit.* 4. Couarr. *cap.* 11. Menoch. *de adipiſ. poſſ. rem.* 5. *quaſtione* 10. Parlador. *lib.* 2. *rerum quoti. c. fi.* 1. *p* §. 12. *n.* 30. Sigiſm. Eſcac. *tract. de appell. q.* 17. *limit.* 9. *n.* 34. qui licèt dixerit, quòd debent admitti in liquidatione omnes exceptiones admiſſibiles

oo 2 de

de iure communi, quæ debent admitti in
iudicio ordinario liquidationis, tamen de-
bet intelligi modo per nos ſcripto, prout &
ipſe *num.ſeq.* ſe ita explicuit, & declarauit, vt
ſit procedẽdum ſummariè, ſine libelli obla-
tione, aut litis conteſtatione, cùm ſit pars
executionis. tamen voluit dicere, vt omnes
exceptiones, quæ pertinent ad liquidatio-
nem, admittantur, ſcilicet; quæ proueniunt
de natura iudicij.
68 Et ad huiuſmodi liquidationes faciendas
tam reus, quàm actor admittendus eſt, vltra
aliquos ex ſupradictis, probant Ruin. *conſ.22.*
num.9. verſ. tertiò reſpondetur volu.1. quem re-
ferens ſequitur Petrus Surd. *conſ.186. n.24.*
69 *ad fi tom.2.* & executor ad liquidationes pro-
bandas terminum aſſignat de ſtylo Rotæ,
intra quem ſi non liquidatum fuerit, ad exe-
cutionem procedere poteſt, Put. *deciſ.471.*
in fi. lib.2. Peregrin. *deciſ.18. lib.2.* Put. *deciſ.*
12. de re iud. Socin. *conſ.62. num.3. lib.1.* Aco-
rambo. *deciſ.8.* Rota *deciſ.112. in fi. p.2. diuerſor.*
Mareſc. *vari. reſolu. lib.2. cap.21. num.31. &*
cap.112. num.20. & 32. & vide quæ nos in-
frà cap.13. ante fi. verſ. vnum tamen non
omittam, & ſuperiùs à n.69.
70 Ex hac doctrina fluit, quòd ſi executor
admiſſibiles has exceptiones non admiſe-
rit, modum in liquidatione excedere dice-
tur, & ab huiuſmodi admittendarum ex-
ceptionum reiectione, & ab admiſſione re-
iiciendarum, tanquam ab exceſſu legiti-
mam eſſe appellationem, probant gl. *in c. ab*
executione C. quorum appell. non recip. verb. ex-
cedat. Rui. *conſ.8. num.2. volu.5.* Cardin. Tuſc.
practi. conclu. tom.1. lit. A. concl.4010. & iterum
ſub concl.101. Veſtrius *in praxi Roma. Cur. lib.7.*
cap.3. ſub num.9. verſ. ſed & inter alios, fol.196.
& eodem lib. cap.5. num.9. Rebuf. *in tract. de*
ſententiarum execu. art.7. gl.12. n.2. & in gl.14.
num.9. Cæſar Contar. *in repetit. l. vni. C. ſi de*
momen. poſſ. limi.19. num.6 & quaſt.24 num.1.
& 10. Cæpol. *cautel.44. per totam.* Dueñas *in*
regul.41 limi.1. Ioan. Ferra. *in tract. de appella.*
cap.5. num.51. Marqueſ. *de commiſſ. 1. p. c.24.*
num.85. Cæſ. Bar. *in deciſ. Bononi.55. Domi.*
num.11. & per Beroi. Lancelo. Rober. *de at-*
tent. 2. p. cap.12. limi.53. num.28. Roland. à
Valle *conſ.43. num.6. volu.1.* plurimos con-
geſſimus in cap.7. hac 4. p. vbi exactiſſimè de
hoc articulo, à prin.
71 Et inſuper conducit, quod dicit Mareſc.
variar. reſolu. lib.1. cap.86. num.9. & 10. quòd
iudex executor tenetur admittere omnes
exceptiones releuantes, & propotionabi-
les iudicio executiuo, & quæ de iure com-
muni proceſſui executiuo opponi poſſunt,
& ſi contrà exequeretur, ſignatura denuo
transferret executionem cum appellatio-
ne, ita declaraſſe Rotam, teſtatur ibi ipſe
Mareſcot.
Ex quo inferri poteſt, quòd ſi caprarius, 72
tutor; aut adminiſtrator, fuerit ad reſtitu-
tionem ouium, aut vaccarum cõdemnatus,
& in executione opponat, tertiam, vel quar-
tam earum partem naturaliter periiſſe, quia
talis condemnatus audiri debet, etiam ſi
ſimpliciter probauerit earum mortem, licèt
abſque eius culpa obiiſſe, non probet, tenet
Iſſ. *in l. quod te mihi. num.11 ff. ſi certum petatur.*
Eſcob. *in tract. de ratiocinijs cap.18. num.32.*
vbi probat quòd caprarius, qui certam mer-
cedem recipit pro cuſtodia, non admitta- 73
tur ad ſimplicem probationem; ſed tenetur
ſimul verificare, obiiſſe abſque eius culpa,
in tutore autem, vel alio adminiſtratore,
procedunt ſuperiùs dicta, quia in eis hæc ra-
tio ceſſat, vt latè per eundem Eſcob. videre
per te poteris.
Quò & illud pertinet, quòd ſi condem- 74
natus ad rei fructuum reſtitutionem, oppo-
nat, ſe fructus aliquos non percepiſſe, ad-
mittenda erit exceptio. nam licèt victus fue-
rit condemnatus in fructibus, & pro eiſdem
quoque in literis executorialibus monitus
(cùm tamen generaliter tantùm) poterit ni-
hilominus ipſo in executionis articulo ne-
gare, ſe fructus huiuſmodi percepiſſe, ſi mo-
dò intra terminum executionis ſibi datum,
vel ſaltim anteaquam declaratoria ſenten-
tia contra ipſum proferatur, hanc exceptio-
nem alleget; audietur, elegans Rotæ deci-
ſio 184. incipit *ſicut auditor. de ſenten. & re iudi.*
in nouis, aliàs 183. fol. mihi 42. quam ſequitur
& de practica Romanæ Curiæ teſtatur Ve-
ſtri. *in praxi lib.8. c. fi. num.17. verſ. & licèt fol.*
155. in fi. & fol. ſeq. & cum Rota *in deciſ.5. in*
fi. aliàs 25. de reſtitutio. ſpoliato. in nouis. Nicol.
Mill. *in reperto. verb. attentans, lite pendente.*
fol.30. Achill. de Graſſ. *in deciſ.140. fructus*
perceptos. in rub. de fructib. expenſ & intereſſe. &
Put. tenet Lancelo. Rober. *de attenta. 3 p. c.31.*
à num.38. vſque ad 41. per quos dicit, quòd 75
ſi condemnatus, etiam attentans probet, ſe
non percepiſſe fructus, ſibi prodeſt ad hoc,
vt contra eum non fiat executio, qui etiam
num.41. inquit, hoc eſſe regulariter verum,
quòd contra cõdemnatum in fructibus non 76
ſit exequendum mandatum, quando dat,
& nominat alium, qui fructus perceperit, vt
per Creſcentium *deciſ.92.* Moheda. *deciſ.2.*
& deciſ.10. teſtatur ipſe Lancelo. ita deciſum
fuiſſe in Rota in vna Illardenſi liquidatio.
fructuum coram Caputaq. vt in recollectis
per eũdem *deciſ.237.* incipit *fructus. 1. p.* & ita
etiam tenuiſſe Rot. in vna Pampilo. Priorat.
26. April. 1602. coram Domi. Ludoui. quam
ad aliud propoſitum ad literam refert Nicol.

Gareia *de benef.6.p.c.3.n.113.* prout dictum
fuit in hæc:Non conſtare de ſufficienti pari-
tione breuis , quia clauſula (parito) non ſo-
77 lùm importat dimiſſionem poſſeſſionis , ſed
& reſtitutionem fructuum , vt fuit reſolu-
tum in Pampilonen. deciſ.28.Ianuar.1577.
coram D.Blanch.in Hiſpalen .Benef.24.Fe-
bruar.1584. coram domino de Cano , & co-
ram eodem Ludoui. in cauſa Vrgelen. iuris
optādi 10.Decemb.1601.& de perceptione
fructuum ſatis apparere, ex quo fuit in poſ-
ſeſſione,& non docet,ſe eos non percepiſſe,
nec ab alio fuiſſe perceptos , Cota *deciſ.14.*
fuit dictum in vna Compoſtela fructuum 9.
Martij 1590. coram domino Plat.in Panor-
mitana Archidiaconat.22. Maij 1592. & in
Cōſentina Parochia. 10. Decemb.1592.co-
ram domino Pamph. *&c.)* Hactenus de di-
cta deciſione,& loquēdo in ſpoliatore con-
demnato, latiſſimè cōprobat videndus Ma-
rius Giurba *deciſ.39.per totam.*
78 Et his accedit diſpoſitio text. optimi *in l.*
Iulian.17. §. quod ſi dolo ff. de rei vindica. quo
dicitur , quòd contra eum , qui rem euicit,
rectè opponi poteſt exceptio illorum fru-
ctuum , quos aliquo tempore euincens per-
cepit, aut rē poſſedit , *ibi,* ſed & fructus eius
temporis , quo poſſeſſus eſt ab eo , qui eui-
cit , reſtituere non debet, *&c.)* qui text.non
eſt dubium, loqui de condemnatione facta,
tum cùm loquatur depræterito , ibi , euicit,
abſque N. & quia euictio non dicitur niſi
poſt rem iudicatam , iuxta totum titulum,
79 vbi plura iura , *ff. de euictioni.* & quæ ibi tra-
dunt communiter Doctores,& alibi de eui-
ctione tractantes.quod corroboratur *ex l.1.*
*C.de re iudi.*vbi probatur,exceptionem(quod
petis,intus habes) poſſe condemnatum op-
ponere poſt ſententiam aduerſus victorem,
& poſt rem iudicatam, vbi Doctores latè
proſequuntur.
80 Et pariformiter dicendum venit de
condemnato generaliter ad fructus benefi-
cij,& in executione opponit , ſe illos in vti-
litatem beneficij conuertiſſe , vt hæc exce-
ptio debeat legitima reputari , ſecundùm
Veſtri. *in praxi Romana Curiæ lib.8.c.fi. num.*
*57.fol.158.ad fi.& ſeq.*ex Rotæ *deciſ.184.aliàs*
183.ſicut auditor de ſenten.& re iudi.in nouis.
81 Item etiam ſi condemnatus ad fructuum
reſtitutionem , opponat de expenſis in illis
factis , legitima & admittenda exceptio erit
per executorem , fructus enim in ſententia
intelliguntur deductis expenſis , & oneri-
bus pro illis , & illorum occaſione factis. ita
Borgni.Caualca.*deciſ.27.p.2.num.75.*Rebuf.
in conſtitutio.regali.tom.3.tract.de fructib.art.1.
*n.30.fol.893.*Atiſmin.Tepatus *lib.1.tit.de fru-*
ctib.res litigioſæ.ante fi.fol.344.

Et comprobatur , quia lex, ſtatutum , aut 82
quælibet alia diſpoſitio , loquendo de fru-
ctuum reſtitutione, intelligitur deductis ex-
penſis,& ſumptibus factis, præſertim in cul-
tura , & colligendis ipſis fructibus , volunt
gl.B.& Angel.*in l.in fundo.ff. de rei vindic.* gl.
in §. ex diuerſo. verſ. certè illud , & ibi Docto-
res *institu. de rerum diuiſio.* gl. *in c.cum antea.*
verbo,fructus. & ibi Barba.*colu.2. de pigno.* Ia-
cob.Areti.Beroi.& Alexan.qui adducit con-
cordantes , & alij recentiores *in l.fructus* per
illum text. *ff. ſoluto matrimo.* idem Bar. *in l.*
*cùm quæritur.ff. de lega.3.*Specula.*in tit.de ex-*
penſ. §.1. verſ. expenſæ igitur. Bal. & Salicet.
in l.ſi quis ſciens. C.de rei vindic. vbi & hoc di- 83
cunt , procedere in malæ fidei poſſeſſore,
idem Bal. *in l.1. colu.3.* per illum text. & ibi
Angel.*C.de fruct. & litium expenſ.& in l. nec.*
ad fi. C.de compenſatio. & in c.cum M. Ferra-
rien.colu.2. verſ. ibi prouentus. de conſtitution.
Roma.*conſ.230 præſupponitur primò* .Paul.Ca-
ſtren. *conſ.239.ſuper hoc facto.colu. vlt. lib.1.*
Franciſc. Areti. *conſ.17.conſideratis.colu.9.* &
poſt alios Feli. *in c. ad noſtram colu.1. & 2.* &
ibi gl. per illum text. *de iureiur.* & probatur
in l. ſi à domino vel à patre.§.vlt.de peti.hæredi.
l. fundus qui dot. ff. famil. herciſcund. text. *in*
l.diuortio.§. impendia. ff. ſolut. matrimo. vbi gl.
& Doctores. & optimè lex,*quod in fructibus.*
ff.de vſuris. vbi in hæc ſcribitur:quod in fru-
ctibus redigendis impenſum eſt, non ambi-
gitur, ipſos fructus diminuere debere , *&c.)*
& ibi quoque Angel. & per plures colum-
nas latiſſimè, de hoc articulo,ad multos ca-
ſus particulares inde inferens , omnino vi-
dendus proſequitur Tiraquell. *de retractu*
lignagier §. 15. gl.1. per totam , vbi copioſiſſi-
mè de materia deducendarum impenſarum
ex fructibus.
An & quando in executione ſententiæ, 84
qua quis eſt condemnatus ad rei , & fru-
ctuum reſtitutionem , poſſit exequutor ex-
penſas, & melioramenta in re vel ad rem fa-
ctas, cum fructibus computare , & compen-
ſare , & quomodo , vide latè Aluar. Valaſ.
de iure emphyteu. quæſt.25.num.26. Cou.*lib.1.*
variar. cap.8.num 4. meliùs & latiùs noſtras
Ioannes Garcia *de expenſ. & meliora cap.22.*
*num.54.*Capicius *deciſ.93. num.10.* bene ex-
plicat Eſcobar *de ratiociniis c.16.num.33. per*
totum. quem conſule , & Ioan. Garci.in re
hac , vide Peregrin. *de fideicomiſſ. art.50.per*
totum.
Sed an executor excedat , taxando ex- 85
penſas executionis coram eo factas, an verò
debeat remittere ad iudicem ſuperiorem
mandantem ; examinant Rebuf. *in conſtitu-*
tio.Regalib.tom.3.tit.de ſenten.execu.art.7.gl.9.
*num.16.fol.221.*Veſtri.*in praxi Romana Curiæ*

i. ſi quod ego fœdere diſtinctionis componerem, vt mixtus executor prout eſt, qui cognitionem habet, ad liquidandum, poſſit abſque dubio illas taxare, quia cui committitur quod eſt plus, committitur etiam quod eſt minus. Merus autem, qui nihil decernit, nec iuriſdictionem, aut cognitionem habet, ſed omnia hæc geruntur à ſuperiore, nec etiam taxare poterit has expenſas coram ſe factas, & ita intelliguntur Doctores ipſi.

86 An & quando exceptio paupertatis excuſet à ſolutione fructuum, vide Couar. *in practi. quæſtio. q.25. ante fi. verſ. decimo tertio,* alios citat Lancelo. Rober. *in tract. de attentu.3.p.ca.31.*

87 Et cùm de fructuum, damnorum, expenſarum, & intereſſe liquidatione, & exceſſu latè fuimus loquuti, de pertinentiis autem pauca, & ea quidem obiter, operæpretium duxi, illam ingentem abſoluere difficultatem, quæ rei, de qua agimus, pertinet; an ſcilicet de re iudicata lata ſuper reſtituenda re, quia nihil de pertinentiis loquuta eſt, executor excedat, ſi condemnatum exequi velit in pertinentiis, appendicibus, & aliis rebus ipſi rei connexis.

88 Quam priùs vt diluamus, vtile quidem, & exonerosum erit, (ſaltim remiſſiuè) prætermittere, quid, quæque appellatione, & nomine pertinentiarum veniant, quarum in ſententiis ſtatutis, legibus, & aliis quibuſuis diſpoſitionibus mentio quotidie ſolet fieri. de qua re quoniam plures plura dixere, ad illos cuncta dicentes me remittam, vt ſtudioſus, quidquid ſibi conueniat, eoſdem requirat. Et in primis iura ſunt, & Doctores communiter in illis, ſic *in l. quod in rerum. §. ſi quis poſt teſtament. ff. de legat. 1. l. prædiis §. qui domum ff. de legat. 3 l quæſitum eſt. §. ſi quis eodem. ff. de fundo inſtructo, & inſtrum. legat.* omnes Canoniſtæ *in c. cùm ad ſedem. de reſtitu. ſpoliato.* præſertim Innocen. *ibi. verſ. & dic quando pertinentiarum nomine, &c.* Ioannes Andr. *verſ. pertinentiarum autem nomine, &c.* Anto. de Butr. *verſ. oppono, quod non procedat.* Ab. *verſ ſed nunc quæro.* Cardin Ancara. & Immol. *verſ. item aduerte.* Collecta. *num.* 9. Bal. *conſ.* 468. *verſ. iſtis ergo. volu.* 5. Oldrald. *conſ.* 10. *in prin.* Speculat. *in tit de religio. domi verſ. qualiter autem.* & ibi Ioan. Andr. *in addit.* Ab. *conſ.* 62. *verſ. ſecundò principaliter. volu.*2 practi Papien. *in libello, actio realis, in verb. cum pertinentiis ſuis.* Socin *in regul.*295. Decius *conſ. D X V I. verſ. & ſicut Domina.* Maria. Socin. Iun. *conſ.* 160. *num.* 33. *volu.*2. Cardina. *conſ.* 47. *verſ. ad illud reſpon.* (dicens, pertinentiarum nomine omnia ea venire, quæ pleno iure pertinent) Calderi. *conſ.6. de verbor. ſigni.* Hoſtien. *in d. c. cùm ad ſedem. verſ. verumtamen ſi Eccleſia.* Barba. *conſ.* 57. *verſ. ideo cum Innocen. volu.*4. Imola *in l.3.* & ibi Alexan. *verſ. circa iſtam quæſtionem. ff. de acquir poſſ.* Alexan. *conſ.* 222. *in fi. volu* 3. *& conſ.* 14. *volu.* 7. Aretin. *conſ.* 15. Afflict. *in tract. de capita. qui cur. vend num.*8. *in vſi. feudorum.* Iſſ. *in l. fi. verſ. vide etiam. ff. de conſtitu prine.* Rui. *conſ.* 45. *volu.* 1. Mari. Soci. iun. *conſ.* 160. *num.* 32. *volu.* 1. Corneus *conſ.* 321. *verſ. pro deciſione. volu.*4. Pariſ. *concluſ. ſuar. lib.* 5. *regul.* 37. Boër. *deciſ.* 50. *colu. penult.* Natta *conſ.* 506. *à num.* 98. *& ſuprà lib.* 3. Roderi. Xuar. *alleg.* 7. *à num.* 13. *& ſuprà.* Craueta *conſ.* 895. Rolan. à Valle *conſ.* 10. *à n.* 34. *lib.* 3. Cepha. *conſ.* 3. *num.* 42. *lib.* 1. Menochius *conſ.* 378. *à num.* 26. *& conſ.* 145. *num.* 24. Roderi. Xuar. *allega.* 8. *num.* 14. & ibi eius additio. Baldez. Matien. *in l.1. tit.10. lib.5. recopi. gl.12.* Gregor. Lop. *in l.26. tit.2. p.3. gl 1. & l.9. tit.4 p 3 gl.* 5. Aluar. Vaſq. *de iure Emphy q.* 51. *num.* 3. latiſſime etiam per Cardinal. Tuſc. *practi. conclu. litera P. concl.* 323. *per totam,* (vbi ſe ipſum ad alios remittit.) Burſat. *conſ.* 5. *n* 7. 24. *&* 25. *tom* 1. multa per Bertachi. *in reperto. verb. pertinentia.* 4. *p.* Tiraqu. *in tract. de retræ. lignag §.* 36 *gl.* 3. *à nu.* 4. & idem *in tract. de primogenitura q.*73. latè Anton. Gabri. *lib.* 6. *commun conclu. tit. de verb ſig. concl.* 10. *per tot.* Andr. Gaill. *lib.*2. *obſeruat.* 63. copiosè etiam & vtiliter per Manti. *in tract. de contracti. tom.* 1. *lib* 4. *tit.* 14. *à n.* 32. *fol.* 204. exactè Menoch. *in tract. de præſumptio. lib.* 3. *præſumpt.* 99. *per tot. tom* 1. apud quos plenè, & vſque ad refectionem, quid nomen pertinentiæ in ſe comprehendat, & multa de pertinentiis, & connexis, & eorum natura latè Mieres, *de maioratu.* 1. *p. q.* 10. *à n.* 90. *cum ſeqq.*

Quod attinet tamen ad noſtram propoſitam quæſtionem, videtur dicendum; executorem minimè excedere, ſi etiam ſententiam ſuper pertinentiis rei exequatur. Et moueor primò, quoniam pertinentiæ ſunt appendices rei principalis, vt dicit Tiraquel. *in tract. de retract. lignag §* 36. *gl.* 3. *num.* 4. *in princ.* & dicuntur annexæ & connexæ rei ipſi, & eiuſdem naturæ cenſeri, ita *per l. quæ religioſ. ff. de rei vindi.* dicit Natta *conſ.* 446. *num.* 1. Immol. *in l.3. circa finem prin. ff. de acquir. poſſeſſ.* Petr. Surd *in conſ.* 135. *num.* 4 *&* 5. 89
tom. 1. & videntur rei principali ſeruire, tanquam quid acceſſorium, Silua *conſ.* 58. *nu.* 7. Surd. *vbi proxi. num.* 5. Rot. *deciſ.* 100. *ex nouem num.* 10. *p.* 1. *diuerſo.* Innocen. *in c. cùm ad ſedem. num.* 1. *&* 2. *de reſtitu. ſpolia.* Gratia. *in diſcepta forẽn. tom.* 1. *cap* 333. *num.* 12. Cardi. Manti. *de contra. tom.* 1. *lib.* 4. *tit.* 14. *n.* 33. poſt Ab. & Alexan. Cardin. Tuſc. *vbi proximè per multos numeros.* 90

Et faciunt, quoniam illa dicuntur de pertinen- 91

pertinentiis, quæ aut lege, ſtatuto, homine,
aut conſuetudine ad vſum alicuius rei ſunt
deſtinata, cui vt acceſſoria accedunt, ita In-
nocen. in c. cum ad ſedem. de reſt. ſpolia. Bal. in
rub. de iudicijs num. 11. verſ. quæro pet. Soci.
Senior conſ. 47. num. 4. lib. 1. Decius conſ. 516.
num. 23. Crauet. conſ. 234. numer. 2. verſ. 2.
Cardin. Manti. tract. de ambigui. conuen. lib. 4.
tit. 14. num. 32.
92 Sed diſpoſitiones, quantumuis ſtricti ſint
iuris, loquentes de re principali, locum ha-
bent, & extenduntur, ad connexa, & appen-
dices eius. text. eſt in l. Lucius. §. Paulus reſpon-
dit verſ. nulla neceſſitate, & ibi valde notat
93 Bal. ff. de adminiſt. tuto. vbi promiſſio facta per
fideiuſſionem (quæ eſt per ſtipulationem, &
ſic ſtricti iuris, ſecundùm Niconi. mox ci-
tandum) de geſtis in tutela per tutorem,
94 extenditur ad geſta extra tutelam, quæ ſunt
connexa ratione tutelæ, ſequitur Iſſ. in l. 1.
§. rationem in fi. ff. de edendo. & poſt alios Fran-
ciſ. Niconi. in repeti. c. quoniam contra à n. 441.
de probatio. & pulchrè faciunt quæ nos c. 11.
à num 31. & ipſe Niconi. citat. text. dicit
ſingularem in l. cogendum §. fi. ff. de procura.
95 quo dicitur, quòd habens mandatum (quod
eſt ſtricti iuris) ad actum extraiudicialem,
intelligitur, illud habere mandatum occa-
ſione illius actus, ad agendum in iudicio, &
ita in propoſito ſubtiliter notat Aretin. in l.
Gall. §. & quid ſi tantum. ff. de liber. & poſthum.
96 colu. 3. in medio, verſ. tertio modo. quia quæ
non poſſunt, niſi connexè produci, non
poſſunt niſi connexè tolli. l. tria prædia. ff. de
ſeruit. ruſti. præd. Socin. in l. 1. colu. 95. ad fi.
verſ. quartò moneor. num. 55. & colu. 106. in fi.
ff. de vulgari & pupilla. Bal. in l. fi. q. penult. C.
de inſtitu. & ſubſtitu. B. in pri. q. per eum diſpu-
tata, incipit, Lucanæ ciuitatis ſtatuto cauetur.
colu. 3. in prin. verſ. decimò probatur. allegans
l. 1. & 2. ff. de adimen. leg. l. per ſeruum. §. 1. in fi. ff. de
vſu & habit. Iſſ. in l. quemadmod. ff. de acquir.
poſſ. & in l. quod iuſſit, colu. 3. num. 12. alia alle-
gans. ff. de re iudi. Bal. in l. ſi ita ſcriptum §. regu-
li. per illum text. ff. de liber. & poſt. facit bo-
na doctrina Immol. in c. cum M. Ferrar. de con-
ſtitu. colu. 18.
97 Facit etiam, quòd licèt diſpenſatio odio-
ſa ſit, & propterea reſtringenda, text. in cap. 1.
in fi. de fil. presbyter. in 6. gl. in c. ordinarij de off.
98 ordinarij in 6. (ex mox citandis) & tamen
vbi ſumus in connexis, talis diſpenſatio ex-
tenditur ad non expreſſa, gl. eſt, quam ibi
commendat nota. Ab. num. 4. in c. quia in
tantum. de præbendis. verbo, plures, ſequitur Iſſ.
in l. 1. in prin. ff. de tranſact. Anto. in c. cùm in
cunctis. colu. 7. de electio. Iſſ. in l. beneficium.
colu. 7. num. 44. ff. de conſtitu. Principum. Soci. in
rubr. ff. de liber. & poſth. num. 11. optimè gl. &
ibi Butr. in c. quia iuſtum. de præbend. Mare-
ſcotus variar. reſol. lib. 2. cap. 24. num. 6. Man-
do. in regul. 20. Cancellar. quæſt. 7. num. 3. Vil-
lalo. in ſumma tract. 2. difficul. 44 n. 9. faciunt
etiam quæ latè cumulauit Petrus Surd. de-
ciſ. 212. à num. 8. cum ſeqq. vbi de fideiuſſio- 99
ne, quæ (licèt ſit ſtricti iuris) extenditur ad
acceſſoria, & ea omnia, quæ adhærent, &
accedunt rei principali, plures Doctores
allegans, & plurima fundamenta, exempla,
& doctrinas, quæ hanc partem miro modo
comprobant, & corroborant, vide latiſſimè
per Auiles in c. prætor. cap. 1. à numer. 9. cum
multis ſeqq.
Et corroboratur hæc pars, quoniam pro- 100
curator non dicitur excedere fines man-
dati, apponens manus ad connexa manda-
to, ita conſuluit Paul. Caſtren. conſ. 30. ſequi-
tur Iſſ. in l. 1. colu. 1. poſt medium. C. de tranſactio.
quos ſequitur Franciſ. Niconitius in repeti. c.
quoniam contra. de proba. num. 856. & eo etiam 101
comprobat, quia tranſactio (quæ pariter eſt
ſtricti iuris) facta ſuper vna re, ad aliam ex-
tenditur ratione connexitatis, per gl. nota.
in c. accuſatus. in verſ. indican. de hæretic. in 6.
quam valde notat Paul. in l. ſi certa. C. de
tranſactio. Ancar. & Immol. in l. qui Romæ.
§. duo fratres. de verbor. obliga. Iſſ. in l. ſi ex falſ.
num. 4. C. de tranſactionibus. & in l. more. col. 9.
num. 56. ff. de iuriſd. omni. iudic. & in l. ſi quis ex
argentarijs. §. rationes. in fi. ff. de edendo, & in l.
ſi vnus. §. ante omnia. in fi. ff. de pactis. & in l.
tres fratres. colu. fi. ad fi. ff. de eo quod certo loco.
larè Petrus Surd. conſ. 265. à num. 17. & ſuprà,
à prin. tom. 2.
His accedit, quòd alicuius rei facta ven- 102
ditio extenditur, & trahitur ad rem acceſſo-
riam & cohærentem, & pertinentem, vt per
l. Seia §. Tyranna. de fundo inſtruc. & inſtrum. l.
prædiis. §. fi. de lega. 3. & vtrobique B. Alber. &
cæteri Doctores, tenet Anto. Gam. tom. 2.
variar. cap 2. num. 13. qui bene explicat text.
in l. ſed addeſt. §. ſi quis mulierem. ff. locati.
vbi Paul. & Doctores, text. in l. in rem actio §.
item quæcunque. ff. de rei vendic. text. in l. ple-
runq. ff. de ædili. edicto. l. ſi vt certò §. vſque adeò
ff. commodati. l. quamuis ff. de precario. l. cum auro.
ff. de auro & arg. leg. l. poſſeſſionū. C. comm. vtrinſ-
que iudicij. Gnillel. de Cunis in l. ſi vt certo §.
vſque adeò ff. commodati. & ibi Alberi. de Roſſ.
Fulgoſ. & cæteri Doctores, Angel. & alij
Doctores in l. cum qui. §. non ſolùm ff. de furtis.
Bal. in c. tranſlato. de conſtitu. num. 3. colu. 1.
Anto. Gom. vbi proximè, qui loquuntur in 103
ancilla, equa, vacca, aut oue ſimpliciter ven-
dita, quòd intelligitur, etiam ſi non expri-
matur, vendi pullus, vitulus, & agnus ea-
rum, ſi adhuc lactatur, quia iudicatur vna,
& eadem res, & acceſſoriè adhæret matri,

 ſecus

ſecus quando non lactatur, ſed paſcit herbam, & alitur per ſe, quia iudicatur res diſtincta, & deperſe, non autem quid acceſſorium, & adhærens matri, ad quam diſtinctionem reducendam eſſe *l.lega.§.ſi.verſ.omnibus ff.de legatis* 3.

Et ex hac ratione probat text. *in l. ædiles la 2. verſ.1. ff. de ædili. edicto.* dicunt ibi Odofred Bal.Angel.Salicet.Fulgo. & communiter Doctores,& *per §. vendidi, eiuſdem legis.l. eum qui §. non ſolùm. ff. de furtis.* Guillel. Alberi. & alij communiter *in l. ſi vt certò §. ſi vſque adeò ff. commoda.* Bal. Salicet. & alij Doctores *in l.2 C. de ædili. actio.* Anto. Gom.
104 *tom.2. var. cap. 2. num.15.* quòd ſi venditur
mulà, vel equus, venit etiam ſella, & frænum, & alia ornamenta, quibus tempore contractus equus emptori oſtenſus eſt, quia hæc ornamenta accedunt acceſſoriè, & cohærent rei venditæ, quoniam quando ali-
105 qua res alteri accedit, & cohæret, iudicatur
vna, & eadem res, & non debet ab ea ſeparari, text. *in l. in rem actio §. item quæcunque ff.de rei vindi.*

106 Hinc quando res prohibita è Regno extrahi, publicetur,quia cadit in commiſſum, publicatur etiam, & in commiſſum cadit, currus, nauis, mulus, ſaccus, quibus exportatur, quoniam licèt hæc non ſint de mercibus prohibitis; tamen tanquam acceſſoria etiam publicata ſunt, ita probat text. *in l. cotem ferro. & Dominus nauis. ff. de publi. & vecti.* magnam Doctorum cateruam congeſſit ad hoc Bobadill. *in politi. lib.4.c.5. à n.35.*

107 Quod & eo fortius redditur, quoniam ſententia lata ſuper re, aut bonis,quibus adhæret & eſt annexum ius patronatus, comprehendit etiam ipſum ius patronatus, in conſequētiam & acceſſoriè, eiúſque virtute in victorem tranſit, vt in vno plures referunt latè per Nicol. Garciam *de benef.5. p. cap.9. num.27.* & exactiſſimè quamplures
108 congerens *à num.25.cum multis ſeqq.* teſtatur
idem eſſe in ſententia confiſcationis bonorum, quibus adhæret ius patr. quo loci *& in 5. p. cap.5. à num.9. cum multis ſeqq.* plurimas adducit doctrinas, & effectus reſultantes ex
109 hac connexitate, & cohærentia iuris patro-
natus, qui quidem rei de qua agimus rectè conducunt,quas per te vide.

110 Et ex prædictis infert Franciſ. Niconitius *in d.repeti.c.quoniam contra.de probatio. n.857.* quòd ſententia nedum parit exceptionem rei iudicatæ in rebus proſequutis, ſed etiam in pertinentiis, & appenditiis proſequutorum, allegat text. (quem dicit notabilem) *in l. ſi cum tibi.C.de iudi.* quem ibi ſingularem vocat ad propoſitum B. qui ſequutus à Salicet. *ibi,* illum text. ita ſumunt (licèt ſententia generalis non nocet in ſpecie non proſequuta, nocet tamen in appenditiis proſequutorum) licèt Alexan. ibi aliter ſumat ſecundùm eius verum intellectum (vt aiunt) vt ſententia lata ſuper certa ſpecie iudicij generalis, nocet in omnibus eius acceſſoriis, vel dependitiis, licèt ſuper eis non fuerit diſceptatum, & hunc intellectum ad illum tex. retinet gl. *ibi verbo, non poſſe*, communiter recepta per Bart. Bal. Paul. Caſtren. Salicet. Alexan. & Iſſ. *ibi* idem tenet ipſe Iſſ. *in l. licèt verſ. tertio C. de iudicijs. & in l. non egimus. num.2. ff. ſi quis cautionibus.* Bart. *in l. Aurel. §. Caius in ſi.ff.de liber. legat.* facit text. *in c. inter dilectos.* & ibi Immol. quem citat Niconiti *vbi proximè.*

His adde conſilium Alexan. 23. *num.6.* 111
lib.5. quo dicitur, quòd ſententia lata ſuper re petita, intelligitur etiam lata ſuper acceſſoriis,& ab ea dependentibus,licèt in ea ſpecialiter nō exprimantur,per quod conſilium ita pluties determinauit Rota Romana, vt teſtatur Proſper. Fari. vt ex recollectis per eundem eſt deciſio DCCCLVI. & deciſio DCCCLIV. *fol.*478.& deciſio DCCCLXVI. quibus dicitur, quòd ſententia in fauorem præpoſiti lata ſuper reſtitutione ſedis præeminentioris, extenditur, & exequitur in aliis præeminentiis, de quibus actum non fuit. de quibus deciſionibus nos latiſſimè egimus ſuprà c. præcedenti num.19. verſ. hinc ad particulares quæſtiones, *&c.* quæ omnia hîc applicari poſſunt. Et facit inſuper quod dicit Ab. *in conſ.89.in quæſtione.colu.2.in prin. verſ. nec obſtat ſi dicatur. lib.1.* quem referens ſequitur Cardi. Tuſc. *pract.conclu.lib.7. litera S.concl.226.num.111.*Paul.Caſtr. *conſ.275.*
ad primum in prin. lib.2. dicentes, quòd ſi 112
ſententia declarat Caſtrum eſſe ciuitati ſubiectum, & eſſe de aliquo comitatu, cenſetur declarare vt teneatur contribuere ad onera ciuitatis, quia eſt appendix, & acceſſorium ad ſubiectionem declaratam, & ab ea dependens.

Et quòd ſententia lata in principali ex- 113
tendatur ad connexa, pertinentia, & adhærentia, in terminis etiam tenet Hippoly. de Marſi. *in repeti. rub.ff.de fideiuſſ. num.187. & per d.l. cum tibi.* & B. *ibi.* idem tenet expreſsè doctiſſimus Auil. *in c. prætor. cap.1. num.17.* qui *à num.9.* poſt gl. *in c.licet ergo.8. q.1. & l. fi.§.fi.ff manda.* Alex. *in conſ.40.num.11. volu.5.* Innocen. *in c. dilecto de reſcrip.* & Hippoly. de Mar. *vbi ſuprà num.189.* & Feli. *in c. ſuper literis. colu. 13. de reſcrip.* rectè comprobat Mari. Giurba *deciſ.108. ſub num.9.* per Bal. doctrinam, quam ſequitur Caſtren. *conſ.306. volu 2.* Peregri. *deciſ.118. num.3.* Gaill. *lib.1. obſerua.128.num.8.* cuius rationem reddit ex

aliis

aliis Giurba *ibi,nu.*7. videndus. firmat etiam
Vincentius Carocius *exceptio.*126. *num.*8. &
114 in regula *cùm quid. p.*1. *limi.*4.& docet ipſe
Auile. quòd ſi iudex ponit manus ad con-
nexa mandato, non dicitur excedere finem
mandati, vbi in comptobationem plurima
elegantia adducit fundamenta, & doctri-
nas, & poſt Felin. Innocen. Bald. & alios,
idem repetit *in n.*27.*cum ſeqq.*quem omnino
vide, & Hippolytum de Marſi. *vbi ſuprà.*
115 Et inſuper probatur, quia licèt ſententia
aliàs ſit ſtricti iuris, extenditur ad augmen-
tum, vt *per l. ſi opus.* & ibi Alberi. *ff. quod vi
aut clam.l.quamuis.*iuncta gl.*in verb.perinde ff.
de bonis authori. iudi. poſſiden. l. cùm patro. §.
quamuis in fi. reſpon.*1. cum concordanti. per
Tiraqu. *lib.*1.*de retract.* §.1. *gl.*18. *num.*53. *pag.*
358. quos ſequitur referens Mieres *in tract.
de maiorat.*1.*p.quæſt.*10. *num* 20. *in nouiori im-
preſſione.*
116 Et quòd ſententia extendatur ad cun-
nexa per text. *in l.ſi cum tibi.*vbi B. *C.de iudic.*
notat Hippolyt. *in rubr.ff.de fideiuſſ.num.*187.
Auil. *in cap. prætor cap.*1. *num.*17. *fol.*28. latè
Tiraquell. *in tract. res inter alios pag.*26. per
quem ita affirmat Mier. *vbi proximè nu.*124.
117 & quòd vbicumque profertur ſententia ſu-
per dominio caſtri, cenſeatur data ſuper
iuriſdictione, quæ caſtro cohæret, reſoluit
Eguid.Boſſ. *in voto practica crim. vt de Prin-
cipe num.*255. Capicius *deciſ.*22.*num.*36.ſen-
tentiam autem Baldi *in d. §. è contrario.* ſe-
quitur gloſſ. Pari. *in conſuet. Pariſien. p.*1. §.1.
*gloſſ.*5. *num.*44.*fol.*32. & quòd ſenteotia lata
ſuper comitatu ſiue abſolutoria ſiue con-
demnatoria proſit, & noceat in molendinis,
& aliis acceſſoriis, ſeu connexis, ſubintel-
lectis ſub principali, pulchrè comprobat in
noſtris terminis Marius Giurba *d. deciſ.*108.
118 *ſub nu* 9.*verſ.reſpon.*3.*&* *n.*7.*fol.*391. Et idem
dicendum de re incorporata, quia incorpo-
ratio omnia comprehendit. Mieres *vbi pro-
ximè num.* 125. Quintilia. Mandoſ. *in regu.
Cance.*12.*num.*6. *fol.*66. vide Tiraquel. *in l. ſi
vnquam.verbo,donatione, ſub nu.*192. vbi quid
dicatur ius incorporatum.
119 Et quando bona dicantur augmentata in
maioratu, & quandu eodem iure iudicen-
tur, & quando eorum fiat incorporatio
maioratus, quando augmenta cenſeantur
eſſe de maioratu, & eius regulis iudicari, ac
comprehendi, tanquam connexa, & inſe-
parabilia, vide latiſſimè plures relatos ma-
gnam copiam doctinatum cumulans, per
Mier. *de maioratu* 1. *p. quæſt.*10. *per totam.* vbi
plura elegãtia *in nouiori impreſſione.* & vtrun-
que Moli. alter *de primogeneis lib....c....à n....*
alter & Theologus *de iuſtitia & iure in tract.
de maioratu.*

Quibus conuenit, quod dicit Mareſco. 120
*variar.reſolu.lib.*1.*cap.*87.*num.*25. quòd ſi ſen-
tentia lata eſt in iudiciis vniuerſalibus gene-
raliter, faciat rem iudicatam in omnibus
pertinentiis, poſtmodum in executione li-
quidatis, & declaratis, adeò vt clauſula (pa- 121
rito iudicato) quoad illas pertinentias, etiam
non expreſſas in ſententia, ſed tacitè ſub-
intellectas à iure opererur, iuxta Rotæ de-
ciſionem 100. *num.* 14. *iuncto num.* 35. *p.*1.
diuerſor.
Hinc etiam condemnatis ciuibus alicuius 122
ciuitatis, intelliguntur etiam condemnati
habitatores alicuius caſtri, quod eſt de co-
mitatu ipſius ciuitatis, quoniam ciues illius
ciuitatis dicuntur comitatiui caſtri. Hanc
doctrinam tenet Bart. *l.*2.*in prin. num.*6 *ff.de
verbor.ſignifi.per l.ciuitatibus.de legat.*1. *l. ciui-
tas.ff.ſi cert.petat. l. ciuitatibus. ff. quod cuiuſque
vniuerſitatis nomine.*ita vt ſi ſimus in materia
& cauſa communi ciuibus & comitatiuis,
tunc verius eſt, vt comprehendantur co-
mitatenſes in ſententia condemnante ciui-
tatem, prout declarat Feli. *in c.Rodulf.colu* 9.
*poſt medium. num.*9. *de reſcrip.* Rebuf. *in l.*2.
*colu.*5.*in fi.verſ. denegatur in materia congruen-
ti. ff. de verbor. ſignifi.* Gratia. *in diſceptationi-* 123
*bus forenſ. cap.*207. *num.* 7. qui *à num.*2. latè
comprobat, quòd appellatione ciuitatis ve-
niunt caſtra, & villæ.
Ex quibus quidem libentiſſimè moueor, 124
hanc partem, & ſententiam amplecti, vt
exequutor rei iudicatæ latæ ſuper re reſti-
tuenda, non excedat, ſi eam exequatur in
pertinentiis, & appendicibus, pertinenti-
bus, & annexis, augmentis, & cohærenti-
bus ipſi rei, etiam ſi in ea non exprimatur.
cum hoc tamen temperamento, vt illæ per-
tinentiæ, ſaltim in genere ſint antea petitæ,
iuxta ea quæ latè diximus ſuprà in c. præce-
denti à num. 33. licèt aliàs ferri poſſit ſen- 125
tentia ſuper connexis & dependentibus,
etiam non petitis. *c. inter dilectos.* & ibi Im-
mol. *de donatio.* Franc. Niconi. *loco ſuperiùs
citato num.*871. & poſt alios Auiles *in d. c.*1.
*prætor.num.*14.*&* 15.quia ſententia ſuper eo,
quod venit ex natura, & aptitudine propoſi-
tæ actionis, valida eſt, quia petitioni ineſt,
Eſcacia *de appella. quæſt.*11.*num.*23.& ex Fel.
Abb. & aliis Maſcard. *conclu.* 118. *num.*51.
& in terminis Giurba *deciſ.*108 *n.*7.
Et pro complemento huius pertinentia- 126
rum articuli aduertere debes, quòd verbum
(cum pertinentiis) eſt vniuerſale ſui natura.
*l.*1. §. *cùm vrbem. ff. de off. præfecti.* Innocen.
*in c.cùm ad ſedem. ad fi. C. de reſti.ſpoliato.& in
c.ex literis. de iure patrona.* apta comprehen-
dere honores, onera, ſeruitutes, & omnia,
etiam neceſſaria ad rem ipſam principalem,
notatur

notatur in l. rerum appellatio. ff. de verbor.
ſignif. Bal. conſ. 245. volu. 3. Innocen. vbi
proximè. & poſt alios Burſa. conſ. 5. numer. 7.
tom. 1. & vt in propoſito inquit Mantica
de contracti. tom. 1. lib. 4. tit. 14. numer. 32.
127 quòd verbum (pertinere) latiſſimè patet,
iuxta l. verbum illud pertinere ff. de verbor.
128 ſignifi. in tantum quòd conceſſio rei cum
pertinentiis dicitur incerta, & parum proficit,
niſi limitatè, & quid aut quantum de
eis probâtur, vt notatur per ſcribentes in l.
legati. ff. de liberatio. leg. & in l. ſi ſic. vbi B. ff.
de leg. 1. Alexan. conſ. 55. volu. 4. & conſ. 187.
num. 9. volu. 2. Mandoſ. copioſas Cotas ad
Romanum conſ. 336. num. 2. verb. appareat, latè
Burſa. in conſ. 5. num. 24. & 25. tom. 1. Soci.
Iunior conſ. 166. num. 32. volu. 2. Cæphal. conſ.
250. num. 16. & poſt Immol. Alexan. Iſſ. Pari.
de Put. & alios bene probat Petr. Surd. conſ.
135. num. 59. & 60. tom. 1.

129 Ac propterea cùm res principalis de iure
communi non habeat certas acceſſiones limitatas,
pertinentias, appendices, & alia acceſſoria,
niſi ab homine, aut conſuetudine
ſint attributa (vt dictum eſt ſuperiùs, & latè
per Doctores citatos hactenus) certè onus
130 probandi incumbit ei, qui dicit ea, de quibus
contingit dubitari, eſſe, & inter rei pertinentias
computari, Aym. Craueta conſ. 480.
n. 1. Cardinal. Manti. vbi ſuprà d. lib. 4. tit. 14.
ſub num. 31. verſ. ſed cum caſtrum. tom. 1. & idcirco
rectè dicit Gratia. in diſcepta. foren. tom.
1. cap. 333. num. 9. cum ſeqq. præſertim 12. poſt
Innocenti. in d. c. cum ad ſedem num. 1. & 2.
131 de reſtitutio. ſpoliato. quòd lata ſententia generali
ſuper pertinentiis, executio eiuſdem
fiet tam pro principali re, quàm pro pertinentiis,
quæ liquidabuntur, & quæ pars probauerit,
ad rem ſpectare, & pertinere, facit
etiam Rotæ elegans ſæpe repetita deciſ. 100.
per totam, p. 1. diuerſo. poſt Romanum conſ. 211.
n. 5. Roma. conſ. 22. n. 2. lib. 1.

132 Illud tamen generaliter in materia liquidationis
præ oculis habere debes: vt teſtes,
inſtrumēta, & aliæ omnes probationes, quæ
in iudicio principali fuere adductæ, & præſentatæ,
pertinentes ad liquidationem, puta,
quia illis verificatum eſt ſpecialiter, quot,
& qualia bona in hæreditate remanſerint
tempore mortis defuncti, vel quæ res ſint
pertinentiæ, & appendices, ſeu connexæ, &
acceſſoriæ, quot fructus percepti fuêre, &
de eius vero valore ſingulis annis, aut ſuper
æſtimando damno & intereſſe, &c. rectè
poſſunt iterum reproduci in liquidatione,
& via executiua cartæ executoriæ, & omnino
proſunt. vt loquendo in iudicio petitionis
hæreditatis, & in executione ſententiæ
vniuerſalis, latæ ſuper eadem exactiùs comprobat,
& proſequitur Afflict. deciſ. 35. per
totam. Imò tenet, quòd propter periculum 133
ſubornationis (quod etiam in hoc iudicio
liquidationis locum habet) liquidatio facienda
eſt per antiqua acta, teſtes, & probationes
(ſi qui ſunt teſtes) & non ex nobis
propter dictum periculum, allegat ad id
Offred. & ideo conſulit Gutiér. de iuram. confirmatorio.
1. p. c. 1. num. 32. motus ex doctrina 134
Afflictis, quòd quando liquidatio fuerit ad
executorem remiſſa, ſit cautus aduocatus,
vt præcipiat parti, vt in executoria inſeri faciat
dicta teſtium, qui congruentiùs, aut
meliùs depoſuerunt in cauſa principali circa
valorem fructuum, damni, aut intereſſe,
ne aliter aperiatur porta teſtium ſubornationi.
ſequitur Muñoz de Eſcob. in tract. de
ratiociniis. c. 23. num. 26. & ſuprà. vterque tamen
iudices admonet, vt ſi aliquo modo ex
proceſſu cauſæ principalis aliquam quantitatem
certam debitam deducere poſſint, ex- 135
plicitè reum in illam condemnent, ne huiuſmodi
iudicibus executoribus liquidandam
remittant vel reſeruent, ex eo ſiquidem
(vt experimento cognouimus) magnum partium
diſpendium euitabunt, quo etiam legislatoris
præceptum, & deſiderium adimplebunt,
qui hoc ipſum ipſis præcipiendo
commendauit (nec id ſine myſterio) in l. 55.
tit. 5. lib. 2. recopil. quod & idem animaduertit
Ioan. Garcia de expenſ. c. 24. num. 7.

Nunc tractemus de executore rei iudi- 136
catæ, qualiter ſe debeat habere, quoties quis
eſt condemnatus ad reſtitutionem frumenti,
vini, vel ſimilium fructuum debitorum,
an poſſit compellere condemnatum ad ipſos
fructus, an ad eius æſtimationem, qualitérque
hæc creſcat æſtimatio. In quo illud ſe
offert dicendum, quòd aut quis condemnatur
ad reſtitutionem fructuum in genere, vt
tot menſuras tritici, viníque; & tunc non
deuenitur ad æſtimationem, ſed in ipſis fructibus
in ſpecie facienda erit executio, niſi
conſtet, non ſtare, aut ſolui non poſſe, quia
iis caſibus deueniri poteſt ad æſtimationis
executionem, poſt alios Caluacan. deciſ. 27.
num. 2. & 3. p. 3. quibus adde, quę exactè congeſſimus
ſuprà hoc lib. 4. c. 5. num. 33. verſ.
inſuper ſuperiùs propoſitam, &c. & iſto ca- 137
ſu propter moram ab ipſius tempore creſcit
ſemper æſtimatio, & valor fructuum, & ſic
intelligitur l. vinum, cum ibi notatis ff. ſi cert.
petat. Genuenſ. deciſ. 117. num. 30. Gaſpar Rodrig.
de annuis redd. lib. 1. quæſt 11. num. 29.

Aut condemnatus debet fructus in ſpe- 138
cie, vt puta; quia illos ex alieno fundo percepit;
& tunc aut ſtant, ſeu præſumuntur
ſtare, vt quia ſunt recollecti intra triennium,
l. 1. & ibi gl. C. ſi aduerſus vſucap. vel intra
annum

annum (in regione in qua regulariter, vlte-
riùs non ſeruantur) aut ſunt conſumpti.
Priori caſu condemnatus tenetur fructus
reſtituere, aliàs ad æſtimationem quanti plu-
rimi deueniendum erit, niſi debitor proba-
ret conſumptos abſque eius culpa, ſecun-
139 dùm Rodrig. *vbi proximè*. Si verò conſumpti
ſunt à debitore, tunc tenebitur ad æſtima-
tionem habito reſpectu ad illorum tempus
perceptionis, aut conſumptionis, ſecundùm
Ananiam *conſ.38.num.3*. Bal. *in l.2.in fi C. de
fruct. & litium expenſ.* Menoch. *de recuper.
poſſ. rem.15.num.660*. Gaſpar Rodrig. *d.c.12.
ſub num.29*. Cancer. *vari.reſolu.in 3.cap.1. de
actio. & oblig. num.182*. Natta *conſ.599.n.4*.
Ruin. *conſ.56. num.3. volu.2*. Suarez *recept.
ſenten.verbo, fructus num.346*. Rolh *exerci.16.
num.10*. Eſcacia *de iudiciis lib.1.cap.38.num 9*.
Couarru. *lib 1.varia.cap.3.num.7*. Sfort. *conſ.3.
num.6*. Rendin. *in prompt. iur. tit.90. de præ-
ſumpt.num.4*. Neguſan. *de pigno.p.5.memb.5.
num. 12. verſ. adde tamen.* Cagnol. *in l. ſin-
gularia. num.139. ff. ſi cert. petat.* Lamberteng.
de contractib.muli.gl.1.num.221.& 246. Boui.
de ſtatut.verbo, præſumptio. gloſ.1.num.18.in fi.
Barboſa *in l. diuortium §. interdum num.43.§.
ob donationes num. 42. ff. ſoluto matri.* Gra-
tian. *diſcepta.42. num.50*. Gualt. *de tuto. p.3.
rub.2.nu.54*. Auill. *in c.prætor. cap.10.gloſſ.exe-
cution. nu.29*. Terat. *lib.1.var. tit. de fruct. in
gener. colu.7. in prin.* Anto. Sola. *ad decret. Sa-
baud.tit.de cenſib.gl.1.p.4.num.2*. Alb. *conſ.182.
num.35*. apud quos omnes videre poteris, an
& quando fructuum æſtimatio creſcat, & de
eleganti diſtinctione præ cæteris videndus
eſt omnino Marius Giurba *deciſ.115. per to-
tam*, ad quem te libenter remitto, quia tra-
ctat mirabiliter, & de præfata diſtinctione,
clarè poſt alios Doctores explicat, Eſcobar
in tract.de ratiocinijs. cap.17.à num.7.vſque ad
140 24. vbi doctè quidem, quãdo creſcat vel de-
creſcat valor fructuum, vel quando æſtima-
tio quanti plurimi ſit in ſentẽtiæ executione
facienda, & quod tempus ſpectandum ſit, &
attendendum, vt æſtimatio quanti plurimi
locum habeat, an conſumptionis veræ, vel
fictæ, an perceptionis, & de aliis infinitis dif-
ficultatibus, quæ incidere ſolent in execu-
tione rei iudicatæ, ad liquidandos fructus,
ad quem & ab ipſo relatos te remitto, quia
bene loquitur, & peritè, Caual. *tract de tuto-
re à num.235.cum ſeqq.* Petrus Surd. *deciſ.81*.
tractat etiam nonnulla Rodeti. Xuar. *in l.
poſt rem in declaratio.l. Reg.ad fi.operis §. quæri-
tur vlteriùs quæſt.8*. Pulchrè etiam & latiſſi-
mè de hoc articulo poſt plurimos Giurba
deciſ.115.per totam. Gratia *diſcept.foren.c.243.
à num.56*. Moder. *de proceſſi. executiuis 1.p.
cap 2.num.103*. Peregri. *deciſ.61. num.4*. Ca-
ualcan. *deciſ.27.num.6.p.3*. Menoch. *de adipiſ.
rem.num.121.& conſ.1111.num.43*. Fab. Ann.
conſ...num.24. Lupuz *de vſuris comment.3.§.6.
num.145*. Tuſcus *lit. F. conclu.492. à num.5.
cum ſeqq.*
Poſt conſumptionem autem non creſcit 141
æſtimatio, quia fructibus iam conſumptis
non dicitur debitor fructuum, ſed æſtima-
tionis eorum. arg. text. *in l.1. C. de diſtractio.
pignor.* vbi ideo conſumpti fructus compen-
ſantur, & debitum extenuant, quia iam non
cenſentur fructus, ſed quantitas, ita docet
B. *in l.eum qui.ff.de his quibus vt indignis*. idem
Bart. *in l.diuortio.§.ob donatio.in fi.ff.ſoluto ma-
trimo.* Boëri. *deciſ.68.num.2*. Socin. *conſ.82.
num.27.lib.4*. latè Caualca. *de tutore à n.226.
cum ſeqq.* & Gaſpar Rodrig. *vbi ſuprà num.29.
ad fi.* vbi aduimaduertendum hoc eſſe, aſſe-
rit, maximè ab executoribus executorialiũ,
qui paſſim re hac decipi & errare, ſolent.
qui quidem Rodrig. *ibi num.30*. cum Boërio
deciſ.68. num. 5. & noſtrate Ioan. Garci. *de
expenſ. c.23.num.47. verſ. aduerte tamen*, affir-
mat, quòd ſicut iuſta cauſa litigandi excuſat
à condemnatione expenſarum, *l. qui ſolidum
§ etiam. de leg.2*. ita excuſat à mora, & per 142
conſequens à ſolutione valoris & æſtima-
tionis quanti plurimi, quod eſt notabile. de
quo vide Giurba *d. deciſ.115. ſub num.2*. vbi
alios citat ad hoc, quòd poſt cõſumptionem
veram vel fictam eorum æſtimatio quanti
plurimi non creſcat.
Illud autem inſuper attende, quòd con- 143
demnatus ad reſtituendum, certos modios
tritici, non expreſſa eius bonitate, victor,
cui eſt facienda reſtitutio, probare tenetur
bonitatem tritici mutuati, vel conſumpti,
quo non probante, debitor ſententiæ ſatisfe-
ciſſe dicetur, ſi etiam viliſſimum triticum
tradiderit, ex eleganti text. *in l. ſi fideiuſſor.
ff. mandat.* ibi, quodlibet triticum dando,
reum liberari poſſe, exiſtimo, licèt aliud ſit
dicendum in legati ſolutione.) optimè poſt
Gregor. Lopez *in l.23.tit.9.p.6. verbo, ſemian-
tes*. Eſcobar *de ratiocinijs.d.c.17. n.6*.
Si autem rei liquidandus ſit valor, & æſti- 144
matio per peritos, quæret executor exper-
tos in arte ad minus duos, qui probè de ea
re iudicare poſſint, iuxta auth. *de non alie-
nand.aut permutand. §. quod autem. colu.2*. qui
cuncta ſpeculatiuè, & diminutatim ſecun-
dùm temporum diſtinctionem debent per-
ſcrutari, iuxta ſpecialiter notata per Immol.
& Alexan. *in l.pretia rerum. ff.ad l.falcid.* Ab.
*in c.propoſuiſti. de probatio.& in c. fraternitatis,
de frigidis & maleficiatis.* Angel. *in l. compari-
tiones. C. de fide inſtrumen. & in l. iuriſiuran.
verſ. vlti. quæro. C.de teſti.* Bart. *in proœmio di-
geſtor.* Bal. *in l. hac edictali. §. ſi illud. C. de
ſecund.*

ſecund.nuptijs.& in proœmio digeſto.verſ.ſed dubitet. Decius *in c præpoſuiſti.num.*15. *de probatio.*latiſſimè proſequitur noſtras Ioan. Garci.
*de expenſ.& meliora. cap.*24.*num.*19. *& ſuprà,*
vide Anton. Gomez *tract.de contractib. c.*10.
145 *num.*2. & iſti æſtimatores nominati ſemel
ſuſcepto negotio compelli poſſunt per executorem, ſi recuſent taxare, Bart. *in l.*1. §.
*cura carnis.ff.de off.præfect. vrbi. & in l.*1.§.1.*ff.*
*nauta, caupon. & l.*1. *ff.furtim aduerſus nautas.*
Bal.Salicet.& Alex.*in l.inuitus ff.de procurato.*
Ioan.Garcia *vbi proximè à n.*24.
146 Ipſis tamen æſtimatoribus inter ſe diſcordantibus, exequutor (cui à iudice intelligitur, omne neceſſarium commiſſum)vel partes ad tertium eligendum, & in vnum conueniendum compellit, vel ipſe eligit. *l. item*
ſi vnus ff. de pactis. & aduertit Ioan. Garcia
147 *vbi ſuprà num.*27. & ipſi poſſunt, vel ratione
imperitiæ, vel inimicitiæ, aut alia iuſta cauſa recuſati, & debent executores partes de
idoneis conueniendis,& cõcordandis compellere, ſecundùm Ioan. Garci. *eodem n.*27.
148 *verſ. quinimò poſſunt.* vbi quòd non concordantibus partibus iudex exequutor eligit
(vt dictum eſt)& tenet B. *in l.creditores. ad fi.*
C.de pigno. & idem Bart. *in l.*2. *C.de reſcin.*
vendi. Pantaleo de Crema *in repeti. eiuſdem*
*lib.*2. *C. de reſcin. vendi.* & conſentientibus
tollitur omnis ſuſpicio, & difficultas, *l. fi.C.*
de arbitr. l. cum l. ff. eodem. Baptiſta de ſancto
Blaſio *de arbitrio.q.*69.
149 At à declaratione, & æſtimatione horum
peritorum authore iudice, & comprobante,
non datur appellatio ſuſpenſiua, cùm liquidatum in executione executioni mandatur,
ac ſi in ipſa ſententia ſit expreſſum, quia
pars eſt ipſius, iuxta Doctorum cateruam
adductam per nos à num.7. cum ſeqq. & à
prin. ſuperiùs, prout obſeruatur, de qua
praxi etiam tenetur cum Ioan. Garci. *de expen.c.fi. n fi. in nouiori impreſſione.* Eſcobar *de*
*ratio c.*33. *num.*25. & latiùs *à num.* 20. Apta.
*de partı.*1. *p. cap.*4. *n. fi.* Parladór. *lib.*2. *rerum*
*quoti.c.fi.*1.*p.*§.12.*n.*33 qui alios citant.
150 De natura æſtimatorum, & peritorum
(vulgò dicti *alariſes*) à populo, & ciuitate
electorum, & an recuſari poſſunt, vel ab eorum iudicio, & æſtimatione appellari, vide
poſt alios latè per noſtratem Ioannem Garciam *de expen.& meliora.c.fi.à num.*22.
151 Ex his, quæ ſuperiùs dicta ſunt, animaduertendum erit, quod ſi ſententia rem aliquam adiudicet vincenti, intelligenda eſt
etiam cum fructibus pendentibus, quantumuis de fructibus in ſententia nulla mentio facta fuerit, docet Bal. *in c.*1. *verſ. qui ex*
parte.verbo, ſuccedere, de pace conſtantia, in vſibus feudorum. Matthæ. de Afflict. *deciſ.*138.*in*
prin. Chriſtophorus de Paz *in tract.de tenuta*
*tom.*1. *cap.*13. *num.*46. *& ſeqq.* & eſt optima
doctrina Bertran. *conſ.*8. *ex num.*1.*lib.*1. aſſe- 152
rentis, quòd quando dominium fundi in
alium transfertur ipſo iure, accipi, & intelligi cum fructibus pendentibus, ſunt enim
pars inſeparabilis ipſius rei, de quo videndus eſt Couarr. *lib.*1. *variar. cap.*15. *num.*1.
Menoch. *de recuperan.poſſ.rem.*6. *à num.*45.*&*
*lib.*2. *de arbitr.cent.*3. *caſu* 258. *à num.*5. adeò 153
vt executio ſententiæ, quæ debet fieri in re,
debet etiam fieri in fructibus pendentibus,
per quandam conſequentiam, cùm inſeparabiles ſint ab ipſa re, & poſſeſſione, vt docent Matth.de Afflict. *deciſ.* 7. *num.*9. Menoch. *de adipiſ. poſſ. rem.*4. *num.*80. *& recuper.*
*rem.*6 .*num.*46.Cæſar Contar. *in repeti. l. vni.*
limi. 1. *num.*68. *&* 69. Chriſtophorus de Paz
*in tract. de tenuta d. cap.*13. *à num.*47. & ſic
exequutor in his fructibus pendentibus non
exceder, ſententiam ſuper re principali tantùm latam,exequendo.

CAPVT XI.

Ab executore excedente de tempore ad tempus; an, & quibus caſibus (vbi ſinguli valde vtiles annectuntur) appellarioni emiſſæ non deſeferens, vim faciat.

SVMMARIVM.

*Ab executore excedente de tempore ad tempus, appellationi interpoſita ſi non deferat, vim facit.n.*1.

*Executor exequendo ante tempus datum condemnato ad ſoluendum excedit.n.*2.

*Condemnatis decem dies dantur tam de conſuetudine, quàm iure regio ad ſoluendum, quos poteſt iudex ex cauſa abbreuiare aut ampliare ſuo arbitrio.n.*3.

*Excedit executor ſi dilatione aut conditione ſententia pendente exequatur.n.*4.

*Plus petere dicitur qui ante tempus petit.n.*5.

*Executor datus cum termino limitato, eo tranſacto ſi exequatur ampliùs,excedit.n.*6.

*Executor cum termino limitato ſi aliquem intra illud excommunicet,eo tranſacto non abſoluit. num.*7.

*Sententiam qua quis condemnatur ad rei reſtitutionem à litis conteſtatione ſeu occupatione, an poßit executor exequi in decurſis poſt ſententiam vſque ad actualem reſtitutionem.n.*8.

*Sententia eſt ſtricti iuris, & vltra non exequitur quàm in ea continetur, quia non expreſſum cenſetur omiſſum.n.*9.

Iudex an poßit condemnare reum ad vſuras decurrendas

*currendas poſt ſententiam ob moram debitoris.n.*10.

*Tractus futuri temporis ad iudicem non ſpectat. num.*11.

*Executoris poteſtas regulatur à poteſtate ſuperioris mandantis.n.*12.

*Executor non excedit ſi condemnatum ad rei & ſpeciei reſtitutionem cum fructibus, exequatur condemnatum in fructibus decurſis vſque ad ſententiam, ſed etiam in decurſis poſtea vtique ad actualem reſtitutionem.n.*13.

*Rota deciſio mirabilis refertur in propoſito, vbi condemnatus ad beneficij reſtitutionem cum fructibus compellitur præſtare fructus decurſos poſt ſententiam vſque ad actualem dimiſſionem.n.*14.

*Exequendi poteſtate carens executor, excedit in liquidatione fructuum tam decurſorum vſque ad ſententiam, quàm vſque ad tempus taxationis. n.*15.

Executor excedens fines mandati nihil agit. numero 16.

*Fructus in condemnatione nedum veniunt vſque ad ſententiam, ſed vſque ad paritionem ſententiæ. num.*17.

*Fructus poſt ſententiam in condemnatione veniunt, ſi fuerint à principio fructus, aut intereſſe petita. n.*18. *&* 31.

*Fructuum condemnatio etiam ſi facta non ſit niſi vſque ad ſententiam, poteſt executor decurſos poſt eam à tempore moræ exequi vſque ad actualem reſtitutionem.n.*19.

*Condemnatum ad intereſſe propter moram, an executor poſſit compellere, & taxare intereſſe poſtea cauſatum ob moram paritionis ſententiæ.n.*20.

*Intereſſe iudicis officio debitum creſcit vſque ad executionem ſententiæ. n.*21.

*Condemnatus ad intereſſe propter moram ſoluendi vſque ad ſententiam, ſi poſt eam perſeueret in mora, actione iudicati tenetur ad illud etiam poſt ſententiam. n.*22.

*Condemnatum ad intereſſe debitum iure actionis, an poſſit compellere executor illud præſtare decurſum etiam vſque ad paritionem ſententiæ.n.*23.

*Ad fructus decurſos vſque ad ſententiam, & ad decurrendos vſque ad ipſius paritionem poteſt iudex condemnare.n.*24.

*Fructus futuri ſunt acceſſio coniuncta & non odioſa.n.*25.

*Pro fructibus tam naturalibus ex re, quàm annuis cenſibus & redditibus futuris, poteſt agi & ſubſequi iudicis condemnatio.n.*26.

*Iudex poteſt condemnare ad pecuniam debitam cum intereſſe lucri ceſſantis, puta hodie ad rationem vigeſimæ pendendæ, quandiu ſolutio ſatis differatur. n.*27.

Intereſſe lucri ceſſantis debitum ex ſententia, non eſt vſura, ſed aſſumit naturam ſortis. numero 28.

*Iudicium fundatum in principali de præſenti, poteſt extendi ad acceſſorium de futuro, prout in fructibus decurrendis.n.*29.

Debitore cenſus conuento pro vno anno decurſo, ſi lite pendente maturauerit alius terminus, pro vtroque poteſt ſequi condemnatio.n. 30.

*Executor tunc poterit taxare & ſoluere fructus & intereſſe decurſos poſt ſententiam, & vſque ad eius paritionem, ſi appareant in iudicio fructus petiti. n.*31.

Fideiuſſor de iudicato ſoluendo an teneatur ad fructus decurſos poſt rem iudicatam vſque ad eius paritionem. n. 32.

*Condemnatum ad præſtanda alimenta alicui vſque ad pubertatem, an excedat executor, ſi illum compellat præſtare fœminæ vltra duodecim annos, & maſculo vltra quatuordecim. num.*33.

Pubertas in alimentis intelligitur in puella vſque ad 14.*in puero vſque ad* 18.*annum.n.*34.

*Verba ſemper retinent ſuam propriam ſignificationem ſecundùm ſubiectam materiam, etiam quantumcunque materia ſit ſtricta & odioſa. num.*35.

*Redditus annuos an debeat condemnatus à tempore primæ ſententiæ, quæ ad illos condemnauit ex tunc, vel à tempore vltimæ confirmantis.n.*36.

*Confirmatio nihil noui dat, nec auget diſpoſitionem, nec aliquod obſtaculum tollit.n.*37.

*Sententia referens ſe ad aliud, puta inſtrumentum aut ſententiam, plus non operatur quàm quod in relato continetur. n.*38.

*Actio non naſcitur ex ſententia confirmata, ſed ex confirmante. n.*39.

*Sententia confirmans retro non reſpicit. n.*40.

L. eos 2.*C.de vſuris rei iud. verba referuntur. n.* 41. *interpretantur. n.*45.

*Sententia confirmans referens ſe ad ſententiam, intelligitur cum ſua qualitate.n.*42.

*Sententia lata virtute inſtrumenti ad quod ſe refert, licèt agatur ex ſententia, tamen exequitur prout in inſtrumento cum omnibus qualitatibus. n.*43.

*L. furti, in prin. ff. de ijs quibus vt indignis. interpretatur.n.*44.

L. eos. 2. *C. de vſuris interpretatur.n.*45.

*Executor non excedit attendens tempus prioris ſententiæ ſpecialiter expreſſum per vltimam confirmatam. n.*46.

*Condemnatus ad centum, & ſi non ſoluat intra tot dies, mittatur in exilium, termino tranſacto poterit iudex exequi pœnam comminatam ob non ſolutionem pecuniæ. n.*47.

Condemnatus ad centum, quæ ſi ſoluere noluerit, aut non potuerit, mittatur in exilium, quod ſit tempus expectandum ſolutionis præ-

ſtanda, vt pœna comminata exequatur. numero 48.

Tunc decem dierum terminus expectandus eſt, currens à die intimationis & monitionis, iuxta magis communem opinionem. numero 49.

Monitio ſemper requiritur, ſi ſumus in facto negatiuo vt incurratur pœna. n. 50.

Sententia termino tranſacto, poteſt iudex exequi pœnam pecuniariam, omiſſa pœna corporali conditionaliter appoſita, ſi hoc vtilius ſit fiſco. num. 51.

Executor ad ſequeſtrandos fructus maioratos vigore decreti in iudicio tenuta, an excedat ſequeſtrando fructus non ſolùm à die decreti, ſed etiam à die mortis vltimi poſſeſſoris. numero 52.

Sequeſtri ſententia non comprehendit fructus præteriti temporis, ſed ſtantes & futuros. num. 53.

Electus ad officium pro hoc anno contra electionem, mota lite durante, puta tertia parte anni, obtinuit executoriales, an executor poterit illas exequi pro toto anno aliud tempus ſubrogando loco temporis tranſacti. numero 54.

Electus ad officium vti impeditus iniuſtè, habet recurſum ad intereſſe. n. 55.

Locato fundo in biennio, & facto locatoris fuit conductor impeditus vti, contra quem ſententia lata, an poſſit exequi in æſtimatione contra locatorem n. 56.

Sententia ad rem tradendam, ſi periit, vel obiit, ſit executio in æſtimatione. n. 57.

Executor merus excedit aſſignando terminum ad parendum, & ob eius imparitionem excommunicando. n. 58.

Excommunicatio pertinet ad iuriſdictionem contentioſam, cùm abſque cauſa cognitione ferri non debet. n. 59.

Executor merus eſt incapax iuriſdictionis. numero 60.

Executor merus poteſt terminum deliberatorium præfigere, ſed non ad effectum imponendi nouam excommunicationem. numero 61.

Executor cui cauſa vel executio committitur cum termino breui, & limitato, an excedat aſſignando parti terminum & dilationem regaliam, à ſua commiſſione abbreuiato termino, aliàs à iure aſſignato ſimili cauſa aut executioni. n. 62.

Terminum magnum dare non poteſt qui arctatum & limitatum habet. n. 63.

INTER exequẽdum ſolet etiam iudex executorialium executor de tempore ad tempus excedere, quod quidem exceſſus genus inter cæteros connumerari, à quo ap-
pellationi, vt licitæ deferendum eſſe, non 1
eſt dubium, cùm ab excedente executore proponatur. gloſſ. celebris & communiter recepta per ſcribentes *ibi in cap. quoad conſultationem 15. verbo, excedatur. de ſententia & re iudic.* gloſſ. optima *in l. ab executione. verbo, excedat. C. quorum appellat. non recipi.* communiter approbata per Doctores *ibi*, præſertim Bartolum, *num.* 4. Odofredum, *numero* 3. Paulum Caſtrenſem, *ſub numero* 3. Salicetum *numero* 5. Sebaſtianum Vantium *de nulli. ſentent. ex defect. iur. delega. ſub numero* 93. Veſtrium *in praxi Romana Curia. lib. 7. cap. 3. ſub numero 9. verſic. ſed & inter alios. fol.* 196. Rebuffum *in tractatu de ſenten. execution. articulo 7. gloſſ. 14. capit. 3. numero 1. tom. 1. fol.* 379. Eſcaciam *tractatu de appella. quæſtione 17. limi. 10. numero* 33. Carocium *exceptione 126. num. 1. & exceptione 44. n. 90.* Lancelotum Robertum *de attenta. 2. p. c. 12. limi. 53. numero* 28. Marqueſa. *in tractatu de commiſſio. 1. p. cap. 24. de appella. ab exceſſu ex exceſſ.* &c. *numero* 6. & per Alexand. *conſ. 92. num. 6. verſ. nec in d. prouincia. lib. 2.* tenet Cardinal. Tuſc. *practicar. conclu. tom. 1. litera A. concl. 4010. n. 5. & n. 21.* qui omnes explicant 2
etiam, & affirmant in executore exequente ante tempus, datum condemnatis ad ſoluendum, iuxta *l. 4. §. ſi quis condemnatus. ff. de re iudi. l. 2. C. de vſuris rei iudi.* licèt iam hodie tam de conſuetudine, quàm iure Regio ob- 3
tinuit; vt decem tantùm dies condemnatis dentur ad ſoluendum. gl. *in l. ſi debitori ff. de iudicijs.* quam dicit communem Portius *in §. omnis. inſtitu. de verbor. obli.* & expreſsè *l. 2. tit. 13. & in l. 1. tit. 27. & in l. 7. tit. 3. p. 3. & in l. 6. tit. 17. lib. 4. recopi.* Olanus *in concor. iur. litera C. num. 68. & 69.* Parlador. *lib. 2. rerum quoti. c. ſi. 1. p. §. 5. num. 19.* vbi etiam aduertit, poſſe etiam hoc temporis ſpatium iudicem ſuo arbitrio, (cauſa aliqua interueniente) aut coarctare, aut ampliare, probant etiam Doctores *in c. quoad conſultatio. de re iudi.* præcipuè Ab. Immol. & Feli. Bald *in l. ſi. C. de executio. rei indi. ex l. 2. & 4. §. ſi quis condemnatus. ff. de re iudi.*

Exemplum etiam reddi poteſt; quando 4
in ſententia appoſita eſt condemnato dilatio, vt aliquid faciat, vel conditio, quoniam vtraque pendente, ſi exequutor queat exequi, properè & ante tempus, nulliter atque exequetur. Alexand. *conſ. 95. lib. 1.* Decius *conſ. 421.* Rebuf. *tit. de liter. obliga. art. 2. gl. 1. num. 26. & 27. tom. 1.* Roderi. Xuar. *in l. poſt rem in declaratio. l. Reg. limi. 4. num. 1. 2. & 3.* & eius additio. Baldez. Milis *loq. iuris 629. in 2. p.* Gutier. *de iur. confir. 1. p. c. 56. n. 2. & 10.* Paz *in praxi 4. p. tom. 1. c. 3 n. 18.* Auenda. *in l. 5. tit. de las exceptiones n. 22. lib. 3. ordi.*

Palac.

Palac.Rub.*in repeti. c. per veſt.in proœmio* §.9.
n.14. Dueñas *regul.* 175. Anto. Gom. *tom.*2.
*variar.tit.de locato n.*6.*& tit.de qualit.contract.*
n.fi. Doctores *in l.*66. *Tauri.* Ripa *in cap.* 1. *de*
iudic. num 88. Azebe. *in l.*1. *num.* 51. *& l.*2.
num. 5. *tit.*21. *lib.*4. *recopi.* & facit *l.*2. *tit.* 21.
*lib.*4. *recopi.* ibi, *paſſados los placos.* Curtius *de*
*ſequeſt.n.*46. mirabiliter Petrus Surd.*cóſ.*186.
5 *per totum. tom.*2. dicitur enim, plus petere,
qui ante tempus petit.§ *plus autem petere.in-*
ſtit.de actio.& per conſequens exceſſus appa-
rer, iuxta ea quæ latiùs explicuimus hac 4.p.
cap.3.à num.75.

6 Quò pertinet, quòd exequutor datus ad
tempus, & cum termino limitato, eo tranſ-
acto, & finito, ampliùs exequi, dicitur ex-
cedere de tempore ad tempus, eius enim
expirauit iuriſdictio. Hoſtien. & poſt eum
Ioan. Andr. & Doct. Anto. Ioan. de Im-
mol. *ſub n. fi. in fi.* Ab. Panormi. *numer.*34.
in c. quoad conſultationem. de re iudi. Calderi.
7 *conſ.*5. *de ſenten. excommu.* (qui ex hoc in-
ferunt, quòd poſt tempus non poterit ab-
ſoluere à ſe excommunicatum intra ter-
minum, ſed recurret ad ſuperiorem, iuxta
c. de cauſis. de off. delega. & c. Paſtoral. de off.
ordi.ad fi. poſt alios) Vantius *in tract.de nulli.*
*ſenten.ex defect. iuris deleg. num.*99. *& ſeqq.*
optimè Octauia. Veſtr. *in pract. Rom. Cur.*
*lib.*6.*c.vlt. num.*8. *fol.*174. *& cap.*2. & ibi eius
additiona. Grauat. *num.*59. *&* 60. *fol.*165.
rectè Borgni. Caualca. *deciſ.*20.*p.*1. & Bri-
xian. *in reperto.ad eum, verbo, exequutor ad*
tempus.

8 Sed nunc ſe offert illa diſcutienda diffi-
cilis, & vtiliſſima quæſtio; an executor ſen-
tentiæ, qua quis eſt condemnatus ad rei re-
ſtitutionem cum fructibus decurſis à tem-
pore, puta; litis conteſtationis, vel occu-
pationis, excedere dicetur; ſi pro fructi-
bus poſt ſententiam decurſis vſque ad rea-
lem, & actualem executionem, condem-
natum exequatur, & compellat virtute
eiuſdem ſententiæ, etiam ſi de eis nulla
9 ſit facta expreſſa mentio. Et quòd non
poſſit, inſtant iuris regulæ, quòd ſententia
eſt ſtricti iuris, quæ vltra non exequi-
tur, quàm quod ea exprimitur, & quod
in ea omittitur, cenſetur omiſſum. vt in
capitibus præcedentibus, & ſequenti. latè
dicitur, & in terminis ita videtur ſentire
Gama Luſitanus *in deciſ.*110.*n.*35.

10 Pro quo facit, quia ſi iudex à prin. non
poteſt expreſsè condemnare reum, ad vſu-
ras & intereſſe recurrendum, ob motam de-
bitoris veniens poſt ſententiam, vt probat
text. *in l.*1. §.1. *ff.de vſuris.* ibi, nec tamen iu-
dex iudicio bonæ fidei rectè iubebit in-
terponi cautiones, vt ſi tardiùs ſententiæ
condemnatus paruerit, futuri temporis pen-
dantur vſuræ, cùm in poteſtate actoris ſit,
iudicatum exigere, Paulus notat. quid 11
enim pertinet ad officium iudicis poſt con-
demnationem futuri temporis tractus, *&c.*)
iuxta *l. non poteſt, de iudicijs. l. non quemad-*
modum, in fi. eodem. latè proſequitur hunc
articulum Gama *vbi proximè*, Doctor Fe-
licia. de Solis *in tract. de cenſibus cap.* 5. *ſub*
*num.*11. ergo multo minus poterit exequu- 12
tor, ad iſtos redditus compellere, quandò
eorum non eſt facta expreſſa condemnatio.
maximè, quia poteſtas executoris regulatur
à poteſtate ſuperioris mandantis, vt latiùs
diximus ſuprà hoc lib.4. cap.6. per totum,
præcipuè n.6. n.19. & à n.25. cum plurimis
ſequentibus.

Sed contrariam ſententiam veriorem eſſe 13
exiſtimo, ſaltim in condemnatione ad reſti-
tuendam rem, & ſpeciem, quia tunc abſque
dubio poterit exequutor non ſolùm in fru-
ctibus perceptis ante ſententiam, ſed etiam
poſt ſententiam decurſis exequi condem-
natũ abſque reatu exceſſus. Hæc eſt elegans
Rotæ deciſio 14. *de re iudi. in nouis.* in recol-
lectis per Biſcinetum, *aliàs* 337.quam (cùm 14
mirabilia ſint ad propoſitum eius verba) non
erubui hîc inſerere, quæ ſic ait: Auditor,
cui committitur taxatio fructuum alicuius
beneficij, in quibus quis eſt per tres ſenten-
tias diffinitiuas condemnatus: poteſt ne-
dum fructus vſque ad vltimam ſententiam
incluſiuè, ſed etiam poſt vſque ad tempus,
quo ipſe taxationem huiuſmodi faciet, per
condemnatum perceptos, taxare ſecundùm
maiorem partem damnorum, quia ad illos
etiam condemnatus tenetur, & reſtituere
compellitur per executionem, & veniunt
ex officio iudicis. & ſic dicebant Domini
ad vitandum circuitum, quòd poſſint per
prædictum Dominum auditorem taxari,
quemadmodum per executorem poſſent,
& taxari deberent. Quod verum ego, &
Dominus Galliardus dicebamus, ſi prædi-
ctus auditor prædictas ſententias exequi
poſſet. ſed ſi non haberet poteſtatem exe- 15
quendi, & taxandi: idcirco alios fructus,
quàm illos, in quibus facta eſt condemna-
tio, taxare non poteſt, pro quorum taxatio-
ne, & compulſione recurrere haberet ad
executorem ſuum, & ſi aliter taxaret, for- 16
mam mandati excederet, & ſic nihil ageret,
per iura vulgaria, *de reſcript. c. cùm dilecta.*
ff. manda. l. ſi diligenter, cum ſimili. Verum-
tamen ad tollendum omne dubium, fuit
per omnes conſultum, quòd prædictus Do-
minus auditor declararet, taxando præ-
dictos fructus ſingulis annis tantum va-
luiſſe, & valere: fiétque poſtmodum coram

executore computus quot annis poſſede-
rit, & perceperit fructus,& compelletur per
eundem executorem, ad reſtituendum eoſ-
dem, *&c.*) Hactenus de tam eleganti de-
ciſione.

17 Cuius Rotæ deciſionis meminit Cardin.
Tuſc. per quem & gl. & Iſſ. *in l. cum fundus*
num. 3. *in fi.* veriorem dicentem, *ff. ſi certum*
petatur. idem tenet *in pract. concl. tom.*7 *litera*
S. concl. 128.*n.*2.dicens,quòd fructus in con-
demnatione nedum veniunt vſque ad ſen-
tentiam,ſed etiam vſque ad paritionem ſen-
tentiæ, gl. *verbo, condemnatio,in l.qui reſtitue-*
re. ff. de rei vindica. Boërius *deciſ.*45.*per totam.*
præcipuè *num.*3.*&* *n.*10. idem Cardin.Tuſc.
*vbi proximè n.*12. Angel. *in repeti.l.* 1.*C.de iu-*
dic. voluit Iſſ. *in l.ait prætor n.*10.*verſ.*2.*& no-*
*tabilius.ff. de iureiura.*referens Baldum,& hoc
dictum inquit bene notandum. Iſſ. *in* §. *om-*
nium in fi. Decius & Cagnol.*in l. in condem-*
natione §. *cùm verbum ff. de regul. iur.* & per
Menoch. *in præludiis tract. de recuper.poſſ.n.*6.
hoc idem tenet Petrus Surdus *in deciſ.* 112.
dicens, quòd ſententia, qua quis condem-
natur ad reſtitutionem rei, intelligitur non
ſolùm ad fructus perceptos ante ſententiam,
ſed etiam qui poſtmodum percepti fuere à
condemnato vſque ad executionem rea-
lem. Capic. *deciſ.* 19. *in fin.* Marta Neapoli.
in compila. totius iur. controuer. ex omnibus de-
*ciſionibus tom.*4. *tit. de fructi. cap.*71.quod de-
18 clarat ipſe Tuſc. *ſuprà n.*7. quando ſunt fru-
ctus petiti, aut intereſſe, poſt Capicium, &
vide infrà n.31.

19 Quam doctrinam ampliant, & intelli-
gunt Capicius *d. deciſ.*45.*d. n.*10. *ad fi.* quem
ſequitur Cardin.Tuſc. *pract. concl. d. litera S.*
*concl.*128.*num.*12.*tom.*7.vt procedat,etiam ſi
fructuum condemnatio facta non ſit, niſi
vſque ad ſententiam latam, quia etiam tunc
bene poterit executor ſententiæ,taxare fru-
ctus poſt eam decurſos, à die moræ, & pro
eis facere executionem in condemnatum.

20 Sed maior ſtat difficultas in intereſſe,vbi
quis propter moram ad illud condemnatus
eſt, an poſſit executor, taxare, & compelle-
re condemnatum ad illud intereſſe, quod
cauſatum fuerit poſt ſententiam,ob moram
condemnati vſque ad executionem. In qua
quando intereſſe debetur iudicis officio,
omnium concors ferè eſt ſententia, creſce-
re intereſſe vſque ad executionem ſenten-
21 tiæ, quia in caſu, quo habetur ratio inter-
eſſe, ſeu æſtimationis iudicis officio, tunc
poteſt creſcere, quouſque iudicis officium
duret, quod eſt non ſolùm vſque ad ſen-
tentiam, ſed etiam vſque ad eius executio-
nem, per text. (quem dicunt notabilem) *in*
l.in fideicommiſſ. in prin. ibi,cum poſt iudicis
ſententiam moram feciſſet hæres) *ff. de vſu-*
ris, & per l. ratio. §. *ſi per venditorem. ff. de*
action. empti l ſi Calendis. ff. de re iudic. docent
Bartol.*in l.*3.§. *in hac. num.*2. *ff. commoda.* ſe-
quitur Iſſ. *in l. vinum num.*12.*&* 22. *ff. ſi cert.*
peta. Ludoui.Bolog.*in additio.ad conſ.*5.Ioan.
de Anani. Roderi. Xuar. latè & optimè *in*
repeti. l. poſt rem, ad fi. operis. verſ. quæritur
*vlteriùs. quæſt.*8. *num.*2. *& per totam.*Eſcobar
*tractatu de ratiocin. c.*17. *n.*13. optimè & ele-
ganter Capic. *deciſ.* 19. *num. fi. verſ. ſecundò*
dubitari contingit, &c. optimè Cardin. Tuſc.
pract. concluſ. tomo 7. *litera S. concluſione* 128.
numero 3. poſt Bald. quem allegat *in conſilio*
166. *ſtatuto cauetur. in fin. verſic. quartò quæ-*
ritur. lib. 1. quòd condemnatus ad intereſſe 22
eo, quòd non ſoluerat vſque ad ſententiam,
ſi poſt ſententiam perſeuerat in mora,actio-
ne iudicati tenetur ad intereſſe etiam poſt
ſententiam.

Quid autem ſit dicendum, vbi ad inter- 23
eſſe tenetur quis iure actionis, puta ex ſti-
pulatione, *&c.* Doctores clarè non loquun-
tur, licèt contrarium videntur ſentire eo,
quòd loquuntur affirmatiuè in intereſſe de-
bito iudicis officio duntaxat,quod pro nunc
non examino, licèt Cardin. Tuſc. *vbi pro-*
ximè numero 4. ſentire videatur, idem eſſe
iure actionis, dicens, prædictam concluſio-
nem procedere, maximè quando intereſſe
debetur officio iudicis, quia poteſt creſcere
intereſſe vſque ad executionem cum effe-
ctu, ſecundùm Capic. *d. cap.*9. *in fi.* ſed certè
Doctores præcipuè Capi. & Roderi. Xuar.
vbi ſuprà clariùs ſentiunt duntaxat, vbi in-
tereſſe debetur officio iudicis.

Hinc eſt, vt multo fortiùs poſſit iudex 24
condemnare in ſententia ad fructus decur-
ſos vſque ad ſententiam ipſam, & etiam
decurrendos vſque ad ſatisfactionem ipſius
ſententiæ, ita docet Bald. *in l.* 1. *C. de ſenten.*
quæ ſine certa quantitate, reddens rationem, 25
quia fructus futuri ſunt acceſſio coniuncta
non odioſa, per quem paſſim reum con-
demnari ad rei reſtitutionem, cum fructi-
bus poſt ſententiam percipiendis, vſque ad
rei realem traditionem, teſtatur, & bene
Gaſp. Rodri. *de annu. reddit. lib.* 1. *quæſtione*
16.*ſub num.* 27. Idem tenet ipſe Bald. *in l.*1.
C. ſi muli. 2. *memb.* per quem vtroque loco
relatum,idem ſequitur Card.Tuſ.*pract.concl.*
*tom.*7. *liter.S.concl.*128.*n.*5.*& ſeqq.* & loquen- 26
do tam de fructibus naturalibus ex re,quàm
pro fructibus cenſus annui, vel menſtrui, vt
licitè poſſit agi, & condemnari reus pro fu-
turis fructibus, & redditibus, latè proſe-
quitur poſt alios Gratian.*in diſceptati. forenſi-*
bus tom. 1. *cap.* 151. *à numero* 34. *cum plurib.*
ſeqq. & quòd iudex iure optimo poſſit reum
condem

condemnare, vt debitam pecuniam ſoluat
27 cum intereſſe lucri ceſſantis ad rationem
quatuor decimæ (quæ hodie nouiori Regio
iure ad rationem vigeſimæ eſt redacta) pen-
dendæ, quandiu ſatis ſolutio differatur, pro-
bat Gaſp. Rodri. *vbi ſuprà d.num. 27. ad fin.*
dicens, quòd huiuſmodi intereſſe, quanuis
ſorti accedat, vſura tamen non eſt, iuxta ea
28 quæ ipſe *lib. 3. quæſt. 5.* dixit. & eſt text. *in l.*
ſocium qui in eo. ff. pro ſocio. imò illud intereſſe
aſſumere natúram ſortis, ait, ſecundum quæ
ipſemet *lib. 3. quæſtione 10. & l. nomen. in prin.*
de leg. 3.

29 Nec obſtant, quæ ſuprà diximus in con-
trarium, tractus futuri temporis ad iudicem
non ſpectare; quia non procedit, quando
iudicium fundatur in principali, quod eſt
de præſenti, quia poteſt extendi ad acceſſo-
rium de futuro, quia tunc poteſt ſequi con-
demnatio pro fructibus tam decurſis, quàm
decurrendis, quaſi ratione adiuncti ſequa-
tur hoc commodum, text. eſt *in l. 1. C. de*
ſenten. quæ ſine certa quant. & ibi notat Cor-
neus *in num. 2.* Angel. *in prin.* & cæteri com-
muniter Doctores. Moli. *de primogeniis. lib.*
3. cap. 14. num. 18. Gaſp. Rodrig. *vbi proximè*
d. n. 27. (qui etiam reſpondet ad dictam *l. 1.*
§. 1. ff. de vſu. in contrarium adductam) B. *in*
l. 2. verſ. tamen ſingulariter, in fi. C. de fideicom.
Ozas *deciſ. Pedemon. 130. in fi. num. 14. verſ.*
nec obſtabit etiam. Aſin. *de executio. §. 7. c. 126.*
in fi. num. 27. verſ. & ideo non obſtat illud. fol.
203. latè & optimè Gratianus *in diſcepta. fo-*
renſ. tom. 1. cap. 151. à num. 40. & ſuprà à n. 34.
bene etiam per Petrum Surd. *deciſ. 120. n. 14.*
& 15. vbi bene explicat, imò dicit Capella
Tholoſ. *quæſt. 30.* & eius additio. quem ſequi-
tur Cardin. Tuſc. *practic. conclu. tom. 7. liter. S.*
30 *concl. 128. num 9. & 10.* quòd ſi creditor oc-
caſione affictus, vel cenſus, conueniat ſuum
debitorem pro illo termino decurſo, & pen-
dente iudicio maturauit alius terminus, po-
terit condemnari debitor in vtroque termi-
no, decurſo tempore ſententiæ, maximè
quia procedit petitio pro paga decurſa tem-
pore petitionis, & decurrenda, & poteſt fer-
ri ſententia condemnatoria ſuper vtraque
decurſa, & decurrenda.

31 His autem caſibus, quibus hucuſque di-
ximus, executorem non excedere, ſi fructus,
& intereſſe liquidet, decurſos poſt ſenten-
tiam vſque ad paritionem; intelligendum
eſt, ſi tales fructus à parte ſint petiti, non
aliàs, quia iudex non debet impertiri offi-
cium ſuum inter partes, parte non penden-
te, iuxta vulgaria iura, vt atteſtatur Anto.
Capi. *deciſione 19. in fin.* dicens, non fuiſſe
per ſenatum habitam rationem debiti in-
tereſſe, quia non apparuit petirum. vide
ſurſum hoc cap. numero 18.

Sed quid dicendum in fideiuſſore de iudicato ſoluendo, vt alicui res detur, an ipſe teneator etiam ad fructus perceptos poſt rem iudicatam. In quo negatiuè, ſcilicet vt ad illos poſt rem iudicatam perceptos non teneatur, reſoluit Rebuf. *tom. 1. ad conſti. Regi. tit. de literis obligato. gl. 9. num. 9. pagi. 132.* quam videtur ſequi Azebe. *in l. 1. tit. 21. lib. 4. recopi. num. 144. fol. 359.*

Sed de huiuſmodi reſolutione meritò 32
dubitat, difficillimáque videtur, Mieres
de maio. 3. p. quæſt. 26. num. 47. nam ſi fide-
iuſſor obligatus eſt de iudicato ſoluendo,
& huiuſmodi fructus vſque ad rei reſtitu-
tionem comprehendantur virtualiter, & ex
natura rei, acceſſoriè in ipſa ſententia, & re
iudicata (vt diximus ſuprà.) ergo ad illos te-
nebirur fideiuſſor, quod verius mihi vide-
tur. Pro quo euidenter faciunt quæ nos in
omnino ſimili quæſtione & terminis reſolui-
mus hac 4. p. cap. 10. à num. 87. cum multis
ſeqq. & in ſpecie de fideiuſſore. ibid. à n. 92.

Contingit dubitari, quis ex vigore contra- 33
ctus, aut teſtamẽti, vel alio quouis modo, eſt
condemnatus ad præſtanda alicui impuberi
alimenta vſque ad pubertatem, an executo-
rialium executor excedat, ſi condemnatum
compellat præſtare alimenta fœminæ vltra
12. annos, & maſculo vltra 14. iuxta §. 1. *in-*
ſtitu. quibus mod. tutel. fin. & l. ſi arrogator. §. non
tamen. ff. de adoptio.

Et quòd non excedit, ſi condemnatum 34
cõpellat præſtare huiuſmodi alimenta puel-
læ vſque ad quatuordecimum, puero an-
tem vſque ad decimumoctauum, probatur,
quoniam vbi tractatur de præſtandis ali-
mentis vſque ad pubertatem, pubertas vſ-
que ad hoc tempus intelligi debere, docet
eleganter, & expreſsè Modeſti. *in l. Mela.*
verſ. certè. ff. de alimen. & cibariis legatis. Quam
ſignificationem alimentorum ſpecialiſſimus
fauor pubertati attribuit, vt per illum text.
dicit Cremen. *ſingul. 78.* Roderi. Suar. *in l.*
quoniam in priori. ampliatio. 3. in fi. C. de inoff.
teſtam. Nemauſenſ. *in tract. clauſul. pag. 948.*
Angel. à Gambelioni. *in tract. de teſtamentis.*
gl. 45. num. 9. Polebius *in tract. de ſubſtitu. in*
rub. de compendioſ. num. 34. Corra. *in l. precibus.*
num. 18. C. de impuber. Petrus Surd. *de alimen.*
priuileg. 58. Franciſ. Muñoz de Eſcob. *in com-*
put. 4. per totam, qui *num. 4.* exiſtimat, ex rigo-
re verbi pubertatis vſque ad prædictos an-
nos deferri debere alimentorum præſtatio-
nem, cùm vſque ad decimumoctauum ple-
na pubertas dici non poſſit, vt *in l. ſi arro-*
gator. §. non tantum. ff. de adoptio. quæ ple-
na pubertas in hac alimentorum ſpecie de-
ſideratur, vt tenuit Accurſi. *in d. §. non*

tantùm. verbo, plena, quem ſequitur Otoſi. *ibi num.2.* Acoſta *lib.2. ſelectar.interpret.c.12.* Lara *de alimen.in §.ſed vtrùm n.8.*

35 Quibus adde, quòd etiã in materia quantumcumque odioſa, & ſtricta, verba ſemper retinent ſuam propriam ſignificationem, ſecundùm ſubiectam materiam. Calderi. *in conſ.1. de conſangui.& affin.* Areti. *in l.cum lege. ff.de teſtam.* Angel. *in l. tale pactum.§.fi.colu.1. circa medium.ff.de pactis.* Decius *in l.2. nu.59. & in l.factum.§.in pœnal.num.10.& in l.ſemper in obſcur.num.11.ff.de regul.iur.* Ab.*in c.ex parte. vlt.2.notab.de decim.* Cou. *lib.3. variar.reſolu. cap.5. in fi.* plurimos citauimus hac 4. p.c.9. de exce. de re ad rem, à num.120. verſ. quibus ſic ſuppoſitis, & verſ.ſequenti.vbi etiam quòd ex verbis ſententiæ illud inferri poteſt, quod ex illis verbis de neceſſitate ſubintelligitur, ac ſecundùm naturam rei, & ſubiectam materiam, vbi plures ad id Doctores citaui. Ergo ſequitur euidenter, vt huiuſmodi exequutor ad præſtanda alimenta impuberibus non excedat, ſi prædicto modo pubertatem, ſcilicet; vſque ad 14. annum puella, & puer vſque ad decimum octauum extendat. & quatenus Petr. Surd. *vbi proximè num.*8. dicit, hæc procedere in puero paupere alendo; non indebitè, iuſtéque, diſſentit Muños *d.c.4.ad fi.* quia in omnibus eſt accipiendum.

36 His finitima eſt in iure illa non mediocris difficultas, priori ſentẽtia quis fuit condemnatus, vt ex tunc, nempe; à tempore prolatæ ſententiæ, vel intimationis, ſoluat tot annuatim ſimpliciter, vel forſan cauſatiuè, videlicet à tempore ſententiæ, interim dum non ſoluerit principale, ſoluat eius redditus, & ab iſta ſententia appellante condemnato, iterum confirmata fuit, datus pro eius executione exequutor, quæritur, an excedet, ſi condemnatum compellat præſtare illos redditus à tempore prioris ſententiæ confirmatæ, vel à tempore dumtaxat poſterioris ſen-
37 tentiæ confirmantis. Et quòd non excedat, probatur, quoniã confirmatio nihil noui dat, nec auget, nec minuit diſpoſitionem, adeò vt nullum defectum, aut obſtaculum tollit. *c.1.* vbi gl.2.*c.cum dilato.c.examinata.de cõfirmatio. vti. vel inutil.* Feli.*in c.cum dilectus* per text. *ibi n.6. de fi.inſtru.* Caſſiado. *deciſ.vni.n 2.de confirmatio.vtil.& inutil.* Mandoſ.*in reg.22.q.10. n.2. & de ſignatu. gratia. tit. de confirmatio. in prin.*Rot. *deciſ.702. n.6. & deciſ.78.à n.5.p.1. diuerſo. & deciſ.31.num.6.p.2.diuerſo.*Moli. *de primogene.lib.2.c.7.nu.7.* Hierony. Gonzal. *in regul.de alterna.gl.45.§.1.num.75.& 76.* ergo cùm cõdemnatio vires aſſumat à priori ſententia, non à confirmante, & illius tempus attendi, & inſpici debet.

Secundò, quia ſententia referens ſe ad 38
aliud, puta; inſtrumentum, aut ſententiam, non plus, nec aliud operatur, quàm in ipſo relato eſt, nec plus nec minus tribuit, quàm quod in relato continetur. Rota *deciſ.40.n.2. p.2.diuerſ.* latè Borgni. Caual. *deciſ.19.num.32. p.3.* dicens etiam, quòd ſententia referens ſe ad acta, vel inſtrumentum dicitur in ſe continere omne relatum verè, & expreſsè de verbo ad verbum, ſuper relato iudicaſſe, ergo vltima ſentẽtia dum per ſimplicem confirmationem ſe refert ad priorem, etiam illud tempus continere videtur, prout prior continet, & hoc idem inſinuauit Roman. *conſ.45.* quem referens ſequitur Cardi. Tuſc. *practicar. concluſ.tom.7.lit. S.concl.121.num.3.* quæ corroborabitur pars ex mox dicendis.

Contraria tamen ſententia multis valida- 39
tur fundamentis Primò, quia actio non naſcitur ex prima ſententia confirmata, ſed ex confirmante. gl.*verb.hodie.in l.furti. in prin ff. de his qui notantur infamia.*& gl.*verbo, ablatus eſt.in l.chirographis §. vlti.ff de adminiſt.tuto.& in l. ſi quis priore.verbo, ſed teneri, ff. ad Senat. conſul.Trebel.& in l.eos. verbo, vel iniuſtam. C. de appella.* gl. notab. *verbo, diſcuſſa in fi. & in c. paſtoralis. § præterea. de off delega.* ſequuntur communiter Doctores ſecundùm Alex. *in l.1.de re iud.n.5.* & alij relati per Azebe. *in l.6.tit.17 nu.3.lib 4. recopi.* Amador Rodrig. *de execut. c.1. ſub num.19. verſ. quæ ſanè pars.* optimè Salced. *in additio.ad Bernard.Diaz regul.696.* Gregor. Lopez *in l.1. tit.27. p.3. gl. verbo, los maiorales.* Rebuf.*1.tom.conſtitu.Fran. tit.de ſenten.execu.art.7 gl.9. n.5. & 6.* Ferrarien.*in praxi tit de forma ſententiæ, in cauſa appella. verſ. cauſis num.* 3. Matthias Colle. *in tract.de proceſſibus executiuis.2.p.ex num.97.* ergo non tempus prioris ſententiæ, ſed ſecundæ ſpectandum eſt.

Secundò pro hac parte facit, quia licèt 40
prima ſententia confirmetur, ipſa tamen non ideo aſſumit vires, ſed ſecunda eſt, quæ producit effectum, adeò vt retro non reſpiciat ſententia confirmans. *l. furti.in prin.ff.de his qui notantur infamia,* qua probatur, quòd ſi reus ex famoſo iudicio fuit condemnatus, in gradu appellationis confirmetur, non efficitur retro infamis à die prioris ſententiæ, ſed ex die poſterioris, vt *ibi*, hodie notari puto, non retro notatur, *&c.*) ergo exequutor non debet compellere ad tempus prioris ſententiæ.

Vltimò & pro hac parte facit tex.qui vide- 41
tur expreſſus *in l.eos.2.C.de vſuris rei iudicatæ*, ibi, vltra quatuor menſes à die condemnationis, vel ſi prouocatio fuerit porrecta, à die confirmationis ſententiæ connumerandos, *&c.*) ergo expreſſa videtur hæc lex, vt tem-

pus

pus tunc attendatur in prima ſententia, quando ab ea non fuit prouocatum, ſed tranſiuit in rem iudicatam, appellatione autem interueniente, à die ſententiæ confirmantis.

42 Sed nihilominus priorem partem tutiorem arbitror, quoniam quando condemnatio ſit cum aliqua qualitate, & per aliam ſententiam condemnatio confirmetur, nemini dubium eſt, vt confirmetur etiam qualitas, & ſententia, quæ ſe ad illam refert, intelligitur in ſe continere primam condemnationem cum ſua qualitate, ac ſi in vtero priorem de verbo ad verbum haberet expreſſam,ſecundùm Rot. & Caualcan. *vbi ſuprà*,& eo quod latiſſimè notatur per Doctores, *in l. ſi quis in aliquo documento. C. de proba.* quos latè refert Ceuall. *in tom. 1. commu. contra commu. quæſt. 44. per totam*, & ſententia referens ſe ad aliam ſententiã,intelligitur cum omnibus ſuis qualitatibus, text. *in l. ait prætor §. 1. ff. de re iudi.* Cuman. *conſ.* 23. Cardi. Tuſc. *practi. conclu. tom. 7. litera S. conſ.* 126. *num.* 46. & nos quotidie videmus, vt ſi prior ſententia aliquem condemnet, ad redditus à die occupationis, vel litis conteſtationis, *&c.* ſi confirmetur, redditus exequuntur à tempore, quo dixerat prior ſententia, etſi dicendum videtur, quòd quando aliquid reſpicit condemnationem, tempus primæ ſententiæ confirmatæ attendatur, quando autem reſpicit executionis, tunc tempus confirmantis, iuxta notata infrà cap. 13. à num. 53. & ſeqq.

43 Non obſtant in contrarium adducta pro ſecunda parte. Non primum, quòd agitur ex ſecunda confirmante, non ex confirmata ſententia, quia reſpondetur: nam ex quo ſe refert ad priorem condemnationem, quæ omnino attendi debet, cum ſuis qualitatibus; nullum eſt impedimentum, & inconueniens, ex qua agatur. ecce, actum eſt vigore cuiuſdam inſtrumenti, lata eſt ſententia facta condemnatione, ad illud ſe referens, iam non agitur ex actione inſtrumenti, ſed actione iudicati. & nihilominus omnia exequuntur, prout in inſtrumento continentur, cum ſuis qualitatibus omnibus, vide quæ nos hac. 4. p. c. 5. n. 28.

44 Nec obſtat ſecundum *ex d. l. furti. in prin. ff. de ijs quibus, vt indignis.* quia ibi ſententia prior ſimpliciter lata, eſt condemnatoria abſque aliqua qualitate, & requiſito, cuius executionem, & effectum omnimodo impedit appellatio ſubſequuta. at ſi ſententia lata fuiſſet cum aliqua qualitate, aut requiſito, puta; ſi declararetur infamis à tempore commiſſi delicti, ſi poſtmodum confirmetur ſimpliciter, quis dubitat, vt etiam intelligatur condemnatio infamiæ, ſeu declaratio ab illo tempore prioris ſententiæ confirmatæ, quemadmodum enim vnum repetitum intelligitur, ſcilicet condemnationem principalem; cur cætera adhærentia non intelligentur? nec video rationem differentiæ.

Minus obſtat text. *in d. l. eos* (licèt difficilior apparenter videtur) nihil enim ille text. rei, de qua agimus, pertinet; loquitur enim in vſuris decurrendis poſt rem iudicatam ex mora, poſt eam interueniente, quando non patet ſententiæ condemnatus, non tamen quando terminus aliquis appoſitus eſt in ipſa ſententia, nec in ipſius ventre. Et ita diſponit quatuor menſes qui dantur condemnatis, qui currunt poſt rem iudicatam, ſiue res iudicata ſit per vnam tantùm ſententiam, quæ tranſiuit in rem iudicatam, quia nulla emiſſa fuit ab ea appellatio; ſiue poſtmodum ea interueniente & emiſſa, accedat confirmatio, quia ab eo tempore rei iudicatæ currunt quatuor menſes dati, vt condemnatus pareat iudicatis, iuxta quæ latè diximus ad prin. huius cap. & ſi poſt illos non paruerit, currunt vſuræ, hic eſt caſus illius text. qui longè diſtat à noſtro, in quo quidem nihil tangit, quia non diſponit de termino, & tempore ſolutionis in ſententia appoſito, ſed de illo, qui extra ſententiam, & poſt illam accidere ſolet, interueniente mora, & contumacia condemnati. & ita videtur dicendum in caſu propoſito noſtræ difficultatis, vt exequutor non excedat attendens in compulſione illum terminum, ſpecialiter appoſitum, & expreſsè in priori ſententia ſimpliciter poſtmodum confirmata, cùm ille terminus reſpiciat condemnationem, non tamen executionem, & ſic tempus ſententiæ confirmatæ, cui ineſt, attendendum videtur. 45 46

Sed quid dicendum in ſententia, qua quis eſt condemnatus in centum, & ſi intra centum, & limitatum terminum non ſoluat, ſit condemnatus, & mittatur in triremes, vel exilium, vel ſoluat duplum, vel quadruplum, in quo poſt lapſum termini, non ſoluta pecunia, poterit ad pœnam corporalem comminatam exequi ſententiam hanc conditionalem iudex, vt latè proſequitur Farinac. *in pract. crimi. tom. 1. quæſt. 26. à n. 13. cum ſeqq. & num. 16.* nunc quæritur (hoc themate retento) quid ſi in ſententia nullus certus ſit terminus appoſitus, vt puta ſi iudex dixerit, condemno Titium in centum, quæ ſi non ſoluerit, vel ſoluere non potuerit, fuſtigetur, vel tranſmittatur ad triremes, aut aliam corporalem pœnam patiatur, tunc igitur quod tempus expectandum erit, vt cognoſci poſſit, an velit 47 48

condemnatus, vel valeat ſoluere pœnam pecuniariam, anteaquam deueniri poſſit ad corporalem, varij varia dixere, vt eſt videre apud Proſper. Fari. *vbi proximè num.* 16. verior tamen, & rationabilior, atque ſequenda illa videtur, quæ docet expectandum
49 eſſe terminum decem dierum, qui currant à monitione, & notificatione, ac intentione, vt tenet Auguſti. *in additio. ad Angel. de maleſi. verbo, quas ſi non ſoluerit intra decem dies, amputetur tibi manus. num.* 12. Proſpet.
50 Fari. *d. num.* 16. fundatur ex ea regula, quod vbi ſumus in facto negatiuo, ad hoc vt quis incidat in pœnam, ſemper requiritur monitio, *c. extirpandæ* & *ibi* Inno. Hoſtien. Ioan. Andr. Anto. de Butr. Ab. & Immol. cum aliis *ibi, de praben. & dignita.* & alij, quos ſequitur, & refert Auguſti. *vbi proximè* allegatus.

51 Memineris velim, quòd quando ſententia ita conditionaliter concipitur, ſi lapſo termino appoſito in ſententia, condemnatus non ſoluerit pœnam pecuniariam; poterit iudex nihilominus facere executionem ſententiæ pro pœna pecuniaria in bonis condemnati, abſque eo quòd contra ipſum exequatur corporalis pœna, ſi ita fiſco magis expedire cognouerit, vt per Bart. *in l. cum duobus, § fi. num. 2 ff pro ſocio, & in l ſi frater. §. idem reſpondit. el* 2. per illum text. *ff. eodem tit.* Angel. *in l. ſi quando. §. hæres. ff. de lega. 1. & in l. ſi inſulam. ad fi. ff. de verbor. obligatio.* Alexan. *in l. non ſolùm. §. morte. circa fi. ff. de noui oper. nuncia.* Roma. *in l. 1. § poſt operis. ff. eodem.* refert & ſequitur Iſſ. *in §. pœnales. num.* 47. *&* 48. & ibi additio. *lit. P. la primiera. inſtitu. de actio.* & quamuis aliqui relati (ſed non ſequuti à Flami. Cartario, loco mox citando) dixerint, quod pœna pecuniaria poſt lapſum termini ſit transfuſa in corporalem, & ſic non poſſit ampliùs commutari; prior tamen opinio, & æquior eſt, & etiam magis communis, ſicut teſtatur Contar. *in tract. de executione ſententiæ capto bannito, c. fi.* quem ſequitur Proſpet. Farin. *d. tom. 1. q. 26. n.* 15.

52 Huc pertinet, an ſenteutia ſequeſtrandorum fructuum maioratus in iudicio tenutæ pendente, excedet exequutor, ſi fructus, non ſolùm à die decreti perceptos, ſed iam perceptos ante ipſam ſententiam ſequeſtri, à tempore mortis vltimi poſſeſſoris maioratus ſequeſtret. Quam quæſtionem ad partes examinat Chriſtophor. de Paz *in tract. de tenuta tom. 1. c. 11. per totum*, & quamuis pro illa parte, nempe, vt poſſit exequutor ſequeſtrare omnes fructus, non ſolùm poſt decretum perceptos, ſed etiam à die mortis poſſeſſoris vltimi, adducens varias, & elegantes conſiderationes, ac fundamenta, nihilominus tamen rectè contrarium defendit, imò quòd non poſſit ſententia ſequeſtri exequi, niſi in fructibus poſt eam perceptis, & percipiendis, non tamen in perceptis à tempore mortis poſſeſſoris iam, aliquibúſque mediis eam tuetur, quæ omnino verior eſt & ſequenda, quam ibi latiùs diſputatam videre poteris. Et generaliter quòd ſententia ſequeſtri non comprehendat fru-
ctus præteriti temporis perceptos, ſed ex- 53
tantes & futuros, tenet poſt alios Mareſcor. *variar. reſolutio. lib. 2. cap. 77. num.* 34.

Nunc tractandum de eo, qui electus eſt 54
ad officium, pro anno præſenti puta; vel in ſemeſtre, pro primo fuit impeditus vti munere propter obiectiones ſibi, & aduerſus electionem oppoſitas, & quòd non fuerat ritè, nec ſolemniter electus; interim dum lis vertebatur, lapſus eſt annus regiminis, & officij, vel eius maior pars, poſtmodum obtinuit, & declaratum fuit, ritè & rectè electionem factam fore, ſéque legitimè ſuo poſſe fungi munere; datus eſt exequutor pro huius rei iudicatæ executione: quæritur an ipſe excedet, ſi loco lapſi temporis aliud ſubroget, ita vt redintegraretur totus annus, ad quem electus fuerat. Hanc quæſtionem examinant B. *in l. ſi vno. §. item cum quidam. colu. 2. ff. locati. & in l. ſi priùs. quæſt.* 10. *ff. de noui oper. nuntia.* Ab. per text. *ibi in c. fi.* ibi, vt tempus regiminis elabatur.) *de iudicijs, in penult. notabili.* vbi communiter omnes Canoniſtæ referunt & ſequuntur Bart. determinationem, & eam magis communiter ab aliis Doctoribus teneri, affirmat Iſſ. *in l. ſi ita ſtipulatus eſſem abs te. colu. penul. in prin.* latè & ad partes diſputat Aluar. Vallaſ. *conſult. 155. per totam, tom. 2.* latè etiam Vincent. de Franch. *deciſ 419. per totam. 2. p.* qui omnes concludunt, quòd quando electio facta eſt pro tempore certo, limitato, & determinato, puta, pro hoc anno, pro anno proximo ſequenti, *&c.* ſi tempus labatur, impedimento accedente non ſubrogatur aliud tempus, vt impleatur annus, quoniam alia eſt adminiſtratio, & opera vnius temporis, alia verò alterius, & in iſto caſu nec fit condemnario pro huiuſmodi redintegratione, & ſupplemento temporis, vt ſecus ſit (dicunt ipſi Doctores) quando in genere tempus appoſitum eſt, vt pro quinquennio, aut biennio, non adiecto, an de proximis, an
de aliis. Prædictis tamen caſibus habet ele- 55
ctus recurſum contra tertium iniuſtè eum impedientem vti ſuo officio, & ſic non redintegratur. *l. fi. cum materia. ff. de eo per quem factum erit.* text. *in l. inde Nerat. §. idem Iulianus. ff. ad l. Aquil.* habetur *in l. 1. C. de inſtitut. & in l. ſi Titius ſtatuas. ff. de condi. & demonſtra.*

ſtra. Aluar. Vallaſ. *vbi proximè num.* 14. apud quos latè de hac materia.

56 Sed ſucceſſiuè quæri poteſt, quid ſi facto tertij non eſt ortum impedimentum, ſed facto ipſius obligati, & pariter condemnati, vt puta; quis locauit mihi domum, aut agrum in biennium. aut quando legatus eſt mihi vſufructus in biennium à die mortis teſtatoris, & facto hæredis vel locatoris, qui non permiſit me vti, & dum vincitur, & condemnatur per ſententiam, lapſum eſt tempus: an poſſim, ſaltim in æſtimatione, contra eum condemnatum exequi ſententiam. & videbatur idem eſſe dicendum, veluti in caſu ſuperiori reſoluimus. Sed nihilominus verius videtur in æſtimatione aduerſus hunc condemnatũ principaliter aliàs obligatum, poſſe procedere executionem.

Moueor ex ratione mirabilis text. *in l. ſi vſusfructus mihi in biennium*.6. cuius ſunt verba: Si vſusfructus mihi in biennium continuum à morte reſtatoris legatus ſit, & per hæredem ſteterit, quominus eum mihi daret, præterito biennio nihilominus tenebitur, quemadmodum teneretur, ſi res legata in rerum natura eſſe deſiiſſet, quam quis deberet, moratúſque eſſet, in ea danda, vt peti quidem iam vſusfructus qui legatus ſit, non poſſit, quia alius futurus ſit, quàm qui legatus fuerit, ſed æſtimatio eius bima dumtaxat facienda ſit.) Hactenus de dicta lege, vbi gl. & Doctores dant plures concordantes.

57 Cuius legis determinatione ſtante, rectè ſuccedit iuris regula, quæ habet, quòd quando quis eſt condemnatus, ad rem tradendam, & pręſtandam, quæ petiit, vel obiit, & iam non eſt in rerum natura, poteſt vigore talis ſententiæ fieri aduerſus obligatum debitorem condemnatum executio ad æſtimationem, & valorem rei, ſeu intereſſe. Didac. Perez *in l.*4. *tit.*8. *lib.*3. *ordinam. fol.* 1078. Auile. *in capit. prætor cap.* 10. *verbo, execution. num.* 53. Parlador. *lib.*1. *rerum quoti. c.*6. §.2. *num.* 11. Ceuallos *in contra communi. tom.*1. *quæſt.*661. & vltra hos plurimos alios Doctores & iura adduximus ſuprà hac 4. p. cap.5. à num.33. & eſt text. expreſſus *in l. ſi longiꝰ. C. de executione rei indicatæ. l. qui reſtituere. ff. de rei vindic. l. Iulian. ff. de confeſſ. l.* 5. *tit.* 27. *p.* 3. Ergo ſequitur, quòd ſi contra locatorem vel hæredem lata ſit ſententia pro vſufructu, & locatione præſtanda, & patienda, & tempus lapſum ſit, licèt aliud ſubrogari non poſſit; tamen pro æſtimatione aduerſus eum procedere executionem abſquo reatu exceſſus, arbitror, iuxta fundamentalem, & iuridicam rationem eiuſdem legis, *ſi vſusfructus*.

Tunc tamen excedere dicetur merus 58 executor, quando dederit dilationem condemnato ad parendum, intra quam ſi nõ paruerit, illum excommunicauerit, quoniam excommunicationis ſententia actus eſt iuriſdictionalis, quæ ſine iuriſdictione ferri non poteſt. Panormita. *in c. ſi ſacerdos. n.*10. *de offic. ordinarij.* pertinet enim ad iu- 59 riſdictionem contentioſam, cùm ferri non debet abſque cauſæ cognitione. *c. nemo Epiſcop.* 2. *q.* 1. imò eſt meri imperij ſecundùm Innocen. *in c. tranſmiſſa. de electio.* Speeula. *in tit. de iuriſdictio. omni. indi. verſ. ſecundùm canones num.*24. Panormi. *in c. quod ſedem de off. ordinarij. colu. ſi.* idem *in c. cùm contingat. de for. compet.* gl. *in d. c. nemo.* vbi vterque Cardinalis comprobat. Paluda. *quæſt.*2. *in* 4. *diſtinctione* 3. latè Nauat. *in repeti. c. cùm contingat.* 2. *cauſa nullitatis. corollario* 6. *verſ.*6. *infertur hunc ſubexecutorem.* at executor merus eſt 60 incapax iuriſdictionis, & ſic dictum terminum ad excommunicandum dando excedet euidenter, exactiùs probat Nauarr. *in d. c. cùm contingat. quarta nullitatis cauſa. per totam.* dicens etiam, quòd licèt quoad alios 61 effectus poſſit etiam ille, qui nullam habet iuriſdictionem, terminum deliberatorium, puta, præfigere, ad effectum tamen infligendi nouam excommunicationem, alius quàm iudex cum iuriſdictione, præfigere non poteſt, vt poſt Feli. Innocen. Ioan. Andr. Immol. Hoſtienſ. & alios, tenet ipſe Nauar. *in d. quarta nullitatis cauſa.*

Quid autem erit dicendum de executo- 62 re, cui ad aliquam ſententiam exequendam, vel cauſa committitur cum termino limitato, puta; decem dierum, & viciſſim pluris, vel minoris, in quo breoitate termini non eſt facultas, ad procedendum cum terminis, & dilationibus, aliàs à iure in ſimili cauſa, tam ordinaria, quàm executiua conceſſis, & determinatis: an poterit iſte exequutor abbreuiare, & arctare prædictos legales terminos, & illos regulare ſecundùm terminum ſuæ commiſſioni aſſignatum, abſque reatu exceſſus. quia ex eo videbatur hoc caſu detegi ex inordinato proceſſu, ſecundùm quæ latiùs dicenda erunt inferiùs cap. 13.

Cui difficultati reſpondetur, poſſe licitè executorem abſque reatu exceſſus, & quod magis eſt, nec etiam ſimplicis grauaminis, hunc terminum arctare, ita illum regulando, vt intra terminum ſibi, iuriſdictionique conceſſum, per ſuperiorem cauſa terminetur, ita vt tres illi dies, ſeu etiam decem dati condemnatis, & executatis, ad opponendum, & probandum, in minus reſoluantur, atque abbreuientur. quoniam ſi in iudiciis

iudiciis ordinariis abbreuiantut; multo magis hoc caſu in ſummariis, nempe; & exe-
63 cutiuis, abbreuiari debent. non enim poteſt magnum terminum dare, qui arctatum, & limitatum habet, vt docet Bal. *in c. de cauſis num.* 11. & ibi Ab. *num.* 6. per text. *ibi de off. deleg.* latè comprobat, & reſoluit Guirond. *in tract. de gabell.* 4. *in prin. num.* 7. *vſque ad num.* 14. teſtantes de praxi, optimè etiam Bobadil. *in politi. lib.* 2. *cap.* 20. *à num.* 29. *vſque ad num.* 32. dicentes, quòd iudex exequutor non debet expectate, vt ſua expiret iuriſdictio, cùm tacitè ſibi videatur à ſuperiore data facultas terminos arctandi, qui ſibi illos reſtrinxit, & limitauit. Facit optimè ad propoſitum text. *in l.* 1. *ff. de gland. legend. & in l.* 2. *tit.* 3. *lib.* 4. *recopil.* facit *l.* 6. *tit.* 18. *lib.* 4. *recopil.* Bàrt. *in d. l.* 1. latè Felin. *in c. Eccleſ. S. Mar. num.* 32. *de conſtitutio* quibus adde quæ dixi 2. p. c. 13. n. 270. & ſuprà.

CAPVT XII.

Ab executore perperam ſententiam interpretante, appellationi emiſſæ an non deferens, vim faciat. vbi latè & vtiliter, quæ inter interpretandum præ oculis haberi debeant.

SVMMARIVM.

Interpretori ſententiam an poſſit executor. n. 1.

Interpretari & declarare is poteſt qui actum geſſit. n. 2.

Interpretari & declarare verba dubia ſuæ ſcriptura an poſſit notorius. n. 3.

Succeſſor in officio & iuriſdictione an poſſit intentionem prædeceſſoris declarare. n. 4.

Interpretari & declorare voluntatem defuncti non poteſt hæres. n. 5.

Declarandi facultas non tranſit ad hæredes. n. 6.

Interpretotio pendens ex mera voluntate, fieri non poteſt per ſucceſſorem. n. 7.

Interpretatio pendens à iuris regulis, & principijs ex actis ſeu proceſſu, cuilibet iudici ſucceſſori pertinet. n. 8.

Iudex delegatus ſubrogatus loco alterius delegati poteſt ſententiam prædeceſſoris interpretari ex veroſimilibus coniecturis, apporentibus ex actis & proceſſu, non autem ex mera voluntate. n. 9.

Taxare expenſas quas ſibi taxandas reſeruauit prodeceſſor, poteſt iudex ſucceſſor. n. 10.

Etiam ſi ſucceſſor ſibi reſeruauerit taxare expreſſo nomine proprio. n. 11.

Quia materia non poteſt concernere perſonam, ſed iuriſdictionem, dignitatem, & tribunal. ibid.

Executor ſententiæ poteſt illius facere declarationem interpretatiuam. num. 12.

L. ab executore. ff. de appell. declaratur. & n. 13.

Poteſtas executoris regulotur à poteſtate ſuperioris mandantis. n. 14. *& ſeqq.*

Interpretari ſuam ſententiam non omnes iudices ordinarij poſſunt. n. 15.

Executor mixtus reſpicit merum imperium. numer. 16.

Executor dicitur non qui ordinoria ſed delegata poteſtate aliquid exequitur. n. 17.

Verba debent intelligi ſecundùm vulgarem modum loquendi. n. 18.

Communis vſus loquendi præualet in interpretatione legis etiam diuinæ. n. 19.

Interpretatio generaliter ſumpta in quinque ſpecies diſtinguitur, & quas. n. 20.

Interpretationis ſpecies quis deduxerit. n. 21.

Interpretatio ad duo capita reduci poteſt. n. 22.

Interpretatio propriè idem eſt quod congrua verbi vel orationis declaratio ſeu expoſitio. ibi.

Interpretotio lorgè capitur pro correctiua ſeu extenſiua. ibidem.

Interpretationem correctiuam alius quàm Princeps facere non poteſt. n. 23.

Interpretationem extenſiuam non poteſt facere iudex niſi circa acceſſoria & eodem die. n. 24.

Interpretationem propriè, prout eſt congrua verbi & orationis declaratio, quilibet iudex poteſt facere. n. 25.

Declarationem interpretatiuam non alterantem condemnationem præcedentem poteſt facere executor mixtus. n. 26.

Decloratio interpretatiua ſententiæ facta per executorem, non inducit nouum grauamen. num. 27.

Per declarationem interpretatiuam ſententiæ quod obſcurum eſt illuminatur & detegitur. num. 28.

Interpretatiua declarationis quolitas eſt vt nihil noui inducat ſed actum præexiſtentem & præteritum oſtendit. n. 29.

Declaratio ineſt actui declarato. n. 30.

Declaratio retrotrahitur ad tempus principalis diſpoſitionis declarotæ. n. 31.

Declaratio adeo inhæret diſpoſitioni vt cenſeatur emanaſſe cum illa eodem tempore. n. 32.

Actum qui non poteſt facere poſt terminum, poteſt tamen factum declarare poſt illum. num. 33.

Si actus qui declaratur eſſet validus, ſecus ſi eſſet nullus. n. 34.

Interpretatiua declaratio debet eſſe congrua, ſcilicet quando verba eam patiuntur. n. 35.

Verborum certitudo declarat certitudinem intellectus n. 36.

Verba præciſæ ſignificationis non poſſunt recipere aliam interpretationem. n. 37.

Tametſi poſſint reſtringi & extendi intra limites ſignificationis. n. 38.

Interpre

Interpretatiua declaratio ea eſt quæ addit qualitatem demonſtratiuam, non autem quæ alterat ſubiectum.n.39.

Interpretatiua declaratio ſuſtinetur facta circa circunſtantias actus, ſecus circa eius ſubſtantiam n.40.

Interpretatio circa ſubſtantiam actus dicitur nouus actus & grauamen.n.41.

Prout ſi ſententiæ puræ executor velit addere conditionem.ibidem.

Declarationem interpretatiuam ſententiæ quotidie faciunt executores ſupremorum tribunalium abſque exceſſus reatu.n.42.

Executori cùm principale committitur, videtur declaratio interpretatiua etiam commiſſa.numer.43.

Declarandi facultas quæ venit acceſſoriè ad contractum, in hæredem tranſit cum ipſo contractu.n.44.

Ab interpretatiua declaratione iuſta & legitima facta per executorem, appellationi emiſſæ non eſt deferendum, ſicuti nec ab ipſa executione cui hæc ineſt declaratio.n.45.

Interpretationem non congruam verbis ſententiæ & minus legitimam facere executorem non patitur.n.46.

Interpretatiua declaratio debet fieri non perimendo ſed exprimendo.n.47.

Interpretatiua declaratio debet eſſe veriſimilis. num.48.

De vocabuli ſignificatione vbi tractatur, non eſt recurrendum ad arbitrium iudicis.n 49.

Interpretatiua declaratio debet fieri circa contenta in verbis ſententiæ, non autem extra limites verborum, quia illa dicitur in præiudicium tertij.n.50.

Ab executore perperam interpretante ſententiam velut excedente, appellationi emiſſæ eſt omnino deferendum.n.51.

Exempla plura huius doctrinæ redduntur obiter. n.51.52.53.54.55.56.& 57.

Interpretationis iniquitas executoris quo modo & ex quibus ſit probandum.n.58.

Interpretatio ea ſola executori permittitur quæ deducitur ex veroſimilibus coniecturis in proceſſu, verborum ſignificatione & natura attentis.n.59.

Interpretatio iuris tantum valet quantum propria verborum ſignificatio, quæ perinde habetur ac ſi eſſet expreſſa.n.60.

Interpretatio quæ ſubintelligitur iuris intellectiua dicitur non extenſiua.n.61.

Sententia debet interpretari prout de iure fieri debet, & ad iuris ſenſum referenda.n.62.

Verba iudicis debent intelligi ſecundum mentem iudicis.n.63.

In ſententia veniunt ea quæ legis diſpoſitione aut præſumptione ineſſe dicuntur.n.64.

Verba ſententiæ ſunt ciuiliter intelligenda. n.65.

Sententia debet interpretari vt non contineat iniuſtitiam.n.66.

Interpretatio facienda eſt vt ſententia iuſta appareat cùm iuſta præſumatur.n.67.

Interpretatio ſententiæ dubiæ ſumitur ex actis, cùm præſumatur lata ex cauſa in proceſſu deducta, & quæ ex eo apparet.n.68.

Acta ſunt vehiculum ad ſententiam, & ideo ſententia ex mente actorum aperitur.n.69.

Sententia præſumitur lata ex cauſa deducta in libello, & petitione, & iuxta illam erit interpretanda.n.70.

Agenti interdicto vti poßidetis, & ſuccumbenti, volenti poſtea agere ex noua turbatione contra eundem reum an ei obſtet exceptio rei iudicatæ.n.71.

Ex noua poſſeßione ſuperueniente datur rei vindicatio contra ſemel abſolutum.n.72.

Exceptio rei iudicatæ obſtat vbi datur identitas rei, cauſæ, & perſonarum.n.73.

Abſolutus reus conuentus interdicto vti poßidetis, ex eo, quia non eſt probata turbatio de nouo, poſt ſententiam turbanti non prodeſt res iudicata.n.74.

Contra reum ſemel abſolutum in interdicto vti poßidetis, ex eo quòd actor non probauit poſſeßionem ſuam ob nouam turbationem, non poteſt actor iterum agere.n.75.

Niſi agat ex noua poſſeßione & ex noua cauſa. ibidem.

Abſolutoria ſententia ex qua cauſa lata ſit in interdicto vti poßidetis, ſi nec ex ea nec ex actis appareat an ob nouam turbationem actori iterum agenti obſtet exceptio rei iudicatæ.n.76.

Interpretari debet ſententia in fauorem condemnati vt minus ei noceat.n.77.

Interpretatio facienda eſt in dubio contra eum qui ſe fundat in ſententia ſicut & in contractu.n.78.

In ſententia ſe fundans debet habere rem veram. num.79.

Abſolutoria ſententia in criminalibus ex qua cauſa ſit lata ex actis inueſtigandum eſt, vt diffinitiua aut interloquutoria ab obſeruatione iudicij dicatur.n.80.

Diſpoſitio etiam legalis à conſuetudine recipit interpretationem, cum qua iudicis poteſtas ſe conformare præſumitur.n.81.

Abſolutus reus ob non probatum delictum cenſetur ab obſeruatione iudicij, & iterum ex nouis indicijs poteſt reus moleſtari.n.82. & ſurſum.

Cauſa ex qua ſententia fuerit lata ſi ex ea nec ex actis appareat quæ præſumenda erit.n.83.

Sententia qua quis eſt condemnatus in exilium ex qua non appareat de quo ſenſerit, an de præciſo, an de voluntario, de præciſo intelligenda eſt.n.84.

Cautionem vxori præſtare condemnatus vir ob eius ſæuitiam, aliàs fiet diuortium, an ſententiæ ſatisfaciet

ſatisfaciet præſtando cautionem etiam iuratoriam, & executor excedat illum præcisè ad fideiuſſores compellens. n. 85.

Verba iudicis debent intelligi ſecundùm mentem iuris. n. 86.

Cautio ſimpliciter ſumpta an de iure intelligatur de verbali obligatione tantùm cum hypotheca & bonorum obligatione. n. 87.

Fideiuſſores non reperire maxima eſt difficultas excuſabilis ab obligatione præſtandi. n. 88.

Sententia ſi ob impoßibilitatem non poteſt adimpleri in eo ſuper quo lata eſt, exequitur in eo quo poteſt. n. 89.

Sententia qua quis condemnatur ad conſeruandum fideiuſſorem ſuum indemnem ab alterius obligatione, ſi hæc fuerit extincta, quia compulſus ſoluit fideiuſſor, intelligitur vt ſolutum ſibi reſtituat. n. 90.

Sententia abſoluens tutorem à tutela, intelligitur ab eius ratione reddenda ſuper quo actum fuit. n. 91.

Condemnatus ad tradendum inſtrumentum debiti ſoluti, ſi non reperiatur, cogitur liberare victorem. n. 92.

Cautio vbi à iure requiritur plena, ſufficiẽs, recta, aut competens, iuris interpretatione intelligitur de fideiuſſoria vel pignoratitia. n. 93.

Cautio vxori præſtanda à viro ob eius ſæuitiam, debet eſſe ſufficiens. n. 94.

Cautionem debet iudex recipere per quam mulier ſit magis ſecura à ſæuitia viri. n. 95.

Interpretari debet ſententia vt in iuris diſpoſitione conformetur. n. 96.

Verba ciuiliter ſunt intelligenda & applicanda pro portionalibus. n. 97.

Verba ſententiæ indubia interpretanda iuxta naturam actionis intentatæ. n. 98.

Sententia præcisè obligat n. 99.

Sententia vltrà non extenditur quàm importat verborum ſonus, quia tantum diſponit quantum loquitur. n. 100.

Ex ſententia aliud infertur niſi, quatenus vis verborum & neceßitas patitur. n. 101.

Cautionem ad exigendam à viro præſtandam vxori, executor datus non excedit ſi illum præcisè compellat ad fideiuſſores vel pignora. num. 102.

Cautionis ad præſtationem vt vir condemnetur, plurimum poteſt iudicis arbitrium. n. 103.

Impoßibile eſt obtinenti rem iudicatam præcisè ſatisfieri, conſulitur meliori modo quo poßit. num. 104.

Periculum vxoris ob viri ſæuitiam non recipit æſtimationem. n. 105.

Cautionem præſtare vir condemnatus vel in defectum, fiat ſeparatio quoad torum, ſi fideiuſſores aut pignora non præſtet, poteſt ſententia exequi in ſeparatione. n. 106.

Condemnatus ad centum quæ ſi non ſoluat condemnatur ad exilium, non ſoluendo ſit executio in ſecunda parte ſententiæ. n. 107.

Clericus iniuriator condemnatus ad debitam honoris ſatisfactionẽ, executor an excedat illum adſtringens palidoniam recantare n. 108.

Iure canonico deficiente, recurrendum eſt ad leges & conſuetudines regni potiùs quàm ad Imperiales. n. 109.

Palinodiam recantare non debet Clericus iniuriator, cùm nobilitatis priuilegio fungatur contra Bernar. Diaz. communiter reprobatum. n. 110.

Clerico iniuriatori iure Canonico oppoſita eſt pœna ad ſatisfactionem honoris iniuriam paßi. n. 111. & qualis, ibi.

Clericus condemnatus actione iniuriarum efficitur infamis n. 112.

Qui pro bono pacis non tamen ſeruata legis regiæ forma, verba ſatisfactoria dedit iniuriato, non efficitur infamis, quia tunc non dicitur ſe deſdicere. n. 113.

Condemnati plures ſimpliciter intelliguntur pro rata condemnati, licèt vnuſquiſque in ſolidum fuerit per ſcripturam obligatus aut de iure. num. 114.

Obligatio originalis licèt ſit concepta in ſolidum, ea tamen quæ oritur ex ſententia, eſt pro rata ſecundùm iuris diſpoſitionem. n. 115.

Omiſſum ſeu non expreſſum in ſententia habetur pro omiſſo. n. 116.

Tutores plures condemnati ſimpliciter ad reddendam rationem tutelæ, intelligitur pro rata in ſolidum. n. 117.

Condemnati plures collitigantes ſimpliciter in expenſis vnuſquiſque tenetur pro parte ſua dumtaxat. n. 118.

Sententia lata contra plures ſimpliciter, intelligitur contra quemlibet pro virili, & quantitate bonorum occupatorum n. 119.

Si ex ſexdecim obligatis inſolidum quatuor tantùm conuenti ſimpliciter condemnentur pro rata, condemnati intelliguntur habito reſpectu ad omnes obligatos, non ad ſolos condemnatos. n. 120.

Quia in reſiduo abſoluti intelliguntur n. 121.

Quod fallit niſi iudex habuerit reſpectum ad libellum quo inſtatum fuerit omnes condemnari, in ſolidum omnes condemnati intelliguntur. n. 122.

Qualitates omnes quæ inſunt in termino relato, repetuntur in termino referente. n. 123.

Stylus tribunalium, quo eſt introductum vt ſententiæ dubiæ declaratio ſit petenda intra eundem diem naturalem, reprobatur. n. 124.

Iudex non poteſt alterare & mutare ſententiam, aut eius ſubſtantiam. n. 125.

Interpretationem extenſiuam facere poteſt iudex circa ſententiæ acceſſoria, puta fructus, expenſas, &c. & tunc non niſi intra diem naturalem. n. 126.

L. Paul. la 2. ff. de re iud. interpretatur. ibid.

Interpretatiua declaratio verbi dubij, aut orationis confuſæ ſententiæ, etiam poſt diem naturalem peti poteſt. n. 127.

Declarandi facultas præſcribitur etiam per mille annos. n. 128.

Actum poſt aliquem terminum qui facere non poteſt, tamen poteſt iam factum declarare. num. 129.

Sententiam licèt iudex mutare aut corrigere non poſſit, tamen poteſt declarare. n. 130.

Executores rei iudicatæ è curiis Regiis emanati, poſſunt poſt longam temporis diſtantiam declarationem interpretatiuam ſententia dubiæ adhibere, ergo multo fortiùs Senatores qui eam tulerunt. n. 131.

1 AB executore quomodolibet interpretante, ſiue bene ſiue malè, appellationem interpoſitam licitam
eſſe, videtur probari, cùm ipſe ad interpretandam ſententiam, quæ ſibi exequenda
committitur, careat poteſtate. Primò quoniam illemet debet declarare, & interpretari, qui diſpoſuit, & actum geſſit. *l. ex facto. ff. de vulg. & pupill.* & ibi Bald. *verbo in text. ibi interpretari*, vbi etiam Alexand. *nota. 2.* Iſſ. *2. nota. ff. de vulga. & pupilla. l. Nerati. ff. de regul. iur. l. fin. C. de leg. cap. inter alia §. vt igitur.* & ibi gloſſ. *ſuper verbo, interpretatio. de ſentent. excommun.* & ibi Felin. imò
2 nullus alius poteſt declarare, niſi illemet qui diſpoſuit. B. *in l. edita. verſic. quandoque vol. C. de eden.* Bald. *in l. fin. verſ. vlt. nota. C. de legi.* Iſſ. *in l. inter ſtipulantem. §. ſi Stichum. verſ. gloſſ. in verbo, actori. ff. de verbor. obligat.* Decius *in cap. cùm veniſſent. verſ. & etiam notandum eſt. de iudi.* vt de notario interpretan-
3 te verba dubia ſuæ ſcripturæ, dicit Socin. *conſil. 94. verſic. præterea, & verſic. hæc omnia volum. 1.* Calcan. *conſ. 48. verſ. tertiò quia, & conſ. 69. verſic. tertiò quia.* Alciat. *in tract. præſumptio. in 3. reg. præſumpt. 13. numero 12.* ergo executor, qui ſententiam non tulit, interpretari, & declarare ſententiam non poterit.

4 Secundò & fortiùs probatur. nam ſucceſſor in officio, & iuriſdictione non poteſt intentionem ſui prædeceſſoris declarare. Bald. *in l. 2. verſ. ſed nunquid hoc poteſt. C. de ſenten. ex breuilo. recit. & in l. edita. verſ. decimo oppono C. de edendo. & in l. ſi vt proponis. verſic. ſed nunquid nuncius. C. de executione rei iudic.* B. *in l. inter ſtipulantem. §. ſi Stichum. verſ. idem puto in iudice. ff. de verbor. obligat.* Angel. *in l. ex facto. in princ. verſ. in textu ibi, ſolent interpretari.* vbi Immol. *verſic. tertiò nota. ff. de vulga. & pupill.* Felin. *in cap. per tuas. in 2. nota. de ſimonia. & in cap. cum veniſſent. verſiculo poteſtas interpretandi.* & ibi Decius *verſic. & ſucceſſor in offic. de iudiciis.* Lanfran. *in cap. quoniam contra. in verbo, interlocutoria, verſiculo vlteriùs dubitatur, de probatio.* Rebuff. *in l. quod iuſſit 2. nota. numero 164. ff. de re iudic.* facit quod aliàs dicitur, hæredem non poſſe
voluntatem defuncti declarare, & interpre- 5
tari, vt exactiſſimè proſequitur Anton. Gabriel *commu. concluſ. lib. 6. tit. de regul. iur. concluſione 3. à num. 74. & ſeqq.* & quòd facul-
tas declarandi non transeat ad hæredem 6
ſucceſſorem, de quo per Arias Pinell. *in repeti. l. 2. C. de bonis ma. à n. 11.* Couar. *lib. 2. vari. c. 18.* Burg. de Paz *in l. 1. Tauri à n. 423.* & alibi per Doctores, ergo executor facultatem non habet interpretandi, aut declarandi, & per conſequens illud faciens dicetur omnino excedere.

Sed iis non obſtantibus, contrarium ve- 7
rius cenſeo, cum fœdere diſtinctionis. nam aut agimus de interpretatione, & declaratione, quæ fit, & pendet ex mera voluntate: & iſta non poteſt fieri per ſucceſſorem, vt puta 1 quando iudex condemnauit aliquem in amputatione manus, qui poteſt interpretari, an de dextera, an de ſiniſtra intellexerit, vnde pendet voluntas eius, ideo hæc interpretatio cùm non congruat ſucceſſori, in eum non tranſit, ſicut nec in hæredem, & ita procedunt Doctores ſuperiùs allegati, & alij adducti per mox citandos.

Aut agimus, & loquimur de declaratio- 8
ne, vel interpretatione, quæ eſt facienda ex iuris regulis, & principiis, & ex veroſimilibus coniecturis, & ex actis, & deductis in iudicio, & proceſſu; tunc talis interpretatio ſucceſſori, & cuilibet iudici committitur, & iure permittitur. ita diſtinguunt Bar. *in l. inter ſtipulantem. §. Stichum.* & ibi Immol. *verſic. item prædicta procedunt, & verſ. item adde.* & ibi Alexand. *in verſ. in gloſſ. in verbo, actori.* & ibi Iſſ. *verſ. item per prædicta. ff. de verbor. obligatio.* Angel. *in l. ab executore. verſic. ideo autem.* & ibi Immol. *verſic. vlterius iuxta prædicta. ff. de appellatio.* Alexand. *in l. ex facto. verſiculo item addo ff. de vulg. & pupil.* Nicol. *in concord. gloſſ. concord. 282. & 323.* Barba. *in conſilio 83. verſiculo tertiò reſpondeo. volum. 3.* Marian. *in cap. fin. verſiculo & ſicut actor. de libell. oblatio.* Felin. *in capit. qualiter & quando. verſic. ſed aduerte diligenter. colum. 14. & colum. 15. de accuſatio. & in cap. cùm veniſſent. verſ. poteſtas interpretandi. de iudiciis.* Rebuff. *in repeti. l. quod iuſſit. in 2. nota. numero 165. ff. de re indic.* Anton. Gabriel *commu. concluſ. lib. 6. tit. de regul. iur. concluſ. 3. num. 85. & ſuprà.* & per B. *vbi ſuprà. & in l. terminato. C. de fructi. & litium expenſ.* & alios, tenet Auiles *in cap. prætor. in*

proœmio. verbo, ordenanças à num. 19.vbi latè
refert Doctores vtriuſque partis, & de hac
diſtinctione ibi *verſ. ſed hoc non obſtante, opi-
nio B.* &c.

9 Et loquendo in delegato ſubrogato loco
alterius delegati mortui, aut impediti, poſt
alios probat Marqueſ. *tractatu de commi.* 1.
p. cap. 3. *ſub num.* 43. dum dicit, quòd cùm
ſubrogatus ad anteceſſoris inſtar habeatur,
ſi ſententia non conſiſtit in mera voluntate
declarantis, ſed in veroſimilibus, & con-
iecturis ex actis, & probationibus in cauſa
factis, ex quibus quid primus iudex ſenſe-
rit, apparet: poterit tunc ſucceſſor in com-
miſſionem ſententiam anteceſſoris declara-
re, quanuis aliter ſucceſſor anteceſſoris ſen-
tentiam declarare nequeat, *&c.*) & quòd
iudex ſucceſſor voluntatem prædeceſſoris
poſſit ex veroſimilibus coniecturis, & quan-
do eſt congrua interpretatio, ſeu declara-
rio, declarare, latiſſimè plurimos congerit
Mier. *tractatu de maiora.* 1. *p. quæſtione* 44.
numero 94. *&* 95. & iterum latiùs *à num.* 99.
cum ſeqq. de qua interpretatione latiùs poſt-
modum agendum eſt.

10 Hinc eſt, vt expenſas, quas ſibi taxan-
das, & declarandas in ſententia reſeruauit
iudex, poterit ſucceſſor declarare, & ta-
xare. B. *in l. ab executore. verſiculo quæro vtrùm.
ff. de appellat.* & poſt alios Bur. de Paz *in l.*
1. *Tauri. ſub numero* 427. Petrus de Ferrata
*in prax. in forma libell. in action. reali. verbo,
expenſæ præſentis cauſæ. num.* 16. *& ſeqq.* Auil.
vbi proximè num. 21. quod etiam intelligit,
11 etiam ſi iudex prædeceſſor reſeruauit ſibi
taxationem expenſarum expreſſo nomine
proprio, vt tenet etiam B. *in d. l. ab executo-
re ſingulariter,* Abb. *in d. cap.* 1. *de ijs quæ vi
metúſve cauſa. num.*8. Lanfr. *in repeti. cap. quo-
niam contra. de proba.* 12. *p. expenſa. numero* 13.
reddentes rationem, quòd materia non po-
teſt concernere perſonam, ſed dignitatem,
iuriſdictionem & tribunal.

12 Et quòd executor, cui exequenda ſen-
tentia committitur, poſſit facere huiuſmo-
di declarationem interpretatiuam (licèt Do-
ctores in ſpecie hanc difficultatem non tra-
ctent) probatur ex optimo text. *in l. ab exe-
cutore* 4. cuius ſunt verba: ab executore ſen-
tentiæ appellare non licet, ſed ab eo, qui
malè ſententiam interpretari dicitur, ap-
pellare licet, &c.) *ff. de appellat.* & ita illum
text. intelligunt in executore, gloſſ. *in l. ab
executione. C. quorum appella. non recipi. verbo,
excedat,* & optima gloſſ. *in cap. quoad conſul-
tationem. de ſententia & re iudic.* quæ inter
modos, quibus excedere dicitur executor,
formam mandati, hunc malæ interpretatio-
nis ſententiæ numerat. ita etiam illam pa-
riter intelligunt, & clarè Petrus de Ferrara
*in ſua pract. in forma executio. ſententiæ diffi. in
verbo, publico. numer.* 11. *verſic. ſed pone quod
talis executor. fol. mihi* 283. *in poſteriori im-
preſſione,* & per Petrum Iacobi. *in rubrica de
actio. in factum ex re iudic.* §. *modus autem exe-
cutionis, colum.* 4. *in ſua praxi,* & poſt alios ita
intelligit Rebuff. *in conſtitu. Gall. tom.* 1. *tit.
de ſententiar. executio. artic.*7. *gloſſ.*14. *num.*8.
& idem, licèt promiſcuè, & aliquatenus
confusè, Eſcacia *de appella. quæſtione* 17. *li-
mi.*10.*n.*52.

Nec huic obſtant verba *dicta l. ab execu-* 13
tore, quæ ſequuntur, *ibi*, ſi tamen is pote-
ſtatem interpretandi habuit, velut præſes
prouinciæ, aut procurator Cæſaris, *&c.*) quæ
videntur reduci ad iudicem ordinarium in-
terpretantem. cui multipliciter reſponde-
tur, quòd cùm lex à princip. loquatur de
executore, de eo debet ibi intelligi, qui
executor, eiúſque poteſtas regulatur à po-
teſtate ſui ſuperioris eum mandantis, &
quoad executionem coæqualis ſit poteſtas, 14
& vnamet iuriſdictio, cùm illum repræſen-
tet. *l.* 1. §. *qui mandatam. ff. de off. eius cui
man. eſt iur.* bene B. *in d. l. ab executore. nu-
mero* 12. Petrus de Ferrara *in praxi. in form.
libel. in actio. reali. verb. & expenſ. ſub numero*
17. & quòd poteſtas delegati reguletur à
poteſtate delegantis, latè diximus ſuprà hac
4. part. cap. 6. per totum, & cùm non om-
nes iudices ordinarij poſſunt ſuam ſenten-
tiam interpretari, vt per gloſſ. B. & Docto- 15
res *in d. l. ab executore*, ideo addit text. illa
verba prædicta, ac ſi dixiſſet, dummodo
miſſus ſit executor ab eo, qui poteſtatem
habet interpretandi, *&c.* hoc eſt, à præſide
prouinciæ, quia tunc velut ipſe habet po-
teſtatem, hoc eſt, ac ſi ipſe fuiſſet (vt di-
ctum eſt.) Hanc interpretationem ſequitur
etiam gloſſ. *in l. ſi vt proponis. verbo, execu-
tor. C. de executione rei iudic. verbo, executor.*
maximè, quia executor mixtus (de quo huc-
uſque ſemper loquor, non de mero) reci-
pit merum imperium, prout eſt excommu- 16
nicare, vt poſt alios latè Nauarr. *in repeti. cap.
cùm contingat, corolla.*6. *verſiculo ſextò infertur.
& in* 4. *nullitatis cauſa. per totam.*

Et inſuper, quia *d. l. ab executore.* loquitur 17
de executore, & executor dicitur non qui
ordinaria poteſtate, ſed delegata, aliquid
exequitur. *d. l. ſi vt proponis.* & ibi gloſſ. *ver-
bo, executor.* & hæc eſt iuris, & vniuerſi vul-
gi ſignificatio, vt non ordinarius, ſed dele-
gatus ad exequendum dicatur, & ita ſecun- 18
dùm vulgarem modum loquendi *d. l. ab exe-
cut.* intelligenda eſt *l. cum de lanienis.* §. *aſinam.
ff. de fundo inſtruct. l.* 1. *ff. de flamin.* optim. tex. *in
l. Labeo.* & ibi notat B. *ff. de ſupel. lega. l. libror.* §.
quod

quod autem Caßius. ff. de leg. 3. & ibi B. text.
iuncta gloſſ. *in c. vnico, de iniuriis lib.* 6. text.
in cap. vnico. §. *porrò. de ſtatu regul. eod. lib. e. ex*
literis 1. & ibi Doctores *de ſponſali.* rext. *in cap.*
maiores. circa medium, de baptiſmo; latiſſimè
19 multa congetit Euerar. *in l. lega. loco* 7. dicens
poſt alios, quòd in interpretatione legis, &
cuiuſcunque diſpoſitionis, etiam diuinæ,
communis vſus loquendi præualet propriæ
ſignificationi.

Er facit, quia cùm gloſſæ & Doctores ſu-
periùs citati dicant, admittendam eſſe ap-
pellationem ab executore, perperam inter-
pretante ſententiam, quia excedit, intel-
ligi debent de delegato, & non ordinario,
ſi credimus Parlador. *lib. 2. rerum quoti. cap.*
fin. 2. p. §. 3. *numero* 9. dicens exceſſum ca-
dere in delegato, non in ordinario, de quo
vide quæ larè diximus hac 4. p. cap. 3. à nu-
mero 105. & quòd executor, cui exequen-
da ſententia committitur, poſſit facere de-
clarationem interpretatiuam, ex ſequenti-
bus clarè apparebit.

20 Pro cuius rei maiori declaratione breuiſ-
ſimè eſt ſciendum, interpretationem gene-
raliter ſumptam, in quinque ſpecies poſſe
diſtingui, nempe, alia eſt interpretatio de-
clararıua, alia intellectiua, alia correctiua,
alia extenſiua, alia reſtrictiua, de quorum
ſingula natura, & effectu latè proſequitur
Mantica *in tractatu de ambig. conuentio. lib.* 1.
tit. 16. *per totum.* Ioan. Petrus Ferrarien. au-
rem *in ſua praxi, in forma executio. ſententia*
diffini. verbo, publico nuntio. num. 12. *fol. mihi*
284. *in nouiori impreßione*, interpretationem
21 ad rres duntaxat ſpecies reducir, nempe,
correctiuam, extenſiuam, & verbi oratio-
nis congruam expoſitionem, & declaratio-
nem. Quam diuiſionem in propoſito etiam
ſequitur poſt alios Auiles *in cap. prætor. in*
proœmio ſub numero 19. & has etiam adhuc
22 ad duo tantùm reducit capita Euerar. *in lo-*
cis lega. in loco 35. *à ratione legis larga, ampla,*
&c. *verſic. vno modo propriè*, dicens, quòd
iſte terminus (interpretatio) ſumitur duo-
bus modis, vno modo propriè ſecundùm
eius propriam ſignificationem, & tunc in-
terpretatio idem eſt, quod congrua, verbi,
vel orationis, declaratio, ſeu expoſitio, alio
verò modo capitur largè, pro interpretatio-
ne correctiua, reſtrictiua, ſeu extenſiua, qui
omnes in comprobationem aliqua addu-
cunt videnda, quæ omitto.

23 Hoc ſuppoſito, dicunt Ferrar. & Auil. *vbi*
proximè, poſt alios Doctores, quòd inter-
pretationem correctiuam alius quàm Prin-
ceps facere non poteſt, extenſiuam autem
24 non poteſt facere iudex, niſi eodem die cir-
ca acceſſoria, vt expenſas, & ſimiliter, &
tunc eodem die non aliter, iuxta *l. Paul. ff.*
de re iudi.

Interpretationem autem propriè ſum- 25
ptam, & ſecundùm eius veram ſignificatio-
nem, quæ verſatur, & eſt congrua verbi,
& orationis, declaratio, & expoſitio, quem-
libet poſſe iudicem facere; probant prædi-
cti Doctores; & quòd executor mixtus, cui
rerum iudicatarum executio committitur, 26
poſſit facere huiuſmodi declarationem in-
terpretatiuam, non alterantem condemna-
tionem præcedentem ſententiæ vniuerſa-
lis, & generalis, tenet in terminis optima
Rotæ deciſio 100. *ex nouem p. 1. diuerſ.* mi-
rabiliter Gratian. *in diſcepta. forenſ. tom. 1. cap.*
333. *per totum à prin.* Sigiſmund. Eſcac. *tra-*
ctatu de appella. quæſtione 17. *limit.* 10. *num.* 55.
& alij, quos longa manu congeſſimus, vbi
de materia ſuprà hac 4. p. cap. 10. de liqui-
datione numero 7. & ſeq. verſic. quo ita co-
gnito. & à princ. reddentes rationem, quia 27
non facit executor hoc caſu nouum aliquod
grauamen, cui conuenit quod dicit Cardin.
in clementi. fin. in princ. quæſtione 5. *in fi. verſ.*
regulariter tamen. de pœniten. & remiſ. Felin. *in*
cap. non poteſt. verſ. & ideo pulchra. de re iudic.
Anton. Gabriel Roman. *commu. concluſ. lib.* 6.
tit. de regul. iur. concl. 3. *numero* 42. & prædi-
ctam eandem rationem reddunt etiam Pe-
trus Ferrar. & Auiles cum aliis *vbi proximè*,
vt per hanc declarationem interpretatiuam
nihil noui inducitur, ſed quod obſcurum 28
eſt, & coopertum detegitur, & illumina-
tur, per text. *in l. hæredes palàm.* §. *ſed ſi no-*
tam ff. de teſtam. ſed in propoſito mirabilis
eſt text. *in l. adeò.* §. *cum quis alieno. ff. de ac-*
quirendo rerum domi. ibi, qui excutit ſpicas
non nouam ſpeciem facit, ſed eam, quæ eſt
detegit.)

Er generaliter hæc eſt qualitas, & natu- 29
ra huius declarationis interpretatiuæ, vt ni-
hil nouum inducat, nec declarans nullum
actum de nouo diſponat; ſed factum præ-
exiſtentem, & præteritum oſtendit. *l. à ſe*
toto ff. de heredi. inſtitu. l. vnum ex familia.
§. *ſi de falcidia. ff. de legat. 2. clem. 1. de iure*
pa. d. l. hæredes palàm. §. *ſed ſi notam. d. l. adeò.*
§. *cum quis.* B. *in l. ab executore. numero* 7. *ver-*
ſiculo quandoque interpretatio ponitur. ff. de ap-
pellat. Bald. *in l. cum teſtament. in fin. l. de ma-*
numiſ. teſtam. Decius *in l. edita numero* 47.
C. de edendo. Immol. *in d. l. hæredes palàm d.*
§. *ſed & ſi notam. in 2. nota.* & ibi Paulus Ca-
ſtrenſ. *in princ. verſiculo quid autem.* Roman.
verſic. nota vlteriùs, & ibi Areti. *in* §. *ſi quid*
1. nota. Bald. *in l. 1. verſiculo quæro quod teſtes*
C. de codicillis. Fulgoſ. *conſilio* 147. *verſiculo*
ad ſecundum. Roman. *in l. 1.* §. *ſi quis ſimplici-*
ter ff. de verbor. obligatio. Salicet. *in l. leg. &*

conſtitut. oppoſitio. 1. C. de leg. Roman. conſilio
482. Domini. in proœmio ſexti. in fin. princip.
verſ. nota optimum text. Cardi. in c. ſi. verſic. ſi
verò diſponit. de conſtitutio. Immol. in clemen. t.
verſ. gloſſa cecidiſſe. de ſequeſtratio. poſſ. & fru-
ctuum. Federi. de Senis conſ. 112. Iſſ. in l. non
dubium nota. 6. C. de leg. Socin. conſ. 214. verſ.
ſed huic obiectioni. Barboſ. conſil. 18. verſ. ecce
autem volum. i. Felin. in cap. ſuper quæſtio. de
offic. delegati. & in cap. qualiter & quando. el 1.
verſic. & pro iſta fallentia. de accuſation. & in
cap. non poteſt verſic. facit gloſſ. ſingularis de re
iudi. Decius in l. edita num. 47. C. de edendo.
& in l. 1. C. de impuberum. Hippoly. de Mar-
ſil. in l. 1. §. ſi quis vltro. verſ. vlterius ſcies ff.
de quæſt. Purpur. in l. 1. num. 38. ff. ſi cert. peta.
Rebuff. in l. quod iuſſit in 2. nota. num. 154.
ff de re iudi. Brunus in tract. de for. in tit. quas
res, perſonas, & quot caſus, &c. verſ vbi autem
tractemus, & verſ. interdum diſpoſitio. Anton.
Gabriel communi. concluſio. tit. de regul. iur.
concluſ. 3. à num. 1. qui etiam à num. 9. aſſerit,
30 quòd declarario ineſt actui declarato, ac
ideo quòd declaratio retrotrahitur ad tem-
pus principalis diſpoſitionis, quæ declara-
31 tur, qui in comprobationem multos addu-
cit Doctores, & doctrinas videndas. Mantic.
in tractatu de contracti. lib. 1. tit. 16. numero 7.
32 tom. 1. & declaratio adeò inhæret diſpoſi-
tioni, vt cenſeatur emanaſſe cum illa eodem
tempore. Petrus Surd. deciſione 21. per totam.
Gratian. diſceptatio. forenſi. tom. 1, cap. 147.
num. 2.

33 Et ex hoc fonte fluit, quòd ille, qui poſt
aliquem terminum non poteſt aliquid face-
re, poteſt tamen factum declarare, Bald. in
d. §. ſed ſi notam. verſ. item eſt argumentum,
& in l. tres denuntiationes. in fin. C. quomodo
& quando iudex. & in l. 1. §. huius ſtudy. verſ.
& eſt argumentum ff. de iuſtitia & iur. Domi-
ni. in proœmio 6. decretal. in fin. prin. verſiculo
& nota optimum text. & in cap. cognoſcamus in
fin. verſic. & nota incidenter 34 d. Archidiac.
in cap. 1. verſiculo eadem gloſſ. 13. quæſtione 1.
Ioan. Andr. in additio. ad Speculato. in titulo
de teſtib. §. nunc videndum. verſicul. hoc etiam
nota. & in regul. in generali. verſ. vltimò quæ-
ritur. de regul. iur. in 6. Areti. in l. edita. verſ.
circa primum conclude C. de edendo. Salicet.
in l. qui fun. verſic. & faciunt prædicta ff. de
contrahend. emptio. Barba. conſilio 18. verſiculo
ecce nunc. volum. 1. Anton. de Bu. in cap. licet
cauſam. verſic. ex ijs deciditur. de probatio. Af-
flict. in conſtitutio. ſuper rubricam de excepti. di-
lato. num. 7. Feli. in cap. 2. verſic. item illa fal-
lentia. de libel. oblatio & in c. qualiter & quan-
do. verſic. adde etiam hic. de accuſatio. & in cap.
paſtoralis. verſiculo declarari poteſt. de exceptio.
& in cap. ſuper quæſtio. de offic. deleg. Ruin.
conſilio 189. verſic. quintò prædicta confirman-
tur. volum. 1. Rebuff. in l quod iuſſit 2. nota.
num. 154. & num. 158. de re iudic. Petr. Surd.
larè deciſione 21. per tot. Gratia. diſceptatio. fo-
renſ. tom. 1. cap. 147. num. 2. Anton. Gabriel
commu. conclu. lib. 6. tit. de regul. iur. concluſ. 3.
num. 6. qui num. 8. declarat, quando actus, 34
qui declararur, erat validus, ſecus ſi fuiſſet
nullus.

Et iſthæc declarario interpretatiua debet 35
eſſe congrua. & tunc ralis dicetur, quando
verba eam patiuntur, & conueniunt ſecun-
dùm propriam ſignificationem. Alexand.
in l. diuortio. verſic. & primò quia. ff. ſoluto ma-
trimonio. Socin. in l. poſtquam liti. in 1. nota C.
de pactis. ſentit Bald. in l. nota. 4. C. de legib.
B. in l. 1. C. de impub & aliis. Iſſ. in l. quamuis
numero 2. eodem tit. Bald. in l. 1. eodem titulo.
Petr. Ferrarienſ in practi. in forma executio-
nis ſententia diffi. §. publico nuntio. ſub numero
12. Mantica in tractatu de contracti. d. lib. 1.
tit. 16. numero 10. qui num. ſeq. inquir, quòd
certirudo verborum declarat certitudinem 36
in inrellectu. poſt Bald. & Crauer. conſil. 4.
numero 21. ac verba præciſæ ſignificarionis 37
non poſſe recipere aliam inrerpretarionem.
B. in l. 3. numero 2. C. comminatio. vel epiſtol.
tametſi rationabiliter poſſint extendi, & re- 38
ſtringi, intra limites ramen ſignificationis.
Barr. poſt gloſſ. in l. ſtipulatus ſum. in princ.
& Iſſ. numero 3. & 4 de verbor. obligatio. idem
ſcribit Iſſ. in l liber homo. in princip. numer. 2.
eodem titulo. Iſſ in l. omnes populi. ff. de iuſti.
& iur. in 2. lectur. verſ non omitto tamen. Pur-
pura. in l. edita. verſ. & recipitur huiuſmodi de-
claratio. C. de edendo.

Er dicitur declaratio interpretatiua illa, 39
quæ addit qualitarem demonſtratiuam, non
autem, quæ alrerar ſubiectum. Bald. in l.
hæredes palàm. d. §. & ſi notam. verſiculo 3.
nota. & ibi Immol. in §. ſi quis poſt. verſiculo
item nota. & ibi Areri. in 4. nota. Anro. Ga-
briel communi. concluſio. lib. 3. tit. de regul. iur.
concluſione 3. numero 47. & 48. & conducit
quod ipſe dicit ibi numero 61. quòd hæc de-
clarario interpretatiua ſuſtinetur, quando
fit circa circunſtantias, ſecus autem quan- 40
do fierer circa ſubſtanriam actus, poſt An-
gel. in d. §. ſi quis poſt. verſiculo vel dic quia
imo. & ibi Paul. Caſtrenſ. verſic. nota ex pri-
ma parte. & ibi Cuman. notabil. 1. ff. de teſtam.
& clariùs dixit Anani. conſilio 84. verſic. &
propterea licet. Petrus de Ancara. conſilio 127.
verſic non obſtante. cap. nouit. Iſſ. in l. Lucius
verſiculo tu ergo vitra. ff de vulgari. & in l. in
teſtam. verſic. 3. in contrarium facit. C. de teſtam.
milit. & conſilio 56. verſiculo tertiò reſpondetur.
volum. 3. Decius in l. t. verſic. & ad propoſi-
tum noſtrum. in l. edita num. 49. C. de edendo.

Roma.

Roma. *conſilio* 45. *per totum.* Bald. *conſilio* 94.
*ſententia primo loco lib.*4. Cardinal. Tuſc. *pra-*
cticar. concluſ. tom. 7. *litera S. concluſione* 123.
numero 4. *&* *numero* 6. qui in propoſito bene
41 loquitur, qui omnes nouum actum & no-
uum grauamen vocant hoc interpretatio-
nis genus, exemplum reddens Tuſcus poſt
alios, quando puræ ſententiæ vult execu-
tor conditionem addere, quia cùm inter-
pretatio declaratiua, vt talis ſit; non debeat
augere, nec minuere ſubſtantiam ſenten-
tiæ, nec eam alterare vltra idem, quod ſub
verbis dubiis, aut iuris intellectu conti-
netur.

Quæ doctrina optimè declaratur ex de-
42 ciſione Rotæ 100. *ex nouem p.* 1. *diuerſo.* Gra-
tian. *diſcepta. foren. tom.* 1. *cap.* 333. Eſcacia
de appella. quæſtione 17. *limi.* 10. *num.* 55. &
alij adducti hoc lib. 4. cap. 10. poſt princ. à
num. 10. & ſuprà, & plurima, ne dicam infi-
nita, exempla huius declarationis interpre-
tatiuæ factæ per executorem, ſecundùm na-
turam, & ſignificationem verborum, & cir-
ca alia vſque ad refectionem, inuenis in om-
nibus capitibus præcedentibus, præcipuè
cap. 9. 10. & 11. quæ videre poteris, quo-
niam ego non repeto. Et hanc declaratio-
nem interpretatiuam circa dubia ſententiæ,
quæ exequenda committitur tribunalium
ſuperiorum executori, quotidie facere vi-
demus abſque exceſſus reatu, aſſeſſoréſque
ſuper illis dubiis declarant. & vrget ratio.
nam omnia cenſentur ſibi commiſſa, quæ
ad expeditionem, & executionem ſunt ne-
ceſſaria. & cùm principale committitur, cur
43 non videbitur commiſſa hæc declaratio in-
terpretatiua, quemadmodum videmus in
fortiori caſu, prout eſt in hærede, in quem
non tranſire facultatem declarandi, dixi-
mus ſuprà ad prin. & tamen quando facultas
declarandi venit acceſſoriè ad contractum,
44 qui ad hæredem tranſit, tunc ſicuti tranſit
contractus, tranſit etiam facultas declaran-
di. ita Abb. *conſ.* 80. *verſ. circa ſecundum. vo-*
lum. 2. & pro limitatione ita ſcripſit Anton.
Gabriel *commu. concluſion. lib.* 6. *tit. de regul.*
iur. concluſ. 3. *num.* 79. & ſic dicendum venit,
45 vt à iuſta & legitima interpretatione facta
per executorem, ſecundùm ea, quæ dicta
ſunt, appellationi emiſſæ non eſſe deferen-
dum, tanquam nec ab ipſa executione, cui
declaratio interpretatiua ineſt, vt in terminis
docet d. Rotæ deciſio 100. Gratian. & Eſca-
cia *vbi proximè*, & nos latè in d. cap. 10. circa
liquidationem à numero 10. & ſuprà, vbi
latè & expreſsè probatur à contrario ſenſu
in d. l. ab executore. ff. de appellatio. & Docto-
ribus confeſtim citandis.
46 Interpretationem autem extraneam, &
remotam à ſenſu, & ſignificatione verbo-
rum, tanquam incongruam, & minimè
verbis ſententiæ, & rei, de qua agitur, con-
uenientem, facere executorem, non patitur,
Angel. *in l. ſi quis intentione ambigua. ff. de iu-*
diciis. verſiculo vlt. ſcias. B. *in d. l. ab executore.*
verſic. item ſi verba, colum. 2. Felin. *in cap. qua-*
liter & quando. verſ. ſecundò limita. & ideo *in*
cap. 2. *verſ. hanc fallentiam limita. de libell. obla-*
tio. Immol. & Angel. de Areti. *in d. l. ab exe-*
cutore. Bald. *in l. ea quæ C. comminatio. epiſtol.*
& in l. voluntatis. colum. vltim. verſicul. quæro ſi
ſtatutum. C. de fideicommiſſ. Angel. *in l. ſi quis*
intentio. colum. vltim. verſ. vltim. ſcias. ff. de iu-
dic. Immol. *conſil.* 21. *in caſu præmiſſo. colum.* 2.
verſ. nec obſtat prædictis. lib. 2. Domini. *in cap.*
licèt verſ. præmiſſa. nota. 3. *de teſtam.* Paul. Ca-
ſtrenſ. *conſ.* 338. *quia exceptiones. colum.* 2. *lib.* 1.
Franciſ. Areti. *in l.* 5. §. *ſtipulatio. colum.* 1. *ver-*
ſicul. ſed huic rationi ff. de verbor. obligatio. Iſſ.
in l. quidquid adſtringendæ. colum. 2. *nota.* 3. per
illum text. *ff. de verbor. obligatio.* Franciſc.
Purpur. *in l. edita. colum.* 18. *& colum.* 100. *C.*
de edendo. & ibi Areti. Alexand. *in l. diuortio.*
colum. 4. *verſ. item dictum. ff. ſoluto matrimo. &*
conſ. 28. *viſis & accuratè ponderatis. colum. pe-*
nult. verſ. non obſtat quòd magis ſenſus lib. 1. *&*
conſ. 56. *viſo proceſſu. colum.* 4. *verſ. nec etiam*
poteſt dici. lib. 2. Socin. *in l. naturaliter.* §. *nihil*
commune. colum. 7. *verſ. ſed tu conſidera. ff. de*
acquir. poſſ. Barba. *conſ.* 38. *præclarè ſcripſit. co-*
lum. 12. *verſ. & ſi quiſpiam dixerit. lib.* 2. Ste-
phanus Bertran. *conſ.* 269. *viſo proceſſu num.* 4.
lib. 5. Philipp. Decius *in l. in ambiguis. ff. de*
regul. iur. Ludouic. Bolog. *in tractatu de indul-*
gen. colum. 17. *num.* 83. Bald. *in l. ſi vt propo-*
nis. verſicul. & modo quæro. C. de execution. rei
iudicatæ. Rebuff. *in l. quod iuſſit. nota.* 2. *nu-*
mero 166. Anton. Gabriel. *commu. concluſio.*
lib. 6. *tit. de regul. iur. concl.* 3. *num.* 87. Tira-
quel. *in l. ſi vnquam. verbo, libertis. num.* 13.
Petr. Ferrarien. *in praxi, in forma executio. ſen-*
tentiæ diffin. verbo, publico nuntio. num. 12. *in*
fi. & ſeq. Auileſ. *in c. prætor. in proœmio, verbo,*
ordenanças ſub num. 19. *verſ. & hoc niſi velit*
facere.

Quia declaratio interpretatiua debet fieri 47
non perimendo, ſed exponendo, quæ dicta
ſunt, vt probat text. *in cap. cum dilecti. de ac-*
cuſatio. quem ad hoc notat, & commendat
Bald. *in ſua Margarita. in verbo, interpretatio.*
& in l. 1. *in fin. C. de liber. præteritis. & in l. fin.*
de interpretatio. in prin. ff. de legib. vbi ex eo-
dem text. docet interpretationem debere 48
eſſe veriſimilem, & poſt alios Tiraquel. *vbi*
proximè num. 14. qui *num. præcedenti*, inquit,
quòd vbi de ſignificatione vocabuli tracta- 49
tur, non eſt recurrendum ad arbitrium iu-
dicis.

50 Quibus adde, vt hæc declaratio interpretatiua debet fieri, circa ea, quæ continentur in verbis ſententiæ, aliàs ſi fiat extra limites verhorum in ea contentorum, ita vt declaratio concernat præiudicium tertij, non dicetur declaratio interpretatiua, ſed noua diſpoſitio iuſtiſſimè vocaretur. Paul. Caſtrenſ. *in l. hæredes palàm §. ſi quis poſt. verſ. multoties & in Papa. ff. de teſtam. & in conſilio 338. verſ. ex prædictis patet. volu. 1.* Feli. *in cap. cum olim. verſ. & adduci poteſt. de re iudi.* Sarnier. *in regul. de non tollend. iur. quæſti. quæſt. 13. verſ. ſed aduertendum.* Anto. Gabri. *vbi ſuprà, d. concluſ. 3. num. 62.* faciunt quæ Tiraquell. poſt alios ab eo citatos *in repeti. l. ſi vnquam. verbo, libertis. n. 15. C. de reuocan. donatio.*

51 Quare meritò ab executore perperam interpretante ſententiam velut excedente, appellationi emiſſæ omnimodo eſſe deferendum, quia tunc modum exequendi excedere dicitur. probat text. *in d. l. ab executore. ff. de appellatio.* gloſſ. *in l. ab executione. verbo, excedat. C. quorum appellatio. non recip.* gl. optima *in cap. quoad conſultatio. verbo, excedatur. de ſenten. & re iudi.* Bar. *in d. l. ab executione. in fi. num. 6.* Salicet. *in l. fi. num. 2. in fin. C. quando prouocare non eſt neceſſe.* & poſt Feli. *in cap. ſuper quæſtio. in prin. colum. 2. de offic. delega.* tenet Simon de Prætis *in tract. de interpretatio. vltimar. volunt. volum. vlt. lib. 1. interpretatione 1. dub. 3. colum. 12. numero 11. fol. 40.* Greg. Tholoſ. *in tract. de appella. lib. 2. cap. 11. ſub numero 1.* Eſcacia *in tractatu de appella. quæſtione 17. limi. 10. num. 52.* Petr. de Ferra. *in prax. in form. executio. ſententiæ diffinitiuæ. verb. publico nuntio. numero 10. fol. mihi 283. in nouiori.* Petr. Iacobi. *in praxi, rubrica de actione in fact. ex re iudicata. §. modus autem executionis. colum. 4.* Rebuff. *in commenta. tom. 1. tit. de ſenten. executio. artic. 7. gloſſ. 14. num. 8.* optima Rotæ deciſio 100. *ex nouem p. 1. diuerſo. per totam.* Gratia. *in diſceptatio.*
52 *forenſ. tom. 1. cap. 333. per totum.* & huius doctrinæ reddunt varia exempla Ferrarienſ, quando ſententia ſcilicet loquitur de florenis ſimpliciter, & executor vult interpretari de ducatis, cùm debeat intelligi de florenis monetæ currentis, in quo inſiſtit con-
53 demnatus. Rebuff. autem exemplificat in condemnato ad decem libras, & executor interpretatur de Pariſienſibus, Sigiſmund. Eſcac. fingit caſum in eo, qui Tholoſæ fuit condemnatus ad ſoluendum decem aureos,
54 & executor interpretetur de aureis Solis, quia eſt mala interpretatio, cùm de conſuetudine intelligatur de aureis paruis æſtimatis 27. ſolidis Turonenſibus, cum dimidio, &c. aliis & ſimilibus modis exemplificat B. *in d. l. ab executione ſub num. 7. & ſub num. 15. C. quorum appellationes non recipi.* & ſimiliter
poteſt poni caſus in eo, qui fuit condemna- 55
tus ad beneficij reſtitutionem, & executor interpretatur in diſtributionibus quotidianis, oblationibus, & aliis obuentionibus in-
certis. item in condemnato ad fructus per- 56
ceptos, & interpretatur executor ad fructus, qui percipi potuerunt. item in condẽnato in expenſis, executor interpretetur etiam de
perſonalibus expenſis. vel quando iſto caſu 57
voluerit etiam declarare, & intelligere damna, & alia exempla, de quibus latè ſuprà hac 4. p. cap. 10. verſ. & huius doctrinæ n. 37. cum ſeqq. & infinita inuenies in diſcurſu totius huius tertiæ partis per ſingula capita.

Quemadmodum autem interpretationis 58
iniquitas detegatur, & probetur, nunc tractemus. & generaliter ex actis geſtis omnem exceſſum per executorem illatum, eſſe probandum, latè probauimus ſuprà hac 4. parte cap. 3. à numero 163. vbi vide. & in ſpecie ac indiuidualiter ita probandam eſſe iniquitatem executoris interpretantis, ſcilicet ex circunſtantiis, hoc eſt, ex his quæ acta ſunt in principali cauſa, rei natura, & qualitate attenta, docet B. *in l. ab executore. numero 15. verſic. venio ad tertiam partem.* quem referens etiam ſequitur Petr. Ioan. Ferratien. *in practi. titulo de form. executio. ſenten. diffinit. verſiculo publico nuntio ſub num. 14. verſic. diceret aliquis qualiter detegetur in hac appellatione iniquitas interpretantis, &c. fol. 284. in nouioribus.* plura reddentes exempla iis in locis.

Quod corroboratur ex eo, quod ſuprà 59
diximus ad princip. huius capitis, verſiculo aut agimus & loquimur, &c. num. 8. poſt Bart. Immol. Alexand. Ang. Barba. Nicell. Felin. Rebuff. *in l. quod iuſſit. 2. nota. numero 165. ff. de re iudi.* Anton. Gabriel. *commun. concluſio. lib. 6. titulo de regul. iur. concluſione 3. numero 85.* Auiles *in cap. prætor. verbo, ordenanças. in proœmio à numero 19.* Marqueſa. *de commiſſio. 1. p. cap. 3. ſub num. 43.* & alios ibi citatos, quòd illa tantùm permittitur executori interpretatio, quæ facienda eſt ex veriſimilibus coniecturis, ex actis, & deductis in proceſſu, iuris regulis, diſpoſitione, & interpretatione attentis, ac inſuper verborum ſignificatione, & rei natura ex ſupradictis.

Iuris enim interpretatio tantum valet, 60
quantum propria verborum ſignificatio, quod enim per legis interpretationem, ex verbis, vel ratione concipi poteſt, perinde habetur, ac ſi eſſet expreſſum. *l. nominis & rei. §. verbum ex legib. ff. de verbor. ſignifi. l. ſcire oportet. §. aliud. ff. de excuſatio. tuto. l. non dubium C. de leg.* Bal. *in l. 3. §. quid ſi. ff. de negotiis*

negotijs geſtis. & in l.eos. in prin. num.16. C. de
appellatio. Manti. in tract. de contractib. lib.1.
61 tit.16. num.12. & huiuſmodi interpretatio
ſub intellectione, iuris intellectiua dicitur,
non extenſiua. Bal. poſt gloſſam in l.quamuis.
in prin. & in l. ea quæ.colu.penul.verſ.11.quare.
C.de condictione indebiti.& in l.Gallus.§.quid ſi
is.nota.4.de liber.& poſthu. & ibi Areti.num.1.
Curtius Senior conſ.80. nu.2. Iſſ.in d.l.quamuis
num.6.& 7.& in auth. quas actiones.n.17.
& infrà. C. de ſacroſanct. Eccleſ. & in l. in eum.
num.3.& 4.ff.de in ius vocan.Decius conſ.284.
colu.2. verſ. cum iſta ratio. & conſ.372. num.5.
Rip. in l fi.n.143.& ſeqq.C.de reuocan.donatio.
Alexan. conſ.2.num.15.lib.9. Angel. conſ.321.
n.3.Manti.vbi proximè.
62 Hinc eſt, quòd ſententia debet intelligi,
prout de iure ferri debuerat, debétque reduci
ad ſenſum iuris, ac iuxta illud interpretari.
iudicis namque ſententia talis in
dubio eſſe intelligitur, qualis de iure eſſe
debuit, latè Borgni. Caualca. deciſ.37. n.53.
& deciſ.27.num.74.p.2.Cæpol.conſ.64.num.4.
tom.1.Petrus Surd. deciſ.69.num.8.poſt B. &
deciſ.93. num.26. Seraphi. deciſ.984. num.3.
63 tom.1. quia verba iudicis debent intelligi
ſecundùm mentem iuris. Aymon Caueta
conſ.74.num.9.l.miles.§.iudicari. vbi Caſtrenſ.
ff.de re iudi.B. in l. ſi fund.§.in venditione verſ.
nota.ff.de pignoribus. Cæpola conſ.57. duo fratres.
num.5.in conſilijs ciuilibus. Alex.conſ.46.
circa primum. num 2.lib.5. Caſtrenſ. conſ.270.
num.2. lib.2. Alex. conſ.46. circa princ. colu.1.
lib.5.Socin. conſ.134. viſa petitione. colu.3.in
prin. Menoch conſ.110. à num.31. & ſeqq.
Caſtrenſ. conſ.220.viſo puncto ſupradicto. colu.
1 lib.2.Cardinal.Tuſc practicar. conclu.tom.7.
litera S.concl.126.num.8. num.12. num.13.15.
64 25.& 26. & ideo in ſententia veniunt ea,
quæ legis diſpoſitione, aut præſumptione
ineſſe dicuntur, Matthæus de Afflict. in deciſ.315.
Decius in l.ius noſtrum. ff. de regul.iur.
B.& Doctores in l.Iulian.ff.de condictio.indebiti.
Curtius Senior conſ.74. Caſtren. in l.1. C.
ſi plures ſunt à ſententia.Socin.conſ.273.colu.4.
lib.2. Cuman. conſ.53. Menoch. de arbitra.
caſu 69.Cardinal. Tuſc.in d.concl.126.n.113.
65 vbi num.27. etiam aſſerit, quòd verba ſententiæ
ſunt ciuiliter intelligenda, Roman.
conſ.321.num.4. Alexan. conſ.2.num.2.lib.3.&
conſ.46.n.3.lib.5.
66 Ideo ſententia debet interpretari, vt non
contineat iniuſtitiam, quia mens iudicis
non præſumitur velle facere iniuſtitiam, &
contra iuris diſpoſitionem. Bal. conſ.56.factum
tale eſt. numer.3. verſ. ijs præmiſſis. lib.4.
Fulgoſ. conſ.158.Domina Grabolina num.2. &
3. Crauet. conſ.45.num.5.Paul.Caſtren. conſ.
270.viſo puncto.in prin.lib.2. Oldrald.conſ.66.
an ex delicto.Soci. conſ.302.colu.4. lib.2. Dec.
conſ.282.colu.2.& infrà num.25. & ſeqq. Soci.
conſ.134.viſa petitione.colu.3.in prin. lib.1. Aymon
Crauet. conſ.188. Feli. in c. ſignificauerunt.
de exceptio. colu.8. verſ. demum circa. Bal.
in l.1.C.de negotijs geſt. Decius conſ.43. colu.fi.
Bal. conſ.218. colu.1. lib.3. Mateſila. ſingul.20.
Crauet. conſ.186. à num.14. qui multa congerit
in propoſito. Imò à contrario interpre- 67
tatio facienda eſt, vt ſententia iuſta appareat,
cùm iuſta præſumatur, Pariſ. conſ.111.
colu.2.lib.1.Anchara. conſ.180.viſa.columna 2.
Areti. conſ.106.colu.penul.in 3. dub. Menoch.
d.conſ.110.num.6. lib.2. Ab. in c.ex literis. per
illum text. n.6.de pignor.Soci.conſ.2. quoniam
pleniſſimè n.2.lib.4.Caſtrenſis conſ.430.ſi quæritur
colu.fi. lib.1. & conſ.136. viſis colu. penul.
in fi. lib.1. & debet ſumi illa interpretatio,
quæ potius validet ſententiam, latè poſt plurimos
Cardi.Tuſc.practi.concluſio.tom.7.lit.S.
concl.126.n.20.& 24.
Pariter etiam ſententiæ dubiæ interpre- 68
tatio ſumitur ex actis, probationibus, & proceſſu,
cùm præſumatur lata ex cauſa, quæ
ex actis apparet, & in eis fuit adducta, l.3.C.
de ſenten. quæ ſine cert. quantitate. Alexan.
conſ.12.attentis narratis num.3.& 4. lib.7. Pariſ.
in c. aduerſar.colu.penul.in fi.de exceptio.Zabarel.
conſ.72.B.in l. Iulian num.4.de condictio.
indebiti. & in l. ait prætor.§.ſi iudex ff. de re iudica.
Corneus conſ.126.per totum lib.4.Crauet.
conſ.23. num.2. Bal. in l. ſi ſeruus plurium. §. ſi
minor. ff. de lega. 1. vbi latè Alexan. gl. in l. ſi
quis ad exhiben.ff.de execut.rei iudi.Iſſ. conſ.98.
accedo.colu fi.lib.1.Corneus conſ.10.colu.3.lib.2.
Socin.conſ.181.num.79. lib.2. Signorol. conſ.
103.n.4.Natta conſ.473.n.8.Menoch conſ.110.
n.48.lib.2.Alexan. conſ.182. in cauſa & lite.in
princ.lib.6.
Et quòd ſententia dubia, & obſcura de- 69
claretur, & interpretetur per acta, quia acta
ſunt vehiculum ad ſententiam, & ideo ſententia
ex mente actorum apeÿtur, & declaratur,
tradunt Bal.& Alexan.in l.ex morte.
ff.ad l. Aquil. Feli. in c. aduerſario tuo. numer.4.
verſ. cognoſcitur autem ex actis. vbi latè de exceptio.
Angel.de maleſi.verb.ad querel.num.85.
in fi. verſ. ſi verò eſt lata ſimpliciter. & ibi Auguſti.
in additio. n. 88. in fi.verſ. cuius opinionem.
& ante hos Syn. in l.1. n.9. C. quando ciuilis
actio criminali præiudicet. & ibi etiam Alberi.
num.7.verſ. quid in dubio. Salicet. colu.3.
in fi.num.10.verſ. aut dubitatur.Foller.in pract.
crimi. canon. cap.35. num.11. Cardi. Zabarel.
in c. de his. colu 2. in prin. num.4 verſ. quid in
dubio, & ibi Feli. num.8. & Mari. n.32. verſ.
nec obſtat. el 2. de accuſatio. optimè Proſper.
Fari. in practi. crimi. tom.1. quæſt. 4. num.28.
vbi plures allegat, & Caſtr.& B.poſt gloſſam

in l. ſi quis ad exhibendum. ff. de exec. rei iudi. Bal. *in c. cùm ſuper in fi. de cauſa poſſ. & propri.* idem Bal. & Bart. *in l. 1. C. ſi plures vna ſent.* Corneus *conſ.* 10. *colu.* 3. *lib.* 2. Soci. *conſ.* 181. *num.* 79. *lib.* 2. Alexan *in l. is apud quem. colu. penult. C. de edendo.* Curtius Iunior *conſ.* 179. *poſt prin.* Alexan. *conſ.* 93. *repeti. n.* 3. *verſ. reſpondeo quòd ſententia. lib.* 6. latè Cardinal. Tuſc. *vbi ſuprà concl.* 124. *nu.* 10. *& concl.* 125. *per totam. & concl.* 126. *à num.* 38. *cum ſeqq.* Seraphi *deciſ.* 354. *n.* 18 *tom.* 1.

70 Quò pertinet, quòd ſententia præſumitur lata ex cauſa deducta in libello, & petitione, & ſecundùm eam in dubio debet declarari, & interpretari gloſſ. *in l. ha enim cauſa. de ſuſpect. tuto. & in d. l. ſi quis ad exhibendum* gl. nota. *in l. & puto.* §. 1. *ff. famil. herciſ.* Bal. *in l. 1. C. de errore calcul.* & poſt Baldum Nouell. ita tenet Phanu. *in tract. de lucro dotis in rubr. num.* 29. *fol.* 26. *in paruis.* Caſtrenſ. *conſ.* 270. *lib.* 2. Alexan. *conſ.* 49. *num.* 8. *lib.* 7. Aymon. Crauet. *conſ.* 186. *num.* 5. Socin. Iun. *conſ.* 181. *num.* 7. *lib.* 2. Ioan. Faber *in* §. *curatæ num.* 13. vbi Iſſ. *num.* 35. *inſtitu. de actio.* Bal. *conſ.* 501. *per totum. lib.* 5. Eſcobar *in tract. de ratiocinijs*, latè poſt alios *cap.* 18. *n.* 23. *&* 24. Cardi. Tuſc. *d. concl.* 126. *n.* 22. 36. *&* 50. Menoch. *conſ.* 110. *n.* 4. *lib.* 2. & quòd ſententia recipit declarationem à libello. Seraphi. *deciſ.* 640 *n.* 2. *tom.* 1.

71 Et ex iis pendet ſoluenda vtilis, & practicabilis quæſtio, & difficultas, an agens interdicto vti poſſidetis, in quo iudicio reus fuit abſolutus, poſtmodum lata ſententia, incipit reus actorem moleſtare: an actor poſſit iterum hoc interdicto agere, contra reum ſemel abſolutũ, fundatus in eo, quòd de nouo fuerit turbatus, an ei obſtet executio rei iudicatæ abſolutoriæ, oppoſita à reo. In qua difficultate videtur dicendum illi non obſtare, quoniam noua hæc turbatio debet eſſe cauſa huius interdicti proponendi. atg. text. *in l. procurator ad exhibendum. ff. rem ratam haberi.* texr. *in l. ſi quis ad exhibendum. & in l. ſed & ſi poſtea. ff. de noxa.*
72 quibus probatur, quòd ex noua poſſeſſione ſuperueniente, datur rei vindicatio contra ſemel abſolutum.

Sed pro contraria parte, imò quòd prædi-
73 cta exceptio rei iudi. obſtet, vrget, quòd hoc poſſeſſorium vti poſſidetis, remedium actoti competit ratione poſſeſſionis, & hæc præſumitur eadem, & continuata, quare cùm detur rei identitas, cauſæ, & perſonarum, debet rei iudicatæ agenti obſtare exceptio. *l. cùm quæritur. cum l. ſequen. ff. de exceptio. rei iudi.* Borgni. Caualca. *deciſ.* 18. *nu.* 127. *p.* 3. & albi paſſim. *l. qui iuraſſe.* §. *ſi pater. ff. de iureiur.*

Cuius difficultatis ſolutio pendet ex iis, quæ hactenus ſunt ſcripta, eſt etenim attendenda cauſa, ex qua abſolutus fuerit 74 reus, quoniam ſi ex eo fuiſſet lata ſententia abſolutoria pro reo, qui non turbauit actorem, quod eſt cauſa præciſa huius interdicti; tunc rectè poteſt actor contra turbatorem de nouo iterum agere, cui nec obſtabit exceptio rei iudicatæ, quia non eſt eadem, ſed noua cauſa, hæc noua turbatio, orta poſt ſententiam, nouum ex ea oritur agendi principium. Si autem ſententia fuiſſet lata pro 75 ipſo reo ex defectu poſſeſſionis actoris, quare iudex reum abſoluit, quia ſibi defecit qualitatis iuſtificatio, nempe poſſeſſionis omnimodo hoc iudicio neceſſariæ, vt quia conſtitit poſſidere vi, clam, aut precariò, à reo abſoluto; tunc actor non poterit iterum agere, rei iudicatæ exceptione illi obſtante: niſi fortè dicat, agere ex noua poſſeſſione, vel ex noua cauſa, & qualitate, per quam prior cauſa, atque etiam prior qualitas poſſidendi mutata dici poſſet, argumento tex. *in l.* 3. §. *illud. & in l. qui bona fide* §. 1. *ff. de acq poſſ. & in l. non ſolùm.* §. 1. *ff. de vſucapioni. & in l.* 2. §. *ſi. ff. de vſucapio. pro emptore. & in l. penult. & ſi. ff. ſi pars hæredit. peta. & in l. cùm nemo cum materia. C. de acquirend. poſſ. & in l. ſi. in prin. ff. de precario.* & hanc diſtinctionem ita docet Bald. *in cap. cùm ſuper. n.* 8. *col.* 2. *de cauſa poſſ. & propriet.* ſequitur Anton. Gom. *in l.* 45. *Tauri n.* 147.

Quid autem, vbi nec ex ſententia, nec ex 76 actis apparet, ex qua cauſa lata fuiſſet abſolutoria ſententia, ſed eſt dubium, tunc eodem modo obſtare exceptionem rei iudicatæ, dicit poſt Bald. vbi proximè, & alios, Anto. Gomez *in d. num.* 177. *ad ſi.* quia ſecundùm eos debet intelligi de omni cauſa, quæ probari incumbebat actori, & ad hos diſtinctionis terminos dicit reducendum, & intelligendum, quod aſſerit Faber *in* §. *retinendæ. col.* 10. *num* 31. *inſtitus. de actio.* quod quidem & ex eo comprobatur, quoniam in dubio ſententia debet interpretari, & declarari in fauorem cõdemnati, contra quem 77 lata eſt in eo quod minus ei noceat. Alexan. *conſ.* 46. *circa prin. colu.* 1. *lib.* 5. Soci. *conſ.* 134. *viſa. colu.* 2. *lib.* 1. Decius *conſ.* 43. *col.* 1. Alex. *conſ.* 46. *viſis & accuratè. num.* 6. *lib.* 1. *& conſ.* 174. *opportunè num.* 2. *lib.* 2. Decius *conſ.* 43. *& pro tenui n.* 3. cum alijs per Crauet. *conſ.* 44. Micha. Muthe. *num.* 10. Ab. *conſ.* 7. *in ſi. lib.* 1. Curtius iunior *conſ.* 17. *ad ſi. & conſil* 74. *col.* 6. *ad ſi & conſil.* 153. *ad ſi.* Aymon Crauet. *conſil.* 74. *in ſi. & conſil.* 188. *num.* 2. Menoch. *conſil.* 110. *num.* 34 *&* 35. *lib.* 1. Boſſ. *in praxi tit. de falſ. defenſ. num.* 3. Cæpha. *conſil.* 249. *à num.* 18. *cum ſeqq.* & per eumdem Paz *in tit. de tenut.* 1. *tomo. cap.* 11. *num.* 20. imò in dubio contra 78 eum,

eum,qui ſe fundat in ſententia, facienda eſt interpretatio, prout & etiam in contractibus, optimè Menoch. *d. conſil.* 110. *num.*36. Card. Tuſc. *pract.concluſio.tom.*7. *litera S.concl.* 126. *num.*53. & ſuprà latè *à num.* 49. & iterum *num.*74. *&* 75. qui adhuc *num.*99. poſt plures,quos allegat: inquit,quòd qui ſe fun-
79 dat in ſententia, debet habere rem claram, aliàs contra eum fit interpretatio.

Iis proxima eſt illa difficultas, quæ ſoluenda ſe offert, an abſolutoria ſententia in
80 criminalibus generaliter lata, è qua ſententia non apparet, ex qua cauſa fuerit lata; an diffinitiua, an interlocutoria ab obſeruatione iudicij intelligatur, vt iterum poſſit reus inquiri,& moleſtari pro eodem delicto. Pro cuius reſolutione ſupponuntur hactenus adductæ doctrinæ, vt ſententia generalis,& dubia recipiat interpretationem, & declarationem ex actis. Ideo ſi ex eis apparet de non commiſſo crimine, ſententia quoque intelligitur lata ob non commiſſum crimen, & conſequenter erit diffinitiua. at verò ſi ex actis non apparet de non commiſſo crimine,& ſic de accuſati innocentia,ſed dumtaxat conſtat, crimen non probatum, ſententia dicetur lata ob non probatum crimen, non autem ob non commiſſum, quia ita ex actis apparet & colligitur. Et tunc iſto ſecundo caſu dicendum eſt, ſecundùm magis communem, & obſeruatam practicam: vt ſit lata ab obſeruatione iudicij, vt poſt alios, & lungam indagationem dicit Proſper. Farinac. *in practic. crimin.tom.*1. *quæſt.*4. *ſub num.*28.aſſerens,quòd cùm hæc ſit communis praxis recepta (de qua nos ſtatim) vt abſolutio rei ob non probatum crimen debeat eſſe ab obſeruatione iudicij,& non diffinitiua: ita etiam iudicem abſoluere voluiſſe præſumendum eſſe, cùm omnis actus,
81 & diſpoſitio etiam legalis à conſuetudine interpretationem recipiat, & cum ea iudicis poteſtas ſe conformare præſumatur. *l.cum de conſuetud. in princip. ff. de leg. l.quod ſi nolit, §. qui aſſidua, ff. de ædilitio edicto.* B. *in l. ſemper in ſtipulatio. ff. de regul.iur.* Abb. *in cap.certificari.de ſepultur.* Felin. *in cap.ex literis,in* 7.*declaratione de fide inſtrumento.* & alij per Cagnolum *in l.ſi quis maior, num.*72. *C.de tranſactio. & in rubr. ff. ſi quis ius dicen.non obtemper.n.*24. quibus adde quæ ſuperiùs latè diximus, *verſicul. quod corroboratur ex eo, à numero* 59. vbi plurimos adduximus Doctores, & per conſequens hoc caſu nouis ſuperuenientibus indiciis, poterit reus iterum de nouo conueniri,& moleſtari.

82 Et quòd quandò ob non probatum delictum reus ſit abſoluendus ab obſeruatione iudicij, & non diffinitiuè, & quòd hæc ſit communis & vniuerſalis praxis, & opinio magis communis, atque recepta: duabus contrariis relatis per Couarr. *lib.*1.*var.cap.*1. *poſt num.*8. *& per totum.* teſtatur Proſper Farinac. *vbi proximè d.q.*4.*à num.*27. vbi multa de materia.

Sed quid ſi penitus ex actis non appareat 83
cauſa, ex qua fuerit reus abſolutus, tunc quamuis Doctores *in l.*1.*C.quando ciuilis actio criminali præiudicet*, videantur ſe inclinare, vt præſumatur lata ob non commiſſum delictum: tamen communis eſt opinio in contrarium, ſcilicet, ob non probatum. gloſſ. *in l.ſi quis ad exhibendum, ff. de exceptio.rei iudicatæ.* Bart. *in l.hoc.*2.*§.edicto. num.*3. *verſicul.aut dubitatur, ff. vi bonorum raptorum.* & ibi Angel. *num.*6. Salicet. *in d.l.*1.*poſt num.*10. Bald. *in l.* 3. *C. de ſentent. quæ ſine certa quantitate.* Lanfr. *in cap.quoniam contra.in verbo,interlocutoria, num.*43. *de probatio.* Anton. de Butr. *in cap.de his, num.*4.*colum.*2.*in princip.* vbi Zabarel. *num.*4. Felin. *num.*8.*verſic.quid ſit ſimpliciter.* vbi de communi. Marian. *num.*32.*& ſeqq. de accuſatio.* Pariſ. *conſil.*87.*num.*53.*lib.*3.*& in repetit. l. admonend. num.*77. *ff. de iureiur.* vbi etiam de communi. Angel. *de maleſic. in verbo, ad querelam, num.*85. *in fin.verſicul. ſi verò non apparet.* & ibi Auguſt. *num.*88.*ad fin.* Couarr. *d.lib.*1.*var. cap.*1. *num.* 8. cum aliis relatis per Brunor. à Sole *in ſuis quæſtionib. lega. q.*17.*num.*3. Proſper Farinac. *d.q.*4 *n.*28.*verſ. quòd ſi penitus.*

Et quid erit dicendum de ſententia, qua 84
quis condemnatus fuit in exilium, & non apparet ex ea, de quo ſenſerit iudex, an de voluntario, an de præciſo. Hanc mouet difficultatem Parla. 3.*tom. q.*17. *num.*6.*& ſuprà poſt ſeſquicenturias*, quo loci probat, in dubio de præciſo exilio, quàm de voluntario ſumendam eſſe interpretationem, & ſententiam intelligendam, quem vide.

Vlteriùs quæri poteſt: an vir condemna- 85
tus per iudicem eccleſiaſticum, ſimpliciter ad præſtandam vxori cautionem, propter eiuſdem viri ſæuitiam,& quòd aliter fieret diuortium quoad torum, & mutuam cohabitationem, an ſi non præſtet fideiuſſores, ſatisfaciet, ſi offerat nudam cautionem, vel etiam iuratoriam, & an executor excedet ſi illum arctet ad fideiuſſores præſtandos, etiam illos non reperire allegantem. Et quòd exedat executor, probatur. nam ver- 86
ba iudicis debent intelligi ſecundùm mentem iuris, vt ſuperiùs *à num.*60. altiùs probauimus, ſed ſimplex cautio de iure, dum- 87
taxat intelligitur de verbali obligatione, iuxta gloſſ. *in l.*2.*§. ſed ſi agant, in verbo, ſola promiſſione, ff. de iudiciis.* quamuis conſuetudo obtinuit, vt requiratur etiam hypotheca, &

bono

bonorum obligatio, tenet Bart. *in l. prætoria. num. 2. ff. de prætorijs ſtipulatio.* Socin. *conſ.* 120. *cùm in præſenti conſultatione, in 2. dub. colum.* 3. *num.* 4. *verſic. ſextò quia demum, lib.* 1. quam ve magis communem ſeruandam teſtantur Iſſ. *in l.* 1. *num.* 20. *colum penult. ad medium, verſic. circa dictas quinque fallentias. ff. qui ſatiſdare cogant. & in l. ſi priùs, num.* 52. *de noui oper. nuntiatio.* Padill. *in l. ſuper poſſ. num.* 22. *cum ſeqq. C. de tranſactionib.* & per *l.* 1. *tit.* 7. *p.* 3. tenet Quezada *in cap.* 11. *num.* 1. Socin. *regul.* 43. *verſicul. fallit* 4. Ceual. *in contra commun. tom.* 1. *q.* 66. *num.* 1. *&* 2. Gratian. *in diſceptatio. foren. tom.* 1. *cap.* 147. *num.* 19. *&* 20. ergo executor iuris intellectum, & verborum ſententiæ ſignificationem attendere, & ſeruare debet.

Secundò & pro hac parte facit, quoniam etſi ad fideiuſſores præſtandos maritus vir-
88 tute ſententiæ teneretur; tamen propter impoſſibilitatem ex eo, quòd eos non reperit (quæ eſt maxima difficultas excuſabilis ſecundùm gloſſ. *in l.* 3. *§. quamuis. in verbo, quibus. ff. ſi cui plus quàm per l. Falcidiam.* & ibi Bart. *num.* 3. *l. ſi vehenda. §. idem iur. ff. ad l. Rhod. de iactu.*) debet excuſari, iuxta *l.* 1. *C. de vſufruct. l. penult. C. vt in poſſeſſ. legat.* Angel. *in l.* 4. *de vſufruct.* Iſſ. *in auth. cui relict. num.* 8. *C. de indicta viduita. tollen.* & alibi paſſim per
89 Doctores. Sed vbi datur maxima difficultas, vel impoſſibilitas adimplendi ſententiam in eo, ſuper quo lata fuit, ſententiæ executio fit in eo, quod poteſt. text. eſt *in l. qui reſtituere, ff. de rei vindic.* text. *in l. Iulianus ff. de confeſſ. l. ſi longis, C. de executione rei iudicatæ,* quibus probatur, quòd licèt quis præciſè teneatur ad rei reſtitutionem, & traditionem, & ad id compellatur; nihilominus ſi non habet facultatem rei reſtituendæ, puta; quia periit, deceſſit, vel abiit; vt iudicatum ſortiatur effectum; fit executio in æſtimatione, & valore eiuſdem rei, de quo latè egimus ſupra hac 4 p. cap. 5. verſic. inſuper ſuperiùs à nobis propoſitam à n. 33. & quæ ibi dicta ſunt, bene conducunt ad propoſitum.

Et vlteriùs comprobatur ex doctrina Angeli Areti. *conſil.* 136. *in themate num.* 4. & per totum contrarium, dum loquitur de ſenten-
90 tia condemnante Titium, ad conſeruandum indemnem Gaium ab obligatione Gaij, ſi obligatio Gaij eſt extincta, quia fuit tanquam fideiuſſor compulſus ſoluere, debet relaxari indemnis eo modo, quo poteſt, vt ſolutum ſibi reſtituatur, licèt ſententia dicat releuari ab obligatione, comprehendit etiam à ſolutione facta vigore dictæ obligationis. Bald. *conſil.* 501. *caſus talis eſt per totum.* maximè *in fin. lib.* 5. Roman. *conſil.* 14. *in prin.* & ibi additio 1. Felin. *in cap. auditis, colum.* 1. *de præſcriptio.* gloſſ. *in cap. & puto, ff. famil. herciſcund.* Abb. *in cap. ex literis, in fin. col. penult. de pignor.* Cardinal. Tuſc. *practic. concluſ. tom.* 7. *litera S. concluſ.* 126. *num.* 20. vt ſententia ab- 91
ſoluens tutorem à tutela, intelligitur de reddenda ratione tutelæ, ſuper qua actum fuerat, & non de tutela, & per Angel. Aretin. *in d. conſil.* 136. *&* 20. *& num.* 13. *&* 17. latè proſequitur Cardinal. Tuſc. *vbi proximè concluſ.* 126. *à num.* 15. *cum quatuor ſeqq* vbi loquitur de condemnato in eo, quod de iure eſt impoſſibile, ſed honeſtum, qui compellitur de facto ad executionem eo modo, quo poteſt, quando ſecundùm verba ſententiæ non poteſt fieri executio, vt de condemnato ad tra- 92
dendum inſtrumentum debiti, ſi non reperitur, cogitur condemnatus liberare victorem, vt per Angel. Aretin. *vbi proximè d. numer.* 13. *& ſeq.* tenet Tuſc. *d. num.* 128. ergo idem dicendum venit in noſtro caſu, quòd ſi vir non poteſt inuenire fideiuſſorem (caſu quo ad illos præſtandos teneatur) ſatiſfacere dicetur ſententiæ, ſi cautionem iuratoriam offerat.

Sed contrariam ſententiam, & opinionem longè de iure veriorem eſſe, cenſeo. Primò, quoniam quidquid fit de iure, vel conſuetudine de ſimplici cautione dicendum, ex iis, quæ ad primum argumentum contrariæ patris ſcripſimus; tamen indubita- 93
tum illud eſt, quòd quotieſcunque à iure requiritur cautio plena, ſufficiens, tecta, aut competens; tunc iuris intellectu, & interpretatione intelligitur de cautione cum fideiuſſoribus, vel pignoribus. Socin. *in regul.* 43. *verſic. fallit* 4. tradit gloſſ. *in cap. quoniam, §. in alijs vt lite non conteſtat. & in cap. fin. de pignoribus, cap* 1. *de ſequeſt. poſſ. & fruct. cap. qua fronte, de appellat.* gloſſ. *in cap. ex tranſmiſſa, de reſtitutione ſpoliat. verbo, ſufficienti. l. ſi mandato Titij, § fin ff. mandati. l. ergo, §. adiui. ff. de fideicommiſſ. libert.* & alij Doctores ſtatim citandi. Sed cautio quæ à viro ſæuiente debet vxori 94
præſtari, debet eſſe ſufficiens iuris diſpoſitione. text. eſt *in cap. tranſmiſſa.* ibi, ipſam ei reſtitui facias, recepta tamen ſufficienti cautione.) vbi iura, & gloſſæ ſuperiùs citatæ, & citandi Doctores exponunt, ſufficiens, id eſt, cum fideiuſſoribus, vel pignoribus. quia iudex debet recipere cautionem, per quam 95
mulier ſit magis ſecura à viri ſæuitia. *c. quoniam, §. vlt. vt lite non conteſtata.* & eſt text. *in d. c. literas, in fin.* ibi, Si verò tanta ſit viri ſæuitia, vt mulieri trepidanti non poſſit ſufficiens ſecuritas prouideri, non ſolùm non debet ei reſtitui, ſed ab eo potiùs amoueri, *&c.*) & ita tenent Anton. Gomez poſt alios *lib.* 2. *variar. cap.* 6. *ſub num.* 16. Menoch. *de arbitr. lib.* 2. *cent.* 2. *caſu* 139. Gutier. *canon. quæſt. cap.* 34. *per totum.* Ceuallos *in contra commun. tom.*

*tom.1.q.66. numer.9. & ſuprà num.2.*Bertazz. *clauſul.42.gl.8. num.2.* Gratian. *in diſceptatio. forenſ.tom.1.cap.147.num.2 1.& 22.*quia aliter ſecuritati vxoris trepidantis non conſulitur, ex d.iuribus,& Doctoribus.

96 At verba iudicis debent intelligi ſecundùm mentem iuris, & ita debet ſententia generalis interpretari,prout de iure fieri debuit,& vt cum iuris diſpoſitione conformetur. De quo pleniſſimè per nos actum fuit ſuperiùs hoc eodem cap. num.35. verſic. & iſthæc declaratio interpretatiua,*&c.* & à numer.46. verſic. interpretationem autem extraneam. & num. 62. verſic. hinc eſt quòd ſententia debet intelligi,*&c.*imò etiam verba ſententiæ debent intelligi ciuiliter. Calderi. *conſ.*88. *an ſit legatus. aliàs 8. de off.delegat. & conſ.*314. *circa medium, verſ. licet ergo. aliàs 11.de feud.* Petr.de Anchara.*conſil.*153. *punctus talis.num.* 8. Roman. *conſ.*90. *num.*4. *& conſ.*312. *circa propoſitam. col.2. num.2.* vbi additio latè proſequitur Cardinal.Tuſc.*practicar.concluſ.tom.8.litera V.concluſ.*104.*per totam.* qui *num.*5. *cum Soci. conſil.*186. *Reuerend.*

97 *diſſ. num.*3.*lib.*2. dicit verba ciuiliter eſſe intelligenda, videlicet, vt applicentur rebus proportionabilibus. Et facit quod latè ipſe Tuſc.*eodem titulo & littera,concl.*97.*per totam.*

98 Et verba ſententiæ in dubio ſunt interpretanda ſecundùm naturam actionis intentatæ, & prout magis congruet naturæ rei, de qua loquitur,vel agitur.Bald.*conſ.*501.*per totum, lib.*5. Paul. Caſtrenſ. *in l.* 1. per illum text. *ff. ſi quis cautio.* Decius *conſil.* 339. *viſis ijs,in princip.* Ioan.Faber *in §.curare, num.*13. *verſ.in tertio caſu.* & ibi Iſſ. *num.*35.*inſtitut.de actio.* Menoch. (loquens in natura inſtrumenti) *conſ.*110.*num.*33.*lib.*2. Cardin.Tuſc. *vbi ſuprà,d.tom.*7. *litera S. concl.*125. *num.*22. 29.*&* 30.*& num.*42. ergo ad iuris interpretationem, & ſignificationem debet reduci (cautio)verbum, & ſic non ſatisfaciet condemnatus cautionem ſimplicem, aut etiam iuratoriam offerendo.

99 Deinde quia dicta ſententia præcisè obligat, & aſtringit, vt latè probauimus ſuprà cap.5.hac 4 p.per totum, & à num.25. quo-

100 niam ſententia eſt ſtricti iuris,& tantum diſponit, quantum loquitur. Et vltra non extenditur, quàm importet verborum ſonus. Bald. *in l. iulia.num.*5. *de condictione indebiti.* Alexand. *conſ.*108.*num.*2. *volum.*5. & ex Decio,& vtroque Curtio,Iſſ. Ripa,& aliis,Pert. Sutd. *deciſ.*212. *num.*13. & per Decium *in l. iure noſtrum,num.*1.*ff.de regul.iur.* Gozadi.*conſil.*50.*num.*12. Socin.iuniot *conſ.*181.*num.*67. *lib.*2.Crauet.*conſ.*188.*num* 6.Caſtrenſ.*conſ.*3. *lib.*1. Menoch.*conſ.*80. *num.*39. Borgni. Caualca. *deciſ.*1. *num.*6.*p.*3. Ancara.*conſil.*437. *iſta ſententia,in fi.* Anani. *conſ.*18. *viſa ſententia, in princip.* Alexand. *conſil.*174. *opportunè, num.*2.*lib.*2. & plenè *conſ.*49.*in cauſa,in princ. lib.*7.*& conſ.*164.*viſis,num.*2. vbi addi. *verbo, ſtricta.* adducit concordantes *lib* 7. Rolan. à Valle *conſ.*70. *num.*10. *& ſeqq.lib.*3. Decian. *conſ.* 8. *num.* 108. *lib.*1. Decius *in conſ.* 607. *num.*7. Curtius Iuniot *conſ.*153.*in fi.* Iſſ.*conſ.* 98.*accedo.col.fi. lib.*1. Cæpol. *conſ.*57. Decius *in l.*1.*ff. de off. eius.* Menoch. latè *conſ.*110.*à num.* 13. *lib.* 2. vbi multa cumulat. Nec ex 101 ſententia poſſumus aliquid inferre,niſi quatenus ex vi verborum de neceſſitate infertur. Bart. *in d.l.iulia.de condict.indeb.*Alexan. *conſ.*84.*in cauſa num.*3.*lib.*3. Ancata.*conſ.*474. *iſta ſententia. in fi.* Decius *conſ.* 322. *viſis, in princ.* Aymon Crauet. *de antiquit. tempor.*4.*p.* §.1. incipit, *tranſeo,num* 64. *&* 65. Rota nouiſſima in vna Aſtenſ. Sedis 2. Decembr. 1588.teſte Farinac.quę inter recollectas per eum *deciſ.*864.*fol.mihi.*478. Pert. Sutd. *deciſ.* 261.*num.*6. Cardinal. Tuſc. *practicar.concluſ. tom.*7.*litera S.concl.* 126.*num.*57. *& ſeqq* plures refert Padill. *in l.ſi de certa, num.*5. *C.de tranſactio.*& poſt Abb.Tiraq.& alios Cacheria. *deciſ. Pedemon.*64. *num.* 1. *&* 2. Chriſtophor.de Paz *in tract. de tenut.tom.*1.*c.*11.*n.*19. *&* 20.

Quapropter dicendum eſt in noſtra quę- 102 ſtione,quòd cùm rei,negotij, iudiciique, & verbi natura non patiatur à propria ſignificatione verbi (cautio) (ad quam vir propter ſæuitiam condemnatus eſt) recedere, ideo executor minimè excedere dicetur, ſi illum præcisè ad fideiuſſores, ſeu pignora adſtringat. quam partem etiam tenent in noſtris terminis Gutiert.*in l.nemo poteſt, numer.*297. Roland. à Valle *conſ.*37. *nu.fi.vol.*2. Ceuallos *in contra commun. tom.*1. *q.*66. *n.*13. & vltra quos referens ſequitur Gratia. *in diſceptatio forenſ.tom.*1.*cap.*147. *à num.*22.*& ſuprà.* licèt ad faciendam condemnationem, an, & quando debeat maritus condemnari, 103 ad præſtandam huiuſmodi cautionem, plurimùm importat iudicis arbitrium, qui ex variis cauſis cuncta rimando, proſpiciet, an calumnioſè petatur ab vxore 1 & an appareat de magna ſæuitia. Et ſic quoad faciendam condemnationem iudicis arbitrio relinquunt Ceuall.& Gratia. *vbi proximè*, per Menoch. *de arbitr. caſu* 142. poſt factam autem condemnationem (de quo nos loquimur) iudicis arbitrium ceſſet ex ſupradictis.

Et hac parte retenta,non obſtant in contrarium adducta argumenta; non primum, cui reſpondimus in primo fundamento huius ſecundæ partis, ſcilicet; quia loquitur quando ſimplex cautio deſideratur ſecundùm naturam, & qualitatem iudicij, & negotij,

gotij, non tamen quando requiritur cautio ſufficiens, vt hîc.

104 Nec obſtar ſecundum argumentum, quia omnes doctrinæ ibi adductæ, licèt in ſe veriſſimæ ſint, nihilominus procedunt in caſibus, quibus loquuntur, nempe, quando eſt impoſſibile, vt aliter poſſit obtinenti rem judicatam ſatisfieri, puta; quando periit, vel obiir res, & tunc propter impoſſibilitatem exequitur eo modo, quo meliùs poſſit conſuli vincenti, puta; in æquiualenti, & æſtimatione, vt conſtar ex Doctoribus, & iuribus ibi allegatis. at in noſtro caſu, primò
105 deficit ipſa impoſſibilitas, deinde quia deficientibus fideiuſſoribus, aut pignoribus, non poreſt dari executio in re æquiualenti, cùm periculum vxoris non recipiat æſtimationem, nec pretium, quo ius ſuum deterius redderetur, cùm per ſimplicem cautionem, nec etiam iuratoriam, non euiter periculum
106 ſæuientis viri. Et ſic vel præcisè compellendus eſt, vel in ſecunda ſententiæ parte, nempe; in ſeparatione quoad torum, executio facienda eſt, ſecundùm ea quæ latè ſuperiùs diximus cap. 11. num. 47. & ſeqq. verſic. ſed quid dicendum in ſententia, *&c.* poſt Farin. *in pract. crimin. tom. 1. q. 26. à num. 13. cum ſeqq.*
107 vbi diximus, ſententiam latam contra aliquem in centum, quæ ſi non ſoluat, illum condemnat in exilium, vt non ſoluendo dicta centum, quia ſi non habet, exequitur ſententia in pœna corporali comminata, vide quos ibi latè adduximus, quæ omnia rectè ad propoſitum noſtrom conducunt. Et etiam aduertit Ceuall. *vbi proximè ad n. 13. cum ſeqq.* vbi quòd mulier deponetur loco tuto.

108 Contingit dubitari de clerico, qui in aliquem protulit verba iniurioſa, & per nuntiũ (vt aſſolet) ſeu aliũ iudicem eccleſiaſticum condemnatus fuit, ad debitam honoris reddendam ſatisfactionem; an executor excedet, ſi illum cogat palinodiam recantare, & ſe deſdicere, vt honori iniuriati ſatisfiat, & conſulatur. Et non excedere videtur, eo, quòd ita iure hæc honoris ſatisfactio declarata eſt, *l. 2. tit. 10. lib. 8. recopi.* quod attendi
109 etiam debet in foro eccleſiaſtico; etenim iure canonico deficiente, recurrendum eſt ad iura, & conſuetudines regni, potiùs quàm ad iura imperialia. ita docet Pala. Rub. *in repetit. rub. de dona. inter. colu. 5.* allegans Didacum de Villadiego, Doctorem Hiſpanum, & poſt Præpoſiti doctrinam *in cap. conſuetudo. 1. d. colu. 3.* tenet Bernar. Diaz *in pract. crim. cano. cap. 66. de maledicis ſub num. 7.* vbi etiam dicit, clericum iniuriatorem teneri hanc pœnam pati.

Sed contrarium, imò quòd iudex executor excedet manifeſtè, probatur, tum quia ſententia eam pœnam non infligit, nec verba patiuntur; tum etiam, quia Bernard.
Diaz *vbi proximè*, dum in clerico iniuriato- 110
re intelligi dicit legis Regiæ pœnam palinodiæ, communiter à Doctoribus reprehenſus eſt, cùm nobilitatis priuilegio fungatur. Parla *lib. 1. variar. cap. 17. num. 31. & 32.* Didac. Perez *in l. 9. tit. 1. lib. 1. ordin.* Boëri. *conſ. 4. num. 40.* idem Didac. Perez *in l. 3. verſ. de maledico. tit. 8. lib. 8. ordi.* Placa *in epitome delicto. lib. 1. cap. 1. num. 24.* D. Anton. de Padill. *in l. quamuis, num. 9. C. de iur. & fact. ignorant.* Salced. *in addit. ad Bernard. Diaz vbi proximè d. num. 7. verbo, ſe mentitum.* Proſper Farinac. (poſt Salced.) *in pract. crim. tom. 3. q. 105. n. 75.*

Deinde quia clericis iniuriatoribus, ad 111
ſatisfactionem honoris iniuriam paſſi, iure canonico appoſita eſt pœna, qua clericus cogitur, veniàm ab aduerſario petere, vt eſt text. expreſſus *in cap. clericus maledicus, 46. d.* qua puniuntur clerici in foro eccleſiaſtico, ſecundùm Salcedum & Farinac. *vbi proximè.* quem vide *ſuprà à num. 71.* vbi multa in propoſitum adducit. Et hanc etiam pœnam petitionis veniæ recenſet Bernar. Diaz *dict. cap. 66. num. 1.* quare non erit recurrendum ad ius Regium, cùm in hoc non deficiat iuris canonici determinatio.

Vnum nota, quòd generaliter condem- 112
natus actione iniuriarum efficitur infamis, latè proſequitur Farinac. *vbi proximè à numer. 61.* quod obtinet etiam in clerico condemnato hac iniuriarum actione, text. *in cap. cum te.* & ibi notant omnes *de re iudic.* Bernar. Diaz *in d. practic. crimin. canon. cap. 66. n. 6.* Salced. *ibi litera P.* Placa *in epitome delicto. lib. 1. cap. 4. in fi. num. 5.* Farinac. *ibi num. 64.* Tamen erit animaduertẽdum, quòd quamuis cantans palinodiam, & ſe deſdicens coram iudice, notario, & teſtibus, iuxta formam *d. l. 2. tit. 10. lib. 8. recopi.* remaneat infa-
mis: tamen quando pro bono pacis, non ta- 113
men ſeruata ſpecifica forma dictæ legis, alia verba æquipollentia ſatisfactoria profetat, non erit infamia maculatus. Nam aliud eſt ſe deſdicere formaliter, & aliud verba ſatisfactoria pronuntiare, bene probat Auilles *in proœmio Capitul. prato. num. 20. in fi.* aduerſùs Gregor. Lopez *in l. 25 tit. 18. p. 2. in gloſſ. verb. como deſmentir*, & meritò, vt recenſet, & ſæpè practicaſſe affirmat Hieronym. Gonzal. *in regul. de men. & alter. gloſſ. 4. ſub n. 38. & 4.* quod etiam in ſimili caſu dubius dixit Azebed. *in d. l. 2. tit. 10. lib. 8. recop. n. 89. & 90.* qui prædictorum Doctorum non meminit, quæ notare poteris pro huiuſmodi ſatisfactione, & veniæ petitione, ad quam clericus cogitur iniuriator.

Vtilis

114 Vtilis quædam, & practicabilis ſeſe nobis offert tollenda difficultas, paſſim contingens, & illa ſit; quidam conuenti fuere vigore cuiuſdã obligationis, qua obligati erant expreſsè omnes in ſolidum, tamen per ſententiam ſimpliciter omnes cõdemnati ſunt; an in ſolidum condemnati omnes intelligantur, iuxta tenorem ſcripturæ; an pro rata dumtaxat. & vt attendi debeat obligatio præcedens, vrgere videntur ea, quæ hactenus hoc capite dicta remanent.

Sed contrarium verius eſt de iure, imò quòd ſi plures ſimpliciter condemnentur, vnuſquiſque pro rata condemnatus intelligatur, licèt inſolidum per ſcripturam obligatus ſit, Guid. Papæ *ſingul.* 68 *t. ſi plures.* Aymon. Crauet. *conſ.* 10. *n.* 2. *& conſ.* 188. *num.* 6. Tiberius Decian. *inter conſilia Menochij* 123. *num.* 10. *lib.* 2. optimè Gratia. *diſceptatio. forenſ. tom.* 1. *c.* 33. *à n.* 50. *&* 51. & eſt text. *in l.* 1. *C. ſi plures vna ſententia.* & optima gl. *ibi verbo, virilibus.* & eſt text. expreſſus melior de iure *in l. ſi mandato.* §. *Paul. reſpondit.* 2. *ff. de re iudi.* mirabilis etiam *in l.* 2. *C. ſi plures vna ſententia. condemnentur.* quibus adde text. *in l. Paul. reſpondit eos.* 43. *ff. de re iudi.* vbi gl. *in verbo, virili,* intelligit non ſolùm cenſeri condemnatos pro parte, quando erat diuiſa obligatio originalis, & primæua; ſed etiam quando eadem obligatio eſſet inſolidum, quia ſemper in vtròque caſu condemnatio intelligitur in viriles, vt de communi obſeruantia teſtatur Tiber. Decian *vbi proximè*, eã etiam ſequitur Anto. Gom. *lib.* 2. *variar. cap.* 12. *de duob. reis ſub n.* 1. Giurba *deciſ.* 46. *à n.* 1. & faciunt quæ hac 4. p. c. 7. n. 10t.

115 Et ratio eſt, quoniam licèt obligatio originalis ſit inſolidum, tamen illa, quæ oritur ex ſententia, talis non eſt, nam quilibet videtur de iure condemnatus pro parte, & ſententia debet intelligi ſecundùm diſpoſitio-
116 nem iuris, ita vt omiſſum, ſeu non expreſſum, habeatur pro omiſſo, ſecundùm Guido. Pap. Crauet. Grati. Gomez. & Giurb. *locis nuper relatis.*

117 Et ex hoc infertur ad plures tutores, ad reddendam rationem condemnati, quia intelligitur, quilibet pro rata, & pro parte, non inſolidum. Caſtr. *in l. ſi quis ſeparatim.* §. *quoties. de appellatio.* Petr. Surd. *conſ.* 150. *num.* 35. Lallong. *racem.* 7. *n.* 5. Coſta *de rata portione q.* 33. *n.* 3. Giurb. *vbi ſuprà, n.* 4. *d. deciſ.* 46.

118 Et comprobatur, quia quando adeſſent plures collitigantes condemnati in expenſis ſimpliciter & genericè, vt tunc vnuſquiſque teneatur pro parte ſua dumtaxat, ita vt hoc modo ſententiæ generaliras debeat declarari, & interpretari ſecundùm Afflict. *deciſ.* 215. & ita ſeruandum eſſe teſtatur Caputa. *deciſ.* 243. *p.* 1. Caual. *deciſ.* 15. *num.* 31. Cartar. *deciſ.* 28. *n.* 2. Cancerar. *lib.* 3. *reſolutio. cap.* 17. *num.* 195. Millan. *deciſ.* 15. *num.* 89. pro quo faciunt iura ſuperiùs allegata. Hinc 119
ſententia contra plures ſimpliciter pronuntiata, lata dicitur contra quemlibet pro virili, & quantitate bonorum occupatorum, vt per argumentum legis *ſi mihi, & Titio. in prin. de verbor. obligatio. l. reos.* §. *cùm in tabul. ff. de duobus reis. & per d. l. Paul. reſpondit eos. & & per d. l.* 1. latiùs comprobat Philip. Corneus *conſ.* 190. *n.* 13. *cum ſeqq. volu.* 1. *fol.* 145.

Quæ doctrina in tantum vera eſt, vt iu- 120
dicatum dixerit Afflict. *deciſ.* 215. quòd ſi ex ſexdecim obligatis inſolidum, quatuor dumtaxat ſimpliciter conuenti cõdemnentur, pro rata tantùm condemnati cenſentur, non habito reſpectu ad numerum condemnatorum, ſed potiùs ad munerum ſexdecim obligatorum, ita vt eorum quilibet non in quarta, ſed in portione decima ſexta, condemnatus exiſtimetur, & intelligatur, etſi hac in re anceps ſit Surd. *conſ.* 150. *num.* 35. tamen Afflictum laudant Apoſtilla ad Abbatem *conſ.* 263. *volu.* 1. & meliùs Ab. *conſ.* 33. *volu.* 8. *num.* 2. Caualca. *deciſ.* 15. *num.* 31. *& deciſ.* 38. *num.* 3. *& deciſ.* 30. *num.* 112. *p.* 2. Gramati. *deciſ.* 68. *num.* 9. Coſta *de rata portione quaſt.* 33. *num.* 9. *& quaſt.* 138. *num.* 1. Ripa *de indiuiduis. ſeſſ.* 8. *num.* 61. Decian. *conſ.* 3. *volu.* 9. *num.* 3. Corneus *conſ.* 71. *volu.* 1. *num.* 1. Millan. *deciſ. num.* 86. *lib.* 1. Verall. *deciſ.* 343. *p.* 1. Cartar. *deciſ.* 28. Franch. *deciſ.* 228. Boër. *deciſ.* 99. *& deciſ.* 310. *num.* 4. Crauet. *conſ.* 19. *num* 51. Tepat. *variar. reſolutionum cap.* 17. *de ſententia. num.* 292. Cardinal. Tuſc. *practi. concluſio. litera O. conſ.* 32. *num.* 15. *& ſeqq.* Giurb. *deciſ.* 46. *num.* 1. di- 121
cens ex eo, quia in reſiduo abſoluti cenſentur, gl. *in d. l.* 1. *verbo, virilibus.* Cancer. *d. cap* 17 *num.* 295.

Hæc tamen doctrina, & diſpoſitio noſtra 122
principalis limitatur; dummodo iudex in ſententia non habuerit reſpectum ad libellum, in quo ſi fuerit inſtatum omnes condemnari, & per iudicem relaxetur petita executio, perinde eſt ac ſi omnes inſolidum condemnaſſet. B. *in l.* 1. *poſt medium.* & ibi Bald. *numer.* 3. *in fi. C. ſi plures vna ſenten.* Gratia. *in diſcepta. foren. tom.* 1. *cap.* 33. *ſub num.* 51. vbi teſtatur ita tenuiſſe Rotam in vna pecuniaria Bononienſ. 28. Iunij 1602. coram Domino Coccin. cenſentur etenim repetitæ in termino referente, omnes qua- 123
litates, quæ inſunt in eo, ad quem fit relatio. *l. ſi ita ſcripſero* 38. *de conditio. & demonſtratio.* B. *in l. ſi prior* 33. *ff. ſoluto matrimo & in l.* 1. *in princ. ff. de receptatio.* Bal. *in l. ſi fideiuſſor.* §. *qui interrogatus. de interroga. actio.*

Decia. *conſil.603. num. 6. poſt princ.* Anchar. *q.21.n.11. lib.2.* Gratia. *vbi proximè d.num.51. ad fi.* & ſuperiùs nos alios citauimus. Alias nonnullas declarationes, ſeu fallentias apponit Giurb. *d.deciſ.46.* quæ omnia quidem præ oculis habere debet executor, vbi ſibi huiuſmodi ſententia exequenda committitur.

124 Hinc priùs vt abeamus, animaduerſione dignum eſſe duxi, ſtylus qui in ſupremis tribunalibus introducitur (potiùs abuſus vocandus) vt petens ſententiæ dubiæ, aut obſcuræ declarationem, adſtringatur intra viginti quatuor horas, ſeu potiùs intra diem eundem prolatæ ſententiæ, eandem petere, iuxta determinationem text. *in l. Paulus. la 2.*

125 *de re iudic.* Sed attendite quæſo, quòd iudex, licèt addere, mutare, & alterare ſuam ſententiam, & eius ſubſtantiam non poſſit, *l. quod iuſſit. de re iudic. & d. l. Paul.* tamen in-

126 terpretationem extenſiuam facere poteſt duntaxat, circa acceſſoria ſententiæ, puta: fructus, expenſas, *&c.* & eam non aliter facere poteſt, quàm eodem die, & hoc caſu loquitur *d.l.Paul.* prout bene intelligunt poſt B. & alios, Petrus Ferrar. *in practic. in forma execution.ſent.diffin. verb. publico nuntio.n.12. fol. mihi 284. in nouiori impreſſione.* Auiles *in capit. pretor. in prœmio ſub numero 19.* & ad hunc effectum rectè procedit d. ſtylus tribunalium.

127 Si verò agitur duntaxat de declaratione interpretatiua, hoc eſt, de declaratione verbi dubij, obſcuri, aut orationis confuſæ, tunc ad illam petendam ad illud tempus, nec ad aliud aſtringi poteſt petens, tum

128 quia facultas declarandi nunquam præſcribitur etiam per mille annos, ſecundùm optimam Baldi, & Saliceti doctrinam, *in l.petens.* per gloſſ. *ibi C. de pactis.* & Iſſ. *ibi colum. 4. verſ. ex iſta gloſſa bene etiam*, vbi de ratione per Balbum *in tractatu de præſcriptio. 4.p.5.p. princip. quæſtione 1. numero fin. & ſupra.* Tum etiam, quia ille, qui poſt aliquem

129 terminum actum aliquem facere non poteſt, poteſt tamen declarare iam factum, plurimi ſunt Doctores in huius doctrinæ comprobationem, cuius nomenclaturam adduximus ſuprà hoc cap. verſiculo, ex hoc fonte fluit. à numero 33. ergo hanc declarationem interpretatiuam illo termino *l. Paul.* circunſcribi, nec arctari debere, certum eſt.

130 Deinde, quia licèt iudex ſententiam diffinitiuam mutare, aut corrigere non poſſit, *l. iudex poſteaquam. ff. de re iudic.* niſi in acceſſoriis vt ſuprà: tamen illam poteſt declarare, gloſſ. *verbo, ſed iam interpretari, in l. ea quæ. C. comminationes, epiſtolas.* & ſentit gloſſ. *in l. ſed & ſi vtriuſque. in verbo, & ſic aut. ff. de euictio.* Ioan. Andr. *in additio. ad Specula. in tit. de teſtament.* §. *nunc videndum. verſ. hoc etiam nota.* B. *in l. hæredes palàm.* §. *ſi quid. verſ. quæro an iudex.* & ibi Immol. *verſ. item quod iudex.* poſt Bal. *ibi in* §. *ſed ſi notam. verſiculo tertiò eſt argument. ff. de teſtam.* B. *in l. ab executore. verſiculo quæro ſecundò. ff. de appellat.* Ioan. Fab. *in l. 1. verſ. item dic. C. ſententiam reſcindi non poſſe.* Alexan. *in l. 2. verſ. ſed videtur. C. de liber. & poſthu. & in l. Authorum. verſ. ſed vbi eſſent. ff. de re iudic.* Lanſ. *in cap. quoniam contra. verbo, interlocutiones. verſ. vlteriùs dubitatur. de probatio.* Alexand. *conſilio 3. verſic. ſuper alio quæſito. volum. 1.* Calcan. *conſ. 69. verſic. quartò quæritur.* Felin. *in cap. ſuper quæſtionum. verſ. ego allego. de offic. delegati.* Decius *in cap. 1. verſic. tertia eſt ſpecies. de poſtulatio. prælator. & in l. in ambiguis oratio. ff. de regul. iur.* Rebuff. *in l. quod iuſſit in 2. nota. num. 153. & num. 155.* Anton. Gabriel *communi. concluſ. lib. 6. tit. de regul. iur. concluſ. 3. num. 14.* quæ poteſtas tempore circunſcribi non debet, vt ſuprà.

Vltimò facit, nam ſi tribunalium executores, pro rerum iudicatarum executione dati, etiam poſt multos dies à tempore prolatæ ſententiæ, hanc declarationem interpretatiuam faciunt (vt latè ſuperiùs probauimus, & quotidie practicamus, & videmus) ergo ipſimet iudices, qui ſententiam eandem proferũt, multo fortiùs poſt dictum terminum viginti quatuor horarum (iuxta *dictam l. Paul.*) facere poterunt, cùm (vt diximus) lex illa procedit, quando aliquid additur, vel detrahitur ſententiæ circa eius acceſſoria, quod locum non habet in hac declaratione interpretatiua, in qua nihil additur, vel detrahitur, ſed duntaxat factum obſcurum detegitur, vt latè ſuprà dictum reliquimus hoc capite. 131

CAPVT XIII.

Ab executore ſententiæ ordinem præpoſterante, & omittente, an appellationi emiſſæ non deferens, violentiam commiſiſſe dicetur.

SVMMARIVM.

Ordo legis ſonans in monitionem potius quàm in neceſſitatem, licèt omittatur, non vitiat. num. 1.

Præpoſteratio ordinis ſonantis in conſilium legis non in neceſſitatem, non vitiat. n. 2.

Ordinem ſententiæ præpoſterans executor excedit manifeſtè. n. 3.

Ordo

Ordo eſt modus agendi, ſine quo nihil rectè agitur. num.4.

Executor excedens modum nulliter agit, & propterea appellatur. n.5.

Ordinem excedere ſeu modum, idem eſt, cùm ſint duo inſeparabilia. n.6.

Actus omnes humani à tribus dependent, nempe, poteſtate, voluntate, & modo, qui eſt ordo ad finem. n.7.

Ordo in duplici eſt differentia, à iure vel ab homine datus. n.8.

Ordinis dati ab homine præpoſteratio ſemper actum vitiat ipſo iure. n.9.

Mandati forma diligenter attendenda eſt. n.10.

Appellatio licita eſt ab actu nullo. n.11.

Præpoſteratio ordinis etiam dati à iure in eadem cauſa, & ſic de ſe ipſa ad ſe ipſam vitiat ipſo iure. n.12.

A præpoſteratione ordinis etiam à iure vnius cauſa ad ſe ipſam, appellatio licita eſt. n.13.

Præpoſteratio ordinis eiuſdem cauſæ ad ſeipſam, vitiat proceſſum ipſo iure. n.14.

Præpoſteratio ordinis in diuerſis cauſis præiudicialibus, tamen inter ſe annullat ipſo iure. n.15.

Ordo præſcriptus ſententiæ, eius præpoſteratio cadit in ſe ipſa cauſa executionis. n.16.

Præpoſteratio ordinis dati à iure vnius cauſa ad alteram ſeparatam, ſeu vnius iudicij ad aliud, non vitiat ipſo iure. n.17.

Ob præpoſterationem ordinis dati à iure vnius iudicij ad alterum, ſententia & proceſſus tenent à quo appellare neceſſe eſt. n.18.

Ordo vnius cauſæ in ſeipſa eſt velut ordo membrorum in corpore indiuiduo, à quo ſi ſubuertatur aliquod principale, totum corpus periit, ſecus in ordine vnius cauſæ ad aliam diuerſam. n.19.

Ordinis à iure de vna cauſa ad aliam præpoſteratio non admittit appellationem in iudicio ſui natura inappellabili, quia non cauſat nullitatem. n.20.

A peruerſione ordinis appellatio admittitur etiam in iudiciis aliàs priuilegiatis, in quibus regulariter appellatio non admittitur. n.21.

Nullitas cadit in peruerſione ordinis vnius cauſæ ad ſeipſam, & ideo executionem non meretur. n.22.

Ordinis præpoſteratio eſt grauamen euidens patens ex actis. n.23.

Sententia euidenter iniuſta cùm nullitati æquiparetur, admittit appellationem etiam in cauſis priuilegiatis. n.24.

Iniquitatis reſpectu nunquam appellatio prohibita intelligitur. n.25.

Executor ad rei reſtitutionem cum clauſula (refuſis priùs melioramentis) an excedat ſi ante eorum liquidationẽ rem faciat reſtituere. n.26.

Qui non excedere dixerint hoc caſu recenſentur. n.27.

Dictio (priùs) ſignificat præcedentiam, & dat ordinem & formam, cuius omiſſio vitiat actum. n.28.

Ablatiuus abſolutus inducit conditionem. n.29.

Conditio debet adimpleri ita vt interim ſuſpendat diſpoſitionem. n.30.

Verba (ſolutis expenſis) faciunt ſententiam conditionalem. n.31.

Conditio importat formam. n.32.

Conditione non ſeruata actus corruit. n.33.

Reſeruatum ius in ſententia, ipſius executionem non ſuſpendit, ſecus ſi ſententia condemnat ſub aliqua modificatione, aut limitatione, quia tunc ſuſpendit. n.34.

Reſeruatum ius condemnato in ſententia, eius executionem non ſuſpendit, quia intelligitur reſeruatum in aliud iudicium. n.35.

Secus ſi ſententia aliquam exceptionem aut limitationem adiiciat. ibid.

Sententia condemnans ad reſtitutionem bonorum, exceptis quæ ſint in territorio condemnati, aut quæ ſint feudalia, priùs de exceptione eſt facienda liquidatio. n.36.

Quia interim dum hæc non fit liquidatio, ſententia dicitur incerta. n.37.

Verba limitatiuè appoſita habent terminum quem non licet excedere. n.38.

Dictiones (quatenus, donec, quandiu, dum, quoad, vſquequo) & ſimiles, ſignificant limitationem temporis & ſuſpendunt ſententiam. num. 39. & n.41.

Dictiones (quatenus, donec, quoad, &c.) ſi imponantur ad inchoationem alicuius beneficij, important conditionem. n.40.

Dictio (dummodo) quando apponitur in ſententia ei, quod venit implendum, ante perfectionem actus importat conditionem. n.42.

Dictio (quatenus) aliquando idem ſignificat quod (dummodo.) n.43.

Gerundium dando, reſtituendo, &c. importat conditionem & formam præciſam adimplendam. n.44.

Gerundium adiectiuum, vel participium, inducit neceſſitatem. n.45.

Sententia lata ſub conditione vel modo, ſemper opponi poteſt de defectu conditionis vel modi. n.46.

Quia tunc non tam ab alio repellitur quàm à ſe ipſo, cùm ex eodem fonte & inſtanti oriatur actio & exceptio. n.47.

Actor qui in actione includit & deducit exceptionem, ſuo ſe ligone percutit, ita vt ſibi incumbat onus probandi. n.48.

Exceptio quæ oritur ex ſententia præciſè, eſt verificanda in executione, etiam ſi requirat altiorem indaginem. n.49.

Exceptio nullitatis ſi oritur ex ventre inſtrumenti quod exequitur, ſuſpendit eiuſdem executionem. n.50.

Nullitas inſtrumenti reddit probationem nullam, quo non poteſt dici de obligatione conſtare. n. 51.

Exceptio orta ex ventre ſententiæ aut inſtrumenti, non cenſetur excluſa, etiam ſi requirat altiorem indaginem. n. 52.

Conditio reſpiciens principalem diſpoſitionem & ſubſtantiam, ipſam reddunt conditionalem. n. 53.

Conditio appoſita in executiuis ſententiæ, aut alterius diſpoſitionis, non facit ſententiam aut diſpoſitionem conditionalem, ſed pura remanet, eius tamen effectus & executio ſuſpenſa eſt in tempus. n. 54.

Melioramenta prius debet ſoluere executor, ſi de prius ſoluendis mentio fiat in ſententia, quam attendere debet n. 55.

Ordo literæ ſeruandus eſt, & à forma ſententiæ non eſt recedendum. n. 56.

Executor ad rei reſtitutionem pagando los gaſtos, *an poſſit prius reſtituere rem, & poſtea expenſas condemnato, ſaltim ſub fideiuſſione. n. 57.*

Conditio adimpleri debet in ſpecifica forma, non per æquipollens. n. 58.

Retentionis pro melioramentis exceptio ſuſpendit ſententiæ executionem, etiam ſi oppoſita fuiſſet in iudicio principali, non tamen de ea iudicatum. n. 59.

Ob præpoſterationem, eo quòd executor prius exequetur rem, quàm refundat expenſas, poteſt grauatus agere de nullitate & ſpolio. n. 60.

A qua præpoſteratione poterit etiam pars grauata appellare. n. 61.

Cautionem ſeu depoſitum offerens de ſoluendis melioramentis, cùm liquidentur poſt rei traditionem, audiendus non eſt. n. 62.

Condemnatus ad plurium rerũ reſtitutionem, an propter expẽſas in vna factas, executio ſuſpendatur in aliis ſequutis, & non melioratis. n. 63.

Retineri vna res non poteſt pro expenſis in alia re factis n. 64.

Executio ſuſpendi non poteſt in aliis rebus ſeiunctis, ob expenſas in vna tãtùm re factas, etiam ſi ſententia dicat (ſolutis prius expenſis.) n. 65.

Retentio conceditur in re ſeparata, quando melioramenta facta in vna re eius valorem excedunt. n. 66.

Melioramenta ſi reſpiciant ius vniuerſale, puta hæreditatẽ, ad quam reſtituendam quis eſt condemnatus, an vna res pro alia retineatur. n. 67.

Et quid hoc caſu, quando melioramenta de facili non poſſunt liquidari, an omnia bona ſint relaxanda ſub fideiuſſore. n. 68.

Executio ſententiæ vt ſuſpendatur ob melioramenta, debet de eis prius ſaltem ingenuè apparere, intra terminum aſſignatum ab executore. n. 69.

Melioramenta opponens ſi non liquidet intra terminum ſibi aſſignatum, proceditur ad executionem, ne ſit in eius poteſtate illam retardare. n. 70.

Præpoſterationis ordinis nullitatem ſanat partis confeſſio emanata. n. 71.

Confeſſio partis validat omnes defectus proceſſus, & ordinis iudicialis. n. 72. vbi de ampliationibus & limitationibus.

LICET circa peruerſionem ordinis dati à iure, iuxta §. *in venditione l. à diuo Pio.* maxima ſit inter Doctores controuerſia, an vitiet executionem, de quo nos latè ſuprà hac 4. p. c. 3. verſ. intra quod autem tempus exceſſus, *&c.* à n. 101. vbi pro vtraque authores maximæ authoritatis retulimus, quo- 1
niam ipſius legis diſpoſitio non ſonat in neceſſitatem, ſed in monitionem, propterea præpoſterationem eo caſu non vitiare docet Petr. Surd. *conſ. 39. n. 18. & ſeqq.* rectè etiam aduertit Card. Tuſc. *pract. concluſ. tom. 6. litera P. concl. 519. n. 16. & à num. 13.* vbi poſt alios, 2
quòd quando præpoſteratio ſonat in conſilium legis, non in neceſſitatem, non vitiat, Caſtrenſ. *conſ. 232. in cauſa quæ vertitur. colu. 1. in fi. verſ. nec obſtat, & colu. 2. lib. 1.* illud tamen certius eſſe apparet generaliter loquendo, extra illius legis caſum particularem; veriorem, ac probabiliorem eſſe opinionem, validiſſimiſque fundamentis vallatam, illam, quam ibi elegimus; vt executor (qui teno- 3
rem commiſſionis ad vnguem ſeruare cogitur) ſi ſententiæ ordinem præpoſterauerit, excedet manifeſtè. Hanc concordiam reddunt Alex. *conſ. 5. viſo propoſito volu. 2.* Afflict. *deciſ. 358. in cauſa inter. ſub n. 1. & 2.* Anto. Gabriel *commun. concl. lib. 2. tit. de execut. rei iudic. concl. 3. n. 3.* Sigiſm. Eſca. *in tract. de appell. q. 17. limit 10. n. 26.* (vbi refert Puteum contra diſtinctionem hanc tenentem) & per Afflict. tenet Rolan. à Valle *conſ. 33. n. 32. lib. 1.* Card. Tuſc. *pract. concl. tom. 3. lit. A concl. 483. num. 11.* Abb. *conſ. 3. volu. 3. colu. 10. verſ. 11. quæro.* vbi dicit communem Paul. de Caſtr. *conſ. 321. volu. 1. colum. 2. in fin. verſ. 2. præpoſteratio quia litera mandat.* Et loquendo in executore præpoſterante ordinem executionis, idem tenet alios citans Gratia. *in diſcept forenſ. c. 136. à n. 30.* & Rebuf *in comment. tom. 1. tit. de ſenten. execut. art. 7. gl. 14. n. 7.* (licèt in Francia non ſeruari dicat) & ita intelligendam eſſe magnam Doctorum cateruam, quorum nomenclaturam retulimus ſuprà d. c. 3. à n. 101. dum indiſtinctè affirmant præpoſterationem ordinis nullum reddere actum ipſo iure, vt indiſtinctè procedant, in executore, cui ordo ad exequendum eſt aſſignatus, quæ doctrina, & ex ſequentibus fulcitur.

Primò quoniam ordo nihil aliud eſt, quàm 4
modus agendi, ſine quo nihil rectè agitur, ſecundùm

ſecundùm Bald. *in tract. de Schiſmati. colu. 3. de*
5 *ordin. iudicio. in proœmio num. 3.* ſed executor
excedens modum nihil agit, cùm nulliter
agat, à quo proprerea tanquam ab exceſſu
licet appellare. *l. ab executore ff. de appellat. l. ab*
execut. C. quorum appellatio. non recip. cap. quoad
6 *conſultatio. de ſenten. & re indi.* ergo idem di-
cendum erit in executore excedente ordi-
nem, cùm ſit à modo inſeparabilis, idémque
ſit modus & ordo. Bal. *in conſ. 326. rex Roma.*
n. 2. verſ. & ad huius quaſt. lib. 1. Beroi. *conſ. 76.*
n. 26. & ſeqq. lib. 1. Cardin. Tuſc. *pract. concluſ.*
tom. 1. liter. A concluſ. 126 n. 1. dicenres, quòd
7 omnes actus humani regulantur, & depen-
dent à tribus, nempe; poteſtare, voluntate,
& modo, videlicet ordine ad finem, de qui-
bus latè ſigillatim per totam illam conclu-
ſionem. & per conſequens à tali perturba-
tione ordinis, cùm ſit exceſſus, appellationi
deferendum eſſe, latè diximus ſuprà hac 4.
p. cap. 3. per totum, imò per tota capitula
ſuperiora.
8 Seeundò, quia licèt ordo in duplici ſit dif-
ferentia, quoniam aut datur ab homine, aut
datur à iure, & quicquid indiſtinctè proce-
datur in ordine iuris (vt ſtatim dicemus) ta-
9 men ordinis dati ab homine præpoſteratio
ſemper actum vitiat, illúmque nullum red-
dit ipſo iure. Bald. *in l. 1. ſub num. 1. nota. 3. C.*
de appell. idem Bald. *in l. prolatam 4. num. 12.*
verſ. & nota quod Princeps. C. de ſenten. & inter-
locutio. omnium iudic. Marant. *de ordin. iudic.*
2. p. iudiciorum. d. n 24. ſol. 12. Alex. *in l. natu-*
raliter. 12. §. nihil commune. n. 94. verſ. adde
caſum, quem ibidem refert, & ſequitur Iſſ.
conſ. 164. verſ. tertiò vltra ff. de acquir. poſſ. & ex
his Caputaq. *deciſ. 143. ſeu 30. ſententia lata*
petitorio. n. 2. in fin. & num. 3. & ſeqq. p. 3. &
hanc probat doctrinam Sigiſmund. Eſcacia
de appella. quaſt. 16. limit. 6. memb. 7. num. 15.
10 qui & Iſſ. ac Maranta reddunt rationem,
quia forma mandati diligenter attendenda
eſt, *cap. cum dilecta. de reſcript.* cùm dicatur
11 form. ex Felin. latè *ibi*, quare tanquam ab
actu nullo licitam eſſe appellarionem, ad-
uertit, & bene Eſcac. *vbi proximè.* & faciunt
quæ ſuprà hac 4. p. cap. 3. à numeto 240. &
exactè diximus ſuprà 3. p. cap. 9. per totum,
quia quod nullum eſt, executionem non
meretur. *l. 4. §. condemnatum. ff. de re iud.*
12 Tertiò probatur hæc pars, & doctrina
quia etſi ordo ſit datus à iure, tamen quan-
do peruerſio & præpoſteratio in vna, eadém-
que cauſa, & ſic de ſe ipſa, ad ſe ipſam (non
ad aliam diuerſam, vt ſtatim) tunc illa præ-
poſteratio ordinis vitiat actum, & annullat
proceſſum ipſo iure. rext. eſt *in l. prolatam.*
& ibi Bald. Salicet. & Paul. Caſtrenſ. *C. de*
ſenten. & interloc. omni. iudic. & propterea

tanquam de actu, & proceſſu nullo, hoc ca- 13
ſu licitam eſſe appellationem, optimè Eſca-
cia *in tractatu de appellation. quaſt. 17. limit. 6.*
memb. 7. n. 116. ſol. 393. & quòd præpoſtera- 14
tio ordinis vnius, & eiuſdem cauſæ ad ſe
ipſam vitiet, & cauſet nullitatem, próbant
inſuper gloſ. *in l. ſi mancip. §. 1. ff. de euictioni.*
rext. *in l. 1.* & ibi gl & ſcribentes *C. de appell.*
gl. *in l. 2. C. commu. diuidun.* B. Angel. & cæteri
in d. l. prolatam. & gl. *in ſumma 2. quaſt. 1.* & B.
in l. proſecutione. in fi. C. de pignor. Bald. *in l. per*
hanc. in 6. colum. verſ. vel pone exemplum. C. de
tempori. appellat. Lanft. *in c. quoniam contra. §.*
interlocutoria. verſ. circa ordinem numero 15. de
probatio. Alex. *conſ. 34. Conſult. lib. 4.* Cardin.
Tuſc. *practic. concl. tom. 6. litera P. concluſ. 519.*
num. 9. optimè Sebaſt. Vanr. *in tract. de nullit.*
ſententia. ex defectu proceſſ. &c. *num. 49.* qui
etiam *à num. 50. cum ſeqq.* probat, idem eſſe
dicendum, quando in duabus cauſis diuer-
ſis, ſed tamen ad inuicem præiudicialibus, 15
quia in eis etiam peruerſio, & præpoſteratio
ordinis iuris vitiat, & annullat, de quo nos
latiùs egimus ſuprà 2. p. cap. 18. à prin. & ideo
cùm in cauſa executionis peruerſio ordinis
ſententiæ adſcripti, ſit in ipſamet cauſa, ſe- 16
quitur euidenter, vt præpoſteratio vitiabit
executionẽ, & per conſequens ab executore
licebit appellare, tanquam ab excedente.
Et hoc eſt ad differentiam ordinis traditi 17
à iure inter diuerſas lites, ſeu vnius cauſæ,
ad alteram ſeparatam, vel vnius iudicij ad
aliud, ſecundùm Bal. *in d. l. prolatam. ſub n. 1.*
verſ. item præmitto. & num. 9. verſ. ſed opponi-
tur nunc. Bart. & Paul. Caſtr. *in l. 1. C. de ap-*
pellat. idem Paul. *in l. prolatam*, & in iſtius
ordinis perturbatione ſententia tenet, & 18
proceſſus, ſecundùm Bald. Salic. & Paul. *vbi*
proximè. ſed tamen iudex malè faciet, & ideo
appellatio licita erit, vt notant B. Bal. Salic.
& Paul. Caſtr. *in l. 1.* per text. *ibi C. de appellat.*
Conrar. *in l. vni. limi. 18. n. 2. C. ſi de momen. poſſ.*
Eſcac. *tract. de appel. q. 17. limi. 6. memb. 7. n. 117.*
cum ſeqq. Crauet. *conſ. 248. iniuſtitia n. 4. verſ.*
amplius. & conſ. 299. Anto. ſub n. 8. & conſ. 302.
in hac cauſa ſub n. 6. Feli. *in c. inter monaſterium.*
ſub n. 23. verſ. tempera tamen. de ſenten. & re iud.
Card. Tuſc. *pract. concl. tom. 6. lit. P. concl. 119.*
n. 19. Et rationem huius differentiæ huius
caſus, ad præcedentem, reddit Bal. *in d. l. pro-*
latam. num. 9. quia ordo vnius cauſæ in ſe ipſa 19
eſt, veluti ordo membrorum in vno corpore
indiuiduo, à quo ſi remoueatur, vel ſubuer-
tatur aliquod membrum principale, totum
corpus perit: ſed ordo vnius cauſæ ad diuer-
ſam, eſt ordo vnius corporis ſeparati, ad
aliud corpus ſeparatum, & ſic eſt ordo ex-
trinſecus, ac ideo non vitiat.
Et propterea in iudicijs, à quibus non eſt 20

licita appellatio, prout in executiuis, nec
admittetur appellatio, quia ſequitur natu-
ram principalis, vt latè ſuo loco probaui-
mus. In aliis verò iudiciis aliàs appellabili-
bus, rectè & ab huiuſmodi præpoſteratione
de vna cauſa ad aliam diuerſam appellabi-
tur, vt ex Doctoribus proximè citatis, cùm
probent quòd tamen actus non ſit nullus,
per conſequens non erit exceſſus, & ita nec
appellabitur. *d. l. ab executore. & l. ab execu-
tione. C. quorum appella. non recip. cum vulgari.*
21 Quartò & quòd à præpoſteratione execu-
toris ſit licita appellatio quoad vtrunque ef-
fectum, probatur, quia licèt in poſſeſſorio, &
aliis cauſis priuilegiatis non ſit admittenda
appellatio ab ipſa cauſa principali; tamen in
iis cauſis, vt legitimæ deferendum eſt omni-
no à præpoſteratione ordinis interiectæ, ita
docet Bal. *in c. ex conqueſtio. 10. n. 1. de reſtitutio.
ſpoliator.* & latè *in l. 1. C. de appella.* Iſſ. *in l. 1. n. 5.
limit. 2.* & Dec. *n. 6.* ibi, quintò ab ordinato
proceſſu.) *C. de bonor. poſſ. ſecundum tabul.* Rur-
ſus idem Decius *in cap. paſtoral. 53. n. 29.* ibi,
& notat etiam.) *de appell.* Couar. *pract. quæſtio.
cap. 23. ſub n. 8. verſus finem. verſ. cæterum licèt.*
Natta *conſ. 121. in cauſ. poſſeſſo. verſ. 4. præſuppo-
no. n. 4. lib. 1.* Menoch. *tract. de adipiſcen. poſſ.
rem. 4. quæſt. 99. n. 808.* Achil. Perſonal. *tract.
de adipiſ. poſſ. ſub num. 336. verſ. ego autem be-
ne fateor. & ſub num. 337. verſ. vel, & quoque.
& 338. fol. 269. aliàs fol. 277.* Cæſ. Contat.
in repet. l. vni. limi. 7. ſub num. 9. ibi, & licèt
aliquando & latiùs.) *limit. 18. à num. 1. cum
ſeqq. & ſub n. 21. & 22.* Eſcacia *tract. de appell.
quæſt. 17. limi. 6. memb. 7. numer. 113. fol. 393.*
Marqueſa. *tract. de commiſſ. p. 2. de commiſſ. ap-
pell. c. 2. n. 46. limit. 4. fol. 38.* Grama. *deciſ. 65.
excellens Comitiſſa. ſub n. 82.* Borgn. Caual. *de-
ciſ. 23. n. 105. & ſeq & n. 107. p. 3.* Alex. Styat.
in practi. cin. c. 12. num. 17. fol. 31. qui omnes
probant, quòd in poſſeſſorio ſummariiſſimo,
in quo regulariter prohibetur appellatio; ta-
men admittitur ex cauſa præpoſterationis,
& inordinati proceſſus, & poſt Zuchar. Pe-
trum Surd. & Hieronym. Gonzal. & alios,
probauimus ſuprà cap. 18. 2. p. à num. 30.
verſ. & huius concluſionis illa fortis eſt, &c.
ergo pariter dicẽdum venit manifeſtè, quòd
licèt ab executore ſit prohibita appellatio.
l. ab executore. ff. de appellat. tamen illi erit
deferendum, vbi executionem præpoſte-
rate, & ordinem perturbate, contigerit. &
vlteriùs in noſtris terminis vide inferiùs à
num. 60. & ſeqq.
Et huius quarti fundamenti rationem
reddit Contar. *d. limit. 18. ſub num. 22.* ſed
meritò eam refutat Eſcac. *vbi proximè.* illa
22 tamen veriſſima redditur, quia cùm in per-
uerſione ordinis vnius cauſæ ad ſe ipſam
detur nullitas, ex hactenus dictis, meritò
exequi non poteſt, quia quod nullum eſt,
executionem non meretur, etenim diſpoſi-
tio attribuens ſententiæ, & cauſæ priuile-
gium executionis, intelligitur de valida, non
de nulla. *l. 4. §. condemnatum. ff. de re iudic.*
& propterea appellationem rectè procedere
ſæpius diximus hoc in tract.
Secunda etiam, & vera ratio eſt, quoniam 23
iudex non ſeruans ordinem, eàmque præpo-
ſterans, facit iniuſtitiam, grauamen autem,
& iniuſtitia ordinis non ſeruati, notorium
patens eſt, & euidens ex actis; & à ſen-
tentia euidenter iniuſta, cùm nullitati æqui-
paretur, licita eſt appellatio, etiam in cau- 24
ſis priuilegiatis, & quæ appellationem non
recipiunt. Bald. *in l. vnica. colum. 2. numero 5.
verſic. denuo quæro. C. ſi de momen. poſſ.* Abb.
in conſ. 55. in cauſa quæ Paul. poſt princ. lib. 2.
Maran. *in ſpecul. 6. p. actu 2. prin. in verbo, &
quandoque appellatur. limi. 6. num. 311. fol. 505.*
Veſtr. *in praxi Roma. Curiæ lib. 7. cap. 3. verſ. at
vbi. ſub num. 6. fol. 195.* Lancel. *tract. de atten.
2. p. c. 12. limi. 25. prin. n. 15.* Achil. Perſonal.
*vbi ſuprà d. tract. de adipiſ. poſſ. ſub num. 347.
verſic. præterea dato. tom. 3. p. 2. fol. 269.* Ioan.
Bapriſ. Ponta. *in tract. de ſpolio. lib. 4. cap. 3.
num. 50. verſ. quocunque. fol. 306.* dicens, quòd
reſpectu iniquitatis non intelligitur vn- 25
quam prohibita appellatio, latè Cæſ. Contat.
in repeti. l. vnic. limi. 9. n. 2. C. ſi de momen. poſſ.
& eſt de mente Bart. *in l. 2. num. 5. verſ. præ-
terea video. ff. de appellatio. recipi.* & loquen-
do in ſententia *ex l. fi. C. de edicto diui Adria.*
ſcribunt Zuchar. *in ead. l. fin. n. 447.* Menoch.
tract. de adipiſ. poſſ. rem. 4 quæſt. 100. num. 805.
& Achil. Perſonal. *d. tract. de adipiſc. poſſ. ſub
num. 334. verſ. ego autem. fol. 268. in fi. & 269.*
Eſcac. *tract. de appella. quæſt. 17. limi. 4. num. 99.
& eadem quæſt. 17. limit. 6. memb. 4. num. 106.
& memb. 7. num. 79. & num. 113. ad fin.* &
nos paſſim pluries alios allegando diximus
variis in locis.
Ex his rectè quæri poteſt, an condemnatus 26
per ſententiam, vt rem reſtituat, refuſis priùs
melioramentorum expenſis, an executor
excedet, ſi rem faciat, reſtituere ante liqui-
dationem, & ſolutionem expenſarum præ-
dictarum. Et quòd non excedat, affirmant
Beneintendi *deciſ. 77. per tot.* Cardinal. Tuſc.
practic. concluſ. tom. 6. liter. P. concluſ. 319 n. 17.
dicentes, quòd poterit dare executor reſti- 27
tutionem bonorum vigore ſententiæ, cui eſt
illa clauſula adiecta (refectis priùs meliora-
mentis) quia intelligitur, priùs, quatenus ſint
liquidata, quia eſt monitio ad iudicem exe-
quentem, non neceſſitas.
Sed contrariam ſententiam, & opinionem 28
longè de iure veriorem eſſe, exiſtimo, imò
quòd

quòd excedet ex ordinis peruerſione, quo-
niam dictio(priùs)præcedētiam ſignificat,&
diſpoſitio illa vtens intelligitur,dare ordinē,
qui inducit formam, qua non ſeruata, actus
eſt nullus. Felin. *in cap.cum dilecta.de reſcript.*
nu.6.verſ.ſextum ſignum. Brun. *in tract.de for-*
ma. in tit. quatenus cenſeatur datum aliquid pro
forma. Cacher. *deciſ. Pedemont.*165. *num.*14.
cum Neuiz. *conſ.*87.*num.*13. Mandoſ. *regul.*
24.*q.*3.*num.*9. & plùries ita determinauit
Rota, cuius deciſiones ibi allegat Nicol.
Garcia *de benef.9.p.cap.3. nu.10.& ſuprà*, vbi
in ſimili caſu circa Cōcilium Tridentinum
*ſeſſ.7. cap.*13. vtens his verbis : priùs exami-
nentur,*&c.* ergo cùm modum excedat exe-
cutor in huiuſmodi præpoſteratione, appel-
lationi per conſequens deferendum eſt.
29 Et vlteriùs probatur, quoniam illa ſen-
tentiæ verba (ſolutis expenſis melioramen-
torum.) inducūt conditionem, virtute abla-
tiui abſoluti, iuxta *l.ab emptione.ff.de pactis. l.*
à teſtato. ff.de condit. & demonſtr. cum vulgari.
30 quę conditio debet adimpleri,ita vt interim
ſuſpendat diſpoſitionem *l.qui hæredi.in prin.*
& l.Manius.in toto titulo.ff.de cond.& demonſt.
31 Et in terminis,quòd illa verba ſententię(ſo-
lutis expenſis) ſint conditionaliter prolata
propter ablatiuum abſolutum, tenet Negu-
zan.*in tract.de pignori.memb.*4.5.*p prin.ſub nu-*
32 *mero* 10. *verſic. tertia concluſio.* quia conditio
importat formam.Bald.*in auth.matri & auia.*
Cod. quando mulier tutelæ officio fungi poſſet. &
33 conditione non ſeruata actus corruit, &
nullus redditur. *l.non dubium.C.de legib.* Bal.
in l.executo. C. de execut.rei iudic. Natta *conſil.*
438.*num.*28. Petr.Surd. *conſ.*186.*numer.*18.
*tom.*2. qui *num.* 17. poſt elegans conſilium
34 Socin.iunior.67.*num.*19.*vol.*1. inquit, mul-
tum referre, quòd ſentētia reſeruet ius,quia
tunc ſententiæ executio per reſeruationem
non ſuſpenditur. at quando ſententia con-
demnat ſub aliqua limitatione, vel modifi-
catione ; tunc ſententiæ executio retarda-
tur, & ſuſpenditur, donec cognitum ſit de
iure limitato,& per eundem Socinum idem
dixit Cardinal.Tuſc. *practicar. concluſ.tom.* 3.
*litera E.concl.*472.*num.*3. dum affirmat,quòd
35 ſententia debet exequi, etiam ſi in ea reſer-
uetur ius aliquod condemnato, quia in-
telligitur in alio iudicio ; vt ſecus ſit, ſi ali-
quam limitationem, aut exceptionem adii-
ciat. Et reddit exemplum, quando excipit
bona, quæ eſſent in dominio, aut territorio
36 condemnati, quia tūc debet executor priùs
diſcutere,quæ,& qualia bona eſſent ; & hoc
idem repetit idem Cardinal.Tuſc. *practicar.*
*concluſ.litera E. concl.*489.*à num.*12.*&* 13. qui
loquitur de hac conditione(ſolutis priùs ex-
penſis) & Socin.& Surd. *locis proximè citatis*,
exemplificant, quando ſententia condem-
nat ad reſtituendum bona, exceptis feudis,
affirmantes priùs cognoſci debere, quæ illa 37
ſint bona,quæ non ſunt feudalia.idem dicit
Capicius *deciſ.*17.*nu.*9. Et eſt ratio, quia in-
terim ſententia eſt incerta, quæ ante liqui-
dationem nullo modo executioni mittitur,
vt ſuprà diximus latè hac 4.p. cap.10. de li-
quid.à princ. Verba enim limitatiuè appoſi- 38
ta, habent inducere terminum, quem non
licet excedere. *l.qui fundum.§.vendebat. ff.de*
contrah.empt. Bald.*in l.fi.C.de donat.ante nupt.*
Anton. de Cana. *in tract. de inſinuatio. q.* 28.
*n.*48.*vol.*9.*tractatuum diuer.aut.* Iulius Cæſar
Ruginellus *practic.quæſt.cap.*42.*à num.*9. *cum*
ſeqq. Bald. *conſil.*51.*numer.*5. vbi plura iura
allegat.
Et loquendo de dictionibus (quatenus, 39
donec,quandiu,dum,quoad, vſquequo) &
ſimilibus,quando illis vtitur ſententia, quæ
cùm ſignificent limitationem temporis, ha-
bent naturam ſuſpenſiuam, & diſpoſitio-
nem,ſeu acquiſitionem ſuſpendunt ; ſecun-
dùm B. *in l.fi.§.fi.num.*2. *ff.ad Trebel.* Aretin.
in l.Gallus. §. & quid ſi tantum. in fi. ff.de liber.
& poſth. Socin.*conſ.*63 *num.*3.*volum.*1. Socin.
iunior *in conſ.*76.*num.*113.*vol.*1.& principa-
liter ſignificant tempus, ſecundùm Alexan.
in l.1.colu.2.in princ. verſ.licet enim. C.de legat.
Ruin.*conſil.*42. *num.*6. *vol.*2. Natt.*conſ.*459.
*num.*16. quæ tamen dictiones ſi apponantur 40
ad inchoationem alicuius beneficij, impor-
tant conditionem. *l pater.§ ſi ff. de condit. &*
demonſtr.l legatum ff.de annu.lega.l.Gaio.§.im-
perator ff.de alimen.lega. B.*in l.*1.*num.*15.*verſ.*
quandoque iſta dictiones ff de cond.& demonſtr.
Caſtrenſ. *in l.*1. vbi Alexand *num.*2. *C.de le-*
ga. Socin. qui communem dicit *in conſil.* 68.
*num.*3. *&* 8. *vol.*1. Decius *conſ.*485. *numer.*5.
Ruin. *conſ.*37.*num.*1.*vol.*2.*& conſ.*170.*num.*7.
vol 3. Socin iunior *conſ.*58. *num.*8. *vol.* 3. Pa-
riſ. *conſ.* 18. *num.*4. *vol.*1. Cepha. *in conſ.*71.
*num.*17. Petrus Surd. *conſ.*186.*à n.*14.*tom.*2.
qui ex hoc concludit, ſententiam, cui hu- 41
iuſmodi dictiones adiiciuntur, ipſam ſu-
ſpendunt, *& à numer.*10. *&* 11. quòd dictio
(dummodo) quando apponitur in ſententia 42
ei, quod venit implendum ante perfectio-
nem actus, importat conditionem. *l. Thais*
*Stichus.ff.de manum.teſtam.*B.& alij *in l.quibus*
diebus.§. Termilius. ff. de condit. & demonſtrat.
Curti.ſenior *conſ.*74.*colu.*8. *in princ. verſ.capio*
ſecundam legitimationem. Socin. iunior *conſil.*
148. *in fin.vol.* 1. Crauet. *conſ.*10. *num* 14. &
idem Surd.loquitur de ſententia,qua decla-
ratur, bona donata per patrem alicui ſpurio,
ad illum pertinere, quatenus reperiatur non
exceſſiſſe vnciam ex liquidatione facienda,
in liquidatione ſententiæ, vbi poſt alios,

43 quòd dictio (quatenus) aliquando idem ſi-
gnificat quod(dummodo.)

Quod & idem dicendum venit de ge-
rundio,prout (dando,pagando,entregando,
44 reſtituendo, *&c.*) quod & inducit conditio-
nem, & formam, in actu gerendo adhiben-
dam præcisè. Bald. *in l.falſus. C.de furt.* B. *in
l.1.num.36.ff.de condit.& demonſtrat.* Gregor.
Lopez *in l.27.tit.5.p.5.* gloſſ. *verbo, el precio,*
45 *circa fi.* Eſcob.*de ratio cap.38.num.14* & quòd
inducat neceſſitatem,& præceptum gerun-
dium,adiectiuum, vel participium,habetur
in rubrica de edendo Iſſ. *in rubrica ff.de liber.&
poſth num 23* Nauarr. *conſ.2.num.3.tit. de ce-
lebr.Miſſ.lib.3.*Cened.*in quæſtio.canon quæſt.3.
num.13.*

Et hinc eſt quod dicit Bald.*in l.1. num.4.
verſicul.concludo ergo.C.de iur. & fact.ignorant.*
46 quòd ſi ſententia lata eſt ſub conditione,vel
modo, ſemper opponi poteſt de defectu
ipſius conditionis, vel modi non impleti.
ſequitur Socin.iunior *in conſ.67.num.8.vol.1.*
B. *in l. 1. §. & parui. ff. quod vi aut clam.* Ca-
ſtrenſ.*conſ.327.n.2. vol.2.* Petr. Surd. *d.con-
ſil.186.num.13.& num.26.* vbi reddit ratio-
47 nem,quia eodem tempore, eodem inſtanti,
& ex eodem fonte oritur actio,& exceptio,
quia tunc agens non tam ab alio repellitur,
quàm à ſemetipſo repelli intelligitur, do-
cent etiam Bald. *in l.ex his prædijs. num.1. C.
de euictionib.* & poſt Bald. & Alexand. ita
cóncludit Natta *conſ.474. num. 35.* Crauet.
*conſ.127.num.14.& in conſ.151.num.10.*Beci.
conſ.45.num.13.

48 Et facit, quoniam ſi actor in actione in-
cludit,& deducit ſimul exceptionem,ſuo li-
gone ſe percutit, eique incumbit onus pro-
bandi excluſionem exceptionis, ita elegáter
Ferret. *conſ.53. num.11.* Caſſiador. *deciſ.10.
num.10.de reſcript.*Mateſc.*variar.reſolut.lib.2.*
49 *cap.1.num.34.* Et hæc exceptio, quæ oritur
ex eadem ſententia, adeò præciſa eſt, vt ſit
verificanda in executione, etiam ſi requitat
altiorem indaginem. Caſtrenſ. *conſ.270.n.3.
in 2.dub.verſ.allegata verò. vol.2.* Ruin. *conſil.
22.num.9. verſic.ſecundò reſpondetur. volum.1.*
Petrus Surd.*d.conſ.186.n.22.*

50 Et hinc etiam prouenit, quòd quotieſ-
cumque ex ventre inſtrumenti, euius vigo-
re executiuè agitur, oritur defenſio, & ex-
ceptio nullitatis,tunc ſuſpenditur executio,
quã ipſa legitima nullitatis exceptio impe-
dit. B. *in l.1.§. & parui. num.3. ff. quod vi aut
clam.* Alexand.*conſ.20.num.2.& 3.lib.6.* Sar-
ner. *in compend. ſignaturæ n.84.* Aquill. *deciſ.
3.* Felin. *in rubr.de exceptio num 2.* Socin.*con-
ſil.27.num.3. verſic. ſecundo compulſ. lib.4.* Iſſ.
conſ.170. verſ. & ſi diceretur. lib.2. Caſſiador.
51 *deciſ.10.de reſcript.* Et ratio eſt, quia nullitas
inſtrumenti reddit probationem nullam,
qua ſublata non poteſt dici conſtare de ob-
ligatione. Afflict. *deciſ.285.num.1.* Roman.
conſ.42. Mateſc.*variar.reſolut lib.2..cap.121.à
num. 33.* qui teſtatur, ita fuiſſe deciſum per
Rotam in vna Roma. donius & nullita. co-
ram Cardin. Paleot. & in vna Neapoli. nul-
lit. inſtrum.4.Iulij 1574.coram Cotta. Quæ
quidem exceptio pariter admittenda eſt
(quando ſcilicet oritur ex ventre inſtrumẽ-
ti, & ſententiæ,) etiam ſi requitat altiorem 52
indaginem, quia talis exceptio nullibi cen-
ſetur excluſa; ita etiam docent Caſſiador.
deciſ.10.de reſcript. Sarnet.*in compend.ſignatu.
num.89.& 85.* Bald. *in l.ex prædijs.n.1. C.de
euictio.* Roman.*conſ.42.num.3.* Decius *conſ.8.
num.7.cum ſimilib.* Mareſcot. *vbi proximè nu-
mero 36.* & circa hanc exceptionem vide
quæ nos cap.7. verſic. hinc etiam pariter. à
num.99.hac 4.p.

Vnum tamen animaduerſione dignum 53
inſerere duxi, vt ſcilicet, appoſitæ conditio-
nes aliquando reſpiciunt ipſam condemna-
tionem, aut principalem diſpoſitionem,
tunc illam reddunt conditionalem.at quan-
do conditio apponitur in executiuis ſenten-
tiæ, aut alterius diſpoſitionis, quia non re- 54
ſpicit eius ſubſtantiam, ſed eius effectum
dumtaxat, (vt in hac de qua loquimur,) &
tunc non facit ſententiam, contractum,nec
principalem diſpoſitionem conditionalem,
imò pura remanet,effectus tamen,executio,
& ſatisfactio ſuſpenſa eſt, & dilata in tem-
pus. ita poſt alios mirabiliter docet Natta
conſ.453.à num.1. tom.2. referens notata per
Bald.*in additio.ad Speculat. tit. de inſtrumento.
additione.colu.fi. & in l.2.C.de iure doti.* quem
refert & ſequitur Alexand. *in l. quæ dotis. co-
lum.5. verſ.7.fallit.ff.ſoluto matrim.* Bald. *in l.
ex his.oppoſitio.1. C.quando dies legati cedat.* &
eſt optimum conſilium Oldradi 114. *factum
tale eſt.* Tiraq. *in tractatu de iure conſtitut 3.p.
limit. 2.* & eſt de mente Alexand. quem re-
fert Neguz. *de pignorib. 2. p. princ. membr. 2.
num.4.* & ad multos admirabiles effectus ex
hac infert doctrina Natta per totum illud
conſilium videndus.

Quare meritò in noſtra principali diffi- 55
cultate reſpondet Paul. de Caſtrenſ. *conſil.
270.* Anton. de Fan. Neguzan. *vbi proximè,
3.p.princ.membr.4.num.10. verſ.3. concluſio.* &
noſtras Ioan. Garcia *in tractatu de expenſ. &
melioratio.cap.6.num.18.* quòd executor ver-
ba ſententiæ debet attendere,ita vt ſi in ſen-
tentia de meliorationibus priùs ſoluendis
mentio fiat,priùs ſoluantur,quia ordo literæ 56
ſeruandus eſt, & à forma ſententiæ non eſt
recedendum. *l.cum poſt ſententiam. l.ex ſtipu-
latio.C.de ſent.& interlocut. omnium iudic.*dicit
etiam

etiam Peregrin. *de fideicommiſſ.artic.* 50.*n.*69. Mareſcot. *variarum reſolutionum lib.*2. *c.*112. *num.*27.& ex dicendis vlteriùs apparebit.

57 Sed ille caſus difficilis eſt,quid erit;quando ſententia ſimpliciter condemnat ad rei reſtitutionem, refuſis melioramētorum expenſis,ſcilicet *pagando los gaſtos*,&c.an poterit executor priùs rem reſtituere,& poſtmodum ſatisfacere condemnato de melioramentis, ſaltim ſub fideiuſſore. In quo breuiter regulariter negatiuam partem veriorem eſſe,cenſeo, tum ex natura ablatiui abſoluti,qui facit conditionem, & induit formam, & ordinem non tranſgreſſurum, ſed

58 irritantem,quæ omnimodo præcedere & viriſicari debet,adimplerique in ſpecifica forma,non per æquipollens,hoc eſt, fideiuſſorem oblatum admittendo, *l.promiſſor.*§.*fi.de conſtit.pecun.* gloſſ. *in l.fi.*§.1.*ff.ſi certum petat. & in l.ſatiſfacto.ff.de ſolutio.* Tiraq. *de retractu lignag.* §.3. *gloſſ.*3. *n.*14. optimè multa bona adducens fundamenta in propoſito Petrus Surd. *conſ.*186.*à num.*29.*tom.*2.ergo præpoſterario patienda non eſt.

59 Deinde quoniam condemnato ad rei reſtitutionem competit illius retentio, donec ei de melioramentis ſatisfiat, & huiuſmodi exceptio ſuſpendit executionem , etiam ſi de ea fuiſſet oppoſitum in principali iudicio, dummodo de ea non fuerit iudicatum, plurimos adduximus ſuprà hac 4. p. cap. 7. verſic. ſed maior ſtat difficultas, à num.72. tenent inſuper Speculator *tit. de execut.ſententiæ.* §.*poſtrem. verſ. quid ſi bona ædificaui.* & ibi latè Ioan.And.*in additio.* B. *in l.ſi fundus.* 16.*n ff.de rei vindica.* Ripa *in l.vbi purè.*§.*quid in diſtrahendis.ff.ad Trebell.* Decius *conſil.*18. *num.*2. Aymon Crauet. *conſ.*148.*num.*2.Roland. à Valle plures referens *in conſil.*28.*n.*3. *lib.*1. Tiraq. *de retractu conuentio.* §.7. *gloſſ.*1. *num.*14. Neguz.*de pignor.*5.*p. membr.*4.*n.*10. *verſic.ſecunda concluſio.* Beneintendi *deciſ* 67. *num.*1. Boërius *deciſ.*43.*num.*9. Pontan. *de ſpolio. lib.*4.*num.*63. Galleſ. *de obligatio.Camerali.in* 4.*p.q.*2. *num.*12. Burſatus *conſ.*66. *n.*3. *lib.*1. Lancelot.*de attent.*3.*p.cap.*25. *quæſt.*29. *num.*10. & pluries ita determinaſſe Rotam, cuius deciſiones refert, teſtatur Mareſcot. *variar.reſolutio.lib.*2.*cap.*112.*ſub num.*18.*&* 19. ergo executor nimis properè exequitur, priùs rei reſtitutionem faciens, contra *l.*1.*C. de execut.rei iudic.*& per conſequens nulliter, *ex cap præpoſterationē*. ex ſuperiùs dictis.

60 Et hinc eſt, quòd pro huiuſmodi præpoſteratione pars grauata agere poteſt nullitate, & ſpolio. Cæſar Contar. *in repet. l. vnic. C.ſi de moment.poſſ.q.*24.*nu.*32. teſtatur etiam Luc.Per. *in practic.Capitols.tit.de cauſſ.nullitat. num.*2.*verſ.& ex ratio.* Mareſcot. *variar.reſolut.lib.*2.*cap.*121. *num.*48. vt teſtatur,ita fuiſſe deciſum per Rotam in vna Roma. Saluiana.interdict. 19. Nouembr.1593. coram Penia,& per conſequens à fortiori poterit etiā, 61
ab huiuſmodi præpoſteratione ob non admiſſam exceptionem,legitimam appellationem interponere condemnatus,vt in terminis probant ipſa Rotæ deciſio, & Doctores citati, & iterum ipſe Mareſc. *eodem lib.c.*112. *ſub num.*18. & eſt conſilium Alexan.85.*n.*6. *verſ.præterea etiam lib.*5. & faciunt ſupradicta in hoc cap.& latiùs hac 4.p.c.7.à prin.

Quod & in tantum procedit,nam etſi ad 62
executionem ſententię petenti offeratur depoſitum , vel cautio de ſoluendis meliorationibus, cùm fuerint liquidatæ, audiendus non eſt.Capic. *deciſ.*17.Rui.*conſ.*84.*in fi.lib.*1. Tiraquel.*de retractu conuentio.*§.7.*gl.*1. *n.*13. noſtras Ioan.Garc. *de expenſ.& meliora.cap.*6. *num.* 19. Galleſ.*de oblig.in form.Came.*4.*p.q.*2. *num.*13. quam opinionem contra Gozadi. *conſ.*100.*num.*21. Beneintendi *deciſ.*77.*n.*10. & Neguz.*de pignor.*5.*p.memb.*4.*num.*10.contrarium ſentientes citant, & veriorem dicunt Menoch. *de recuper. poſſ. rem.*15.*n.*569. quam amplexam fuiſſe à Rota affirmat Galleſ.*ibi* Puth. *deciſ.*12.*de re iudi.* Mareſcot.*variar.reſolutio.d.lib.*2. *cap.*112. *num.*21. vbi teſtatur, ita fuiſſe tentum per Rotam in vna Terra.Palu.17.Maij 1559.vt in manuſcriptis diuerſo.*deciſ.*139.Petr.Surd.*conſ.*186.*num.*19. *tom.*2.

Quæ doctrina veriſſima eſt reſpectu eius 63
rei , in qua facta fuit melioratio , pro qua competit retentio,non tamen reſpectu aliarum rerum diuerſarum,nam ſi quis plurium fundorum detentor , aut poſſeſſor , ſit condemnatus ad omnium reſtitutionem , non impeditur ſententiæ executio in illis fundis, & corporibus ſeiunctis, & ſeparatis , in quibus non eſſent facta melioramenta , quia etiam de iure pro expenſis factis in vna re, alia non poteſt retineri , ad notata *l.ſi non ſortem.* §.*ſi centum. ff. de condictio.indebi.*& ſic 64
reſpectu earum rerum , in quibus nulla ſunt facta melioramenta, ſententiæ executio ſtatim facienda eſt , etiam nulla præſtita fideiuſſione. Secus reſpectu earum rerum , quibus expenſæ factæ ſunt, in quibus quidem executio ſuſpenditur, donec fiat liquidatio, & melioramenta cum effectu probentur. ita tenet Paul. de Caſtr. *conſ.*270. *lib.*2.*à n.*1. *cum ſeqq.* & per eum Ioan. Garci. *de expenſ. cap.*6.*ſub num.*19.deciſio Lucan.Ioſephi *n.*10. Rodoa. *de rebus Eccleſ.*§.*de emptor. num.*6. & ita bis obtinuiſſe firmat Peregri. *in tract. de fideicommiſſ.art.* 50. *num.*69. Mareſc. *vari. reſolut.lib.*2.*d.cap.*112. *num.*27. quod procedit 65
etiam ſi in ſententia apponantur illa verba

(ſolutis

(ſolutis priùs expenſis.) *&c.* quia cùm in iis
negetur ſecundùm ius retentio, ad iuris in-
tellectum debere referri verba iudicis, di-
cunt Paul. Caſtrenſ. Peregr. & Mareſcot.
vbi proximè.

Quod ſecus erit, quando ſententia rem
vnicam contineat, vel plures, ſed adeò con-
nexas, vt vna ſine alia ſtare non poſſit, quia
tunc non fit reſtitutio, quouſque meliora-
tiones actor refundat, ſecundùm Caſtrenſ.
vbi proximè ad Tiraquel.*loco modò citato n.*12.
& 13. Mareſcot. *num.*29. Boërius *deciſ.*44.
*n.*19. Peregri.*d.art.*50.*n.*69. qui & Tiraq.red-
dunt mirabilia exempla.

66 Hoc tamen limitari placuit; quando ex-
penſæ, & melioramenta facta in vna re, eiuſ-
dem valorem excederent, quia tunc in alia
ſeparata poterit etiam fieri retentio, ita li-
mitat Boër. *deciſ.*44.*num.*17.*verſ.illud dictum
Pauli.* Mareſcot. *d.cap.*112. *num.*30. Peregri.
*ſub d.num.*69.

67 Quid autem & quando melioramentum
reſpicit ius vniuerſale, puta hæreditatem,
ad quam reſtituendam quis condemnatus
fuit, nempe: ſecundùm *l.fi.C.de edi.diui Adri.*
68 an tunc vna res pro alia retineatur, & an,
& quando ibi non poſſunt de facili liquidari
expenſæ, an ſub fideiuſſione relaxanda ſunt
bona omnia, vide plenè per Ioan. Garci.
*de expenſ.& meliora.cap.*6. *num.*19. *per totum.*
vbi plures allegat, & obiter etiam Peregri.
*vbi proxi.d.n.*69.*in fi.*

69 Vnum tamen non omittam, quòd iis ca-
ſibus, quibus diximus, executionem ſen-
tentiæ impediri, propter huiuſmodi reten-
tionem rei, ob expenſas in ea factas, debet
ſaltim priùs in genere conſtare, & apparere
de illis. quo caſu Rotæ ſtylus eſt, vt execu-
tor præfigat terminum condemnato op-
ponenti de melioramentis, vt intra illud illa
liquidet. Put. *deciſ.*471.*in fi. lib.*2. Peregri.*de-
ciſ.*18. *lib.*2. & fuiſſe dictum in cauſa Roma.
domus 18 Iunij 1612. coram Cardi. Pamphi.
& aliàs ſæpe, teſtatur Mareſ. *variar. reſolu.
lib.*2.*cap.*21. *num.*31. & iterum *cap.*112. *n* 20.
70 *&* 32. qui quidem ſi intra prædictum termi-
num ſibi præfixum, melioramenta non li-
quidauerit, proceditur ad executionem, quia
tunc ſtante mora, non eſt ampliùs locus re-
tentioni, ne ſit in poteſtate opponentis pro-
pter moram liquidandi, ſententiæ execu-
tionem retardare Put. *deciſ.*12. *de re iudi. d.
deciſ.*471.*num.*2. *verſ.& tanto magis lib.*2. Pe-
regrin.*deciſ.*16. *lib.*2. & tenuit etiam Rot. *in
d. deciſ. Roman. domus.* vt teſtatur idem Ma-
reſcot *d.cap.*112 *num.*20.*&* 32. *& d.cap.*125.
*num.*51. & tenet Socin. *conſ.*62. *num.*3. *lib.*1.
Acorambo. *deciſ.*8. Rota *deciſ.*112.*p.*2.*diuerſ.*
quo caſu non dicitur executor præpoſtera-
re ordinem executionis, & ſententiæ. Vide
ſurſum hoc c à n.67. & ſuprà.

Illud denique adde, quòd etiam in his 71
caſibus, quibus diximus; præpoſterationem,
& perturbationem ordinis cauſare nullita-
tem, limita vbi adeſt confeſſio partis, quæ
omnino ſanat omnes defectus proceſſus, vt
in terminis tenet Cardin. Tuſc. *practicar.
concluſio. tom.*6. *litera P. concl.*519. *num.*11.*&
num.*20. Alexan. *conſ.*34. *viſo proceſſu.num.*3.
*& num.*4. quem referens ſequitur Tuſc. *ibi*,
& generaliter, quòd confeſſio partis validet 72
omnes defectus ordinis iudicialis, & pro-
ceſſus, latè Marcar. *de probatio.lib.*1.*concl.*244.
*num.*4. *& concl.*357.*num.*3. vbi de communi.
Roland. *conſ.*31.*num.*4.*lib.*1. infinitos conge-
ſit Farinac. *in practi. crimi.tomo* 3.*q.*81.*cap.*2.*à
n.*66.*cum pluribus ſeqq.* vbi multis modis am-
pliat, pariter & limitat.

CAPVT XIV.

De effectibus repoſiti exceſſus, & an tertio rei poſſeſſori non citato, etiam clerico, afficiat. & an fructus non expreſſos comprehendat. & an exceſſus totam vitiet executionem, vel is ſolus dumtaxat reponendus. & inſuper facta ſemel executione, ſi res iterum deueniat in poteſtatem condemnati, aliæ executoriales nouæ an requirantur.

SVMMARIVM.

*Executio reuocata & repoſita, an officiat tertio rei emptori, ipſius executionis virtute.n.*1.

*Redduntur exempla.n.*2.

*Res inter alios acta tertio non præiudicat, nec contra non nominatum in ſententia eius executione comprehenditur.n.*3.

*Executione ſententiæ, cuius virtute tertius emptor poſſidet, reuocata, vt ipſa res non ſit reſtituenda, ſed pretium à creditore auocandum, quis dixerit n.*4.

*Executione reuocata, cuius vigore creditor in ſolutum rem accepit, reſtituenda res eſt cum legitimis acceſſionibus n.*5.

*Reuocata executione in gradu appellationis, creditorem damnandum ad res ablatas reſtituendas, vel æſtimationem, damna, & expenſas, qui dixerint.n.*6.

*Azebeti ſententia in re hac refertur.n.*7.

*Tertio emptori in ſubhaſtatione pro executione, ſi hac reuocetur, illi nocet citato.n.*8.*&* 9.

Res inſolutum data mulieri virtute executionis, quæ in gradu appellationis reuocata fuit, an hac

hac reuocatoria exequi poßit contra virum, cui hanc rem appellatione pendente dederat in dotem mulier. n. 10.

Sententia infirmatoria executionis, cuius contemplatione tertius vel per ſubhaſtationem, vel aliter, rem poßidet, ipſi tertio etiam non citato, & etiam clerico officit, & in illum directò exequitur. n. 11.

Tertius poſſeſſor rei ſubhaſtatæ, vigore executionis à qua eſt appellatum, non habet ius in ipſa principaliter, & deperſe, ſed dependens cauſatum & deriuatum à iure principali creditoris, pro cuius iure res ſubhaſtata fuit. n. 12.

Sententia lata cum eo cui principaliter negotium tangit, præiudicat habentibus ius ſecundariò, & in conſequentiam, & deriuatum ab illo, etiam non citatis, & ignorantibus. n. 13.

Sententia infirmatoria executionis per appellationem reuocatæ, cuius occaſione tertius poßidet rem ſubhaſtatam, lata contra creditorem cui principaliter tangit, & eſt legitimus contradictor, officit ipſi tertio etiam non citato, cui res tangit in conſequentiam. n. 14.

Commodum ſecundariò contingens non eſt conſiderabile. n. 15.

Principale quod agitur inſpicitur, non quod venit in conſequentiam & acceſſoriè. n. 16.

Actus non dicitur factus in præiudicium illius cui principaliter non obeſt, ſed ſecundariò. num. 17.

Origo à qua cætera vim capiunt, magis attenditur & nobilior habetur. n. 18.

A radice infecta procedens, pullulare non poteſt. num. 19.

Ex eadem radice ſi multiplex vitium naſcitur, eodem modo tollitur & reſoluitur. n. 20.

Vitium paruum in principio totam maſſam corrumpit. n. 21.

Origine falſitatis data, omnis actus dependens eſt nullus. n. 22.

Fundamento ſublato totum ædificium corruit. num. 23.

Fundamento deficiente ſuperædificari non poteſt. num. 24.

Principio omiſſo, non poteſt fieri tranſitus ad extremum. n. 25.

Cauſa prima ſemper repræſentatur in ſecunda in quam influit. n. 26.

Auctoris iure reſoluto reſoluitur ius tertij abſque facto hominis, ſed iuris miniſterio. n. 27.

Sententia lata ſuper cauſa, cenſetur lata ſuper cauſato. n. 28.

Prouiſus de quarta portione, cuius vigore optauit dimidiam, & ſucceßiuè integram, ſententia declarans primam prouiſionem nullam, in portione optata exequitur. n. 29.

Clericus beneficio priuatus ob cõtumaciã aliquam, non verò delictum, & alteri collatum, ſi comparẽs abſoluatur, illud recuperat à tertio. n. 30.

Cauſatiuè multa permittuntur quæ aliàs directò non permitterentur. n. 31.

Iudex ſecularis licèt non poßit directò clericum coram ſe litigantem compellere ad compromittendum, poteſt tamen cauſatiuè denegando illi audientiam. n. 32.

Euicto per ſententiam canonicatu quem quis optauerat, dimiſſa portione quæ alteri fuit collata, huic nocet ſententia etiam non citato, quia ad portionem redit condemnatus. n. 33.

Et idem erit ſi plures gradatim optauerint, quia primus optans, condemnatis cæteris gradatim officit. n. 34.

Defectus in primo gradu, qui eſt cauſa aliorum ſucceßiuè, primo gradu euicto reſtituitur aduerſus ſecundum, & iſte aduerſus tertium, & ſic de ſingulis, quia influit in cauſato. n. 35.

Minore reſtituto per ſententiam aduerſus venditionem, cuius cauſa vectigal ſoluit, ſententia officit publicano. n. 36.

Reſtitutio redigit omnia ad priſtinum ſtatum etiam aduerſus tertium. n. 37.

Condemnato retractante rem aditam intra tempus legis, vectigal à publicano recuperat etiam, cuius ius pẽdebat ab hac cauſa variabili. n. 38.

Reſtitutio facta iuris diſpoſitione, ex cauſa quæ ineſt à primordio tituli, præiudicat tertio, & contra eum operatur. n. 39.

Reſtitutio per viam iuris inhæret à primordio, ita vt ius transferentis non fuerit liberum à principio, quod ideo reciſioni eſt ſubiectum. n. 40.

Reſtitutio iuris ob iniuſtitiam, comprehendit bona ablata, & in fiſcum incorporata, ſed alienata in tertium poſſeſſorem. n. 41.

Reſtitutione à Principe facta etiam ex gratia, dicenti haberi pro non facta confiſcationem, & eſſe irritam, ius tertio tollitur, & omnia prouenientia ex tali condemnatione reſoluuntur. num. 42.

Sententia reuocata per aliam, prima dicitur illicitè praceßiſſe, & omnia acta pro illicitè attentatis corruunt ipſo iure. n. 43.

Executio vigore ſententiæ poſtea reuocatæ, conſideratur retro ac ſi facta non ſit, nec ſententia lata. n. 44.

Reuocata executione, cuius contemplatione tertius poßidet, ipſe comprehenditur. n. 45.

Qualitas reſolutiua tranſit in tertium emptorem vigore executionis, quia inhæret à primordio. num. 46.

Ius tertij ex cauſa excutionis non eſt actus ſtans deperſe, ſed dependens à iure creditoris. n. 47.

Ad reſcißionem antecedentis, ſequitur reſcißio ſubſequentis. n. 48.

Iura duo cauſata ex vna radice, vna ambo reciſione tolluntur. n. 49.

Tertius rei emptor in ſubhaſtatione comparens in appellationis iudicio, vel citatus, vel ſua ſponte, aliter rem illam & poſſeßionem defen-

dere

dere non poteſt, quàm ex iure creditoris, à quo ſuum ſecundariò dependet. n. 50.

Tertium in poſſeſſorem ex ſubhaſtatione executio poſtea reuocata influit, qui rem reſtituere tenetur. n. 51.

Reuocata executio cuius contemplatione tertius poſsidet, ipſi nocet. n. 52.

Sententia ſi facit ius quoad omne, lata contra principalem, nocet etiam tertio poſſeſſori. n. 53.

Reſciſſa executione per appellationem retro, nihil factum eſſe intelligitur, & eius vigore venditio habetur pro non facta, & bona à quolibet poſſeſſore reſtituuntur, ac ſi à poteſtate domini exiſſent. n. 54.

Tertio emptori vigore executionis ius acquiritur reuocabiliter, & obnoxium appellationi ab executato interpoſita. n. 55.

Tertius in executione rem ſubhaſtat cum qualitate, & tacita conditione reſolutiua, & variabili à principio, ſciens rem vendi ex iure litigioſo. n. 56.

Actum gerens ſubmittitur legibus & conditionibus eiuſdem. n. 57.

Qui cum alio contrahit, vel ſcit, vel ſcire debet eius conditionem. n. 58.

Executio, cuius occaſione ob venditionem gabellarius perceperat decimam per appellationem, reuocata tertio gabellario etiam non citato nocet. n. 59.

Quia cum legitimo contradictore lata eſt reſciſſoria, & ideo nec appellare poteſt ab ea gabellarius, nec alium recurſum habere niſi doceat de ſolutione. n. 60.

Reciſa alienatione à iure, vel à iudice, executio procedit contra ſingularem poſſeſſorem. n. 61.

Sententia lata contra authorem, nocet ſucceſſori etiam non citato, ex capite iuris reſolutiui. num. 62.

Sententia infirmatoria executionis, cuius contemplatione tertius poſsidet, illi etiam clerico officit non citato. n. 63.

In tertium emptorem executio locum habet vigore pacti de non alienando appoſita hypotheca. num. 64.

Pactum de non alienando vt operetur executionem in tertium, an debeat apponi hypotheca ſpeciali, an ſufficiat generali. n. 65. remiſsiuè.

Sententia lata inter creditorem & debitorem, ſufficit etiam ſi non citetur tertius poſſeſſor hypothecæ, cui pactum de non alienando erat appoſitum, vt in eum executio procedat. n. 66.

Executione reuocata, omnia retro iudicantur irrita & infecta ipſo iure. n. 67.

Exceſſus à principio cauſat nullitatem manifeſtam in executione. n. 68.

Poſſeſsione non priuat executor inordinatè procedens, nec acquiritur ei cui tradidit. n. 69.

Executor ſecularis an poſsit ſententiam repoſitionis executionis, cuius contemplatione clericus poſsidet in hunc exequi, & rem auocare declinantem. n. 70.

Executor ſecularis ſententia lata inter laicos erit competens cognoſcendi, an ſententia officiat clerico, vt tertio cōparenti & declinanti. n. 71.

Clericus ad impediendam executionem ſententiæ latæ à iudice laico ratione ſuæ poſſeſsionis, debet coram eo oppoſitionem facere. n. 72.

Clericus ſi voluerit contradicere miſsionem in poſſeſsionem petitam à laico, debet iudicem laicum adire. n. 73.

Clericus executioni factæ à iudice laico ſe opponens debet coram eo de ſua poſſeſsione ſummatim docere, vt declinatoria locum habeat. n. 74.

Neapolitana vicaria cognouit de oppoſitione & declinatoria clerici comparentis executioni ſententiæ latæ in eadem vicaria. n. 75.

Affecta res ſi tranſeat in clericum, quam detineat eius reſpectu, iudici ſeculari non tollitur iuriſdictio. n. 76.

Poſsidere quem vel in poſſeſsione eſſe, quæſtio eſt facti non iuris. n. 77.

Iudex laicus competens eſt de facto rei ſpirituali incidenti. n. 78.

Sententiæ executionem ad impediendam de ſolo & mero facto poſſeſsionis tertij oppoſitoris cognoſcitur & tractatur. n. 79.

Iudex laicus à ſe capto opponente eſſe clericum cognoſcit ad effectum vt nullatenus differatur remiſsio, & de ratione. n. 80.

Iudex ſecularis poteſt cogere clericum vt ſibi oſtendat ea, quæ eſt allegaturus coram Eccleſiaſtico, vt videat an ſint concludentia, aliàs procedet. n. 81.

Laici omnes præſumuntur quandiu de contrario non oſtenditur. n. 82.

Declinatoriam opponere debet captus, & oſtendere titulum clericatus, cùm ſit fundamentum ſuæ intentionis, de quo cognoſcit laicus, vt ſciat an captus de ſua ſit iuriſdictione. n. 83.

Poſſeſsionis ſuæ conſeruationem petens dicitur defenſor, non actor. n. 84.

Tertius poſſeſſor aliàs reus, opponens ſe executioni trium conformium, actoris partes ſuſtinet, & ſi eſt clericus, non declinat iudicis laici iudicium. n. 85.

Actor dicitur, qui alium ad iudicium prouocat, etiam ſi aliàs ſit reus. n. 86.

Captus profuga ſi citat ad iudicium vt declaretur captura nulla, in iudicio nullitatis dicitur actor. n. 87.

Clericus ſi ſententiam per ſecularem latam nullam dicit coram iudice ſeculari, debet nullitatem proponere. n. 88.

Executor laicus an poſsit exequi in clericum ſententiam inter laicos, & à laico latam, quæ illi ex natura cauſæ ſecundariò & in conſequentiam, vel aliàs, omnino de iure præiudicat, vel an requiſitoriæ literæ ſint neceſſariæ. n. 89.

Iudex

Iudex ſecularis eligens clericum vt depoſitarium, poteſt & ipſe cognoſcere vt depoſitum reſtituatur. n. 90.

Et quid actualiter cogere, Marta opinio refertur. ibi. & n 105.

Iudex ſecularis clericum deputans ſequeſtrum, cognoſcit de ipſo reſtituendo. n. 91.

Sed executio per quem iudicem ſit facienda actualis, Marta opinio refertur. ibidem. reſoluitur. n. 105.

Iudicem ſecularem caſibus quibus poteſt contra clericum ferre ſententiam, eam non poſſe exequi, ſed eccleſiaſticum ad eius inſtantiam, qui teneant. n. 92.

Sententia inter alios lata exequitur de recto, & ſine nouo proceſſu in poſſeſſorem rei litigioſæ. n. 93.

Litigij vitium omnes etiam eccleſiaſticos ligat. n. 94.

Sententia lata per iudicem laicum licèt clericum tertium rei litigioſæ poſſeſſorem noceat, an poßit per eum exequi in clericum, Marta opinio refertur. numero 95. reprobatur. numero 122.

Iudicem laicum poſſe ſententiam à ſe latam contra clericum caſibus quibus cognitio iure pertinet vel aliter, ſententia ex natura cauſæ nocet clerico realiter in eius bona exequi, vt verior opinio reſoluitur. n. 96.

Iudici ſeculari eadem ratione qua ſibi cauſæ cognitio in clericum pertinet, ita etiam executio in temporalibus. n. 97.

Executio ſententiæ ad illum iudicem debet ſpectare qui de cauſa principali cognoſcit. numero 98.

Iudex eccleſiaſticus caſu quo de laico cognoſcere poteſt exequi, tamen non poteſt in illius bonis temporalibus. n. 99.

Bona temporalia clericorum cùm ſint in territorio Regis, illi ſubiiciuntur. n. 100.

Eccleſiaſticus iudex vltra ambitum eccleſiæ & pertinentia ad ſpiritualia, nullum cenſetur habere territorium. n. 101.

Ordinarius in caſibus quibus poteſt contra Religioſos & aliàs exemptos à ſua iuriſdictione procedere, poteſt ſuam exequi ſententiam abſque literis requiſitoriis. n. 102.

Gabellam debitam à clerico negotiatore, poteſt iudex laicus exigere & exequi in temporalibus captis pignoribus, ſalua tamen perſona. numero 103.

Clericus an ſit negotiator nec ne ad effectum exiqui gabellam, ſi ſit dubium, iudex ſecularis cognoſcit. n. 104.

Iudex laicus clericum à ſe depoſitarium, ſeu ſequeſtrarium electum, poteſt compellere captis pignoribus ad reſtitutionem depoſiti & ſequeſtri. n. 105.

Caſus plurimi remißiuè recenſentur quibus iudex laicus contra clericos procedit, & actualiter exequitur in eorum temporalibus bonis, & compellit captis pignoribus. numero 106.

Marta opinio reprobatur, quia loquitur contra communem (vt aſſolet.) n. 107.

In clericum nulliter nanciſcentem rem caſu quo fingitur illam non exigere poteſtatem laici, executio procedit per laicum iudicem, vt in exemplis. n. 108.

In clericum tertium poſſeſſorem rei, cui erat appoſitum pactum de non alienando, executio fit directò per iudicem ſecularem. numero 109.

Litigioſam rem alienatam lite pendente in clericum, poteſt iudex ſecularis ab illo auocare, & in eum ſententiam latam exequi. numero 110.

Vincentij de Franch. opinio & fundamentum refutantur. n. 111. & ſeqq.

Reciſio alienationis in fraudem requirit ordinem iudicialem. n. 112.

Alienatio in fraudem parata executionis ex actione perſonali an requirat reciſionem. numero 113.

Alienatione facta cœpto iudicio ſuper actione perſonali, executio fit in tertium poſſeſſorem. n. 114.

Alienatio facta duntaxat in fraudem creditoris, ſcilicet ante motam litem ſuper actione perſonali, requirit reciſorium iudicium. numero 115.

Poßidere qui dolo deſiit pro poſſeſſore habetur. n. 116.

Alienatione facta in clericum, vel alium, ſimulatè, ita vt appareat rem non exire de poteſtate conuenti, vel conueniendi, etiam in illum per laicum iudicem fiet executio. numero 117.

Alienatione doloſa verificata in tertium fit executio. n. 118.

Clericus factus per delictum perpetratum in fraudem, condemnatur per ſecularem, & in eius temporalibus ipſe exequitur pœnam pecuniariam, ſalua tamen perſona clerici. numero 119.

Priuilegium per fraudem acquiſitum nihil prodeſt acquirenti. n. 120.

Iudex ſecularis magis dicitur iudex cauſæ quàm clerici, quando poſt delictum fraudulenter ſuſcipit ordines. n. 121.

Marta opinio reprobatur aſſerentis, in clericum rei litigioſæ poſſeſſorem non fieri executionem per iudicem laicum. n. 122.

c. eccleſ. clem. 1. vt lite pendente. interpretatur. n. 123. & ſeqq.

Summus Pontifex eſt dominus temporalis vrbis Romanæ, quia eſt de patrimonio Eccleſiæ. numero 124.

Poſſeſſio vigore l. fi. C. de edicto diui Adria. clerico data per iudicem laicum, comparente legitimo tertio oppoſitore, reuocanda eſt per eundem laicum, cuius iuriſdictionem clericus non declinat. n. 125.

Clauſula (ſaluo iure, &c.) in miſſione ex l. fi. de edicto diui Adri. tacitè ſubintelligitur, ſi non apponatur. n. 126.

Res per clericum adepta vigore executionis attentata exceſſiua, inordinata, aut aliter nullæ, poſtmodum reciſa, ab eo auocari poteſt per iudicem laicum. n. 127.

Poſſeſſione non priuat executor nulliter procedendo, nec ab accipiente acquiritur. n. 128.

Clericus poſſeſſione carens rei executionem non impedit. n. 129.

Iudex Eccleſiaſticus non poteſt inhibere executori laico exequenti clericum in temporalibus, in caſibus quibus ſententia à ſeculari lata virtualiter & ex natura cauſæ alitérve præiudicat clerico. n. 130.

Inhibere iudex eccleſiaſticus poterit executori laico, exequenti clericum ſententiam per laicum latam clerico tertio nullatenus præiudicantem. n. 131.

Inhiberi ſecularis iudex tunc poteſt, quando contra clericum nequit procedere. n. 132.

Ab inhibitione appellatio quando tollat impedimentum iudici laico inhibito, vt liberè poſſit procedere. n. 133. remiſſiuè.

Inhiberi executor laicus quando contra clericum poteſt ſententiam exequi, quia illi præiudicat an poſſit ante cœptam executionem. numero 134.

Inhibitionem ſi expediat eccleſiaſticus iudex in laicum, anteaquam incipiat cognoſcerè de quæſtione facti incidenter rei ſpiritualis, an vlteriùs poſſit validè ſe intromittere ſecularis. n. 135.

Repoſitionis ſententia ob exceſſum executionis, an fructus comprehendit etiam ſi non exprimat. n. 136.

Sententia ad non expreſſa non porrigitur, cùm ſit ſtricti iuris. n. 137.

Fructus ſuos facit qui authoritate & ſententia iudicis poſſidet tanquam bonæ fidei poſſeſſor. n. 138.

Fructus ſuos an faciat iudicis authoritate poſſidens etiam ſine titulo, vel eo inualido. numero 139.

Executione aut ſententia annullata ſiue reciſa, cuius contemplatione quis poſſidet, rem cum fructibus reſtituit. n. 140.

Tituli reſolubilis virtute poſſidens facta reſolutione, res cum fructibus interim perceptis reſtituuntur n. 141.

Cauſa quando reducitur ad non cauſam, & titulus ad non titulum, res cum fructibus reſtituuntur à poſſeſſore. n. 142.

Titulus habens ortum à cauſa irrita, vel ad non titulum redactus, non operatur fructuum acquiſitionem. n. 143.

Poſſeſſionis apprehenſio etiam iudicis authoritate ad non poſſeſſionem redacta, res cum fructibus reſtituitur n. 144.

Fructus cum re reſtituuntur, irrita aut annullata ſententia, cuius contemplatione quis poſſidebat. n. 145.

Fructus reſtituit cum re is, cui virtute decreti annullati poſſeſſio adiudicata eſt propter debitum, & licet pro parte veri debiti. n. 146.

Bona vendita virtute pretij reuocati poſtea per appellationem, reſtituuntur cum fructibus perceptis à creditore. n. 147.

Fructus reſtituuntur ei cui bona vendita ob debitum ex iuſtitia reddi iubentur n. 148.

Fructus percepti vigore ſententiæ & executionis, tam per viam appellationis, quàm reuiſionis reuocatæ reſtituuntur n. 149.

Fructus etiam percipiendi vigore executionis reciſæ ſunt reſtituendi. n. 150.

Fructus perceptos, & quos percipere potuit, præſtat attentans, etiam ſi in ſententia non exprimatur, dummodo ſint percepti à tertio, à condemnato attentante cauſam habente. n. 152.

Fructus à ſe perceptos præſtat attentans condemnatus, licèt euitet executionem pro ijs quos percipere potuit, quando dat tertium qui illos percepit n. 153.

Fructuum condemnatio verificatur in perceptis à tertio habente cauſam ab attentante condemnato n. 154.

Dos data filiæ vltra taxam legis regiæ reuocatur cum fructibus. n. 155.

Executionem annullantes ſenatores ob non ſeruatam formam iuris per executionem, quemadmodum bona vendita faciant reſtituere, & quando fructus cum interuſurio debiti compenſentur. n. 156.

Exceſſus eſt attentatum. n. 157.

Exceſſus ad inſtar attentati reponitur. n. 158.

Exceſſus commiſſionis cauſat attentatum, quo omnia attentatorum requiſita concurrunt. numero 159.

Exceſſiuæ executionis contemplatione poſſidens, pariformiter vt attentans ad fructus tenetur percipiendos. n. 160.

A fructibus non excuſat bona fides, & authoritas iudicis illum, qui virtute ſententiæ reuocatæ poſſidet. n. 161.

Sententia reuocata dicitur illicitè præceſſiſſe, & retro acta pro attentatis corruunt ipſo iure. n. 162.

Fructus quilibet etiam bonæ fidei poſſeſſor lite pendente perceptos tenetur reſtituere. numero 163.

Retractata ſententia tacitè retractata, intelligitur executio eius vigore facta, omniáque quæ

victor

victor eius occaſione habuit, in priſtinum reſtituuntur.n.164.

Reuocata ſententia tacitè executio reuocata intelligitur, ita vt bona capta relaxentur eodem imperio, quo fuerunt conceſſa ac ſi facta non fuiſſet executio.n.165.

Commiſſio executionis præcedente ſententia nulla idem valet, veluti ſi nulla lata fuiſſet.n.166.

Reuocata ſententia non præſtat bonam fidem, quoad fructuum acquiſitionem.n.167.

Ab executorialium executore appellatio emiſſa, ſolet delegari cum clauſula (parito iudicato.) n.168.

Clauſula (parito) operatur vt appellans non queat audiri niſi integrali peracta executione.n.169.

Clauſula (parito) tribuit iuriſdictionem conditionalem, quatenus ſit paritum iudicato, non aliter n.170.

Clauſula (parito) ſtante, ante omnia poſſeſſio dimittenda, & fructus ſeu expenſa vſque ad abolum reſtituendi, aliàs geſta erunt nulla ex defectu iuriſdictionis.n.171.

Quod procedit etiã ſi fiat fructuum oblatio, etiam liquidorum, cùm ſint cum effectu reſtituendi, vt tollatur iuriſdictionis ſuſpenſio.n.172.

Executor ſecundus ad rei reſtitutionem cum clauſula (parito) an excedet procedendo ante paritionem illorum fructuum, qui tacitè & virtualiter in ſententia ſubintelliguntur.n.173.

Clauſula (parito iudicato) non operatur vltra iudicatum n.174.

Mareſcoti opinio refertur aſſerentis clauſulam (parito) non operari in paritione fructuum, quando reſtitui mandatur.n.175.

Obligatus vigore inſtrumenti ad rem & intereſſe, ſi dumtaxat ſit condemnatus ad rem, clauſula (parito iudicato) non operatur reſpectu intereſſe non expreſſi.n.176.

Fructuum paritionem tacitè ſubintellectorum in ſententia operari clauſulam (parito) verius oſtenditur n.177.

Fructuum condemnatio per iuris ſubauditionem facta intelligitur, vbi res mandatur reſtitui, & verbo (reſtituere) ſententia vſa eſt. numer.178.

Expreſſum dicitur in ſententia, quod ex ea tacitè ſubintelligitur, & neceſſariò infertur. numer.179.

Clauſula (parito iudicato) operatur in eo, quod tacitè ſubauditur, & ineſt in ſententia, licèt non exprimatur.n.180.

Pertinentiæ liquidandæ in executione ſententiæ generalis, licèt in ea non ſint expreſſa, comprehenduntur ſub clauſula (parito iudicato.) num.181.

Clauſula (parito) operatur in omnibus, quibus ſententia tranſit in rem iudicatam, vel aliàs meretur executionem.n.182.

Reſcriptum Principis recipit interpretationem à iure, cum quo ſe conformare cenſetur. numer.183.

Sententia lata cum legitimo contradictore, qui primas defenſionis partes occupat, nocet habenti ius ſecundariò, & in conſequentiam. num.184.

Clauſula (parito) operatur contra illum, cui virtualiter & ſecundariò res iudicata nocet, etiam non citato, nec expreſſo in ea. numero 185.

Clauſula (parito) operatur contra tertium rei litigioſæ emptorem, à condemnato, habentem cauſam ſiue immediatè, ſiue mediatè. numer.186.

Tertio opponenti exceptionem releuantem res iudicata non nocet.n.187.

Clauſula (parito) non operatur quando res iudicata non afficit rem aut perſonam. numero 188.

Exceptio releuans vel non, ſecundùm naturam iudicij executi quæ dicatur, remiſſiuè. numer.189.

Clauſula (parito iudicato) nihil operatur in ſententia nulla, quia non meretur executionem. num.190.

Clauſula (parito) non operatur in ſententia notoriè iniuſta patente ex actis n.191.

Excedit executor cum clauſula (parito iudicato) ſi ante paritionem fructuum virtualiter comprehenſorum in ſententia, quæ vtitur verbo (reſtituere) procedat in principali. numer.192.

Sententia non probat vltra id quod ex ea neceſſariò infertur.n.193.

Mareſcot. explicatur.n.194.

Exceſſiſſe executorem vbi ſit declaratum, an tota executio reponenda, an pro parte exceſſus dumtaxat.n.195.

Mandatum iudicis relaxatum vltra ſummam debitam, in totum eſt nullum, & reuocatur. num.196.

Mandatum relaxatum partim ex cauſa falſa, partim ex vera, in totum eſt nullum, etiam pro ſumma debita ratione indiuiduitatis. numer.197.

Sententia ratione exceſſus in totum eſt nulla, cùm ſit indiuidua.n.198.

In ſolutum datum, & adiudicatio, ſi non fiat pro menſura debita, reuocatur in totum.n.199.

Fideiuſſio pro maiori ſumma, non valet, etiam pro minori ſumma, ad quam tenebatur, ſecundùm veriorem opinionem.n.200.

Fideiuſſorem non obligari in plus quàm principalis, eſt forma legis.n.201.

Fideiuſſio in acceſſorijs, & reſpectu pœna, valet in plus quàm principalis.n.202.

Locatio per Eccleſiam facta vltra nouem annos, nec in tempore permiſſo ſuſtinetur.n.203.

Exceſſus aliud quid eſt diuerſum & ſeparatum à ſenten

ſententia & executione. num.204.

Actus totus propter exceſſum non vitiatur in diuiſibilibus.n.205.

Sententia continente diuerſa capita licèt annulletur, exceſſus pro cæteris ſuſtinetur. numero 206.

Executio tota ſi propter exceſſum executoris reuocaretur, res iudicata reſcinderetur. numero 207.

Ab exceſſu appellatio ſuper eo duntaxat deuoluit cognitionem. n.208.

Condemnatus in expenſis non poteſt appellare à tota taxatione executoris, ſed ab exceſſu, quia foret appellare à ſententia tranſacta in rem iudicatam, & eius petere reſciſſionem. numero 209.

Executio reuocatur propter exceſſum in ſumma, non tamen ipſum mandatum executiuum.numero 210.

Iudex ſuperior de appellatione ab exceſſu cognoſcens non poteſt ſe intromittere in totius executionis reuocatione, cuius cognitio ad eum non eſt deuoluta, ſed exceſſus duntaxat. n.211.

Appellatio à ſententia nullitatis alterius ſententiæ, non deuoluit cognitionem ſuper eius iniuſtitia. n.212.

Exceſſum duntaxat reponendum, non totam executionem, qui probant, vbi de communi praxi. n.213.

Decretum non reuocatur in totum, ſed pro parte exceſſus & erroris, quando ex actis de veritate apparet. n.214.

Excedens modum defenſionis non punitur pro totis percuſſionibus, ſed pro exceſſu duntaxat. num.215.

Exceſſus ſeparabilis vitiatur, ſed non vitiat totum. n.216.

Executione ſententiæ ſemel facta, ſi res in poteſtatem condemnati iterum deueniat, an noua condemnatio ad illam auocandam ſit neceſſaria, vel idem executor ſufficiat. n.217.

Cauſa quæ ſemel effectum ſuum produxit, licèt poſtea ceſſet effectus, tamen non ceſſat. numero 218.

Obligatio ſemel extincta non reuiuiſcit, etiam ſi res redierit ad priorem ſtatum. n.219.

Condemnatus vel obligatus ad rem tradendam, ſi ſemel tradiderit, liberatur, & obligatio non reuiuiſcit, licèt eadem res ad obligatum redierit.n.220.

Delegatus ſuper nouiter attentatis caret iuriſdictione, niſi ſuper executione intra annum. num.221.

Inſtrumentum ſemel executum, & bonorum facta adiudicatio, non poterit iterum agi via executiua, prætextu quòd non potuerit conſequi rem adiudicatam. n.222.

Sed via ordinaria aget ad manutentionem bonorum. n.223.

Idem in interdicto quorum bonorum, & hæreditatis petitione ſemel conceſſa. n.224.

Condemnatus ad rem reſtituendam ſemel facta reſtitutione, ſi iterum recuperet, non intelligitur ab obligatione iudicati liberatus. numero 225.

Condemnata ciuitas ad ſubuerſionem murorum, ſi ſemel dirutis iterum eos reædificet, non ſatisfacit ſententiæ, quia debent manere deſtructi.n.226.

Executorialibus ſemel executis & incontinenti, non ex interuallo, ſi res ipſa ad condemnatum reuertatur, reſtituenda eſt iterum earundem executorialium virtute. n.227.

Iudex delegatus poſtquam ſententiam tulit, & ſemel fuit executus, eius expirat iuriſdictio. n.228.

Delegatus ſi facta ſua ſententiæ executione condemnatus ſtatim rem vlteriùs occupet, poteſt ſuam ſententiam iterum exequi. numero 229.

Poſſeſſionem adeptus non videtur qui ſtatim eam amiſit. n.230.

Poſſeſſio per primogenitum apprehenſa quæ non durauit, non cenſetur adepta, quoad varia iuris remedia. n.231.

Exequi non videtur iudicem cuius executio fuit perturbata.n.232.

Poſſeſſionem beneficij non videtur nanciſci pacificam, quia ſtatim fuit turbatus quoad ordinum obligationem.n.233.

Factum non dicitur, quod non durat factum. n.234.

Fuiſſe non videtur, quod parum durauit. numero 235.

Solutio rei debitæ non eſt in conſideratione, quæ non durauit. n.236.

Defendiſſe non ſufficit, ſi non durat defenſio. n.237.

A iudice iuſſus vt domum exeat, ſi ſemel exiuit, & iterum redeat, non videtur exiuiſſe. n.238.

Medicus promittens curare infirmum, ſi curet, & illico re incidat ægrotus, non videtur curaſſe à primo morbo, ſecus ſi ex longo interuallo. n.239.

Poſſeſſionem recuperans incontinenti, fingitur nunquam eiectus. n.240.

Dominij tranſlatio non conſideratur quæ momento durauit. n.241.

Sententia contra turbatorem lata, & præſtita cautione, ſi turbet & dicat ex noua cauſa, non auditur, ſi executio fuit de recenti, ſecus ſi longo interuallo.n.242.

Sententia dicitur executa, quando aliquo tempore permanſit. n.243.

Executoriales intelliguntur intra annum executæ, ſi fuere ſortita effectum. n.244.

Clauſulam (defendas inductum) in executorialibus,

Digitized by Google

rialibus, quanto tempore duret, varia referuntur Doctorum opiniones. n. 245.

Executorialium poteſtas cum clauſula (defendas inductum) extinguitur anno, ſi ſortita fuerint effectum, qui per integrum annum perdurauit. n. 246.

Sententia ſemel executa in habentibus tractum ſucceſſiuum, ſi res iterum ex interuallo deueniat in poteſtatem condemnati, iterum exequitur n. 247.

Executio cœpta & nondum perfecta, durat perpetuò & debet finiri. n. 248.

Executor datus ad exequendum ſi in parte exequatur, non eſt functus officio donec plenè perficiat. n. 249.

Lis non dicitur finita per rem iudicatam, donec exequantur executoriales & poſſeſſio apprehendatur. n. 250.

Executoriales non expirant per triginta annos cœpta iam executione. n. 251.

Factum non dicitur, dum aliquid remanet faciendum. n. 252.

Actus non dicitur perfectus, ſi eſt partim factus, & partim non. n. 253.

Perfectæ rei nihil addi poteſt. n. 254.

Soluiſſe non videtur qui totum non ſoluit. numero 255.

Attentatum non dicitur purgatum niſi ſint omnia purgata, & vſque ad vnum nummum in priſtinum repoſita. n. 256.

Repoſitionis ſententiæ ob exceſſum quando ſatiſfactum cenſeatur, multa remiſſiuè. numero 257.

Executione reuocata cuius contemplatione quis poſſidet, an poſſit rem ex alio capite, aut iure retinere. n. 258.

Partem negatiuam qui teneant, referuntur. numero 259.

Qui partem affirmatiuam teneant. numero 260. *&* 261.

Mandatum relaxatum pro maiori ſumma, ſuſtinetur etiam in exceſſu, ſi creditor eo tempore creditor ſit, æquali aut maiori ſumma, quàm ſit exceſſus mandati. n. 262.

Condemnatus ad rei reſtitutionem, illam poteſt retinere, donec ſibi de melioramentis ſatisfiat. n. 263.

Exceſſum reponere poteſt de facto, & proprio motu reponere ipſemet executor qui exceſſit. numero 264.

1 NON poſſum non fateri, ingentem in ſe continere difficultatem, & apud omnes ſcribentes cæteróſque iuris peritos, variam reſolutionem habere quæſtionem illam; an exceſſus repoſitio tertium rei poſſeſſorem comprehendat. Sit exemplum, inter exequendam quantitatem excedendo executor rem tertio emptori tradidit, reus ab exceſſu appellans repoſitionem obtinuit, ſibíque rem ablatam reſtitui, executor illam à tertio emptore non citato auocare intendit, vt reuocationis & repoſitionis ſententiam exequatur.

Vel aliàs quando executor executoriales 2
exequendo pro quantitate, pro qua rem in ſubhaſtatione puta, vendidit, poſtmodum reus appellans ob aliquem executionis defectum, eius reuocationem obtinuit, ſibíque reddenda bona iubentur executa; an tertio emptori non citato, ad proſecutionem appellationis noceat reuocatio, ita vt ſit ab eo res empta auferenda.

Et pro parte negatiua, imò quòd ei non noceat repoſitionis ſententia, vrgent notiſſima iuris principia; etenim iſte tertius ratione ſui intereſſe, iudicis authoritate, iuſto titulo & bona fide quæſiti, citari debuerat, aliàs 3
ſententia ei non præiudicat, latiſſimè multa ſcitu digniſſima congeſſimus hac 4. p. cap. 8. de perſon. ad perſon. à princ. nec ſufficit, ſi lis agitata ſit, appellatióque proſequuta inter debitorem, & creditorem puta; quia res inter alios acta, tertio non præiudicat, *toto tit. res inter alios acta*, &c. de quo etiam multa in d. cap. 8. vbi latè, quòd non nominatus in ſententia, eius executione non comprehenditur.

Hinc dicit Vincent. de Franch. *deciſ.* 120. 4
num. 8. *p.* 1. quòd reuocata ſententia in gradu appellationis, virtute cuius tertius poſſidebat rem venditam, pro primæ ſententiæ executione, quòd non ſit res ipſa reſtituenda vincenti, ſed tantummodo eſt ei danda æſtimatio, executióque ad pretium contra aduerſarium ſuum, alleget Bal. *in ſtitu. colu. fin. num.* 47. *in fin. C. de bonis autho. indic. poſſ.* quod quidem tunc non procedere, dicit ipſe
Vincent. de Franch. quando res ipſa repe- 5
riatur in poteſtate creditoris, puta; quia ei fuit pro debito adiudicata, quia tunc poſtmodum reuocata executione, ipſe creditor victus teneretur rem reſtituere cum legitimis acceſſionibus, iuxta *auth. qua ſupplicatio. C. de precibus Imperat. offeren.*

Rebuf. autem alia tendit via, *in tract. de literis obliga. art.* 5. *gloſſ.* 6. dicens, quòd reuo- 6
cata executione in gradu appellationis, tunc cõdemnari debere creditorem ad reſtituendas res venditas in ſubhaſtatione, vel æſtimationem illarum, & ad damna, & intereſſe cum expenſis, per text. *in l. cùm ex cauſa. ff. de appella. & l. Chirographis.* §. 1. *ff. de adminiſt. tuto.* & in hanc Rebufi ſententiam, & opinionem adducit Azebet. *in l. fin. tit.* 21. *lib.* 4. *recopi. num.* 139. *l.* 47. *cum tribus ſeqq. tit.* 53. *p.* 5. *& totum titul. C. ſi vendito pignore agatur.*

7 Ipſe tamen Azebet. ibi aliter eſſe hoc
caſu procedendum, vt melius exiſtimat, in-
quit enim, ſe credere, quòd ſi tempore vlti-
mæ ſententiæ reuocatoriæ executionis, bo-
na vendita, & ſubhaſtata penes eundem cre-
ditorem exiſtant, teneri illa reſtituere; ſi au-
tem illa non habeat creditor, non bona, ſed
pretium etiam duplicatum reddere tenetur.
ex l.2. & 4. tit.21. lib.4. recopil. ibi, *que le tornara*
loque aſi pagare conel doblo, &c.) *& in l.4.* ibi,
de tornar y reſtituir loque aſi vbiere reſciuido,
&c.) ſed leges illæ nihil noſtram difficulta-
tem abſoluunt, cùm certi iuris ſit, quòd re-
uocata executione, ſiue bona reddantur de-
bitori, ſiue non, pretium per creditorem
8 acceptum penes ipſum non remaneat.

Quare & adhuc ipſe Azebet. perplexus in
re hac tandẽ conſulit, ſuper omnia tenorem
ſententiæ reuocatoriæ eſſe inſpiciendum, &
attendendum. Azebetum etiam in prædi-
ctis referens ſequitur Amador Rodrig. *tract.*
de executione cap.6. tit. quibus cauſis executio,
&c. *num.*35. Borgni. Caualca. *in deciſ.*21. *n.*36.
9 *p.*4. dicit, quòd ſententia lata contra princi-
palem venditorem nocet etiam emptoribus
ſub haſta citatis pro ſuo intereſſe, qui qui-
dem videtur requirere citationem tertij em-
ptoris, vt ſententia illi officiat.

10 Hanc etiam noſtram difficultatem mira-
biliter tetigiſſe reperio Bald. Nouell. *in tract.*
*de dote. p.*12. *nu.*70. in hæc: Sed dubitatio ſur-
geret, & quidem non parua, quid ſi dos fuit
in pecunia, & mulier lata pro ea ſententia,
& pendente appellatione, interim obtinuit
executionem, quia bona aliqua, puta, ſtabi-
lia fuerunt ſibi adiudicata in ſolutum, ſe-
cundùm formam *l. à diuo Pio §. ſi pignora. ff. de*
re iud. & illa eadem dedit in dotem ſecun-
do viro; an dictum remedium attentati lata
poſtea ſententia infirmatoria in cauſa ap-
pellationis, obtinebit contra virum; nam
videtur quòd non, ex quo actus attentatio-
nis in parte dicti mariti, & ſic tertij poſſeſſo-
ris, non fuit in eadem re, ſuper qua fuit
lata ſententia, & ſuper qua pendebat ap-
pellatio. quia ſententia fuit lata in pecunia,
& ſic ſuper pecunia appellatio pendebat,
inſuper dictis bonis adiudicabis, cùm di-
ctum remedium attentatorum ſolùm obti-
neat, maximè contra tertium, quando ſuper
eadem re, ſuper qua eſt lata ſententia, eſt
attentatum, quaſi tunc res ipſa dicatur effe-
cta, quodam quaſi vitio litigioſi propter
pendentiam appellationis ſuper eadem re,
& ita eſt de mente d. gloſſæ ſuprà allegatæ *in*
d. c. non ſolùm. & Doctores *in d. c. bona.* Vnde
tunc ſolùm contra ipſam mulierem poterit
ſuccurri appellanti, qui obtinuit in cauſa ap-
pellationis, & hoc fortè, niſi ipſa mulier
non haberet alia bona, vbi poſſit ſuccurri
ipſi appellanti, quia tunc fortè in ſubſidium
haberetur recurſus contra dictum virum.
arg. *l. fi. ff. de eo per quem factum erit.* facit gl. *in*
l.2. §.1. in verb. ſui iuris ff. ſoluto mat.) Hæc ille
Bald. Nouel. qui quidem nihilominus non
firmans pedes in reſolutionem, & cogitan-
dum reliquit. nihilominus eum referens
ſequitur Vincent. Caroc. *exceptione* 44. *n.*20.
pro quo etiam citat Gratian. *deciſ.*220. *nu.*4.
Lancelo. *de attenta.*3. *p. cap.*24. *num.*50.

Quid tamen dicendum in tanta Docto- 11
rum varietate, abſimilitudine, & incon-
ſtantia? illud quidem verius, & de iure,
praxique receptius eſſe arbitror, vt vendita
re per executorem, & in gradu appellatio-
nis, ſiue propter exceſſum, ſiue alia iuſta
cauſa, executio reuocata ſit, bona à tertio
empta in priſtinum ſtatum reponenda eſſe,
& reſtituenda priori poſſeſſori obtinenti in
appellationis iudicio, etiam ipſo tertio poſ-
ſeſſore emptore non citato, etiamſi clericus
ſit, quoniam illi mero iure præiudicat ſen-
tentia, executionis reuocatoria, ad quod
moueor ex ſequentibus.

Primò, quia iſte tertius poſſeſſor non ha- 12
bet ius in ipſa re principaliter, & deperſe;
ſed dependens, cauſatum, & deriuatum ab
illo iure principali creditoris, pro cuius ſa-
tisfactione res illa ſubhaſtata fuit, cuíque
res principaliter intereſt. quare meritò ſuc-
cedit regula, quòd executoriales expeditæ
contra illos, quos negotium principaliter
tangit, aut principaliter intereſt, quíque
primum locum obtinent, præiudicium iis,
quibus negotium, vel ſecundariò, acceſſo- 13
riè, aut in conſequentiam tangit, etiam non
vocatis, nec citatis, etiam ignorantibus ge-
nerari, certi iuris eſt. quoniam tunc lis tra-
ctatur cum legitimo contradictore, à quo
aliorum ius deriuatur, vel oritur, quíque
primus in eadem cõtrouerſia partes obtinet.
text. optim *in l.1. §. denuntiari ff. de vẽtre inſpic.*
ibi, denuntiari autem oportet iis, quos pro-
xima ſpes ſucceſſionis contingit, *&c.*) & *ibi,*
hęredi inſtituto, non etiam ſubſtituto.) & *ibi,*
qui primum locum tenent, *&c.*) & ex contra-
ctu. *ff. de re iud. l. ſi Patroni. §. fi. ff. ad Trebel. l. ſi*
ſuperatus. verſ. atqui. ff. de pign. l. ſi ſuſpectam. in
princ. ff. de inof. teſta. l. de vnoquoque iudicio. ff. de
re iudi. & vbi mirabilis gloſſ. & *ibi* Ang. Imol.
& Alex. Ozaſ. *deciſ. Pedem.*157. *n.*1. *vſque ad* 6.
Cæphal *cõſ.*228 *n.*22 *lib.*2. Xuar. *allegatio* 27.
*n.*3. Moli. *de primogen. lib.*4. *cap.*8. *n.*3. Anton.
Gomez *in l.*40. *Tauri num.*73. Couar. *practi.*
*quæſtio. cap.*13. *num.*6. Mencha. *de ſucceſſ. crea-*
*tio. lib.*1. §.6. *num.*28. Capicius *deciſ.*107. Pi-
nel. *in l.1. p.3. C. de bonis mater. à num.*28. Pa-
dill. *in l. vnum ex famil. §. ſi de fallen. num.*14.

Gregor.

Gregor. Lopez *in l.20. tit.22. p.3. verbo, pero*
cauſſas. Otalora *de nobilit. 2.p.3.p. prin. cap.8.*
num.7. Tiraquel.*in eodem tract.de nobilit.q.37.*
à num.2. exactè per Anto. Peregrin. *tract. de*
fideicommi.art.53. à n.40. cum ſeqq. Tiraquel.
in tract res inter alios art. in prin.num.5. & nos
magnam iurium, & Doctorum cateruam
adduximus ſuprà hac 4.p. cap. de exceſſ. de
perſo.ad perſo.verſ tertia ſit concluſio.n.310.
vltra quos, plures alios citat Mareſcot. *va-*
riar. reſolu. lib. 1. cap.86. art.54. cum ſeqq. Paz
tractatu de tenuta quæſt.43.à num.1.cum ſeqq.

14 Ergo cùm lis, & cauſa appellationis le-
gitimè proſequuta ſit, & agitata per credi-
torem, cui res principaliter intereſt, ac de-
fenſio comperit, à cuius iure, hoc tertij em-
ptoris,& poſſeſſoris deriuatum ſit,& ortum;
ſententia reuocatoria obtenta tertio, cui ne-
gotium ſecundariò, & in conſequentiam
15 tangit,debet nocere,etiam non citato.Com-
modum namque ſecundariò contingens,nõ
eſt conſiderabile, cùm quod principale eſt,
ſpectandum ſit, non quod venit in conſe-
16 quentiam. Inſpicitur enim quod principa-
liter agitur, non quod acceſſoriè, & in con-
ſequentiam. *l.cùm ex oratione.* § *ſi ff de excu-*
*ſatio.tuto.*Bal.*in l.1.num.5.C.de leg.& in l quod*
fauore.C. eodem.in 7. oppoſi. l. ſi quis nec cauſam.
ff. ſi certum peta. & poſt Iſſ. Decium, & alios,.
17 Peregrin. *de fideicommiſ. art.37.num.24.* ſicut
econtra non dicitur actus factus in præiudi-
cium illius, cui principaliter non obeſt, ſed
ſecundariò gl.nota.*in c.quamuis.de pactis.in 6.*
quam aduertit Gemin.*ibi.*& Peregri *d.n.24.*
18 & origo, à qua reliqua vim capiunt, magis
attenditur, & nobilior habetur *l quidquid.*
in prin ff. de noxa. Mandoſ.*in regul.27. q.20.*
num.4 & in regul.30.q.2.n.2.

19 Deinde & ſecundò probatur, quia ius
huius tertij poſſeſſoris procedit, & depen-
det à iure creditoris, quod ſui natura erat
variabile, reuocabile, & reſolutiuum, ac
ideo quod procedit à radice infecta, pullu-
lare non poteſt. Ancara. *conſ.339.* incipit *pro*
20 *maiori. num.6.* nam quando ex vna radice
multiplex vitium naſcitur, conſequens eſt,
vt eodem modo tollatur, & reſoluatur. *l. ſi*
*libertam.in fi. C.de nuptijs.*gl.*in verbo, nouis. in*
c. fraternitatis.de teſtib. & facit text. *in c. inter*
vos. de re iudi. ibi, quæ de ipſo cauſam, &
21 originem acceperunt.) vitium enim,ſeu er-
ror paruus in principio, totam maſſam cor-
rumpit. Bal. *in proœmio decretal. ſub num.3.*
ante fi. princi.verſ. nam error. Hiero.Gonza *in*
*regul.de men & alter gl.31.num.36.*dara nam-
22 que falſitatis origine, actus omnis ſequens,
& dependens, eſt nullus. *l.ex initio C. de falſ.*
23 Simone. *de reſeruatio. quæſt.61. num.7.* & ſu-
blato fundamento,totum ędificium corruit,
l.egi tecum.26.ff. de exceptio. rei iudi. l. fi. ff. de
conſtitu pecu.l. vectigal.ff. de pigno. Rot *deciſ.*
10.in fi. de præben in antiq. ac deficiente ſun- 24
damento, ſuperædificari non poteſt. *c. cum*
Paul.1.quæſt.1.c. veniens de presbyt. non bapti-
zato. & ſublato antecedenti tollitur conſe-
quens.*l. ſi cum te. ff. de pactis. c. ad petitionem.*
de accuſa. Rota *deciſ.10. de præben. in antiq.*
Philip.Franch. *in c.fi. num.18. de conſuetudin.*
Geminia. *in conſ.21. num.6. 7. & 9.* vbi latè.
Caſſiador.*deciſ.17.num.2.de præbend.*hinc eſt 25
vt omiſſo principio non poteſt fieri tranſitus
ad extremum.*l fi.C.vnde vi.*

Hinc eſt, quòd ſemper cauſa prima re- 26
præſentatur in ſecunda, in quam influit, *l.*
licet.§.ea obligatio. ff de procurato. Aymon.Cra-
uet. *conſ.131.num.15.& conſ.144.n.1. volu.1.*
Hiero.Gonzal.*in regul.de menſ.& alter.gl.31.*
num.45. hinc meritò reſoluto iure authoris,
reſoluitur ius tertij accipientis naturaliter 27
abſque facto hominis, & ſolo iuris miniſte-
rio. *l.lex vectigali ff. de pignori. l.1. C. ſi pignus*
pigno.datum ſit.cap.1.§.rurſus.quibus mod. feud.
latè in propoſito Corbul. *de iure emphyteu.*
c.12.à n 78.cum ſeqq.

Tertiò & hæc pars probatur,nam ſenten- 28
tia lata ſuper cauſa, cenſetur lata ſuper cau-
ſato, & eodem modo exequitur in petitis,
quæ dependent à cauſa, *l.ex diuerſo §.1.*cum
ibi notatis per Bar.*ff. de rei vindica.* Innocen.
in c. cum Eccleſ ſutrina. circa prin. de cauſa poſſ.
& propri l.quid tamen. §. ſi arbitror ff. de arbit.
l. ſi prætor. in prin. ff. de iudic. latè & optimè
probat Paul. Caſtr. *conſ.275. à prin. lib.2.* &
per huius reuocationis executionem titulus
huius tertij poſſeſſoris reducitur ad non ti-
tulum, & cauſa ad non cauſam, ex iis, quæ
inferiùs latè adducentur. ergo ſententia lata
ſuper cauſa emptionis, hoc eſt, ſuper iure
creditoris, debet operari in cauſato ab ipſo
iure, & cauſa.Et huic fundamento pertinet,
quod eleganter dicit Hieronym. Gonzal. *in*
regul.de alter.gl.34.ſub num 91.quæſt.16. quòd
ſi vnus fuit prouiſus de vna quarta portio- 29
ne, cuius vigore optauit, & aſcendit ad di-
midiam, & poſtea ad integram portionem;
poſtmodum autem ſentẽtia lata eſt, qua de-
claratur collationem factam de illa quarta
portione, nullam eſſe; vel quia erat reſer-
uata, vel ex alio defectu, quòd etiam huius
ſententię virtute erit priuandus integra por-
tione, quam nunc habet, quia procedit ab
iniuſto principio, infecta radice, à qua cau-
ſatur hæc integra portio vltima optata: quia
ſententia operatur in cauſato,vt dixi, & fa-
ciunt quæ latè ſuprà c.9.à n.19.cum ſeqq.

Quò pertinet, quòd ſi clericus ob con- 30
tumaciam, non ob delictum, fuerit priua-
tus beneficio, & alteri confertur, ſi com-

paret,& abſoluatur, beneficium ipſum reci-
piet, etiamſi iam alteri collatū fuerit. Achil.
deciſ.1. de abſolutione, quia huiuſmodi ſen-
tentia priuationis ob contumaciam, non ob
delictum, eſt interlocutoria, & tandiu du-
rat effectus illius, quandiu durat contuma-
cia, quæ eſt cauſa eius. Bal. *in l. 1. circa med.
verſ. extra opponitur. C. de poſtulan.* Mareſcot.
optimè *variar.reſolutio.lib.2. cap.33. à num.2.
& ſuprà* dicens *num.* 10. quòd ceſſante con-
tumacia, ceſſat pœna ob contumaciam il-
lata. *c.ex literis.* vbi Felin.Decius & alij,*n.*12.
17.& 18.*de conſuetu.*latè Tiraq.*tract.cauſa ceſ-
ſante 1.p cap.57.& ſeqq.*Foller. *in practi.crimi.
cano. cap.33. num.*86. & ita fuiſſe deciſum in
Rota in vna Romana benefi. S.Pet.16. Iunij
1561. & in alia Romana Canoni. S. Angel.
vltim. Februarij 1567. Litta. & in alia ciui-
tatis Caſtell. 16.Decemb.1577.reſtatur Ma-
reſcot. *vbi proximè.*

31 Hinc eſt,quòd multa fiunt cauſatiuè,quæ
aliàs directò non permitterētur.Caſtr.*conſ.2.
viſis omnibus.num.3.lib.*1. Bal. *in l. venditor ff.
de euictio.* Rimi. *conſ.*300. *num.*34. deciſ. Pe-
ruſin. 8. *num.*32. Vital. *in clem.*1. *num.*87. *de
procurato.* latiſſimè proſequitur Cardin. Tuſ.
*practicar.conclu.tom.*1. *liter. C. concl.*161. *per to-
tam.* vbi varios caſus congerit. & *num.*6.poſt
Bal. *conſ.5.numquid clericus.lib.*3. dicit, quòd
iudex ſecularis, coram quo litigat clericus,
32 licèt non poſſit clericum directè compelle-
re ad compromittendum,tamen poteſt cau-
ſatiuè, denegando illi audientiam, vel iuſti-
tiam, & *num.*15. 16. & 17. & *ſeqq.* Zabarel.
*conſ.*150.*num.*7. vbi ponit alia exempla, qui-
bus iudex ſecularis cauſatiuè habet iuriſdi-
ctionem in clericos,non autem directè. Ab.
conſ 6.*lib.* 1. plures allegat Tuſc. *vbi proximè.*
33 Pariter etiā huius eſt farinæ, quòd ſi quis
habens aliquam portionem, & optauit ca-
nonicatum, in portionem dimiſſam nouus
alius portionarius fuit prouiſus,poſt aliquot
tempus fuit euictus canonicatus primo loco
optatus, & ad dimiſſionem condemnatus
poſſeſſor, quia erat reſeruatus, vel aliter af-
fectus, euictio, & condemnatio officit huic
tertio nouiter prouiſo in portionē, ad quam
victus redit,& tertius prouiſus remanet ſine
34 illa, & inanis. Et ſic etiam dicendum, ſi plu-
res gradatim optauerunt, vt prima præben-
da euicta, omnes gradatim deſcendant,text.
in c. ſi beneficio 20. vbi notat Anchat. *nota.*8.
num ſi. & Franch.*num.4.de praben.lib.*6.Hier.
Gonzal. *in d.regul.de men.gl.*34. *à num.*94. &
*gl.*31.*num.*44. dicentes, quòd quando adeſt
35 defectus in principio, & in primo gradu, &
ille eſt cauſa defectus electionis ſucceſſiuæ
in pluribus gradibus, primo euicto, & reſti-
tuto, aduerſus ſecundum reſtituitur, ſecun-
dus aduerſus tertium, & ſic de ſingulis ſuc-
ceſſiuè,quia procedunt à radice infecta,quæ
neceſſariò influit in cauſato.

Quartò & pro hac parte adduco mirabi- 36
lem text. *in l. 1.C.de reputationi.* per quem di-
cit Parlador. *lib.*1. *rerum quoti. cap.*3. §.5. *ſub
num.*16. quòd ſi minor reſtituatur aduerſus
venditionem, cuius cauſa vectigal ſoluerat,
officit etiam publicano pro vectigali, quia 37
reſtitutio omnia ad priſtinum ſtatum redi-
git, etiam aduerſus tertiam perſonā, iuxta *d.
l.*1.alia in comprobationē adducit *ibi* Parla.
cui conducit, quod & ipſemet Parlador. *d.
cap.*3. §.2. *num.*40. dicit poſt Caſtell. *in l.*70.
Tauri.verbo, del Remate. quod ſi debitor con-
demnatus intra tempora à lege ſeu conſue- 38
tudine introducta, rem aditam à tertio re-
traxerit, vectigal itidem à publicano recu-
perabit, cùm pendat, proueniat,& oriatur à
cauſa variabili,& reſolutiua.

Igitur cùm exceſſus reponatur, vel aliter
executio reuocetur,reddique,& reſtitui bo-
na alienata obtinenti iubetur, meritò tertio,
qui cauſa & cōtēplatione ipſius executionis
repoſitæ,& reuocatę,poſſidet,nocere debet.

Quod vlteriùs, & quintò probatur,quo- 39
niam reſtitutio quæ fit (non ex gratia,) ſed
ex iuſtitia, & iuris diſpoſitione, & effectu,
ex cauſa, ſcilicet, quæ ineſt à primordio ti-
tuli, & ex cauſa de præterito inhærens con-
tractui, fit tertio præiudicium, tollit enim
ius tertij, & in eius præiudicium operatur.
l.in cauſa. 1.§. *ſi. cum duab.legib.ſeqq.ff.de mino.
l.minor. ff. de euictio.l.Iulian. & l.cum miles.* §.
ſi. ff. ex quibus cauſ. maior. latiſſimè diſputat,
examinat, & reſoluit doctiſſimus Sarmien.
ſelectar.inter.lib.5.ſuper l.Gall. §. *& quid ſi tan-
tum. à num.*68. *& ſeqq.* vbi multa eleganter
ad propoſitum videndus congerit, poſt Ra-
phaël. Comeſ. & alios, quos citat, & ſequi-
tur Acoſta *in d.§.& quid ſi tantùm,fol.*46.

Cuius doctrinæ illam reddit rationem 40
mirabilem Bal. *in l. in teſtam. num.6. C. ſen-
tentiam paſſis.* quia reſtitutio, quæ procedit
per viam iuris ſcripti, inhæret à primordio,
ita quòd ius transferentis ab initio non fue-
rit liberum, vnde meritò reſciſſioni eſt ſub-
iectum, arg. *l.lex vectigal. ff. de pigno.* latè re-
ſoluit multis citatis Doctoribus Mier. *tract.
de maiora.4.p.quæſt.23.à num.26.cum ſeqq.* vbi
quòd reſtitutio facta ex gratia, operatur in
præiudicium tertij, & etiam fructuum reſti-
tutionem, quem vide. vide etiam *à num.*66.
cum ſeqq. vbi multa ad propoſitum, & pro
vtraque parte.

Quod & fortiter corroboratur, nam re- 41
ſtitutio facta ob iniuſtitiam condemnatio-
nis, & ob innocentiam condemnati, quæ
potiùs ex iuſtitia dicitur, non ſolùm com-

prehendit

prehendit bona ablata, & incorporata in fi-
ſcum, ſed etiam trahitur ad bona in tertium
poſſeſſorem alienata, & tranſlata per ipſum
fiſcum, ex pluribus Doctorum authoritati-
bus, iuribus, & rationibus comprobat, & di-
cit communem D Oddus *in tract. de reſtitu.*
in integ. 2. p. quaeſt. 99. art. 13. num. 116. & ſeqq.
vbi bene explicat Brun. à Sole *in quaeſtio. le-*
gal. quaeſt. 19. num. 60 Menoch. *de praeſumptio.*
46. num. 2. lib. 5. Ant. Peregri. *de iure fiſci lib. 5.*
tit. 2. num. 21. iuncto *num. 44.* vbi alios refert
Proſper. Farin. *in prax. crimi. quaeſt. 6. num. 29.*
tom. 1.

42 Imò & illud fortius eſt, nam etiam reſti-
tutione à Principe facta ex gratia, qua ſimul
declaratur, confiſcationem haberi pro non
facta, & irritam eſſe, tunc tollitur per iſta
verba ius tertio quæſitum, omniáque deciſa,
& ſecura ex tali condemnatione reſoluun-
tur, & retractantur, ſecundùm gl. *in cle. 1.*
in verbo, pro infectis, de immuni. eccleſ. per quam
Card. *in c. quia diligent.* vbi etiam Immol. *in*
fide electio. Deci. *conſ. 252. col. penult. in fi. &*
ſeqq. Crotus *conſ. 129.* Iacob. Porti. Immol.
conſ. 48. num. 7. colu. 2. in fi. verſ. venio ad ſecun-
dum. latè Roland. à Vall. *conſ. 45. num. 29. &*
ſeqq. lib. 4. Oddus Peruſ. *in d. tract. de reſti. in*
int. 2. p. quaeſt. 99. art. 12. num. 109. & ſeqq. & la-
tè per Proſp. Fari. *vbi proximè à num. 35.* vbi
alia adducit. Ergo pariformiter erit dicen-
43 dum in terminis noſtræ principalis difficul-
tatis, in qua reuocata executione per latam
poſtea ſententiam, illa prima dicitur illicitè
præceſſiſſe, & omnia retro acta pro illicitè
attentatis corruunt ipſo iure, Franch. *deciſ.*
120. & 136. & deciſ. 188. Gratian. *deciſ. 120.* &
44 conſiderantur retro, ac ſi facta non ſit exe-
cutio, nec ſententia lata ſecundùm eundem
Franch. & Sacc. *conſ. 78 num. 16.* Intrigil *lib. 2.*
ſingul. 136. num. 87. Muſcatell *de fideiuſſ. 1. p.*
mod. 18. num. 14. Gonzal. *ad regul. Can. gl 6.*
num. 183. plures citat Giurb. *deciſ. 39. n. 14.*

45 Sextò, & quando reuocata executione,
tertius, eius vigore, & contemplatione poſ-
ſidet, comprehendatur, tenet Bal. *in l. in*
teſtam. num. 6. C. ſententiam paßis, ex eo, tum
46 quia hæc qualitas reſolutiua inhæret à pri-
mordio, & cum eadem tranſit in emptorem.
47 Et quia ius tertij non eſt actus deperſe, ſed
dependens à priori (puta, iure creditoris) ac
48 ideo ad reſciſſionem antecedentis ſequitur
reſciſſio ſequentis, iuxta *l. non eſt nouum ff. de*
condict. indebi. l. qui repudiantis. §. fi ff. de inof-
49 *ficioſo teſtam.* & quia cùm iſti duo actus, &
iura cauſantur ex vna radice; tunc ambo
vna reſciſſione tolluntur, *ex l. libertam. C. de*
nuptijs. Patet inſuper manifeſtè, quòd ius
tertij poſſeſſoris, emptoris ſit, dependens à
iure creditoris, cuius contemplatione fuit
res illa vendita; nam dato, quòd iſte tertius
citetur, vel libenter compareat ad proſecu-
tionem appellationis, non aliter, nec alia ra- 50
tione poteſt ſuam rem, emptionem, & poſ-
ſeſſionem defendere, quàm ex iure credito-
ris dumtaxat, nec aliud in iudicium deduci-
tur. Ergo ſententia lata contra ius credito-
ris, cui negotium principaliter tangit, ter-
tio etiam non citato, qui ius habet ſecunda-
riò, & in conſequentiam, debet nocere, iux-
ta ea, quæ diximus in primo fundamento
huius partis.

Et in terminis, quòd executio, & ſubha- 51
ſtatio facta vigore decreti nulli, & reuocata
influat in quemcumque accipientem poſſeſ-
ſionem, fuit tentum in vna Roman. ſpolij
21. Februarij 1600. coram Iuſto, teſtatur
Mareſcot. *variar. reſolutio. lib. 2. cap. 6. num. 5.*
qui *num. 6.* declarat, vt tunc tertius poſſeſſor
reſtituere teneatur, iuxta Fulgoſium (quem
citat) *conſ. 136. num. 1. & conſ. 127. num. 2. &*
conſ. 190. in fi. & quòd reuocata executione,
cuius contemplatione tertius poſſidet, ter- 52
tium afficiat, tenet etiam in terminis Giurb.
in deciſ. 89. per totam, & conducunt, quæ Ma-
ſtrill. *deciſ. 29.* præcipuè *ad fi.* facit inſuper
quod dicit poſt alios Borguin. Caualca. *de-*
ciſ. 45. num 70. p 5. quòd quando ſententia 53
facit ius quoad omne, lata contra principa-
lem, nocet tertio poſſeſſori.

Hanc etiam noſtram difficultatem mira- 54
biliter tangit in ſimilibus terminis Laſarte
in tract. de decim. venditio. cap. 14. à num. 61. &
Ab. Panor. *conſ. 69.* incipit *Chriſti eiúſque Ma-*
tris. lib. 1. vbi dicit, quòd facta executione
pro aliqua quantitate, & ſubhaſtatis bonis
cõdemnati, à qua executione appellans, me-
liorem, & reuocatoriam ſententiam obti-
nuit, tunc nocere tertio emptori bonorum.
Etenim ſententia illa reuocatoria iure ap-
pellationis à ſuperioribus pronunciata, ſic
priorem inferioris ſententiam annullauit,
& extinxit, vt retrorſum nihil factum eſſe
intelligatur. ac per conſequens videtur ven-
ditionem illam bonorum debitoris ſic eſſe
retrorſum reſolutam, ac ſi nunquam à prin-
cipio fuiſſet contracta; etenim apud quem-
cumque poſſeſſorem bona illa inueniantur,
abſoluto reo reſtituuntur, perinde ac ſi nun-
quam vendita eſſent, nec à dominio eius
exiuiſſent, allegat ad id Laſarte *ibi l. Chiro-*
graphis § fi. in fi. vbi bene explicat B. *ff. de ad-*
miniſ. tuto dicit inſuper ipſe Laſarte, quòd 55
ius quæſitum eſt ipſi emptori ad res emptas
reuocabiliter, nõ ſcilicet firmiter, ſunt quip-
pe omnia eius iura appellationi per debito-
rem exequutatum interpoſitæ, obnoxia, ſe-
cundùm Abbatem ſuprà. nam cùm vigore
latæ ſententiæ venditio illa bonorum per
iudicem

iudicem fuerit celebrata, & per appellationem, & litem ius ſententiæ ſit ſuſpenſum, dubium non eſt, quin & venditio ipſo eodem morbo laborare videatur, ac proinde nullum ius firmum emptorem fuiſſe conſequurum, ſed reuocabiliter, iuxta text. cum ſua gl. *in l. ſi quis. §. quod ſi quis. ff. de iniuſto, rupto.* text. *in d l. Chirograph. in fi.* ibi, vt obnoxius priori ſententiæ eſſet.) vbi bene notat B. ac inde in hoc caſu ceſſare regul. *l. id quod noſtrum. de regul. iur.* quam planè in iure irreuocabiliter quæſito, non tamen reuocabiliter (vt hîc) locum habere, dicit Laſart. *vbi proximè ſub d. num. 61.*

56 Cum hac enim tacita qualitate & conditione reſolutiua, & variabili à principio, emptor rem ſubhaſtauit, & contraxit, cùm ſciat, rem illam vendi ex iure litigioſo, ſuper quo ventilatur, eiúſque dubio euentui ipſe ſe ſubmiſit. contractum enim faciens
57 intelligitur ſe omnibus conditionibus, & legibus, de ea re loquentibus, aſtrinxiſſe. text. eſt *in l ſi duo.* & ibi B & Paul. Caſtr. *ff. de acquir. haredi.* Tiraq. *de retra. conuentio.* §. 1. *gl. 2.*
58 *num. 14. fol. mihi* 578. nam qui cum alio contrahit, vel ſcit, vel ſcire debet conditionem eius cum quo contrahit, *l. qui cum alio. ff. de regul. iur.*

Qui quidem Laſarte *d. c. 14. num. 62.* mouet mirabilem quæſtionem, cuius reſolutio noſtræ abſoluit difficultatem, in hæc inquit ille: Sed vlteriùs in hoc reſolutiuæ venditionis propoſito tria ad iudicialem praxim animaduertẽda ſunt, Primò quòd ſi in quocumque caſu de his, quibus dixi, vel propter nullitatem, vel propter reſolutionem contractus, decimam non deberi, ſolutámque poſſe repeti à gabellario, lis, controuerſiáque moueatur inter ipſos contrahentes, emptorem, & venditorem, & tandem de nullitate, vel dicta reſolutione ſententia fe-
59 ratur: ſi quæras an nocere debeat gabellario, reſpondendum fore in hunc modum: Quòd ſi ſententia eſt arbitraria, vel per contumaciam alicuius contrahentis lata, non facit ius contra gabellarium. Si autem eſt ſententia contradictoria, & ſic cauſa plenè cognita pronunciata, ius facit contra gabellarium, & fiſcum, quia cum legitimo con-
60 tradictore lata eſt. nec erit admittendus gabellarius, etiam ſi citatus in lite non fuiſſet, ſi velit à ſententia appellare, aut alia quacumque via contra eam agere, vel excipere, niſi colluſionem contrahentium in facto, & probare offerat, aliàs tenebitur iuxta latam ſententiam receptam decimam reſtituere venditori.) Hæc ille Laſarte. cui conſonant, quæ à principio huius quæſtionis conſiderauimus pro hac parte.

Prædictis accedat Bartoli doctrina *in l. 3.* 61 *num. 25. verſ. ſed an poſſit adhiberi. C. de pignoribus.* dicentis, quòd alienatione reciſa à lege, vel à iudice, poteſt executio fieri contra tertium ſingularem ſucceſſorem. ſequitur Petr. Surd. *tom. 3. conſ.* 405. *numero* 8. Roderic. Xuar. *in l. poſt rem. limi. 1. ad l. Reg. num. 5.* Matthias Colle. *in tract. de proceſſi. executi. 2. p. cap. 3. num. 434.* & plures alij ſtatim citandi.
& ex capite iuris reſolutiui, ſententia lata 62 contra Authorem, nocet ſucceſſori, etiam non citato. Plures refert Surd. *conſ.* 189. *num. 8. tom. 2.*

Vides igitur iure eſſe veriſſimum, vt ſen- 63 tentia reuocatoria executionis, cuius cauſa, & ſubhaſtatione tertius emptor poſſidet rẽ, illi etiam non citato noceat ex natura cauſæ, & iudicij. quod & in clerico eiſdem rationibus obtinere, non ambigitur, & in vtroque inſuper probatur. Etenim propterea pactum de non alienando hypothecæ appoſitum, afficit tertium emptorem, & in eum executio 64 locum habet, quia cùm venditio, & alienatio nulla ſit, & à lege reciſa, adhuc conſideratur rem eſſe in poteſtate debitoris, vt per text. *in l. ſi creditor. §. fi. ff. de diſtractione pigno. & in l. ea lege. C. de condictione ob cauſam affirmatam l. fi. tit. 5. p. 5.* docent Bart. *in l. creditores. num. 10.* & ibi Salicet. *C. de pigno.* Roderi. Xuar. *vbi proximè d. num. 5.* Anton. de Butr. *in c. quia G. de iudi. num. 13.* Ripa *in l. 1. §. ſi hæres. num. 22. ad Trebell.* Immol. & Iſſ. *in l. ſi quis ita §. ea lege. ff. de verbor. obligatio.* Menoch. plures referens *de adipiſ. rem 6. num. 133.* Villal. *in erario commu. opinio. lit. A. num. 139.* communem dicit Turza. *in volum. commu. opinio. lib. 14. verbo, pactum de ingrediendo.* Couatt. *lib. 2. vari. cap. 15.* Dueñas *regul. 240. limi. 1.* Anton. Gabriel *commu. opinio. lib. 3. tit. de pignor. concl. 1.* Gregor. Lopez *in l. 73. tit. 18. p. 3. verbo, ni las en axenaria.* Emanuel Suarez *in theſauro recepta. ſententiar. verbo, alienatio, & verbo, prohibitio.* Parlador. *rerum quoti. c. fi. 4. p. §. 5. à num. 18. lib. 2.* Amadur Rodri. *de exeq. cap. 4. à num. 47.* Paz *in pra. 4. p. tom. 1. c. 10. num. 49.* Matthias Collet. *de proceſſi. execut. 2. p. cap. 3. num 434.* Felician. *in tract. de cenſi. lib. 1. cap. 4. num. 6.* Matienſ. *in l. 1. tit. 17. lib. 5. recopila. gl. 3. num. 6.* Aluar. Vallaſc. *de iur. emphy. 1. p. quæſt. 32. à num. 13.* Ioann. Gutierr. *in repet. l. non poteſt. num. 38.* & idem *lib. 2. practicar. quæſtio. quæſt. 167. num. 4.* Azebed. *in l. 1. tit. 5. lib. 5. recopi. num. 8.* Gaſp. Rodrig. *de annu. reddit. lib. 2. quæſt. 9. num. 57. & ſuprà.* Leo. Gomez *in centur. reſponſ. 59.* Ant. Gomez *in l. 40. Tauri. num. 19.* Petr. Dueñas *in regul. 240. n. 7. limi. 7.* Tiraquel. *de retractu lib. 2. §. 3. num. 8.* Petr. Surd. *conſ. 405. à num. 8. & 9.* Gratia. *diſcepta. forenſ. 1. p. cap. 16.* qui quamplurimos alios

65 alios allegant, apud quos etiam latè videbis, an hypotheca hoc caſu debeat eſſe ſpecialis, an ſufficiat generalis. Et in propoſito vnum optimum dicit Paz *vbi proximè*, quòd ad huiuſmodi executionem faciendam con-
66 tra tertium hunc rei emptorem, ſtante dicto pacto de non alienando, eius non requiritur citatio, ſed quòd ſufficiet, fieri litem cum principali debitore, cui ius, & negorium principaliter tangit.

67 Sed huiuſmodi doctrinæ ratio omnino militat in caſu, de quo loquimur, quippe reuocata executione, omnia retrò iudicantur irrita, & infecta ipſo iure, vt ex Franch. Gratia.Sacci. Intrigil. Muſcatell. Giurba, & aliis diximus ſuprà hoc capite, in quinto fundamento huius partis ad fi. num.43, & multò fortiùs, quando reuocatur ex capite
68 exceſſus, quia ſemper à principio adeſt euidens nullitas, latè reſoluimus ſuprà hac 4. p. cap.3. verſ. intra quod autem tempus exceſſus, *&c.* à num. 101. & etiam eſt attentatum, vt inferiùs dicemus. adeò vt quando executor inordinatè, & nulliter procedit,
69 poſſeſſorem poſſeſſione rei ablatæ non probat, nec adquiritur, nec transfertur in eum, cui executor rradiderit, vt exactiſſimè comprobauimus ſuprà hac 4 p. cap.8. verſ.nunc tractandum. à num. 100. igitur in hunc tertium emptorem rectè procedit executio ſententiæ reuocatoriæ, & reſciſſoriæ executionis, cuius ipſe contemplatione poſſidebat, quia ei officit, etiam non citato, tam Clerico, quàm laico, prout communiter practicatur apud omnia tribunalia.

70 Difficultas tamen erit, an executor ſecularis, qui de repoſitione commiſſa tractat, poſſit in Clericum ſic poſſidentem, & declinantem exequi, & ab eo rem auocare, & an à cenſuris, & inhibitione expedita per Eccleſiaſticum iudicem, coram quo comparuit Clericus, ratione ſuæ poſſeſſionis, appellationi emiſſæ non deferens vim faciat.

Hic duo nobis ſe offerunt examinanda, primum, an executor laicus, coram quo Clericus comparet opponens de ſua poſſeſſione, & ſimul declinans, ſit competens ad cognoſcendum, an Clerico officiat ſententia, per laicum lata, de cuius executione tractatur. In quo articulo multis omiſſis, quæ hinc inde in medium poſſem adduce-
71 re; breuiter reſpondeo: iudicem, ſeu executorem ſecularem, eſſe competentem huius articuli; primò ex determinatione Stephani Aufrer. *in tract. de poteſta. ſecular. ſuper*
72 *Eccleſias. num.*10. *fol.* 10. dum inquit, quòd ſi Clericus vult tanquam tertius poſſeſſor rei, ſuper qua lata eſt ſententia inter laicos per iudicem ſecularem, ſe opponere ad illius executionem impediendam, debet coram eodem iudice laico executore hanc facere oppoſitionem, ex Bald. doctrina *in l. teſtamenta.C.de teſtamentis.* & Sali. *in l. conſulta.C. eodem tit.* tenet etiam Anton. de Canar. *in tract. de executio.quæſt.*57.qui allegat d.Bald. *in l. fi.C.de edict diui Adria. colu.* 12. dicentis, 73
quòd ſi hæres ſcriptus petat, ſe mitti in poſſeſſionem hæreditaris, ex beneficio dictæ legis coram iudice ſeculari, ſi Clericus voluerit contradicere, dictum iudicem ſecularem debet adire. & idem tangit Catol. de Tapia *in compil.iur. Reg. Neapolit. rubr.*42. *in c. Regni conuentus.verbo,conuentus.ſub tit.de aliena. iudi. fol.*228. remiſſiuè ad Fr.Ioord. & ad Petr.de Ancat.*conſ.*394. Aufrer. *in clem.* 1.*de offi.ordi.regul.*2.*fallent.*10. Guillelm. *in c. Raynutius.in verbo,& vxorem nomine.*

Quia Clericus coram ſeculari iudice de 74
poſſeſſione ſua allegare tenetur, & ſummatim docere, ad hoc vt fori declinatoria locum habeat, de qua iudex ipſe laicus rectè cognoſcit. Hanc doctrinam pulchrè docet Ancaran. *in c.ea quæ. quæſt.*17. *num.*21. *de regul. iur. in* 6. Capic. *deciſ.*8. *num.* 3. Decius *conſ.*706. Aymon. Crauet. *conſ.*3. *in fin.* Alexan.*in l.de pupillo.§.ſi ſeruo.ff. de noui oper. nuntiatio.* & poſt Felin. tenet Chriſtophor. de Paz *in tract. de tenut. quæſt.*63. *ſub num.*33.*&* 21.*p.*2. vbi bene tractat, quòd clericus ratione ſuæ poſſeſſionis debeat executioni ſe opponere coram iudice ſeculari exequente. probat Ancharan. *conſ.*333. vbi de re hac, quem latiùs vide. Franch. *deciſione* 545.*n.*10. Giurba *deciſione* 62. *num.*2.*ad fi.* ad effectum, vt cauſa remittatur ad Eccleſiaſticum, eo quòd ſententia ſibi nullo modo nocet ratione ſuæ legitimæ poſſeſſionis, de qua ſummatim & incontinenti docet coram executore laico ex d.Doctoribus.

Et in terminis noſtræ difficultatis ita ex- 75
preſsè determinauit Vicaria Neapolitana, vt reſtatur Afflict. *deciſ.*380. vbi de declinatoria, & oppoſitione facta per Clericum, ad impediendam executionem ſententiæ, latæ in eadem Vicaria; ipſamet cognouit, & declarauit. quæ iuſtificatur deciſio, ex Doctoribus mox citatis, & citandis, quia ſi reperitur Clericum vel non poſſidere, vel poſſidere eo modo, quo ſibi ſententia lata per laicum noceat, & virtualiter comprehendit, ſecularis exequitur.

Et facit etiam, quia quoties res tranſit 76
affecta in Clericum, iudici ſeculari non tollitur iuriſdictio reſpectu rei affectæ, etiam ſi Clericus eam detineat, vt docuit Bald. *in l. de his.C. de Epiſcopis & Cleri. & in Auth. ſed & periculum.C. ſine ſenſu vel reliquis.* gl. *in l. muner.§.*

ner.§. vlt. verb. Pontifex.ff.de muner. & honor. Chriſtophor. de Paz *in tract. de tenuta. q.*63. *num.* 30. *p.* 2. & ſic Clericus, qui virtute executionis rem poſſidet, ſi poſtea reſcindatur, non poterit declinare, quia in eum res affecta tranſit reuocabiliter, & cum cauſa variabili à primordio tituli, & acquiſitionis, vt ſuprà lariùs.

77 Inſuper probatur, quoniam quem poſſidere, vel in poſſeſſione eſſe, eſt quæſtio facti non iuris, eleganter examinat, & reſoluit latè poſt alios Menoch. *de reti. poſſ. rem.*3.

78 *n.*745.*& ſuprà à n.*743. ſed de facto etiam rei ſpiritualis incidenti iudex laicus competens eſt, tenent B. Alexan. & Iſſ. *in l. quoties. C. de iudic.* Roma. *in l. Titia ff. ſolut. matrimo.* Capici. *deciſ.*7. *num.* 2. *&* 3. Ferr. *cautel.* 53. Aymon *conſ.*253. *num.* 2. Afflict. *deciſ.*219. Roland *conſ.* 12. *num.* 24. *volu.* 2. Vant. *de nullit. ſenten. ex defectu iuriſd. num.*54. *in fi.* de communi, poſt Alexan. *in d.l. Titia Roma.* teſtantur Couar. *in epitome de ſponſ. cap.*8. §. 12. *num.*3. Tuſc. *in commu.opini.* 90. & Villalob. *commu.opinio.verb.index ſecularis n.* 107. *& ſeqq.* Menoch. *de retinen.poſſ.rem.*3.*n.*336. *& de recuper.rem.*15.*num.*338. Arnal. Albert. *in tract. de agnoſcen. aſſertio. Catholi. & hæreti. quæſt.*25.*num.*51.52. *&* 54. latè comprobat, & examinat Proſp. Farinac. *in practi. crimi. tom.* 1.*q.*8.*n.*25.

79 Et quòd ad impediendá rei executionem ſententiæ, de ſolo, & mero facto poſſeſſionis tertij oppoſitoris cognoſcatur, mirabiliter tenet, & nouiſſimè Ludouic. Peguera *deciſ. ciui.* 215. *num.*7. & poſt hæc Ceuall. *in tract. de cognitio.per viam viol. quæſt.* 16.*nu.* 17. *in fi.* Quibus conſonant, quæ ſuprà hac 4.p. cap.8.n.62.

80 Et quòd iudex ſecularis poſſit cognoſcere de hac facti quæſtione, & oppoſitione ad effectum remittendi, probatur inſuper, quia quando captus à ſeculari iudice allegat, ſe eſſe Clericum, huius atticuli laicus bene aſſumit cognitionem, quoad effectum ſe informandi, vtrùm ille ſtatim, & abſque vlla retentione remittendus ſit, cùm ad id ſufficiat quaſi poſſeſſio Clericatus, quæ laico non denegatur, vt tradunt Felin. *in c. fin. de exceptio. num.* 10. Bald. *in l. ſi qua per calumniam.num.*2.*C. de Epiſco.& Cleri.* Iul. Clar. *in practi.* §. *fin. quæſt.*36. *num.*21. probat latè Torre Blanca *in tract. de magia lib.*3. *cap.*26.

81 *num.*17. Quinimo ſecularis poterit cogere Clericum, vt ſibi oſtendat ea, quæ allegaturus eſt apud Eccleſiaſticum, vt videat vtrùm ſint concludentia, aliàs procedet ad vlteriora, idem Felin. *in c. cùm ſit Romana. num.*3. *de appella.* Alexan. *in l.Titia. ff. ſolut.matrim.* Deci. *in c. decernimus. num.* 24. *de iudic.* Cacher. *deciſ.*30. *num.* 15. Torre Blanca *in tract. de magia lib.* 3. *cap.* 26. *num.*18. Omnes enim 82 præſumuntur laici, quandiu de contrario non conſtat. Ripa *in d. c. decernimus. num.* 4. Boër. *deciſ.* 171. *num.* 14. Farinac. *quæſt.* 8. *num.* 38. quare captus obiicere debet declinatoriam, & oſtendere titulum, cùm ſit 83 fundamentum ſuæ intentionis. Didac. Pereſcius *in l.* 1.*tit.*3.*lib.* 1.*ordinam.* Torre Blanca *vbi proximè num.* 20. cuius rectè laicus aſſumit cognitionem, vt ſciat vtrùm captus ſit ſuæ iuriſdictionis, necne. *l.ſi quis ex aliena. ff. de iudic. c. ſuper literis. de reſcript.* Quod non ſolùm ad ſe informandum, ſed ad cognoſcendum & pronunciandum in Regno Neapolis obſeruari, teſtatur Carauita *in Conſtitutio. mag. Cur. cap.*23 5. *num.*4. & in Francia Rupelan. *lib.*4.*inſtitutio. cap.*6. quod reſpectu pronuntiationis in Hiſpania non admittitur, nec meritò practicatur, ſed reſpectu ſui animi inſtructionis, ad effectum ſtatim remittendi captum, & ad cuirandam plenam & longam dilationem, quæ ex cognitione, quæ Eccleſiaſtico competit, oritur.

Pro quo etiam facit, quòd qui petit con- 84 ſeruationem ſuæ poſſeſſionis, defenſor dicitur, non actor. gl. *in l.* 1. *verb. fiat. ff. de Carboni. edicto.* Bal. *in l. poſt ſententiam. n. fi. C. de ſentent.& int.omni.iudic.* latè probat Chriſtophorus de Paz 2. *p. cap.*63. *num.* 9. Iis accedat, quod dicit Cardin. Tuſc. *practicar. concluſ. tom.* 1. *litera A. concluſ.*118. *num.*24. poſt Petrum de Anchatan. *conſil.* 333. *dubia quibus in princip.num.* 1.*& num.*... quòd reus verè 85 efficitur actor, & partes actoris ſuſtinere cogitur poſſeſſor, & quilibet alius, qui ſe opponit executioni trium conformium, & omnis alius, qui venit ex tranſuerſo, quia verè efficitur actor, ideo non declinat forum, etiam ſi eſſet Clericus, quia coram ſeculari compellitur defendere. Eadem etiam & alia multa ad propoſitum repetit ipſe Tuſc. *concl.*83. *litera F. per totam. tom.*8. qui quidem Tuſc. *in d.concl.*118.*num.*30. inquit, quòd dicitur actor, qui alium in iudi- 86 cium, ſeu ad iudicium prouocat, etiam ſi aliàs ſit reus, ideo captus pro fuga, ſi citat ad iudicium, vt declaretur captura nulla, licèt in captura ſit reus, tamen in iudicio 87 nullitatis capturæ dicitur actor, quia prouocat ad iudicium, ſecundùm Roma. *conſ.* 217.*res iſta. in princ.* vbi Apoſtilla *verbo prouocat.* dat concordantes. prout & de clerico 88 aliàs dicimus, qui ſi ſententiam à ſeculari iudice latam nullam dicit, coram ſeculari iudice nullam allegare debet, non autem coram Eccleſiaſtico. ita Afflict. *in conſtitu. ab omnibus num.*8. *rub.*65. *de ſenten.in ſcript. foren. num.* 1. Giurba *deciſ.*25. *num.* 9. quæ quidem

quidem reſolutio vera eſt, & practicabilis,
aliter enim magnum daretur abſurdum, ſi
ab executore ſeculari hæc cognirio abſtra-
heretur, forer enim in manu cuiuſuis cleri-
ci, ſuſpeodere quaſlibet executoriales inter
laicos obtentas, inrerdum fraudulenter, &
iurerdum ſimulatè, quod nec ius nec æqui-
ras pariuntur.

89 Secundum autem inquitendum eſt; an
quando ſenrenria, quæ exequenda tractatur,
lara inter laicos, ſcilicet; & à iudice laico,
verè & realiter præiudicat clerico, vel ex
natura cauſæ, vel ſecundariò, acceſſoriè, & in
conſequentiam, vt puta; quia ipſe clericus
emir in ſubhaſtatione rem debitoris, virtute
executionis poſteà reuocaræ, (vt hucuſque
diximus) vel aliter in ipſum exequendo
tranſtulir executor, vel rem litigioſam emit,
variiſve aliis modis clericū virtualiter com-
prehendir, & afficit. an ipſe executor laicus
poſſit realiter ſententiam contra clericū exe-
qui, abſque exceſſus reatu, vel requirendus
eſt eccleſiaſticus iudex, vt illam excquatur.

Et quòd executor eam exequi non poſſit,
90 facit, quia ſi iudex ſecularis elegit clericum
dcpoſirarium, tunc licèt idem iudex co-
gnoſcar, & otdinet, eſſe reſtituendum de-
poſitum. Bald. *in l. acceptam. num.6.C.de vſur.
& in l. ſi fideiuſſor. §. fin.1. lect. ff. qui ſatis. ro-
gan.* per text. *in l ſi. §. penul. C. de bonis autho.
iudic. poſſi.* Saliecr. *in d. l. acceptam. colum. fin.*
Iſſ. *d. l. fideiuſſor §. fi. colum. 1. & in l. 1. in fin.
numer 7. ff. de offic. eius.* Aufrer. *in additio. ad
Capell. Tholo. deciſ.* 168. *& in tract. de poteſta-
te ſecul. regul. 2. fall. 4. num. 14. & in clem. 1,
de offic. ordi.* Guillelm. Benedi. *in cap. Raynu-
tius. verb. & vxorem. numer.* 419. Tiraquell.
de retract. tit 2. §. 4. *gloſſ. 7. numer.* 10. Afflict.
deciſione 24. *num.* 3. & ibi Vrſi. Maran. *de or-
din. iudic. p.* 4. *diſt.* 11. *num.* 62. Cumia. *ſuper
ritu magnæ Curiæ cap.* 19. *num.* 24. *& ſeq.* Car-
roc. *in tract. de depoſ. in tit. de cauſis. num.* 40.
Marta *de iuriſdictio. cent. 2. caſu* 104. *num.* 8,
tamen iſtam doctrinam & opinionem decla-
tat ipſe Marta *ibi n.* 9. vt ptocedat quoad iu-
dicem ſecularem declaranrem, dcpoſitum
eſſe teſtituendum, non aurem reſpectu co-
actionis clerici depoſitarij ad reſtituendum.

91 Prour etiam quando clericus deputatur
ſequeſter per iudicem ſecularem, qui poteſt
ab eodem iudice ſeculari condemnari & iu-
uari, vt teſtituat ſequeſtrum, ſecundùm Bal.
in l. 4. §. ſi ſatiſdatum. vbi Iſſ. *n. 6. ff. qui ſatis.
cogan.* Stephan. Auf. *in tract. de poteſta. ſecul.
in eccleſ. regul. 2. fall. 14. verſ. & iſtud poſſet ad-
duci. & in additio. ad Capell. Tholoſ. deciſ.* 167.
Afflict. *deciſ.* 74. cum aliis, per Vinc. Catroc.
in tract. de ſequeſtro 1. p. in q. 1. quæſt. 1. princ.
Marta *de iuriſ. 4. p. cent. 2. caſu* 123. *à prin.* ta-
men ipſe *n.* 4. declarat, poſſe ſecularem iudi-
cialia ordinare, ſcqueſtrum eſſe reſtituen-
dum, ſed execurionem eſſe faciendam per
iudicem eccleſiaſticum, qui quidem in iſto
& præcedenti caſu nimis de vilibus, & appa-
rentibus rarionibus mouetur.

Et generalirer quòd in quocunque caſu 92
poſſit iudex ſecularis ferre ſententiam con-
tra clericum, puta; in cauſa reconuenrio-
nis, ſemper execurio facienda eſt per Epiſco-
pum loci ad inſtanriam iudicis ſecularis,
probant Anto. de Butr. *num.* 20. & Socin. *in
c. 1. de mutuis petitio.* Ancara. *in c. 1. nota. 4. de
cleri. coniug. lib. 6.* Viuius *deciſ. 49. aliàs 46. n. 6.
lib. 1.* Mart. *de iuriſd. 1. p. cap. 50. num.* 34. &
per eandem Viuij deciſionem idem affirmat
Mar. Anto. Genuenſ. *in praxi Curiæ Archie-
piſc. Neapol cap.* 12. dicens, quòd quando ali-
quis clericus reconuentus apud iudicem ſe-
cularem fuit ab ipſo condemnarus, ſolet Vi-
carius facere præceptum iudicibus, & aliis,
ne moleſtent in perſona, aut bonis, cleri-
cum ſine licenria ipſius Vicarij, ſub pœna
excommunicationis, & poſtea viſa ſenten-
tia, ac proceſſu iudicis ſecularis, mandat
executionem fieri contra cleticum, vbi pro-
cedir comprobans ipſe Genuenſis.

Vlrimò & illud conſiderari poteſt pro hac 93
parte, quoniam etſi contra rertium rei liti-
gioſæ poſſeſſorem directò, & abſque nouo
proceſſu, fieri poſſir executio inter alios la-
ra, & eidem tertio omnino præiudicet, vt la-
tè probauimus ex pluribus Doctoribus ſu-
prà cap. 8. de perſo. ad perſo. verſ. ſupradictis
conuenir quod, *&c.* n. 168. hac 4. p quoad 94
virium litigij omnes eccleſiaſticos etiam li-
gari. eſt text. *in cap. eccl 1. & 2. vt lite penden.*
vbi Ioan. Andr. Anro. de Burr. Abb. & cæ-
teri. Marta *de iuriſd. 4. p cent. 1. caſu 35. n. 9.*
& tam in beneficialibus, quàm in profanis,
plures citat Carolus de Graſſis, *de effectib.
cleri. effectu 2. à n. 256 257. & 258.* vbi co-
pioſè. tamen Marta ipſe intelligit, vr quan-
tum atrinet ad ſenrentiæ latæ per laicum iu- 95
dicem, intet laicos, puta; execorionem non
poſſe fieri per eundem ſecularem in cleri-
cum, rei ipſius litigioſæ poſſeſſorem, ſed per
iudicem eccleſiaſticum, pet text. *in c. eccleſ.
1. vt lite pendente.* vbi ſummus Pontifex auo-
cat ad ſe cauſam à Senarore vrbis, *&c.* Ex
quibus videtur concludendum, ſenrentiam,
quam in caſibus ſibi permiſſis rulir iudex lai-
cus, contra clericum, non poſſe per illum
exequi, ſed per eccleſiaſticum ad eius requi-
ſitionem.

Sed contrariam ſententiam, & opinionem, 96
imò iudicem ſecularem poſſe realem facere
executionem ſenrentiæ à ſe latæ contra cle-
ricum, in caſibus, quibus ſibi à iure cognitio

permiſſa eſt, vel aliter ex natura rei nocet
ſententia ſuper re à ſe poſſeſſa, vel detenta, vt
veriorem opinionẽ reſoluit Guillel. Benedi.
in c.Raynutius.verbo, & vxorem.deciſ.2.n.147.
ſequitur Barbo.*in l.qui prior.29.à num.93. cum
multis ſeqq. ff. de iudi fol.*289. dicentes, verius
eſſe, ſecularem iudicem, in quibus caſibus
ſententiam validè tulit aduerſus clericum,
poſſe iubere executionem fieri in eius bonis
temporalibus.*l.addictos.cum gl.C.de Epiſcopali
audien.l.2.C.vt nemo priuatus*, qui teſtatur ita
cõmuniter practicari in Luſitania, & ita eſſe
97 lege illius regni determinatum. Et reddit ra-
tionem, quia eodẽ modo, quo cognitio cau-
ſæ pertinet ad ſecularem, ita etiam executio
in temporalibus debet ad eum pertinere, vt
etiam ipſe Barbo.*in l.ſi quis poſteaquam.n.*165.
*de iudic.fol.*105.& iudicium executiuum, at-
que ſententiæ executio debet ſpectare ad il-
98 lum iudicem, qui de cauſa principali cogno-
uit, vt dicit Marr.*tract.de iuriſd.4.p.cent.1. caſu
89.n.33.* per *l.nulli.C.de iudi. & ordinarij. C. de
rei vindi.cap.1.de cauſ.poſſ.& propri.* Hanc par-
tem, & opinionem tenet etiam Trentacin-
quius *l.1. quæſt.forenſ.q.79.* eam etiam tenet
Innoc.*in c.1.de mu. peti.* vbi dicit, quòd iudex
laicus exequitur ſententiam ſuam in bonis
clerici coram eo reconuenti. Sequitur Felin.
*in c.ſignificaſti.ſub n.4.verſ.ſed moderni tandem
tenent*, &c.*de off. delega.* & teſtatur ita tenere
Modernos ibi per doctrinam Innocentij. Te-
net etiam Ioan.de Immol.*in c.1.de mutuis peti.*
latiſſimè comprobat Carolus de Graſſis, *de
effect.cleri.effectu* 1. *à n.789.& 791.* poſt Palac.
Rub. ſecus ſi executio in perſona ſit facienda
clerici.

99 Et Barbo. *vbi proximè n.99.* reſpondet ad
illam difficultatem, quæ oritur ex ſua reſo-
lutione, nempe; pari ratione iudicem eccle-
ſiaſticum in caſibus, quibus poteſt contra
laicos procedere, poſſet etiam executionem
facere in eorum bonis, cùm contrarium ve-
rius ſit ex iis, quæ Couar *in practic.quæſt.c.10.
n.2.verſ.3.* cui ſatisfacit Barbo. *d.n.99.* in hac
materia eſſe conſtituendam differentiam in-
ter iudices eccleſiaſticos, & ſeculares, nam
ſeculares poſſunt exequi ſuas ſententias in
bonis temporalibus clericorum, & tamen
eccleſiaſtici non poſſunt ſuas exequi, in tem-
poralibus laicorum. Ratio differentiæ eſt,
quia licèt perſonæ clericorum ſint exemptæ
100 à iuriſdictione ſecularium, bona tamen tem-
poralia ipſorum, cùm ſint in territorio regis
ſecularis, illi ſubiiciuntur. Feli. *in c.eccleſ.n.8.
de conſtitutio.* & nos alibi latiùs. & ideo ſecu-
laris tanquam in bonis ſitis in ſuo territorio,
poterit facere executionem.*l.qui reſtituere. ff.*
101 *de rei vindi.* eccleſiaſticus autem vltra ambi-
tum eccleſiæ, & pertinentia ad ſpiritualia,
nullum cenſetur habere territorium. *c. licèt
ex ſuſcepto. de for.competen.c.cauſam. el 2.*& ibi
Panormi. *n.3. qui filij ſint legiti.* gl.& Bal.*in l.
epiſcopale. C. de epiſcop. audi.* Bellug. *in ſpecul.
Princip.rub.14.§.nunc videamus.n.37.pag.87.*&
eadem ratione non poſſe iudicem eccleſia-
ſticum proprio iuſſu, & authoritate iubere
capi laicum, tanquam exiſtentem in alieno
territorio, comprobat latè ipſe Barbo.*à n.99.
cum ſeqq.* & paſſim alibi per Doctores.

Et pro hac parte facit, nam in caſibus, in 102
quibus iudici ordinario eccleſiaſtico ſpecia-
liter permittitur cognitio, & punitio religio-
ſorum, aliàs à ſua iuriſdictione exemptos, &
priuilegiatos, in iis omnibus poteſt ipſe Epi-
ſcopus ordinarius ſuas exequi ſententias ad-
uerſus præfatos religioſos, nulla præmiſſa,
nec poſtulata requiſitoria. ita latè examinãs
concludit poſt alios Cened. *in canoni quæſt.
q.26. à princ.* vbi mirabiles adducit doctri-
nas, quæ noſtræ rectè conducunt.

Hinc videmus, quòd in iis caſibus, in qui- 103
bus clericus propter negotiationem debet
gabellam, poteſt coram iudice ſeculari con-
ueniri, & illam ab eo exigere, & exequi in
temporalibus, ſcilicet; ipſius clerici, captis
pignoribus ad ſolutionem adſtringere, per-
ſona tamen eius ſemper excipienda, nec pro-
pter gabellæ debitum incarceranda, ita Me-
xia Pontius in pragma taxæ panis *concluſ. 5.
num.23.* Petrus Rebuff. *ad l. Galli. 2. tom. de
mercato. minutatim venden. gl.13.* Boërius *de-
ciſione 246. num. 4* bene Azeb. *in l. 11. tit 3.
lib.1. recopi.* optimè explicat Laſar.*tractatu de
Gabell.cap.19.num* 84.qui *n.85.*ex reſolu. per
Gregor. Lop. *in l.49. ver. las franquezas in fi.
tit.9. p.1.* aduertit, ſi dubium fuerit, an cleri- 104
cus ſit negoriator nec ne, poterit iudex lai-
cus de cauſa cognoſcere, tanquam de fun-
damento ſuæ iuriſdictionis.

Hinc depoſitario, ſeu ſequeſtrario conſti- 105
tuto clerico per iudicem laicum, ipſemet
poteſt depoſitum ab eo remouere, & aſtrin-
gere ad reſtitutionem captis pignoribus, &
tenent omnes Doctores ſuprà citati in pro-
poſito in fundamentis contrariæ partis. à
num. 90. & ſeqq. & idem tenent plures alij,
quos refert, & ſequitur Menoch. *de recuper.
poſſ.rem.15. num. 215.* Marant. *de ordin. iudi-
cio. 4. p. diſt. 11. n.62. & 37.* Aufrer. *in tract.
de poteſt.ſecul ſuper eccleſ.2.regul. fall.14.* Aui-
les *in cap. 20. prato gloſſ. execution. num. 6. &
in cap.20.verbo, vſurpar.num.10.* Didac.Perez
in l.1. tit.10. colu.1142. lib.3. ordin. verſ.quæri.
12. Gregor. Lopez *in l.3. tit. 3. p. 5.* plurimi,
quos refert, & ſequitur Mexia *in pragmati-
ca, taxa pan. concl. 5. num. 35.* infiniti penè
ſequuti per Bobadi. *in polit.lib.2. c.18.n.130.*
plures referens ſequitur Proſper Farinacius

in

*in pract.crimi. quæſt.*8.*ſub n.*123. quando executio ſit facienda in re, non tamen in perſona clerici, ita eleganter late Graſſis *de effect. cleri. effectu* 1. *à n.*855. vbi latiſſimè & tenent Ioa.Iacob.Maſull. *in addit.ad Capi.deciſ.*7.*n.*4. allegans Vrſil. ad Afflict. *deciſ.*173. Calefat. *in l.*1.*n.*36. *verſ. id. cap. clericum ff. de iudi.* dicentes, quòd ſi executio ſequeſtri, aut depoſiti eſt realis, non perſonalis, poſſit per eundem iudicem laicum fieri.

106 Innumeros alios & ſingulares caſus ſingillatim eleganter refert Caſtell. à Bobadil. *in poli.lib.*2.*c.*1.*à n.*66.*n.*117.*& n.*118.*n.*122.*n.*123. *& n.*124.*n.*126.*& n.*137. *& ſeqq.n.*109.227. *n.*244.*n.*153.*n.*306.*&* 320. Quibus quidem caſibus ſpecialiter ab eo relatis poſt multorum Doctorum comprobationem, poteſt iudex ſecularis cognoſcere aduerſus Eccleſiaſticas perſonas, & ſimul ſuam ſententiam exequi in earum bonis temporalibus, & compellere captis pignoribus, quos omnes caſus per te videre poteris, mihi autem ad noſtræ doctrinæ comprobationem ſufficiet referre, non tranſcribere.

107 Nec eſt audiendus Marta ex proprio marte, & debilibus quidẽ rationibus motus cõtra communem (vt aſſolet) in caſibus quibus illum retulimus ſurſum n.90.& ſequentibus.

108 Huius tamen partis reſolutio minorem habet difficultatem in clerico poſſidẽte rem emptam in ſubhaſtatione, poſtmodũ annullata, & executione reuocata, vel vbi interueniente executoris exceſſu, rem emit, vel aliter nactus eſt, vel quãdo rem litigioſam poſſidet, quia iis caſibus cùm venditio, & acquiſitio ſit nulla, fingitur, & conſideratur à iure, res adhuc permanere in poteſtate alienantis, & nunquam eius dominium euaſiſſe, vt de re litigioſa communiter Doctores affirmant, quos retulimus ſuprà hac 4.p.c.8.de exceſſu, de perſo.ad perſon.verſ.ſupradictis conuenit à n.168. de cæteris verò probauimus ſuprà hoc c.verſ.vides igitur.n.63.& 64.cum ſeqq.

109 Sed ſic eſt, quòd quando propter nullitatem alienationis (vt in pacto de non alienando rei pignoratæ adiectũ de quo ſuprà) conſideratur, & fingitur res adhuc eſſe in poteſtate alienantis, executio, quæ contra illum competit, habet etiam locum aduerſus clericum illius rei tertium poſſeſſorem, & hoc corã iudice ſeculari, vt poſt Guil.Bal.& alios dicit communem Aufr. *de poteſta.ſecula.ſuper Eccleſi. regul.*2. Gregor. Lop.*in l.*51. *tit.*6. *p.*1. *gl.*4.Vallaſ. *de iur.emphyteu.q.*17.*n.*7.Boba *in polit lib.*2.*cap.*18.*n.*204. optimè Parlad. *lib.*2. *rerum quoti.c.fi.*2 *p* §.1.*num.*11.quem referens ſequitur Ceuall. *in contra commu. tom.*1.*q.*36. *à n.*14. vbi latiùs proſequitur plurimos allegans, licèt contrarium tenuerit Gaſp. Rodrig. *de annu.reddit.lib.*2. *q.*9. *n.*58. *verſ. quod amplia. & n.*59. contra quem, & meritò iterum tenet multo poſt hæc ſcripta idem Ceual. *in contra comm.*4.*p.q.*899.*à n.*80.

Ex eodem fonte fluit, rêm litigioſam, in 110
Clericum lite pendente alienatam, poſſe ab
eo auocari per iudicem ſecularem, & in eum
directò fieri executionem ſententiæ latæ ab
eodem iudice; tenent Vrſil. ad Afflict. *de-*
*ciſ.*331. *num.*3. cum quo tranſit Carpan. *ad*
*ſtat Mediolanen.*68. *num* 114. *tom.* 1. & Bin.
*conſ.*187. *num.*10. optimè Marius Giurb. *in*
*deciſ*62. *num.*7. *ad fi.* nec obſtat Vineen. de 111
Franch. *deciſ* 549. *num.* 9. qui per Ab. *in c.*
Eccleſia ſanctæ Mariæ num. 11. *vt lite pendente*
(qui quidem nihil adducit ad propoſitum)
& per Socin. *conſ.*10. *num.* 30. *volu.* 4. dum
affirmãt, alienatione facta lite pendente in
clericum, non à iudice laico, ſed ab Ec-
cleſiaſtico facienda eſt executio in eum:
quoniam ſi ratio, qua ſe fundat Franch. eſſet
vera, præcisè & neceſſariò procederet eius
doctrina. eſt enim aduertendum, eſſe inter
Doctores controuerſum, & in duas opinio-
nes facta diuiſio; an alienatio facta in frau-
dem iam paratæ executionis contra debito-
rem requirat reciſionem, vel directò poſſit
ipſa res in pignus executionis capi, alij enim
requiri dixerunt, & hanc ſequutus opinio-
nem Franchis nihil mirum, vt illam firma- 112
ret doctrinam, etenim reciſio requirit ordi-
nem iudicialem, & viam ordinariam, & ſup-
ponit contractum mero iure validum.
alij autem non requiri huiuſmodi reciſio-
nem ſectantur, quorum opinio magis fre- 113
quenter ab omnibus eſt recepta Bal. *in l.exe-*
*cutorem n.*22. *C. de executio. rei iudica.* Caſtr. *n.*8. Iſſ. *n.*10. Cuma *n* 5 Herculan. *n.*46. Laſius *in l.à diuo Pio* §.*ſi ſuper rebus.de re iud.* Ripa *in l.*1.§.*ſi hæres.num.*21.*ad Trebell.* Couarr. *in practi. c.*15. Villalo. *in ærario commu.opinio. litera A nu.*132. Papon. *conſ.*63.*n.*4. Pancirol. *conſ.*186 *n.*17. Ludoui.Peruſ. *deciſ.*26.*num.*9. Bella. *tom.*2.*commu.opi.lib.*7. *tit. de executio.rei indi. num.* 55. Dueñ. Diaz ad Afflict. eiuſdem opini. recenſet Aloyſ. Leo *in l.*1. *numer.*4. *C. de aliena. iudi. mut. cau. fact.* Vrſill. *deciſ.*396. *num.* 38. *num.* 7. Natta *conſ.*250. *num.*3. *&* 4. Æmill. *conſ.*51.*numer.* 6. Neuiz. *conſ.*20 *num.* 13. Decius *conſ.*187.*&* 189.*in fi.* Hondedeus *conſ.*20. *numer.*52. *&* 56. *volu.*1. Nig.Campan. *in cap. Reg. Neapol.*151.*num.*4. Carpan. *ad ſtat.* 160. *num.* 38. *p.* 1. Curti. Senior *conſ*73. Ruin. *conſ*87.*num.*1. *volu.*4. Ozaſ. *deciſ.*64. *numero* 5. Ann. *ſingulari* 28. Capicius *deciſ.* 128. *numero* 12. Rimi. Iun. *conſ.*100. *per totum volu.* 1. Guid. Papæ *deciſ.*81. Socin. *conſ.*13. *volu.* 4. Burſat. *conſ.* 100. *numero* 23. Torrer. *conſ.*66. *volu.* 2.

Menoch. *conſ.* 319. *n.*12. *& conſ.* 1187. *num.*4.
& de adipiſ. rem. 5. *num.* 127. Cumia. *Ritu* 9.
*num.*37. Surd. *conſ.* 533. *num.*4. *&* 40.& poſt
Parlador. quem ſequitur latè & optimè
Mat. Giurb. *in d. deciſ.* 62. *numer.* 6. *& ſeqq.*
qoi quidem omnes,& alij plurimi, quos nos
retulimus latè hac 4. p.c.8. à num.174. illam
ſequuntur in hac controuerſia diſtinctio-
114 nem; quòd quando dolus committitur in
fraudem executionis, puta; quia iam pen-
debat lis ſuper ea, alienatione facta in ter-
tium in actione perſonali, ſit directò execu-
tio, etſi vitio litigioſi lis eo caſu affecta non
ſit. aut etenim alienatio facta eſt duntaxat
115 in fraudem creditoris, puta; anteaquam lis
mota ſit, & tunc priùs reſciſſorio iudicio
agendum eſſe. & ſic cùm in caſu, de quo
agimus, reſciſſoria non ſit neceſſaria; quod
eſt fundamentum Franch. meritò per eius
ſubuerſionem doctrina corruet, vt & illi
ita ſatisfacit Marius Giurb. *vbi proximè d. num.*7.

116 Quò pertinet, quòd cùm is, qui dolo
deſiit poſſidere, pro poſſeſſore habeatur, *l.
pro poſſeſſore. de regul.iur.* latiſſi. Peregrin. *de fi-
deicommiſſ. artic.*46 *à num.*26. *fol.*286. Gratia.
*diſcepta.foren. cap.*78. *à num.*9. *cum ſeqq.tom.*1.
vel aliter de ſimulata donatiooe, venditio-
ne, aut alienatione facta in clericum, aut
aliàs, ſi appareat verè rem non exire de po-
117 teſtate conuenti, aut conueniendi etiam in
clericum, fiet executio per laicum iudicem,
latè Parlador. *lib.* 2. *rerum quoti. cap. fin.* 2. *p.*
§.1. *num.* 11. plurimos etiam referens ſequi-
tur Caſtell. à Bobadill. *in politi. lib.*2. *cap.* 18.
118 *num.*132. & quòd data doloſa alienatione in
tertium fiat executio, ex aliis probat Aſin. *in
praxi* §. 31. *c.*4. *à prin.* Mart. *de iuriſd.*4.*p.cent.*
1. *caſu* 35.*n.*14.

119 Et his accedit, quòd quando quis poſt
commiſſum delictum, & poſt citationem
realem, vel verbalem, & ſic præuenta iuriſ-
dictione, vel etiam non præuenta, ſi verè,
vel præſumptiuè apparet in fraudem ſe fe-
ciſſe clericum, adhuc coram ſeculari iudicio
ſit cõueniendus, per quem fieri poteſt etiam
condemnatio, & ſimiliter executio in pœna
pecuniaria in temporalibus, non tamen in
perſona clerici, cùm ſit iure diuino exempta
à iuriſdictione ſeculari. attamen in bonis ſe-
cularibus poteſt executionem facere con-
demnationis. ita poſt alios Aufret. *de poteſt.
ſecul.regul.* 1. *fall.*11. Nauarr. *in c.non dicatis* 12.
q. 1. *n.*92. *ad fin.* plures Gutier. *in pract. ad ll.
Reg. l. p. quæſt.* 5. *num.*3. Vincent. de Franch.
*deciſ.*384. *num.*3. 2. *p.* plures per Boſſ. *in praxi
cri.tit.de pœnis* 38. Couar. *pract. quæſt.c.* 32.*n.*4.
verſ.concluſ. Placa *de delict.cap.*35. *num.*11. Iul.
Clar. *in prax.*§.*fi. quæſt.*36. *num.*43. Gama *de
ſacram.præſt.quæſt.* 5.*n.*27. Viuius *lib.*1.*commun.
opin. verbo, clerici. verſ. eccleſiaſticus.* Anton. de
Matth. *de prorogatione iuris. n.* 57. latè proſe-
quitur Barboſ. *de iudi. ad l.ſi quis poſteaquam.
à num.*215. ex eo, quia priuilegium acqui- 120
ſitum per fraudem, nihil prodeſt acquiren-
ti. *l. hos accuſare ff. de accuſatio. l. ſi maritus.*15.
§. *lege Iulia. de adulter.* & quia iudex ſecu- 121
laris hoc caſu magis dicitur iudex cauſæ,
quàm iudex perſonæ clerici, vide Barboſ.
ibi, qui per multos numeros multa adducit
ad propoſitum.

Hinc falsò opinari conſtat Martam *vbi 122
proximè num.* 9. quem adduximus pro con-
traria parte in vltimo fundamento. n.93. aſ-
ſerentem, contra clericum, in quem res liti-
gioſa alienata eſt, non poſſe per ſecularem
fieri executionem ſuæ ſententiæ latæ ſuper
ea, per text. *in cap.eccleſ.* 1. *vt lite pendente,* mo-
tum ex eo, quòd ſummus Pontifex auoca-
uit ad ſe cauſam à Senatore vrbis, quia in iu-
riſdictionem temporalem non ſe intromit- 123
teret Pontifex, niſi attendens, Senatorem
non poſſe, de clerico cognoſcere. cui re-
ſpondetur, quòd ſummus Pontifex ſe intru-
ſit in cauſa, tanquam Dominus temporalis
vrbis Romanæ, cùm ſit de patrimonio eccle- 124
ſiæ. *c.Conſtantin.*96.*d.* vt optimè poſt Hoſtien.
aduertit Abb. *in d. c. eccl. ſancta Maria.num.*7.
ex text *in cap.per venerabilem. de electio. lib.*6.
qui quidem Doctores ad prædictam diffi-
cultatem alias ſimul ſolutiones aſſignãt. Vi-
de latiſſimè per Eſcac. *de appella.q.*8. *à n.*127.
*art.*6. *per totum*, vbi latè de appellatione à
Senatore. & faciunt quæ Felin. *in c.ſignifica-
ſti. ſub n.* 4. *de off. delega.* quod & in hoc caſu
quando adeſt vitium litigij, à fortiori dicen-
dum eſt, quippe ſi in ſuperiori, vbi propter
alienationem in fraudem executionis para-
tæ, ad pecuniam res à clerico pignoratur,
quo caſu non contrahitur vitium litigij. vt
tenent Vrſil. Carpa. Beni. & Giurba ſuprà.
multo fortiùs dicendum eſt, quando ipſa res
eo ſit vitio affecta, quam quocunque vadat
comitatur.

Huic etiã parti rectè & fortiter fauet, quod
latè adducit comprobans Peregr. *in tract. de
fideicommiſſ.art.*48.*n.*62. *& ſeqq.* quòd ſi cleri-
cus vigore *l. fin.C.de edicto diui Adri.* mittatur
in poſſeſſionẽ hæreditatis authoritate iudi- 125
cis ſecularis, & poſtmodũ tertius compareat
coram eodem iudice pro ſui intereſſe, perẽs
reuocationem poſſeſſionis, vel quia nõ fuit,
vt debuit citatus, vel aliam aliquam legiti-
mam exceptionem opponit; tunc ipſe iudex
ſecularis erit iudex competẽs, ad huiuſmodi
poſſeſſionis reuocationẽ, quia à principio hęc
poſſeſſionis datio nõ fuit liberè, ſed reuoca-
biliter, conditionalitérque cõceſſa, ſiue quia
expreſsè

126 expreſsè appoſita fuit clauſula (*ſaluo iure, &c.*) ſiue non expreſſa huiuſmodi conditione, quia tacitè ſunt ſubintelligitur. *l.* 2. §. *ſi quis à Principe. &* §. *meritò.ff.nequid in loco publi.*gl. fi. *in cap.* 2. *vt lite penden.* gl.*in l. fi. C. ſi contra ius vel vtilit. pub.* & ibi B. & cæteri. Marta *de iuriſd* 4. *p. cent.* 2. *caſu* 159. *num.*22. origo enim rei ſemper attendi debet, ſecundùm ea, quæ nos latè ſuperiùs diximus. Et contra hanc doctrinam (quæ vera eſt, & practicabilis) curandum non eſt de Marta *in tract.de iuris.*4.*p.cent.*2.*caſu* 159.in eam inſurgentem, vt de more habet. Peregri.autem ſequitur Paz *tract.de tenuta* 2. *p. cap.*64.*n.*13. facit Bald doctrina *in d.l.fi.n.*45. Cepola *conſ.* 28.29.*&* 30.pro noſtra opinione.

Quibus quidem rationibus, & authoritatibus, prout & praxis communiter obſeruat, quòd reuocata executione, cuius contemplatione Clericus tertius emptor per ſubhaſtationem poſſidet, vel aliter ab illa executione ſit cauſata ſua poſſeſſio, vel quando per executorem excedentem in eum fuerit
127 res tranſlata; poterit per eundem executorem auocare, quod quando mediante exceſſu, aut inordinato proceſſu rem clericus fuit adeptus, vt poſſit tunc res ipſa à clerico auocari per ſecularem, pro indubitabili teneo; ad quod vltra ſuprà dicta illud conſidero, quoniam tunc iſte talis non poſſidet. Enimuerò quando iudex, ſeu executor ex-
128 cedendo, attentando, aut aliter, nulliter proceſſit, iuris ordinem omittendo, nec priuat poſſeſſorem poſſeſſione, nec illam transfert in accipientem, vt & nos exactè probauimus ſuprà hac 4.p. cap.8. de exceſſu de perſo.ad perſo.verſ.nunc.tractandum.n.100.
129 & ſic eùm careat poſſeſſione, ſe executioni rei opponere non poſſe, indubitanter eſt, vt & ibidem nos probauimus, præcipuè n.73. & 62.

Ex præfatis pendet etiam reſolutio ad propoſitam ſuperiùs difficultatem; an iudex Eccleſiaſticus vim faciet inhibitionem emittere executori laico, quando in clericum poſſidentem rem, de cuius executione tractat, & an ab huiuſmodi inhibitione appellationi interiectæ non deferens, vim faciat
130 Eccleſiaſticus. In quo dicendum venit, quòd quando ſententia lata à ſeculari virtualiter, aut in conſequentiam, aut ſecundariò præiudicat clerico poſſeſſori ex natura rei, & iudicij; tunc non poterit inhibere executori, ſecus autem quando ſui natura virtualiter, nec in conſequentiam clerico poſſeſſori non citato minimè præiudicat ſenten-
131 tia; quia tunc ſicut non poterit ſecularis exequi in clericum, ita nec vis fiet inhibendo, quæ reſolutio rectè & apertè colligitur

ex Mar. Anto. Genuen. ſuperiùs pro contraria parte præcedentis difficultatis allegato, *in praxi Curia Neapo. Archiepiſ. c.*2. *per totum*, dum concedit inhibitionem, quando iudex ſecularis non poteſt exequi aduerſus rem clerici, & ſic rectè ſequitur per argumentum à contrario ſenſu, & à ratione ceſſante, (in qua ſe fundat) quod vbi poteſt ſecularis exequi, minus poterit Eccleſiaſticus iudex inhibere, tunc namque poteſt inhiberi ſecularis, cùm procedere in cauſa contra 132
clericum non poteſt, latè per Lancelo. *de attenta.* 2. *p. cap.*20. *in præfatione à numer.*77. latè etiam Mandoſ. *de inhibitio. quæſt.*10. *vſque ad quæſtio.*14. benè Mart. *de iuriſ.*2. *p. cap.*42. *per totum*, vbi etiam tractat, an, & 133
quando appellatio ab inhibitione, vel eius reuocatoria amoueat impedimentum iudici laico inhibito, vt de cætero queat in cauſa liberè procedere.

Sed hæc reſolutio indubitanter procedit, 134
quando ſecularis, qui poteſt exequi, proſequi iam executionem incipit, an autem idem erit, vbi iudex Eccleſiaſticus præuenerit inhibitionem nondum incipiente ſeculari, magna eſt difficultas, ex eo, quod dicit Proſper Fari. *in practi. crimi. tom.* 1. *q.*8. *ſub num.*25. *verſ. ſublimita ſecundò.* cum Gerat d.*ſingul.*96. poſt Bal Butr. & alios, quos ibi referendo ſequitur, nempe; iudicem ſecularem de quæſtione facti rei ſpiritualis incidenti poſſe cognoſcere, niſi quando iudex Eccleſiaſticus inhibuiſſet iudici ſeculari, ne ſe intromitteret in quæſtione ſpirituali, etiá 135
ſuper ſolo facto conſiſtente, nam ſi hæc inhibitio emanaſſet immediatè, & anteaquam iudex laicus inceperit, cognoſcere ſuper illa facti quæſtione, non poteſt ſe in ea ampliùs intromittere, & ideo eſſe cautelam (dicit ille Fari.) vt oblata incidenti ſuper ſpirituali cauſa quæſtione, etiam facti coram ſeculari iudice, is, cuius intereſt, ſtatim Eccleſiaſticum iudicem adeat, ab eóque petat, vt illius quæſtionis cognitionem aſſumat, laicúmque inhibeat, qua emanata inhibitione, anteaquam iudex laicus de cauſa cognoſcere incipiat, illa terminanda erit per iudicem Eccleſiaſticum, & non ſecularem. quam difficultatem vlteriùs non diſpuro, cùm defeſſus calamus longam examinationem iam non patiatur.

Nunc autem quæri poteſt: an exceſſus 136
repoſitio effectus ſuos extendat ad fructus perceptos per poſſeſſorem rei, de cuius repoſitione, & reſtitutione tractatur, etiam ſi in ſententia reuocatoria executionis de eis nulla facta ſit mentio. Et videtur quòd non. quia ſententia ad non expreſſa non porrigitur, cùm ſit ſtricti iuris, vt capitibus ſu- 137

perioribus latè diximus. Et quia iuſtè poſſi-
det, qui authore Prætore poſſidet. *l. iuſtè poſ-
ſidet. de acquir. poſſ.* & cùm vigore ſententiæ
iudicis poſſidet, bonæ fidei poſſeſſor iudi-
138 catur, quo caſu ſuos facit fructus, nec teneri
ad eius reſtitutionem. iuxta text. *in l. 4. §. fi.
ff finium regund. §. ſi quis à non Domino. inſtit. de
rerum diui. l. bonæ fidei emptor. ff. de acquir. rer.
domi.* Curti. Senior *conſ. 71.* Afflict. *deciſ.* 188.
num. 2. & poſt alios Boëccius *conſ.* 85. *ſub
num.* 13. Petr. Surd *conſ.* 115. *num.* 1. vbi ſub-
139 dit, etiam quòd poſſideret ſine titulo, vel
cum titulo inualido. *l. quæſitum in fi. de acquir.
rer. domi.* Menoch. *de recuper. rem.* 15. *n.* 582.
alios allegans, quæ concluſio procedit, etiam
ſi ſententia, cuius occaſione quis poſſidebat,
reducatur ad irritum, vt tenet Boëccius *d.
conſ.* 95. *num.* 24.

140 Sed contrariam ſententiam, & opinio-
nem longè de iure veriorem, receptiorém-
que exiſtimo; imò quòd ſententia, aut exe-
cutione irrita, & reuocata, cuius cauſa, &
contemplatione quis poſſidebat; rem cum
fructibus reſtituere teneatur. Quod proba-
141 tur, quia quando titulus ſui natura eſt reſo-
lubilis, facta reſolutione, res cum fructibus
interim perceptis reſtituitur. *l. eum qui emit.
in prin. l. item quod dictum eſt. l. Imperator ff. de
in diem adiect. l. is qui §. ſi fundus. ff. quod vi aut
clam. l. fi. ff. de iure fiſci. l.* 1. *§.* 1. *& l. quod ſi nolit,
in fi. iunct. l. cum autem. §. cum redhiberetur ff.
de ædilic. edic. l. lege ff. de leg. commiſſ. l. cum
quis.* & ibi Angel. & Alexander *ff. de conſue-
tud. ob cauſam. l. videamus. §. item & indebitum,
& duobus ſeqq. ff. de vſur. l.* 1. vbi Angel. Paul.
& Alexan. *C. de ijs quibus vt indig.* & voluit
gl. *in l. ſi mortis cauſa donat.* & ibi B. *ff. de dona.
cauſa mor.* Bal. *in l. vlt. C. de vſu. & fruct. leg. &
conſ.* 294 *donatio cauſa mort. in prin. lib.* 3. Pa-
normi. *in c. illo vos colu. 2. de pigno.* Ang. Areti.
*in §. 1. vlt. colu. verſ quæro quando reuocatur. inſt.
quib. non eſt permiſſum facere teſtam.* Franci.
Cre. *ſingul.* 15. *ſi legatum ſoluitur.* Tiraq. *in l. ſi
vnquam. verbo, reuertatur. n.* 268.

142 Hinc fit, quòd quando titulus reducitur
ad non titulum, & cauſa ad non cauſam, res
cum fructibus reſtituitur à poſſeſſore. Bal.
in l. fi. C. ſententiam paſſis. Felin. *in c. cum cauſa
colu. penul. verſ. reſpectu autem fructuum. de re
iudi.* Tiraq. *vbi proxim. num.* 278. *ad fi.* & cæ-
teri citati Doctores. Roman. *conſ.* 454. *ſub
num.* 27. inferens, quòd ſi titulus redactus
143 ad non titulum, vel habens ortum à cauſa
irrita, non operatur acquiſitionẽ fructuum,
ſequitur Natta *conſ.* 535. *num.* 12. Cacher. *de-
ciſ. Pedem.* 160. *num.* 12. Surd. *deciſ.* 25. *num.* 21.
& deciſ. 45. *num.* 11. *& deciſ.* 163. *num.* 16. &
idem *conſ.* 115. *quaſi per totum. & conſ.* 268.
num. 29. 30. *&* 31. *& conſ.* 372. *num.* 21. *lib.* 3.
Fab. Turet. *conſ.* 13. *num.* 24. *& conſ.* 23. *n.* 11.
volu. 3. Rimi. Iun. *conſ.* 333. *num.* 21. *& num.* 51.
& idem *in §. 1. inſtitu. de donatio. num.* 601.
Maſtrill *deciſ.* 29. *num.* 56. *& ſeqq.*

Hinc etiam eſt, quòd quando poſſeſſio- 144
nis apprehenſio, per aliquem facta, ad non
poſſeſſionem reducitur, tunc res ipſa cum
fructibus interim perceptis ab ipſo poſſeſ-
ſore auferuntur; quamuis iudicis authorita-
te in poſſeſſionem miſſus fuerit, tenet Rom.
conſ. 454. *num.* 25. *& tribus ſeqq.* Natta *vbi ſu-
prà n.* 11. Menoch. *de recuper. rem.* 15. *n.* 638.
Matthæus de Afflict. *deciſ.* 218. *num.* 4 *&* 5.
Oraſ. *deciſ.* 159. *num.* 12. Innocen. *in c. conſul-
tatio. num.* 1. *verſ. idem etiam. de iure patro.* Me-
noch. *de retinen. rem.* 3. *num.* 93. Areti. *in l. in-
tereſſe n.* 1. *de acquir. poſſ.* Chriſtophor. de Paz
in tract. de tenut c. 11. *n.* 13.

Et in terminis, quòd irrita, aut annullata, 145
ſeu reuocata ſententia, cuius cauſa, & con-
templatione quis poſſidebat, res ſit cum fru-
ctibus reſtituenda, eſt text. optimus *in l. filio-
famil. §. cõtra tabul. ff. de inoſſicioſo teſtam.* quam
meritò omnes exclamant, probant Ab. *in c.
cum cauſ. vlt. nota. de off deleg.* Fulgoſ. *conſ.* 136.
num. 2. *& conſ.* 190. *num.* 3. Prouinz. *in collecta.
ad text. in l. ſi non ſortem. §. ſi centum. ff. de con-
dictio indebi.* Afflict. *deciſ.* 218. vbi Vrſill. *de-
ciſ.* 240. *num.* 2. *& deciſ.* 249. Roman. *conſ.* 454.
num. 26. *&* 27. Natta *conſ.* 535. *num.* 12. Alciat.
conſ. 160. *num.* 10. Curtius iun. *conſ.* 153. *n.* 16.
Mazol. *conſ* 109. *num.* 4. Capic. *deciſ.* 210. *n.* 12.
Coſta *tract. de ſcientia & ignoran. gl.* 13. *n.* 8.
Torniol. *conſ.* 79. *num.* 9. Sfort. *conſ.* 96. Lam-
berteng. *de contractib. mulier. gl.* 1. *num.* 223.
Vaſq. *lib.* 3. *controuerſ. vſu frequent.* 79. *num.* 9.
Ioan. Garc. *de expenſ. cap.* 23. *num.* 24. Burſa.
conſ. 73. *& conſ.* 220. Cardinal. Tuſc. *practicar.
concluſio. litera E. concl.* 490. *num.* 30. 41. *&* 53.
Bardell. *conſ* 59. *n.* 7. Rauden. *de analog. c.* 37.
num. 209. Aldoui. *conſ* 50. *num.* 38. *& conſ.* 51.
num. 37. Plot. *conſ.* 38. *num.* 14. Gutier. *conſ.* 15.
num. 11. *&* 12. Riminal. Iunior *conſ.* 333. *n.* 19.
Aſi. *de executione §. 4. cap.* 21. Petr. Surd. *conſ.*
14. *num.* 16. *& conſ.* 115. *num.* 11. *& conſ.* 168.
num. 20. *& conſ* 372. *num.* 21. Rebuf. *de liter.
oblig. art. 1. gl.* 12. *num.* 4. Morot. *conſ* 58. *num.* 8.
Boſſ. *tit. de damna. in ſol. num.* 1. Cæphal. *conſ.*
198. *num.* 2. Præt. *conſ.* 206. *n.* 39. Peregr. *conſ.*
3. *num.* 71. *volum.* 1. Menoch. *de recuper. rem.* 15.
num. 638. *& de retinend. num.* 26. Pinell. *in l.* 2.
p. 2. *num.* 31. *C. de bon. mater. & in l. 2. p. 2. cap.* 4.
num. 10. *C. de reſcin. venditio.* Cumt. *ritu* 17.
num. 157. *&* 158. *& ritu* 91. *num.* 17. Oraſc.
deciſ. Pedem. 160. *num.* 10. optimè Petr. Surd.
deciſ. 45. *à num.* 10. *vſque ad* 12. *& deciſ.* 25. *à
n.* 21. & iterum *in tractatu de alimentis tit.* 1.
quæſt. 124. *num.* 8. Giurb. *deciſ.* 89 *per totam.*
vbi mirabiliter. Maſtrill. *deciſ.* 29. *num.* 4. *&* 5.

Gratian.

Gratian. *diſceptatio foren.c.157.num.27. & ſu-*
prà,& inſuper mox citandi.
146 Et quòd quis teneatur reſtituere fructus,
quos percepit virtute decreti,in quo fuit ad-
iudicata poſſeſſio propter aliquod debitum,
etiam pro parte debiti,quod debebatur,tra-
dunt Matth.de Afflict. *deciſ.218.ad fin.*.B. &
Iſſ. *in l. ſi non ſort.§. ſi centum. ff. de conductio-*
ne.& alij,quos citat Menoch *de retinen.rem.1.*
num.26. Barboſ. *in l.diuor. §. ſi.num.52. pagi.*
1241. ff. ſolut. matrim. poſt Paulum de Mon-
te Pico *in l. poſt contractum num. 103. ff. de do-*
*natio.*Bolognin.*in l.2. ff. ſi quis rem minor.*Ne-
uiz.*conſ.77.num.23.* Padill. *in l.2. num.23. C.*
de reſcin. vind. Boër. *deciſ.44. num.26. & in*
conſ.23.num.10. Ferra. *in form.in actione hypo-*
thecaria pag.379.num.1. Pelaes à Mieres *in*
tract.de maior. quaſt.25. num.36.3.p. in nouiori
impreſſione.
147 Et quòd quando debitor,cuius bona ven-
dita fuere propter appretium, à tali appre-
tio appellauit, & per iudicem appellationis
fuit tale appretium reuocatum, creditor te-
neatur reſtituere fructus, quos vigore ap-
pretij percepit, tenet Matth.de Afflict. *deciſ.*
188. num.4. Barboſ. *in d.l. diuor. n.51. & 52.*
Mieres *vbi proximè num.28. & ſeqq. & num.*
34.& 35.
148 Et corroboratur, nam facta venditione
ob debitum, ſi res reddi iubeatur debitori,
non ex gratia, ſed ex iuſtitia, & iuris diſpo-
ſitione dictante, fructus etiam reſtituendi
ſunt illi, vt poſt Paulum de Monte Pico,Bo-
logni.Neuiz.Padill.*locis proximè citatis* reſol-
uit Petrus Barboſ. *d.§.ſi num. 51.* & poſt Fer-
rara *vbi ſuprà.* Menoch. *de arbitra. caſu 288.*
num.19. Pedemon.*deciſ.160.num.16.* in praxi
notandum dixit Mier. *d.3. p. quaſt.25. n.36.*
& faciunt, quæ nos ſuprà diximus hoc ca-
pite in prioris quæſtionis reſolutione, fun-
dam.5.verſ.quod vlterius, & quinto proba-
tur à num.39.& ſeqq.
149 Et non ſolùm quando ſententia, & exe-
cutio reuocata eſt per viam appellationis,
ſed & per reuiſionem, vt vtroque caſu ſit
res cum fructibus reſtituenda, iuxta text. *in*
auth.quæ ſupplicatio. & ibi notat gl. cum legi-
timis augmentis, *C. de precibus Imperatori of-*
ferendis.& Bal. *num.5.*Aloyſ. *num.26.*Rebuf.
ad Regias conſtitutiones tit.de ſenten. execu. art.
5.gl.3. num.3. & 4. Franch. *in c. dilecto n.33.*
de appellation. Morla *in emporio iuris. tit. de*
iuriſd. omnium iudi. in præmiſſ. num.73. Vin-
cent.de Franch.*deciſ.224.& deciſ.288. & de-*
ciſ.120. Capi.*deciſ.202. num.10. & 12.* Mu-
ſcat.*de fideicommiſſ mod.18.num.20.* Giurb.*de-*
ciſ.89. ſub num.2. verſ. vnde eſt quod reuocata
ſententia. Afflict. *deciſ.88.* Maſtrill.*d.deciſ.29.*
num.9.

Quæ doctrina ampliatur, etiam in fru- 150
ctibus percipiendis, vt & ipſi ſint ab huiuſ-
modi poſſeſſore reſtituendi, ita ex Angelo,
in l. ſed parat.num.2. in fi. ff. quod metus cauſa.
Maſtrill.*in d.deciſ.29. n.5.* Giurb. *d. deciſ.89.*
ſub num.2. Pacif. *de Saluian. interdicto, inſpe-*
ctio.4.cap.1. num.47. & etiam contra fiſcum, 151
text. *in l.1.& 2.de fide haſta fiſcal. lib.10.* & ita
deciſum fuiſſe teſtatur Giurb. *vbi proximè*
ſub d. num.2. & faciunt ad propoſitum, quæ
dicit Lancelo. Rober. *de attenta.3.p.cap.31.à*
num.22. & ſuprà, quòd attentans non excu- 152
ſatur à fructibus, quos percepit, ſed nec ab
iis, quos percipere potuit,etiam ſi in ſenten-
tia omiſſum ſit, dicere de iis, quos percipere
potuit, dummodo ſint percepti ab aliquo
tertio, qui cauſam habuerit ab ipſo atten-
tante condemnato, prout ita fuiſſe dictum
in vna Peruſina attentatorum coram Put.vt
eſt deciſio in recollectis Achil.de Graſſ.140.
fructus perceptos. ſub rub. de fructib. affirmat
Lancelo. *vbi proximè.* & generaliter Man-
doſ. *in tract.de commiſſio.14.formul.commiſſio-*
nis attenta. in verbo, fructus. Enimuerò ſi hu-
iuſmodi condemnatus attentans aliquam 153
allegat iuſtam cauſam,ſe excuſandi à fructi-
bus percipiendis, puta; quia dat aliquem
tertium, qui illos percepit; tunc licèt excu-
ſetur à fructibus, quos percipere potuit, ita
vt pro eis executionem euitet, non tamen
excuſatur ab iis,quos ipſemet percepit. Mil.
verbo, attentans, lite penden. fol.30. Achil. *de-*
ciſ.140. Rot.*deciſ.25. aliàs 597. ſi ſpoliatus. de*
reſtitu. ſpoli. in antiq. Creſcent. *deciſ.92.* Mo-
heda.*deciſ.2. & 10.* Caputaq. *deciſ.237.* inci-
pit *fructus 1.p.* de quo articulo nos latiùs ſu-
prà hac 4. p. cap. 10. de exceſſiua fructuum,
*&c.*verſ. quod & illud pertinet.à n.74.& 75.
& 76.cum ſeqq. & vide etiam ſuperiùs n.41.
& 42.

Hoc enim generale verum eſt,quòd fru- 154
ctuum condemnatio verificetur in fructi-
bus perceptis per tertium, habentem cau-
ſam ab attentante condemnato,vt ex Achil.
& aliis Rotæ deciſionibus firmat Lancelo.
Robert. *de attenta. 1.p. cap.3. num.23. & 24.*
Quò pertinet quod dicit Bacca *in tract. de*
non meliorand. filiabus cap.33.num.6.cum ſeqq.
quem ſequitur Mieres *de maiora.3.p. cap.25.*
num.42. quòd dos data filiæ vltra ſummam 155
taxatam per legem Regni, eſt reuocanda
cum fructibus.

Cuius etiam eſt ſatinæ, quod diximus de 156
venditore bonorum debitoris in cauſa exe-
cutionis rei iudicatæ,vel publici inſtrumen-
ti; nulliter tamen factæ per executorem, eo
quòd minimè fuêre ſeruatæ iuris ſolemni-
tates. nam propter hoc paſſim in tribunali-
bus huiuſmodi executiones annullãtur, bo-

nis cum fructibus debitori reſtirutis, ſoluta
priùs debita pecunia, hoc eſt, quæ deberi
omnino, apparet ex inſtrumento, aut re iu-
dicata, non autem pretio, pro quo vendita
fuêre, & hoc cũ legitimo interuſurio ſimul,
quod cum fructibus eiuſdem rei facta om-
nium liquidatione proportionabiliter com-
penſandum eſt, vt eleganter tradunt Ozaſ.
deciſ. Pedemon.160. Sequitur Ioan. Franch.
Bellacom. inter communes 1. p. lib.5. tit. de
prædijs minor.num.19. & ex alijs Gaſp. Rodr.
de annu.reddit. lib.1. cap.14. num.61. vbi alia
ponit exempla, optimè Mier. de maio. 3.p.
quæſt.25.à num 28.poſt Barboſam, in l.diuor.
§.fi.num.51. & 52. Gabr. conſ.33. num.10. &
conſ.168.num.94. Nicol. Boër. deciſ.44.n.26.
Ferra. in pract. in form. libell. pag.379. colu.1.
Gama deciſ.232.num.5.& eius addition.234.
qui refert Sfortiam conſ.41.lib.1.& legendus
eſt ipſe additionator, deciſ.40. eiuſdẽ Gamæ.
Latiſſimè etiam idẽ probat poſt alios Giur-
ba deciſ.105. quando executio quomodoli-
bet ſit reuocata, etiam per enormiſſimam
læſionem, ſiue res creditori ſit adiudicata,
ſiue quia ipſe emit per ſuppoſitã perſonam,
ſiue à tertio emptore, poſſeſſa per ſubhaſta-
tionem, quem vide.
157 Quæ conſideratio non extra rem eſt, cùm
nemini dubium eſſe poſſit, exceſſum eſſe
attentatum. Feli. in c. cum olim.el 1.num.7.de
off. delega. Maſcar.de proba. tom.2. concl.1007.
158 num.22. & exceſſus adinſtar attentati repo-
nitur, vt poſt alios Gratia.diſcepta.foren.c.333.
tom.2. num.7. & eſt de mente Lancelot. de
attenta.2.p.cap.12. limi.53. à num.22. & ita in
terminis dixit Rot. vt teſtatur Seraphi. deciſ.
159 10168 tom.2. dicens, quòd exceſſus in exe-
cutione cauſat attentatum, omnia quippe
requiſita attentatorum reperiuntur in ex-
ceſſu commiſſionis. Quare quæ diximus ha-
ctenus de attentato reſpectu fructuum, in-
160 telligatur & in eo, qui virtute executionis
exceſſiuæ rem reſtituendam poſſidet, vt pa-
riter ad eoſdem teneatur.
161 Nec hos excuſat ab horum fructuum re-
ſtitutione titulus à iudice, & bona fides (de
quibus diximus ſuprà pro contraria parte,)
quoniam ſententia reuocata reducitur ad
non ſententiam, & perinde habetur, ac ſi
nunquam fuiſſet ſententiatum, latè Borgni.
162 Caual.deciſ.40.n.51.p.2. & lata vltima reuo-
catoria, illa prima dicitur illicitè præceſſiſſe
& omnia retro acta pro illicitè attẽtatis cor-
ruunt ipſo iure. Vinc. de Franch. deciſ.120.
& 136. Carolus de Tapia in compilati. iuris
Regni Neapoli.lib.3. tit.de aſſiſtentia. in Rubrica
40.num.5.folio 226. & deciſ.188. Gratia deciſ.
120.Maſtrill.deciſ.29.num.7. Giurb. deciſ.89.
ſub n.1.Pro quo facit regula, quam tutam vo-
cat Mier. tract.de maior.3.p.quæſt.25. num.30.
l.certum C.de re iudica.l.2. C.de fructi. & litium
expenſ. quòd quilibet, etiam bonæ fidei poſ-
ſeſſor reſtituere tenetur fructus, quos lite 163
pendente percepit, adeò vt retractata ſen-
tentia, retractata intelligitur executio, & ſi 164
in ea nihil dictum ſit, ita vt omnia in priſti-
num ſtatum debeant reſtitui, quæ occaſione
ipſius habuit victor in c. accedens. verbo, vni-
uerſa, vt lite non conteſta.quam ibi notant Bal.
& Barb. num.77 Ana.ſingul.472. & alleg.93.
num.2. Gallia.conſ.37. num.28. Bal. conſ.147.
colu.3. Amat.deciſ.75.num.10. Contar. in l.1.
in intellectu.num.3.C.de momen.poſſ. Grati.de-
ciſ.220. à num.4. vſque ad 8. & additio. Cal-
uac. deciſ.40.num.51.52. & 55.p.2. Franchis
deciſ.136.& per eundẽ Carolus de Tapia Re-
gius meritiſſimus conſiliarius in ſupremo
collaterali conſilio Neapolitano, loco proximè
citato.
Hinc meritò procedit, vt reuocata ſen- 165
tentia, executionem etiam tacitè reuocari,
vt attentatorum remedio bona capta rela-
xentur eodem imperio, quo fuerant conceſ-
ſa, ac ſi facta non eſſet executio. Vincen. de
Franch. deciſ.126.& deciſ.120. Sacc. conſ.78.
num.16. Intrigil. lib.2.ſingul.173. num.83. ap-
pellatione non obſtante. Muſcatell. de fideiuſſ.
1.p. mod.18. num.14. Hieronym. Gonzal. ad
regul. de men. & alter. gl.6. num.183. plures
citat Giurb. deciſ.39. num.14. & ſicut nulla 166
procedente ſententia commiſſio executio-
nis fieri non potuit, nec facta valet, ita etiam
ſi præceſſerit ſententia nulla, commiſſio exe-
cutionis fieri non poteſt, nec valet, ſi de fa-
cto fiat, vt ex l.4.§.condemnatum.& l.cum nul-
la ff.de re iudi. c. paſtoral. eodem tit. Lancelot.
Gallia. conſ.61. num.31.34. & 35. Viuius de-
ciſ.53. num.7. deciſ.304. num.5. & deciſ.380.
num.29. Caual. conſ.26.num.6. Areti.conſ.56.
colu.1. Torniol.conſ.79. num.50. Berret. conſ.
34.num 6. Bertaz. conſi.crimi.79.num.3. Turr.
conſ.7.num.10.volu.3. Peregri.deciſ.35.num.9.
Aldouin. conſ.110. num.84. & 85. Caualcan.
deciſ.11.num 63.p 1. & deciſ.3. num.15. Giurb.
deciſ.89.ſub num.14.
Quo ſuppoſito, ſententiam reuocatam 167
non cauſare, nec præſtare bonam fidem quo-
ad fructuum adquiſitionem, dicunt Docto-
res citati ſuprà ad prin. huius quæſtionis,
verſ. ſed contrariam ſententiam, &c. n.140.
& præcipuè Roman. & poſt eum Petr.Surd.
deciſ.25. num.21. Maſtrill. deciſ.29. num.5. &
meliùs num.11. Grati. deciſ.79.num.12. Caual-
ca.deciſ.11.num.63.p.1.& deciſ.40.num.53.Ca-
ual. conſ.26.num.6. Giurb.d. deciſ.89. ſub n.2.
vbi etiam dicit, quòd titulus nullus nec ali-
quam tribuit exceptionem, aut effectum,
l. quoties.ff. qui ſatiſd. cogan. Rebuf. conſ.190.

Mareſcot.

Mareſcot. *lib.2.var.reſol.cap.94.num.35.* nam titulus inualidus habetur pro nō titulo. *l.nec vllam. §. item in fi.ff.de petit.heredit.* Marcab. *conſ.10.n.59.* Eugen. *conſ.43.n.29.* Viuius *deciſ.22. num.8.* nec opitulatur ei qui poſſidet ex illo titulo, Afflict. *deciſ.271. num.3.& deciſ.228.& in cap.1. §.præterea. gl.3. num.4. tit. quæ ſint prin.cauſ.benef. amit.* Rui. *conſ.166. in fi.volu.6.* Rolan. *conſ.41.num.31.volu.3.* Gratia. *diſcepta.foren.cap.45.nu.33.* Sutd. *conſ.28. n.53.* Morot. *conſ.58.n.9.*

168 Sed huic quæſtioni ſucceſſiuè quæro, ſi eſt appellatum ab executore executorialium per condemnatum, pro cuius cognitione ſolet cauſa delegari, & committi cum clauſula (parito iudicato) quæ illius eſt ef-
169 fectus, vt non poſſit quis audiri, niſi facta prius integrali executione, adnotata *in c.fi.de reſti. ſpoli.* Staphil. *de liter. inſti. §. dicendum num.82.* Veſtr. *in praxi. lib.8. cap.3. num.10.* Mareſcot. *variar.reſolutio.lib.1.cap.87. à nu.1.*
170 dicens, quòd cùm dicta clauſula proferatur per ablatiuum abſolutum, tribuit iuriſdictionem conditionalem, videlicet; quatenus ſit paritum iudicato, & non aliter. *l. à teſtatore ff. de conditio. & demonſtra.c.cum dilecta.de reſcript.* Pariſ. *conſ.94.num.8.& conſ.45. num.6. lib.4.* Tiraq. *de retract. conuentio. §.2. gl.vni. num.3. & 4.* Put. *deciſ.283. lib.2.* Ca-
171 putaq. *deciſ.150. p.1.* vnde in primis, & ante omnia poſſeſſio dimittenda eſt, & fructus, & expenſæ vſque ad obolum debent reſtitui, anteaquam in cauſa procedatur, aliàs geſta ante paritionem ex defectu iuriſdictionis erunt nulla, vt in dictis locis, & per Put. *deciſ.429. lib.1.* Mareſcot. *vbi proximè ſub num.3.* vbi teſtatur ita fuiſſe reſolutum per Rotam pluries, vt in vna Callagurritana Capellaniæ ſanctæ Crucis 13. Ianuarij 1589. coram Orano, & in vna Pampilonen. parochial. 4. Maij 1591. cotam Penia. & in alia Foten. Parochial. 1. Iulij 1602. coram Litta. & de eodem anno in alia Pampilonen. priorat.26. Aprill. coram Ludouiſ. etiam ſi
172 eorum fructuum fiat oblatio, etiam liquidorum, cùm ſint cum effectu reſtituendi, ad hoc vt tollatur ſuſpenſio iuriſdictionis. Staphil. *loco citato num. 82.* & ita fuiſſe pluries terminatum per Rotam, cuius affert deciſiones, firmat Mart. *d. cap.87. num.4. 5. & 6.*

173 Quo ſuppoſito, duo quærenda ſunt, primum an d. clauſula (parito iudicato) operatur quoad fructus, quando facta eſt rei reſtituendæ condemnatio, & nihil de fructibus expreſsè dictum fuit; an ſecundus executor datus cum data clauſula (parito iudicato) excedet, & nulliter procedet: ſi vtatur iuriſdictione anteaquam paritum ſit, etiam per prædictorum fructuum non expreſſorum actuali reſtitutioni.

Et quòd non excedet, nec procedet nul- 174
liter, videtur probandum ex eo, quod expreſsè firmat Mareſcot. *variar. reſolutio. lib.1. cap.87. num 24.* dum dicit, quòd quamuis d. clauſula operetur vt non poſſit quis audiri, niſi facta integrali executione (vt dictum eſt) nihilominus iſtum effectum reſtringi, vt locum non habeat vltra iudicatum, *l.1.C. ſi plures vna ſententia.* quæ doctrina indubi- 175
tabilis eſt, & veriſſima. ipſe tamen reddit exemplum dicēs (vnde ſi aliquis fuerit condemnatus, reſtituere rem, & nihil dictum ſit de fructibus, clauſula (parito indicato) non operatur quoad fructus, iuxta *l.termi.C. de fruct. & lit. expenſ.* Dec. *conſ.43.numer.4.* Natt. *conſ. 112.*) Quod & ex eo comprobat, 176
quia ſi quis vigore inſtrumenti teneatur vltra rem aliquam, etiam ad intereſſe; ſi tamen non fuit condemnatus ad intereſſe, ſed ſolùm ad rem, non erit parendum quoad intereſſe. Decius *conſ.321. in prin.* & teſtatur *num. 25.* ita fuiſſe terminatum à Rota in vna Areti.bonor.12. Ianuarij 1538. Ex quo ſequitur, quòd cùm dicta clauſula non operetur horum fructuum reſtitutionem, ſimiliter ſuſpenſa non ſit iuriſdictio iudicis, cui cauſa appellationis ab executione commiſſa eſt cum dicta clauſula, & per conſequens procedet validè, & cum iuriſdictione.

Sed veriorem eſſe contrariam ſenten- 177
tiam, imò in vtroque caſu erraſſe manifeſtè Mareſcot. dictum exemplum conſtituendo, cùm d. clauſula (parito iudicato) horum fructuum, tacitè & virtualiter in ſententia comprehenſorum reſtitutionem operetur: probatur euidenter: quoniam quando ad rei reſtitutionem quis eſt condemnatus, tacitè virtualiter, & per iuris ſubauditionem 178
veniunt fructus vigore verbi (reſtitutio) quo vtitur ſententia, quando ſcilicet, ſumus in iudicio, in quo eius natura fructus aliàs veniunt, & illorum tacitè intelligitur facta condemnatio, latè comprobauimus hactenus, & euidentiùs ſuprà hoc lib. 4. cap. 9. verſ.hinc & in illam labimur, &c. à num.93. vbi adeò videri factam condemnationem eorundem, vt executio in illis debeat fieri, & executor in ea non excedet. quia quod 179
tacitè in ſententia intelligitur, aut quod ex ea tacitè neceſſariò infertur, dicitur in ea expreſſum, ex Eſcacia *de appella. quæſt.17. limi.6.memb.9. num.70. & 71.* & nos pluribus citatis paſſim probauimus in diſcurſu huius tertiæ partis.

Sed illud, quòd licèt non ſit expreſſum 180
in ſententia, ſi tamen tacitè ineſt, & ſubauditur, atque ſubintelligitur, comprehendi-

tur

tur ſub d. clauſula (parito iudicato) vti cætera, quæ in re iudicata exprimuntur, quia in illo verificatur doctrina ſuprà poſita, pet Mareſcot. vt non operetur clauſula vltra iudicatum, cùm ſatis iudicatum dicatur, quod
181 neceſſariò inducitur, & colligitur. Et comprobatur ex eo, quod dicit ipſe Mareſco. *d. cap.87. num. 25.* quòd ſi ſententia lata eſt in iudiciis vniuerſalibus, quia ſicut ſententia lata generaliter faciat rem iudicatam in omnibus pertinentiis, poſtea in executione declaratis, & liquidatis, ita etiam dicta clauſula (parito iudicato) operatur quoad illas etiam non expreſſas in ſententia, ſed tacitè ſubintellectas à iure, Rott. *deciſ.* 110. *nu.* 14. iuncto *num.* 35. *p* 1. *diuerſ.* quia omne illud ſiue perſona, ſiue res, in qua locum habet rei iudicatæ executio, ſub dicta clauſula cõprehenditur.

182 Et quòd dicta clauſula operatur in iis omnibus, in quibus ſententia tranſit in rem iudicatam, vel aliàs meretur executionem, probat Mareſcot. *variar. reſolut. lib.* 1. *cap.*87.
183 *num.*30. ex eo, quia reſcriptum Principis recipit interpretationẽ à iure communi, cum quo ſe confirmare cenſetur *l. reſcripta. C. de precibus Imperatori offerendis. l.* 2. *C. de diuer. reſcript. c. cauſam quæ. de reſcript.* Staphi. *de liter. iuſti tit. de ſanatio. proceſſ. cap.* 4. *num.*4. *& ſeqq. fol.*419. Eſcacia *de appella. quaſt.*17. *limi.* 6. *memb.*7. *à num.* 123. & iterum *in quaſt.*16. *limi.* 1. *à num.*86. Marqueſa. *de commiſſ.* 1. *p. c.*10. *ad princ.*

184 Hinc eſt quòd ſi executoriales expediuntur contra legitimum contradictorem, cui ſcilicet cauſa, & defenſio principaliter competit, cauſaque ſit non doloſè defenſa, cùm tacitè præiudicent tertio ſecundariò, & in conſequentiam, etiam ſi expreſsè non ſit condemnatus, iuxta *l. ingenuum ff. de ſtatu hominum.* Decium *conſ.*342. *num.*7. Alex. *in l. ſæpe n.*58 76. & 84 *ff. de re iudi.* Gabriel. *conſ.* 42. *num.*20. 35. & 42. *lib.*2. Pariſ. *conſ.* 22. *num.* 16. *lib.* 1. & etiam ſucceſſori Aymon. *conſ.*10. *num.*8. Iofred. *conſ.*10. *num.*13. *& ſeqq.* Tiraq. *de nobilit. cap.* 35. *num.*4. Couar. *practi. quaſtio. cap.* 13. *num.* 6. Mohedan. *deciſ.* 217.
185 ideo pariter d. clauſula (parito iudicato) illum afficit, & contra illum, etiam non expreſsè condemnatum operatur, vt tenet Mareſcot. *variar. reſolu. lib.* 1. *cap* 86. *à num.* 35.
186 *cum ſeqq.* qui quidem *à num.* 59. *& ſeqq.* ex eadem ratione idem operari, affirmat contra tertiũ rei litigioſæ emptorem, cui virtualiter nocet ſententia, vt alibi ſuo loco latiùs diximus) quia ſcilicet locum contra illum habet executio rei iudicatæ, latæ contra venditorem, à quo cauſam habet, ſiue mediatè, ſiue immediatè, vt & latè ibi per eum.

Ergo cùm in noſtro caſu, quando ſententia quis eſt condemnatus ad rei teſtitutionem, fructus etiam virtualiter intelligantur comprehenſi, & in illis rei iudicatæ locum habeat executio, ex his, quæ dilucidè & ampliſſimè explicuimus ſuprà d. cap. 9. à nu. 93. meritò etiam illos comprehendit d. clauſula (parito iudicato) & dum non præſtantur, commiſſionis iuriſdictio remanet ſuſpenſa, tanquam nondum ſequuta, & impleta conditione.

Econuerſo autem quando res iudicata 187
virtualiter non afficit rem, aut perſonam, puta; quia tertius releuantem exceptionem oppoſuit, contra quem executio, nec procedit. ideo nec dicta clauſula (parito iudi- 188
cato) latè Mareſcot. *variar. reſolutio. lib.* 1. *cap.*86. *à nu.*42. *cum pluribus ſequentibus, vſque ad num.* 56. vbi etiam quæ dicatur exceptio 189
releuans vel non, ſecundùm naturam iudicij executiui.

Hinc etiam eſt, quòd cùm ſententia nul- 190
la minimè mereatur executionem, ſecundùm ea quæ copioſè diximus ſuprà 2. p c.9. & paſſim alibi. pariter clauſula (parito iudicato) nihil operatur, vt tradit Roman. *conſ.* 334. *num.* 1. *& ſeqq.* Felin. *in c. cauſam quæ. num.*6. *verſ. & iſtam regulam. de reſcript.* Ferret. *conſ.*308. *nu.* 5. *verſ. nec obſtat.* Capu. *deciſ.* 266. *p.* 2. Rota *deciſ.* 100. *num.* 12. *p.* 1. *diuerſo.* vbi hæc clauſula fuit intellecta conditionaliter, hoc eſt, quatenus adeſſet iudicatum, tenet Mareſco. *d. cap.*87. *num.* 30. *& ſeqq.* vbi teſtatur, hoc idem fuiſſe reſolutum in vna Toleta. Capella. 14. April. 1595. coram Cardinali Mili. & iterum in vna Fauon. Monaſter. 20. Iunij. 1607. coram Penia. in qua poſt arduam diſputationem præualuiſſe tandem opinionem, clauſulam iſtam intelligi vigore ſententiæ validæ, quia ſententia nulla nihil eſt. quo loco aduertit etiam ad hunc effectum nullitatem debere eſſe euidentem, & ex eiſdem actis reſultare debere, de quo nos latè d. 3. p. c 9. à prin.

Quod & idem repetitur in ſententia no- 191
toriè iniuſta, cuius iniuſtitia notoriè conſtat ex actis, quia ſimiliter & eo modo, cùm tali rei iudicatæ ſit denegata executio, minimè operatur clauſula (parito iudicato), explicat optimè Mareſ. *d. c.*87. *num.* 53. & latiùs de vtraque ſententia tam nulla, quàm euidenter iniuſta, cuius nullitas, & iniuſtitia notoriè patet ex actis, proſequitur ipſe Mareſc. *d. lib.* 1. *c.*86. *à n.*28. *cum ſeqq.* plures Doctores ac Rotæ deciſiones allegans.

Igitur ex ſupradictis ſatis comprobatum 192
reliquimus; dictam clauſulam comprehendere fructus virtualiter in ſententia comprehenſos, quando ſententia verbo (teſti-

tuere)

tuere) vſa eſt, in iudiciis, quibus ſui natura
veniunt.ac per conſequens donec reſtituan-
tur, nec cenſetur iudicato paritum, nec in-
terim iuriſdictionem ſuſpenſionem euaſiſſe,
acideo ſi ante tempus integræ partionis ea
vtatur iudex, nulliter procedet, eritque ap-
pellatio quoad vtrumque effectum legitima
iudicanda.

193 Nec obſtant Doctores citati à Mareſco. à
prin.huius quæſtio.pro contraria parte,ſcili-
cet Decius & Natt.quia id, ad quod citātur,
non probant, ſed illud dumtaxat, vt ſenten-
tia non operetur vltra id, quod ex ea neceſ-
ſariò infertur, quod veriſſimum eſt, & ſic
tantum abeſt,vt noſtræ officiant reſolutioni,
quinimo illam directò comprobant.

194 Nec etiam obſtat ipſe Mareſcot. quia re-
gula per eum appoſita ibi *d num* 24. nempe;
vt clauſula non operetur vltra iudicatum,
quæ veriſſima eſt ex ſupradictis, intellecta
ſecundùm ius,repugnat eius exemplo,prout
probaui. Et ſic reſpondendum eſt, vel ma-
nifeſtè erraſſe Mareſcotum, vel illum ſal-
uando, vt procedat in iis iudiciis, in quibus
aliàs fructus non veniunt ſui natura,de qui-
bus ſententia, etiam vtendo verbo (reſtitu-
tio)non ſubintelligitur.

Nec obſtat illud de intereſſe, quod ex
Rota adducit,quia cùm intereſſe fuit in ſen-
tentia omiſſum, omiſſum intelligitur, nec
vllo pacto tacitè in rei reſtitutione ſubaudi-
tur. nec hoc ius dictat, de quo nos ampliſſi-
mè ſuprà cap.9. à prin. ac ideo iuſtiſſimè de-
terminatum fuit ita à dicta Rota vt non ſub-
intelligatur.

195 Vlteriùs quæri poteſt; an facta per ſupe-
riorem declaratione, executorem exceſſiſ-
ſe; an tunc tota executio reponenda eſt, an
dumtaxat pro ea parte, pro qua exceſſit. Et
quòd non ſolùm exceſſus, ſed etiam ſit tota
executio reponenda, probatur primò, quo-
196 niam decretum iudicis, ſeu mandatum re-
laxatum vltra ſummam debitam, in totum
eſt nullum, & etiam pro ſumma debita non
ſuſtinetur, ſed reuocatur in totum ratione
indiuiduitatis, ſecundùm B.Caſtren.& alios
in l. ſi non ſortem.§.ſi centum de condictio indebi.
quam ſententiam paſſim ſequi Rotam te-
ſtatur Put.*deciſ.*323.*lib.*1.nonnullas eiuſdem
Rotæ deciſiones refert, & ſequitur Mareſc.
197 *var.reſol.lib.*2.*c.*6.*n.*1.*&* 2.quia cùm ſit decre-
tum relaxatum partim ex cauſa vera,partim
ex cauſa falſa,& pro non debito, ratione in-
diuiduitatis nullum eſt, & reuocandum in
totum,etiam pro ſumma debita. Afflict.*deciſ.*
218.Roma. *in l.*1.*§.penul.ff. de verbor. obliga.&*
*conſ.*454. *num.*12. vt poſt Marſ. Curt. Iun.
Natt. Roland. Anchar. & alios refert Petr.
Surd. *deciſ.*45.*num.*3.*deciſ.*74.*num.*8. *conſ.*39.
*num.*5.*& conſ.*217. *num.*17. Milanen. *deciſ.*14.
num 81.*&* 82.*lib.*1. Boni. *conſ* 3.*num* 2.Tiraq.
*lib.*2. *de retract.* §.23. *gl.*1. *num* 23. Pancirol.
*conſ.*131.*num.*13. Cartar. *deciſ* 39. *n.*3. *&* 22.
Coſta *de ratione rata quæſt.*26. Caualca *de*
*vſufru num.*209 Barzi. *deciſ.*76. *num.*6. Can-
cer. *in p.*3.*reſol.cap.*17.*de ſent.num.*328. Intri-
gil. *ſingul.*173. *num* 3. Sfort. Oddus *conſ* 96.
*num.*6. Gama.*deciſ.*40.*num* 4.Giurb. *deciſ* 89.
*ſub num.*2. *verſ. vnde eſt quod reuocata ſenten-*
tia, &c. & quod ratione exceſſus ſententia 198
ſit in totum nulla, cùm ſit indiuidua, latè
comprobat Gratian *in diſcepta.foren.cap.*162.
*à num.*18.*cum ſeqq.tom.* . plures allegans.

Secundò probatur, quoniam adiudica- 199
tio, ſeu datum in ſolutum, debet fieri pro
menſura debiti, ſi autem fiat plus debito, vi-
tiatur in totum, & etiam reuocatur pro par-
te debiti.*l.ſi non ſortem* §.*ſi centum ff.de con-*
dict.indebi. vbi B. & Iſſ.*colu.*1. plenè Alexan.
*in l.iuſtè poßidet. colu.*5. *&* 6. *ff. de acquir. poſſ.*
Marant. *de ordi. iudi.*6.*p. actu ſi. de executione*
*ſententiæ num.*20. Gratian. *in diſcepta. foren.*
*tom.*1.*c.*162.*n.*33.

Tertiò corroboratur hæc pars, quoniam 200
fideiuſſor obligatus pro maiori ſumma, nec
valebit obligatio etiam pro minori,ad quam
tenebatur, ſecundùm veriorem opinionem,
iuxta gl. *in* § *fideiuſſores inſtitu. de fideiuſſ.* B.
in l. grege §. *illud.num.*2. *&* 3. vbi teſtatur de
vna opinione *ff de fideiuſſ.* Anto. Gom. *lib.*2.
*cap.*17. *num.*2. vbi de communi, quidquid
ipſe contrarium ſequatur. Seraphi. *priuil.iu-*
ram. 107. *num.*20. (vbi aliis ſimilibus com-
probat.) Iſſ.*in l.*1.§.*ſed & ſi mihi.colu.*3.*in prin.*
*verſ. ſecundo inquantum n.*6. *de verbor. obliga.*
& hanc eſſe magis veram, & in praxi rece-
ptam,teſtātur Ceuall.*in contra commu.q.*382.
*in fi.num.*6.*verſ. ſed contrariam opinionem in q.*
prin. Gratianus *in diſcepta.foren.c.*162. *tom.*1.
quia datur pro forma à lege, vt fideiuſſor 201
non obligetur in plus, quàm principalis. *l.*
grege. & ex aliis rationibus conſideratis per
eundem Gratianum. quidquid ſit in acceſ- 202
ſoriis, & reſpectu pœnæ, in quibus valet
obligatio fideiuſſoris in plus, quàm princi-
palis. Bart. *in l.centum Capuæ num.*6.& ibi Iſſ.
*num.*5.*ff. de eo quod certo loco.* Idem Iſſ. *in l.*2.
§.*fi.num.*6.*ff qui ſatiſda.cogan.*

Hinc locationem factam per Eccleſiam 203
vltra nouem annos nec in tempore permiſ-
ſo ſuſtinetur, latè Mareſcot.*variar.reſol.lib.*2.
*cap.*25.*à num.*8 *& ſuprà.* Rodoan. *de rebus Ec-*
*cleſiæ quæſt.*6.*de loca.rerum Eccleſ.*§.*item ex præ-*
*miſsis in fi num.*27. Gratia. *vbi proximè, n.*22.
vbi alia adducit ſimilia, quibus omnibus vi-
detur,exceſſum omnem executionē vitiare.

Sed contrarium iure verius eſt, praxique 204
receptius eſſe arbitror. Primò, quoniam ex-
ceſſus

ceſſus aliud quid eſt deperſe diuerſum, di-
ſtinctum, & ſeparatum à ſententia, & com-
miſſione executoris. text. optimus *in l. dili-
genter. ff. mandati. l. ſi itaque mandatum. de in-
reiur. l. ſed & ſi ante ff. ad Trebell. l. parui. in fi. ff.
de excep. arbitr.* plures Doctores adduximus
ſuprà hac 4. p. cap. 3. verſ. executor qui exe-
cutoriales excedit, *&c.* à num. 65. vbi etiam,
quòd propterea dicitur nouum quoddam
grauamen, & meliùs etiam cap. 4. à fi. à n. 38.
205 & ſupr. ſed in actibus diuiduis, & ſeparabili-
bus, vt vtile per inutile non vitiatur, nec to-
tus actus propter exceſſum reſcinditur, vt
tenent omnes Doctores ſuperiùs citati in
primo fundamento contrariæ partis.
206 Et magis in ſpecie apparet etiam in vna,
eadémque ſententia, continente ſeparabi-
lia capitula, valida eſt in eo, quòd non ex-
cedit, licèt exceſſus annulletur, veriorem
opinionem dicunt ex B. *in l. 1. C. ſi à non com-
pet. iudice.* Salicet. *in l. 2. C. de re iudi.* cum aliis
per Ceuallos *quæſt. in contra commn. quæſt. 60.*
Doctores *in l. 1. C. ſi aduerſus rem iudicatam.*
Cardin. *conſ. 29. colu. 2. ante med. verſ. ſecundò ſi
quando.* veriorem etiam dicit Gratian. *in di-
ſcepta. for. cap. 162. à num. 24.* vbi alias decla-
rationes adiicit. Ergo multò fortiùs dicen-
dum eſt in veſtro caſu. quia exceſſus eſt ſe-
paratus à ſententia, & commiſſione. & ita
Doctores omnes in d. 1. fundamento citati
loquuntur, quando iudex relaxat vnum de-
cretum pro maiori ſumma, qui eſt caſus lon-
gè diſtinctus à noſtro.
207 Deinde & ſecundò, quoniam ſi propter
exceſſum executoris tota reponeretur exe-
cutio, maximum ſequeretur abſurdum, cùm
res iudicata, & eius effectus ſubuerteretur
penitus, propter quod vitãdum, non ab exe-
cutione permittitur appellatio, ſed dumta-
208 xat ab exceſſu, cuius cognitio tantummodo
deuoluitur ad ſuperiorem, nec vltrà poteſt
ſe intromittere. text. optimus *in l. ab execu-
tore. ff. de appella. recipi. l. 15. tit. 23. p. 3.* diximus
& probauimus ſuprà hac 4. p. cap. 4. ad fi d. n.
38. & ſeqq. & c. 3. verſ. ſed melior ac proba-
bilior, *&c.* à num. 192. & per totum capitu-
lum probauimus, quòd ab exceſſu admitti-
titur appellatio dumtaxat.
Et hanc conſiderationem probari mihi,
reperio per Bal. *in l. 3. terminato colu. 4. verſ.
pone quod. n. 17. C. de fructib & lit. expenſ. & in
Margari. in verbo, appellari poteſt à iuramento.*
Lanfr. *in c. quoniam contra. fol. penult.* quẽ refe-
rens ſequitur Nicell. *tract. de concor gloſſ. con-
cord. 6. fall. 32. fol. 194. n. 74.* Sigiſmun. Eſcacia
tract. de appella. q. 17. limi. 10. num. 58. dum di-
209 cunt, quòd condemnatus in expenſis, non
poterit appellare à tota expenſarum taxatio-
ne facta per executorem, ſed tantùm ab ex-
ceſſu. Reddunt rationem; quia ſi à tota taxa-
tione expenſarum appellaretur, foret reſcin-
dere pronunciatum, & ſententiam, forét-
que potiùs appellare ab ipſa ſententiæ exe-
cutione, quàm ab exceſſu. quia cùm præ-
ſupponatur ampliùs non poſſe à ſententia
appellari, in qua adeſt condemnatio expen-
ſarum, quia vel tranſierit in rem iudicatam,
vel adſint tres confotmes; pariter non po-
terit appellari à tota taxatione, quia eſſet po-
tiùs appellare à ſententia contra iuris prohi-
bitionẽ, permittentis dumtaxat ab exceſſu.
Et hoc eſt quod voluit Rot. Rom. vt teſta-
tur Seraphin. *deciſ. 938. apud eundem 2. tom.*
dicens, quòd executio propter exceſſum in 210
ſumma reuocatur, non tamen ipſum man-
datum executorium. itaque cùm non poſſit
appellari propter tot inconueniens, nec
ad ſuperiorem deuoluitur niſi exceſſus co-
gnitio: non poterit in totius executionis
reuocatione ſe intromittere, quia vltra id,
quod in iudicium deductum eſt, excedere
poteſtas iudicis non poteſt. & de qua re co- 211
gnouerit iudex, de ipſa quoque pronuntia-
re debet. *l. de qua re ff. de iudiciis.* & ſic exceſ-
ſus vitiatur, ſed non vitiat. Econuerſo au-
tem aliud conſideratur abſurdum, nempe
ſententiam latam ſuper exceſſu, & ſic ſuper
acceſſorio, præiudicare principali, ſcilicet;
executioni, quod omnino negandum, & vi-
tandum. & in iſtis terminis, quòd ſuperior
non poſſit cognoſcere niſi de nudo articulo
exceſſus, à quo eſt appellatum, probant Gui-
do Papæ *quæſt. 574. num. 2.* Vincenti. Caroc.
exceptione 65. num. 4.
Cui fundamento rectè conuenit, quod 212
dicit Philipp. Franch. *in c. dilect. num. 11. de
appella.* quem referens ſequitur Eſcacia *de
appella. quæſt. 17. limi. 1. num. 56.* vt iudex ſu-
perior, qui cognoſcit de cauſa appellationis
à ſententia lata ſuper nullitate alterius ſen-
tentiæ, non poterit in iſta appellatione co-
gnoſcere de iniuſtitia ſententiæ, ſed ſolùm
ſuper nullitate. Reddunt rationem, quia
cùm iſte iudex non poſſit adiri niſi ſuper
nullitate ſententiæ dumtaxat, non poterit
niſi de ea cognoſcere, qnia non eſt ſuper ſim-
plici iniuſtitia aditus, nec eſt hoc petitum,
ac ideo appellationis iudex ſuper eo non ac-
quirit iuriſdictionem, optimè Bal. *in l. 4. ſicut
proponis. in ſ. C. quomodo & quãdo iudex.* Fran.
*in c. dilecto 63. quæſt. 10. ſub num. 24. verſ. ſed
aduerte quia Bal. de appellatio.* idem Eſcaci. *de
appella. quæſt. 11. num. 127.* ergo idem dicen-
dum in noſtro caſu, quòd cùm ſuper nulli-
tate, & exceſſu non ſuper ſimplici grana-
mine, & iniuſtitia ſit dumtaxat aditus ſu-
perior, minimè poterit ſe intromittere vltra
in libello deductum, non conſentiẽre parte.
Quibus

Digitized by Google

Quibus adde quæ ſuprà diximus c.4. ad fin. à num. 38. & ſupra. quare cùm exceſſus ſit quid ſeparatum à commiſſione, & executione, ipſam non debet totam vitiate.

213 Tertiò & in noſtris terminis, quòd exceſſus non viriet totam executionem; dicit communem Curt. Iun. *conſ. 79. num. 2.* quem referens ſequitur Anton. Grauat. *in addit. ad praxim Veſtrij lib. 5. cap. 1. ſub num. 10. litera E,* dicentes, quòd exceſſus, & quod præter formam mandati factum eſt, adeò nullum ſit, vt retractandum, ac reponendum, non in totum, ſed quatenus forma exceditur duntaxat, & ita communiter apud omnia tribunalia practicatur.

214 Deinde & quartò probatur, quoniam quando ex actis conſtat de veritate, decretum non reuocatur in torum, ſed prætextu erroris, & exceſſus. ſed ſoluto exceſſu duntaxat ad vlteriora procedirur, cùm ſententia declaretur ex actis, ita Alexand. *conſ. 49. num. 9. lib. 2.* Curtius Iun. *conſ. 179. num. 2. p. 2.* & ira fuiſſe textum in vna Peruſi. executionis 18. Decemb. 1595. coram Pœni. refert, & ſequitur Mareſcot. *variar. reſolut. lib. 2. cap. 6. n. 9.* qui, ita intelligendos eſſe Doctores ſuprà citatos in primo fundamento pro contraria parte. dicens etiam æquiorem ad euitandos inanes circuirus, & ne litigantes in modicis grauentur expenſis, ſecundùm Angel. & alios *in l. ſi finita, ff. de damno infecto.* Aymon. *conſ. 46. num. 7.* Gozadi. *conſ. 21. n. 35.* vbi teſtatur de communi. Sed cùm in noſtro caſu apparear de vero debito euidenrer, atque notoriè ex ſententia, & re iudicata, quæ reddit rem indubitabilem, *ex l. 1. & toto tit. ff. de re iudi.* nihil miruin, vt duntaxat exceſſus reponatur.

215 Et hinc eſt, quòd excedens modum caſtigandi, aut defendendi, non punitur pro toto, & pro omnibus percuſſionibus, ſed ſolùm pro illis in quibus exceſſit modum, & ſic nõ punitur pro toto, ſed pro exceſſu duntaxat. Petr. Anchar. *in clem. 1. de homi.* Hippolyt. de Mar. *in cap. 2. circa fi. de homi.* Alexan. *conſ. 2. col. 5. volum. 7.* Petr. Philip. Corrat. *conſ.* 204. incipit *pro deciſione, in fi vol. 1.* B. Bal. Angel. & Doctores *in l. ſi adulterium cum inceſtu. §. Imper. ff. ad l. Iul. de adulte.* Angel. *in l. Grach. C. de adult.* Cyn. *in l. 1. C. vnde vi.* qui alios citat text. & per eum *ibi* Bal. *in l. ſed ſi quacumque, ff. ad l. Aquil.* latiſſimè, & eleganter, plura exempla inſerens ad propoſitum, Hippol. de Marſil. *in pract. crim. §. quoniam à n. 68.* & iterum *à num. 90. cum ſeqq. fol. 74. & 75.* & ita dicit Gaſpar Rodrig. *de annu. reddi. lib. 1.*
216 *cap. 18. num. 29.* quòd exceſſus, qui ſeparari poteſt, & in quo non peccatur, niſi in exceſſu, vitiatur, ſed non vitiat torum, quia pœna non excedit delictum. *l. reſcriptum, ff. de ijs quibus vt indig.* vbi ſic plura iura intelligir, & interpretatur. Hinc etiam videmus, quòd in attentatis duntaxat quod eſt attentatum reponitur, cum quibus remaner ſatisfactum ad argumenta in contrarium adducta. Pro quibus poteris etiam videre Mareſcot. & Gratian. *locis ibi allegatis.* Ex quibus quidem deducitur reſolutiua concluſio, quòd exceſſus repoſirio non comprehendit totam executionem, ſed duntaxat exceſſum, qui non vitiat, ſed vitiatur, & ita communiter practicatur.

Sed ſucceſſiuè illa ſe offert ingens tollenda difficultas: an facta ſemel repoſitione, vel aliter executa ſententia, qua quis ad rem reſtituendam, vel tradendam fuiſſet condemnatus, ſi iterum res ipſa in poteſtatem condemnati deueniat, an paruiſſe dicatur ſententiæ, & an ipſemet iudex virtute executorialium poſſit iterum rem prædictam à condemnato auocare, vel an nouo iudicio experiundum ſit aduerſus ipſum poſſeſſorem rei. 217

Et partem negatiuam, imò quòd non poſſit ipſemet iudex vigore rei iudicatæ ſemel exequutæ rem ipſam iterum recuperare, ſed quòd nouo iudicio opus ſit. probatur, nam ſemel facta executione iam effectum ſuum ſententia habuit, & ideo cauſa, quæ ſemel 218
effectum ſuum produxit, ea poſtea ceſſante, 219
non tamen ceſſat effectus. *l. fin. in princ. ff. de ſolutioni.* cum multis aliis ſimilibus latè cumulatis per Tiraquell. *in tract. cauſa ceſſante, limit. 8. per totam,* actionémque, & obligationem ſemel extinctam, non reuiuiſcere, nec reuocari, etiam ſi res redierit ad priorem ſtatum. *l. inter ſtipulantem, §. ſacram. ff. de verbor. oblig. l. qui res, §. aream, ff. de ſolutio l. Manius, §. duobus, de legat. 2. cap. quæris, de conſecrat. d. 4.* cum ſimilibus.

Secundò & in terminis probatur, nam condemnarus, & obligatus ex ſententia, vel contractu ad rem tradendam, ſi eam ſemel tradiderit, eſſe liberarum, nec reuiuiſcere obligationem, etiam ſi eadem res ad illum denuo reuertatur, docet gloſſ. *in l. ab emptione, in gl. magna.* & ibi Bart. *colum. 2. ff. de pactis, & in l. ſi cum fundum venderes. in verbo, tradat, ff. de contrahend. emptione, & in l. 3. §. vnde vi, in verb. vindicare, ff. de vi & vi arma.* & eadem gloſſ. *in l. Claudius, in gloſſ. 1. poſt med.* & ibi B. *ff. qui potio. in pignor. habeantur. & in l. Pomponius, §. ſed ſi is. in verbo, de rato in fin. de procur. & in authent. ſacram. pub. in gloſſ. penult. C. ſi aduerſ. vendit.* quod & idem voluerunt Iacob. Aret. B. Imol. Paul. Caſtr. Roman. & cæteri recentiores *in l. permiſceri.* quæ eſt penulr. *§ ſpecies, ff. de acquir. poſſeſſ.* Bartol. Bald. Paul. 220

Caſtrenſ. Rapha. & Alexand. in l. fideiuſſ. §. meminiſſe. ff. de legat. 1. Petr. Iacob. titul. de condict. ex lege, qua pro re donata compet. colum. 2. verſiculo item rectè dicitur. Angel. in l. qui reſtitut. ff. de rei vind. & in l. ſed & ſi poſſeſſori in princ. de iureiuran. & conſil. 34. Conſtant. col. 2. Petr. Ancharan. in clem. ne Romani, §. porrò, de electione. Paul. Caſtr. in l. qui pendentem. per illum text. ff. de actio. empti. Barba. conſil. 22. Deum innocent, colum. 5. iunctis ſequentibus, lib. 3. Corn. in l. ſi quis hæredem, colum. 2. C. de inſtitut. & ſubſtit. Lanfranc. in tractat. de arbitr. quæſt. 41. vlt. part. principal. Iſſ. in §. actionum, num. 148. Inſtit. de actio. & facit text. in l. à diuo Pio, §. ſi poſt addictum, ff. de re iudicat. & in l. Neſen. §. fundum. iunctis notatis per Doctores ibi, maxime Iſſ. in pri. nota. eodem titulo.

221 Deinde & tertiò, quoniam ſuper nouiter
attentatis iudex delegatus non habet iuriſ-
dictionem, poſtquam ſententiauit, niſi circa
executionem intra annum, Abb. in c. quæren.
in princip. num. 6. verſiculo intellige hanc diſtin-
ctionem, de offic. deleg. Hinc licèt inſtrumen-
tum, & ſententia habeant executionem pa-
ratam; tamen ſi ſemel fuit obtenta execu-
222 tio, & bonorum adiudicatio, non poteſt ite-
rum agi via executiua, prætextu quod non
potuerit conſequi rem adiudicatam, quia
facta ſemel ſolutione extinguitur inſtru-
mentum. Petr. Ancharan. conſil. 40. viſa peti-
223 tione, per totum, vbi in fine, quòd via ordina-
ria agit ad manutentionem rerum adiudi-
catarum, Tuſc. Cardin. practic. concluſ. tom. 4.
litera I, concluſ. 240. num. 50. & litera E, concluſ.
493. num. 8.

224 Hinc bonorum poſſeſſio ex l. fin. C. de edi-
cto diui Adrian. aut ex interdicto quorum bo-
norum, aut petitione hæreditatis ſemel con-
ceſſa, & ab hærede obtenta, ampliùs nec ei
competit, nec conceditur, etiam ſi deiicia-
tur ab ea, Alexand. conſil. 183. viſo puncto, n. 2.
& 3. lib. 5. Anchar. conſ. 189. num. 6. verſic præ-
terea poſito. Cardin. Tuſc. practic. concluſ. tom. 3.
litera E, d. concluſ. 493. à num. 9. cum ſeqq.

225 Sed contrariam partem, imò quòd con-
demnatus ex ſententia ad rem reſtituen-
dam, ſemel eam reſtituerit, ſi ad eum res ipſa iterum deuenerit, poſſit ab eo iterum peti executio eiuſdem ſententiæ, tanquam ab eo non ſit liberatus, qui rem iterum recuperauit, tenent Oldrad. in l. Titio centum. per illum text. ff. de condit. & demonſtratio. dicens quod ſi arbiter iuſſerit mihi fundum reſtitui ſub pœna, & aduerſarius reſtituerit, ſed poſtea iterum occupat, cadit in pœnam comptomiſſi, & in terminis de ſententia tenent Iacob. Butr. Gulielm. cum Bart. Bald. Salicet. & Fulgoſ. in l. ſed & ſi poſſeſſori. verſic. proinde, ff. de iureiur. & idem voluerunt Cyn. & Bald. ſubobſcurè tamen in l. ſi quis hæredem, C. de inſtit. & ſubſtit. & clarè ipſe in l. qui licitam, in princip. per illum text. C. vt lite penden. & in l. debitori, colum. 2. verſic. ſed videamus, C. de pactis, & in cap. cùm in cunctis, colum. 2. verſic. ſed quid ſi habuerit, de electio. & in cap. ſignific. poſt princip. de officio delegat. & in cap. quærenti, poſt medium, eodem titulo, & in §. ſi facta, colum. 2. verſiculo extra quæro, titulo ſi de feud. fuer. controuer. inter domi. & agnat. Angel. in l. permiſceri. quæ eſt penult. §. ſpecies ff. de acquir. poſſeſſ. Nicol. Neapol. & Immol. in l. ſi fideiuſſ. §. meminiſſe, ff. de legat. 1. & Petr. Anchar. in clem. ne Romani, de electio. Nellus inter conſilia Paul. Caſtr. conſil. 204. præſuppoſito, colum. 2. verſiculo tertiò domino, lib. 1. ipſe Paul. conſ. ſequen. ego Paul. Stephan. Bertr. conſil. 232. addendo eleganter, n. 14. vſque ad fin. lib. 2. Socin. conſ. 133. pro facto, colum. 3. verſiculo tertiò & vlt. lib. 1. quod & repetitur in conſil. 147. lib. 2. Hippolyt. de Marſil. conſil. 7. ſummi Cæli, col. 2. verſic. cùm ergo in caſu, lib. 1. Caſtell. in l. 63. Tauri fol. 179. colum. 4. verſiculo item quæro lata fuit ſententia, &c. Fabius à Mont. in tractatu de emptione & vendit. in 63. q. 3. q. princip. vbi pro hoc dicit eſſe clarum text. in l. ſi quaſi recepturus, ff. de pignor. acti. & in l. inter Caſtellianum, ff. de arbitris, & in l. 2. §. dominorum, ff. de his qui ſunt ſui vel alieni iur.

Huc ſpectat, quod ſcriptum reliquerunt 226
Dyn. Cyn. B. Bald. & Salicet. in l. ſeruus. per
illum text. C. de pœnis, dum dicunt, quòd ſi
ciuitas fuerit condemnata ad ſubuerſionem
murorum, ſi illis directis, iterum eos ædifi-
cet, non eſt ſatisfactum ſententiæ, debent enim manere deſtructi, quod & etiam voluit B. poſt Dyn. in l. ſi quis adulterium, §. 1. & ibi quoque Angel. per illum text. ff. de adulter. idem Angel. in l. in numerationib. ff. de ſolutio. & in d. l. fideiuſſor. § meminiſſe. & ibi etiam Immol. ff. de legat. 1. Angel. num. 34. Conſtant. vbi & alia multa ſimilia congerit Petrus Anchar. in cap. ex literis, de conſtitutio. & ibi quoque Feliu. colum. 8. verſiculo ſecunda concluſio. & Philipp. Dec. colum. 4. verſiculo tertia concluſio. & idem Petrus Anchar. in c. commiſſ. in 5. nota. de electio. lib. 6. & in cap. 1. in 6. nota. de vſur. eodem lib. 6. & in cap. felicis 7. not. & ibi etiam Philipp. Franc. in princip. colum. 2. verſiculo vltimò nota. ibi, reparetur, de pœnis, eodem lib. 6. Corn. conſil. 7. rudis & incompoſita, colum. fin. lib. 1. & Barba. conſil. 22. Deum innocent, colum. 6. lib. 3. Stephan. Bertr. conſil. 232. addendo eleganter, ad fin. lib. 3. quibus quidem Doctoribus ſatis comprobata remanet huius contrariæ partis intentio.

Quid autem in tanta Doctorum varieta- 227
te, & diuiſione ſit dicendum, ingeniolum
meum paueſcit. quare mediam inter eas eli-
gendam

gendam eſſe opinionem, verius arbitror, vt
ſcilicet, tunc facta rei reſtitutione, vigore rei
iudicatæ, réſque ipſa incontinenti, & non
ex interuallo reuertitur ad condemnatum;
tunc hæc ſecunda opinio indubitanter pro-
cedit, vt iterum aduerſus condemnatum
poſſit procedere eiuſdem ſententiæ execu-
tio, ſic diſtinguunt Immol. Paul. Caſt. Rom.
Alexan. & alij recentiores *in d. §. ſpecies*. Paul.
Roman. Alexand. & Iſſ. *in d. l. ſed & ſi poſſeſ-
ſori* quam Iſſ. legit *cum § ſi petitor. in d. l. nam
poſtea*. Paul. Caſtr. *in d. l. Titio centum, in princ.
ff. de conditio. & demonſtr.* & Fran. Aret. *in d. l. ſi
fideiuſſ. §. meminiſſe, colum. fin. ff. de legat.* 1. Cor-
neus *conſil. 59. placet in hac conſultat. colum. 1.
lib. 3*. Barba. *in d. clemen. Romani, colum. 102. in
paruis, verſiculo nota quòd conſtitutio*. vbi ad
hoc allegat gloſſ. *in cap. quoniam, de offic. de-
legat. & in cap. commiſſ. de electio. lib. 6*. veram
& indubitabilem eſſe hanc diſtinctionem,
affirmat Tiraquell. *in l. ſi vnquam, verbo, ſuſce-
perit liberos, num. 183*.

228 Quæ doctrina non ſolùm in ordinario iu-
dice, verùm & in delegato procedit quo-
que, qui licèt poſtquam tulit ſententiam,
functus ſit officio ſuo, præſertim, ſi eam ſe-
mel fuerit exequutus, *l. iudex, ff. de re iudi. c. in*
229 *liter. de officio delegat.* tamen ſtatim executio-
ne facta, ſi victus rem iterum occupat, poteſt
ipſe iudex delegatus iterum cognoſcere, &
ſuam exequi ſententiam, vt voluit gloſſ. *in
cap. querenti, in verb. & integrum annum, de of-*
230 *ficio deleg.* vbi inquit, quia non videtur poſ-
ſeſſionem adeptus, qui eam ſtatim amiſit,
l. non videtur, ff. de acquir. poſſeſſ. & arg. *l. 2. §.
perueniſſe, & §. illud, ff. de hæredit. vel actio. ven-
dit.* & illam gloſſ. ſequitur Ioan. Andr. & Pa-
normit. *ibi*, Tiraq. *vbi proxim. d. l. ſi vnquam,*
231 *verbo, ſuſceperit liberos, num. 184*. vt & de poſ-
ſeſſione per primogenitum apprehenſa, quæ
non durauit, habetur pro non apprehenſa,
quoad iuris effectus, & remedia multa, vi-
denda congerit Molin. *de primogeneis, lib. 3.*
232 *cap. 13. ſub num.* 8. nam non videtur (vt ipſi
dicunt) iudicem fuiſſe executum, ex quo
executio fuit perturbata, arg. *cap. diuortium,
de pœnitent. diſt. 1. & d. cap. 2. de iudicijs*. & eſt
gloſſ. *in d. cap. commiſſ. §. annus autem, verb. pa-*
233 *cificam, de electio. lib. 6.* dicens, quòd non vide-
tur adipiſci pacificam poſſeſſionem benefi-
cij, qui ſtatim ex ea fuit deturbatus, ideo
& non currere tempus ad ordinem requi-
ſitum.

234 Quę reſolutio inſuper comprobatur, quo-
niam non dicitur factum, quod non durat
factum, *l. idem, § ſi actor. ff. quod cuiuſque vni-
uerſitatis nomine. l. ſi pro parte, §. verſum.* vbi gl.
citat concordantes, *ff. de in rem verſ. l. 3. §. ſi
quis ita.* vbi Immol *ff. de hæred. inſtitu.* Socin.
conſil 91. num. 2. volum. 1. Petr. Surd. *conſ. 145.
num. 11. p. 1.* plurimos citat Giurba *deciſ. 29.
num 2*. Muſcarell. *de delict. in proœ. num. 9. &
in praxi ciuil. p. 6. gloſſa, concluſum, num. 2*. Si-
mon de Prætis *conſil. 191. num. 13*.

Nec videtur fuiſſe, quod parum durauit, 235
Ioan. And. & Panormit. per illum text. *in cap.
nam & ego, de verbor. ſignific.* vbi gloſſ. allegat
concordantes, gloſſ. *in cap. 1. §. quinetiam, in
verbo, non admittantur, tit. Epiſcopi vel Abbates*.
& illam ſingularem dicunt, ibi Rayn. Aluar.
Marti. Laudenſ. Cardin. Alexandrin. & cæ-
teri ſcribentes. Et hoc planè adſtruit illud
Iob cap. 10. Fuiſſem quaſi non eſſem, de vte-
ro tranſlatus ad tumulum. Nec etiam eſt in- 236
conſideratione ſolutio rei debitæ, quæ non
durauit, *l. qui ſic ſoluit, vt ſtatim recipiat, nihil
agit, ff. de ſolutio.* nec videtur verſum, quod
verſum non durat, *l. ſi pro parte, §. verſum, ff. de
in rem verſ.* vbi gloſſ. allegat plura ſimilia, &
multa alia elegantia cumulauit Hippolyt.
de Marſil. *in repetitio l. vlt. n. 155. & multis ſe-
quentibus, ff. de iuriſd. omn. iudi. & in l. 2. in fin.
ff. quibus ex cauſis in poſſeſſio. eatur.* vbi dicit,
nec ſufficiat vnquam defendiſſe, ſi non du- 237
rat defenſio, facit *l. 1. §. quod ait prætor; niſi, ff.
quorum legator.*

Hinc etiam eſt, quod ſcribit B. *in l. ſicut, §.
ſuperuacuum, col. 3. verſiculo redeo ad ordinem,
ff. quibus modis pignus vel hypotheca ſoluitur.*
quod ſi iudex alicui præceperit, vt domo 238
exiret ſub certa pœna, & is exiuerit, &
poſtea iterum ingreſſus eſt, incidit in pœ-
nam, tanquam non videatur exiuiſſe, qui
ſtatim rediit; ſequitur Tiraquell. *in d. l. ſi vn-
quam, verb. ſuſceperit liberos, num. 179.* cuius eſt
farinæ, quod ſi medicus certa mercede pro- 239
miſit curare ægrotum, qui curatus, vt vide-
batur, eandem in ægritudinem recidit: cer-
tè in dubio, ſi ſtatim recidit, non videtur
fuiſſe curatus à primo morbo, ſecus ſi longo
pòſt interuallo, ita voluit Pileus *in 12. quæſt.*
& Barnab. Brixon. *q. 73.* Dyn. Richar. Ma-
lum. Cy. Marti. B. Bald. *in vtraque lectura.* Al-
beri. Salic. & Paul. Caſtren. *in l. Marcius, ff. lo-
cati.* Speculator *titulo de ſalario, §. vlt. poſt prin.*
Ioan. Andr. *in cap. contractus in 2. quæſt. de re-
gul. iur. lib. 6.* Alber. *in l. contractus, num. 7. ff. eo-
dem titulo.* Bald. *conſil. 225. quidam fœnera. co-
lum. 2. lib. 3.* Imol. Franciſc. Aretin. & Barba.
*in l. ſi ita ſtipulatus eſſem abs te, ff. de verbor. obli-
gat.* Petr. Anchar. Panormit. Barba. & Felin.
in cap. presbyter. de homi. Hippolyt. de Marſil.
*conſ. 7. Summi Cæli, colum. 2. verſic. cum ergo in
caſu, lib. 1.* ex quo idem tradit Bald. *in l. licèt,
C. de exceptio.* quòd in continenti recuperans
poſſeſſionem fingitur nunquam fuiſſe ex-
pulſus, quò pertinet, non conſiderari tranſla-
tionem dominij, quæ momento durat, *l. vlt.*

§.fin. in fin.C.de bonis quæ liberis. notat B. *in l.*
*fin.ff.de conditio.inſtit.*Angel.*in l.volunt.ad fin.*
C.de fideicommiſſ.

242 His rectè conuenit, quod dicit Menoch.
*de retinen. poſſeſſ.rem.3.num.*819. quòd ſi lata
ſententia contra turbatorem,præſtitáque ab
eo cautione, adhuc perturbet, aſſerátque ſe
noua ex cauſa poſſidere, atque ita velle ſe
illi poſſeſſioni incumbere, audiendam non
eſſe,dicit Ioan.Faber *in §.retinendæ,num.29.*
*Inſtit de interdict.*cuius doctrinam declarandam
eſſe cenſet Menoch. ibi, non procedere,
cùm elapſo multo tempore hic condemnatus
aſſereret,ſe ex noua cauſa poſſidere,&
huiuſmodi cauſæ probationes paratas, & in
promptu haberet. nam tunc ceſſat malitia
iuſtiſſimè aliàs à Fabro conſiderata.

243 Facit etiam quod dicit Felin. *in cap. quærenti,*
*in fin. verſiculo ſed tu tene. de officio delegati.*post
Bart *conſil.*181.*num.1.& l.quòd ſi,ff.*
de ſolutio. citatus per Gratian.*in diſceptatio.forenſ.*
cap.226. num.37. tom.2. quod ſententia
dicitur exequuta, quando aliquo tempore
permanſit, & eſt Rotæ deciſio,teſte Put. *deciſio.334.*
per totam. & præcipuè *num.5. lib.1.*
dum in hæc inquit. Non obſtat etiam,dum
dicebatur, quòd virtus exequutorialiũ euaneſcit
anno,per *cap quærenti.*& ibi Abb.*col.2.*
in fin. & Felin. *colum. fin. in fin. de officio dele-*
244 *gati.*quia illud eſt verum,quando exequutoriales
ſemel erant effectuatæ, & effectus earum
durauerat anno: hic autem non poterat
dari effectuatio,quia Capitulum tenebatur
de præſtanda patientia, non ſolùm de
præterito,ſed etiam de futuro, & quòd licèt
de præterito tempore habuiſſet patientiam,
tamen quod in futurum poterant contradicere:
ſed non erat verum, quòd fuiſſent
effectuatæ.

245 His conuenit,quod de clauſula(defendat
inductum) poſita in exequutorialibus latè
dixerit Ioan.Hieron.Campanil.*diuer.iur.can.*
*rubrica 11.cap.13.num.*283. vbi hinc inde refert
Doctores diuerſimodè illam declarantes,
nam quidam, quod facultas executoris
anno durat, tuendi inductum in poſſeſſione
apprehenſa,alij,expirare ſtatim adepta pacifica
poſſeſſione,ne præiudicium fiat ordinariæ
iuriſdictioni,alij verò aliud. tandem ipſe
firmat, & reſoluit ex eodem Put. virtutem
exequutorialium extingui per anni lapſum,
246 vbicumque ſemel ſortitæ ſunt effectum, &
huiuſmodi effectus integro anno perdurauit,
quæ mihi verior etiam videtur,ad quam
etiam ſecundùm ſubiectam materiam noſtra
reſolutio reducenda eſt.

247 Sed hanc noſtram reſolutionem cenſeo
dupliciter eſſe limitandam. Primò, quando
ſumus in cauſis habentibus tractum ſucceſſiuum,
in quibus licèt ſemel exequuta ſit
ſententia, ſi iterum res ex interuallo reincidat
in poteſtatem condemnati, iterum peti
poterit executio ſententiæ, vt loquendo in
ſententia lata in materia terminorum, vt
etiam poſitis ſemel limitibus,& poſtea amouerẽtur,
iterum valebit petere eiuſdem ſententiæ
executionem contra nouiter turbantes,
etiam ſi ſint vicini poſtea nati in populo
condemnato, quia idem eſt conſilium, vt
poſt Capicium *deciſ.1.* affirmat Auend. *de*
*exec.manda.cap.4 num.*49. vbi plures citat *in*
verſic.quod maximè verum eſt. pro qua doctrina
facit dicta Putei deciſio ſupracitata *d.n.5.*
& quæ dixi hac 4.p.c.8.n.325.& 326.

Secundò limitandam eſſe, quando exe- 248
cutio cœpta eſt, & nondum perfecta, quoniam
cœpta & nondum finita, durat perpetuò,
& debet finiri.Petr.de Anchar.*conſil.42.*
tria in fauorem, n.4.& vſque in fin. Cardinal.
Tuſc *practi.concluſio.litera E,concl.514 num.6.*
& conſ.513. num.5. dum poſt Bart. *conſ.139.*
ſtatuto communis Peruſij lib.1. quod eſt Barth.
Fran.Trigri. & repetit B. *in conſ 142. num.1.*
*verſic.ad hoc reſpondetur,lib.1.*Anchar.*conſ.412.*
dicit executores ad aliquid ordinandum, & 249
exequendum, licèt in parte executioni demandauerint,
non dicuntur functi officio,
donec plenè executionem perfecerint,& facit,
quod per Bart. *in l.venditor.§.veniſſe,ff.de*
hæredita. vel actio. vendita. quod in materia
terminorum non dicitur executio ſententiæ
impleta,niſi limitibus aſſignatis,& data reali
poſſeſſione terminorum.

Hinc eſt, vt executio non dicatur perfe- 250
cta, nec lis finita per rem iudicatam, donec
ſint exequutoriales executioni demandatæ,
& earum vigore poſſeſſio apprehenſa. Sarner.
*in regul.de ann.q.*44. Put. *deciſ.310.lib.2.*
Mohedan. *deciſ.*180. *& deciſ.*106. *aliàs deciſione*
105.*fuit dictum* cum aliis per Lancelot.
Robert. *de attenta.c.4. in præfatione,num.*230.
qui plura congerit ſcitu digniſſima. & ita 251
cœpta executione, non expirare ſpatio triginta
annorum vigorem exequutorialiũ,tenet
Achill. *deciſion.vni.de execut.ſententiæ.* &
dicit Rota in vna Legionen. præſtimo. 27.
Nouemb. 1592. coram Pamphi. ad fin. adducta
per Nicol. Gar. *de benefi.6.part. cap.* 4.
num.42.in fin.

Quod comprobatur, quia non dicitur fa- 252
ctum,dum aliquod remanet faciẽdum,*l.cum*
Sillanian. in fin. C.de his quibus vt indignis. vbi
Bald. *num.2.l ſoluend.ff.de verb.ſignific. cap.1.*
de baptiſ.cap nihil 7.quæſt.1. nec dicitur actus 253
perfectus, quando eſt partim factus, & partim
non,*l.2.*ibi,(quia ipſi animaduertunt,aliquid
deeſſe.) *ff.de orig.iur.* Hieron. Gonz. *in*
regul. de men.& alternat. gloſſ. 63. à *num.*24.

& patet,

Digitized by Google

& patet, quia res perfecta non deberur, nec facta, ſi aliquid eſſentiale & ſubſtantiale remaner agendum in iis, quæ perfectionem requirunt ex debito iuſtitiæ. Viuius *deciſione 224.num.1. deciſione 442.num.9.* Riminal. Iun.*conſil.296.num.10.volum.3.* Simon Præt. *conſil.191.num.13.* Riminal. Iun. §.1. *num.3. Inſt.de donat.* Caualca. *deciſione 46.num.304.* Muſcatell. *de delict. in proœmio, num.9. & in praxi ciuil.p.7.gloſſa,concluſum,num.2.* Giurba *deciſione 29.num.2.*

254 Quæ doctrina & ex eo etiam comprobatur, quia rei perfectæ nihil poteſt ſuperaddi, *l.2.* & ibi notat Bald. *C.de vin.libert.* Bald. *in l.vnic. §. his ita n.3. C.de caducis tollen.* Neguz. *conſil.72. num.10.* ſicut plenum dicitur, cui nihil addi poteſt, cuique nihil deeſt, *l. Iulia. la 1.§.fin.ff.de rei vindic.l.huius,§.ædes,de leg.1.* Tiraq.*de retractu conuentio.gl.1.& vni.n.40.*

255 Hinc eſt, vt nihil videtur ſoluiſſe, qui totum non ſoluit, *l.hæredes,§.in illa,ff.famil.herciſcun.*nec videtur ediſſe,qui totum non edidit, *l.ſi defenſor.ff.de interrogato.actio.l.ex clauſula,ff.iudicat.ſolui.* Specula.*2.p.tit.de inſtrum. editio. §. dicto. de impugn.num.6.*

256 Nec dicitur purgatum,nec repoſitum attentatum, niſi omnia ſint purgata, & vſque ad vnum nummum in priſtinum ſtatum repoſita. Achill.de Graſſ. *deciſ.num.7. ad fin. de locato.& deciſ.17.de reſtitutio.ſpoliato.* Cæſar de Graſſ. *deciſ.150.num.4.& 8 p.1. & deciſ.270. p.2.num.5. & deciſ.171.& deciſ.176.p.3.* Put. *deciſ.56.num.12.lib.1. & deciſ.298.lib.2.* cum aliis, quorum nomenclaturam refert Lancelot.*de attent.3.p.cap.fin. n.78.& 85.& 176. & 191.*

257 Et de repoſitione rei, vel cauſæ in priſtinum ſtatum, & quomodo ſatisfactum dicatur ſententiæ repoſitionis exceſſus, & cæterorum attentatorum, tam circa rem, quàm circa cauſam, vide multa elegantiſſima per Lancelot. Robert. *de attent.3.p.cap.29.per totum.* & præcipuè *à num.73.& eadem 3.p.c.31. num.14.*ad quem te remitto libenter.

258 Vltimò circa hanc repoſitionis materiam quæri poteſt: an reuocata executione,cuius contemplatione quis poſſidet, qui pati debet repoſitionem, poſſit rem illam ex alio capite,aut alio iure,aut ex alia cauſa,retinere eandem.Et quòd non poſſit,ſed poſſeſſionem, quam illi iudex dedit, teneatur reſtituere,eſt Bald. doctrina *in l.penult.in fin.C.de*
259 *pignoratitia actio.* vbi dicit,quòd mulier miſſa in poſſeſſionem ventris nomine, non poterit interuertere poſſeſſionem alio reſpectu, & idem Bal. *in authentica ei qui iur.col.6. verſiculo,ſed tunc quæro, num.26.C.de bonis authorit. iudi. poſſiden.* aſſerens, quòd miſſus in poſſeſſionem ex primo decreto,comparente debitore, & offerente ſtare iuri, & ſatiſdare de expenſis, & facere ea, ob quorum defectum facta eſt miſſio, non poterit retinere poſſeſſionem prætextu hypothecæ conuentionalis, quia non eſt eo nomine miſſus, ſed miſſio eſt limitata, & ſic recedere debet à poſſeſſione, cùm ceſſet cauſa miſſionis. quem Bald.refert Mieres à Pelaez *in tract.de maiorat.3.p.quæſt.fin.*quæ eſt 14 *num.2.*

Sed pro contraria parte vrget alia eiuſ- 260
dem Bald. doctrina *in l.fundus qui Lucij Titij, ff. de rei vindicatio.* vbi dicit, quòd ſi tenuta fuit mihi data inordinato proceſſu,& nullo, poterit retineri, donec ſoluatur verum debitum, quod dicit perpetuò eſſe notandum Crema *ſingular. 52. tenuta fuit mihi data.* latiùs per Decium *conſil. 449. num. 22.* Thomas Grãma. *deciſ.52.magniſi. Domina Marga. num.5. pag.234.* Anton. de Fano *in tractatu, de pignor.part.5.membr.4.num.4.fol.mihi 143.* vbi poſt Bar.*in l.petenti,ff.de pignoratitia actio.* tractat,an res data alicui nulliter pro debito, poſſit pro vero debito retineri, & hanc partem videtur ſequi Mier. *vbi proximè num. 3. in antiq.impreſſ.* vbi dicit eſſe notabile ad appellantes, & dantes querelas contra executores ſententiarum, vel inſtrumentorum quarentigiatorum, quæ ex aliquibus defectibus nullæ iudicantur.

Et vltra præfatos Doctores hanc etiam 261
opinionem reperio tenere Roland. à Valle *conſ.5.num.7. vol.2.* videndus etiam *num.penult.& fin.* per eundem Bald.*in l.qui Titij,notab.4.C.de reſcind.vendit.* dicentem,quòd vbi tenuta minùs legitimè data reperitur, ſi res illa propter debitũ aliàs hypothecata comperitur, datur creditori retentio, allegat ad idem Crema.*ſingular.94.* Bertachin. *in tract. de Epiſcop.3.p.prin.n.66.* & Neguz.*de pignorib. in 2. memb. 2. part. num.20.* Curtium Iunio. *conſil.fin.*

His rectè conuenit, quod dicit Mareſcot. 262
variar.reſolutio.lib.2.c.6 num.11.& ſeqq. dum ait, quòd quamuis relaxatum mandatum pro maiori ſumma,& maiori quantitate,non ſolùm in exceſſu,ſed etiam in totum ſit nullum, & reuocandum,ſecundùm quæ nos latiùs ſuprà hoc cap.tamen ſi tempore relaxati mandati obtinens decretum, erat verè creditor in æquali,ſeu maiori quantitate, quàm eſſet illa, in qua fuit exceſſum, tunc ſuſtinetur mandatum propter compenſationem, quæ tamen licèt antea non fuerit oppoſita, ipſo tamen iure inducitur ad euitãdam pœnam ſpolij, & nullitatis mandati. Hàncque ſententiam paſſim ſequutam fuiſſe à Rota, etiam non obſtante iuramento, vt in vna Bonauentana deuolutionis 14. Iunij 1585. corã Cardinali Pamphilo, teſtatur ipſe Mareſcot.

teſcor. *vbi proximè n.13.* quam aliquibus tationibus ipſe comprobat *ibi vſque ad ſi.d.c.6.*

263 Facit inſuper, quòd poſſeſſur condemnatus ad rei reſtitutionem, poteſt executionem impedire ob facta meliotamenta, donec ſibi integraliter ſoluantur, & ſic ex alio iure poteſt retinere, quàm quo lis principaliter tractatur, de quo nos latius ſuprà hac 4.part.cap.13.ante fin.verſiculo deinde quoniam condemnato,&c. à n.59.vbi plurimos citauimus; ſed in re hac adhuc dubius ſum, quæ omnia dicta hactenus tu conſiderare poteris.

264 Vltimò & pro complemento obiter animaduertendum eſt, eundemmet executorem, qui exceſſit, & attentauit inter exequendum, poſſe & ipſum idem grauamen & exceſſum reponere proprio imperio de facto, quemadmodum & illud de facto attentauit, & exceſſit, prout & nos latiſſimè ſuprà diximus 1.p.cap.3.per totum,& etiam eadem 1.p.cap.5. & alibi paſſim. Vltra quæ expendo text. expreſſum *in c.qualiter. el primero, de accuſatio.* vbi legatis generalibus ad inquirendum,modum excedentibus, ita reſpondet Summus Pontifex, *ibi,* nec inde naſcantur iniuriæ, vnde iura naſcuntur, ideoque mandamus, quatenus ad conſcientiæ veſtræ iudicium recurrentes, ſi contra præſcriptum ordinem,tanquam homines exceſſiſtis; non pudeat vos errorem veſtrum corrigere, qui poſiti eſtis, vt aliorum corrigatis errorem,&c.) vbi gl. *verbo,obſeruari.* & Doctores communiter. Sed dum aliorum exceſſus reprimere curamus, noſtros ampliùs ne manifeſtemus, illis iam imponamus finem, ad laudem puræ & immaculatæ matris ſemper Dei Virginis Mariæ, ſub cuius protectione opuſcula hæc confecimus, ac beati Barnabæ Apoſtoli,cuius Veſperas hodie celebrat ſancta Mater Eccleſia, cuius correctioni totum hoc opus noſtrum ſubmittimus.

FINIS.

INDEX
RERVM ET VERBORVM
QVÆ HOC SECVNDO VOLVMINE CONTINENTVR.

Primus numerus paginam, alter columnam, tertius marginalem eiuſdem columnæ numerum denotat.

A

Abdicare à ſe qui tenetur aliquod ius, ſi monitus abdicare nolit, habetur pro abdicante, & proceditur ac ſi abdicaſſet. 313.1.88

Ablatiuus abſolutus inducit conditionem. 475.1.29

Abſolutio in incidenti quando deducatur per condemnationem in principali. 337.2.83

Abſolutoria ſententia ſeipſam exequitur, nec indiget facto iudicis. 256.1.99

Abſolutoria ſententia ex qua cauſa lata ſit in interdicto vti poſſidetis, ſi nec ex ea nec ex actis appareat, an ob nouam turbationem actori iterum agenti obſtet exceptio rei iudicatæ. 464.2.76

Abſolutoria ſententia in criminalibus ex qua cauſa ſit lata ex actis inueſtigandum eſt, vt diffinitiua aut interloquutoria ab obſeruatione iudicij dicatur. 465.1.9

Vide *Sententia.*

Abſolutus ſtatim exceptione rei iudicatæ tutus eſt. 256.2.100

Abſolutus ex vna cauſa poteſt ex alia conuentus condemnari. 290.1.200. & 340.2.21

Abſolutus reus conuentus interdicto vti poſſidetis, ex eo, quia nõ eſt probata turbatio de nouo, poſt ſententiam turbanti non prodeſt res iudicata. 464.2.74

Abſolutus reus ob non probatum delictum cenſetur ab obſeruatione iudicij, & iterũ ex nouis indiciis poteſt reus moleſtari. 465.1.82. & ſurſum.

Acta faciunt rem notoriam, & cur. 96.2.35

Acta geſta in vna cauſa non probant in alia, etiam ſi vtraque tractetur coram eodem iudice, niſi eorum fiat reproductio, nec iudex poteſt ſupplere ex capite notorietatis. 117.2.241

Acta proceſſus etiam lite finita probant, & vim retinent. 263.1.68

Acta iudicij licèt pereant perempta inſtantia, non tamen acta cauſæ. 264.2.59

Acta iudicij dicuntur, quæ tendunt ad litis ordinationem, vt in exemplis. ibid.60

Acta cauſæ dicuntur tendentes ad litis deciſionem prout inſtrumenta, cõfeſſiones, teſtes, & ſimilia. ibid.61

Acta probatoria non pereunt peremptâ inſtantiâ. ibid.62

Acta non valent poſt oppoſitionem defectus mandati, niſi in actis exhibeatur. 341.1.128

Secus ſi non opponatur, quia ſufficit quandocunque de eius vera exiſtentia docere. ibid.

Acta ſunt vehiculum ad ſententiam, & ideo ſententia ex mente actorum aperitur. 463.2.69

Actorum tranſportatio niſi aduerſarius intra legitimum tempus citetur, non excuſat à deſertione. 239.2.71

Sufficit tamen vt de tali deſertione ſuperior cognoſcat. ibid.72

ab Actis & ſententiis negatiuis ſiue diffinitiuis, ſiue interloquutoriis appellationi deferendum, ſi ſit legitima. 195.2.77. vbi plura exempla recenſentur.

ab Actis & ſententiis negatiuis appellationi legitimæ, ſi vim non adeſſe declaretur, potiùs videtetur auxilium violentiis præſtare. 196.2.86

Actio iudicati licèt habeat exequtionem paratam, ſtipulatio tamẽ per quam ipſa nouatur eius priuilegio non gaudet. 7.2.21

Actio aliqua quando deuoluitur in aliam, intelligitur deuoluta ſecundùm ſuam naturã primæuam. 8.1.28

Actio & exceptio ſi oriatur ex eodem actu, à pari procedunt. 338.2.99

Actio iudicati denegatur contra tutorem aut curatorem. 374.1.162

Actio non naſcitur ex ſententia confirmata, ſed ex confirmante. 450.2.39

Extincta prima actione per nouationem, extinguuntur omnia eius priuilegia. 8.2.36

ex Actione iudicati agitur ordinaria via. 451.1.43

pluribus Actionibus competentibus ex eodem facto, diuerſa tamen cauſa & reſpectu, ſententia ſuper vna, non nocet ex altera agẽti, ſecus quando ex eadem cauſa. 290.2.207

in Actionibus realibus ſatis eſt iudicem actorem rei dominium declarare. 416.1.132

Vide *Ago.*

Actor & reus non debent ad impatia iudicari, nec actori licere, quod reo licitũ non exiſtat. 41.1.17

Actor ſi dolo & potentia aduerſarij nõ poſſit mitti in poſſeſſionem rei poſt annum, habetur pro vero poſſeſſore, ac ſi miſſus fuerit. 313.2.95

Actor tamen hoc caſu erit expenſis cõdemnandus. 419.2.163

Et quid ſi reus diſtulit opponere ſe nõ poſſidere. ibid.164

Actor qui in actione includit & deducit exceptionem, ſuo ſe ligone percutit, ita vt ſibi incumbat onus probandi. 476.1.48

Actor dicitur, qui alium ad iudiciũ prouocat, etiam ſi aliàs ſit reus. 492.2.86

Actus nullus aliquos an pariat iuris effectus, & quos. 93.2.14. remiſſiuè.

Actus non attribuitur exequenti, ſed mandanti &

vv 4 ordi

Digitized by Google

ordinanti. 274.1.26

Actus apprehenſiuus ſi non poteſt conſequi ob reſiſtentiam condemnati, compellitur per carcerem ad præſtandam patientiam. 312.2.86

Actus non attribuitur exequenti, ſed mandanti. 321.1.54

Contemplatione alterius videtur fieri actus, cùm dicitur: Ego vendo rem Titij, vel nuntio, ne ædifices in domo Titij. 389.1.289

Actus non dicitur factus in præiudicium illius cui principaliter non obeſt, ſed ſecundariò. 487.1.17

Actus totus propter exceſſum non vitiatur in diuiſibilibus. 504.1.205

Actus non dicitur perfectus, ſi eſt partim factus, & partim non. 508.2.253

Per vſum vnius actus ex competentibus patronatus, acquiritur iuris patronatus quaſi poſſeſſio. 138.1.114

per Actum nullum non interrumpitur præſcriptio. 93.2.13. remiſſiuè. vbi ſimul de effectibus ſequentibus:

Non perpetuatur iuriſdictio,

Non rumpitur primum teſtamentum validum,

Non inducitur mala fides,

Non inducitur litis pendentia,

Non tribuit cauſam præſcribendi,

Non expirat poteſtas quominus actus iterum valeat celebrare,

Teſtium examen nullitet factum non derogat primis depoſitionibus,

Publicatio minus rectè facta non impedit,

Non cadit quis in commiſſum. ibid. remiſſiuè.

Actum gerens ſi adiungat qualitatem, puta, filius, maritus, Rector, Epiſcopus, tutor, pater, *&c.* intelligitur illam facere nomine alieno, non proprio. 386.2.264

Actum qui non poteſt facere poſt terminum, poteſt tamen factum declarare poſt illum. 460.1.33.& 470.1.129

Actum gerens ſubmittitur legibus & cōditionibus eiuſdem. 490.1.57

ab Actu quem quis approbauit, nō poteſt appellari. 189.1.22

ex Actu nullo amittitur & acquiritur poſſeſſio. 367.1.106

Actus geſti inconſulto patrono qui reualidentur ſubſequuto, & ſuperueniente patroni conſenſu, remiſſiuè. 106.2.138

Actus poſſeſſorij per retentionem in vna particula muri conſeruatur quaſi poſſeſſio in toto muro. 139.2.132

Actus omnes humani à tribus dependent, nempe, poteſtate, voluntate, & modo, qui eſt ordo ad finem. 473.1.7

Adminiſtrator aut tutor ſi nolit exhibere rem domini in qua ſit facienda ſententiæ executio, incarceratur quouſque exhibeat. 309.2.53

Adminiſtrator condemnatus nomine officij, ſi non eſt vitioſus poſſeſſor, lite pendente poteſt reſpectu ſuæ perſonæ executionem impedire, & cur. 388.1.276

Adminiſtrator licèt nō exprimat actum facere nomine adminiſtratorio, tamen ſi exprimat cauſam tangentem adminiſtrationem, videtur nomine alieno facere. 389.1.287

Adminiſtrator ſeu captarius ad reſtitutionē ouium ſeu vaccarum ſi opponat executioni, naturaliter aliquas periiſſe admittendus eſt, & quæ ſufficiat probatio. 436.2.72

Et quid in captario qui pro cuſtodia mercedem recipit. ibid.73

Adminiſtratores ſi ſint contumaces exhibere rem loco pij, quòd ſit facienda ſententiæ executio, poteſt executor compellere. 374.1.165

Adrianus VI. conceſſit Carolo V. Imperatori noſtro, & eius ſucceſſoribus ius præſentandi Epiſcopos Hiſpaniæ, qui antea prouidebantur ad ſupplicationem Regum. 151.1.236

Ægidiana conſtitutio decernit, hodie licere exequi primam ſententiam latam ſuper quolibet remedio poſſeſſorio etiam appellatione pendente. 179.2.71

Eſt coarctata & limitata ad certas cauſas, & certas perſonas. ibid.72

Non habet locum niſi in ſtatu Eccleſiaſtico Sedi Apoſtolicæ ſubiecto. ibid.73

Non habet locum inter perſonas Eccleſiaſticas. ibid.74

Æqualitas in iudicio ſemper eſt ſeruanda. 41.1.18

Æquitas noui caſus nouum inducit remediū. 340.1.118

Æſtimatio ſuccedit loco rei, & ipſam repræſentat. 413.2.208

Æſtimatio & rei verus valor, vbi euidenter ſit probatum, & ab aduerſario nihil quod enetuet verificetur, executor ſi aliter taxet poterit appellare ex capite iniuſtitiæ notoriæ. 431.1.30

Æſtimatio rei & fructuum in re iudicata quando creſcat. 442.2.137

Æſtimatio non creſcit poſt fructuum conſumptionem, quia tunc debitor nō eſt fructuum, ſed æſtimationis. 443.1.141

Æſtimatio rei ſi ſit facienda per peritos, executor illos quærat, & quæ præ oculis habere debent. ibid.144

Æſtimatores nominari ſemel ſuſcepto negotio cōpellūtur per executorem ſi recuſent taxare. 444.1.145

Æſtimatores aut ob imperitiam, inimicitiam, aliámve iuſtam cauſam, poſſunt recuſari. ibid.147

Æſtimationem peritorum declaratione, authore, executore, confirmante, non admittitur appellatio ſuſpenſiua velut ab ipſa executione. ibid.149

Æſtimatorum de materia (qui *Alarifes* dicuntur) à ciuitate electorum, & an recuſari poſſint, & ab eorum taxatione & iudicio appelletur. ibid.150. remiſſiuè.

Æſtimatoribus diſcordantibus in æſtimatione, executor compellit partes ad tertium nominandum, vel in defectum ipſe executor nominet. ibid.146

Æſtimatoribus recuſatis partes compellit executor de idoneis conueniendis, aliàs ipſe executor poteſt eligere. ibid.148

Agens priuilegiata via ſi ſententiam contra ſe reportet, appellat ſuſpenſiuè: ſi autem reus illam reportet, non; quia in vtroque diuerſa fauoris militat ratio. 42.1.26

Agens priùs de ſimplici executoris grauamine, & ſuccumbens, an poſſit poſtea idem grauamen qualificatum, & ſic per viam exceſſus in iudicium deducere. 290.1.199

Agenti ad eandem rem ſuper qua poſſeſſor alteri condemnandus eſt reſtituere, non præſtatur cautio, quia illius non intereſt ab vno vel ab alio poſſeſſor vindicare. 361.2.71

Agenti contra poſſeſſorem ad rem quæ alteri iam eſt per ſententiam adiudicata, allegante poſſeſſionem transferri in ditiorem aduerſarium, an ſit cautio præſtanda. 363.1.74

Digitized by Google

Agente interdicto vti poſſidetis, & ſuccumbenti, vulenti poſtea agere ex noua turbatione contra eundem reum, an ei obſtet exceptio rei iudicatæ. 464.1.71

ſi Agitur contra poſſeſſorem beneficij, qui penſioni conſentit, ſtatim, ſeruatis tamen terminis de ſtylo Romæ ſeruari ſolitis, aut accuſata contumacia, datur in eum ſententia declaratoria facta expenſarum condemnatione. 32.1.34
Vide *Actio*.

Alienatio in fraudem paratæ executionis ex actione perſonali an requirat reciſionem. 495.2.113

Alienatio facta duntaxat in fraudem creditoris, ſcilicet ante motam litem ſuper actione perſonali, requirit reciſſorium iudicium. 496.1.115
Reciſio alienationis in fraudem requirit ordinem iudicialem. 495.2.112

Alienatione prohibita cenſetur prohibitus omnis actus per quem peruenitur ad eam. 383.1.240
Reciſa alienatione à iure, vel à iudice, executio procedit contra ſingularem poſſeſſorem. 490.2.61

Alienatione facta cœpto iudicio ſuper actione perſonali, executio fit in tertium poſſeſſorem. 496.1.114

Alienatione facta in clericum, vel alium, ſimulatè, ita vt appareat rem non exire de poteſtate conuenti, vel conueniendi, etiam in illum per laicum iudicem fiet executio. ibid. 117

Alienatione doloſa verificata in tertium fit executio. ibid. 118

Alimenta petita à paupere habent priuilegium, vt per appellationem non ſuſpendantur, quando petuntur à paupere, ſecus ſi a diuite in quo ceſſat ratio prohibitionis & priuilegij. 5.2.9

Alimenta futuri temporis petita hoc habent priuilegium; vt præſtatio non ſuſpendatur per appellationem, ſecus alimenta præteriti temporis, quia iam ſemel euaſit periculum. ibid. 10

Alimenta futura dicuntur etiam ea quæ debentur à die motæ litis. ibid. 11

Alimenta quando petuntur officio iudicis, non admittitur appellatio ſuſpenſiua, ſecus quando iure actionis, quia tunc admittitur. 6.1.13

Alimenta quæ officio iudicis petuntur iure naturali debentur, in petitis iure actionis ſolum ius ciuile operatur. ibid. 2.14

Alimenta vt lite pendente præſtentur pauperi habenti pro ſe ſententiam, tria requiruntur copulatiuè. ibid. 15

Alimenta quando petuntur iure actionis, iudicium non eſt ſummarium, ſed ordinarium quo datur appellatio. 7.1.16

Alimenta petita vigore contractus, quo fuere promiſſa ei, cui iure naturali, & officio iudicis debebantur, puta filio, patri & ſimilibus, an à ſententia lata pro illis præſtandis admittant appellationem ſuſpenſiuam. ibid. 20

Alimenta quæ iudicis officio debebantur, ſi in obligationem deducantur, animo nouandi officium iudicis cõpetens pro illis (quæ nouatio expreſsè hodie requiritur) euaneſcit officium iudicis, & remanet ſublatum, & ſic ex contractu agendum eſt, & iure actionis. 8.2.35

Alimenta deducta in contractum ab eo, cui iure naturali debebantur, non nouandi animo, ſed potiùs ad illius corroborationem, additamentum, & maiorem ſecuritatem, & cautionem, non amittunt ſuum priuilegium competens ex officio iudicis. 9.1.38

Alimenta in cauſa dotis an ſint pendente appellatione miniſtranda. 10.1.48

Alimenta nimis taxata in eadem ſentẽtia, qua quis ad eorum præſtationem condemnatur, an admittant appellationem quoad vtrumque effectum. ibid. 50. vbi opinio Auerdani reprobatur.

Alimenta creſcunt & decreſcunt creſcente, vel decreſcente patrimonio alimentati, vel alimentantis, etiam poſt ſententiam & iudicis taxationem. 338.2.97
Etiam ſi taxationi conſenſerit. ibid. 98

Alimentorum præſtatio celerem executionem deſiderat. 4.1.1

ab Alimentorum ſententia prohibetur appellari quoad effectum ſuſpenſiuum tantùm, non quoad deuolutiuum. ibid. 2.3

ab Alimentorum ſententia denegatur ſuſpenſiua appellatio, non ſolùm quando omnia alimenta petuntur: ſed & quando eorum pars tantùm petitur, vt veſtitus, habitatio, & ſimilia. 5.1.7

Alimentorum à ſentẽtia appellatio denegatur, non ſolùm quãdo proceditur principaliter, ſed etiam quando incidenter ad illa actum eſt. ibid. 8

Alimentorum promiſſio (ceſſante nouatione) obligationi à lege inductæ accedit acceſſoriè; & ita eius natura veſtitur quoad appellationis prohibitionem. 9.2.45

Alimentorum à ſententia diffinitiua prohibita appellatio quoad ſuſpenſiuum, multo fortiùs prohibita intelligitur ab interloquutoria. ibid. 46

ab Alimentorum ſententia ſicut non licet appellare, ita in cauſa dotis non licere plures affirmant, quod author nunquam vidit practicari. 10.1.48

Alimentorum à ſentẽtia reformatoria appellationi emiſſæ an ſit deferendum. ibid. 49. remiſſiuè.

Alimentorum taxatio facta in ſententia ſtat acceſſoriè ad illorum condemnationem, & ſic regulatur ab eius natura, quoad appellationis prohibitionem. ibid. 1.52

Alimentorum taxatio facta in eadem ſententia, ſi admitteret appellationem, nunquam poſſet effugari periculum, quod ex dilatione à iure conſideratur. ibid. 53

Alimentorum reformatio idem in effectu eſt, ac ſi ſententia lata fuerit contra alimenta petentem, cui ab hac negatiua permittitur appellare quoad vtrumque effectum. 17.2.14

Alimentorum priuilegium non admittendæ appellationis ſuſpenſiuæ procedit, non ſolùm quando ſententia lata eſt pro omnibus alimentis præſtandis, ſed etiam pro aliqua parte ipſorum. 19.1.24

Alimentorum augmenti ſententia multo fortiùs excludit appellationem ſuſpenſiuam. 21.1.39

Alimenta præſtare condemnatus, non auditur in proſequutione appellationis, niſi priùs ſoluat alimenta. 4.2.2

inter Alimenta præterita & futura diſpar eſt ratio, & ſic in iſtis ſummariè proceditur, in illis verò non. 6.1.12

Alimenta petens, ſi reportet contra ſe ſententiam negatiuam, poteſt licitè appellare quoad vtrumque effectum. 7.1.18

ad Alimenta vbi agitur virtute cõtractus per illum, cui iure naturali debentur, pariter appellationem carere ſuſpenſiuo, defenditur. ibid. 2.25

ad Alimenta quando agitur ex vtraque obligatione, vna admittens appellationem, alia excludens illam (prout eſt officium iudicis) hæc detrahit. 9.2.43

ab Alimen

Digitized by Google

ab Alimentis ad dotem valere argumeotum, plures affirmant. 10.1.47

Alimentarius quamuis cōſenſerit taxationi alimentorum factæ per rem iudicatam; ſemper poterit petere augmeotum ſi reditus decreuerint, vel alia iuſta cauſa. 21.1.40

In fauorem alimentarij quod eſt introductū non debet in eius damnum retorqueri. 17.2.15

Alimentario ſatis conſulitur ſublata dumtaxat appellatione quoad effectum ſuſpēſiuum, quo procedunt rationes, quibus ab alimentorum ſententia negatur appellatio. 4.2.5

Alimentario ſeu portionario exigenti annoatim alimenta, aut portionem ab antiquo legitimè conſtitutam, ſi mota lis ſuper reformatione, puta quia vel aucta eſt res ſuper qua portio eſt conſtituta, vel alia bona quæſiuit alimentarius. 57.1.11. quibus caſibus poteſt agi ad reformationem portionis & alimentorū. ibid.12.remiſſiuè.

Alimentati, ſeu alimeotantis creſcente, vel decreſcente patrimonio, etiam poſt factam condemnationem & taxationem à iudice, an creſcant vel decreſcant alimenta. 12.2.71.remiſſiuè.

Anniuerſaria & funeraria incerta non conſiderantur ad valorem fructuum beneficij. 410.2.80

Niſi hæc emolumenta incerta ſint ſolita locari ſingulis annis. ibid.81

Annullatus actus in fauorem alicoius ſubintelligitur illa conditio ſi voluerit ille, in cuius fauorem actus annullatur. 105.2.135

Annuntiatum in ſententia per modum cauſæ ſi plenè cognitum ſit, præiudicat ſententia in annuntiato, non aliàs. 405.1.36

Appellans noo auditur, ſi ex ſeotentia non grauatur. 64.2.61

Appellans à ſententia quatenus contra ſe facit in cæteris articolis ſeparatis, à quibus altera pars non appellauit, ſententia traoſit in rem iudicatam. 207.1.8

Appellans quatenus contra, altera parte non appellante, an & quando poſſit ſuæ appellationi renuntiare, ſiue in articulis connexis, ſiue ſeparatis; ſiue intra terminum, ſiue extra illum. 212.1.50. remiſſiuè.

Appellans, cuius appellatio à iudice reiicitur, an teneator iterum appellare. 215.1.7

Appellaos ſi ounquam iudicem ad qoem adiuit, iodex à qoo poteſt de deſertione cognoſcere. 239.2.69

Appellans debet citari ſuper articulo deſertionis, cùm poſſit de legitimo impedimento docere, atque executio impediatur. 240.1.75

Appellans ab executiooe rei iudicatæ præſupponit antecedens validum, & negat conſequens, ſcilicet, executionem, & ideo nihil agit. 249.2.27

Appellanti ne tradatur poſſeſſio ſuo aduerſario, pariter oec ei tradenda erit. 41.2.21

Appellanti à munitorio, vt intra certum tempus accedat ad recedendum, reſiſtit ius commuoe, & poteſt Epiſcopus ea non obſtante ad executionem procedere. 61.2.23

Appellaoti à correctione reſiſtit ius, ac ioterim non cauſatur attentatum. ibid.34

Friuolè appellantem poteſt iudex à quo excommunicare tanquam contumacem. 66.1.81

Appellante vtraque parte ab eadem ſententia, quatenus contra, quis iudex de cauſa poſſit cognoſcere. & an diuerſi pro ſingulis appellationibus queant impetrari. 212.1.49. remiſſiuè.

Ad exhibendam rem condemnatus, quando habet facultatem rei reſtituendæ non appellat, quia tale iudicium non patitur dilationem. 11.1.57

Ad exhibendum condemnams ſi vlteriùs vltra rei exhibitionem ad aliquod aliud, pota, intereſſe ſeo pœnam condemnetur, an poſſit appellare. ibid.2.58

Ad exhibendum condemnatus, ſi in eadem ſententia conditionaliter ad intereſſe condemnetur, niſi ſoluat, &c. an poſſit appellare. ibid.59. remiſſiuè.

Appellare noo poſſe à nominatione muneris, & poſtea appellare à reiectione legitimæ excuſationis propoſitæ, multum diſtat. 84.1.27

Ad exhibendum condemnams & ob non exhibitionem ad intereſſe, poteſt ab intereſſe ſenteotia appellare. 181.2.86

In quolibet cauſæ articulo, ſeu grauamine diuerſo, bis poterit grauatus prouocare, non ampliùs. 214.2.3

Quælibet pars poteſt ab eodem articulo bis prouocare, ita vt ſuper eodem quinque ferri poſſent ſententiæ. 215.1.7

Quod contingere poteſt, ſiue appellationes & ſenteotiæ ſint alternatim, ſiue ſucceſſiuè, ſioe interpolatim latæ. ibid.8

Exemplificatur. ibid.9.& 21

Idem eſt appellare ab aliqoo facto iudicis, quod à iudice aliquid faciente. 274.2.32

Appellare omittens ab actu appellabili, non poterit poſtea appellare à citatiooe ad videodum ſe declarari. 311.1.69

Appellaodi ratio in prompto eſſe dicitur, etiam caſibus aliàs priuilegiatis, & ſui natura inappellabilibus; ſi oullitas apparet ex actis, cùm tunc ſententiæ executio ſuſpendatur. 92.1.4

Appellandi ratio in prompto eſſe dicitur, qoando incontinenti ioſtificatur appellatio, quæ vt legitima admittitur quoad vtrumque effectum. ibid.2.5

Appellandi neceſſitatem à ſententia oulla tollit ius, non facultatem. 116.2.232

Appellari ſi non poteſt à ſenteotia lata ex iuriſdictione ordinaria, pariter nec poterit appellari à ſentētia lata ex iuriſdictione prorogata. 19.2.16

Appellari ſi non poteſt ab aliquo propter dignitatem perſonæ vel aliàs, pariter nec poterit appellari ſi procedat ex iuriſdictione prorogata. ibid.27

Appellari non poteſt, quando agitur de conoettendo frumentum in vſum militum & ſubſidium annonæ. 41.1.6

Appellari non poteſt, ne fiat quod de iure fieri permittitur. 60.1.9

Appellari poteſt à denegāte beneficium coonceſſum per ius commuoe, quia vbi denegatur iuris communis obſeruantia, grauamen infertur. 61.2.27

Appellari licèt non poſſit à pœna excommonicationis lata ipſo iure, tamen à declaratoria admittitur appellatio quoad vtrumque effectum. 76.2.71

Appellari non poteſt à pœna legis ſeu canonis, à declaratoria tamen aliqoem in eam incidiſſe, licita eſt appellatio. 77.1.73

Appellari poteſt vbi aliàs ius prohibet, quando nullitas patet ex actorum inſpectione, quia tunc ceſſat præſumptio, quæ erat pro ſententia. 94.2.23

Appellari non poteſt à nominato ſeu præſentato ad beneficium ſimplex, quo minus examen ſubire

ſubire teneatur. 112.1.185
Appellari an & quando poſſit poſt decem dies, & de aliis ſubſtantialibus appellationis remiſſiuè. 116.1.228
Appellari non poteſt ab nrdinario, recuſante inſtituere præſentatum, iuſta tamen de cauſa mntn. 148.2.214
Appellari ſi non poterat à iuriſdictione nrdinaria, pariter nec poterit appellari ab eadē prnrogata. 161.2.17
Appellari licèt non pnſſit à prouiſinne beneficij ſimplicis facta iudicialiter; tameo fallit, quando prouiſin fit iure deuolutn, & de ratione. 164.2.47
Appellari nnn poteſt ab omni iudicin poſſeſſorio tam adipiſcendæ, & retinendæ, quâm recuperandæ poſſeſſinnis. 275.1.30
Quorum bonnrum vtili interdicto petente filin feudi inueſtituram non poteſt appellari. 183.2.111
Appellari qnandn poſſit ab arbitri ſententia, qui pro materia videndi. 189.2.23
Appellari non poteſt ab aliquo, cuius conſcientiæ aliquid declarandum committitur, quandn declaratinnem iuramento firmauit, quod procedit nnn in indicio. 192.1.41
Appellari noo poteſt à iudice ſuum nfficium nnn interponente, quando pars interponendum onn petit. 194.1.59
Appellari vbi non licet, iudex licitè poteſt ad vlteriora prncedere appellatione non obſtante. 196.1.79
Appellari tertiò non poteſt in quacunque cauſa. 214.1.1
ſi Appellatur à iudice requiſita exequente prn grauamine exceſſus requirentis, non ad iſtum, ſed eios ſnperinrem erit recurrendum. 299 2.46
Appellatin quamuis ſit prohibita in remedio l. fin. C. de edict. diui Adri. tamen permittitur quando ſententia fertur contra actorem. 17.2.17
Permittitur quoad vtrumqne effectum à ſententia, qua declarauit non eſſe reformandam, nec minoendam portionem, ſeu alimenta iam antea cnnſtitota. ibid. 18
Permiſſa à ſententia denegante cnngruæ ſeu alimentorum reformatinnem, ſi alimentarius eſt in quaſi poſſeſſinne percipiendi, illi nnn nfficit, quia lite & appellatione pendente priuari non debet ſua poſſeſſinne. ibid.
Prohibita in caoſa cōuentionis, an cenſetur prohibita in cauſa reconuentinnis. 41.1.15
Frinnla non dicitur interim, dum remanet diſputandum. 46.1.57
Emiſſa ab eo qund fit ſecundùm iutis decreta & determinationem, nnn ſuſpendit. 59.2.2
Appellatio à iuris diſpoſitiooe & determinatinne non eſt licita. 61.1.18
Vbi non admittitur à ſententia, pariter nec ab eius executore, aot execotinne. ibid. 19
A ſententia legali eſt cnntraria iuri, & per conſequens frinnla, cui nec defertur, nec cauſar attentata. ibid. 21. & 26
Ftiunla dicitur interpoſita ab interlocutnria expreſſa minùs legitima cauſa, aut à iure reprobata. ibid. 2.26
Appellatio innititor iuſtitiæ. ibid. 28
Friuola dicitur, vbi non adeſt grauamen, nec legitima cauſa. ibid. 3n
Appellatin quæ caret effectu, & nnn habet adminiculum iuris, vt minùs legitima nnn impedit executionem. 62.1.35. & 63.1.45
Friunla quæ dicatur, relinquitur iudicis arbitrio. ibid. 2.42. & 57
Ftiunla illa dicitur, quæ nihil prodeſſe poteſt, nec vllum vnquam iuris effectum ſortiri. 63.1.44
Appellatio calumnioſa illa dicitur, nnn ſolùm quæ in eius ioterpoſitione apparet talis, ſed & quæ talis detegitor in fine litis. ibid. 46
Legitima illa dicitur, qnæ interponitur ex cauſa, quæ ſi eſſet probata, reputaretur legitima. ibid. 2.49
Cnntraria iuri qnocumq; vadat, in nnlla inſtantia poteſt effectum ſortiri (iure attento) qoia ius eſt certum, & vbiqne idem operatur. ibid. 2.51
Friunla tunc reiici poteſt, quādn nnturiè & manifeſtè talis detegitur, ſecus ſi in dubin, ſiue dubium ſit iuris, ſiue facti. 64.1.55
Friuola & calumnioſa quandn ita notnriè & manifeſtè dicator apparere. ibid. 1.56. remiſſiuè.
Friunla dicetur nntoriè, quando quis petierit in cauſa recuſatinnis, quod eligantur arbitri, vbi eligendi non ſunt. ibid. 2.59
Friuola dicetur, qnando interponitur à ſententia, quæ illum non tangit. ibid. 6n
Appellatio nnn admittitur à iudice aliquid admittente cum clauſula, *ſi & inquantum, &c.* ibid. 61
Tanquam frinola à iudice reiecta, ſi pars nō contradicat appellando, videtur fateri friuolam eſſe. 66.1.8n
Sublata intelligitur per verba æquipollentia. 73.1.38
Nnnquam intelligitut probibita ratione reſpectu notnriæ iniquitatis. 92.2.7. & 34
Ab executione notoriè nulla virtute obligationis Cameralis, aut guarentigiatæ admittitur quoad vtrumque effectum. 94.1.20
A nullitate paratam habente probationem, impedir executionem vnius ſententiæ, ſiue ſui natura ſit priuilegiata, vt in alimentis, poſſeſſoriis, obligatione Camerali, *&c.* ſiue quia tranſierit in rem iudicatam. ibid. 24
Siue hæc nullitatis exceptio prnbetut ex eiſdem actis, ſiue aliunde, dummodn ſit incontinenti. ibid. 25
Appellatin à Procuratore interpoſita tempore, qun carebat mandato, nnn ſuſtinetur, etiam poſtea habens ſufficiens, ſi de nnun nnn appellet intra terminum. 102.1.91
Nec talis appellatin cauſat attentata, quia qualitas, quæ requiritur tempore actus, non ſufficit, ſi poſt actum ſequatur. ibid. 92
Appellatin in Parochiali per præſentatum aſſerentem ſe maintem partem patronnrum, & vocum habere, interpoſita ab nrdioarin inſtituente alterum præſentatum, quem minorem partem vnrum babere contendit appellans, an vt legitima ſuſpendat. 106.2.139
Ex quibus cauſis nullitet prnpoſita dicatur, vt eius delationi locus noo ſit, ſeriatim, obiter tamen recenſentur. 115.2.217
Appellatio à ſententia & actu nullo admittitut, & ſuos npetatur effectus. 116.2.232
Ab vna cauſa nnn ſuſpendit aliam diuerſam. 165.2.56
Ab vno articuln nnn ſuſpendit iuriſdictionem io tota caoſa, nec afficit tertium. ibid. 57
Nnn admittitur à ſententia lata ſuper indicio merè poſſeſſnrin adipiſcendæ, retineodæ, aot recupe

recuperandæ iure ciuili. 174.2.27
Nõ admittitur à poſſeſſorio ſummario. 175.1.29
Non datur in remedio l.3.C.de pignor.176.1.40
Eſt prohibita in ſingulis ſpecirbus adipiſcendæ poſſeſſionis. ibid.42
A poſſeſſorio mero licèt non admittatur, intelligitur quoad ſuſpenſiuum dumtaxat, non verò quoad deuolutiuum. 178.1.62
Si foret prohibita in poſſeſſorio quoad vtrumque effectum, vera foret opinio, dicentium, à qualibet eius interlocutoria eſſe permiſſam quoad vtrumque. ibid.2.65
Quãdo eſt prohibita à diffinitiua quoad ſuſpenſiuum dumtaxat, probibita intelligitur etiam à qualiber interlocutoria incidenti. ibid.66
Admittitur iure Canonico à ſententia lata ſuper mero poſſeſſorio. ibid.67
Non admittitur ſuſpenſiua etiam de iure canonico in poſſeſſoriis ſummariiſſimis, prout in l.fin.C.de edicto diui Adri. 180.1.77
An ſit admittenda à ſententia cõplicata habente contrarias qualitates.181.2.85.remiſſiuè.
Ao admittatur in iuriſdictionalibus,& aliis quibus poſſeſſio iuſtificatur cum titulo.ibid.2.88. remiſſiuè.
Quãdo admittatur in poſſeſſoriis, vide remiſſiuè. 182.1.97
Non admittitur ab auocatione iuriſdictionis facta per delegantem ſuperiorem. 193.1.53
Quod procedit ſiue auocatio fiat ſine cauſa, aut cum ea, aut cum leui, quia non poteſt appellari. ibid.54
Appellatio de iure ciuili & canonico vt ſit prohibita, confeſſum & conuictum ſimul adeſſe, qui teneant. 200.1.18. vbi de communi.
Vt denegetur reo tam de iure canonico, quàm ciuili, vt ſufficiat ſpontanea confeſſio qui teneaot,& magis communem dicant. ibid.2.19
Noo denegatur à ſententia collationis beneficij vacantis propter ſimoniam lata à mixto executore. 201.1.25
Accelerari pœnam, & delinquentem ſtatim puniri, vbi publicè intereſt, appellatio non ſuſpendit. ibid.2.31
Appellatio vbi regulariter ſit prohibita, ſi tamen ex aliqua ratione ſpeciali in eodem caſu ſit permiſſa, debet ſpecialiter exprimi in appellatione, vt ipſa admitti queat. 204.2.61
Quoties eſt prohibita à diffinitiua quoad vtrumque effectum, permittitur à qualiber eius interlocutoria, etiam aliàs non qualificata. 205.2.71
Emiſſa ab vno capitulo, & per vnam partem quatenus contra, nõ deuoluit cætera capitula ſeparata, ſed tranſeunt contra non appellantem in rem iudicatam. 208.1.7.& ſeq.
Limita quatenus contra, non ſuſpendit iuriſdictionem in capitulis ſeparatis, à quibus neutra para appellat, quominus executioni mittatur. ibid.9. & ſeq.
Appellatio quando deficit, ſenatus regius illo ſemper vtitur decreti genere, *que no viene por la orden y ſe le remite*,&c. ibid.2.15.& ſeq.
Quando deficit, ſenatus regius non poteſt decernere, vim fieri,& repooi. ibid.17
Appellatio limitata limitatum producit effectum. 209.1.20
Interpoſita per vtranque partem ab eadem ſententia quatenus contra, ſi ſimus in alimentis, & ſimilibus priuilegiatis, capitula ſeparata pro actore mittentur executiooi, non obſtante appellatione. 210.1.29
Appellatio à cauſa conuentionis non deuoluit cauſam reconuentionis, ſed coram iudice à quo hæc erit tractanda. ibid.36
Interpoſita à ſententia delegati ſuſpendit iuriſdictionem in alia cauſa, ſecus in ſententia ordinarij. ibid.37
Quatenus contra, & limitata deuoluit omnea alios articulos connexos. 211.1.40
Quatenus contra, tunc deuoluit totam cauſam io connexis, quando ſententia in vno capitulo parit exceptionem rei iudicatæ in alio. ibid.2.43
Appellatio ab interlocutoria an & quãdo deuoluat totam cauſam tam in articulis connexis, quàm ſeparatis. ibid.51.remiſſiuè.
Si aliquo caſu ſit permiſſa vbi tertiò prouocari non poteſt, non impedit trium conformium executiooem, nec cauſat attentatum.217.2.32
Non eſt licita ab interlocutoria merè. 223.2.4
Licita eſt ab interlocutoria habente vim diffinitiuæ. ibid.5
Vbi à iure eſt prohibita, ſi admitteretur à iudice illam reiiciente, de nihilo ſeruiret prohibitio. 225.1.18.& 21
Cùm prohibetur, cenſetur prohibitũ omne per quod peruenitur ad illam. ibid.20.& 21
Emiſſa à reiectione appellationis vbi de iure oon admittitur, contraria dicitur iuri, & ei reſiſtit. ibid.22
Emiſſa à reiectione appellatioois, vbi de iure eſt prohibita, dicitur friuola, quia nullum poteſt iuris effectum ſortiri, nec vnquam prodeſſe. ibid.24
Appellatio tertia in eodem articulo cùm nõ valeat, non deuoluit cauſam. ibid.2.30
Appellatio admittitur à reiectione appellationis emiſſæ in caſu, quo iudex illam admittit. 226.1.33
Nõ admittitur à reiectione appellationis emiſſę, vbi aliàs iure eſt prohibita. ibid.35
Appellatio à reiectione appellationis legitimæ admittendæ à diffinitiua eo ipſo cenſetur iuſtificata. 227.1,43
Secus in caſibus à iure prohibitis. ibid.44
Si reiiciatur per iudicem dicẽtem, eo quòd cauſa ſit inappellabilis, cùm reuera appellabilis ſit, iudex nihil debet innouare. ibid. 47
Si iure teneat, licèt non deferatur, eios vigore iudex inhibetur iuris potentia, & miniſterio. ibid.48
Appellatio à reiectione appellationis quandiu ſit neceſſaria. 228.1.51
Appellatio quando euidenter eſt calumnioſa, cognitio pertinet iudici à quo. ibid.54
Quando reiicitur cum cauſæ cognitione & parte opponente, requiritur appellatio alia. ibid. 2.58. vel propoſitæ adhæſio. ibid.
Secus quando ſine illa reiectio fit. ibid.59
Appellatio eo ipſo cenſetur iuſtificata, cuius grauamen apparet per ſolas allegationes iuris, vt à ſequeſtro, quod à iure regulariter eſt prohibitũ. 236.1.37
Deſerta vt declaretur appellatio, debet præcedere cauſæ cògnitio. 239.2.73
Appellatio cùm eſt denegata à re iudicata & iudice, debet denegari ab eius executore. 274.1.25
Appellatio & querela vbi ſimul competunt, qui appellationis via vtitur, debet intra decem dies in-

terpo

terponere, ſecus in querela, quia & poſt illos poreſt proponi. 281.1.99

Appellatio vbi regulariter eſt prohibita, permiſſa ramen ex ſpeciali ratione in aliquo caſu, ratio debet exprimi, vt illis deſeratur,& quare. 285.2.146

Appellatio non cadit ſuper exceſſu non expreſſo. 286.1.157

Appellatio ab vno articulo non ſuſpendit rotam canſam noo connexam. ibid.158

Ab executore Apoſtolico excedente an legirima ſit,detegit ſenatus Regius,ad quem recurritur per viam violentiæ per inſpectionem proceſſus originalis. 288.2.187

Appellatio prima ab exceſſu executoris ſuſpeodit ſecum,appellatio autem ab eius reuocatione ſuſpenſiuo effectu caret. & de ratione differentiæ. 291.2.218

Appellatio ſuſpendit à declaratoria ſuper executione rei iudicatæ ſi executor modum in ea ferenda excedat. 311.2.76

A reiectione exceptionis ante eios iuſtificationem,non deuoluit, nec ex ſola reiectione iuſtificatur in quibuſlibet iudiciis,& de ratiooe. 334.2.55

A reiectione exceptionis ſimul oblata probatione,incontinenri ſtatim dicitur iuſtificata.335.5.56

A taxatione & liquidatione quæ non comprehenditur ſub condemnatione generali, cauſat attentatum & nullitatem executionis. 431.2.34

Licita eſt ab actu oollo. 473.1.11

A ſententia nullitatis alterius ſenteotiæ,non deuoluit cognitionem ſuper eius iniuſtitia. 504.2.212

Appellationis prohibitio, & illius permiſſio vbi in vno ſubiecto concurrunt, hæc an præualeat. 7.2.24

Appellationis prohibitio in alicuius inducta fauorem debet intelligi, ſi in fauorem eius lata ſit ſententia,ſecus ſi contrà. 17.2.16

Friuolæ appellationis redduntur exempla. 64.2.58

Appellationis dies à prioeipio ſunt vtiles, quoad progreſſum continui. 115.2.220

Appellationis ſublatæ priuilegiũ ſi conceditur cauſæ,eſt reale, & totũ vniuerſaliter comprehendit. 162.1.22

Appellationis, ſi & qoatenus contra,effectus. 212.1.48.remiſſiuè.

Appellationis prohibitio & promiſſio concurrens circa eiuſdem ſententiæ diuerſa & ſeparata, vnaqoæque qualitas operatur io ſuo ſubiecto. 218.1.34

A reiectione appellationis appellatio non eſt licita in iis caſibus, quibus ius appellare prohiber. 224.2.11

A reiectione appellationis per ſuperiorem facta cum cauſæ cognitione aut ſine illa,an & quádo ſit appellationi deſerendum. 226.2.38

Reiectio appellationis eo quòd ſit friuola, vel alia cauſa expreſſa,requirit nouam appellationem. 228.2.60

Appellationis denegatio in cauſa eſt magnum priuilegium, vtilitas, & fauor; & iudicium executionem merens longè vberius eſt aliis. 236.1.35

A reiectione appellationis à iure prohibitæ interpoſita appellatio non admittitur. ibid.38

Secus ſi ſit in caſu permiſſo interpoſita, quia tũc à declaratione nõ admittitor appellatio. ibid.

Per viam appellationis licèt poſſit quis conqueri de iniquitate executoris, tamen etiam poteſt quandocumq; ſuperioris implorare officium. 280.1.90

Appellationis & querelæ remedio ab exceſſu executoris vti ſimul non poteſt, ad effectum recurrendi ad Regem per viam violentiæ, & cur. ibid.2.96

Appellationis priuilegiatæ ratio quandoque claodicat, vt à prima ſententia non ſuſpendat, à reuocatoria autem ſic,& è conuerſo. 292.1.221

De eſſentia appellationis eſt illam proponere de minori ad maiorem. ibid.224

Prohibitio appellationis in commiſſiooe non ſe extendit ad tertios non nominatos in ea. 359.2.46

Appellationi à ſecunda ſententia reuocatoria primæ priuilegiatæ, & executioni iam traditæ erit deferendom omnino. 44.1.48

Appellationi contra iuris clari diſpoſitionem vt friuolæ non eſt deſerendum. 59.2.7

Appellationi à ſententia legali ius reſiſtit, habétqoe contra ſe iuris præſumptionem,& ideo non cauſat attentata. 61.2.22

Approbatiooe denegata eius articuli qui probatus non prodeſt, appellatiooi emiſſæ tanquam frioolæ noo erit deferendum. 65.1.65

Appellationi à ſententia declaratoria, beneficium incompatibile vacaſſe per adeptionem pacificæ poſſeſſionis ſecundi, non eſſe deferendum, veriùs demooſtratur. 70.1.6

Appellationi à prooiſione beneficij ſiue curari, ſiue ſimplicis, ſiue extraiudicialiter, ſiue iudicialiter celebrata, nulliter tamen & cum formæ emiſſione, deferendum eſſe, indiſtinctè decernitur in ſupremis tribunalibus aditis per viam violentiæ. 98.1.48

Appellationi interpoſitæ à prouiſione beneficij cuiuſlibet facta ſpreto & contempto iure patronatus, an ſit deſeredum,& vim fieri declarandum. 105.2.129

Appellationi à prouiſione beneficij nulla cùm executioné non mereatur, erit deferendum. ibid.130

Appellationi interiectæ per ſuperſtitem collitigantem à prouiſione, ſeu concurſu facto per ordinarium cedente vel decedente colliꝛigante in poſſeſſione vel abſque ea, ſi noo deferatur, an vis fiat. 109.2.159

Appellationi minùs ſolemniter, aut aliàs nulliter propoſitæ etiam ab actu & ſententia, aliàs ſui natura appellabili, deferendum noo eſt, nec impedit executionem illius. 155.1.216

Appellationi propoſitæ aut proponendæ renuntiatæ per partem tacitè vel expreſsè non eſt deferendum. ibid.218. & quæ tacita ſit renunciatio. ibid.

Appellationi à ſententia notoriè nulla ex aliquo defectu lata etiam aliàs priuilegiata & inappellabili niſi deferat iudex vim faciat. 117.1.234

Appellationi informiter aut nulliter propoſitæ à ſententia ſui natura appellabili deferendum non eſt. ibid.235

Appellationi à collatione beneficij ſpreto iure regio patronatus emiſſæ à præſentato Catholicam maieſtatem emiſſæ ſi non deferatur, an vis fiat. 127.2.1

Appellationi emiſſæ per clericum traditum curiæ ſeculari, quando ſit vel oon deferendum. 205.2.72.remiſſiuè.

Appellationi emiſſæ à proceſſu geſto contra clauſulam, ſublata, eſt deferendum, etiam ſuper iis, quæ aliàs inappellabilia ſunt. 135.1.80

Appellationi à prouiſione beneficij ſimplicis facta in contradictorio iudicio defertur. 145.2.186

Secus quando extraiudicialiter. ibid.

Appellationi emiſſæ à prouiſione Parochialis vacantis ſiue iodicialiter ſiue extraiudicialiter, à quouis fiat, deferendum non eſt. 160.2.2

Appellationi à prouiſione Parochialis iure deuoluto ſiue iudicialiter ſiue extraiudicialiter noo deferens ſuperior, vim oullam facere decernitur. 162.2.30

Appellationi à prouiſione beneficij ſimplicis facta iure deuoluto non deferens an vim faciat. 163.1.31

Appellationi à prouiſione beneficij ſimplicis facta per ordinarium extraiudicialiter noo defertur, ſecus ſi iudicialiter, quia tunc vtrumque habet effectum. ibid.3 a

Et ſecundùm hanc diſtinctionem pluries determinaoit Rota Romana, prout refertur. ibid.

Appellationi defertur à ſententia nulla, etiam aliàs priuilegiata. 165.1.54

Appellationi ab actu negatioo ſi iudex deferre oon teneretur, licitè poſſet ad vlteriora procedere, cùm retineat iuriſdictionem. 195.2.78

Appellationi emiſſæ in criminalibus, ſicut & in ciuilibus regulariter vt licitæ deferendom eſſe, quotidie decernunt Senatus Regij. 198.2.1

Nec interim exequenda eſt ſententia. ibid.a

Appellationi in criminalibus nec tacitè, nec expreſsè renuntiari poteſt. 199.1.18

Appellationi emiſſæ per condemnatom de crimine ſimoniæ deferendum non eſt. 201.1.24

Appellationi à carceratione vel eius relaxatione, deferendum oon eſt, & de eius effectu. 202.2.42. remiſſiuè.

Appellationi à ſententia lata ſuper cauſa notoria regulariter non eſt deferendum. 203.2.54

Appellatiooi limitatæ quatenus contra, erit omnino deferendum in cæteris capitulis connexis, licèt non appellatis, aliàs vim fieri declarabitur. 212.1.44

Quæ doctrina procedit etiam in via executiua. ibid.

Appellationi à reiectione appellationis an ſit deferendum, pendet à natura cauſæ principalis, à qua interponitur an illã admittat, vel non. 224.2.1 a

Appellationi à reiectiooe appellationis emiſſæ ab interlocutoria vbi iure eſt prohibita, non defertur. 226.1.36

Appellationi à reiectione appellationis cuius prohibitionis cauſa eſt aperta, deferendum non eſt. ibid.2.39

Appellationi à delatione appellationis interpoſitæ à ſententia & iudicio priuilegiato, an ſit deferendum. 233.1.9

Appellationi à deſertionis ſententia deferendum eſſe, qui teneant. 240.2.85

Appellationi ab expeditione executorialium virtute rei iudicatæ an ſit deferendum. 246.2.9

Opinionem affirmatiuam, ſcilicet, eſſe deferendum, qui tenuerint. ibid.9

Appellationi emiſſæ ab executione executorialium præſcriptarum, niſi deferat executor vim faciet. 259.1.5

Appellationi à ſuperiore mandante cognoſcente de exceſſu executoris ſui non eſſe deferendum. 296.1.8

Appellationi emiſſæ citato per merum executorem executorialium quem non tenetur expectare, non erit deferendum. 305.2.20

Appellationi à declaratoria ſententia pro rei iudicatæ executiooe, executor non deferens an vim faciat. 311.1.67

Appellatiooi ab executore mixto aut mero reiiciente legitimam exceptionem defectus ſuæ poteſtatis aut maodantis, non deferente, vim fieri declarauit Senatus. 319.2.40

Appellationi à tertio non poſſidente & oppoſitore deferre oon tenetur executor, quominus ad vlteriora procedat. 362.2.73

Appellationi à legitimo oppoſitore executionis non admiſſo per executorem, vt licitæ deferre mandabit Senatus. 373.1.152

Ratio prohibendi appellationem cùm ceſſet, debet ceſſare ipſa prouiſio. 17.2.15

Friuolam appellationem non debet iudex arbitrari, vbi ita notoriè apparet. 46.1.57

Appellationem non eſſe admittendam ab eo, quod fit ſecundùm iuris diſpoſitionem & canonica decreta, qui probent. 59.2.1.& 5

Friuolam eſſe appellationem, vt iudex arbitratur, poteſt appellatione oon obſtante procedere ad vlteriora. 63.1.43

Friuolam appellationem tunc arbitrabitur iudex, quando apparent legitima indicia ad torturam, & illa reus in termino ſibi conceſſo non purgauit. 64.1.54

Appellationem interpoſitam per præſentatum (vt aſſerit) à maiori parte ad Parochialem regulariter oon ſuſpendere executiooem inſtitutioois, vt verius defendit Author. 107.1.143

Appellationem eſſe licitam à iudice adito per viam reductionis, vt bono viro, vt magis communis & æquior opinio reſoluitur. 187.2.7

Appellatiooem ab interlocutoria ſi iudex reiiciat, ſi iterum à reiectione noo appelletur, an maneat deſerta appellatio. 224.1.9

Appellationem vt iuſtè iudex reiiciat, cauſa debet eſſe aperta. 226.2.37.& 39

Appellatione pendente interpoſita per canonicum à Capitulo imponente hoqeſtam correctionem, ſeu etiam à correctione per ordinarium poteſt ad executionem deuenire, & cur. 61.2.25

Friuola appellatione ooo obſtante, an iudex ad vlteriora queat procedere, & an per illius delationem à ſe abdicet iuriſdictionem. & an inhibitiu à ſuperiore emanata vigore friuolæ executionis impediat executionem ſententiæ, vide remiſſiuè. 66.1.79.

Appellatione limitata in capitulis ſeparatis quatenus contra, non poteſt altera pars ſe iuuare. 208.2.19

Appellatione pendente limitata quatenus contra, à capitulo ſeparato non ſuſpendit executionem in alio capitulo ſeparato non appellato, quia appellatio eſt in vna cauſa, executio verò in alia. 209.1.22

Appellatione limitata à quibuſdam articulis quatenus contra, pendẽte, iudex à quo nõ poteſt alia capitula, connexa tamen exequi, etiam ſi non appelletur ab illis. 211.1.41

Appellatione limitata quatenos contra, in articulis cõnexis poteſt aduerſarius ſe iuuare, & eius virtute Regem adire, ne in connexis non appellatis iudex exequatur. 212.1.45

in Appellatione ab iniuſta delatione appellationis debet inſeri cauſa grauaminis, ſcilicet, appellationem

Digitized by Google

lationem eſſe illo caſu prohibitam. 235.2.34

Appellatione mediante ab interloquutoria qua iuriſdictio eſt finita, poteſt illam delegatus reuocare,& reaſſumere. 237.1.49

Appellatione introducta coram iudice ad quem, de quo per appellantẽ docetur,non iudex à quo,ſed ad quem de deſertione pronuntiabit. 239.2.70

Deficiente appellatione (quæ coram ipſo executore neceſſariò eſt proponenda) non poteſt haberi recurſus per viam violentiæ. 280.2.97

Quatuor appellationes licet ab eodem articulo dentur, non tamen poſſunt requiri ſex ſententiæ. 216.1.18

De iure regio vix poſſunt dari quatuor appellationes à quolibet articulo,& quare. 221.2.68. & quid in foro Eccleſiaſtico. ibid.

Appellatus non poteſt adhærere nec vti appellatione limitata aduerſarij quatenus contra. 209.1.21

Non contradicente appellato cui delatio officit appellationis friuolæ, poteſt iudex à quo ſuper iuſtitia cauſæ validè procedere. 235.1.27

Arbiter per pronuntiationem in vna cauſa ſeu articulo, non perdit iuriſdictionem in alia cauſa ſeu articulo. 208.2.12

Arbitri ſententia an ſit exequenda non obſtante appellatione. 189.1.20.& ſeqq,

Arbitri ſententia quãdo emologatur tacitè vel expreſsè. ibid.21

Arbitri ſententia etiam pacto nudo facto compromiſſo iure canonico recipit appellationem, & de ratione. ibid.2.24

Arbitri iuris habent iuriſdictionem à lege,& coram illis coguntur partes litigare,ſicut coram iudice. 190.1.26

Arbitri iuris habent à lege iuriſdictionis tertiam ſpeciem æquiparatam delegatæ. ibid.27

ab Arbitris iuris electis ſcilicet, ſuper recuſatione, aut competentia inter iudices Eccleſiaſticos appellari,an liceat. 189.2.25

ab Arbitris iuris licet appellare, quemadmodum & ab aliis iudicibus. 190.1.27

in *Arbitrariis* ſuper re magna quemadmodum enormiter læſus iudicetur. 191.1.32

ab *Arbitratoribus* & eorum arbitramento non poteſt regulariter appellari,atqui reductio peti ad arbitrium boni viri. 188.2.14

Arboris rami maiores vires non habent quàm à radice ſuſceperint. 319.2.35

Argumentum non eſt bonum; in iudicio ſummario requiritur pura probatio. ergo iudicium efficitur plenarium,vt contra Sarmiento. 174.1.26

Argumentum validum eſt, appellatio non ſuſpendit;ergo iudex procedens non attentat. 196.1.80 ſicut econuerſo. ibid.

Arma in antiquis non paruæ ſunt authoritatis ad probandum ius patronatus. 254.1.270

Articulus an tertius habeat legitimum intereſſe ad impediendam executionem,eſt præiudicialis ante admiſſionem examinandus. 373.2.154

Articuli impertinentes & non releuantes non ſunt admittendi. 65.1.68

Articuli impertinentes qui dicantur,remiſſiuè.ibid. 69

Artifex inſignis poteſt prohibere,ne alius ſuo ſigno vtatur. 154.1.273

Aſſaſinij crimen nõ recipit appellationem.202.1.36

Attenditur ſemper quod principaliter agitur. 9.1. 40.& 20.1.31

Attentatum non adeſt, ergo non adeſt violentiæ recurſus;non eſt bonum argumentum. 195.1.75

Attentatum non dicitur purgatum niſi ſint omnia purgata, & vſque ad vnum nummum in priſtinum repoſita. 509.1.256

Attentari ſimplicis reuocationem nullo tempore præſcribi poſſe, qui dixerint. 283.2.128

Attentati ſimplicis reuocatio quanto tempore præſcribatur, & quando perpetuò peti poſſit. remiſſiuè. ibid.129

Attentata an ſit prouiſio iure deuoluto facta appellatione pendente. 165.2.55

Auctoris iure reſoluto reſoluitur ius tertij abſque facto hominis, ſed iuris miniſterio.

Audientia vbi alicui denegatur, cenſetur etiam denegata appellatio. 241.2.98

Auditor Cameræ poſtquam ſibi literæ pẽſionis ſint præſentatæ, procedit vel per viam monitorij vſque ad mãdatum executiuum, vel per viam proceſſus fulminando cenſuras, committendo publicationem omnibus & ſingulis,*&c.* 31.2.31

Auditor Cameræ licèt ſit executor ſentẽtiarum, tamen executoriales à Rota intimatæ non poſſunt reproduci coram Auditore ad declaratoriam,niſi ipſe expediat monitorium. 254.2.82 Et de ratione. ibid.3

Auditori Cameræ denegatur iuriſdictio in prima inſtantia, quando excedit metas, & formam reſcripti,& rectæ executionis. 31.1.25

Augmentum regulatur ſecundùm naturam principalis, cui augetur. 19.1.25

B

B*Eneficium* quando vacat ipſo iure per obtentionem ſecundi, non eſt neceſſe iudicem adire pro ſententia declaratoria priuationis. 70.2.9

Beneficium incompatibile quantum ad iuris effectus vacans eſt, & ideo in eius collatione & prouiſione nulla requiritur poſſeſſoris citatio. ibid.10

Cùm vacans ſit per ſententiam legalem, nihil aliud remanet faciendum, quàm ipſa nudi facti executio. 71.2.17

Nec tunc ordinarius aliud agit niſi vt iuris executor & miniſter, illam legalem ſententiam executioni tradit. ibid.

Beneficium ſimplex non dicitur incompatibile, quando eius reſidentia non eſt præciſa & abſoluta, ſed cauſatiua ratione amiſſionis fructuum. 78.1.82

Non dicitur incompatibile, quando reſidentia non eſt continua, ſed ad certum tempus, niſi in eodem tempore concurrat ſeruitium & reſidentia alterius. ibid.83

Beneficium prouiſum non ſeruata debita forma nec acceptari, nec retineri poteſt, etiam in foro conſcientiæ, ſecundùm magis communem opinionem. 97.2.42

Conceſſum per ius commune vbi reiicitur à iudicio, licita eſt appellatio. 227.1.46

Beneficium cenſetur vacare per ſuſpenſionem perpetuam ab officio. 407.2.57

Datur propter officium. ibid.58

Eſt acceſſorium ad officium. 408.1.61

Beneficium incompatibile obtinens ob non reſidentiam an poſſit de facto ſpoliari, vel an priùs debeat citari, & audiri. 70.1.4

Incompatibile obtinens ſententia an requiratur diffinitiua ad priuationem, & an appellationi ab ea deferendum, decernat Senatus Regius aditus per viam violentiæ. ibid.5

Incompatibile ipſo lure vacans poteſt liberè ab ordinario conſerri abſque declaratoria ſententia,nee citatione poſſeſſnris. ibid.7

Citatum eſſe poſſeſſorem beneficij penſione grauati, & fructus percepiſſe, vel per eum ſtare, quominus percipiat, quis teneatur verificare. 35.2.76

Beneficij ob fructuum diminutionem an facienda ſit ſuppreſſio,extinctio, aut vnio per Epiſcopum cum Capituli conſenſu. 57.1.49. remiſſiuè.

Beneficij merè collatiui prouiſio nnllam reqnirit etiam per edictum citationem regulariter. 112. 1.182

Beneficij ſtatus mutatio procederet per prouiſiones Pontificis eius concurrente ſcientia, & voluntate. 131.1.31

Beneficij facta commenda Rector præſentabit in vicaria perpetua. 156.2.307

Beneficij crimen non recipit appellationē. 2n2.1.35

Beneficij capta poſſeſſio lite pendente pluribus iuribus eſt prohibita habentibus decretum irritans. 378.2.195

Beneficio de iure vacante ob priuationem ipſo iure & non de facto, tametſi patronus queat præſentare,non tamen poſſeſſio auocanda eſt donec conuincatur,& declaretur. 144.2.178

Beneficia omnia etiam ſimplicia quomodolibet reſidentiam reqnirentia, dicuntur incompatibilia, & per adeptionem poſſeſſionis pacificæ ſecundi, vacat primum ipſo iure ex diſpoſitiune Trident. 77.2.78

Beneficia ſimplicia etiam requirentia reſidentiam per ſecundi adeptionem inter ſe non vacare hodie ipſo iure,qui teneant. 78.1.8n

Beneficia ſimplicia requirentia reſidentiam ſunt inter ſe incompatibilia, & per conſeqnens hodie vacat ſecundum ipſo iure ex magis vera opinione. ibid.81

Beneficia iuris patronatus Eccleſiaſtici ſub reſeruatione comprehenduntur,quia facilè huic iuri patrona.præiudicatur. 103.1.101

Beneficia conſiſtorialia ac monaſteria virorum Clemens VII. reſeruanit ſibi excedentia ducentorum floreoorum auri æſtimationem. 152. 2.253

Beneficia multa ſunt ſcripta in libro conſiſtorialium,quæ nihilominus conſiſtorialiter non prouidentur. 153.1.260

Forma prouidēdi beneficia iuris patronatus Eccleſiaſtici ſeruatur in beneficiis pertinentibus præſentationi alicuius ordinis militaris, & Regij, tanquam eius perpetuo adminiſtratori. 156.2.304

Circa incompatibilitatem beneficiorum, & eius plurimas quæſtiones Doctores qui ſint videndi. 79.1.87

Beneficiorum ſimplicium prouiſio ex quibus nulla reddatur, vt appellationi ab ea omnino deferatur. 111.2.178

Beneficiorum conſiſtorialium valor taxatus eſt in libro conſiſtorialium, qui attenditur in eorum impetrationibus. 152.1.252

Qua forma non ſeruata in eiſdem beneficiis tanquam patronatus Eccleſiaſtici appellationi erit interpoſitæ deferendum. 156.2.3n5

in Beneficialibus qnoad collationem, præſentationem, & electionem vltimus ſtatus & immediata qnaſi poſſeſſio attenditur. 128.1.5

Beneficiatus abſens monitus & contumax plectitur pœna priuationis beneficij ob non reſidentiam, cuius executionem debet præcedere declaratoria ſententia diffinitiua eum cauſæ cognitione, aliàs erit attentata,& nulla. 77.1.75

Beneficiati tenentur non ſnlùm ad fabricam, ſed etiam ad alia ornamenta, ſine quibus diuinum officium celebrari nequit,ſed etiam ad alia paramenta neceſſaria ad diuinum cultum. 52.1.6

Blaſphemia ſententia non ſuſpenditur per appellationem. 202.1.33

Bona maioratus ſunt inpræſcriptibilia. 141.2.150

Bona quamdiu conſtat eſſe de platea vel exitu ciuitatis, ſunt inpræſcriptibilia. 155.1.284

Bnna debitoris vbi capienda ſunt ſubhaſtanda pro executione quantitatis contentæ in ſententia,requiritur citatio. 305.1.12

Et quo executionis ſtatu citatio hæc ſit facienda.ibid.declara vt 305.1.13

Bona alienata in tertium per illum poſſeſſorem,cuius ſententia ex noua cauſa fuit reſciſſa. 340. 2. 123. remiſſiuè.

Ciuitatis quando pnſſint decuriones obligare,& qualia & quando ipſi teneantur. 374. 1. 164. remiſſiuè.

Angmentata quæ & qualia dicantur, & quæ tranſeant & incnrporentur cum maioratu, & quo lurè cenſeantur, & de aliis pluribus, remiſſiuè. 441.1.119

Temporalia clericorum cum ſint in territorio Regis,illi ſubiiciuntur. 494.1.100

Vendita virtute pretij reuocari poſtea per appellationem, reſtituuntur cum fructibus perceptis à creditore. 499.1.147

Bulla Pij Papæ IV. edita in confirmationem Concilij mandat omnia & ſingula decreta eius obſeruari appellatione remota. 75.2.65

Bulla Pij V. diſponens ſententiam tranſactam in rem iudicatam mittendam executioni, niſi ſit nulla ex defectu citationis, iuriſdictionis, aut mandati; ſubintelligitur etiam de alia nullitate ex defectu ſubſtantialis actus iudicij, quantumuis limitatè loquatur de illis tribus nullitatibus. 113.1.198

Bulla prædicta licèt diſponat ſuper aliqua forma, non tollit nullitatem prouenientem ex forma non ſeruata aliàs à iure requiſita. ibid.1.200

Bulla Adriani concedens ius patronatus Regium, ibi, *ac perpetuò inuiolabiliter obſeruari debere*, inducit perpetuitatem. 133.1.53

Contines clauſulam,ſublata. 134.2.76

Continet clauſulam derogatoriam, quæ ibi refertur. 135.2.87

Continet clauſulam derogatoriam derogatoriarum. 136.1.90

Bullæ Adriani VI. verba referuntur, qua ius patronatus in beneficiis conſiſtorialibus Regi Hiſpaniarum competit. 128.2.15

C

CAdauer debitoris detineri non poteſt per creditorem, nec eius appellatio quominus ſepeliatur, donec ſoluatur debitum, admittenda erit. 12.1.63

Canon ſeu lex quando in aliquo caſu determinatè aliquid faciendum præcipit, (vt in exemplis appoſitis) nnn admittitur appellatio. 60.2.14

Canon eſt onus reale quod comitatur rem, & ſequitur poſſeſſionem. 381.1.216

Canonicus, qui non interfuit lectionibus oppoſitorum ad Doctoralem ſeu Magiſtralem an poſſit votare:

votare: & electio an ſit irrita. 112.2.192

Canonicus in prouiſione Doctoralis, *&c.* an poſſit per Procuratorem votare, & an procurator teneatur iurare ſicut mandans. ibid. 193. remiſſiuè.

Capella, vel Eccleſia conſtruenda ex præcepto teſtatoris intra quod tempus ſit ædificanda. 57.1.48. remiſſiuè.

Capitula enodata.

Cap. tua nos. de cler.ægror. 21.2.44
c. cùm nos. de offic.ord. 22.1.51
c. fin. de mut perir. 41.1.14
c. decernimus. 10.quæſt.1. 52.1.5
c. ad audientiam. de Eccl.ædif. 55.2.34
c. licet Epiſcopus. de præb.in 6. 70.2.11
c. ſecundò requiris. de appell. 75.1.59
c. de multa. de præb. 78.1.81
c. cùm Bertholdus. de ſent.& re iud. 105.2.138
c. decernimus. 16. quæſt. 7. 107.1.144. & 105. 2.138
c. 2. vt lite pendente in 6. 110.2.165
c. 2. §.niſi. de ſupplenda negl.præl. 162.2.30
c. nulla. §.ſi autem. de conceſſ.præb. 163.2.39
c. literas. de ſuppl.negl.prælat. 164.1.42
c. cùm propter. de iur.patron. ibid.
c. ne pro defectu. verſ.is verò ad quem. ibid.43
c. ſua nobis. de appell. 225.2.32
c. Eccleſ.clem.1.vt lite pend. 496.2.123.& ſeqq.
Pro intellectu c. tum ex litteris. de in integr. reſtit.qui videndi. 338.2.96

Capitulo peccante in forma electionis, tam Doctoralis & Magiſtralis, quàm cæterorum, appellationi emiſſæ omnino erit deferendum, & de pluribus difficultatibus irritantibus electiones Doctorales, *&c.* 112.2.194. & ſurſum.

Captus profuga ſi citar ad iudicium vt declaretur captura nulla, in iudicio nullitatis dicitur actor. 492.2.87

Carbonam edicti remedio proceditur ſummariè. 173.1.15

à *Carceratione* licèt poſſit appellari, tamen à carceratione pro executione rei iudicatæ aut inſtrumenti guarentigiati non poteſt. 311.2.75

Caſus de facto refertur, quo probatum fuit ius regium patronatus ex eo ſolùm, quòd in libro quodam, quo erant Eccleſiæ ſcriptæ ad marginem cuiuſdam Eccleſiæ, repertum eſt ſcriptum (Regis eſt.) 154.2.280
Nec in præfato caſu profuiſſe poſſeſſori probari immemorialem in contrarium. ibid.280

Catholica maieſtas non indiget indiciis & præſumptionibus probationis iuris patronatus, quia ipſe non tractat de probanda illius præſcriptione, cùm ſatis ſit probata ſua intentio, & ius patronatus in conſiſtorialibus. 154.1.267
Tractat duntaxat de probanda qualitate beneficij, an ſit vel fuerit conſiſtoriale nécne, quæ eſt longè minoris probationis. ibid.268

Cauſa primordialis & originalis potiùs attenditur. 8.1.29

Cauſa eſt ſummaria, ergo eſt executiua; non eſt validum argumentum: à contrario autem benè procedit, eſt executiua, ergo ſummaria. 26.1.91

Cauſa non ex eo quòd agitetur ſummariè, & ex aliqua iuris ratione ſententia exequatur, & non recipiat appellationem, dicetur executiua. ibid.92

Cauſa conuentionis ſi eſt tractanda ſummariè vigore reſcripti; pariter ſummariè tractanda eſt cauſa reconuentionis. 41.2.22

Cauſa quando eſt ſummaria, omnes eius articuli etiam ſummarij ſunt. ibid.24

Cauſa, quæ eſt ſummaria in prima inſtantia, pariter & in ſecunda ſummaria erit. 43 2.42

Cauſa ſemel facta ordinaria & appellabilis, ſemper remanet ordinaria, & appellabilis. 45.2.59

Cauſa immediata appellationis eſt iniuſtitia, iniuria, & grauamen. 61.2.29

Cauſa inſerta in appellatione attenditur ad detegendam ipſam friuolam, fruſtratoriam, aut calumnioſam. 63.1.47

Cauſa in appellatione ab interlocutoria inſerta, quando illam friuolam detegat. ibid.48

Cauſa legitima & à iure approbata ſi inferatur in appellatione ab eo, quod fit ſecundùm iuris diſpoſitionem, & à iudice illam exequente, deferendum eſt illi. ibid.2.50

Cauſa ad præſcribendum ius Regium patronatus cùm non ſit ſufficiens, non poterit Pontifex ſe ex alia iuuare. 132.1.45

Cauſa vniuerſalis, quando adeſt in vtente, potiùs attenditur, quàm particulare exercitiũ. 138.1.117

Cauſa quæ iuſta dicatur, vt ordinarius legitimè poſſit inſtitutionem denegare. 148.2.216

Cauſa à qua rei origo procedit attendenda eſt. 156. 1.297

Cauſa ſummaria in prima inſtantia ſuam naturam retinet & in ſecunda. 261.1.7

Cauſa, quà ſit actum in iudicio, & iudicis intentio vt conſtet, interrogatoria & alia acta inſerentur in executorialibus. 263.1.69

Cauſa eadem agendi, vt obſtet exceptio rei iudicatæ, debet eſſe immediata non mediante aliquo. 290.1.203

Cauſa eſt ſummaria, ergo executiua; non valet argumentum. cauſa eſt executiua, ergo ſummaria; valet. 303.2.4
Plus influit cauſa in ſe ipſa, quàm in cauſato. 317.1.11. & 423.1.205

Cauſa ex qua ſit actum ſpecialiter non expreſſa, omnes cauſæ petitione comprehenduntur. 342. 2.145

Cauſa iuſta excuſat à mora, & ideo etiam à ſolutione valoris & æſtimationis quanti plurimi in executione ſententiæ. 443.2.142

Cauſa ex qua ſententia fuerit lata ſi ex ea nec ex actis appareat quæ præſumenda erit. 465.2.83

Cauſa prima ſemper repræſentatur in ſecunda in quam influit. 487.2.16

Cauſa quando reducitur ad non cauſam, & titulus ad titulum, res cum fructibus reſtituuntur à poſſeſſore. 498.1.142

Cauſa quæ ſemel effectum ſuum produxit, licèt poſtea ceſſet effectus, tamen non ceſſat. 505.2.218

Cauſæ cognitio quæ eſt adhibenda in tollenda poſſeſſione à detentatore ob vacationem ipſo iure, debet eſſe ſummaria. 71.2.16

Cauſæ expreſſione præſumitur actus geri eius contemplatione cui cauſa pertinet. 389.1.288

Cauſam magis, quàm exercitium ipſius actus conſiderandam eſſe. 139.1.125
Quod contingit ex cauſa de præterito, ad tempus præteritæ cauſæ referendum eſt. 156.1.298
Pro certa & determinata cauſa vbi aliquid cõceditur, durat, quãdiu durat ipſa cauſa. 162.2.28
Delegata cauſa quæ ad iuriſdictionem mandantis non ſpectat, omnia ſunt irrita & appellatione non egent. 319.1.32

In omnibus cauſis, quæ celerem expeditionem deſiderant, appellatio quoad ſuſpenſiuum tollitur. 5.1.6

Cauſatiuè multa permittuntur quæ aliàs directò non permitterentur. 488.1.31

Cautela Veſtrij ad ſuſpendendam totam executionem vigore appellationis ab exceſſu refertur. 286.2.160

Cautio iuxta l.is à quo.ff.de rei vendi.procedit etiam in beneficialibus. 34.2.62

Cautio tunc tertio oppoſitori de dominio rei præſtanda eſt, ſi ante rem iudicatam lis pendebat ſuper ea contra condemnatum, ſecus ſi poſt rem iudicatam. 362.1.68

Cautio præſtanda poſſeſſori condemnato per vincentem, nec alter ante rem iudicatam poſſeſſorem conuenitat pro eadem re, & de ratione. ibid.2.70

Cautio hoc caſu quare præſtari iubetur. 370.2.136

Cautio ſimpliciter ſumpta an de iure intelligatur de verbali obligatione tantùm cum hypotheca & bonorum obligatione. 465.2.87

Cautio vbi à iure requiritur plena, ſufficiens, recta, aut competens, iuris interpretatione intelligitur de fideiuſſoria vel pignoratitia. 466.2.93

Cautio vxori præſtanda à viro ob eius ſæuitiam, debet eſſe ſufficiens. ibid.94

Cautionis ad præſtationem vt vir condemnetur, plurimum poteſt iudicis arbitrium. 467.2.103

Cautionem præſtandam in aliquo caſu particulari vbi lex determinatè præcipit, fit appellatione non obſtante. 60.2.15

Cautionem vxori præſtare condemnatus vir ob eius ſæuitiam, aliàs fiet diuortium, an ſententiæ ſatisfaciet præſtando cautionem etiam iuratoriam, & executor excedat illum præcisè ad fideiuſſores compellens. 465.2.85

Cautionem debet iudex recipere per quam mulier fit magis ſecura à ſæuitia viri. 466.2.95

Cautionem ad exigendam à viro præſtandam vxori, executor datus non excedit ſi illum præcisè compellat ad fideiuſſores vel pignora.467.2.102

Cautionem præſtare vir condemnatus, vel in defectum, fiat ſeparatio quoad torum, ſi fideiuſſores aut pignora non præſtet, poteſt ſententia exequi in ſeparatione. 468.1.106

Cautionem ſeu depoſitum offerens de ſoluendis melioramentis, cùm liquidentur poſt rei traditionem, audiendus non eſt. 477.2 62

Chorus. Vendito vel legato choro cantorum poſſeſſione apprehenſa in vno capite, totus chorus apprehenſus intelligitur, cùm omnes ſint ſimul connexi.139.1.128. vbi alia redduntur exempla. Quod limitatur. ibid.129

Citare non debet aliquem iudex, cuius conſcientiæ aliquid indicandum eſt commiſſum. 192.1.44

Citandæ ſunt partes ad omnem cauſam incluſiuè, & citationes quæ poſtmodum fiunt in Curia per audientiam contradictarum, procedunt potius ex vrbanitate, quàm neceſſitate. 32.2.58

Citatio noua eſt neceſſaria, quoties iudicis aut partis datur mutatio. 114.1.207

Citatio noua requiritur ad probationem faciendam, quando primus receptor, qui ſemel citanit, ſit mutatus, & alius ſubrogetur ad probationes recipiendas. ibid.208

Citatio ad ſententiam eſt omnino neceſſaria, aliàs ſententia eſt nulla ipſo iure. 118.2.252

Citatio an ſit neceſſaria in relaxatione mandati vigore ſententiæ, variæ fuere opiniones remiſſiuè, vbi reſolutio. 251.1.46

Citatio noua requiritur in quolibet iudicio, quo detur perſonæ mutatio. 381.2.223

Citationis defectus probatur ex actorum inſpectione. 95.2.28

Citationis omiſſio iudicium & ſententiam reddit nullam. 114.1.206

Citationem non eſſe neceſſariam in declaratione deſertionis, qui teneant. 240.1.76

Citationem in via executiua non requiri qui teneant. 303.2.6

Eam requiri qui teneant. 304.1.7

Citationem præcedere executionem etiam vbi non ſit neceſſaria, tutius erit. 307.1.31

Citatus ad totam cauſam ſi eſt contumax, alia non requiritur citatio. 32.1.57

Citatus ſi compareat, & aliquam legitimam exceptionem opponat contra executionem penſionis (de quibus hîc) debet iudex breuem terminum aſſignare, cùm incontinenti exceptio probanda ſit. ibid.2.59

non Citatus non eſt iudicio ſubiectus, nec tanquam pars, nec tanquam adhærens, & ita non videtur ratificare cauſam. 357.1.20

Ciuitatis appellatione veniunt caſtra & villæ. 441.1.123

Clauis eſt totius tractatus violentiæ ſolemnitatum ac formæ omiſſio, qua inducuntur nullitates, ad quas peritiſſimi aduocati confugiunt, cupientes impedire executionem, etiam in cauſis ſui natura inappellabilibus. 92.1.1

Clauſula Bullæ (dummodo remaneat centū pro Rectore) ad corroborationem iuris Rectori competentis eſt appoſita, nō vt illud innouetur.20.2.38

Clauſula (ſine retardatione ſolutionis penſionis) tunc apponitur, quando committitur appellatio ſuper nullitate, aut reductione penſionis, & aliàs. 30.1.9

Clauſula (ſine præiudicio literarum Apoſtolicarum) quando apponatur. ibid.10

Clauſula (ſine præiudicio literarum, *&c.*) & ſimiles præſeruant iuriſdictionem iudicis à quo, nec commiſſio impedit ad vlteriora procedere.ibi.13

Clauſula (ſine præiudicio literarum, *&c.*) ſtante, poteſt iudex à quo titularem cogere ad ſolutionem penſionis. ibid.14

Clauſula præſeruatiua ſtante commiſſarius non poteſt inhibere iudici à quo. ibid.2.15

Clauſula præſeruatiua eneruat vim & effectum inhibitionis. ibid.16

Clauſula præſeruatiua operatur vt non poſſit in cauſa principali procedi etiam ſi verè penſio ſit ſoluta, in actis tamen de ſolutione non conſtat. ibid.21

Clauſula præſeruatiua (ſine præiudicio legitimæ executionis, *&c.*) non procedit niſi pro ſumma contenta in ſententia. 31.1.27

Clauſula (ſine retardatione, *&c.*) apponi ſolet in commiſſione, ſuper cauſa reductionis vel nullitatis penſionis ob Pontificis reuerentiam, & calumnias debitorum. 33.1.46

Clauſula præſeruatiua limitat, & ſuſpendit iuriſdictionem iudicis commiſſarij. ibid.2.47

Clauſula præſeruatiua importat conditionem, ita vt iudex non poſſit procedere, niſi priùs ſoluta penſione. ibid.48

Et etiam facta inhibitione, cuius potentiam eneruat clauſula, & ſubintelligitur conditio commiſſionis. ibid.49

Clauſula præſeruatiua ſi deficit in cōmiſſione ſuper nullitate,

nullitate, aut reformatione penſioois, exceptio litis pendentiæ impedit executiooem interim. ibid.50.vide 41

Clauſula reſcripti ad lites (appellatione remota) ſi reſpicit totam cauſam, eſt communis actori & reo. 41.1.16

Clauſula (appellatione remota) appoſita io commiſſione primæ inſtantiæ, cenſetur repetita in commiſſione appellationis. ibid.a.23

Clauſula (appellatione remota) idem operatur, quãdo virtualiter ſubintelligitur in ſecunda commiſſione, vtpota quando refertur ad aliam, à qua virtutem & poteſtatem recipit. ibid.

Clauſula appellationis prohibitiua non intelligitur repetita in alia perſona, quando diuerſitas rationis aliud ſpecialiter inducat, quia in vna ex partibus tantùm faoor, aut odium dumtaxat viget. ibid.25

Clauſula quòd ſummariè procedatur, ſi fuit oppoſita in commiſſione primæ inſtantiæ, tacitè intelligitur repetita in commiſſionibus aliarum inſtantiarum. 43.2.43

Clauſula (ſi & inquantum) operatur ſecundùm ius, & ſic cum ius ſit certum, nõ remanet admiſſum, vbi ius id dictat. 64.2.63

Clauſula (appellatione remota) aut (appellatione poſtpoſita) tollit effectum ſuſpenſiuum. 65.2.74

Clauſula (appellatione remota) appoſita in Bulla ſuper prouiſione beneficij, non præcedente cauſæ cognitione parum aut nihil operatur, & cur. ibid.75

Clauſula (appellatione poſtpoſita) non operatur, vbi apparet de notorio grauamine. ibid.76

Clauſula (appellatione poſtpoſita) ſemper apponitur in parte executiua literarum, quæ non comprehendit contradicentes de iure, ſed tantùm de facto. ibid.

Claoſula appoſita in executiuis gratiæ nec aoget gratiam, nec tollit ſurreptionem. 66.1.77

Clauſula (dimittendi primum incompatibile) intra duos meoſes, &c. adiecta in Bulla impetrationis ſecundi quomodo intelligenda eſt, & declaranda, & an ad iuris terminos ſit reducẽda. 74.2.54. remiſſiuè.

Clauſula (dimittendi) an exiſtenti in Coria terminos currat à tempore notitiæ captæ poſſeſſionis in partibus. ibid.55

Clauſula (dimittendi) virtute quãdo poſſit vel non, ob oon dimiſſiooem, beneficium impetrari. 75.1.56. remiſſiuè.

Clauſula (appellationibus, &c. minimè ſuffragantibus) vt generalis omnia in Concilio contenta comprehendit. ibid.58

Clauſula (de præmiſſis) ad omnia & ſingula præcedentia refertur de neceſſitate. ibid. a.61

Clauſula (parito iudicato) operatur bis caſibus dumtaxat, quibus ſententia tranſiuit in rem iudicatam, aut aliàs executionem meretur. 93.a.15

Clauſula (parito iudicato) non operatur quando ſententia eſt nulla, oec aliàs meretur executionem. ibid.16

Clauſula (parito iudicato) non operatur vbi ſententia eſt notoriè iniuſta, & cur. 94.1.18

Clauſula (irritans) qua vtuntur Concil. Trid. & motus propr. inducit furmam. 97.2.45

Clauſula derogatoria præcedẽs operatur defectum voluntatis in diſpoſitionibus ſequentibus. 130.2.25

Clauſula (irritans) inter alios eius effectus, tollit præſcriptionem. 133.2.62

Clauſula (irritans) tollit conſuetudinem, noo ſolùm in præteritum, ſed etiam in futurum. ibid.63

Clauſula (irritans) tollit vires ſententiæ, & eius executionem impedit. ibid.64

Clauſula (irritans) inficit non ſolùm titulum beneficij collati, ſed & poſſeſſionem, ita vt poſſeſſor nullo ſe poſſit poſſeſſorio remedio iuuare. 134.1.65

Clauſula (irritans) inficit omnia quæ ſequuntur. ita vt nec fomentum, nec iuris effectũ habeant. ibid.66

Clauſula (irritans) habet inhibitionem in ventre. ibid.67

Clauſula (irritans) continet priuatiuam vim, & auocationem poteſtatis conceſſæ. ibid.68

Clauſula (irritans) operatur nullitatem ab ioitio. ibid.69

Clauſula (irritans) impedit remedium etiam ſummariiſſimum poſſeſſorium, in quo omnes excluduntur exceptiones. ibid.70

Clauſula (ſublata) claudit ora iodicibus aliter iodicandi, & adimit partibus poteſtatẽ oppooendi contra priuilegium dictam clauſulam cootinens. 135.1.77

Clauſula (ſublata) etiamſi non opponatur an proceſſus ſit nullus ipſo iure. ibid.78

Clauſula (ſublata) obſtat etiam in ſummariiſſimo poſſeſſorio manuteotionis. ibid.82

Clauſula (irritans) & clauſula (ſublata) ligat, & afficit ignorantes, etiam ſi id non expreſſerit. ibid.84

Clauſula (irritans) ipſum Papã, & ſucceſſores ligat. ibid.a.86

Clauſula derogatoria annullat omnes diſpoſitiones ſequentes contrarias. ibid.88

Clauſula derogatoria ſtante in prima diſpoſitione futura contraria, nõ valet, niſi prioris ſpecialem faciat mentionem. 136.1.89

Clauſula irritans appoſita in diſpoſitione non poteſt impugnari ex eo, quòd ipſa diſpoſitio vſo recepta non ſit, & de ratione. ibid.a.99

Clauſula (irritans) tunc ſuos producit effectus, & inficit poſſeſſionem, qoando cooſtat obtinere in illo caſu: interim tamen poſſeſſor non impeditur remediis poſſeſſoriis vti. 142.2.161

Clauſula (irritans) nihil operatur dummodo non conſtet reſeruationem intrare in illo beneficio de qoo agitur. ibid.162

Clauſula (irritans) dummodo non ſit verificata, non impedit manutentiooem poſſeſſionis. ibid.163

Clauſula conſtituti ſi ioris effectus non habet, poſſeſſor non impedit executiooem rei. 169.1.119

Clauſula cooſtituti quando non transferat poſſeſſionem, remiſſiuè. ibid.120

Clauſula (parito breui) non ſolum importat dimiſſiooem poſſeſſionis, ſed & reſtitutionem fructuom. 437.1.77

Clauſula (parito iodicato) operatur tam ſuper re principali quàm ſuper pertinentiis in ſententia non expreſſis, ſed tacitè ſubintellectis à iure. 441.2.121

Clauſula (ſaloo iure, &c.) in miſſione ex l.fi. de edicto diui Adri. tacitè ſubintelligitur, ſi non apponatur. 497.1.126

Clauſula (parito) operatur vt appellans non queat audiri niſi integrali peracta executione. 501.1.169

Clauſula (parito) tribuit iuriſdictionem conditionalem,quatenus ſit paritum iudicato,non aliter. ibid.170

Clauſula(parito)ſtante,ante omnia poſſeſſio dimittenda, & fructus ſeu expenſæ vſque ad obolum reſtituendi, aliàs geſta erunt nulla ex defectu iuriſdictionis. ibid.171

Quod procedit etiam ſi fiat fructuum ablatio, etiam liquidorum,cùm ſint cum effectu reſtituendi, vt tollatur iuriſdictionis ſuſpenſio. ibid.172

Clauſula (parito iudicato) non operatur vltra iudicatum. ibid.2.174

Clauſula (parito iudicato) operatur in eo, quod tacitè ſubauditur, & ineſt in ſententia,licet non exprimatur. ibid.180

Clauſula (parito) operatur in omnibus, quibus ſententia tranſit in rem iudicatam, vel aliàs meretur executionem. 502.1.182

Clauſula (parito) operatur contra illum, cui virtualiter & ſecundariò res iudicata nocet, etiam non citato, nec expreſſo in ea. ibid.185

Clauſula (parito) operatur contra tertium rei litigioſæ emptorem, à condemnato, habentem cauſam ſiue immediatè,ſiue mediatè. ibid.186

Clauſula (parito) non operatur quando res iudicata non afficit rem aut perſonam. ibid.2.188

Clauſula (parito iudicato) nihil operatur in ſententia nulla, quia non meretur executionem. ibid.190

Clauſula (parito) non operatur in ſententia notoriè iniuſta patente ex actis. ibid.191

Clauſulæ (ſine retardatione, *&c.*) effectus non impeditur, quando penſionarius eſt in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem,licèt exceptio oriatur ex ventre Bullæ. 31.2.29

Quod fallit ſi ipſa poſſeſſio ſit turbida & non clara, penſióque fuerit exacta per compulſionem & metu cenſurarum,quia tunc neminem conſtituit in poſſeſſione. ibid.30

Clauſulæ (appellatione poſtpoſita) de materia qui latè ſint videndi. 66.1.78.

Clauſulæ (parito iudicato) vt effectus impediatur, debet nullitas eſſe notoria patens ex actis. 94.1.17.

Clauſulæ (ſublata) exceptio oppoſita à parte non eſt dubium, quòd ſit proceſſus nullus ipſo iure. 135.1.79

Clauſulæ (ſublata) natura & effectus.135.1.83. remiſſiuè.

Clauſulam (irritans) continent omnia decreta Concilij Trident. 98.1.46

Mareſcoti opinio refertur aſſerentis clauſulam (parito) non operari in paritione fructuum, quando reſtitui mandatur. 501.2.175

Clauſulam (defendas inductum) in executorialibus,quanto tempore duret, variæ referuntur Doctorum opiniones. 508.1.245

Clauſulæ præſeruatiuæ limitant, & ſuſpendunt iuriſdictionẽ iudicis de appellatione cogniturí vbi clauſula præſeruatiua (ſine præiudicio, *&c.*) tribuit iuriſdictionem conditionalem, & operatur vt iudex non poſſit in cauſa appellationis procedere niſi ſoluta priùs penſione. 30.2.20

Clauſulæ derogatoriæ in contrarium faciendorum (quibus vtitur Bulla Adriani) inducunt proteſtationem defectus voluntatis in futurum. 130.2.24.

Clauſulæ & verba, quibus arbitrium regulatum, ſeu boni viri,iudicij datum ſit. 191.2.35. remiſſiuè.

ex Clauſulis Bullæ Adriani (quæ enixam voluntatem demonſtrant) clarè attenta earum natura & proprietate excluditur quaſi poſſeſſio & præſcriptio contra Regem noſtrum in beneficiis ſui iuris patronatus. 129.1.12

*Clem.*1. de ſeqt. & re iud. vt locum habeat, ſufficit tres obtinere ſententias ſiue ſucceſſiuè, ſiue interpolatim, aut alternatim. 217.1.22. & cur. ibid.23

Clericus priuatus beneficio ipſo iure per adeptionem ſecundi, an ad declaratoriam ſententiam ſit neceſſariò citandus. 69.2.2

Clericus poſſeſſor rei non citatus poteſt ſe opponere, & impedire executionem ſuper ea factam per executorem laicum, & eius iuriſdictionem declinare. 372.1.146.148.& 149

Clericus vbi ſuſtinet actoris vices non poteſt executoris exequẽtis iudicium declinare.373.1.150

Clericus per ſententiam condemnatus ad inhabilitationem & priuationem beneficij, an extendatur ad penſionem. 405.2.41

Clericus condemnatus ad perpetuum carcerem an poſſit beneficium reſignare. 409.1.68

Clericus declaratus commiſiſſe delictum ipſo iure priuatione beneficij dignũ, intelligitur condemnatus ad illius priuationem. ibid.69

Clericus capitaliter condemnatus & à Papa reſtitutus, an recuperet penſionem iam conſolidatam cum beneficiis. 421.2.181

Clericus iniuriator condemnatus ad debitam honoris ſatisfactionem, executor an excedat illum adſtringens palidoniam recantare. 468.1.108

Clericus condemnatus actione iniuriarum efficitur infamis. ibid.2.112

Clericus beneficio priuatus ob contumaciam aliquam, non verò delictum, & alteri collatum, ſi comparens abſoluatur, illud recuperat à tertio. 487.2.30

Clericus ad impediendam executionem ſententiæ latæ à iudice laico ratione ſuæ poſſeſſionis,debet coram eo oppoſitionem facere. 491.2.72

Clericus ſi voluerit contradicere miſſionem in poſſeſſionem petitam à laico, debet iudicem laicum adire. ibid.73

Clericus executioni factæ à iudice laico ſe opponens debet coram eo de ſua poſſeſſione ſummatim docere, vt declinatoria locum habeat. ibid.74

Clericus ſi ſententiam per ſecularem latam nullam dicit coram iudice ſeculari, debet nullitatem proponere. 492.2.88

Clericus an ſit negotiator nec ne ad effectum exequi gabellam, ſi ſit dubium, iudex ſecularis cognoſcit. 494.2.104

Clericus factus per delictum perpetratum in fraudem, cõdemnatur per ſecularem,& in eius temporalibus ipſe exequitur pœnam pecuniariam, ſalua tamen perſona clerici. 496.1.119

Clericus poſſeſſione carens rei executionem non impedit. 497.1.129

Clerico capitaliter condemnato penſio extinguitur & conſolidatur cum beneficio. 421.1.180

Clerico iniuriatori iure Canonico oppoſita eſt pœna ad ſatiſfactionem honoris iniuriam paſſi. 468.1. & qualis, ibid.

in Clericum nulliter naneiſcentem rem caſu quo fingitur illam non exigere poteſtatem laici, executio procedit per laicum iudicem, vt in exemplis. 495.1.108

In Clericum tertium poſſeſſorem rei,cui erat appoſitum

ſitum pactum de nouo alienando, executio fit directò per iudicem ſecularem. ibid. 109
Clerici an teneantur contribuere pro operibus publicis & communibus. 52.2.9.& 10
Clerici quorumlibet beneficiorum ſimplicium tenentur (deficiente fabrica) ad Eccleſiæ reparationem, & non alij. 53.2.19
Clerici ſimplicis Eccleſiæ quando tenentur ad reparationem coguntur appellatione non obſtante iuxta Concil. Trid. 54.1.23
Coadiutor poteſt dari Parocho exẽpto propter identitatem rationis. 21.2.45
Coadiutoris deputatio, etiã facta iudicialiter, non ſuſpenditur per appellationem ſubſequutam. ibid. 48
Quod intelligitur quoad effectum ſuſpenſiuum, quo dumtaxat caret hæc appellatio, non tamen deuolutiuum. 22.1.49
Coadiutoris tẽporalis de materia, qui ſint videndi. ibid. 50
Coadiutori Rectoris impediti aſſignanda eſt certa congrua pro victu de fructibus beneficij. 21.2.43
Cognitio an appellationi ſit deferendum nec ne ad effectum exequendi ſententiæ, pertinet iudici à quo. 228.1.52
Cognitio an appellatio ſit legitima, admittenda vel non admittenda, pertinet iudici ad quem. ibid. 53
Cognitio an ſit appellationi deferendum necne, vel an appellatio ſit nulla, vel an ſit interpoſita intra terminum, vel an ſit deſerta, ad quem iudicem ſpectet, remiſſiuè. 239.1.67
Cognitio an ſit exceſſum à commiſſione, ſpectat iudici à quo emanauit commiſſio. 295.2.3
Collatio ſeu præſentatio quando ſit facienda certæ perſonæ, ſeu certo generi perſonarum, dicitur neceſſaria. 101.1.85
Collatio beneficij illiterato facta, licèt ſit nulla; tamen ſi poſtea literas addiſcat, & conferens ſciens non pœnituit, intelligitur denuò tacitè conferre, & prior reuiuiſcit. 102.1.95
Collatio & præſentatio beneficij poteſt fieri non ſolùm expreſsè, ſed etiam tacitè. ibid. 2.97
Collatio facta ab ordinario ſpreto & contempto patrono, & iure patronatus intra tempus datum ad præſentandum, eſt nulla ipſo iure. 105.2.131
Collatio facta per ordinarium de beneficio iuris patronatus tunc erit nulla, ſi patronatus reclamet contra illam intra terminũ ſibi competentem ad præſentandum, non aliàs. 106.1.133
Ratio vera redditur, quare collatio ab ordinario facta ſpreto patrono non ſit nulla, non reclamante patrono intra terminum. ibid. 134
Collatio facta ſpreto iure patronatus eſt nulla ipſo iure. 128.1.2
Collatio facta per Epiſcopum excommunicatum vigore executorialium, tamen nondum declaratum valet. 254.2.80
Collatio beneficij facta ſuſpenſo ab officio vel beneficio, non valet. 408.2.64
Collatorem ſeu patronum eſſe aliud eſt, aliud verò ius præſentandi, vel conferendi habere, quia illud reſpicit petitorium, iſtud poſſeſſorium. 128.2.7
Commenda facta alicuius beneficij, quod antea erat patronatus, Regi, poterit Rex præſentare vicariam perpetuam. 156.2.308
Commiſſio appellationis ſuper ſententia alimentorum præſentium, aut futurorum datur cum clauſula (ſine retardatione præſtationis alimẽtorum) vel (ſine præiudicio legitimæ executionis.) 4.2.4
Commiſſio appellationis ab executione literarum proviſionis reſcribitur cum clauſula (ſine præiudicio legitimæ executionis) & non cum clauſula quam dicit Gigas. 29.2.8
Commiſſio appellationis ab executione vigore cameralis obligationis, qua clauſula reſcribatur. 30.1.11
Commiſſio appellationis ſuper declaratoria cenſurarum latarum pro executione literarum Apoſtolicarum reſcribitur cum clauſula (parito breui) ne ſuſpendatur executio. 36.1.85
Commiſſio ſignata cum clauſula (liberè expedienda & determinanda) intelligitur appellatione remota. 72.2.28
Commiſſio ſuper appellatione à poſſeſſorio ſignatur cum clauſula (ſine præiudicio legitimæ executionis) quatenus Æguidianæ locus ſit. 179.2.75
Commiſſio non præſumitur niſi quatenus de ea conſtet. 288.1.174
Commiſſio ſpeculum executoris eſt. ibid. 2.80
Commiſſio ſuper appellatione ab exceſſu ad illum dumtaxat reſtringitur, ac etiã omnes eius clauſulæ ſuſpenſiuæ & inhibitio. 299.1.39
Commiſſio ſuper appellatione à declaratoria lata pro executione literarum Apoſtolicarum, non datur niſi cum clauſula (parito breui.) 311.2.74
Commiſſio collata in tempus quo committens cariturus eſt iuriſdictione, eſt nulla. 321.1.49. remiſſiuè.
Commiſſio executionis præcedente ſententia nulla idem valet, veluti ſi nulla lata fuiſſet. 500.2.166
Commiſſionis verba vbi non conueniunt, nec ipſa conuenit commiſſio. 275.2.42
Plura loca ſacræ Scripturæ ponderantur vetantis exceſſum mandati. ibid. 43
Commiſſionis forma debet attendi ſpecificè, vt executoris poteſtas cognoſcatur. 288.2.184
Commiſſionem eſſe præſentatam non ſufficit, ſed requiritur vt ſequatur appellatio. 320.2.44
à Commiſſione executorialium facta executori, vt illam ad effectum perducat, appellationi non eſt deferendum. 255.2.90
Commodum ſecundariò contingens non eſt conſiderabile. 487.1.15
Compulſio poteſt fieri per cenſuras. 310.1.60
Compulſione per carcerem nullus etiam priuilegiatus qui tenetur ad factum perſonale ex ſententia, poteſt ſe excuſare. ibid. 58
Quia tunc non capitur pro debito, ſed pro contumacia, & quaſi delicto, prout tribunalium praxis obſeruat. ibid.
Computatio temporũ refertur, quam ſcripſit Couarr. 151.2.245
Computatio temporum deſcripta à Camillo Borello in propoſito refertur. ibid. 246
Computatione qualibet admiſſa certum eſt ad minus 80. annos præceſſiſſe Toletanum Concilium Imperatorem. 152.1.247

Concil. Tridentinum quà relatum, quà explanatum.

Concil. Trident. ſeſſ. 21. de reform. c. 7. 53.2.16
Seſſ. 21. de reformat. c. 4. expenditur. 55.1.32
Seſſ. 21. c. 4. decretũ cùm ſit ius nouum editum in confirmationem c. ad audientiam, de Eccleſ. ædific. debet recipere omnes ampliationes, & limitationes illius. ibid. 2.36
Seſſ. 24. de reform. diſpoſitio expenditur. 56.1.41
Seſſ.

Seſſ.7.de reformat.eap.7. diſponens contra retinentes incompatibilia procedendum eſſe appellatione,& inhibitione non nbſtantibus,dilucidè explanatur. 75.1.57

Seſſ.7. de reformat. cap.4. explanatur. 77. 2.79. & 85

Seſſ. 24. de reformat. cap. 17. qund contrarium videbatur d.cap.4.ſeſſ.de reformat. ſecundùm aliquorum ſiniſtram declarationem formalis ſenſus reſtituitur. 78.2.86

Seſſ. 24. de reform.cap.20. diſponens de ſuſpendendo & mulctandn notario non exhibente actorum copiam appellanti,explanatur,vt intelligatur appellatione non obſtante, cùm ſit delictum tangens officij adminiſtrationem. 81.t.8

Seſſ.24.de reform.cap.18. explanatur prohibens, ne examinarotes ad examen beneficiorum recipiant ſtipendium aliquod, etiam ex fructibus ipſius beneficij. 83.1.21

Seſſ.24.de reform. c.18.in illis verbis (tranſacto conſtituto tempore, &c.) exponitur. 99.1.64

Seſſ.24.de reformat. c.18. in illis verbis (quod ſi ius patrnnatus laicorum,&c.)explanatur circa formam ſeruandam in prouiſione Parochialis iuris patronatus laicorum. 103.2.1n5

Seſſ. 7. de refnrm.c.13. quam formam induxerit in prouiſione beneficinrum ſimplicium. 112.1.184

Seſſ.7. de teformat.d.c.13. interpretatur, & eius verba ponderantur, vt loquatur in præſentatis ab Eccleſiaſticis perſonis. ibid.1.186

Seſſ.22. de refnrmat. c.8. pnnderatur, diſponens Epiſcopũ nnn poſſe viſiare hnſpitalia & confraternitates, quæ ſunt ſub immediata Regis prntectinne. 146.1.192

Seſſ. 24. de reform. c.20. explanatur in illis verbis (niſi Epiſcopus priùs requiſito eóque negligente procedat, &c.) 195.1.73

Seſſ.24.de reformat.c.20.diſponens,in prima inſtantia poſt lapſum biennij liberum eſſe parti adire ſuperiorem, explanatur. 265.1.65

Seſſione 25. de reformat. cap. 3. explanatur, lnquens de executione per cenſutas, qnandn ſit facienda tam in criminalibus cauſis quàm in iudiciis. 310.2.63

Concil. Trid. quamuis det formam prouiſioni Parocbialis exequendæ appellatinne non obſtante,ſi iudicialitet procedatur,intelligitur ſi non ſit nnlliter proceſſum. 113.2.2n3

Permittit appellationem ab interlocutnria habente vim diffinitiuæ. 242.t.100

Apponit biennium inferiori ad finiendam cauſam, non tamen irritat acta proceſſns,ſed per ea ſuperior cauſam decidit. 265.1.66

Concilij Trident. locus ſeſſ.7. c.7. refertur. 16.1.1

Concil. Trident. locus refertut ſeſſ.6.de reformat. c.2. & ſeſſ.25. c.4. & cadem ſeſſ.25. de reform. c.25. quibus eſt cautum, in qualibet congruæ portinnis aſſignatinne ordinarium poſſe appellatione poſtpoſita exequi. ibid.

Concil. Trident.ſeſſ.21.de reform. c.6.verba recenſentur. 21.2.47

Cnncil. Trident. verba ponderantur in d. cap.18. ſeſſ.24.de reformat.22.2.56. & Eccleſiæ vacanti deputatus vicarius etiam appell. pendente, non amouendus donec de Rectore prouideatur. ibid.

Cnncil.Trident.ſeſſ.21.de reformatione c.7,expenditur. 53.1.14

Concil. Trid. ſeſſ.21. de reform. c.8. verba expenduntur. ibid.2.18

Concil. Trident.ſeſſ.7.de reformat.c.8.refertur diſpoſitio. ibid.

Cnncil. Trident. ſeſſ.13. de reformat. cap.1. verba recenſentur. 66.1.79

Cnncil. Trid.ſeſſ.22. de reformat. cap.10. verba expenduntur. 80.2.2

Concil. Trident. ſeſſ.24. de teform. c.18. & motua prnprij Pij V.diſpnſitio loquens in ordinario habet etiam locum in Epiſcopo protogato. 161.2.19.

Concluſio in cauſa ſemper ſupplet citationis ad ſententiam defectum, intimata vtrique parti eius diſcuſſione. 118.2.254

Quod fallit ſi concluſio non eſt formiter & ſnlemniter facta. ibid.255

Concurſus eſt præcisè faciendus in prnuiſione Parochialis, ergo edictum eſt neceſſarium:non eſt legitimum argumentum. 98.2.51

Concurſus, & examen ante lapſum terminum edictnrum eſt nullum. 99.1.64

Concurſus factus intra terminum edictorum an ſuſtineatur,ſi alius oppoſitor non cnmpareat. ibid. 2.65

Concurſus per examen in prouiſinne Parochialis requiritur pro forma,ita vt eius omiſſio illam vitiet,ac nullam reddat. 100.2.77

Concurſus etiam requiritur pro forma in Parochialibus iuris patronatus Eccleſiaſtici. ibid.80

Concurſus ad Parochialem iuris patronatus Eccleſiaſtici, ſicut & alias merè collatiuas etiam reſeruatas ſuæ ſanctitati, & etiam in menſibus reſeruatis, debet fieri ab ordinario,& tunc in menſibus reſeruatis electio eſt Epiſcnpi, non patroni. 1n2.2.98.& ſeq.

Concurſus ad Parochialem iuris patronat. laici ſn quibus caſibus requiritur. remiſſinè. 1n3.2.r

Concurſus an ſit neceſſarius in beneficio iuris patronatus mixti Eccleſiaſtici & laici, affirmatiuè reſoluitur. ibid.1n7

Concurſus eſt neceſſarius in Parochiali iuris patrn. mixti pro vna tantùm parte, pertinentis ad Clericos,& prn duabus ad laicos. ibid.108

Concurſus eſt neceſſarius in prnuiſione dignitatis vnitæ Parocbiali æquè principaliter. 104.2.116

Concurſus in parochiali iuris patrnnatus laici non requiritur, quando vnus tantùm præſentatur à patrnnn, ſecus autem quando plnres à patrnno præſentantur, quia inter ipſos & non alios neceſſarius eſt concurſus,& ex approbatis vnus eligit ordinarius. 105.1.123

Quod procedit, quando ſinguli præſentati à Patronis laicis habent æqualem ſeu æquales voces, quia tunc inter ipſus habebit lncum concurſus,ſecus ſi aliquis haberet plures, aut maiores voces, & maiorem partem patronnrum,quia is dumtaxat erit examinandus.ibid. 124. quod fallit. 128

Concurſus non eſt neceſſarius in prouiſione Vicariæ perpetuæ, ſed ſolùm ad nominationem, ſeu præſentatinnem eius, cuius dignitati aut Eccleſiæ vnita eſt Parochialis, facienda eſt inſtitutio & prouiſio. 109.1.156

Cnncurſus ceſſat in beneficio litigioſo cedente vel decedente collitigante,cùm nec ordinarius conferre, patronus præſentare,elector eligere poſſit. 110.2.169

Concurſus locũ habet in Parochiali litigioſa,quando per Pontificem facta eſt ſubrogatio gratioſa alicui,

alieoi,quàm ſuperſtiti. ibid.170

Concurſus factus in ſubrogatione gratioſa electo vt magis digno non eſt facienda collatio, quouſque lis finiatur, & vincatur ſuperſtes, poteſt tamen admitti electus pro ſuo intereſſe in ſtatu litis. 111.1.171

Concurſu & electione Rectoris facta per ordioarium differentem poſſeſſionem aliqua iuſta cauſa, ſi ſuperior de appellatione cognoſcens interim reuocato concurſu, & electione,poteſt ſuam ſententiam executioni mandare, & aliquem in poſſeſſionem mittere vacantem, uoo obſtante appellatione. 42.2.32

Concorſu peracto in Parochiali iuris patronatus mixti Eccleſiaſtici & laicalis, ex approbatis, patroni præſentant ordinario inſtituendum. 104.1.109

Condemnata ciuitas ad ſubuerſionem murorum, ſi ſemel dirutis iterum eos reædificet, non ſatisfacit ſentẽtiæ, quia debent manere deſtructi. 506.2.226

Condemnatio reqoirit ſcripturam, & non ſcripta in ſententia non veniunt. 402.1.6

Condemnatio ſuper principali, inducit abſolutionem ſuper incidenti, quod ſubſiſtere non poteſt ſubſiſtente principali. 404.1.28

Condemnatione facta vigore ſtaturi aot ordinarionis ciuitatis ſuper veſtibus, & cibis diſponentis à mille marapetinis infra non admittitur appellatio ſuſpenſiua,ex l.regia. 11.1.55

Condemnatus præſumptione iuris & de iure, dicitur conuictos & coofeſſus, ac ideo nullo modo auditur appellans. 66.2.83

Condemnatus principaliter & immediatè ad poſſeſſionem tradendam vigore contractus appellat, & cur. 182.2.101

Condemnatus ad liberè dimittendum poſſeſſionem appellat, quia continet mixturam. 183.1.104

Condemnatus anteaquam declaretur vigore executorialium, præmittit Rota quatuor citationes, vt doceat cur illis oon paruerit. 254.2.81

Condemnatus ad rem tradendam non cogitur præcisè, ſi non habet facultatem rei tradendæ, puta, quia abiit, vel aliter periit, quia tunc in æſtimatione fit executio. 307.1.33. & ſequentib,

Quod procedit etiam in depoſitario, mandatario, & venditore. 307.2.34

Condemnatus ad recipiendam aliquam in vxorem, cogendus eſt per cenſuras. 310.2.65

Condemnarus recipere aliquam in vxorem,quibus ex cauſis cogendos non ſit, ſed in executione executorialium ſuperſedendum. remiſſimè. 311.1.66

Condemnatus in conceſſoria, compellitur præſtare patientiam ſeruituti. 312.2.82

Condemnatus in iuribus incorpotalibus compellitur pro patientia,ſicut in corporalibus pro actuali traditione. ibid.83

Condemnatus ad cedendum vel renuntiandum officium aut beneficium, ſi monitus noli renontiare, iuris interpretatione habetur pro renuntiante. ibid.87

Condemnatos ad tradendum inſtrumentum debiti,ſi id non reperiatur,compellitur ad conficiendum inſtrumentum liberationis. 313.2.97

Condemnatus ad id quod eſt impoſſibile facere,ſed honeſtum, compellitur eo modo quo poteſt. ibid.98

Condemnatus aliquem facere iodemnem ab obligatione, ſi hæc ſit extincta, eo modo quo poteſt debet indemnem ſeruare. 314.1.99

Idem modus & forma ſeruatur in executione inſtrumenti Cameralis continentis quantitatem,ſpeciem certam,factum, aut ios incorporale, quæ ſeruatur in executorialibus, quia à iure æquiparantur. ibid.100

Condemnatus curet appellare coram executore à ſententia, quam exequi vult intra terminum ad appellandum, cùm antea ſibi non fuerit intimata,& cum proteſtatione adeundi ſuperiorem qui eam tulit. 321.2.59

Condemnatus ad rei commodatæ,aut depoſitæ,aut perditæ reſtitutionem, & eius veram æſtimationem,ſi res deueniant in poteſtatem domini, poteſt de hac legitima exceptione opponere executioni, & admittenda. 340.1.117

Condemnatus reſpectu officij poteſt executionem impedire iuris proprij ratione. 388.1.274

Condemnatus ad reſtitutionẽ beneficij & eius fructus perceptos, noo tenetur reſtitoere diſtributiones quotidianas. 410.2.82

Condemnatus ad reſtitutionem beneficij & fructuumpe rceptorum non reſtituit eleemoſynas, funeraria, & oblationes, aliáque incerta. 411.1.83

Condemnatus ad reſtitutiooem fructuum beneficij,intelligitur in diſtributionibus qootidianis,ſi beneficium non habeat groſſam, nec verba ſententiæ inania reddantur. ibid.2.87

Condemnatus ratiooem reddere virtualiter cenſetur cõdemnatus ad reliquorum ſolutionem nouo non expectato proceſſu. 417.1.142

Condemnatus per ſententiam ad id quod per calculatores liquidabitur, facta liquidatione alia non requiritur condemnatio. ibid.2.148

Condemnatus ad reddendum triticum in ſpecie, ſi qualitas non ſit expreſſa in ſententia, an excedat executor ſi compellat ad præſtandum optimum triticum. 418.2.154

Et quid in condemnato ex cauſa legati tritici. ibid.155

Et quid de aliis rebus quæ terminos habent à natura, ſeu quæ facto hominis finem habent: vt veſtis, cuius qualitatis ſint præſtanda vt iudicatis ſatisfiat. ibid.remiſſiuè.

Coodemnatus ad reſtitutionem rerum ex iudicio particulari, ſeu vniuerſali quas tempore litis motæ non poſſidebat, ſi tamen re iam iudicata cœperit poſſidere, an compelli poſſit per executorem ad illarum reſtitutionem abſque reatu exceſſus. ibid.156

Condemnatus Clericus ad priuationem beneficij ſi à Papa reſtituatur an recuperet beneficium, & quid ſi ſit alteri iam collatum. 421.1.179. remiſſiuè,

Condemnatus recuperat melioramenta rei etiam ſi in ſententia nihil ſit dictum, ſed in eius fauorem priſtinus rei ſtatus attenditur ad hunc effectum. 422.2.200

Condemnatus vel obligatos per guarentigiam ad fructus,damna,aut ioterеſſe, in executiooe facta liquidatione ſoluit. 428.2.5

Condemnatus ad reſtitotionem equarum ſeu vaccarum *con partos y pos partos* an exceder executor, ſi huiuſmodi poſt partus in infinitum vſque ad tempus præſens voluerit liquidare. 433.1.46

Condemnatus ad fructus rei reſtitutiooem,an poſſit in executoris articulo opponere ſe illos non percepiſſe. 436.2.74

Condem

Index Rerum,

Condemnatus in fructibus rei etiam attentans, probans ſe non percepiſſe fructus, euitat executionem ſententiæ. ibid.75

Condemnatus ad fructus beneficij poteſt executioni opponere ſe illos conuertiſſe in vtilitatem beneficij. 437.1.80

Condemnatus ad tot modios tritici, an & quando in ipſa ſpecie, vel in eius valore executor exequi poſſit. 442.2.136

Condemnatus ad reſtituendum certos modios tritici non expreſſa eius bonitate, eam victor probare tenetur, aliàs ſententiæ debitor ſatisfacit etiam viliſſimam præſtando. 443.2.143

Condemnatus ad intereſſe propter moram ſoluendi vſque ad ſententiam, ſi poſt eam perſeueret in mora, actione iudicati tenetur ad illud etiã poſt ſententiam. 448.2.22

Condemnatus ad centum, & ſi non ſoluat intra tot dies, mittatur in exilium, termino tranſacto poterit iudex exequi pœnam comminatam ob non ſolutionem pecuniæ. 451.2.47

Condemnatus ad centum, quæ ſi ſoluere noluerit, aut non potuerit, mittatur in exilium, quod ſit tempus expectandum ſolutionis præſtandæ, vt pœna comminata exequatur. ibid.48

Tunc decem dierum terminus expectandus eſt, currens à die intimationis & monitionis, iuxta magis communem opinionem. 452.1.49

Condemnatus ad tradendum inſtrumentum debiti ſoluti, ſi non reperiatur, cogitur liberare victorem. 466.2.92

Condemnatus ad centum, quæ ſi non ſoluat, condemnatur ad exilium, non ſoluendo fit executio in ſecunda parte ſententiæ. 468.1.107

Condemnatus ad plurium rerum reſtitutionem, an propter expenſas in vna factas, executio ſuſpendatur in aliis ſequutis, & non melioratis. 477.2.63

Condemnatus in expenſis non poteſt appellare à tota taxatione executoris, ſed ab exceſſu, quia foret appellare à ſententia tranſacta in rem iudicatam, & eius petere reſciſſionem. 504.1.209

Condemnatus vel obligatus ad rem tradendam, ſi ſemel tradiderit, liberatur, & obligatio non reuiuiſcit, licèt eadem res ad obligatum redierit. 505.2.220

Condemnatus ad rem reſtituendam ſemel facta reſtitutione, ſi iterum recuperet, non intelligitur ab obligatione iudicati liberatus. 506.1.225

Condemnatus ad rei reſtitutionem, illam poteſt retinere, donec ſibi de melioramentis ſatisfiat. 510.1.263

Condemnato ad poſſeſſionis reſtitutionem, competenti retentionem dumtaxat, licet appellare. 183.2.115

Condemnato ad rei reſtitutionem quam poſſidet, danda eſt cautio, ſi tertius de dominio opponat, qua præſtita non ſuſpenditur executio. 361.2.67

Condemnato retractante rem aditam intra tempus legis, vectigal à publicano recuperat etiam, cuius ius pendebat ab hac cauſa variabili. 488.2.38

Condemnatum ad intereſſe propter moram, an executor poſſit compellere, & taxare intereſſe poſtea cauſatum ob moram paritionis ſententiæ. 448.1.20

Condemnatum ad intereſſe debitum iure actionis, an poſſit compellere executor illud præſtare decurſum etiam vſque ad paritionem ſententiæ. ibid.2.23

Condemnatum ad præſtanda alimenta alicui vſque ad pubertatem, an excedat executor, ſi illum compellat præſtare fœminæ vltra duodecim annos, & maſculo vltra quatuordecim. 449.2.33

Condemnati ciues alicuius ciuitatis, cenſentur etiam condemnati habitatores caſtri ciuitati ſubiecti, quia ciues ciuitatis etiam ſunt. 441.2.122

Condemnati plures ſimpliciter intelliguntur pro rata condemnati, licèt vnuſquiſque in ſolidum fuerit per ſcripturam obligatus, aut de iure. 469.2.114

Condemnati plures collitigantes ſimpliciter in expenſis vnuſquiſque tenetur pro parte ſua dumtaxat. ibid.118

Condemnatis decem dies dantur tam de conſuetudine, quàm iure regio ad ſoluendum, quos poteſt iudex ex cauſa abbreuiare aut ampliare ſuo arbitrio. 446.2.3

Conditio debet adimpleri ita vt interim ſuſpendat diſpoſitionem. 475.1.30

Conditio importat formam. ibid.32

Conditio reſpiciens principalem diſpoſitionem & ſubſtantiam, ipſam reddunt conditionalem. 476.2.53

Conditio appoſita in executiuis ſententiæ, aut alterius diſpoſitionis, non facit ſententiam aut diſpoſitionem conditionalem, ſed pura remanet, eius tamen effectus & executio ſuſpenſa eſt in tempus. ibid.54

Conditio adimpleri debet in ſpecifica forma, non per æquipollens. 477.1.58

Conditione non ſeruata actus corruit. 475.1.33

Confeſſio vt tollat in criminalibus appellationem, requirit ſpontaneam, non per torturam, aut illius formidine. 199.2.13

Confeſſio ſpontanea dicitur, quæ poſt torturam illatam legitimis præcedentibus indiciis ratificatur, quæ appellationem impedit. 200.1.15

Confeſſio eius, ad quod quis eſt in ciuilibus condemnatus, emanata poſt ſententiam impedit appellationem. ibid.16

Confeſſio poſt ſententiam in criminali cauſa non impedit appellationem. ibid.17

Confeſſio partis validitat omnes defectus proceſſus, & ordinis iudicialis. 380.1.211. & 478.2.72. vbi de ampliationibus & limitationibus.

Confeſſus & conuictus ſimul in delictis non auditur appellãs, ſed iudici exequi permittitur. 199.1.10

Et in quibus delictis. ibid.11

Confeſſus & conuictus in criminalibus & pecuniariis cauſis non auditur appellans. ibid.2.12

Confeſſus reus tantùm ſi in appellatione inſerat aliquam cauſam offuſcantem eius confeſſionem appellare poteſt. 200.2.20.& 22

Confeſſus ſpontè & condemnatus ſi nullam inſerat in appellatione cauſam offuſcantem confeſſionem non appellat, ſed ſententia exequitur ea non obſtante. ibid.21

Quod procedit tam de iure canonico, quàm ciuili. 201.1.22

Et tam in ciuilibus cauſis, quàm in criminalibus. ibid.23

Confirmatio nihil noui dat, nec auget diſpoſitionem, nec aliquod obſtaculum tollit. 450.1.37

Conformitas datur vbi adeſt identitas rei, cauſæ, & perſonarum, ſiue verè, ſiue interpretatiuè. 217.1.26

Congrua aſſignata etiam clerico ſuſpẽſo à beneficio, non

non ſuſpenditur per appellationem ſubſecutam. 16.2.6
Congrua præſtari iubetur per ſententiam prouiſionalem,& ideo non ſuſpenditur. ibid.7
Congrua Vicario aſſignanda eſt ex fructibus eiuſdẽ beneficij,aliis tamen reſeruatis ſucceſſori.22.2.54
Congrua Parochis non poteſt eſſe minor centum ducatis. 23.1.60
Congruæ nouæ aſſignatione facta per ordinarium Rectori beneficij appellationi emiſſæ non eſt deferendum,quia caret ſuſpenſiuo. 16.1.2
Congruę in aſſignatione Epiſcopus procedit ſecundùm conſcientiam,& velo leuato, ſemotis omnibus exceptionibus, & per conſequens ſemota appellatione. ibid.2.2
in Congruæ aſſignatione tractatur de alimẽtis præſtandis iudicis officio. ibid.3
à Cõgruæ aſſignatione,ſicut ab alimentorũ præſtationę nõ admittitur ſuſpenſiua appellatio. ibid.4
Ab exceſſiua congruæ aſſignatione appellationi interiectæ deferendum non eſt. 17.1.9
In fauorem congruæ aut alimentorũ aſſignatione, inductum eſt priuilegium, & ratio prohibendi appellationem ſuſpenſiuam. ibid.2.14
Congruæ ex antiquo conſtitutæ quando per Rectorem agitur ad augmentum,ex quo incidẽter tractatur de penſionis reformatione, appellationi ab augmento congruæ, & incidenter à diminutione penſionis non eſt deferendum. 18.2.23
Congruæ & alimentorum augmentum vbi concurrit in eadem ſententia cum penſionis diminutione quoad appellationis prohibitionem diuerſæ ſunt qualitatis,& quæ præualet. 19.2.29
Congruæ augmentum cùm ſit cauſa diminutionis penſionis, illius naturam attendere debemus. 20.1.31
Congruæ augmentum & penſionis concurrunt circa vnum & idem indiſſolubile. ibid.35
Congruæ petitio non habet locum in beneficiis ſimplicibus, ſed in curam animarum habentibus dumtaxat. 21.1.41
Congrua aſſignata œconomo & Vicario Eccleſiæ vacanti deputato an ſuſpendatur per appellationem ſubſequutam. ibid.51
Coniecturis poteſt conſtare quem agere vel contrahere nomine adminiſtrationis. 390.1.299
Connexa capitula dicuntur, quæ ex continentia factorum ſeparationem non recipiunt. 422.1.38
Connexa capitula,ſeu ſeparata quę dicãtur.ibid.39. remiſſiuè.
Connexa vnum reputantur indiuiduum ratione connexitatis. ibid.2.42
Redditur exemplum. ibid.
Quæ non poſſunt niſi connexè produci,non poſſunt niſi connexè tolli. 439.1.96
Conſcientia quando à iure iudici eſt onerata, appellatio regulariter non ſuſpendit. 16.2.5
Conſcientia vbi ſit onerata iudici ſiue iure,ſiue forma commiſſionis & reſcripti, appellatio nec ſuſpendit,nec impedit executionem. 191.2.37
Conſcientia iudicis vbi non eſt onerata ſimpliciter,ſed aliquid ſimul ſit appoſitũ reſpiciens iuſtitiam,appellatio nõ eſt prohibita. 192.1.40.& 47
Conſcientia cui aliquid terminãdum committitur, debet eſſe cum iudicio diſcretionis. ibid.2.46. & 47
Conſcientiæ ſolus Deus ſuperior eſt, & ideo ad alium vt inferiorem appellari nõ debet.ibid.1.39
Conſeruare aliud eſt, aliud de nouo acquirere, 137. 2.109
Conſilium Regium non cognoſcit de iure Regio patronatus in conſiſtorialibus competente, de quo non dubitatur, nec ibi inſtitutio aut collatio fit. 146.1.193
Agit tantùm de qualitate extrinſeca Eccleſiæ contenta in Bullis Pontificalibus, an beneficium ſit conſiſtoriale nécne, quod eſt quid facti,non autem ſpiritualitatis. ibid.194
Conſiſtoriale beneficium non conſueuiſſe prouideri conſiſtorialiter aſſerenti, incumbit onus probandi. 153.1.258
Conſiſtorialia beneficia duplici de cauſa ita dicta ſunt. 152.1.248
Conſiſtorialia beneficia aliqua ita dicuntur, quia reperiuntur ſcripta in libris Cameræ inter conſiſtorialia, non tamen illa prouidentur per Conſiſtorium Papæ. ibid.
Ita vocantur, quia de eis diſponit Papa,in Conſiſtorio coram Cardinalibus. ibid.249
Conſiſtorialia beneficia ſunt monaſteria virorum. ibid.250
Conſiſtorialia beneficia eſſe monaſteria & prioratus virorum excedentia ducentorum Florenorum æſtimationem dumtaxat aſſerentes, decipiuntur. ibid.2.255
Et de ratione. ibid.
Conſiſtorialia beneficia aliquem valorem non ſequuntur, vt conſiſtorialia dicantur. & quare. ibid.256
Conſiſtorialia beneficia non ideo eſſe definũt prioratus & Abbatiæ virorum, quamuis non reperiantur ſcripta in libro conſiſtorialium.& quare. 153.1.257.
Conſiſtorialia beneficia prioratus & Abbatiæ, quæ & qualia denuo recuperatæ fuere per coronam Regiam,recenſentur. ibid.2.265
Conſiſtorialiter licèt beneficium non prouideatur, non deſinit eſſe conſiſtoriale ſi reuera eſt monaſterium virorum. ibid.1.259
Conſuetudo ſeu præſcriptio non eſt legitima cauſa ad impediendam ſolutionem penſionis appellatione pendente. 24.2.74
Conſuetudo ſoluẽdi decimam ex tritico fundi procedit,ſi ſemineretur milium. 157.1.315
Conſuetudinem nominandi prælatos per Hiſpaniæ Reges ſtare, etiam ante natiuitatem Caroli Imperatoris Francorum,oſtenditur. 151.2.244
Conſuetudine induci non poteſt,vt appellatio proponatur à maiori ad minorem, ſed ſic propoſita vitiatur ipſo iure. 292.1.225
Conteſtatio. Ficta conteſtatio perpetuat ius executiuum in 40.annos. 264.1.54
Per quaſi conteſtationem & actum, qui illius loco habetur, perpetuatur actio in 40. annos, ibid.2.57
Contractus celebratus in vltima voluntate propriam amittit naturam, & eam aſſumit ab vltima voluntate. 7.2.22
Contractus plura continens capitula, ſi in aliquo fiat mentio officij, & in aliis ſimpliciter loquatur, intelligitur qualitas repetita quæ informat omnem obligationem. 389.2.296
Contractus vna pars ab alia poteſt declarari. ibid. 297
Declarandi facultas quæ venit acceſſoriè ad contractum, in heredem tranſit cum ipſo contractu. 461.1.44
Qui cum alio contrahit, vel ſcit, vel ſcire debet eius conditionem. 490.1.58
Contradictio vbi eſt ſemota, appellatio etiam remota intelligitur,

intelligitur. 53.1.15.& 45
Contradictio vbi à iure ſublata eſt, pariter & appellatio ſublata intelligitur. 73.1.32
Contradictio contra collationem ſacta ſpreto patrono inducitur non ſolùm tacitè præſentante patrono intra tempus, ſed etiã expreſsè, & etiam per appellationem interpoſitam à collatione. 106.2.137
Contradictio ſeu querela remota à iure tacitè ſubintelligitur remota appellatio. 164.1.41
Contradictio nulla maior appellatione, & cur. 235.2.33
Conſtante contradictione partis appellatæ poteſt iudex delationem reuocare, & reaſſumere. 237.2.53
Contradictio, ſi per diſpoſitionem remouetur, intelligitur etiam appellatio remota. 241.2.95
Contradictor quando comparet in prouiſione beneficij allegans ſuum eſſe ius patronatus, audiendus eſt in cõtradictorio iudicio, & ſententia fertur diffinitiua, & appellatio vtrumque habet effectum in ſimplicibus, non autem in curatis. 144.1.173
Contribuere coguntur, qui tenentur ad Eccleſiæ refectionem appellatione non obſtante. 53.5.14
Controuerſia. Singulis controuerſiis vnum iudicati finem ſufficere. 392.1.317
Controuerſias, quæ ſolebant oriri inter Conſilium ſupremum, & Conſilium Cameræ ſuper cognitione iuris Regij patronatus Catbolica maieſtas diremit per regias ſchedulas, quibus inhibuit omnibus tribunalibus, excepto conſilio Cameræ. 146.2.198
Conuentus pro vna petitione hæreditatis, & tempore ſententiæ plures cœperunt poſſidere, an in petitione & ſententia comprehenſa intelligãtur. 420.1.166
Et quid in iudicio vniuerſali petitionis bonorum poſſeſſionis. ibid. 167.&168
Corpus carens anima & ſpiritu vitali, quemadmodum manet frigidum, ita appellatio carens iuſtitia (cuius eſt anima) vt friuola mortua cenſenda eſt. 62.1.36
à *Correctione* fraterna licèt negetur appellatio, tamen admittitur corrigente modũ excedente. 273.2.18
Correlatiuo in vno ſi ſit prohibita appellatio, in altero ex correlatiuis intelligitur prohibita. 41.1.19
Creatura omnes (dempto homine) ſui creatoris præcepta adimplent in nihil trãſgredientes. 277.1.55
Creditor meus ſi conueniat meum debitorem, contra quem habet viam executiuam, pariter & ipſe poterit executiuè experiri. 161.1.12
Creditor ſuſtinet imaginem debitoris, cuius debitorem conuenit. ibid. 13
Creditor rem in ſolutum accipiens, ſit cautus proteſtari, vt re euicta, illæſa ſibi ſit actio primæua, qua fideiuſſores & pignora non liberantur. 345.1.162
Creditor euictionem pignoris debiti nõ debet, concurrentibus iuris requiſitis, & quæ illa ſint. ibid. 163
Creditor qui obtinuit ſententiam pro ſuo debito, euitabit ſuſpenſionem ſuæ executionis, ſi offerat cautionem in forma depoſiti aliis creditoribus executioni oppoſitis anterioritatem prætendentibus. 361.2.66
Creditor cui actio ſuo debitori competens datur in ſolutum, quemadmodũ poteſt illam in iudicium deducere. 385.2.252.& 254
Baldi mirabilia verba recenſentur. 386.1.253
Criminalia. In omnibus criminalibus & notoriis, in quibus non eſt licita appellatio, tamen ſuperſedetur in ſententiæ executione, quando iudex ſuperior dubius cognoſcens per inſpectionem actorum inhibuiſſet inferiori. 205.1.68
Quod declara vt ibi. & 69
in Criminalibus regulariter vbi eſt prohibita appellatio, intelligitur quoad vtrunque, & cur. 205.2.70
Cultus diuini aut animæ fauor nõ recipiunt appellationem, & excuſant ab attentatis. 24.1.69
Curatores ſi iam bona minoris non habeant, quia finitum eſt officium, poſſunt hac exceptione euitare compulſionem executionis. 374.2.166

D

D*Amnum* dicitur omnis rei diminutio ſeu læſio. 422.1.194
Damnum & deterioratio rei ipſam intus tangit, & pars eſt illius. 423.1.204
Damnum contingens in re eſt perpetuum: contingens autem in fructibus eſt temporale, & cur. ibid. 207.
Damnum illatum in re poſt ſententiam vſque ad realem reſtitutionem eius, executor poteſt per eius æſtimationem ſoluere. 424.1.213
Damni ſatisfactio, & æſtimatio cõprehenditur ſub verbo (reſtituere) cuius hæc propria ſignificatio eſt. 422.1.188
Damni ſatisfactionem verbum (reddere) ex propria ſignificatione comprehendit. ibid. 190
ob Damnum tangens rem ipſam emphyteuta illam amittit, ſecus ſi tangat fructus. 423.1.206
ad Damna & deteriorationes rei cenſetur virtualiter condemnatus, qui ad eam reſtituendam ſimpliciter eſt condemnatus. ibid. 2.211
Damna rei illata quæ & ad qualia teneantur. 424.1.214
Damna qualia dicantur, & cuius culpa accidiſſe præſumatur. ibid. 215. remiſſiuè.
Damna an compenſentur cum melioramentis, factis in ipſa re. ibid. 216. remiſſiuè.
Damna tacitè ſubintellecta ſub condemnationis verbis, executor non excedet liquidare in executione. 434.1.55
Debitor licèt poſſit ſoluendo intereſſe liberari, non tamen poſt ſententiam diffinitiuam quæ obligat præcisè ad tradendum. 306.2.28
Debitor annui redditus, ſi in executione vnius paghæ omiſit opponere exceptionem illam, poterit opponere in executione aliarum præſtationum futurarum. 342.2.146
Debitor interdictus ne ſoluat ſuo creditori, ſi compellatur à iudice cum cautione indemnitatis, an ſoluere debeat decimam executionis. 343.2.152
Debitor interdictus per iudicem ne ſoluat ſuo debitori, vel quòd ſoluat alteri, an & quando teneatur appellare. 344.1.154
Et an debeat contradicere, & omni vti diligentia, ne debitum ab eo exigatur. ibid.
Debitor compulſus alteri ſoluere quàm vero domino, anteaquam ſoluat, tenetur denuntiare creditori ſuo. ibid. 155
Debitor iuſſu iudicis ſoluens alteri quàm ſuo creditori, non liberatur ſi præceſſit mora ſoluendi, illi etiam contradicens ſequeſtro debito. ibid. 2.156
Debitor etiam ante moram debet modis omnibus reſiſtere, ne fiat ſequeſtrum, & factum tollatur, aliàs ſi ſponte ſoluit & agnouit, non liberatur. ibid. 157

Debitor ſoluens iudici aut apparitori exequenti liberatur. ibid.158
Debitor competens actione perſonali pro qualitate debita, & lite pendente alienans rem, an ſentētia poſſit dirigi directò in emptoré. 376.1.174
Debitor debitoris condemnati vt exequi poſſit, an & quando priùs eſt conueniendus, & cōdemnatus corā ſuo iudice ordinario. 384.1.148.& ſeq.
Debitore cenſus conuento pro vno anno decurſo, ſi lite pendente maturauerit alius terminus, pro vtroque poteſt ſequi condemnatio. 449.1.30
Debitum vt capi poſſit pro executione facta in eius creditorem, debet priùs ſummatim conſtare executorem illud ius habere. 385.1.251
Decime, cùm clericis aſſignentur pro alimentis, dilationem non patiuntur. 24.1.67
Decimarum condemnatio an recipiat appellationem ſuſpenſiuam. 23.2.63
Decimarum executio fit appellatione non obſtante. ibid.65
Decimarum ſolutionis tarditas continet peccatum. 24.1.68
in Decimarum cauſis commiſſis ſuper appellatione non deſcribitur niſi cum clauſula (ſine retardatione ſolutionis decimarum.) ibid.2.73
Decimis iùs aſſiſtit, & debitum eſt euidens, & ideo habent executionem paratam. ibid.1.66
à Decimis ad tributa valet argumentum, quia illas reſeruauit Deus in ſignum vniuerſalis dominij. 23.2.64
Declarandi facultas non tranſit ad hæredes. 457.2.6
Declarandi facultas præſcribitur etiam per mille annos. 470.1.128
Declaratio iudicis à quo an ſit deferendum necne, nihil detrahit virtuti appellationis, nec potentiæ ſuperioris, quominus iterum illam queat reuocare. 228.2.57
Declaratiu interpretatiua ſententiæ facta per executorem, nō inducit nouum grauamen. 459.2.27
Declaratio ineſt actui declarato. 460.1.30
Retrotrahitur ad tempus principalis diſpoſitionis declaratæ. ibid.31
Adeò inhæret diſpoſitioni vt cenſeatur emanaſſe cum illa eodem tempore. ibid.32
Declaratio interpretatiua debet eſſe congrua, ſcilicet quando verba eam patiuntur. ibid.2.35
Declaratio interpretatiua quæ. ibid.39
Suſtinetur facta circa circunſtantias actus, ſecus circa eius ſubſtantiam. ibid.40
Debet fieri non perimendo, ſed exprimendo. 461.2.47
Debet eſſe veriſimilis. ibid.48
Debet fieri circa contenta in verbis ſententiæ, non autem extra limites verborum, & cur. 462.1.50
Declaratio interpretatiua verbi dubij, aut orationis confuſæ ſententiæ, etiam poſt diem naturalem peti poteſt. 470.1.127
Declarationis interpretatiuæ qualitas quid. 459.2.29
Declarationem interpretatiuā non alterantem condemnationem præcedentem poteſt facere executor mixtus. ibid.26
per Declarationem interpretatiuam ſentētiæ quod obſcurum eſt illuminatur & detegitur. ibid.28
Declarationem interpretatiuam ſententiæ quotidie faciunt executores ſupremorū tribunalium abſq; exceſſus reatu. 461.1.42
à Declaratione interpretatiua iuſta & legitima facta per executorem, appellationi emiſſæ non eſt deferendum, ſicuti nec ab ipſa executione cui hæc ineſt declaratio. ibid.45
Vide Interpretatio.
à *Declaratoria* incurſus cenſurarum contentarum in Bulla penſionis appellari an liceat quoad vtrumque effectum. 36.1.84
Declaratoria incidens in iudicio executiuo, eius natura veſtitur propria amiſſa. ibid.2.86
Declaratus incidiſſe in pœnam ſi ſit conuictus & confeſſus non appellat. 77.1.74
Declinatoriam opponere debet captus, & oſtendere titulum clericatus, cùm ſit fundamentum ſuæ intentionis, de quo cognoſcit laicus, vt ſciat an captus de ſua ſit iuriſdictione. 492.2.83
Decretum irritans contentum in lege conciliari, an & quando etiam ipſum Papam liget. 98.1.47
Decretum irritans potentius eſt reſeruatione. 134.2.72
Decretum non reuocatur in totum, ſed pro parte exceſſus & erroris, quando ex actis de veritate apparet. 505.1.214
Decuriones ciuitatis cuius intuitu contraxere, & eius bona obligauerunt, non patiuntur executionem in propriis bonis. 374.1.163
Cogi poſſunt decuriones ciuitatis per capturam, vt exhibeant bona ciuitatis ad faciēdam executionem. ibid.2.167
Defectus proprietatis ſi conſtat tempore præſentationis aut collationis, proprietarius præfertur poſſeſſori. 142.1.160
Defectus tituli tertij oppoſitoris reſpicit iudicium plenarium, non executiuum. 169.1.122
Defectus in primo gradu, qui eſt cauſa aliorum ſucceſſiuè, primo gradu euicto reſtituitur aduerſus ſecundum, & iſte aduerſus tertium, & ſic de ſingulis, quia influit in cauſato. 488.1.35
Defectu iuris concurrente cū ſilentio decennij honeſtum non eſt, vt beneficium tanto ſit tempore litigioſum. 260.2.18
Defenſio. Si is cui primus locus defenſionis competit, patiatur vt alius cui negotium ſecūdariò tangit, agat, ſententia lata illi præiudicat etiam non citato. 393.1.327
Plura redduntur exempla. ibid.328
Defendiſſe non ſufficit, ſi non durat defenſio. 237
Deferre appellationi tacitè cenſetur iudex, quando concedit apoſtolos reuerentiales, ſeu remiſſoriales. 233.2.14
Deferre appellationi & terminū præfigere ad proſequendum non eſt idem. 234.1.20
Deiectus per iudicem à beneficio vacante ipſo iure, præmiſſa citatione, non eſt reſtituendus. 71.2.19.& 21
Delatio negata iuſtæ appellationi ſufficit ad recurſum regium poſtulandum, cùm ſit pars & principium violentiæ, ex qua animi deliberatio ad illam inferendum detegitur. 195.2.76
Delatio ſupponit appellationē tanquam ſubiectum neceſſarium. 208.2.18
Siue delatio fiat in caſu appellabili, ſiue etiam vbi erat prohibita appellatio, quia iudex non poterat ad executionem vlteriùs procedere impediente delatione. 232.1.2.
Delatio appellationis cum clauſula (ſi & in quantū) pendet à iuris diſpoſitione, quia non intelligitur delatum vbi ius prohibitionem prohibet. ibid.3
Delatio appellationis & inhibitio pariter procedūt in tollenda iuriſdictione, etiam iis caſibus quibus iudex à quo poterat appellatione nō obſtante exequi. ibid.2.4

Delatio tacita induectot quando iudex dederit ipſa acta pro apoſtolis. 233.2.15
Delatio appellationis an probetor per verba notarij dicentis, quia iudex benignè reeepit appellationem. 234. 1. 17. remiſſiuè.
Delatio an inducatur ex aſſignatione termini ad proſequendam appellationem. ibid.18
Delatio appellationis non deferendæ operatur ſuos effectus non eontradicente appellato, eoi delatio nocet. 235.1.28
Delatio appellationis deferēdæ nullum cauſat grauamen. ibid.2.31
Delatio noo legitimè facta non abdicat à deferente iuriſdictionem, imò vnus iudex poteſt pœnitere ante delationem alterius. 239.1.65
Delationis vim habet denegatio apoſtolorum, vel quando iudex requiſitus non tradit illos intra tempus. 233.2.16
per Delationem appellationis iudex abdicat à ſe omnimodam iuriſdictionem, & in ſuperiorem transfert. 231.2.1
Delationem appellationis non deferendæ iudex an poſſit reuocare. 233.2.10
Delationem reuocare, & iuriſdictionem reaſſumere, atqoe vlteriùs procedere poteſt iudex, ſi ſententia ſit priuilegiata, ſeu aliàs inappellabilis, contradicente ſcilicet, & appellante appellato, in coius fauorem eſt denegata appellatio. 234.2.23
Delationem iniuſtam poteſt iudex reuocare, & ſentcotiam priuilegiatam exequi, ſecuta contradictione partis appellatæ, cui delatio officiebat. 235.1.30
per Delationem non expitat radicitus delegati iuriſdictio, ſed eios exercitium tantùm retenta potentia & habitu. 237.2.51
Delationem iniuſtam non poteſt iodex reuocare, non interueniente contradictione aut appellatione partis appellatæ, cui nocet delatio, nec tūc poteſt reaſſomere iuriſdictionem. ibid.54.& 56
Delationem appellationis factam per vicarium de cauſa eognoſcentem, non poteſt Epiſcopus reoocare, & cur. 238.2.61
Delatione appellationis minimè deferendæ præcedente, etiam ſine reuocatione poſſe iudicem exequi ſeotentiam priuilegiatam, qui teneant. 234.1.21
à Delatione appellationis minimè deferendæ appellatio licita eſt. 235.2.32
Delegatus ſuper oouiter attentatis caret iuriſdictione, niſi ſuper executione intra annum. 506.1.221
Delictum manifeſtum non tollit appellationem. 205.1.63
Delictum vbi eſt commiſſum ab vno, & pœna inficit alium, in conſeqoentia ſententia lata ſuper delicto contra principalem nocet alteri. 391.2.313
Delicti punitio vbi non recipit dilationem, permittitur & poſtea ſcribere. 201.2.32
Delinquens in flagranti delicto, & notorio, æquiparantur à iure, & ex obrupto, & iuris ordine omiſſo proceditur in vtroqoe. 205.1.65
Denominatio ſemper fit à potentiori. 105.1.126
Depoſitum. Depoſito ſubrogato loco alterius contractus poſſunt opponi omnes exceptiones, quæ poteruot opponi priori contractui. 8.2.34
Depoſita res non dicitur reddita ſi deteriorata reddatur. 421.1.184
Depoſitarius cogitur captis pignoribus & per carcerem depoſitum reddere. 309.2.51
Depoſitarius de mandato iudicis, reddens depoſitum an liberetur, & quid ſi alteri etiam non citato coius intereſt, quas diligentias tenetur facere depoſitarios, & an teneatur appellare. 344.1.153
Derogatum intelligitor ius patronatus Clericorum ex ſola collatione beneficij facta à Papa alio noo expreſſo. 103.1.102
Deſerens appellationem ab actu extraiodiciali, auditur per viam querelæ & recurſus, non tamen appellationis. 216.1.14
Deſertio tollit appellationem etiam in actibus extraiudicialibus & aliis, quæ non tranſeont in rem iudicatam. ibid.13
Deſertio cauſſata ex oon interpoſita appellatione, non eget declaratione expreſſa. 240.2.80
Deſertor appellationis oon auditur amplius appellans. 241.2.96
Deſtinatio non eſt quid diuerſum ab ipſa re. 423.1.206
Determinatio vna reſpiciens plora determinabilia, debet pariformiter determinare. 54.1.24
Deuolutio beneficij fit ad ſuperiorem cum omni ſua cauſa, oneribus, & qualitate requiſita in ſui principio. 43.1.38
Deuolotio ad ſuperiorem fit cum omnibus qoalitatibus & requiſitis in prima prouiſione, ac ſi fieret ab inferiori. 160.2.5
Deuolutio quare introducta. 161.1.25
Deuolutio ſi reuera oon eſt caoſata, nec de ea conſtat ex actorum inſpectione, appellationi emiſſæ deferendum eſſe, decernit Senatus. 165.1.49
Deuolotio vt locum habeat, omnium patronorum, aut electorom ſcientia reqoiritor, imò ius ſcientium vacationem conſeruator per ignorantes, vt excludatur deuolotio. 166.1.64
Deuolutio vt cauſetur ex negligentia, ſufficit ſcientia præſumpta determinanda à iudice. ibid.65
Deuolutio debet fieri cum cauſæ cognitione, & citatione quorum intereſt. ibid.2.66
Deuolutio nō fit ad Epiſcopū ob litem inter ipſum & patronos motam, & oon finitam. ibid.67
Deuolotio in beneficio iuris patronatus quando & quibus caſibus locum habeat. 167.1.73. remiſſiuè.
Deuolutio non caoſatur durante lite ſuper iure cōferendi, aut eligendi vltra tempus à iure præfixum. ibid.74
Cauſatur, quando patronos ſiue Eccleſiaſticus, ſiue ſecularis præſentat indignum, inhabilem, aut incapacem. ibid.2.78
Cauſatur generaliter collatione, aut electione incapacis, aot aliàs indigni. ibid.79
Deuolutio ob lapſum terminum fit ad ſuperiores gradatim. ibid.81
Deuolutio io electionibos ad quos fiat, & quemadmodum. 168.1.82. remiſſiuè.
Deuolutio quemadmodum, & quibus caſibus fiat de capitulo ad Epiſcopum, & de Epiſcopo ad capitulum. ibid. 83. remiſſiuè.
Deuolutiuo iure facta prouiſio Parochialis an formam examinis per concurſum requirat. ibid.84
Deuolutio quaodo contingat Magiſtralis aut Doctoralis ad Epiſcopum ob lapſum temporis dati Capitulo ad eligendum, ſeruari an debeat in eius prouiſione forma concurſus & examinis. ibid.85. reſoluitur affirmatiuè in ſeqq. contra Nicol. Gate.
Deuolutio beneficij fit cum omnibus qualitatibus,

quæ

Digitized by Google

quæ à principio inerant beneficio. ibid.86
Deuolutio fit ad ſuperiorem cum eiſdem qualitatibus, quibus inferior prouidere tenebatur. ibid. 87
Deuolutionem, qua fundatur quis, ſufficienter probare tenetur. 166.1.59
de Deuolutione omnia ferè iura tractãtia præ oculis habent maximum damnum & periculum Eccleſiarum & animarũ, cauſatom ex diutina prouiſione. 164.2.45
Deuolutione reuera non cauſata prouiſio eſt nulla ipſo iure ex defectu poteſtatis. 165.1.50
Deuolutione non cauſata facta prouiſio per ſuperiorem non conualeſcit, etiamſi poſtea cauſari contigerit ob negligentiam inferioris. ibid.51
Deuolutiuo iure facta prouiſione non citatis quorum intereſt, ſenatus aditus per viam violentiæ dare ſolet tertium genus, ſcilicet, *oyendo de nueuo y reponiendo lo hecho no haxe fuerca, &c.* 163.2.34
Deuolutiuo iure facta prouiſio etiam beneficiorum ſimplicium iudicialiter (vt requiritur) appellationi emiſſæ non deferens vim non facit. ibid. 35
Deuolutiuo iure facta prouiſio non parat perpetuum præiudicium patronis, aut electoribus, *&c.* ſed pro illa tantùm vice. 165.1.48
Deuoluitur prouiſio ad ordinarium appellatione remota, ob controuerſiam intra patronos non finitam intra terminum datum ad præſentandum. 163.2.36
Deuoluitur ad ordinarium non præſentante patrono idoneam perſonam intra terminum appellatione remota, ita tamen vt patrono in poſterum nullum paret præiudicium. ibid.37
Deuoluitur electio ordinario ob electionem factam per electores vltra tempus iure præfixum, & illa confirmatur appellatione remota. ibid.38
Deuoluitur beneficium Epiſcopo lite mota inter patronos diſcordantes, nec ſit finita intra terminum præfixum ad præſentandum. 166.2.70
Deuoluto iure facta collatio ob litem non finitam intelligitur ſaluo iure poſtea cuinceoti ius patronatus. ibid.71
Deuoluto iure prouiſum poteſt euincens ius patronatus repræſentare iuris ſui conſeruandi cauſa, 167.1.72
Deus optimus maximus contra Adam ſtatim executoriam ſententiam miſit. 247.1.4
Dictio (fruſtra) ſignificat impotentiam faciendi. 63, 2.53
Dictio (illico) ſignificat executionem paratam, nec requirit aliam condemnationem. 73.2.39
Illico, dictio exponitur, ideſt ſine vlla dilatione, & ſignificat latam ſententiam iure operante. ibid.40
Dictio (mox) idem operator, ibid.41
Dictiones (ſtatim, illico, mox) excludunt appellationem. 74.1.44. & 241.1.88
Dictiones, (mox, ſtatim, illico) & ſimilia, nullam dilationem admittunt, & intelliguntur ſine temporis interuallo. 74.1.46
Dictiones (ſtatim, mox, illico) & ſimilia, important ſummariam cognitionem, & non requirunt ſententiam. ibid.47
Dictiones (ſtatim, illico) & ſimilia, intelliguntur cum temperamento ratione ſubiectæ materiæ. ibid.48
Dictiones (mox, ſtatim) & ſimilia, effectu non indigent ſententia tranſlata in rem iudicatam. ibid. 50
Dictio (præmiſſa) eſt repetitiua omnium præcedentium. 75.2.62
Dictio (ſupradictis) reſtringit diſpoſitionem ad ſuperiora, perinde ac ſi ſpecialiter eſſent repetita. ibid.63
Dictio (huiuſmodi) præcedentia repetit cum omnibus ſuis qualitatibus. ibid.64
Dictiones (iuxta, ſecundùm,) & ſimiles, in gratia, ſeu priuilegio ſtant cauſatiuè, in iuſtitiæ reſcripto autem conditionaliter. 252.1.55
Dictio (maximè) nihil operatur circa non expreſſa in ſententia. 402.1.5
Dictio (priùs) ſignificat præcedentiam, & dat ordinem & formam, cuius omiſſio vitiat actum. 474.2.28
Dictiones (quatenus, donec, quandiu, dum, quoad, vſquequo) & ſimiles, ſignificant limitationem temporis & ſuſpendunt ſententiam. 475.2.39. & 41
Dictiones (quatenus, donec, quoad, *&c.*) ſi imponantur ad inchoationem alicuius beneficij, important conditionem. ibid.40
Dictio (dummodo) quando apponitur in ſententia ei, quod venit implendum, ante perfectionem actus importat conditionem. ibid.42
Dictio (quatenus) aliquando idem ſignificat quod, dummodo. 476.1.43
Vide *Verbum.*
Dicto alicuius vbi ſit ſtandum ex quacumque diſpoſitione, intelligitur iurato, non aliter. 192.1. 41. & 43
Dilatio decem dierum in via executiua debitori aſſignata, vt intra illam ſuas probet exceptiones, cùm ſit in fauorem actoris limitata, poteſt eo deſiderante prorogari. 41.1.13
Dilationem non recipiunt cauſæ aliquæ, quæ generaliter non admittunt appellationem. 12. 2. 70
Dilationem vbi res non recipit, appellationi non eſt deferendum. 164.1.44
Dilationes duæ quando procedunt non ex eodem fonte, ſed diuerſis reſpectibus, vna alteram non confundit, ſed vtraque ſucceſſiuè operatur. 284. 1.136
Diſpenſatio eſt odioſa & reſtringenda. 439.1.97
Diſpenſatio extenditur ad connexa non expreſſa. ibid.98
Diſpoſitio excludens omnes nullitates non intelligitur excluſa nullitas notoria, quæ patet ex actis. 92.1.3
Et quid de iure regio remiſſiuè. ibid.
Diſpoſitio loquens de actu, intelligitur de valido, non de nullo. 93.1.10. & 12
Diſpoſitio nulla caret executione, nomine & effectu, atque pro non facta reputatur. ibid.12
Omnis diſpoſitio de mundo loquens de actu valido intelligenda eſt. 113.1.197
Facta cum aliquo præſuppoſito, ipſo non verificato, corruit penitus diſpoſitio. 132.2.51
Realis an ſit diſpoſitio, vel perſonalis, tenor inſpiciendus eſt. 133.1.58
Diſpoſitio faciens mentionẽ ſucceſſorum ex vtraque parte eſt realis, non perſonalis. ibid.59
Diſpoſitio ſecunda non obeſt priori niſi faciat mentionem clauſulæ derogatoriæ, & etiam clauſulæ derogatoriarum. 136.1.91
Si aliqua diſpoſitio aut ſententia lata ab inferiori ad ſuperiorem facienda ſit tranſlata, pariter executionem mereatur, ſi ob aliquam cauſam eam meretur. 161.1.8

Diſpoſitio generalis non intelligitur dumtaxat de prima perſona, quoties per illam non eſt ſatisfactum intētioni diſponentis, ſed iterum per aliam perſonam debet ſatisfieri. 162.2.29
Diſpoſitio mandans aliquid exequi, intelligitur appellatione non obſtante, quamuis id non exprimat. 164.1.40
Diſpoſitio pœnalis ſicut ſententia eſt odioſa, ſtricti iuris, & non extendenda. 406.2.53
Diſpoſitio ſimplex inducens vacationem & incapacitatem beneficij non ob pœnam, extenditur ad penſionem quæ loco beneficij habetur. 407.1.54
Diſpoſitio quælibet loquendo de fructibus reſtituendis intelligitur deductis expenſis. 437.2.82
Quod etiam procedit in poſſeſſore malæ fidei. ibid. 83
Diſpoſitio quantumcunque ſtricta loquens de re principali, extenditur ad connexa & appendices. 439.1.92
Diſpoſitio etiam legalis à conſuetudine recipit interpretationem, cum qua iudicis poteſtas ſe conformare præſumitur. 465.1.81
Diſpoſitionem nullam vltra egredi, quàm quòd teoor patiatur. 276.2.48
Diſtributiones quotidianæ perſonaliter intereſſentibus dumtaxat præſtantur. 410.2.78
Diſtributiones quotidianæ veniunt appellatione fructuum beneficij. 432.1.39
Diſtributiones quando condemnatus tenetur reſtituere, intelligitur illas tantùm quas ob reſidentiam ſuas fecit, non tamen quæ ob eius abſentiam aliis accreuere. 411.2.88
Niſi per collitigantem ſibi fuiſſet facta proteſtatio vt reſideat, vel dimittat, quia tunc ad omnes tenebitur. ibid. 89
Et quæ requiſita ſint neceſſaria ad hanc proteſtationem. ibid. 91
Diſtributiones quotidianas tenetur poſſeſſor reſtituere, quando agitur ex breui Camerali, quia beneficium eſt reſeruatum. ibid. 91
Diſtributiones quotidianas tenetur præſtare attentatus lite pendente condemnatus ad fructuum reſtitutionem. ibid. 92
Diuerſa illa iudicantur, quæ diuerſitate factorum ſeparationem recipiunt. 210.2.32
Et quæ nō impediunt in aliquo negotium principale. ibid.
Dominium licèt ſit amiſſum & publicatū ipſo iure, non tamen poſſeſſio, quæ eſt facti. 71.1.14
Dominium rei vbi in alium transfertur, ipſo iure intelligitur cum fructibus pendentibus. 444.2.152
Dominij tranſlatio non conſideratur quæ momento durauit. 507.2.241
Dominus feudi nolens ſub feudatione præſtare conſenſum, iuxta pactum cogitur intra terminum præſtare, & ſi non præſtet, habetur pro præſtito. 315.2.94
Dominus directus an ſit legitimus cōtradictor ſententiæ latæ contra emphyteutam vel eius vaſallum. 370.1.130
Domino rei condemnato poterit fieri executio executorialium contra depoſitarium, commodatarium, & ſimilem eius nomine detinentem. 368.1.112
Donatione in ſtipulationem deducta & virtute ſtipulationis condemnatus donator, non amittit priuilegium illi competens, ne conueniatur vltra quàm facere poteſt. 8.1.27
Dos data filiæ vltra taxam legis regiæ reuocatur cum fructibus. 499.2.155
Dubitatio probabilis quando fuiſſet dubitatio, quis duorum ſit hæres, neceſſe eſt, ingredi iudicium petitorium, & appellatio admittitur. 182.2.92

E

Eccleſia diruta & collapſa debet reparari & reædificari ex redditibus ſuæ fabricæ. 51.2.1
Eccleſia ſimplex diruta (deficiente fabrica) ſeu beneficiato, aut his adhuc non ſufficientibus, an petenda ſit eleemoſyna in populo & inter vicos circumuicinos, maximè ſi Eccleſia maximæ ſit deuotionis. 53.2.21
Eccleſia ſimplex diruta omni deſtituta remedio ad refectionem, quomodo cum omnibus oneribus, & emolumentis ſit ad matricem transferenda. 54.1.28
Et quid & quando Eccleſia Parochialis collapſa eſt, & non ſit vnde reparetur, ad quam Eccleſiam ſit transferenda, cum quibus qualitatibus, & conditionibus iuxta Concil. Trident. & congregat. Cardin. ibid. 2.27. & quando ipſa Eccleſia eſt profananda, & de aliis vide ibid.
Eccleſia ſi reperiatur ſcripta in Caraſtro Epiſcopi inter Eccleſias collegiatas, nihilominus collegiata non dicitur. 153.1.261
Eccleſia, quæ habet arma Regia, vel alia ſimilia ſigna regalia demonſtrantia fuiſſe vel eſſe monaſterium virorum, attendenda eſt ad nouam recuperationem. 154.1.269
Eccleſia nunc Parochialis, ſi appareat aliquando fuiſſe monaſterium virorum & conſiſtorialem, recuperatur ius patronatus Regium. 157.2.318
Eccleſiam conſtruens an in reparatione & reædificatione ſit aliis præferendus. 57.1.47. remiſſiuè.
Eccleſiæ non Parochiales vbi collapſæ ſint, & deficiat qui contribuat, an & quādo radicitus erunt deſtruendæ. 53.2.20
Edictum in prouiſione beneficij iuris patronatus indiſtinctè an ſit neceſſarium. 98.2.52
Edictum ad Parochialem proponendum eſt cum termino decem dierum, nec vltra alios decem dies prorogari poteſt. ibid. 53
Edictum appoſitum cum minori termino decem dierum vitiat prouiſionem. 99.1.59
Edictum non ſufficit, ſed debent ſpecialiter & nominatim citari patroni, qui ſunt certi & cogniti, aliàs prouiſio erit nulla. 111.2.181
Edicto appoſito cum maiori termino viginti dierum prouiſio an vitietur in totum, an ſolum edictum reſpectu exceſſus dumtaxat. 98.2.57
Edicta omnino & neceſſariò præcedere debēt prouiſionē beneficij ſiue ſimplicis, ſiue curati, quod ſit iuris patronatus, aliàs erit nulla. 111.2.179
Aliud eſt in beneficiis merè collatiuis. ibid. & ſeq.
Edicta debent continere terminum competentem & peremptorium. ibid. 180
Edictorum omiſſio in prouiſione Parochiali an vitiet concurſum, & qui affirmatiuam indiſtinctè teneuerit. 98.1.49
Edictorum omiſſio regulariter prouiſionem beneficij non vitiat, niſi tantùm vbi conſilium prouinciale id ſtatuit. ibid. 50
Edictorum prorogatio fieri non poteſt abſq; cauſa. ibid. 2.56
Edictorum appoſitio emiſſa in beneficio iuris patronatus, licèt vitietur, non tamen vitiat præſcnta

ſentationem. 112.1.183

Effectus immemorialis ceſſat, vbi conſtat de mala fide. 155.1.287

Electio ad munus publicum facta de incapace ſuſpenditur per appellationem & contradictionem, poſſeſſioniſq; traditio interim nulla eſt. 83.1.19

Electio ad munera publica quibus pertineat, & qui ad eam ſit citandus, & an per electionem indigni priuetur eligens pro illa vice. ibid. 20. remiſſiuè.

ab Electione & nominatione muneris nulliter & non ſeruanda debita forma celebrata, nec eſt neceſſe appellare, nec executioni mandanda erit. ibid. 19

Electione parochialis facta per Epiſcopum non ſeruata forma Concilij, condemnatio fit fructuum. 411.1.85.

Electus & nominatus ad officium ſeu munus publicum vtilitate & authoritate, ſi habens excuſationem intra terminum ad appellandum ea oppoſita, non prouocet, videtur electioni conſentire, & ampliùs non auditur appellans. 82.2.17

Electus ad officium pro hoc anno contra electionem, mora lite durante, puta tertia parte anni, obtinnit executoriales, nũ executor poterit illas exequi pro toto anno aliud tempus ſubrogando loco temporis tranſacti. 452.2.54

Electus ad officium vti impeditus iniuſtè, habet recurſum ad intereſſe. ibid. 55

Electo ad officium publicũ authoritate, priuatum verò vtilitate, vt eſt tutela, & cura, ſi intra quinquaginta dies legitimas excuſationes probatas iudex non admittat, permittitur appellare, non ſecus. 83.1.24

Emphyteuta ob non ſolutionem tunc cadit in commiſſum domino volente, & declarante. 106.2.136

Emphyteutæ, vſufructuarij, & ſimiles, poſſident naturaliter, quia ſubire tenentur iudicium, ſi agatur ſuper iure ad illos ſpectante. 370.2.133

Emphyteuticæ rei tertius poſſeſſor directò conueniri poteſt pro canonis præſtatione. 381.1.217

Emptor authore pretore poſſidet bona fide & dominium habet. 421.1.176

Epiſcopus Vicarium, Caſtellanus caſtelli ſui ſubſtitutum, iudex ſnũ locumtenentem quando poſſit liberè amouere cum cauſa, vel abſque illa, vel quando non reuocare iurauit. 82.1.12. remiſſiuè.

Epitaphium mentionem faciens de familia in antiquis probat legitimè. 154.2.276

Epitaphiis ſeu literis deſcriptis in lapidibus antiquis fides adhibetur. ibid. 1.274

Equo ſeu mula vendita, an veniat ſella, frenum, & alia ornamenta, quibus tempore contractus fuit oſtenſa. 440.1.104

Eremitoria deſtructa tempore Clerici, ex qua plures fructus & prouentus percepiſſe apparet, an eius hæredes ad reparationem fini compellendi, caſus de facto refertur. 54.1.22

Error dicentium appellari non poſſe ab actibus & ſententiis negatiuis damnatur, & eorum falſa fundamenta. 195.2.74

Euicto per ſententiam canonicatu quem quis optauerat, dimiſſa portione quæ alteri fuit collata, huic nocet ſententia etiam non citato, quia ad portionem redit condemnatus. 488.1.33

Et idem erit ſi plures gradatim optauerit, quia primus optans, condemnatis cæteris gradatim officit. ibid. 34

Examen Parochialis vacantis non debet fieri niſi cum tribus ſaltim examinatoribus. 99.2.66

Examen requiritur etiam in beneficiis ſimplicibus iuris patronatus mixti. 112.1.188

Examine non excuſatur etiam quilibet notoriè doctus. ibid. 189

Examinator ſi electus intra terminum ad appellandum legitimas excuſationes non proponat, impoſterum erit cogendus, & eius appellationi non deferendum. 83.1.23

Examinatores electi & nominati poſſunt per ordinarium cogi illud munus (cùm ſit publicum vtilitate & authoritate) ſubire. ibid. 22

Examinatores ad minus ſex ſingulis annis eligendi ſunt ab Epiſcopo in Synodo, ex quibus tres quoſlibet ad ſingulas vacationes poteſt eligere. 99.2.67

Examinatores antiqui ſi tot non ſint, Epiſcopus alios ſuppleat, approbatos tamen à Capitulo. 100.1.72

Examinatores etiam antiqui ſi nulli ſuperſint, alios nouos non minus ſex deputet cum approbatione Capituli. ibid. 73

Examinatores non poſſunt deputari incerti, puta; prior talis monaſterij Magiſtralis aut Doctoralis, &c. ita vt futuri comprehendantur. ibid. 76

Examinatores debẽt pro forma renuntiare Epiſcopo, quotquot idonei reperti fuerint, & an debet hæc renuntiatio fieri ſecretò aut palàm. ibid. 2.79

Examinatoribus minus ſex deputatis in Synodo deputatio non erit legitima, ſed contra formam Concilij, & concurſus per eoſdem factus erit irritus. 99.2.69

Examinatoribus ſex deputatis in Synodo, ſi aliqui intra annum vel mortui, vel abſentes ſint, tota facultas ſpectat ad ſuperſtites, etiamſi vnus tantùm ſi vnà cum Epiſcopo, aut Vicario. ibid. 70

Examinatoribus omnibus intra annũ mortuis vel abſentibus, Epiſcopus vſque ad numerum ſubrogabit alios ex antiquis Synodalibus. 100.1.71

Excedentes clauſtra & limites virtutis intrant poteſtatem Dæmonis. 296.2.17

Exceptio orta ex ventre Bullæ tunc impedit executionem illius, quando gratia eſt conditionalis, non aliàs. 31.2.28

Exceptio litis pendentiæ ſuper nullitate aut reformatione penſionis, non impedit interim agere via executiua ad ipſam penſionis exactionem. 32.2.41

Quod procedit ſiue quando lis pendet vigore commiſſionis Pontificis cũ clauſula ordinaria (ſine retardatione ſolutionis penſionis, &c.) & quibus rationibus hæc clauſula in commiſſionibus apponatur. ibid. & 50

Exceptio nullitatis oppoſita executioni penſionis debet apparere notoriè & euidenter, aliàs non impedit executionem. 33.2.51

Exceptio quæ opponitur executioni penſionis debet conſtare incontinenti. ibid. 53

Exceptio ſurreptionis, & obreptionis efficit executorem incompetentem. 34.1.55

Exceptio, quòd in ſecunda reſeruatione penſionis non fuit facta mentio de alia penſione eiuſdem beneficij, an requirat altiorem indaginem. ibid. 2.60

Exceptio reductionis, penſionis quando prouenit ex ventre Bullæ conditionabiliter, nempe (dummodo tãtam partem remaneat, &c.) impedit executionem, etiamſi incontinenti non probetur. ibid. 63

Index Rerum,

Exceptio quæ oritur ex ventre inſtrumenti Cameralis, etiam ſi requirat altiorem indaginem, admittitur ad impediendam eius executionem. ibid.64

Exceptio illa conſentientem penſioni caruiſſe bono iure & beneficij poſſeſſione, non impedit executionem contra titulatum. 35.2.72

Exceptio oppoſita per citatum, ſe nõ poſſidere beneficium penſione grauatum, legitima eſt ad impedieodam illius executionem. ibid.75

Exceptio quæ requirat altiorem indaginem, relinquitur arbitrio iudicis regulato ex dictis hoc capite. 36.1.80

Exceptio iuris patronatus Regij oppoſita quouſque in Senatu Cameræ Regiæ terminetur, ordinarius tenetur ſuperſedere in prouiſione beneficij. 144.1.175

Exceptio, per quam mutatur figura iudicij, non eſt admittenda io cauſa appellationis. 161.1.6

Exceptio reſpiciens proprietatem, cùm poſſit repelli, ſi admittatur, de ea erit cognoſcendum in poſſeſſorio, à quo iudicio tanquam mixto datur appellatio. 182.1.93

Exceptio vbi ſit oppoſita appellationem eſſe tertiam, & iudex ſe competentem pronuntiet, ſententia lata eiuſdem tertiæ appellationis vigore erit valida. 225.2.31

Exceptio, quæ omiſſa fuit à parte citata per iudicem ſuper cauſæ cognitione adhibita in executione, non poteſt poſtea executor, cui executio committitur, de ea cognoſcere. 272.1.4

Exceptio nullitatis ex defectu mandati & iuriſdictionis non cenſetur excluſa ab ſtatuto excludente omnes exceptiones. 283.1.124

Exceptio releuans & legitima dicitur quæ prouenit à cauſali, quæ iuſtam cauſam præſtat appellandi. 317.1.8

Exceptio ſi non poteſt executioni opponi, non poteſt appellari ob reiectionem. ibid.9

Exceptio falſæ & ſurreptitiæ commiſſionis oritur poſt ſententiam, & eſt incognita ſuperiori. 318.2.22

Exceptio dominij aut poſſeſſionis poteſt tertius oppoſitor proponere coram iudice requiſito pro executione ſententiæ, quia vtplurimum longè diſtat ſuperior. 323.2.75

Exceptio nullitatis incontinenti probata, ex inſpectione actorum, eſt legitima, & impedit etiam trium conformium executionem. 332.1.35

Exceptio nullitatis ex defectu iuriſdictionis etiam trium conformium executionem impedit. ibid.36

Exceptio nullitatis notoriè impedit executionem oppoſita coram iudice ſententiam ferente: executor autem non tenetur terminare, ſed interim ſuperſedere. ibid.37

Exceptio legitima vt per executorem admittatur, debet vel ea eiſdem actis probari, vel conferre incontinenti probationem. 334.2.52

Exceptio quæ continet aliquam dubitationem iuris vel facti non promptè, liquidabilem reſpicit proprietatem. 335.2.63

Exceptio modificatiua cùm non impugnat ſententiam, dicitur quid ſeparatũ ab appellatiooe principali. 336.1.66

Exceptio collationis bonorum poteſt vt modificatiua opponi executioni ſententiæ. ibid.1.68

Exceptio peremptoria modificatiua ſemel iudicio principali & ante ſentẽtiam oppoſita, & à iudice reiecta, in executiooe opponi oon poteſt. ibid.69

Exceptio modificatiua ſemel oppoſita, & terminata in principali, non poteſt executioni ſententiæ opponi. ibid.70

Exceptio modificatiua ſemel oppoſita in proceſſu ad vnum finem, poteſt ad aliud diuerſum in executione ſententiæ opponi. ibid.71

Exceptio peremptoria modificatiua ſemel proceſſui oppoſita, non tamen per iudicem ſuper ea pronuntiatum, an executioni oppooi poſſit. ibid.72

Exceptio ſumptuum eſt modificatiua, & admittenda per executorem executioni ſententiæ, quam directò non impugnat. ibid.73

Exceptio modificatiua oppoſita, & non determinata, cenſetur reſeruata executioni ſententię, quando eſt compatibilis cum ſententia. 337.2.85

Exceptio oppoſita & non terminata, cenſetur reiecta, & non admittenda in executione, quando eſt incompatibilis cum ſententia. 338.1.86

Exceptio competens obligatio ad alimenta, ne conueniatur vltrà quàm facere poſſit, eſt modificatiua. ibid.88

Exceptio augmenti, aut diminutionis bonorum alimentatij, & alimentantis, eſt legitima, & variatur iuxta augmentum & diminutionem. ibid.89

Quod intellige ſi incontinenti hæc augmenti, aut diminutionis exceptio probetur. ibid.90

Exceptio orta ex ventre ſententiæ, eſt legitima, quam ſi executor reiiciat, excedet. ibid.2.99

Exceptio ex ventre ſententiæ aut inſtrumenti obſtat etiam oon oppoſita, quia ſemper loquitur, & ſimul cum actione præſentatur & deducitur. 339.1.101

Exceptio orta ex inſtrumento prodeſt ſi ex eo agatur, ſecus ſi ex re iudicata ſuper inſtrumento, niſi & in illa ſit incluſa. ibid.102

Exceptio (non impleuiſti ex latere tuo) legitima apponitur executioni. ibid.2.108

Exceptio (tu non impleuiſti ex parte tua) oritur ex ventre ſententiæ, & quandocunque opponi poteſt executioni. ibid.109

Exceptio (rei non traditæ, & pretij non ſoluti) eius eſt naturæ cuius exceptio (tu non impleuiſti) & opponi poteſt executioni ſententiæ. 340.1.113

Exceptio etiam dilatoria quæ oritur poſt ſententiam poteſt licitè eius executioni opponi. ibid.114

Et quomodo intelligatur. ibid. remiſſiuè.

Exceptio dilatoria orta poſt litem conteſtatem, poteſt opponi. ibid.115

Exceptio (quod petis intus habes) opponi poteſt ſententiæ. ibid.2.119

Exceptio defectus mandati aut iuriſdictionis, eſt perpetua, & nunquam cenſetur excluſa, & obſtat etiam tribus conformibus. ibid.125

Exceptio oppoſita primæ ſolutioni annui redditus, & reiecta, an opponi queat in executionibus ſequentium annorum. 341.2.135

Exceptio ſequeſtri authoritate iudicis præcipientis debitori ne ſoluat ſuo creditori, an impediat executionẽ pro ipſo debito ſequeſtrato. 343.2.151. & quid ſi debitor ſequeſtrum procurauit. ibid.152. & quid aduerſus fideiuſſorem. ibid.

Exceptio litis pendentiæ in executiuis noo admittitur. 345.2.178

Exceprio eadem obſtat ceſſionario quæ cedenti, & etiam intruſo, lite peodente, & eadem competit exceptio, quæ condemnato per ſententiam. 346.1.175

Exceptio iudicio oppoſita, de qua eſt actum, non

tamen

tamen eius ſit mentio in ſententia, quando cenſeatur omiſſa. 360.1.55
Exceptio rei iudicatæ nocet eadem, vbi eſt res vel perſona verè vel interpretatiuè. 393.1.316
Exceptio rem pluris minúſve eſſe liquidatam, ſententiæ executionem non ſuſpendit. 430.1.22
Pro taxa in dubio præſumitur. ibid.23
Exceptio taxæ exceſſus vbi inducit contractum vſurarium, ſi probetur intra decem dies admittitur in executione ob periculum. ibid.24
Contra euincentem rem cum fructibus opponi poteſt exceptio fructuum quos aliquo tempore euincens percepit, aut rem poſſedit. 437.1.78
Exceptio, quod petis intus habes, opponitur poſt rem iudicatam contra victorem. ibid.79
Exceptio paupertatis an & quando excuſet à ſolutione fructuum. 438.1.86
Exceptio rei iudicatæ obſtat vbi datur identitas rei, cauſæ, & perſonarum. 464.1.73
Exceptio quæ oritur ex ſententia præciſè, eſt verificanda in executione, etiam ſi requirat altiorem indaginem. 476.2.49
Exceptio nullitatis ſi oritur ex ventre inſtrumenti quod exequitur, ſuſpendit eiuſdem executionem. ibid.50
Exceptio orta ex ventre ſententiæ aut inſtrumenti, non cenſetur excluſa, etiam ſi requirat altiorem indaginem. ibid.52
Exceptio reuelans vel non, ſecundùm naturam iudicij executi quæ dicatur, remiſſiuè. 502.2.189
A reiectione exceptionis nõ debito aut legitimo tempore oppoſitæ appellationi emiſſæ non defertur. 224.2.14
Si ope exceptionis repellatur, aliàs bene poterit actionem iudicati procurator intentare. 285.1.143 & de aliis limitationibus ibi remiſſiuè.
A reiectione exceptionis in executione incidentis appellatio eſt neceſſaria, aliàs tranſiuit in rem iudicatam. 329.1.9
Exceptionem legitimam, puta, ſurreptionis, defectus iuriſdictionis, vel ortam ex ventre gratiæ tacitè, expreſsè, purè, aut conditionaliter, ſi executor non admittat, excedet, & appellatio vti legitima ſuſpendit. 31.1.24
Et hoc caſu Senatus Regius aditus per viam violentiæ deferre, & reponi, decernit. ibid.
Exceptionem præſcriptæ executionis non eſt neceſſe opponere, ſed iudex ex officio id tenetur, cùm appareat ex inſpectione ſententiæ. 259.2.8
Exceptionem contradicere non ſufficit, niſi etiam à receptione opponens appellet. 244.1.147
Exceptione impugnante poteſtatem delegantis poteſt delegatus cognoſcere. 318.2.25
Succumbens in exceptione compatibili cum actione, non prohibetur in aliud iudicium deducere, ſi de ea non fuerit iudicatum. 337.2.82
Exceptione (tu non impleuiſti) ſtante, inhibitio expeditur contra executionem. 339.2.110
Exceptiones oppoſitæ ſi requirant altiorem indaginem, reſeruantur iudicio ordinario. 32.2.40
Exceptiones plures aliæ quando poſſunt opponi executioni penſionis, & de effectibus quaſi poſſeſſionis penſionem exigendi, & quibus clauſulis in eius cauſa appellationis reſcribatur. & de aliis pluribus in cauſa iudiciali in materia penſionis, qui ſint videndi. 36.2.89
Exceptiones, quæ admitti non debent in prima inſtantia, nec etiam admittendæ ſunt in ſecunda. 160.2.5
Exceptiones incompetentiæ ſui aut mandantis, ſi ſubexecutor reiiciens procedat executione, excedit, & datur appellatio ſuſpenſiua. 316.2.6
Exceptiones infringentes iuriſdictionem delegantis, admittit & cognoſcit delegatus. 318.2.26
Exceptiones executorialium executioni conuenientes legitimæ dicuntur, & vt ſolutæ admittendæ. 328.2.1
Exceptiones dicuntur non legitimæ, quæ à lege reprobantur. ibid.3
Exceptiones minùs legitimas & reiiciendas admittens executor excedit, ex hoc capite appellationi vt licitæ deferendum eſt. 329.2.9
Exceptiones legitimæ quæ executioni ſententiæ opponi poſſunt, in duplici ſunt differentia. 330.1.14
Aliæ infringunt ſententiam, illiſque ex diametro repugnant: aliæ non repugnant directò, ſed tantùm modificant, & quales ſint in vtroque caſu. ibid.
Exceptiones omnes indiſtinctè omnes executores an admittere, & terminare queant. ibid.15
Exceptiones infringentes & annullantes ſententias licèt executor non teneatur admittere, poteſt tamen, ſi vult, ad effectum ſuperſedendi, & reſcribendi dumtaxat. ibid.2.18
Primò quando exceptio eſſet notoria, & nondum fuiſſet in iudicium deducta. ibid.19
Secunda exceptio excommunicationis oppoſita petenti executionem. ibid.20
Tertia exceptio & cauſa nouiter orta, quam ſi cognoſceret iudex ſuperſederet. ibid.21
Quarta exceptio falſa reſcripti. ibid.22
Quinta exceptio nullitatis notoriæ, vbi executio eſt irretractabilis. ibid.23
Exceptiones modificatiuas quæ directò non infringunt ſententiam, ſed reſpiciunt executionem ſententiæ tantùm, executor mixtus admittere tenetur. 332.2.39
Exceptiones modificatiuæ naturæ executionis cõueniunt, & ideo admittendæ per executorem. 333.2.46
Exceptiones quæ coram ipſo executore proponi poſſunt, & quæ non, ſub. coram ſuperiori mandante. 334.1.48
Exceptiones legitimæ à reiectione vt poſſit appellari, & excedat executor, debet illius probatio incontinenti offerri, non aliàs. ibid.2.50
Exceptiones peremptoriæ quæ non infringunt, nec directò impugnant, ſed modificant ſententiam, poſſunt vt legitimæ opponi in eius executione. 335.2.65
Exceptiones modificatiuæ & legitimæ quæ ſint. 336.1.67 remiſſiuè.
Exceptiones attingentes proprietatem non admittuntur in iudiciis poſſeſſoriis. 379.2.206
Exceptiones proprietatis tendentes ad diſtruẽdam poſſeſſionem admittũtur in iudicio poſſeſſorio. ibid.207
Exceptiones excludentes qualitatem requiſitam à iure ad obtinendum in iudicio poſſeſſorio admittuntur omnes. 380.1.208
Exceptiones omnes ſpectantes liquidationi, in executione admittere tenetur executor, tam ex parte actoris quàm rei. 435.2.67
Exceptiones releuantes & proportionabiles iudicio executiuo executor tenetur admittere, aliàs Rota admittit appellationem. 436.1.71
ab Exceptionum excuſabilium contra notorium denegatione interlocutoria appellatio admittitur,

tur, etiam ſi à diffinitiua non admittatur. 204. 2. 59
Exceptionibus moderantibus ſententiam ferēdam non admiſſis poteſt appellari, nihilominus poterit procedi in cauſa principali tanquam ſeparata. 210.2.34 vbi de exemplis,& 35. vbi de ratione.
de Exceptionibos oppoſitis tribus ſentētiis vel duabus conformibus iuxta ſtatutum qui vidēdi. 221. 2.70
Exceptionibus omnibus ſublatis per ſtatutum non tollitur orta ex eodem ſtatuto. 339.1.100
Exceptionibus omnibus excluſis non intelligitur excluſa exceptio (tu non impleuiſti.) ibid.2.111
Exceſſus eſt poteſtatis mandatæ limitum tranſgreſſio. 275.1.36
Exceſſus eſt nouum qooddam grauamen extra limites poteſtaris mandatæ per executorem illatum, & hæc deſcriptio magis conſonat. ibid.37
Exceſſus executionis dicitur caſus non deciſus in ſententia, quæ exeqnitnr. 278.2.70
Exceſſus poteſt dici & committi tot modis, quot poteſt aliquid dici plus. ibid.75
Exceſſus omnis grauamen eſt.279.1.76 non econuerſo. ibid.
Exceſſus grauamen eſt qualificatum,plura ſpecialiſſima continens. ibid.77
Exceſſus dicitur quando aliquid additur ſententiæ quæ exequitur, non tamen quando aliquid detrahitur. ibid.2.82
Exceſſus & defectus inter ſe contraria ſunt, & repugnanria. ibid.83
Exceſſus intra quod tempus ſit proponendus diſceptatur. 281.1.101
Exceſſus executoris vt non ſit nnllitas, ſed iniuſtitia rantùm, egeátque appellatione, qni teneant. ibid.102
Exceſſus quilibet executionis eſt nullus,quia in exceſſu executor caret poteſtate, mandato & iuriſdictione.282.1.108.& tempeta, vr 248
Exceſſus per viam appellatiouis & nullitatis poteſt in iudicium proponi. ibid.2.110
Exceſſus omnis mandatæ commiſſionis eſt nullitas. ibid.111
Exceſſus executoris non tranſit in rem iudicatam, quominus quocumque tempore poſſit in iudicium allegari. ibid.113
Exceſſus an vltra trigiota annos poſſit proponi. ibid.114
Exceſſus executoris excedentis limites ſententiæ poteſt quandocumque proponi. 283.2.126
Exceſſus execuroris eſt attentatum. 284.1.133
Exceſſus execuroris eſt incompatibilis cum ſimplici grauamine,& iniuſtitia. ibid.134
Exceſſus in vno caſu allegatus ſupponitur in aliis non adeſſe. 286.1.156
Exceſſus execntoris quomodo ſit probandus. 287. 1. 163
Exceſſus non præſomitur niſi per appellantem probetur. ibid.164
Exceſſus debet conſtare euidenter, veriſimiliter & probabiliter. ibid.165
Exceſſus executoris probatur ex inſpectione actorum quæ geſſit, & commiſſionis. ibid.2.167
Exceſſus directo opponitur commiſſioni mandatæ, iuxta quam appoſitus clariùs patet. 288.2.179
Exceſſus ſeparari ab executione poſſunt probari per teſtes, vt varatari, vel illi qui ex actis non apparent,tangunt tamen nogotium principale. 289. 1.188
Exceſſus executoris tangens excutionem ex actis non appatens per viam querelæ, proponi poteſt coram ſuperiori,licèt interim nō ſuſpendat. ibid. 189.& ibi declaratur.
Exceſſus ſupponit defectum poteſtatis, & iuriſdictionis,ac nullitarē,grauamen ſimplex,aut etiam poteſtatem & actus varietatem ſupponit. 290.2. 208
Exceſſus executoris vt reponatur, non eſt neceſſaria appellatio,ſed querela ſufficit. 292.2.228
Exceſſus & nullitas deducta per viam appellationis impedit executionem. 293.1.237
Exceſſus per viam appellationis, huius natura veſtitur & aſſumit vires. ibid.239
Exceſſus ratione cauſæ ille dicitur, qui coocurrit circa exceptiooem iniuſtè admittendam, vel reiiciendam. ibid.2.243
Exceſſus ob non admiſſam legitimam exceptionem execurioni appoſitam præciſè requirit appellationem,aliàs tranſit in rem iudicatam. ibid.244
Exceſſus ratione cauſæ (hoc eſt) ob exceptiooem reiectam,non eſt oullitas. 294.1.248
Exceſſus eſt articulus ſeparatus ab executiooe & executorialibus. 298.2.38
Exceſſus contractuum guarentigium non tangit,& ideo ſimplex commiſſio datur ſuper appellatione ab eo. 299.1.40
Exceſſus ex defectu poteſtatis à cæteris exceſſus ſpeciebus ſubſtantiam rapit,& de omnibus componitur. 316.1.1
Exceſſus nullus alius maior quàm defectos poteſtatis mandatæ, quia immediatè & naturaliter eſt exceſſus. 317.2.13
Exceſſus executoris vt detegatur inquirimus poteſtatem maodantis. 319.1.31
Exceſſus de perſona ad perſonā nullitas eſt.355.2.4
Exceſſus adeſt in executore, ſeu qoolibet alio delegato, ergo licita eſt appellatio; valet argumentatio. 356.1.5
Exceſſus de perſona ad perſonam eſt cauſa legitima appellandi ab executore. ibid.7
Exceſſus circa liquidationem dupliciter conſideratur,propriè, & abuſiuè ſeu impropriè. 429.2.7
Exceſſus impropriè accidit vbi nimis taxatos fuiſſe fructus condemnatos qnis aſſerit. ibid.8
Exceſſus impropriè eſt potiùs iniuſtiria & ſimplex grauamen, quia executor tunc continetur ſub limitibus ſuæ commiſſionis. ibid.9
Exceſſus verè & propriè in liquidatione contingit, quando executor modum condemnationis, ſiue etiam liquidationis eſſentialiter variauerit, aut mutauerit.431.1.31.redduntur exempla. ibid.
Exceſſus à principio cauſat nullitatem manifeſtam in execution. 491.1.68
Exceſſus eſt attentatum. 500.1.157
Exceſſus ad ioſtar attentati reponitur. ibid.158
Exceſſus commiſſionis cauſat attentatum, quo omnia attentatorū requiſita concurrunt. ibid.159
Exceſſus aliud quid eſt diuerſum & ſeparatū à ſententia & executione. 503.2.204
Exceſſus ſeparabilis vitiatur, ſed non vitiat totum. 505.1.216
Exceſſus executionis materia ſubtilis, difficillima, & indigeſta eſt, & vtriuſque fori tribunalibus frequens. 246.1.2
Exceſſus reuocationem nullitatis remedium iure introductum eſt. 280.1.91
Exceſſus cauſa pendente an currat tempus ad appellandum à ſimplici grauamine, caſu quo declaretur non exceſſiſſe executorem. 283.2.1.30
Exceſſus

Digitized by Google

Exceſſus cauſa, & ſimplicis grauaminis ſunt inter ſe diuerſæ. 284.2.138
Exceſſus articulo pendente non currit terminus ad appellandum à ſimplici grauamine executoris. ibid. 139
Exceſſus cauſa ſi non ſit in appellatione expreſſa, executor non tenetur ſuperſedere, ſed exequi. 285.2.147
Exceſſus cauſam exprimere, nullam tamen, non prodeſt. ibid. 148
Exceſſus cauſa eſt exprimenda, vt diſcernatur, an ſit appellatio deneganda, vel concedenda audientia. ibid. 149
Exceſſus cauſæ omiſſio non vitiat appellationem, nec ea non eſt de ſubſtantia niſi quoad effectum deferendi. ibid. 151
Exceſſus ſpecialis expreſſio requiritur, ita vt non ſufficiat appellatio, quia exceſſiſti à tua commiſſione. 286.1.152
Nec ſufficit expreſſio in genere per relationem ad acta. ibid. 153
Exceſſus cauſa expreſſa ſi nõ concernat totam executionem, illam non ſuſpendit appellatio, ſed exceſſum expreſſum. ibid. 155
Exceſſus executoris per commiſſionem detegitur, ſicut macula faciei per ſpeculum. 288.2.180
Exceſſus cauſa ſuccumbenti non obſtat exceptio rei iudicatæ, quo minus per viam ſimplicis grauaminis vlterius grauamen in iudicium deducatur, quia eſt cauſa diuerſa & ſeparata. 289.2.196
Exceſſus cauſa an vtraque pars poſſit appellare ſemel. 290.2.210
Exceſſus ad reuocationem an præciſa & neceſſaria ſit appellatio. 292.1.222
Exceſſus reuocationi tria remedia ſunt à iure aſſignata, appellatio, nullitas, & querela. ibid. 223
Exceſſus nullitas per querelam deducta nõ ſuſpendit executionem. 293.1 234
Exceſſui conſentire non videtur, qui conſentit ſententiæ. 273 1.15
Exceſſui executoris tria reperiuntur in iure deſcripta remedia. 279.2.84
contra Exceſſum executoris poteſt grauatus implorare officium iudicis ſuperioris. 280.1.88
Exceſſum non adeſſe declarans ſuperior non cauſat perpetuum præiudicium, ſed reparabile per viam ſimplicis grauaminis proſequendum poſt executionem. 289.1.192
Exceſſum non fuiſſe licèt declaretur, non tamen negatur adeſſe grauamen ſimplex. ibid. 2.193
Exceſſum factum per delegatum Principis poteſt ordinarius reponere. 292.1.227
Exceſſum duntaxat reponendum, nõ totam executionem, qui probant, vbi de communi praxi. 505. 1.213.
Exceſſum reponere poteſt de facto, & proprio motu reponere ipſemet executor qui exceſſit. 510. 1.264
ab Exceſſu pœnæ in notoriis datur appellatio. 205. 1.62
A qualibet cauſa mundi licèt aliàs negetur appellatio, tamẽ admittitur ab exceſſu. 273.2.16
in Exceſſu ceſſat omnis res iudicata, & omnis obligatio executiua. 278 2.71
ab Exceſſu appellationi emiſſæ niſi executor deferat vim facere, decernet ſenatus aditus per viam violentiæ. ibid. 74
ab Exceſſu ſimul cũ querela appellare valde vtiliſſimũ eſt, ne executor exceſſũ exequatur. 280.1.92
ab Exceſſu executoris vtilius eſt appellare, vt euitetur actualis executio grauaminis. ibid. 2.95
ab Exceſſu viens appellationis remedio nõ auditur poſt decem dies. 281.1.100
ab Exceſſu quantumuis nullo vtile eſt appellare vt cauſet ſuſpenſionem. 282.1.109
de Exceſſu executoris etiam poſt triginta annos & perpetuò agi poſſe, defendit Author. 283.1.117
ſuper Exceſſu iudex dumtaxat aditus non poteſt ſe intromittere & cognoſcere de ſimplici grauamine, & iniuſtitia executoris. 284.1.135
ab Exceſſu qui appellauit etiã ſi ſuccumbat, prodeſt illa appellatio, vt poſſit proſequi ſuper ſimplici grauamine, & cur. ibid. 2.140
ab Exceſſu appellationi emiſſæ per procuratorẽ carentem ſpeciali mandato ad idem deferendum non eſt. ibid. 141
ab Exceſſu ſi appelletur, debet exceſſus nominatim exprimi, aliàs appellationi deferendum non eſt. 285.1.144
ab Exceſſu contra appellantẽ eſt iuris præſumptio, cùm ab executore regulariter ſit prohibitum, niſi ſpecialiter ab exceſſu, & ideo is debet exprimi, vt executor cognoſcat an ſit deferendum. ibid. 2.145.
ab Exceſſu appellationi reſiſtit ius non facta cauſæ expreſſione. ibid. 150
ab Exceſſu appellatio an totam executionẽ ſuſpendat, an ſolùm exceſſum expreſſum. 286.1.154
ab Exceſſu executoris non niſi ſemel appellari poteſt, nec ſecũdæ appellationi defetẽdũ. 289.1.190
ab Exceſſu appellãs iuris præſumptionem contra ſe habet, quod ideo reſtringit poteſtatem appellãdi. ibid 191
de Exceſſu propoſito & ſic de qualitate grauaminis ſi nõ conſtat, grauamẽ ſimplex reſeruatum remanet ſuo loco & tempore deducendum. ibid. 2.198 vbi de exemplo.
ab Exceſſu appellare, licèt nõ ſit neceſſe: tamen valde eſt vtile, vt executor ſuperſedeat in executione eiuſdem exceſſus. 292.2.229
ab Exceſſu appellatio omnino neceſſaria eſt, vt recurri poſſit ad Regium ſenatum pro tollẽda violentia. 293.2.242
ab Exceſſu appellatio ad ſuperiorem mãdantẽ proponenda eſt. 295.2.2
ab Exceſſu de perſona ad perſonam appellationi vt legitimæ & ſuſpenſiuæ deferendum eſt. 356.1.6
ab Exceſſu improprio, puta vbi nimis fructus ſunt taxati, non datur appellatio ſuſpenſiua. 429.2.10
ab Exceſſu appellatio ſuper eo dumtaxat deuoluit cognitionem. 504.1.208
Exceſſus tendunt in noxam reipublicæ ac regulariter in malam partem ſumitur. 279.2.85
Excedit executor exequendo perſonas non nominatas in executorialibus, nec virtualiter aut viſibiliter expreſſas. 355.1.1.& 4
Excedit ſe extẽdens ad aliam rem, ſeu quantitatem non expreſſam. 402.2.12
Excedit ſe extendens ad aliam rem extra expreſſam. ibid. 13
Excedit exequendo in alia re quæ non fuerit iudicata. 403.1.16
Excedit, ſi ſententiam qua quis eſt priuatus & inhabilitatus ad beneficium, extendat ad penſionem etiam quæ loco beneficij habetur. 406.2.49
Excedátne ſi ſententiã qua clericus eſt ſuſpenſus ab officio, illam extendat ad beneficium. 407.55
Excedit in liquidatione, ſi condemnationem in fructibus perceptis extendat ad eos qui percipi potuerunt. 432.2.40

Excedit quando liquidationem addiderit condemnationi, quia nouam addit condemnationem,& à tali exceſſioa liquidatione licet appellare. 434.1.56
Excedit ſi exceptiones admiſſibiles in liquidatione non admittat, vel admittat reiiciendas, ob quod lieet appellare. 436.1.70
Excedit ſi dilatione aut conditione ſententiæ peudente exequatut. 446.2.4
Exeedit cum clauſula (parito · iudicato) ſi ante paririonem fructuum virtualiter compreheſotum in ſententia, quæ vtitur verbo (reſtituere,) procedat in principali. 502.2.192
Excedet in liquidatione ſi lata ſententia ſuper fructibus à tempore litis conteſtationis, & liquidet à tempore occupationis. 432.2.43
Excedere dicitur ſi aliquid doloſè vel lata culpa faciat. 280.1.87
Excedere dicitur eo ipſo qoòd abſque iorifdictione procedit. 316.2.5
Excedere executorẽ hoc caſu qoi teneãt. 419.1.157
Excedere fines mandati noo dicitur procurator opponens manum ad connexa mandato. 439.2.100
Qui non excedere dixerint hoc caſu recenſentut. 474.2.27
Excedens modum defenſionis non ponltur pro totis percuſſionibus,ſed pro exceſſu duntaxat. 505.1.215
Exceditur modus inter exequendum,ſi pars non citetur in eo qoo debet adeſſe. 435.1.63
Exceſſiſſe executorem vbi ſir declaratum, an tota executio reponenda, an pro parte exceſſus dumtaxar. 503.1.195
Excommunicatio eſt actus executiuus. 310.1.61. & ſeqq.
Excommunicatio ab homine non fertur niſi pro eootumacia. ibid.62
Excommunicatio pertinet ad iuriſdictionem contentioſam, cùm abſque cauſæ congnitione ferri non debet. 453.2.59
Excommunicatum in articulo mortls conſtitutum poteſt iudex à quo appellaiione pendente abſoluese,quia periculum eſt in mota. 12.1.68
Executio vbi denegata eſt ex eo,quòd inſtrumentum eſt vulneratum,expectantur tres conformes ſententiæ, ſecus vbi ex alia eauſa denegatur nõ tangente vires inſtrumenti. 44.1.46
Quando denegatur ob aliquam nullitatem reſeruato iore creditoris,couſultiùs faciet ex integro executionem repetere, quàm appellatione vti. ibid.47
Execotio iuris iore facit iniuriam. 62.1.32
Executio prædictæ ſententiæ vt impediatur, ſufficit vt nullitas aliunde proueniat,eriam ſi non ſit expreſſa in d. Bulla Pij V. 113.1.199
Quarum trium conformium ſuper principali fit exeeutio, licèt appellari poſſit ab ea reſpectu nullitatis. 220.2.57
Executio rei iodicatæ & inſtrumenti guarentigiati æquiparantur à iure. 247.2.12
Executio dicitur de appendicibus. 248.2.18
Executio in quem finem inducta. 249.2.28
Si ab eodem iudice ſit facienda, parui refert exeentoriales conficere,cùm ſufficiat ſola ſententia à Notario ſignata publica forma. 253.2.71
Executio vigore executorialium non intimatarum capitulo, ſed quibuſdam canonicis non congregatis,capitulariter eſt attentata.ibid.73.& quando tunc valeat. ibid.
Executio & poſſeſſio capta vigore executorialium ante intimationem, & eius reproductionem eſt attentata,& nulla. ibid.75
Executio eſt nulla niſi intimentur executoriales latæ contra vnum alteri poſſeſſori reſignatario, vigore clauſulæ reſignationis gratioſæ, etiá quoad poſſeſſionem,qua actualiter reperitur. 254.1.76
Si eſt petita actione in factum, ordo iuris ſeruari debet. 262.2.41
Ex executorialibus per officium iudicis petita noo requirit libellum, nec figuram aut ordinem iudicij, & ideo vberius eſt ex eo agere, quàm actione in factum. 263.1.44
Siue petatur iudicis officio,ſiue actione in factũ, ab executorialibus appellationẽ ſuſpenſiuam non recipit. ibid.45
Cœpta per litis conteſtationem perpetuatur in quadraginta annos ius exequendi. ibid.2.47
Facta pendente exceſſu deducto per viam appellationis,eſt attentata & reuocatur. 293.1.238
Quando fit ab eo iudice vel eius executore ſuper eadem re ſuper qua lata eſt ſententia, citationem non requirit. 304.1.8
Vbi eſt facta rei, iudicis aut litigantis condemnati perſona requirit citationẽ præciſè. ibid.9
Vbi eſt facienda in perſona ſpecialiter non nominata, in executorialibus citario an neceſſaria ſit. ibid.2.11
Executio & eius acta corruunt ſi omittatur neceſſaria citatio. 305.1.16
Executio cœpta pro re, an ea perempta ſit proſequeoda, & in quo. 308.1.37
Fit per manum militarẽ & violenter,ſi aliter perfici non poteſt. 310.1.57
Executio facti dependentis à voluntate condemnati, fit per carcerem poſtea creſcente contumacia per cenſuras,iuxta Concilium. ibid.2.64
Si fiat in officiis publicis vendibilibus, debitor compellendus eſt renontiare, & titulum officij exhibere. 313.1.91
Vbi ſit facienda in officio vendibili, & ſit adeundus Rex,quomodo debitor eſt compellendus. ibid.1.92
Et hoc compulſionis genere ad præſtandum cõſenſum, vtitur vt meliori conſilium Neapolitanum. ibid.2.93
Mandata eriam morte mandantis re integra non expirat mandatum. 323.1.68
Executio ſententiæ ſummariè tractatur, & ita nihil admittitur requirens altiorem indaginem ad illam impediendam. 332.1.34
Executio locum non habet aduerſus non nominatum in ſententia,licèt lis cum eo ſit acta. 359.1.42
Executio ſententiæ ſuper aliqua re reſtituenda impeditur à tertio docenti incontinenti de ſua poſſeſſione, quouſque in contradictorio vincatur. 363.1.81
Quod extende. ibid.82. & ſeq.
Vt locũ habeat contra tertiũ emptorem io quem res alienata eſt pendẽte lite inter creditorẽ & debitorem, pro quantitate, neceſſe eſt vt alienatio fiat ſentẽtia & re iudicata,& ſic in fraudem paratæ iam executionis. 376.2.178
Non poteſt dici parata ante rem iudicatam & cauſæ cognitionem. 377.1.179
Executio vigore inſtrumenti guarentigiati pro quãtitate,an & quando directò fiat contra tertium, in quem debitor alienauit rem. ibid.182
An locum habeat aduerſos tertium in quem res emphyteutica eſt alienata inſcio domino. 379.2.205

Quando

Quando inter alios non citatos locum habet ſine noua cauſæ cognitione, tamen noua citatio eorũ omnino pro executione requiritur. 381. 2.222

Quando in tertios non citatos locum habet, adhibetur ſummatim & incontinenti cognitio ſuper illa qualitate, quæ cauſam præſtat executioni in illos. ibid.224

Vt in tertium locum habeat, non ſufficit vt nunc rem poſſideat, ſed quòd illam ſit adeptus lite pendente, & affectam vitio litigij, verificandum eſt. ibid.225

Ad verificandam qualitatem qua fundatur executio contra tertium, citatio neceſſaria eſt. 382.1.226

Aduerſus debitorem poteſt directò fieri aduerſus eius debitorem penſionis indiſtinctè. 386. 1.255

In pecunia debitoris condemnati quæ ſit apud argentarium ſeu depoſitarium, directò fit. ibid.256

Executio facti promiſſi in æſtimatione aut intereſſe fit. 429.1.6

Executio eſt ſequela primi iudicij & eiuſdem naturæ. ibid.2.14

Quod in ſententia continetur implicitè, per liquidationem in executione declaratur explicitè. ibid.15

Eſt eiuſdem naturæ cuius eſt prima cauſa, & ideo ab iſta ſicut non licet appellare, ita nec à declaratione, & eius liquidatione. ibid.16

Executio ſententiæ factæ ante liquidationem pertinentiarum & ſimilium, eſt nulla ipſo iure. 434. 2.59

Et à tali exceſſiua liquidatione licita eſt ſuſpenſiua appellatio. ibid.60

Executio ſententiæ facienda in re debet fieri etiam in fructibus pendentibus eius per quandam conſequentiam, cum ſint inſeparabiles ab ipſa re & poſſeſſione. 444.2.153

Suſpendi non poteſt in aliis rebus ſeiunctis, ob expenſas in vna tantùm re factas, etiam ſi ſententia dicat (ſolutis priùs expenſis.) 477.2.65

Executio ſententiæ vt ſuſpendatur ob melioramenta, debet de eis priùs ſaltem ingenuè apparere, intra terminum aſſignatum ab executore. 178. 1.69

Reuocata & repoſita, an officiat tertio rei emptori, ipſius executionis virtute. 485.1.1

Redduntur exempla. ibid.2.3

Executio vigore ſententiæ poſtea reuocatæ, conſideratur retro ac ſi facta non ſit, nec ſententia lata. 489.1.44

Executio reuocata cuius contemplatione tertius poſſidet, ipſi nocet. ibid.2.52

Executio, cuius occaſione ob venditionem gabellarius perceperat decimam per appellationem, reuocata tertio gabellario etiam nõ citato nocet. 490.1.59

Quia cum legitimo contradictore lata eſt reſciſſoria, & ideo nec appellare poteſt ab ea gabellarius, nec alium recurſum habere, niſi doceat de ſolutione. ibid.60

In tertium emptorem executio locum habet vigore pacti de non alienando appoſitæ hypothecæ. ibid,2.64

Executio ſententiæ ad illum iudicem debet ſpectare qui de cauſa principali cognoſcit. 494.1.98

Reuocata ſententia tacitè executio reuocata intelligitur, ita vt bona capta relaxentur eodem imperio, quo fuerunt conceſſa ac ſi facta non fuiſſet executio. 500.2.165

Executio tota ſi propter exceſſum executoris reuocaretur, res iudicata reſcinderetur. 504. 2. 207

Reuocatur propter exceſſum in ſumma, non tamen ipſum mandatum executiuum. ibid. 2. 210

Sed executio per quem iudicẽ ſit faciẽda actualis, Martæ opinio refertur. ibid. reſoluitur 105

Cœpta & nondum perfecta, durat perpetuò & debet finiri. 508.2.248

Executionis tractatus qui edidere. 246.1.3

Executionis commiſſio, executionis dicitur pars realis. 255.2.92

Executionis extrema à parte ante & parte poſt appellationem excludunt. ibid.93

Executionis cœpta inſtantia an per triennium pereat, tres reperiuntur opiniones. 262.1. 33. & de reſolutione. 46

Fauor ſuſpendendæ executionis concurrens in appellatione ab exceſſu durat in repoſitione exequenda appellatione non obſtante. 291.2. 219

Quod de facili fuit conceſſum, de facili eſt reuocandum. ibid.220

Executionis exceſſiuæ contemplatione poſſidens, pariformiter vt attentans ad fructus tenetur percipiendos. 500.2.160

Executioni locus non eſt, nec pœnitentiæ, ſi creditor qui potuit agere via executiua, cœpit agere via ordinaria. 45.2.60

Executioni ſententiæ poteſt opponi & oriri exceptio proueniens ex mente pronuntiantis. 339.1. 103

Executioni pro quantitate factæ in re qua tertius dicit potius ius habere, puta, anterius ius pignoris, an ſit admittendus ad illam impediendam. 361.1.65

Executioni ſententiæ latæ ſuper ſeruitute domus emphyteuticæ an dominus directus poſſit comparens impedire, & quando ſecus. 371.1.137

Executionem faciens iudex in criminalibus capitaliter punitur. 199.1.4

Illud quod venit in executionem actus inappellabilis, pariter inappellabile eſt. 274.1.27

Executionem ex re iudicata emanata à lite qua procurator quis fuit petere non poteſt, niſi cum ſpeciali mandato. 285.1.142

Executionem ex l.fi. C.de edicto Diui Adria. impedit tertius docens de ſua poſſeſſione, quouſque iudicio ordinario vincatur. 365.1.90

Executionem iudicij poſſeſſorij pendentis inter vaſſallos, directus dominus non impedit, maximè præſtita ſibi cautione. 370.2.135

Executionem ſententiæ contra colonum ſeu inquilinum clerici latæ, poteſt ipſe clericus impedire cuius nomine poſſidetur. 372.1.147

Executionem nõ impedit tertius ratione nullæ poſſeſſionis traditæ per iudicem inordinatè procedentem. 380.1.310

Executionem contra principalem an poſſit impedire fideiuſſor iudicatum ſolui. 382. 1. 229. remiſſiuè.

Executionem annullantes ſenatores ob non ſeruatam formam iuris per executionem, quemadmodum bona vendita faciant reſtituere, & quando fructus cum interuſurio debiti compenſentur. 499.2.156

ab Execution literarum Apoſtolicarum , inſtrumenti cameralis,aut rei iudicatæ,appellans præſupponit antecedẽs validum,à quo executio dependet, & negat conſequens , nempe, eaecutionem,& ſic nihil agit. 30.1.12

Executione denegata vigore breuis per ſubexecutorem à quo appellatur, poteſt iudea Rotæ iuſtificato conſtito breuis, illud exequi, quemadmodum poterar iudex à quo. 42.1.28

ab Executione rei iudicatæ,aut obligationis Cameralis,& guarentigiati,appellans præſupponit antecedens validum , à quo executio dependet , & negat conſequens neceſſarium, quapropter noo auditur. 61.1.20

in Executione eius ſentẽtiæ priuilegiatæ, cuius appellatio caret ſuſpenſiuo effectu,cadere ſolet exceſſus,& per conſequens appellatio. 246.1.7

de Executione ſentẽtiæ,ad eaecutionem inſtrumẽti guarentigiati, licitum eſt arguere. 247.1.13

ab Executione appellationi emiſſæ iudex non deferens,vim nou faciet. 248.1.16

ab Executione non appellatur,qoia plus quàm ſententia non grauat;ita nec ab expeditione executorialium , quia plus quàm ipſa execotio non grauat. 249.1.25

in Executione ſententiæ ſemper eius verba ponderanda ſunt. 252.1.57

Si in executione conquieuit pars , & iudex per vnum annum puta , noua debet fieti citatio cum relatione ſtatus executionis, & de ratione. 258.2.2

ab Executione non appellatur. 274.2.31

in Eaecutione inſtrumẽti guarentigiati pro quantitate , eodem modo proceditur quo in executorialibus. 306.1,23

in Eaecutione pro ſpecie certa,ciuiliùs facit iudea, ſi priùs moueat condemnatum aut obligatum. 307.1.30

pro Execution iuris incorporalis requiritur actus apprehenſiuus. 312.2.85

ab Eaecutione appellatio vt operetur effectum ſuſpenſioum exceptionis , probatio debet incontinenti conferri. 334.2.54

ab Eaecutione incipere dicitur ſi cõtra tertium non victum iudicio petitorio aut poſſeſſorio executor exequatur. 365.1.89

Execotione facta in tertium intruſum ſine nouo proceſſu non poteſt agere de ſpolio. 378.1.192

Illod quod rei additum eſt in executione, ſi condemnatus recuperat , patiformiter debet ſoluere quod ipſi rei detrahitur. 423.1.201

in Executione ſententiæ vniuerſalis,puta l.fin.C.de edict.diui Adri.tenuta maioratos , petitione hæreditatis,&c.liquidantur res ad illam pertinẽtes. 428.1.3

Exceptione ſententiæ,cuius virtute tertius emptor poſſidet, reuocata,vt ipſa res non ſit reſtituenda, ſed primùm à creditore auocandum,quis dixerit. 485.2.4

Eaecutione reuocata,cuius vigore creditor in ſolutum rem accepit , reſtituenda res eſt cum legitimis acceſſionibus. ibid.5

Eaecutione reuocata in gradu appellationis, creditorem damnandum ad res ablatas reſtituendas, vel æſtimationem,damna,& expenſas, qui dixerint. ibid.6

Executione reuocata,cuios contemplatione tertius poſſidet, ipſe comprehenditur. 489.1.45

Eaecutione reſciſſa per appellationem retro, nihil factum eſſe intelligitur , & eiua vigore venditio habetur pro non facta,& bona à qoolibet poſſeſſore reſtituuntur , ac ſi à poteſtate domini exiiſſent. ibid.2.54

Eaecutione reuocata, omnia retro iudicantur irrita & infecta ipſo iure. 491.1.67

Executione aut ſententia annullata ſiue reciſa,cuius contemplatione quis poſſidet , rem cum fructibus reſtituit. 498.1.140

Executioue ſententiæ ſemel facta, ſi res in poteſtatem condemnati iterum deueniat , ac noua condemnatio ad illam aoocandam ſit neceſſaria, vel idem executor ſufficiat. 505.2.217

Eaecutione reuocata cuius contemplatione quis poſſidet,an poſſit rem ea alio capite, aut iure retinere. 509.1.258,259,260,& 261

Executiua via ſi ſemel fuit vulnerata, non ſignatur commiſſio cum clauſula(ſine præiudicio legitimæ executionis.) 44.1.45

Executiua ſi ſit vna ſententia alterios, ſi non poteſt appellati à prima , pariter nec à ſecunda illius eaecutiua. 208.2.21

Executiua via maximum affert commodum. 329.2.12

Executiuam viam ex inſtrumento guatentigio non habere inſtantiam , nec triennio perite , qui teneant. 262.1.36

Quam opinionem veram eſſe, reſoluitur in caſu de quo loquitur. ibid.& 38

Executiuam ad viam redire non poteſt, qui ordinariè cœpit agere. 346.1.172

Niſi proteſtetur qoòd viæ executiuæ præiodicare nolit. ibid.

Executiuom ius ex re iudicata ſoper actione perſonali ſimul cum ipſa actione præſcribitur ſpatio viginti annorum iure regio. 259.2.10

Executiuum ius intentatum per actionem in factum ex re iudicata,habet inſtantiam perituram. 262.2.39

Executiuum ios ex executorialibus intentatum per iudicis officium mercenarium,non datur peritura inſtantia. ibid.40

Executiuum iodicium intentatom per iudicis officium,celerem eapeditionem requirit. ibid 42

Executiuum ius & interruptum per citationem aut eaecutoris miſſionem, denuo initiatur eius præſcriptio. 264.1.53

Executiuo iudicio actione in factũ intentato, licèt detur peritura inſtantia,procedit iure ciuili, non iure canonico. 263.2.45

Eaecutor Apoſtolicus ad tradendam poſſeſſionem beneficij vacantis ipſo iore prouiſo tradere non debet,nec à detentatore auferenda,niſi iſto priùs citato , quando ad eius prouiſionem citatus non fuiſſet. 71.1.12

Quod extẽditur ad omnes priuationes ipſo iure. ibid.13

Executor eaequendo rẽ ab alio poſſeſſam per clauſulam conſtituti, illo reiecto,excedit de perſona ad perſonam. 169.2.125

Executor datus acceſſoriè, puta ad gratiam , poteſt interloquutoriam , qua ſe non iudicem declarauit,reuocare. 237.1.45

Executor mandatum implens non eſt qoi grauat, ſed mandans. 249.1.25

Executor ſententiæ non eſt antea ad eius executionem deuenturus , quàm ſibi de ſententia legitimè conſtet. 352.1.53

Eaecutor merus in qoibus à mixto diſtingoatur, & cognoſcatur. 271.2.2

Executor merus dicitur , quoties omni liquidata materia,

materia, & præcedente cauſæ cognitione ſuper exceptionibus, & liquidationibus nudi facti executio eſt commiſſa. ibid.3

Executor mixtus dicitur, cui executorialium executio committitur nulla præcedente cauſæ cognitione ſuper exceptionibus, & liquidationibus, quæ incidere ſolent in ea. 272.1.5

Executor mixtus eſt iudex, & habet iuriſdictionem ad exequendum. ibid.7

Executor mixtus cognoſcit de cõcernentibus executionem ſententiæ. ibid.8

Executor mixtus poteſt cognoſcere, & terminare omnes exceptiones, quæ opponi poſſunt executioni executorialium, non tamen reſpicientes merita cauſæ. ibid.2.9

Executor datus ad rerũ & fructuum reſtitutionem, eſt omnino mixtus, cùm illi commiſſa intelligatur fructuum liquidatio. ibid.10

Executor merus nullam cauſæ cognitionem habet, ſed purum factum committitur, & ideo caret iuriſdictione. ibid.11

Executor vterque quas exceptiones admittere, vel reiicere teneatur, & quando ob id poterit ab eo appellari. ibid.12. remiſſiuè.

Executor ſiue merus ſiue mixtus eſt delegatus, & vices gerit mandantis. 273.1.13

Executor ſiue ſit facti, ſiue ſit iuris, admittit appellationem ab exceſſu. 274.1.22

Executor qui mandatum exequitur, non eſt qui grauat, ſed ſententia, & iudex, qui eam tulit. ibid.24

Executor recipit poteſtatem à commiſſione ſtrictè, cuius limites non tranſgreditur, ſed præ oculis habere debet. 275.2.38

Executor tenorem commiſſionis præ oculis habere debet. ibid 39

Executor ſi executorialium fines egrediatur, deſinit eſſe iudex, & poteſtate carere tunc incipit. 277.1.56

Executor executorialium ad inſtar eſt iudicis habentis iuriſdictionem territorio limitatam, vt ſi illud egrediatur, efficitur priuatus. ibid.2.57

Executor in eo quod excedit, deſinit eſſe executor. ibid.62

Executor in exceſſu caret iuriſdictione, & deſinit eſſe iudex. ibid.63
Et caret poteſtate. ibid.64

Executor excedens executoriales aliud ſeparatum & diuerſum ab eis facit. ibid.2.65

Executor exequens nouum grauamen in ſententia non comprehenſum, dicitur excedere, quia incipit ab executione. 278.1.69

Executor excedit pluribus modis. ibid.2.72. nempe,
De re ad rem, & de quantitate ad quantitatem:
De perſona ad perſonam:
De tempore ad tempus:
Reiiciendo legitimas exceptiones ſententiæ licitè opponendas, aut admittendo reiiciendas:
Præpoſterando ordinem ſibi in cõmiſſione traditum:
Et ſemper quando caret poteſtate & iuriſdictione. ibid.73

Executor infert ſimplex grauamen intra limites ſuæ commiſſionis, non tamen in exceſſu. 279.1.80. vbi redditur exemplum.

Executor ſi præſtet minus, quàm in ſententia ſit comprehenſum, grauat ſimpliciter, non excedit, & quare. ibid.81

Executor excedens tenetur parti de dolo, vel actione iniuriæ, & facit litem ſuam. ibid.2.85

Executor in exceſſu mandatæ poteſtatis caret mandato. 283.2.118

Executor quando exceſſit non currunt fatalia, quominus omni tempore de huius nullitate dici poſſit. ibid.2.127

Executor ſuperioris in exceſſum remanet priuatus & ſubiectus correctioni iuriſdictionis ordinariẹ. 296.1.13

Executor ſuperioris quantum commiſſionis limites egreditur, tantum alienos ſcilicet Ordinarij intrat. ibid.14

Executor Principis licèt ſit maior ordinario, in cauſa commiſſa tamen excedens, priuatus reputatur & ordinario inferior, cui reſiſtere poteſt & exceſſum reponere. ibid.2.18

Executor inordinatè procedẽs & excedendo dicitur ſpoliare, cui vt priuato licet reſiſtere. 297.1.22

Executor merus is eſt cui nudum factum committitur, & executio, diſcuſſis omnibus quæ opponi poterant executioni ſententiæ. 305.2.18

Executor merus ſi citauerit, non tenetur citatum expectare, quia non poteſt aſſumere partes iudicis, & iuriſdictionem non commiſſam vſurpare. ibid.19

Executor pro ſumma pecuniaria procedit captis pignoribus ſubhaſtãdis, ex quibus ſatisfit creditori, vel illi dantur in ſolutum. 306.1.22

Executor executorialiũ pro certa ſpecie cogit præcisè condemnatum tradere, eúmque vi & manu militari de poſſeſſione deiicit. ibid.25

Executor ad factum dependens ab animo condemnati, non excedit non admittendo intereſſe, ſed ad factum præcisè compellens. 308.2.42
An excedat illum contumacem per carcerem cogere. ibid.44

Executor pro quantitate poteſt per carcerem compellere condemnatum, vt indicet bona in quibus facienda ſit executio. 310.1.56

Executor non excedit compellendo per carcerem cõdemnatum ad factum dependens ab eius animo & voluntate, nec vim faciet. ibid.59

Executor ſecularis ſententiæ latæ inter laicos erit competens cognoſcendi, an ſententia officiat clerico, vt tertio comparenti & declinanti. ibid. 71

Executor merus poteſt deputari etiam non conſtitutus in dignitate. 312.1.77

Executor executorialiũ ſuper iure incorporali quomodo procedat ad executionem. ibid.79

Executor aliquem partem poteſtatis vſurpans excedit multo fortiùs qui totam arripit. 316.2.3

Executor beneficiatus etiam ſi aſſumat viam meri, ſi non admittat exceptionem ſurreptionis aut nullitatis ſuæ poteſtatis, poteſt appellari. 317.1.7

Executor merus ſaltim de exceptione infringente ſuam poteſtatem, cognoſcit ad effectum remittendi tantùm. ibid.2.14. & ſeq.
Mixtus poteſt cognoſcere de poteſtate ſua an reſcriptum ſit falſum vel ſurreptitium, & ſe pronuntiare iudicem vel non. 318.1.16
Merus poteſt de exceptione defectus ſuæ poteſtatis cognoſcere extraiudicialiter ad effectum ſuperſedendi in executione. ibid.17
Licèt non admittat exceptiones contra ſententiam, tamen defectus poteſtatis ſuæ admittit. ibid.19
Quantumuis præciſam habeat facultatem, poteſt cognoſcere de falſitate narratorum ad effectum ſuperſedendi. ibid.20

Tenetur admittere exceptionem nouiter ortam, quam ſi ſciret mandans in executione ſuperſederet. ibid.21

De exceptione releuãte, puta ſurreptionis coram eo oppoſita cognoſcit, vt remittat & ſuperſedeat ſi verum inueniat. ibid.2.23

Admittens exceptionem ad reſcribendum & ſuperſedendum remanet nihilominus merus. ibid.24

Executor admittit exceptiones concludentes defectum tam ſuæ quàm mandantis poteſtatem. 319.1.28

Declara, vt 29

Ante commiſſionis executorialium præſentationem & intimationem ſibi factam, caret poteſtate & iuriſdictione, nec ea vti poteſt. 320.1.42

Etiam ſi ſciat facultatem ſibi competere, tamen ante præſentationem non recipit poteſtatem. ibid.245

Ad exactionem poſt terminum exigens, vinculis ligatus ad ſuperiorem remittitur. ibid.47

Ignorans prorogationem de tempore ad tempus, ſi procedat poſt terminum, irritè & nulliter facit. 321.1.48

Non dicitur executionem facere, ſed mandans. ibid.52

Eſt velut cauſa inſtrumentalis quæ nihil diſponit. ibid.53

Procedens ad executionem ſententiæ ſuſpenſæ per appellationem poteſt de facto impediri & reſiſti. ibid.2.56

Et ab eius proceſſu appellationi niſi deferat, vim fieri declarabitur. ibid.57

Executor gratiæ licet acquirat iuriſdictionẽ à tempore datæ, eam tamen non exercet ante præſentationem literarum. ibid.60

Executor gratiæ etiam ſi ſciat ſibi facultatem competere, non poteſt procedere ante literarum præſentationem. 322.2.61

Executor ad exequendum morte mandantis procedens non excedit. 323.2.4

Excedit, non admittens legitimas exceptiones executionis naturæ congruas. 328.2.4

Executor literarum pẽſionis reiiciens exceptiones legitimas incompetentiæ, ſurreptionis, aut ortas ex ventre gratiæ, excedit, & ex hoc capite appellatio vtrumque habet effectum. 329.2.8

Executor admittens exceptiones non admittendas, detrahit iuri priuilegiato partis, hoc eſt, iuris exequendi, eámque priuat beneficio iuris communis, ob quod datur appellatio. ibid.10

Executor merus cùm ſibi committatur nudi facti executio, & omni liquidata materia, non poteſt regulariter cognoſcere de exceptionibus appoſitis. 330.1.16

Non poteſt cognoſcere de exceptionibus appoſitis labefactantibus ſententiam, ſed mandatum ad vnguem ſeruare tenetur. ibid.17

Executor has exceptiones infringentes ſententiam poteſt admittere, ſi vult, non tamen tenetur, & ideo à reiectione appellationi interiectæ non deferendum. ibid.2.24.& ſeqq.

Executor mixtus ſicut merus, non tenetur admittere exceptiones labefactantes ſententias, ſi non vult. 331.1.26

Executor præciſè tenetur admittere exceptionem, infringẽtem eius poteſtatẽ, & vbi datur executio irretractabilis, aut excommunicationis exceptio, quas ſi reiiciat executor, licet appellare. ibid.27

Executor mixtus is dicitur, cui executio committitur, non præcedente cauſæ cognitione ſuper iis, quæ incidere ſolent in viam executiuam. ibid.28

Non tenetur admittere exceptiones labefactantes ſententias, nec reſpicientes merita cauſæ. ibid.29

Executor non poteſt factum ſuperioris labefactare. ibid.31

Non poteſt admittere exceptiones reſpicientes iuſtitiam, & cauſam principalem, ſed ſtatim remittit ſuperiori non ſuperſedens in executione. ibid.2.32

Poteſt, ſi vult, admittere exceptiones reſpicientes nullitatem ſententiæ vt remittat & ſuperſedeat. ibid.2.33

Executor Romanæ Curiæ in partibus cognoſcit ſuper rebus in quibus eſt facienda executio pro quantitate debita, & de aliis exceptionibus modificatiuis. 332.2.40

Executor ſi nolit admittere exceptiones infringentes ſententiam ad effectum ſuperſedendi, nõ excuſatur pars illas proponere iterum coram ſuperiore. 334.1.49

Ex noua cauſa poteſt in ſententiæ executione ſuperſedere. 338.2.93

Executor datus ad vendẽdum & pretium recipiendum, emptor ei legitimè ſoluit, ſed executor domino rei tenetur. 344.2.159

Ad vlteriorem executionem procedens, non obſtante tertij legitima oppoſitione excedit, & licitè appellatur. 356.1.10

Cum non poſſideat, non poteſt tradere poſſeſſionem vigore executorialium per aſpectum, nec cui tradiderit acquiritur. 367.2.108

Executor ſententiæ contra beneficij poſſeſſorem latæ an excedat exequendo tertium illius beneficij poſſeſſionem occupantem lite pendente. 377.2.183

Executor non excedit exequẽdo executoriales contra condemnatum ad dimittendum beneficium, ſed nec contra intruſum in illud lite pendente. 378.1.189

An excedat exequi ſequeſtrarium, aut depoſitarium, in quos res lite pendente depoſita fuit. 382.1.227

An excedat exequendo fideiuſſorem de iudicio ſiſti in cauſa principali. ibid.228.remiſſiuè.

Non excedit dirigens executoriales in eos, quibus tacitè & ex propria vi & natura ſententiæ nocent. 395.2.349

Executor ſententiæ naturam & tenorem imitatur. 402.1.1

Executor an excedat ſi executoriales latas pro præbendato, vt in anteriori loco ſedeat, illas exequatur in aliis præeminentiis, puta oſculo pacis, incenſatione ante alios quibus præferri mãdatur. 403.2.19

Non excedet ſi ſententiam qua clericus declaratur commiſiſſe delictum dignum priuatione beneficij, ipſo iure exequatur in illius priuatione. 404.2.74

Executor ad rei reſtitutionem vigore executorialium datus, an excedat eas exequendo in fructibus non expreſſis nominatim in ſententia. 402.1.93

Excedet ſi præſtet fructus non expreſſos in ſententia, ſi aliàs ex natura iudicij & actionis præſtari non debebantur, ſecus è conuerſo. 414.1.113

Executor executorialium quibus quis condemnatur rationem reddere adminiſtratiunis, an excedat ſi facta calculatiune exequatut reliquatum. 417.1.140

Executor ad reddendam rationem datus dieitur mixtus reſpectu calculationis & liquidatiunis. ibid.a.143

Executor mixtus datus ad ratiunem reddendam tenetur ante executionem reliquatum & calculationem confirmare. ibid.144

Licèt ſuprema tribunalia nihil curent de confirmationis omiſſione faciẽda per executorem, contra Gutierrez. ibid.

Merus an poſſit confirmare calculationem. ibid. 146

Executur ad reddendam ratiunem non poteſt eſſe merus, cùm detur ante liquidatam materiam. ibid.147

Executur ad reſtitutionem bonorum confiſcatorum faciendam ei cui Princeps reſtituit an excedat, ſi exequatur tertios poſſeſſores in quos res fuere à fiſco alienatæ. 420.a.173

Ad reſtiturionem bonorum confiſcatorum per Principem factam datus an excedat ſi fructus etiam ſoluere cogat. ibid.174

Ad rei reſtitutiunem an excedat compellendo præſtare æſtimationem damni & deteriurariunis, quæ in illa reperitur, ſi id omiſerit in ſententia. 421.2.184

Datus ad tradendum fundum, non ſatisfacit dimidium tradens. 422.2.195

Non excedit compellendo ad æſtimationem rei peremptæ, ad cuius reſtitutionem datus eſt. 423.a.208

Poterit compellere ad æſtimationem partis peremptæ rei, ſicut & totius. ibid.209

Executor ad rei reſtitutionem datus non excedit, ſi compellat condemnatum, liquidatam æſtimationem damni & deteriorationis rei præſtare. ibid. 212

Liquidans rem quæ extra condemnationem ſit illius ſubſtantiam augens, nouiter grauat & excedit, & à tali exceſſu licet appellare. 431. a.33

Executor ad reſtitutionem præbendæ cum fructibus liquidandis datus excedit ſi taxet etiam diſtributiunes quotidianas. 432.1.37

Ad reſtitutionem beneficij cum fructibus liquidandis, datus, excedit ſi liquidet etiam emolumenta incerta, vt oblatiunes, & funeraria, *&c.* ibid.38

Executor in liquidatione excedit ſi condemnatum ſimpliciter in expenſis compellat & liquidet ſimul perſunales. 433.2.51

Antequam proueniat ad executionem facti, debet præmittere liquidationem, quæ pertinentiæ, fructus, ſeu damna comprehenduntur ſub generalitate condemnationis. 434.2.58

Ad rei reſtitutionem virtute rei iudicatæ ſimpliciter datus, an excedat ſi etiam exequatur in pertinentiis & connexis ipſi rei. 438.1.87

Exequendo ante tempus datum condemnatu ad ſoluendum excedit. 446.2.2

Datus cum termino limitato, eo tranſacto ſi exequatur ampliùs, excedit. 447.1.6

Cum termino limitato ſi aliquem intra illud excommunicet, eo tranſacto nun abſoluit. ibid.7

Executor non excedit ſi condemnatum ad rei & ſpeciei reſtitutionem cum fructibus, exequatur condemnatum in fructibus decurſis vſque ad ſententiam, ſed etiam in decurſis poſtea vtique ad actualem reſtitutionem. ibid.2.13

Excedens fines mandati nihil agit. ibid.16

Executor tunc poterit taxare & ſoluere fructus & intereſſe decurſos poſt ſententiam, & vſque ad eius paritionem, ſi appareant in iudicio fructus petiti. 449.1.31

Non excedit attendens tempus prioris ſententiæ ſpecialiter expreſſum per vltimam cõfirmatæ. 451.2.46

Executor ad ſequeſtrandos fructus maioratos vigore decreti in iudicio tenutæ, an excedat ſequeſtrandu fructus non ſolùm à die decreti, ſed etiam à die mortis vltimi poſſeſſoris. 452.1.52

Executor merus excedit aſſignando terminum ad patendum, & ob eius imparitionem excommunicando. 453.2.58

Eſt incapax iuriſdictionis. ibid.60

Poteſt terminum deliberatorium præfigere, ſed non ad effectum imponendi nouam excommunicationem. ibid.61

Executor cui cauſa vel executio committitur cum termino breui, & limitato, an excedat aſſignandu parti terminum & dilationem regalium, à ſua commiſſione abbreuiato termino, aliàs à iure aſſignato ſimili cauſæ aut executioni. ibid. 62

Executor ſententiæ poteſt illius facere declarationem interpretatiuam. 458.1.12

Executor mixtus reſpicit merum imperium. ibid.2. 16

Executor dicitur non qui ordinaria ſed delegata poteſtate aliquid exequitur. ibid.17

Executor excedens modum nulliter agit, & propterea appellatur. 473.1.5

Executor ad rei reſtitutionem cum clauſula (refuſis priùs melioramentis) an excedat ſi ante eorum liquidatiunem rem faciat reſtituere. 474.2.26

Cum clauſula *pagando los gaſtos*, an poſſit priùs reſtituere rem, & poſtea expenſas condemnato, ſaltim ſub fideiuſſione. 477.1.57

Executor ſecularis an poſſit ſententiam repoſitionis executionis, cuius contemplatione clericus poſſidet, in hunc exequi, & rem auocare declinantem. 491.1.70

Laicus an poſſit exequi in clericum ſententiam inter laicos, & à laico latam, quæ illi ex natura cauſæ ſecundariò & in conſequentiam, vel aliàs, omnino de iure præiudicat, vel an requiſitoriæ literæ ſint neceſſariæ. 493.1.89

Executot ſecundus ad rei reſtitutiunem cum clauſula (parito) an excedet procedendo ante paritionem illorum fructuum, qui tacitè & virtualiter in ſententia ſubintelliguntur. 501.1.173

Executor datus ad exequendum ſi in parte exequatut, non eſt functus officio donec plenè perficiat. 508.1.149

Executuris poteſtas coarctata eſt ad limites cũmiſſiunis, ſententiæ tenori inhærens. 277.a.59

Executoris mandatum & procuratoris eiſdem legibus regulantur quoad exceſſum. 283.1.119

Executuris mandati defectus probatur ex actorum inſpectione. 287.2.169

Executoris poteſtas vt quanta ſit, appareat, commiſſio legitimè exhibenda eſt. 288.a.182

Executoris poteſtas pẽdet à deputatione, ſicut procuraturis à mandato, & ſic à deputationis verbis non eſt recedendum. ibid.183

Super qualitate grauaminis executoris cognuſcitur, quando appellatur ab exceſſu, ſuper qua

tantùm cadit appellatio, cognitio, & determinatio. 289.2.194
A ſimplici executoris grauamine pendente executione appellans non auditur, ſed in finem peractę executionis reſeruatur grauaminis cognitio. ibid.195
Executoris poteſtas commiſſionis tenore eſt circumducta, quæ tantum valet, quantum ſonat. 296.1.19
Contra executoris miniſtros & tabelliones excedentes ſalarium in commiſſione vel lege taxatum, poſſe ordinariũ procedere vt exceſſum reſtituant. 297.2.27
Cùm de defectu poteſtatis executoris quęrimus, neceſſariò inferimus ad exceſſum. 316.1.2
de Executoris poteſtate quando diſputatur, locum habet appellatio ſuſpenſiua. ibid.2.4
Executoris meri poteſtas ob falſitatem commiſſionis nulla redditur. 318.1.18
Executoris poteſtas pendet à poteſtate mandantis. 319.5.30
Debet à poteſtate mandantis regulari. ibid.2.33
Executoris præpoſteratio cauſat exceſſum & nullitatem. 434.2.61
Executoris poteſtas regulatur à poteſtate ſuperioris mandantis. 447.2.12
Executori dato ad exequendam ſententiam legitima appellatione ſuſpenſam, non eſt permittenda executio. 250.1.34
Executori commiſſa cenſetur cauſæ cognitio, & terminatio eorum, quæ incidunt, & admitti ſolent in via executiua, vbi talis cognitio non præceſſit. 272.1.6
Executori intelligitur prohibitum omne illud quod clauſtra commiſſionis excedit. 296.1.11
Executori Papæ etiam mero excedenti poteſt Ordinarius reſiſtere, & quilibet alius. 297.1.19
Executori procedẽri in negotio ſibi ſpecialiter non commiſſo, poteſt iudex ordinarius & quilibet alius reſiſtere. ibid.1.20
Executori non quomodo ſit lata ſententia, ſed quomodo ſit exequenda, pertinet, non quid ſit pronuñtiandum, ſed quid ſit pronuntiatum. 331.3.30
Executori ſi ſit commiſſa liquidatio ſententiæ, cautus victor, vt in executoria inſeri faciat dicta teſtium, qui meliùs circa valorem & æſtimationem rerum, fructuum, aut damni depoſuerint, ne ſubornationi locus ſit. 442.2.134
Executori cùm principale committitur, videtur declaratio interpretatiua etiam commiſſa. 461.1.43
Executorem excedentem mandatum tanquam ſuperiori inobedientem poſſe punire ordinarium. 297.2.26
Delinquentem extra commiſſionem indubiè poteſt ordinarius incarcerare & punire. ibid.28
per Executorem geſta poſt terminum limitatum in commune, ſunt nullæ ipſo iure, atque vim facit procedens. 320.2.46
Executore reiiciente exceptionem friuolam appellationi emiſſæ non defertur. 224.2.15
ab Executore exequente executoriales Romanæ Curiæ in partibus poſt intimationem, & ante earum reproductionem in Rota appellationi deferendum eſſe, declarat Regius Senatus. 255.1.85
ab Executore omittente citationem requiſitam appellationi interiectæ deferendum eſt. 259.1.3
ab Executore reiiciente legitimas exceptiones appellationi deferendum. ibid.2.7
ab Executore ſiue mero ſiue mixto, appellationi emiſſæ non deferens, vim nullam facit. 273.1.15. niſi modum excedendo. ibid.
ab Executore neutro appellatur, niſi modũ excedat. ibid.2.19.& 20
Ab vtroque executore negatur appellatio, niſi exceſſus adſit, & cur. 274.2.33
ab Executore mixto, cui virtualiter intelligitur cõmiſſa negotij principalis cognitio, licet appellare, & de exemplo. 275.1.34
Etiam ſi non excedat. ibid.
ab Executore excedente appellatio emiſſa vtrumque habet effectum deuolutiuum & ſuſpenſiuum, cui niſi deferat executor, vim facit. 280.2.93
ab Executore non appellatur niſi clauſtra & limites commiſſionis excedat, & tunc niſi ſemel. 295.2.1
ab Executore ſeu nuntio excedente limites mandatæ executionis, appellatur ad iudicem mandantem. 300.1.48
ab Executore omittente neceſſariam citationem appellationi emiſſæ eſſe deferendum decernit Senatus Regius. 305.1.17
ab Executore pro quantitate incipiente à captura perſonæ ante diſcuſſionem bonorum tanquam ab excedente licita eſt appellatio. 306.1.24
ab Executore facti & carceratione pro eius executione non datur appellatio. 309.2.52
ab Executore vigore breuis Cameralis habentis executionem paratam poteſt appellari, quando verificetur ſubreptio commiſſionis. 317.1.10
ab Executore non admittẽte legitimas exceptiones tanquam excedente, appellatio habet vtrumque effectum. 328.2.5
Quod idem locum habet in executione inſtrumenti guarentigiati, quia parificantur à iure. 329.1.6
ab Executore excedente de perſona ad perſonam, appellationi vt legitimæ deferendum decernit ſenatus, aditus per viam recurſus. 355.1.2
ab Executore reiiciente legitimas exceptiones licet appellare. 356.1.11
ab Executore citante non citandum, nec comprehenſum in commiſſione, licita eſt appellatio. ibid.2.13
ab Executore admittente non legitimum oppoſitorem, & nemine offerente ſui iuris probationem incontinenti, appellationi emiſſæ non deferens vim facit. 373.1.153
ab Executore admittente minus legitimas exceptiones & non admittendas appellatur. ibid. 2.156
ab Executore excedente de re ad rem, vel de quantitate ad quantitatem, appellationi deferendum declarabitur. 402.2.14
ab Executore excedente de tempore ad tempus, appellationi interpoſitæ ſi non deferat, vim facit. 446.2.1
ab Executore perperam interpretante ſententiam velut excedente, appellationi emiſſæ eſt omnino deferendum. 462.1.51
Exempla plura huius doctrinæ redduntur obiter. ibid.51.52.53.54.55.56.& 57
Executores ſiue executorialium ſiue gratiarum aut meri ſunt, aut mixti. 271.2.1
Executores dicti compulſores ſunt meri, & non debent eſſe in dignitate conſtituti, ſed ſimplices clerici ſufficiunt. 312.1.78

Executores rei iudicatæ è curiis regiis emanati, poſſunt poſt longam temporis diſtantiam declarationem interpretatiuam ſententiæ dubiæ adhibere. ergo multo fortiùs Senatores qui eam tulerunt. 470.2.131

Executoribus excedentibus modum executionis reſiſtere licet cuilibet priuato. 196.2.16

Executorialis moribus inducta, idē eſt in effectu quoad mandatum executiuum. 251.1.40

Plures executoriales ſententias, inſtrumenta, informationes etiam per teſtes peritos, & curiales, tam Conſilij ſupremi & Cameræ, quàm Cancellariarū recenſuit Franciſcus Gonzalez de Heredia ſecretarius Cameræ in quadam ampliſſima & fideli per eum facta relatione. 153.2.264

Obtinens executoriales pro re locata an teneatus ſtare locationi factæ per condemnatum. 169.2.126

Quid in ſimplici colono vel in colono partiario, qui ſeminauerant, an pro illo anno ſint legitimi contradictores. ibid.

Executoriales obtinens pro re non tenetur ſtare locationi factæ per condemnatum cœpta iam lite ſuper re. 170.1.128

Executoriales obtinens dominus, & eius colonus fuerant ſpoliati, an domino mortuo poſſit colonus ſuo iure earum petere executionem. ibid.

Et quid ſi colonus ſit nominatus in ſentētia, cum eo tamen nulla acta facta fuēre, nec etiam citatos, nec conſtituit procuratorem. ibid. remiſſiuè.

Executoriales expediuntur etiam non facta declaratione expreſſa ſuper deſertione. 240.2.79

Executoriales quid. 250.2.39

Expediuntur ſtante re iudicata, non tamen mandatum executiuum, quod ſi ſecus fiat, Rota ſuſtinet dum ritè ſit expeditum. 251.1.42

Expediuntur etiam in domo auditoris Rotæ. ibid. 1.43

Expeditæ abſque citatione recipiunt appellationem ſuſpenſiuam. ibid.44

Cui ſex ampliationes adiiciuntur. ibid.45

Executoriales in primis debent continere ſententias, ſeu ſententiam. ibid.2.51

Vt per ſe fidem faciant de ſententia, debet in illis inſeri de verbo ad verbum. 252.2.56

Vt probent mādatum procuratorium, totus eius tenor de verbo ad verbum eſt inſerendus. ibid. 58

Executoriales Romana in Curia expeditæ, ante executionem earum requiritur citatio partis de inuiolabili Rotæ ſtylo. 253.2.72

Executoriales obtinens vigore trium conformium contra intruſum, ſi reperiatur in poſſeſſione per viginti annos, etiamſi non appareat de intimatione & terminis ſeruatis, non dicitur attentata poſſeſſio. 254.1.78. & cur. ibid.79

Executoriales imperiti iudices concedunt indiſtinctè. 256.2.101

Executoriales relaxari ex qualibet ſententia etiam negatiua, ſeu abſolutoria vbique indiſtinctè practicatur. ibid.102

Executoriales non expediuntur vigore ſententiæ notoriè nullæ. ibid.103

Executoriales expedire quis iudex poſſit, à quo, an ad quem, qui vltimam tranſlatam in rem iudicatam, tulit ſententiam, & quid in delegato, & de aliis pluribus ſimilibus difficultatibus. ibid.104. remiſſiuè.

Executoriales & ſententiæ poſt triginta annos non exequuntur. 259.1.4

Executoriales in beneficialibus extinguuntur per non vſum earum, & per ceſſationem minori tempore triginta annorum, & quomodo intelligatur. 261.1.20

Executoriales valde antiquæ non mittuntur executioni. ibid.2.31

Executoriales ſimpliciter antiquæ, ſcilicet, quæ nondum compleuere triginta annos, mittuntur executioni, cùm exhibentur proceſſus & ſententiæ ex quibus emanarunt. 262.1.32

Secus ſi ſolæ executoriales exhibeantur poſt longum tempus, quia tunc illis denegatur executio. ibid.

Executoriales obtinens curet intentare remedium poſſeſſorium contra tertiū oppoſitorem, & quando prima lata ſententia auocetur poſſeſſio, poſſitque ſuas executoriales exequi. 365.2.91. & 96

Executoriales expeditæ contra confraternitatem aut locum pium, ſuper re aut debito ipſius loci pij, an excedet executos illas dirigens in adminiſtratorem. 374.1.159

Obtentæ contra ſuperſtitem collitigantem, exequuntur contra intruſum lite pendente. 378.1.190

Executoriales capiunt intruſos & intrudendos lite pendente. ibid.193

Executoriales expeditæ contra capitulum afficiunt tertium etiam non citatum, cui lite pendente capitulum tradiderat poſſeſſionem præbendæ. ibid. 2.194

Poſſunt exequi in tertium poſſeſſorem rei, quam alteri dominus hypothecauit, cum pacto de non alienando. ibid.199

Expeditæ contra emphyteutam pro canonis ſolutione an exequantur contra tertium cui rem alienauit. 381.1.215

Expeditæ contra vxorem pro debito ante matrimonium contracto, an dirigantur in virum ſuper bonis poſtea in dotem datis. 382.1.231

Expeditæ contra procuratorem in rem ſuam, ſi ſoluendo non ſit, an dirigantur in bonis principalis non citati. ibid.232

Expeditæ contra defunctum in interdicto retinendæ, an poſſint exequi contra eius hæredes. 383.2.245

Expeditæ contra debitorem, an exequi poſſint abſque exceſſu in eius condemnati debitorem non citatum. 384.1.247. vbi late diſcutitur.

Executoriales & acta aduerſus prælatos & adminiſtratores vt poſſint nocere Eccleſiis, & præbendis, debet in libello inſeri nomen adminiſtrationis legitimæ. 386.1.259

Executoriales expeditæ contra defunctum in interdicto retinendæ, an exequi poſſint contra hæredes ſi poſſident iure proprio. 388.2.281

Obtinens executoriales non cogitur nouum ſubire iudicium cōtra nouum ſucceſſorem. 392.1.317

Executoriales intelliguntur intra annum executæ, ſi fuere ſortitæ effectum. 508.1.244

Non expirant per triginta annos cœpta iam executione. ibid.2.251

Executorialium paritio licèt ſit ſtatim facienda, intelligitur tamen ciuiliter, & cum aliquo temperamento. 74.2.52

Executorialium paritionis temperamentum reſpicit tempus, non appellationem, quam executoriales non recipiunt. ibid.52

ab Executorialium expeditione, & præcepto de exequendo vigore rei iudicatæ appellationi non eſſe deferendum, omnium ferè concors eſt ſententia. 248.1.14

Ab expeditione executorialium vigore triũ conformium non eſſe licitam appellationem, extra dubium eſt. ibid.1.15

Executorialium expeditio plus non grauat, & ideo non appellatur. ibid.2.17

Executorialium expeditio eſt pars executionis, & ipſius atque ſententiæ declaratio. ibid.19

Executorialium expeditio, & decretũ de exequendo fit in executione rei iudicatæ. 249.1.22

Executorialium expeditio ante rem iudicatam, & intra terminum ad appellandum, appellationem ſuſpenſiuam recipit. 250.1.32

Executorialium expeditio continens nouum aliud grauamen vltra rem iudicatam, admittit appellationem ſuſpenſiuam. ibid.35

Executorialium expeditio decreta contra alium in re iudicata non comprehenſum, recipit appellationem. ibid.2.36

Executorialium expeditio facta parte nõ citata admittit appellationem ſuſpenſiuam. ibid.37.& 42

Executorialium expeditio, vt per appellationem ſuſpendatur, debet rationabilis cauſa in ſcriptis exprimi. ibid.38

Executorialium expeditionem debet præcedere citatio ad videndum illas relaxari. 251.1.42

Executorialium expeditionem requirere citationem, vbi datur iudicis, rei, aut litigantis mutatio, ſine controuerſia eſt. ibid.2.47

Executorialium expeditio requirit proceſſus reproductionẽ, aliàs ſi negetur, negatur executio. ibid. 48.& ſeqq.

Executorialium cum intimatione fit in Rota reproductio, vbi ante actualem executionem & declarationem incurſus cenſurarum quatuor termini ſeruantur. 253.2.74

Executorialium executio eſt attentata, quia cùm deberent reproduci coram Auditore Rotæ, reproducuntur coram ſubexecutore in partibus. 254.2.84

Executorialium vires ex quibus vel extinguantur, vel eneruentur. 258.2.1

Executorialium præſcriptarum exceptio eſt legitima, cùm oriatur ex inſpectione ſententiæ. 259.2.6

Executorialium ius iure ciuili præſcriptum per triginta annos, à minori tempore iure canonico amittitur. 260.1.13

Executorialium vires amittuntur per longum tempus concurrente non bono iure victoris. ibid.14. & 21

Executorialium ius vt extinguatur, triginta annorum lapſus requiritur iuxta Rotam. 261.1.25

Executorialium executor Papæ ſi nudi facti executionem alicui committat, & is excedat, poteſt de exceſſo cognoſcere. 295.2.4

Executorialium iudiciũ ab ordine iudiciario etiam ſommario multùm diſtat. 303.1.1

in Executorialium executione pro quantitate debet intimari debitori vt ſoluat. 305.1.14

Secus ſi inſtrumentum contineat tempus determinatum, quia tunc ipſe interpellat. ibid.15

Executorialium executores non eodem modo, ſed diuerſimodè omnes ſententias effectui tradunt. 306.1.21

Executorialium executor ad actum conſiſtentem in animo condemnati, puta præſtare patientiam aut conſenſum, renuntiare officium aut beneficium, & ſimilia, quomodo ſe habere debeat. 308.2.41

Executorialium latarum in Saluiano interdicto quando poſſit impediri executio. 384.1.246. remiſſiuè.

ab Executorialium executore appellatio emiſſa, ſolet delegari cum clauſula (parito iudicato.) 501.1.168

Executorialium poteſtas cum clauſula (defendas inductum) extinguitur anno, ſi ſortitæ fuerint effectum, qui per integrum annum perdurauit. 508.1.246

Executorialibus non indiget ſententia abſolutoria. 256.1.98

in Executorialibus omnis ceſſat calumnioſa præſumptio, & pro eis præſumitur ritè & rectè latas ſententias. 261.1.24

Executorialibus inſcribi ſolent libelli actionum & exceptionum, & alia munimenta quæ ad executionem magis congruant. 262.2.62

Executorialibus inſerendus de verbo ad verbum libellus actoris, cum eius probatio requirat ſcripturam. ibid.63

Executorialibus inſeri libellum rei, vt conſtet de litis conteſtatione, non requiritur, cùm ſufficiat enuntiatio litis conteſtationis. ibid.64

Executorialibus libellus exceptionum erit inſerendus, vt appareat an oppoſitæ executioni ſint admittendæ, vel non, vel iam ſuper illis iudicatum. ibid.65

Executorialibus citatio inſerenda eſt, vt appareat tertius poſſeſſor, & oppoſitor fuerit citatus, & quibus officiant executoriales. 263.1.66

Executorialibus ſunt inſerenda omnia, quæ excludant exceptiones oppoſitas ad impediẽdam executionem, vt extrinſeca alia excuſetur probatio, nempe actorum exhibitio. ibid.67

Executorialibus inſeri ſolent teſtes meliùs probantes rei æſtimationem, valorem & bonorum liquidationem reſeruatam executioni, vt alia excuſetur. ibid.70

Executorialibus ſemel executis & incontinẽti, non ex interuallo, ſi res ipſa ad condemnatum reuertatur, reſtituenda eſt iterum earundem executorialium virtute. 506.2.227

Exequi non videtur iudex cuius executio fuit perturbata. 507.1.232

Exequẽdæ prouiſionis Parochialis priuilegium non eſt conceſſum prouidenti, nec eius contemplatione, ſed prouiſioni, & ideo per variationem perſonarum non extinguitur, nec alteratur. 161.2.20

Exequendi ius ex obligatione perſonali decem annis iure regio præſcribitur. 259.2.9

Exequendi ius ex inſtrumẽto guarentigiato ſi præſcribatur per decennium, non impeditur via ordinaria ex inſtrumẽto agi intra aliud decennium. ibid.11

Exequendi ius ex actione reali etiam hodie iure regio non præſcribitur, niſi ſpatio triginta annorum. 260.1.12

Exequendi ius in executorialibus etiam iure canonico non niſi ſpatio triginta annorum extingui, defenditur. 261.1.21

Lanceloti Roberti aſſertio reprobatur. ibid.22

Exequendi ius ex executorialibus nõ habet inſtantiam regulariter. ibid.2.29

Exequendi ius tam in executorialibus, quàm inſtrumento guarentigiato habere inſtantiam triennio perituram, qui teneant. ibid.34

Quæ

Quæ opinio tãquam abſoluta & ſine diſtinctione ſequenda non eſt. ibid.35
Exequendi ius etiam ex actione perſonali, & re iudicata, ſuper ea poſt litis conteſtationem petita executione, interrupta perpetuatur in 40. annos. 264.1.50
Exeqoendi iuris per citationem & executoris miſſionem interrumpitur præſcriptio, per litis autem conteſtationem perpetuatur ius ipſum in alios 40. annos. ibid.51
Et quid in hoc Rota Romana cenſuerit. ibid.52
Exequendi poteſtate carens executor, excedit io liquidatione fructuum tam decurſorum vſque ad ſententiam, quàm vſque ad tempus taxationis. 447.2.15
Exequendum non eſt mandatum contra condemnatum in fructibus, ſi nominat alium qui eos perceperit. 436.2.76
Exemptio tributorum permittit appellationem ſuſpenſiuam. 24.2.76
Exemptionem habitam à Papa, aut legitimam compoſitionem allegans, ſi ſuper illa non audiatur in cauſis decimarum, poteſt licitè appellare. ibid. 75
Exercens vnum vel plures actus ratione iuris vniuerſalis, quod quis prætendit ſibi competere, fit extenſio ad alios actus & perſonas, dummodo ooo diuerſas. 138.2.119
Expeditionem celerem vbi cauſa deſiderat, etiam iure canonico denegatur appellatio. 180.1.78
ab Expeditione executorialium & præcepto de exequendo tam rem iudicatam, quàm inſtrumenta, *&c.* non eſſe licitam appellationem, vt verior opinio reſoluitur. 247.1.11
ab Expeditione executorialium appellatio admittitur, ſi rationabilem cauſam habeat expreſſam. 249.2.31
ab *Expenſarum* petitarum coodemnatione in vltima ſententia, quarum nulla mentio facta eſt in cæteris inſtantiis, tanquam à nouo grauamine licet appellare. 218.1.35
Expenſarum petitarum omiſſa condemoatio in ſententia non intelligitur condemnatus in illis abſolutis. ibid.2.36
Expenſas iure actionis debitas & in condemnatione omiſſas poteſt victor denuo petere, etiã ſententia ſuper principali tranſacta in rem iudicatam. 219.1.42
Redduntur exempla. ibid.
Expenſas coram ſe factas an executor excedat taxando, vel ad mandantem debeat remittere. 437.2.85
Expreſſum, vel neceſſariò ſuppoſitum, ad paria iudicantur. 404.1.26
Expreſſom quid dicatur. ibid.27
Expreſſum ſatis dicitur quod virtualiter ex verborum propria ſignificatione continetur in ſententia. 415.2.130
Expreſſum in ſentẽtia dicitor, quod ex ea tacite ſubintelligitur, & neceſſariò infertur. 501.2.179

F

F*Abrica* deficiente, vel non ſufficiente, beneficiati deducta congrua tenentur ad reparationẽ, & Epiſcopi, cõmendatarij, & alij intereſſe habentes in fructibus eiuſdem Eccleſiæ, quibus minimè ſufficientibus Parochiani teoentur ad contributionem. 52.1.7
Fabricam ſi Eccleſia diruta non habeat, clerici eiuſdem tenentor contribuere pro reædificatione ex redditibus, qui ſibi ſuperſint deducto neceſſario. 51.2.2
Facio. Non poteſt quis per aliom facere, quod oon poteſt facere per ſeipſum. 321.1.55
Factum iudicis eſt factum partis. 345.2.167
Factum non dicitur, quod non durat factum. 507.1.234
Factum non dicitur, dom aliquid remanet faciendum. 508.2.252
Ea quæ ſunt facti in principibus ignorare præſumuntur. 130.2.26
Facta contra ius debent vtique pro infectis haberi. 225.1.23
Facta de facto, de facto reſcindi ius eſt. 358.2.40
Facultas teſtandi conceſſa inhabili intelligitur ſeruata forma in teſtamentis requiſita. 113.2.205
in *Famulorum* ſalario, & mercede operarij non attenditur qualitas diuitiarum, aut paupertatis, ſed indiſtinctè non admittitur appellatio. 25.2.84
Fauor appellationis prohibitæ in Parochialibus non eſt inductus propter prouiſum, ſed propter Eccleſiam vacantem, & ita quocunque vadat Eccleſia vacans, replenda erit Rectore, qui tunc prouiſus reperiatur. 43.1.33
Fideiuſſio eſt ſtricti iuris. 439.1.93
Fideiuſſio tutelæ extenditur ad geſta extra tutelam, illi tamen connexa. ibid.94
Fideiuſſio licèt ſit ſtricti iuris, extenditur ad acceſſoria, & ad omnia quæ adhærent & accedont rei principali. ibid.2.99
Fideiuſſio pro maiori ſumma, noo valet, etiam pro minori ſumma, ad quam tenebatur, ſecundùm veriorem opinionem. 503.2.200
Fideiuſſio in acceſſoriis, & reſpectu pœnæ, valet in plus quàm principalis. ibid.202
Fideiuſſor obligatus ſolutione certæ penſionis domus, tenetur pro deterioratione, licèt fideiuſſio ſit ſtricti iuris. 423.2.21
Fideiuſſor de iudicato ſoluendo an teneatur ad fructus decurſos poſt rem iudicatam vſque ad eius paritionem. 449.2.32
Fideiuſſorem non obligari io plus quàm priocipalis, eſt forma legis. 503.2.201
Fideiuſſores non reperire maxima eſt difficultas excuſabilis ab obligatione præſtandi. 466.1.88
Filiusfamilias poteſt efficaciter ex contractu & quaſi, ſeu ex iudicio, præterquam ex mutuo, obligari. 382.2.235
Filiusfamilias nollatenos poteſt alienare proprietatem rei io qua pater habet vſumfructum. 383.1.239
Filiusfamilias ſi non habeat bona, poteſt pro debito incarcerari. ibid.241
in *Filio* contrahente alimenta concurrunt officium iudicis inductum ab ipſa natura, & contractus qood eſt quid accidens, ſicque illud naturale debet attendi. 8.1.31
Finis regulatur à ſuo principio, & ad illud trahitur. ibid.
Florenus in Camera Apoſtolica in taxis capitur pro ducato de Camera, & de vero Florenorum valore, & eius varietate. 152.2.254. remiſſiuè.
Forma ſi eſt omiſſa in prouiſione beneficij tam curati, ſiue ſimplicis, vel alia nullitas appareat, appellatio admittitur ſuſpenſiua. 97.1.39
Forma & ſolemnitas ad prooiſionem beneficij non fundatur io præſumptione, nec falſa cauſa, & ſic etiam ſi fraus abſit obligat in conſcientia. ibid.2.43

Forma

Forma quando non poteſt ſeruari præciſè, ſufficiet actum facere eo modo, quo poteſt, & per æquipollens. 100.1.74
Forma à noua conſtitutione inducta, & illa de facto non poteſt obſeruari, puta; quia deficit perſona, aut qualitas requiſita, ſufficit actum fieri eo modo, quo prius geri poterat. ibid.75
Forma Cócilij eſt vt patronus Eccleſiaſticus vnum præſentet ex approbatis ab examinatoribus peracto concurſu. 101.1.80.& ſeq.
Forma nouiter inducta à Trident. præciſè & ſpecificè eſt ſeruanda. ibid.86
Forma à Concilio tradita ſi omittatur in prouiſione Parochlialis vacantis in menſibus reſeruatis, tale beneficium poteſt impetrari, & concedi ſolet breue rigoroſum de capienda poſſeſſione nomine Cameræ. 103.2.104
Formæ omiſſio actum corrnit, & vitiat. 97.1.41
Formæ iuris non ſatisfit ex nimia feſtinatione, imò illi detrahitur. 99.1.63
Formam annullatiuam non induennt omnia contenta in Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reformat. c. 18. circa prouiſionem parochialium. 111.2.176
Exempla redduntur in deputatione Vicarij ſeu œconomi, & in edicto cum maiori termino appoſito. item quòd eligatur magis dignus, quorũ omiſſio non reddit prouiſionem nullam. ibid.177
Frater declaratus plebeius non nocet alteri fratri, etiam ſuper nobilitate litiganti. 357.2.30
Friuola appellatio dicitur inanis & varia. 62.2.38
Friuolæ appellationi nec ius defert, nec eſt à iudice deferendum. ibid.40
Friuolæ appellationi non deferens iudex Eccleſiaſticus, vim non facere declarat Senatus. ibid.41
Friuola eſſe dicuntur, quæ informia & fragilia ſunt ſecundùm Budæum. ibid.37
Friuolum verbum importat caducum vel inutile. ibid.39
Fructus in ſententia vbi tacitè ſunt ſubintellecti, locum habent quãdo fuiſſent in iudicium deducti. 405.2.38
Fructus longè diſtant à re, & diuerſo iure cenſentur. 412.2.101
Fructus ſemper veniunt in reſtitutione rei quãtum attinet ad propriam naturam reſtitutionis. 413.1.104
Fructus ſub reſtitutione rei comprehendũtur ſi aliàs ex natura actionis & de iure veniebant & debebantur, non aliàs. ibid.105.& 113
Fructus ante litem conteſtatam in ſententia vt ſubintelligantur, per verbum (reſtituas) debent expreſsè peti. 414.2.115
Fructus ſunt ſeparati ab ipſa re. 423.1.202
Froctus quia cauſantur ab ipſa re, reſtituit executor datus dumtaxat ad rei reſtitutionem. ibid.203
Fructus virtualiter ſubintellecti ſub condemnationis verbis, executor nõ excedit liquidare, & præſtare. 432.2.44
Fructus ad quos condemnatus quis à die occupationis vel conteſtationis non excedet executor, ſi liquidauerit etiam fructus decurſos poſt ſententiam vſque ad realem reſtitutionem rei. 433.1.45
Fructus in ſententia intelliguntur deductis expenſis & oneribus illorum occaſione factis. 437.1.81
Fructus ad quos quis eſt condemnatus, an poſſit computare & compenſare cum melioramẽtis & expenſis in executione. ibid.2.84
Fructus in ſpecie ad quos quis eſt condemnatus, quando præſtandi ſint, & quando in eius valore ſit facienda executio, & quando eorum æſtimatio quãti plurimi creſcant in executione ſententiæ, à quo tempore, & à quo decreſcat, & de pluribus aliis. 442.2.138.139.& 140
Fructus in condemnatione nedum veniunt vſque ad ſententiam, ſed vſque ad paritionem ſententiæ. 448.1.17
Fructus poſt ſentẽtiam in condemnatione veniunt, ſi fuerint à principio fructus, aut intereſſe petita. ibid.18.& 31
Fructus futuri ſunt acceſſio coniuncta & non odioſa. ibid.2.25
Fructus cum re reſtituuntur, irrita aut annullata ſententia, cuius contemplatione quis poſſidebat. 498.2.145
Fructus reſtituit eũ re is, cui virtute decreti annullati poſſeſſio adiudicata eſt propter debitum, & licet pro parte veri debiti. 499.1.146
Fructos reſtituuntur ei cui bona vendita ob debitum ex iuſtitia reddi iubentur. ibid.148
Fructus percepti vigore ſententiæ & executionis, tam per viam appellationis, quàm reuiſionis reuocatæ reſtituuntur. ibid.149
Fructus etiam percipiendi vigore executionis reciſæ ſunt reſtituendi. ibid.2.150
Fructus quilibet etiã bonæ fidei poſſeſſor lite pendente perceptos tenetur reſtituere. 500.2.163
Ab exceſſiua fructuũ taxatione & liquidatione, facta in executiuis, an & quando ſit licita appellatio. 19.1.10.remiſſiuè.
Fructuum beneficij eccleſiaſtici appellatione diſtributiones quotidianæ non comprehẽduntur. 410.1.76
Fructuum & prouentuũ beneficij appellatione non comprehenduntur oblationes, mortualia, & anniuerſaria. ibid.2.79
Fructuum condemnatio etiam parochialis non fit niſi prouenientium ex decimis, primitus, &c. 411.1.84
Fructuum perceptorum reſtitutionis condemnatio non capit illos qui percipi potuerunt. 412.2.99
Fructuum poſt litem conteſtatam expreſſa petitio non requiritur, ſed cum ipſa re tales reſtituuntur. 414.1.114
Fructuum perceptorum, & qui percipi potuerunt, debet fieri condemnatio in reuocatione attentatorum. 432.2.41
Fructuum qui percipi potuerunt per attentantem omiſſa condemnatio tacitè in ſententia ſubintelligitur. ibid.42
Dũmodo percepti fuerint à tertio cauſam ab attentante condemnato habente. ibid.
Fructuum condemnatio etiam ſi facta non ſit niſi vſque ad ſententiam, poteſt executor decurſos poſt eam à tẽpore moræ exequi vſque ad actualem reſtitutionem. 448.1.19
Fructuum condemnatio verificatur in perceptis à tertio habente cauſam ab attentante condemnato. 499.2.154
Fructuum paritionem tacitè ſubintellectorum in ſentẽtia operari clauſulam (parito) verius oſtenditur. 501.2.177
Fructuum condẽnatio per iuris ſubauditionem facta intelligitur, vbi res mandatur reſtitui, & verbo (reſtituere) ſententia vſa eſt. ibid.1.178
Fructus non lucratur is cui iudex aut executor non ſeruato iuris ordine poſſeſſionẽ tradidit, ſed vero poſſeſſori tenetur reſtituere. 367.1.104
ad Fructus decurſos vſque ad ſententiam, & ad decurren

Google

cutiendos vſque ad ipſius paritionem poteſt iudex coodemnare. 448.2.14
Fructus ſuos facit qui authoritate & ſententia iudicis poſſidet tanquam bonæ fidei poſſeſſor. 498.1.138
Fructus ſuos an faciat iudicis authoritate poſſidens etiam ſine titulo, vel eo inualido. ibid. 139
Fructus percep tos, & quos percipere potuit, præſtat attentans, etiam ſi in ſententia non exprimatur, dummodo ſint percepti à tertio, à condemnato attentante cauſam habeote. 499.2.152
Fructus à ſe perceptos præſtat attentans condemnatus, licèt euiſet exsecutionem pro iis quos percipere potuit, quando dat tertium qui illos percepit. idid. 153
pro Fructibus tam naturalibus ex te, quàm annuis cenſibus & redditibus futuris, poteſt agi & ſubſequi iudicis condemnatio. 448.2.26
à Fructibus noo exeuſat bona fides, & authoritas iudicis illum, qui virtute ſententiæ reuocatæ poſſidet. 500.1.161
Fruſtrà aliquid faciens nulliter facit, etiam ipſo iure. 63.2.52
Fruſtratoriè appellans dicitur in dolo eſſe. 65.2.71
Fuiſſe non videtur, qood parum durauit. 507.2.235
Fundamento ſublata totum ædificium corruit. 487.1.23
Fundamento deficiente ſuperædificari non poteſt. ibid. 1.14
Fuodaměta ſpecialiſſima multa vrgent, quæ ius tegium patronatus conſeruant, præſcriptionémque ipſius beoeficij impediunt, atque quaſi poſſeſſionem inficiunt. 128.2.9
Fundo locato in biennio, & facto locatoris fuit conductot impeditus vti, contra quem ſententia lata, an poſſit exequi in æſtimatione contra locatorem. 453.1.556

G

GAbellam debitam à clerico negotiatore, poteſt iudex laicus exigere & exequi in temporalibus captis pignoribus, ſalua tamen perſona. 494.2.103
Gerundium dando, reſtituendo, *&c.* importat conditionem & formam præciſam adimplendam. 476.1.44
Gerundium adiectiuom, vel participium, inducit neceſſitatem. ibid. 45
Geſtum. Nullum eſt omne geſtum præter mandati formam, nec valet, vt valere poteſt. 282.1.112
Geſta intra decem dies ad appellandum à tempore ſententiæ, licèt ſint nulla & attentata; tamen geſta poſt illos, & antea quàm perueniat ſententiæ tenor ad notitiam condemnati, non reuocantur per viam attentati, quia non ſunt nulla ipſo iure, ſed per viam iuſtitiæ. 116.1.225
Nec geſta dicuntot attentata, quia deficit appellatio, nec altera pars pro illorum reuocatione inſtans eſt audienda. 209.1.23
Geſta à iudice à quo tangentia atticulum à quo eſt appellatum, vt attentata ſunt omoia reuocanda. 212.1.46
Geſta ad ſuos autbores reſtringuotut. 357.1.22
Gotorum tempore electio Epiſcoporum pertinebat ipſi Regi Hiſpano. 150.1.227
Gratia Pōtificis fundata ſuper aliqua cauſa aut qualitate, eſt nulla ipſo iute, non conſtito de qualitate. 131.1.46
Gratia coOceſſa etiam motu proprio nō poteſt operari vltra intentionem & mentem concedentis. ibid. 2.47
Gratiæ narratio falſa exiſtēs perpetuò gratiam annullat ipſo iure. ibid. 48
Gratiam compilatoris decretorum verba non habent vim canonis, nec canonizant iura ciuilia. 179.2.76
Grauamen in actis & ſententiis negatiuis fortius eſt, ac magis qualificatum eſt grauamen exequutum, in quibus ratio appellandi potentior viget, quàm in cæteris. 197.1.88
Grauamen illatum in ſententia poſſeſſotij, ſi reparari non poteſt per petitorium, admittit appellatiooem ſuſpenſiuam. 583.2.115
Grauameo illatum vltra ſententiæ tenotem nouum eſt, & exceſſus minimè admittendus. 278.1.66
Grauamen nouum illatum per executorem noodum in iudicio fuit cognitum, nec grauatus ſuper illo condemnatus. ibid. 67
Grauamen ſimplex executoris vt exceſſum proponens ineptè, & ante tempus agit, quapropter ſuccumbens parata executione illud aptè proponet. 290.1.208
Grauamen ſat præiudiciale dicitur, qoo impeditur via executiua competens. 329.2.11
Ratio differētiæ intet ſimplex grauamen, & grauamen qoalificatum, ſcilicet exceſſum, redditur. 279.1.79
A ſimplici grauamine per executorem illato appellationi non defertur. ibid. 78
à Grauamine illato agenti via priuilegiata faciliùs admittitur appellatio, quàm aduerſario. 329.2.13
Millies grauatus in vna cauſa, totidem poterit bis à ſingulis grauaminibus appellare. 214.2.5
Guarentigiato inſtrumento ſi ſit procedendum ſummariè, pariter erit procedendum ſummariè in hypothecaria mota ratione debiti. 174.1.25

H

HÆres ad hoc vt ex teſtamento militari in poſſeſſiooem mittatur, requiritur plena probatio. 174.1.22
Hæres intentans bonorum poſſeſſionem vniuerſalem, aut petitionem hæreditatis contra poſſidentem vnam rem tantùm, ſententia comprehendit omnia bona quæ poſt ſententiam cœperit poſſidere. 410.1.170
Hæres intētans iudicium vniuerſale bonorum poſſeſſionis, aduerſus nullam tem hæreditatis poſſidentem, ſi poſt coodemnationem cœperit poſſidere, non officit ſententia. ibid. 2.171
Secus ſi vnicam rem poſſideat, quia tunc cætera iudieium fundatum repetiunt. ibid. 172
Hæredes Clerici quando ad reparationem tenentur, coguntur non obſtante appellatione, quia qualitas obligationis ex perſona hæredis nō mutatur. 54.1.25
Hæreditatem qui tenetur reſtituere, & mooitus recuſet, habetur pro reſtitueote legis interpretatione. 313.1.89
Hæreſis à crimine quando nunc admittatur appellatio. 202.1.34. remiſſiuè.
Hiſtoriis & Chronicis fides vbi adhiberi ſoleat. 154.2.278
in *Hypotheca* probari debet de dominio vel quaſi debitoris. 176.2.48
Hypothecaria ex inſtrumento goarentigiato executiuè eaperitut cōtra omnes hæredes & ſucceſſores vniuerſales, ſed nō particulares. 381.1.219
Niſi

Niſi tertius faceret cenſus, & canonis recognitionem in forma publica. ibid.220

I

IGnorans ſemper dicitur eſſe intra terminum ad appellandum. 115.2.214

Illiterati quales dicantur. 22.1.50.remiſſiuè.

Immunis à collectis ſi deſcribatur in libro contribuentium, debet infra decem dies appellare. 280.1.89

Non immunis autem ab exceſſu poterit querelam ſemper proponere. ibid.

Impediti & imperiti in iure æquiparantur, cùm ex vtroque oriatur impedimentum officij exercitio. 22.1.50

Impenſæ peritæ in prima inſtantia, in ea tamen omiſſa condemnatio, ſi in ſecunda ſuper illis declaretur, erit prima ſententia illarum reſpectu. 337.1.80

Et tunc in executione ſentẽtiæ hæc exceptio admittenda eſt. ibid.

Impenſarum exceptio per viam actionis, & exceptionis, in iudiciũ principale deduci poteſt. ibid.78

Impenſarum exceptionem per viam actionis propoſitam debet iudex expreſsè pronuntiare, aliàs habetur pro omiſſa. ibid.79

Impenſarum exceptio modificatiua in iudicio principali deducta per viam exceptionis, poteſt iterum in executione opponi. ibid.81

Imperium merum habens ex priuilegio ſi in vno actu exerceat iuriſdictionẽ, totius priuilegij ius conſeruat, & quid in præſcriptione. 137.2.111

Impetratio facta ex vna cauſa, qua vera non exiſtente, non poteſt ſuſtineri ex alia cauſa tunc temporis exiſtente. 132.2.50

Impetrationes & prouiſiones Pontificales factæ de beneficiis iuris regij patronatus tanquam ſubiectæ clauſulæ irritanti ſunt nullæ ipſo iure, & præſcriptiones cauſare non poſſunt. 135.2.85

Imputari non debet alicui non feciſſe, quod factum non profuiſſet. 65.1.66

Indulta Apoſtolica, quibus conceditur ius patronatus Catholicæ maieſtatis, facit mentionem ſucceſſorum Coronæ, & ſedis Apoſtolicæ, & propterea realia ſunt, & perpetua. 133.2.60

Inhabilitatus ad beneficium per conſtitutionem pœnalem non cenſetur inhabilitatus ad penſionem. 406.2.51.&. ſeq.

Inhibere iudex eccleſiaſticus poterit executori laico, exequenti clericum ſententiam per laicum latam clerico tertio nullatenus præiudicantem. 497.1.131

Inhiberi ſecularis iudex tunc poteſt, quando contra clericum nequit procedere. ibid.1.132

Inhiberi executor laicus quando contra clericum poteſt ſententiam exequi, quia illi præiudicat an poſſit ante cœptam executionem. ibid.134

Inhibitio cenſetur expedita ſubintellecta illa clauſula præſeruatiua prout in commiſſione, à qua non aliter iudex recipit iuriſdictionem. 30.2.17

Inhibitio à ſuperiore emanata vigore appellationis limitatæ an iudicem afficiat, ne vltra procedat in cæteris articulis ſeparatis, à quibus non eſt appellatum. 212.1.47.remiſſiuè

Inhibitio ſuſpendit iuriſdictionem iudicis à quo, etiam vbi aliàs poterat exequi, quia ſentẽtia erat priuilegiata. 232.2.5.vt in exemplis, ibid.

Inhibitio emanata vigore appellationis à merè interlocutoria intimata Iudici à quo, impedit proceſſum ad vlteriora, & debet ſuperſedere. 233.1.8

Inhibitioni cenſetur ineſſe dictæ clauſulæ conditio, quia iudex non habet iuriſdictionem niſi peracta executione, qua deficiente euaneſcit inhibitio. 30.2.18

Inhibitionem ſuam ſi iudex reuocat, & à reuocatione appellatur, poterit reuocationem iterum reuocare. 237.2.50

Inhibitionem ſi expediat eccleſiaſticus iudex in laicum, anteaquam incipiat cognoſcere de quæſtione facti incidenter rei ſpiritualis, an vlteriùs poſſit validè ſe intromittere ſecularis. 497.2.135

ab Inhibitione, cui virtualiter ineſt clauſula præſeruatiua, appellationi emiſſæ eſt vt legitimæ deferendum. 30.2.19

ab Inhibitione appellatio quando tollat impedimentum iudici laico inhibitio, vt liberè poſſit procedere. 497.2.133.remiſſiuè.

Iniquitas euidens, & iniuſtitia notoria, idem operatur ac nullitas, atque pariformiter ſententiæ executionem impedit. 92.2.6

Iniquitatis reſpectu nunquam appellatio prohibita intelligitur. 474.1.25

Inquiſitio. Super aliqua qualitate formata inquiſitio quæ non probatur, & ſequitur abſolutio, poteſt de ſimplici delicto denuò inquiri. 289.2.197

Inſcriptio in lapidibus & monumentis ſeu parietibus antiquis poſitis in loco publico legitimè probat, etiam in magnum præiudiciũ alterius. 154.2.277

Inſtantia iure canonico non perit, ſed eſt perpetua. 260.1.15

Inſtantia iure canonico perit per decennium concurrente negligentis nõ bono iure, quia tunc bis præſumitur habita pro derelicto. ibid.2.16

Inſtantia & lis in Romana Curia non finitur niſi per ſententiam in omnibus cauſis præter beneficiales. 261.1.19

Inſtantia in executorialibus non incipit currere, anteaquam in iudicio cœpta ſit executio. ibid.2.30

Inſtantia perempta per triennium nõ perit ius agentis, quominus denuo aliam fabricet inſtantiam. 264.2.58

Inſtantia de nouo cœpta reproducuntur acta probatoria primæ inſtantiæ peremptæ, quæ fidem faciunt. 265.1.63

Perempta inſtantia in via executiua intentata actione in factum, poteſt de nouo inchoari, per aliud triennium. ibid.64

Inſtantia ſi periret biennio ex d. Tri. acta omnia ordinatoria iudicij perirent, vt citationes, libelli, termini, concluſiones, & ſimilia. ibid.69

Inſtantia cœpta cum poſſeſſore beneficij mortuo, tranſit in ſucceſſorem in eodem ſtatu. 390.2.30

Inſtantia inchoata ſub nomine dignitatis, tranſit ad ſucceſſorem in dignitate actiuè & paſſiuè. 391.1.309

Primæ & ſecundæ inſtantiæ eadem eſt natura. 160.2.4

Inſtitutio ſeu collatio quando facienda eſt ex certo genere perſonarum, vel ex perſonis certi generis, quibus aliqua qualitas requiritur (prout in exemplis ibi appoſitis) aliis facta, irrita eſt, & nulla ipſo iure. 101.1.83

Inſtitutio facta cõtemptis patronis eſt irrita, & propterea appellatio ab ea etiam in Parochiali, vt licita ſuſpendit. 106.2.142

Facta præſentato à minori parte patronorum, non dicitur facta contempto iure patronatus. 107.1.144

Inſtrumen

Inſtrumentum productum ante litis conteſtationem, non probat, niſi poſtea tempore probatorio fiat eius noua reproductio. 101.2.90

Inſtrumentum præſentatum coram alio notario, quàm corã quo acta & lis tractantur, nõ prodeſt, etiam ſi alter notarius ſit eiuſdem tribunalis & iudicij. 117.2.240

Inſtrumentum ſemel executum, & bonorum facta adiudicatio, non poterit iterum agi via executiua, prætextu quòd non potuerit conſequi rem adiudicatam. 505.1.222

Sed via ordinaria aget ad manutentionem bonorum. ibid.223

Idem in interdicto quorum bonorum, & hæreditatis petitione ſemel conceſſa. ibid.224

Inſtrumenta & alia acta conducentia ad litem, quæ tractatur coram vno notario, non ſufficit coram alio notario, etiam eiuſdem iudicij & tribunalis præſentare & producere. 82.1.16

Interdictum quorum bonorum non admittit appellationem ſuſpenſiuam. 176.1.38

Quorum legatorum interdictum non admittit appellationem. ibid.39

Interdicti de aqua quotidiana & æſtiua ſententia, cùm habeat admixtam cauſam proprietatis, recipit appellationem à tota. 181.2.89

Intereſſe iudicis officio debitũ creſcit vſque ad executionem ſententiæ. 448.1.21

Intereſſe lucri ceſſantis debitum ex ſententia, non eſt vſura, ſed aſſumit naturam ſortis. 449.1.28

Interlocutoria ſuper non admiſſione appellationis præiudicat appellanti, & ideo ab admiſſione appellare debet. 224.1.8

Interlocutoria iudicis declarans falſum & aſſertum procuratorem legitimè comparere, non præiudicat domino inſcio, & poteſt quandocunque de nullitate dicere. 341.2.133

Quid ſi dominus huius interlocutoriæ habuiſſet notitiam. ibid.134.remiſſiuè.

ab Interlocutoria de admittendis articulis ſi non eſt appellatum, nec poterit poſtea appellari ab ipſa actuali admiſſione. & de ratione. 249.1.24

Interpretari ſententiam an poſſit executor. 457.1.1

Interpretari & declarare is poteſt qui actum geſſit. ibid.2

Interpretari & declarare verba dubia ſuæ ſcripturæ an poſſit notarius. ibid.3

Interpretari & declarare voluntatem defuncti non poteſt hæres. ibid.2.5

Interpretari ſuam ſententiam non omnes iudices ordinarij poſſunt. 458.2.15

Interpretatio pendens ex mera voluntate, fieri non poteſt per ſucceſſorem. 457.2.7

Interpretatio pendens à iuris regulis, & principiis ex actis ſeu proceſſu, cuilibet iudici ſucceſſori pertinet. ibid.8

Interpretatio generaliter ſumpta in quinque ſpecies diſtinguitur, & quas. 459.1.20

Interpretatio ad duo capita reduci poteſt. ibid.22

Interpretatio propriè idem eſt quod congrua verbi vel orationis declaratio ſeu expoſitio. ibid.

Interpretatio largè capitur pro correctiua ſua extenſiua. ibid.

Interpretationem correctiuam alius quàm Princeps facere non poteſt. ibid.23

Interpretationem extenſiuam non poteſt facere iudex niſi circa acceſſoria & eodem die. ibid.24

Interpretationem propriè, prout eſt congrua verbi & rationis declaratio, quilibet iudex poteſt facere. ibid.2.25

Interpretatio circa ſubſtantiam actus dicitur nouus actus & grauamen. 461.1.41

Prout ſi ſententiæ puræ executor velit addere additionem. ibid.

Interpretatio ea ſola executoris permittitur quæ deducitur ex veroſimilibus coniecturis in proceſſu, verborũ ſignificatione & naturæ attentis. 462.2.59

Interpretatio iuris tantum valet quantum propria verborum ſignificatio, quæ perinde habetur ac ſi eſſet expreſſa. ibid.60

Interpretatio quæ ſubintelligitur iuris intellectiua dicitur non extenſiua. 463.1.65

Interpretatio facienda eſt vt ſententia iuſta appareat cùm iuſta præſumatur. ibid.2.67

Interpretatio ſententiæ dubiæ ſumitur ex actis, cùm præſumatur lata ex cauſa in proceſſu deducta, & quæ ex eo apparet. ibid.68

Interpretatio facienda eſt in dubio contra eum qui ſe fundat in ſententia ſicut & in contractu. 464.2.78

Interpretationis ſpecies quis deduxerit. 459.1.21

Interpretationis iniquitas executoris quo modo & ex quibus ſit probandum. 462.2.58

Strictam quæ habent interpretationem, non excludunt propriam verborum ſignificationem. 415.1.120.& 149

Interpretationem non congruam verbis ſententiæ & minus legitimam facere executorem non patitur. 461.1.46

Interpretationem extenſiuam facere poteſt iudex circa ſententiæ acceſſoria, puta fructus, expenſas, *&c.* & tunc non niſi intra diem naturalem. 470.1.126

Vide *Declaratio.*

Intimata ſententiæ quomodo facienda eſt condemnatio. 115.2.224. remiſſiuè.

Intimari debet appellanti, an iudex deferat appellationi. 228.2.56

Intruſus lite pendente non admittitur ad appellandum ab intimatione executorialium inter alios expeditarum, & quare. 378.2.197

Intruſi in beneficium litigioſum coguntur literis intimatis parere, ſiue habeat titulum, ſiue non. ibid.191

Intruſi titulus & poſſeſſio eſt infecta inanis, nec reſtituibilis, quia caret iuris fomento. ibid.2.196

Diſpoſitio de intruſo loquens procedit in accipiente poſſeſſionem ex executorialibus non ſeruatis ſeruandis. 254.1.77

Iudex debet eſſe certus de ſua iuriſdictione. 130.2.22

Iudex ad quem appellatum eſt in prouiſione Parochialis ob aliquam legitimam cauſam anteaquam ordinarius prouiderit, vel tradiderit poſſeſſionem, aut tulerit ſententiam, declarans bene appellatum, ac præuio concurſu digniorem eligat, poterit huic poſſeſſionem vacantem tradere. 42.2.31

Iudex appellationis in beneficio curato vacante dicitur primus iudex, & loco ordinarij ſubrogatus cuius iure vti licet. 43.1.36

Succedit in locum prioris iudicis. ibid.2.40

Poteſt facere ea omnia, quæ poterat primus iudex. ibid.41

Iudex ordinarius poteſt exemptos compellere ad Eccleſiæ reparationem appellatione & inhibitione non obſtantibus. 53.2.18

Iudex ex officio poteſt repellere calumnioſas exceptiones ad intricandum & procraſtinandum iudicium oppoſitas. 65.2.73
Idem de appellatione fiuſtratoria. ibid.
Iudex ordinarius liberam facultatem & poteſtatem habet à iure prouidendi beneficia incompatibilia vacantia ipſo iure per pacificam poſſeſſionem ſecundi. 72.1.22
Iudex in declaratoria priuationis ipſo iure nihil noui agit, ſed actum io præteritum oſtendit. 76.2.70
Iudex non debet arbitrari in his, quæ ſunt à iure determinata. 99.1.61
Iudex ordinarius intra quatuor menſes curreores à tempore notitiæ vacationis tenetur mittere Sedi Apoſtolicæ fidem approbationis coocurſus facti in Parochialibus vacantibus in menſibus Apoſtolicis.103.1.103. & qua forma. ibid.
Inſtituens ad præſentationem patronorum quoquomodo fiat, ius patronatus agnoſcit, & ideo inſtitutio non eſt irrita, ex c. contempti iuris patro. 107.1.145
Ioſtituens præſentatum à patrono, non dicitur contempſiſſe ius patronatus,& ideo inſtitutio non eſt nulla ipſo iure, ſed erit iniuſta reſpectu veri patroni. ibid.2.147
Præſentatum à maiori parte patronorum ſi non inſtituat, facit iniuſtitiam, non nullitatem. 108.1.153
Poteſt etiam taoquam Sedis Apoſtolicæ delegatus apponere Vicarios perpetuos in beneficiis curatis vnitis dignitatibus, vel quibuſuis Eccleſiis,non obſtante appellatione, iuxta Concil.Trident.de reform.c.7.ſeſſ.7. 109.1.155
Non poteſt prætendere ius vniuerſale in beneficiis conſiſtorialibus Hiſpaniæ prout Rex,maximè quia horum beneficiorum genus reſeruatum eſt conſiſtorio Papæ. 140.2.140
Non eſt eogendus inſtituere præſentatum à Rege alio exiſtente in poſſeſſione per longum aut longiſſimum tempus, donec per executoriales conuincatur. 144.2.177
Iudex ſecularis poteſt cognoſcere, & terminare ſuper donatione iuris patronatus facta à laico, & ad illius implementum donatorem compellere. 146.1.195
Poteſt compellere promittentem donare ius patronatus,vt contractum adimpleat.ibid.2.196
Poterit cognoſcere de qualitatibus inhærentibus ipſi donationi iuris patronatus. ibid.197
Iudex ordinarius ſi nõ inſtituat præſentatum à Catholica maieſtate & interim cõqoieſcat, aliter ab eius prouiſione & proceſſu appellatiooi ioterpoſitæ conſilium Cameræ deferendom declarabit. 147.2.206
Iudex ſuperior ad quem eſt appellatum ab ordinario recuſante inſtituere,iuſta tamen ex cauſa,nec poteſt inſtitutionem facere, nec ad faciendam ordinarium compellere. 148.2.215
Poteſt facere,quæ poterat inferior. 160.1.11
Iudex appellationis ſuccedit primo iudici tanquam confirmator,vel infirmator. 161.1.9
Iudex ſubrogatus repræſentat primum, & eius poteſtatem. ibid.10
Iudex ordinarius debet inquirere & ſcire conditionem eius,cui confert. 167.2.80
Iudex ſuperior ad quem beneficium deuoluitur,debet illud prouidere habenti qualitates à fundatore requiſitas. 168.1.88
Iudex in arbitrariis argui non poteſt, quia tunc Deum iudicem rei huius cognitorem habet. 190.2.30
Iudex ſi ex ſtatuto poteſt aliquem carceratum ſub fideiuſſoribus relaxare,ſi oon fecerit, oon appellatur. 192.2.50. Declara vt ibi.
Iudex delegans meram habet facultatem reuocandi iuriſdictionem delegatam. 193.1.52
Iudex cuius facultati & voluntati aliquid committitur, ſicut cogi non poteſt per ſuperiorem, ita nec appellatur ab illo. 194.1.63
Iudex negligens, à quo appellatum eſt, noo poteſt reoocando grauamen reaſſumere iuriſdictionem. 195.1.71
Index deferens appellationi minimè deferendæ,abdicat à ſe omnem iuriſdictionem,& vltra validè nequit procedere. 196.1.81
Non deferens appellationi legitimæ virtute regij decreti, aut aliàs, in proxima eſt cauſa attemandi,& vim inferendi. ibid.2.84
Iudex, ſi à denegante admittendam meam probationem, vel inſtrumenta noo admittatur appellatio virtute decreti regij; poterit ad ſententiam diffinitiuam procedere. ibid.85
Index à quo inhibitus, non poteſt ſententiam ootorij exequi. 205.1.64
Iudex Eccleſiaſticus vim non facit exequi capitula ſeparata ſententiæ, à quibus pars contra quem lata fuere non appellauit, cùm tranſeant in rem iudicatam. 208.2.13
Et quo decreti genere tunc vtatur ſenatus regius aditus per viam violentiæ. ibid.14.& 24
Iudex ſecularis iuſtè denegat ſuum auxilium petitum ab Eccleſiaſtico pro executione ſententiæ, quam per legitimam appellationem competit eſſe ſuſpenſam, quã nolit admittere. 226.1.34
Iudex poteſt pendente appellatione ab ioterlocutoria merè procedere ante inhibitiooem. 233.1.6
Iudex appellatione pendente ab interlocutoria habente damnum irreparabile, vel præiudicium, cauſæ principali ſuperſedere tenetur. ibid.7
Iudex non poteſt ſemel à ſe abdicatam iuriſdictionem per delationem reaſſumere. ibid.2.11
Etiam de conſeoſu partium. ibid.12.cootrarium. 57
Etiam ſi detulerit ſiue expreſsè, ſiue tacitè. ibid.13
Iudex à quo etiam poſt delationem poteſt præfigere terminum appellanti ad proſequendum ſiue incontinenti,ſiue ex interuallo. 234.1.19
Iudex nõ poteſt reuocare interlocutoriam qua eius finitur iuriſdictiu, nec illam vlteriùs poteſt reaſſumere. 236.2.40
Quod procedit in iudice delegato declaraore ſe iudicem incompetentem. ibid.41
Iudex ordinarius poteſt reuocare ioterlocutoriam, per quam eius finitur iuriſdictio, & de ratione. ibid.42
Inhibitus poteſt ea facere, quæ tendunt in faciliorem exitum appellationis. 237.1.43
Delegatus non poteſt poſt delationem vlteriùs in cauſa ſe intromittere ante remiſſionem. ibid.44
Non poteſt reuocare interlocutoriam,qua ſe incompetentem declarauit. quod intellige ſuo motu proprio. ibid.48
Iudex qui detulit appellationi ab interlocutoria, poterit de conſenſu partium delationem reuocare. 238.1.57
Et etiam de ſolo conſenſu partis appellantis à delatione. ibid.58

Iudex

Iudea delegatus renetur expreſsè declarare ſuper deſertione ante executionem. 240.2.81

Iudea poteſt cauſatiuè declarate ſuper deſertione, cùm declarat expediendo execuroriales. ibid. 82

Iudea cautus ſit, non pronuntiare ſuper ſententia exequenda, ſed directò committat eaecutionem executori, vt appellato eoitetor. 255.1.91

Iudex delegatus nó poteſt interpretari reſcripium, niſi quatenus eius verba patiuntur. 271.2.41

Iudex ad quem ab exceſſu eſt appellatum, noo poreſt ſe intromittere ſuper cauſa principali executionis, ſed an ſit eaceſſus, vel non. 290.1.209

Iudex inordinatè procedens & extraiudicialiter, facit iniuriam, & vt priuatus conuenitur. 297.2.23

Quod obtiner In iudice incompetente procedente etiam ſeruato iuris ordioe. ibid.24

Et eriam ſi competens nullirer non procedit. ibid.25

Iudea ſuperior de exceſſu executioois coguoſcens ſiue per viam querelæ, ſiue appellationis, non poteſt ſe intromittere in negotio principali, ſed ao ſit exceſſus, vel non, dumtaxat. 298.1.33

Cognirurus de executore eacedente ob non admiſſas legitimas exceptiones, non poteſt cognoſcere de cauſa principali, ſed dumtaaat ao iure ſint reiectæ, vel non. ibid. s.34

Cognitorus de appellatione à nollitate ſententiæ, non poteſt cognoſcere de ioſtitia aut inioſtitia ipſius ſententiæ. ibid.35

Cum non poſſit niſi ſuper nullitate ſententiæ in rem iudicatam tranſactæ adiri, non poteſt de iniuſtitia cognoſcere, quia nullam acquirit iuriſdictionem. ibid.36

Soper exceſſu ſuperior aditus nó ſoper ſimplici iniuſtitia, non poterit de ea cognoſcere, cùm in libello contenta noo ſit. ibid.37

Iudex requiſitus præſtãdo auxilium facti petiti pro executiooe, non eſt qui grauat, & ſic ad ſuperiorem requirentis erit appellandum. 399.2.47. redditur exemplum.

Requiſitus pro eaecurione ſententiæ à iudice alterius territorij latæ dicitur delegatus & executor, & ad requirentem appellatur ab eius exceſſu. 300.1.51

Iudex quilibet ſioe ordinarius, ſiue delegatus, cognoſcit an ſua ſit iuriſdictio. 319.1.27

Iudex ſicut appellatione pendente & eius termino non poteſt exequi, ita nec eaecutionem committere, cuius defectus eſt particeps executor. 321.1.50

Iudea vim facit non deferens appellationi à commiſſione executionis ſententiæ ſuſpenſæ per legitimam appellationem. ibid.55

Iudex requiſitus an eacedat non exequendo iuxta ſtatutum iudicis requirentis. 323.1.65. remiſſiuè.

Re integra mortuo vel aliter finito officio requirentis, an poſſit nihilominus executionem facere. ibid.66

Iudex ſucceſſot tenetur adimplere & eaequi maodatum directum ſuo prædeceſſori. ibid.69

Iudea requiſitus ao poſſit cognoſcere de dominio aot poſſeſſione rei ſuper qua exceptio eſt facieoda. ibid.2.73

Requiſitus ad exequendum, dicitur nudus & merus executor. ibid.94

Requiſitus pro executiooe ſententiæ quas eaceptiones admittat. 333.1.41

Requiſitus pro eaecotione executorialium dicitur merus executor. ibid.42

Requiſitus pro eaecutiooe cognoſcit de omnibus exceptionibus modificatiuis, ſi coram iudiee cognitæ non ſiot. ibid.43

Requiſitus poreſt de dominio rei ſuper qua eſt facienda executio, cognoſcere etiam ſi ſit merus. ibid.44

Iudex ordinarius qui in defectum iuriſdictionis arbitri fereotis ſententiam exequitur, dicitur mixtus executor, quia omnes exceptiones admittit & cognoſcit. ibid.45

Iudex reiciens probationem incótinenti oblatam, oſtendit ſuam ioiquitatem contra opponentem eaceptionem, cuius malitiæ præſumptio purgatur ea eo. 335.1.57

Tam in exceptionibus dilatoriis, quàm in peremptoriis. ibid.58

Et hoc caſu appellatio ſtatim operatur effectum ſuſpenſiuum & attentata. ibid.59

Iudex cùm non poſſideat per actum nullum, non transfert poſſeſſionem, licèt habeat animũ transferendi. 367.2.107

Iudea declarans actorem verum rei dominum, oeceſſariò ſupponit à reo reſtituendam. 416.1.138

Iudex reſeruans ſibi taxare expenſas, non poteſt taxare damna. 433.2.53

Et quid in cootractibus an appellatione eapenſarum veniant damna. 434.1.54

Iodex ſi ponit manus ad coonexa mandati, non dicitur excedere eius fines. 441.1.114

Iudex an poſſit condemoare reum ad vſuras decurrendas poſt ſeutentiam ob moram debitoris. 447.1.10

Iudex poteſt condemnare ad pecuniam debitã cum intereſſe lucri ceſſantis, puta hodie ad rationem vigeſimæ pendendæ, quandin ſolutio ſatis differatur. 449.1.27

Iudex delegatus ſubrogatus loco alterius delegati poteſt ſenteotiam prædeceſſoris interpretari ex veroſimilibus coniecturis, apparentibus ex actis & proceſſu, oon autem ea mera voluntate. 458.1.9

Iudea non poteſt alterare & mutare ſententiam, aut eius ſubſtantiam. 470.1.125

Iudex ſecularis licèt nó poſſit directo clericum coram ſe litigantem compellere ad compromittendum, poteſt tamen cauſatiuè denegando illi audientiam. 488.1.32

Iudex laicus competens eſt de facto rei ſpirituali incidenti. 492.2.78

A ſe capto opponente eſſe clericum cognoſcit ad effectum vt nullatenus differatur remiſſio. & de ratione. ibid.80

Iudex ſecularis poteſt cogere clericũ vt ſibi oſtendat ea, quæ eſt allegaturus coram Eccleſiaſtico, vt videat an ſint concludentia, aliàs procedet. ibid.81

Eligens clericum vt depoſitarium, poteſt & ipſe cognoſcere vt depoſitum reſtituatur. 493.1.90

Et quid actualiter cogere Mattæ opinio refertur. ibid. & 105

Clericum deputans ſequeſtrum, cognoſcit de ipſo reſtituendo. ibid.91

Iudex eccleſiaſticus caſu quo de laico cognoſcero poteſt eaequi, tamen non poteſt in illius bonis temporalibus. 494.1.99

Vltra ambitum Eccleſiæ & pertinentia ad ſpiritualia, nullum cenſetur habere territorium. ibid.1.105

Iudex laicus clericum à ſe depoſitarium, ſeu ſequeſtratium electum, poteſt compellere captis pignoribus ad reſtitutionem depoſiti & ſequeſtri. 494.2.105
Caſus plurimi temiſſiuè recẽſentur quibus iudex laicus contra cleticos procedit, & actualiter eaequitur in eotum temporalibus bonis, & compellit captis pignoribus. 495.1.106
Iudex ſecularis magis dicitut index cauſę quàm clerici, quando poſt delictum fraudulentet ſuſcipit ordines. 196.2.121
Iudex Eccleſiaſticus non poteſt inhibere eaecutori laico exequenti clericum in temporalibus, in caſibus quibus ſeotentia à ſeculari lata virtualitet & ex natura cauſæ alitérve præiodicat clerico. 497.1.130
Iudex ſupetior de appellatione ab exceſſu cognoſcens non poteſt ſe intromittere in totius executionis reuocatione, cuius cognitio ad eum non eſt deuoluta, ſed exceſſus dumtaaat. 504.2.511
Iudex delegatus poſtquã ſententiam tulit, & ſemel fuit executus, eius eapirat iuriſdictio. 507.1.228
Si facta ſuæ ſententiæ eaecutione condemnatus ſtatim rem vlteriùs occupet, poteſt ſuam ſententiam iterum eaequi. ibid.229
Iodicis officio pettiner reformare, quæ dolo aut maliria geſta ſunt à patte lite pendente. 65.2.72
Iudicis ordinarij poteſtas in prouiſione beneficij litigioſi ſuſpenſa eſt, quouſque ſuperſtes euincatur, & executoriales effectum ſortiantot, atque poſſeſſio auocata ab illo. 110.1.161
Eius prouiſiones non nocent pattono. 131.1.28
Iudicis iniquitas inter procedendom quando atguitut ex inſpectione proceſſus detegitor. 187.2.168
à Iudicis tarditate in miniſtrãdo iuſtiriam, vel illam negante licet appellare. 195.1.69
A cuius iudicis facto appelletur eſt attẽdendum, vt ſciatur quis iudex pto repoſitione eaceſſus & grauaminis ſit adeundus. 299.1.41
Iudicis authoritas inordinatè procedeotis non excuſat à fructibus. 367.1.105
Iudicis factum dicitur factũ partis & quando. ibid.2.109
Iudicis factum ritè & rectè procedentis dicitut factum pattis. ibid.110
Iudicis menti magis quàm cortici verbotum eſt inhætendum. 414.1.112
Iudici ordinatio nõ eſt prohibita prouiſio beneficij litigioſi cedente vel decedente collitigante in perpetuum, ſed dumraaat ſuſpenditut eius poteſtas, donec litis declaretur euentus. 110.1.160
Iudici ordinario hodie ea motu proprio Pij V. præfiaus eſt terminus duorum menſium, vt inſtituat præſeotatum à patronis in Patochiali, aliter ad quem recurri poteſt. 148.1.209
Iudici ordinatio non eſt appoſitus terminus ad inſtituendum vel confirmandum in beneficiis ſimplicibus, ſed ſi id facere vel recuſet, vel ſit negligens, recurritur ad ſuperiorem qui terminum illi præfigit, vt inſtituat, &c. ibid.211
Iudici exequenti violentiam in criminalibus poteſt licitè per vicinos, & conſanguioeos condemnati teſiſti. 199.1.5
Etiam in delictis enormibus, & attociſſimis, in quibus ſpecialitet nõ eſt prohibita appellario. ibid.6
Et etiam in crimine læſæ maieſtatis, magis communiter reſoluitur, cum declatationibus, remiſſiuè. ibid.7
Iudici à quo, an iudici ad quem pertineat rem iudicatam eaequi, & executoriales eapedite. 145.2.104. remiſſiuè.
Iudici ſeculati eadem ratione qua ſibi cauſæ cognitio in clericum pertinet, ita etiã eaecutio in temporalibus. 494.1.97
Iudicem ſecularem caſibus quibus poteſt cõtra clericum ferre ſententiam, eam non poſſe exequi, ſed eccleſiaſticum ad eius inſtãtiam, qui teneant. ibid.2.92
Iudicem laicum poſſe ſententiam à ſe latam contra clericum caſibus quibus cognirio iute pettinet vel aliter, ſententia ea natuta cauſæ nocet clerico realiter in eius bona exequi, vt verior opinio teſoluitur. ibid.96
à Iudice iuriſdictiooem exequente non permittitut appellare. 59.2.4
à Iudice ordinario procedente ad vlteriorem prouiſionem beneficij, interim dum in Senatu regio de iute patronatus terminatur eaceptio, appellationi emiſſæ erit defereudum. 144.1.176
à Iudice iootdinato proceſſu appellationi eſſe deferendum, etiam in iudiciis aliàs inappellabilibus. ibid.2.176
Iudice ordinario recuſante inſtituete præſentatum à Catholica maieſtate recurrentem ad conſilium Cameræ pro ſecunda iuſſione, an & quãdo concedi vel denegari ſolet. 147.1.202
à Iudice Eccleſiaſtico recuſante impartiri ſuũ brachium imploratum à iudice ſeculari appellari poteſt ad ſuperiorem, vt illum compellat. 149.1.22
Iudice ordinario prouidẽte Parochialẽ quoad executionem eius iuxta Trid. nõ attenditur quo iure an inſtitutionis, an meræ collationis, an confirmationis, & ſic nec deuolutionis. 161.5.15
Iudice ordinario aliqua ratione differente executionem prouiſionis Parochialis, ſi illam interim ſuperior teuocet, & aliam ferat ſententiam, poterit ſuam exequi, cùm vacans inueniat beneficium. 162.1.53
à Iudice habente arbitrium à lege, homine, ſeu ſtatuto, appellari licere, qui teneant. 190.1.28
à Iudice cuius arbitrio aliquid committitur ſiue in ciuilibus, ſiue in criminalibus, qui teneant. ibid.2.29
à Iudice, cuius arbitrio aliquid relinquitur, noo licet appellari in paruis & leuibus, ſecus in grauibus, in quibus quis enormiter læſus eſt. 191.1.31
à Iudice habente liberum arbitrium, ſeu abſolutum à lege, ſeu ſtatuto, vel homine, nõ licet appellare. ibid.1.33
à Iudice cuius conſcientiæ aliquid terminandum, ſeu faciendum committitut, appellationi emiſſæ noo defertur. ibid.2.36
à Iudice, cuius conſcientiæ aliquid committitur, appellatio eſt prohibita quoad ſuſpenſiuum effectum domtaxat. ibid.38
à Iudice, cuius facultati & poteſtati aliquid faciendum relinquitur, non licer appellare. 192.2.49
à Iudice facultatem diſpenſandi habente, & id negante, non licet appellare. 193.1.51
à Iudice denegante id quod facere poteſt ea ſuo mero officio, appellari non valet. ibid.55
à Iudice non ſupplente de facto cũm poteſt, nec lædit, nec licet appellare. ibid.56
à Iudice negante id cuius facultati relinquitur, non appellatur, ſecos quando concedit, ſed ex eo pars lædatur,

lædatur, quia tunc appellatur. 194.1.62

à Iudice faciente quod facere præciſè cogi & compelli poterit, non appellatur. ibid.64

à Iudice obtemperante literas requiſitorias, & permittente executionem, cùm illis obtemperare teneatur, non appellatur. ibid.2.65

à Iudice noléte adimplere iuſtas requiſitorias, cùm poſſit per ſuperiorem compelli, poteſt appellari. ibid.66

à Iudice ordinario recuſante ſine cauſa inſtituere præſentatum, vel confirmare electum, appellari licet, vel etiam ſuperiorem adire per viam recurſus. ibid.67

à Iudice ordinarin negante licentiam iuſtam Rectnri, vel alteri beneficiato, licita eſt appellatio. ibid.68

à Iudice denegante defenſionem reo, prout aliis, appellatio licita eſt. 212.2.45

à Iudice reiiciente appellationem tanquam friunlam, ſi pars non appeller, videtur reiectinni conſentire. 224.1.11

à Iudice reiiciente petitionem eius cui ius denegat audientiam, appellationi interpoſitæ non defetendum. ibid.2.16

à Iudice vt iuris executnre procedente non licet appellare. 225.1.25

à Iudice priuante beneficio iuris communis, appellatio legitima iudicatur. 236.1.36

Vno iudice delegato deferente, altero non, an ille poſſit pœnitere. 239.1.63

Et an vnn indice delegato perſiſtente in ſua volnntate delationis, poſſit nõ deferens in cauſa procedere. ibid.64. remiſſiuè.

Et quid quando vnns ſine altero inxta formam reſcripti procedere poteſt. ibid.

à Iudice requiſitn excedéte in executione ad quem ſit recurrendum & appellandum. 296.5.7. remiſſiuè.

à Indice qui ſententiam tulis exequente ſi appellatur, erit recurrendum ad ipſius ſuperiorem. 299.1.42

à Iudice requiſitn exeqnente iure proprio grauante appellatur ad illius ſuperiorem. 300.1.50

à Iudice Eccleſiaſtien cuius officiũ imploratur pro executione lata à ſeculari, ad quem appellandum. ibid.2.52

à Indice requiſito pro executione ſententiæ excedente mandatum, an ad requirentem vel ſuperiorem requiſiti ſit ab exceſſu appellandum. 304.5.49

à Iudice iuſſus vt domum exeat, ſi ſemel exiuit, & iterum redeat, non videtur exiiſſe. 507.2.238

Iudices curent vt ſi certam quantitatem ex proceſſu deduxerint, exprimant in ſententia ne liquidatinnem committant executnribus, quo euitabitur magnum diſpendium partibus. 44.2.535

Iudices Eccleſiaſtici liberè poſſunt punire ſuos nfficiales laicos delinquentes in nfficinrum adminiſtratione. 81.2.11

Indices ordinarij pares aut diſpares vno deferente an alter poſſit procedere. 239.1.66

Iudices non debent recedere à verbis reſcriptorum. 275.2.40

Indices ordinarij non debent permittere executoribus Principis extra modum exequi & vaſallos cedere. 296.2.15

Aduersùs ordinarios recuſantes inſtituere præſentatum à Catholica maieſtate attentè proccdatur. 147.1.205

Duobus iudicibus procedentibus, alio non deferente, alio deferente, poterit iſte, anteaquam ille deferat, iterum ſuam delationem reuocare. 238.2.62

Vide *Superior.*

Iudicium cuius ſententia exequitur nnn obſtante appellatione, non dicitur executiuum. 303.2.5

Iudicium agitatum cum Mnnacho cnnſtitutn procuratnre ſine licentia ſuperioris, non appoſita exceptione an ſit nullum. 341.1.130

Iudicium fundatum in principali de præſenti, poteſt extendi ad acceſſorium de futuro, prnut in fructibus decurrendis. 449.1.29

in Iudicio poſſeſſorio, quo fit condemnatio ad intereſſe ob non facultatem rei reſtituendæ, admittitur appellatio. 581.2.87

in Iudicio ſummario agitur an debeatur, in executiuo quomodo ſoluatur. 303.5.3

In quolibet iudicio vbi rei aut perſonæ datur mutatio, noua citatin præciſa eſt, etiam ſi omnes neceſſariæ præceſſerint. 304.2.10

In executiuo iudicio ex l. fin. C. de edicto diui Adri. nnn admittuntur exceptiones requirentes altiorem indaginem. 335.2.64

Executiua & ſummaria iudicia non admittunt exceptiones requirentes altiorem indaginem. 334.2.51

in Iudiciis notoriis pronuntiatio non eſt propriè ſententia, ſed quædam iuris executio. 214.1.55

in Iudiciis priuilegiatis, & ſimilibus quod nõ reperitur expreſsè conceſſum, cenſetur prohibitum. 388.1.173

in Iudiciis Eccleſiaſticis ordinarius reponit exceſſum executoris ob maximam difficultatem adeundi ſuperiorem. 298.1.30

Iuramentum ſub cuius forma & præſtatione lata fuis ſententia, poteſt recipi appellatinne pendente, ne ſcilicet probatio pereat. 22.1.67

Iuramentum ſibi oblatum licitè recuſat pars, quæ bene probauit. 65.1.67

Iuriſdictio prnrogata & augmentata non eſt diuerſa à prima, ſed eadem extenſa, & de vtraque idem eſt iudicium. 19.2.28

Iuriſdictio regia licèt vltra immemorialem præſcribi non poſſit; tamen contra priuatum, cui illam rex dnnauit ex priuilegio, tempore ordinario præſcribitur. 555.2.294

Iuriſdictio non eſt ſuſpenſa quoad ea, quæ nõ ſuns in appellatione deducta, nec quoad perſonas in ea non cnmprehenſas. 208.1.11

Quo caſu interim geſta non dicuntur attentata. ibid.

Iuriſdictio ordinarij an ſit per commiſſionem executionis ſuperiùs nouiter delegata, ant excitata, multum intereſt, quoad exceſſum. 282.5.107

Iuriſdictinnis defectus prnbatur ex inſpectione proceſſus. 95.2.27

Iuriſdictionis tam delegatæ quàm ordinariæ defectus inſanabilis nullitas eſt, & eius materia remiſſiuè. 114.2.215

Iuriſdictinnem ac poteſtatem nullus delegatus recipit ante literarum præſentationem & intimationem. 320.1.43

Auocata iuriſdictione à delegante, intelligitur ſublata ab eius delegato compulſore in partibus. 319.2.39

Ius potentiùs operatur in cauſa, quàm in cauſato. 20.2.32. & 317.5.12

Ius & iniuria opponuntur inuicem, quia ius neminem grauat. 62.1.31

Ius habens ad poſſeſſionem rei per executoriales alteri reſtitutæ, poreſt contra hanc eo remedio agete. 365.2.92

Ius patronatus Eccleſiaſticum ex quibus acquiratur. 103.1.100

Ius patronatus Eccleſiaſticum vt dignius, trahit ad ſe ſeculare vt minus dignum, & pars Clerici trahit ad ſe partem laici. 104.1.111

Ius patronatus mixtum non cadit ſub generalibus reſeruationibus. ibid.114.& 127

Ius patronatus competens pluribus vt ſingulis, aut pluribus vt vniuerſis, quomodo conſideretur reſpectu vocum pluralitatis. 106. 2. 141. remiſſiuè.

Ius patronatus non amittitur per vſum. 131.1.40

Ius patronatus regium eſt Coronæ incorporatum, ac de regalibus, ac ideo niſi per immemoriale tempus acquiri pòteſt. 141.1.148

Ius regium patronatus quando apparere dicatur. 142.2.164

Ius regium patronatus non tractatur coram ordinario, ſed in Conſilio ſupremo Cameræ. 144.1.174

Ius patronatus regiæ Coronæ Hiſpaniæ quibus rationibus Regibus competat, recenſet lex paritæ. 149.2.224

Ius patronatus in antiquis ex quibus coniecturis & præſumptionibus probetur, remiſſiuè. 153.2.266

Ius patronatus antiquum probatur ex epitaphiis & literis deſcriptis in lapidibus antiquis. 154.1.275

Ius patronatus antiquum probatur ex antiquis annalibus. ibid.2.279

Ius regium patronatus donatum à Rege alicui perſonæ ſeu Eccleſiæ an retineat naturam regij patronatus. 155.1.288

Ius patronatus abſolutè donatum primæua natura variata regulatur iuxta naturam donatarij. ibid.289

Ius patronatus originale laicali ſi aliquo titulo in Eccleſiam aut Eccleſiaſticam perſoná ſit tranſlatum, efficitur Eccleſiaſticum. ibid.2.290

Ius regium patronatus donatum non abſolutè ſed in feudum, cùm ſcilicet adhæret caſtro aut villæ infeudatæ, retinet naturam regij patronatus. 156.1.296

Ius patronatus an & quãdo in feudum vel emphyteuſim concedi poſſit, vide remiſſiuè. ibid.

Ius regium patronatus donatum Eccleſiæ efficitur Eccleſiaſticum. ibid.299

Ius patronatus alicuius comitatus annexi Epiſcopatui, eſt Eccleſiaſticum. & de ratione. ibid.300

Ius patronatus ſpectans ad prioratum erit Eccleſiaſticum. ibid.2.302

Et etiã ſi prioratus ſit iuris patronatus laici, vbi legitima redditur ratio. 156.2.303

Annexum ius patronatus quos pariat effectus. 440.1.109.remiſſiuè.

Ius præcipiens fieri executionem contractuum, non intelligitur de nullis & inualidis, cuius exceptio executionem rectè impedit. 94.2.21

Ius quærendũ faciliùs tollitur, quàm ius quæſitum. 140.1.139

Ius reale exigendi luctuoſam vbi præſcribitur, comprehendit omnes perſonas territorij, quibus ius illud applicari poteſt. 138.2.121

Ius reſeruatum eſt excluſum à ſententia & cõdemnatione. 339.2.105

Ius tertij ex cauſa executionis non eſt actus ſtans de per ſe, ſed dependẽs à iure creditoris. 489.1.47

Ius vniuerſale prætendens in aliqua diœceſi probatis actibus particularibus aliquorumq; locorum, an manu teneatur in tota diœceſi. 139.2.131

Iuris executio non grauat. 60.2.13

Iuris patronatus regalis adminiſtratio, & cognitio non pertinet ad officiales Regis, ſed ad ipſum dumtaxat, ideo ſcientia officialium Regi nocere nõ poteſt in eius iuris patronatus præſcriptione. 130.2.22

ad Iuris patronatus regij præſcriptionem in vtroque principe ſpirituali, & temporali deficit intentio præſcribendi, & ſcientia, beneficium eſſe iuris patronatus regij, nec de eo ſit in ſupplicationibus mentio. 131.1.32

Iuris regij patronatus beneficium cum ignoret illius qualitatem, prouidet ſummus Pontifex ex capite ampliſſimæ poteſtatis. ibid.32

Iuris patronatus annexi maioratui Hiſpaniæ quaſi poſſeſſio acquiritur ſucceſſori miniſterio legis regiæ, etiã ſine apprehenſione actuali. 141.2.156

Iuris patronatus quaſi poſſeſſio non transfertur in tertium occupantem maioratum. ibid.157

Iuris regij patronatus cognitio tã ſuper poſſeſſione, quàm ſuper proprietate, cui pertinet. 146.1.188

Iuris patronatus tanquam ſpiritualibus annexi iudici Eccleſiaſtico ſpectat cognitio. ibid.1.189

Regij iuris patronatus cõtrouerſia tractatur coram Rege & eius conſilio Cameræ ſpecialiſſima ratione.. ibid.190

Quod non ſolùm vſus Hiſpaniæ recipit, ſed & Regni Galliæ, Angliæ, Hungariæ, & Apuliæ. ibid.191

Iuris regij patronatus beneficio in alium ſtatum erecto, an ius patronatus retineatur, vel amittatur. 156.2.306

Iuri patronatus quando derogetur. 104. 1.115. remiſſiuè.

Iure canonico deficiente, recurrendum eſt ad leges & conſuetudines regni potiùs quàm ad Imperiales. 168.1.109

Iure communi vtens non præſcribit. 132.1.40

Iure deuoluto prouidens non officit patrono, niſi pro illa vice dumtaxat. ibid.41

Iure deuoluto prouiſio facienda eſt cum cauſæ cognitione, an lis finita ſit intra tempus, an ſcientia habita fuiſſet vacationis, & à quo tempore, & alia diſcutienda, ex quibus cauſatur deuolutio. 163.1.133

in Iure patronatus mixto vbi non concurrit Eccleſiæ fauor, ſed patroni dumtaxat, tunc qualitas laicalis præualet Eccleſiaſticæ. 104.1.112

ex Iure patronatus vniuerſali conſeruato in parte priuilegij, retinetur ius in toto, & ad beneficia conſiſtorialia nouiter reperta diſcooperta extenſio ſit. 140.2.143

in Iure regio patronatus non currit præſcriptio, imò in Camera Luſitana plura beneficia oblita eſſe recuperata, dicit Cauedus. 141.1.147

in Iure regio patronatus beneficiorum conſiſtorialium non poteſt dari immemoriale à tempore indultorum. ibid.149

de Iure regio patronatus ſi conſtat tempore regiæ præſentationis, vt dictum eſt, & ordinarius aliter conferat beneficium, prouiſio erit nulla, & appellationi eſſe deferendum, declarabitur in tribunali regio. 143.2.172

Iure regio patronatus euicto poſſeſſor non eſt auocandus, nec præſentatus mittendus in poſſeſſionem, ſed omnimodo ſententia admittit ſupplicationem. 145.2.185

in

in Iure patronatu regio non currit præſcriptio. 154.2.281

Iure regio quando poſſit à poſſeſſoriis ordinariis appellari. 177.2.60

Vtente iure vniuerſali ex priuilegio datur manutentio etiam in ſpecie non poſſeſſa contra iuris aſſiſtentiam habentem, & etiam ſi poſſidenti ius commune reſiſtat. 140.2.141

Iura loquentia de priuatione beneficij vacantis per adeptionem ſecundi incompatibilis iuxta verba, quibus vtuntur, reſpiciunt executionem & poſſeſſionis auocationem, prout eſt verbum (illico, abſque moræ diſpendio, *&c.*) & quæ ea ſint iura plura explanantur. 73.1.36

Iura duo cauſata ex vna radice, vna ambo reciſione tolluntur. 489.1.49

L

L*aicus* propter ſocietatē Clerici non debet damnum pati, nec ſuum perdere priuilegium. 104.2.112

Laici omnes præſumuntur quandiu de contrario non oſtenditur. 492.2.82

Latrones inſignes, incitatores ſeditionum, vel duces factionum, non audiuntur appellantes. 201.1.28

Etiam ſi cōfeſſi tantùm ſint, vel conuicti. ibid. 29

Laudi executio non eſt facienda pendente reductione ad iudicem vt bonum virum, vt verior opinio reſoluitur, & quot ſint in hoc articulo. 188.1.10

Iure regio hæc opinio innouata eſt. ibid. 2.11

Laudi executio fit ſi ſit inter partes conuentum. ibid. 12

Vel ſi ſit ab aliquo ſtatuto ſic inductum. ibid.

Et de aliis limitationibus, remiſſiuè.

Legatum relictum pio ſepultura dilationem non recipit, & propterea nec appellationem ſuſpenſiuam. 11.2.60

Legatum, quod dilationem nō recipit, debetur anteaquam hæreditas adeatur. 12.1.61

Legatum non fuiſſe mandatum, nec relictum, probatur ex inſpectione teſtamenti. 287.2.171

in Legato pro alimentis agitur iure actionis. 7.1.17

Tot ſunt legata quot annuæ præſtationes. 342.1.141

Legitimum dicitur, quod à lege recipitur, & approbatur. 328.2.2

Lex vbi aliquid fieri præcepit, iudex id faciens dicitur legis executor, à quo non eſt licita appellatio. 60.2.12

Quia tunc potiùs operatur lex, quàm homo, cuius eſt executor. ibid.

Lex vbi præcipit aliquid fieri, iam caſus cenſetur deciſos & determinatus per ſententiam legalem, quo caſu à legis diſpoſitione videtur appellare, ſi à iudice vt legis executore appelletur. 61.1.17

Lex regia refertur qua reuocantur donationes iuris regij patronatus factæ per Regē Enricum & aliorum Regum. 157.2.319

Lex tollens appellationem confeſſo, intelligitur de ſpontè confitente. 200.1.14

Lex ſeu canon debet intelligi ſecundum rubricam, ſub qua ſituata eſt. 273.1.14

Leges enucleatæ, ponderatæ.

L. qui id quod. ff. de donat. 8.1.29

L. 4. tit. 21. lib. 4. recop. 44.1.48

L. 11. tit. 11. p. 1. 52.1.5

L. 1. §. ſi quis tutor. ff. quando appell. ſit. 83.2.25

L. ſcire. 15. ff. de excuſ. tut. ibid.

L. cùm in vna §. tutor. ff. de appell. 84.1.28

L. 1. C. ſi ſæpius in integr. reſtit. poſt. 116.1.226

L. tempus. 29 ff. de re iud. 162.1.21

Remedium l. fin. de edicto diui Adr. eſt executiuum. 169.2.124. & 364.1.79

L. vnic. C. ſi de moment. poſſ. 175.1.31. & ſeqq.

L. vnic. C. ne liceat tertiò prouocare. 215.2.10

L. quoniam nonnulli. C. de appell. 241.1.87

L. ſi contra. C. de appell. & l. fin. §. illud. C. de temp. appell. ibid. 89

L. ab executione. C. quorum app. non recip. 274.1.21

L. regia tit. 15. lib. 3. ordi. 283.2.125

L. ſi longis. C. de execut. rei iud. 208.1.40

L. cùm fideicommiſſ. ff. de confeſſ. 333.2.47

Remed. l. fin. C. de edict. diui Adri. proceditur ſummariè & executiuè, & exceptio requirens altiorem indaginem reſeruatur petitorio. 335.2.61

Quod per interpretationem verborum probari deſideratur, requirit altiorem indaginem, quæ reſeruatur in remed. l. fin. ibid. 62

L. peremptorias. C. ſententiam reſcindi non poſſe. an loquatur in peremptoriis modificationis. 337.1.74

L. quod in diem. §. citationem. ff. de compenſat. expenditur. 337.2.84

L. 1. C. de fideicommiſſ. 343.1.149

L. is à quo. ff. de rei vind. 362.1.69

L. 1. §. ſi vir vxori. ff. de adq. poſſ. 367.1.106

L. ex diuerſ. 36. §. vbi. ff. de rei vind. 415.2.131

L. cos. 2. C. de vſur. rei iud. 450.2.41

L. Iulianus. 17. §. quod ſi dolo. ff. de rei vind. 437.1.78

L. furti. in pr. ff. de iis quib. vt indign. 451.2.44

L. cos. 2. C. de vſur. ibid. 45

L. ab executore. ff. de appell. 458.2.13

L. Paul. la 2. ff. de re iud. 470.1.126

Remedium l. 2. C. de reſcind. vend. licèt non detur in contractibus ſtricti iuris, locum tamen habet in ſtipulationibus adiectis ſuper contractibus bonæ fidei. 8.2.33

L. Partiræ verba, ibi (*aunque lo contradigan, &c.*) ponderantur. 56.2.45

Libellus quo pater agit abſque qualitate expreſſa legitimi adminiſtratoris, ſuſtinetur ſi ex litis diſcurſu appareat quo iure ſit actum. 388.2.285

Maximè vbi proceditur attentata veritate & ſoblatis formulis. 389.1.286

Libellus generalis licèt non admittatur, poteſt tamen ex diſcurſu conſtare qua actione ſit expertum. 390.1.300

Libera facultas dici non poteſt, quæ ab alio dependentiam habet. 72.2.24

Liberam facultatem prouidendi beneficium vacans ipſo iure per adeptionem ſecundi cùm per ius accipiat ordinarius, debet intelligi appellatione non obſtante. 73.1.34

Liberum arbitrium ex quibus verbis, & clauſulis datum iudici intelligatur. 191.2.34. remiſſiuè.

Liberè, dictio idem importat quod ſine alterius conſilio, conſenſu, interuentu, requiſitione, ſeu interuentione. 72.2.24

Importat voluntatem abſolutam. ibid. 25

Denotat poteſtatē liberam in faciente ſua ſponte, & alterius voluntate non requiſita. ibid. 26

Vbi apponitur, impedit appellationem, quia idem importat, quod appellatione & præſcri-

ptione

ptione non obſtante. ibid.27
Nec iure, nec ratione, nec æquitate aliqua regulatur. 73.1.31
Vbi eſt appoſita, intelligitur ſublata omnis contradictio, & impedimentum. ibid.33
Sine contradictione actum celebrat, qui poteſt facere liberè. ibid.35
Libri antiqui probant, quando eis communiter creditur, vel ſunt in loco, vbi dumtaxat ſeruātur authentiæ ſcripturæ. 555.2.282
Lucrum quod eſt fieri ante appellationem, & poſt illam fieri poteſt. 60.2.16.
Limites territorij egredi, & terminos iuriſdictionis ampliare, idem eſt. 277.2.60
Liquidatio incidens in executionem eſt pars ipſius, cuius ſubſtantiam & naturam non mutat. 274.2.28
Liquidatio in executionem incidens non inducit nouum grauamen, ſed continet declarationem interpretatiuam, ceſſante exceſſu. ibid.29
Liquidatio pertinentiarum præcedente condemnatione vniuerſali, dicitur declaratio interpretatiua non augens nec minuens condemnationem. 429.2.11.13.& 17
Liquidatio quæ non mutat ſubſtantiam rei iudicatæ, non inducit nouum grauamen. ibid.17
Liquidatio tunc non mutat ſubſtantiam condemnationis, quando continet declarationem interpretatiuam, non augentem nec minuentem, ſeu variantem ſubſtantiam eius. ibid.18
Liquidatio quæ ſub generalitate verborum ſententiæ nec virtualiter, nec viſibiliter comprehenditur, rectè conueniri definitioni exceſſus, & ideo à tali exceſſiua liquidatione licet appellare. 431.1.32
Exceſſiua dicetur liquidatio ſi executor ordinem omiſerit liquidationis, admittens exceptiones reiiciendas, & reiiciens admittēdas. 434.1.57
Liquidatio in executione facienda eſt per antiqua acta & teſtes, ne detur periculum ſubornationis. 442.2.133
Liquidationis iudicium habet ſe vt incidēs ad ſententiam, & eius naturam aſſumit, ac pariter executioni mandatur. 417.2.148
Liquidationis in executione per quæ fiat probatio, & ea ſummariè non ſeruato ordine iudicij ordinarij, vbi nec requiritur libellus, nec litis conteſtatio. 435.1.64
Liquidationis probatio ſuper pertinentiis, damnis, aut fructibus, &c. fit per interrogatorios aduocati. ibid.2.65
ad Liquidationem faciendam ſuper pertinētiis, &c. tam actorem quàm reum executor tenetur admittere. 436.1.68
à Liquidatione fructuum, damnorum, pertinentiarum, &c. virtute rei iudicatæ aut inſtrumēti guarentigiati appellationi non eſt deferendum. 430.2.28
à Liquidatione executoris vigore executorialium non admittitur appellatio, ſed iterum executori cauſa remittitur vt illam peragat. ibid.29
Ab exceſſiua fructuum, damnorum, &c. liquidatione & taxatione facta per executorem admittitur appellatio ſuſpenſiua. 431.2.35
Quod declara vt ibid.36
in Liquidatione excedit executor ſi ſub liquidatione expenſarum liquidet etiam damna. 433.2.52
in Liquidatione excedet executor ſi ad illam faciendam non citet condemnatum. 435.1.62
ad Liquidationes probandas executor tenetur terminum aſſignare de ſtylo Rotæ, intra quem ſi non fiant, poteſt ad executionem procedere. 436.1.69
à Liquidationibus incidentibus in executorialium executione non appellatur. 274.2.30. remiſſiuè.
Lis ſuper reformatione aut nullitate péſionis etiam ſi pendat coram ordinario abſque commiſſione, vel cum ea, etiam abſque dicta clauſula præſeruatiua, adhoc talis exceptio non impedit executionem penſionis. 33.1.44
Etiam ſi ordinarius hoc caſu executorem inhibuiſſet, quia cùm ſit inferior nō poteſt. ibid.45
Lis cenſetur derelicta per ſilentium decennij concurrente non bono iure negligentis, non in omnibus cauſis, ſed in beneficialibus tantùm, & qua ratione. 260.2.17
Lis perit triennio iure ciuili, & tamen non ius exequendi, cùm triginta annorum lapſum deſideret. 261.2.28
Lis eſt initianda cum eo, cui ſententia non officit. 278.1.68
Lis agitur cum legitimo contradictore, ſi tractatur cum eo, qui primum locum obtinet defenſionis à quo cæterorum ius detinatur ſecundariò. 391.1.311
Lis non dicitur finita per rem iudicatam, donec exequantur executoriales, & poſſeſſio apprehendatur. 508.2.250
Quod procedit in ſententia lata contra poſſeſſorem maioratus, feudi, fideicommiſſi, & nobilitatis, vt lata contra primum vocatum cæteris ſucceſſoribus noceat. ibid.2.312
Litis conteſtatio vbi non requiritur, primus actus ſubſecutus habet vim litis cōteſtationis. 264.1.55
Quod procedit in via executiua. ibid.56
Citandus eſt Epiſcopus aut patronus, & ab eiſdem prouiſus ad litem ſuper ſpolio. 145.2.184
Lite mota inter Epiſcopum & patronum, vincento patrono, prouiſus ab ordinario remoueri poteſt. ibid.1.181
Lite vertente inter Regem & alium patronum putatiuum exiſtente in quaſi poſſeſſione vincente Rege, præſentatus à putatiuo patrono amouendus eſt: & de ratione. ibid.182
Lite pendente inter patronos electores aut collectores ſuper poſſeſſione, vincens declaratur verus poſſeſſor, & ideo ab aduerſario præſentatus ſeu electus erit indiſtinctè remouendus. ibid.183
Lite mota inter Epiſcopum & patronos interim dum lis terminatur, Epiſcopus apponit œconomum. 166.1.68
Lite cœpta per citationem aut executoris miſſionem, incepta præſcriptio interrumpitur, non tamen perpetuatur actio, quæ de nouo initianda eſt. 263.2.48
Lite cœpta per litis conteſtationem, non ſolùm interrumpitur præſcriptio, ſed perpetuatur actio in 40. annos, etiam ſi decem tantùm ſufficiant ad actionis præſcriptionem. 264.1.49
Lite mota contra plures pro portione ſententia lata contra vnum non nocet aliis non nominatis qui intelliguntur omiſſi. 359.2.52
Lite mota contra emphyteutam de iure ſpectante iuri domini, in illum laudatum & comparentem iudicium transfertur. 370.2.134
Lite pendente inter creditorem & debitorem, ſi iſte rem in ſolutum dederit alteri tertio creditori, ſententia inter illos lata in hunc an poſſit exequi contra tertium creditorem pro auocanda re. 375.2.172

Finem

Finem nunquam aſſequerentus lites, ſi ab executorialium expeditione daretur appellatio. 249. 2.29

Litigans ſi moriarur,noua citatio cum relatione ſtatus litis in ſucceſſorem eſt neceſſaria, alias corſuit iudicium. 114.1.209

Litigij vitium in beneficiis contrahitur. 377.2.184

Litigij vitium omnes etiam eccleſiaſticos ligat.193. 2.94

Litigioſa res non poteſt per alienationem mutare ſtatum & ordinem iudicij, nec poteſt litis curſus impediri. 375.1.170

Litigioſum non dicitur beneficium,nec lis ſuper eo pendere,quando eſſer dumtaxat mota ſuper poſſeſſione,tunc enim ſola poſſeſſio litigioſa eſt.110. 2.166

Litigioſum non dicitur beneficium, quando ſuper eo vt vnito tantùm lis vertitur. ibid.167

Litigioſum non dicitur beneficium, quando agitur ſuper priuatione beneficiati,niſi agens de priuatione ſibi ſimul petat adiudicari. ibid.168

Literæ Apoſtolicæ ob eius seuerentiam habent executionem paratam, quæ non ſuſpenditur per appellationem. 29.2.6

Literæ reſeruationis penſionis de ſtylo Curiæ regulantur inxta naturam litesarum beneficialium. 34.1.56

Literatum Apoſtolicarum virtute proceditur executiuè contra titularum tam ob earum reuerentiam,quàm ob obligationem cameralem, quæ in eis fieri aſſoler. 29.2.9

Locatio per Eccleſiam facta vltra nonem annos, nec in tempore permiſſio ſuſtinetur. 503.2.203

Luctuoſam præſcribens ratione iuriſdictionis, ſufficit,illam percepiſſe ab aliquibus vaſallis,vt contra omnes intelligatus. 138.2.120

M

MAior pars prædominãs attenditur. 105.1.125

Maioratus bona præſcribũtur per tempus immemoriale. 141.2.151.declara vt à num.282

Maioratus mortuo poſſeſſore tertius occupans bona nec babet poſſeſſionem ciuilem, nec naturalem,ſed ſolam detẽtionem. ibid.154.adeò vt non poſſit præſcribere. ibid.

Maioratus bona non præſcribuntur etiam per centum annos,vbi apparet euidenter de eorum principio,eſſe maioratus. 155.1.283

Mandatum factum à Prælato vel Rectore Eccleſiæ in his, quæ ſpectant ad ipſam Eccleſiam, finitur morte Prælati, aut Rectoris, etiam lite cœpta in vita illorum. 117.2.239

Mandatum inſertum de verbo ad verbum in ſententia aliiſve actibus iudicialibus, fidem facit, ſicut ipſum originale. 252.1.59

Inſertam per relationem & enuntiationem notarij non de verbo ad verbum,non probat,ſi negetur. ibid.2.60

Etiam ſi Notarius atteſtetur,ſe vidiſſe,& legiſſe. ibid.61

Et etiam ſi dicat, vt conſtat ex inſtrumento per me fieri rogatum confecto. ibid.

Mandatum iuriſdictionis & mandatum ad lites æquiparantur,& de vno ad aliud arguitur.283.1. 120

Mandatum vtrumqne litis, & iuriſdictionis eſt ſtricti iuris,in quo non veniunt niſi expreſſa. ibid. 121

Mandatum quem non habere, ſeu poteſtatem iudicandi,ſeu ordinem non fuiſſe ſeruatum, & ſimilia,probatur per actorũ inſpectionem.188.1.175

Quod in eiſdem actis non apparet, dicitur non adeſſe. ibid.176

Mandatum regulariter debet exhiberi. ibid.177

Mandatum Papæ iniuſtum poteſt executor non exequi,ſed reſcribere, & ſecundam iuſſionem expectare. 321.2.58

Etiam ſi mandatum contineat excommunicationem. ibid.

Mandatum ex cauſa neceſſaria (prout eſt executio commiſſa) non expirat morte mandantis.323.1. 70

Mandatum quibus caſibus non expiret morte mandantis re integra. ibd.2.71.remiſſiuè.

Mandatum vbi eſt certum & limitatum, quia probabiliter excedit executor, eſt nullum ab eo geſtum. 407.1.17

Mandatum vt ſit limitatum ad incertum liquidandum,propter probabilem dubitationem exceſſus liquidationis, tangit iniuſtitiam, non exceſſum, vt in exemplis. ibid.18

Mandatum limitatum in inceſto non cauſat exceſſum,ſed grauamen,vt in exemplo appoſito. 430. 2.27

Mandatum ad actum extraiudicialem extenditur ad iudicium occaſione illius actus. 439.1.95

Mandatum iudicis relaxatum vltra ſummam debitam,in totum eſt nullum,& reuocatur.503.1.196

Mandatum relaxatum partim ex cauſa falſa, partim ex vera, in totum eſt nullum, etiam pro ſumma debita ratione indiuiduitatis. ibid.197

Relaxatum pro maiori ſumma, ſuſtinetur etiam in exceſſu, ſi creditor eo tempore creditor ſit, æquali aut maiori ſumma, quàm ſit exceſſus mandati. 509.2.262

Mandati defectus probatur ex actorum inſpectione,& impedit executionem etiam trium conformium. 95.2.29

Mandati & legitimationis perſonarũ defectus nullam reddit ſententiam. 114.2.212

Tenor mandati via eſt & lucerna executoris. 277.1.53

Mandati forma diligenter attendenda eſt. 473.2.10

à Mandato de euacuando domum, ſeu vt dicunt de ſtractando, an liceat appellare. 184.2.121

pro Mandato non præſumitur niſi quatenus ex eius inſpectione appareat. 288.1.177

Mandata regia, vulgò (prouiſiones ordinariæ) dictæ, quibus vtuntur ſuprema tribunalia, non recipiunt ſupplicationem, quia partibus inuitis expediuntur,executione legis ita diſponentis. 62. 1.34

Manutentio denegatur quandiu apparet de titulo inualido. 140.1.138

Maritus qui vt legitimus vxoris adminiſtrator potuit cõparere, ſi vt procurator agit abſque mandato, corruunt acta, nec ſuſtinentur illa via qua potuit agere. 387.2.270

Quod procedit etiam in coniuncta perſona. ibid.271

Maritus poteſt pro vxore agere ſine mandato, & cautione de rato in bonis paraphernalibus,in cęteris cum cautione,in dotalibus liberè. ibid. 272

Maritus cenſetur habere mãdatum ad adminiſtranda bona paraphernalia. ibid.273.& de alio ſimili caſu. ibid.

Materia delinquentis reperti in flagranti,remiſſiuè. 205.1.67

Matrimonij quæſtio ſi incidat, & remittat laicus iudici

Digitized by Google

dici Ecclesiaſtico, poterit hanc remiſſionem iterum reuocare. 237.1.47

Matrix Ecclesia, ad quam ſimplex diruta erit facienda tranſlatio, dicitur Ecclesia Parochialis. 54.2.28

Matrix Ecclesia, vt Parochialis transferatur, erit Ecclesia Cathedralis. ibid.

Medicus promittens curare infirmum, ſi curet, & illico remittat ægrotus, non videtur curaſſe à primo morbo, ſecus ſi ex lõgo interuallo. 507.2.239

Medium participat à iuribus extremorum, & probatis extremis medium probatum remanet. 255.2.94

Quod procedit, quando medium habet coniunctionem cum extremis. 256.1.95

Medium eiuſdem præſumitur naturæ & conditionis, cuius ſunt extrema. ibid.96

Medium declaratur ex præcedẽtibus, & ſubſequentibus. ibid.97

Melioramenta priùs debet ſoluere executor, ſi de priùs ſoluendis mentio fiat in ſententia, quam attendere debet. 476.2.55

Melioramenta ſi reſpiciant ius vniuerſale, puta hæreditatem, ad quam reſtituendam quis eſt condẽnatus, an vna res pro alia retineatur. 578.1.67

Et quid hoc caſu, quando melioramenta de facili non poſſunt liquidari, an omnia bona ſint relaxanda ſub fideiuſſore. ibid.68

Melioramenta opponens ſi non liquidet intra terminum ſibi aſſignatum, proceditur ad executionem, ne ſit in eius poteſtate illam retardare. 478.1.70

Mentio ſemper debet præcedere compulſionem. 309.1.46

Mercedis cauſa non recipit appellationem ſuſpenſiuam. 235.1.25

pro Mercede conuentus ſi opponat, petentem eſſe diuitem, ac conſtet; ceſſabit priuilegium appellationis, imò admittitur quoad vtrumque effectum. 25.2.89

Minor ſumma naturaliter ineſt maiori. 221.1.62

Minore reſtituto per ſententiam aduerſus venditionem, cuius cauſa vectigal ſoluit, ſententia officit publicano. 488.2.36

Miſſio in poſſeſſionem vtilis dominij duntaxat fit ob contumaciam emphyteutæ. 371.1.138

Monachi quando ad hanc Vicariam perpetuam nominari poſſunt per Abbatem, cuius monaſterio vnita eſt Parochialis. 109.2.158

Moneta falſæ crimine damnatus etiam conuictus tantùm, vel confeſſus non auditur appellans. 201.2.30

Monitio ſemper requiritur, ſi ſumus in facto negatiuo vt incurratur pœna. 452.1.50

Munus intra quod tempus tenetur adimplere. 309.1.47. remiſſiuè.

Moram aut dilationem vbi res non recipit, appellatio ſublata intelligitur. 73.1.37

Munera, & malignantium perſuaſio executorem diuertere, & declinare faciunt à tenore mandati. 277.1.54

Plura ad id ſacræ Scripturæ loca adducuntur in comprobationem. ibid.

N

N*Egatiua* coarctata ad certam ſcripturam per illius inſpectionem probatur, quia quod ibi non reperitur expreſſum, præſumitur nõ factum. 287.2.170

Negatiua, aliquem non eſſe talem prout aſſeritur, probatur per inſpectionem actorum. 288.1.172

ob *Negligentiam*, & tarditatem iudicis ſuperior adiri poteſt per viam querelæ. 195.1.72

Nemo plus iuris in alium transfert, quàm ipſi competat. 319.2.38

Nominatus ſeu præſentatus ab vniuerſitatibus & Collegiis generalium ſtudiorum nõ tenetur examen ſubire in beneficio ſimplici. 112.1.186

Notarius condemnatus crimine falſi, duntaxat intelligitur priuatus officij vſu & exercitio. 409.2.71

Notario delinquente extra officium, requiritur expreſſa priuatio officij, & cur. 409.2.72

Notarium ſemel electum per iudicem ad aliquod negotium, non poterit iudex ſine cauſa remouere vſque ad finem ipſius negotij. 82.1.14

Notarij Ecclesiaſtici etiam Apoſtolici imperiti, aut delinquẽtes reperti poſſunt per ordinarium perpetuò vel ad tempus ſuſpendi ab officio, non obſtante appellatione. 80.2.2

Notariis duobus electis ſi vnus cœperit acta alicuius negotij ſcribere, alius deinceps non poterit ſe intromittere, niſi impedito primo. 82.1.15

Notoria iniuſtitia tunc impediet executionem ſententiæ quando euidenter ex actis apparet, ſufficiet tamen qualis qualis offuſcatio ad tollendam illius notorietatem. 96.2.34

Notorium licèt releuet ab onere probandi, non tamen ab onere proponendi & allegandi. 203.1.48

Notorium nõ requirit diffinitiuam ſententiam, ſed ipſum eſt ſententia deſiderans executionem. 203.1.50

Notorium eſſe reo negante, procedẽdum eſt ad declaratoriam interlocutoriam formato iudicio, aliter non fiet executio. 203.1.51

Notorium an requirat libellum, & litis conteſtationem, & an citationem, remiſſiuè. ibid.2.52

Notorium quotuplex ſit, iuris, aut facti permanentis, vel tranſeuntis, ſeu momentanei, & quid manifeſtum, & de ſingulorum attributis, & quomodo cognoſcatur, & in quibus caſibus verificetur, & de aliis pluribus. ibid.53. remiſſiuè.

Notorium admittit appellationem, quando in ea exprimitur cauſa rationabilis offuſcãs notorium. 204.2.60

Notorium aut manifeſtum vbi eſt, appellationem eſſe nullam & non recipiendam, poteſt iudex licitè in cauſa procedere non obſtante appellatione. 225.2.41

Secus ſi ſimus in dubio, quia tunc regulæ generali eſt ſtandum, dum de caſu exceptio non apparet. 227.1.42

Notorij probatio quando & quibus caſibus requiratur, & de qualitatibus & requiſitis huius probationis, aut quid concludere & continere debeat. 203.1.49. remiſſiuè.

Notorij ſententia, vt impediat appellationem, debet ferri cum expreſſo ſuppoſito notorij, & eius facta mentione, non aliàs. 204.1.56

in Notoriis quando ſit licita appellatio. ibid.2.62. & ſeqq. remiſſiuè.

Notoriè vbi conſtat, quem eſſe priuatum beneficio ipſo iure, vel quando in ſententia declaratoria poſſeſſor vocatus fuit, aut etiam in collatione vacantis beneficij, ipſo iure poſſeſſio auocari poteſt à detentatore abſque alia citatione. 71.2.15

Et ita procedunt Doctores indiſtinctè tenentes, poſſe à poſſeſſore primi beneficij incompatibilis amoueri. ibid.

de

de *Nouo* quid fieri non ſuffieit, niſi denuo pars grauetur, & ideo non appellat. 430.1.25
Quod cõtingit ex cauſa de præterito, ad primam cauſam de præterito referendum eſt. ibid.26
Nullitas quæ verſatur circa extrinſeca gratiæ penſionis (prout in exemplis quæ apponuntur) non impedit executiooem, ſed reſeruatur iudicio ordinario. 33.1.52
Nullitas quæ verſatur circa intrinſeca gratiæ, nempe circa ſurreptionem, vel obreptionem & ſimilia, legitima exceptio eſt ad impediendam executionem penſionis. ibid.54
Nullitas aut euidens iniquitas apparens ex actorum inſpectione dicitur eſſe in promptu, & notoriè conſtare. 92.1.2.& 34
Nullitas notoria patens ex actis impedit executionem trium conformium. 94.2.22
Nullitas notoria in genere ſumpta diuiditur in tres ſpecies. 95.1.24
Nullitas notoria & manifeſta patens ex actis impedit trium conformium executionem, oon tamen alia probatio, etiam in contineoti boc caſu releuans eſt. ibid.2.26
Nullitas apparens ex facie ſententiæ magis quàm alia quæuis dicitur notoria. ibid.30
Nullitas proueniens tam ex non ſeruatis terminis ſubſtantialibus, quàm ex aliis concernentibus ſubſtantiam iudicij, & ob non ſeruatam formam ſtatuti requiſitam ad actum, impedit executionem. 96.1.32
Nullitas requirens altiorem indaginem, quia nec conſtat ex actis, nec in contioenti eius probatio offertur, impedit executionem irretractabilem. ibid.33
Nullitas velata, quæ poteſt habere dubitationem & diſputationem, non eſt notoria, nec impedit executionem trium conformium. 97.1.38
Nullitas non principaliter, ſed per viam appellationis propoſita, appellationis naturam aſſumit, & cauſat attentata. 116.2.233
Nullitas ſententiæ triginta annis durat. 282.2.115
Nullitas ex defectu mandati quandocumque etiam poſt mille annos poteſt proponi. 283.1.122
Et idem de nullitate proueniente ex defectu iuriſdictionis. ibid.123
Dummodo nullitas calumnioſè non ſit propoſita, aut ex cauſa euidenter improbabili. ibid.
Quæ doctrina procedit in attentatis abſque diſtinctione, an appellatio ſit compatibilis vel incompatibilis. 284.1.132
Nullitas de per ſe propoſita ſiue principaliter aut ioeidenter, non ſuſpendit executionem ſententiæ. 292.2.230
Et idem de nullitate per viam querelæ propoſita. ibid.231
Nullitas deducta per viam exceptionis non ſuſpendit executionem. ibid.232
Limitatur in nullitate euidenti ex actis ex defectu iuriſdictioois, necoon ſententiæ irretractabilis. 293.1.233
Nullitas nulla maior, quàm quod fit extra poteſtatem. 316.2.3
Nullitas quæ inficit poſſeſſionem cuius virtute quis non vult impedire execotionem, attenditur ne ſuſpendatur. 379.1.202
Nullitas reſpiciens titulum, & iuſtitiam principalis oppoſitoris, reſpicit peritorium cui reſeruatur. ibid.2.203
Nullitas quæ inficit titulum & poſſeſſionem, obſtat tertio ſe opponenti executioni ratiooe ſuæ poſſeſſionis. 380.2.213.& ſeqq.
Nullitas cadit in peruerſione ordinis vnius cauſæ ad ſeipſam, & ideo executionem non meretur. 474.1.22
Nullitas inſtrumenti reddit probationem nullam, quo non poteſt dici de obligatiooe conſtare. 476.1.51
Nullitatis effectus deductæ per viam appellationis. 293.2.241
A reiectiooe exceptionis oppoſitæ nullitatis euidentis ex actis, ſi non appelletur, iterum poſtea opponi non poteſt. ibid.245
de Nullitate perpetuò agi poteſt in cauſis, quibus vertitur animæ periculum. 283.1.116
Agenti de nullitate ſententiæ etiam ſuccumbenti non currit terminus ad appellandum ab ea propter iniuſtitiam. 284.1.131
de Nullitate dicere, & adire per viam querelæ, paria ſunt. 293.1.235
ad Nullitates reddentes indicium nullum tam in temporalibus quàm in beneficialibus qui videndi. 114.2.213
Quod nullum eſt, effectum non ſortitur. 93.1.11
Nuntius qui exequitur prout in mandato, non eſt qui grauat, ſed mandans cui exceſſus & grauamen attribuitur. 299.2.44
Quod procedit quando appellatur ſpecificè à facto iudicis committentis, non ſimpliciter à facto executoris & nuntij. ibid.45
Nuntius vt mittat aliquem in poſſeſſionem, iudice mandante mortuo poteſt mandatum exeqoi. 323.1.67
Nuntius excedit qui habet in mandatis vt me ponat io poſſeſſione vnius rei, & ipſe me ponat in poſſeſſione alterius. 203.1.15
Nuntij reuerẽdiſſimi iuriſdictio ſolet declinari, volentis cognoſcere de iure patronatus regio, aliter autem appellatio decernitur per Conſilium Cameræ legitima, vimque fieri & reponi. 149.1.222
Nuntio exequente prout in mandato, erit recurreodum ad mandãtis ſuperiorem, & de ratione. 295.2.6
à Nuntio iudicis exeqoentis, adimplente tamẽ mandatum limitatum, non ad mandantem, ſed ad eius ſuperiorem appellatur. 299.2.43

O

OBligatio redditus annui ſi eſt vnica, pro omnibus præſtationibus futuris, vnica præſcriptio ſufficit pro tota obligatione. 341.2.136
Obligatio ſi eſt vnica pro omnibus anouis præſtationibus, exceptio ſemel oppoſita & reiecta in executione vnius præſtationis, non obſtabit creditori in aliis. 342.1.142
Obligatio guarentigia rem tradere mittitur executioni, & ſtatim mittitur in poſſeſſionem donatarius obligato poſſidente etiam non citato. 358.2.37. & de effectibus clauſulæ iuſtificatiuæ in poſſeſſionis traditione appoſitæ. ibid.remiſſiuè.
Obligatio originalis licèt ſit concepta in ſolidum, ea tamen quæ oritur ex ſententia, eſt pro rata ſecundùm iuris diſpoſitionem. 469.1.115
Obligatio ſemel extincta non reuiuiſcit, etiam ſi res redierit ad priorem ſtatum. 505.2.219
Obligationes ſingulæ ſi oriantur pro ſingulis præſtationibus annuis, tot præſcriptiones ſunt neceſſariæ, ita vt vnica pro omnibus noo ſufficiat. 341.2.139
Obligationes ſi tot ſint quot annuæ præſtationes,

ſententia

ſententia pro prima pagha non parat plenum præiudicium in ſequentibus. 342.2.144

Obliga'us ad factum licèt ante ſententiam liberetur præſtando intereſſe, non tamen poſt illam, quia obligat præciſè. 308.2.43

Obligatus vigore inſtrumenti ad rem & intereſſe, ſi duntaxat ſit condemnatus ad rem, clauſula (parito iudicato) non operatur reſpectu intereſſe non expreſſi. 501.2.176

Si ex ſexdecim obligatis inſolidum quatuor tantùm conuenti ſimpliciter condemnentur pro rata, cődemnati intelliguntur habito reſpectu ad omnes obligatos, non ad ſolos condemnatos. 469.2.120.& cur.ibid.121

Quod fallit niſi index habuerit reſpectum ad libellum quo inſeratum fuerit omnes condemnari, in ſolidum omnes condemnati intelliguntur. ibid.122

contra *Occupantem* rem lite pendente quando non poſſit fieri executio, remiſſiuè. 375.1.171.& an conuentus iure proprio poſſit rem alienare ex alio nouiter acquiſito, puta hereditatis. ibid.

OEconomus an aſſignandus ab Epiſcopo durante lite inter patronos, vel in totum queat beneficium prouidere. 22.1.52.remiſſiuè.

OEconomi deputatio, ſicut & eius congruæ aſſignatio impeditur per appellationem ſequentem. ibid 2.56

Officium iudicis cùm concurrit cum actione, quando per illud vberiùs conſulitur agenti atque aliquid addatur actioni. 9.2.42

Ab iniuſta denegatione officij implorati licet appellare. 194.1.61

A ſuſpenſione vel priuatione officij & lata in ſyndicatu an ſit licita appellatio. 202.2.43.remiſſiuè.

Officij priuationis pœna ſi incurratur ipſo iure, ſufficit delicti declaratio, vt priuatio ſubintelligatur. 409.2.73

Officio iudicis mercenario quod poteſt exercere motu proprio, quando aliquid committitur, ab illud negante appellatur. 193.2.57

Secus de officio iudicis nobili, quod deſeruit actioni propoſitæ, & de vtriuſque exemplis. ibid.58

Officia & beneficia ad nutum amobilia, quando ſine cauſa poſſint tolli. 82.1.13.remiſſiuè.

Officialis delinquens extra officium captus ab vna Curia remittitur ex vrbanitate ad Curiam ſuperiorem, cuius eſt delinquens ipſe. 81.1.7

Officialis ſuſpenſus vel priuatus officij adminiſtratione in Syndicatu pœna exequitur appellatione non obſtante. ibid.2.9

Officiales ad nutum amobiles, non poſſunt abſque cauſa amoueri. 23.2.62

Officiales minores vt Alguazeli incorrigibiles exceſſus committentes, poſſunt ab eorum iudice ſtatim expelli, & manumitti ſine lite, & appellatione, ſed liberè. 81.1.5

Officialibus tunc prohibita eſt appellatio, quando condemnantur pro delicto commiſſo in adminiſtratione officij ſui, & à proprio iudice. ibid.6

Omiſſum intelligitur quidquid in condemnatione non ſit expreſſum. 360.1.54.& 412.2.100

Omiſſum ſeu non expreſſum in ſententia habetur pro omiſſo. 469.1.516

Opinio Hieronymi Gonz. & Gratia. reprobatur, dicentium, dictiones (mox, ſtatim, confeſtim, illico) & ſimilia, non excludere appellationem. 74.1.45

Opponi nő poteſt aliquid, etiam per viam replicationis contra diſpoſitionem continentem clauſulam (ſublata.) 135.1.81

Oppoſita exceptione ſuper impotentia appellandi, debet adhiberi cauſæ cognitio ex inſpectione actorum. 228.1.55

Oppoſitio & offuſcatio etiam ſi contineat iuris ſubtilitatem tollit notorietatem nullitatis ex actis reſultantem. 97.1.37

Oppoſitiones per tertium executioni ſententiæ, ſeu inſtrumenti guarentigiati parificantur à iure. 397.1.363

Oppoſitor ſi ſit clericus, & altera pars petẽs ſententiæ executionem ſimiliter, remittenda eſt executio eccleſiaſtico. 373.1.151

Quatuor proponuntur concluſiones ad quas tertij oppoſitoris iura reducuntur, quibus cognoſcitur quãdo poſſit impedire executionem vel non. 360.1.56.& ſeqq.

Oppoſitori quantumcumque docto etiam notoriè non poteſt conferri beneficium Parochiale abſque concurſu, quem ipſe ſubire tenetur. 100.2.78

Oppoſitores poſt viginti dies, & intra terminum exceſſiuum & prorogatum per Epiſcopum, nec ſunt legitimi oppoſitores, nec ad concurſum ſunt admittendi. 98.2.58

Oppoſitum in oppoſito idem operatur, quod propoſitum in propoſito. 236.1.39

Ordo datus formam inducit. 512.1.187

Ordo iuris non ſeruatur in notoriis, ſed tunc ordo eſt ordinem non ſeruari. 202.2.47

Ordo l.à Dino Pio. §.in venditio. ff. de re iudic. an detur pro forma ſubſtantiali, ita vt eius peruerſio non egeat appellatione. 281.2.103

Ordo executionis, de quo in §.in venditione, omiſſus per iudicem ordinarium non cauſat exceſſum & nullitatem, ſed iniuſtitiam. ibid.105

Ordo legis ſonans in monitionem potius quàm in neceſſitatem, licèt omittatur, non vitiat. 472.2.5

Ordo quid. ibid.4

Ordo in duplici eſt differentia, à iure vel ab homine datus. 473.1.8

Ordo præſcriptus ſententiæ, eius præpoſteratio cadit in ſe ipſa cauſa executionis. ibid.2.16

Ordo vnius cauſæ in ſeipſa eſt velut ordo membrorum in corpore indiuiduo, à quo ſi ſubuertatur aliquod principale, totum corpus petiit, ſecus in ordine vnius cauſæ ad aliam diuerſam. ibid.19

Ordo literæ ſeruandus eſt, & à forma ſententiæ non eſt recedendum. 476.2.56

Ordinis præpoſteratio inducit nullitatem & appellationem. 112.1.190

Ordinis peruerſio de quo in d.§.in venditione, facta per executorem cauſat nullitatem, & exceſſum. 281.2.106

Ordinis omiſſio reſpicientis vtilitatem partis tantùm, non vitiat executionem, ſed permittit appellationem. 293.1.246

ab Ordinis iudicialis præpoſteratione eſt licita appellatio, vbi aliàs regulariter eſt prohibita. 373.2.155

Ordinis præpoſteratio ſonantis in conſilium legis non in neceſſitatem, non vitiat. 472.2.2

Ordinis dari ab homine præpoſteratio ſemper actum vitiat ipſo iure. 473.5.9

Ordinis præpoſteratio etiam dati à iure in eadem cauſa, & ſic de ipſa ad ſe ipſam vitiat ipſo iure. ibid.12

ab Ordinis præpoſteratione etiam à iore vnius cauſæ ad ſeipſam,appellatio licita eſt. ibid.2.13

Ordinis præpoſteratio eiuſdem cauſæ ad ſeipſam, vitiat proceſſum ipſo iure. ibid.14

Ordinis præpoſteratio in aduerſis cauſis præiudicialibus , tamen ioret ſe annullat ipſo iure. ibid.15

Ordinis præpoſteratio dati à iure vnius cauſæ ad alteram ſeparatam,ſeu vnius iudicij ad aliud,non vitiat ipſo iure. ibid.17

ob Ordinis præpoſterationem dati à iure vnius iudicij ad alterum, ſententia & proceſſus tenent, à quo appellare neceſſe eſt. ibid.18

Ordinis à iure de vna cauſa ad aliam præpoſteratio non admittit appellationem in iudicio ſui oatura inappellabili, quia non cauſat oullitatem. ibid.20

ab Ordinis peruerſione appellatio admittitur etiam in iudiciis aliàs priuilegiaris, in quibus regulariter appellatio non admittitur. 474.1.21

Ordinis præpoſteratio eſt grauamen euidēs patens ex actis. ibid.2.23

Ordinis præpoſterationis nullitatem ſanat partis eonfeſſio emanata. 478.2.71

Vide *Præpoſteratio.*

Ordinem ſuſcipere neceſſarium beneficio compulſus poſſeſſor nō appellat,quominus interim exequatur præeeptum. 60.1.10

Ordinem aſſignatum per d.§.in venditione eſſe inductum pro forma, & eius omiſſiooem cauſare nullitatem & exceſſum,qui teneant. 281.2.104

Ordinem ſeotentiæ præpoſterans executor excedit mauifeſtè. 472.2.3

Ordinem excedere ſeu modum, idem eſt, cùm ſint duo inſeparabilia. 473.1.6

Ordinarius ſi prouiſionibus regiis præſentationis non obtemperet,quid faciendum. 147.1.204

Ordinarius in cauſa delegata minor eſt judice delegato à Principe. 292.2.226

Ordinarius in caſibus quibus poteſt cōtra Religioſos & aliàs exemptos à ſua iuriſdictione procedere,poteſt ſuam exequi ſententiam abſque literis requiſitoriis. 494.2.102

ab Ordinario reponere volente exceſſum executoris Romanæ Curiæ appellationi emiſſæ an ſit deferendum. 296.1.9

Negatiua aſſeritur. 298.1.32

Origo, & principium præſentandi Reges Epiſcopos, quod fuerit. 151.1.240

Origo à qua cætera vim capiunt, magis attenditur & nobilior habetur. 487.1.18

Origine falſitatis data, omnis actus dependens eſt nullus. ibid.22

P

P*Actum* de noo alienādo poteſt opponi in annui eenſus conſtitutione, quod ſolùm reſpicit ſeueritatem creditotis. 379.1.200

Pactum de non alienando vt operetur executionem in tertium,an debeat apponi hypothecę ſpeciali, an ſufficiat generali. 491.1.65.remiſſiuè.

Palinodiam recantare non debet Clericus iniuriator, cùm nobilitatis priuilegio fungatur, contra Bernard. Diaz communiter reprobatum. 468.2.110

Papa concedens mihi caſtrum poterit contra me præſcribi,quia mea poſſeſſio non eſt Papalis.155.2.291

Vide *Pontifex.*

Parochus cui ex impedimento vel imperitia datur coadiutor,non excuſatur à reſidentia. 21.2.46

Parochus præficiendus Eecleſiæ nouiter cōſtructæ, debet inſtitui ad præſentationem Rectoris primæ,& de ratione. 55.2.37

Parochialis. Cauſa quæ ſufficiens ſit , vt noua Parochialis cooſtruatur. ibid.1.32.& 34. remiſſiuè.

Parochialis prouiſio & poſſeſſionis traditio nec ſuſpenditur per appellationem, nec poſſeſſor à poſſeſſione amouetur, donec per tres ſententias vincatur, vbi referuntur & ponderantur verba conſtit. Pij V. 45.2.62

Parochialis iuris patronat. Eccleſiaſtici vacantis in menſibus reſeruatis Sedi Apoſtolicæ concurſus fit ſpreto patrono. 102.2.99

Et quomodo ſit fides concurſus ad ſedem tranſmitteoda. ibid. & latiùs 103

Parochialem nouam fieri quando iuſſit Ordinarius, an poſſit ad id compellere non obſtaote appellatione. 55.1.31

Parochiani cōtribuere tenentur in Eccleſiæ collapſæ reædificationem, ſi Clerici redditus, qui ſuperſunt,noo ſufficiant. 51.2.3

Non poſſuot renunciare adminiſtrationi,& perceptioni Sacramentorum, vt à contributione hac excuſentur. ibid.4

In ſubſidium tenentur ad contributiooem reficiendæ Eccleſiæ dirutæ,ſicut Clerici tenentur ad opera publica communia omnibus, poores,& fontes,*&c.* 52.2.9

Tenentur pro oneribus Eccleſiæ, puta, ſi recooeiliatione egeat. ibid.10

Parochiani quando in ſubſidium tenentur contribuere pro neceſſitate Eccleſiæ, tā nobiles, quàm plebei indiſtinctè coguntur,vbi de ratiooe. ibid.11

Pars quæ omiſit appellare à capitibus ſeparatis, de quorum executione tractat iudex, non poterit poſt decem dies ab eorum executione appellare. 209.2.25

Et ſi hæc cauſa ad ſenatum per viam violentiæ protrahat executiuas,decretum vim noo fieri, reportabit. ibid.26

Vnaquæque pars licèt tertiò appellare non poſſit ab eodem articulo, tamen aduerſarij appellationi rectè poteſt adhærere. 221.1.65

Pars cuius intereſt appellationi non deferendæ ne deferatur,ſi non contradicat,aut appellet à delatione, ipſam iudex proprio motu non poteſt reuocare. 235.1.26

Quælibet appellatio eſt cōmunis vtrique parti, etiam non appellanti. 221.1.66

Niſi appellatio fuerit limitata quatenus contra, *&c.* ibid.67

Pater eſt legitimus filij adminiſtrator in aduētitiis, tam in agendo quàm defendendo. 386.2.260

Patronus an teneatur præſentare iotra terminum edictorum,cùm habeat terminum iuris,an poſſit eorum petere prorogationem pro tempore ſibi à iure coniceſſo,vt interim præſentandus queat ordinari,vel eius ætas legitima cōpleatur. 65.1.70. remiſſiuè.

Patronus Eccleſiaſticus ſi præſentauerit ante examen per concurſum, eius præſentationis virtute non erit facienda inſtitutio. 101.1.82

Niſi iterum denuo expreſsè vel tacitè præſentatus ſit poſt examen, & approbationem inter cæteros. ibid.

Non ſolùm poteſt nouiter præſentare expreſsè, ſed etiam tacitè aliquem actum gerendo in

fauotem illius,quem præſentauerat ante concurſum. 102.1.93

Patroous præſentans indignum pro illa vice priuatur præſentatione. 148.1.116

Partono non currit tempus præſentandi, niſi à die ſcientiæ,& ootitiæ verę,non interpretatiue. 132.1.42

Pattooo excuſat impedimentum, vt illi non currat tempus,non tamen excuſat lis non finita. 167.1.76

Patronum ſi habeat prima Eccleſia ſimul & ille cum Rectore debet nouiter conſtructæ præſentare. 56.1.38

Patrono aut Epiſcopo exiſtente in quaſi poſſeſſione currit tempus lite pendente ſuper proprietate. 166.2.69

Patroni Eccleſiæ fructuum eius participes tenentur ad reparationis contributionem. 53.1.14

Pattonis currit tempus ad præſentandum datum à iure vel à fundatore, à tempore notitiæ, non à tempore vacationis. 166.1.62

inter Patronos vertente lite ſuper iure præſentandi præſentatus à poſſeſſore ſuſtineiut, etiam poſtmodum euicto iure patronatus à veris patronis, ſecus quando lis eſt inter pattonos & Epiſcopum,& de ratione. 107.1.146

Paupertas vti qualitas naturalis in famulis & operariis præſumitur, qui vtplurimum neceſſitate coacti ſeruiunt. 25.2.85

Penſio reſeruata pro alimentis & pro vitæ humanæ ſuſtentatiooe noo recipit appellationem ſuſpenſiuam,vbi de exemplis. 29.1.1

Penſio apposita ſuper duobus beneficiis deuentis poſtea ad duos poſſeſſores non dicitur liquida, ſed priùs debet executor cognoſcere de rata portionis quæ tangat vnumquodque beneficium. 35.1.71

Quo caſu non reſcribitur commiſſio appellationis eum elauſula (ſine præiudicio legitimæ executionis.) ibid.

Penſio aſſignata laico aut pro ſeruitio temporali, non eſt beneficium,ſecus aſſignata pro clerici ſuſtentatione aut cauſa reſignationis. 406.1.44

Penſio extinguitur per profeſſionem expreſſam aut tacitam religionis ſicut beneficium. ibid.45

à Penſionis diminutione non poteſt admitti appellatio ſuſpenſiua, quin eundem effectum cauſee in augmento congruæ contra eius priuilegium. 20.1.35

Penſionis ad reformationem quando agitur ex cauſa agendæ congruæ, non agitur iure actionis, ſed officio iudicis,contra Flores de Mena. ibid.2.37

Penſionis proceſſus ſiue fulminetur executiuè, ſiue ſummariè tantùm,appellatione ſuſpenſiua caret. 29.1.2

Penſionis ad ſolutionem condemnatus vigore Bullarum Pontificalium ex cauſa puta reſignationis,non poteſt impedire executionem per appellationem. ibid.2.5

Penſionis executioni locus non erit, nec clauſula (ſine retardatione)vel (ſine præiudicio legitimæ) effectum habet,quando ex ventre Bullarum conſtat de vitio nullitatis,penſionis, aut alterius legitimæ exceptionis. 310.1.26

Penſionis reſeruatio ſi eſt conditionalis,aut poſſeſſor non eſt qui illi coonſenſit, debet penſionarius coram executore de quaſi poſſeſſione exigendi penſionem docere, aliàs debet narratiuam, & conditionem verificare. 31.1.35

Penſionis reſeruatio ſuper aliquo beneficio non facta relatione alia, eſſe iam grauatum, eſt nulla, etiam ſi motu proprio fuerit reſeruata. 34.1.59

Penſionis reſeruatio cum clauſula (dummodo remaneant centum pro Rectore) & ſimilibus, eſt conditionalis, de qua priùs debet conſtare. ibid.2.65

Quod procedit ſiue ordinariè, ſiue executiuè agatur. ibid.66

Penſionis reſeruatio conditiones aut aliquas qualitates habens facit, vt auditor teneatur aſſumere partes iudicis. 35.1.67

Et an ordinatio ſit talis cauſa in prima inſtantia remittenda. ibid.

Pènſionis non ſolutæ per longum tempus oppoſita exceptione commiſſio appellationis non datur cum clauſula (ſine retardatiooe ſolutionis penſionis) cum pro opponente adſit præſumptio. ibid.69

Penſionis tranſlatarius an teneatur iuſtificare ius & titulum transferentis. ibid. 2.74. remiſſiuè.

Penſionis extinctæ per profeſſiouem penſionarij non impedit executionem, nec retardat ſolutiooem, quia requirit altiorem indaginem. ibid.77

Et an talis exceptio debeat priùs diſcuti in iudicio ordinario. ibid.

Penſionis extinctæ per matrimonium ſubſequutum non impedit executionem literarum. ibid.78

Penſionis ſolutioně quales exceptiones impediant. 36.1.81. remiſſiuè.

Penſionis reductio poteſt peti coram ordinario, ſi fructus parochialis poſt reſeruationem venerint in diminutionem, abſque ſpeciali commiſſione Papæ. ibid.2.87

Penſionis reformatio à principio exceſſiua non poteſt coram ordinario tractari,nec legato, niſi ex ſpeciali reſcripto Papæ. ibid.88

Per receptionem partis penſionis cōſtitutæ conſtituitur in quaſi poſſeſſione exigendi totam penſionem. 139.2.133

Penſioni non conſentiens ſucceſſor,vt queat declarari in cenſuras incurtiſſe, debet Bulla ipſa intimari. ad faciendam autem executionem in eius bonis ſufficiet monitorium auditoris inſerto tenore gratiæ. 32.1.36

Penſionem ſi tertius habens ſuper beneficio petat committi cauſam nullitatis primæ pēſionis, exigetur cautio, quamuis allegetur paupertas prioris penſionarij. 34.2.61

Penſionem appoſitam ſuper duobus beneficiis ab vno poſſeſſis, quæ poſtmodum ad duos poſſeſſores deueniſſent, iſti non teneantur in ſolidum, ſed pro rata ſoluere. 35.1.70

Penſionem pro ſtipēdiis cuius eſt capax laicus, poteſt habere illegitimus. 406.1.48

Penſione tranſlata vigore literarum ſi titularis alleget,non rectè factam fuiſſe tranſlationem, commiſſio conceditur cum clauſula (ſine retardatione) licet tranſlatarius nunquam fuerit in quaſi poſſeſſione exigendi, ſed transferens ſic. 33.1.42

Penſione Rector grauatus ſi per decennium non ſoluerit oppoſita exceptione, & cauſis non ſoluendi,& ſi apparentes allegando, (remiſſa cauſa ordinario)non poteſt executor contra illam executiuè procedere. 35.1.68

Penſiones vacant per contractum matrimonij, ſicut beneficia. 406.1.47

Penſio

Penſionum ſunt incapaes illegitimi, ſicot beneficiorum. 406.1.47

Penſionarius ſi poſt profeſſionem aut matrimonium permanſit in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem, vel oſtendit diſpenſationem etiam intricatam,& non claram, non ſuſpenditur executio, vt dictũ eſt, aliàs autem exceptio extinctionis penſionis executionem impedit, cùm ſit releuans probata intra breuem terminum. 35.2.79

Penſionarius an teneatur verificare bonũ ius conſentientis reſeruationi penſionis. ibid.73

Penſionario exiſtente in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem lata ſententia ſuper reformatione penſionis,aut nullitate ipſius non exequitur prima ſententia, nec ipſe interim impeditur ſua vti quaſi poſſeſſione,imò tunc reſcribitur cum clauſula (ſine retardatione ſolutionis penſionis.) 18.1.20

Periculum vbi ſit in mora, quando tollitur appellatio. 5.1.6.remiſſiuè.

Periculum vbi imminet ex mora, poteſt legatarius impunè propria authoritate legatum capere.12.1.62

Periculum in mora caret lege,legem non admittit, atque legem tribuit.ibid.2.72.licitum facit,quod aliàs licitum non eſt. ibid.

Periculum imminens,& inſtans neceſſitas attribuit iuriſdictionem etiam non habenti. 13.1.73.& à iuris regulis tunc receditur. ibid.

Periculum & damnum prouenicns ex longa vacatione beneficij fortiùs viget in prouiſione iure deuoluto facta,& de ratione. 164.2.46

Periculum vxoris ob viri ſæuitiam non recipit æſtimationem. 468.1.105

Periculo durante, ob quod aliquid fieri mandatur, durat mandatum,dum durat periculum,& ceſſat illo ceſſante. 162.2.27

Pertinentiæ ſunt appendices rei principalis. 438.2.89

Pertinentiæ videntur rei principali deſeruire tanquam quid acceſſorium. ibid.90

Pertinentiæ illæ dicuntur quæ aut lege, ſtatuto, homine, aut conſuetudine, ad vſum alicuius rei ſunt deſtinatæ, cui vt acceſſoriæ accedunt. ibid.91

Pertinentiæ liquidandæ in executione ſententiæ generalis, licèt in ea non ſint expreſſæ,comprehenduntur ſub clauſula (parito iudicato.) 501.1.181

Pertinentiarum nomine & appellatione quæ veniant tam in ſententiis,legibus,teſtamentis, priuilegiis,aliiſve diſpoſitionibus. 438.1.88. remiſſiuè.

de Pertinentiis eſſe id de quo contingit dubitari dicenti,incumbit onus probandi. 442.1.130

Pignus quominus vendat creditor,appellari non licet per debitorem. 62.1.33

Pignoris venditio legitimè facta non impeditur per appellationem debitoris. 345.1.164

Pignore vendito authoritate iudicis inſtante creditore, indiſtinctè debitor tenetur de euictione eius. ibid.2.166

Plus petere dicitur qui ante tempus petit. 447.1.5

Pœna non extenditur vltra proprietatem vocis,niſi cogente fundamento. 406.2.51

à Pœna per legem ipſo iure impoſita licèt non ſit licita appellatio,tamen à declaratoria aliquem in eam incidiſſe, illam admittit quoad vtrumque effectum. 70.1.3

Pondus. In iis quæ conſiſtunt in pondere, numero, aut menſura, apprehenſa parte granorum totum aceruum frumenti apprehendiſſe dicitur. 139.1.126

Aliud eſſe in furto ex æquitate. ibid.

Pontifex eſt dominus tẽporalis vrbis Romanæ,quia eſt de patrimonio Eccleſiæ. 496.2.124

Vide *Papa*.

Populo ita numeroſo, vt Rector non poſſit ſufficere ſacramentis, vel cultui diuino miniſtrandis, poteſt ipſe Rector,vel alius ad quem pertinet ſufficientes ſacerdotes ſibi adiungere. 55.1.33

Portionis aſſignatio, & Clerici inſtitutio & præſentatio ad nouam Eccleſiam fieri debet appellatione,& contradictione non obſtante. 56.2.42

Quaſi poſſeſſio conferendi attenditur, non ius proprietatis. 128.2.6

Quaſi poſſeſſio in iuribus incorporalibus quæri non poteſt,niſi ex ſcientia & patientia aduerſarij. 129.2.16

Poſſeſſio talis eſt,qualis demõſtrat titulus præcedens. 131.1.33

Poſſeſſio infecta per clauſulam(irritans)omni caret effectu. 134.1.65

Quaſi poſſeſſio non acquiritur per collationes, etiam effectum ſortitas contra decretum irritans. ibid.2.74

Quaſi poſſeſſio omnium patronorum conſeruatur per præſentationem aliquorum dumtaxat, dũmodo hi animo priuandi cæteros non præſentent. 138.1.115

Poſſeſsio generalis acquiſita in iuribus incorporalibus (quæ magis intellectu, quàm corpore percipiuntur)propter iurium vnitatem ratione cauſæ generalis poſſeſsio retẽta ac quæſita in parte, retinetur in toto. ibid.116

Quaſi poſſeſsio percipiendi oblationes in aliquibus locis diœceſis ex iure vniuerſali,extenditur ad omnia alia loca eiuſdem diœceſis.ibid.2.118

Poſſeſsio rei principalis cenſetur etiam continuari in connexis,& acceſſoriis. 139.2.130

Quaſi poſſeſsio iuris vniuerſalis non extenditur ad aliam ſpeciem in cuius poſſeſsione alius repetitur. 140.1.136

Poſſeſſio ciuilis & naturalis transfertur in ſucceſſorem maioratus miniſterio legis Tauri etiam ab alio occupata in vita, aut poſt mortem prædeceſſoris. 141.2.153

Quaſi poſſeſſio non ſufficit, vbi agitur de ſtatu beneficij, & de diuerſo anteriori conſtat.142.1.159

Poſſeſſio conferendi dimidias portiones in aliqua diœceſi trahitur ad alias portiones nouiter erectas eiuſdem ſpeciei. 157.1.313

Poſſeſſio per clauſulam conſtituti vera eſt, ciuilis & naturalis, licèt modus acquirendi ſit fictus à iure. 168.2.116

Poſſeſſio momentanea quare dicta. 175.1.33

Poſſeſſio capta vigore pacti(de ingrediendo propria authoritate)eſt valida etiam non obtenta ſententia declaratoria. 183.1.105

Poſſeſſio à tertio non eſt auocanda niſi ſuper dicta poſſeſſione ſit legitimè conuictus. 360.2.61

Etiam ſi iſte tertius de nuda poſſeſſione opponat,etiam non allegans iuſtam eſſe, quia præſumitur. ibid.62

Poſſeſſio rei ſi ſit vacans,tertius comparens pro ſuo iure de quo docet, impedit executionem. 363.1.76

Poſſeſſio ſi auocaretur à tertio non citato, ſed ab-

ſente,non fieret executio contra condemnatum, ſed contra non condemnatum. 364.2.85
Poſſeſſio ſola ſufficis ad implendam executiooem rei dum de ea docetur incontinenti cum ſola articuli ioſti allegaione. 365.t.87
Poſſeſsio tertij oppoſitoris cóparentis patitur controuerſiam. ibid.a.93
Poſſeſsio nulliter per executorem aut iudicem ab vno oblata, & alteri tradita, nec iſti acquiritur, nec ab illo conſertur ciuilis. 367.1.t03
Poſſeſſio miniſterio legis fictè tranſlata abſque naturali apprehenſione in aliquem concuttendo cum detentatore,impedit executionem rei,& dicitur legitimus contradictor. 368.t.t13
Poſſeſsio non transfertur per alienationem rei lite pendente,nec etiam per precarium in ea appoſitum. 378.2.198
Transſertur ea actu nullo. ibid.204
Poſſeſsio doloſa & in fraudem tertij nou transfertur,etiam ſi dominus à ſe caeat. 396.2.36t
Poſſeſsio vigore l.fi.C.de edicto diui Adria.clerico data per iudicem laicum, comparente legitimo tertio oppoſitore,reuocanda eſt per eundem laicum,cuius iuriſdictiooem clericus non declioat. 496.a.t25
Poſſeſsio per primogenitum apprehenſa quæ non durauit, non cenſetur adepta, quoad varia iuris remedia. 507.t.23t
Poſſeſsionis beneficij traditio facta ab babente poteſtarem per neceſſarium antecedens, inducit tacitam,& virtualem collationem. 102.1.96
Poſſeſsionis cauſam nemo mutare poteſt, niſi aliquo extrinſecus accedente. t3t.a.35
Poſſeſsionis ſuæ conſeruationem petens dicitur defenſor,noo actor. 492.a.84
Poſſeſsionis apprehenſio etiam iudicis authoritate ad non poſſeſsionem redacta, res cum fructibus reſtituitnr. 498.a.144
Continuans ſuam poſſeſſionem lite & appellatione pendente non attentat. 18.1.19
Acquiſiotiſſe poſſeſsionem vnius tei in iuribus incorporalibus, ſufficit, vt conſeruetur quaſi poſſeſsio in omoibus. 140.1.135
Poſſeſsionem probaos ex priuilegio decimandi in toto territotio reſpectu fructuum, qui aliàs ibi naſcebantur, iuuatur etiam reſpectu noualium poſtea repertorum. ibid.a.144
Poſſeſsionem ingredi quis poteſt propria authoritate, ſed vrbaniùs facit adeuudo iudicem. 183.1.106
ad Poſſeſsionem vbi non eſt actum vigore contractus principaliter,ſed vigore clauſulæ cunſtituti, vel pacti de ingrediendo propria authoritate, appellatio non ſuſpendit. ibid.107
ad Poſſeſsionem vbi agitur noo priocipaliter ex contractu, ſed vigore clauſulæ conſtituti in eo appoſitæ, appellatio non ſuſpendit. ibid.109. & cur. 110
Poſſeſsionem captam vigore executorialium expeditarum in partibus,& nó reproductarum attentatam non eſſe,determinauit Rota. a55.t.88
in Poſſeſſionem ſi quẽ mittere actualiter non queat iudea ob aliquod impedimentum, habetur pro poſſeſſore miniſterio legis. 313.a.96
Poſſeſsionem adeptus non videtur qui ſtatim eam amiſit. 507.1.230
Poſſeſsionem beneficij uon videtur nanciſci pacificam, qui ſtatim fuit turbatus quoad ordinum obligationem. ibid.133
Poſſeſſionem recuperans incótinenti, fingitur nunquam eiectus. ibid.2.240
Poſſeſſione apprehenſa in vno ex capitibus gregis empti; totius gregis apprehenſam intelligitur, cùm ſit vnum corpus, licèt plures diſtantes res. t39.1.127
Poſſeſſione auocata à tertio oppoſitore poſſeſſorio remedio,cuius prima ſententia exequitur,ſi executoriales priures in ea exequitur, an ſit tertio præſtanda cautio. 396.t.98
Et noua poſſeſſiooe ſuperueniente datur rei vindicatio contra ſemel abſolutum. 464.1.72
Poſſeſſione non priuat executor inordinatè procedens,nec acquiritur ei cui tradidit. 491.1.69
Poſſeſſione nou priuat executor nulliter procedendo,nec ab accipiente acquiritur. 497.1.128
Poſſeſſor priuatus ipſo iure per adoptionem ſecundi incompatibilis ſi ad collationem de iure vacantis non fuit citatus, tamen poſſeſſio facti, & detentatio auocari ab eo non poteſt, niſi citatione præmiſſa. 70.2.11
Poſſeſſor iuris patronatus ſufficit habere poſſeſſionem in conſequentiam ad præſentandum, vt in bonæ fidei poſſeſſore caſtri aut villæ,cui inhæret. 142.t.158
Etiam ſi ipſe poſſeſſor nomquam præſentauerit, quia dignitas ſeu caſtrum retinuit ſemper poſſeſſionem. ibid.
Poſſeſſor virtute clauſulæ conſtituti an impediat rei executionem,& ſit legitimus contradictor. 168.1.114
Poſſeſſor per clauſulam cõſtituti legitimus eſt contradictor ad impediendam eaecutionem rei, cuius iudicio non fuit citatus. ibid.2.118.& 121
Poſſeſſor per clauſulam conſtituti impedit eaecutionem ſententiæ latæ in remedio l. fi.C.de edicto diui Adri. 169.2.123
Poſſeſſor conuentus ea l. fi.C. de edicto diui Adria. aſſerit ſe heredem ſcriptũ in teſtamento ſolemni, & parem titulum oſtendit, appellatio admittenda eſt quoad vtrumque effectum. 181.2.9t
Poſſeſſor violentus condemnatus vt deſiſtat à poſſeſſione, ſi nolit, cogitur per carcerem. 309.2.55
Poſſeſſor beneficij accuſatus de crimine eius inferente priuatiooem ipſo iure, poteſt renuntiare illud etiam ſi ſit lata fenteotia priuationis à qua tamen appellauit. 377.1.180
Condemnatus ob delictum ad priuationem per tres conſormes,reſignare non poteſt tanquam in fraudem paratæ executioois. ibid.t81
Poſſeſſot maioratus qui fatetur ſe iniuſtè vaſallis iura quædam percepiſſe,& iubet ſuos ſucceſſores ampliùs non percipere, an obligent ſucceſſores non hæredes. 395.2.346
Poſſeſſori nouo beneficij competunt remedia poſſeſſoria pro rebus ad illud ſpectantibus,quas non poſſedit, dummodo prædeceſſor fuerit in poſſeſſione. 32.2.4t
Poſſeſſore priuato ipſo iure, poteſt alius eligi abſq; alia ſententia priuationis. 70.2.8
Poſſeſſorium iudicium duplea eſt, aliud ſummarium ſeu ſummariiſſimum, aliud ordinarium ſeu plenarium. 171.2.1
Poſſeſſorium ſummarium eſt præparatorium iudicio ordinario poſſeſſorio. ibid.a
Poſſeſſorium ſummarium, cùm ſit momentaneum aptitudine,exigit ſummariam cognitionem, non libellum,litis conteſtationem,concluſionem,aut diffinitiuam ſententiam. ibid.3
Poſſeſſorium ordinarium quando locum habeat, &

in

in eo quomodo procedatur, & de eius effectibus & natura breuiter explanatur. 172.2.10
Poſſeſſorium ſummatiſſimum ab ordinario & plenario quantum diſter, & quæ in vtroque requirantur. 173.1.11. & ſeq. remiſſiuè.
Poſſeſſorium remedimm ex l. fin. C. de edicto diui Adri. ſummatiiſſimè proceditur. ibid. 13
Quod intelligitur reſpectu omniũ perſonatum, quæ eo remedio potiri poſſunt. ibid. 14
Poſſeſſorium adipiſcendæ intentatũ à muliere ventris nomine ſummariè tractatur. ibid. 16
Poſſeſſorium remediũ ex Saluiano interdicto ſummariè agitur. ibid. 17
Poſſeſſorium ſummarium ſeu ſummariiſſimum requirit ſemiplenã & leuem probationẽ. ibid. 2.20
Poſſeſſorium iudicium licèt requirat plenã & perfectam probationem, nõ deſinit eſſe ſummarium. 174.1.23
Poſſeſſorium non merum, ſed mixtũ cum petitorio admittit appellationem à toto. 181.1.82
Poſſeſſorium quãdo ſimul tractatur cum petitorio, iſtud vt potentius præpondetat, & abſorbet poſſeſſorium, & attenditur, vt appellatio admittatur à tota cauſa, & ſententia. ibid. 83
Poſſeſſorium admixtam habens cauſam proprietatis admittit appellationem. ibid. 2.90
Poſſeſſorium admixtum babẽs cauſam proprietatis non dicitur momentaneum. 182.1.94
Poſſeſſoriũ licèt mixtè tractetur io iudicio, ſi tamen ſuper poſſeſſorio dumtaxat feratur ſententia, appellatio nõ ſuſpẽdit eius executionem. ibid. 2.98
Poſſeſſorium agitatum per viam contractus admittit appellationem quoad vtrũque effectum. ibid. 99. & ſeqq.
Fallit quando ad rei poſſeſſionem agitur vigore inſtumenti guarentigiati. ibid. 100
Poſſeſſorium iudiciũ motum contra detentatorem, qui non poteſt petitorium mouere, vt puta, commodatarium, admittit appellationem. 183.2.116
Et huius doctrinæ plura redduntur exempla, remiſſiuè. ibid. 17
Poſſeſſorium ſummariiſſimum eſt præparatorium poſſeſſorij ordinarij. 184.1.118
Poſſeſſorium ſummariiſſimum, & eius interlocutio durat vſquequo lata ſit ſententia diffinitiua io poſſeſſorio ordinario. ibid.
Poſſeſſorij ſummarij natura, & effectus, quãdo proponatur, & quoad duret. 171.2.3. breuiter tamen.
Poſſeſſorij ſummarij ad materiam qui ſint videndi. 172.1.4. & 8
Poſſeſſorij meri ſentẽtia affert modicũ præiudiciũ, cuius grauamẽ reparatur per diffinitiuã. 174.2.28
Poſſeſſorij meri ſententia parat modicum præiudicium, & illud reparabile de facili in iudicio petitorio. 175.1.32
Poſſeſſorij ſententia continens condemnationem fructuum, damni, aut intereſſe, an & quando recipiat appellationem. 182.1.97
A mero poſſeſſorio licèt non appelletur, appellatur à poſſeſſorio iotentato virtute cootractus. 7.2.22
Poſſeſſorio ſummariiſſimo, quod eſt indicis officiũ, nullus requiritur ordo iudicialis. 172.1.5
Quod procedit io ſummariiſſimo recuperandæ, adipiſceudæ, aut retinendæ poſſeſſionis. ibid. & ſeqq.
à Poſſeſſorio adipiſcendæ ex l. fin. C. de edicto diui Adria. & eios ſententia lata in fauorem vtentis illo remedio appellationi non eſt deferendum. 175.2.34
Poſſeſſorio deducto in ſtipulatione, cuius vigore quis condemnatus eſt, appellare licet. 182.2.102
Et idem quando quis petit de feudo ſe inueſtiri, quia agit ex contractu. ibid. 103
in Poſſeſſorio ſi agatur ad caducitatem oon principaliter, ſed incidenter & acceſſoriè, non admittitur appellatio. 183.1.108
Poſſeſſoria omnia remedia ordinaria habeur remedium ſummariiſſimum ex iudicis officio. 172.2.9
Poſſeſſoria remedia ſemiplenam probationem requirere tantùm, qui defendant. 173.1.18
Poſſeſſoria remedia plenariam & legitimam probationem requirere, qui defendant. ibid. 2.19
Poſſeſſoria adipiſcendæ, aut Saluiani, & l. fin. C. de edicto diui Adria. licèt quoad ordinem procedatur ſummariè, plenam tamen requirunt probationem. 174.1.21
Poſſeſſoria iudicia ſummariiſſima preparatoria poſſeſſorij ordinarij, non recipiunt appellationem. 177.2.61
Poſſeſſoria remedia omnia ſummariiſſima, quæ ſunt præparatoria poſſeſſorij ordinarij, oon recipiunt appellationem etiam de iure canonico. 180.2.80
Poſſidens ex vna cauſa, ſi ſit inſufficiens, non poteſt ad aliam redire, quia animus & opinio vtentia attenditor. 131.2.34
Poſſidenti miniſterio legis abſque facto corporeo competunt remedia poſſeſſoria omnia. 168.2.117
Poſſidente debitore ſpeciei ex guarenrigia clauſula abſque citatione, auocatur poſſeſſio, ſecùs ſi alius poſſidet. 307.1.32
Poſſidere quem vel io poſſeſſione eſſe, quæſtio eſt facti, non iuris. 492.1.77
Poſſidere qui dolo deſiit pro poſſeſſore habetur. 496.1.116
Poſſediſſe, & præſcripſiſſe nonalia ille dicitur, qui poſſedit, & præſcripſit decimas vnius prædij, quia ob vnitatem ſubiecti dicitur acquiſiuiſſe totum. 139.2.134
Poteſtas ſententiæ executori commiſſæ certis finibus concluditur. 296.1.12
Poteſtas executoris regulatur à poteſtate ſuperioris mandantis. 458.2.14. & ſeqq.
Poteſtati iudicis quando aliquid relinquitur, id non ſubiicitur iudicis neceſſitati. 192.2.48
Præceptum de ſoluenda penſione licèt non admittat appellationem, tamen vbi negatur, ipſum præceptum ad penſionẽ agenti, licita eſt quoad vtrumque, quia ceſſat priuilegium. 40.1.9
à Præcepto de reſidendo beneficium reſidentiam requirens, non datur appellatio. 59.2.3
à Præcepto de exequendo tam ſentẽtiam quàm inſtrumenta guarentigiata, eſſe licitam appellationem, qui affirment. 246.2.10
Prælatus agens vel defendens in iudicio rem Eccleſiæ, tenetur proponere nomine Eccleſiæ, nõ ſuo. 387.1.265
Et idem in cæteris procuratoribos Eccleſiæ. ibid. 266
Prælatus Eccleſiæ tenetur ex contractu prædeceſſorio nomine Eccleſiæ facto. 392.1.318
Ob præpoſterationem, eo quòd executor priùs exequetur rem, quàm refundat expẽſas, poteſt grauatus agere de nullitate & ſpolio. 477.1.60
A qua præpoſteratione poterit etiam pars grauata appellare. ibid. 2.61
Vide *Ordo*.
Præſcribens inſtitotionem non poteſt iure deuoluto conferre. 331.2.39

Præſcribens in terra certas decimas, videtur quoad omnes illius tetsæ fiuctûs piæſcripſiſſe. 157.1. 316

Præſcriptio vt procedat in iure patronatus regio, duo requiruntur probanda, patientia, & ſcientia patroni, & animus liberandi Eccleſiam à iure patronatus. 129.1.13.& ſeq.

Abſque quaſi poſſeſſione nulla præſcriptio iuris incorporalis procedere poteſt. ibid.2.15

Præſcriptio ſuper re non extenditur ad acceſſoria ſeparabilia; quare præſcripta viſitatione, non intelligitur præſcripta procuratio. 131.2.37

Præſcriptio nō extenditur ad eam, quæ venit in antecedens, vt exemplificatur. ibid.38

Præſcriptio tollitur per diſpoſitionem inducentem perpetuitatem. 133.1.56

Præſcriptio ordinariorũ aduerſus indulta iuris regij patronatus non habet principium, vel ſi habuit, illud paſſim interruptum. 137.1.105

Præſcriptio & conſuetudo vſus conceſſionis in vna parte, extenditur ad aliam. ibid.105

Præſcriptio de vno caſu vnius ſpeciei extenditur ad alium caſum eiuſdem ſpeciei. ibid.2.123

Præſcriptio iuris realis porrigitur ad omnes, etiam ſi aduerſus eos ſpecificè non fuerit præſcriptum. 138.2.122

Præſcriptio in vna ſpecie extenditur de perſona ad perſonam, & de vno actu ad alium eiuſdem ſpeciei. 139.2.123

Præſcriptio ordinariorum iuris patronatus regij interrumpitur per ſingulorũ Regum ſucceſſionem. 141.2.153

Immemorialis præſcriptio nō ſuffragatur quantumuis legitimè probata; ſi apparet de iniquo principio inualido, & iniuſto titulo. 155.1. 285

Præſcriptionis cauſatæ à iure reali effectus extenditur aduerſus eos, contra quos non præſcriptum eſt, & ad particularem ſpeciem iuris comprehenſi ſub vnico iure vniuerſali. 139.1.124

Præſcriptum tantum intelligitur, quãtum poſſeſſum. 131.2.36

Præſentandi ſtatus & quaſi poſſeſſio ſi non reperiatur apud regiam maieſtatem, ſed apud ordinarium, an ius patronatus contemptum dicatur. 128.1.4

Præſentandi ius habeo, ergo competit mihi ius patronatus; non eſt bonum argumentum. ibid.2.8

Præſentandi quaſi poſſeſſione patronus non turbatur per collationem nullam. 134.2.75

Præſentatio tacita inducta ex litis proſecutione excludit deuolutionem. 102.1.94

Præſentatio debet fieri corporaliter coram ordinario, nec ſufficit patronum mittere inſtrumentum præſentationis dumtaxat ordinario. 111.1.172

Præſentatio non facta præſentialiter & corporaliter præſentati erit nulla, & patrono currit tempus. ibid.174

Præſentatio de clerico abſente erit nulla. ibid.175

Præſentatio, electio & collatio ſunt fructus iuris præſentandi, eligendi & conferendi. 128.1.2

Præſentatio literarum originalium an ſit neceſſaria, vel an tranſumptum ſufficiat. 321.1. 61. remiſſiuè.

Præſentationes factæ per Catholicam maieſtatem quorundam beneficiorum iuris regij patronatus, impediunt præſcriptionem, etiam centenariam in aliis eiuſdem qualitatis. 141. 1. 145. & 179. cum ſeqq.

Præſentatus an poſſit appellare, ne patronus alium intra terminum præſentet accumulatiuè tantùm. 59.2.8

Præſentatus à maiori parte patronorum inſtituendus eſt. 108.1.152

Præſentatus prius quàm inſtituatur debet examinari, vt ſciatur an ſit idoneus. 111.1.173

Præſentatus à patrono putatiuo exiſtente in quaſi poſſeſſione præfertur præſentato ab habente ius in proprietate. 128.1.3

Præſentatus ab exiſtente in quaſi poſſeſſione iuris patronatus, ſi iſte euincatur, non erit auocandus à poſſeſſione. 144.2.179

Idem eſt quando lis vertitur inter duos collatores. 145.1.180

Præſentatus à Rege poteſt (recuſante ordinario inſtituere) recurrere ad Metropolitanum vel ordinarium viciniorē pro inſtitutione naociſcenda. 147.2.207

Præſentatus poteſt licitè appellare ab ordinario negligente inſtituere, & quid facere tunc poterit ſuperior. 148.2.213

Præſentato à maiori parte patronorum & vocum debet fieri inſtitutio, & præferri habenti minorem partem. 106.2.140

Præſentato à Catholica maieſtate appellationis via quare inutilis & improbabilis videatur. 149. 1. 218

Defenditur tamen & probabilis mõſtratur. ibid. 219

Præſentati plures Clerici à patronis laici maiorem vocum partem habens, ſolus eſt examinandus ad parochialem, nec appellationi interpoſitæ à minorem partem habente deferendum eſt. 105. 2. 128. quod limita vt ibi.

Præſumptio iuris & de iure cõdemnatio repugnans, non erit in appellatione audiendus. 66.1.82

Præſumptio iuris & de iure non recipit probationem in contrarium. ibid.2.84

Præſumptio iuris & de iure vbi recepit probationem in contrarium, admittit etiam tunc appellationem. ibid.85

Præſumptio iuris & de iure, in quibus caſibus admittat probationem in contrarium, & quales ſint præſumptiones iuris, & de iure. ibid.86. remiſſiuè.

Præſumptione iuris tantùm cõdemnatus non prohibetur appellare. ibid.87

Præſumptio immemorialis ceſſat cùm ſimus in claris, de eiúſque infecto principio clarè apparet. 155.1.286

Præſumptio ex inſtrumento elicita dicitur tenor illius. 418.2.153

Pretoria ad detegendum executoris exceſſum faciunt trahere commiſſionem & proceſſum originalem. 288.2.185

Quæ de facto fiunt, de facto & omiſſo ordine iudiciario reponenda, ius eſt. ibid.186

Primitiua infecta, cenſetur infecta & deriuatiua. 319. 2.34

Principis aſſertioni ſtandum eſt in antiquis, quibus fundatus etiam in præiudicium tertij. 143. 1. 167

Principis aſſertioni ius patronatus ad ſe ſpectare ex relatione tamen partis non eſt ſtandum. ibid. 2. 168

Principi quaſi informato de facti veritate aliquid aſſerenti eſt ſtandum. ibid.1.166

Principes omnes Chriſtianæ religionis ſimile priuilegium iuris patronatus habent. 151.1.238

Principes Chriſtiani habentes ius patronatus ſuorum

rum Regnotum recenſentur. ibid.238

Principalu cùm durat gratia,per iudicis acceſſoriam pronuntiationem non tollitur ius partis. 237.1.46

Principale quod agitut inſpicitur, non quod venit in conſequentiam & acceſſoriè. 487.1.16

Principium eſt fine potentius,cauſâque incipiens potentior eſt perficiente. 8.1.30

Principio omiſſo, non poteſt fieri tranſitus ad extremum. 487.2.25

Prioratus, Abbatiæ, & aliorum Regularium præfecturæ virorum ſunt conſiſtorialia beneficia.152.1.251

Priuatus ipſo iure ſi ſpolietur à priuato (authoritate tamen iudicis)reſtitui non debet, quem excludit exceptio priuationis ipſo inre. 72.1.20

Priuilegium exequendæ ſententiæ vbi conceditur tantùm ratione perſonæ, ſcilicet, creditoribus, alimentariis,& in poſſeſſoriis & ſimilibus, ſi prima ſententia pro eis lata non fuit executa, ſi interim in gradu appellationis reuocetur, non poteſt exequi, nec etiã reuocatoria ex ratione aſſignata. 43.1.34

Priuilegium aut reſcripium Pontificis, quo conceditur alicui vt in cauſa poſſit liberè appellate,poterit etiam tertiò in ea prouocare. 73.1.30

Priuilegium quantumuis latæ ampliationis non debet ita interpretari, vt contineat plutes ſpecialitates. 113.2.204

Priuilegium conceſſum ſucceſſoribus durat perpetuò,quandiu adſunt perſonæ in priuilegio contentæ. 133.1.55

Conceſſum Cardinali prouidendi beneficia alicuius diœceſis continens decretum irritans, ordinarius prouidet nulliter ipſo inre, etiam ſi Cardinalis illud non prouideret. 134.2.73

Priuilegium continens fortiſſimas clauſolas non eſt veriſimile, velle Principem in lege generali derogante,priuilegia comprehendere. 136.1.93

Priuilegium conceſſum Marchiooi Aſtoriſcenſi præſentandi nonnullos canonicos illius Eccleſiæ ſua vita durante, refertur. ibid.2.94

Priuilegium Marchioni Aſtoriſcenſi continens ſimiles clauſulas ac Bulla Adriani, noo intelligitur ſublatum per regulas Cancellariæ poſtmodum in contrarium editas. ibid.95

Priuilegium per Papam conceſſum perſonis dilectis gratis & valde bene meritis non cenſetur derogatum per legem derogantem quibuſuis priuilegiis. ibid.97

Priuilegium alteratur, & variatur per mutationem perſonarum. 155.2.292

Priuilegium competens prioratui erecto poſtea in Cathedralem non amittitur,ſed retinetur. 157.1.312

Priuilegium percipiendi decimas ex aliquo fundo, ſi varietur modus ſemiois & fructuum, conſeruatur in eis priuilegium. ibid.314

Priuilegium exequendi prouiſionem Parochialis non eſt datum iuri prouidendi, ſed ipſi prouiſioni,quia prouenit ex natura cauſæ. 161.2.16

Priuilegium guarentigiæ inhærens iuri & actioni debiti tranſit ad quemcumque tranſit actio.ibid.1.18

Priuilegium babens à Põtifice integrè principiendi fructus etiam abſens ac ſi fuiſſet præſens, non intelligitur in diſtributionibus quotidianis. 410.1.77

Priuilegium per fraudem acquiſitum nihil prodeſt acquirenti. 496.2.120.

Priuilegij vſus in parte interrumpit quamlibet præſcriptionem aduerſus illum introductam. 137.1.101

Priuilegij Apoſtolici conceſſi Regi mentionem faciunt Bullæ & Epiſcoporum penſionem ſuper Epiſcopatibus. 150.2.234

Priuilegij cauſa durante durat ipſum priuilegium,& eius effectus. 162.1.26

Priuilegio appoſita ſi ſunt verba perpetuitatis excluditur præſcriptio. 133.1.57

Priuilegio vtens in parte conſeruat poſſeſſionem in toto priuilegio. 137.2.112

Priuilegio probato ceſſat legis aſſiſtentia, cùm poſſeſſio iuſtificetur ex titulo. 140.2.142

Priuilegio aut aliqua iuris diſpoſitione qui vti vult, eo debet vti cum omnibus ſuis qualitatibus.179.2.70

Priuilegia doo vbi concurrunt,aliud prohibitiuum, aliud permiſſiuum,illud potiùs præualet. 8.1.26

Priuilegia realia per alterationem rei non perduntur. 157.1.311

Priuilegium derogatione facta per legem generalem an cenſeatur derogatum priuilegium. 136.1.92.remiſſiuè.

ad *Probandum* admitti nõ debet quis ad id, quo probato non releuat,nec prodeſt, puta quando aliquid conſiſtit in iure. 64.2.64

Probatio nulla quantumcunque liquidiſſima executionem habet. 25.2.90

Probatio quæ non debuit admitti, admiſſa tamen valet. 235.1.29

Probatio quæ per iuramentum fit,non dicitur legitima. 395.1.344

Probationem iocontinenti offerens, debet petere terminum breuiſſimum. 335.2.60

Probationes & teſtes ſeu inſtrumenta producta in cauſa principali ſi probant liquidationem, bene proſunt in executione cartæ executoriæ ſi ibi reproducantur. 442.1.132

Proceſſus non ſanatur per confeſſionem,quando nullitas inficit oon ſolùm proceſſum, ſed eandem cooſeſſionem. 380.2.112

Procurator quia à ſententia geſſit cauſam procuratorio nomine, ſi faciat aliquem actum ſimpliciter, intelligitur & in illo qoalitas repetita. 389.2.295

Procuratorem inhabilem ſi iudex non repellat,licèt poſſit ex officio, non licet appellare per partem id non petentem. 194.1.60

Procuratorem quo iure conſtituerim inſpicitur, quod ſi vt Rector, ille non poteſt tractare negotia mei patrimonij. 387.1.268

Procuratorem cõſtituendo ſimpliciter videtur conſtituere eo modo quo poteſt. ibid.2.269

Procuratore acquirente actionem ex re domini, & eius nomine,ſi monitus recuſet cedere, habetur pro cedente 313.1.90

Qood vna via prohibetur alicui, ad id alia non debet admitti. 225.1.19

Prohibito vno prohibetur omne, per quod peruenitur ad illud. 249.2.30

Promiſſio rei cum pertinentiis, eſt incerta, & nihil proficit, niſi limitatè quid aut quantum comprehendat probetur. 442.1.128

Promittens ſcribere poteſt compelli per carcerem ad ſcribendum. 309.1.50

Promittens contrahere matrimonium, compellitur per carcerem & cenſuras. ibid.2.54

Pronuntians ſuper principali, cenſetur pronuntiare ſuper incidenti neceſſario. 403.2.22

Pronuntiatio de exequendo dicitur executio, licèr

non mera. 248.2.20

Pronuntiatio ſuper principali, inducit pronuntiationem ſuper incidenti, quando hoc ſubordinatur cauſæ principali contrariæ. 414.1.29

Pronuntiationis vigor naſcitur ex iudicio, quo quis eſt incluſus. 357.1.21

Pronuntiationem ſiue tacitam, ſiue expreſſam, ſuper deſertione præcedit citatio partis, & eius exceptionem examinatio. 240.1.84

Proprietas bonorum in quibus pater habet vſumfructum, an poſſit confiſcari pro delicto filiifamilias. 383.1.242.remiſſiuè.

Proteſtatio vt nihil fiat niſi docta de legitimo mandato, debet repeti non à quolibet actu. 241.1.131. & ſeq.

Prouiſio hominis facit ceſſare priuilegium ſibi à iure conceſſum. 7.2.23

Prouiſio Parochialis per ordinarium ſi eſt ſortita effectum, & tradita poſſeſſio, à ſecunda ſententia illius reuocatoria emiſſæ appellationi per poſſeſſorem eſſe deferendum, quotidie decernitur in Senatu regio, vimque facere iudicem eam exequi volentem. 45.1.54

Prouiſio rectoris Parochialis non ſuſpenditur per appellationem ſubſecutam. 56.2.44

Prouiſio beneficiorum erit nulla, ſi nõ ſeruetur forma præſcripta à iure, ſtatuto, aut fundatione. 97.1.40

Prouiſio Parochialium facta nõ ſeruata forma præſcripta à Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reformat. c. 18. & motus proprij in conferendis, irrita eſt ipſo iure. 97.2.44

Prouiſio Parochialis non ſeruata forma vacare dicitur, vt antea. ibid. 44

Prouiſio beneficij ſiue ſimplicis ſiue curati facta iudicialiter, ſubſtantialia iudicij debent ſeruari, aliàs omiſſio cauſam præbet appellandi ſuſpenſiue, quamuis aliàs ſeruata ſit forma Trident. 112.2.196

Prouiſio regia præſentationis directa ordinario aliquando narrat ius patronatus regale eſſe motu proprio, aliquando verò illud aſſerit ex relatione præſentati. 143.1.164

Prouiſio Parochialis vbi ſit facienda in contradictorio iudicio, prima ſententia exequitur, ſi eſt vacans Parochialis, ſecus ſi non eſt vacans: & de ratione. 145.2.187

Prouiſio facta iure deuoluto, eo quòd præſentatus ſit indignus, ſi non apparet de indignitate, erunt tentata geſta appellatione pendente. 165.2.58

Prouiſio Magiſtralis aut Doctoralis non facta per capitulum intra ſex menſes, an deuoluatur Epiſcopo. 167.2.77. remiſſiuè.

Deuolutiuo iure facta prouiſio Parochialis iuris patronatus laici ſeruatur forma concurſus, licèt aliàs non requiratur, quando prouidetur ad præſentationem patroni, & de ratione. 168.1.90

Prouiſio omnis facta determinato modo ſuos terminos egredi non debet. 176.2.47

circa Prouiſionem beneficij curati quæ forma ſit præſcripta à Concilio Compoſtellano refertur. 98.2.54

in Prouiſione Parochialis iuris patronatus laicorum concurſus non requiritur, & quæ forma ſit inducta. 103.2.105

à Prouiſione beneficij ſiue curati ſiue ſimplicis facta per ordinarium cedente vel decedente collitigante, tanquam nulla ipſo iure appellationi interiectæ non deferens vim faciet. 110.1.162

in Prouiſione canonicatuum Doctoralis & Magiſtralis multa pro forma requiruntur, & quæ. 112.2.191

de Prouiſione beneficiorum tam ſimplicium quam curatorum plura annotantur remiſſiuè. ibid. 195

Deuoluta Parochialis prouiſione debet ſuperior adhibere concurſum, vt determinauit congregatio Concilij. 168.1.89

Prouiſiones Apoſtolicæ non mutant ſtatum beneficij iuris patronatus, nec patronis nocent docentibus de ſuo iure patronatus. 130.2.27

Prouiſiones nullæ non ſunt in conſideratione ad præſcriptionem inducendam. 132.2.49

Prouiſiones beneficij reſeruati virtute regulæ octo menſium continentis decretum irritans, factæ in menſibus reſeruatis ſunt nullæ ipſo iure quoad titulum & poſſeſſionem. 134.2.71

Prouiſiones Regis recenſentur, quibus hæc iuris regij patronatus cognitio priuatiuè eſt reſeruata conſilio Cameræ. 146.2.198

Prouiſus ad Parochialem per ordinarium non eſt à poſſeſſione auocandus, etiam ſi iudex appellationis nullum & notoriè iniuſtum declaret ordinarij iudicium. 45.1.53

Prouiſus contra formam & diſpoſitionem c. 1. vt lite penden. lib. 2. eſt de facto remouendus à poſſeſſione. 110.1.163

Prouiſus per ordinarium de beneficio, non ſeruato ordine iuris, non facit fructus ſuos. 411.1.86

Prouiſus de quarta portione, cuius vigore optauit dimidiam, & ſucceſſiuè integram, ſententia declarans primam prouiſionem nullam, in portione optata exequitur. 487.1.29

Prouocatio, vide *Appellatio*.

Pubertas in alimentis intelligitur in puella vſque ad 14. in puero vſque ad 18. annum. 449.2.34

Q

Q*Vaſtio* acceſſoriè & incidenter deducta ſuper validitate ſcripturæ in poſſeſſorio principaliter intentato, non tollit appellationẽ 183.2.112

Quæſtio intrinſeca de tituli inualiditate non admittitur in adipiſcendæ poſſeſſorio, tam in profanis quàm beneficialibus. 380.1.209

Qualitas naturalis, & accidentalis quando in aliquo concurrunt, & ſimul ſtare non poſſunt, præualet naturalis. 8.1.29

Qualitas proueniens ex officio iudicis ad alimẽta & eius priuilegium vt præponderet, debet actor in iudicium deducere, & probare qualitates huic officio iudicis neceſſarias. 9.1.41

Qualitas prohibitiua & permiſſiua quando concurrunt circa vnum & idem indiuiduum, qualitas negatiua vincit. ibid. 2.44

Qualitas diuitiarum & paupertatis in cauſa mercedis quoad admittendam vel reiiciendam appellationem attendenda eſt. 25.1.83

Qualitas & natura appellationis multoties variatur, & alteratur ex modo procedendi. 30.2.23

Qualitas adiecta verbo, vel participio, debet intelligi ſecundùm tempus verbi, vel participij. 101.2.87

Qualitas quæ à principio requiritur tempore prouiſionis beneficij, non ſufficiet, ſi poſtea ſequatur. ibid. 89

Qualitas attenditur quæ Eccleſiæ prodeſt, & eſt magis fauorabilis, cùm ex concurſu maior vtilitas ſequatur Eccleſiæ. 104.1.110

Qualitas & natura beneficij vniti acceſſoriè non attendi

attenditur,ſed principalis. ibid.2.119
Qualitas regia non tranſit cum re in donatarium priuilegiatum. 155.2.293
Qualitas beneſiciorum, de cuius prouiſione tractatur, alterat, & variat prohibitionem appellationis. 160.1.1
Qualitas attribuens poteſtatis in primis debet conſtare. 165.1.53
Qualitas legitimi adminiſtratoris tenetur pater in libello inſerere. 386.2.161
Et verba libelli reſtringenda ſunt ad perſonam filij. ibid.262
Qualitas attendi debet ſub qua actus & diſpoſitio geritur. 388.1.278
Qualitas adminiſtrationis ſi à principio non exprimatur,colligitur ex diſcurſu cauſæ. 389.2.298
Qualitas reſolutiua tranſit in tertium emptorem vigore executioois, quia inhæret à primordio. 489.1.46
Qualitate adminiſtratoris legitimi omiſſa, in dubio cenſetur cauſam tractare nomine proprio, non alieno. 386.2.263
Qualitates contrariæ quando in eadem ſententia concurrunt, alia permiſſiua, alia verò prohibitiua appellationis, acceſſoria cedit naturæ principalis. 20.1.33
Qualitates contrariæ concurrentes in ſententia circa vnum inſeparabile æquè principaliter tamen, qualitas prohibitiua appellationis præualet. ibid.34
Qualitates omnes quæ inſunt in termino relato, repetuntur in termino referente. 469.2.123
Qualitatum appoſitio in prouiſione beneficij eſt forma,& earum omiſſio vitiat. 101.1.84
Querela aduerſus executores excedentes quotidie vtuntur aduocati in ſupremis tribunalibus. 280.1.88
Querela ab exceſſu non operatur effectum ſuſpenſiuum. ibid.2.94
Querela ſupponit ſuperiorem, coram quo proponenda eſt. ibid.98

R

R*Adice* infecta rami exiccantur, & palmites inficiuntur. 319.1.36
Radice infecta & extincta rami pullulare non poſſunt. ibid.37.& 487.1.19
Ex eadem radice ſi multiplex vitium naſcitur,eodem modo tollitur & reſoluitur. ibid.20
Raptus crimine condemnatus non appellat. 202.1.37. declara vt 40
Etiam ſi ſit confeſſus tantùm,vel coniunctus tantùm. ibid.38
Raptus criminis cauſa damnatus, ſcilicet ſocius,auxiliator, receptator, aut conſultor appellare poteſt. ibid.1.39
Ratificatio appellationis debet fieri intra terminum ad appellandum. 115.2.221
Ratio propter quam ſententia in Parochialibus exequitur, durat in qualibet inſtantia, qua beneficium adhuc ſit vacans,ex quo nullus deiicitur de poſſeſſione. 43.1.36
Ratio appellandi vbi eſt in promptu, putà per nullitatem,etiam in remedio l.fin. C. de edicto diui Adri.appellatio vtrumque habet effectum. 94.1.19
Ratio propter quam exequitur prouiſio Parochialis vacantis,militat in prouidente iure deuoluto, cum idem animarum periculum adeſt in Eccleſia vacante. 162.1.24
Rationem reddendi actus duo continet ſeparata,rationem reddere & reliqua ſoluere. 417.1.141
Rationem reddere propriam habet ſignificationem reliqua ſoluere. 418.1.149
Readificans, vel reparans Eccleſiam dirutam an acquirat ius patro.& an illud acquirens ex conſtructione ſi funditus diruta ſit, illud amittat.& quid quando ſimul dotauit. 56.2.46.remiſſiuè.
Rector inutilis effectus,atque ſenio impeditus, non eſt probandus ſuo beneficio. 21.1.42
Rectori impedito perpetuò,ſeu etiam imperito, atque illiterato, ordinarius poteſt dare coadiutorem temporalem,non perpetuum,nec cum futura ſucceſſione. ibid.
Rectori nouiter ædificatæ Eccleſiæ quæ portio aſſignari debet per Epiſcopum, & vnde deducenda iuxta nouiter per Trid.diſpoſita. 56.1.40
Recuperanda poſſeſſionis remedium nõ admittit appellationem. 177.1.55
Recuperandæ poſſeſſioois interdicta nõ admittunt appellationem. ibid.2.58
Recuperandæ ſingulæ interdictorum ſpecies non recipiunt appellationem. ibid.59.remiſſiuè.
Recurro. Propter difficultatem recurrendi ad ſuperiorem licet iuris rigorem tranſgredi. 298.1.31
Redditus Clericorum vbi non ſuperſunt ad reparationem Eccleſiæ,poteſt expendi pecunia publica vniuerſitatis, & in ſubſidium collectari vicinos. 52.2.12
Redditus annuus debitus ex contractu, regulariter vna eſt obligatio, & actio, & ad hæredes tranſit. 342.1.138
Debitus ex contractu cum conditione ſingulis annis adimplenda, tunc quot ſunt anni, tot ſunt obligationes. ibid.139
Redditus ad vitam tot continet obligationes, quot præſtationes annuæ. ibid.140
Redditus annuos an debeat condemnatus à tempore primæ ſententiæ,quæ ad illos condemnauit ex tunc,vel à tempore vltimæ confirmaotis. 450.1.36
Redintegratio vnde. 422.1.193
Reductio arbitramenti ſi petatur poſt illius arbitramenti executionem,illam non reuocat, nec impedit. 188.2.13
Reductio ad arbitrium boni viri intra decem dies debet peti iure regio. ibid.16
Reductio an etiam iure communi debet peti intra decem dies. 189.1.17
Reductio coram quo iudice ſit petenda, & de variis opinionibus. ibid.18.remiſſiuè.
Reductio debet peti intra decem dies etiam iure canonico. ibid.19
Reductionis ſententia lata à iudice, vt bono viro appellationi non eſſe deferendum, qui teneant. 186.2.1
Reductionis ſententiam admittere appellationem ſuſpenſiuã,qui cum Baldo ſubſcripſerint. 187.1.3
Couarruuias perplexus & varius redditur, in reſolutione huius articuli. ibid.4
Baldi diſtinctio refertur. ibid.2.5
Reductionis iudice confirmante arbitramẽtum non licere appellari,ſecus ab eo illud infirmante, qui tenuerint,recenſentur. ibid.6
Quæ procedit ſiue ipſe iudex moderetur, ſiue confirmet,vel infirmet arbitramentum. ibid.7
Et hæc opinio maximè procedit ſi ſententia feratur ad fauorem eius, qui petit reductionem. 188.1.8

Digitized by Google

Reductionis ſententia an admiriat appellationem iure regio. ibid.9.remiſſiue.
Regnum caput eſt omuium maioratuum Hiſpaniæ. 141.2.152
Regnunt cuius ciuitates aliquæ parent Imperio, totum intelligitur illi ſubiectum, quia ſufficit partis tantùm habere pacificam poſſeſſionem, vt totius habere intelligatur. 137.2.107
Regule duæ vbi reperiuntur, vna firmatiua, alia prohibitiua, hæc præponderat. 7.2.25
Regulæ aſſignãtur quibus cognoſcitur quando executoriales inter alios expeditæ poſſint exequi inter alios non citatos, vt exceſſus detegatur vel non. 386.1.257
Remedium poſſeſſorium ex c.redintegranda, ſiue ſit intentatum in foro Eccleſiaſtico, ſiue ſeculari, datur appellatio ſuſpenſiua. 179.1.68
Et de ratione. ibid.69
Renuntiatio appellationis quãdo expreſsè per transactionem fiat. 116.1.229
Renuntiatio per pactum de nõ appellando valet, & non ſuſpenditur ſententiæ executiõ. ibid.2.230
Renuntiatio appellationis inducta per pactum de ſtando vnicæ ſententiæ valet. ibid.231
Renuntiatio appellans in criminalibus valet, vbi delictum eſt notorium. 199.1.9
in *Reparatione* Eccleſiæ & quis ad eã teneatur contribuere, attenditur primitus conſuetudo, & obſeruantia. 53.1.13
Repoſitionis ſententia ob exceſſum executionis, an fructus comprehendat etiam ſi nõ exprimat. 497.2.136
Repoſitionis ſententiæ ob exceſſum quando ſatisfactum cenſeatur, multa remiſſiuè. 509.1.257
Repulſo ob ineptam actionem propoſitam non obſtat exceptio rei iudicatæ aptam vlteriùs proponenti. 290.1.201
Res poſtquam ſemel prohibitionem euaſit, ſemper remanet libera. 45.2.55
Res ſemel effecta alienabilis, ſemper remanet alienabilis. ibid.56
Res quæ ſemel exiuit de trunco, & de familia, non dicitur amplius eſſe de trunco, quominus retractui locus ſit. ibid.58
Res perpetuæ eſſe debent apud ſucceſſores vocatos, vbi perpetuò ius competit. 133.2.61
Res eius eſſe præſumitur, cuius eſt ſignum & marcha. 154.1.271
Res obligata, ſi tranſit in aliam formam reducibilem ad primam materiam, non extinguitur ius pignoris competens in ipſa prima materia. 157.1.309
Res tranſit cum ſua cauſa, & ſuo onere. ibid.310
Res empta ex pecunia redacta ex re majoratus, in eius locum ſubrogatum cum omnibus qualitatibus primordialibus maioratus. ibid 317
Res cùm reperitur penes condemnatum, alius non impedit executionem, nec illi præſtatur cautio. 168.1.115
Res iudicata dicitur vbi concurrit identitas rei, cauſæ, & perſonarum. 217.2.28
Res vbi in ſpecie præſtanda erit, executor facit præceptum reo vt intra triduum reſtituat, qua non reſtituta cogitur manu militari. 307.1.29
Res ad quam quis eſt condemnatus ſi longè abſit, quomodo ſit facienda executio. 308.1.36
Res iudicata non facit ius in iis quæ tempore mutantur. 338.2.95
Res iudicata licèt perpetua ſit, tamen non obſtat agenti ex noua cauſa ſuperueniente de nouo. 340.2.116
Res iudicata non præiudicat non citatum ad actum, quo lædi poteſt. 357.1.18
Res iudicata inter alios lata, aliis non præiudicat. ibid.19
Res iudicata vt obſtet, debet adeſſe identitas cauſæ, rei, & perſonæ. ibid.2.25
Res à poſſeſſore non citato auocanda non eſt, niſi legitima cauſæ cognitione præcedente etiam remedio aliquo poſſeſſorio. 364.2.84
Res inter alios iudicata aliis non poteſt præiudicium generare. 365.1.86
Res petita actione perſonali, puta ex vendito, donato, & ſimilibus, alienata, lite pendente efficitur litigioſa, & in emptorem ſcientem diriguntur executoriales. 375.1.173
Res emphyteutica alienata lite pendente, aut præſentato inſtrumento guarentigiato in iudicio contra emphyteutam, executio dirigitur in tertium. 381.2.221
Res iudieata cohæret rei, & authoris acceſſione vtitur ſucceſſor. 383.1.243
Res non intelligitur reſtituta, dum etiam fructus non reſtituuntur. 413.1.103
Res reddita reſtituta aut ſoluta propriè dicitur, quæ non deteriorata redditur aut ſoluitur. 421.2.183
Res abeſſe dicitur cuius corpus manet, ſed forma mutata eſt. ibid.185
Res vna quando alteri accedit & cohæret, non debet ab ea ſeparari, quia vnica iudicatur. 440.1.105
Res iure communi non habet acceſſiones limitatas pertinentiæ, nec appendices, niſi ab homine aut conſuetudine ei attribuantur. 442.1.119
Res inter alios acta tertio non præiudicat, nec contra non nominatum in ſententia eius executione comprehenditur. 485.2.3
Res in ſolutũ data mulieri virtute executionis, quæ in gradu appellationis reuocata fuit, an hæc reuocatoria exequi poſſit contra virum, cui hanc rem appellatione pendente dederat in dotem mulier. 486.1.10
Res affecta ſi trãſeat in clericum, quam detinet eius reſpectu, iudici ſeculari non tollitur iuriſdictio. 491.2.76
Res per clericum adepta vigore executionis attentatæ exceſſiuæ, inordinatæ, aut aliter nullæ, poſtmodum reciſæ, ab eo auocari poteſt per iudicem laicum. 497.1.127
Rei ſemel alterata natura, ſemper remanet alterata. 45.2.57
Rei iudicatæ exceptio vt obſtet, debet euidenter ſtare. 290.1.204
Rei iudicatæ ceſſante canſa ex noua cauſa ſuperueniente, ceſſat res iudicata. 338.2.94
Rei iudicatæ exceptio quando prodeſt abſolutio ob non probationem actoris in realibus aut perſonalibus. 340.2.124.remiſſiuè.
Rei iudicatæ exceptio obtentæ contra receptatores redituum, an præiudicet domino principali. 346.1.174
Rei alienatione facta in fraudem paratæ executionis pro quantitate pecuniæ, fit executio in tertium emptorem. 376.1.175.& eur.ibid.2.176
Rei iudicatæ exceptio non intrat vbi nõ adeſt identitas rei, cauſæ & perſonarum. 388.1.275
Rei appellatione, tota continetur. 422.2.199
Rei perfectæ nihil addi poteſt. 509.1.254
Impoſſibile eſt obtinenti rem iudicatam præciſè ſatisfieri, conſulitur meliori modo quo poſſit. 468.1.104

Rem

Rem litigioſam alienatam lite pendente in clericum, poteſt iudex ſecularis ab illo auocare, & in eum ſententiam latam exequi. 495.2.110
à Re iudicata non appellari iura clamant. 241.2.93
Re euicta in ſolutum pro debito data à iudice vel à parte, non agitur ex actione primæua, quia eſt extincta, ſed vtili ex empto. 344.2.160
Re euicta in ſolutum data, an, & quando liberentur priores fideiuſſores & pignora. ibid. 161
Re prohibita è regno extrahi, ſi publicatur, publicatur etiam currus, ſaccus, nauis, *&c.* quibus exportatur. 440.1.106
ad *Reſciſſionem* antecedentis, ſequitur reſciſſio ſubſequentis. 489.1.48
Reſcriptum ad lites eſt commune, & regulatur ſecundùm ius & iuſtitiam. 41.2.16
Reſcriptum quo prohibetur appellatio, pariter operatur in præiudicium actoris ac rei ex capite æqualitatis ſeruandæ in vtroque. ibid. 2.20
Reſcriptum Principis recipit interpretationem à iure communi. 93.2.15
Recipit interpretationem à iure, cum ſe conformare cenſetur. 502.1.183
Reſeruatio licèt non intret in patronatu mixto, procedit in mixtura æquali, ſecus ſi pars Clericorum habet plures voces, quàm laicorum, quia alteratur beneficij natura. 105.2.127. vide 214
Reſeruatio iurium facta in vltima ſententia illius reſpectu dicitur cæteris difformis, & datur appellatio à reſeruatione noua. 219.1.43
Reſeruatio iuris facta in ſententia, conſeruat ius condemnato competens. 339.2.104
Reſeruatio iuris eſt exceptio quæ modificat actum, atque omnino admittenda eſt. ibid. 106
Reſeruatio iuris confirmat non reſeruatum, & conſeruat reſeruatum, ac ſi nulla ſtaret condemnatio. ibid. 107
Reſeruatum ius in ſententia, ipſius executionem non ſuſpendit, ſecus ſi ſententia condemnat ſub aliqua modificatione, aut limitatione, quia tunc ſuſpendit. 475.1.34
Reſeruatum ius condemnato in ſententia, eius executionem non ſuſpendit, quia intelligitur reſeruatum in aliod iudicium. ibid. 35
Secus ſi ſententia aliquam exceptionem aut limitationem adiiciat. ibid.
Reſignatio facta ſine conſenſu patroni eſt nulla, & ſi ex hac cauſa patronatus præſentet aliquem, non tenet, quia non abdicatur ius à reſignante: at ſi lite pendente reſignans moriatur, & patronatus proſequatur litem cum reſignatario, & aſſerat inſtituendum iam præſentatum, hæc litis proſecutio æquipollet nouæ præſentationi. 102.1.94
Reſignatio beneficij facta lite pendente afficitur vitio litigij. 377.2.185
Reſignationes plerumque in cauſa ſunt, vt ignorentur vacationis beneficiorum iuris regij patronatus. 141.1.146
Reſignatarius tenetur dimittere poſſeſſionem à ſe poſſeſſi beneficij, poſtquam adeptus eſt poſſeſſionem beneficij reſignati (non obſtante appellatione) cui non deferens iudex vim nullam facere declarabit Senatus. 59.2.6
Reſtituere verbum in ſententia appoſitum fructus quoque comprehendit ex propria vi & virtute. 413.1.106. & ibid. 2.107
Reſtituit non ſolùm qui corpus, ſed etiam qui omnem rem, conditionémque reddita cauſa præſtat. 413.2.109
Reſtitutio gratioſa non præſtat fructus, ſecus rigoroſa. 421.1.175
Reſtitutio Principis ad quæ bona & fructus extendatur. ibid. 178. remiſſiuè.
Reſtitutio in integrum quando poteſt opponi rei iudicatæ, & ſuſpendit executionem, procedit ſi opponatur coram iudice, non antem coram executore. 332.2.38
Reſtitutio eſt in priſtinum ſtatum repoſitio ſeu redintegratio. 413.2.108
Reſtitutio tota iuris interpretatio eſt. 421.2.187
Reſtitutio eſt in priſtinum ſtatum redintegratio. 422.1.192
Reſtitutio tantum reſtituit, quantum abſtulit id aduerſus quod reſtitutio datur. ibid. 2.196
Reſtitutio facit renaſci quod extinctum fuit. ibid. 198
Reſtitutio redigit omnia ad priſtinum ſtatum etiam aduerſus tertium. 488.2.37
Reſtitutio facta iuris diſpoſitione, ex cauſa quæ ineſt à primordio tituli, præiudicat tertio, & contra eum operatur. ibid. 39
Reſtitutio per viam iuris inhæret à primordio, ita vt ius transferentis non fuerit liberum à principio, quod ideo reciſioni eſt ſubiectum. ibid. 40
Reſtitutio iuris ob iniuſtitiam, comprehendit bona ablata, & in fiſcum incorporata, ſed alienata in tertium poſſeſſorem. ibid. 41
Reſtitutionis rei facta condemnatio intelligitur & de fructibus quos de iure condemnatus tenebatur reſtituere. 412.2.102
Reſtitutionis gratia tãtum attribuit, quantum condemnationis ſententia ademit. 422.2.197
Reſtitutione à Principe facta etiam ex gratia, dicenti haberi pro non facta confiſcationem, & eſſe irritam, ius tertio tollitur, & omnia prouenientia ex tali condemnatione reſoluuntur. 487.1.42
Reſtitutus quis non dicitur, niſi plenariam conſequatur reſtitutionem. 422.2.198
Retentio conceditur in re ſeparata, quando melioramenta facta in vna re eius valorem excedunt. 478.1.66
Retentionis exceptio adeò fauorabilis eſt, vt etiam poſt ſeotentiam competat. 337.1.75
Retentionis exceptio admittitur in executione, etiam ſi ea ſit proceſſui oppoſita, non tamen per iudicem terminata. ibid. 76
Retentionis exceptio non deciſa, etiam in iudiciis priuilegiatis opponitur poſt ſententiam, & à reiectiune appellatio admittitur. ibid. 77
Retentionis pro melioramentis exceptio ſuſpendit ſententiæ executionẽ, etiam ſi oppoſita fuiſſet in iudicio principali, non tamen de ea iudicatum. 477.1.59
Retinenda in ſingulis ſpeciebus non admittitur appellatio. 177.1.56
Prout in interdicto ne vis fiat. ibid.
Interdicto vtrobi. ibid.
Interdicto de ſuperficie. ibid.
Interdicto de itinere actúque priuato. ibid.
Retinendæ interdicto non cadit attentatum. ibid. 2.57
Retineri vna res non poteſt pro expenſis in alia re factis. 477.2.64
Retractata ſententia tacitè retractata, intelligitur executio eius vigore facta, omniáque quæ victor eius occaſione habuit, in priſtinum reſtituuntur. 500.2.164
Reuocata ſententia non præſtat bonam fidem, quoad fructuum acquiſitionem. 500.2.167

à Reuoca

à *Reuocatione* iniuſtæ delationis non præcedére contradictione partis appellatæ, poterit idem appellans iterum appellare. 238.1.55

Rex Hiſpaniæ licet non ſit vſus ſui iuris patronatus indultis in aliquibus beneficiis, illa non amiſit per non vſum. 136.2.98

Indultis iuris patronatus vſus eſt ſemper in parte. 137.1.100

Maiori parte beneficiorum conſiſtorialium virtute conceſſionum Apoſtolicarum vſus eſt, quoties vacare contingunt. ibid. 106

Non tractat de acquirendo nouo iure patronatus in beneficiis conſiſtorialibus, ſed de conſeruando ſibi ex indultis Apoſtolicis competente. ibid. 2.110

In ſua præſentatione ad beneficium nouiter repertum, vt præferatur, debet de ſuo iure patronatus in illo beneficio docere, aliàs interim ordinarius non excluditur. 142.1.159

Miſit per ſua Regna præcipuè Galleciæ Auſtures & Obiedo perſonas fide dignas ſcientiæ & conſcientiæ, vt recognoſcerent beneficia ſuo regio patronatui ſpectantia. 143.1.165

Fuit redactus ad ſuum ius eligendi, quod priùs habebat conſenſu & ordinatione Eccleſiæ vniuerſalis, & prælatorum Hiſpaniæ. 150.1.228

Hodie præſentat Prælatos Eccleſiarum, cuius iuri patronatus nihil detrahitur. ibid.2.231

Ob ſuam ſuorúmque miniſtrorum maximam religionem maiori fruitur potentia, quàm nemo hucuſque fuerit aſſequutus. ibid. 232

Quot, qualéſve Epiſcopatus & Archiepiſcopatus prouideat in Hiſpania, & extra illam, remiſſiuè. 151.1.237

Poteſt opponere Epiſcopum electum ſibi eſſe ſuſpectum, quo probato, retractatur electio. ibid. 240

An poſſit donare ius patronatus ſibi à ſede Apoſtolica conceſſum in conſiſtorialibus, remiſſiuè. 155.2.295

Regis & eius Conſilij ſupremi iuſſu, an poſſint capere, pignorare bona Eccleſiaſtica, ſiue decimas contribuere tenentium ad huiuſmodi Eccleſiæ reparationem tanquam Concilij Tridentini executoris. 52.2.8

Eius priuilegio nullo modo detrahunt ſummi Pontifices, ſed paſſim augent cùm eius merita creſcunt. 136.2.96

Regis intereſt, noſſe qui in ſuo regno Eccleſias ſunt adminiſtraturi. 151.1.241

Regi Hiſpaniæ competit ius patronatus in quibuſdam beneficiis ex bulla Adriani VI. Clementis VII. & Pauli III. maximorum Pontificum. 128.2.10

Regi cùm nunquam currat tempus ad præſentandum ex defectu ſcientiæ, ſemper poteſt reclamare contra prouiſiones ordinarij. 132.1.44

Regi Catholico ius patronatus in conſiſtorialibus beneficiis Hiſpaniæ fuit attributum Pontificum indultis. 150.1.225

contra Regem nulla poteſt probari ſcientia & patientia, vt aliquis vſurpet ius patronatus, cùm potiùs tales Bullæ in eius derogatione retinentur in Hiſpania, ne illis vti queant impetrantes. 130.1.17

Regem Catholicum magno proſequi fauore per Romanam Eccleſiam. 150.2.232

Rege Hiſpaniæ exiſtente in quaſi poſſeſſione iuris patronatus vniuerſalis beneficiorum conſiſtorialium, ordinarius etiam particulariter non poteſt aliquod illorum quaſi poſſidere: & de ratione. 140.1.137

Rege abſente nuntiatio fiebat eius Vice-Regi. 150.1.230

Reges Hiſpaniæ ſunt veri patroni Cathedralium, prælatiatum, & Abbatiatum conſiſtorialium horum regnorum Hiſpaniæ. 149.2.223

Et quo iure. ibid. & numeris ſeqq.

Reges omnes de iure communi habere regium patronatum maiorum Eccleſiarum ſuæ ditionis, qui affirment. 151.1.239

Regibus Hiſpaniæ non currit tempus quadrimeſtre ad præſentandum beneficia & Epiſcopatus ſuæ Coronæ, etiam ſi eorum officiales ſciant vacationes. 132.1.43

Et etiam ſi Rex ipſe ſciat vacationem ob maximas occupationes. ibid.43

Regium conſilium Cameræ iam hodie non ſolet expedire prouiſiones regias præſentationis, niſi priùs de iure patronatus regio legitimè doceatur, & quare. 147.1.203

Regium Cameræ Conſilium recuſante ordinario inſtituere præſentatum à Rege, poteſt expedire ſecundam iuſſionem præſentationis cum relatione negligentiæ ordinarij, directam Metropolitano vel ordinario viciniori, vt inſtituat. 148.2.217

Regium ius patronatus dicitur ius regale, & inter cætera Principis regalia computatur. 150.1.226

Regium eligendi ius variarum fuit, quia nuntiata Regi morte prælati eligendi petebatur licentia per Capitulares Eccleſiæ, quorum electio Regi præſentabatur. ibid. 229

Regij patronatus præcipuum fundamẽtum eſt priuilegium, quod habent Reges. ibid. 2.233

ſuper Regio patronatu orta cõtrouerſia Sixtus IV. conceſſit Regibus Catholicis perpetuò, vt ad Epiſcopatus eligerẽtur ab eo nominati & petiti. ibid.235

Reus ſi inſiſtat ex aliqua cauſa, vt priùs ſibi nõ præfigatur dilatio ad probandas ſuas exceptiones, quouſque actor ſuam probet intentionem in iudiciis Eccleſiaſticis obtinebit. 178.1.247

Reus conuentus rei vindicatione negans poſſidere, & conuictus de mendacio, non appellat. 176.1.41

Reus conuentus ſi non poſſideat, & de iure agentis conſtet, iudex declarat rem pertinere ad actorem abſoluto reo. 419.1.158

Et tunc ſi reus poſt rem iudicatam, cœperit poſſidere, in illum fit executio abſque nouo proceſſu. ibid.159

Quod idem procedit in bonorum poſſeſſione. ibid.160

Reus inuentus non poſſidere, non eſt abſoluendus ab obſeruatione iudicij, ſed actor probans de ſuo iure declarandus dominus, & quæ ſit huius declarationis vtilitas. ibid. 2.162

Reus ob non poſſeſſionem tempore latæ ſententiæ tandiu durat abſolutus quandiu non poſſideat, ſecus ceſſante cauſa & cœperit poſſidere. ibid. 165

Reum conuentum & non inuentum poſſidere tempore latæ ſententiæ, iudex poterit condemnare, vt quandocunque bona habeat, reſtituat actori rectè ſuum dominium probanti. ibid. 161. declara vt ibid.

contra Reum ſemel abſolutum in interdicto vti poſſideris, ex eo quòd actor non probauit poſſeſſionem ſuam ob nouam turbationem, non poteſt actor

actor iterum agere. 464.2.75
Niſi agat ex noua poſſeſſione & ex noua cauſa. ibid.
Rotæ deciſio refertur, vt ſecunda ſententia reuocatoria primæ executæ in Parochiali non ſit exequenda appellatione remota. 46.1.67.& 52
Rotæ ſtylus obſeruat, vt examen teſtium ſit nullum, ſi fiat à notario recuſato, quia ſola ſuſpicio iurata illum remouet in totum. 118.1.248
Rotæ Romanæ determinatio in hoc articulo refertur. 234.1.24
Rotæ deciſio mirabilis refertur in propoſito, vbi condemnatus ad beneficij reſtitutionem cum fructibus compellitur præſtare fructus decurſos poſt ſententiam vſque ad actualem dimiſſionem. 447.2.14

S

Salarium Aduocatorum, Procuratorum, & ſolicitatorum an recipiat appellationem ſuſpenſiuam. 25.1.80
Salarium petitur in iudicio, vbi lis mota fuit, & etiam in foro Eccleſiaſtico, quo laicus poteſt compelli pro ſalario litis ibi tractatæ. 26.1.94
Salarij famulorum ſententia non ſuſpenditur per appellationem à condemnato emiſſæ, quia res dilationem non patitur. 24.2.78
Salarij & mercedis famulorum cauſa ſummariè tractatur, atque etiam appellatio à ſententia ſalarij mercedis non retardat executionem. 25.1.79
Salarij & mercedis famulorum cauſa tractatur in die feriato ob honorem Dei, quia ſuccedit loco alimentorum. ibid.2.86
Salarij materia remiſſiuè. 26.1.93
Salarij & mercedis executio non ſuſpenditur per appellationem. 29.1.4
Saluianum interdictum eſt vtiliſſimum, & merè poſſeſſorium, quod ad cœlum exclamant Doctores. 176.1.43
Competit fundi domino contra colonum, vt adipiſci poſſit poſſeſſionem earum rerum, quæ illata ſint in fundo. ibid.44
Et ideo competit pro penſione fundi locati, & hoc eſt directum interdictum. ibid.44
Saluianum interdictum vtile datur etiam domino contra conductorem prædiorũ vrbanorum. ibid. 2.45
Saluianum interdictum competit cuilibet creditori habenti bona ſui debitoris obligata etiam tacitè & ex quacumque cauſa. ibid.46
Duæ contrariæ opiniones referuntur. ibid.47
Saluianum interdictum eſt remedium ſummarium, in quo de ſola poſſeſſione tractatur. ibid.2.48
Non admittit exceptiones reſpicientes defectum pignoris, maximè requirentes altiorem indaginem. 177.1.50. ſecus hypothecaria. ibid.
De pluribus ſpecialitatibus Saluiani interdicti, & differentiis inter illud, & actionem hypothecariam, remiſſiuè. ibid.51
Saluianum interdictum ita ſe habet ad actionem hypothecariam, ſicut poſſeſſoriũ ad petitorium. ibid.52
Saluianum interdictum tanquã merè poſſeſſorium non admittit appellationem ſuſpenſiuam, ſecus actio hypothecaria. ibid.53
Saluianum poſſeſſorium non admittit appellationem etiam iure canonico. 180.2.81
Saluianum interdictum quando poſſit habere mixturam proprietatis, vt appellatio admittatur. 184.1.96
Saluiano vtens non tenetur probare, rem hypothecatam fuiſſe in bonis debitoris, ſed illam poſſediſſe. 176.2.49
Scientia & notitia procuratoris cum quo lis acta fuit ad appellandum, nocet domino, & illi ex tunc currit. 115.1.223.& 228
Scientia officialium in præſcriptione contra Principem ſufficit, vt illi præiudicet. 130.1.18
Sufficiet in præſcriptione, nempe in iis quorum adminiſtratio ſpectat ad eoſdem officiales, eâque ratione poſſunt reclamare. ibid.2.21
Non nocet Regi in eius iure patronatus. ibid. 23
In præſcriptione contra Principem non ſufficere qui teneant. ibid.1.19
Qui in hac controuerſia mediam tenuerint opinionem. ibid.20
Scientia aliquorum ex patronis nõ nocet aliis ignorantibus vacationem. 166.1.63
Senatus regius aditus per viam violentiæ quotidie decernit, vim facere iudicem non deferentem appellationi emiſſæ à ſententia negatiua lata contra agentem aliqua via priuilegiata, ſcilicet executiua. 40.2.12
Senatus, ad quem recurritur per viam violentiæ, quotidie declarat, vim non fieri appellationi non deferendo interiectæ à ſecunda ſententia reuocatoria prioris, ſi eius virtute mittatur aliqua prouiſus in poſſeſſionem vacantem beneficij, & ita communitet practicatur. 43.1.35
Senatus regius aditus per viam violentiæ communiter decernit, deferendum eſſe appellationi interiectæ, vbi euidens iniuſtitia apparet ex actis, reprobata opinione Ioſephi de Seſe. 93.1.8
Senatus regius in cognitione per viam violentiæ ab actibus negatiuis, ſolum inquirit, an appellatio de iure ſit legitima, quæ ſi talis reperiatur, vim fieri decernit indubiè. 197.1.89
Senatus regius aditus per viam violentiæ ob denegatam appellationem ab exceſſu, quo decreti genere vti ſoleat, & quomodo concipiendum. 286.2.159
Sententia lata contra fabrum malleantem circa domum ſcholaris ſeu Doctoris, appellatio non admittitur. 12.1.66
Sententia contra alimentarium lata ſi exequetur, foret dare priuilegium, cui ius negat. 17.2.17
Sententia quamuis ſit ſtricti iuris, tamen ex vi attractiua continens vnum trahitur ad aliud, ſine quo illud vnum ſuper quo lata eſt, nõ poteſt ſortiri effectum. 19 2.30
Quod procedit etiam in libello. ibid.
Sententia lata ſuper congruæ augmẽto cauſatiuè & incidenter præiudicat penſionario ſuper diminutione penſionis, cùm principaliter agatur de congruæ augmento. 20.1.31
Sententia inter duas Eccleſias contendentes ſuper iure decimandi admittit appellationem. 24.1.77
Et etiam quando collector decimarum excedit modum, quia etiam datur appellatio. ibid.
Sententia lata pro ſolutione ſalarij, & mercedis famulorum, tunc meretur executionem, non obſtante appellatione ſi petatur à paupere, ſecus ſi à diuite. 25.1.81
Lata contra agentem aliqua via priuilegiata, & non admittente appellationem, an illam admittat quoad vtrumque effectum. 39.1.1

Sententia io ſecunda inſtātia lata io fauotem agentis via priuilegiata teuocatoria prioris contra illum latæ, an execurioni ſit maodanda, non obſtante appellatione. ibid.

Sententia ſecuoda teuocatoria ptimæ priuilegiatæ, & iam executæ, an ſit pariter executioni (altera teuocata) mandanda, appellatiooe non obſtante. ibid.

Sententia lata cōtra intentantem viam executiuam, remedium poſſeſſotium, & petentem alimēta, & ſimilia, appellationem admittit quoad vtrumque effectum. ibid.2.2

Lata contra petentem miſſionem ex l. fi. C. de edicto diui Adri. permittit appellationem ſuſpenſiuam. ibid.3

Idem eſt in ſententia oegatiua lata in aliis poſſeſſoriis remediis. ibid.4

Sententia lata contra actorem petentem alimenta licita eſt appellario ſuſpenſiua. ibid.5

Sëntentia negatiua diſtributionis annonæ io vſum militiæ admittit appellatiooem quoad vtrumque effectum. 40.1.7

Sententia lata contra mulierem petentem dotem recipit ſuſpenſiuam appellationem, licèt lata in eios fauorem non ſuſpendatut. ibid.8

Seoteotia de non exequendo rem iudicatam aut obligariooem Cameralem, permittit appellationem ſuſpenſiuam. ibid.10

Licèt alij cootra inaduertenter & promiſcuè dicant, à præcepto de exeqoendo, & non exequendo non dari appellationem. ibid.

Ratio tedditur fundamētalis, quare detur appellatio ſuſpenſiua actori ioteotanti actionem priuilegiatam, & teportanti ſententiam negatiuam, cùm affitmatiua non ſoſpendatur. ibid. 2.11

Sententia lata contra agentem via priuilegiata, qui ab ea appellans reuocatoriam illius obtinuit, hæc ſecuoda reuocatoria erit eaecutiooi mandanda. 42.1.17

Lata in faootem rei conuēti de ſpolio intentato, ſi in cauſa appellationis reuocetut hæc ſecunda ſententia lata in fauorem actoris, mittitur executioni, non obſtaote appellatione. ibid. 29

Sententia ſecunda affirmatiua, & reuocatioa prioria negatiuæ ſi ſimul lata ſit, declarādo primam nollam an mereatur executionem. ibid.30

Sententia lata in fauorem creditoris in via executiua, quando nulla præceſſit executio in ſecunda inſtantia an exequatut. 43.1.37

Sententia addictionia executionem deſiderans nihil intereſt, an à primo, an à ſecundo iudice appellarionis lata ſit, vt exequatur. ibid.2.39

Sententia ptima ſi vulnerauit inſtrumentum guarentigiatum, ſcilicet, declarans illud falſom, aut vſurarium, ſecunda reuocatoria illius noo meretur executionem, donec obtineat creditor tres conformes. ibid.44

Sententia, qua eſt reus condemnatus, nititur ſententiæ aut inſtrumento habenti eaecutionem paratam & priuilegium, at ſententia ſecunda, qua actor condemnatur, illi nititur, ſed eius priuilegio repugnat. 44.1.49

Sententia ſecunda lata contra actorem reuocatoria prioris executæ virtualiter eſt negatiua executionis, quo caſu etiam in prima ioſtantia actori licet appellare. ibid.50

Sententia addictionis ſi nulla ſeu iniqua ſit manifeſtè, an iudex de appellatione cognoſcens queat ea neglecta, ſuam eaequi, & quo caſu. ibid.51

Sententia ſeu iudicium ordinarij, cuius virtute vt magis idoneus electus fuit in poſſeſſionem Parochialis miſſus, licèt ſit in cauſa appellationis reuocatom, non amouetur à poſſeſſione, dooec per tres ſententias conformes vincatur. ibid.2.52

Et ab hac reuocatoria appellationi per poſſeſſorem emiſſæ eſt deferendum. ibid.

Sententia prima lata in Curia cootra poſſeſſorem beneficij ſequeſtrum apponitur, tamen licèt ipſe poſſeſſor ſecundam pro ſe obtineat, noo reuocatur ſequeſtrum. 45.2.61

Seotentia prima, qua eaecutioni petitæ locum non fote, eſt declaratum, & ioſuper actor in expeoſis damnatus, licèt patiatur appellatiooem; tamen eapenſarum reſpectu mitteoda eſt eaecetioni. 46.1.64

Senteotia pro actore in alimentis, aut executiua lata cuius executionem omiſit petere, & lata eſt ſecunda ſententia illius confirmatoria, poterit eiuſdem petere executionem, non obſtante appellatione, quia oec efficitur appellabilis, oec cenſetur eius priuilegio renooriare. ibid.65

Secus econuerſo, quando prima pro actore lata nondum executa, ſecunda illius reuocatoria lata eſt, quia tunc ptima oon exequitur in ſecunda inſtantia. ibid.66

Qoæ doctrina fallit in Parochiali vacante. ibid. remiſſiuè.& 33.cum ſeqq.

Sententia qua ex iuſta caoſa & à iute approbata otdioarius iouitis etiam Rectoribus nouam Parochialem erigi declarat, exequitur, appellatione noo obſtaote. 55.2.35

Sententia declaratoria aliqoem incidiſſe in pœnam ipſo iute impoſitam, an ſit neceſſaria. 69.1.1

Sententia iudicis non debet eſſe melioris conditionis, quàm ſententia iuris, & quemadmodum ab illius executore non appellatur, ita nec debet appellari ab eaecutore iuris. 71.2.18

Sententia, qua declatatur incompatibile vacaſſe per adeptionem alterius, ac ſimul mandatur eiuſdem fieri prouiſionem, non ſoſpenditur per appellationem interiectam per deteotatorem vtriuſqoe, prout decreuit Senatus Valiſoletanus. 74.2.53

Sententia declatatoria requiritur cum præuia caoſæ cognitione, quando beneficium vacat ipſo iuro ob pœnam alicuios facti, puta, ob non reſidentiam; non tamen quando ea iuris diſpoſitione, puta ob adeptionem ſecundi incompatibilis. 76.1.66

Sententia declatatoria vbi requiritur in priuatione beneficij ob pœnam, noo ideo ſequitur, quòd appellatio ſit admittenda ſi aliqua ſpecialitatis ratione eacludatur, vt in prioatione ob nō reſidentiam. ibid.68

Sententia declaratoria incurſos in pœnam priuationis ipſo iure qooad appellationis prohibitionem, veſtitur ex natura caſos, cui adiicitur, vt ſi caſus eſt appellabilis, à declaratoria appellatur; ſi inappellabilis, à declaratoria multo fortiùs prohibetur appellari. ibid.69

Sententia declaratoria incurſus cenſuratum ſi ſit lata in cauſa executiua, ſecundùm eius naturam regulator, & pariter non recipit appellationem ſuſpenſiuam. 77.2.72

Sententia declaratoria aliquem eſſe priuatum beneficio ob non reſidentiam qoando non recipiat appellationem ſuſpenſioam. ibid.76

Contra non reſidentem quando proceditur ad priuatiooem beneficij admittitur appellatio, ſi non præcedit cauſæ cognitio & citatio, & quo decreti

decreti genere tunc vtitur Senatus regius. ibid.77

Sententia lata contra quoſlibet miniſtros iuſtitiæ, puta tabelliones, Alguazelos, executores, &c. ob varatarium, vel exceſſum tangentem exercitium officij exequitur appellatione non obſtante. 80. 2.3

Quod intelligitur, quando à iudice cui ſubſunt condemnantur ea ratione. 81.1.4

Sententia lata in Syndicatu contra officialem iure regio quomodo exequatur appellatione pendente. ibid.2.10. remiſſiuè.

Sententia nulla executionem non meretur, quæ & nomine ſententiæ caret. 93.1.9

Sententia lata non ſeruatis terminis ſubſtantialibus iudicij eſt notoriè nulla, atque nullitas inſanabilis. 96.1.31

Sententia ampliùs nõ dicitur notoriè ex actis nulla & iniqua, quando ex aduerſo aliquid opponitur, quod dubitationem, aut offuſcationem pariat. ibid.2.36

Sententia lata cõtra probantem fundum ſuum eſſe, & ad alterũ ſpectare declarans, non dicitur nulla ipſo iure, ſed tantùm iniuſta retractãda per viam appellationis, non nullitatis. 107.2.148

Sententia, qua declaratur aliquem non habere ius patronatus, licèt probauerit habere, tamen non poteſt dici nulla, ſed iniuſta regulariter. ibid.149

Sententia lata in tam breui tempore, tantáque feſtinatione, vt veriſimiliter proceſſus inſpici non potuit, eſt nulla ipſo iure. 114.2.214

Lata contra vel pro defuncto valet, quando procurator in vita fuiſſet per conteſtationem factus dominus litis, vel quando dominus ſatiſdedit de iudicato ſoluendo, dummodo ſententia concipiatur in perſona procuratoris. 117.1.236

Et quid ſi dominus ſine hærede deceſſit, etiam ſi Procurator ſit in rem ſuam ceſſionarius, aut in cauſa poſſeſſoria. ibid.237

Sententia contra mortuum valet, quando iudex ignorauit mortem. ibid.238

Sententia continens cauſam falſitatis non exequitur in bonorum poſſeſſione ſecundùm tabulas petita. 183.2.114

Sententia prima lata in poſſeſſorio ordinario contra obtinentem in iudicio ſummariiſſimo, an ſit contra illum exequenda non obſtante appellatione. 184.1.119

Sententia de aperiendo teſtamento non recipit appellationem, quia celeritatem deſiderat. ibid.120

Sententia reductionis licèt admittat appellationem, an nihilominus ea pendente ſit exequenda. 187.1.2

Sententia negatiua non trahit ſecum executionem à iure, nec à iudice, cùm ius hoc illi priuilegium attribuat, quando legitima ſtat appellatio. 196.1. 82

Sententia contra inſignem latronem vt excludat appellationem, debet ferri cum expreſſo ſuppoſito inſignis latronis. 204.1.57

Sententia interlocutoria declarans notorium præcedente negatione rei admittit appellationem. ibid.58

Sententia lata contra repertum in flagranti crimine non appellat ſuſpenſiuè. 205.1.66

Sententia in via executiua lata partim pro actore, partim contra, à quo ſolus appellat quatenus contra, poterit capitulum ſeparatum, à quo neutra pars appellauit, executioni mitti. 209.2.27

Et etiam ſi reus executatus ab illo capitulo ſeparato, quod contra ſe facit, appellet, quia nihilominus in viis executiuis executio illius facienda eſt, & de ratione. 210.1.28

Sententia præiudicat ei qui verè vel repræſentatiuè eadem eſt perſona. 217.2.27

Sententia alias duas confirmans cum aliquo nouo grauamine ſeu additamento, quod aliis non adſit, recipit appellationem, licet in quo ſit conformis exequatur hac appellatione pendente. ibid.30. & 33. vbi declaratur.

Et tunc ſententia quæ pro vna parte eſt appellabilis, & pro alia inappellabilis, iudicatur diuidua. ibid.31

Sententia tertia aliquid de nouo aliis addens, de quo ſit actum in cæteris inſtantiis, tacitè aut expreſsè non dicitur prima ſuper additamento, ſed vltima. 218.1.33

Sententia vltima cõdemnans ad eandem ſummam, ad quam aliæ, ſub conditione tamen quatenus facto calculo tanta ſumma debeatur, non exequitur, quouſque conditio purificetur. 219.1.44

Sententia tertia declarans alias duas præcedentes nullas, quæ poſtea eſt reuocata per aliam declarantem validas priores, an illis iſta vltima dicatur non formis. ibid.2.50

Et an tunc executio illarum ſententiarum permittenda eſt non obſtãte appellatione ab hac vltima. ibid.51

Sententia tertia alias duas latas ſuper principali cauſa declarans nullas, dicitur prima reſpectu articuli nullitatis, & quarta quæ illam reuocat, dicitur ſecunda, & recipit appellationem. ibid. 52

Quod declaratur pulchrè vſque ad 55

Sententia lata ſuper impotentia appellandi eſt interlocutoria. 223.2.1

Lata ſuper articulo iuris eſt Interlocutoria. ibid.2

Lata ſuper impotentia appellandi licèt ſit interlocutoria, habet vim diffinitiuæ. ibid.3. & 6. vide 49

Lata vigore tertiæ appellationis ſuper eodem articulo an ſit nulla ipſo iure. 225.2.27. & ſeqq.

Lata contra ſententiam tranſlatam in rem iudicatam eſt nulla ipſo iure. ibid.28

Sententia prima aliis duabus confirmata non poteſt reſcindi. ibid.29

Sententia ſuper impotentia appellandi licèt habeat vim diffinitiuæ, non tamen admittit appellationem, vbi iuſtè lata ſit ſpeciali ratione. 227.2.49. & 50

Sententia per deſertionem trãſit in rem iudicatam. 239.2.74

Tranſit in rem iudicatam, quæ executionem deſiderat. 241.1.92

Sententia quando per deſertionem tranſiuit in rem iudicatam, fingit lex ab initio non fuiſſe appellatum. ibid.2.94

Sententia ſuper deſertione habet vim diffinitiuæ. 242.1.101

Continet damnum irreparabile. ibid.102

Sententia tranſlata in rem iudicatam, vel aliis duobus conformibus mittitur executioni. 246.1.5

Sententia in rem iudicatam tranſit ob non emiſſam appellationem intra terminum, vel ob eam deſertam. ibid.6

Sententia de exequendo eſt executio, & ſic non facienda ante rem iudicatam, & intra terminum ad licitè appellandum. 250.1.33

Sententia valde antiqua præſumitur, ritè & rectè

latam fuiſſe. 251.2.49

Sententia valde antiqua quæ dicatur, vt ſine proceſſu poſſint executoriales expediri. ibid.50. remiſſiuè.

Sententia inſerta in executorialibus facit fidem, quia ſunt acta iudicialia. 252.1.52

Sententia non dicitur conſtare, etiam ſi eius tenor referatur in executorialibus Papæ per relationem partis, quia ipſa ſententia adhuc debet doceri. ibid.54

Sententia diffinitiua eſt eſſentialis, vt iudicium inſtantiam habere dicatur. 262.2.37

Sententia lata ſuper vna actione non nocet eidem agenti ex alia actione ſibi competenti ex eodem fonte. 290.2.205. declara, vt in ſeq.

Etiam ſi adſit cõformitas aliqua cum alia actione diuerſa. ibid.206

Sententia rei tradendæ obligat præciſè ad factum, nec ſoluendo intereſſe condemnatus liberatur ſi habeat facultatem rei tradendæ. 306.2.26

Sententia pro Barone lata vt pro ſingulis centum ouibus ratione paſcuorum Baro vnam habeat, etiam contra minus centum paſcentem, fiat executio habito reſpectu ad numerũ, & facta computatione grata. 308.1.38

Si autem quinquaginta quis depaſcit fiet executio pro æſtimatione dimidię partis vnius ouis. ibid.39

Declaratoria incurſus cenſurarum pro executione executorialium dicitur pars rei iudicatæ. 311.1.68

Declaratoria cẽſurarum ſuper via executiua non admittit appellationem. ibid.70

Declaratoria incurſus cenſurarum pro executione rei iudicatæ non admittit appellationem. ibid.2.71

Declaratoria incurſus cẽſurarum pro executione obligationis in forma Cameræ eſt inappellabilis, quia executionis natura veſtitur. ibid.72

Declaratoria incurſus cenſurarum pro executione literarum Apoſtolicarum, non admittit appellationem ſuſpenſiuam. ibid.73

Sententia ſola in iuribus incorporalibus an transferat poſſeſſionẽ ciuilem & naturalem. 312.1.80

Sententia ſola non transfert dominium in iuribus corporalibus. ibid.2.84

Sententia lata ſuper principali, intelligitur reprobare incidens, ſi aliter cum illo non poteſt ſubſiſtere. 338.1.87

Sententia pro aliquo vti hærede ab inteſtato, reſcinditur poſtea apparente teſtamento nouiter reperto. 340.2.120

Sententia ſuſtinetur ſi tenera adſuerat mandatum procuratoris, licèt non præſentatum in actis, de quo etiam poſt ſententiam conſtet. ibid.126

Sententia erit nulla, etiam ſi verè adſit mandatum, non tamen productum in actis, poſtquam fuit de eius defectu oppoſitum. 341.1.127

Sententia & acta vt nulla dicantur, non ſufficit ſemel à principio de defectu mandati opponere, ſed in quolibet actu proteſtari, & repeti, aliàs ſufficit quandocunque de eius vera exiſtentia docere. ibid.129.& ſeqq.

Sententia lata in fauorem debitoris ſuper vno annuo reddita, obſtabit agenti pro ſeqq. debitis vnica obligatione. 342.1.143

Lata ſuper primæua actione, & obligatione annui redditus, vt in poſterum præſtetur, vnica ſufficit pro ſingulis annis condemnatio. 343.1.150

Sententia cùm ſit ſtricti iuris, non extenditur de perſona expreſſa ad non expreſſam. 355.2.3

Sententia lata contra vnum non præiudicat aliis ius habentibus pro portionibus ex eadem cauſa. 357.2.23

Et multò fortiùs ſi illi non habeant ius ex eadem cauſa. ibid.24

Sententia lata ſpecialiter contra vnum ex ſociis non præiudicat. ibid.26

Lata contra vnum alteri non præiudicat quando vterque prætendit ius æquè principale. ibid.27

Sententia ſuper nobilitate lata contra fratrem non nocet alteri fratri litiganti ſuper nobilitate, nec econtra. ibid.28.& ſeqq.

Sententia quando facit ius quoad alios, non nocet habenti æquè ius principale. ibid.29

Sententia lata contra præſentem valet, contra abſentes autem nec legitimè citatos nulla eſt. 358.1.31

Sententia non nocet tertio poſſeſſori rei, ad cuius reſtitutionem alius eſt condemnatus, & de poſſeſſione docens, impedit executionem. ibid.32

Quod procedit ſiue ius executiuum proueniat ab actione reali & hypothecaria, ſiue ab actione perſonali. ibid.33

Sententia contra non nominatum nec actiuè nec paſſiuè locum habet. 359.1.44

Sententia eſt ſtricti iuris & tantum diſponit quantum loquitur. ibid.2.47

Sententia lata ſuper vna re ex pluribus petitis cæterarum non infertur abſolutio nec condemnatio, ſed omiſſio. 360.1.53

Sententia pro vna lata ſemper intelligitur exceptus tertius & ſine eius præiudicio. 362.2.72

Sententia lata ſuper dominio vtili, aut eo quod ius vtile tangit duntaxat, nihil detrahit aut officit domino directo, nec eius iuri. 370.1.131

Lata ſuper poſſeſſione emphyteuticæ rei & reſpectu ſuæ poſſeſſionis naturalis, non nocet domino directo etiam ſcienti. 371.1.14

Lata contra naturaliter poſſidentem non nocet poſſidenti ciuiliter. ibid.2.141

Lata contra naturaliter poſſidentes ſuper dominio rei cuius probationem & defenſionem aſſumunt, non nocet domino ignoranti cauſam agitari. ibid.142

Sententia contra vſufructuarium non nocet proprietario ignoranti. ibid.143.& ſeq.

Sententia lata contra emphyteutam, & vſufructuarium ſuper proprietate rei, an noceat domino directo ſcienti. 372.1.145

Lata contra minorem non exequitur contra curatorem vel tutorem. 374.1.160

Lata contra tutorem vel curatorem non mandatur executioni contra tutorem, ſed contra minorem. ibid.161

Sententia inter alios lata officit rem obtinenti lite pendente, ſiue ſciat ſiue ignoret. 375.1.169

Sententia lata contra emptorem, an poſſit exequi in bonis venditoris aſſiſtentis defenſioni litis. 382.1.233

Lata cõtra filiumfamilias efficaciter obligatum, an exequatur in bonis aduentitiis quorũ vſusfructus patri pertinet. ibid.2.234

Lata contra filiumfamilias exequitur in eius bonis caſtrenſibus ſeu quaſi, vel in aduentitiis, in quibus pater non habet vſumfructum. ibid.236

Et quid in bonis profectitiis quorum ius adquiritur patri. 383.1.237. remiſſiuè.

Sententia lata contra filiumfamilias nó poteſt exequi etiam in ſola proprietate rei, cuius vſusfructus pertinet patri. ibid. 238

Lata in fauorem actoris ſuper interdicto retinendæ prodeſt eius hæredibus, vt in poſſeſſione defendantur. ibid. 243

Sentétia & acta geſta per tutorem nomine pupilli, non nocet iuri competenti ipſi pupillo, quod in iudicium non deduxit. 387.1.267

Sententia lata contra agentem tãquam ex alia perſona, illi non præiudicat in iudicio, quod venit ex noua perſona. ibid. 2.282

Lata contra comparentem vti adminiſtratorem, nocet illi, etiam ſi dixit comparere nomine ſuo proprio. ibid. 283

Lata contra adminiſtratorem ratione & cótemplatione officij, illi etiam vt priuato nocet, ſi lite pendente falſus eſt poſſidere nomine adminiſtrationis. ibid. 284

Sententia condemnatoria licèt ſit lata contra aliquem tanquam adminiſtratorem alterius, ſi probat incontinenti de poſſeſſione ſua, iure proprio admittendus eſt. 388.1.279

Sententia quæ ſimpliciter ſequitur de nomine proprio patris, ſi tamen ex actis appareat egiſſe vti legitimus adminiſtrator, non iure proprio intelligenda eſt, ſed adminiſtratorio nomine. 389.1.291

Sententia intelligitur lata ex qualitate in libello deducta, etiam ſi in ſententia non exprimatur. ibid. 2.294

Sententia cui nocet, nocent etiã omnia acta iudicij. 390.1.301

Sententia lata contra prædeceſſorem quando præiudicat ſucceſſoribus, nocent etiam acta, & inſtantia cœpta in eodem ſtatu tranſit. ibid. 302

Nec eſt neceſſe vt lis ſit conteſtata cum prædeceſſore, ſed ſufficit ſola citatio, & etiam libelli oblatio, vt ſucceſſor ſubire teneatur eandem inſtantiam. ibid. 303

Sententia lata contra virum in rebus dotalibus, nocet vxori etiam in ſoluto matrimonio. ibid. 2.305

Niſi adſit colluſio vel minùs legitima defenſio. ibid. 306

Sententia lata contra illos quos negotium principaliter tangit, & primum locum defenſionis habentes, præiudicat ius habentibus in conſequentiam & acceſſoriè, ſiue ſcientibus, ſiue ignorantibus. 391.1.310

Lata contra principalem alienantem poſt commiſſum delictum inferentem prohibitionem, ipſo iure nocet poſſeſſori bonorũ. ibid. 2.314

Lata contra Prælatũ ſeu rectorem beneficij præiudicat ſucceſſori. 392.1.315

Lata contra adminiſtratorem Eccleſiaſticum vel temporalem, prodeſt & nocet ſucceſſori in adminiſtratione, quamuis ab illo cauſam non habeat. ibid. 316

Sententia ſemper præiudicat ei, qui verè vel repræſentatiuè eſt eadem perſona. ibid. 2.320. & 326

Sententia lata contra Prælatum intruſum an præiudicet Eccleſiæ. ibid. 321

Lata pro vel cõtra aliquos alicuius artis vel officij, prodeſt & nocet ſucceſſoribus & poſtea venientibus. ibid. 322

Sententia contra mercatores aut datarios gabellæ ſeu pedagij nocet ſucceſſoribus etiam non citatis, quia dicitur actio popularis. ibid. 323

Sententia cõtra plures ſub nomine collectiuo, puta familia, agnatio, præiudicat omnibus. ibid. 324

Sententia ſuper vna ciuitate vel vico contra aliũ ſuper apponendis limitibus, exequitur contra vicinos poſtea natos in vico condemnato. 393.1.325

Sententia lata contra ciues alicuius loci præiudicat ſequentibus etiam non hæredibus. ibid. 326

Lata contra poſſeſſorem beneficij ex eo quòd conferens iure caruerit, an præiudicet conferenti, vt ſciatur litem agi quid quoad poſſeſſionem, quid quoad proprietatem. ibid. 2.329

Lata contra præſentatum aut electum an præiudicet patronis, aut electoribus. ibid. 330

Sententia contra præſentatum aut electum ex defectu iuris præſentandi aut eligendi an noceat patrono aut electori. ibid. 331

Sententia contra patronos electores aut collatorem ex defectu iuris eorum an præiudicet præſentato aut electo, *&c.* ibid. 332

Sententia contra creditorem ſuper proprietate rei pignoratæ, nocet domino debitori ſcienti litem agi, & quare. 394.1.333

Sententia lata contra fiſcum, nocet habenti ius ab illo deriuatum. ibid.

Sententia contra eos qui primum locum obtinent in rei defenſione, tunc ſucceſſori nocet, & ei qui ius habet ſecũdariò quòd illi fideliter litem tractauere. ibid. 334

Quando in dubio præſumitur reſpectu proprij intereſſe. ibid.

Sententia contra eum qui primum defenſionis locum habet obtenta, illo colludente, negligente, aut contumace, non præiudicat ſucceſſoribus. ibid. 335

Colluſio hæc probabitur eo ipſo quod primus maioratus poſſeſſor, puta victus, non curauit deducere iura ſua. ibid. 2.336

Colluſio hæc etiam probatur eo ipſo quòd victus omiſit appellare, vel deſeruit appellationem. ibid. 337

Sententia lata per actum dependens à volũtate adminiſtratoris, vt puta per renuntiationem eius, non præiudicat ſucceſſoribus. ibid. 338

Lata ex conſenſu litigantium & eorum conuentione non præiudicat ſucceſſoribus. 395.1.339

Lata cum procuratore mortuo iam domino maioratus poſſeſſore, an præiudicet ſucceſſoribus. ibid. 340. remiſſiuè.

Lata contra poſſeſſorem maioratus à iudice qui reuera iudex non erat, an præiudicet ſucceſſoribus. ibid. 341. remiſſiuè.

Et quid quando fuit lata à iudice recuſato poſſeſſore maioratus à recuſatione deſiſtente. ibid. remiſſiuè.

Sententia lata per iuramentum delatum poſſeſſori maioratus non præiudicat ſucceſſoribus. ibid. 342

Etiam ſi iuramentum ſit litis deciſiuum. ibid. 343

Sententia lata per confeſſionem legitimi adminiſtratoris, non præiudicat Eccleſiæ præbendæ, aut ſucceſſoribus. ibid. 345

Sententia ſi ex ſola confeſſione poſſeſſoris maioratus lata eſt, non nocet ſucceſſoribus, ſecus ſi aliæ concurrant veriſimiles probationes. ibid. 2.347

Sententia lata ex confeſſione litigantis ſuper nobilitate, non præiudicat filiis & ſucceſſoribus. ibid. 348

Lata in indiuiduis, aliis etiam nó vocatis nocet. ibid. 350

Lata pro condominis, confeudatariis, cohæredibus, aut confideicommiſſariis, prodeſt & nocet condominis, *&c.* 396.1.351

Lata ſuper ſeruitute conſtituta, prodeſt & nocet

conſortibus,ſecus ſuper cõſtituenda.ibid.352
Pluribus habentibus ius in ſolidũ ſi ex his vnus agat,ſententia contra eum lata conſumit ius cæterorum. ibid.353
Exemplum redditur in popularibus actionibus. ibid.354
Oppoſito defectu ad infringendam electionem, lata ſententia pro electo,alterius præcluditur via vlteriùs opponendi. ibid.355
Et idem eſt in publicis iudiciis. ibid.356
Sententia aduerſus vnum ex duobus reis credendi, nocet alteri,qui ex eadem cauſa ius habet.ibid.1. 357
Sententia ſuper vna re vel rei parte lata, non continet aliam,nec etiam aliam partem. 402.1.3
Sententia de vna re in ipſa expreſſa, ad aliam non expreſſam extenditur. ibid.4
Sentẽtia ſuper certis bonis cum dictione (maximè) alia non expreſſa non includit. ibid.5
Sententia non extenditur ad argumentum rei limitatæ. ibid.7
Sententia nunquã continet ea de quibus in iudicio non fuit actum,nec in iudicio cognitum.ibid.2.8
Sententia lata ſuper vna re ex pluribus petitis, non extenditur ad alias. ibid.9
Pluribus rebus in iudicio generaliter deductis, ſententia lata non omnibus præiudicat, ſed tantùm in proſequutis, & in quibus lis fuit conteſtata. ibid.10
Niſi pars malitioſè diſtulerit alias res proſequi. ibid.11
Sententia declarãs caſtrum eſſe ciuitati ſubiectum, cenſetur declarare teneri ad onera ciuitatis.403. 2.20
Sententia vbi quid neceſſariò ſupponit , ad illud ſe extendit, quia in ea dicitur expreſſum. ibid.21
Sententia cenſetur continere illud ſine quo principale non poteſt ſtare. ibid.23
Sententia lata ſuper vno , extenditur ad aliud , ſine quo illud vnum effectum ſortiri non poteſt.404. 1.24
Sententia ſupponens aliquid neceſſariò, videtur illud exprimere. ibid.25
Sententia lata ſuper præeminentia ſedis, intelligitur lata ſuper aliis præeminentiis quæ ſunt acceſſoriæ ſedis. ibid. 30. & 31. vbi limitatur. & 32
Sententia non ſubintelligitur in neceſſario antecedenti aut conſequenti , quando in iudicium deductum non fuit. ibid.2.33
Sententia qua aliquid exprimitur per modũ cauſæ, non patit exceptionem rei iudicatæ, in cauſa ſuper qua non fuit actum cognitum , nec lis conteſtata. 405.1.34
Secus ſi partes illam cauſam per modum cauſæ deduxerint in iudicium. ibid.35
Sententia extenditur ad id quod ex ea infertur neceſſariò,quando ſuper illatione plenè fuit cognitum,non aliter. ibid.37
Sententia qua pronũtiatur fideicommiſſarium mittendum in poſſeſſionem , intelligitur reſtituendam fore hæredi quando ſuper eo actum fuit. ibid.2.39
Sententia qua clericus eſt declaratus perpetraſſe delictum, quod tamen ſit priuatione beneficij dignum , an poſſit ad beneficium extendi ſi in ſententia non ſit expreſſum. 408.2.66
Doctores negatiuam opinionem tenentes recenſentur. ibid.67.& 70
Sententia qua clericus condemnatur ad reſtitutionem beneficij cũ fructibus perceptis,an exequatur in diſtributibus quotidianis , oblationibus funerariis,& eleemoſynis incertis. 410.1.71
Sententia eſt ſtricti iuris, & tantum diſponit quantum loquitur. 412.1.94
Sententia plus non probat quàm ex ea neceſſariò infertur. ibid.95
Sententia aliud non continet quàm in ea reperitur expreſſum. ibid.96
Sententia ſtrictam interpretationem recipit. ibid. 97
Sententia qua declaratur rei dominus aliquis , non includuntur fructus niſi exprimantur. 414. 2. 116
Sententia licèt ſit ſtricti iuris , non excludit quæ veniunt ex propria verbi ſignificatione. 415. 1. 121
Sententia eſt ſtricti iuris , & vltra non extenditur quàm importet verborum ſonus. ibid.1.125
Sententia qua declaratur quem eſſe dominum rei, habet tacitam condemnationem ad illam dimittendam & reſtituendam. 416.1.133
Qua declaratur bona eſſe actori hypothecata, cenſetur condemnari reum ad illam relaxandam. ibid.2.134
Qua quis declaratur debitor alicuius ex cauſa mutui , virtualiter intelligitur condemnatus ad reſtituendum debitum. ibid.135
Sententia declarans in aliquem fuiſſe tranſlatam poſſeſſionem ex tali tempore, ab illo videtur ad fructus condemnare. ibid.136
Declarans aliquid deberi,includit tacitam debiti condemnationem. ibid.137
Sententia qua quis condemnatur ad reſtitutionem bonorum refuſis expenſis , licèt non dicat per quem , tamen ſubintelligitur per eum cui bona reſtituuntur. ibid.2.139
Sententia reddendæ rationis qua exprimitur vt facta liquidatione executor exæquatur , non indiget alia confirmatione. 417.2.145
Sententia generalis condemnatoria fertur in iudiciis vniuerſalibus , in executione poſtea liquidandum quæ ſub generica condemnatione comprehendantur. 428.1.1
Idem & in iudiciis generalibus , puta reddendæ rationis adminiſtrationis. ibid.2
Sententia poteſt ferri incerta ſuper acceſſoriis,puta fructibus,pertinentiis, &c. de cuius æſtimatione liquidò in executione apparebit. ibid.2.4
Sententia excedens taxam legis in annuis redditibus eſt nulla ipſo iure. 433.1.48
Sententia talis in dubio intelligitur , qualis de iure ferri debuit,quia ad ius refertur. ibid.2.49
Sententia ita debet interpretari ne iniquitatem & iniuſtitiam contineat. ibid.50
Sententia lata ſuper re aut bonis quibus adhæret ius patronatus,& eſt annexum,illud etiam comprehendit. 440.1.107
Sententia cõfiſcationis bonorum comprehendit ius patronatus,quod illis eſt annexum. ibid.108
Sententia nedum parit exceptionem rei iudicatæ in rebus proſecutis , ſed etiam in pertinentiis & appendicibus proſequutorum. ibid.110
Sententia lata ſuper re petita,intelligitur etiam lata ſuper acceſſoriis & pendentibus ab ea , licèt ſpecialiter non exprimantur. ibid.2.111
Sententia declarans vicum eſſe ſubiectum ciuitati, extenditur ad contributionem onerum ciuitatis, tanquam acceſſoriam ſubiectioni. ibid.112
Sententia lata ſuper re principali , extenditur ad

conne

connexa pertinentia & adhærentia. ibid.113
Sententia licèt ſit ſtricti iuris, extenditur ad augmentum. 441.1.115
Sententia extenditur ad connexa. ibid.116
Sententia ſuper dominio caſtri, cenſetur lata ſuper iuriſdictione, cohærente caſtro. ibid.117
Et idem dicendũ de re incorporata, quia incorporatio omnia comprehendit. ibid.118
Sententia in iudiciis vniuerſalibus facit rem iudicatam in omnibus pertinẽtiis liquidandis in executione. ibid.2.120
Sententia ſuper re reſtituenda comprehendit pertinentias, appendices, augmenta, connexa, & cohærentia ipſi rei. ibid.124
Dummodo etiam in genere ipſæ pertinẽtiæ fuerint in iudicio petitæ, licèt ſentẽtia ſuper pertinentiis non petitis ferri poſſit. ibid.125
Sententia lata generali ſuper re & pertinentiis ſit executio tam ſuper re principali, quàm ſuper pertinentiis liquidandis & verificandis. 442.1.131
Sententia qua res vincenti adiudicatur, ſemper intelligitur cum fructibus pendentibus, quamuis nulla eorum fiat mentio in ſententia. 444.1.150
Sententia eſt ſtricti iuris, & vltra non exequitur quàm in ea continetur, quia non expreſſum cenſetur omiſſum. 447.1.9
Sententia referens ſe ad aliud, puta inſtrumentum aut ſententiam, plus non operatur quàm quod in relato continetur. 450.2.38
Senteotia confirmans retro non reſpicit. ibid.40
Sententia confirmans referens ſe ad ſententiam, intelligitur cum ſua qualitate. 451.1.42
Seotentia lata virtute inſtrumenti ad quod ſe refert, licèt agatur ex ſententia, tamen exequitur prout in inſtrumẽto cum omnibus qualitatibus. ibid.43
Sententia debet interpretari prout de iure ferri debet, & ad iuris ſenſum referri. 463.1.62
Debet interpretari vt non contineat iniuſtitiam. ibid.1.66
Sententia præſumitur lata ex cauſa deducta in libello, & petitione, & iuxta illam erit interpretanda. 464.1.70
Interpretari debet ſentẽtia in fauorem condemnati vt minus ei noceat. ibid.2.77
in Sententia ſe fundans debet habere rem veram. 465.1.79
Sententia qua quis eſt condemnatus in exilium ex qua non appareat de quo ſenſerit, an de præciſo, an de voluntario, de præciſo intelligenda eſt. ibid.2.84
Sententia ſi ob impoſſibilitatem non poteſt adimpleri in eo ſuper quo lata eſt, exequitur in eo quo poteſt. 466.1.89
Sententia qua quis condemnatur ad conſeruandum fideiuſſorem ſuum indemnem ab alterius obligatione, ſi hæc fuerit extincta, quia compulſus ſoluit fideiuſſor, intelligitur vt ſolutum ſibi reſtituat. ibid.1.90
Sententia abſoluens tutorem à tutela, intelligitur ab eius ratione reddenda ſuper quo actum fuit. ibid.2.91
Interpretari debet ſententia vt in iuris diſpoſitione conformetur. 467.1.96
Sententia præciſè obligat. ibid.99
Sententia vltrà non extenditur quàm importat verborum ſonus, quia tantum diſponit quantum loquitur. ibid.100
Sententia lata cõtra plures ſimpliciter, intelligitur contra quemlibet pro virili, & quantitate bonorum occupatorum. 469.2.119
Sententia euidenter iniuſta cùm nullitati æquipararetur, admittit appellationem etiam in cauſis priuilegiatis. 474.2.24
Sententia condemnans ad reſtitutionem bonorum, exceptis quæ ſint in territorio condemnati, aut quæ ſint feudalia, priùs de exceptione eſt facienda liquidatio. 475.1.36. & cur. ibid.2.37
Sententia lata ſub conditione vel modo, ſemper opponi poteſt de defectu conditionis vel modi. 476.1.46
Et tunc non tam ab alio repellitur quàm à ſe ipſo, cùm ex eodem fonte & inſtanti oriatur actio & exceptio. ibid.47
Sententia vltrà nũ extenditur quàm importet verborum ſonus. ibid. 48
Nec ex ea plus probatur quàm ex ea neceſſariò infertur. ibid.49
Nec aliud continere dicitur. ibid.50
Sententia infirmatoria executionis, cuius contemplatione tertius vel per ſubhaſtationem, vel aliter, rem poſſidet, ipſi tertio etiam non citato, & etiam clerico officit, & in illũ directò exequitur. 486.2.11
Seotentia lata cum eo cui principaliter negotium tangit, præiudicat habentibus ius ſecundariò, & in conſequentiam, & deriuatum ab illo, etiam non citatis, & ignorantibus. ibid.13
Sententia infirmatoria executionis per appellationem reuocatæ, cuius occaſione tertius poſſidet rem ſubhaſtatam, lata cõtra creditorem cui principaliter tangit, & eſt legitimus contradictor, officit ipſi tertio etiam non citato, cui res tangit in conſequentiam. 487.1.14
Sententia lata ſuper cauſa, cenſetur lata ſuper cauſato. ibid.2.28
Sententia reuocata per aliam, prima dicitur illicitè præceſſiſſe, & omnia acta pro illicitè attentatis corruunt ipſo iure. 489.1.43
Sententia ſi facit ius quoad omne, lata contra principalem, nocet etiam tertio poſſeſſori. ibid.2.53
Sententia lata contra auctorem, nocet ſucceſſori etiam non citato, ex capite iuris reſolutiui. 490.2.62
Sententia infirmatoria executionis, cuius contemplatione tertius poſſidet, illi etiam clerico officit non citato. ibid.63
Sententia lata inter creditorem & debitorem, ſufficit etiam ſi non citetur tertius poſſeſſor hypothecæ, cui pactum de non alienando erat appoſitum, vt in eum executio procedat. 491.1.66
Sententia inter alios lata exequitur de recto, & ſine nouo proceſſu in poſſeſſorem rei litigioſæ. 473.2.93
Sententia lata per iudicem laicum licèt clerico tertio rei litigioſæ poſſeſſori noceat, an poſſit per eum exequi in clericum, Martæ opinio refertur. ibid.95. reprobatur.
Sententia ad non expreſſa non porrigitur, cùm ſit ſtricti iuris. 497.2.137
Sententia reuocata dicitur illicitè præceſſiſſe, & retro acta pro attentatis corruunt ipſo iure. 500.1.162
Seoteotia lata cum legitimo contradictore, qui primas defenſionis partes occupat, nocet habenti ius ſecundariò, & in conſequentiam. 502.1.184
Sententia non probat vltra id quod ex ea neceſſariò infertur. 503.1.193

Sententia ratione exceſſus in totum eſt nulla, cùm ſit indiuidua. ibid.2.198

Sententia continente diuerſa capita licèt aonulletur, exceſſus pro cæteris ſuſtinetur. 504.1.206

Sententia contra turbatorem lata, & præſtita cxutione, ſi turbet & dicat ex noua cauſa, non auditur, ſi executio fuit de recenti, ſecus ſi longo interuallo. 508.1.242

Sententia dicitur executa, quando aliquo tempore permanſit. ibid.243

Sententia ſemel executa in habentibus tractũ ſucceſſiuum, ſi res iterum ex interuallo deueniat in poteſtatẽ cõdemnati, iterum exequitur. ibid.247

Sententiæ etiam ſecum executionem trahẽtis effectum ſuſpendit appellatio legitima. 196.1.83

Sententiæ executio fieri non poteſt durante termino ad appellandum. 199.1.3

A nouo additamento ſententiæ licèt poſſit appellari, tamen ſententia exequitur in eo quòd conformis eſt aliis duabus. 220.2.58

Sententiæ executio ob deſertionem quomodo ſit petenda, & de eius praxi. 240.1.77

Sententiæ poteſtas finibus concluditur. 277.2.61

Sententiæ executio facienda eſt ab eo iudice ſub cuius diſtrictu res ſita eſt, ad requiſitionem tamen iudicis ferentis ſententiam. 322.2.63

Et idem in contractu paratam executionem habente. ibid.64

Sententiæ cauſa ceſſante ceſſat & ipſa ſentẽtia. 338.1.91. & 340.2.121

Sententiæ cauſa quando redit ad non cauſam ſententia retractatur. ibid.92

Sententiæ dubietas declaratur ex actis & proceſſu. ibid.2.292

Recipit declarationem à libello. ibid.293

Sententiæ ius eſt ſtrictum. 402.1.2

Sententiæ verba ad intellectũ iuris ſunt reducenda. 406.1.43

Sententiæ generalis ſiue petitionis hæreditatis, ſiue rei particularis cum pertinentiis, poſtquam fuerit in executione verificatum, quæ bona pertineant ad hæreditatem ſeu pertinẽtias, ſuper omnibus fit executio. 435.2.66

Sententiæ termino tranſacto, poteſt iudex exequi pœnam pecuniariã, omiſſa pœna corporali conditionaliter appoſita, ſi hoc vtilius ſit fiſco. 452.1.51

Sententiæ ad rem tradendam, ſi periit, vel obiit, fit executio in æſtimatione. 453.1.57

Sententiæ executionem ad impediendam de ſolo & mero facto poſſeſſionis tertij oppoſitoris cognoſcitur & tractatur. 492.1.79

Sententiam à ſe latam ſi idem index exequatur nuntio miſſo ab eo excedente mandatum, ad iudicem mandantem pro repoſitione recurrendũ eſt. 395.2.5

Sententiam qua quis condemnatur ad rei reſtitutionem à litis conteſtatione ſeu occupatione, an poſſit executor exequi in decurſus poſt ſententiam vſque ad actualem reſtitutionem. 447.1.8

Sententiam licèt iudex mutare aut corrigere non poſſit, tamen poteſt declarare. 470.1.130

à Sententia præſtante alimenta appellatio interpoſita non ſuſpendit executionem, quia venter dilationem non patitur. 4.1.1

à Sententia negatiua lata contra agentem aliqua via priuilegiata generaliter admittitur appellatio. 7.1.19

ſi ea Sententia facta patronorum & vocum computatione clarè patet, mandari, inſtituendum præſentatum à minori parte; appellatio erit licita quoad vtrumque, etiam in Parochialibus. 108.2.154

Exempla in comprobationem plura adducuntur. ibid. vbi latè de errore apparente in ſententia.

à Sententia ſuper reformatione portionis, ſeu alimentorum ſiue contra actorem, ſiue contra alimentariũ lata, licita eſt appellatio quoad vtrumque effectum. 17.1.13

à Sententia reformante penſionem ab antiquo conſtitutã ſuper beneficio, ex quibus cauſis, & quãdo admittat appellationem ſuſpenſiuam. 18.2.21

à Sententia in interdicto quorum bonorum appellatio non admittitur. 175.2.36. & 38

de Sententia mixturam habente, & de pluribus difficultatibus illam tangentibus, & quando ab illa tota liceat appellari, & generaliter quando duæ diuerſæ qualitates prohibitiuæ, & permiſſiuæ appellationis cõcurrunt in eadem ſententia, quæ attendatur latè. 181.1.84. remiſſiuè.

à Sententia continẽte diuerſa capitula ſeparata vna pars poteſt appellare limitatè, quatenus contra, & quoad cætera tranſit in rem iudicatam. 207.2.2

Aliàs contra partem non appellantem ſententia tranſit in rem iudicatam. ibid.2.3. & 7

à Sententia vtrãque partem grauante vtraque pars tenetur appellare ab eo capitulo ſibi grauante, quatenus contra, &c. ibid.5

Vtraque appellatio limitata ab ea parte ſententiæ, quatenus contra, &c. ſuos deperſe operatur effectus. ibid.2.6

à Sententia quæ non tranſit in rem iudicatam, non auditur quis appellans poſt decem dies, licèt alio remedio non excludatur. 216.1.15

à Sentẽtia ſuper deſertione appellationis interiectæ appellationi an ſit deferendum. 239.1.68

A deſertionis ſententia appellationi non eſſe deferendum, qui teneant. 241.1.86

à Sententia, qua quis non grauatur, non appellatur. 249.1.26

à Sententia Epiſcopi ſi ſemel tantùm poſſit appellari, intelligitur ſi à ſuperiori prima ſententia confirmetur. 291.2.216

Secus ſi prima infirmetur, quia tunc ab alia parte poterit prouocari. ibid.217

à Sententia nulla licet appellare, quia nõ eſt ſublata facultas, ſed neceſſitas appellandi. 293.1.240

Non nominatus in ſententia poteſt ab eius executione appellare, licèt expreſsè nominati nõ poſſint. 359.1.45

à Sententia inter alios lata, non appellatur ſine legitima cauſa, quæ eſt fundamentũ vt admittatur. 373.2.158

in Sententia non nominatus intelligitur omiſſus, & ideo non condemnatus. ibid.1.43

Expreſſum in ſententia, & neceſſariò tacitè ſupponi, idem eſt. 414.2.117

Et quæ virtualiter in ſententia comprehenduntur, habentur pro ſcriptis in ea. 418.1.150

Quæ virtualiter ſubintelliguntur, habentur pro expreſſis, etiam ſi expreſſio requiratur pro forma, & pro eis pariter præſtatur executio. ibid.151

in Sententia veniunt ea quæ legis diſpoſitione aut præſumptione ineſſe dicuntur. 463.1.64

ex Sententia aliud infertur niſi, quatenus vis verborum & neceſſitas patitur. 467.2.101

Sententiæ tot ſunt quot capitula ſeparata in eadem ſententia contenta. 207.2.4

Sententiæ tres conformes in quolibet articulo exequuntur:non obſtante qualibet exceptione etiam nullitatis. 216.1.19

Sententiæ conformes dicuntur quæ conueniunt in qualitate & ſubſtantia. 217.1.25

Sententiæ in quo difformes dicantur. ibid.2.29

Sententiæ,quæ tendunt ad diuerſum finem,non dicuntur conſormes. 219.2.47

Sententiæ diuerſæ in tẽpore dicuntur difformes, & datur exemplum. ibid.2.48

Sententiæ,altera abſoluens,quia non eſt probatum, altera obſeruatione iudicij , non ſunt conformes. ibid.49

Conformes non dicuntur ſententiæ ſi vltima lata non ſuper principali , ſed ſuper deſertione, vt in exemplis. ibid.1.45

Tamen cùm tranſeant duæ in rem iudicatam ob deſertionem,executionem merẽtur. ibid.2.46

Sententiæ vt tanquam conformes exeqoantur, non eſt neceſſe,vt in toto ſint conformes, ſed in articulo conformi appellationem excludunt. 210.2.59

Sententiæ tres diuerſæ ſummæ in mioori dicuntur cooformes,ſi cui diminutio nocet,nou appellat. ibid.60 & 64

Sententiæ quòd dicantur conformes reſpectu maioris ſummæ ſimpliciter,qui teneant. 221.1.61

Sententiæ duæ quandu exequendæ ſint vigore ſtatuti,idem de illis iudicandum eſt , ac de tribus conformibus. ibid.2.69

Sententiæ conformes quæ dicantur , de limitationibus & ampliationibus. ibid.71

Sententiæ duæ vbi ſic ſe habent , vt vna veniat in executionem alterius , ſi non poteſt appellari à prima,nec poterit appellari à ſecunda. 224.2.17

Nihil prodeſſent ſententiæ & iudicia, ſi non eſſet qui ea executioni mandet. 246.2.8

Sententiæ latæ contra adminiſtratores prælatos, ſeu tutores,executionem an poſſint impedire ratione iuris ſui ſpecialis. 386.1.258

Sententiæ duæ conformes faciunt rem iudicatam in articolo exceſſus à liquidatione fructuum & expenſarum. 291.1.214

Duæ conformes vt dentur in articulo exceſſus, debet præcisè coocurrere bina appellatio in vna parte,& tres ſententiæ. ibid.215

Sententiarum trium conformitas impedit vlteriùs appellare,ſiue ſiot interlocutoriæ , ſiue diffinitiuæ. 214.2.2

Sententias tres qui cootra ſe reportauit ſuper aliquo articulo ſeo grauamine etiam diffinitiuas, debet iudicatis acquieſcere , quia contra illum præſumptio iuris eſt. 215.1.6

Sententias tres conformes aliquo pro ſe obtinente, impoſſibile eſt , vt altera pars alias tres habere poſſit in eodem articulo. 216.2.20.& 24

Sententias tres conformes pro vna parte date non poſſumus , quin ab alia noo demus duas appellationes præcedentes. 217.1.24

Sententias tres non dici conformes reſpectu maioris ſummæ, nec exequendas, qui teneant. 221.1.63

Verior opinio reſolaitor. ibid.64

à Sententiis quæ iuris diſpoſitione non tranſeunt in rem iudicatam,appellari tertiò nõ poteſt. 215.2.12

à Sententiis interpolatim aut alternarim latis, quæ ſit executioni mittenda , & in cuius partis fauorem. 216.1.16

Variæ Doctorũ aſſertiones in hoc articulo. ibid.

Errore lapſos eſſe Doctores in hoc articulo clarè monſtratur. ibid.17

Seotentiis duabus ſuper principali latis conformibus,ſi à ſecunda appelletur , & ſimul de nullitate agatur,tertia fertur illas vt nollas reuocans , ſi quarta feratur priores duas confirmans,illis dicitur conformis. 220.1.56

Vide *Abſolutoria.*

in *Separabilibus* poteſt quis repræſentare duplicem perſonam , & conſiderari tanquam alius & tanquam ipſe. 388.1.277

Separatorum ſeparata eſt ratio, nolláqoe coniunctio. 210.1.30

à Separatis & diuerſis non fit illatio. ibid.31

Sequeſtrum licèt regulariter ſit prohibitum , tamen quando in caſu particulari lex præcipit ſequeſtrum apponendum appellatio non mittitur. 60.1.11

Sequeſtri ſententia non comprehendit fructus præteriti temporis,ſed ſtantes & futuros. 453.2.53

Sequeſtris pluribus appoſitis ſuper eadem re , an prius præferendum. 345.2.169

Sequeſtrata mola debitoris forenſis , ſi probet non eſſe ſuam,ſed conductam,reſtituitur. ibid.168

Sequeſtratæ rei ſeu pro executione captæ an venditio ſit nulla. ibid.170

Seruitus poteſt conſtitui in re emphyteutica reſoluenda, tamen reſoluto iure emphyteuſis. 371.1.139

ex *Signo* & marcba agitur dominium eius, cuius eſt marcha. 154.1.272

Signa quibus Eccleſia probatur aut præſumitur conſiſtorialis,remiſſiuè. 153.1.262

Signatura iuſtitiæ ſolet reſcribere cum clauſula(ſine præiudicio legitimæ executionis , *&c.*) in cauſa mercedis promiſſæ , vel inter eum qui ſolet operas locare,& eum qui ſolet conducere. [illegible]7. ſecus econuerſo. ibid.

Signatura ſi videat iudicem à quo exceſſiſſe in taxatione mercedis non conueniæ , ſolet pro parte admittere executiooem , pro parte verò deferre appellationi. ibid.88

Signatura iuſtitiæ anteaquam committat cauſam appellationis ſuſpenſiuæ ab exceſſu , non facilè credit partis aſſertioni,niſi priùs de illo guſtaret. 287.1.166

Silentium longi temporis in executorialibos licèt poſſit concurrere ; non tamen inioſtitia calumnioſa ſicut in lite. 261.1.23

Silentium per longum tempus non præſumit derelictas executoriales, cùm adſit in illis præſomptio boni iuris. ibid.2.26

Silentium loogi temporis perimit inſtantiam litis, ergo perimit ius exequendi ex executorialibus; non eſt bonum argumentum. ibid.27

Simoniacus notorius vel confeſſus non appellat , vel quando ſimoniacus reſpecto ordinis , etiam occultus,quia tunc non appellat. 201.1.26

Simoniacus occultus appellat ſi ſimonia cadat ſuper beneficio. ibid.27

Singularis ſucceſſor dicitor habere cauſam à condemnato , non ſolùm ſi titulum habeat immediatè , ſed etiam mediatè per longam ſucceſſionem. 378.1.188

Societatem in re indiuidua alteri non præiudicare, æquum eſt. 104.1.113

Solemnitates de iure Rotæ ſtylo eſſentialiter requiſitæ ſi omittantur releuant, vbi de contrario ſtylo Hiſpaniæ apparet. 117.2.241

Soluens alicui de mandato iudicis an ſit legitimus

contradictor executionis. 382.1.230.remiſſiuè.
Soluiſſe nũ videtur qui totum non ſuluit. 509.1.255
Solutio rei debitæ non eſt in conſideratione, quæ non durauit. 507.2.236
Solutiones decurſæ nihil inferunt in futurum, quo minus opponatur exceptio contra inſtrumentum aut tabellionem, omiſſa in prima pagha. 342.2.147
Quod procedit ſiue vnica ſit obligatio, ſiue plures pro ſingulis annis, quando exceptio omiſſa fuit in prioribus paghis. ibid.148
in *Solutum* datum, & adiudicatio, ſi nõ fiat pro menſura debita, reuocatur in totum. 503.2.199
Spoliator cauſam dans homicidio non appellat. 202.2.41
Status mutatio in beneficialibus in dubio non præſumitur. 131.1.29
Statutum tollens appellationem, debet eſſe clarum, non turbidum, cùm ſuapte natura ſit etiam ſtrictæ interpretatioois. 75.2.42
Secus autem in lege, quia per eam tollitur appellatio etiam per æquipollens. ibid.43
Statutum diſponens aliquam ſententiam exequendam non obſtante appellatione, nec alio ſtatuto, nihilominus oon cenſetur excluſa nullitas proueniens ex forma alterius ſtatuti non ſeruata. 113.1.201
Statutum ſimpliciter permittens appellare in cauſis poſſeſſoriis non intelligitur in ſententia, de mittendo hærede ſcripto in poſſeſſionem. 175.2.37
Statutum loquens de poſſeſſorio mero, non extenditur ad poſſeſſorium mixtum. 182.1.95
Statutum attribuens executionem inſtrumento, intelligitur etiam reſpectu hypothecæ tam tacitæ quàm expreſſæ. 418.1.152
Veriſimile non eſt, vt vno ſtatuto diſponente ſuper ſolemnitatibus alicuius actus velit tollere ſolemnia alicuius ſtatuti. 113.2.202
Statuto diſponente vt ſemel tantùm in cauſa appelletur, poſſunt dari duæ appellationes à qualibet parte vnica. 291.1.212
Stipulatio, quæ eſt ſtricti iuris, ſi interponatur ſuper contractu bonæ fidei, huius natura & effectus retinetur, quia qualitas primæ obligationis cenſetur adiecta in ſtipulationem. 8.2.32
Studiorum cauſa dilationem non patitur. 12.1.64
quare à ſententia lata contra turbantem ſcholarem in habitatione appellatio non admittitur. ibid.65
Stylus Curiæ Romanæ obſeruat, quòd lata ſententia ſuper executione Breuis, inſtrumenti Cameralis, aut literarum Apoſtolicarum, licèt in Rota feratur illius reuocatoria, non mandatur executioni, ſed appellationi ab ea defertur, & donec executoriales relaxentur, in omnibus ſuperſedetur. 46.1.63
Stylus & conſuetudo reſpiciens ordinatoria iudicij debet attendi illius tribunalis, vbi lis tractatur. 117.2.243
Stylus Hiſpaniæ, vt vnica citatio ſufficiat pro toto termino probatorio etiam prorogato, ſuſtinetur à Rota. 118.1.245
Stylus Hiſpaniæ approbator, quo terminus probatorius eodem tẽpore currat actori & reo. ibid.246
Stylus quis ſeruandus in examinatione teſtium facienda in Hiſpania ſuper lite pendente in Rota & per eius delegatum, ſeu receptorem, vel Rotæ attendendum eſſe, reſoluitur. ibid.2.150
vbi quid quando ipſe recuſetur, an io totum remoueatur.
Stylus Hiſpaniæ requirit citationem ad ſententiam, ſed concluſio in cauſa eius vim obtinet, & hunc ſtylum pluries approbauit Rota. ibid.253
Stylus Rotæ obſeruet vt executoriales poſt intimationem in Rota reproducantur, alias executio dicatur attentata; tamen contrarius Hiſpaniæ ſtylus approbatus eſt. 119.1.256
Stylus Hiſpaniæ obtinuit, vt nec aliquis valor attendatur, nec deſcriptio in libro Cameræ Apoſtolicæ, vt beneficium conſiſtoriale dicatur, ſi tamen naturam conſiſtorialis habere, vel habuiſſe legitimè apparet. 153.1.263
Stylus Romanæ Curiæ in expeditione executorialium ac reproductione intimationis non ſeruatur in partibus Hiſpaniæ, ſed cõmune. 255.1.86
Et quis Hiſpaniæ ſtylus ſit. ibid.87
Stylus Rotæ extra Curiam non eſt attendendus, nec ad partes extendendus. ibid.89
Stylus tribunalium, quo eſt introductum vt ſententiæ dubiæ declaratiu ſit petenda intra eundem diem naturalem, reprobatur. 470.1.124
Stylum iudicis à quo tenetur ſeruare iudex appellationis. 118.1.244
Stylum Hiſpaniæ, quo notario recuſato detur adiunctus re non integra ad examinandos teſtes, Rota Romana approbauit. ibid.1.249
Stylum Hiſpaniæ contrarium ſtylo Rotæ pluries approbauit ipſa Rota. ibid.2.251
Subexecutor virtute clauſulæ (cæterum proceſſibus fulminaris, *&c.*) debet eſſe canonicus Cathedralis, vel aliàs in dignitate conſtitutus, quia eſt mixtus ſummariam & executiuam habens cauſæ cognitionem. 31.2.32
Subexecutor literarum penſionis quemadmodum procedat ad earum executionem, & quo vtatur ſtylo. ibid.33
Subexecutor vigore clauſulæ (cæterum) an queat procedere executiue contra bona debentis penſionem, & an ſic excedere dicatur, vt appellationi locus ſit contra Flor. de Mena, & Camilium Plautium defendit Autor. 36.1.82
Subexecutor cum clauſula (cæterum) debet eſſe in dignitate conſtitutus, cùm ſit mixtus, non merus. ibid.83
Subexecutori Auditoris Cameræ dato ad exequendum penſionem in partibus, poteſt Ordinarius reſiſtere & oppreſſum defendere. 297.1.21
Subrogatio gratioſa in locum, ius atque poſſeſſionem collitigantis demortui, quomodo fiat. 110.2.164. remiſſiuè.
Subrogatus retinet qualitates & naturam eius, in cuius locum ſubrogatus eſt. 161.2.14
Subſidium charitatiuum impoſitum pro ſui ſuſtentatione pariter non ſuſpenditur per appellationem. 16.2.8
Subſidium charitatiuum impoſitum per Epiſcopum pro alimentis appellationem nõ admittit. 29.1.3
Succeſſor beneficij an teneatur ſtare locationi ſui prædeceſſoris pro illo anno iam ſeminato. 169.2.127
Succeſſor in officio & iuriſdictione an poſſit intentionem prædeceſſoris declarare. 457.1.4
Succeſſori cuilibet in vniuerſali regimine & adminiſtratione, nocet ſententia lata contra prædeceſſorem, vt Epiſcopo, œconomo, fiſco, & aliis. 392.1.319
in Succeſſorem ſingularem habentem cauſam à litigante, locum habet executio etiam ſine nouo iudicio. 377.2.186.& ſeq.
Summarium quando eſt iudicium, ſeu executiuum

omnes

omnes eius articuli ſunt ſummariiſſimi, ſeu executiui,& pariter procedendom eſt. 174.1.24
Superior eccleſiaſticus, ad quem præſentatus à Rege appellat à negligentia vel proteruia ordinarij, non ſe intromittit in cognitione iuris patronatus regij, ſed de grauamine. 149.1.221
Vide *Index.*
Supplicatio, cui adaptatur querela, noo ſuſpendit executionem. 293.1.236
Supplicatio bina vbi eſt prohibita, intelligitur ab eadem parte, quia vtraque poteſt ſemel ſupplicare. 291.1.213
Supplicatio *con las mill y quinientas*, ſi non admittatur à ſententia tranſacta in rem iudicatam, nec ab eius liquidatione facta in eius executione. 429.1.12
Surreptio annullat gratiam ipſo iure, & per conſequens dationem executoris, cui nulla attribuitur iuriſdictio. 34.1.57
Suſpenſio à beneficio non comprehendit penſionem. 406.2.50
Suſpenſio ab officio ex quibus cauſis ſit infligenda. 408.2.65.remiſſiuè.
Et quando incurratur irregularitas, & quæ Prælatis cenſeantur interdicta. ibid.
à Suſpenſione & interdicto officij aut beneficij reſpicientis temporalitatem licita eſt regulariter appellatio, ac interim ſuſpẽſus poteſt illius vſum continuare. 80.1.1
Suſpenſus per ſententiam ab officio ob delictum graue ſimpliciter, non perpetuò, nec cum præfinitione temporis, etiam cenſetur priuatus diſtributionibus quotidianis. 407.1.59
Suſpenſus ſimpliciter ab officio abſque tamen præfinitione temporis ſuſpenſus intelligitur à beneficio. ibid.60
Suſpenſus à beneficio non intelligitur ſuſpenſus ab officio. 408.1.62
Suſpenſus ab officio ob delictum leue aut contumaciam, non intelligitur ſuſpenſus à beneficio. ibid.63
Suſpenſo clerico perpetuò ab officio per ſentẽtiam non excedet executor ſi illam extendat ad beneficium. 407.1.56
Synodus formalis quomodo, & ad quid ſit. 99.2.68

T

Tarditas & negligentia iudicis in miniſtrando iuſtitiam arguitur ex trina monitione. 195.1.70
Taxam legis iuſti interuſurij pecuniæ reſtituendæ ſi executor excedat, in liquidatione excedere dicitur. 433.1.47
Taxare expenſas quas ſibi taxandas reſeruauit prædeceſſor, poteſt iudex ſucceſſor. 458.1.10
Etiam ſi ſucceſſor ſibi reſeruauerit taxare expreſſo nomine proprio. ibid.11. & cur. ibid.
Taxatio ſeu liquidatio quando fit in eadem ſententia de cuius executione tractatur, non admittere appellationem omnes fatentur. 10.2.52
Taxatio mercedis ſeu alimentorum facta in ſententia eadem nõ recipit appellationem ſuſpenſiuam, prout determinauit Rota Romana contra Aoendanum. 11.1.56
Taxatio expenſarum eſt declaratio interpretatiua ſententiæ, à quo non appellatur regulariter. 429.2.19
Taxatio dicitur meri facti præexiſtentis declaratio. 450.1.20
Taxatio & liquidatio præcedentis ſententiæ dicitur executio & declaratio. ibid.21
à Taxatione ſeu fructuum liquidatione facta in executione rei iudicatæ, nõ datur appellatio ſuſpenſiua. 10.2.51
à Taxatione ciborum vendendorum in populis, & ciuitatibus facta per iudicem non admittitur appellatio ſuſpenſiua, iuxta l. regiam. 11.1.54
à Taxatione mercedis non datur appellatio ſuſpenſiua, ſicut nec à ſententia alimentorum præſtandorum. 25.1.82
Ab exceſſiua expenſarum & fructuum taxatione appellatio an totam cauſam ſuſpendat. 287.1.162
Tempus nullum de iure communi reperitur præfixum, vt ordinarius inſtituat præſentatum, ſed tantùm ad conferendum. 147.2.208
Tempus præfixum collatoribus ad prouidendum non currit à die vacationis, ſed à die ſcientiæ, & notitiæ. 166.1.60
Tempus iure præfixum ad prouidendum currit à tempore quo ſciri debuit, vt Epiſcopo, qui ſingulis annis tenetur viſitare. ibid.61
Tempus non currit conferentibus, aut eligentibus impeditis impedimento iuris, aut facti. 167.1.75
Temporis interuallum quod requirunt dictiones (mox, ſtatim) & ſimilia, eſt vt non ſtatim ſententia lata exequatur, ſed omnia ſubſtantialia executionis prout citationes & ſimilia præcedant. 74.1.49
Tenor ſententiæ eſt forma ipſius. 276.1.45
Tenor ſcripturæ attendendus in ſententia, commiſſione, reſcripto, legibus, ſtatutis, priuilegiis, teſtamentis, feudorum conceſſionibus, compromiſſis, libellis, inſtrumentis. 277.1.51
Tenori diſpoſitionis ſemper inhærẽdum, numquam tamen recedendum. 276.2.49
Tenorem ſententiæ, & commiſſionis præ oculis habere debet executor. ibid.1.44
Terminus edictorum an currat, ex quo tam in valuis Eccleſiæ Cathedralis, quàm Eccleſiæ beneficij fuere appoſita, ita vt ſit attendenda vltima effigies. 98.2.55
Terminus à lege inductus non debet à iudice abbreuiari. 99.1.60
Terminus appellationis à quo tempore currat, & an de momento ad momentum. 115.1.219
Terminus ad appellandum currit à tempore ſcientiæ & notitiæ. ibid.2.222
Terminus duorum menſium præſcriptus ordinario ad inſtituendũ, non currit à die præſentati inſtrumenti nominationis per patronos; ſed à die quo nominatus ab eis præſentialiter ſe ordinario offert examinandum. 148.1.210
Termino præfixo per ſuperiorem ordinario, vt inſtituat, aut confirmet, intra illud ſi labatur, poteſt ipſe ſuperior ſupplere, vel compellendo, vel inſtitutionem faciendo. ibid.212
Terminum nimis breuem ne ad plurimorum notitiam veniat edictum procurans petens collationem, inſtitutionem facit irritam. 99.1.62
Terminum ſibi aſſignatum, ad aliquid gerendum labi permittens, cenſetur illi renuntiare, nec vlterius audiendus. 116.1.227
Terminum alicui præfixum ad aliquid faciendum labi permittens, illi cenſetur renuntiare. 241.2.97
Terminum magnũ dare non poteſt qui arctatum & limitatum habet. 454.1.63
Termini Parochialis ſi inter antiquam Parochialem

Digitized by Google

lem & nouam Eccleſiam non diuidantuc, an decimæ prædiales ſint diuidendæ, vel quæ emolumenta noua Eccleſia debeat percipere. 56.1.39

Termini habiles in omni diſpoſitione ſupponendi ſunt. 84.1.28

Terminis tranſactis, appellanti aſſignatis ad docendum de diligentiis circa appellationem factis (& quæ ſint remiſſiuè) expediuntur executoriales. 240.1.78

extra *Territorium* ius dicenti impunè non paretur. 277.2.58

Tertius comparens & appellans ab executione, debet de ſuo intereſſe incõtinenti docere. 334.2.53

Tertius comparens coram executore docens, & allegans ſe non comprehendi in executorialibus, ſi non admittatuc ab eo, licitè appellat. 356.1.8

Tertius executorialibus non comprehenſus earum execurionem impedit & appellat. ibid.9

Tertins legirimè comparens impedit executionem etiam trium conformium. ibid.2.15

Tertius non citatus nolens proceſſui comparere, & ſe opponere, poteſt executionem impedire, ne contra illum fiat. 357.1.16

Tertius non citatus ratione ſuæ poſſeſſionis etiam trium conformium impedit executionem. 358.1.34

Tertius ſolius poſſeſſionis ratione impedit executionem ſententiæ alteri adiudicatæ. ibid.35

Secus ſi non poſſideat, quia tunc nec impedit executionem, nec dicitur legitimus oppoſitor. ibid.36.& tertio ſufficit poſſeſſionem dumtaxat probare ad impediendam executionem ſententiæ. ibid.

Tertius non citatus poteſt impedire ſententiam de immittendo hæredem in poſſeſſionem, ex l.fi.de edicto diui Adri. & eius executionem impedire. 359.1.41

Tertius impedir executionem pro quantitate factam in alia re quàm debitoc eſt condemnatus, quando docet de ſuo intereſſe ex poſſeſſione. 360.1.60

Tertius impugnans executionem rei qua pro quantitare debita fit executio, opponens de ſolo dominio incontinenti probando, admittendus. 361.1.63

Tertios non poſſidens opponens ſe executioni factæ in alia re quàm ſit in iudicium deducta, quantum diſter à tertio oppoſitore, & non poſſeſſore cei ſuper qua lis vertitur. 363.1.75

Tertins comparens executioni rei vacantis ante illius omiſſionem, & docens de ſuo intereſſe ſi non andiatuc ab executore, poterit licitè appellare. ibid.2.77

Tertius ſi ſciat litem pendere ſuper re vacante, non poteſt impedire executionem. ibid.80

Tertius non poſſidens non impedit rei executionem. 365.1.88

Tertius docens ſe verum poſſeſſorem, condemnatum autem habere ſuo nomine nudam detentionem tantùm, impedit rei executionem. 367.2.111

Tertius contradictor non admittitur appellans niſi de legitima exceptione doceat expreſsè. 373.2.157

Tertius rei litigioſæ poſſeſſor non eſt legitimus contradictoc, ſed in eum poteſt ſententia inter alios lata directè exequi. 374.1.168

Tertius poſſeſſor vigore ſimulati contractus non impedit executionem ſententiæ, quæ inter alios lata illum directò afficit. 379.1.201

Tertius violentæ ſeu fraudulentæ poſſeſſionis cauſa quando poſſit rei executionem impedire. 366.1.94

Tertins ſi lite pendente violenter adeptus eſt, vel cum frande de qua docetur, non impedit executionem eius. ibid.95

Tertius oppoſitor poſſidens iniuſtè quoad alios, iuſtè tamen quoad condemnatum, eſt legitimua contradictor. ibid.97

Tertius vt executionem impediat, debet incontinenti de iure ſuo docere, aliàs eius appellationi non defertur. ibid.2.99

Tertius ratione poſſeſſionis ciuilis dumtaxat (naturali ab alio occupata) an ſit legitimus contradictor executionis eiuſdem rei. ibid.100

Tertius aliàs ſpoliatus nulliter per executorum aliquem cùm ciuilem poſſeſſionem animo retineat, poteſt eſſe legitimus contradictoc ad impediendam executionem in eadem re. ibid.101

Tertius à poſſeſſione beneficij nulliter per iudicem eiectus, poteſt executionem breuis Cameralis ab alio obtenti impedire, cui datur manutentio. 367.1.102

Tertius vt executionem impediat, debet docere de ſua poſſeſſione vera, & fraudulenta, nec doloſa, quia iſta non impedit executionem. 396.2.360

Tertius ſi ſuccumbat, poterit ſuam exceptionem deducere in via ordinaria, & quando ſecus. 397.1.364.& ſeqq.

Tertius poſſeſſor rei ſubhaſtatæ, vigore executionis à qua eſt ſppellatum, non habet ius in ipſa principaliter, & deperſe, ſed dependens cauſatum & deriuatum à iure principali creditoris, pro cuius iure res ſubhaſtata fuit. 486.2.12

Tertius rei emptor in ſubhaſtatione comparens in appellationis iudicio, vel citatus, vel ſua ſponte, aliter rem illam & poſſeſſionem defendere non poteſt, quàm ex iure creditoris, à quo ſuum ſecundariò depender. 487.2.50

Tertius in executione rem ſubhaſtat cum qualitate, & tacita conditione reſolutiua, & variabili à principio, ſciens rem vendi ex iure litigioſa. 490.1.56

Tertius poſſeſſor aliàs reus, opponens ſe executioni trium conformium, actoris partes ſuſtiner, & ſi eſt clericus, non declinat iudicis laici iudicium. 492.2.85

in Tertij oppoſitione duo concurrunt, exceptio legitima reiecta, & executio contra non nominatum, quæ præbent cauſam appellandi. 356.2.12

Tertij comparentis appellatio impedit executionem ſententiæ contra alium latæ. ibid.14

Tertij opoſitores multis de cauſis poſſunt comparere ad executorialium executionem impediendam. 357.1.17

Tertij comparentis intereſt ne repleatur vacãs poſſeſſio, quia faciliùs conſequi poteſt rem vacantem, quàm ab alio occupatam. 363.2.78

Tertij oppoſitoris nullitas tituli quando non opponenda, & quando ſic. 380.2.213

Tertio occupanti bona maioratus contra ſucceſſorem non competit remedium poſſeſſorium, nec fructus lucratur, nec aliquem iuris effectum habet. 141.2.155

Tertio opponenti de ſoo dominio rei ſuper qua fit executio pro quantitate, an incumbat onus probandi, & quid quando de poſſeſſione tantùm, vel de dominio & poſſeſſione ſimul. 361.1.64

Tertio ſi aliàs non præiudicet ſententia, ſi tamen ad iudicium citetur, etiam non comparenti, ſententia nocet. 396.2.362

Tertio emptori in ſubhaſtatione pro executione, ſi hæc reuocetur, illi nocet citato. 486.1.8.& ſeq.
Tertio emptori vigore executionis ius acquiritur reuocabiliter, & obnoxium appellationi ab executore interpoſitæ. 489.1.55
Tertio opponenti exceptionem releuantem res iudicata non nocet. 502.1.187
Tertium poſſeſſorem à iudice ſpoliatum poteſt ſuperior ſummatim de poſſeſſione cognoſcens etiam non citato aduerſario reſtituere. 358.2.39
Tertium in poſſeſſorem ex ſubhaſtatione executio poſtea reuocata influit, qui rem reſtituere tenetur. 489.2.51
à Tertio poſſidente non nominato in inſtrumento, poſſeſſio non auocatur abſque cauſæ cognitione. 358.2.38
Teſtatoris voluntas celerem executionem deſiderat. 175.2.35
Teſtes, ſenes, & valetudinarios, poteſt iudex à quo licitè recipere appellatione pendente; ob moræ periculum, ne pereat probatio. 12.1.67
Titulus vbi adeſt vniuerſalis, per vſum partis conſeruatur ius in toto quoad quaſlibet ſpecies ſub eo contentas. 537.1.103
Titulus C. ne liceat in vna eadémque cauſa tertio prouocare, intelligitur, vt quælibet pars poſſit bis appellare, non ampliùs. 290.2.215
Titulus habens ortum à cauſa irrita, vel ad non titulum redactus, non operatur fructuom acquiſitionem. 498.2.143
Intellectus tit. C. crediturem euictionem pignoris non debere. 345.1.165
Tituli reſolubilis virtute poſſidens facta reſolutione, res eum fructibus interim perceptis reſtituotur. 498.1.141
Titulum oſtendens ad conſeqoendam poſſeſſionem petitam, non dicitur agere poſſeſſorio mixto. 183.2.113
Titulari etiam habenti vnam ſententiam pro ſe in commiſſione ſuper tranſlatione penſionis, reſcribitur cum clauſula (ſine retardatione, *&c.*) 33.1.43
à *Tortura*, vel torturæ comminatione appellare quando liceat. 202.2.44.remiſſiuè.
Tractus futuri temporis ad iudicem non ſpectat. 447.2.15
Tranſactio licèt ſit ſtricti iuris facta ſuper vna re, extenditur ad aliam ratione cõnexitatis. 439.2.101
Tranſlatio hæc an ſit vnio, vel Eccleſia diſtincta. & an ordinarius ita profanatæ Eccleſiæ lapides, & trabes poſſit vendere, & quæ ex his ædificia conſtrui poſſint. & de aliis vide remiſſiuè. 54.2.30
de Tranſlationis Eccleſiæ dirutæ materia, qui videndi ſont. ibid.29
Tribunalia. Suprema regia tribunalia non ſe intromittuot in cognitione per viam violentiæ factæ ab ordinario Eccleſiaſtico, ſed illam remittunt conſilio Cameræ. 146.2.199
Suprema regia tribunalia vix permittunt ſuos miniſtros etiam excedentes ab ordinariis corripi. 298.1.29
Supremotum tribunaliũ auditoribus cognoſcentibus per viam violentiæ non pertinet regulare voces patronorum, ſed vim notoriam dumtaxat tollere. 108.1.150
Quod maximè procedit in his controuerſiis ſuper iure patronatus inter compatronos, quibus vix datur notoria iniuſtitia abſque intricatione, & dubitatione in iure, aut in facto, ac ideo in Parochialibus vim non fieri decernitur: ſecus ſi notorietas iniuſtitiæ notoriè apparet abſque aliqua dubitatione. ibid.150
Tributa & vectigalia Principi debita cur nõ ſuſpendantur per appellationem. 24.1.70
Multo minus debent ſuſpendi decimæ cùm ſint tributa animæ debita Principi cœleſti. ibid.
Decima cùm proueniat à iure diuino, dicitur cibus domus Domini. ibid.71
In decimis cùm agatur de materia concernente animam, poteſt iudex Eccleſiaſticus incipere à præceptu de ſoluendo, & monitorio. ibid.72
Monitorium pro ſolutione decimarum reſoluitur in ſimplicem citationem. ibid.72
Tutor vel adminiſtrator pupilli rem vendens, poteſt iure proprio vt conſanguineus rem retrahere. 388.2.280
Tutor contrahens ſuper re ſpectante ad pupillum, præſumitur nomine pupilli. 389.1.290
Tutores plures condemnati ſimpliciter ad reddendam rationem tutelæ, intelligitur pro rata in ſolidum. 469.1.117

V

Vacatio. Inter vacationem beneficij ipſo iure ob pœnam facti, & ob vacationem ob iuris diſpoſitionem id dictantis, differentia, & eius genuina ratio redditur. 76.1.67
Venditio alicuius rei extenditur ad rem acceſſoriam cohærentem aut pertinentem. 439.2.102
in Venditione alicuius ſpeciei ſi ſit factum inſtrumentum guarentigiatum venditor præciſè compellitur ad tradendum. 306.2.27
Vendita equa, vacca, ancilla, ſeu aſina quando cenſeatur venditus pullus, vitulus, agnus, *&c.* etiam ſi non exprimatur. 439.2.103
Venditor condemnatus ad reſtitutionem pretij ob læſionem, ex l. 2. C. de reſcinden. ven. compellitur rem tradere, etiam ſi ſententia non exprimat. 405.2.40
Verbum (in præmiſſis) quo vtitur Tridentinum, ad omnia præcedentia refertur, iuxta eius grammaticalem ſignificationem. 75.1.60
Verbum (vt accepimus) poſitum in gratia facta ad petitionem partis, ad eius narratiua refertur, & non ad aſſertionem Principis. 143.2.169
Appoſitum in gratia motu proprio facta non ad narratiuam partis, ſed principis aſſertionem refertur. ibid.170
Verbum imperſonale (vt aſſeritur) non refertur ad impetrantem; & ideo ad eius verificationem non adſtringitur. ibid.171
Verbum præteriti temporis imperfecti in ſobiunctiuo etiam ad futurum reſpicit. 420.1.169
Verbum (reſtitutio) importat fructus reſtitutionem, vbi aliàs ex vi iudicij ſolent venire, non aliter. 411.1.177
Verbum (reddere) iuris interpretatione etiam reſtitutionem ſignificat. 422.1.191
Verbum (cum pertinentiis) eſt vniuerſale ſui natura, comprehendens honores, onera, ſeruitutes, & omnia neceſſaria ad rem ipſam principalem. 441.2.126
Verbum (pertinere) lariſſimè patet. 442.1.127
Verba l. 1. verſ. quare ff. de priuil. credi. expenduntur in propoſito, cui mirabiliter conducunt. 9.1.31
Verba l. ſi non obtulit §. ſi ex conuentione ff. de re iud. expenduntur. ibid.37
Verba l. ſi non obtulit §. ex conuentione ff. de re iud. vlteriùs ponderantur. ibid.39

Verba

Verba præteriti temporis præciſè requirunt confirmationem,& perfectionem actus. 101.2.88

Verba (dictorum ſucceſſorum veſtrorum) de quibus in Bulla Adriani, inducunt perpetuitatem. 133.1.54

per Verba hæc (ſententia firma remaneat, & executioni mittatur) ſublatam appellationem ſuſpenſiuam intelligi. 241.1.90

Verba hæc(ſententia ſortiatur effectum ſuum) tollunt appellationem ſuſpenſioam. ibid.91

Verba ſententiæ ponderanda ſunt, ſicut verba contractus. 276.1.46

Verba contractus ſunt forma ipſius, quæ dat eſſe rei, cui aliquid nec addi, nec detrahi poteſt. ibid. 2.47

Verba adaprantur implicitè ſaltim, quia quantitas æſtimationis ſemper ineſt rei petitæ æſtimabili. 307.2.35

Verba (compelli & cogi) pertinent ad meram exeentionem & factum præciſum. 308.2.45

Verba iudicis debent intelligi ſecundùm mentem iuris. 406.1.42

Verba præſentis temporis inducunt nullitatem ipſo iure. 106.1.132

Verba ſententiæ ad Iuris intellectum ſunt reducenda. 414.1.110

Verba iudicis debent intelligi ſecundùm mentem iuris. ibid.111

Verba non amittunt ſoam propriam ſignificationem, etiam quantumcumque materia ſit odioſa. 415.1.122

Verba vniuerſalia & non reſtricta ad aliquid limitatum etiam in materia odioſa, retinent propriam ſignificationem. ibid.123

Verba ſemper recipiunt interpretationem ſecundùm naturam rei. ibid.2.126

Quamuis actus periret. ibid.

Verba debent interpretari ſecundùm naturam rei,& iuris diſpoſitiooem. ibid.127

Verba improprianto, ſupplentur, aut alterantur ob ſubiectam materiam, etiam ſi ſint prægnantia, & in materia ſtricta. ibid.128

Verba etiam in ſtatutis recipiunt ioterpretationem legalem. ibid.129

Verba ſemper retinent ſuam propriam ſignificationem ſecũdùm ſubiectam materiam, etiam quantumcunque materia ſit ſtricta & odioſa. 450.1.35

Verba debent intelligi ſecundùm vulgarem modum loquendi. 458.2.18

Verba præciſæ ſignificatioois non poſſunt recipere aliam interpretationem. 460.2.37

Tametſi poſſint reſtringi & extendi intra limites ſignificationis. ibid.38

Verba iudicis debent intelligi ſecundum mentem iuris. 463.1.65. & 465.2.86

Verba ſententiæ ſunt ciuiliter intelligenda. 463.1.65

Sunt ciuiliter intelligenda & applicanda proportionalibus. 469.1.97

Verba ſententiæ indubia interpretaoda iuxta naturam actionis intentatæ. ibid.98

Qui pro bono pacis non tamen ſeruata legis regiæ forma, verba ſatisfactoria dedit iniuriato, non efficitur infamis, quia tunc oon dicitur ſe deſdicere. 468.2.113

Verba (ſolutis expenſis) faciunt ſententiam conditionalem. 475.1.31

Verba limitatiuè appoſita habent terminum quem non licet excedere, ibid.2.38

Verborum vbi ordo, ibi myſterium eſt. 277.1.52

Verborum à ſignificatione non aliter recedendum eſt, quàm cùm manifeſtum ſit aliud ſenſiſſe diſponendum. 414.2.119

Verborum propria ſignificatio etiam in materia quantumcumque odioſa ſemper retinetur. 421. 1.189

Verborum certitudo declarat certitudinem intellectus. 460.2.36

à Verbis cuiuſlibet diſpoſitionis non eſt recedendum, etiam ſi natura rei aliud ſuadeat, cùm verba ſint clara. 277.1.50

ex Verbis ſenteotiæ nihil infertur niſi quatenus verborum ſignificatio ſubintelligitur. 415.1.124

Vide *Dictio*.

Veſtimentum ſi ſciſſum redditur, videtur abeſſe. 421. 2.186

Via executiua eſt ſummaria, tamen magis accelerata quàm ſimplex ſummarium iudicium. 303.2.2

Via executiua noo agitur aduerſus tertium poſſeſſorem rei emphyteuticæ, ſed via ordinaria ratione hypothecariæ actionis. 381.1.218

Vicaria Neapolitana cognouit de oppoſitione & declinatoria clerici comparentis executioni ſententiæ lata in eadem vicaria. 491.2.75

Vicariæ perpetuæ noo ſuot ad liberam electionem ordinarij, ſed ad nominationem eius, cuius Eccleſiæ aut dignitati Parochialis eſt vnita, præuio examine coram ordinario erit facienda prouiſio. 109.2.157. vbi refertur conſtitutio Pij V.

Vicarius Eccleſiæ vacanti conſtitui non poteſt is qui in concurſu, vt magis idoneus electus eſt, ad idem beneficium, donec facta collatione nanciſcatur poſſeſſionem. 22.2.55

Quod procedit etiam in aliis beneficiis quibuſuis. ibid.

Vicarius ad nutum amobilis non poteſt remoueri ante finitum anni ſeruitium. 23.2.61

Congrua quantitas Vicario aſſignanda relinquitur Epiſcopi arbitrio, quod hodie limitatum eſt ex Bulla Pij V. ibid.57

Coogrua Vicarij temporalis quæ ſit per Congregationem Cardinalium arbitrata. ibid.1.58

Vicario dato Eccleſiæ vacanti non ſunt aſſignandi omnes fructus beneficij, & quid ſi omnes ſint neceſſarij ad congruam portionem. ibid.59

Vicarium idooeum poteſt Epiſcopus conſtituere Eccleſiæ vacantis habita notitia cum congruæ aſſignatione eius arbitrio, donec de Rectore prouideatur. 22.1.53

Victor in principali non poteſt appellare ab omiſſa condemnatione expẽſarum, ſi aduerſarius victus à principali ſententia appellauit. & de ratione. 218.2.37

Victor poteſt ab expenſarum omiſſa condemnatione appellare, quando victus à ſententia principali non prouocauit. ibid.38

Et idem eſt qoando victus appellauit limitatè quatenus cootra. ibid.39

Et quid qnando victus ſimpliciter à ſententia appellauit, appellationem oon proſequitur. 219. 1.40. remiſſiuè.

Supradicta procedunt in expenſis petitis officio iudicis mercenario dumtaxat. ibid.41

Victor in iure incorporali ſi vti non poſſit reluctante condemnato, compellitur ad patientiam præſtandam. 312.2.81

Vindemia & meſſes non recipiũt dilationem, & ideo appellatio iis negotiis ſuſpenſiuo effectu caret. 12.2.69

Violentiam

Violentiam adeſſe decernet Senatus, ſi iudex non deferat appellationi ab iniuſta delatione appellationis probibitæ, & minimè deferendæ. 237.2.53

Sed hoc caſu potiùs cadit tertium genus decretorum, ſcilicet, *que reaſſumiendo la iuriſdicion y reponiendo lo hecho no haze fuerça*, &c.

Pro tollenda violentia facta à delegato ſuperioris Eccleſiaſtiei, ad quem appellauit præſentatus à Rege ob denegatam inſtitutionem, poteſt recurri ad quamlibet Cancellariam. 174.1.200. & de ratione. ibid. 201

Vim non fieri, declarabit ſenatus appellationi non deferentem à reiectione appellationis non legitimæ, ſed iure prohibitæ. 227.1.45

Secus è conuerſo. ibid.

à *Viſitatione* licèt non appelletur, tamen à viſitatione excedente admittenda eſt. 273.2.17

Vitium paruum in principio totam maſſam corrumpit. 487.1.21

Vnio ſi eſt facta acceſſoriè, eius tantùm Epiſcopi requiritur conſenſus, in cuius diœceſi extat principale beneficium. 104.1.118.

ex Vnione facta æquè principaliter nihil alteratur, ſed quodlibet beneficiũ manet vt antea, & quælibet Eccleſia in ſuo ſtatu, honore & priuilegiis, proprióſque redditus agnoſcit, ſed vtriuſque vnus eſt Rector. ibid. 116

De effectibus reſultantibus ex vnione acceſſoriè aut ęquè principali facta, qui vidẽdi remiſſiuè. ibid. 2.122

Vnitum alteri acceſſoriè, principalis naturam, conſuetudines, & priuilegia aſſumit. ibid. 2.120

Vnitum acceſſoriè perdit propriam prærogatiuam, proprium nomen, ac titulus extinguitur, & de cætero denominatur à principali. ibid. 121

Vnitæ duæ Eccleſiæ æquè principaliter ſi ſint in diuerſis diœceſibus, vel collatio duobus pertineat, in earum prouiſione vtriuſque Epiſcopi aut collatoris requiritur conſenſus. ibid. 1.117

Vnum quando diſponitur, & alterum ſupponitur, non poteſt verificari diſpoſitio, niſi priùs verificetur ſuppoſitio. 165.1.52

Vno ex correis agendo per litis conteſtationem, ſibi præoccupat ius actionis. 398.2.358

Vno ex duobus collegatariis aut fideicommiſſariis re coniunctis agente in iudicio, iure præoccupationis alium excludit, ita vt ſententia lata ei non agenti præiudicet. ibid. 359

de *Vocabuli* ſignificatione vbi tractatur, non eſt recurrendum ad arbitrium iudicis. 461.2.49

Voluntas & animus condemnati ex quo pendet executio vt ſubiiciatur, corpus detrudendum eſt. 309.1.48

Voluntas cõdemnati à qua executio dependet, cauſatiuè eſt reducenda, cùm directè non poſſit ob eius proteruiam. ibid. 49

Vſufructuarius, emphyteuta, & alij ius habentes in re petita, non poſſunt conuenti dominum laudare, ſed coguntur defendere ſui iuris reſpectu. 370.2.132

Vſus iuriſdictionis in vna parte conceſſionis tribuit vſum in alia, & conſeruat omne ius. 137.1.104

Vſus in parte conſeruat ius in totum, vbi agitur de conſeruatione, non verò de noua acquiſitione. ibid. 2.108

Vſus loquendi communis præualet in interpretatione legis etiam diuinæ. 459.1.19

Vti poſſideris remedium retinendæ non recipit appellationem. 177.1.54

Vxor an poſſit exigere dotem promiſſam viro ſuo mortuo ex eiſdem actis inchoatis cum viro, & etiam intentare viam executiuam. 390.2.304

Vxor an poſſit ſoluto matrimonio petere executionem pro redditibus emptis à viro conſtante matrimonio abſque ceſſione hæredum. ibid. 307

JNDICIS FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google